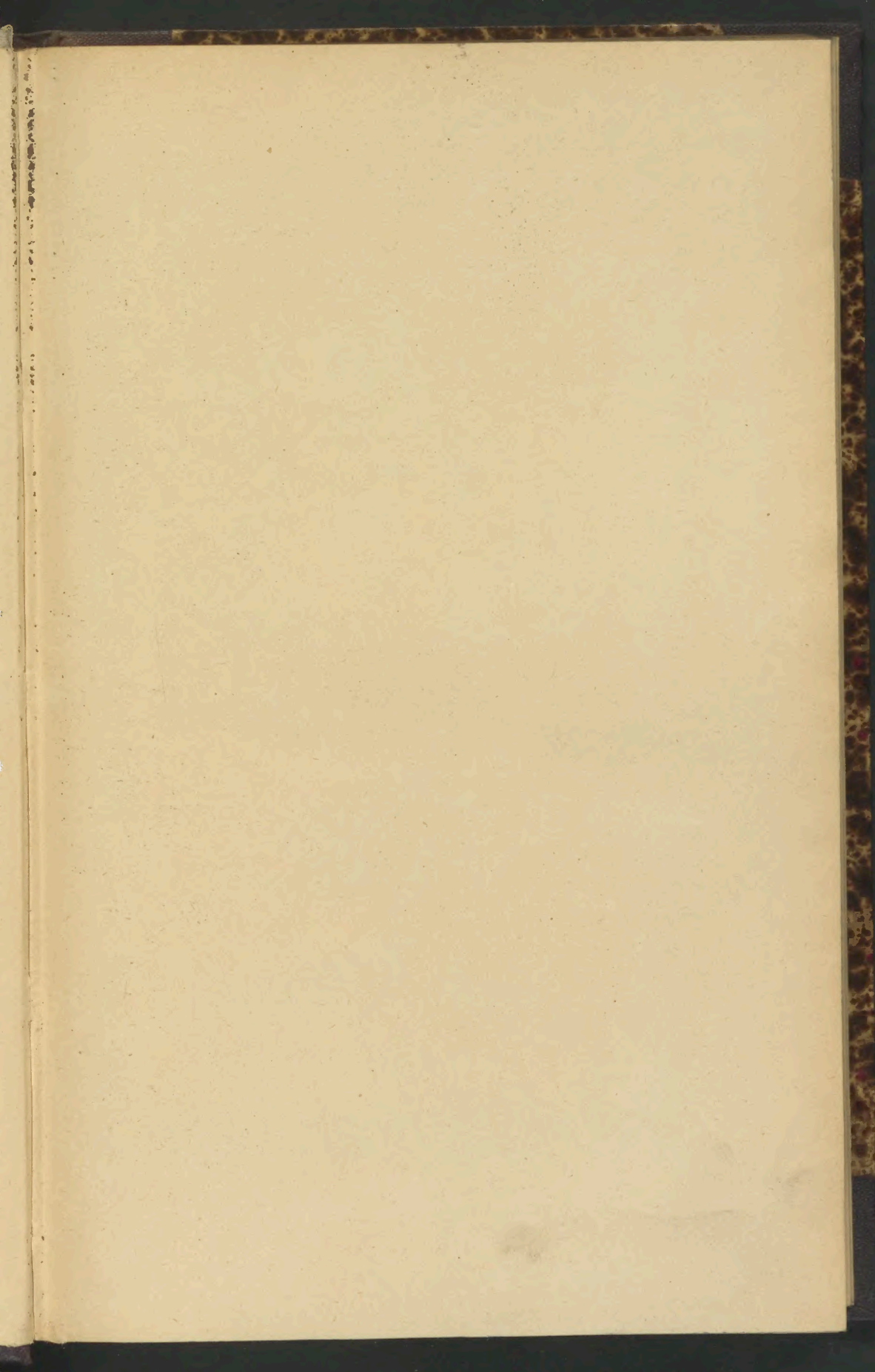

51

WILLIAM

W. 57.

ԲՕԼ ՅԷՎԱԿԻ

ԲԱՐԻՉ ՍԷՎՏԱԼԵՐԻ

ՃԻԼՏԸ ԷՎՎԵԼ

ՄԻԻԹԵՐՃԻՄ
Մ. ՊԻՏԱՐԻ

ՍԱՀԻՊ ՎԷՆԱՇԻՐԻ
Մ. Յ. ՃԵՐՄԱԿԵԱՆ

معارف نظارت جلیله سنک ۱۳۰ نومرولی رخصتنامه سیله
طبع اولتمشدر

ԻՍԹՈՒՆՊՈԼ
ՆՇԱՆ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱՍՏԸՆՏԱ
ԹԱՊ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇ ՏԸՐ

1890

ԲՕԼ ԵԳՎՎԱԼ

ԲԱՐԻԶ ՍԷՎՏԱԼԵՐԻ

—•••••—

ՃԻԼՏԸ ԻՎՎԻԼ

ՄԻԻԹԵՐՃԻՄ
Մ. ՊԻՏԱՐԻ

ՍԱՀԻՊ ՎԷՆԱՇԻՐԻ
Մ. Յ. ՃԵՐՄԱԿԵԱՆ

معارف نظارت جلیله سنک ۱۳۰ نومرو لی رخصتنامه سیله
طبع اولنمشدر

ԻՍԹԱՆԳՕԼ

ՆՇԱՆ ԳԼԲՊԵՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱՆԱՐՆՅԱ
ԹԱՊ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇ ՏԸՐ

—
1890

1871 1872

1873 1874 1875

1876 1877

1878 1879 1880

ԻՓԱՏԷՅԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Ճէմիեաթը մէտէնիյէտէ՝ էն զիյատէ նազարը տըգ-
դաթէ ալընաճագ շէյ, ախլադը պէշէրիյէնին (մարդկային
բնաւորութիւն) սիյաթտէն (գէշութիւն), միւմբիւն մէր-
թէպէ պէրի իտիլմէսի, էանի ինսանլարըն՝ ախլագը հա-
սէնէ իլէ (բարոյականութիւն) իթթիաաֆընը միւճիպ օլ-
մագ իւզրէ, ինսանլար միեանէսինտէ տայիմա ղուհուր ի-
տէն հէր կէճնա ֆէնալըղըն՝ իպրէթպախշ օլաճագ պիր
թարղտա թասվիրիտիլուպ կէօգ էճնիւնէ վաղ իտիլմէսի տիր:

Պիր ատէմի՝ սիյաթտէն պէրի իտուպ տա հիւսնի ախ-
լագէ ալըշտըրմագ իշիւն, նիյքու պէտի (բարի և չար)
պիրէր պիրէր նազարը տըգդաթէ արղ իլէ՝ իգնա իյլէմէք-
տէն գօլայ չարէ օլամագ. զիրա ինսան, պիր շէյին մա-
զարրաթ վէ եա թէհիքէսինի տէրք իթմէտիքճէ, անտէն
կէրի տուրմագ՝ վէ հիւսնի հալ իլէ միւթթաաըֆ օլմագ
լուլումընը հըսս իտէմէզ:

Ըսլահը ախլագ վէ հիւսնի հալ (բարոյական) խուսու-
սընտա, բոմանլարտան իսթիֆատէ իտիլուլիյի էվրօբաճա
պիթթէճրիւպէ սապիթ օլտուլու կիպի, եիրմի եիրմի պէշ
սէնէտէն պէրի մէմէքէթիմիղտէ տախի պու մագսատըլա
բէք Կօգ բոմանլար նէշը իտիլմիշ իսէտէ, հալպուքի պուն-
լարըն էքսէրիսի ուրֆի վահշիեաթ՝ վէ ճինայէթ հէքեա-
յէսինտէն իպարէթ օլուպ, անճագ պագըլլարըն կըսսէտէն
մաթլուպ օլան հիսսէյի հայիղ պուլլունտուղու կէօրիւլիյօր:

Թէրճիմէսինի իիթիեար իթտիյիմիզ պու հէքեայէ,
էրպապըր գալէմէ մալիւմ, վէ հաթտա կէշէնէրտէ բայի-
թախտըմըղտա թապ օլունան կաղէթալարըն պիրինտէ՝
մէտհու սէնասըր կէօրիւլէն, Ֆըրանսա մէշահիրի միւլէլի-

Ֆիյնիյնտէն Բօլֆէվվալըն ասարը մերդուպէսինտէն (լէ զա-
մօր տը Բարի) եանի ԲԱՐԻԶ ՍԷՎՅԱԼԷՐԻ նամ հայրէթ-
պախշ բօման օլուպ, հիւսնի ախլագը հայիզ, ֆէվգէլատէ
մէրագը, վէ սօն տէրէճէ ճալիպը աըգագաթ տըր. պիզ
իշպու բօմանը նէգատար թագաիր իթսէք պէյհուտէ տիր.
անճագ միւհթէվլիյաթընտա (պարունակութիւն) պիր թա-
գըմ՝ մէրագ վէրիճի, վէ ինսանըն վիճտանընը իւլիճի
էնթրիգալէր, տէհչէթամիլ խիւտէլէր, վէ ուսթալըգը
ճինայէթլէր պուլունտուղունը, հիշ օլմագսա եալընըզ մու-
գատտէմէսինի օգուեան ղէվաթը քիրամ, անը՝ պիզաէն
զիյատէ թագաիր՝ վէ մէտհու սէնա խաէճէքլէրինէ ղէրրէ
դատար շիւպհէ օլունամաղ :

ՄԻԻԹԷՐՃԻՄ

Մ. ՊԻՏԱՐԻ

ԳԱՐԻՑՆԻ ՔԻՐԱՄԷ ԱՐԶԸ ՄԵՐԱՄ

Փըրանսա մեշահիրի հեքեայէնիւ վիսանտէն (վիպասան) մեշհուր Բօլ Ֆէվվալըն, պիր թագըմ միւտհիշ վէ մահիրանէ ճինայէթլէր իլէ, էրպապը ֆէղայիհին (խայտառակ կամ սրիկա) աշվալը մէնֆուրէլէրինի կէօթէրիպտէ, գարիյնի քիրամըն էնզարը ըաղպէթինի ճէլպ իտէճէյի չիւպհէսիզ պուլունան, էլսինէյի միւթէատտիտէյէ թէրճիմէ օլունմիւշ, վէ էիւզ պինլէրճէ սարֆ իսիրմիշ օլան «ԲԱՐԻՉ ՍԷՎՏԱՆԻՐԻ» նամ հեքեայէյի հայրէթպախշանըն տէրճինէ իպթիտար իյլէտիք:

Իշպու հայրէթպախշ րօմանըն նէշրի խուսուսընտա իթթիյար իսիրէն ֆէտաքեարլըզ՝ հաղըզաթէն թաաճիւպէ շայան տըր, շէօյլէքի՝ լաէնգաթի (անընդհատ) տէվամը, վէ հիւանի սուրէթտէ իսթամը մէսէլէսի՝ թահտը թէէմինաթէ ալընտըգտան մատէ, հէր սընըֆ ահալինին ալըպ օգուլսապիլմէսի իչին, հէր նէվի միւշկիւլաթը կէօզէ ալտըրարագ, վէ մէնաֆիյի շախսիյէճէ... տախի բէք ճիւզվի պիր շէյէ գանաթ իտէրէք, պէհէր նուսիսէսինի օն բարա ֆիյաթլա սաթմաղա գարար վէրտիք քի, արթըզ պունտան էօթէյէ էհվէնիյէթ օլամազ զանն իտէրիզ, վէ շու հալտէ քէսպը մուլաֆագըյէթ իսիրէճէյի իւմիւտի գաւլիսի իլէ բէրվէրտէ օլմագտայըզ:

Րօմանըմըզ հաֆթատա տէօրթ տէֆա տէրճ օլունուպ, կէրէք նուսիսէ պէ նուսիսէ ալմագ, վէ կէրէք թէքմիլինէ ապօնէ եազը լմագ իսթէյէն զէվաթը քիրամըն, ֆաղէ գարուսընտա էսկի զապթիյէ ոօղաղընտա վագը նշան էֆ. Պէրպէրեան մաթպաասընա միւրաճաթ իթմէլէրի թալսիյէ օլունուր:

ՍԱՀԻՊ ՎԷ ՆԱՇԻՐԻ

Մ. Յ. ՃԵՐՄԱԿԵԱՆ

ԲՕԼ ՖԵՎՎԱԼ

ԲԱՐԻԶ ՍԵՎՏԱԼԵՐԻ

ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԻ

ԳԱՐՆԱՎԱԼ

ՄԱՍԽԱՐԱԼԻՐ

Իշպուհ հեքեայէ, զէվգու սէֆա իլէ իմրարը էվգաթ իտէն Բարիզ խօվարտալարընըն՝ էլան խաթըրլամագտա օլտուգլարը, 1826 սէնէսինէ միւսատըֆ օլ մէշուր գարնավալըն ոճն կիւնիւնտէն պաշլար :

Սաաթ ալաֆըրանկա ագչամըն պէշի, վէ կիւնէշ հէնուզ պաթմագ իւզրէ օլուպ, Բալէ Բօաեալ տէնիլէն վասի պաղչէ զայէթ լաթիֆ պիր մէնզարէ իպրազ իթմէքտէ իտի. հէր թարաֆտան գուլագլարը սաղըրլատաճագ մէրթէպէտէ պիր զուլուլէ՝ վէ ազիմ պիր շամաթա իշիտիլիւպ, թարիֆի միւմքիւն օլամայան զարիպ, վէ չիրքին պիր գալապալըլըն տախի, սուրէթը հէրճուլմէրճիտէ (գարմագարըշ) հարաքեաթը կէօրիւլմէքտէ իտի :

Կիւզէրկեհաշը (ճէմավայը) մէգքիւրտէ վագը պիր չօգ գուլմարխանէլէր. ատի գահվէլէր, միւթէատտիտ լօգանթալար, վէ տահա լիսանէ ալընամայաճագ պիր թագըմ ուլլի ախլագը թէգեհիտ վէ թէշվիք իտիճի պինալէր, կէօզլէր գամաշտըրաճագ սուրէթտէ թէնվիր իտիլմիշլէր իտի. հէվանըն չիտէթը պէրուտէթինէ ըաղմէն՝ բէնչէրէլէրին էքսէրիսի աչըգ օլուպ, պինլէրճէ պաշլար սօգալը սէյրուլ թէմաշա իտէրլէր իտի.քի, պու մէրագլը նիկեհաշլէր, վասի

պիր պալօ սալօնունա պէնգէյէն, վէ առէթա պիր նուր տէրեասը կիպի թէմէվիլիւճ իտէն մէզքիւր շաշաալը մէն-
զարէ իշինտէ զարգու նապուտ օլուեօրլար իտի:

Ձէվգու սէֆահաթէ, վէ տահա տօղրուսը տիվանէ-
լիյէ մախսուս օլան պու կիճէնին պիտայէթի, հէր վէչհիլէ
սուրէթը լայրգէտէ իտի. չէօյլէքի, սօուգ՝ ֆահաթ նէչէ
ֆէզա պիր րուզիկեար էսմէքտէ, թարաֆ պէթարաֆ չէն-
լիքլէր վէ ահէնկլէր իճրա օլունմագտա, հէր եանասն
խօշ չէհրէլէր՝ վէ թէպէսսիւմ իտէր սիյմալէր կէօրիւն-
մէքտէ, վէլհասըլ պու բարլազ էյլէնճէյի գարարտըճը
հիշ պիր հալ միւշահէտէ օլունմայուպ, էն ատի պինալէր
պիլէ քէնտի շամաթալէրինաէն պիր հիսսէ չըգարըր, վէ
խանէլէրի բէնչէրէլէրինտէն տախի պիր ուֆազ զիւեաճըզ
օլսուն կէճնտէրմէքլէ, մէզքիւր շամաթա վէ շուլէ մէր-
քէզինէ իշթիրազ իտէեօրլար իտի:

Եալընըզ վալուա ճատտէսինին միւնէվլէր պինալէրի
ուզունյուզունա տօղրու, պու բարլազ կիճէյէ գաթան
եազը շմայաճադ սուրէթտէ խէյալ մէյալ պիր ըչըզ, վէ
տահա տօղրուսու լէքէ կիպի պիր չէյ ֆէրք իտիլմէքտէ
իտիքի, պու իսէ՝ մահալի մէզքիւրտէ վազը պիր խանէ-
նին տէօրտիւնճի գաթընտա պուլունան ուֆազ, վէ գա-
բալը պիր բէնչէրէնին գանատը արասընտան կէօրիւնիւր
կէօրիւմէզ՝ սարլմթըրազ պիր շուլէնին տօնուզ զիյա-
սընտան նէշաթ իտիյօր իտի:

Ուզուն վէ տարաճըզ, վէ սօն տէրէճէ ֆագրու սէ-
ֆալէթ իլէ մէֆրուշ պիր օտանըն բէնչէրէսի իտի պուքի,
մէզքիւր օտանըն տէրունինտէ, միւտէթը մէտիտէտէն պէ-
րու չէքտիյի մէշազգաթու ըզթըրապտան պէնպի պէթի
սարարմըշ սօրմուշ պիր ատէմ, էսկիլիլինտէն եիւզի բար-
շալանմըշ, վէ օթլարը տըշարը տէօրիւլիւշ եաթազ գը-
լըզը պիր մինտէրին իւզէրինտէ սէր սէֆիլ, վէ պիհուշ
պիր հալ իլէ եաթըպ ինլէմէքտէ իտի:

Մէզքիւր եւթաղըն եանը պաշընտա, էն պէօյիւյի անճագ օն ալթը եաշընտա թախմին օլունան իւշ նէֆէր թաղէ գըզլար, էլլէրի կէօյիւսլէրինաէ, վէ թաշ տէօշէ-մէնին իւզէրինէ տիզ շէօքմիւշ օլտուգլարը հալտէ տուա իթմէքլէ մէշզսլէ իտիլէր:

Եւթաղըն պաշը ուճունտա՝ աղլամագտան կէօզլէրի գըզլարմըշ կէնճ պիր գատընըն, սօն տէրէճէ բըզգաթա-միզ, վէ մէյուսանէ նիկեահը, մէրգոււմ խասթանըն իւ-զէրինէ աթֆ օլունմիւշ իտի:

Մէրսումէնին արգասընտա, հէնուզ օն պէշ եաշընտա գատէմ պասմըշ, անյը՝ էլէմ վէ միւլահազա պուլուլթ-լարըյլա մուհիթ, վէ միւթէքէպպիր պագըշլը շիրին՝ վէ կիւզէլ պիր տէիգանըն տուրույօր իտի:

Մէրգոււմ տէիգանընըն արգասընտա տախի, թագ-րիպէն գըրգ եաշընտա, զայէթ կիւճի գուվլէթի, վէ ատէթա՝(Հէրքիւլ) կիպի ուզուն պօյլու, վէ քէօյլիւ զանն օլունան ատէմին պիրի, սատէ վէ խայըրխահ սիյմասընը էլլէրի իչինտէ կիզլէմէքտէ իտի:

Օտանըն օթթա եէրլինտէ մէվզու, վէ պիւթիւն պիւ-թիւնէ աթէչի սէօնմիւշ օլանն ոսպանըն էօնիւնտէ պիր օթ իսկէմլէ իւզէրինէ օթուրմիւշ, վէ իհթիեարըզըն տէրէ-ճէյի նիհայէսինէ վասըլէ օլմիւշ պիր գատըն, աղըր ա-ղըր, վէ քէսիք պիր սէտսյըլա լաթինճէ պիր տուա քի-թապը օգույօր ըտը:

Պիլա հարաքէթ սէհի, (չիտակ) մաղրուր, վէ միւթէ-քէպպիր վազկյէթի իլէ, ֆուլթուրսուզլուզըն պէրհայաթ պիր միւճէսսէմի ատտ օլունան սլու իհթիյարէ գատընտան մատէ, մէզքիւր ֆագըր օտաճըղըն տէրունինտէ հէրշէյ, հուտուտսուզ պիր սէֆալէթու զարուրէթին, վէ նիհա-յէթսիզ պիր տէրտու քէտուրէթին՝սիւվէրը միւլէլէմէսի նիւմանն օլմագտայըտը:

Կեսահ պէ կեսահ պաղչէ թարաֆընտան իշիտիլէն սէր-

խօշ նաղրելէրի, վէ նէշէլի հայուհուլէր, իհիթիւարէ գա-
տընըն՝ պիր անէնկ իւզրէ օգուտուղը տուայը իսլալ իթ-
մէքլէ, հէման օլ անտէ տըշարըտա վուզու պուլան պու-
շէտիւս վէ մէճնունանէ զէվզու սէֆահալթ՝ իշպու օտա-
նըն տէրունինէ հիւքմֆէրմա օլան տէհշէթպախշ սիւքիւ-
թէ, մահզունիյէթէ, վէ կէօզ եաշըյըլա միւթթէլիթ էլէմ-
նագ մէյուսիյէթէ, զայէթ միւթէնագըս պիր հալ օլա-
ճաղը տէրքեար օլմայըլա, պու հավլինագ շամաթալէր-
տէն նակէհան կէնճ գըզլարըն օգուտուգլարը տուա,
տուտագլարը իւզէրինտէ գալըր. խապթա էճէլ եաթաղը
իչինտէն գըմըլտար, վէ տէլիգանլը տախի հիտէթ իլէ
կէօզէրինի բէնշէրէյէ տօղրու տիքէրէք, թէքմիլ ֆամիլ-
եասը իւզէրինէ հիւքմ իտէն սէֆալէթու մահզունիյէթէ
հագարալթ ատտ օլունան նաղրելէրի, շարգը վէ գահգա-
հալէրին պիչիմսիգ վէ տէհշէթիւ սէտալէրի, կիւյա պու
հիտէթամիլ պագըշըյա թէսքին իթմէք իսթէյօր իտի:

Վէ էկէր մէզքիւր զուլղուլէ պիր ան էման վիրսէ իտի
պիլէ, հէման արասը չօգ կէշմէքսիղին էվէլքինտէ գի-
եատէ պիր շիտէթ իլէ թազէլէնէրէք, վասֆ իթտիլիմիլ
պու էլէմպախշ անվալէ տէհշէթիւ սուրէթտէ պիր րէվ-
նագ վէրիյօրըտը:

Վագըլթ րէք միւսախա, եանի լօղանթալար աշըմըշ,
գումարխանէլէր պօշանմըշ, մասխարալէր, վէ եախօտ ա-
զիմ պիր թէզեինալթ իլէ միւզէյէն պիր թագըմ գա-
տընլար՝ պաղչէ իլէ կիւզէր'յեահէ եիւրիյիւշ իթմիլէր,
վէ տըշարըտա իսէ հէր եանտան զէվզու սէֆա նիտա-
լէրի տէրէճէյի նիհայէյէ վարմըշ, վէ սէրայ կէշիտէրին-
տէն պիր պիրի արգասը սըրա կիրուհ կիրուհ մասխա-
րալէր, ալէտատէվամ իչէրուտէն տըշարըյա հիւճիւմ իթ-
մէյէ պաշլամըշլար իտի քի, պունլարտան ալթը պէյկիր
գօշուլու միւթէատտիւս աշըգ լանտօլար, պիր նէվի քէս-
կին սէտալը տիւտիւքլէր էօթտիւրմէքտէ օլան արապաճը,

վէ սէյիսէրի իլէ պէրապէր, վիվիյէն զօգաղըն ուճունը, Բալէ Բօայալ մէյտանընը, Ֆըրանսա թէաթրօսու քիւ-
չէսինի, Մօնթէպրիյէ զօգաղընը, վէհապըլ պու զէվգու
սէֆահաթըն վասի վէ ուլու մէյտանընա չըգարըր օլան
թէքմիլ եօլլարլ վէ կէչիտէրի իսթիլա իթմիչէր իտի:

Թամ պու էսնատէ, եանի հէր եանտան պիրիպի-
րինէ իթապու խըթապ օլունան պինէրճէ աթէչֆէչան
քէլամէրին՝ միւպատէլէ, վէ միւսատէմէսի իչինտէ, իւչ
չախս ալըրաճաղըլ քի, պունլար՝ հէրնէգատար մէլքիւր
իյշու իչրէթէ, վէ զէվգու սէֆահաթ ալայընա տախիլ
իտի իսէլէրտէ, ֆագաթ ճիտտէն իչթիրագ իթմէյօրլար
իտի իչխասը մէլքիւրէյի, անպէան թէքէսսիւր իթմէքտէ
օլան իզտիհամտէն՝ պիր միւտէթ թէֆրիք իտէճէյիլ տիր:

Պունլարտան պիրինճիսի, օրթա պօյլու պիր վաթ օ-
լուպ, թավրու հարաքեաթընտան էճնէպի օլտուղու ան-
լոյըլմագտա, վէ թագրիպէն էլլի եալընտա թախմին օ-
լունմագտայըաը, մէրդումըն՝ սէպաթ սահիպի, սաֆտէ-
րուն, միւտէպպիր, վէ ագիլ պիր քիմսէ օլտուղը նասի-
յէյի հալինտէն պէլլի իտի իսէտէ, ֆագաթ վանն իտէր-
սինքի՝ մալիք օլտուղու պու խասիյէթլէր, օլանտէ ազիմ՝
պիր թէհայիւր, վէ իսթիլըապ բէրտէսի ալթընտա մահվ
օլաճաղընը տէրք իլէ, աղըր, ագիլ, վէ բէրհիզքեար
պիր ախլագը հասէնէյի թէպէտտիւլ իտէն, մէլքիւր
սույի հալաթէ պէյհուտէ մուգավէմէթ իտիյօրտը: Շախ-
սը մէրգում, տար պիր բանթալօնըն իւզէրինտէն գօնճ-
լարը տէճնմիւշ պիր պօթ կիյմիշ օլուպ, արգասընտա
սիյահ պիր ըէտինկօթ, վէ մանթօսը տախի տիւրիւլմիւշ
օլտուղու հալտէ, սաղ գօլու իւզէրինտէ պուլունմագ-
տայըաը:

Էճնէպիյի մէրգում, կիւզէրկեահէլէրին գալտըրըմ
լարը իւզէրինտէ կէզինիր տուրուր, վէ կէօղէրինի գա-
մաշտըրմագտա օլան օլ հիւսնու մէլահաթ խազինէլէ-

րինի, եանի ինսաննն ազլու հուշունը եաղմաւայան օլ շիւ վէքեար, վէ տիլշիքեար մահպուպէլէրի կէօրմէմէք մագ սատըյըլա, նիկեահընը ճիհէթը ախէրէ հասը խոյօրիաի. ֆիլհագըղա մէրգում, բէրհիգքեար, վէ ախլագը համիտէ իլէ փլթթասըֆ պիր զաթ օլուպ, պէօյլէ սուրէթը նահեահանիտէ քէնտույի իհաթա իտէն, վէ ասլա հազղ իթմէտլյի շիւպհէլի պիր սէֆահաթ աէրեասը իչինէ տիւշմիւշ իտի, պինապէրին պիզիմ էճնէպի պու. միսիւլու մէնղարէլէրտէ իլք տէֆա պուլունմուշ պիր միւպլթէտի օլմաղըլա, պէնիյի պէշէրին կէօյնիւնի՝ մըգնաթըս կիպի ճէլպու ճէզպ իտէն պու. հատիտէնին ճիհէթը մէնֆուրէսինի նասըլ կէօրէպիլէճէք, վէ հիւսնի ախլագընտան մատէ պիր սիլահա մալիք օլմատըղը հալտէ, իֆֆէթու. ըզզէթը զաթիյէսինին մուհաֆաղասընա նէ իլէ գատիր օլաճագտը:

Թէֆրիգ իթտիյիմիլ իքինճի շախս, էվէլքինտէն պէշ ալթը եաշ գատար քիւշիւք թախմին օլունուր, ուզուն պօյլու պիր զաթ օլուպ, թէքմիլ վիճուտի կիյմիշ օլտուղու էսվապըն իչինտէ զայպ օլմաղըլա, սայքիխաֆիֆ սուրէթտէ չամուրա պաթմըշ օլան պօթիւնինին էօրչէսինտէն մատէ հիշ պիք թարաֆը կէօրիւնմէյօր ըտը:

Շախսը մէրգումըն լապիս օլտուղու էսվապըն պագըսը իսէ, զայէթ էնլի, եագասըղ վէ քիւրքսիլ պիր մանթօ օլուպ, ումուղը իւզէրինէ աթմըշ օլտուղու պիր էթէյի իլէ, եիւզիւնին նըսֆընը սէթը իթմիշ իտի:

Պու առէմին սիյմասը՝ կէօզէ չարբաճագ տէրէճէտէ վագարըլ օլուպ, պուրնունըն պիչիմսիղլիյինէ, վէ սուրէթը ֆէվգէլատէտէ օլարագ, շահնիչին կիպի տըշարը ֆըրլամըշ օլան գաշլէրինէ բաղմէն, միւթէմէյիլ վէ միւթէհարրի պէպէքլէրինին նիմ կէօլէսի ալթընտա պարիտ, ֆագաթ խահիշլի վէ հաքիմանէ պիր նիկեահըն շուլէլէրի սաշըլմագտա իտի քի, պու նիկեահ, մէրգու:

մին գտալինին ըրգգաթսըզ, շանու շերէֆէ խահիշկէր, ամիր, վէ շէճի օլտուղունը իյմա իտիյօր իտի, վէլհասըլ զայէթ էնլի վէ պէօյիւք պիր շապգա տախի անըն զաւրիպ անլընըն շէքլինի սէթը իթմիշ իտի :

Շախսը մէրգումըն հալինտէ կէօրիւլէն սէրպիւլէն տանէ թավրու աղըր վագարէ ըաղմէն, քէնտուլի պիր հարաքնաթը ֆէվզէլատէյէ վիրուպ, կիւզէրկեահըն ուղունլուղունա տօլրու, վէ պաղչէ տէրունինտէ էօթէ պէրի տօլանըր, վէ եիւզլէրի մասքէսիզ օլան կէզկինճիլէրէ թագարուպ, վէ հաթտա վիճուտի իլէ տախի տօգունտուղունա նազարէն, պու ատէմին, միւճէրէտ ալամէթը խաֆիյէյի հայիզ պիր քիմնէյի արամագտա, վէ եախօտ թէֆրիզ իթմէք նիլէթինտէ օլտուղու անլաշըլմագտա իտի. մէրգում՝ պու հալ իլէ կեահ սիւրաթլա կէշիւպ կիտէր, վէ կեահիտէ պախտէթէն կէրի տէօնէրէք դալապալըղը տըրգաթը թամմէ իլէ սիւզէր, վէ պուրնունըն ալթընտան պիլպէտահա պիր քէլիմէ մըրըլտար իտի :

Մէրգում, հէր չարբտըղը քիմնէլէրին թապիաթլարը իդթիզասընճա, քիմինին խէնտէսինէ՝ վէ քիմինին տախի ազարընա սիրէր օլուր իտի իսէտէ, հիշ պիրինէ ճէվապ վիրմէյուպ արգասընը տէօնտէրի, վէ հիտէթինտէննաշի պիր թագըմ՝ աբըզ սաբըզ սէօլլէր մըրըլտայարագ գալապալըղըն իչինտէ զայպ օլուր իտի.քի, մէրգումըն պու միւթէհարրի հալինի կէօրէն հէր ատէմ, պու շախսը եա տիվանէ, վէ եախօտ հիւքիւմէթ թարաֆընտան մէնօլուն մուշ դաշագ մալլէր սաթանլարտան պիրինի զանն իտէճէքլէր իտի, ֆագաթ մէրգումըն պարիտ, վէ միւտագզըզ պագըլընա տըրգաթ իտէնլէր, քէշֆլէրինին եանլըշ օլտուղունը անլայաճագլարըր :

Շախսը մէրգումըն սիյմասը, կեահ պէ կեահ պիր մէյուսիլէթ իլէ մուհիթ օլուպ, էթրաֆընտա զալեան իտէն գալապալըղա պագա պագա եօրուլարագ, պիր տիվարէ

տաեանըր, վէ իւթիյար իթմիչ օլտուղու դապիւն իյզան օլմայան պու զահմէթէ խիթամ վիրմէք նիյէթինտէ տիր կիպի զանն օլունուր իտի քի, օլանտէ մէրդումըն սիյմասընտա ազիմ պիր հիտէթու շիտէթ նիւման օլտուղու կիպի, հաթտա պիր արա եինէ սիւքիւնէթ իւզրէ տուրմագտա իքէն, պիրտէն պիրէ պիւրիւնտիւյի մանթօնըն էթէլէլէրինի աշտը, վէ ալուճը իչինտէ սըգա սըգա պուրուշմուշ օլան պիր մէքթուպը օգումագ իչիւն, եանան ֆէնէլէրին պիրինէ եագլաշարագ,

— Պունտան պիր սաաթ ագտէմ բօսթա տրապալէրինին վիրուտինի թէճէսսիւս իթտիրիյօր իտիմ . . . ֆագաթ չիմտի . . . — տէյու մըրլտանտը. վէ հիտէթ իլէ ումուզլարընը սիւքէրէք, վէ տիշլէրինի կըճըրտաթարագ իլավէյի քէլտմ իտուպ,

— Ա՛հ պիր չուվալ սամանըն իչինտէ պիր իյնէ արամագ տըր պու — տէտի:

Ֆիւհագըդա, էկէր մէրգում՝ տէնիզ կիպի թէմէվ վիւճ իտէն, վէ տայիմա պիր թարաֆտան չըգուպ տիկէր թարաֆտան կիրէն դալապալըղըն իչինտէ պիր ատէմ արայօր իտի իսէ, պու. թէհարրի, մուհագգադ քիւլլիւյէթլի սաման իչինտէ ուֆաճըգ պիր իյնէ արամապա պէնպէյէճէքտի:

Մէրգում, աչըգ օլան մէքթուպը կէօղլէրինէ եագլաշտըրարագ պիր տէֆա տահա օգուտու, վէ քէնտուքէնտույէ:

— Շիւպհէսիզ . . . շիւպհէսիզ . . . տէյու մըրլտանտը — ֆագաթ պու մատտէյի պանա վագթինտէ պիւտիրմէլի իտի . . . ա՛հ միւսիւ ժօղէքէն, օլ ատէմին պուրայա կէլիչ՝ պէնիմ իչիւն նէ՝ տէհչէթլիւ տարպէ օլաճաղընը, սէնին դատար վէ պէլքիտէ սէնտէն ալա պիլիրիմ. պէյան իթտիյին պու էֆքեար բէք աոտի շէյ տիր, վէ պէնիմ սահա վէրտիյիմ իւճրէթ պունը իչիւն տէյիւտիր — տէյերէք

էլինատէքի քեաղըտը հիտէթ իլէ եըրթը վերտի , վէ իւ-
վէյի մէգալ պիրլէ — չօգ շէյ, չօգ շէյ . . . իշին եօղըսա
արա տուր . . . շու խայըրսըղ ծօգթօրտա պէնի նէ գա-
տար եօրըյօր , շիմտի քէնտինի նէ՞րէտէ պուլմալը :

Մէրգում , եէնիտէն կիւզէրկեահա գօյուլտու , վէ պու-
տէֆա տէրէճէյի նիհայէտէ պիր խահիշ իլէ գալապալըղը
գագըպ գագըշտըրարագ , վէ ումումըն սիյմալէրինի թէ-
ճէսսիւս իտէրէք , վէ խալգըն իթտիյի քիւֆրու հագարա-
թէ տախի էհէմիլյէթ վիրմէյուպ , պու սուրէթլէ քէմալի
կէրմիլյէթ իւղրէ թահարրիսինէ տէվամ իթմէքտէ իքէն ,
պիր իւշիւնճի շախսըն տախի գատէմ պէ գատէմ , վէ ա-
տէթա կէօլկէսի տիր կիպի քէնտուլի թէազիպ իթմէքտէ
օլտուղունը ֆարգ իտէմէտի :

Պու շախա՝ զայէթ թազէ վէ հիւսնէտար պիր տէլի-
գանլը , վէ տահա տօղրուսու պիր չօճուգ իտիքի , պու ան-
տէ մէրգումըն նազիք վէ տիլրուպա սիյմասը , պիր նէվի
մէրագ , վէ միւթէպասիրանէ պիր հալ ըզհար իթմէքտէ
իտի . պու տիլպէր տէլիգանլընըն հարաքեաթընըտա խօշ ,
վէ նէզաքէթի պիր խահիշ , վէ պիր ճէսարէթ կէօրիւ-
նիւյօր իտի :

Բօլնէզ ուսուլի իւղրէ եէշիլ շուգատէն մամուլ տա-
րաճըգ . պիր էլպիտէ , մէրգումըն թէնասիւպի էնտամընը ,
վէ օլանտէ պաղչէ տէրունինտէ քէշթու կիւզար իտէն
հիւրի կիպի կիւզէլ գըզլարըն , վէ գատընլարըն՝ հասէտ-
լէրինի մուճիպ օլաճագ . տէրէճէտէ օլան նազիք վէ ինճէ
պէլինի զահիրէ չըգարմագտա , վէ էնլի պիր բալթօ , այնէ
կիպի բարլամագտա օլան գունտուրալարընա գատար էն-
միշ օլտուղու կիպի , գատիֆէտէն մամուլ վարիֆ պիր
շապգա տախի , խէմպէսէմ վէ սիմիյահ կէյսուլի թապի-
տարընըն նըսֆընը սէթր իտիյօր իտի :

Պէօլլէ պիր հէնկեամտէ , գատընլար իշիւն էրքէք րու-
պատը կիյմէք , մօտա հիւքմինէ կէշմիշ օլուպ , հաթտա

զապթիյէ նէվարէթի, 1824 թարիխնտէ՝ Օն պին նէֆէր բարիալի գատընլարա էրքէք ըուպասը կիյմէլէրինէ ըուխսաթ վիրտիյի ըիվայէթ օլունտուղը թագտիրտէ, պու հիւսնէտար տէլիգանլընըն տախի էրքէք դըյաֆէթինէ կիրմիշ կիւղէլ, վէ հազէնին պիր գըզ զանն օլունաճաղը թապիյի օլաճագտը, էկէրչի մէրգուլըն բարլաղ եիւզիւնտէ պէլլի պէլլիսիզ պիր այվա թիւյի, վէ եագուլթ միսիլու դըրմիզը տուտագլարը իւզէրինտէ ինճէ, վէ ատէթա գաշլարընըն կէօլկէսի տիր կիպի խէյալ մէյալ պիր պըյըզ նըշանէսի՝ կէօրիւնմէմիշ օլսա իտի. ֆագաթ պու ինճէ խաթ, մէրգուլըն սիյմասընա էօյլէ պիր ճէսարէթ, վէ պիրէրվալըզ պախշ իթմիշ իտի քի, պու հալ՝ անըն ահու կիպի կէօլլէրինտէ օլան նիսաքետրի, թաթլը, վէ հալիմ պագըշընը թատլ իտիյօր իտի:

Մանթօյա պիւրիւնմիւշ օլան ատէմ, քէնտու հէր պիր թավրու հարաքետթընը կէօլլէյիճի միւտագըզըզ պիր կէօլ օլտուղունա ասլաշիւպհէյէ վարմագսըզըն մէշղուլիյէթինէ տէվամ իթմէքտէ, վէ պու ճէսիմ գալապալըզըն իչինտէ քէնտիսինի կիզլէմիշ տիր զաննըյըլա պիւա ֆուլթուր վէ վազիֆէսիզլիքլէ, մէյտանը սէֆահաթէ հէնուզ կէլէն, վէ ետպանճը զանն օլունան քիմնէլէրէ թագարրուպ իթտիյի էննատէ, զայէթ խաֆիֆ պիր սէտայըլա մանատար պիր սէօլ սէօյլէր, վէ հէման պու սէօլտէն պիր մուճիզէ վագը օլաճաղընը մէմուլ իտէր իտի իսէտէ, էօյլէ պիր մուճիզէ վուզու պուլմատըզընտան, մէրգուլ սախի օսանըր վէ ճանը սըգըլըր իտի. տէլիգանլընըն՝ մէրագ շուլէսի իլէ իշթիալ իտէն կէօլլէրի իսէ, մանթօլ ատէմին սէօյլէտիյի օլ կիզլի քէլամըն մաշասընը անլամագ, վէ պու մուամ մայը հալ իտէպիլմէք իչիւն, ազիմ պիր խահիշ իլէ մէրգուլըն թէճէսսիւս իտիպ տուրույօր իտի:

Մէրգուլմ մանթօ կիլինմիշ ատէմ, կիւղէրկեհաշը թէրք իտուպ, (Բօթօնա) գաղինօսը բիյշկեհաշընտան կէշ-

մէքտէ իքէն, պալատէ թավրու սկյմասընը նագշու թարիֆ իթտիյիմիզ էճնէպիյէ թէսասիւֆ իտէրէք, մէրգում իլէ հէման եիւզ եիւզէ կէլինճէ, էճնէպի, պէրայի թէրպիյէ մանթօլը ատէմէ եօլ վիրմէք իչին պիր թարաֆա չէքիլտի. մանթօյա պիւրիւնմիւշ ատէմ իսէ՝ մէրգումը պիր սանիյէ. գատար թէճէսսսիւս իթտիքտէն սօնրա, եալընըզ աթի իւզգիքը քէլիմէյի թէքէլլիւմ իթտի:

— Ուէսթէրն . . .

էճնէպի, պու «Ուէսթէրն» իսմինի իչիտիւպ խահիչլէ արգասընա տէօնէր տէօնմէզ, մանթօլը շախս, մէսրուրիւրիյէթինտէն ալաղը եէրտէն քէսիլտի, վէ հէման պիր սըշւրայըչլա՝ օլ էանատէ մահալի մէզքիւրտէ պուլուճնան պիր թագըմ մասխարալէրին արգալարընա կէչիւպ քէնտույի կիզլէմէքլէ պէրապէր, պիր եանտան տախի պուլտուղը ատէմի ղայպ իթմէմէք իչին եէնիտէն տէօնէրէք, քէմալի թէհայիւր իլէ էթրաֆընա պազմագտա օլան մէրգում եապանճը քիմսէյի տէֆաէն կէօրէպիլիւպ, քէնտու քէնտույէ:

— Միւճէրրէտ պու ատէմ օլմալը տըր — տէտի:

— Պէնտէ էօյլէ օլտուղընա պահս իտէրիմ — տէյու ճէվապ վէրտի, ղայէթ թաթլը պիր սէսա, խաֆիֆ տուրէթտէ իսթիհզայըչլա:

«Ուէսթէրն» իսմինի թէլաֆիիւզ իտէն ատէմ, պու սէտայը իչիտինճէ վիճուտինտէ պիր լէրզէ հապըլ օլուպ, պիր եանտան մանթօլընըն էթէյի իլէ եիւզիւնի սէթր իթմէյէ չալըշտըղը հալտէ, տիկէր թարաֆտան տախի պիր եան պագըշ իլէ մուխաթիպինի սիւզմէյէ պաշլատը:

Մէրգումըն մուխաթիպի, պալատէ վասֆ իթտիյիմիզ օլ գատիֆէ շապգալը, կիւզէլ վէ թաղէ տէլիգանլը քէնտուսի իտի քի, հէման շապգասընը չըգարուպ, վէ թաապիւմ իլէ սէրֆիրու իտէրէք:

— Ֆիլհագըզա միւսիւ ծիւզ, շու հէօտիւք հէրիֆ

գօշտուրա գօշտուրա իքիմիզիտէ հայլըճա եօրտու — տէ-
յինճէ, մանթօլը ատէմ, սէրտ պիր պագըշըլա տէլիգան-
լըյը եօգարըտան աշաղը սիւզտի, վէ հէման պիր հարա-
քէթլէ մէրգուլմը թուլթուպ պիր եանէ աթմադ իսթէտի:

Մէրգուլմ, հէման պիր տարպէ իլէ պու սըգլէթպախշ
տէլիգանլըտան գուրթուլմադ իչիւն, բէհլիվանլարա մախ-
սուս պիր թավր իլէ թէքմիլ գուլվէթինի թօբլայըպ, սէրի
պիր հարաքեաթ կէօսթէրտի իսէտէ, տէլիգանլը ասլա գը-
մըլտամայուպ տուրտուղու եէրտէ գալտը, վէ տուտագ-
լարընտա նիմ պիր թէպէսսիւմ օլտուղու հալտէ մէգքիւր
տարպէյի հալմ իթտի:

Տէլիգանլընն, միւսիւ Տիւզ թէսմիյէ իթտիյի ատէմ,
նաթիւվան վէ ինճէ վուճուտըյըլա սօն տէրէճէ զայիֆ
օլաճաղընը զանն իթտիյի պու մախլիւզը, պիր տահա կէօղ-
տէն կէչիւրուպ, մէրգուլմն՝ շէպապէթէ մախսուս օլան
զայիֆ վիճուտինին օլ նաղիք ազալէրինէ ըաղմէն, մալիք
օլտուղու գահրիմանքեարի գուլվէթէ թէսաճիւպ իթտիք-
տէն սօնրա, — պէնիմ միւսթաճէլ իչիմ վար. նէ իսթէյօր-
սունուզ — տէտի:

Յէլիգանլը. - Սիղի իլէ թանըշմադ, վէ լազըմ կէլ-
տիյի հալտէ խըտմէթինիզտէ պուլունմադ իսթէրիմ. ֆա-
գաթ միւսիւ Յիւզ, ըէճա իտէրիմ արթըգ պու էճնէպի
ատէմ իլէ մէշղուլ օլմայալըմ, չիւնքի մէրգուլմ զաթէն
էլիմիզտէ տիր:

Տիւզ. - Նաճըլ, էլիմիզտէմիտիր:

Տէլիգանլը. - Էվէթ միւսիւ Յիւզ էլիմիզտէ տիր . . .
նամուսըմ իւզրէ եէմին իտէրիմ քի, թամ եարըմ սաաթ
գատար պէնտէնիզի սօն տէրէճէ շաշըլթտընըլ իտի. զիրա
պէնտէնիզ արգանըլ սըրա կէլիյօրուտում . . .

Տիւզ. - (գաշլարընը չաթարագվէ մէրգուլմն սէօղիւնի
քէսէրէք) Փագաթ նի՛չիւն արգամսըրա կէլիյօրուտունըլ:

Տէլիգանլը. - (պարիտ պիր թավր իլէ) Էվէթ, քէնտի

քէնտիմէ, «պագալըմ նիհայէթ շու ատէմ նէ՞ եարաճագ» տէյէրէք, արգանըզ սըրա կէլիյօրուտում . . . տօգրուսու միւսիւ Տիւգ, գուլլանարդընըզ թէտպիր բէք ատի պիր շէյ իսէտէ, պու ճիւմիէ քէնտի հատտի զաթինտէ տախի էբէ- յիճէ կիւզէլ . . . ֆիլհագըգա զաթը ալինիզ կիպի զիյ- գուտրէթ պիր ատէմին մուսվինի օլտուղում հալտէ, զի- եատէսի իլէ մահգուզ օլաճաղըմ տըր :

Մանթօրը ատէմին սիյմասը իւզէրինտէ էվէլա պիր ճան սըգզընըղը, վէ սօնրա տախի պիր հիտէթու չիտէթ նագշ օլունմուշ իքէն, օլանտէ զանն իտէրսին քի նակէհան պիւս- պիւթիւն պաշգա պիր հըսսիյաթտէն մաղլուպ օլտու, վէ էլինի ճէպինէ վազ իթմէքլէ ալթուն սէտասը չըգարըպ, վէ ճիտտի պիր հալ քէսպ իտէրէք :

— Վադաա պէնիմ տախի սէնին կիպի պիր քիւլհան պէյլինէ իհթիեաճըմ օլապիլիր . . . իմտի սէօյլէ պագալըմ, նէ եարապիլիրսին, էլինտէն նէ՞ իշ կէլիր :

Տէլիգանլը. — էլիմտէն հէր իշ կէլիր, վէ հէր պիր շէյի եարմաղա տախի միւզթէտիրիմ . . . ֆագաթ ըուխսաթը մախսուսէմի թալէպ իթմէքսիզին՝ պէօյլէ ատի պիր քիմնէ եէրինէ գօնուլուպտա, պէնիմ իլէ պու կիպի պիր ըսթը- լահըլա կէօրիւշիւլմէտէն ասլա խօշլանմամ, զաթը ալիլէրի պիլմէլի տիրլէր քի՝ պէնիմ բէտէրիմ, Լաքօչիալը պիր Պօ- հէմիյէն (*), վէ վալիտէմ տախի Լսպանեալը պիր (ձիթինա) տըր. պու հալ իսէ պէնտէնիզին ասալէթը միւքէրրէրէմէ պիր տէլիլի գավի տիր. իմտի միւսիւ Տիւգ, միւսաատէ- նիզլէ պէնիմ իլէ ազ չօգ թա՛աղիմ վէ իհթիրամըլա տավրանմանըզը թէմէննի իտէրիմ . . . նէ հալ իսէ, չիմտի շու եիւզլէրի տէօնմիւշ պօթ կիյէն օլ ալըգ հէրիֆ իլէ նէ

(*) Պօհէմիյէն վէ ձիթինա, պունլարըն իքիսի տախի սէրսէրի վէ կէօչէր էվլի թապիր օլունուր իքի չինկեանէ գապիլէլէրի տիրլէր :

կէօնա իշխմիզ օլաճաղընը անլամազ իսթէյօրուտում:

Տիւգ, ճէվապ վիրմէքսիզին տիւշիւնմէյէ պաշլատը, վէ պիր միւտէթ թէրէտտիւտտէ գալուդգտան սօնրա պաշընը սիւքէրէք,

— Հայըր - տէյու մըրըլտանտը:

— Հայըրմը - տէտի տէլիգանլը, մէրգում զանն իստէրսին քի գարշուսընտաքի ատէմին խաթրընտան կիւզար իտէն չէյէրի քեամիլէն քէշֆ իտուպ անլամըշըտը:

— Տէլիգանլը. - Նի՛շին հայըր տէտինիզ, պանա էմիլյէթ իթմէյօրսուռըլ անըն իշին տէյիլմի... հա՛յըֆ միւսիւ Տիւգ, հայըֆ քի զաթէն պէրապէր պիր իշտէ տախի պուլունմուշըլ:

Տիւգ. - (Թաաճիւպ իլէ) Նէ՞ իշ իմիշ օ:

Տէլիգանլը. - Չօգ նաղիք պիր իշ... վագտա միւսիւ Տիւգ, սիզ պիր ասկէր կիպի չէվիք, վէ... կիպի տախի գըսգանճ պիր ատէմսինիզ, վէ տօղրուսը հագգընըլ տա վար, չիւնքի մատամ Տիւշէս, Սէնթ օնօրէ մահալլէսինին էն լաթիֆ, վէ սարը կիւզէլի գաաընլարընտան պիրի ատտ օլունմազ տա տըր:

Տիւգ. - (Պէնդի աթըպ կէօղլէրի բարլայարազ եավաշ պիր սէտայըլա) Նէ՞ տիմէք իսթէյօրսուն:

Տէլիգանլը. - (Փիթուրսուզ պիր հալ իլէ) հիշ պիր չէյ, եալընըլ շուրայը տիմէք իսթէրիտիմ քի, սըր քեաթիպիւնիզ միւսիւ Պիւրօ, եէրինտէն գըմըլտամագսըզըն իյֆայի վէզիֆէ իթմէք իսթէյուպ, պէնտէնիդի քէնտուսինէ ճասուա իթթիխազ իթմիշ իտի, վէ պէնտէնիզ տախի մատամ Տիւշէսի թէճէսսիւս իտէր իտիմ քի...

Տիւգ. - (Սճէլէ իլէ) է՛յ Նէ՞ կէօրտին պագալըմ:

Տէլիգանլը. - (Կիւլէրէք) խաթըրմա կէլմէյօր:

Մանթօլը ատէմ, տէլիգանլընըն իքի էլլէրինի "ըգը սըգըրեա թուլտու, վէ մէրգում տախի ասլա միւմանաաթ իթմէքսիզին, քէմալի ասայիշ իլէ սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Կէօրիւյօրսունուզ ա միւսիւ Տիւզ, պիզ պիրիպի-
րիմիզի անլար ատէմէրիզ . . . Խմտի զաթը ալինիզէ թէք-
րտը սիւալ իտէրիմ քի, պու ալըզ հէրիֆ իլէ սիզին միյա-
նէնիզտէ նէ՞ մինասիպէթ վար տըր - տէյինճէ, Տիւզ տէ-
լիզանլընըն գուլաղընա գատար էյիլէրէք թիթրէք պիր
սէսիլէ,՝

— Պէնիմ զէվճէմ . . . Փագաթ զէվճէմին հագգընտա
նէ՞ մալիւմաթըն վար :

Տէլիզանլը. - Էհէմմիյէթսիզ պիր չէյ . . .

Տիւզ. - (Սէօզիւնի գաթ իտէրէք) սէօյլէ չաբըզ սէօյլէ :

Վէ մէրգոււմ, տէլիզանլընըն էլլէրինի՝ քէնտի էլլէրի
իյինտէ մէնկէնէ կիպի քէմալի շիտէթլէ, վէ բարչալայա-
ճագ տէրէճէտէ սըգմագտա իտի իսէտէ, Փագաթ տէլի-
զանլը, գաթան պիր աղըր սըզը էսէրի իպրազ իթմէյուպ
գահգահայըլա կիւլմէյէ պաչլատը, վէ ազիւմ պիր խա-
հիշ իլէ :

— Օհ, օհ միւսիւ Տիւզ, նա՞սըլ, մէկէրչի մատամ
Տիւչէսին սէօզիւնի պու մէրթէպէ ուզատարագ՝ չու ալըզ
հէրիֆի ունուլթտուրաճա՞գմըսընըզ - տէտի :

Տիւզ. - (Մնլը գըղարարագ) սէօյլէ պագայըմ սէօյլէ :

Տէլիզանլը. - (Գաչլարը խաֆիֆ սուրէթտէ չաթըլա-
րագ բէստէն) Փագաթ սիզ ճանըմը աճըթմայա պաչլա-
յօրսունուզ :

Տէլիզանլը, պու էսնատէ բազուսընըն սընըրլարընը
կէրմէքլէ, մէրգոււմին եումրուղունը օ տէրէճէ պիր գուվ-
վէթ իլէ չէվիրտի քի, բարմագլարը ատէթա չէլիքտէն մա-
մուլ պիրէր չուպուգ կիպի, բաքիպինին բարմագլարը ա-
րասընտան սըյըրըպ գուրթուլտուլար, վէ Տիւզ տախի
պու հալտէն տիւչարը հայրէթ օլարագ՝ եհնիտէն օղրաչ-
մայը թէճվիզ իթմէտի :

Մէրգոււմ, տիք տօղրու վէ քէմալի ասայիչի պալ իլէ
գարչըսընտա տուրուպտա եիւզիւնէ պագմագտա օլան

տէլիգանլըյը պիր գաչ սանիյէ թէճէսսիւս իթտիքտէն սօնրա, մահալըզ պիր խաթըրէյի զիհնիտէն տէֆ իթմէք իսթէյօր կիպի պիր հալ իլէ պաշընը սիլքտի, վէ էնտիշէ իլէ էթրաֆընա պագընտըղընտան, տէլիգանլը ճէվապէ աղաղ իտուպ:

— Նէրէտէ օլտուղուընը պիլիրիմ, իշթէ իշթէ...

Վէ էլինի ուզաթարագ, էլան էօթէ պէրի տօլաշմագտա օլան էճնէպիյի իշարէթ իթտի:

Ցիւգ. (Գարարը գաթի վէրմիշ պիր հալ իլէ) արգասընտան կիտէլիմ. ֆագաթ սէն էօնտէն եիւրիւ:

Ցէլիգանլը, կիւյա պիրաղ էվէլ հագգընտա իսթիմալ օլունան ճէպրու թասալլութը քեամիլէն ունութմուշ կիպի, տալա սույի գաննէ վարմագսըղըն, տէրհալ Ցիւգին էմրինէ միւթապաաթ իթտի:

Պու արա եապանճը քիմնէ Բօտօնթ գագինօսընըն իթթիսալինտէն կէշմէքտէ իտի:

Նակէհան զօգաղըն աշաղքի ուճունտան եիւքսէք սէտայըլա աղիմ պիր շամաթա տըր գօթըվէրտի, վէ օն տէթ մէշալէլէրին տիւման ըլա գալըշըգ գըզըլ շուլէլէրի իլէ զօգաղըն հէր թարաֆը միւշթէիլ օլաու:

Մասգարալէր իլէ տօլու, նէվ պէնէվ չիշէքլէր վէ ըէնկեամուզ պայրագլարլա միւղէյէն, վէ պաշարընտա զայէթ պէօյիւք թիւյլէր վազ օլունմուշ ալթը ատէթ պէյաղ պէյկիրլէր գօշուլը իսթիւ աշըգ պիր արապա, կէլիւպ Վիվիլէն զօգաղընըն աշաղքի ճիհէթինտէ տուրը վէրտի. պիր թագըմ սիւվարի պօրաղանճըլար՝ արապանըն գաբուճըգլարըն էթրաֆընտա աթրարընը օյնաթմագտա իտիլէր. մէղքիւր արապանըն էօն վէ արգա տինկիլլէրի, գանաքէլէրի, իչի տիչի, պասամագլարը, վէլհասըլ հէր պիր թարաֆը մասգարալէր իլէ տօպ տօլու իտի:

Պիր գաչ տազըգա պօրուլար պիր աղըզ չալընտը, վէ մաշալալէր տախի ուզագտան կէշէն տէօնէնլէրին իւվէրինէ

ղարարսրդ գըղըլըմլար սաչարագ սալլանըյորլար իտի :

Յէրհալ պիր չոգ մէրագլը առէմլէրտէն միւրէթթէպ պիր գալապալըգ, պաղչէյէ տօղրու գօյուլտուղու կիպի, պիզիմ էճնէպի առէմ տախի, մէգքիւր մէնդարէյի լայը-գըյըլա սէյրու թէմաչա իտէպիլմէք իչիւն զօգաղըն գար-չըսընա կէչիպ տուրտը :

Ազ պիր սիւքիւթտէն սօնրա, նակէհան թիւքի վէ գուտուրմուշճասընա տէհչէթամիզ բաթըրտը, վէ հաւլի-նագ կիւրիւլթիւլէր իլէ զօգագ տօլտու. պու գարղաշալը-ղըն իչինտէ չամաթա թէլի, միւթէատտիտ չիէքլէր, րէնկ րէնկ շէրիտլէր, եաթագ չարսափլարը, գէվգու սէֆա-հաթտէն սարարմըլ վէ իյչու իչրէթտէն գըղարմըլ եիւզլէր, ույգուսուզլուգտան շիշմիշ կէօզլէր, վէլհասըլ պիրիպիրինէ միւթէնագըս՝ թարիֆի դայրի միւմքիւն շէյլէր միւշահատէ օլունուպ, գալապալըգ տախի՝ գարչը գօնուլմալ պիր ա-դընթընըն շիտտէթինտէն սիւքիւլէրէք սալ վէ սօլ աչը-լըպ գաքանմագտայլտը :

Օն նէֆէր մասգարալէրտէն միւրէթթէպ պիր ֆըր-գաճըգ, տէհչէթամիզ պիր նաղարա աթարագ պաղչէյէ տօղրու գօյուլտու, վէ պունլարտան պէչի սիւրսալ իւչ գարնտաշլար նամ լօգանթատէն իչէրի սալտըրտըլար :

Պու պէշ նէֆէր մասգարալէրին կիյտիքլէրի աճալ ա-ճայիպ լուպալէր, սուրէթը դարիպէտէ օլարագ պիրիպիր-լէրինէ ույղուն իտիլէր. շէյլէքի՝ պիրի թըպգըթըպգըյա հինա թաւլուղը գըլըղընա կիրմիշ օլտուղու կիպի, տիկէրի այրեա, իւչիւնճիսի եաբրագլարլա միւզէյեէն իրի պիր գաւլունա, տէօրտիւնճիսի՝ սըրթընա մաթէմ ալամէթի օ-լան սիյահ պիր մանթօ ալմըշ օլտուղու հալտէ պայկույա թագլիտ իթմէքտէ, վէ պէչինճիսի տախի, կէմի թայֆէսի գըյաֆէթի կիլինիւպ, եիւզիւնի տախի՝ պալըգ պաչը շէք-լինտէ պիր մասքէ իլէ էօրթմիւշ իտիքի, պունլարըն հէր

պիրի կիյինտիքլէրի էլպիսէյէ կէօրէ հարաքէթ իթմէքտէ վէսէս չըգարմագտա իտիլէր:

Պու պէշինճի շախս, եանի պալըգ պաշլը մասգարա, զայիֆ ֆագաթ գուվվէթլի պիր տէլիգանլը կէօրիւնիւպ, ալայըն թա էօնիւնտէն կիթմէքտէ իտի. մէրգոււմ, օլանտէ եօլուն իւզէրինտէ պուլունան պիղիմ եապանճըլը սօն տէրէճէ պիր գապալըգլա տիւրթիւշտիրէրէք:

— Պիր եանէ չէքիլ (Գալիգօ) - տէտի:

Մէզքիւր (Գալիգօ) քէլիմէսի, օ վագըթլար իսթիմալի միւթատ օլան սօն տէրէճէ հագարաթը միւհթէվի պիր սէօզ իտի:

Էճնէպի ասլա սէս չըգարմագարըն շապգասընը եէրէ գօյուպ, վէ տիւրիւլիւ մանթօսընը տախի շապգանըն իւզէրինէ վազ իթտիքտէն սօնրա, բալթօսընը իհթիմալը սուրէթտէ տիւլմէլէտի, վէ պալըգ սուրաթլը կէմի թայիֆէսինին չէնէսի ալթընա տօղրու լայըգլը պիր եումրուգ եէրլէշտիրի վէրտի:

— Ա՛ պու ինկիլիզ, եումրուգ միւտարէպէսի իսթիյօր տէ պագալըմ ժօզէրէն գարշըսընա չըգը վէր - տէյու մըրըլտանտը. այը չէքլինտէ օլան մասգարա, մէզքիւր հայվանըն հայգըրըշընը թագլիտ իտէրէք:

— Ժօզէրէն, շու (Սլսիյօնըն) մէլուն էվլատընը (1) բարալա - տէտի պայկու, մաթէմնագ պիր սէտայըլա ուլաեարագ:

— Շու (Կօտտէմի) (2) կէպէրտի վէր - տէտի հինտ թավուղը, մէզքիւր հայվանէ մախսուս պիր սէտայըլա:

(1) Ալսիյօն էվլատը տիմէքլէ միւճէրրէտ ինկիլթէրալը անլաշըլմալը տըր:

(2) Պու «Կօտտէմ» քէլիմէսի տախի ինկիլիզլէրէ մախսուս պիր նէվի քիւֆիւր տիր քիմիւէլիֆ մէզքիւր քիւֆիւրին ֆաիլինի, եանի ինկիլիզ տէմէք իսթէմիշ տիր:

Օլ անտէ հէման, պիրի չօպան գարըսը, պիրի գօն-
թէս, վէ եախօա պալըգճը էլպիսէլէրինի լապիսէ օլան
պէշ նէֆէր գատընլալ, գալուն շէքլինի իքթիսապ իտէն
մասգարանըն ըէֆագաթըյըլա, մէղքիւր եուրուգ միւ-
տարէպէսինի թէշվիգ իտիճի պիր պէսթէ թէրէննիւմ իթ-
մէյէ, վէ կեահ պէկեահ ուզուն նաղրէլէր աթմայա պաշ-
լատըլար:

Ժօղէբէն, պու նաղրէլէրտէն թէշճի վէ թէշվիգ օլու-
նարագ, վէ սարիօշլարա մախսուս օլան պիր գահրիման-
լըգլա՝ էճնէպիյէ վուրմագ իւզրէ էլինի գալտըրտը, ֆա-
գաթ պու տէֆա մէրգումտան եէսիյի գուվլէթլի պիր
տարպէյէ մուգավէմէթ իտէմէյէրէք, թէքէր մէքէր գա-
լապալըղըն իշինէ եուվարլանըլ՝ գումըն իւզէրինտէ գալա
գալտը:

Տէրհալ տէհշէթամիզ եայղարալէր, վէ ուզուն հայու
հուլէր, բալէ Բօայալտա վագը խանէլէրին բէնճէրէլէրի
ճամլարընը սարստըլար:

Այը, Գայկու, Գավուն, վէ տահա պագը գալան մաս-
գարալէր, սօն տէրէճէ պիր սըյըրգուրդլա էլ էլէ վիրուպ,
գումըն իւզէրինտէ եուվարլանմագտա օլան ժօղէրինին
էթրաֆընտա պիր ըագս տայիրէսի չէվիրիպ սըչրամայա
պաշլատըլար:

Ֆագաթ պիզիմ էճնէպի, սօուգ գանլըլըգլա շապ-
գասընը եէրտէն գալտըրուպ պաշընա գօյտուղու կիպի,
մանթօսընը տալսի գօլու իւզէրինէ աթտը, վէ քէմալի սիւ-
քիւթ իլէ թէքըրար կէզինմէյէ պաշլատը:

Իշպու մէնզարէնին կիւզար իթտիյի էսնատէ, զիքրի
սէպգաթ իտէն եագըշըգլը տէլիգանլը իլէ Տիւգ թէս-
միյէ գըլընան զաթ, խաֆի՝ վէ սուրէթը մահրէմանէտէ
կէօրիւշմէքտէ իտիլէր քի, շու հալէ նազարէն պիրիպիրլէ-
րինի բէք ալէա անլամըշ օլաճագլարը գանն օլունուր իտի.
պիր գաշ տագըգա սիւրաթլէ միւսահիպէթտէն սօնրա,

տելիգանլը, մերգումտան պիր քիսէ ախզ իթմէքլէ :

— Սիզ անը պէնտէն պիլինիզ, իլէրուտէ եինէ կէօ-
րիւշիւրիւզ - տէյերէք Տիւգլին նէզտինտէն մուֆարէզաթ
իթտի :

Տելիգանլը, զալապալըղըն իչինէ տալըպ զայպ օլ-
տուղու անտէ, պիր տահա արդասընա տէօնիւպ, վէ բար-
մաղըյըլա Ուէսթէրնի, եանի եապանճը թէսմիյէ իթտիյի-
միզ զաթը իրայէ իտէրէք, իլավէթէն :

— Սիզ անը պանա թէրք իտինիզ - տէյուպ կէօզ-
տէն նիհան օլտու :

2

ԳԱՐՄԷՆ

Միւսիւ Տիւգ թէսմիյէ իթտիյիմիզ օլ մանթօսընա
պիւրինմիւշ ատէմ, տուտաղլարընտա էնտիշէլի պիր թէ-
պէսսիւմ օլտուղու հալտէ, նազիքեանէ պիր թավըլա
զալապալըղը եարարագ, վէ ան պէ ան թէպաիւտ իթմէքտէ
օլան տելիգանլըյա կէօզիւ իլէ սալիք օլուպ, քէնտու քէն-
տույէ :

— Նէ՞ եաբաճագ... նասըլ քի մէմուլ օլունուր...
ֆագաթ մուհիւմ, վէ միւէսսիր թէտպիրլէր էլէ ալմագ ի-
չիւն, եարընա գատար տահա վագթիմիզ վար... ա՛հ
սէօզիւմ... նամուսըմ, էօմրիւմ... վէլհասըլ հէր պիր
շէյ օլ խուսուսա մէրպութ տըր... - տէտի :

Օն նէֆէր մասգարալէր, եէմիշ օլտուղու տարպէտէն
էլան պիհուշ պիր հալտէ պուլունան ժօզէրինի գուճագ-
լայարագ, իւշ գարնտաշլար լօգանթասընա նագլ իթտի-
լէր քի, զաթէն գըզկըն վէ գաֆալարը տիւմանլը ըէֆիգ-

լէրի, մահալի մէջ քիւրտէ սապըրսըզլըզլա քէնտիլէրինի պէքլէմէքտէ իտիլէր:

Եապանճը քիմնէ տախի, զանն իտէրսին քի պիր ան էվէլ վուգու պուլան հատիսէյի քեամիլէն ունութմուշ, վէ թէքմիլ նաղարը տըզգաթլընը, բէյ տէրբէյ թէճէտտիւտ իտէն պու ֆէվգէլատէ, վէ զարիպ մէնզարէյէ հասը իթմէյէ պաշլամըշ իտի. իշպու բաթըրտը վէ շամաթա, վէ զայրի միւնթազամ հարաքէթ, անըն զիհնինէ իալէլ վիրուպ, վէ միւթէատտիտ բարլագ զիեալէր կէօղլէրինի գամաշտըրմագլա, մալիք օլտուղու սէպաթ, միւտէպպէրլիք, վէ սօուգ գանլըլըղը, օլանէ գատար քէնտուլէ պիկեանէ օլան իշպու զէվգու սէֆահաթ իլէ իլթիհագ իտուպ, պիտթէտրիճ քէսպը հէրարէթ իտիյօր իտի

Վէլհասըլ մահալի մէջ քիւրտէ կէօրիւնէն հէր հալ, եանի պիհատտու հիսապ ճէսիմ պիր գալապալըզ, մէրագլը պագըշլար, ընկեամուղ րուպալար, վէ հայրէթամիզ շուլէլէր, պիզիմ եապանճընն զէվգու նէշէսինի մուճիպ օլմաղըլա, արթըզ հիւսնէտար գատընլարըն ճագիպ, վէ ֆիսունկէր նիկեահլարընա՝ պիլա շէրմու հիճապ, սիբէր օլմագլըզա քէնտուլի ալըշտըրմագտա իտի:

Թաամ վագթը չօգտան կէշմիշ, վէ պիզիմ էճնէպի տախի սօն տէրէճէ աճըզմըշ օլմաղըլա, հէման Վէֆուր լօգանթասընա կիրտի, վէ զիքրի սէպգաթ իտէն մանթօլը ատէմ տախի իշէրուլէ կիրուպ, տիկէր պիր սօֆրանըն պաշընտա օթուրտուքի, քէնտի ասլա կէօրիւնմէքսիզին, մէրգուլմըն հէր պիր թավրու հարաքեաթլընը լայըզըյա կէօզէթէպիլի իտի:

Էճնէպիլի մէրգում, եապանճը քիմնէլէրէ մախսուս օլունա կէլէն պիր թավր իլէ պիր գաշ տիւրլիւ սօուգ թամլար ըամարլատը, վէ լօգանթանըն ուշաղը մէջքիւր թաամլարը հազըրլամագ իշիւն մաթպախա տօղրու կիթ-

մէքաէ իբէն, մանթօլը ատէմ մերգումը թէվզըֆ պիրէ ,
դուլաղընտան աշաղա պիր գաչ սէօղ սէօյլէտիյինտէ, ու-
շաղ թէաճիւպ իլէ ճէվապ վիրուպ . . .

— Ֆադաթ մերգում, պու տէտիյինիզ թաամլար-
տան պիր շէյ քսմարլատը - տէյինճէ, մանթօլը ատէմ,
եանի ծիւզ :

— Սէնին նէ վաղիֆէն, ետիյի թաամլարըն բարա-
սընը պէն էօտէյէճէյիմ - տէտի :

Ուշաղ սէրֆիրու իտէրէք, տէրհալ պիր շամբանեա
շիշէսի կէթիրիւպ եապանճընըն էօնիւնէ վաղ իթտի :

Եապանճը ատէմ քէնտու քէնտույէ - վարըսա մէմ-
լէքէթին ասըլ իշրէթի պու օլմալը - տէյէրէք, շիշէյի
պօշալթտը, վէ զիեատէսի իլէ լէզզէթեապ օլտու. ման-
թօլը ասէմին, թէքրարէն պիր իշարէթի միւճիւպինճէ,
ուշաղ պիր շիշէ տահա կէթիրտի. պու իքինճի շիշէ տախի,
մէզքիւր միսաֆիր բէրվէր զաթըն կէթիրթմիշ օլտուղու
եէր էլմասըյըլա մաթպուխ, վէ պահարլը լէզիզ պիր թա-
ամըն հազմինէ իսթիմալ իտիլտի քի, պիզիմ միհմաննիւ-
վաղ ծիւզ, միսաֆիրինին, եանի եապանճը ատէմին, քէ-
մալի իշթիհա իլէ ետիյինէ տըզգաթ իտէրէք մէմուոն օլ-
մադտայըտը :

Եապանճը ատէմ, սօֆրատան գալգտըղընտա՝ սիյ-
մասը քեամիլէն դըզարմըշ, վէ տօսադլարը իւզէրինտէ
տախի, ալըգ պիր թէպէսսիւմ կէօրինմէքաէ իտի. ծիւզ-
տախի մերգումա իմթիսալ իտէրէք այաղա գալգտը :

Պու հալ թամ օլ էսնատէ վուգու. պուլտու քի, լօ-
գանթալար, գարընլարը աճ քիմնէլէր իլէ տօլուպ, վէ պիր
եանտան տախի տօեանլար պաղչէյէ տօղրու եիւրիւյիւշ
իտիյօրլար իտի. նակէհան գալապալըղըն հարաքեաթը
թէշէտտիւտ, վէ զէվգու սէֆահաթ տախի ատէթա գու-
տուրմուշճասընա պիր հալ քէսպ իտուպ, մէճնուոնքեարի
վէ սիւրէքլի պիր գահգահա սէտասը, միւթէհարրիք

վէ միւթէէսսիր իզտիհամա սիրայէթ իթմէքտէ, սէֆա պախշ միւքեալէմէլէր, վէ մուզհիգանէ մուհավէրէլէրին իչինտէն տախի, նաղմաթը ղարիպէ իլէ շարգը սէտալէրի իչիտիլմէքտէ, վէ պիւթիւն գալապալըգ՝ քէօր սարխօշ, վէ քէնտիլէրինտէն կէչմիշ պիր հալ իլէ, ընդհկեար սասմ մէսինտէն լէրզան օլան աղաճլար կիպի սալլանմագտա, պիր պիրինէ գարըշմագտա, եէքտիկէրինի գուճմագտա, տէօյիւչիւպ պօղուշմագտա, վէլհասըլ թարիֆի միւմքիւն սիւղ պիր գարղաշալըգ, վէ պիր շամաթա բէյտա իթմէքտէ իտիլէր. գաֆալարը գըղմըշ, պիր պէօլիւք հայլաղլարըն հայղարալարըլա ալգըշլանմըշ, վէ թէշվիգ օլուն մուշ պիր պալըգճը գարը, սարխօշլուգտան տիլի տօլաշարագ, կեահ պէկեահ ատի, վէ գապա շարսը թիւրքիւլէրի օգուր, վէ աչըգ սաչըգ լաթիֆէլէր իթմէքլէ՝ իշպու գարմագարըշ գալապալըլըն իւզէրինէ հաքիմանէ սուլլէթտէ հիւքմ իտիյօր իտի:

Նապէճա վէ հիւսնու ախլագըն խարիճինտէ օլան պու սէֆահաթ, էլէքթրիգ կիպի թաամիւմ օլուպ, հէր թարաֆա սիրայէթ իթտիյինտէն, պիգիւմ եապանճընըն տախի, մէշրէպը պարիտանէսի իւզէրինէ տախի հիւքմ իթմէյէ պաշլամըշ իտի քի, զաթէն եուվարլամըշ օլուուղու իքի չիշէ շամբանսեանըն թէէսիրի իլէ՝ պիւթիւն պիւթիւնէ պիթմիշ օլմաղըլա, արթըգ քէմալի թէհայյիւրինտէն նաչի՝ ընանու իիթիյարընը զէվգու սէֆահաթա թէսլիւմ իթմիշ իտի. ֆագաթ օլանտէ՝ նակեահան մէրգուլմըն խաթըրնա մուհիւմ պիր խաթըրէ խուլթուր իթմէսի իլէ, ալէթ թաճիլ սա՛աթընա պագտը. տուտագլարընտաքի թէպէսսիւմ մահվ օլուու, վէ պագըշը տտիսի պարիտ վէ թէմքինլի պիր սուրէթ քէսպ իտէրէք քէնտու քէնտույէ:

— Շիմտի պէնի պէքլէյօլլար . . . - տէտի:

Եապանճընըն պու հարաքեաթը, մանթօյը ատէմին նազաթը տըգգաթընտան գուրթուլամատը, վէ օլմայա քի,

մէջքիւր եագը չըգլը տէլիգանլը, քէնտուլի ալտատըպ տա քիսէսինի ալտըգտան սօնրա պիր տահա մէյտանէ չըգմասըն գիւլիւմինէ զահիպ օլմաղըլա, պիր նէվի պիհուզուրլուգ հըսս իթմէյէ պաշլատը. ֆիլհագըգա մէրգուլմ, եապանճը ատէմին տօս տօղրու պաղչէտէն կէչէրէք, վիվիյէն զօգաղընա չըգարըր օլան Բէրրօն կէչիտինէ գատար իլէրլէտիյինի կէօրտիւլինտէն, զիհնիտէ թէվէլլիւտ իտէն վէպլէսէ, վարա վարա թագվիյէթ պուլույօր իտի:

Ձիրա եապանճը ատէմ, պաղչէտէն տըշարը չըգտըղը կիպի, արթըգ տէլիգանլըյըլա պուլուչմագ իւզըէ պէյնլէրինտէ մուայէն օլան վագըթըն պէյհուտէ օլաճաղը տէրքեար օլմաղըլա, օլ վագըթ մէրգուլմն իգալէթկեահընը էօրէնմէք իչիւն, միւթէմատիյէն արգասընտան կիթմէյէ մէճպուրիյէթ հասըլ օլաճագտը:

Տիւգ, քէմալի սապըրսըղըղըլա պիր սաղա, վէ պիրտէ սօլա տէօնէր պագար, ֆագաթ տէլիգանլըյը հիչ պիր եէրտէ կէօրէմէզ իտի:

Պու հալ պիր գաշ տագըգա տէվամ իթտի. զիրա միւթէատտիտ մանիլէր եապանճընըն եօլունը գաթ իթմէքաէ իտիլէր, ֆագաթ մէրգուլմ, իզտիհամըն իւզէրինէ պիր ըրգգաթամիզ նիկեահ աթֆ իթմէքլէ, թէքրար (Բօտօնթ) գահվէխանէսի բիյչկեահընտան կէչիւպ տօստօղրու (Բիյրօն) զօգաղընա կիրտի:

Օլ անտէ Տիւգ, պիր հիտէթը շէտիտէ ալամէթի իպրաղ իտուպ քէնտու քէնտույէ:

— Տէմէք քի պէյհուտէյէ պէքլէմիչ օլտուլմ - տէյէրէք, հէման քէնտի տալի կիւզէրկեահա տօղրու եիւրիւմէյէ հազըրլանմագտա իքէն, նակեահան ումուզը իւզէրինէ նաղիք պիր էլին, խաֆիֆ սսւրէթտէ վազ օլունտուզունը հըսս իտէրէք արգասընա տէօնտիւ, վէ թէահիւպինտէն նաչի պիւլա հարաքէթ գալա գալտը:

Ումուզունա տօգունան նաղիք էլ, շաեանը թէհայիւր

օլաճագ տէրէճէտէ տիւպէր, վէ դայէթ եագըշըգլը սու-
րէթտէ կիյինմիշ սիւսլի պիր գատըն էլի իտի:

Տիւգ, մէրսումէ իլէ սէօյլէշմէյէ վագըթ պուլամա-
տը. զիրա գատըն, քէնտիսինէ՝ խօշ, վէ թէպէսսիւմ իտէր
պիր նիկեհա՛ն աթֆ իթտիքտէն սօնրա, սօն տէրէճէ սէրի
պիր հարաքէթ իլէ եօլունա տէվամ իթտի:

Տիւգ, մէրսումէ գատընըն (Բէրրօն) զօգաղընտա վա-
գը, պէտէվինին մաղարաաը թէսմիյէ գըլընան գահվէ-
լսանէնին աղ էօթէսինտէ, զիքրի սէպգաթ իտէն եապան-
ճը ատէմէ թէգարրուպ իտէրէք, հէման գօլունը մէր-
գումըն գօլթուղը ալթընա կէշիրտիյինի կէօրմէքլէ, հայ-
րէթինտէն նաշի աղգը աշըգ, վէ տուրտուղու եէրտէ
պիլա հարաքէթ ալըգ ալըգ, էնտիշէլի վէ հավինագ պիր
պագըշըլա մէրսումէնին արգասընտան պագա գալտը:

Պու գատըն, ուզուն պօյլու, նազիք իւլպիւնեհ, վէ
շէվիք պիր մախլիւգ օլուպ, շիվէու կիրիշմէտէն խալի օ-
լան րէֆթարը նազիքեանէսի, պիր նէվի իֆֆէթու իսթի-
գամէթ իպրազ իթմէքտէ իտի: Կէրէք պաղշէնին տէ-
րունի, կէրէք կիւզէրկեհա՛նլէր, վէլհասըլ հէր պիր մահալ,
շիրին վէ կիւզէլ գատընլար իլէ մալամալ իտի քի, պուն-
լար՝ պալօեա կիտէճէքլէր կիպի կիյինմիշ գուշանմըշ, վէ
եապան կիւլլէրի միսիլու եարը պէլլէրինէ գատար ատէ-
թա չըպլագ օլտուգլարը հալտէ, քէնտուլէրինէ իւֆթա-
տէլէր արամագտա իտիլէր. խիւլասայի քէլամ, քիւշէ պէ
քիւշէ, բէնշէրէլէր ալթընտա, գարանլըգտա վէ այտըն-
լըգտա, աթէշֆէշան կէօզլէր, ֆիսունկէր թէպէսսիւմլէր,
սիւնպիւլ կիպի մուաթթար քեաքիւլլէր, վէ գատիֆէլէր
ալթընտա մէրմէր միսալի պէյաղ, վէ նազարրուպա ու-
մազլարտան մատէ հիշ պիր շէյ կէօրիւնմէյօր ըտը:

Ֆագաթ, թէքմիլ պու կիւզէլիյին, վէ պու հիւսնաւ
մէլահաթըն իյինտէ, պալատէ զիքրի սէպգաթ իտէն գա-
տըն, քէնտու խատէմէլէրի պէյնինտէ, զիյպու զիյնէթի

իլէ միւշթէյիլ օլան պիր հիւքիւմտարէ, վէ եախօտ պէհատար վէ միւսէննա պիր կէրտանլըդ օրթասընա վազ օլունուպտա, էթրաֆընտա տիգիլէն միւճէվհէրաթըն շուլէլէրինի տօնուգլատան զայէթ կիրանպէհա, վէ զիեատար պիր պըրլանթայէ պէնզէյօր իտի:

Իհթիմալ քի պու տախի, տիկէրլէրի կիպի կիրուհը աշիւֆթէկեանտէն ֆընտըգճընըն պիրի օլմուշ օլսուն, վէ նասըլ քի էօյլէ օլմասըտա, լապիս օլտուղու էլպիսէսինտէն անլաշըլապիլի իտի, զիրա վասի պիր պութխանէնին թէնվիր իտիլմիշ շահի բահինտէ, պէզլը հիւսնու մէլահաթ իթմէք, եալընըզ պըրահիմէնին հագգը օլապիլէճէյի տէրքեար տըր:

Մէրսուլէ գատըն, եալապուգ տէնիլէն իբէքլի գումաշտան պիր ֆիսթան, վէ իւզէրինտէն տախի գատիֆէտէն մամուլ պիր (գօրսաթ) կիյմիշ, վէ պիլլուր կիպի բարլազ կէրտանընա տանթէլատան պիր պօյունպաղը թագմըշ օլուպ, սիյահ քեաքիւլլէրի տախի հիւսնէտար անլը իւզէրինտէ իբիյէ թագսիմ օլմագլա, էնլի վէ միւթէհարրիք խէմպէխէմ կէյսուլէր, (գաշարա) իբի միւնէվվէր ավիզէլէր միսիլլու, մէրմէրտէն տահա պէյազ օլան ումուզլարընա գատար էնմէքտէ իտիլէր, անլը իւզէրինտէ տախի ալթուն զէնճիր իչինտէ իբի սըրա ինճու, վէ ճէվահիր իլէ միւզէյյէն (տիյատէ) թէսմիյէ գըլընան պիր նէվի թարագ վազ իտիլմիշ իտիքի, պու թարագ, սըգ վէ թապիտար քեաքիւլլէրի իչինտէն կէչիպ, կէլիշի կիւզէլ պիր հալ իլէ մէզքիւր բէրիշան, վէ ըթըրֆէշան զիւլիւֆլէրի, թահտը ինթիզամա ալմագտայըտը, վէհասըլ պու միւթէնասիպ տայիրէյի նայիրէնին իչինտէ, թէմքինլի վատլէր, վէ եախօտ վիւսալ իյմա իտէր իբի շուլէտար կէօզլէր, վէ պաքիրէլէրէ մախսուս օլունա կէլէն նազիք թէպէսսիւմլէրի հավի, լաթիֆ վէ ճագիպ պիր սիյմանըն իւզէրինտէ, ճէսարէթ վէ մահզուղիյէթ ըզհար իտիճի պիր

նագշիեաթը զարիպէ միւշահատէ օլունույօր իտի :

Մէրսումէնին, մէշհուր պիր օյմաճընըն հայրէթպախշ միւսէննաաթընտան չալընմըշ, վէ թագլիտ իտիլմիշ զանն օլունան ուֆաճըգ աղղը իւզէրինտէ, բէք աղ թէպէսսիւմ կէօրիւլմէքտէ իտի. ֆագաթ իւսթ տոուտագլարը իւսթիւնտէ խէյալ մէյալ, վէ նէվհիլալ շէքլինտէ զայէթ ինճէ պիր այվա թիւյի, զօնչէ տիհանը նիհանընա՝ խաֆիֆ վէ նիմ սուրէթտէ պիր սայէ սալմըշ իտի քի, պու թիւյլէրին կէօլկէսի, վէ ալէլսուսուս անլընըն տօնուգ պէյազլըղը իւզէրինտէ՝ քէման կիպի գաշլարընըն էյրի քէմէրի, թէքմիլ սուրէթիւնին նագշիեաթընա, վէ սօն տէրէճէ քէմալէթինէ ըաղմէն, զանն իտէրսին քի էրքէքլէրէ մախսուս օլան պիր ճէսարէթին, սիւլէրը զարիպէսինի իպրազ իտիյօրլար իտի :

Մէրսումէնին պագըշը, պիր պաքիրէ գըզըն նիկեահը օլմայուպ, իլլա պիր գարը նագարը իտի քի, պու պագըշըն իլինտէ (Նւանըն) գըզլարընա մախսուս օլան զալիպ, վէ ֆիսունսազ շուլէլէր իլէ պէրապէր, անլաշըլմազ պիր հալի զաաֆէթ տախի միւլթէֆի պուլունմագտայըտը :

Դօյու վէ քէպուտի պիր կէօղիւն մէրտումխար պէպէքլէրի, վէ իքի ճանիպտէ սիւնկիւլէր կիպի քիրքիքլէրի արասընտան աթֆ օլունան պու նիկեահտա, աճիպ պիր գըղըճըմ, եագըճը պիր շիմէք, վէ եախօտ կիզլի պիր գըլըճ, վէ եա քէսկին պիր մըղրադ քէշֆ օլունուր, վէ պու միւտհիշ խասիյէթլէր իսէ, թիթիզ, մաղրուր, վէ ըզգգաթսըզ պիր խըլգաթըն սույի թէէսիրի իլէ չաթըլմըշ օլան գաշլարը արասընտա միւլթէֆի զանն օլունույօր իտի :

Նէ՞ աճիպ սէվտա, վէ նէ՞ տէհչէթլիւ հիտէթ, նէ՞ զալիպ գուվվէթ, վէ նէ՞ տէնլու զաաֆէթ :

Օլ իրի՝ վէ քէպուտի կէօղլէրին արգասընտա մէսթուր պիր ճան վար իտի քի, պու անտէ անըն տէհչէթ-

Ֆերմա տերինյիների, Հագ թաալէա հազրէթլէրինտէն մատէ հիշ պիր քիմնէ քէշֆ իթմէյէ միւգթէտիր տէյիլիտի. սուրէթը տայիմէտէ ճէվէլան իտէն ոլ պէպէքլէրին անլաշըլմազ լիսանընը քիմթէրճիմէ իտէպիլիրիտի. ոլ խանը մանսուգ կէօզ պէպէքլէրիքի. բէյտէրբէյ պիր սապինին թազէու թէրլիյինի, վէ աթէշի սէվտայըլա սուզան ոլան պիր մահպուպէնին թաթըլ շիվէու կիրիշմէսինի, կիահ էրքէքլէրէ մախսուս պիր ճէսարէթ, կէահ թարիֆի նագապիլ պիր հիտէթ. հալի քիւսթախանէշ, էֆքեարը խաֆիյէ, հիտէթամիլ վէ տէհէթլիւ պիր միւլահազաթ ըզհար իթմէքտէ իտիլէր:

Պու կիւզէլ կէօզլէր, գաբալը պիր քիթապը հիքմէթ. նիսապ ոլուպ, անըն հէր պիր հարֆը նազարտէն ֆիրար իթմէքլէ, պէնիյի պէշէրին ագլու հուշունը եաղմայա վէրիրլէր իտի քի, պու տէհէթֆէրմա թէէսիրու էնտիշէյի իյզահ իտէպիլմէք իչիւն, ինսան՝ պէյհուտէ զիհնինի եօրար, վէ ոլ պէպէքլէրտէն, թա՝ գալպի տէրունինէ աքսէնտազ ոլան հայրէթֆէզա շուլէնին, նէ կիպի դարիպ, վէ խօշ պիր աթէշ իտուկինի պիր միւմքիւն քէշֆ իտէմէզ իտի:

Եապանճը ատէմ, գօլթուղու ալթընտա պիր էլին սօգուլտուղունը կէօրիւպ, պիր հըսսիյաթը թապիյէ իլէ կէրու չէքիլմիշ իտի, վէ սօնրա՝ պունըն պիր գարը ոլուպտա, ճէպրէն քէնտինէ ըէֆագաթ իթմէք իսթէտիյինի անլաշընճա, ֆէնա հալտէ ճանը սըգըլտը, վէ կէրույէ տօղրու պիր ատըմ ալտը իսէտէ. ֆագաթ թաթըլ պիր օխշայըշ քէնտիյի ալըգօյմագլա:

— Պէն սիզի էյի թանըրըմ - տէտի. միւէսսիր վէ թագլիտ իտիլմիշ պիր սէտայըլա - պէնտէ սիզին մէմլէքէթինիզտէնիմ, վէ սիզին կիպի պիր համիյէ իհթիեհաճըմ վար:

Եապանճը ատէմ, ֆիթուրսուզ պիր վաղիյէթտէ գալուպ, ճէվապ վիրմէտիյինտէն, կէնճ գատըն պու տէֆա

ինչիւիզճէ օլարագ սէօզիւնի թէքրար իթտի :

Եապանճը ատէմին կէօզլէրի՝ էօնիւնէ տօղրու պագւ մայա պաշլատը , վէ սաֆու սատէ սիյմասը իւղէրինտէ պիր թէրէտտիւտ նիւմայան օլուպ , նիհայէթ իւլ էմի քէնտի տախի ինկիւիզճէ սէօլէյէրէք կէնճ գատընա :

— Իսմիմի պիլիյօրմուսուկնըլ - տէյու սուալ իթտի :

Գատըն . - (Սաֆտէրունանէ սէտայըլա) հայ հայ նաւ սըլ պիւմէմ , վէ մէկէր մրսթըր ճէյմի Ուէսթէրն իսմինի Պօսթըն շէհրինտէ պիւմէյէն ատէմ վաւրմը :

Եապանճը ատէմ , հիճապիւէ կէօզլէրինի Եօգարը գալարըտը . զանն իտէրսին քի մէրգում , պէօլէ պիր կիւղէլ աղըզտան քէնտու իսմինին թէլաֆֆուզ օլունմասընտան խահնախահ պիր մահզուղիյէթ հըսս իտիյօր իտի :

Եապանճը . - Փագաթ մատամ սիլ . . . սիլին իսմինիլ նէ տիր :

Գատըն . - (Մահզունանէ) ահ . . . ֆուգարալար տաւլիմա զէնկինլէրին իսիմլէրինի պիլիլլէր , ֆագաթ զէնկինլէր իսէ ֆըգարանըն էսամիսինի գաթան պիւմէզլէր . . . վալիտէմ պէնի Գարմէն թէսմիյէ իտէր իտի . բէտէրիմ տախի Ֆըլամի . . . ֆագաթ միւսաատէ իտէրսէնիլ , սիլ տախի ճարիյէնիլի՝ վալիտէմին վիրմիշ օլտուղու իսմիլէ թէսմիյէ իտինիլ :

Պսւ սատէ վէ տիլուզ քէլամլէրին իչինտէ հուտուտսուզ պիր լէթաֆէթ , վէ անէ բէֆագաթ իտէն պագըշլարտա տախի , զալէպէսի միւմքիւն օլմայան պիր ֆիսուն , վէ պիր գուվիլէյի ճաղիպէ վար իտի :

Ամէրիգալըլարըն աղըր վագարլարը , վէ թէմքինլի հնլլէրի տարպը մէսէլ հիւքմիւնէ կէշմիշ իսէտէ , ֆագաթ նասըլ քի տիւնէնանըն հէր ճիհէթինտէ սատէ տիլ քիմէլէր պուլունահաղը թապիլի տիր , էօլլէտէ պիւնէֆս Ամէրիգատա տախի՝ ումուրը սիյասիյէճէ միւքէմիլէ սուրէթտէ քէսպը մէլէքէ իթմիշ ատէմլէր վար քի , պուշլար՝ հէնուզ

մէքթէպտէն չըգմըչ պիր չօճուգ գատար պիլէ տիւնեայը թանըյամամը շտըրլար :

Ուէսթէրն, կէօղէրինի կէնճ գատընըն կիյմիշ օլտու-
ղու բարլագ, վէ զիյպու զիյնէթ իլէ միւղէյյէն էլպիսէ-
սինէ աթֆ իտէրէք, թէաճիւպ իլէ :

— Ֆուգարայըմ տէտիյինիզ հալտէ, նա՞սըլ պու
կիպի պէհատար էլպիսէ կիյինէպիլիյօրսուճուգ - տէյինճէ :

Գարմէն. - (Պաշընը սալլաեարագ եաժալ պիր սէտա-
յըլա) պույուրուն, պէնիմ իլէ պէրապէր կէլին քի, սիզէ
անըն իյզահաթընը վէրէյիմ :

Եապանճը. - Հա՛յըր հա՛յըր կէլէմէմ, պըրագըն պէ-
նի - տէտի, վէ մէրսումէնին քէնտույի ճէպրէն սիւրիւ-
յիւպ կէօթիւրմէսինէ մումանաաթ իթմէքսիզին իլավէյի
մէգալ պիրլէ - պիր վազիֆէ իյֆա իտէճէյիմ տիր. հէմ
մուգատտէս պիր վազիֆէ - տէմէքտէ իտի :

— Էյ սօնրա . . . - տէտի կէնճ գատըն, քի պու արա
մէրսումէնին ռէճաու նիյազ իպրազ իտէր օլան պագըչընա
մուգավէմէթ իթմէք, պէնիյի պէշէրին գուտրէթի մաֆէվ-
գընտայըտը :

Ուէսթէրն, կիթտիքճէ պաշտան չըգտըղընը, վէ ան
պէ ան հալինին տիկէր կիւն օլտուղունը հըսս իթմէյէ
պաշլամըչ իտի :

Գարմէն, մէրգումը չէքիշտիրէ չէքիշտիրէ «Եապանի-
նին մաղարասը» թապիր օլունան գահվէխանէնին նէր-
տիւպանը պաշընա գատար կէթիրտի. օրատա Ուէսթէրն,
քէնտի միւլէսվիս վէ միւթէրէտտիւտ թապիաթը իգթի-
զասընճա, կէրի տէօնմէքլիյէ սօն պիր զայրէթ տահա իթ-
մէյէ չալըշտը իսէտէ մուվաֆֆագ օլամատը, զիրա քէն-
տույի իհաթա իաէն իզտիհամըն, պիր հարէքէթը չէտի-
տէսի, մէրգումը իշէրույէ տօզրու իթիվէրտի քի, էվէլա
նէրտիւպանըն պիրինճի պասամաղընա, վէ սօնրա տալի
իքինճիսինէ գատէմ պաստը

Պու էանատէ, մուգատտէմա վասֆու պէյան իթտի-
յիմիզ Վալուա զօգաղընտաքի խանէնին պիր օտասը տէ-
րունինտէ, սէֆիլ պիր եաթաղըն իւզէրինտէ խապը կիրան
իլէ եաթըպ խըրլամագտա օլան պիշարէ խասթա, խօվար-
տալարըն ատէհէթամիզ պիր նաղրէյի նակեհաննիսինտէն
օյանմը չըտը:

Իհթիյար գատըն օգուտուղու տուայը գաթ իթմիշ,
վէ իւշ նէֆէր թազէ գըզլար տախի, կէօզ եաչլարընը սի-
լէրէք թէպէսսիւմ իթմէյէ չալընը, յօրլար ըտը:

Խասթա կիւճ հալ իլէ շուլէսինի զայպ իթմիշ օլան
կէօզլէրինի, պաշը ուճունտա տուրուպ աղլաեան կէնճ
գատընա տօղրու չէվիրուպ:

— Կէլմէտիմի — տէյու սօրտու. տէրին վէ անճագ ի-
շիտիլի իշիտիլմէզ պիր սէտայըլա:

Խասթանըն պու տուալինէ ճէվապ վիրիլմէտիյինտէն,
եէնիտէն տէհէթիլի պիր սիւքիւթ հիւքմ իթմէյէ պաշ-
լատը վէ նիհայէթ տէլիգանլը:

— Բէտէրը աղիզիմ, պիրազ տահա սապը էթ — կէլ-
մէյէ տահա վագթը վար տըր տէյու ճէվապ վէրտի:

— Կէլմէսի իչիւն նէ՞ գատար րէճա իթտիք — տէյու
իլավէ իթտի էն քիւչիւք գըզ, մէրսումէնին իրէք կիպի
սարը քեաքիւլլէրի, մէլայիքէլէրէ մախսուս օլան լաթիֆ
սիյմասընը սէթր իտիյօրուտը:

Խասթա, տէֆաթլէ կէօզլէրինի գաբատը, վէ զաիֆ
եանագլարը տէհէթիլի սուրէթտէ սարարըպ:

— Կէլմէտի հա... է՛հ տէմէք քի ճէնապը Հագ պէ-
նի տէհէթամիզ պիր էօլիւմ իլէ էօլտիւրմէք իսթէյօր —
տէյու մըրըլտանտը, եէնիտէն պիր զայրէթ իտէրէք:

— Սէվկիւլի բէտէրիմ — տէյու թէքրար իթտի քիւ-
չիւք գըզ, քէպուտի վէ իրի կէօզլէրի էշգը թէէսսիւֆ իլէ
տօլարազ — պիզ թէքրար տուա իտէճէյիզ, վէ օլ տախի
շիւպհէսիզ պիզիմ մուհապէթիմիզ խաթըր իշիւն կէլիպ,
սիզի հիմայէ վէ մուհաֆազա իտէճէք տիր — տէտի:

ԵԱՊԱՆԻՆԻՆ ՄԱՂԱՐԱՍԸ

Տիւգ՝ կիւղէրկեահըն պիր քիւչէսինտէ տուրուպ, Ա՛մէրիգալը իլէ Գարմէնին մապէյնինտէ կէչէն մէնզարէյի, տըգգաթը թամմէ իլէ կէօզէտիյօր իտի:

Ուէսթէրնին պաշը, նէ վագըթ քի մաղարայէ էնէր օլան նէրտիւպանըն իւղէրինտէ զայպ օլտու. Տիւգ տախի օլ անտէ տօղրուլուպ, կէնիշ վէ ուզուն պիր նէֆէս ալարագ:

— Պուլունմազ պիր խազինէ իմիշ պու - տէտի քէնտու քէնտույէ - պիզ անընլա պէրապէր չօգ իշէր կէօրէպիլէճէյիզ...

Էքսէրիէն, եապանինին գահվէսինտէ չալընան քէսկին սէտալը չալըլարըն ահէնկլէրի պաղչէտէն իշիտիլիր իտի, ֆագաթ օլ ագչամ մասգարալէրին սիւվար օլտուգլարը արապալարըն բաթըրտըլարը, պօրուլարըն չամաթաուր, գալապալըղըն նաղըլէրի, վէ Օբէրա թէաթրօսընտա չալընան մուկիգանըն սէտասընը պիլէ, իշիտիլմէզ պիր հալէ գօյաճագ մէրթէպէտէ շիտէթլի իտի. էօյլէ քի, գահվէնին նէրտիւպանը պաշընտա տուրուլաուղու հալտէ, մաղարանըն տէրունինտէքի չալըլընըն ահէնկի, վէ եապանինին վուրմագտա օլտուղու տավուլըն նէտասը՝ անճագ իշիտիլիյօրըտը:

Ուէսթէրն, քէնտույի նէրէյէ կէօթիւրտիւյիւնի ապլա սօրմագսըղըն, Գարմէնին արգասը սըրա կիթմէքտէ իտի. մէրգումըն կէօզլէրի, քէնտույէ գըլաղուղուգ իտէնին գար կիպի պէյազ պօյնունա, վէ կիւղէլիքտէ պիհէմթա օլան օլ իբէքքեարի քեաքիւլլէրի իւղէրինէ հասը օլունմուշ իտի. Ամէրիգալը ըրւյա կէօրմիւշտէ օեանմըշ կիպի, կէօղիւնին

կէօրտիւքլէրինէ ինանմագ իսթէմէյօր իտի. մէրգումըն անլը գըզարմըշ, վէ աղարմայա եիւզ թուլթմուշ օլան գիւլիւֆլէրի ալթընտաքի գուլագ թօղլարը, զանն իտէրսին.քի թոգթուշուպ եանմագտա, վէ նէրաիւպանտէն աշաղը էնտիքճէ գուլագլարը ուլար, սըճագ պիր հէվանըն թէէսիւրի իլէ գանը գաֆասընա սըչարար, վէ նէֆէսի տափսի քէսիլտիլինտէն կիւճ հալ իլէ թէնէֆֆիւս իտէպիլիյօր իտի:

Դարմէն, արգասընտան մէրգումըն սօլումասընը իչիթմէքլէ, տուտագլարը իւզէրինտէ խարիճ իւլատէ պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնտիւ, վէ արգասընա տէճնմէքսիզին:

— Արգասընքա կէլինիզ - տէտի:

Վէ հէման խաֆիֆ պիր սըչարայըշ իլէ նէրաիւպանըն սօն գատէմէլէրինի աթլայարագ, մաղարանըն ուզունլուդունա աօլլու իլէրլէտի, վէ օթուրմագ իչիւն խալի պիր սօֆրա արամայա պաշլատը:

Ուէսթէրն տախի, տայիմա՝ ֆագաթ պիր հալի թէհէտտիւտ իլէ մէզպուրէնին արգասընտան կիտէյօր իտի:

Պաղչէ տէրունինտէ օլտուզու կիպի, պուրատա տախի զիքրի սէպգաթ իտէն օլ մէճնունանէ մէսէրրէթ, պիրաղ տահա միւպալազալը վէ չիրքին սուրէթտէ օլարագ տէվամ իթմէքտէ իտի. մահալի մէզքիւրէ հավա տուխուլ իթմէյուպտէ, եանան գանտիլլէրին իպէրի՝ նէֆէսլէրին տայիմի սուրէթտէ ճէզրու մէտի, թօղ թօքրագ, պլնլէրճէ վէ գարմա գարըշ գալապալըղըն թէնէֆֆիւս, վէ թէր պուլխարը՝ ինճէ պիր թիւլ բէրտէ չէքլինի քէսպ իտէրէք, եանան գանտիլլէրին ըշըգլարը էթրաֆընտա, էլէմպախշ պիր տիւման տայիրէսի չէվլըմէքտէ իտիլէր. վէՀասըլ պու եէր ալթընտա, վէ տէօրթ տիւար արասընտա տէվամ իտէն գուլագլարը սաղըրլատըճը, վէ ճանլար պըգըճը մէսէրրէթին նաղրէյի հայու հուլէրի, մէզար տէրունինտէ վուգու պուլան ճէհէննէմքեարի պիր չէհըր ալին, վէ եասուտ իպլիսանէ թէֆէրրիւճ կիպի պիր չէյ իտի:

Գարանըդ վէ տարածըդ քիւշէլէրտէ վազ օլունան սօփրալարըն պիր իքիսինտէն մատէ, գոսուրը, պազըսը տօմինօ, վէ պազըսը տախի քէօյլիւ ըուպասը կիյմիշ խօվարտալար իլէ տօլու օլուպ, պսնլար՝ միւթէմատիլէն չագըպ չագըշտըրըյօրլար իտի. մէգքիւր սօփրալարըն էթրաֆընտա չիֆտ չիֆտ կէզինմէքտէ, վէ ատէթա արը գօլմանը կիպի ան պէ ան թէքէսսիւր իտէն կիրուն կիրուն աշիւֆթէլէր, վազթըյըլա պէրայի ճէզա, Մըսըր պէլտէսինէ եաղմըշ օլան չէքիրկէ սիւրիւլէրի կիպի, ֆէվժ ֆէվժ՝ կիւզէրկեահէլէրին հավիլէրինէ, պաղչէյէ, զօգազլարըն գալտըրըմլարը իւզէրինէ գօյուլուրլար. էն զիյատէ աճ վէ քիւսթախլէրի տախի, Բարիզ շէհրի սէֆահաթը մէզմուլմէսի, վէ սուլի ահվալին տուզախը մէգամընտա օլան բալէ Բօայալըն կիւզէրկեահէլէրի գօլթուգլարընտա վազը, միւզէյեէն՝ վէ եախօտ ֆագըր հալտէ կէօրիւնէն հէր նէվի օտալարա հիւճիւմ իտէյօրլար իտի. մահալի մէգքիւրտէ՝ հէր խօվարտանըն միճագու մէզագընա ույկուն, վէ քիսէսինին իգթիտարինէ կէօրէ գարըլար պուլունուրլար իտի քի, պու սըյըրգ վէ նէֆրէթամիզ սիւրիւնին չօպանլըզընը տէրիւհտէ իտէն մէմուրլէր պիլէ, մէրսուլմէլէրին սայըլարընը պիլմէքտէն աճիլ իտիլէր:

Պու աշիւֆթէլէր, հիշ պիր եէրտէ օթուրմագսըզըն, բէյ տէր բէյ կիրունը ըինտանըն սօփրալարը էօնիւնտէն կէշիպ, հէր իշքէթ իտէնլէրէ, պիր սիյագ իւզրէ թէպէսիւմ իտէրլէր, վէ պիրէր տանէ տախի պէրապէրլէրինտէ չագարլար իտի. չիւպհէսիզ մէրսուլմէլէր, պու թարիգ իլէ զայ իթտիքլէքի էվգաթըն գըյմէթինի պիլմէյօրլար տէյուլզանն օլունմասըն. անլէր՝ պու սէֆահաթը նապէճա տէրեասընա աթտըզլարը մէզմուլմ, վէ նէֆրէթամիզ օլթալարըն ուճլարընա թագտըզլարը կէմի, Լանգարիպ պիր աճ չիքեարըն կէլիպ տէ ըսըրաճաղընա քէմուլի սապրու. թահամիւլ իլէ պէքլէմէքտէ իտիլէր:

Պօշ պըրաղըմըն սօփրալարըն պիր թարափընտա՝ պէշ ալթը Զէֆէր չալկըճըլար օթուրմուչլարըտը քի, պուհլարըն իշի՝ տէօրթ քիշի իլէ գըրգ նէվ չալը սէտասը չը-
գարմագիտի մէրգումանըն սաղ թարափընտա մէվըու պոչ-
լունան սըրայըլա եէքտիկէրինտէն պէօյիւք տավուլլարըն
գուրպինտէ, պիր իսկէմլէ իւզէրինտէ՝ եարը պէլինէ գա-
տար չըպլագ, վէ կէօյսիւ բարլագ թիւլէր իլէ միւզէյեէն
պիր ատէմ օթուրմագտայըտը:

Պու ատէմ, մահալի մէզքիւրտէ խալգը էյլէնտիր-
մէքտէ օլան օլ վագթըն եապանիսի իտի:

Պու շախս, էրէյիճէ միւսիւն կէօրինտիւյիւնէ բաղմէն,
կէնճ կիպի՝ չէվիք բարմագլարըլա էլինտէքի չօմագլարը,
տավուլըն տէրիսի իւզէրինէ պիր սիւրաթը զարիպէ իլէ
վուրմագտայըտը. մէրգումըն կէօյսիւ օրթասընա զայէթ
մահիրանէ պիր թիւքի շէքլի միւնագգաշ օլտուղու կիպի,
կէօյսիւնին սաղ թարափընտա ուզագտան սէչիլէմէյէճէք
տէրէճէտէ պիր սիքքէ, վէ էթրափընտա տախի պազը
միւպհէմ եազըլար նագշ իտիլիշ իտի, եա մախսուսէն
պօեանմըշ, վէ եախօտ էօղ ըհնկը թապիսի օլ ըհնկտէ
օլաճաղը մէլհուզ օլան վիճուտի իսէ, ատէթա պագըր
ըհնկինտէ օլտուղու կիպի, սիյմասը գըպ գըրմըզը, անլը
վէ եանագլարը իւզէրինտէ տախի տէրինճէ չըզըմըշ պիր
նէվի պէրէլէր կէօրինիւր իտի. պօյնուռտան տախի՝ իրի
վէ գապա սուրէթտէ պօնճուգլարտան մամուլ իւշ սըրա
պիր կէրտանլըգ ասըլը իտի քի, մէրգում, պիր տավուլ-
տան օ պիր տավուլա վուրմագ իչիւն իթտիյի հարաքեաթը
չէտիտէտէն սալլանարագ, վէ պիրի պիրլէրինէ չարըլա-
րագ, աճալ աճայիպ սէտալէր չըգարմագտայըտը. պու ա-
տէմին պաշընտա իրի եէլլագէ շէքլինտէ պիր տիյատէ
օլտուղու կիպի, այագլարընտա տախի թիւլի տէրիտէն
մամուլ պիր նէվի չիզմէ պուլլունմագտայըտը:

Եապանիյի մէրգում, էքսէրիէն քէնտի տավուլլարը

իւզէրինտէ, պիր գուվլէյի զարիպէ իլէ թէճըիւպէլէր իթ-տիյի էսնատէ, տայիմա էօնիւնէ պագար, վէ թէսատիւ-ֆէն կէօզլէրինի եէրտէն գալտըրտըլընտա, պէյազ քիր-բիքլէրի ալթընտա պէպէքլէրի ճամ կիպի բարլար կէօ-րիւնիւր իտի:

Պու մաղարա, եանի մէգքիւր տիւքքեան՝ սըգ սըգ եապանի տէյիշտիրի իքէն, պու եապանիյի միւշթէրիլէր պէյէնմիշ օլմալարըյլա, «եապանիլէրին սէրկէրտէսի» տէյու թէսմիյէ իթմիշլէր իտի. մէրգում՝ իքի տէֆա պազը զա-րիպ էվրօբա հիքեայէլէրի իլէ, քէնտի միլլէթինին պէսա-լէթի հագգընտա պէսթէլէր թէրէննիւմ իթմիշ իտի իսէ-տէ, էֆէնտիսի, պու կիպի վագաալէրտէ սիւքիւթ իթ-մէսինի էմր իթմիշ իտի:

Ուէսթէրն, Գարմէնէ սալիքէն գահվէխանէ տէրու-նինէ կիրտիյի էսնատէ, պիւթիւն պու հալլէրի իւսթիւն քէօյիւ, վէ խէյալ մէյալ պիր պագըշիլէ կէօզտէն կէչի-րիւպ, պունլարտան հիշ պիրինի՝ սուրէթը վաղիհատէ կէօ-րիւպտէ տըգգաթ իթմէմիշ իտի, չիւնքի մէրգումըն ագ-լու ֆիքրի, քէնտույէ տէլալէթ իտէն կիւզէլ գատընա միւնհասըր օլուպ, վէ ագչամտան պէրի քէնտույի իհաթա իթմէքտէ օլան հըսսիյաթը զարիպէ, վէ թէհայեիւր՝ զիհ-նինի իշլալ իթմիշ օլմաղըլա, արթըգ պիւթիւն պիւթիւնէ պայը սէվտա իլէ սէրսէրի, վէ մէրսումէ կիւզէլ գատընըն զէնճիրպէնտ պիր էսիրի օլմուշ իտի:

Գարմէն՝ պօշ պիր սօֆրա պուլուպ օթուրտուղու կի-պի, Ուէսթէրն տախի, էլինի՝ թէրլէմիշ օլան անլը իւզէ-րինտէն կէչիւրէրէք, մէրսումէնին եանը պաշընտա օթուր-տու, վէ եավաշ պիր սէտայըլա:

— Սըգըլըյօրում . . . ֆագաթ պու ճիւմէ պուրա-տա . . . եանի սիզին եանընըզտա գալմագ իսթէրիւմ - տէտի:

— Պէնտէ էօյլէ իսթէրիւմ - տէտի կէնճ գատըն, մա-

իբե օլտուղու բարլագ կէօզլէրի իլէ մէրգումըն եիւզիւնէ լաթիֆ պիր նիկեան աթֆ իտէրէք:

Ամէրիգալընըն կէօզլէրի գաբագլարը պիր գաչտէֆա սիւքինիւպ էօնիւնէ տօղրու պագտը. նա կէհան եիւզլէրի սարարտը, վէ թէքմիլ վիճուտի ազալէրի իւզէրինէ պիր լէրզէ բէյտա օլուպ բէբէլէյէրէք:

— Ա՛հ բէք կիւզէլսինիլ — տէտի:

Մէրգումըն գալպի, գօրգու վէ իֆֆէթ հըսսիյա-թըլըլա միւթէէսսիր օլուպ, բէք չօդ իլէրի վարմըլ տըր զանըլըլա՝ ութանտըղընտան կէօզլէրինի հօգարը գալ-տըրամազ օլտու. Ուէսթէրն՝ բէրէսթիլ իթտիյի գատընըն այագլարը ալթընա սէրֆիրու իթմէքլէ, մէրսումէյի՝ ա-ֆիֆէ, ազիզէ վէ մուգատտէս պիր մախիւգ տտա իթմէք-տէ իտի. վէհասըլ պիչարէ ամէրիգալը, պիւսպիւթիւն Գարմէնին հիւսնի մէլահաթը հիւքմի թահտընտա գալ-մըլ իտի:

Գարմէնին պիր իշարէթի իլէ, ուշագ իբի գատէհ շէ-րապ՝ վէ պիր շիշէ տախի քիրշ կէթիրիւպ սօֆրանըն իւզէ-րինէ վազ իթտի:

Ուէսթէրն, սըգլէթու սաատէթ պարը կիրանը ալ-թընտա էզիլիպ գալմըլ իքէն, Գարմէն իբի գատէհլէրի քիրշ իլէ տօլաուրուպ:

— Չագալըմ՝ — տէտի:

Ուէսթէրն, գատէհլէրին պիրինի ալըպ պիր եուտում-տա, վէ սօն տամլասընա գատար եուվարլատը. Գարմէն տախի՝ տիկէր գատէհի ալալագ տօտագլարընա տօգուն-տուրտը:

Ամէրիգալը, պու քէսկին վէ միւէսսիր իշրէթին թէէ-սիրի իլէ տէրհալ եայլը պիր զէնպէրէքտէն թահրիգ օլ-մուշմասընա տիքիլի վէրտի, վէ ույգուտտան օնանմըլ ա-տէմլէր կիպի էթրաֆընը կէօզտէն կէչիրտիյինտէ, նա կէ-հան Գարմէնին՝ իօշ վէ լաթիֆ թէպէսսիւմիւնէ թէսա,

տիւֆ իթմէքլէ կէօզլէրի բարլամայա պաշայըպ :

— Ա՛հ էվէթ ... էվէթ , բէք կիւզէլինիզ ... - տէտի . էլլէրինի պիրպիրինէ գալուչտուրարագ :

Կէնճ գատըն , թէքրար՝ քէնտի գատէհինի եարը , վէ Ամէրիգալընըն գատէհինի լէպալէպ տօլտուրատու քի , Ուէսթէրն անը տախի եուվարլատը :

Ուէսթէրն . — Ֆագաթ նէրէտէ պուլունմագտայըզ , պիր Շէրօք հինտլիսի կէօրիւյօրըմ՝ քի , պաշը՝ քէնտի միլլէթինէ մախսուս օլան զիյպու զիյնէթտէն արի պուլունմագտա տըր . պու եարը պէլլէրինէ գատար չըպլագ ... վէ պիր պուլութ իչինտէ կէզիպ տէօնէյօրլար կիպի կէօրիւնէն գարըլար նէ տիր ... վէ քիմլէրին նէսի տիրլէր ...

Գարմէն . — Պու գարըլար , քէնտիլլէրինէ քիմ բարա վէրիրսէ անըն օլուրլար :

Ուէսթէրն . - (Եա՛վաշ սէտայըլա) է՛յ սիզ քիմսինիզ ...

Գարմէն . - (Անլը գըզարարագ , վէ մահզուլնանէ պիր թաւը իլէ պաշընը սալլայըպ) էվէթ , պէն տախի օ գատընլար կիպիյիմ :

Ուէսթէրն . - (Կէօզլէրի բարլայարագ , վէ պիւթիւն պիւթիւնէ քէնտույի զայպ իթմիշ պիր հալ իլէ) , պէն չօգ զէնկինիմ , վէ պիւթիւն սէրվէթիմի սանա վիրմէյէ հազըրըմ ... ֆագաթ ...

Գարմէն . - (Սէօզիւնի գաթ իտէրէք) սէրվէթինիզ ուզագտամը , եօգսա եանընըղտամը տըր :

Ուէսթէրն . - (Էլինի կէօյսիւնին սօլ թարաֆընա վուրարագ) իշթէ պուրատա մահֆուզ տըր :

Նակեահան կէնճ գատընըն կէօզլէրի իչինտէ՝ էլէքթրիք զիեասը կիպի պիր մահզուլզիյէթ չուլէսի միւշթէիլ օլտու իսէտէ , ֆագաթ ուզուն քիրքիքլէրի սայէսի ալթընտա միւսթէֆի գալտը , վէ թէքրար պիր իշարէթ իլէ ուշաղը չըղըրտը քի , մէրգուլ տէրհալ Դարմէնին նէզտինէ կէլտի :

Գարմէն. - (Եավաչ վէ սէրի պիր սէտայըլա) օտա պօշմը տըր :

Ուշագ. - Հայըր, թուլթուլմուշ տըր :

Գարմէն. - (Ճանը սըգըլարագ վէ հիտէթ իլէ) պաշգա պիր օտանըգ եօգմը տըր :

Ուշագ. - Պուրասը օթէլ տէյիլ տիր :

Գարմէն, հիտէթինտէն այաղընը եէրէ վուրտու, ա- մէրիգալը՝ ֆըրանսըգ լիսանընա աշնա օլմատըղընտան՝ պու գըսսա միւքեալէմէտէն հիշ պիր շէյ անլայամամըշ իտի իսէտէ, Գարմէնին իպրաղ իթաիյի հիտէթ նըշանէսինի կէօրիւպ, քէնտի տախի մէրսումէտէն զիեատէ հիտտէթ- լէնէրէք, եումրուգլարըլըլա ուշաղը թէհտիտ պիրլէ կէնճ գատընա տէճնէրէք :

— Պիզտէն տիրիգ օլունան շէյ ագճէ իլէ սաթըն ա- լընմագմը - տէտի :

Գարմէն. - (Հիտէթի թէսկին օլմուշ կիպի կիւլէրէք) իսթէտիյիմ շէյ պուրասա եօղըմըշ :

Ուէսթէրն. - (Խահիշ իլէ այաղա գալգարագ) բէք ալէա, պուրատա եօղըսա պաշգա եէրտէ պուլամագմըլըլ :

Գարմէն. - (Ուէսթէրնէ իմթիսալէն այաղա գալգըպ, մէրգուլմըն գօլթուլընա կիրէրէք) պուլուրուն, պէրապէր արայալըմ :

Ուէսթէրն, իչտիքլէրի իշրէթին բարասընը սօֆրանըն իւզէրինէ պըրաղարագ, Գարմէն իլէ պէրապէր գաբույա տօղըու իլէրլէտի :

Հէնուլ իւշ ատըմ ալմըշլար իքէն, պիրտէ նակէհան նէրտիւպանըն պաշընտա թարիֆի միւմքիւնսիւլ, վէ ին- սան սէտասընըն մաֆէվգընտա օլան զարիպ վէ հավլինագ պիր եայղարա գօբու վիրմէքլէ, թա աշաղքի սալընա. եանի մաղարանըն տէրունինէ գատար ագսէնտաղը տէհ- շէթ օլունճա, միւքեալէմէլէր գաթ օլունտու. չալըճըլար սոլասուլար, վէ եապանի տաիի միւթէհայըրէն էթրա-

Ֆրենա էնտիշելի նիկեահլար աթֆ իթմէյէ պաշլատը :

— Հայտէ՛ իչէրի . . . մաղարայա - տէյու հայգըրըր իտի տըշարըտան տէհչէթամիզ պիր սէտա :

— Հէ՛, պու քիւմէսին սահիպի նէրտէ իմիշ - տէտի . պէրիտէն հայլազըն պիրի ավազը չըգտըգճա պաղըրարագ :

Ձէքմէճէ պաշընտա օթուրան ատէմ՝, տէրհալ էօնիւ - նէ պաղլամըշ օլտուղու բէշիլի ռումուզընա աթմասըյըլա, նէրտիւպանըն ալթ պասամաղը ալթընա գօյուլմասը պիր օլտու , վէ ,

— Պույուրուն միւսիւ պուրատայըմ՝ - տէյինճէ, մէզ - քիւր տէհչէթամիզ սէտա՝ այնի բաթըրտըյըլա հայգըրը - չընը թէքրարլայարագ :

— Պիր գավուն իչին աշաղըտա եէրինիզ վարմը — տէտի :

Գազինօճը. - (Թէաճիւպ իլէ) նէ՞ տիյօրսունուզ միւսիւ, գավո՞ւնմը տէտինիզ :

— Ա՛հ ուղուրսուզ հէրիֆ սէնտէ , պիր գավուն , վէ պիրտէ պայկու իչին եէրին պուլունո՞րմը - տէյու թէք - րարլատը տիկէր պիր զարիպ սէտա :

Գազինօճը, պու մուամմա կիպի միւպհէմ օլան սէօզ - լէրին մանասընը իյզահ իթմէլէրի իչին, հայրէթ իլէ , օ - թուրան միւշթէրիլէրինին եիւզլէրինէ պագտը քի , պու միւպհէմ սուալէ անճագ ուզունճա , վէ գահգահալը կիւ - լիւշլէր իլէ ճէվապ վէրիլտի :

— Ճէվապ վէր մէլուն հէրիֆ , գավունտան վէ պայ - կուտան մատէ , պիրտէ հինա թավուղը վար - տէյու , ա - ճալ աճայիպ պիր հայգըրըշ տահա իշիտիլտի :

Գազինօճը. - (Հիտէթ իլէ) հայտէ հայտէ եօլունուզա կիտինիզ . . . քէբազէ հէրիֆլէր սիզտէ , պէնիմ լաթիֆէ իտէճէք վազթիմ հօգ :

— Պիր հինա թավուղըյըլա պիր այը , վէ պիրտէ

պալըզ վար . . . - տէյու տէվամ իթտի , մէզքիւր զարիպ սէտա :

Գազինօճը . - Հայլազ սէնտէ :

— Հաթտա պունլարըն գարըլարըտա պէրապէր տիր , անլայօրմուսըն եապանի - տէյու պօղունուգ պիր սէս տա - հա իշիտիլտի :

Պու սէօզին իւզէրինէ թէքմիլ մաղարատաքի միւշ-թէրիէր՝ էլ էլէ վուրուպ «պըրավօ, պըրավօ» տէյու մէզքիւր սէտայը ալգըշլամայա պաշլատըլար :

Օլ անտէ պիր չօգ խօվարտալար , նէրուիւպանտէն աշաղը էնտիլէրքի , վազթին ուսուլինճէ էրզանուն չալըըսըլըլա օգունուր (բատիւ սէն քէօու տի սուառ) նամ քէսպը չէօհրէթ իթմիշ պէսթէյի , պօղազլարընը եըրթար-ճասընա պիր շիտէթ իլէ օգուլօրլար իտի :

Եապանի ատէմ , պու մէմուլին զայրի բաթըրտըտան միւթէէսսիր օլուպ , էվվէլա սիւրաթը հարաքեաթընա սօն տէրէճէ պիր չէտտէ վէրտի . էյլէ քի , էլինտէքի չօմագլարըն՝ չաբըզ վէ շիտէթի տարպէսինտէն , թէքմիլ տա - վուլլար սէս վիրմէյէ պաշլամագլա , գուլազլարը սաղըրլատաճագ մէրթէպէտէ կիւրիւթիւլի պիր սէտայըլա թէքմիլ մաղարանըն տէրունի տօլտու . պատէհու պիտ թէտրիճ տավուլլարըն սէսլէրի ազալտը , շիւնքի նիհայէթ իւլ էմի իհթիեար եապանի եօրուլուպ , պաշը կէօյսիւ իւզէրինէ տօղրու ասըլտը , վէ գօլլարը տախի կէվչէքլիքլէ վիճուտինին իքի ճանիպինտէն սարգըլա գալտըլար :

Մէրգում՝ պիր գաշ տագըգա պիլա հարաքէթ տուրտուգտան սօնրա , աղըր աղըր , վէ սէրքէշանէ պիր թավը իլէ պաշընը գալտըրտը , վէ հաքիմանէ պիր վազիյէթ քէսպ իտիւպ :

— Պիր ազ էվլէլ պիր եանքինին (ամէրիգալը) սէսինի իշիթտիմ իտի - տէտի , պօղուգ պիր սէտայըլա , վէ գալապալըղը սուստուրմագ իշիւն էլլէրինի ուզատարագ —

օլ եանքի պէնի տինլէմէլի տիր քի, մէնսուպ օլտուղու միւլէթինէ նէլէր եարմըչ օլտուղումը քէնտիսինէ հէքեայէ իտէճէյիմ - տէյու իլավէ իթտի:

— Սուսալըմ արգատաչլար - տէյու հայգըլտըլար միւլթէրլէրտէն պազըլարը - պազընըզ, եապանի պիզէ ժէնէրալ Լաֆայէթին հէքեայէսինի իտէճէք, տինլէյէլիմ:

Պէսթէ թէրէննիւմ իտէն խօվարտա կիրուհը, հէր պիր ատըմ ալըչլարընը, օգուտուգլարը պէսթէնին ահէն կինէ ույտուրմագլա նէրաիւպանտէն էնմէքտէ օլտուգլարը հալտէ, Ուէսթէրն տախի, հինտլիյէ միւլթէվէճճիւհէն ազիմ պիր մէրագլա մէրգումը թէճէսուլս իթմէքտէ իտի քի, օլ տախի պիչիմնիզ, վէ աճալ աճայիպ պիր սէտա իլէ քէնտի գահրիմանլըգլարը հէքեայէսինէ շու վէչն իլէ պէտա էյլէտի:

— Պէօյիւք սանտալլարըլա, սարը սիյմալըլարըն օլ ճէսիմ մէմէքէթինտէն այրըլտըզ... պինլէրճէ տէլիգանլը իտիք... վէ պէն տախի անլէրին սէրկէրտէսի իտիւմ... օլ վազըլթտան պէրի հայլի գըչլար կէչմիչ տիր... օլ էսնատէ պէնիմ գանըմ պէյազը ընէկտէ իտի... ֆագաթ քիմնէյէ պիր շէյ տիմէյինիզ հա, զիրա սօնրա գըրմըզը տէրիլիէր, պէնի քէնտի բէտէրլէրի թէսմիյէ իթմէքտէն իմթինա իտէրլէր... պու տէտիլիմ եալա՞նը տըր... հաթտա պիզգաթ օլ մուազղամ Բուհ միւլթէտիր օլսպիլիբմիքի, (պիր շէրօզըն) սաքին օլտուղու չայլարըն սէվահիլինտէն մատէ, տիկէր պիր մահալտէ տօղուրտապիլսին էօյլէ պիր...

Պու էսնատէ, մաղարանըն տէրուինտէ կիւլիւշ, վէ ալգըչլայըչ սէտալէրի շամաթասը գօբարագ, իհթիեար եապանինին սէսի, պու կիւրիւլթիւլէր արասընտա իչիտիլմէզ օլտու, վէ քէնտիսի տախի պիհուշ օլմուշ կիպի իսկէմէսի իւզէրինտէ գալա գալտը:

Պունլար, պալատէ վասֆ օլունան օլ պէշ նէֆէր խա-

Նէնտէ մասխարալէր իտիլէր քի, քէօր սարխօշ, սալլանա-
րազ, զըրլայարազ, վէ ատէթա չըլտըրմըշտըրլար կիպի
հայդըրարազ, նէրտիւպանըն ալթ պասամազընա վասըլ
օլմուշլար իտի:

Կէմի թայիֆէսի գըլըղընտա օլան մասգարա էօնտէն
կիտէր, վէ էլինտէ թուլթաուղը մէֆրէթ պօրույը, պա-
լըզ շէքլինտէ օլան աղզը իչինէ, վէ պօզազը տէլիլինէ գա-
տար սօգարազ, գուվվէթի օլտուգճա մէզքիւր զըրլա-
մազ սէտասընը էօթտիւրիւյօրուտը:

Մէրգուման խօվարտալար, մաղարայա կիրէր կիրմէզ
պիր տայիրէ թէշքիլ իտուպ, պօզազլարընըն տէլիլինի
եըրթարճասընա շիտէթլի, վէ գարմազարըշ սէսլէր իլէ
պիր շարզը օգումայա պաշլատըլար քի, գավուն շէքլին-
տէ օլան մասգարա տախի, ֆէվզէլդայէ պիր սիւրաթլա
աթիիւզգիքը պէսթէյի մէշհուրէյի թէրէննիւմ իտիյօր իտի:

Սըչրայարազ հէմ կիւլէրէք
պիր լահզա մէքս իթմէյէրէք
կիւզէլլէրէ եանաշալըմ
իչէլիմտէ օյնաշալըմ

Նէշէլէր իլէ, պիր տագգէ պիլէ
տուրմայալըմ, կեամ ալալըմ
սըչրայարազ, հէմ կիւլէրէք, (վէ զայրհիւմ)

Այը մըլայարազ քէնտի պաշընա (լա վիսթալ) պէս-
թէսինի թէրէննիւմ իտէր. Հինտ թաւուղը «կուլուգ կու-
լուգ» իտէրէք (թըրամէն) թիւրքիսինի օգուր. Պալըզ
պաշը կէմի թայիֆէսի, էօթտիւրաիլի պօրունըն իչին-
տէն (աննէ տէյիմմի սանա) շարգըսընը զըրլար, վէ Պայ-
կու տախի՝ մաթէմնազ նալէլէր իլէ պու ճէհէննէմքեարի
ալայըն զէվգու շաշասաընը իքմալ իտէր իտի:

Պէշ նէֆէր սարխօշ գարըլար տախի, ինսանըն գալ-

պինի հավուտէն իլէ իսթիապ իտիճի, պերիպիրինէ միւթէնագըս (ֆալցո) ահէնկլէրի իլէ շարգըլպօ օգուլուպ, էրքէքլէրին տէհէթամիզ մէգամաթընա իլթիթագ իթմէք տէ իտիլէր քի, եապանի առէմ, պու ահվալտէն շաշըրպօ բագ էլլէրի իլէ գուլագըլարընը գարայօր իտի:

Շարգըլ օգուլուպ, նէրտիւպանըն էօնիւնտէ պիր բագս տայիրէսի թէշքիլ իթմիլ օլմալարըլա, Գարմէն իլէ ամէրիգալը՝ պուլարըն իլինտէն սըլըրըլուպ կէշմէք իլիւն. քէնտիլէրինէ պիր եօլ աշմագ իսթէտիքլէրինտէ, պաթգ պաշլը թայիֆէ՝ Ուէսթէրնի կէօրմէքլէ օգուլուլու շարգըլը գաթ իտուպ պօրուըն իլինտէ:

— Ճիւմէնիպտէ սուսընըզ - տէյու հայգըրտը:

Հէրքէս սուսաը. եալընըզ Հինտ թավուղը, (Թըրամէն) պէսթէսինէ աթի իւզղիքը գըսսա պիր կիւֆիթէյի իլավէ իթմէյի մինասիպ կէօրտիւ:

Նութգ իտէճէք ժօզէքէն
տինլէյէլիմ պիզ հէմէն

Ժօզէքէն. - (Եանի պալըզ պաշլը մասգարա, պիր սօֆօրա իւզէրինէ չըգարագ) եան պէ եան սուրուընըզ, պաղչէնին իլինտէ պէնի թէքէլէյէն մէլուն պուրաֆայըմը:

Հինտ թավուղը. - Սահիֆէ սէօյլէյօրսուն, կէօզլէրիմիզէ ինանալըմը:

Գավուն. - Պիրինի եագալամըշ, հա... շու թամբլ մէյտանընտա շամուրլարըն իւզէրինտէ (ֆանտալիօ) բագս իտէն Անտալուղիսպը կիւզէլ Գարմէնի եագալամըշ:

Պայկու. - (Մաթէմագ պիր սէտայըլա) շու եապան. ճըյը բարալայալըմ:

Գավուն. - Ալայըլա գալտըրըպ կէօթիւրէլիմ:

Հին թավուղը. - Հայըր հայըր, գարըյը պալըլմ էլինտէն:

Դարմէն, աշխարհաւոր պիր էնտիշէ իլէ իշպու մէնզարէյէ տըգ-գաթ իտիյօրը իտի. մէրսումէնին գաշլարը չաթը լմը չի վէ սիյմասը տախի պի բէրվա վէ սէրտ պիր հալ քէսպ իթ-մէքլէ՝ Ուէսթէրնին գուլաղընա էյիլիւպ բէստէն:

— Իւզէրինէ հիւճիւմ իտէճէքլէր... սէն կիւճիւ գուլվէթիսին, անլէր իտէ քէօր սարխօշտըրլար. իմտի չու գալապալըղըն իյինտէն պիր տէլիք աշըպտա կէչի վէր. պէնտէ հէման արգան սըլա եէթիշիրիւմ — Թէտի:

Ուէսթէրն, մասգարտարըն մապէյնինտէ կէչէն պաւլաւտէ մուհարէր մուլթասար միւքեալէմէտէն հիշ պիր չէյ անլամամը չիտի իտէտէ, ֆագաթ մէրգուլմանըն քէնտի եօլունը սէտտ իթմէք իսթէտիքլէրինի կէօրիւպ, վէ իշրէթտէն տախի պաշը տէօնմիւշ օլմաղըլա, հէման եուժըրուգլարընը սըգտը, վէ քէմալի ճէսարէթ իլէ իլէրույէ տօղրու սալտըրը վէրտի:

Պու միւսատէմէտէն, Դաւլունըն գարնը բաթլայարագ հազըրունըն պագլարը ալթընա եսւվարլանտը. Հինտ թաւուղը եէրէ չարբըլտը, վէ Պայլունըն տախի գանճավարի պուրնը գըրըլը վէրտի, եօլ աշըլմը չըտը:

— Իմտաւ ժօղէբէն իմտաւ — տէյու հայգըրտը. Պալըգ սուրաթըլը մասգարա, վէ էօթտիւրտիւյի պօրունըն իյինտէն — չու (կօտտէմի) շիշէլէր վէ գատէհլէր իլէ կէպէրթինիզ — տէտի:

Ուէսթէրն, էն սօն սօֆրանըն էօնիւնտէն կէչմէքաւէ իքէն, գուլաղը եանընտան ուլայարագ պիր չէրապ շիշէտի ֆըրլանըպ տիվարէ չարբըլարագ խիւրտուխաշը օլտուքի, հէման օլ անտէ, պիր պիրա գատէհի տախի մէրգուլմըն էնսէսինէ չարբըլտը, վէ տէրհալ արգասընա տէօնտի. յիւնտէ, պիր շիշէ տահա ֆըրլատըրըպ անընը եարալատը. պու աղա ժօղէբէն, մէշհուր ինկիլիզ ամիրալը Նէլսըն կիպի ավաղը չըգտըրգճն:

— Աթէշ աթէշ իլանիհայէ աթէշ — տէյու հայգըր մագտայրտը :

Ուէսթէրն , քէնտինտէն կէշմիշ , վէ ատէթա գու տուրմուշ պիր հալ իլէ եագընընտա պուլունան սօֆրալաւըն պիրի իւզէրինտէն իրիճէ պիր պուգալ գաբը վիրմէքլէ , թէքըրալէն ըաքիպլէքի իւզէրինէ սալտըրտը :

Իշթէ օլ զէման տէհէթլիւ պիր տէօյիւշ , վէ ատէթա գուտուրմուշճասընա պիր միւտարէպէ տիր գօբըվէրտի . մասգարալարըն ըէֆագաթլէրինտէ պուլունան (մասումլարտան) ըստըրիտեաճը գըրեաֆէթինէ կիրմիշ գարընըն պիրի , ըստըրիտեաճըլարըն իսթիմալ իտէկէլտիքլէրի էյրի բըչաղըն եէրինէ , պէլինէ զայէթ միւսէննա վէ կիւզէլ սաբըլը պիր բըչագ թաալիգ իթմիշ իտի :

Պու գարը , այը շէքլինտէ օլան մասգարայա (սումա) օլմուշ իտի :

Գազանըն գարղաչալըղը արասընտա Այը , կէօյսիւնէ էօյլէ շիտէթլի պիր եումրուգ տարպէսի եէտի քի , պու տարպէնին տատընը՝ անճագ Պօսթըն շէհրինտէ , վէ եախօտ Թայմըղ նէհրի սէվահիլինտէ եումրուգ եէյէնլէր պիլէպիլիլէր :

Այը , հիտէթինտէն՝ վէ սարիսօչուգտան չըլտըրմըչճասընա ըստըրիտեաճը գարընըն պէլինտէն բըչաղը գաբմագլա , հէման Ուէսթէրնին կէօյսիւնէ սաբըլայը վէրտի . Ուէսթէրն , սէրս մէրսէ կէլիւպ թիտրէտի :

Ճագաթ չէլիք կիպի գավի պիր էլ , Այընըն բարմագլարընը ֆէվզէլատէ պիր գուվլէթ իլէ սըգարագ բըչաղը գաբմըշ , վէ Ուէսթէրնին կէօյսիւնի թէհտիտ իտէն մէգքիւր մուհիլիգ տարպէյի մէն իթմիշ իտի . բըչաղը գաբան պու էլին սահիպի Գարմէն քէնտիսի իտի քի , օլ անտէ ղոնչէ կիպի լաթիֆ տուտագլարընը , ամէրիգալընըն գուլաղընա եանաչտըրուպ :

— Պէնիմ իլէ կէլ տէյօրում սանա — տէտի :

Ուէսթէրն, մէրսումէնին եիւզիւնէ պագար պագմազ
հիտէթի զայիլ օլտու :

Գարմէն, այլթ թաճիլ մէրգումը այլպ կէօթիւրտի ,
վէ իքիսի պիրտէն նէրտիւպանտէն չըգըպ նապէտիտ օլ-
տուլար քի , արգալարընտան՝ ուզուն վէ գարմագարըչ
պիր ֆէթհու զաֆէր նազըէլէրի գօրը վէրտի , վէ Հինա
թավուղը սախի :

Մահիրանէ ալտըմ նըչան
սու պարտազըն աթըպ հէման
գաֆասընա եարէ աչտըմ
հէմ գանընը եէրէ սաչտըմ

տէյու, պիլ պէտահա պիր շի'իր սէօյլէտիքտէն սօնրա, նէր-
տիւպանէ եագլաչարագ :

— Իշթէ ինանմազանըղ պագընտա ագմըչ օլան
գանը կէօրիւն - տէտի :

Պայկու. - Վագաա սէլ կիպի գան ագմըչ ... էհ
հէլէ քի ինթիգամըմըզը ալտըգ :

Ժօզէրէն. - Իլահլարա թէչէքքիւր իտէլիմտէ, պիրէր
գահվէ իչէլիմ :

Այը, ճիւրաթ իթտիյի ճինայէթ հագգընտա անճա
ճիւզվի պիր մալիւմաթը օլուպ, ալըգ ալըգ, վէ բըչաղը
գարտըրմըչ էլի՝ էլան աչըգ օլարագ պիլա հարաքեաթ
տուրմագտայըտը :

Գարմէն, գան իլէ միւլէմմա, վէ մէսթու սերկէրտան
օլան Ուէսթէրնին էլինի թութմուչ օլտուղու հալտէ, (պօ-
թօլէ) զօգաղընտան կէչիպ, (Վալօա) զօգաղընա կիրտի ,
վէ հէման եիւզիւնէ պիր մասքէ թագարագ՝ Ուէսթէրնի,
օլ իսմու շէօհրէթի օլմայան նէմնագ, գարանլըգ, թէն-
հա, վէ տօլամպաճը տար կէչիտլէրին պիրինէ սօգտուքի
պու իյլէրտէն, (եավուզ չօճուգլար) նամ եէնի զօգաղա
չըգըլըր էտի :

Պու կեչիտէրտէ վազը պիր պինանըն գաբուսը ճէպ-
հէսինտէ ուփագ, վէ շէֆֆաֆ պիր ճամ իւզէրինտէ ա-
թիւզգիբը քէլիմէլէր հէքք իտիւմիշ իտի:

Եապանինին մէֆրուշ օթէլի,
կիճէ եաթմագ իչին օտալար:

4

ԵՆՏԻ ՄՈՒՀԼԻԳ ԿԻՒՆԱՀԼԱՐ

Բալէ Բօայալըն, հայիղ օլտուղու ազամէթը մուգատ-
տէմէսինտէն մահրումիյէթի հէքեայէտի, հիւսնու ախլա-
գըն թէէսիսու թաամիմինէ տայըր իթթիխազ իտիլէն է-
սէֆամիղ պիր թէտպիրին սույի թէէսիլինի իպրազ իթ-
մէքտէ տիր. շէօյլէ քի, թօքրաղը մահմուլտար իթմէք ի-
չիւն իսթիմալ օլունան կիւպրէ կիպի, սույի ախլազ՝ վէ
զէվգու սէֆահաթ վասէթալարըյըլա ախլու իթայէ րէ-
վաճ վիրմէք իսթէնիւմիշ տիր:

Պէլքի պու տէտիլիմիզ աղլէ մուղայըր աւտ օլուն-
սուն. նէ ալէա... էօյլէ օլմասը իսպաթ իտիլտիյի թագ-
տիլտէ, պիզ քէնտիմիզի պահտըեար աւտ իտէրիզ, լա-
քին հագըգաթը հալ մէյսանտէ տուրտուգճա, ինսան՝
մութէրիլէրին իրայէ իթտիլէրի կիւյա մուտպիթ, վէ ման-
թըգա մուվաֆըգ տէլիլէրին էճիւնտէ, կէօզլէրինի գա-
բայըպտա սէրֆիրու իթմէսի լաղըմ կէլիր:

Բէք րէք շու դօտարը տէնիլէպիլիր քի, բալէ Ռօա-
եալ տէնիլէն, զաթէն սույի ախլազ ճիհէթի իլէ միւս-
թէսնա, վէ մէլուն պիր մէվգը օլուզ, մահալը մէզքիւրտէ
հէր նէվ ախլազը մէզմումէ. հիւսնի գապուլիյէթ պուլուր,
վէ սէֆիհիք տախի քէսպը գուվլէթ իտէր, իսիւլասայի
քէլամ էօյլէ պիր մէզմում չարսը քի՝ րէվայիճի թիճարէթ

իշխն օրատա, միւսրիֆլիւր վէ սարխօշլուղա էշէտտը լու-
զում կէօրիւլիւր, վէ հաթտա պու կիպի սույի հալլէր
թէշվիգ տախի իտիլիւր:

Իմբէրաթօրլըգ տէվրինտէն էվէլտէ պօնրատա, Բալէ
Րօայալ գայէթ բարլագ պիր հալտէ, եանի թիճարէթ
նօգթէյի նազարըյըլա պագըլտըգտա, աաթթա պիր ախ-
դուիթա ճէննէթի օլուպ, հէր տէվլէթին պլթունլաբը՝ կի-
ճէ կիւնտիւզ պօլ պօլ մահալի մէգքիւրէ տօլար, հէր մէմ-
լէքէթտէն վէ հէր միլլէթտէն աաթմէր պուլունուր, վէ
հէր նէվ էլախէյի միւսթէլիֆէ թէքէլլում օլունուր, Ամէ-
րիգատան վէ Չինտէն կէլէն եօլճուլար՝ պիքի պիրլէրի իլէ
պղւլուշմագ, վէ-թաամ իթմէք իշխն (վէֆուր) լօգանթա-
սընը թային իտէրլէր, վէհասըլ Բալէ Րօայալ ախնիլէն
մէվգը, ումում տիւնհանըն պիր մէսիրէ կեահը, վէ եա-
խօտ մահալի մէշվէքէթի աաա օլունուր իտի.քի, օրատա
թէճէմիւլ իտէն ֆըրանսըզ ահալիսինին՝ աաթթի նիսպէ-
թինտէ էճնէպիլէր պուլունմագտայըտը:

Բալէ Րօայալ օլ էանալէրտէ, էթրաֆը՝ պհլալը մէգ-
մումէ, վէ գուլուպը ինսանիյէյի թէսիւր իտիճի զէվգու
սէֆահաթ թապուրլարըյըլա մուհիթ պիր նէվի գալալը-
տը.քի, մահալի մէգքիւրտէ վագը իքի կէշէլէտի ախշապ
եօլլար, պիր ուճտան պիր ուճա թէրդի գարըլար (մօ-
տիսթ) գըյաֆէթինտէ, կիլուհը աշիւֆթէկեանտէն պիր
թագըմ ֆընտըգճը գըզլար իլէ մալամալ օլուպ, պունլար,
ֆիսունսազ նիկեահլարըյըլա էրքէրլէրի թահրիգ վէ թէշ-
վիգ իթմէք խուսուսընտա, եէքաիկէրի իլէ պագըշ լէ-
գապէթինէ չըգըշտըզլարը կիպի, դալտըբըմը կիւզէր-
կեահլէրտէ տախի հէր պիր եիրմի աաըմտա, պիր ֆահիշէ
խանէ գաբուսը աշըլըր իտի.քի, պու մուրտար՝ վէ նէֆ-
րէթամիլ ինլէրին մէմուրիլէթին տէրիւհտէ խտէն քիմնէֆ
լէր՝ միլեօնլար սահիպի օլուրլար իտի:

Էվէթ, էօյլէ գարըլար վար.քի, պու թիճարէթը մէգ-

մուսէ սայէսինտէ ագարաթլարա, վասի օրմանլարա, վէ միւնթազամ չիֆլիքլէրէ սահիպ օլուպ, հաթտա սաքինէ օլտուգլարը գարիյէլէրտէ, ըութպէյի ասալէթէ վէ իւնվանլարա պիլէ նայիլ օլտուլար . . . պիզ՝ մէրսումէլէրտէն պազըլարընը թանըր իսէքտէ, իսիմլէրինի վէրմէք իսթէմէյիզ:

Օլ էսնալէրտէ, ագիլանէ պիր թէտպիր իթիխազ իտիլմէքտէ իտի, չէօյլէ քի, վիլայէթլէրտէն աֆիֆէ, վէ ախլազը հապիտէ իլէ մէլուֆէ բաքիտամէն գըզճըազլար, բարլազ վատլէր իլէ գանտըրըլուպ կէթիրիլիր, վէ պուսէֆրէթամիզ ինլէրին տէրունինէ տօլտուրուլուր իտի քի, Բարիզին սէֆալէթը միւտիլէսի, արթըզ օլ պիչարէլէրին քեարընը իթմամ իտէր պիթիրիր իտի, վէ ֆիլհազըզա թէքմիլ Ֆըրանսա մէմալիքինտէ պուլունմայան էմալսըզ կիւզէլ գատընլար, Բալէ Բօահալըն պու պաթազխանէլէրինտէ, վէ ճիվար մահալլէրինտէ քէսրէթ իլէ պուլունմագապըտը:

Պու աչգու սէվտա ճազիպաթընա, գումար օյնամագ խահիչի տախի իշթիրազ իթմէքտէ օլուպ, մուհապէթ իւլահէսի նամընա թէէսիս գըլընան մապէտլէր գպտար, հըրսու թամա մապէտլէրի, եանի գումարխանէլէր տախի մէվճուտ օլտուղու կիպի, միւսրիւֆիլէքտէն՝ վէ գումարտան քիսէլէրի պօշանմըչ սէֆիհլէրին տիմազլարը հէրարէթինի թէսկին, վէ օյունտան գազանանլարըն տախի իրի, վէ սէմիզ քիսէլէրինի զաաֆլաթմազ նիյէթը միւֆիտէսի իլէ, չիշ պօղազլըզա, վէ իյու իշրէթէ տայըր պինլէրճէ պինալէրին տախի, սուրէթը միհման նիւվազիտէ գաբուլարը տայիմա աչըզ պըրազըլըր իտի:

Տօղրուսը պու թէտպիր հէմ կիւզէլ, վէ հէմտէ ագիլանէ իտի, չիւնքի մուհապէթ օյունա եարտըմ իտէր. օյունտա սէվտանըն իւճրէթինի պօլ պօլ վէրիր, վէ պունլարըն իքիսի պիր եէրտէ, եանի գումար իլէ մուհապէթ տախի՝ միւսրիւֆիլիյէ սէվզ իտէր քի, ինսանըն էն ատի

հըստիյաթընտա թարաֆէյն պու տէրէճէ պիր խըտմէթը միւֆիտէ, պաշգա հիշ պիր մահալտէ պուլունմայաճաղը տէրքեար տըր. Բալէ Բօանալըն՝ նէվ պէ նէվ խասիյէթլէրինի հավի պազը խանէլէր տախի վար իտի քի, մէզ քիւր խանէլէրին ալթ գաթընտա գումար օյնանըր, օրթա գաթտա րազա իտիլիր, վէ իւթ գաթտա տախի սարխօշլուգ(*)

Վէլհասըլ, նասըլքի տէտիք, մահալի մէզ քիւրսէ հէր խօվարտա՝ քէնտի մէզազու մէշլէպինէ, վէ քիսէսինին իգթիտարինէ կէօրէ հէր նէվի զէվգու սէֆահալթը՝ քէմալի սուհուլէթ իլէ պուլապիլիր իտի:

Փագաթ նէ՞ ղարիպ թէպէտաիւլաթ, սուրէթը շաիրանէտէ վասֆ իթտիյիմիզ էլլի սէնէ ազաէմքի օլ մէշհուր Բալէ Բօայալը՝ պու կիւնքի կիւն, ըզհարը իֆլաա իթմիշ գաբալը տիւքեանլարը, սիւքիւթը հալի, վէ թէնհալըղըյըլա քիմ թանրեապիլիր:

Պաղչէնին տէրունինտէ քէշթու կիւզար, վէ գուլուպը իւթթատէկեանը չիքեար իտէն, օլ չիրին եիւզլի, ահու կէօղլիւ հիւրիւլէր, Ֆրանսա բօլիս նէզարէթի գամջըսըյըլա

(*) Սէրպէսիյէթ վէ մէտէնիյէթ նամը ալիսի թահտընտա վուգու պուլան իշպու շէրէֆը ինսանիյէյէ մուղայըր, մէնֆուր, վէ մէզմուժ հալլէրտէն՝ սէվկիլի վաթանըմըզ տէյիլ չիմտի, հաթտա պու հէքեայէնին թարիսինտէն տախի չօգ էվէլ սալիմ, վէ էմին օլտուղը մալիւմը էհի ինսաֆ տըր. վագաա հէր մահալտէ, վէ ալէլսուսուս բայիթահտլարտա պու կիպի սույի հալլէրին մէվճուս պուլունահաղը ինքեար իտիլէմէզ իսէտէ, էլհամտիւլլահ բայիթահտըմըզ տիկէրլէրինէ նիսպէթէն՝ եիւզտէ տօգսան ֆարգլը օլտուղունը թէսլիմէ մէհպուրըզ, վէ պու իսէ մահզա հիւքիւմէթը էպէտ միւտէթը Օսմանիյէնին սայուղայրէթի էսէրի օլտուղունը քիմ՝ ինքեար իտէպիլիր:

ՄԻԻԹԷՐՃԻՄ

Ա.—8

Թաագդիպ օլունուպ ֆիրար իթմիչլեր. ճիրօ, օթուզ պիր, (թըրանթէ գարանթ) վէ (պագարա) կիպի գումար օյուն. լարընըն էսերի գալմամըչ, օթէլլեր, մէյխանէլեր վէ լօգան. թալար գարանմըչ, զէվգու սէֆա նաղըլէլերի, տէրին պիր սիւքիւթէ թէպտիլ օլմուչ, վէլհասըլ մահալի մէգ. քիւր, տօլու եաղմըչ թարլա կիպի խարապէ եիւզ թութ. մուչ, վէ ատէթա պիր վիրանէ հալի քէսպ իթմիչ տիր:

Եաղընըլ Օրլէան կիւզէրկեհանը՝ քի օլ վագըլթլար հէ. նուզ եօղըտը. աղ չօֆ պիր հայաթ նըչանէսի իպրազ ի. տէպիլէճէք տէրէճէտէ օլուպ, մահալի մէգ.քիւրտէ էլան, էնֆիյէ գումթուսը, տիչ թէմիլլէմէք իչիւն ֆըրչա, վէ սույի ախլազը թէչվիգ իտիճի պազը քիթապլար ֆիրուլթ օ. լունուր:

Աճէպ պու էսէֆէնկիզ թէպէտտիւլաթըն սէպէպի քիմ իտի. մահալի մէգ.քիւրի՝ քիմ պու վիրան հալէ գօյտու, պու սուալէ շու ճէվապ վէրիլէպիլը «հիւսնի ախլազ նա. մընա թէէսիս գըլընան գանուն վէ մէտէնիյէթ»:

Պու խարապէզար՝ սէֆիհլիքլէ եաչարտը, սէֆահաթ վէ թէնէյուպ անը սէմիլլէտիր, վէ կիւզէլլէտիր իտի, ըէֆահը հալինին սէպէպի ատէպսիլիք, վէ սույի ախլազ օլտուղու կիպի, միւսըիւֆլիք վէ սէֆիհլիք տախի հայա. թընըն շարթը իտի:

Մահալի մէգ.քիւր, 'էկեր ինճէտէն ինճէյէ թէհարրի օլունսայըտը, ֆագիլէթէ, ուլուվըլ ճէհապէ, իզզէթընէֆ. սէ, վէ ասալէթը զաթիյէյէ տայըր զէրրէ գատար պիր նէսնէ պուլունամայաճաղը կիպի, հաթտա պէնիյի պէչէրէ թապիյի, վէ ինսանիյէթին շէրէֆի օլան վաթանբէրվէրլիք հըսսիյաթը մէրղուպէսի պիլէ, պու ճայի էլէմպախչատէ էյլէնէն կիրուհը սիւֆէհայէ պիկեանէ իտի. եաղընըլ շու ֆըզըրա, տէտիլիմիզի իսպաթ իթմէյէ քեաֆի տիր. չէօյլէ քի, տիւվէլի էճնէպիյէ ասաքիրինին, Փըրանսա մէմալիքի իւզէրինէ մուհաճէմէլէրինտէն՝ սօն տէրէճէտէ մահզուզ

օլուպ, հաթտա՝ Գազազլարըն Բարիսէ կիրտիքլէրինի՝ մէս-
րուրիյէթ նազրէլէրի իլէ ալգըշլատըզլարը կիպի, մայէթը
սէֆահաթլէրինտէ պուլունան պինյէրճէ աշիւֆթէլէրի
տախի, քէօր սարիսօշ վէ մէճնունանէ պիր մէսէրրէթ իլէ
մուզաֆֆէր տիւշ-էնին ալազլարը ալթընա եաթմաղա
կէճնտէրմիշլէր իտի:

Իշթէ գանուն վէ մէտէնիյէթ, պազը ատի թէտպիրլէ
իթիխազ իթմէքլէ, պու մէզպէլէկեանը ըսլահ իտէր. վէր
եախօտ թէմիզլէյէպիլիը զաննընտա պուլունուպ, պիր
կիւն գումարը, պիր կիւն ֆահիշէխանէլէրի, կիւնիւն պի-
րինտէ ատէպսիզլիյի վէ սըյըրգլըղը, վէ տահա սույի ախ-
լազը թահրիգ վէ թէշվիգ իտիճի վէսայիթի մէզմուլմէլէ-
րի թարտու թէպեիտ իթտի:

Վէ մատէմքի պու մէզմուլմ հալլէր՝ իշպու մէքրուհ
մահալին ճանը կիպի իտի. իմտի պունլար մահվ օլտուգտա,
քէնստի տախի արթըգ եաշայամազ օլուպ էօլտիւ, եանի
մէտէնիյէթ անը գաթլու թէլէֆ իթտի:

Փագաթ նիշիւն: պու գաթլին սէպէպի նէ իտի:

Պիլա թէրէտտիւտ տէյէպիլիլիլիլ քի, գանուն վէ մէ-
տէնիյէթ, հիւսնի ախլազ նամընա օլարազ էլ էլէ
վիրուպ, միւթթէֆիգէն իշպու մահալի խարապ վէ մահ-
վու նապուտ իթտիլէր. ֆագաթ պու թէշէպպիւսաթ, գաշ
եաքայըմ տէրիքէն կէօզ չըգարմազ կիպի պիր շէյ տէմէք
օլտու. վագաա նասըլքի տէտիք. մահալի մէզքիւր հէր
տիւրլիւ, վէ լիսանէ ալընամայաճագ մէզմուլմ հալլէր իլէ
բէրվէրտէ օլուրըտը, լաքին գանուն՝ անը խարապ իթմէքլէ
հիւսնի ախլազ նէ իսթիֆատէ իթմիշ օլտու. էվէթ, պու
մահալ խարապ իտիլտի, էօլտիւրիւլտի. լաքին ախլազը
համիտէ հիշ պիր շէյ գազանամատըղընաան մատէ, հաթ-
տա զիեանէ տախի օղրատը. հէր նէրէտէ օլուրսա օլտուն,
սույի ախլազ վէ սէֆիհիլիլ, տայիմա մէզմուլմ պիր հալտըր.
նէ գանուն՝ վէ նէ տախի ճէպը. անը ապլա թէպտիլ վէ

Թաղերը իտեմեզլէր. ատէպսիզիք տայիմա վէ հէր եհրտէ ատէպսիզիք տիր, վէ լաքին պու անվալի մէզմումէնին մէր. քէզինի վուրուպ տաղը թմագ, հիչ իլիչիք իթմէմէքտէն տահա զիյատէ մուսաթարալը տըր:

Սէօզիւմիւզի իյզահ իտէլիմ. պալատէ իֆատէ գըլըն տըղը կիպի, սէֆիհիչիք՝ վէ ախլագը մէզմումէնին ասըլ մէր. քէզինի վուրուպ տաղը թմագ, մէզքիւր սույի պհվալի էթ. րաֆա սիրայէթ իթտիրմէք տիմէք օլաճաղընտան, պիր մէրքէզտէ մալպուլթ՝ վէ մահտուտ պըրաղըլմասը տահա էվլա տըր. զիրա էօյլէ օլտուղու թագտիրտէ, պիր վալիտէ՝ սէֆիհիչիք մէրքէզինին նէրէտէ օլտուղունը պիլէրէք, էվլատընըն մահալի մէզքիւրէ եագլաշմասընը մէն իտէ. պիլէճէյի տէրքեար տըր. վագաա չիմտի աշըգտան աշըգա հիչ պիր եհրտէ սէֆիհիչիք վէ սույի անվալ եօգ. ֆագաթ մէկէր պու հալ իլէ հէր եհրտէ վար տիմէք տէյիլմիտիր. զիրա չիմտի՝ Բարիստէ նամուսուզ պիր էվին գաբուսը, էհլի նամուս վէ էտէպի պիր խանէնին գաբուսընա պէնզէ. մէքտէ, գումարպաղըրգ՝ պիր ֆամիլեա ճէմիլէթի սըֆա. թը ալթընտա իճրա օլունմագտա, վէ ախլագը պօզուգ պիր գատըն, պօյնունա պիր իքէք պօյունպաղը պաղլա. մըշ օլտուղու հալտէ, իֆիֆէթու իսմէթ իլէ՝ մէէլուֆէ՝ պա. քիրէ պիր գըղը թագլիտ իթմէքտէ, վէ բաքի տամէնիչիք. տէն տէմ ուրմագտա տըր. վէհասըլ նիյքու պէտ (բարի և չար) ապա ֆարգու թէմնիզ օլունամամագտա տըր:

Ֆիհհագըգա, թէհիլիքէլի պիր հէնտէյի տօլտուրուպ, վէ տիւզէլթմէյէ միւզթէտիր օլունամատըղը թագտիրտէ, անըն իչինէ տիւզմէմէք իչին՝ պէրայի իհթիեաթ էթրա. ֆընա չէքիլմիշ օլան բարմագըղըր գալտըրմանըն նէ՝ լու. գումը վարըտը:

Հիւսնի ախլագ սէօզիւ, սամէանիւվաղ վէ խօշ պիր քէլիմէ տիր, ֆագաթ պիլգ՝ պու քէլիմէնին ալթընտա ասըլ արատըրըմըր շէյի պուլմաղա պէյհուտէ չալըշըբօրուզ.

չիմտիքի պիղիմ հալու վաղիյէթիմիզ իչինտէ հիւսնի ախ-
լազ տէնիլէն շէյ, գումարպապըզ՝ վէ անասըլ սույի ախ-
լազ տըր քի, պունլար պիր եէրտէն գալտըրըլ ըպտա՝ ազ
ուզաղա գօնուլույօր, վէ եախօտ պաշգա պիր մահալէ
եէրլէշտիրիլիօր. շու նօգթայի մուհիմմէ պիլինէմէյօր քի,
իթֆասը միւմքիւնսիւզ օլան պիր եանղընտա, աթէշէ տա-
խի պիր հիսսէ չըգարարագ, անըն մահտուտ վէ մազպուլթ
պիր հալէ վազ իտիլմէսի էլզէմ տիր. իմաի՝ նի չիւն պէօյլէ
եաբըլաճագ նէրտէ, պիր գաշ խանէնին եանտըզլարընը
կէօրիւպ՝ ալէվի թէագըպ պիրլէ ուզագլարա տախի սի-
րայէթ իթտիրմէքլէ, աթէշին թէհլիքէսինտէն արի օլան
խանէլէր տախի թէհլիքէյէ իլգա իտիլիօր:

Վէլհասըլ՝ սէֆահաթը մէնֆուրէ, ֆահչիեաթը մէք-
րուհէ, վէ կէճուակէճն ախլազը մէզմումէ, եանի սըրգաթ,
ճինայէթ, գումարպապըզ, սարխօշլուզ, վէ միւսրիֆիլիք կի-
պի սույի հալլէր, պիր մէրքէզտէ, եանի օլտուղու եէրտէ
թահտիտ իտիլէ, հիւսնիւ ախլագէ պիր խըտմէթ իտիլ-
միշ օլաճաղը զաննը գավիսինտէյիլ:

Զիբրի սէպգաթ իտէն՝ Բալէ Բօաեալըն մուհլիք,
մուրտար, վէ նէֆրէթամիլզ զօգագլարը իչինտէ, եալընըզ
(Եաւլուզ Կօճուգլար) տէնիլէն զօգագ, սույի ահվալ
խուսուսընտա պիր տէրէճէյէ գատար տիկէր զօգագլար-
տան ֆարգըլըտըր քի, պու հալ իսէ, մահզա մէզքիւր զօ-
գագլարտա իգամէթ իտէն պանգա մէմուրլարընըն սայէ-
սինտէ իտի. էգճիւմլէ՝ մէզքիւր զօգագտա քէսպը շէօհ-
րէթ իթմիշ պիր գաշնամուսըզ խանէլէրտէ պուլունտուղու
կիպի, կիճէլէրի միսաֆիր գապուլ իտէր պազը օթէլլէր
տախի վար իտի քի, պունլար՝ տիկէր զօգագլարտա վագը,
մուրտար վէ մէնֆուր ինլէր կիպի օլմայուպ, էքէյիճէ թէ-
միզճէ իտիլէր. վէ օտալարը սառէ սուրէթտէ թէֆրիշ ի-
տիլիշ օլմաղըլա, նէզաֆէթ ճիհէթինճէ՝ ազ չօգ վիլա-

յէթէրտէ պուլունան խանլարըն օտալարընա պէնդէմէք տէ իտիլէր :

Իշթէ Գարմէն իլէ ամէրիգալը Ուէսթէրնի , պու օթէլլէրին պիրինին գաբուսը էօնիւնտէ թէրք իթմիշ իտիք պու պինանըն սահիպի , մալիւմիւմիզ օլան մաղարատէ իճ. րայի լուպիեաթ իտէն հագիգի , վէ եախօտ թագլիտ իթ. միշ օլան հինտլիյէ , եանի եապանիյէ՝ պօլ պօլ իւճրէթ վի. րուպտա միւքեաֆաթ իտէն օ ատէմ իտի քի , իշլէթմէքտէ օլտուղու գահվէ կիպի , պու օթէլի տախի մէրգում եա. պանի հինտլինին նամը թահտընա վազ իթտիքտէն մատէ , մէզքիւր պինայը «Եապանինին Օթէլի» իւնվանըյըլա եատ իթմիշ իտի :

Պու օթէլին տէրունինտէ , պիզիմ եապանինին՝ ատէ. թա պիր ֆարէնին սըղընապիլէճէյի տէրէճէտէ տարաճըգ պիր օտասը , վէ եաթաճագ էսկի բիւսկիւ պիր մինտէրի վարըտը :

Վալօա զօգաղը ճիհէթինտէն , նէմնագ վէ գայտը. րագլը պիր թաշ նէրտիւպան իլէ իշպու պինանըն պէօյիւք գաբուսընա չըգըլըր իտի քի , պու նէրտիւպան (եավուզ չօճուգլար) նամ եէնի զօգաղա կիրիլմէք իշիւն պիր կէչիտ եէրինի թուլթմագտայըտը :

Ուէսթէրնին , գան իլէ միւլէմմա օլան սիյմասը իւզէ. րինտէ , պիր եէնի միւնաղատէն տօլայը միւլթէատտիտ եա. րալար կէօրինիւյօր իտի . ֆագաթ Գարմէն , եիւզիւնի պիր մապէ իլէ սէթր իթմիշ օլտուղու հալտէ , պիւլա թէրէտ. տիւտ՝ ամէրիգալըյը մէզքիւր օթէլէ իտիսալ իթտի քի , օ. թէլին սահիպէսի պուլունան գատըն , մէրսումէյի քէմալի թաազիմ վէ խօշ չէհրէ իլէ գապուլ իտէրէք :

— Միւսիւ վէ մատամ իշիւն պիր օտա հազըրլայըն տէյու չընղըքաղը չալարագ էմր իթտի :

Յէրհալ պիր էլինտէ անահտար , վէ տիկեր էլինտէ

չէմիտան օլտուղու հալտէ պիր ուշագ կելիւպ, մատամա-
սընըն էմրինէ միւթապաւթ իթտի:

5

ՊԻՐ ՖԱՄԻԼԵԱՆԸՆ ՍՕՆ ՏԵՐԷՃԻ

ՍԵՖԱԼԵԹԻ

Սաւթ կիճէնին տօգուղունա վարմը շ օլմաղըլա, Բալէ
Բօայալ պաղչէսի եւվաշ եւվաշ պօշանմայա պաշլայուպ,
ղէվգու սէֆահաթ՝ եօրուլմաղա եիւզ թութմուշտուր կի-
պի պիտթէտրիճ շէվգու կէրմիյէթինի զայպ իթմէքտէ իտի:

Հէվանըն պէրուտէթի արթմըշ, վէ մասգարալէր
պաղըրըպ չըղըրմագտան սէսլէրի գըսըլմըշ օլմաղըլա,
գաղինօլարա իլթիճա իտուպ՝ պիրէր պարտագ սըճագ բօնճ
իլէ գըսըգ սէսլէրինի աշմաղա սայ իթմէքտէ, թէաթրօ-
բէրվէր օլանլար, Գօմէտի Ֆըրանսէզ թէաթրօսընտա եէր
թութմագ իչիւն գօշուշմագտա, եանքիսէճիլէր՝ նամէշրու
թիճարէթլէրիլէ տօլտուրտուգլարը քիսէլէրի պօշալթմաղա
եէր արամագտա, վէ պահտու թալի արգասընտան գօշան
պէնզլէրի սօլիուն գումարպաղլար տալի, գումարխանէ
նէրտիւպանլարընըն իւշ տէօրթ գատէմէլէրինի պիրտէն ա-
լարագ եօգարըյա չըգմագտա իտիլէր:

Պահճէնին պու մուվագգաթ սուսլուղու, Վալօա զօ-
գաղընտաքի մալիւմիւմիզ օլան խասթանըն էթրաֆընը ի-
հաթա իտէն սէֆիլ ֆամիլեա իչիւն, պիր միւտէթճիք օլ-
սուն մէտարը թէսէլիլ օլմուշ իտի. իւշ սասաթ քեւամիլէն
պաղչէնին՝ վէ զօգաղըն գարմագարըշ բաթըրտըլարը,
պիշարէ խասթայը էօյլէ պիր միւթէէսսիւր հալէ վագ իթ-
միւլէր իտի քի, պիշարէնին նէօլպէթի ան պէ ան թէչէտ:

տիւտ իթմիշ օլուպ, չիմտի իսէ պիհուշ պիր հալ իլէ ան-
ճագ ույումնաղա պաշլամը շ իտի :

Մէրգում խասթա, թագրիպէն գըրգ պէշ եաշընտա
պիր ասէմ իտի քի, սօն տէրէճէ զաիֆ, վէ սարարմը շ օ-
լան չէհրէսի իւղէրինտէ՝ էլան պիր էրքէքլիք գուվվէթի,
վէ պիր թավըը նիւվվէթին՝ պագը էսէրլէրի կէօրիւնմէք-
տէ օլտուղու կիպի, մէրգումըն նասիյէյի հալի տախի, եա-
թաղընըն արգա ճիհէթինտէ տուրմագտա օլան տէլիգան-
լընըն, բագ վէ պէրրագ անլը իւղէրինէ ագս էնտաղ օլ-
մագտայըտը, եաթմը շ օլտուղու բէրտէսիզ գարեօլա՝
տիւմտիւղ օլմուշ էսկի պիր մինտէրտէն իպարէթ օլուպ,
նէմնագ տիվարտան տախի, էսկի ուսուլ իւզրէ պիլլուր-
տան մամուլ պիր մուգատտէս սու գապը ասըլմը շըտըքի,
չիւպհէսիզ ֆամիլեաճա պիր եատիկեար զանն օլունան
պու միւսէննա սու գապը, մէզքիւր օտանըն ֆագըը հա-
լինէ միւթէնագըս պիր սուրէթ վէրիյօրուտը :

Մէզքիւր միւսէննա սու պարտաղընը թէզեին իտէն
եարրագլարըն իչինտէ, մատէնտէն մամուլ պիր գալգան
հէքք իտիլմիշ օլուպ, ծիւգլէրին գօնագլարընա մախսուս
օլունակէլէն քէրէվիզ եարրագլարընտան միւնագգաշ պիր
թաճ, վէ էթրաֆընտա տախի « Ճէնապը Ալլահ մայըբ-
րէյի մահֆուզ պույուրսուն » իպարէսի եաղըլմը շըտը :

Տէլիգանլըյըլա քէօյիւտէն մատէ, թէքմիլ ֆամիլեա՝
խասթանըն ույումնասընտան պիլ իսթիֆատէ, իւղէրինտէ
բէյնիլ էթմէքտէն պաշգա պիր չէյ պուլունմաեան պիր
սօֆրանըն էթրաֆընա թօրլանմը շլար իտի. օտանըն իչինտէ
պուլունան եալընըզ իքի առէթ իսկէմլէլէր իւղէրինաէ
իքի գատընլար օթուրմուշ օլմալարըյըլա, կէնճ գըղլար՝
մէճպուրի այագտա տուրմուշ օլտուղլարը հալտէ, պու
գապա թաամը քէմալի իչթիհա՝ ֆագաթ իտարէ իլէ եէ-
մէքտէ իտիլէր :

Իսկէմլէ իւղէրինտէ օթուրան գատընլարտան պիրի՝

օթուղ պէշ եաշընտա թախմին օլունուպ, մէրսումէնին՝ ուլուվը ճէնապ, վէ հիւսնի հալ իյմա իտէր օլ խարապէ եիւզ թուլթմուշ օլան կիւզէլ, վէ ճալիպ սիյմասը իւզէրինտէ, ազիմ պիր տէրտու մէշադգաթ էսէրի մէնգուշ օլտուղու կիպի, էլէմու միհնէթ տախի, պիշարէ գատընըն ըրգգաթամիզ, վէ թաթլը պագըշլը իրի կէօղլէրի էթրաֆընտա քէտէրնագ պիր սայիրէ չէվիրմիշ իտի. մէրսումէ՝ հէր նէ գատար սօֆրատէ օթուրմուշ իտի իսէտէ, ֆագաթ հիշ պիր չէյ եէմէյօր իտի:

Տիկէրի, եէթմիշ եաշընը միւթէճալուզ, միւթէքէպպիրէ պիր գատըն իտի քի, սէրքէշանէ պիր վաղիյէթլէ, սամանտան մամուլ իսկէմլէսի իւզէրինէ օթուրուպ, գըրալիշաքեարի պիր հարաքէթ, վէ հաքիմանէ պիր ազամէթ իլէ բէյնիր էթմէյի ազղընա կէօթիւրիւր, վէ քէմալի թաազիմու հիւրմէթ իլէ արգասընտա սուլան քէօյլիւյէ, հաքիմանէ վէ սէրտ պիր չէհրէ իպրազ իտէրէք, սու պարտաղընը սօլտուրմասընը էմր իտիյօր իտի:

Օտանըն տէրունինտէ, մէզքիւր սօֆրայըլա իքի տէթ իսկէմլէտէն պաշգա հիշ պիր էշիա եօղ իտի. սօնուգ վէ սարըմթըրագ պիր ըշըգ, քէօյլի իլէ տէլիգանլըյը, վէ եըրթըգ բըրթըգ քեաղըտլար իլէ մէսթուր օլան նէմնագ տիւլարլարը գարանլըգտա պըրաղարագ, սօֆրանըն էթրաֆընտա պուլունան պէշ նէֆէր գատընլարըն սիյմալէրինի նիմ սուրէթտէ թէնվիր իթմէքտէ իտի:

Լաթիֆ վէ ճազիպ սիյմալէրի իւզէրինտէ, կէօղ եաշըն էսէրլէրի պուլունան իւշ նէֆէր պիշարէ գըզլարըն սէֆիլ հալլէրի, վալիտէլէրինին եէյիսու մահղունիյէթի, վէ պուլթարիֆի զայրի գապիլ օլան սէֆալէթ իչինտէ, էն զիյատէ կէօղէ չարբմագտա օլան իհթիյարէ գատընըն սէրտ վէ մաղրուրանէ վազիյէթի, վէհասըլ էն թաշ եիւրէքի պիր ատէմ տախի, էսկի պիր մինտէր իւզէրինէ եաթմըշ, վէ հալէթը նէզիյէ վարմըշ օլան օլ սէֆիլ ատէմին իւզէրինէ

պիր աթֆը նիկահա իթտիյինտէ, սօն տէրէճէ միւթէէսիր, վէ ազիմ պիր տէրտու էլէմ իլէ միւքէտաէր, վէ տիլչի-քէսթ օլաճաղը թապիյի իտի:

Պալատէ նագչու թարիֆ իտիլէն պու ճանխըրաշ մէն-զարէ, պէօյիւք բէրհիզին իլք սալը ագչամը, Բալէ Բօա-եալըն միւնէվիլէր կիւզէրկեհաշլէրի իւզէրինտէ, վէ գալա-պալըգլա տօլու միւթէստտիտ գազինօլար, վէ լօգանթա-լարըն իթթիսալինտէ կիւզար իտիյօր իտի. տըշարըտա ահալի՝ բիւր նէշէ շարգըլար օգուր, մէսէրրէթ նաղրէլէրի աթար, եէր իլէր, կէզէր էյլէնիր օլտուղու հալտէ, իլէ-րուտէ տախի ասըլզատէ պիր ֆամիլեանըն սիւլալէյի պա-գըյէսի, սօղուգտան թիրթիր թիտրէյէրէք, պայաթ էք-մէյին սօն լօգմասընը պէյնլէրինտէ թագսիմ իթմէքտէ իտիլէր:

Իհթիեար գատըն, Մայլըբրէնին սուլ գալմըշ տիւ-շէսասսը օլուպ, տիկէրլէրի իսէ, հալի նէզիտէ պուլունան մարքի տը Մայլըբրէ, եանի մէրսումէնին օլու (քի մէր-գում, Մայլըբրէ սօն տուգասընըն վէֆաթը՝ նըզամէն թաստիգ օլունմատըղը սէպէպի իլէ, ասլա բէտէրինէ վա-րիա օլամայաճագտը) տիկէրի, Մարքինին զէվճէսի, եանի իհթիյար գատընըն կէլինի, վէ Կասթօն տը Մայլըբրէ իլէ իւշ նէֆէր մատմազէլ Մայլըբրէլէր տախի, մէրսումէնին թօրունլարը իտիլէր:

Քէօյիւնին իսմի, Ժան Մարի Պիօ օլուպ, մէրգում տախի՝ ան ասըլ Պըրըթայն վիլայէթինտէն իտիքի, վագ-թըլըլա վիլայէթը մէզքիւրէտէ, Մայլըբրէ ֆամիլեասը-նըն թահտը թասարրուֆընտա պիր չօգ վասի վէ ճէսիմ արաղիլէր պուլունմագտայըտը:

Իմտի չու հալտէ, Մայլըբրէ խանէտանը շիւպէյի էվէլիյէսինին, պիրիճիք էրքէք վարիսի, եալընըլ Կասթօն նամընտա, վէ հէսուզ օն պէշ եալընա գատէմ պասմըշ օլ տէլիգանլըլըտը քի, մէրգումըն գամէթը պիւլէնտի,

վագթինտէն էվէլ նիւշվէնիւմա օլուպ , մալիք օլտուղու հիւանէտարլըղը իշինտէ , աղըր պիր միւլահաղա միւշահա- տէ օլունարագ , պու թավը իլէ մէգքիւր տէլիգանլընըն նա- սիյէյի հալինտէ , թամ ատէմէր կիպի պիր քէմալէթ կէօ- ըիւնիւյօր իտի :

Իշթէ պէօյլէճէ ֆաղրու սէֆալէթ , պաղէն ալիճէնապ քիմնէլէրին իւզէրինէ թէէսիր իտէր իսէտէ , անլէրի թագ- եիգ վէ խարապ իտէմէյուպ , անճա վագթինտէն էվէլ ինթիւար իտէր :

Կասթօնըն նիկեահը , սապիլէրէ մախսուս օլան օլ գօրգու իլէ մուսթէլիթ խահիշտէն պի պէհըէ օլուպ , անճա միւլահաղալը , պարիտ , վէ պիֆիթուր պիր հալ իպրաղ իթ- մէքտէ իտի . մերգումըն՝ սիյահ սաշլար իլէ մուհիթ օլան էնլի անլը իւզէրինտէ պիր քիպարլըգ , վէ պիր ասալէթ ըուհը միւսթէպան իսէտէ , ֆագաթ պու բագ ճէպհէտէ , նէվպահարը էամրիւն նէշէսինտէն պիր էսէր կէօրիւնմէ- յուպ , պիլաքիս էնտիշէ իյմա իթտիյի կիպի՛ , սիյահ գաշ- լարը տախի , միհնէթու մէշագգաթ մուհաճէմաթընը՝ թահ- գիր իտիճի պիր հալ իլէ տայիմա չաթըլմըշ իտի , վէլ- հասըլ պու կէնճ տէլիգանլըտա , անճագ սէպալէթու սէպահաթտէն պիր էսէր կէօրիւլիւպ , էքսէրի թապիւաթը իւզէրինէ հիւքմ իտէն խասսէլէր , նէզաքէթ , վէ սուրէթը մէրտանէտէ պիր գուվլէյի ղարիպէտէն իպարէթ իտի :

Մերգումըն վիճուտի զաաֆէթինէ ըաղմէն՝ աղալէրի գուվլէթի իտիլէր . ֆագաթ կէօյիւ աղըճըգ իշէրույէ , վէ ումուզլարը տախի տըշարըյա տօղրու ֆըրլամըշ կի- պի կէօրիւնմէքլէ , շու հալտէ՝ վագթինտէն էվէլ սիննի պիւլիւղէ վասըլ օլմուշ օլան պու տէլիգանլընըն , սըհէ- թը պէտէնիյէսի պէրքէմալ օլմատըղը անլաշըլըյօր իտի :

Իւշ նէֆէր կէնճ գըզլարըն էն պէօյիւյի՝ Կասթօն- տան պիր եաշ պէօյիւճէք օլուպ , ֆագաթ ասլա մերգումա պէնգէմէյօր իտի . մէրսուլէնին , հիւննի ճէմալտէ միւ-

քէմմէլ օլան սիյմասը, զանն իտէրսինքի՝ իհթիեարէ գատընըն, եանի նինէսինին սէրու վէ պուրուշուգ եանագլաւընտան պիր գաաֆէթ էօտիւնն ալմը շըտը. պու գըզըն ան ասըլ վաֆթիղ իսմի Պէրթա իտի իսէտէ, ճիւմլէտէն զիեատէ իհթիեար գատընըն նազլըսը վէ սէվկիլիսի օլտուղունտան, տայիմա « մատմաղէլ Մայլըբրէ » թէսմիյէ իթմէքլէ մէրսումէյի թալթիֆ իտէր իտի:

Իքիննի գըզ Շարլօթ թէսմիյէ օլունուր իտի. պու գըզ՝ պէյիւք գըզգարնտաշը Պէրթա գատար կիւզէլ տէյիլ իսէտէ, ֆազաթ սիյմասը անտէն զիեատէ ճալիպ օլմաղըլա, սէպաթու մէթանէթ, վէ քէյֆիլ պիր հալ իլէ պիր նէվի շէճաաթը գալպիյէ ըզհար իտիյօր իտի:

Իւչիւննի գըզ իսէ՝ հէնուգ սապի օլուպ, տիւնեայէ կէլէն էն մէշհուր ըէսսամլարըն՝ հիչ պիրինին ֆըրչասը, մէրսումէնին մէլայիքէլէրէ մախսուս օլան հիւսնի անու մէլահաթ պէեանընը չըզմայա գատիր օլամամը շըտը տէսէքտէ, ասլա միւպալաղա իթմիշ օլմայըզ, եալընըզ պու չօճուղըն սիյմասընա պագըլտըյը հալտէ, մէզքիւր օտանըն թէքմիլ սէֆալէթի մահվ օլուպ ունութուլուր իտի. զանն իտէրսինքի, մէրսումէնին պի կիւնահ, վէ գիյարաշ թէպէսսիւմի, աճիպ պիր սիհր իլէ, իհաթա իտէն զուլա մէթի ըէֆ, վէ մահալի մէզքիւրտէ հիւքմֆէրմա օլան ֆագրու զարուրէթի տէֆ իտիյօր իտի:

Պու կիւզէլ գըզճըազ տախի, Սէնթ թէսմիյէ օլունուր իտի:

Սըթըզ սօֆրանըն իւզէրինտէ էթմէք գալմամը շիտի:

Իհթիյար Յիւշէս, քէյլիւնիւն թութմագտա օլտուղու պիրթօբրագ գապըն իչինտէ, պէեազ վէ քէմիքլի էլլէրինի եայգամագտայըտը. մատամ Մարքի, եանի իսասթանըն զէվլճէսի, կէօզլէրինի սօֆրանըն իւզէրինտէն գալտըրըպ, շիտէթի սօուղըն թէէսիրինտէն՝ կիյաիքէրի ինճէ ֆիսթանլարընըն իչինտէ թիթրէմէքտէ օլան իւչ նէֆէր

քէրիմէլէրինէ աթֆ իթմէքտէ իտի . մէրսումէնին եանա-
ղընտան պիր կէօզ եաշը տամլասը եուվարլանտըղընը՝
Սէնթ կէօրիւպ , օթուրտուղու եէրտէն սըչըատը , վէ իբէք
կիպի սարը քեաքիւլէրի իլէ մուհիթ օլան հիւսնէտար պա-
շընը , վալիտէսինին գուճաղընա վազ իթմէքլէ :

— Սննէճիլիմ կէլէճէք հա , տահա կէլէպիլիր տէ-
յիլմի - տէտի :

Մատամ Մարքի , մէրսումէյի կէօյսիւ իւզէրինտէ սը-
գարագ , կէօզ եաշլարը ալթընտան պիր թէպէսսիւմ կէօս-
թէրտի :

Նակեհան՝ նէրտիւպանտէն չըգմագտա օլան պիր
ատէմին այագլարը շամաթասը իշիտիլտի :

Կասթօն , տըգգաթլա գուլագ վէրտի , մէրգոււմըն
անլը իւզէրինտէ՝ ճիյէրսուզ պիր սըգընթը՝ , վէ պիր հալի
թէրէտտիւտ նագշ օլունտու :

— Հէման Սւլահըն ինայէթի եթիշէյիտի - տէտի
մատամ Մարքի եավաշ պիր սէտայըլա , եալընըզ իթի-
յար ծիւշէս , միւթատը օլան պարիտ վէ ֆութուրսըզ
հալինտէ գալտը :

Կասթօն իսէ , պու ատէմին կէլիշինտէն մէմնուն օլա-
ճագ եէրտէ , վուգու պուլաճաղը մէլհուզ օլան պիր միհ-
նէթ տարպէսինի , էվէլտէն տէրք իտուպտա՝ մուգապէլէ-
յէ հազըրլանան քիմնէլէր կիպի , էլլէրինի խաշվարի կէօյ-
սինէ պաղլայըպ , կէօզլէրինի տալի սէմայէ ըէֆ իթտի :

Գաբը քէմալի շիտէթլէ իւշ տէֆա վուրուլտու :

Մատամ Մարքի , թիթըրէյէրէք պէնզի պէթի քիւլ
քէսիլտի . վէ քէմալի հայրէթլէ խէվֆու աէհշէթ իյմա ի-
տէր պիր սէտայըլա :

— Ա՛հ խաթըրմտան չըգմըշըտը . . . - տէտի :

Կասթօն . - (Գէօյլիւյէ խիթապէն) գաբըյը աշըվէր
ժան Մարի :

Սէնթ . - (Վալիտէսինին սանտալեապլ արգասընա կիզ-

լէնէրէք) ա՛հ պու կէլէնտէ քէնտիսի օլմամալը տըր . . .

ժան Մարի Պիօ , գաբըյա եադըալըպ հէնուզ զէն-պէրէյինի գալտըրմագ իւզրէ իքէն , իհթիյար Յիւշէսին սէրտ վէ հաքիմանէ սէտասը , օտանըն տէրունինտէ հիւքմֆէրմա օլան սիւքիւթի իիւլալ իտէրէք :

— Մատմագէլ տը Մայլըբրէ , պատէլ թասում օգուռն-մասը միւթատ օլան տուայը օգումայա նիչիւն ունութ-տընըզ - տէտի :

Պէրթա , մէրսումէյէ ճէվապ վիրէճէք վագըթ պու-լամատը . զիրա գաբը աչըլմագլա՝ իրի պիր չօպան քէօ-բէյի իշէրույէ գօյուլուպ , եիւքսէք սէս իլէ խըրլայարագ էթըաֆը արաշտըրըպ գօգլամաղա , վէ խէվֆու տէհշէթ-լէրինտէն նէֆէսլէրի թուլթուլմուշ օլան պիչարէ գըզլարա սիւրիւնիւպ եալթագլանմաղա պաշլատը :

— Բահաթ տո՛ւր Պիթու , բահաթ տուր - տէյու տը-շարըտան գապա պիր սէս իշիտիլտի :

Քէլպ , տէրհալ օտանըն օրթասընտա հէյքէլ կիպի տուրտու . վէ կիւյա սահիպինին վիրուտինի սէլամլայօր կիպի գուլըուղունը սալլամաղա պաշլատը :

Գապա սէսի ատէմ գաբըտան իշէրու կիրտի . պու շախս , թախմինէն գըրգ եաչընտա , ուֆագթէֆէք եաբու-լը , զաիֆ , քէմիքլէրի տիքիլմիշ , վէ էնյի ումուզլարը ա-րառընտան ուզունճա պօյնը տըշարը չըգմըշ , պիր ատէմ իտի , մէրգուլմըն՝ սիյմասընտան տըշարը ֆըրլամըշ պաթ-թալ պուրնը , զայէթ ուֆագ չէնէսի , սէյրէք վէ սարը սաշլար իլէ մուհիթ օլան անլը , վէ անըն ալթընտա տաիի , աթմաճա գուշը կէօզլէրի կիպի նիմ սուրէթտէ աչըլմագ-տա օլան ուֆագ կէօզլէրի . պու ատէմին սըֆաթը չիքքին-լիյինի իքմալ իթմէքտէ իտիլէր :

Պագաթ օգուռանլարըմըզ , պու ուֆագ թէֆէք ա-տէմի՝ էօյլէ բէսիբայէ պիր քիմնէ զանն իթմէմէլի տիրլէր . պու ատէմին իսմի չմիւսիւ Բօլիպ օլուպ , Օրլէան իւանէ-

տանընդմիջ միւթէսարրըֆ օլտուգլարը էմլագըր միւտիւրիյէ-
թինտէն, մէղքիւր խանէնին իւսթ գաթլարընը իսթիճար
իթմիչիտի քի, քէնտի տախի տիյէրլէրինէ իյճար իթմէք
մէղունիյէթինի հայիզ պուլունմաղըլա, սայքի մէղքիւր
պինանըն միւսթագիլէն սահիպի կիպի պիր շէյիտի:

Պունտան մատա մէրգոււմ, Վալօա զօգաղընտա (էթ
սէվիճիլէր) նամ շիրքէթին թէճէմմու իթտիքլէրի՝ պիր
մէշհուր մէյխանէնին բուպ հիսսէսինէ միւթէսարրըֆ օլ-
տուգտան պաչգա, պազը ուֆագ թէֆէք վէ ուճուզ էշ-
եանըն թիւճճարըղընը տախի իտէր, վէ պունլարտան
գաթինազար, պու ատէմին Ֆըրանսա բօլիս նէզարէթի իլէ
չօգճա մահրէմիյէթի օլտուղու հիպի, պաղչէ վէ կիւզէր-
կեահլարտա իճրայի խապասաթ իտէն եանքիսէճիլէր իլէ
տախի, մինասէպաթը տօսթանէսի վար իտի:

Պազը պէտղէպան՝ վէ իսայըր սէօյլէմէզ քիմսէլէր,
պու ատէմին ալէյ ինտէն խըրսըզ եաթաղը տըր տէրլէր
իտի իսէտէ, տօսթլարը տախի՝ լէյհինտէ օլարագ պիր ֆա-
յըղճը զանն իտէրլէր իտի. ֆագաթ մէրգոււմըն էն բար-
լագ զէնկինլիյի, միւթէսարրըֆ օլտուղու, վէ հիչ պիր քիմ-
սէնին, էլինտէն զասպ իտէմէյէճէյի օլ մէշհուր տէօրթ
գաթլը, վէ պէշ բէնչէրէլի Խապանինին օթէլի իտիքի, Սլ-
լահտան սօնրա, իչպու մահալին սահիպի միւսթագիլի պու-
լունմագտայըտը:

Նէ հալ իսէ մէրգոււմ, օտտտան իչէրույէ կիրուպ
թէրպիյէսիզ պիր թավը իլէ:

— Ագչամընըզ հայր օլտուն... ինչալահ խասթա-
նըզ էյիտիր տէյիլմի... տօլրուսը չօգ մէմնուն օլտոււմ...
- տէտիքտէն սօնրա, քէօբէյէ խիթապէն - եաթ պի-
ժու... - տէտի:

Փէօբէք, տըրգաթըլա էթրաֆընա պագտըրգտան
սօնրա, կէօղլէրինի սահիպինին պուրնունա տիքէրէք գըվ-
ըըլպ եաթը վէրտի:

— Խասթամըզ էյի հալտէ տէյիլ տիր միւսիւ - տէտի. մատամ Մարքի զայէթ հալիւճ վէ մահզունահէ պիր սէտայը լա :

Միւսիւ Բօլիպ. - (Պուրնունըն ալթընտան) կէօրտիւ. նիւզմի շիմտի եա . . . իշթէ պու օլմատը . . . նէ հալ իսէ, շիմտի պէն շու ուֆագ հիսապըմըզըն թէսվիյէսի իչիւն կէլմիշիմքի . . .

Օլ անտէ, թաւլըր թէքէպպիւրանէսինի ասլա թէպտիլ իթմէմիշ օլան իհթիեար գատըն, թօրնու Պէրթա նամ գըզա խիթ ապէն :

— Մատմաղէլ տը Մայլը բրէ, թաամտան սօնրաքի տուայը օգու տէմէտիմի իտի սանա - տէտի :

Պէրթա. - (Բէբէլէյէրէք) մատամ. . . միւսիւնին պու. . . րատա հազըր պուլունտուզը հալտէ . . .

Իհթիյար գատըն. - (Օտանըն տէրունինի աղըր աղըր կէօզտէն կէչիրէրէք) մատմաղէլ տը Մայլը բրէ, պու միւսիւ տէտիյինիզ քիմ օլուեօր :

Միւսիւ Բօլիպ. - (Քէնտույի իսթիգպալ իչիւն գըյամ իթմիշ օլան մատամ Մարքինին պօշ գալմըշ սանտալիասը իւզէրինէ օթուրարագ) պու պիշարէ գարըտա տայիմա պէօյլէ սայըզլար տուրուր, ֆագաթ շու քիւչիւք գըզճըազ, պու կիպի ասէմլէր կէօրմէյէ ալընդ օլմամալը տըր, չիւնքի շաշըրմըշ պիր հալտէ կէօրիւնիյօր, լաքին նէ հալ իսէ շիմտի մէսէլէ օ տէյիլ . . .

Իհթիեար գատըն. - (Շիտէթլէ) մատմաղէլ, տուայը օգումանըզ իչիւն հաքիմանէ էմր իթմէքլիյիմիմի իսթէյօրսընըզ :

Պէրթա. - (Նինէսինին, եանի իհթիյարէ գատընըն էլինի իհթիրամ իլէ էօբէրէք) աֆիընըզը թէմէննի իտէրիմ մատամ . . .

Վէ մէրսուլմէ հէման տօղրուլուպ, թիթըէք սէտա-

յըլա լատինճէ օլարագ «սօփրամըզը չէն սագլա եա՛ Բէպ-
պիմ» տուաւնընր օգղւտու :

— Ամին — տէտի Բօլիպ դապա պիր սէտայըլա , վէ
արգասընտան տախի բաթըրտըլը սուրէթտէ պիր գահ-
գահա գօթարտը :

Պիչարէ խաթա , ուլգուսը իշինտէն ա՛ն իտէրէք եօր-
դանը ալթընտան աղլըսաղըր պիր հարաքէթ իթքի :

Կասթօն , օլ ալէ գատար սիւքիճնէթը հալինի , վէ սօ-
ուգ զանլըլըղընը զայպ իթֆէմէք իշիւն , սուս բուս՝ վէ
կէօղլէրի եէրաէ օլտուղու հալտէ պիր թարաֆտա տու-
րուօց իքէն , նակէհան՝ ցիյմասը իւզրէ թէհտիտ ալամէթի
նիւման օլուպ , կէօղլէրինի՝ թէպէսօիւմ իտէն Բօլիպին
չէհրէսինէ տիքտի :

Կասթօն , Բօլիպին գահգահասը բաթըրտըսընտան ,
խաթանըն հարէքէթ իթտիյինի կէօրմէքլէ քէսպը հի-
տէթ իտուպ , վէ սօփրայա թօղրու պիր ատըմ տլարագ :

— Միւսիւ , բէտէրիմ ույուեօր . . . - տէտի եավաշ
պիր սէտայըլա , հիտէթինի զապթ իթմէյէ չարչարագ :

Բօլիպ . - (Կիւլէր չէհրէ իլէ կէօղլէրինի Կասթօնա չէ-
վիրէրէք) օ՛ էֆէնտի օղլումուզ , սիգ պըւրատայըմըշտընըզ
էօյլմի , ա՛հ պէն իսէ սիգի մասգարա էլպիսէսի իլէ (Գաֆէ
Սըրթագլ) պալօսընտա պուլաճաղըմը զանն իտիյօրու-
տում . . . հա՛հ հա՛հ հա՛հ . . . ֆաղաթ պէն սէնին եա-
շընտա իքէն նէլէր եարարըտըմ . . .

Կասթօն . - (Բօլիպին սէօղիւնի գաթ իտէրէք) ըէճա
իտէրիմ միւսիւ սուսընըզ :

Բօլիպ . - Բէք ալա միւսիւ , իսթէտիյինիզ կիպի օլ-
սուն , չիմտի իշիմիզէ պագալըմ , բարալարըմը միւսիւ , նէ
տէյէճէքսինիզ :

Պու սէօղիւն իւզէրինէ ճիւմլէսի սիւքիւթ իտուպ ,
Կասթօնըն էլլէրի տախի մէյուսանէ սուրէթտէ իքի եա-
նընա տօղրու ասըլա գալտը . մահալի մէզքիւրտէ հիւքմ

Ֆէրմա օլան սիւքիւթ, եալընըլ խասթանըն ճիյէրլէր բա-
րալայըճը ինիլթիսինտէն իսլայ զլունույօր իտի:

— Բարալարըմը - տէյու թէքրարլատը միւսիւ Բօ-
լիպ շիտէթլէ:

— Բարալարընըլ էօտէնէճէք տիր միւսիւ... - տէտի
մատամ Մարքիզ հալիմանէ սուրէթտէ:

Պու արա իհթիյար Յիւլէս, ճէպինտէն իւզէրի Մայ-
լըրրէ խանէտանը ալամէթը ֆարիգասը հէքք իտիլմի
պիր ալթուն էնֆիյէ գուլթուսը չըգարտը, վէ կիւյա ա-
լամէթը մահքիւքէյի բարլաթմագ իսթիլթօր կիպի, դարա-
ղըն իսթիւնի էլի իլէ սիլտիքտէն սօնրա աչըպ, իքի բար-
մագ Ըսրանեա էնֆիյէսի չէքի վէրֆի:

Բօլիպին եուլպըրլազ կէօզլէրի, հըրսու թամա շուլէսի
իլէ բարլատը. պուրնունըն տէլիքլէրի՝ աչըլըպ գարանմայա
պաշլատըլար, վէ պիր հըսսը թապի իլէ բարմագլարը
գուլթույա ճօղրու ուզանըպ:

— Բարալարըմը ալաճաղըմն չիմիտի իքնա օլտուճ
շու գուլթունըն՝ էն ազը 300 ֆըրանք գըյմէթի ծլմալը,
վէ պէնիմ ալաճաղըմ իտէ 475 ֆըրանք գաաար տըր:

Բօլիպին հարէս կէօզլէրի, իհթիյար Յիւլէսին էնֆի-
յէյի չէքնիքտէն սօնրա, եանընտարի սօֆրանըն իւզէրինէ
գժյտուղու 1200 ֆըրանք տէյէրինտէ օլան մէգքիւր ալ-
թուն գուլթույա հասը օլունմուշ իտի:

Բօլիպ. - (Օլապիլտիյի գատար գապա վէ գալըն սէ-
սինէ պիր հիլմիյէթ վէրմէյէ, վէ կիւլմէյէ շալըչըպ վէ
սուրէթը հարիսանէտէ բարմագլարընը գուլթունըն իւզէ-
րինէ գօեարագ) աֆիլ իտէրսինիզ մատամ...:

Իհթիւար Յիւլէս. - (Թաաճիւպ իլէ) պու հէքի
քիմ տիր...:

Բօլիպ. - Նէ՞ դարիպ սուալ...:

Իհթիւար գատըն. - (Ապուսը չէհրէ իլէ) պու հէ-
րիֆ պէօյլէ շապգասը պաշընտա, վէ օթուրմուշ օլտուղու

հալած պէնիմէ սեօյէշմէ քմի իսթիյօր :

Բօլիպ. - (Իհթիեար գատընըն պարիտ վէ քէրտ պու-
զըշընա մուգավէմէթ իտէմէյուպ, խահախահ էօնիւնէ
պագմագլա պուընուընն ալթընտան) էլպէթտէ . . .

Մատամ Մարքի իհթիեար գատընա, եանի գայըն
վալիտէսինէ խիթապէն եավաշ սէտայըլա :

— Վալիտէհիլիմ, րէճա իտէրիմ հիսէթինի թահ-
րիգ իթմէյին :

Իհթիեար Յիւշէս. - Սէն սուս մատամ Մարքի Ֆա-
գաթ պու հէրիֆ պէնիմ քիմ օլտուղուհու պիլիյօրմը :

Բօլիպ. - (Պուընուընն ալթընտան մըրըլտայարագ)
չիւպհէսիլ պմնամըշ օլմալը տըր . . .

Իհթիեար գատըն, զակէհան օթուրտուղու եէրտէն
գալգըպ տիքիլտի վէ կէօղլէրի շիմէքլէր շագարճատընա
պիր չիլէ քէսպ իտէրէք :

— Շագագանը չըգար սըյիլըգ հէրիֆ - տէյու հայ-
գըրտը. հաքիմանէ սոնէթտէ :

Բօլիպ, մաքինավարի պիր հալ իլէ պաշընը ալաք :

Մատամ Մարքի. - (Էլինի գայըն վալիտէսինին էլի
իւսթիւնէ գօյարագ) մատամ մատամ . . . էվլաաընըղ օւ-
յուեօր . . .

Իհթիյար Յիւշէս. - (Մէրտումէյի կէրույէ իթէրէք)
պըրա'գ կէլին պըրա'գ - տէտի, վէ պատէհու պիլա հա-
ըաքէթ տուրմագտպ օլան Բօլիպէ տէօնէրէք :

Յէն շ մատամ Պէրթա տը Յըրիգ. Մայլըրքէ տու-
գալը. Ավալօն Մարքիլի, Բօնթ Բուա վէ Պըլէսագ գօն-
թը, վէ Գօնթ տը նէյ, Սէն Թօմա պը Յիւնի, Վէվլալ վէ
Բէրքաղ Պարօնը, Պըրմիսա տէվլէթի ըրճալը, գըրալ խա-
նէտանը չըվալիլէրլէրի պիլքինաէն, վէ Բօմանըն մուգատ-
տէս իմրէրաթօլլուղու հիւքէմաքընտան, վէ զաթը հաշ-
մէթմէսպլէրի Ֆըրանսա գըրալը օրտուլարքընն թօքճը

միրալայը օլան, միւթէվէֆա ժան, Գ. տը Մայլը բրէնին զէվճէսիյիմ - տէտի:

Մէրսումէ, աղըր աղըր վէ միւթէքէպպիրանէ պիր սէտայըլա՝ պու սէծղէրի սէօյլէտիքտէն ածնրա արգասընը չէվիրտի, վէ եինէ պարիտ պիր թավը իլէ սամանտան մա մուլ էսկի սանտալէտսը իւղէրինէ օթուրտը:

Բօլիպ, պիր տաղըզա գատտը թէհալիւլտէ գալտըզ-տան սծնրա, ֆիթուրսըզլըզլա եինէ շապգասընը պաշընա գօեարագ:

— Է՛յ սծնրա . . . - տէտի:

Իհթիյար գատտէ, թէքրարէն միւթատը օլան պիլա հարաքէթ հալինտէ գալըպ սիւքիւթ իթմիլ իտի:

— Հէքսի պու գատտը մը . . . - տէյու թէքար իթտի Բօլիպ . . . էօյլէ իսէ բարալարըմը վէրվէլի:

ՄատամՄարքի. - Բարալարընը վէրիլէճէքչտիր միւսիւ, . . ֆագաթ պիր իքի կիւն տահա սապր իթմէլիսինիզ:

Բօլիպ. - (Իսթիհզայըլա) պիր կիւն իքի կիւն, տող-րուսը չօգ էյի . . . զանն իտէրսինքի քիրանըղըն իլք թագ-սիտինիզ վատէսի հէնուզ պիթմիլ տիր . . . ֆագաթ պու պէօյլէ սէօքմէղ . . . հօշ պէն, համու չէօհրէթ թահիպի օլ-մանըն, իյրատ եախօտ ագարաթը օլմագ տիմէք օլմատը-ղընը բէքալէա պիլիրիտիմա՝ . . . լաքին պիր առէմքէնտուձ սինիլ Մարգի, Տիւչէս, Գծնթէս, Մծնթէս, վէ պիլմէմ նէ թէսմիյէ իթտիյի հալտէ, պօրծունը տախի վէրմէլի տիր: Թամամ իւչ պուչուգ այ օլույօր քի, պու կիւն եարըն տէձ յէրէք պէնի յիմատըյօրսունըղ, էվէթ, թամամ թամամընա իւչ պուչուգ այ իքի կիւն օլտուլ . . . քէ՛ զանն իտիյօրտունըղ մէկէր իտնէ սահիպի պէնտէն քիրալարը արմոյծըմը զանն իտիյօրտունըղ, պէնտէն քի՝ . . . հա՛հ հա՛հ հա՛հ հա՛հ, նէ Մարգիլիմ, նէ Տիւք, նէ Գծնթէս, նէ Պէյա, նէ Պարոն, նէ տիլէնծի, վէ նէտէ եիւղ բիթօլ գըյոլէթինաէ էնֆիյէ գուլթուսը իսթիմալ իտէրիմ:

Բօլիպ, պալատէ մուհարէր սէօղլէրի սէօղլէտէքճէ
քէսար Նէրարէթ իտէր, տէհչէթիւ աղլը քէօթիւրիւր, կէօզ-
լէրի տէօնէր, վէ սիյմասընտան յորջարլյա ֆըրլամըն ծ-
լան իրի վէ գուրոն պուրնը տախի, գանն իտէրսին քի տէն
սիյի թէհտիտամիգ սէօղլէրիննէֆէսի իլէ սալլանըյօր իտի
Խամթա Մարքի, եամթուրըն եէրտէն թէքրար ինլէտի:

Կասթօն - (Հիտէթինտէն տիթրէյէրէր) Զինհա'ր, միւ-
սիւ Զինհա'ր (զգոյշ) ձիհթիրազ իլէ տամլրանընըզ . . .

Բօլիպ. - Իհթիրազ իլէմի տամլրանայըմ (եռմրու-
ղունը շիտէթլէ սօֆրայա վուրարագ) իլթէ պէնիմ իհթի-
րազըմ պու տըր . . . բարալարըմը իսթէրիմ բարալարըմը:

Պու նակեհահանի բամթըրթրտան քէնքէք սյաղա գալ-
գըպ, վէ պօյնունը ուզատարագ շիտէթլէ հափլամայա
պաշլատը:

Խամթա Մարգիբ պիրտէնպիրէ տեանարագ կիւճ հալ
իլէ պաշընը գալտըրտը, վէ եանմագտա օլան ըշըլա պիր
նիկեհա՛ն աթֆ իտէրէք:

— Աճապա կէլտիմի . . . - տէյոզ սուալ իթտի:

Իւմիւտ մէրգումըն կիրիֆթար օլտոնդու օլ տէհչէթ-
լիւ իլլէթին թէհսսիրինտէն, քէսիլմիշ վէ մահվ օլմուշ սէ-
տասընտա, պիր լէրգէ հասըլ իթմէքաէ իտի:

Կասթօն, զասթը միւմքիւնսիգ օլան պիր հիտէթտէն
թաճրիկ օլընաքագ, հէման Բօլիպին իւզէրինէ սալտորա-
ճագ իքէն, հարաքեամթընը մէքս պիրլէ, թէքրար եամթա-
ղըն եանընա վարտը, վէ բէտէթինին էլինի թութուպ բուս
իթտի:

Սէնթ նոքմ քիւչիւք գըզճըաք սչախի, պիրտտէրի կտոն
թօնըն արգասընտան՝ վէ տիվարըն արասընտան օրյըրլագ
րագ, կիւզէլ վէ կիւլ կիպի լաթիֆ քոծուգլմընը՝ ոնսուլ
իլէ խասթանըն օ պիր էլի իւզէրինէ վադ իթտի:

Բօլիպ. - (Բէօթէյէ) - սուս պիթալ սուս - տէտի, վէ
Մարգիլէ խիթապէն - էհ տօստում իլթէ տեանտընըզ,

Այլահապիւրդ ա, պագը էօյլէ լոտէմէն վարքի, պօրճարընը վէրմէմէք իշխն ապը եօգտան խապթա օլուրլար ֆաղաթ պէն, սիգտէ էօյլէ եարը յօլառնըդ տէյէմէմ, զիւրա իյթիւ ըաֆիտէրիմքի, սիգաանթա մէզաք գաչգընընա պէնդէյօր սունըդ, իմտի ահրէթէ եօլճու օլան, պիր դէվալընըն օտասը տէրունինտէ՝ հագարպթ իթմէյէ վիճտանըմ ճէվապ վիլմէդ . . . էհ արթըգ Այլահա ըրամըլատըգ . . . իշթէ պէն կիտիյօրում, ֆաղաթ սիգէ շիմտիտէն խապէր վէրիւրիմքի, եարըն սապահ օաաթ սէքիգտէ էվտէն չըգաճադ սընըգ, զիւրա օաանըգը պիւլ տիկէրի իսթիճար իթմիշ տիր:

Մատամ Մարգիւտ (Սէսի տիթրէյէրէք) հաճըր հաճըր սիգ էօյլէ չէ, իթմէզսինիգ:

Բօլիպ. - (Թաաճիւպ իլէ մէրտումէնին եիւզիւնէ պագաք) ֆաղաթ մաւաւմ, քիմ պապա մանի ղապիլէճէք տիր:

Մատամ Մարքի. - Հիշ պիր քիմէյէ անճագ սիգ պիր զիմ հալիմիգէ մէրհամէթ իտէրէք:

Բօլիպ. - Իէհապ . . . մէրհամէթ միք պէն էօյլէ պօշ լաֆլարտան պիր չէյ անբամամ:

Կասթօն (Հիտէթինի զապթ իթմէք իսթէյէն աւտմ կիպի յաղըր պիր վագար քէսպ իտէրէք) միւսիւ, աագըգա պէ տագըգա պէօյիւք պիր մէպլաղըն կէլէճէյինի պէքլէտիյիմիդի պիլիյօրսուննուգ, իշթէ պու մէպլաղ, անահագ եհրտէ չէքտիյիմիդ պունճա ըլինճու մէչագաթա, վէ շու անէ գատար հէտէֆ օլտուղումնուգ զուլնու սիթէմէ խիթամ վէրէճէք տիր, վէ իշթէ օլ սուտթ տաթիւթաղալրու պ իթմէք իւղրէ տիր քի, օլ քէնտինի, Յիւգ ար Մայլըրէ Գօմբանս թէսմիյէ իտէն քիմէյէ:

Բօլիպ. - (Մայլըրէ) սէօղիւնի իշթ տիյինտէ Կասթօնըն քէլամընը գաթ իտէրէք աղիմ պիր հիւլմէթ իլէ) էվէթ հագըր լա պիր քիպար. . . սէնճվի պէշ եիւղ պին ֆրանդ

ի)րանտ . . . իշթէ սահիհէն պիր Յիւք թ) - Ստաթա Մարքի. - (Աբանարլ գալլալ Ծութուարադ, վէ քէսպը գուզվէթ իթմէյէ չալըչըր պիր հալ իէ) պիր ալլադ . . . մէնֆուր պիր թայըն . . . Եվէթ օլ սաաթ թէ-գարրուպ իթմէրտէ տիր քի, ինտէլ հադ՝ ապա քիրլէն մէմիչ օլան Մայլըրէնին աթիգ, վէ մուգատտէս գանը, հուգուգընա սահիպ, վէ խալքըն մուվաճէ հէսինտէ զալիպ օլանադ տըր . . . հայֆ սաա հայֆ քի օլ տադըգանըն վիրուտի կէճիքիյօր Վ. Լ (Եավաչ սէտայըլա) վէ գօրգա-րըմ քի օլ սաաթը վաւրմասը սէտասընը իշթմէյէ նայիլ օլամայաճաղըմ տըր :

Սէնթ. Ս. Բէտէրիմ, Լ. Դէվկիլի բէտէրիմ :

Մէրսումէ քիւլիւք դըզըրալ, բէտէրինին պու ոօն սէճզլէրինի եալընը քէնտի իշթմիչ օլմաղըչա, աղլայա-րադ պաչընը պապասընը եօրպանը ալթընիպ կիզլէտի : Մատամ Մարքի. - (Այադ քէտրտնէ պիր սէտայըլա Բօլիպէ խիթապէն) միւսիւ, սիզտէն եալընը պիր կիւն ժիճլէթ իսթէրիզ :

Բօլիպ. - Պիր սաաթ պիլէ պէթլէյէմէմ : Մատամ Մարքի. - Պէրլէտիյիմիզ զաթ, չօգ սիւրմէզ Ֆէրտէ իսէ կէլիր :

Բօլիպ. - Յահա էյի եա . . . Փագաթ պէնիմ տախի պիր տագըգա պիլէ պէթլէմէմէյէ մուհիմ սէպէպլէրիմ վար . . . էլպէթ պէնտէ պիր չէյ պիլիրիմ, չիւպհէսիզ եալընը սապահ էչեպընը զօգաղա տէօքիւն, վէ սիզի տախի էվտէն տըչարը աթմաղլըլա մէճպուրըմ, գիրաւ էօյլէ պիր աուէմին թէէնսիրի թափտընտա պուլունմադ տայըմ քի Ն. մէրգուլմ սիզի տախի գայըրմագտա տըր :

Կաաթօն. - (Պէնդի պէթի քիւլ քէսիլէրէք) Յիւք իշիւն տէյօրսըն տէյիւմի :

Սաաթա. - (Դայէթ գըսըգ պիր սէտայըլա) Յիւք . . . ահ այըւ պայըւ չօգ այըւ . . .

Կասթոն. - (Քէմալի հիտէթէ Բօլիպէ տօղրու պիր ասըմ պըպ եւվաչ սէտալըլա) պապամը էօլտիւրէճէք. միսինիզ:

Բօլիպ. - (Գարըյա տօղրու պիր ասըմ կէրի չէքիւէրէք) բարամը իսթէյօրըմ քարամը անլատընըզմը... հէմոէ էօյլէ բէք իւգէրիմէ կէլմէ, շիմիտէն սանա խապէր վէրիքիմ քիս պիթու եաբաճաղընը բէք ալէա պիլիւր:

Քէօրէք, քէնտի իսմինին եատ օլունտուղընը իշիթ. ալիլնտէ գուլագլարընը տիքի վէրտի:

Մատամ Մարքի. - (Թէքբարէն Բօլիպէ) Սըլահ աչգընա օլտուն միւսիւ, պիր կիւն միւսաատէ իտինիզ:

Իւլ նէֆէր յէնճ գըզար, կէօզլէրի եաչ իշիտէ, վէ էլլէրինի պիրիպիլլէրինէ գավուչտուրմուչ օլտաղլարը հալաէ Բօլիպի իհալթա իթտիլէր, վէ հէման իւչի պիր աղըզ:

— Պիր կիւն միւսիւ, եալընը պիր կիւն - տէչէրէք, վալիտէլլէրինին սէօզիւնիւ թէքբերրիւր իթմէքտէ իտիլէր:

Կասթոն, - (Կէօզլէրի աթէչլէ) սաչարադ, վէ գալպինին սատմէսինի մէն իթմէք իչիւն, իքի էլի իլէ կէօսիւնի սըգարադ) կէօրիւյօրտունուլ ա, սիգէ-կէօզ եաչլաւըլըլա բէճա օլունդօր... նիյազ իտիլիյօր... թաղարրու գըլընըյօր... անլատընըզմը, պիր կիւն եալիւնը պիր կիւն միւսլէթ վէրինիզ:

Բօլիպ ա ումուղլարընը եօգալը գալտը րմագլա, էօյլէ նիյազու բէճալէրէ էհէմիյէթ վիրմէյէճէյինի անլաթտը:

Կասթոն, քէնտու քէնտույի զայպ իթմիչն վէ կէօզլէրի հիտէթ գըղըլըմլարը սաչարադ, Բօլիպին իւգէրինէ աթըլմագտա իքէն, վալիտէսի մէրգումը գուճաղլալըպ մէն իթտի:

Բօլիպ, աղիմ պիր փահդահա իլէ կիւլլէրէք գաբույա տօղրու կէրիլէտի, վէ քէօրէյէ իսթապէն:

— Հայտէ՛ սէնի կէօրէյիմ պիթու... կէօրիւյօրտուն ա պիզի տէօյէճէլլէր - տէտի:

Կասթօն. - (Գուտուրմուշճասընա հայգըրարագ) պը-
րա՛գ վալիտէ, պըրագ քի շու սէֆիլ հէրիֆին մըգտա-
րընը պիւտիրէյիմ:

Բօլիպ. - Ս.Ն սսըլղատէ օղլում, օ սէֆիլ տէտիյին
քիմսէնին եաթաճաղը եհրի հազըր տըր, լաքին սէօյլէ
պագալըմ, սէն եարըն կիճէ նէրտէ եաթաճագսըն:

Մատամ Մարքի, օլլունը զապթ իտէպիլմէք իշին
չօգ պիր զահմէթ չէքմէտի, զիրա կասթօնը շիտէթիւ-
պիր էօքսիւրիւք թուլթմուշ օլմաղըլա սընըրլարը քեամի-
լէն կէվէմիշ իտի. պիշարէ տէլիգանլը, սէօղիւնի տէվամ
իթմէք իսթէտիյինտէ, ըհնկսիղ սօտագլարը գան իլէ պօ-
եանտը:

Մայլըբրէ խանէտանընըն էն սօն վարիսի օլան պու-
տէլիգանլը, չօգտան պէրի վէրէմ տէնիլէն օլ իլլէթը
միւտհիշէյէ կիրիֆթար օլմուշ իտի:

Պիշարէ վալիտէսի իսէ, հիշ պիւր սէօղ սէօյլէմէքսի-
զին, ըզհարը մէյուսիլէթ իտէր օլան կէօղլէրինի սէմայէ
տօղրու գալարըտը:

Բօլիպ, ֆիքրինտէն քիւֆիւրլէր իտէրէք՝ մուզաֆֆէ-
րանէ պիր թավը իլէ մահալի մէզքիւրտէն մուֆարէգաթ
իթմէք իւզրէ օլուպ, վէ հէման գաբույա իքի ատըմ գալ-
մըշ իքէն, քէնսի՝ վէ գաբունըն էշիյի արասընտա տիքիլ-
վիշ, զայէթ իրի պիր վիճուտին, խէյալ մէյալ կէօրիւնէն
կէօլլէսինի կէօրմէրլէ տուրումսուլատը, ֆագաթ քէօ-
բէյին կէշիպ կիթմէսինի մէն իթմէտի:

— Միւսիւ Մարքի, շու հէրիֆ իլէ, արգատաւը օլան
քէօրէյի՝ բէնչէրէտէն տըշարը աթմագլըղըմա միւսաատէ
իտէրմիսինիլ - տէյու զայէթ գապա պիր ոէս իշիտիլտի:

— Կէպէրթ շունլարը ժան Մարի կէպէրթ - տէյու
հայգըրտը. կասթօն տը Մայլըբրէ աշըրը պիր հիտէթ իլէ:

— Շու հէրիֆի բարալայը վէր Պիթու - տէտի Բօ-
լիպ, պուրնունըն ալթընտան եավաշ պիր սէտայըլա:

Քէօրէք, տէրհալ օռտներն տէրունինէ դօւռուտու ի. սէտէ, ժան Մարի Պիօ էյիլտի, վէ աաէթա ֆինօ քէօ. բէյի թուլթույօր կիպի, մէզքիւր պաթալ հայվանըն էն. սէսինտէն դավրայընճա, քէօրէք մուալլագտա սալլանըպ գըսա գըսա հավլամայա պաշլատը:

Պիօ գաբըյը աշըպ իքի էլլէրի իլէ հայվանը նէրտիւ. պանտէն աշաղը ֆըրլատը վէրտիքի, հավլայարագ վէ ու. լայարագ թէքէր մէքէր նէրտիւպանըն թա ալթ գատէ. մէսինի պուլտու:

Բօլիպ պու հալի կէօրէրէք ազիմ պիր թէլաշ իլէ պիր ալ էլլվէլ կասթօնըն տուրտուղու մահալէ, եանի գարեօլանըն արգասընա տօղրու իլթիճա իթտի:

Պիօ, տօստօղրու մէրգուլմըն իւզէրինէ եիւրիւմէյէ պաշլատը:

Կէնճ գըզլար, թարիֆի զայրի գապիլ պիր տէհչէթէ կիրիֆթար օլուպ, սուս բուս տուրմագտայըտըլար:

Բօլիպ. - (Բէքէլէյէրէք) սիղէ պիր կիւն միւհլէթ վէ. ըրիւմ . . .

Խասթա, պիր դաշ տագըղատէն պէրու պիհուշ պիր հալտէ պուլունմագտայըտը. քէօյլի Պիօ, մատամ Մար. գինին էմրինէ միւթապաաթ իտէրէք տուրտու, վէ Բօ. լիպէ տէօնէրէք ազիմ պիր հիտէթ իլէ:

— Տըշարը չըգըն միւսիւ, պիղէ իթտիյլն քէօթիւ. լիւյի Ալլահ աֆվ իթսիւն - տէտի:

Բօլիպ. - (Սէրֆիրու իտէրէք) թէշէքքիւր իտէրիմ մատամ Մարքի - տէյուպ, տըշարը չըգմագ իչիւն հէյքէլ կիպի պիրա հարաքէթ տուրմագտա օլան Պիօ իլէ գարեօ. լանըն արասընտան սըյըլըպ կէշտի, վէ թէմամ գաբու. նըն էլիյի իւզէրինէ գատէմ պատուըղընտա՝ իլավէյի մէ. գալ պիրլէ:

— Ահ սէվկիւլի. քիրաճըլարըմ, աըշարըտա շիտէթլի պիր սօուգ վար . . . եարըն սապահ սաաթ սէքիզտէ խա.

պէրինիզէ պէքէրիմ . . . - տէտիքտէն ոօնրա, շիտէթլէ
գաբըյը գաբայարագ տէֆ օյուպ կիթտի:

— Նէ՞ վար մատմագէլ Մայլըբրէ, նէ օլտու - տէյու
սուալ իթտի իհթիեար ծիւշէս:

Պէրթա. - Նէ՞ օլաճագ մատամ, եարն իշին արթըգ
սըղընաճագ եէրիմիզ եօգ, յօգագ օրթասընտա գալա-
ճարզ - տէյու ճէվապ վէրտի մահզոնիյէթլէ:

Իհթիեար գառն, ալթուն էնֆիյէ գութուսընը
եօիշայըպ, վէ սօտագլարը իւզէրինտէ նիմ պիր թէպէս
սիւմ կէօրինէրէք:

— Սըղընաճագ եէրիմիզ օլմայաճա՞գմը - տէտի, եա-
վաշ պիր սէտայըլա - աճա՛յիպ . . . եա՛ Մայլըբրէ քէօշքի,
եա մարէ-տը Ֆըրան-Պօթուա զօգաղընտա վագը դայնա-
թամըն օթէլի . . . եա Պուրկօնյըտաքի Ավալօն գօնաղը . . .
Պըրթայնտաքի արագիլէր. նէյտէքի խանէ . . . ա՛հ պու
գըղ միւճէրէտ լիւյա կէօրիւյօր օլմալը տըր տէտի:

Մատամ՝ Մարքի, նիմ պայղըն հալտէ պուլունան Կաս-
թօնը՝ քէնտի իսկէմէսի իւղէրինէ օթուքամուշ իտի:

Պիր գաշ տագըգա օտանըն տէրունինի տէրին պիր
սիւքիւթ իսթիւա իթմիշ իտի:

Նակէհան խասթանըն պօղունուգ սէտտօր իշիաի-
լիւպ - Պիօ՛, պէնի օթուրտը վէր - տէյինճէ, քէօյլիւ Պիօ,
տէրհալ էֆէնտիսինին էմրինի պիւ իճըտ, խասթա Մար-
քիյի եաթաղը իշինտէ օթուրթալը:

Խտսթա. - (Սըղըր վէ թէմքինի պիր սէտայըլա) -
Մայլըբրէ խանէտանը սիւլալէսինտէն եալընըզ պիր վա-
րիս գալմըշ տըր, Կասթօն էվլաալմ, իշթէ պունտան
պէօյլէ պու խայըրխա՛հ, վէ աղըլատէ ֆամիլեանըն ըէյիսի
սէնսին, էվլէթ, օլ մուաղզամ ֆամիլեանընքի, ճէնապը
հագ՝ խարապ օլմասընա միւսաատէ իթտի. իմտի էվլա-
ալմ, էկէր միւգթէտիր օլապիլիլտէն մէսուպ օլ, հօգ է-
կէրի մէսուա օլամաղսան, խալիս վէ սատըգ պիր խըրիս-

Թիւեան կիպի, հէր նէվ զարուրէթու մէշագաթէ Թա-
համիւլ էյլէ. պիզիմ՝ օլ էսրարըմը՝ տայիմիւլէվգաթ
խաթրընտա օլտուն:

Խասթա Մարքի, սօլուգ ալմապ իչիւն պիր մըգտար
սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա թէքրարէն շու վէչհ իլէ սէօ-
զիւնէ տէվամ իթտի:

— Պիզիմ տավամըզ հագլը, վէ ատալէթէ մագրուն
պիր տավա տըր, էվլա՛տըմ, պու տավայը իլթիզամ, վէ
հիմայէ իթմէլիսին, պէքլէտիլիմիզ օլ զաթ եարըն կէլիր...
օլմայա քի կէճիքտիլինի եիւզիւնէ վուխասըն, վէ եախօտ
աղըր պիր սէօզ սէօյլէյէսին... օլ քի ձէնապը հագգըն
րէյի իլահիսի տիր, պիզիմ տախի ըէյիմիզ օլմալը տըր:

Մումաիլէյհին նէֆէսի կիթտիքէ գըսալմագտա օլ-
աուղունտան, թէքրար պիր մըգտար սիւքիւթ իթտիք-
տէն սօնրա, ճան հագգըլըլա եէնիտէն սէօզիւնէ տէվամ
իտուպ:

— Էլվէտա՛ վալիտէճիլիմ... էլվէտա մատամ տը
Մայլըբըէ, սէվկիւլի Լուիզիմ, ազիզէ զէվճէմ, նասըլքի
թէքմիլ էօմրիւմտէ սէնի ճանըմ կիպի սէվտիմ, շիմտի շու
հալի նէզիմտէ տախի՝ այնի մուհապպէթ իլէ սէվէրիմ, էլ-
վէտա սէվկիւլի Կասթօնըմ, էրլէտա ասալէթիլ օլլում...

Կասթօն, սէլ կիպի կէօզ եաշը տէօքմէքտէ օլան վա-
լիտէսինին եարտըմըլըլա կէլիւպ գարեօյանըն էօնիւնտէ
տիզ չէօքտիւ քի. զաթէն իւչ նէֆէր կէնճ գըզլար տիզ
իւթիւնէ կէլմիշ օլտուգլարը հալտէ, հէօնկիւր հէօնկիւր
աղլամագտա իտիլէր. խասթանըն սէօզիւ գաթ օլունտու-
ղու տագըզալարտա, Մայլըբըէ վարիսինին, եանի Կաս-
թօնըն, մուհլիք էօքսիւրիւյի սէտալարըլա ահու էնինլէ-
րի իշիտիլիյօր իտի:

— Պէնիմ իչիւն վէզիֆէ իթմէյինիզ - տէտի Մարքի
սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք - պիզիմ էճտատը մուազզամա-
մը վ, Բարիզ խասթախանէլէրինտէ օլ գատար չօզ եաթագ-

լար իմալ իթտիլէր քի, շիմաի թօրունլարը պուլտնան Մարքի տը Մայլը բրէ, էօլիւմ յատտէսինէ կէլմիշ օլտուղու հալտէ, մէզքիւր խասթախանէլէրին իչինտէ եաթաճագ պիր դարեօլա պիլէ պուլտմազ օլտուն... է՛հ արթըզ ճիւմէնիզտէ դալըն սաղլըզլա... էլվէտա միւհթէրէմ վալիտէճիյիմ... էլվէտա ազիզէ զէվճէմ... սէվկիւլի էվլատլարըմ, կասթօն... Պէրթա... Շարլօթ... վէ Սէնթ... պիշարէ վէ սէվկիւլի մէլէյիմ:

Մարքի սիւքիւթ իթտի, վէ Պիօ տախի ուսուլ իլէ թէքրօր միւմաիլէյի՛ն պաշընը եասաըզը իւզէրինէ վազ իթտի:

Իհթիեար Յիւլէս, սամանտան մնմուլ իսկէմլէսի իւզէրինտէ ույուեա գալմըշըսը...

Խասթանըն տօտագլարը՝ սօն տէֆա օլարագ պիր տա՛հա քիւշատ օլունտուգտա, ահու ֆէրեատլէր գաթ օլունուպ՝ ճիւմլէսի գուլագ վէրտիլէր քի, աթի իւզղիբը սէօզլէր իշիտիլտի:

— Ես՛ ըապպիմ՝ Մայլը բրէ ֆամիլեասընա պահա վէ հայաթ կէթիրմէք իչիւն՝ օլ տիյարը պախտտէն կէլէճէք օլան զաթը կէօրմէյէ, նէ գատար արզու իտիյօր իտիմ, ահ էկէր մէրգու՝ էօլմէք իւզրէ օլտուղումը պիլմիշ օլայըտը... Ուէ՛սթէրն... Ուէ՛սթէրն...
.....

Ուէսթէրն իսէ, պու էսնատէ մահալի մէզքիւրէ եագըն, ետպանինին օթէլինտէրի օտալարըն պիրինտէ, պիր սօֆրանըն պաշընաա, ագըս գալպինի զարաթու եաղմա իթմիշ օլան Գարմէնին գարշուսընտա օթուրմուշ իտի:

ՖԱՆՏԱՆԿՈ (*)

Ուէսթէրն, Եապանինին օթէլինտէն չըգըպտա, Եիւզիւնէ մաաբէ թագմըշ օլան Գարմէնին արգասը սըրա կիթտիլինտէն պէրի պիր սաաթ կէշմիշ իտի, մէրգուժմ իթմիշ օլաուզու զալզատան գան իլէ միւլէմիմ օլան սիյմասընը Եայգամըշ իտի իսէտէ, Եիւզիւնէ Փըրլատըլան շիշէնին սաամէսինտէն, անլը իւզէրինտէ ինճէ պիր պէրէնին գանլը չըգկըլարը Էլան բարլամագտայըտը, հէլէ այը շէքլինտէ օլան մասգարանըն բըշաղը տարպէսինի, Գարմէն Էօյլէ պիր չաբըզլըզլա գայտըրմըշ իտի քի, Եալընըզ բըշաղըն սիվրի ուճը, ամէրիգալընըն Էլի իւզէրինտէն սըյըրլարագ կէշիւպ, մէրգուժմն գալըն տէրիսինի տէլէմէմիշ իտի:

Գարմէն իլէ Ուէսթէրնէ, իքի բէնչէրէլի կէնիշճէ պիր օտա վէրիլմիշ իտի քի, պու բէնչէրէլէր՝ մէրագլը պագըշլարա գարչու տըշարըտան տէմիր գանաուլար իլէ մուհաֆաղա իտիլմիշ օլաուզու կիպի, իչէրտէն տախի գըրմըզը Եունտան մամուլ գալըն բէրտէլէր իլէ մէսթուր իտի. գաբընըն իքի Եանընտա պիրէր այտընլըզ, Եանի պիրէր ուֆազ բէնչէրէլէր պուլուճուպ, սաղ ճիհէթինտէ պիր սօպա Եանմագտա, վէ սօլունտա տախի սիւզէնի իշլէնմիշ գըրմըզը բէրտէլէր, վէ Եունտան մամուլ իրի վէ զարիֆ բիւսկիւլէր իլէ միւզէյեէն պիր գարեօլա պուլունմագտայըտը:

(*) Փանտանկօ տէնիլէն, Ըսպանեա ուսուլի իւզըրէ պիր նէվի ըագս սըր քի, պիր վէ Եա իքի ըագգասլէր Էլլէրինէ զիլլէր թագարագ, պիղիմ չէնկի, վէ Եախօտ քէօշէքլէր կիպի գարչու պէ գարչու ըագս իտէրլէր:

գարու իլէ սօպանըն պէյնինտէ՝ էթրաֆը սարը շէրիտի դըրմըզը չուգա գաբլը, վէ իչի դըլ տօլտուրուլմուշ գա- նարէնին էօնիւնտէ պիր սօֆրա վազ իտիլմիշ իտի:

Պու օտանըն տէօշէմէսի թահտալարը չէրչի վէ գա- պա սուրէթտէ հաբըլմըշ օլտուղու կիպի, թավան տախի իւսթ իւսթէ մը խլը դալըն թահտալարտան իմալ տիլ- միշ, վէ իւզէրլէրի տախի քիրէճ իլէ պատանա օլմուշ իտի:

Գարմէն, գանարէնին իւզէրինէ եան կէլիպ եաթմըշ, վէ Ուէսթէրն տախի սօֆրանըն գարչըսընտա օթուլմուշ օլտուղու հալտէ, պօրտօ չէրապըլըլա մալամալ իրի պիր գատէհին տէրունինտէ, պիր կէվրէյին սօն լօգմասընը ըս- լատարագ եէմէքտէ իտի. սօֆրանըն իւզէրինտէ պիր գաշ տիւրիւ թաամ տախի վար իտի իսէտէ, ֆագաթ Գարմէն մէգքիւր թաամլարտան անճագ պիրէր լօգմա եէյիւպ կէրի չէքիլմիշ իտի:

Պու էսնատէ, Ամէրիգալընըն սիյմասը վազիհ պիր հալ քէսպ իտուպ, իթմիշ օլտուղու զավղանըն թէէսիրի իլէ սարիսօշլուգտան այըլմըշ իսէտէ, ֆագաթ պու ճիւմէ պաշը՝ հէնուզ սիւքիւնէթինի պուլմամըշ իտի. մէրգուլմըն գալպինտէ թարիֆի միւմքիւնտիլ պիր հէյէճան, վէ ազիմ պիր էնտիշէ մէվճուտ իտի:

Ամէրիգալըլարա մախսուս օլունա կէլէն սօսւգ գան- լըլըգլա պէրապէր, Ուէսթէրնէ թապիյի օլան պիր նէվի պէտէվիեանէ իհթիյազ, եավաշ եավաշ մէրգուլմըն իւ- զէրինէ հիւքմ իթմէյէ պաշլամըշ օլմուղըլա, արթըգ տի- հանընը աշմագլըղա ճէսարէթի գալմամըշըտը. Գարմէն իսէ, թարիֆի զայրի գապիլ պիր նէզաքէթ, վէ խօշ պիր հալ իլէ պիլա ֆուլթուր գանարէնին իւզէրինտէ եայըլուպ Ուէսթէրնին եիւղիւնէ կիւլտիւքճէ, մէրգուլմըն եանագ- լարը շիտէթլէ գըղարըր, վէ կէօզլէրի եէրտէ օլտուղու հալտէ, իշրէթտէն թէշվիգաթ պուլմագ էմէլի իլէ միւ- թէմատիյէն չագար տուրուր իտի:

Պագաթ՝ պու ժէրօնտ շէրապընըն խափիֆ րուհը, ամէրիգալըյա չօդուգ թէէսիր իթմէտիյինտէն : Ուհէսթէրն պիր միւմքիւն գափայը թուլթամազ օլույօր իտի. մէրգումը եազըպ եանտըրան եալընըզ աշգու սէվտա աթէշի իտի քի, պին տիւրլիւ միւլահազաթ իլէ մուհիթ օլան ֆիքրի, վէ միւսթագիմու բէրհիզ քեալ թապիաթը, պէյհուտէ պու հըսսիյաթը շէտիտէյէ գտըշու ճէնկլէշիյօրտը :

Ուհէսթէրն, եարըմ սաաթտան պէրի՝ պիր տագըզա պիլէ շայպ իթմէքսիլին, միւթէմատիյէն օլ ագշամը՝ միւճէրէտ իծրա իթմէսի լազըմ կէլէն պիր վէզիֆէյի մուգատտէսէ իւզէրինէ տիւշիւնմէքտէ իտի :

Պագաթ Գարմէն, ազիզլէրի պիլէ պաշտան չըգարըր մէրթէպէտէ տիւշիքեար, պիր մահպուպէյի նէզաքէթշըար օլուպ, անըն շիվէու կիրիշմէսինէ, ինսան թապիաթընըն մուգաւվէմէթ իտէպիլէճէյի մուհալ գապիլինտէն իտի. Գարմէն, մէրմէր կիպի սաֆ՝ վէ պէեազ ումուզլարը ալթընտան տիրսէյինի գանարէյէ տայաթմըշ, վէ անլընը տախի սօլ էլի իչինէ ալմըշ իտի քի, վուգու պուլան զաւղատէն քեաքիւլլէրի ինթիզամը պոզուլմուշ օլմաղըլա, թօր թօր պիր գաշ յէյսուլէր, կէլիշի կիւզէլ պիր հալ իլէ շօնշէ կիպի եանագլարը իւզէրինէ սարգըլուպ տիթրէտիյինտէն, կեահ պէ կեահ սաղ էլի իլէ անլէրի տիւզէթմէքտէ, վէ սօլ էլի իլէ տախի, էսնայի միւնագաատէ, ըստըրիտեանը գըյաֆէթինէ կիրմիշ օլան գատընըն էլինտէն գաբտըլըր զարիֆ, վէ ուֆանըգ ըրչաղըն ալթուն սարընը եօխշամագտայըտը. օլ բըշաղընքի, հէման Ուհէսթէրնին քեարընը իթմամ իտէճէքտի :

Խիւլասայի քէլամ՝ մէրսումէնին ագլու ֆիքիրտէն պիրուն՝ հիւսնի մէլահաթընըն կէօզլէր գամաշտըրըճը շուլէյի հայրէթ ֆէզասը, չար թէրաֆը միւլթէլ իթմէքտէ օլմաղըլա, անը կէօրիւպտէ՝ աթէշի աշգըյըլա սուղան, վէ սէվտայի զիւլֆի իլէ աւարէու բէրիշան օլմամագ գապիլ տէյիլ իտի :

Ուէսթէրն տախի, Գարմէնին պու ֆէվգէլատէ կիւ-
ղէսիյի թէէսիւրի թահտընտա պուլունուպ, մէրգուլմըն
բէրհիղքեար, վէ պարիտ խըլգաթը, քէնտինտէն կէչէր-
ճէսինէ պիր շէհվէթ աթէչի իլէ թուլթուշտուգճա թու-
լթուշտու իսէտէ, ֆագաթ բէրէսթիշ իթտիյի պու հէյքէ-
լին հուզուրընտա, էլլէրի կէօյսիւնտէ տիզ շէօքիւպ տէ,
սէճտէ գըլմաղա պիր միւմքին ճէսարէթ իտէմէյօրիտի:

Գարմէն, թաամընը իտուպ պիթիւրտիյլինտէն պէրի
հիւքմ իտէն սիւքիւթ, թարաֆէյն հիշ պիր քէլիմէ իրա-
տըյըլա իխլալ իտիլմէմիշ իտի. Ուէսթէրն՝ սուս բուս վէ
միւթէմատիյէն չագար, վէ կեահ պէ կեահ կիզլիճէ կիւզէլ
ըէֆիգէսինին եիւզիւնէ պագար իտի. մէրգուլմըն թէէսուրու
հէյէճանը գալպի, աչիքեար սուրէթտէ սիյմասընտա նագշ
օլմաղըլա, արզու իթտիյի՝ վէ տուտագլարընը եագամագ-
տա օլան եալընըզ պիր թէք սէօզիւ... սէօյլէյէպիլմէք
իշիւն, օլանտէ թէքմիլ վարիտաթընը, մաէլ մէմսուսիյէ
սօֆրանըն իւզէրինէ գօյմաղա հազըր իտի:

Պաղէն իքիսինին պագըշլարը պիրի պիրինէ թէսատիւֆ
իթտիյինտէ, Գարմէն, հէման շուլէտար պէպէքլէրինի՝
տէրհալ ուզուն քիրքիքլէրի իլէ սէթը իտիյօր իտի քի, պու
սիւնկի կիպի քիրքիքլէրին ուճունտան աթֆ օլունան նիմ
նիկեահ, Ուէսթէրնին թա ճանկեահընտ գատար իշլէր
օլմաղըլա, պիչարէ ամէրիգալընըն՝ օլանտէ ղիհնի, պին
տիւրլի շէհվէթամիզ սէօզլէր իլէ տօլար թաշար իտի իսէտէ,
օլ սէօզլէր տուտագլարը իւզէրինտէ մահվ օլուր, վէ հիշ
պիր շէյ սէօյլէյէմէզ օլուպ էօնիւնէ պագարագ սիւքիւթ
իտիյօր իտի:

Թամ օլ էսնատէ, Գարմէնին ղօնչէ տիհանը իւզէ-
րինտէ՝ հայրէթ էֆզա պիր թէպէսսիւմ նագշ օլմաղըլա,
նակէհան նիսա թայիֆէսինէ մախսուս օլան օլ հիւսնի լէ-
թաֆէթ թաղեիր վէ թէպտիլ օլուպ, անըն եէրինէ էր-
քէքլէր կիպի պիր էթվարը լէվէնտանէ, վէ պիր հալի

քիւսթախանէ գայլմ' օլաբագ, զանն խտերսինքի անլը իւզէրինտէ՝ թէհտիթամիզ միւլահաղալար, վէ պիր էֆքեարը միւտհիչէ իպարէսի օգունույօր իտիքի, Ուէսթէրն, Գարմէնի՝ պու տէհչէթլիւ թէպէտիւլաթըլիչինտէ, պիր տէֆա կէօրէպիլիպ, ըիւյա կէօրիւյօր զաննըյըլա կէօրտիւլինէ ինանմագ իսթէմէյօրուտը:

Ձէհիրլի պիր երլանըն կէօզ պէպէքլէրինտէն սաչըլմագտա օլան օ տէհչէթլիւ շուլէ կիպի, Գարմէնին քէսկին վէ միւլէսսիր նիկեահը, պիր տագըգա գատար Ուէսթէրնին իւզէրինէ աթֆ օլունտուգտա, մէրգում, թա գալպի տէրունինէ գատար ֆէվգէլատէ պիր խըֆֆէթ աույարագ, քէնտինի միւթէհայիր իտէն, վէ կէօզլէրինի գամաչաւրան պու նիկեահըն՝ հավլինագ զիյասը էօնիւնտէ աիթքէմէքտէ օլտուղունը հըսս իտիյօր իտի:

Ամէրիգալը, պու տէհչէթէնկիզ նիկեահըն սուլի թէէսսիրինտէն մահղուն օլուպ կէօզլէրինի գագատը, վէ թէքրար Գարմէնին եիւզինէ պագտըղընտա, անըն տօտագլարը իւզէրինտէ խօշ՝ վէ շէհվէթպախշ պիր թէպէսսիւմ կէօրտիւ:

Ուէսթէրն, պիր արա տէրին տէրին տիւշիւնմէյէ պաշլատը. մէրգում, պիր հըսսը թապի իլէ կիրիֆթար օլտուղու օլ հայրէթը մանէվիյէտէն, վէ նուշ իթտիլի օլ պատէյի շէհվէթտէն պըլուպ, եէնիտէն գուվէլէյի իտրաքիյէսինէ սահիպ օլույօր կիպի իտի. վագաա էլան մէճղուպ, վէ միւսէխսէր պիր հալ իչինտէ պուլունըյօր իսէտէ, ֆագաթ գալպինի սուզան իթմէքտէ օլան սէվտա աթէշինին, կիզլի պիր պէրուտէթ իլէ սէօնմէք իւզրէ օլտուղունը եավաշ եավաշ տույմագտայըտը. վէհասըլ կիզլի պիր էլ, մէրգումը՝ միւսթագըրագ օլտուղը Եէֆահաթ, վէ աշգու սէվտա կիրտապընտան սահիլի սէլամէթէ չըգարըյօր իտի:

Պու նէվղուհուր հըսսիյաթ, տէրհալ՝ Ուէսթէրնին ըիյ-

պու ընյատէն արի (անկեղծ) օլան սափու սատէ սիյմասը իւզէրինտէ նագչ օլունտու :

Գարմէն, Ուէսթէրնին իւզէրինտէ բէյտա իթմիշ օլտուղու հիւքմու թէէսիրին՝ մահվ օլմագ իւղրէ օլտուղունը տէրհալ փարգ իտուպ, հէման պէլլի պէլլիսիզ պիր թահ-քիրամիզ ֆութուրսուղլուգ քէսպ իթմէքլէ, մալիք օլտուղու հիւանի մէլահաթէ, պու սուրէթլէ պաշգա պիր ըէվ-նագ վիրմէյէ չնյըշտը :

Պիլաքիս Ուէսթէրն, կիթտիքճէ միւվէսվիս վէ միւթէրէտտիւտ պիր հալ քէսպ իթմէքտէ օլուպ, մէրգումըն, պու միւլագաթտէն իսթիսգալ իթտիլինի, վէ հէման գաթի ալագա իտուպտա, հէր շէյէ նիհայէթ վիրմէք իսթէյօր օլտուղունա, Գարմէնին զէրրէ գատար շիւպհէսի գալմատը :

Փիլվագը Ուէսթէրն, մէրսումէ իլէ գաթի ալագա իտուպտա, հէման նէզտինտէն մուֆարէգաթ իտէպիլմէք իչին, գուվլէթ վէ թէչվիգաթա միւհթաճ օլտուղունը պիլտի, վէ մէքքիւր թէչվիգաթը, իչրէթտէն պուլաճաղը զաննըյըլա, գատէհի՝ պօրտօ շէրապըյըլա լէպալէպ տօլտուրուպ՝ պիր եուտուճտա իչտիքտէն սօնրա, քէլամէ աղազ պիրլէ :

— Սիլ, իքիմիզինտէ մէնսուպ օլտուղումուզ վաթանըն իսմինի եատ իթմէքլէ պանա ըէֆագաթ իթտինիզ, պէն, մէմլէքթիմտէն պու դատար ուզագ պուլունտուղում հալաէ, գալպիմ՝ պիր ամէրիգալը գըզըն նագիք սէտասընտան թիթրէյուպ միւթէէսսիր օլաճաղը թապիլի իտի, վլէ սիզ պէնտէն պէյհուտէ իսթիանէ (օգնական խնդրեճ) իթմիշ օլմատընը - տէտի :

— Պու ճիւմլէ, ճարիյէնիզիտէ բէք կիւզէլ պուլտուղունուղը, վէ հիւանիմէ պէյէնտիլինիզի՝ նիչին իբրար իթմէյօրսունըլ - տէտի Գարմէն, ֆիսունասաղ նիկեահըյըլա մէրգումը թէքրար իհաթա իտէրէք :

Ուէսթէրն, թէքրար պիր հալի թէրէտտիւտ իչինտէ

գալտը. մերգումըն՝ սեվտագէտէ գալալի, թէքրար ալթ իւսթ օլտու:

Գարմէն, եասլանմըչ օլտուղու եէրտէն գալգըպ տօղ-
րուլտու, վէ պաշը իւղէրինտէ պուլունան իբի չէքմէքլէ,
տըշարըտան պիր չընղըրագ սէսի իշիտիլտի:

Գարմէն, պու հարաքէթի իլէ՝ քէնտի հիւսնի մէլա-
հաթընա կիւվէնիպ, վէ պատէյի աշղու սեվտայըլա հու-
սուլէ կէլէն միւթէրէտտիւտանէ մէսթանէլիյի, ճիտտի՝ վէ
տէրէճէյի նիհայէյէ վարտըրմագ իսթէյէն պիր գատընըն,
հալի նաղիքիւնէսի, վէ շիվէու կիրիշմէսի (պչրանք) թավ
ընը, միւքէմմէլէն ըզհար իթմէքտէ իտի:

Ուէսթէրն, տայիմա կէօղլէրինի եէրէ տիքմիշ օլմա-
ղըլա, սայքի Գարմէնի ասլա կէօրմէյօրուտը:

Թամ օ էսնատէ, օթէլին ուշաղը կէլիւպ օտայա
տուլտուլ իթտիքի, Գարմէն՝ մէրգումա ֆըրանսըղ լիսա-
նըյըլա - պիր շիշէ (քիրշ) կէթիւր - տէյու էմր իթտի:

Ուէսթէրն, սաաթընը չըգարըպ պագտը, վէ:

— Պէնի տինլէ - տէտի, ճէսարէթլի պիր հալ իլէ,
վագաա պէն գօճամըչ պիր իհթիյար իսէմտէ, կէօյնիւմ
հէնուղ կէնճ տիր, չիւնքի մէշղուլիյէթ՝ թէաշիւգ իթմէք-
լիյիմէ վագըթ պըրագմամըչ տըր . . . չէյթան՝ պէնի
թէճըրիւպէ իթմէք իշիւն սիզի ալաթ իթթիխաղ իթտի. սիզ
պէնիւմ եօլում իւղէրինտէ պիր սէտտը մանի օլտունուղ քի,
աղ գալտը այաղըմ չարըլլարագ տիւշէճէք իտիւմ. էվէթ,
սիզ բէք կիւզէլսինիզ (կիթտիքճէ քէսպը հէրարէթ իտէ-
րէք) օ գատար կիւզէլքի, տիւնեատէ հիշ պիր գատըն սի-
զին գատար շիրին, վէ տիլլուպա օլամաղ, սիզին կէօղլէ-
րինիլտէ էօյլէ պիր աթէշ վար քի, ինսանըն գալպինի եա-
գըպ, ագլու ֆիքրինի եաղմալայօր. սիզ պու աթէշֆէշան
նիկեահընըղլա պանա պագտըգճա . . . ճանըմ պիր խօշ
շուլէ իլէ եանըպ, գանըմտախի գայնայօր . . . ա՛հ էվվէթ,
տէլիգանլըրըղըմտաքի օլ կէրմակէրմ հալի, վէ օլ գուվվէթու

ղայրէթի հըսս իթմէյէ պաշլայօրում . . .

Գարմէն, մէրգումըն պու սէօղլէրի իւզէրինէ ըզհարը
թէքէպպիւր պիրլէ, մուզաֆիէրանէ պիր թէպէսսիւմ բար-
լատը վէրտի, վէ Ուէսթէրն տախի էլի իլէ անլընըն թէ-
րինի սիլէրէք սէօղլինէ տէվամ իտուպ,

— Իշթէ միւտէթը էօմրիւմտէ պու իլք տէֆա տըրքի
վէզիֆէմտէ գուսուր իտիյօրում, վէ պու հալ իսէ պէնիմ
իչիւն . . .

Պու արա օթէլին ուշաղը, Գարմէնին ըամարլատըղը
պիր շիշէ (քիրշի) կէթիրիւպ սօֆրանըն իւզէրինէ վազ իթտի:

— Կիթ իչինէ սէնտէ - տէյու հայգըլտը Գարմէն,
Ուէսթէրնին սէօղլինի քէսէրէք - մուհապէթ վէ զէվգու
սէֆա արասընտա վէզիֆէ սէօղլինին մինասիպէթի վափը
տըր . . . տըշարըտա օգունան շարգըլարը տինլէմէյօր-
մուսըն, իւսթիւմիւզտէքի թավանը երգարճասընա օյնա-
նան ըագսը իշիթմէյօրմուսըն:

Ֆիլվագը Գարմէնին տէտիյի կիպի, թավանըն քիրիշ-
լամէ թահտալարը, քէմալի շիտէթ, վէ ազիմ պիր սիւ-
րաթ իլէ իճրա օլունան ըագստան չաթըրտամագտայըտը.
ահէնկսիզ սուրէթտէ շարգը սէյլէմէքտէ օլան իւշ տէօրթ
քիշինին գարմագարըշ սէսլէրի իլէ, օ վագթըն մօտասը,
վէ պէյնէլ խալգ քէսպը շէօհրէթ իթմիշ օլան Կալօք՝ տէ-
նիլէն ըագս, ազիմ պիր խահիշ վէ բաթըրտը իլէ իճրա օ-
լունմագլա, խանէ՝ թէմէլինտէն սարսըլմագտայըտը քի,
մէզքիւր ըագսա տախիլ օլանլարըն սայըսը, օն օն իքի քի-
շիտէն իպարէթ օլաճաղը անլաշըլըյօր իտի:

Գարմէն, պաշը իւզէրինտէ օյնանան ըագստան աշգա
կէլիւպ հասէտինտէն տիթրէտի, կէօղլէրի բարլատը, վէ
պէլինիտօղրուլտարագ՝ Ուէսթէրնին գատէհինէ պիր մըզ-
տար (քիրշ) գօյտուգտան սօնրա, խաֆիֆ պիր սըշայըշ իլէ
այաղա գալգտը, վէ գաբընըն էճնիւնտէն կէշէրէք ուսուլ

իլէ սիւրկիւյի գօյտու քի, Ուէսթէրն տաւմըչ օլմադըւա
առա ֆարգ իտէմէտի:

Գարմէն, սուրէթը նազիքեանէտէ խըրամ, վէ ատըմ
լօրընը պիր նէվի ահէնկ իլէ ալարտգ թէքլուր սօֆրանըն
եանընա կէլտի, վէ օլ անտէ տէրին պիր սիւքիւթ հիւքօ
իթմէքտէ օլան օտանըն տէրանինտէ, դարիպ պիր խըչըլ
թը սէտապը իշիտիլտի:

Մէրսումէ, նազիք բարմագլարընա՝ ապանօզ աղաճըն
տան մամուլ պիր չիֆթ չալբարա թագմըչ զմաղըլա, վի
ճուտի նիւ՝ սուրէթտէ իքի եանընա սալլանըպ խիրամ ի
տէրէք, վէ թարիֆի նագապիլ պիր ճիւնպիւշու ըէֆթար
իլէ նազիք էնսամընը, վէ ինճէ պէլինի դըրարագ՝ չէնկի
կիպի բագս իթտիյի անտէ, ուզուն քեաքիւլլէրի, պիր հալի
բէրիշանի իլէ մէրմէր միսալի պէեազ ումուզլարը իւզէրինէ
սարգըլտըլար, կէօզլէրի պիրէր բըրլանթա կիպի բարլա
տը, վէ այագլարը տախի եէրէ տօգունուր տօգունմազ
պիր խաֆիֆիք իլէ հարաքէթէ պաշլատըլար:

Գարմէն, պու (Ֆանտանկօ) տէնիլէն Ըպանեա
րագսընտա իպրազ իթտիյի մէհարէթ, նէզաքէթ, վէ լէ
թաֆէթին թարիֆի միւմքինսիզ տիր, չէօյլէ քի, պիր
եանտան քէքիւք դուչը կիպի սէքէրէք, ինճէ պէլինի լա
թիֆ պիր հալ իլէ սաղ սօլ էյիպ պիւքէր, վէ տիկէր եան
տան՝ Ուէսթէրնէ աչըգանէ նիկեահլէր, մահճուպանէ թէ
պէսսիւմլէր, վէ չէհլէթէնտազ բուսէլէր կէճնտէրի իտի,
վէ կեահ պէ կեահ տախի քէմալի նէիւվէթ իլէ անլը եիւք
սէլիպ, սուտագլարը իւզէրինտէն՝ պիր նէվի թահգիրամիզ
թէղաֆիւլ կէօկէսի սըյըլըպ կէչէր, վէ սօնրա եինէ
թագարու վէ նիեազ իտիճի վագիյէթինի քէսպ իտէրէք,
գըսպանճըլը սուլըսուլըլա թէլիկիեամ օլան պիր ճա
նըն, ըղթըրապընը՝ լիսանի հալ իլէ, վէ պէլիզանէ սուրէթ
տէ իյրատ իտիյօր իտի:

Գարմէն, ագլ ալըճը պու չիվէու կիրիշմէսի իլէ՝ կեահ

չհսկէթը նեփսանիյէյի թահրիզ իտէր, վէ կեահտա մուհապէթը մուգատտէմէ աթէշի իլէ սուղան օլան բաղիզէ պիր մաշուգէ կիպի՝ մուգաֆֆէրանէ կիւլէր, վէ պազէն տախի մէ ճղուպէն վէ միւթէհայիրէն, ագլու հուշունը զայս քիտիյօր կիպի պիր հալ իպրազ իտէր իտի:

Հայրէթգէտէ, վէ սէրմէսթը պատէյի սէվտա օլան Ուէսթէրն, քէնտինտէն կէշմիշճէսինէ Գարմէնին թարզու էթվարնա, վէ ճիւնպուշու ըէֆթարնա պագար, վէ պագաղգճա հայրէթի տըթար, վէ գալպինին, եէնփտէն զէնճիրի աշգ իլէ գայտու պէնտ օլտուլունը տուեարիտի. մէրգում, կէօղլէրի էօնիւնտէ աիւրաթլա իճրա գըլընան պու բանտօմիմանըն, ան պէ ան թէպտիլու թագեիր օլուպտա, խօշ վէ խաթըր նիւվազ պիր ֆաճիայի միւէսսիւրէ հալինի թէշէքքիւ իտէն մէնզարէյի նազար բուպայը կէօրիւպ, ագլընա խիֆֆէթ կէթիքմէքտէ իտի:

Մէրգումըն կէօղլէրի գարարըր, գուլագլարը էօթէր, վէ օտանըն տէրունինտէ իշթիալ իտէն բարլազ շուլէլէրի գօյու պիւր գարանկըղա թէպտիլ օլմուշ կէօրիւպ, Գարմէնի ըազա իթտիյի հէնկեամտէ, զարիպ վէ աճիպ պիր պղլտար ագլնթըր իչինտէ եիւզէր, կեահ հէվայէ բէրվազ, վէ կեահտա եիւզ իշվէունազ իլէ եէրէ նուզուլ իտէն հիւրի գըղլարընտան պիրինի զանն իտիյօր իտի:

Խիւլասայի քէլամ, պիր հայրէթը մէճնունտէն իչինտէ սէրկէրտան՝ վէ ճիւնպան օլան Ուէսթէրն, էսիրի աշգու սէվտա օլմուշ պիթմիշ իտի:

Գարմէն, ապա եօրուլմագսըզըն՝ կիթտիքճէ պիր կէրմիլէթ իլէ օյնար, վէ օյնատըղճա, միւթէնասիպ էնտամընըն կէօլկէսի, պէյազ տիվարըն իւզէրինտէ նագշ օլուր. կեահ պիյահ վէ բէրիշան քեաքիւլէրի իլէ աիյմասը էօրթիւլիւր. կեահ պուլուլթ արապընտան մահիթապ չըգալ կիպի եիւզի աշլըրը, վէ ֆիսունսազ կէօղլէրինտէն մուհապէթ գըղըլճըմլարը սաշլըրը իտի:

Մէրսումէ , պիր արա րագսա խիթամ վիրուպ , վի-
ճուտի աղըր աղըր՝ վէ քէմէր կիպի արգասընա տողրու
էյիլտի , տօտագլարընտա ճալիպ պիր թէպէսսիւմ նազ
օլունաու , պաշը՝ սաղ ումուզը իւզրէ տողրու տէվրիլտի .
պիր էյի՝ քէնտի իւզէրինէ տէօնէրէք չալարալար անլընա
տողրու եիւքսէլտի . վէ տիկէր էլինի տախի՝ վասֆ օլուն-
մազ մէրթէպէտէ պիր նազ իլէ պէլինէ տայաթմըշ օլ-
տուղու հալտէ , Ուէսթէրնին եանընտա տուրըվէրտի :

Պու սօն տարպէ իլէ արթըգ պիւսպիւթիւն քէնտին .
տէն չըգմըշ օլան Ուէսթէրն , Գարմէնի պիլա հարաքէթ
պու մուվազէնէյի զարիպէտէ կէօրմէքլէ , մէրսումէյի
թուլթմագ իչիւն հէման սըշրայըպ այաղա գալգաթը . Գար-
մէն , կիւյա մուվազէնէսինի զայպ իթմիշ կիպի Ուէսթէր-
նին աղուշինէ տիւշի վէրտի :

Ամէրիգալը , գատիֆէլէր իչինտէ սըգըշմըշ օլան պու
չէվիք վէ նազիք վիճուտին , քէնտի գօլլարընա տօգունտու-
ղունը հըսա իթտիյինտէ , սընըրլարը կէվչէտի , վէ հէման
պայըլաճագ մէրքէզտէ իքէն , մէրսումէյի գանարէնին
իւզէրինէ վազ իթմէյէ անճագ վագթը օլապիլտի , զիւր
օլ անտէ՝ պիչարէնին թապու թուվանը քէսիլմէքլէ տիզ
իւսթի եէրէ գաբանտը :

Գարմէն , պաշընը եասթըլա տայաթմըշ օլտուղու
հալտէ , հուզուրընտա տիզ չէօքմիւշ օլան Ուէսթէրնին
իւզէրինէ , թարիֆի զայրի գապիլ պիր նիկեաճ աթֆ իթ-
տի , պու նիկեաճ՝ րըգգաթըլա հագարէթ , վէ ճէհէննէմ
քեարի պիր թէհտիտ իյմա իտէր պիր նիկեաճ իտիքի , պիր
ազ էվվէլ Ուէսթէրնի կիլիֆթարը խէվֆու տէհչէթ իթ-
միշ իտի :

Ուէսթէրն , հայրէթինտէն պիր գաշ տագըգա սիւ-
քիւթ իթտիքտէն սօնրա , տէտիյի սէօղին մանասընը քէն-
տի տախի ֆէհմ իթմէքսիզին՝ զայէթ խաֆիֆ պիր սէ-
տայըլա :

— Փագաթ սիր ընձինքդ ... — տէտի :

— Պէն պիր առեմիմ — տէյու ճէվապ վէրտի Գարմէն :

— Ատէ մմիսինիլ — տէյու բէբէլէտի Ռէէնթէրն, թէ հայիր իլէ ալաղա գաղարագ :

Գարմէն, պիր շիվէ իճրա իտէրէք Փիսթանընըն էթէ յիլի ինթիզամիա տիւզէթտի ք բէրիշան սաչլարընը էնսէ սինէ տօղըր Փըրլթթալը վէ պու հալ իլէ եաթը շընա շէհվէթամիլ պիր բէվսագ վէրմիլ օլտու :

Ուէսթէրն, միւթէրէտտիւտ վէ մէխըքֆ (երկշոտ) պիր պագըլըյա մէրպուէյի թէճէսսիա իտիյօր իտիւ :

— Իշինիլ — տէտի Գարմէն, իսթիհզաքեարի պիրսէ տայըյա, վէ բարմաղընըն ուճը իլէ տօղու գատէհի կէօն թէրէրէք — Իշինիլ, զիրա սիզին աղքճըք եիւրէք ալմայա ինթիլաճընը վար :

Ամէրիգալը, կիտուպ եինէ լքէնտի եէրինտէթթուր տու, վէ եավաշ պիր սէտայըյա :

— Պէն, էֆքեաղը պաթըլէ սահիպի առեմ տէյիլիմ ամմա ... պագէն շէյթանի կիւզէ պիր մէլայըքէ սուրէթի թահաղնտա կէօրիւնիւր տէրլէք թի պուշա :

Գարմէն, աղիմ պիր գահգահա իլէ կիւլէրէք մէր գումըն սէօղիւնի գաթ իթտի :

Ուէսթէրն, իսթիլտըղընտան աթէ կիպի գըղարտու Օտանըն տէրունիլէ թէքրարէն տէրին պիր սիւքիսթ հիւբմ իթմէյէ պաշլատը :

Իսթ գաթտա օյնանըլան ըաղսա խիթամ վէրիլմիլ օլուպ, եալընըք տէօլէմէյէ սիւրիւնէն սանտալէտլէրին բաթըրտըլաղը, գատէհլէրին թօգա իտիլմէսի սէնտաղ, վէ մէճնունանէ պիլ միւքեալէմէյի գաթ իտէն կիւրիւք թիւլի գահգահալէրտէն պաշգա՝ պիր շէյ իշիտիլմէտիլին տէն, թաամ վազթի օլուպ, թապիլի ըաղստան տօնրա, թաամ իտիլէճէյի անլաշըլըյօր իտի :

Վազաա իլք թաամտան պէրի չօգ վազըթ կէշմէ-

միշ իսէտէ, ֆագաթ գարնափալ էսնալէրինոտէ, ինսանըն միյտէսի, գուվլէթինի արթըրըր օլտուզունտան մատէ, Օտէօն վէ Բօրթ-Սէն-Մարթէն պալօզլարը աշլւանա գա. տար, թաամ իթմէք վէ շէրապ իշմէքլէ վազըթը կէջլը. մէք լազըմ իտի:

Պէզլէ սարխօշուզլարտա վուզու պուշտուզու կի. պի, ճիւմլէսիտէ երւքսէք սէտալէր իլէ կէօրիւշտիւքլէ. րինտէն, աշաղքի գաթտէն գուլթօ վէրիլտէ, մէքքիւլսէ տալէրին սահիպլէրի քիմլէր օլտուզը անլաշըլաճաղը տէր. քեար իտի. մէսէլա՝ Եապանինին մազարտաընտա կէօրտիճ. յիւմիւզ Հինտ թտլթղընըն՝ Քալըն վէ զարիպ սէտաւա. շիքեարէն իշիտիլիպ, Ա.յընըն, Գափունըն, Պայկունըն ձէս. լէրի տախի, աղ չօգ պիր ֆարգըլա թէֆրիգ օլունտար, վի ճիւմլէտէն զիեատէ՝ Պալըգ սուրաթլը թալիֆէնին սէտա. սը, էօթտիւրտիլի պօրունըն իջնտէն բէք ֆօլայ թանը. լապիլիլ իտի:

Պու էսնատէ իւթ գաթնա, եանի պաշլարը իւզէ. րինտէ կիւզէրան իտէն հալլէրտէն, նէ Գարմէնին՝ վէ նէտէ Ուէսթէնին զէրրէ գատար մալիւմաթլէրի եօղ իտի:

Ուէսթէն, թէհաթիւրինտէն նաշի կէվշէմիշ յ վէ զիշ. նինի գօյու պիր տիւման պիւրիւմիւշ իտի. Գարմէն, քէն. տիսի իշիւն անլաշըլաղ, վէ քէշֆ օլունմազ պիր մախլիւզ օլտուգաան մատէ, ազչամտան պէրի արգա արգաեա վուզու պուլան հալլէրի խաթրընա կէթիւրտիքճէ, ազլընա խրֆֆէթ կէթիւրիյօր իտի:

Ուէսթէն, Ամէրիգա կիպի ախղու իթա)է էրլէրիշի պիր մէմալիքտէ. թամ էլլի սէնէ իշի վէ կիւճի իլէ մէշ. զուլ օլուպ, սաքին պիր էժմիւր կէշիւմիշ իքէն, շիմտի իսէ պիր գաշ տաթտան պէրի ֆէվգէլտտէ հալլէր, վէ զարիպ հատիսէլէր՝ քէնսպուլի իհաթա իթմէքլէ՝ զիհնինէ բէրի. շանիլէթ թարի օլույօր ըտը:

Գարմէնին, կիւզէլ վէ ճալիպ սիյմասը միւլահաղալը

պիր սուրբէթ քէսպ խոռնպ, գաշլարը խաֆիֆճէ չաթըւ-
մըշ, վէ կէօզլէրի Ուէաթէրնին իւզէրինէ աթֆ օլունմուշ
խտի իսէտէ, ֆազաթ մէրդումը կէօրէմէյօրըտը:

Իպթիտա Գարմէն սիւքիւթի գաթ իտուպ,
Խչինիզ Կ. տէտի:

Ուէսթէրն, մաքինապարի պիր հալ իլէ գատէհի տօ-
տազլարընա կէօթիւրտիւ իսէտէ, ֆազաթ տէրհալ ազիմ
պիր նէֆրէթ իլէ կէրի չէքտի:

Գարմէն, շա (Սէօզլէնի թէրբար իտէրէք) իչինիզ տէ-
յօրոււմ, սիզէ:

Ուէսթէրնա (Սչլըր պիր վազար իլէ պաշընը իլի քէ-
րէք) պիւթիւն պու հալլէր ըիւյա սատ օլունմալը արը-
լաի՝ ազլամտան պէրի պանա նէ հալ վազըր օլտաղունը,
վէ պաշըմտան նէլէրէ կէշտիյինի պիլիրիմ. պունըսը պէլալը
վէ խաթարէնկիզ սամաթ լէր տիր քի, պիւսպիւթիւն խաթ-
ըմտան իխրաճ իտուպ մահվ իտէճէյիմ տիր... պունտան
պեօլէ արթըգ սէնի կէօրմէյէճէյիմ... խմտի ալթոճնմը
խթէրսինիզ, սիզ հէման անը սէօլէյին պանա:

Գարմէն. - (Էմր իտիճի պիր քէտայըլա) պէն իշմէհիզի
խթէրիմ:

Ուէսթէրն, ճէպինտէն պիր քիսէ տօլու ալթոճն չը-
գարուպ, Գարմէնին Էօնիւնէ ֆըրլատը վէրտի:

Գա մէնա (Էլի իլէ քիսէյի կէրույէ իթէրէք վէ հա-
լիմանէ պիր սէտայըլա) ինանըն քի ծիզ, չօգ սախավէթլի
վէ ալիճէնապ պիր զաթսընըզ... ֆազաթ իչինիզ...

Ուէսթէրն. - Նիչին իշմէմի իսթէյօրսունըզ:

Գարմէն, ճէվապ վիրմէյէ թէրէտտիւտ իտիյօր կիպի
կէօրիւնտի:

Հէման պիր տազըգա գատար տէվամ իտէն պու
թէրէտտիւտ էսնասընտա, Գարմէնին արգասընա տօլրու
տիւշմէքտէ օլան՝ վասֆ իթտիյիմիզ գապա ճամլը ոյտըն-
լըգ բէնչէրէսի, սէսսիզ սէտասըզ աշըլուպ, պիր սանիյէ

գատար անալ անայիպ պիբ գափա, մէգքիւր պտընը-
ղըն չերչիվէսի իշինտէ եհլէքի վէրտի:

Կէօրիւնէն պու. սուրաթըն բէնկի՝ գըրմըղըյա չալար,
անլը տաղ չ պէրէլէր իլէ չձագուրլանմը չ վէ պաշք քեա-
միլէն թըրաչը օլուպ, եալընըղ թէրէսինտէ սւզուննա
պիր թուլթամ սաչ էօրիւլիւն իտի:

Մէգքիւր գըրմըղըյա մէյալ օլան գափա, պայկըն
կէօղլէրի իլէ օտանըն տէօրթ եանընը արգգաթլա կէօզ-
տէն կէչիրտիրպէն պոնրա, միւլահաղպը պիր սիյմա իլէ
թէպէսսիւմ իթտի, վէ ուսուլ իլէ թէքրար բէնչէրէյի գա-
րայըպ նպպէտիտ օլուու. Գարմէն իլէ ամէրիպալը մէգքիւր
գափայը կէօրէմէմիջլէր իտի:

Գարմէն. Ուէսթէրնին իւզէրնէ՝ ճէսարէթի պիր նի-
կեան աթֆ իտուպ, ճէման ճէվպպէ Ֆիւսարաաթ պիրլէ:

Իլմէնիգի իաթէրիմ, չիւնքի իշէրլանիգ սարիսօ ռ-
լաճագսընըղ . . չ վէ սարիսօ օլտուզունուզաա եաթըրպու-
յուեանճագսընըղ քի . . չ ծ վագը թ պէնտէ՝ ճէպինիգաէ ս-
լան չըղտանընըղ արմայա միւգթէտիք օլաճաղըմ - տէտի
Ս.Տ.Ղ. տէյու հայգըրտըր Ուէսթէրն, սոն տէրէճէ
տիւչարը տէհչէթ օլարագ:

Եվէթ - տէյու, թէքրարլատը Գարմէն սուգ
գանլըլըգլա - չիւնքի իլմէտիյինիգ հալտէ ույումայաճագ-
սընըղ չ վէ մատէմի չըղտանընըղ պանա լաղըմ արը իմտի
օլ վագթթ պէնտէ՝ ոնը էլտէ իտէպիլմէք իշիւն սիգի ֆօլ-
տիւրմէյէ մէճպուր օլաճաղըմ չը:

ՏԻՕՐԹ ԹԱՀՏԱ ԱՐԱՍՐԱՏԱ

Պրօ հարիւրէլ ատէ պէնանաթ , ճիտուն պօպէսմիշ պիր սէօղ օլտուզու՝ ապա Ուէսթէրնին խաթըրնտան կէ- չէմէզ իտի . միւճէրրէտ Գարմէն լաթիֆէ իտիյօր զաննընա զահիպ օլտու խսէտէ , պիր Եանտան տախի քէնտու քէն- տույէ « իհթիմալ քի ձէնապը հագ՝ պիր հիքմէթամիզ միւպատէլէ իլէ , կիւզէլլիքտէ պիհէմթա օլտու պու միս- լիւզը , բըզգաթու միւլահագաթտէն պի պէհրէ խալգ իթ- միշ օլտուն » տէջօրուտը :

Գարմէն , քէմադի կէվէքիք՝ վէ խօշ պիր թավրը նէ- զաքէթ իլէ Եան կէլմիշ , վէ ույգույա մէյալ տըր կիպի պիր վաղիյէթ քէսպ իթմիշ իտի խսէտէ , կէօղլէրի՝ կէվէք- լիք հալէնին ագսիսի օլուպ , քէսկին վէ պարիտանէ սու- ընթտէ Ուէսթէրնին իւզէրինէ տիքիլմիշ իտի . ապա հալ իլէ պիր մըգտար սիւքիւթտէն սօնրա , թէքրարէն քէլամէ ա- շաղ պիլլէ :

— Կէօրիւյօրսունուզ ա , հագգընըզաա էն խայրլըսը իլմէք տիր - տէտի :

Ուէսթէրն , հայրէթէնաէր հայրէթ օլուպ Գարմէնին Եիւզիւնէ պագպը տուրուր իտի . մէրգում , պու զարիպ վէ մինասիպէթսիզ թէհտիտաթէ մուգապիլ , քէնտուսինի շայէթլէ գուվմէթլի , վէ միւտաֆապէ գառիր զանն իթ- մէրլէ , պիր տագըգա գատար աօտագլաքը իւզէրինաէ պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնտի :

Գարմէն , գօլունը ուզատըպ , վէ էլինաէ թութտու- ղու զարիֆ գամաճըղըն ուճըյըլա գատէհի Եօնէ տրդու- սիւրէրէք ,

— Հալտէ իլինիք պագայըմ - տէտի :

Ուէսթէրն. - (Պուրունտուղու հալաէն քէսպը հիտէթ իտէրէք) պու մէրթէպէ հըրսիլէ կէօղ տիքմիշ օլտուղու նըզ չըզաանըմը ալըպ նէ՞ եաբաճագսընըզ :

Գարմէն. - Զիւնքի պէն անը սաթտըմ իտի :

Ուէսթէրն. - Իիմէ՞ սաթտընըզ :

Գարմէն. - Ոչ առէմէ սաթտըմ քի, Բալէ Բօայալ պաղջնիտէ, պու ազլամ գուլաղընըզտան իսմինիդի եառ իթտի :

Ուէսթէրն, պու սէօղիւ իշիթտիյինտէ անլը պուրուշտու մէրգում, ազլամը սիւրաթլէ յ վէ եէքսիկէրինի միւթէխնիֆ պաչընտան կէչէն հալլէրոնէն միւթէէսիր օլմալըլա իշպու վազաայը ունսթմուշ իտի. իմտի Գարմէնին պու սէօղիւ իլէ մէզ քիւր հատիսէյի, եանի գալապալըլըն իշինտէն քէնտի իսմինին թէլաֆֆուզ իտիլտիյինի հայրէթլէ իշիտուպ, ֆագաթ շախսը մէզ քիւրի պիր միւն քիւն պուլամաթըլընը խնթըրլատը :

Պիր արա մէրգում, ազիմ պիր խէվֆու տէհէթ հըմս իտուպ, ֆէնա հալաէ ճանը սըգըլտը, Պիրա հէննէզ պիր գաչ սաաթտէն պէրու գատէմ պասմըշ օլտուղու ուլում վէ նիհայէթսիզ Բարիզին տէրունինտէ, էթրաֆընտա կիզլի վէ գարանըզ իշինտէ, տէհէթլիւ պիր տուզագ գուրուլմուշ օլտուղունա գանաաթ կէթիրտի. քէնտի եալընըլ լուպ նէ տօսթը վէ նէտէ տիւլմանը վան իսէտէ * ֆագաթ հէր ատըմընտա, այագլարը գուլմէթ իշինտէ պիր խուսիւմէթ ալընա տօլաչի յօրուտը :

Մէրգում, հէր կիթտիյի մահալտէ գավկա վէ նիզայէ թէսատիֆ իթմիշ իտի, վէ էկէր կիւզէլ պիր տնտագտան թաթլը պիր թէպէսսիւմ կէօրմիւշ իտի իսէտէ, պու թէպէսսիւմ տախի, քէնտույի նիհայէթսիզ պիր կիւապըն քէնարընա տալէթ իտիյօրուտը :

Ուէսթէրն, օլ անտէ ազլընը պաչընա ճէմ իտէրէք, Գարմէնին թէհատաթընըն մուհագգագ վէ ճիտտի օլ-

տուգղանա շիւղհէսի գալմայրպ) միւճէրբէտ մէրոնէմէնին
արգաւառնտա քէնաինին մահվինէ մայրէ զայրէթ իտէն
մէճհուլ պիր տիւլմէն պէօրիցինին մէվճուտ պուլունտուլ
ղունը հըսս իթմէյէ պաշլատր ասցապա միւլմէնին ինչ

Մէրգուլ թարիֆինա գապիլ պիր վիճտան պիհու-
լուրուլունա տիւլտր օլուպ, զաթէն պիր ալաղը իհիթի-
յարլըգ կիրտալընտա օլտուղու հալտէձ պիր դարնալալ
կէճէքինին մէճնուլունէ գէփահաթը պէլաօրնի կիրիֆ-
թաը օլտուղուն իչին քէնփսինի աճը աճը թալիար իտէր,
վէ պու մահճուլիյէթէ գարլը քէնտըյի միւտափաւիտէ-
ճէք հիւ պիր տէվլ պուլապայօր իտի քէնթը ինչ
Ուէսթէրն - էթրափընա վէսվէսէլի չիլրիսիկուհ աթֆ
իթմէքլէ, նակէհան օթուրտուղը սանտապէյի պիր քանէ
իթիվէրսի մէրգուլ, չիւճէրբէտ օտանըն տէրունինտէ
միւսէլլապ պիր տիւլմէն կիզլէնմիլ օլաճաղը զաննընտա
օլուպ, պերի պիր հարաքէթ իլէ սօփրանըն իւզէրիննէ պու-
լունա իրի բըչաղը գարտը քէնթը միւլմէնին ինչ

— Թիւլանէ սէնաէ - Եւ տէտի փարմէն իսթիհզա իլէ
կիւլէքէք - իլէրսէն հագգընտա տահա խայրըլը օլուք

Սմէրիգալը, սէպաթ վէ թէմըինի պիր սուրէթ իլէ
պաշլըն սիւքուի մէրգուլն սիյմալընտա ապա թէրէտ-
տիւտ, վէ խիֆթէթ էսէրի կէօրիւնմէյօրտը քէնթը միւլմէնին ինչ

Ուէսթէրն - (Իլինի կէօյսիւ իւզէրինաէ չըղտանըն
պուլունտուղը ճիհէթէ վազ իտէրէք) հայրը իլմէյէճէձ
յիւմ . . . ահ մէլունէ գարը, պիլմիլ օլտուրնքի քէնթէտ
էօլէճէք օլտամ տախիլ պանա թէսլիւմ իտիլմիլ օլտն էմա-
նէթի մուհափաղա իտէրէք էօլէճէյիւմ, վէ մէմըր իվէք
ըիւմ քի իլիտիլըլէ թէրքի ճան իթմէք, պիր գաշ սաաթ
լըգ զաաֆէթը հալիմէ մաղֆիլէթ պախլ իտէճէք տիր
էվէթ, ճէնապը ալլահ պանա աֆիլ իտէճէք տիր քէնթը միւլմէնին ինչ

Վէ մէրգուլ, պու սէօղի տէվէքլէ հէման ալաղա
գալգուպ գարըյա տօղըն պիր աալմ ալտը քէնթը միւլմէնին ինչ

Դարմէն, թեխալէթ (թուլիւթիւն) վէ ֆուլթոստուգ
լըղընը թէրք, վէ մէրգուժաւ խմիսալ խտէրէք, քէնաթ
տախի տէրհալ ալաղա գալգաւը, վէ պլիւհամէտէ գալը
իլէ Ուէսթէրնին արասընտա կէրլիպ առնրտու :

Ուէսթէրն. - Եօլ վէրք չէքիլ պիր Էանա :

Դարմէն. - (Հալիմանէ) Եա՛ պէօյլէմի, տէմէք քիտա
հիհէն Էօլմէյի կէօգիւնիւղէ ալտը ըմշսընը :

Ուէսթէրն, պիր ատըմ կէրիլէտի, գալլարը չաթըլտը
անղ պոստուշտը, վէ մէրգուժ հէման Դարմէնին իւղէրինէ
հիւճիւմ պիրլէ, անը, մալիք օլտուղու ֆէվիլէլատէ գո-
վէթի իլէ էգէճէք տիր զանն օլունտյօր իտիք ֆագաթ հի
պիր չէյ, Էարամաղ օլուպ, գօլլարը վիճուտինին իքի ճիհէ-
թինտէն գարգըլա գալտը :

Ուէսթէրն. - (Սէտասընըն չիտէթինի զապթ խտէրէք)
չաթը գալլարէթ պագալըմ, մուալլինլէրինի չըղըր քի
կէլլինլէր, պէնիւմ իչիւն հաղըրլամըշ օլտուղուն տուզաղ,
պիղզաթ սէնին գանըն իլէ պօեանաճագ տըր, . . . Էա՛ պաճ
չըմ տէօնէյօր . . . ընանը իթիյարըմ էլիմտէն կիտիյօր,
վէ շու հալտէ արթըգ սէնին պիր գարը օլտուղունը Էո-
նութըյօրում . . . :

Դարմէն. - Պէն գարը տէյիլիւմ, վէ հէմ պոլընտա
Էալընը պոլընտապտայըմ :

Դարմէն պոլ սէօգի սէօյլէտիինտէ, հիտէթտէն պու-
ըղըմըշ չէհրէսիւ իւղէրինտէ վահիւնանէ պիր մաղրուրի-
յէթ նագշ օլունտու :

Ուէսթէրն պալընը սիւքտի, վէ շիւպհէլի պիր պա-
գալըլա կէօլլէրինի գարեօլանըն բէրտէլէրինէ տիքտիք-
տէն Էօնրա, նակէհան գալգուպ, վէ իչինտէ ատամ կիգ-
լէնսիլ զանն իթտիյի գարեօլանըն բէրտէլէրինի չիտէթլէ
գալտըրտը, ֆագաթ իչինտէ քիմնէյի պուլամատը :

Պու հալ, Ուէսթէրն իչիւն հալլ օլունտաղ պիր մու-
ամա օլմուշտըր զիրա օտանըն իչինտէ կիղլէնէճէք պալ-

գա պիր մահալ եօղըտը . քէնտի միւսէլլահ օլտուղու հալտէ , էօլիւմ իլէ թէհտիտ իտիլիյօրըտը , վէ տիւլմէնի իսէ՝ կիւզէլ պիր գարը իտի.քի , քէնտի պէեազ էլիլէ օ- եունճագ մէգսմընտա օլան ուֆագ՝ վէ զարիֆ պիր բըչա- ղըն՝ օյմալը սաբը իլէ օյնայօրըտը :

Հիւսնու մէլահաթըն սէրվէրի օլան պու գատըն , իքի տէֆա տըր.քի քէնտի իչիւն « պէն էրքէյիմ » տէտի . պու սէօզ , եա սըրֆ տիվանէլիք , վէ եախօտ սօն տէրէճէ քիւսթախանէ պիր ալտատըչ իտի :

Պու սօն թէֆէք.քիւր՝ Ուէսթէրնին անլընը գըզարտ- տըր.քի , հէման գարեօլանըն բէրտէլէրինի էլինտէն պը- ռագտը , վէ սէր պիւլէնտանէ պիր թավը իլէ թէքրար օտա գաբըսընա տօղրու երւրիւտի :

Գարմէն , էլլէրի խաչվարի կէօյսիւնտէ օլտուղու հալ- տէ՝ եարը եօլտա մէրգոււմը գարչըլատը :

— Եօլ վէր.քի կէչէյիմ - տէտի Ուէսթէրն - պէն եապանճը պիր մէմլէքէթտէ պուլունմագտայըմ , էօյլէ պիր մէմլէքէթտէքի , շիմտիյէ գատար , խըրիսթիեանլըղա չէսպան օլաճագ սուրէթտէ ճսլա պիր հիւսնի գապուլի- յէթ պուլմատըմ , վագաա՝ ահմագլըգլա իթմիչ օլտուղըն թէհտիտաթէ ինանտըմ , ֆագաթ հիչ օլմագսա էօլիւմ թէհիլքէսի միւլահագաթը էօնիւնտէ , պէնզիմին սարար- մատըղընը կէօրտիւնիւզ :

Ֆիհհագըղա Ուէսթէրն , իքի տէֆա գօրգմուչ օլտու- ղու իչիւն քէնտու քէնտույի թայիպ իտուպ , քէմալի շէր- մու հիճապ իլէ էլինտէքի բըչաղը եէրէ ֆըրլաթտը , վէ հէման եօլ աչմագ իչիւն ուսուլ իլէ Գարմէնի պիր եանէ իթի վէրտի :

Գարմէն , տուրտուղու եէրտէ պիլա հարաքէթ գալ- տը , վէ Ուէսթէրն իսէ հէր հալտէ , վէ հէրնէ օլուրսա օլ- սուն , պուլունտուղը պու չարբըգ վագիլէթտէն գուրթուլ-

մագ նկյէթի իլէ, Գարմէնի, ճէպրէն պիր եանա լաթմա
իսթէտի:

Լաքին Գարմէն, պու տէֆա տախի պիլա հարաքէթ
վէ քէմալի սէպաթլէ տուրտուղու եէրտէ գալըպ, նակէ
հան բազուլարը՝ Ուէսթէրնին կէօյսիւնէ չարբըլտըլար, վէ
մէրգում, պու մուգավէմէթի միւմքիւնսիւզ օլան գուվ
վէթին թէէսիրի իլէ կէրույէ աթըլարագ սարսըլտը, վէ
պիր գաչ ատըմ կէրիլէտի:

Ուէսթէրնին, կէրէք Բալէ-Բօայալ պաղչէսինտէ, վէ
կէրէք Եապանինին մազարասընտա նէ եաբտըղընը կէօր
տիւք. էվէթ, մէրգումըն նէլէր եաբմաղա միւքթէտիր, վէ
էսնայի միւտարէպէտէ եումրուզլարընըն նէ տէրէճէ տէ.
յէրի օլտուղունը անլատըգ, չու հալտէ Ուէսթէրն, հագ.
գըյըլա քէնտի գուվվէթինէ կիւվէնէպիլիր իտի:

Ուէսթէրնին կէօյսիւնէ էնտիրիլէն սատմէտէն, էն
մէշհուր պիր բէհլիվան տախի սարսըլուպ շաշըրապիլիր
իտի: Մէրգում, քէմալի հայրէթ իլէ շաշա գալտը, վէ պիր
միւտէթ աճիպ պիր ըիւյա կէօրիւյօր զաննընտա պուլուն.
տը. զիրա քէնտույէ զալէպէ իտէնի՝ գարչուսընտա կէօ.
րիւյօրտը, վէ պու զալիպ իսէ, նազիք, կիւզէլ, վէ կէնճ
պիր գատըն իտի քի, մէրսումէյի՝ ատէթա պիր չօճուգ
կիպի գօլլարըյըլա գալտըրուպտա պիր թարաֆա վաղ
իտէպիլիր իտի:

Փագաթ օլ անտէ, Գարմէնին եիւզիւնէ պագտըղըն.
տա, անը տէհչէթլիւ պիր սուրէթ թահտընտա կէօրիւպ
էֆքեարընը թէպտիլ իթտի:

Գարմէն, թէքրար Ուէսթէրնէ եագլաշըպ, սէրքէշանէ
սուրէթտէ մէրգումըն գարչըսընտա տիքիլիպ տուրտու.
զանն իտէրսին.քի, նակեահան անըն գատու գամէթի, պիր
էրքէք պօյը գատար ուզատը, անլը քիպլու զուրուր իլէ
պուրուշտը, հիտէթինտէն չաթըլմըշ օլան գարա գաշլարը
ալթընտաքի կէօզլէրինտէ իշթիալ իտէն շուլէ, գարար:

մայա պաշլատը . պու ճիւմէ Գարմէն եինէ , ճէնապը
գատորը միւթլազ հազրէթլէրինէ գարշու իսեան իտուպուա ,
սէմատէն՝ եէրէ տէօքիւլէն վէ շէյթան օլան մէլէքլէր կի-
պի՝ ֆէվզէլատէ կիւզէլ կէօրինմէքաէ իտի :

Պու տէհչէթլիւ մախլուզըն տուրուշը , պագըշը , կիւ-
լիւշի , տավրանըշը , վէհասըլ հէր պիր հալի , էօլիւմ
թէհտիտաթը իյմա իտիյօրուտը :

Չըղտանը վէրմէլի՝ - տէտի Գարմէն , պօղունուզ պիր
սէտայըլա , պու սէս , պիր ազ էվվէլ՝ գանաբէնին իւզէ-
րինտէ , նազու չիվէ իլէ եասլանան օլ կիւզէլ , վէ տիլրու-
պա գըզըն թաթլը սէտասընա ասլա ույմայօրուտը :

Պու ազլու ֆիքրիտէն պիրուն օլան մախլիւզըն ա-
թէշ ֆէշան նիկահհը , Ուէսթէրնին սընըրլարընը կէվշէ-
տիպ պաշընը սէրսէմլէտիր , թապու թուվանընը քէսէր ,
վէ բէյու իրատաթընը էլինտէն ալըյօր իտի . մէրգում՝
պէնզի պէթի սօլմուշ , վէ քէնտինտէն կէշմիշ պիր հալ իլէ
էօնինէ տօղրու պագմագտայըտը :

— Չըզտանընը - տէյու թէքրարլատը Գարմէն , բար-
մաղըլըլա մէրգումլն ումուզունա տօղունարագ , վէ գա-
մայը թութմուշ օլան էլինի տաթի աղըր աղըր եիւքսէլ-
տէրէք :

Տէրէճէյի նիհայէյէ վարմըշ օլան պու սօն թէհլիքէ ,
Ուէսթէրնի պիհուշըղընտան այըլտըպ , արթըգ՝ նէֆսինի
մուհաֆազա իթմէք հըսսը թապիսինի տույմաղա պաշ-
լատը , վէ սօն պիր թէհրիւպէ իլէ , տիւշմէնիննէ մէր-
թէպէ չիտէթլի պիր գուվվէթէ մալիք օլտուղունը քէշֆ
իթմիշ օլմաղըլա , քէնտի տաթի թէքմիլ գուվվէթինի ճէմ
իթտի , վէ պէլլի իթմէքսիզին՝ նակէհան Գարմէնին իւզէ-
րինէ աիւշմէքլէ , անը՝ սուրէթի մէյուսանէտէ բազուլարը
արասընտա սըզըպ թաղեիգ իտէրէք :

— Գարը օլ էրքէք օլ , հէր նէ օլուրսան օլ ... սէն
էօմրիւմտէն զիեատէ մուգատտէս օլան պիր շէյի թալէպ

Խախտումն պէնտէն . . . Է՛հ խմտի արթըգ պէնտէն կիւնահ
չըգտը . . .

Գարմէն , ասլա ճէվապ վիրմէտի , վէ Ուէսթէրնին պու
սէօզիւնտէն սօնրա հիււմ իտէն սիւքիւթին իչինտէ , եա-
լընըզ իսթիհզաքեարի , վէ տէհչէթամիզ պիր կիւլիւշ սէ-
տասը իչիտիլտի :

Պատէհու Գարմէն , գօլլարընը սըգմագտա օլան օլ
տէմիր չէնպէրտէն նասըլսա միւճիզէ նէվինտէն օլա-
րագ՝ պիր թագրիպ սըյըլըլըպ գուրթուլտու , վէ պիր գաչ
ատըմ բիւճաթ իթտիքտէն սօնրա եինէ իլէրլէտի , վէ թէք-
րար օտանըն ուճուհա գատար կէրիլէյուպ , տէր քէմին
(ցատկելու պատրաստ) օլմուշ աղղըն բէլէնկ կիպի , պիր
սըյըլըլա Ուէսթէրնին իւզէքինէ հիւճիւմ իթմէսի իլէ ,
մէրգուլմը եէրէ տէվիրմէսի պիր օլտու :

Ուէսթէրն , տէրհալ այաղա գալգմայա սալաչտը ի-
սէտէ , պիր միւմքիւն մուվաֆիպագ օլամատը , զիրա Գար-
մէն , տիղինի մէրգուլմըն պօղաղընա տայաթմըշ օլտուզու
հալտէ , իւչիւնճի տէֆա օլարագ :

— Ջըզտանընը - տէյու թէքրարլատը , բըչաղը թութ-
մուշ օլտուղը էլինի հօգարը գալտըրարագ ,

— Հա՛յըր հա՛յըր - տէյու ճէվապ վէրտի Ուէսթէրն ,
թիթրէք պիր սէտայըլա :

Գարմէն , հէման բըչաղը Ուէսթէրնին պօղաղընա
տալտըրտը քի , օլ անտէ մէրգուլմըն գըրթլաղընտան պօ-
ղունուգ պիր խըրըլթը իչիտիլտի :

Գարմէն , տէրհալ տիզ իւսթի կէլէրէք՝ Ուէսթէրնին
գօյնուհտան չըզտանը ալըպ՝ քէնտի գօյնուհա վազ իթմէքլէ
այաղա գալգար :

Ուէսթէրն արթըգ նէֆէս ալմայօրուտը :

Գարմէն , այաղլարը ալթընտա սէրիլմիշ օլան Ուէս-
թէրնին ճէսէտինի , պիր տագըգա գատար թէճէսսիւ
իթտի :

Գարմէնին սիյմասը տախի էօլիւ ընկի կիպի սարարտը, կէօզլէրինին աթէշի վարա վարա սէօնմէյէ եիւզ թուլթուր, աճը վէ քէտէրնագ պիր թէպէսսիւմ, տուտագլարընը պուրուշտըրտը:

Պատէհու պաշընը ումուզընտան աշաղը սարգարագ, Ուէսթէրնին եիւզիւնէ՝ ըբգգաթամիզ պիր նիկեան աթֆ իթտի...

Պու էսնատէ, իւսթ գաթտաքի օլան խօվարտալար, թաամլարընը պթիրմէք իւզրէ օլուպ, ճիւմլէսի պիր ավազ, վէ թապագ, չանագ, գատէհ, պարտագ սէտալարըյըլա գարըշըգ, սէրիօշլուզը թէշվիգ իտիճի աթի իւզղիքը պէսթէյի թէրէննիւմ իթմէքտէ իտիլէր:

«Հէր նէ վագըթ էօլսէմ էկէր,
գօյ պէնի տէֆն էյլէսինլէր»

«Օլ մախգէնտէքի շէրապ վար,
օլսուն պանա եուրտու գարար»

Պէսթէ վարա վարա կէվլէյիպ, վէ սէսլէր տախի, սարխօշլուգտան ույգուեա վարմագտա օլան առէմլէրին սէտասը կիպի եավաշլանմըշ իքէն, թէքրար պիր կէրմիլէթ՝ վէ պիր շէվգու ղայրէթ քէսպ իթտի. չիւնքի ժօզէրէն, պօրուսընըն իչինտէն պիւթիւն գուվլէթի իլէ «Հէր նէ վագըթ էօլսէմ էկէր, գօյ պէնի տէֆն էյլէսինլէր» պէյթինի էթթաիւրմէքլէ, մէճլիսի եէնի պաշտան թահրիգ վէ թէշվիգ իթմիշ իտի:

Ժօզէրէնին, պօրույըլա էօթտիւրաիւյի պու սօն պէյիթ, չիմէքտէն զուհուր օլան էլէքթրիք կիպի Գարմէնին գսգլաղընա չալընըպ, օղրաշմագտան, տույտուղը եօրղունլուգտան, վէ պէլքիտէ իրթիքեապ իթմիշ օլտուղու ճինայէթտէն հըսս իթտիյի նէտամէթին թէէսիրինի, անը վահիտտէ գալպինտէն տէֆ իտէրէք, հէման իճրա իթտիյի ճինայէթին էսէրինի մահվու. նապէտիտ իտուպտա, պիր ան էվվէլ օթէլտէն ալըպ եիւրիւյի վէրմէյի տիւշիւնմէյէ պաշլատը:

Փագաթ նա՞սրը մահվ իթմէլի իտի, պու էօլիւյի նէ-
րէտէ կէօմէպիլի իտի:

Գարեօլանըն իչինտէ ալչաճըգ պիր եաթագ օլուպ,
վէ ալթը տախի եէրէ սիւրիւնտիւյիւնտէն, օրատա կիզ-
լէմէք միւմքիւն օլամայաճաղը կիպի, օտանըն տէրունինտէ
տախի, մէզքիւր ճէսէտի հըֆզ իտէպիլէճէք հիչ պիր չու-
գուր, վէ եա պիր պուճագ, վէ եախօտ մինասիպ պիր մա-
հալ եօղըտը:

Գարմէն, բագս իթտիյի վագըթ, իմթիղաճաղը սու-
րէթտէ մըխը օլան տէօչէմէ թահտալարընտան՝ պիր գա-
չընըն սալլանտըղը խաթրընա տիւշմէքլէ, կէօղիւ իլէ մէզ-
քիւր թահտալարը արայըպ պուլտու:

Գարմէնի՝ խաֆի պիր տէհչէթ իթիլա իթմիչ օլմա-
ղըլա՝ քէնտի այագլարը սէսինտէն պիլէ տիթրէմէքտէ,
կէօղլէրի հիտէթու շիտէթ իլէ բարլամագտա... վէ կիւճ
հալ իլէ նէֆէս ալըպ վէրէպիլիյօր իտի:

Մըխը օլան թահտայը եէրինտէն գալտըրմագ իս-
թէտի, փագաթ թահտա՝ եէրինտէն չըգմայըպ, եալընըզ
եայլանարագ սալլանտը. Գարմէն, տէրհալ սօպանըն տէ-
միր մաշասընը ալըպ, վէ ատէթա կէրկի կիպի իսթիմալ ի-
տէրէք, մաշանըն սիվրի ուճունը, նիմ սուրէթտէ աչըլ-
մըչ օլան թահտանըն արասընա սօգարագ, վար գուվվէ-
թի բազույա վիրուպտա գաղըրընճա, հէման թահտանըն
չիվիլէրի եէրինտէն չըգարագ չաթըրտամագլա եօգարը
ֆըլատը:

Գարմէն, էօնիւնտէ տէօթ քէօչէ՝ ուղունճա, վէ թըպգը
թըպգըյա թապուլթ չէքլինտէ պիր չուգուր աչըլտըղընը
կէօրտիւ. պու չուգուրըն ալթը տախի, ալթ գաթ օտանըն
թավանը իտիքի, օլ տախի չէրչի պիր եաբըլըչըլա եա-
լընըզ պիր սըրա ինճէ թահտալար մըխը օլուպ, արալա-
րընտա պինլէրճէ էօրիւմճէքլէր, վէ եըլլանմըչ ֆարէլէր
թէվաթիւն իթմէքտէ իտիլէր:

Գարմէն պիր արա կէօղլէրինի գաբատը , զիրա պիր պայղընլըգ հըսս իտիյօր իտի . . . Ֆազաթ պու կիպի զա-
աֆէթ, սնրն թապիաթընա մուղայըր օլմաղըլա՝ տէրհալ
չիտէթլէ պաշընը սիլքտի, պէլինի աօղըուլթաու , վէ հէ-
նիտէն պիր ճէսարէթու քիւսթալըգ քէսպ իթմիշ օլան
կէօղլէրի իլէ , աշըլմըշ տէլիյին էնինի պօյուէնը , Ուէսթէր-
նին ճանսըգ ճէսէտի իլէ էօլչիւպ պիշտի :

Աշըլան չուգուր իլէ՝ ճէսէտին էնի պօյու պիր օլմա-
ղըլա, Գարմէն, հէման պիլա բէրվա ճէսէտէ տօղըու իլէր-
լէտի :

Պու արա՝ գաբընըն սաղ ճիհէթինտէ օլան մէզքիւր
այտընլըգ բէնչէրէսի թէքրար աշըլըպ, վասֆ իթտիյիմիլ
թըրաշլը , վէ գըրմըզը բէնկէ չալար իրի գաֆա, սօրկուճ
կիպի ուզուն սաշըլըլա չէրչիվէնին տէրունինտէ եէրլէշտի :

Պու առէմ՝ զիքրի սէպգաթ իտէն մէյիւանէնին, եանի
մաղարանըն եապանիսի իտի քի , բէնկեամուլ թիւյլի տէ-
րիսինի չըգարմըշ օլտուղունտան , մաղարանըն հէր կիւնքի
միւշթէրիլէրի պիլէ անը կիւճ հալ իլէ թանըյապիլէճէք-
լէր իտի, Ֆազաթ մէրգուճ , պիղզաթ եապանի քէնտիսի
օլուպ, իճրայի լուպիյաթ էսնասընտա պաշընա գօյոուղու
բէրուգանըն ալթընտա , տազ գաֆասը իւզէրինտէ, Շէրօք
հինտլիլէրինէ մախսուս օլան օլ գույրուգ կիպի պիր թու-
թամ սաշը , քէմալի տըգգաթլա հըֆղ իտիյօր իտի :

Էֆէնտիսի պուլունան միւսիւ Բօլիպ, Օթէլինին տէրու-
նինտէ, մէզքիւր եապանի իչիւն պիր մահալ թախսիս իթ-
միշ իտի քի , պու պօտուրում կիպի տարածըգ տէլիք ,
Գարմէն իլէ Ուէսթէրնին պուլունտուգլարը օտանըն թամ
ալթընտայըտը :

Էֆէնտիսի՝ պազէն մէրգուճ եապանիյի , իչինի բայ-
տօս իթտիքտէն սնրա՝ առէթա վահչի պիր ճանավար
կիպի հապս իթմէյի ունութայըտը , մէրգուճ պու միւ-
սամէհատէն իսթիֆատէ իտէրէք , հինտլիլէրէ մախսուս օ .

լան ուսուլէթ վէ չէվիքլիք իլէ , եանի այագլարը շամա-
թառը իշիտիլմէքսիզին կիճէլէրի տըշարը չըգար, վէ էօթէ
պէրի կէզիպ տօլաշըպ, չօճուգ կիպի հէր կէօրտիւյի շէյլէրի
ազիմ պիր մէրագ իլէ թէճէստիւս իտէր իտի :

Օլ ագշամ, Օթէլտէ միսաֆիր չօգ օլուպ, վէ ուշագ-
լար տախի մէշղուլ օլմալարըյըլա , եապանիյի տիւշիւն.
մէքլիյէ վագըթլարը օլմամըշ իտի քի , պու սէպէպլէ մէր-
գում տախի, ֆըրսաթ պուլարագ ուշագլարա կէօրիւնմէք-
սիզին, կիզլիճէ պիր սաաթ տան պէրի պիր գաթտան տի-
կէր գաթա կէչիպ տօլաշըր , վէ եալընըզ ինճէ պիր թահ-
տա բէրտէ իլէ հըֆզ իտիլմիշ , վէ եախօտ չէրչի պիր գա-
բըյըլա գաբանմըշ օլան օտալարըն տէրունինտէ կէչէն
տէօնէն իշլէրէ . . . վագըֆ օլմագլա կէօյնիւնի էյլէնտի-
րիյօրուտը :

Գըրմըզը օտա, (Գարմէնին պուլունտուղու օտա պու
նամ իլէ մարուֆ իտի) պաշըճա մէրգումըն մէրագընը
թահրիգ իթմիշ օլմաղըլա՝ հայըճա չալըշըպ, նասըլսա
պիր թագրիպ զիքրի սէպգաթ իտէն այտընըզլարըն՝ պի-
րիէին ըրգէսինի Նէրինտէն օյնատապիլմիշ իտի քի , պու
հալ իլէ արթըզ իսթէտիյի կիպի օտանըն տէրունինտէ կէ-
չէն ահվալի կէօրիւպ տըգգաթ իտէպիլիյօր իտի :

Մէրգում, տագ գաֆասընը այտընըզտան իչէրույէ
սօգտուղու էսնատէ , Գարմէն տախի, քէնտի իլէ ճէսէսին
արասընտա պուլունտուղունտան , քէտէրնագ կէօզլէրինի
էօթէ պէրի չէվիրուպ, պու մէնզարէնին իքինճի շախսընը
արայօր իտի իսէտէ, պիր միւմքիւն կէօրէմէյօրուտը :

Գարմէն , տայիմա վիճուտի իլէ եապանինին պագը-
շընա մանի օլտուղու հալտէ , Ուէսթէրնին էսվապընտան
թուլթուպ, աշմըշ օլտուղու տէլիյէ տօղրու սիւրիւքլէտի ,
պու մէնզարէյի կէօրէպիլմէք իչիւն ճան աթմադտա օլան
եապանի , հէր նասըլսա կէօրիւպ հէր պիր հալէ վագըֆ
օլտու :

Ուէսթէրնին պաշըյըլա ումուզլարը տէլլէ տիւշ-
մէքլէ, Գարմէն, ճէսէտին տըշարըտա գալմըշ օլան գըս-
մընը տախի իչինէ եէրլէշտիրմէք իչին հէման տիկէր թա-
րաֆա կէշտի :

Եապանինին կէօզլէրի իրիլէշտի, տուտագլարը՝ սէս
չըգարմագսըզըն հարաքէթէ պաշլատըլար . մէրգում ,
չիւպհէսիզ ֆիրըրինտէն «պու տէմինքի կէօրտիւյիմ եանքի
(ամէրիգալը) տըր» տէյօր իտի :

Պիր ֆաճիանըն՝ էն միւլէլէմ գըսմընը թէշէքքիւլ
իտէն պիր մէնզարէտէ , հազըրուէն՝ նաճըլ միւթէէսսիր
օլուրսա , էօյլէտէ եապանինին սիյմասը իւզէրինտէ պիր
թէէսիւր՝ վէ պիր քէտուրէթ ալամէթի նագշ օլունտու :

Գարմէն, տէօշէմէնին իւզէրինէ սըշըամըշ օլան պա-
զը գան տամլալարընը այաղըյըլա սիլիպ թէմիլլէտի, վէ
իւզէրինի տախի քիւլ իլէ էօրթտիւքտէն սօնրա , չըգարմըշ
օլտուղու թահտայը տախի , եէնիտէն եէրինէ գօյուպ
եէրլէշտիրտի :

Եապանինին իրի սիյմասը իւզէրինտէ , թաաճիւպ վէ
թէհայիւր նըշանէսի օլան պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնիւպ,
թա գըրթլաղը իչինտէն պիր վալէյլա (աղաղակ) գօրը
վէրտի :

Գարմէն , թահտայը եէրինէ գօյուպ մը խլամագ իւզրէ
իքէն , մէզքիւր ֆէրեատը իշիթմէքլէ , պաշտան այաղա
գատար տիթրէյուպ հէման արգասընա տէճնտիւիսէտէ ,
հիչ պիր շէյ կէօրէմէտի . եապանինին գըրմըլըյա չալար
իրի սիյմասը նապէտիտ օլմուշ , վէ այտընըլըգ մէգամընտա
օլան քիւչիւք բէնչէրէ տախի թէքրարէն գաբանմըշ իտի :

Գարմէն , տըգգաթըլա էթրաֆը տինլէտի իսէտէ ,
իւսթ գաթտուքի ոարխօշարըն աճալ աճայիպ սէսլէրին-
տէն , վէ տաթսըղ նաղրէլէրինտէն մատէ հիչ պիր շէյ ի-
շիտէմէտի :

Գարմէն , տէֆաթլէ մապէսինի եիւզիւնէ կէչրիւպ
գաբըյա տօղրու իլէրլէտի , վէ սիւրկիւյի կէրիլէ չէքմէք ի-

չին էլինի գաբընըն թօբու իւզերինէ գօյտուղունտա, տը-
շարըտանս պիր ազ էվվէլ տէհչէթինի մուճիպ օլան սէտա
թէքրար իշիտիլտի, վէ սօնրա գաբընըն տըշարըսընտա
գալմըշ օլան անահտար, շիտէթլէ զէնպէրէյին իշինտէ
տէօնէրէք քիթլէնտի:

Գարմէնին կէօզլէրի գարարպայ այազլարը տիթրէ-
մէյէ պաշլատը. ֆագաթ պուճիւմէն թէքմիլ գուվլէթի
իլէ զէնպէրէյին թօբունը չէքիւպ չէվիւրէրէք գաբույլ
աշմաղա սավաշտը:

Պէյհուտէ զահմէթ... գաբըն տըշարըտան քիթլէնս
միշ խոի...

ՊԵՇ ԳԱՏԵՀ ԲՕՆԶ

Գարմէն, պէշ տագըգա գատար շիմէքտէն վուրուզ
մուշ կիպի պիւա հարաքէթ գալա գալտը:

Գարմէն, օտանըն օրթասընա գատար կէրի չէքիւպ
այազլարընը՝ Ուէսթէրնին ճէսէտինի հալի օլան թահտա-
նըն իւզերինէ գօեարագ, կիւյա վիճուտինին ազըրլըյը-
յըլա մէզքիւր թահտայը եէրինէ եէրլէշտիւմէք խթէ-
յօրուտը:

Վիճուտի, էօնէ տօղրու էյիլմիշ, կէօզլէրի եէրէ տի-
քիլմիշ, գուլագլարը՝ էթրաֆը տինլէմէյէ հասը օլունմուշ
վէ մասըէնին ալթընտա մէսթուր օլան եանագլարը ալթէլ
կիպի գըզարմըշ խոի:

Տըշարըտա, իշիտիլէն օլ պօղունուզ սէտատէն սօնրա,
հիշ պիր շամաթա օլմայուպ, անճագ զօգադտաքի գար-
մագարըշ կիւրիւլթիւլի սէտալէր իլէ, իւսթ գալտաքի
սպրիսօշլարըն նազըքլէրի սէտաաը իշիտիլէյօր ըտը քի, պու

սէսլէր, գարնաւալըն արթըգ հալէթի նէզիյէ վարմըշ օլ-
տուղունը իյմա իտիյօրուտը:

Գարմէն, պիր տազըգա գաւտար խէվֆու տէհչէթ իրէ
պիլա հարաքէթ տուրտուգտան սօնրա, Ուէսթէրնին՝ մու-
հաֆազայի նէֆսի իչին իսթիմալ իթմէք իսթէտիյի ուղուն
բըշաղը եէրտէն ալըպ, սաբընը ավուճը իչինտէ գուվ-
վէթլէ սըգտը. անլընըն պուրուշուգլարը մահլ օլտու, վէ
հէման մապէսինի չըգարըպ՝ պիլա բէրվա կէօզլէրինի գա-
բուլյա տօղրու տիքի վէրտի:

Զանն իտէրոին.քի՝ նակէհան ֆէվզէլատէ պիր պէսա-
լէթ, վէ մաղլուպ օլմազ պիր գահրիմանլըգ քէսպ իթմիշ
իտի, տուտազլարը իւղէրինտէ կէօրիւնէն տէհչէթլիւ պիր
թէպէսսիւմ, հէր նէվի թէհլիքէյի թահգիր իթմէսինէ,
վէ հէր պէլայա գարշու մուգափէմէթ իտէճէյինէ
տէլալէթ իթմէքտէ իտի. մէրգում, քէմալի հիտէթու շի-
տէթլէ ան պէ ան իւղէրինէ իտիքէճէք հիւճմէ պէլէյօրըտը,

Պու էսնատէ գարըյը աչան հէր.քիմ աախի օլսա,
չիւպհէսիզ իչի պիթմիշ օլաճագտը:

Ֆազալթ գաբը աչըլմատըգտան մատէ, տըշարըտա
տախի տէրին պիր սիւքիւթ հիւքմ իտիյօր իտի:

Ինթիզար ուղատըգճա, Գարմէնին գանը տախի պիտ
թէտրիճ աղուլուպ, ճանի վէ գաթիլ օլտուղու թէքրար
իսթըրնա տիւշմէքլէ, եհնիտէն պիր լէրզէ (գող) հրսս
իթտի զիրա օլ անսէ՝ գաթլ փթտիյի ատէմին ճէպէտի
իլէ մահրուս պուլունըյօրըտը:

Մէրգում, բէյ տէր բէյ ճէսարէթինի լայպ իթմէքլէ,
մահալի մէգքիւրտէն տըշարը չըգապիլմէք իչին, խէվֆու
տէհչէթ իյմա իտէն կէօզլէրի իլէ, օտանըն տէօրթ եանընը
թահարրի իտէր տուրուր իտի. օլ անտէ ֆիրար իթմէքտէն
պաշգա հիչ պիր շէյ տիւշիւնմէյօրըտը. օտանըն տէրու-
նինտէ պուլունան հէր պիր եշեայը գան իլէ միւլէմմա կէօր-
մէքտէ իտի. մէսէլա՝ մագթուլ Ուէսթէրնին սօն թաա-

մընտան արթմա, վէ էլան սօփրանըն իւզէրինտէ պուլու-
նան էթմէք բարչալարը, քիւլ իլէ մէսթուր օլան օտանըն
տէօչէմէսի, սօպանըն մաշասը, վէլհասըլ հէր էչեա, լիսա-
նը հալ իլէ քէնտինի իթհամ իտիյօրլար զանն իտուպ,
հաթտա Ուէսթէրնին ճէսէտինի սէթր իտէն թահտա տա-
խի, կէօզիւնէ, հարաքէթ իտիյօր կիպի կէօրիւնմէքլէ, միւ-
ճէրրէտ մէզքիւր թահտա պիլէ, իրթիքեապ իթմիշ օլտու-
ղու ճինայէթէ չէհատէթ իտէճէք խէյալի իլէ, թարիֆի
ղայրի գապիլ պիր տէհչէթէ կիրիֆթար օլմուշըտը:

Գարմէն, պու էսնատէ եէնիտէն պիր գատըն հալի
քէսպ իտուպ, նէտամէթ հըսախյաթըլըլա թիրթիր տիթ-
րէր, վէ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլայօր իտի:

Պուլունտուղու հալ, ան պէ ան աղիւս պիր վէլսամէթ
քէսպ իտէրէք, արթըգ հէր նէ օլուրսա օլտուն, պիր սա-
նիյէ էվվէլ գաշմայա գարար վիրուպ, բէնչէրէլէրտէն պի-
րինին սիւրմէսինի եօգարը գալտըրար:

Գարմէնին պուլունտուղը օտա, (Եւսվուզ չօճուզլար)
նամ եէնի զօգագտէն նազար օլունտուգտա, խանէնին
ալթ գաթը ատա օլունուպ, ֆագաթ մէզքիւր օտանըն
բէնչէրէլէրի՝ վալուա զօգաղընա նազըր իտիլէք քի, պու
հալ իլէ բէնչէրէտէն զօգաղըն գալտըրըմընա գատար է-
բէյիճէ պիր ուզագլըգ օլմաղըլա, Գարմէն, հէման պու
մէսաֆէյի էօլչիւպ պիշտի, վէ տէրհալ նէ եաբաճաղընըն
գարարը գաթիսինի վիրուպ պիթիրտի:

Զօգագտան՝ էլան ատէմլէր կէչիւպ տէօնմէքտէ, վէ
եէր ալթընտա պուլունան պօտուրումլար հէնուզ աչըգ ի-
սէլէրտէ, ֆագաթ Գարմէն, հէրչիպատապատ գաշմագ
իսթէտիյինտէն, պու կիպի մահզուրլարա չօգլուգ էհէմ
միյէթ վիրմէյուպ, հէման ալթթթաճիլ գարեօլանըն չար-
սաֆընը չէքիւպ չըգարտը, վէ թապու թուվանը քէսիւ-
միշ օլան թիթրէք էլլէրի իլէ, կիւճպէլա կիւճ չարսաֆըն
ուճունը՝ էյի քէօթիւ բէնչէրէնին պիր եանընա պաղլա-

յուպ, վէ տիկէր ուճունը տախի զօգաղա սարգը թտըգ-
տան սօնրա, աչաղը աթլամաղտան էվվէլ՝ չարսափըն ու-
ճույըլա գալտըրըմըն արասընտա օլան ուզագլըղը անլա-
մագ իչին, բէնչէրէտէն եարը պէլինէ գատար էյիլէրէք,
տըգգաթլա զօգաղը սիւզմէյէ պաշլատը:

Վալուա զօգտղը իւզէրինտէ, պիր մէյխանէճինին իս-
թիճար իթտիյի օտայըլա, քէնտի պուլունտուղու մահալին
արասընտա պուլունան տիվարտէն, նակէհան պիր էլին՝
տըշարըյա տօղրու ուզատըղընը կէօրտիւ:

Պու էլ, բէնչէրէտէն զօգաղա տօղրու սարգըլմըշ օ-
լան չարսափըն ուճունը թուլթուպ քէմալի շիտէթլէ սարստը:

Պու էսնատէ՝ Գարմէնին խէվֆու տէհչէթի վասֆ օ-
լունմագ մէրթէպէլէրէ վասըլ օլտու. ֆիրարընա մանի օլ-
մագ իսթէյէն պու զարիպ էլ, ինսան էլի օլմայուպ, իլլա
պիզզաթ շէյթան քէնտիսի իտի քի, հէնուզ իճրա իթմիշ
օլտուղու ճինայէթ, պու տէհչէթիւ իպլիսի գարշուընա
չըգարըյօր խէյալինէ զահիպ օլուպ, նակէհան մագթուլ
խաթըրընա տիւշտիւ քի, օլ անտէ այագլարը ալթընտա էօ-
լիւմ ույգուսըյըլա ույումագտա, վէ պէլքիտէ . . .

Վագսա Գարմէն, քիւսթախըղա վասըլ օլուր տէ-
րէճէտէ պի բէրվա, վէ ճէսուր պիր թապիաթէ մալիք ի-
սէտէ, ֆագաթ էզճիւմլէ զիհնի, մէնսուպ օլտուղու մէմ-
լէքէթին՝ պաղը ճին վէ գօրթլագ հէքեայէլէրի, վէ պիր
թագըմ խէյալի մասալլար իլէ տօլու օլմաղըլա՝ ֆէնա
հալտէ իւրքտի, վէ քէմալի խէվֆու տէհչէթ իլէ կէրու
չէքիլտիյինտէ, սըճագ՝ վէ պօղուճը պիր հէվանըն եիւ-
զիւնէ չարբմասըյըլա, գան գօգուսը կիպի պիր շէյ տախի
հըսա իթմէյէ պաշլատը:

Գարմէն, ագլու ֆիքրի զիյրու զէպէր, վէ խէյալաթ
իլէ հագըգաթ տէհչէթի արասընտա պիր մըգտար միւթէ-
րէտտիւտ, վէ ասիմէ սէր՝ գալտըգտան սօնրա, թէքրար
մէյուլսանէ քիւսթախըղընը էլէ ալարագ, թէքրար բէն-

չերէտէն զօգաղա տօղրու էյիլիպ, մէզ քիւր տէհչէթֆերմա էլին, աւփազ վէ եասը պիր տէլիքտէն տըշարըյա ուղանտըղընը, վէ ալթ գաթ թաւան իշիսինին պիր բէնչէրէսի գանն օլունան մէզ քիւր տէլիքտէն, թէրէսինտէ գույրուզ կիպի պիր թուլթամ պէեազ սաչը պուլունան տազ պիր գափանըն, տըշարըյա չըգտըղընը քէմալի հայրէթ իլէ կէօրտիւ :

Զօգաղըն ֆէնէրլէրի ըշըղըյը լա՝ նիմ ոուրէթտէ միւնէվլէր օլան պու աճալ աճայիպ շէքիլ, Գարմէնին էֆքեարընը ապլա թէպտիլ իթմէտիքտէն մաստէ, հաթտա տահա զիյաստէ տէհչէթինի մուճիպ օլույօրըտ :

Մէզ քիւր էլ, միւճէրրէտ եէրլինտէն դօքարմազ զայրէթի իլէ շարսաֆըն ուճունը՝ միւթէմատիյէն չէքիպ տուրույօր թաի քի, պու աճէլիյաթ, պօղունուզ պիր աէտայը լա վէ Էէք ահէնկ պիր պէսթէ թէրէննիւմի իլէ իճրա օլունա մազ իւզրէ իսի :

Գարմէն, զիհնի գարըշմըշ, թապու թագաթը քէսիլմիշ, վէ գուվլէթու գաւտրէթինի զայպ իթմիշ օլտուղու հալտէ, թիթրէյէրէք բէնչէրէյէ տայանըպ տուրմըշ իտի :

Պու արա տըշարըտան պիր այագ սէսի իշիտիլիւպ, այնի վագըթտա օտա գարըսընըն իքի ճիհէթինտէ պուլունան այտընղըգլարըն գապա ճամլար, նիմ պիր ըշըղլա թէնլիլ օլունտուլար, վէ այագ սէպլէրի տաիսի՝ թա գարընըն էճիւնտէն իշիտիլմէյէ պաշլատը :

Գարմէն, քէնտույի տէրտէսթ իթմէյէ կէլիյօլար գաննընա գաճիպ օլտու :

Գարմէն, կիլիֆթար օլտուղու էվհամու խէյալաթը միւտհիշէսինտէն, հիշ օլմազսա պու սուրէթլէ օլուն գուրթուլապիլէճէյի իւմիւտի իլէ կէօղլէրի բալլաստը, զիհնին իւթիլըս իտէն վէհմու խէյալաթ մահվ օլտու, վէ թէքրալէն էվվէլքի գուվլէթու ճէսարէթինէ սահիպ օլապիլտի :

Դարընըն տըշարըսընտա պիլիքէն ատէմլէլ՝ եիւքսէք

սէտադրւա կէօրիւշմէքտէ իսիլէր. Գարմէն, պունլար միւ-
ճէրրէտ քէնտի հագգընտա կէօրիւշիյօրլար զաննընտա
պուլունտը. պու առա պիր էլ, անահտարը սիւրմէնին ի-
շինտէ չէվիրտի իսէտէ գարըյը աշամազ օլտու :

Գարմէն, բէնչէրէյէ գօշուպ զօգաղը պիր տահա կէօզ-
տէն կէշիրտի. տիւլարտան տըշարըյա չըգմըչ օլան էլ վէ
գաֆա նապէտիտ օրմուշլար իսէտէ, ֆագաթ չարսաֆըն
պաղը պիւսպիւթիւն չէօղիւլմիւշ օլմաղըյա, շիւպհէսիզ
քէնտի վիճուտի սըգլէթինէ թահամմիւլ իտէմէյէճէք իտի.
մէրգում, նէ եաբաճաղընա սէրիան գալտար վիրուպ հէ-
ման բըչաղը եէրտէն գաբտը, վէ սօպանըն տէմիր մաշա-
սընը տախի տիկէր էլինէ ալտըգտան սօնրա մօմիւ սէօն-
տիւրտի, վէ տէրհալ գարեօլանըն բէրտէսի արգասընա
սըշրայուպ կիզլէնիվէրտի :

Յըշարըտա իսէ, գարըյը գըրմաղա սավաշանլար,
կիթտիքճէ զայրէթլէրինի արթըրմադտա իտիլէր, ֆագաթ
անահտար՝ սիւրմէնին իշինտէ պէյհուտէյէ տէօնիւպ, նի-
հայէթ զէնպէրէյին պօղուլմասընտան պաշգա պիր չէյ
հուսուլէ կէլմէտի :

Փագաթ պու հալ, էօյլէ ուզուն միւտտէթ տէվամ
իտէմէյուպ, նիհայէթ էր եա կէճ գարը միւճէրրէտ ա-
շըլաճաղընտան, Գարմէն, զուհուր իտէճէք օլան հէք վա-
գապէ հազըր պուլունույօրտը :

Գարմէն, գարընըն տըշարըսընտա պուլունանա տտէմ-
լէրին, քէնսուլի տէրտէսթ իթմէք իշիւն իրսալ գըլընմըշ
զապթիյէ մէմուրլարը օլտուգլարընա գանաաթ կէթիրիւպ,
մէրգումանըն իշէրի կիրտիքլէրինտէ, պաղթէթէն իւզէր-
լէրինէ հիւճիւմ իթմէքլէ, եօլու սէտտ իթմէյէ գալտար
վէրմիւշ օլմաղըյա, բէլէնիկ կիպի քէնսուլի թօրլայարադ,
հէման պիր համէտէ սըշրայուպ վուրմաղա ինթիզար ի-
տիյօրըտը :

— Ա՛հ մէլուն անահտար - տէտի տըշարըտան պօղունուգ պիր սէս :

— Գարըյը գըրըվէր - տէյու ճէվապ վէրտի , տիկէր պիր սէտա :

Պու սօն գարար գապուլ օլունուպ՝ իքի իւշ քիշի պիր տէն թէբմէլէր իլէ գարըյը տէօյմէյէ պաշլատըլար քի , հէման սիւրկի՝ եէրինտէն ֆըրլատը՝ վէ գարը տախի սըրթ իւսթի աշըլը վէրտի :

Գարմէն, նիմ սուրէթտէ գարեօլանըն բէրտէսինի աշուպ, վէ բըշաղը տախի ալուճը իչինտէ սըգարապ հիւճիւմէ հաղըրլանտը . . . ֆագաթ զապթիյէ մէմուրլարը եէրինէ, գարընըն էշիյի իւզէրինտէ, մասքէսի եըրթըլմը օլտուղունտան՝ եալընըզ պաշը ինսան օլտուղու հալտէ՝ Պայկունըն մաթէմնապ սիյմասը կէօրինտիւ քի, արգասընտան անճա իւշ տէօրթ տիլիմի գալմըշ օլան գալուն, վէ իրի պօրուսույըլա միւսէլլահ օլան թալիֆէ իլէ պէրապէր ճիւմէսի իշէրույէ կիրտիլէր :

Գարմէն, պունլարը կէօրտիւյիւնտէ՝ տէրհալ բէրտէյի ինտիրուպ գարեօլանըն արգա ճիհէթինէ էնէրէք , քէնտույի լայըգըյըլա կիզլէտի :

— Միւսիւլէ՛ր միւսիւլէ՛ր - տէյու հայգըրմագտայըտը, տըշարըտան Օթէլին ուշաղը - պու օտա թութուլ մուշտըր տէյօրում սիզէ, պուրատա պաշգա աոտամ վար . . չիմտի միւնազաա չըգարաճագսընըզ . .

— Թամ վագթը տըր - տէյու ճէվապ վէրտի ժօզէբէն, սարխօշլուգտան տիլի տօլաշարապ ,

— Հաթտա թամտա եէրինտէ տիր - տէյու իլապէ իթտի . Հինա թավուզը թէմքինլի պիր հալ իլէ ,

— Էօյլէ իսէ - տէտի Այը , (մէրգումըն բօսթը եըրթըլուպ Բալթօ էթէյի կիպի էօնի աշըլմըշտը) - վագթը վէ մահալ ույղուն օլտուգտան սօնրա, արթըզ հէր շէյ մինասիպէթինտէ օլմուշ օլուր :

Պունլար պէշ քիչի օլուպ, սօն տէրէճէ սաթխօշ օլ-
տուգլարնտան՝ պիլա իհթիրազ ճէպրէն մէզքիւր օտայա
կիրմիլէր իտի . Օթէլ ուշաղընըն էլինտէ պուլունան
մուժ՝ մէրգումանըն սիյմալէրինի նիմ՝ սուրէթտէ թէնվիր
խոյօր իտի :

— Միւսիւլէ՛ր միւսիւլէ՛ր - տէյու թէքաւրլատը ու-
շագ, քէնտի տտիի մէրգումանըն արգալարնտան օտայա
կիրէրէք - իշթէ կէօրիւյօրպունուզ ա՛, մուժ տալիս սէգն
տիւրիւլմիւշ տիր . . . պուրատա պիր միւսիւ իլէ պիրտէ
մատամ վաք քի . . .

— Պու հալ թապիլի տիր, տայիմա պէցլէ օլուր -
տէյու ճէվապ վէրտի եաքը գալմըշ օլան գավուն :

— Սէն պուրատան տէֆ օլուպ կիտէճէքմիսիմ -
տէտի Հինտ թաւուղը, ուշաղըն ումուղընտան թութուպ
արշարը աթմագ իսթէյէրէք :

Ուշագ՝ կիւճի վէ դուվվէթի պիր տէլիգանլը օլմա՛
ղըլա, հէման ճիւմէսինինտէ հագգընտան հէլէպլիլի ի-
տի խէտէ, բաթըրտը չըգմամասը իչիւն սէօղլէրինէ՝ պիր
հիւլիլէթ վէրիպ ,

Ուշագ. - (Հինտ թաւուղընը ուսուլ իլէ պիր եանէ
իթէրէք) էֆէ նտիլէք, րէճա իտէրիմ պիրիպիրիմիլին սէօղ-
լէրինի անլայալըմ :

Ժօզէրէն - էվէթ սէօղիւմիլի անլայալըմ :

Ուշագ. - Պու օտա սիղէ վէրիլէմէզ, չիւնքի թու-
թուլմուշ տըր, վէ պուրատա պաշգա առամ վար :

Ժօզէրէն - էօյլէ իսէ պիղէ պաշգա պիր օտա վէ-
րինիլ :

Ուշագ. - Պաշգա օտամըլ հօգ . . . ճիւմէսիտէ թու-
թուլմուշ տըր :

Ժօզէրէն. - Էհ էօյլէ իսէ պու օտայը վէրինիլ :

Ուշագ. - Ֆագաթ միւմըլան տէյիլ տիր տէյօլում
սիղէ :

Ժողերեն: - (Գապիլի իթիրազ օլմայան պու մանթըզա մուվաֆըզ մուհապէրէյէ տէվամ խտէրէք) էօյէ խտէ պիզէ պաշգա պիր օտա վէրինիզ:

Ուշագ. - Ֆագաթ զաթէն սիզէ պիր օտա վէրիւ միշ տիր:

— Պիզէ վէրիլէն օտատա պէշ նէֆէր մատամլարը միզ վար քի, քէօր սարխօշ մասանըն ալթընտա եաթը յօրլար . . . Թէմքինլի վէ սօուզ գանլը ատէմլէր իչին, պու կիպի պիր մէնղարէտէ պուլունմագ ատիլիք տիր - տէյու պասթը մէգալ իթ տի, բօսթը եըրթըլմըշ օլան Նյը — պունտան գաթի նագար, պիզ՝ մուհիմ պիր մէսէլէ հագ գընտա միւզաքէրէ խտէճէյիլ քի, մէրսումէ գատընլար օյանըպ տէրհալ կալօպ օյնայաճագլար, վէ իշթէ անլա յօրսուն ա՛ պու հալ պիզիմ իշիմիզէ կէլմէզ:

Ժողերեն. - (Հինտ թավուղընա խիթապէն) էյ Բօպի, մուհապպէթ հագ գընտա շու թէրէննիւմ իթտիլին պէս թէլէրի թէրրարլա պագալըմ՝ . . . սօուզ չօգ, վէլաքին պու միւսիւ իլէ մատամ, օտալարընըն բէնչէրէսինի գա բամայա ունութմուշլար . . .

Բօպի. - (Խանի Հինտ թավուղը) ահ քիւսթախ միւս սիւ . . . աուլղուսըզ մատամ . . . նէզլէտէն գօրգմայօր մուսընըզ:

Ժողերեն. - (Պաղըրարագ բէֆիքլէրինէ) հէ՛ . . . սիզէ պիր շէյ սէօյլէյիմի եահու, պուրատա քիմսէ եօգ . . . պու մատամ վէ միւսիւ տէտիքլէրի սըրֆ խէյալաթտէն իպարէթ տիր . . . պիզ պու մահալին սահիպի օլտուզ կիթ տի . . . (ուշաղա խիթապէն) հա՛յտէ տէլիգանլը, չա բըզ պիզէ պէշ գատէհ բօնչ կէթիր:

Ուշագ, մէրգումանը օտատան տըշարը չըգարմագ իչին արթըզ սէօզ պուլամայուպ,

— Քէյֆինիզէ եա, խիթէրսէնիզ աուրըն, պէն շիմտի կիտիպ գարաղօլա խապէր վէրէճէյիմ - տէտի:

Ժողերէն. - Գարաղօժը . . . Փագաթ գարաղօյըն՝
պիղիմ պէշ գատէհ բօնչըլա նէ մինասիպէթի վար , ահ
ազըլըրը չօճուգ , սէն քիմի իլէ սէյլէշտիյինի պիլիյօր-
մուսըն , սէնի իլէ միւքեալէմէ իտէն պէնիմ , Ժողերէն
տիր , օլ մէշհուր տօգթօր Ժողերէն տիր քի , իլէրուտէ մէք-
թէպը թըպպիյէնին պատիյի շէրէֆի օլաճագ տըր , սէնի
իլէ գօնուշան՝ շու Հինտ թավուղը թիւյլէրի ալթընտա
մէսթուր օլան , Բօսի տիր քի , հէնուգ շաիրմի , մաքի-
նիսթմի , եախօտ ագթօրմի օլաճաղընը պիլէմէյօր իսէտէ ,
Փագաթ հուտուտաըզ պիր միւսթագպէլի օլաճաղընա
շիւպհէ իտիլէմէզ , սէնինլէ միւքեալէմէ իտէն օլ էտմն
Յիւրանտէն տիր քի , եաըըր քէսիլմիշ պիր գաւլուն շէքի
թահտընտա , շանու շէրէֆէ հէվէսքեար պիր գալպէ մալիք
օլտուգտան մատէ , հուգուգ իլմինի թահսիլ իտուպտա ,
իլէրուտէ պիր մէշհուր ալօգաթ օլաճաղը տէրքեար աըր .
էվէթ , սէնի իլէ մուհավէրէյէ կիրիշէն , Այը գըլըղընտա Լէօն
Յիւշէսնէլ նաւ ասըլգատէ զաթ տըր , վէլհասըլ շու Գայ-
կույըտա կէօրիւյօրմուսըն . . .

Ուշագ. - (Սապըրսըղըլգլա) էյ կէօրիւյօրում . . նէ
օլմուշ :

Ժողերէն. - (Այըր պիր վագար իլէ) պու Գայկու . .
պունատա Յընիզաու տէրէր . . .

Ուշագ. - Էյ նիհայէթ . . .

Ժողերէն. - Յընիզաուըն նէ օլտուղունը պիլմէյօր
մուսըն :

Ուշագ. - Սահիհէն պիլմէմ . . Փագաթ ալլահասէն
պըրագ իշիմէ կիտէյիմ . . .

Յընիզաու վէ Յիւրանտէն , պու արա սօֆրանըն իւղէ-
րինտէ իքի գատէհ քիրշ պուլարագ , սուսըուս թօգալա-
շըպ շագմագլա մէշղուլ իտիլէր :

Ժողերէն. - (Սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք) Յընիզաու՝ ա-
տէթա պիր պիլմէճէ տիր , հալլ օլունմագ պիր միւլամմու

տըր . . . անլայօրմուսըն հայլա՛գ . . .

Ուշագ. - (Գարեօրայա եագլաչըպ) միւսիւ, մա՛տամ, բէճա իտէրիմ, ազըճըգ տահա թահամիւլ իտինիգ, շիմոի գարաղօլ կէլտիլիճտէ հէր շէյ խիթամ պուլուր:

Պու արա ժօղէբէնին ուզուն պօյու, խքի եանընա տօղբու եայլանտը, վէ սարիսօշ բէֆիգլէրինին գօբարտըգլարը գահգահա սէտալէրինտէն իւրբէրէք, թէրէտտիւտ իլէ ուշաղա խիթապէն:

— Այ օղուլ պագսանա, միւսիւ վէ մատամ տէտի. յին զաթչար, շու բէնչէրէտէն գաչըպ կիթմիշլէր - տէ. յինճէ, ուշագ տէրհալ բէնչէրէյէ տօղբու գօշտու, վէ իլք տէֆա ժօղէբէնին ֆարգ իթմիշ օլտուգու՝ զօգաղա սար. գըլմըշ օլան չարսաֆը կէօրտիլիճտէ, ազիմ պիր խէլէ. ճան վէ վթէլաշ իլէ,

— Ահ բարալարը վէրմէտէն գաչըպ կիթմէք հա . . . պու Երօւր շէյմի տիր - տէյու հայգըլար - իւրօղըլ թութընըլ իւրօղըլ . . .

Մէրգում, տէրհալ գարեօրանըն եանընա գօշարագ, ալէթթամիլ բէրտէլէրի գալարրըպ իչինտէ քիմնէլէր օլ մատըլընը կէօրտիւ . . .

— Խըրօղըլ իւրօղըլ - տէյու ավաղ ավաղ հայ. գըլրտըլար պէշ նէֆէր սարիսօշար . . .

Գարմէն իսէ, գարեօրանըն արգասընտա իքի գաթ օլտուպ կիգլէնմիշ օլտուգու հալտէ, սէտաար իշիտիլմէսիւն տէյու նէֆէս պիլէ ալմայօրտը:

— Եիրմի ֆըրաշնգըգ պիր հէսապ . . . - տէաի ու. շագ քէնտու քէնտույէ, իրի ստըմիսըլ իլէ օտանըն տէրու. նինի տօյաչարագ - ֆաղաթ պու գատար ճիւզվի պիր շէյ իչիւն թէհիլիքէյի կէօղէ ալտըրուպտա, պէօյլէ իքի գաթ պինատէն զօգաղա աթլանըլըրմը . . . շիւպհէսիլ սօֆրա թագըմընը չալմըշ օլմալըտըրիսը:

Ուշագ, թագըմլարըն՝ սօֆրա իւզէրինտէ մէվճուա

պուլունտուղունը թապտիգ իթտիքտէն մատա, Ուէսթէր-
նին պըրագմըչ օլտուղու ալթուն իլէ աօլու քէսէյի տա-
խի պուլարագ :

— Պա՛գ պա՛գ, հիչ օլմաղսա պախչիչի օլտուն պը-
րագմըչլար - տէտի, մահգուղիլէթ իլէ կիւլէքէք ,

ժօղէքէն . - է՛հ հայտէ էօյլէ իսէ իշլէթիմիզի ալ
կէթիլ :

Ճընիգաու . - Պէշ դատէհ բօնշ, ֆագաթ պէնիմքի (քիրշ)
իլէ օլտուն :

Բօպի . - Պէնիմքիտէ բօմըլա օլմալը :

Յիւրանտէն . - Պէն գօնեագլը իսթէրիմ :

Լէմաճիւշէսնէլ . - Պէնիմքինէ (մատէր) գօյ :

Ժօղէքէն . - Պէնիմ բօնշլըմը (բօմէն) իլէ եաբաճագալն
- տէյուպ , գօլլարընը ուզաթաը , վէ բարմագլարը ֆուգէ-
րինտէ սայարագ :

— Քիրշ, Բօմ, Գօնեագ, Մատէր, Բօմէն, հէրսի պիր-
տէն պէշ էտէր զանն իտէրիմ տէյիլմի , էվէթ հէսապ
թամամ տըր, հայտէ չարըգ էթ չարըգ , եօգսա չիմի
պօրուսըլա գաֆանը բաթբատըրըմ հա - տէտի :

Ուշագ , ճէվապ վէրմէքսիզին տուրտուղու եէրտէ
պիլա հարաքէթ գաթըշըտը , մէրգոսմ , շաշըրաքընտան՝
ալըգ ալըգ , վէ աղըր պիր գարըշ աշըլմըշ օլտուղու հալ-
տէ , քէմալի հայրէթլէ եիրմի պէշ ատէթ նաբօլէճն ալ-
թունընը հավի պուլունան Ուէսթէրնին քիսէսինէ պագ-
մագլա աօյամայօր իտի :

Մէրգոսմ , քէմալի թէհալուրլէ շաշըրմըշ , ալըղլան-
մըշ , վէ ագլը պաչընտան զիտէրէք պիւթիճն պիւթիճնէ
պունալմըշ օլտուղու հալտէ քէնտու քէնտույէ :

— Եիրմի ֆըրանգ մէստրիֆ իչին , տէօրթ ելազ սէք-
սէն ֆըրանգտա ուշագ պագչիչի . . . տօղրուսը միւշթէրֆ
տէտիյինտէ պէօյլէ օլմալը - տէյօր իտի :

Բօպի , ժօղէքէնին պօրուսընը ուշագլն գուլաղընա

գօեարագ, պողպղընը երթարճասընա :

— Նէ ալթուն , վէ նէ տախի ազամէթ , պունլար
ասլա պիղի մէսուտ իտէմէզլէր - տէյու հայգըրտը :

Ուշագ, գօրգուսընտան հէման պիր եանէ սըչրատը,
վէ պէշ նէֆէր սարխօշլար տախի մէրգուսը իհաթա իտէրէք :

— Եա' բօնչ , վէ եախօտ էօլիւմ - տէյու հայգըր-
տըլար :

Ուշագ, գուլագլարընը էլի իլէ գաթայարագ Փիրալ
իթաի :

Օլ անտէ պիղիմ պէշ նէֆէր սարխօշլար, սօփրայը օ-
տանըն օրթասընա գօյոուլար :

Ժօզէրէն՝ պօրուսընը պիր քէօշէյէ վազ իթաի, Բօպի՝
Հինտ թափուլը գըյաֆէթինի սօյունտը, Յընիզառ՝ Պայկու
թիւլէրինի , վէ Յիւշէսնէլ Այը բօսթընը սըրթընտան
չըգարտըղը կիպի, Յիւրանտէն տախի՝ քէնտի գափունընը
պագըսընը եէրէ ֆըրլաթտը քի, հէման օտանըն տէրու-
նինաէ զայէթ եագըչըգլը , վէ թէնասիւպը էնտամլէի
եէրինտէ պէշ նէֆէր տէլիգանլըլար զահիր օլուպ՝ տէր-
հալ իսթէտիքլէրի կիպի սօփրանըն պաշնա կէչէրէք օ-
թուրտուլար :

Ժօզէրէն. - Մէճլիս քիւշատ օլունմուշ տըր , քիմ
սէօզ իսթէյօր :

— Պէն - տէյու ճէվապ վէրտիլէր , տէօրտիւ պիր
աղըզ :

Ժօզէրէն. - (Անլընը գաշըեարագ) արգունըղը իճրա
իթմէքլէյիմ միւմքիւն օլամահաճագ տըր , ֆագաթ պու
մէսէլէյի տախի հալլ իթմէք իչիւն նութգ իթմէք հագ-
գընը, պիզղաթ քէնտիմէ իթա իտէճէյիմտիր, իմտի րէճա
իտէրիմ, էվլէլա շուրայը պիլմէլիսինիզ քի , աճէպա՝ աղըր
վէ էհէմլիյէթլի մէսէլէլէրին հալլու թէսլիյէսի խուսու-
սընտա , լայըգըլըլա միւզաքէրէ իտէմէյէճէք գատար
սարխօշմըսընըզ , իշթէ պուրայը պիլմէք իսթէյօրուտում :

Յիրանտէն. - Պիզ սարխոշըզ . . . ֆագաթ պունտան
զիյատէ սարխոշ տախի օլապիլիւր իտիք . . . հէլէ տուր շու
բօնճլարըմըզը կէթիրսինէր :

Լէօն Յիւշէսնէլ. - (Պիր նէվի աղըր վագար իլէ) բօնճ-
տան սօնրատա սիզ սիւքիւթ իտէճէքսինիզ , վէ պէն սէօզէ
պաշլայաճաղըմ ,

Պունլար, եիւզլէրինտէ մառքէ օլտուղու զէման , ժօ-
զէքէնին ըիյասէթի թահտընտա պուլունտուգլարը զանն
օլունույօր իտի իսէտէ , ֆագաթ եիւզլէրի աշըլտըղընտա
ճիւմլէսիտէ , վէ հաթտա ժօզէքէն տախի , Յիւշէսնէլին
հուզըրունտա պիր նէվի իհթիրամ՝ վէ իհթիրաղ իլէ տալ-
րանմաղա մէճպուր օլտուգլարը անլաշըլլօր ըտը :

Յիւշէսնէլ, իպթիտա նութգ իթմէք հագգընը քէն-
տույէ հասը իթտիյինտէ , հիշ պիրի իթիրաղ իթմէյէ ճէ-
սարէթ իտէմէզ օլտու :

Յէրհալ տէօրթ նէֆէր ուշագլար , վէ միւսիւ Բօլիպ
տախի քէնտույէ մախսուս օլան սուրէթի մէնֆուրէսի իլէ ,
հէրպիրինին էլինտէ պիրէր գատէհ բօնշ օլտուղու հալտէ ,
օտատան իշէրի կիրտիլէր :

Գատէհլէր սուրէթը միւնթաղամատէ սըրայըլա տի-
ղիլտիլէր :

Յիւշէսնէլ. - (Գատէհինի եիւքսէլթէրէք) սաղլը-
ղըմըզա :

— Սաղլըղըմըզա - տէյու ճէվապ վէրտիլէր ճիւմ-
լէսի պիրտէն :

Գատէհլէր սօն տաւլապընա գատար պօշանըպ , թէք-
րարէն լէպալէպ տօլտուրուլտու :

Յիւշէսնէլ. - Իճրա իթտիյիմիզ տիվանէլիյին սօն կիւնի
իլին :

Ճիւմլէսի պիրտէն. - Զէվգու շէվգիմիզին աշգընա . .

Յիւշէսնէլ. - Հա'յըր հա'յըր , տիվանէլիյիմիզին սօն
կիւնի աշգընա . . .

Տիրանտէն. - Նի՛չիւն սօն կիւնիւմիդ իշխան տէյօրսուն,
համտ օլսուն հիշ պիրիմիլտէ խաւթա տէյիլիզ:

Տիւշէսնէլ. - Սուս տա բօնչընը իշմէյէ պադ:

Մէճլիս քէմալի իթաաթլէ, Տիւշէսնէլին թէքլիֆ իթ.
տիլի իտարէյի ագտահ բէսմինի գապուլ իտուպ իշտիլէր:

Տիւշէսնէլ, պօշ գատէհինի սօփրանըն իտգէրինէ վաղ
իտէրէք ալաղա գալգալը վէ մէճլիսին բէյիսի մէգամբնտա
օլան ժօգէբէն տախի, սիւքիւթ օլունուպտա՝ աշօյլէնիլէ.
ճէք օլան նութ գա տըզ գաթ իտիլմէսի իշխան, իքի բօնչ
գաշըզլարընը պիրի պիրինէ վուստու, Տիրանտէն, Յընի.
զաու, վէ Բօպէ, տիրաէքլէրինի սօփրայէ տալաթալըլար:

Գարմէն, կիզլէմիշ օլտուղու պաշընը՝ ուսուլ իլէ չար.
սափըն ալթընտան գալտըրըպ տինլէմէյէ հազըբլանտը:

9

ԹԸԼԸՍԸՄԼԱՐ

Լէօն Տիւշէսնէլ, թէմբինի պիր վաղիյէթ քէսպ իտէ.
րէք, շու վէչ իլէ իտարէյի քէլամ էյլէտի:

— Յիւնեատէ տալիմա զէվդու սէֆա, վէ էյլէսնէ
իլէ վազըթ կէշիրմէք կիպի միւշկիւլ, վէ պըզտըրընը
պիր հալ տահա օլամաղ օլտուղունըն ինքեարը գապիլ
աշիլ տիր, եանի պատի հէվա էյլէսնէյի տէմէք իսթէ.
րիմ, չիւնքի զէվդու սէֆահաթըն իճրասը բարայա թէ.
վազուֆ իթտիլինտէն, օ վազըթ պու հալ առէթա տիլ
նէլիք օլմուշ օլուր . . . եավաշ եավաշ եաշմըզը ալըպ,
կիթտիքճէ իհթիյարըզա եիւզ թուլույօրուզ, պէն եիրմի
պէշ եաշընա վարարմ, Մակէդոնիյա հիւքիւմտարը՝ պէօ.
յիւք Ալէքսանդրի պու եաշտա օլտուղու էմնատէ զաթէն
իշինի կէօրմիւշ իտի . . .

— Հաթտա նաբօլէօն տախի . . . — տէտի Բօսլի, սէօզէ միւտախէլէ իթմէք իսթէյէրէք ,

— Սո՛ւս — տէտի Տիւչէսնէլ , վէ սէօզիւնէ տէվամ իտուպ — մալիւմ տիր քի , տէլիգանլըլըգ՝ հէսապ վէ իշ կէօրմէք վագթի օլտուղու կիպի, իհթիյարլըգ տախի իշ սիզլիք, վէ թէնպէլլիյին հէնկեամը տըր. ինսան՝ օն եէտի եաշընտա իքէն , օթուզ եաշընտա օլտուղունտան զիյատէ ագիւլանէ տիւչիւնէպիլիր . . . եանի տէմէք իսթէրիմ քի , պիզ հայլըճա կէճ գալմըշըզ , չիւնքի սագալմըզտա հէր եէնի պիթէն գըլ , պիզիմ մանէվի սուրէթտէ տիւշմէ-միզէ պիր նիշանէ տիր . . . իշէլիմ . . .

Մէճլիս, տէրհալ պու էմրէ միւթապաաթ պիրլէ գա-տէհէրինի պօշալթտըգտան սօնրա , թէքրար տիրսէքլէ-րինի սօֆրանըն իւզէրինէ վազ իթտիլէր :

Լէօն Տիւչէսնէլ , պալատէ մուհարրէր սէօյլէտիյի պու մուգատտէմաթը, վէ եախօտ ըումուզաթը, չարըգ՝ վէ հա-քիմանէ սուրէթտէ թէլաֆֆուզ իթմիշ օլուպ , զարիպ վէ մէճաղի պիր մանայը հավի օլան պու քէլամլէր , ըէֆիք-լէրինին ֆէրսուտէ գիհինլէրինէ պիր նէվի հայրէթ վիր-մէքտէ իտի քի, մէրգուլմըն մէգալէսինտէ օլան լուզէթլէրի անլամըշլար իսէտէ , հալ պու քի ասըլ մագսատընըն տօ-լամպաճըլը քէօշէլէրինէ վագըֆ օլմաղա չալըշտըզլարըն-տան , գիհինլէրի գարըշարագ պիւսպիւթիւն ըիշթէյի մա-նայը զայպ իթմէքտէ իտիլէր :

Լէօն սախի, տիկէրլէրի գատար սարխօշ իտի իսէտէ, ֆագաթ իշրէթէ տայանապիլիր օլմաղըլա , մէսթ հալտէ պիլէ՝ սէօզլէրի սէրպէսթ , վէ միւհսսիր օլուպ , խաֆիֆ սուրէթտէ գան լէքէլէրի իլէ միւլէվիլին օլան կէօզլէրի , ազ չօգ մանթըգանէ (տըրամաւանօրէն) պիր միւլահազաթ շուլէսի իլէ բարլայօր իտի :

Մէրգուլմ, ուզոն պօյլու վէ թէնասիւպը էնտամը եէրինտէ պիր տէլիգանլը իտի իսէտէ, ֆագաթ վագթին-

տէն էվէլ պաշտանըմը շ Օլան զէվգու սէֆահաթըն սույի
թէէսիրի իլէ, ազ չոգ եանըգ գալմը շ Օլտուղու կիպի, ախյ
մապը տախի գամէթինէ միւշապիհ իտի. քէմալի սիւրաթլէ
աչըլըպ գաբանմագտա Օլան քիրբիքլէր, աղլու զէքեա քու-
լէսի իլէ բարւայան կէօղլէրի էթրաֆընտա, զարիպ պիր
տայիրէ չէվիրմիշ իտիլէր:

Լէօն Տիւշէանէշ, արգապընա արմը շ Օլտուղու Այը
բօսթունըն ալ թընտա զարիպ, ֆագաթ թէմիշ պիր էշ
պիսէյի լապիս պուլունմագտայըտը:

Մէրգումըն, սօլ թճրաֆընմոն օթուրմուշ Օլան Ժօ-
զէբէն, սատէտիլ վէ գօրգագ սիյմալը տարընա պիր տէ-
լիգանլը Օլուպ, իշմիշ Օլտուղու բօնշարըն թէէսսիրի իլէ,
աչըգ պիր ըէնիլը քէպուտիլէ չալար կէօղլէրի, կեահ բար-
լար վէ կեահիտէ գարարըր իտի. մէրգումըն թափուր հա-
լինտէ, եալընըգ պիր նօրման քէօյլիւսիւնին իսթտտանէ
չօլթալըղը, նիւմ սուրէթտէ կէօրիւնիյօր իտի:

Հինտ թալուղը Բօպի, պաշը սարխօշլուգտան աղըր-
լաշմը շ Օլտուղունա ըաղմէն, խօտընէնտանէ միւտէպպիր-
լիք վէ քիւսթախըգ իպրաղ իթտիյի կիպի, կէօղլէրինտէ
տախի ազ չոգ պիր գուրնաղըգ շուլէսի մէվճուտ իտի.
էգճիւմիշ Բօպի, թայիֆէյի նիսայը ճէլպ իտէպիլէճէք սու-
րէթտէ սէվիմիլի պիր տէլիգանլը Օլուպ, հալինտէ, վիլայէթ
ագթէօրլէրինէ, վէ եախօտ մէթէպը թըպպիլէ թալէ-
պէկեանընա մախսուս Օլունա կէլէն պիր թավը միւշահա-
տէ Օլունույօր իտի:

Տիւրանտէնին՝ եուս եուվարըագ պիր պաշը Օլուպ,
տայիմա կիւլիյօր իտի. մէրգում իրի եարը, ըիյաքեարըգ-
տան արի, վէ սատէտիլ պիր տէլիգանլը Օլմաղըչա, քէն-
տույի սիւպիւք միւզաճ կէօսթէրմէյէ սօն տէրէճէ պէզլը
ղայրէթ իթմէքտէ իտի. Տիւրանտէն, Օլ կիւնի քէնտույէ
այիտ Օլան կիզլի պիր էֆըքարէ մէպնի, էրի պիր գազուն

պապուղունա պիւրիւնմէքէ մասգարա օլմայը մինասիպ կէօրմիւշ իտի :

Ժօղէբէնին՝ «մուամմա» տէյու թէսմիյէ իթտիյի՝ Պայկու չէքլինտէ կէօրտիւյիւմիւզ ճընիզաուս կէլինճէ , մէրգում , զաիֆ , սէրտ չէհրէլի վէ միւթէքէպպիր պիր զաթ օլուպ , սիյմասընտան՝ գաշ եաշընտա օլտուղու անլաշըլմագտա իսէտէ , ֆագաթ անլընըն տազլըզընա նազարէն , ըէֆիգլէրի իչինտէ էն միւսիննի , եանի օթուզ եաշընա գատէմ պասմըշ օլտուղու թախմին օլունապիլիր իտի . պէյազ պօյունպաղըսընտան մատէ՝ կիյտիյի էլպիսէ , սէրաբա սիյահ օլտուղունտան , պիր նէվի բէրհիզքեարլըզըզհար իթմէք իսթէտիյինէ ըաղմէն , ըիյաքեար վէ միւտահին պիր քիմսէ օլտուղու բէք գօլայ ֆէհմ օլունապիլիյօր իտի :

Մէրգում , օլ անտէ քէօր սարիսօշ օլուպ , ինճէ իք պուրնը՝ աթէշտէ գըզարըմըշ քէօմիւր բարչասը կիպի գըպ գըրմըզը օլմաղըլա , շու մէսթու սերկէրտան հալինտէ տախի , աղըր վագարլըզ , վէ բէրհիզքեարլըզտան պագը գալմըշ ճիւզվի էսէրինի՝ էլան հըֆզ իտէպիլմէյէ չալըշըյօր իտի քի , պու հալ մէրգումին սիյմասընը պիւսպիւթիւն՝նէֆրէթամիզ գըլմագտայըտը :

Գատէհլէր բէյտէրբէյ պօշանմագտա , ժօղէբէն՝ թէքբար սիւքիւթ իտիլմէսի իչիւն գաշըզլարը բօնչ գատէհինէ վուրմագտա , վէ Ֆիւչէմնէլ տախի շու վէչհ իլէ սէօղիւնէ տէվամ իթմէքտէ իտի :

— Էֆէ՛նտիլէր , պու տիւնեայը եարատըճը պիր Սլլահ վար տըր , վէ նասըլ քի պիզիմ մէշհուր շաիր Պէրանթէ , պիր տագըգա զարֆընտա Սլլահին վար օլտուղունը իլան վէ թասսիգ իթմէյէ հիմմէթ պուշուրմուշլարըտը , էզ Ֆիւմէ մատէմ քի տիւնեա ֆէնա բուրէթտէ թէշքիլ իտիլիշ տիր . իմտի պիր չէյթանըն տախի մէվճուտ պուլունաճաղը աշիքեար տըր :

«Իհիծիմալ քի պու սէօզ, ճահիլանէ պիր մէգալէ կէօրինէճէքտի սիզէ. էկէրչի ազ կիւնտէն, պէշիմիզտէ մէտարը թէայ յիւշիմիզի, շէյթանըն գույրուղու ալթընտա արամագլըղա մէճպուր օլաճաղըմըզը իւլալէ, վէ պէյան իթմէյէյիտիմ» :

«Պէնիյի պէշերին էօմրիւ չօգ ուզուն տըր, եէթէր քի իքի եա իւշ սէնէլէր ըէֆահը հալ իլէ եաշայապիլսին, զէվ գու սէֆա վէ էյլէնճէ տէնիլէն շէյի, ինսան եաշընը ալ տըգճա ունութըր. կէօրիւյօրսունըզ քի իւշ չարեէք ասը գատար եաշահանլար վար. պունլար իքի նէվ տիրէր. պա. զըլարը զէնկին օլմալարըյըլա՝ անլէրին իհիծիեարըզը ըա. հաթ վէ սաքին պիր ույգու կիպի օլուր. բարալարը օլմա. եան գըսմըն՝ իհիծիեարըզլարը տախի՝ ֆէնա պիր ըիւյա կիպի կէշէր. իմտի հալի հազըրտա պիզիմ մէտէնիյէթի. միզին տիվանէլիյի, Իրօգալըլարա (*) մախսուս օլունա կէ. լէն պիր ատէթին իճրասընը չօճուգլարըմըզա մէն իտիյօր. զիրա նասըլ քի իշիթմիշսինիզ տիր. Իրօգալըլար, հէր քիմ օլուրսա օլուն, էլլի եաշընը կէշիւմիշ ատէմլէրին՝ գա. ֆալարընըն տէրիլէրինի իւզէրէք չըգարըլլար» :

«Պու խուսուս բէք աճընաճագ հալ տըր, զիրա ագ. լըն պու նօգսանիյէթի եիւզիւնտէն տիր քի, պիր կիւն տէյիլսէ պիր կիւն, միւճէրրէտ ճիւմլէմիզտէ պաշըմըզա բէրուգա, վէ աղզըմըզա էյրէթիեարմա տիշլէր գօեարագ, շիմտիքի մօտա ուսուլինէ թաթպիզէն սըղըր էթի եէմէյէ մէճպուր օլաճաղըզ . . . »

— Քէնտիմիզի էօլտիւրէլիմ . . . ինթիհար իտէլիմ տէյու հայգըրտը Բօպի, Յիւշէսնէլին մէյտանէ գօյտու. ղու պու տէհէթամիզ պէեանաթտէն իւրքէրէք,

(*) Իրօգալըլար, Շըմալի Ամէրիգատէ միւթէվէթթիւն (բնակեալ) զարիպ, վէ տէհէթամիզ ատէթլէրի իլէ մէշ հուր պիր վահշի գալմ տըրլար :

— Ճէպիմոնէ «ասիտ իտրօ սիանիք» (*) ըուհը լա տօ-
լու պիր շիշէ վար - տէտի ժօզէբէն , ալիմ պիր ատէմէ
մախսուս օլան թաաճիլ իլէ - հէր պիրիմիզին բօնչ գատէհ-
լէրինէ տէօրտէր տամլա ագը թսագ քիֆայէթ իտէր :

Տիւրանտէն վէ Բօպի, գատէհլէրինի ժօզէբէնէ տօղ-
րու ուզաթտը լար իսէտէ, Տընիզաու, պիլաքիս քէնտի գա-
տէհինի կէրի չէքտի :

— Պարի սօն գատէհէ պէքլէյինիզտէ սուսընդ...
- տէտի Տիւշէսնէլ, ումուզ լարընը սիլքէրէք, վէ սէօզիւ-
նէ տէվամ պիրլէ - ագճէ տէնիլէն չէյ՝ հատտը զաթինտէ
հիչ տիր, ֆագաթ անըն գըյմէթինի արթըրան մատտէ
չու տըր քի, ագճէտէն մատտէ օլան հէր չէյ, հիչտէն զի-
եատէ հիչ տիր. իմտի պու հիչիլին իչինտէ ինսանլար,
կիւյա իշ պաչընա կէչմիշլէր կիպի, միւտամ պիր չէյ արա-
մագտա տըրլար քի, պու արատըզլարը սաատէթ տիր,
վէ սաատէթ տէնիլէն չէյ իսէ, սըրֆ պիր խէյալաթտէն
իպարէթ տիր :

Ինսանըն՝ սէֆալէթ կիրտապընա տիւշմէսի, սաատէ-
թի պուլտում զաննընա զահիպ օլմասընտան նէչաթ ի-
տէր, պիրա հէր չէյտէն պէզկինլիք, վէ սըզլէթ տույմագ-
լըգ՝ թամ օլ տագըզատէն պաշլար, մուվաֆֆագըյէ-
թին՝ ազիմ պիր պէլա օլտուղունը, պիւթիւն ֆէյլէսօֆ-
լար թաստիգ իթմիշլէր տիր . . . - չագալըմ :

Թէքմիլ գատէհլէր տօլուպ պօշանտըլար, ֆագաթ
Տընիզաուըն գատէհի՝ միւքէրէրէն տօլուպ պօշանտը :

— Իմտի - տէյու տէվամ իթտի Տիւշէսնէլ, թավանա
պագարագ - պիզիմ իչիւն էն ագիլանէ չէյ, միլեօնլար սա-
հիպի օլմագլըգ տըր :

Ժօզէբէն. - Օնա շիւպհէմի վար :

Բօպի. - Ինքեարը գապիլ տէյիլ տիր :

(*) Պիր նէվի զէհիր տիր :

Տիւրանտէն. - Շիմոխյէ գատար պէօյլէ պիր սատէ
թաճապվուրըն խաթըրմըղա կէլմէմէսի թաաճիւպէ շա.
եան տըր :

Տընիղառ. - (Պուրնուռըն ալթընտան) Պուռա թաապ.
վուր տէնիլէմէզ :

Տիւչէսնէլ. - (Պիֆիթուրանէ) - էվէթ թաապվուր տըր
վէ հէմոտէ բէք էսկի պիր թաապվուր տըր. շիմոի սիզին
պանա էմնիլէթինիզ վաճըր . . .

— Շիւպհէմի վար - տէտիլէր ճիւմլէսի պիր աղըզ.
հաթտա շիմոի շու գատէհլէրի սէնին աչգընա պօշալթա.
ճարը :

Տիւչէսնէլ. - Չա՛գընըզ . . . ֆազաթ տէտիլիմ սէօզ.
լէրին մանասընա պիր էյիճէ վագըֆ օլապիլտինիզմի :

— Հա՛յըր - տէյու ճէվապ վէրտիլէր ճիւմլէսի պիր
աղըզ :

Տիւչէսնէլ. - Էօյլէ իսէ տինլէյինիզ. նամուսըմ իւզըն
եէմին իտէրիմ քի, ճիւմլէնիղիտէ զէնկին իտէպիլէճէք պիր
վաճէթամ վար էլիմոէ . . .

Տիւրանտէն. - Թըլըմմը . . .

Տիւչէսնէլ. - Էվէթ, էլիմոտէ պիր թըլըսըմ վար . .

Սաթիւօշլուղըն զարիպ հալլէրինտէն պիրիտէ, պու.
կիպի վահի սէօզլէրէ ինանմագ օլտուղու տէրքեար օլմա.
ղըլա, Տիւչէսնէլին պու սէօզիւ իւզլէրինէ, ճիւմլէսիտէ,
հաթտա Տընիղառ տախի պէրապէր օլարագ՝ կէօզլէրինի
իրի իրի աշտըլար, վէ պիր մըգտար տէրին պիր սիւքիւթ
հիւրմ իթմէյէ պաշլատը :

Պու սիւքիւթ էսնասընտա Գարմէն, ալթ գաթտան
տէրին՝ վէ տայիմի սուրէթտէ պիր շամաթա իշիթտի, պու
շամաթա՝ օտուռն տէօշէմէսի ալթընա, քէմալի իհթիրաղ
իլէ վուրուլան պիր չէքիճին սէտասընա պէնզէյօր իտի.
մէզքիւր շամաթայա աղըր՝ վէ պիր մէգամ իւզրէ օգու.
նան պիր շարգը սէտասըր բէֆազաթ իթմէքտէ իտի քի,

Դարմէն, պիրազ եվվէլ ֆիրար իթմէք իչին բէնչերէտէն աշաղըյա սարգըթտըզը շարսաֆըն, ղայիւզ վէ զարիւ պիր էլ իլէ սարսըլտըզը հէնկեամոէ՝ այնի սէտայը իչիթմիշ իտի :

Յիւշէսնէլ. — Սէօգիւնէ տէվլամ խտէրէք — եվվէթ թըլըսըմ վէ հէմոէ հազըզի պիր թըլըսըմ, ֆազաթ պու թըլըսըմտան իսթիֆատէ իտէպիրմէք իչիւն, ճիւմլէնիգտէ պանա մուսվէնէթ իթմէլիսինիլ . . . եվվէլ էմիրտէ շունը տէյիմ, հիշ շիւպհէմ եօգ թի խչինիգտէն հէր պիրի քէնտիսի իչին, հէր նէգատար ագլու ֆիքըրտէն պիրուն օլսա տախի, երինէ կիւզէլ պիր միւսթադպէլ թասալվուր իթմիշ, վէ անըն պաշա չըգմասը իչինտէ ազ չօգ ճահտու իգտամ իթմիշ տիր. իմոի՝ հէր պիրինիզին էֆքեարընը, եանի աբգուլարընըզըն՝ նէտէն իպարէթ շէյլէք օլտուղունը պիլմէքիլիմ էլգէմ տիր, հայտէ պազալըմ, ճիւմլէնիգտէ սըրայըլա գալպինիզի աչընըզ, եվվէլա սըրա սէնին տիր Յիւրանտէն, սէօլէ պազայըմ . . .

Յիւրանտէն. — (Բէրէլէյէրէք) պէն . . . իսթերիմ քի . . .

— Հայտէ պաշա պազալըմ Յիւրանտէն, սէնի կէօրէյիմ — տէյու հայգըրտը հաղըրուն, ճիւմլէսի պիր աշըզ օլարազ,

Յիւրանտէն. — Էկէր պիր շէյ անլայօրսամ աբապ օլայըմ . . . ֆազաթ տօղրույը սէքլէմէք իչին, պէն պիր պօգաթ իէօցտիւմ քի ինսանլարըն էն մէսուտը փոի. իմոի պէն տախի ալօգաթ օլմագ, վէ պու եօլսա կիւզէլ պիր մէմուրիլէթ էլտէ իթմէք իսթերիմ :

Յիւշէսնէլ. — Բսլրան վաճըմը :

Յիւրանտէն. — Պէշ բարամ եօգ :

Յիւշէսնէլ. — Էհ էօլլէ իսէ պէնիմ թըլըսըմ սանա էլտիվէն կիպի ույաճագ տըր :

Յիւրանտէն. — Սահիֆիմի սէօլլէյօրսունըզ :

Յիւշէսնէլ. — Էհ սուս, իչին օլտու արթըզ . . . սէն

սէօյլէ պագալըմ տօզթօր ժօզէբէն:

Ժօզէբէն. - Պէնիմ տիւնեատէ պիր միւրատըմ վար քի, անէ էրմէք իչիւն ճիտտի վասէթալար էլտէ իթմիչիմ, էվէթ պէնիմ միւրատըմ, քիւչատ իթմիչ օլտուղում տա. ըիւչիֆատէ (հիւանդանոց) խասթալարըմը թէտավի իտէ ըէք բարա գաղանմագ տըր, վէ էլտէ իթմիչ օլտուղում վասէթալէր տախի, իլմի թէպապէթճէ քէսպ իթտիյիմ հազագաթ վէ մէհարէթ տիր . . .

Յիւչէսնէլ. - Միւչթէրիլէրին վա՞րմը . . .

Ժօզէբէն. - Եալընըզ պիր միւչթէրիմ վար քի, օլ տա. խի հէման էօլմէք իւզրէ սէֆիլ պիր ատէմ տիր, ֆագաթ պու ճիւմլէ անըն վասէթասըյըլա չայտա պէչ եիւզ ֆը. րանգ ալըրըմ:

Յիւրանտէն. - Վայ չէյթան վայ . . . վիզիթա իչիւն գա՞չ ֆըրանգ ալըյօրսըն:

Ժօզէբէն. - Տօղրուսընը իսթէրսէն ֆիյաթընը բազար. լըգ իթմէմիչիզ աիր:

Յիւչէսնէլ. - Է՛հ էօյլէ իսէ . . .

Ժօզէբէն. - (Յիւչէսնէլին սէօզիւնի քէսէրէք) պու պիր զարիպ հէքեայէ տիր, վէ տահա տօղրուսը պիր էսրար տըր . . . ֆագաթ տէտիյիմ սէօզլէր պուրատա գալմալը տըրլար:

Յիւչէսնէլ. - Էլպէթտէ:

Ժօզէբէն. - Շուրայը պիլմէլիսինիզ քի, վիզիթամը վէ. ըէն պիզզաթ խասթա քէնտիսի օլմայուպ, իլլա անըն տա. խիլի պիր տիւչմէնի տիր:

Յընիզառ. - Ֆագաթ նէ՞ չէյ իչիւն, մէրգուլմը էօլ. տիւրմէք իչիւն տէյիլմի:

Ժօզէբէն. - Հա՛յըր, տօղրուսը պէն հէնուզ օ տէտի. յինի եաբապիլմէյէ միւզթէտիր տէյիլիմ . . . պէնիմ եա. բաճաղըմ չէյ անճագ . . . կէօրմէք . . . պիլմէք . . . տէ. տիյիմի անլայօրսուռնուլ ա՛ . . .

Տընիզառ. - Ճասուսլուգ իթմէք տէյիլմի :

Ժօզէբէն. - Էհ սայքի ծնուն կիպի պիր շէյ . . . պաշ-
լըճասը շու տըր քի, պիր թագըմ էհէմիլյէթլի էվրագը
հավի, Ամէրիգատան կէլմէքտէ օլան պիր ատէմին վիրու-
տինի կէօզէթմէք տիր . . . շունը տախի պիլմէլիսինիզ քի,
պանա պտա պէշ եիւզ ֆըրանգը վէրէն զաթ, թէտավի
իթտիլիմ խասթա իլէ մուհաքէմէտէ տիր :

Տընիզառ. - Օ . . . ֆագաթ պու հալ ատէթա նա-
մուսըզլըգ տըր :

Ժօզէբէն. - Իհթիմալ տըր նամուսը տօսթում, ֆա-
գաթ պուճիւմլէ՝ պիրտէն զիեատէ միւշթէրիմ օլմատըլը
հալտէ եինէ, եհտիլին թաամըն ագճէսինի պէն էօտէտիմ
իտի, եհթէր քի պիր ատէմ՝ մալիւմաթընըն գըյմէթինի
խալգա թագտիր իթտիրմէնին եօլընը պիլսին . . . իմտի
էսէֆէ շայան տըր քի, Ամէրիգատան կէլէն ատէմ՝ պու
կիւն ագշամ իւսթիւ Բարիսէ վասըլ օլտուղունտան, գօր-
գարըմ քի արթըգ իյրատըմ քէսիլէճէք տիր :

Տիւշէսնէլ. - Խասթանըն իսմի նէ՞ տիր :

Ժօզէբէն. - (Թահգիրամիզ սուրէթտէ կիւլէրէք) իսմի
եօգ տըր, անճա՝ սաքին օլտուղու խանէնին ալթ գաթըն-
տա, մէրգուլմըն հագգընտա պիր սէօզ սէօյլէնմէք լազըմ
կէլսէ, «տէօրտիւնճի գաթըն ատէմի» տէրլէր :

Տիւշէսնէլ. - Էյ վիզ իթանը վէրէն ատէմին իսմի նէ՞
տիր :

Ժօզէբէն. - Հա՛ հա՛ . . . էկէր սիզին կիպի տէօրթ
նէֆէր տիվանէլէրէ՝ քէնաի իսմինի պիլտիրէճէք օլտու-
ղումը պիլսէ իտի . . . սէօյլէյիմմի, ֆագաթ քեաթիմը
էսրար օլմայա սէօզ վէրիւրմիսինիզ :

Ճիւմլէսի. - Շիւպհէմի վար, էլպէթտէ :

Ժօզէբէն. - Իսմի . . . տուր պագայըմ . . . հա, իսմի
Տիւզ տը Մայըբըրէ Գօմբանս տըր :

Պու իսիմ, իւշ նէֆէր հազըրուն իւզէրինէ ասլա պիր

Թէէսիւր բէյտա իթմէյուպ, անճագ տէօրտիւնճիտի, եանի ծիւշէսնէլ, էլլէրինի պիրպիրինէ վուրուպ,

— Իաշա՛ ժօգէբէն, տօղրուսը սէն աղըրլըղընճա պ. թուն տէյէրսին, վէ պէնիմ թըլըսըմըմ տախի թամ սէ, նին իսթէտիյին շէյ տիր - տէտի:

Գարմէն, Մայլըբրէ-Գօմբանս իսմինի իշիթտիյինտէ՛ կիզլէնմիշ օլտուղը գարեօլանըն արգասընտան, գուլագլա. ընը գապարթար, վէ պու արա սարիսօշար. գատէհլէրինի տօլտուրմագլա մէշղուլ օլտուգլարընտան, պիր սանիյէ գատար միւքեալէմէլէրի գաթ օլընմը շըտը. քի, Գարմէն, պու էսնատէ թէքրար օտանըն տէօշէմէսի ալթընտան տէ. վամ իտէն շամաթայըլա պէրապէր, օգունան պէսթէյի իշիտիյօր իտի . . .

Յիւշէսնէլ. - (Սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք) թէշէքքիւր իտէրիմ ժօգէբէն, պու հէքեայէնին թէֆէրրուաթընը՝ եա. ըն պանս պիլտիրէճէքսին, չիւնքի պէնիմ տախի՝ մումա. իլէյհ Յիւգ իլէ կէօրէճէք ուֆագ պիր հէսապըմ վար . . . էյ Բօպի, սէն սէօյլէ պագալըմ:

Բօպի. - Միւսիւլէր, պէն՝ թուրէն վիլայէթինին թուր շէհրի միւթէմէքիւնլէրինտէն իմ, պապամ՝ տօմուգ սու. ճուղը եաքար իտի, վալիտէմ տախի . . .

Յիւշէսնէլ. - (Բօպինին սէօզիւնի քէսէրէք) պուշլարը պիլտիրմէյէ լուզում հօգ, ասըլ արզու իթտիյին ֆշտէն պահս էյլէ:

Բօպի. - Ասըլ իշ . . . ասըլ իշ օ տըր. քի, սէնինթը. լըսըմըն ասլա պէնիմ իշիմէ եարամագ, պէշ բարա իթ. մէգ, զիրա պէնիմ բէք չօգ վասէթալէրիմ վար տըր, մէ. սէլա, էվէլ էմիրտէ շաիրիմ, վէ եալընը պիր նաշիրէիհ. թիյաճըմ վար. քի՝ էկէր պուլուրսամ, պիլիմ էսկի պօ. պօզաղլարը հիտէթլէրինտէն շաթլատաճաղըմա՝ ասլա չիւպհէ իթմէմ, սանիյէն ագթօրլիյիմ տախի վար տըր, վէ ֆըրանսա թէաթրօսը գաքըլարը պէնիմ իշիւն աշըլ:

տըղընտա, հէմանն եէնի պիր (Թարմա) թէվէլիւտ իտէ-
ճէք տիր. աալիսէն տէֆթէր թուլթմայը տախի բէք ալէա
պիրիւրմ, վէ պունլարտան մատէ՝ պիրտէ եէնի պիր ալաթ
իթմիրա իթմիշիւմ քի, շիմտի անըն մուհասէնաթը խու-
սուսընտա թէֆէրրուաթա կիրիշմէք ուզուն օլաճագ, ֆա-
գաթ հիշ շիւպհէմ եօգ քի, միւսթագպէլտէ վաթանըմըն
շէրէֆի օլաճագ տըր . . . էհ պու գատար խասիյէթ իը-
թիֆա իթմէ գմի . . .

Յիւշէսնէլ. - Պէնիւմ թըլըսըմըլլա իսթէտիյին մէս-
լէքէ ոալիք օլուպ, քէսպը մուվաֆագըլյէթ իտէպիրիւ-
սին, պըրա նէնին տիր Յընիզաու, սէօյլէ պագալըմ:

Տընիզաու. - Պէն տալա թըլըսըմլարա ինանմամ:

Յիւշէսնէլ. - Սէն եալընըզ բարայա ինանըրսըն տէ-
յիւմի, սէօյլէ պագալըմ սէօզ սէնին տիր:

Տընիզաու. - (Միւվէսվիս (վէսվէսէլի) պագըշընը Յիւ-
շէսնէլէ աթֆ իտէրէք) - բարան վաւըմ:

Յիւշէսնէլ. - Սէնին տէյէրինին եիրմի գաթընը էօ-
տէյէճէք գատար բարամ վար:

Տընիզաու. - (Իրի պիր գատէհ բօնշ աօլտուրարագ)
թէէլիֆ իթտիյիւմ քիթապը, ատի քեաղըտ իւզէրինէ թապ
իթտիրմէք իշիւն պանա 1500 ֆըրանգ քիֆայէթ իտէր:

Յիւշէսնէլ. - Նաւըլ քիթապ տըր պու:

Տընիզաու. - (Մաղրուրանէ պիր թավր իլէ) պէնիւմ
քիթապըմըլ . . . հա բէք ալէա . . . պէնիւմ օն տիւրլիւ
էֆքեարըմ եօգ . . . պէնիւմ միւրատըմ պիր տանէ, վէ հէմ
տէ քէք միւֆիտ տիր, վէ էկէր սիզէ սէօյլէսէմ, անը պէն-
տէն զասպ իտէճէքսինիզ . . . ֆագաթ պէն չօգ սարխօշըմ...

Տընիզաու, բօնշ գատէհինի թէքրար աօլտուրուպ իքի
էլլէրի իլէ թուլթու, վէ սօն տամլասընու գատար իշտի .
Յիւշէսնէլ տախի՝ ըէֆիզլէրինէ սիւքիւթ իթմէլէրինի իշա-
րէթ իթտի:

Տընիզաու. - (Սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք) պէն ոար-

խօշըմ . . . Իմտի հիշ պիր քիմնէ՝ հեղեհան իթմէմի մէն
 իտէմէզ . . . Իշթէ մագսատըմը սէօյլէյիմ սիղէ . շիմտիյէ
 գատար ահալինին սէֆալէթը հալինտէն լայըգըյըլա իս-
 թիֆատէ իտիլէմէմիշ տիր, ահալի եէմէզ, ֆապաթ օ-
 գուր, ահալի, քէնտի հուգուգընըն մուհաֆազասը իչիւն,
 էսկիմիշ վէ բարա բարչա օլմուշ սէթրէսինին ճէպինտէ,
 տայիմա եարըմ ֆըրանգ պուլունուր քի, մէզ քիւրա գճէյի,
 կիւյա քէնտինի միւտաֆաա իթմէքլիյի տէրիւհտէ իտէն
 ալօգաթլարա վիրմէք իչիւն սագլար . Իմտի պու ճահիլ
 վէ սէֆիւ ահալիյէ սէօյլէյին «էյ ահալի, սէն խայըրիսահ
 պիր ճէմիյէթսին, վէ տիւնհատէ սէնտէն մուազզէզ՝ սէն-
 տէն հէսնա հիշ պիր շէյ հօգ տըր, սէնին ազամէթին
 հայրէթիմի մուհիպ օլույօր, վէ չէքտիյին ըզթըրապու
 մէշագգաթ կէօյիւմտէն գան եաշ ագըտըյօր . . . »

Յընիզառ, գապա սուրէթտէ պիր գահգահա իլէ կիւ-
 լէրէք, քէնտի սէօզիւնի գաթ իթտիքտէն սօնրա թէքրար
 տէվամ պիրլէ,

— Ահալիյէ պու կիպի սէօզլէր սէօյլէնտիյինտէ, եանի
 սէֆալէթինին սէպէպի շու՝ եա պու մաստէլէր օլտուղընը,
 վէ անլէրին տէֆի գըմնընտա ախզը ինթիգամէ գալգըշ
 մասը էլզէմ իթտիյինի, վէլհասըլ պիր թագըմ բարլագ
 սէօզլէր իլէ սալի ախլագը թէշվիգ իթտինմիյիտի, ար-
 թըգ էլինտէքի օլան եարըմ սանթիմինի պիլէ ալապի-
 լիրսին . . .

Տիւրանտէն. - Եաշասըն Յընիզառ . . . բէք ալէա պիր
 թէտպիր տիր պու, պու հալ ումումա պիր նիւմունէ օլա-
 պիլիր:

Ժօզէրէն. - Շու քիւլիսանի Յընիզառ նէ գատար
 գուրնագ տըր:

Բօպէ. - Ֆագաթ Յընիզառ, պէն սէնի հիւսնի ախ-
 լագ սահիպի պիր ատէմ զանն իթմէքտէ իտիմ:

Յիւշէսնէլ, պիր նէվի թէաճիւպլէ գարըշըգ հագա.

րաթ իպրազ իտէրճէսինէ Տընիզառնն եհլզինէ պագը-
յօրուտը :

Տընիզառ. - (Սըյըրզճա պիր գահգահա գօրարա-
րագ) պու կիպի մէսէլէլէրտէ հիւսնի ախլագ օլմագսըզըն
բարա գազանը լամազ, սէօզ, նութգ, տէլիլ իպրազ իթմէք
լազըմ կէլիր քի, պիր թագըմ տիվանէլէր տախի սէնի ի-
չիւն « չու էտէպի քեամիլ նէ ալիճէնապ ատէմ տիր, նէ՞
գատար խայըրխահ տըր, նէ՞ ըրգգաթամիզ գալպի վար»
տէսիւնլէր, ահ ճէմաա'թ ճէմաա'թ, պիր միլեօն օնուգ,
էլիլ պին ֆըրանգա պալիզ օլուր . . .

Տընիզառ, պու սէօզլէրի սէօյլէտիյինտէ եէրինտէն
սըչրատը, վէ բիւր նէչէ քէնտի իզէրինէ տէօնմէյէ պաշ-
լայըպ սէօզիւնէ տէվամ պիրլէ,

— Եաշասը'ն ահալի - տէյու հայգըրտը, վէ իլավէթէն
- պէն, Ծըրանսա ահալիսինին կիրիֆթար օլտուղու գահթու
սէֆալէթին իչինտէ, պիր չօգ սէրվէթ մէնպալարը կէօրմէք-
տէյիմ, էվէթ պիզզաթ ահալինին աճըլընտան իսթիֆա-
տէ իտիլուպ բէք գօլայ զէնկին օլունապիլիր . . . Է'հ իմ
տի սէրֆիրու իտինիզ, գարշըմտա սէլամա տուրունուզ . .
ալգըշլայընըզ պէնի . . . իչթէ պէնիյի պէշէրին բէֆահը
հալինին օլ ալիճէնապ մուճիտի պէնիմ . . . պէն չէֆգա-
թու մէրհամէթ տույղուլարընըն եէնի պիր (Բօլ վէնսանը-
յըմ) . . . պունա նէ՞ իսմ վէրէճէքսինիզ . . . Է'հ նասըլ
քի հէր գօմէտի օյունունա պիր իսմ թախսիս օլունմուշ
տըր, էօյլէտէ պու հալէ պիր իսմ պուլունմալը տըր. իմ
տի պաշգա մինասիպ պիր նամ պուլունունճայա գատար,
պէն՝ չիմտիքի հալ իսթիմալի միլթատ օլունակէլէն «ինսա-
նիյէթ բէրվէր» սըֆաթըյըլա իքթիֆա իտէրիմ:

Տընիզառ, պաշընը բօնչ գատէհինին իչինէ սօգարագ
խաթմը քէլամ էյլէտի:

Տիւչէսնէլ. - Պուտա պիր զիւյիւմ տիր, վէ մէմուլ
իթմէմ քի պիզզաթ չէյթան տախի՝ պէօյլէ ճէհէննէմի պիր

էֆրեարէ զահիպ օլապիլսին, էվէ'թ միւթ էէմինիմ'քի, քիւրէքտէ պուլունան պիլծիւմլէ մահքիւմլինին իշինտէ արմ. նըլա, պէօյլէ պիր էֆրեարը միւտհիշէ պուլունաճաղը միւմքիւնսիզ տիր . . . ֆազաթ պէյիս եօզ . . . պուտա օլապիլիր իմիշ . . . պանա պազ Տընիլառ, պէնիմ' թըլը. սըմիմ', թա պու մէրթէպէ շինաաթէ տաթի ույմազլըղա թէնէզգիւլ իտէր:

Տընիլառ. - Շինաէթմի . . . շինաէթմի . . . ֆազաթ նիհայէթ պուտա պիր քէլիմէ տիր.քի, սըզ սըզ իսթիմալ օլունմասը ֆայտէտէն խալի տէյիլէ տիր. . . շիւնքի ահալի, էքսէրի պու կիպի շաշաալը լուղէթլէրտէն մահզուզ օլուր:

Տիւշէանէլ. - Շիմոի սըրա պէնիմ' տիր, պէն տաթի էֆրեարըմը մուլթասարէն պէյան իթմէլիլիմ'. . . պէնիմ' ումուրը օկյասիյէճէ խուսուսի պիր մէզազըմ վար տըր:

Տիւրանտէն. - Փազաթ ուֆազ պիր շէհպէնտէր օլապիլմէք իշին տաթի, մուհմիլէր վէ իլթիմասլար լազըմտըր:

Տիւշէանէլ. - Շիւպհէսիլ. . . պունտան զաթինազար, պէն' սէֆիրլիյի պիլծիւմլէ մէմուրիյէթլէրտէն միւրաճճաճ ատտ իտէրիմ', իմոի պու միւրատէ նայիլ օլապիլմէք իշին էլտէ իթտիլիմ' վասէթալէրէ կէլինճէ, տօղրուսը էֆէնտիլէր, աչըզտան աչըզա տէյէպիլիրիմ'քի, թըլըսըմիմ' տան պաշգա Տիշ պիր լվասէթամ եօզ տըր, Բօպի վէ Ժօզէքէն - ֆազաթ թըլըսըմըն նէ տիր սէօյլէ պազալըմ:

Տիւշէանէլ. Պէնիմ' թըլըսըմըմ գարըլար տըր:

Տիւշէանէլին պու սէօզիւնտէն, ճիւմլէսիտէ թահգիւրամիլ սուրէթտէ պիր հալի նախօշնուտի իպրազըյըլա սուրաթլարընը էքլիթտիլէր:

Բօպի. - Պու տէտիլին մատտէ հազրէթի նուհտան պէրի վար տըր:

Տընիլառ. - Պու բէք շաշգընճա պիր զիւլիւմ տիր:

Տօգթօր, եանի Ժօզէքէն իլէ Տիւրանտէն, տահա զիւհպտէ ազլէ մուվաֆըզ սէօզլէյի սէօյլէտիլէր, վէ Տիւշէա.

նէլ ամիրանէ պիր թավր իլէ ճիւմէյի տուրտուրարագ :

— Սիզին վազիֆէնիզ՝ եալընը տինլէմէք վէ իմէք տիր - տէտի - սէօզիւմի դաթ իթմէյուպ անճա տէյէճէք սէօզլէրիմի անլամայա ճահտ իտինիզ , պիլիբիմ՝ քի պէն-տէն էվվէլ բէք չօգլարը , գարըյը՝ քէնտի շանու շէրէֆ նէրտիւպանլէրինէ գատէմէ իթիսազ իթմիշլէր տիր . . . թարիս , պու գատէմէնին հուտուտսը տէրէճէլէրէ վա-սըլ օլապիլէճէյինի , վէ հաթտա գըրալիյէթ թահտընա գատար եիւքաշտիյինի կէօսթէրմէյէ հազըր տըր . . .

Տընիզաու. - Էկէր «գարպօնարիզմ» (*) վազ իտէճէք-սէնիզ , պէնիմ պուրատա իշիմ եօգ :

Յիւշէսնէլ . (Սէօզիւնին գաթ իտիլտիյինէ էհէմիլիյէթ վիրմէյէրէք) պէն միւսթէրի տէյիլիմ , պէն անճա պիր իշի իքմալ իտէրիմ , պիր գատըն՝ պիր ատամա մուգապլէլէ վէ մուգալլէմէթ իտէպիլիր , պու հէր դէման կէօրիւլիւր պիր շէյ տիր , ֆագաթ քիմ՝ օլապիլիր օ գատըն քի , պէշ ա-տամա գարըլ գօյմագլըղա միւգթէտիր օլապիլսին :

Ժօղէրէն . - (Իգնա օլմուշ պիր հալ իլէ) պէն էօյլէ պիր գարըլ թանըմամ :

Բօպի . - Պու մուճիղէքեար Հումա գուշը հէնուզ պու-լունաճագ տըր :

Յիւրանտէն . - Սլէլիսուսուս՝ օ պէշ քիմսէլէր , կէնճ՝ վէ նէշլի հայլազլար օլտուգլարը հալտէ արթըզ . . .

Յիւշէսնէլ . - Տօղրուսը էֆէնտիլէր , սիզին կիպի տի-րայէթլի քիմսէլէր թարաֆընտան , գուվվէյի էֆքեարըմըն թէլազ-գը օլունաճաղընա էմին իտիմ , պու էֆքեար՝ սա-տէ , ֆագաթ բէք մուազզամ տըր . պիզ գատընլարա գար-

(*) «Գարպօնարիզմ» տէնիլէն , օն տօգուզընճըր ասըր-տա իթալիտա թէէսիս գըլընմըլ պիր նէվի շիրքէթ մէն-ֆուրէ տիր քի , շիմտիքի նիշլիսթ , վէ Սօսիալիսթ տէնիլէն շիրքէթլէրէ միւշապիհ տիր :

շու իթթիֆագ իթմէրէ , իչիմիզտէն հէր պիրի՝ սահիհէն
գարշը գօնուլմազ պիր գահրիմանլըդ . քէսպ իտէր :

Ժօղէրէն . - Էվէթ , Էվէթ , տօղրու տըր , չագալըմ :

Տընիզառ . - (Գատէհինի թէրս չէվիրէրէք) Էն էյիօի
չագմազ տըր , ֆոգաթ պէնիմ բօնչըմ թիւքէնմիշ :

Բօպի , չընղըրաղըն իրինտէն ասըլտը , վէ տէրհալ
Օթէլին ուշաղլարընտան պիրի գօշարագ կէլտի :

Բօպի . - (Ուշաղա) պէշ գատէհ բօնչ տահա կէթիր :

Տընիզառ . - (Տիլի տօլաշարագ) պէշ գատէհ քիֆայէթ
իթմէզ :

Տիւշէսնէլ . - (Սէօղիւնէ աէվամ իտէրէք) պիր քէրրէ
պագընըդ քի , գատընլարա զայէպէ իթմէք գուտրէթի
թանըլտըղընտա , արթըգ հօլումուզը սէտ իտէն մէվանի-
նին ճիւմլէսիտէ մահվ օլաճագ . . . վէ սէն Տիւրանտէն ,
օ վագըլթ , ալօգաթլըղընըն իւճրէթինի պօլ պօլ ալաճագ-
սըն , սէնտէ ժօղէրէն , արապայըլա կիտէն տօգթօրլարտան
օլուրսըն , վէ պէլքիտէ պէօլիւք պիր խանէտանա հէքիմ
պաշը նառպ օլուրսըն :

Ժօղէրէն . - (Կիւլէրէք) թէքմիլ ագատէմի աղալէրինի
մահճուպ իտէր , վէ հաթտա տօգթօր Պըրրիւսի (*) տալի,
արապամըն թէքէրլէքլէրի ալթընտա էզիպ իքի բարչա ի-
տէրիմ :

Տիւշէսնէլ . - Բօպի , սէնտէ եա Ագատէմիյայա , եա
Ֆըրանսըզ թէաթրօսընա , վէ եախօտ Սէնայիյի նէֆիսէ
սէրկիսինէ կիրէճէքսին :

Բօպի . - Իւչիւնէտէ կիրէպիլէճէյիմէ էմինիմ :

Տիւշէսնէլ . - Սանա կէլինճէ Տընիզառ , սէն տալիսի օ
չէյթանի ախզու իթանըն՝ պաշա չըգապիլմէսի իչիւն լաղըմ

(*) Պըրրիւս , մէշհուր պիր ֆըրանսըզ հէքիմ օլուպ
1838 տէ վէֆաթ իթմիշ տիր :

օլան մէպլաղը, պիր իրէք քիսէ իշինտէ պուլաճագսըն :

Տընիզառ. - (Միւթէէսսիրէն) էյ ճէմաաթ, սատէ տիլ ճէմաաթ, իքի միլեօն օնլուղըն եիւզ պին ֆըրանգ էտէր օլտուղունը պիլիօրմուսըն :

Տիւչէսնէլ. - Նիհայէթիւլէմը պէն տախի, պիր Տիւչէսին սայէսինտէ՝ շիմոիքի հալ սէֆարէթխանէնին պիրինտէ սէր քեաթիպ օլաճաղըմ, վէ սօնրա տախի . . .

Տիւրանտէն. - Եաշա՛ Տիւչէսնէլ, պէնտէ ալօգաթլըղըմըն միւշթէրիլէրինի պուլտուլմ կիթտի :

Ճիւմէսի պիր աղըզ «հո՛ւրբա» հայգըրտըլար քի, օտանըն տէրունի ազիմ պիր շամաթա իլէ կիւրլէտի :

Տիւչէսնէլ. - Փագաթ պու գասար իլէ իշ պիթմէզ, պու կիպի մուհիմ պիր մատտէտէ, ճիւմէմիզին՝ ճիտտի պիր վազիֆէ իլէ պիրիպիրիմիզէ գայտու պէնտ օլմամըզ լաղըմ կէլիւ :

Տընիզառ. - Պէն ասլա իմզա վազ իթմէմ :

Տիւրանտէն. - Եէմին իթմէլիլիզ :

Ժօզէբէն. - Էվէթ էվէթ, ումումէն պիր եէմին :

Բօպի. - Տէհշէթիւ պիր եէմին իտիլմէլի տիր, թամ պու իշ իշին, տիւնքի կիւն Օբէրա թէաթրօսը սալօնընտա պիր (ֆօթէյլ) քիրալատըմ . . . կիւզէլ պիր եէմին պիրիւրիւմ . . . օգուեայըմտա տինլէյինիզ . . .

Բօպի, այաղա գալգըպ էյինի կէյսիւ իւզէրինէ վազ իթտի, վէ իրի ազղընը աշարագ՝ աթիլիզղիքը սէօզլէրի թէզաննի (երգեւ) իթմէյէ պաշլատը :

Շահիտ օլուն էյ սահիլտէքի եարլար

Շահիտ օլուն էյ հիւքմ իտէն իլահլար

Շահիտ օլուն . . .

Պու արա գարը աչըլուպ՝ միւսիւ Բօլիպ, տէօրթ նէֆէր ուշագլարըյըլա պէրապէր իքինճի տէֆա օլարագ օտատէն իշէրի կիրտի :

Մէրգում, բոնճը գատէհլէրէ պօշալթորդտան սօնրա մայէթը մէվճուտէսի իլէ պէրապէր՝ կէրիսին կէրիյէ կիտէրէք, վէ միւշթէրիլէրինի թաաղիմ իլէ սէլամլայարագ ձոր շարը չըգընճա, Յիւրանտէն՝ հէման գաբըյը սիւրմէլէտի

Յիւշէսնէլ. - (Տարկընլըզլա Բօպիյէ) լաթիֆէնին սըրմասը տէյիլ տիր Բօպի, զիրա պու աղըր մէսէլէ տիր :

Բօպի. - Էկէր լաթիֆէ իտիյօրսամ շէյթան ալսը պէնի, Օրէրա թէալթրօսընըն սէօղիւնի իթմէք մէկէրլէ լաթիֆէմի տիր :

Յիւշէսնէլ. - Սո'ւս, պիզ միւսթագպէլիմիզի տիւշիւնիյօրուզ. իմտի այաղա գալգարագ եէմին իտէլիմ . . .

Բօպի. - (Յիւշէսնէլին սէօղիւնի գաթ իտէրէք) պարլի Պէնկալի աթէշինի օլսուն եագալըմ . . .

Վէ մէրգում, աճէլէթէն եանան մուլարը սէժնտիր. տի քի, եալընըզ բօնչըն եանմագտա օլան իսպիրթօսը ըշըղը օտայը թէնկիր փօրիյօր իտի :

ձիւնլէսիտէ գըյամ իթմիշլէր իտի :

Յիւրանտէն. - (Դէվի իլէ) տօղրուսը տէհլէթպախը պիր հալ տըր պու :

Բօպի. - Պագաթ միւսալաթ իւզրէ տիզիլսէք իտի տահա մինասիպէթլի օլաճագտը, եանի Օրէրա թէալթրօսընտա օլսուղու կիսի, իւշիւմիւզ Կօֆրանըն պիր ճիհէթինտէ, վէ իւշիւմիւզ տախի տիկէր ճիհէթինտէ՝ գաթը պէ գարըր տուրմալըյընըզ, լաքին սահիհ պիզ պէշ քիշիլ, վէ պէշ սայը չիֆթ սայը լամագ :

— Ալթըյըզ - տէյու աղըր վէթաթիւ պիր սէտա իշիտիլտի :

Հագըրուն, պու սէօղիւ քիմ սէօյլէտիյինի անլամագ իշիւն պիրիպիրլէրինին եիւզիւնէ պագտըլար :

Ֆիւհագըգա օտանըն տէրունինտէ պէշ քիշի քիշի ալթը օլմիւշար իտի. Բօպի իլէ Յընիզաուըն մապէյնինտէ :

վէ թամ Յիւշէնէլին գարշուսնտա, եիւզիւնի սիյահ
գատիֆէ մասքէ իլէ սէթը իթմիշ պիր գատըն տուրու-
յորըտը:

40

ԳԱՐՆԱՎԱՐԸ ՍՕՆ ՍՍԼԸՍԸՆԸՆ ՏԷՖՆԻ

Բօնշըն ալէվի, էթրաֆա քէպուտի լէնկտէ պիր ղիյա
սաչմագլա՝ մէղքիւր մէնգարէյի թէնվիր իտիյօրըտը:

Սիյահ գատիֆէ մասքէլի գատընըն՝ պու մէմուլին
ղայրի, վէ նակեահանի կէօրիւնիշի, հուզգարը՝ տէհշէթ իլէ
գարըշըգ պիր հայրէթ իշինտէ պըրագմըշ ըտը:

Պու կիպի մէմուլին ղայրի վէ նակեահանի պիր հալ,
պիր սարխօշ ատէմին իւզէրինէ նա՞սըլ թէէսիր իտէճէյի,
վէ նէ տէրէճէ սիւքիւնէթ վէրէճէյի տէրքեար օլտուղու
կիպի, պիզիմ սէրխօշլար տաիսի՝ կէօղլէրինի իրի իրի ա-
շարագ, բօնշըն ղարիպ ալէվի իլէ միւնէվիլէր օլմուշ օլան
պու բէրինին եիւզիւնէ՝ հայրան հայրան պագըյօրլարիտի,
հէլէ Տրնիզաու իլէ Յիւրանտէն, մէրգումէ խէյալի բէրիյէ
բէք եագըն պուլունտուգլարընտան՝ տէհշէթ իլէ պիր
գաշ ատըմ կէրի չէքիւմիշլէր իտի:

Փագաթ բէրիյի մէրգում, դօլլարընը ուզաւարպիզ
արգաւ արգաւսա մուլլարը եագը վէրտի:

Հազըրուն, եիւզիւնի գատիֆէ պիր նիգապ իլէ սէթը
իթմիշ օլան Գարմէնի ասլա թանըյամասըլլար իսէտէ, ֆա-
գաթ անըն նազու ըէֆթաընա, վէ թէնասիւպը էնտա-
մինա հայրան օլմագտա իտիլէր:

Ճիւմէ հազըրուն, պու բէրինին կէնճ, վէ կիւզէլ պիր
գատըն օլտուղունը անլայարագ, պիր ան էվվէլ կիւրիֆ-
թար օլտուգլարը խէվֆու տէհշէթտէն խէլաս օլուպ, ան-
ճագ՝ մէրսումէնին պու գաբալը օտաեա նա՞սըլ կիրէպիւ-
միշ օլտուղունա թէտճիւպ իտիյօրլար իտի. մուլլարըն ը-

շըղը, հազըրունէ (ներկայներուն) եէնիտէն պիր ճէսարէթ, վէ պիր նէշէ պախշ իթմիշ օլմաղլա, Բօպի՝ արթըգ տա-
յանամայուպ մէրսումէ եապանճը գատընըն էլինի թու-
թարագ քէմալի խահիշիլէ բուս իթտի, վէ Տընիզառ տա-
խի՝ քէնտի բօնշ գատէհինի, հէր նէվի թէհլիքէտէն պէրի
գըլմագ նիյէթի իլէ, միւմքիւն օլապիլտիյի գատար ու-
զագլաթտը,

Ժօզէբէն, րէֆահը հալ՝ վէ րահէթի պալ իյմա իտէր
ուզուն պիր ահ չէքէրէք օթուրտու, վէ պուրնունըն ալ-
թընտան.

— Պէնտէ պիզիմ գարըլարտան պիրինի զանն իթ-
տիմ - տէտի:

Պագաթ պիզիմ տօգթօր (Ժօզէբէն) եալան սէօյլէ-
յօրուտը, զիրա շէյթան կէօրմիւշ կիպի ֆէնա հալտէ
իւրքմիւշ իտի:

Եալընըզ Տիւշէսնէլ, պու թէպէտիւլաթը զարիպէյի,
րահէթի գալպ իլէ միւշահատէ իտէմէյօրտը:

Տիւշէսնէլ. - (Գապա պիր սէս իլէ) կիւզէլ մասգա-
րա, օտանըզը շաշըրըպ հանլըշլըզլա պուրայա կէլմիշ օլ-
մալըսընըզ, վէ պիզ իսէ պու թէսատիւֆի, սույի իսթի-
մալ իթմէք իսթէմէյիզ:

Գարմէն. - Պուրայա կէլիշիմ թէսատիւֆի տէյիլտիր,
սիզ սայըճա պէշ իքէն՝ ալթը օլմագլըզա արզու պէյան
իտիյօրտընըզ . . . իմտի իշթէ պէն տախի արզունըզ միւ-
ճիւպինճէ կէլտիմքի ալթը օլտուգ:

Բօպի. - Հօշ սէֆա կէլտինիզ . . . (արգատաշլարընա)
շիւպհէ եօգ քի պու, մուազզամ պիր գատըն օլուպ, մահ-
զա էյլէսմէք իշիւն պուրայա կէլմիշ տիր . . . պէն պու
հալէ գարշը տուրամամ:

Տիւրանտէն. - (Սարխօշլուգտան տիրի տօլաշարագ)
կա՛րսօն, պիր գատէհտէ մատամ իշիւն կէթիր:

Տիւշէսնէլ. - (Գաշլարընը չաթարագ) միւքեալէմէմիզի տինլէտինի գմի . . .

Գարմէն. - Պիր ուճտան պիր ուճա, հաթտա պիր նօգ-թասընը պիլէ ղայալ իթմէտիմ իտի :

Տիւշէսնէլ. - Մագսատընըղ նէ՞ եարմագ տըր :

Գարմէն. - Սիզին թէշէպպիւսաթընըղա պէնտէ տա-խիլ օլմագ իսթէրիմ :

Ժօղէբէն. - (Կիւլէրէք) ֆագաթ պունըն իհթիմալի եօգ տըր . . .

Գարմէն. - Նի՛չին :

Տիւշէսնէլ. - Ձիւնքի պիզ գատընլար վասէթասըյըլա միւրատըմըղա նայիլ օլմագ իսթէյօրուզ, վէ սիզ իսէ պիր գատընսընըղ . . .

Գարմէն. - Պույըսա պիր շէյ տէմէք տէյիլ, պէնտէ էրքէքէր վասէթասըյըլա նայիլի մէրամ օլմագ իսթէրիմ :

Բօպի. - (Էլլէրինի պիրիպիրինէ վուրարագ) պըրա՛վօ պըրա՛վօ :

Իհֆիգլէրի իչինտէ՝ եալընըղ Տիւշէսնէլ իտի քի, օլ անէ տէյին քէմալի իհթիրազ իւզրէ տավրանմըյըտը, ֆագաթ Գարմէնին պու մէմուլին ղայրի պէյանաթը՝ մէրգու-մըն ճիտտի օլմայան սօուզ գանլըլըղընը, վէ թագլիտ ի-տէկէլտիյի թէմքինլի վագարընը մահվ իթմիշ օլուպ՝ զիհնի գարըյտը, կէօզլէրի գարարտը, վէ պիւթիւն պիւթիւնէ սարխօշլուլը մէյտանէ չըգարագ, միւլահազաթը իւզէ-րինտէն պիր պուլուլթ կէչի վէրտի :

Մէրգոււմ, եհնիտէն քէնտուլի պուլմագ իչին իչմէք իսթէտի, ֆագաթ իթիխազ իթտիյի պու վասէթա, խա-յըլըլը պիր շէյ տէյիլ իտի :

— Չօգ շէյ - տէյու հայգըրտը քէնտու քէնտույէ, այագ իւսթի տուրապիլմէյէ չալըչարագ - թաճիւպէ շա-եան տըր քի, պիզղաթ քէնտի էվիմիզտէ սէօզիւմիզ կէչ-մէյօր . . . ֆագաթ հայըր հայըր լաթիֆէ իտէյօրում . . .

- տէտի, վէ մէմուռնիյէթ իյմա իտիճի պիր թէպէսսիւմ իլէ օթուրտու :

Յիկէրլէրի՝ թէքրար քէսպը նէշէ իթմիշլէր, վէ Տիւրանտէն տախի ույգուսըյըւա օղրաշարագ մուկթաքըպ օլույօրըտը :

Տիւրանտէն. - (Էնտիշէ իլէ) աճայիպ, նի՛չիւն Տընիզառը չիֆա կէօրիւյօրում . . .

Փօղէրէն. - Տընիզառ չիֆա տէյիլ, անճապ գատէհի իքի տանէ տիր :

Տիւշէսնէլ. - (Փէնտուլի պուլմաղա ճահտ իտէրէք) էքիմտի, հայտէ պագպըմ. . . ա՛հ գաղըլար դարըլար . . . պիդ շիմտի պահումըդըն պինասընը թէէսիս իտէճէյիլ :

Տիւրանտէն. - (Տիլի տօլաշարագ) էվէթ . . . Փագաթ մասէմ.քի Տընիզառ իքի թանէ տիք, պէնտէ արթըգ հիլ պիր շէյէ գարըշմամ . . .

Տիւշէսնէլ. - (Սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք) օթուր պագալըմ կիւզէլ մասդարա, օթո՛ւր, չագ, սէօյլէ, նէ եպը րարպան էալ . . .

Դաքմէն, գօլլարը խաշլարի կէօյիւ իւղէրինտէ օլ տուգու հպտէ պագտա տուրմուշ օլոգպ, կէօղլէրի՝ մաս. քէսինին իքի տէլիւրէրինտէն տըշարը քարլագ զիւալէք պաշարագ՝ նիկեռհընը աղըր աղըր հագըրոցանըն պիրին տէն տիկէրինէ նասպ իտիյօր իտի, պու գատիֆէ իլէ մէս. թիւր օլան սիւմանըն իւղէրինտէ, տէրին պիր միւլահագաթ իլէ գարըշըգ՝ պիր նէվի մէմուռնիյէթ ըզհար իտիճի պիր մուգաֆիէրիյէթ մաւհարէր իտի.քի, ինսան պու հալի՝ ա. նըն կէօղլէրի իչինտէ զգուհապիլիր իտի :

Էվէթ* անըն կէօղլէրի իչինտէ, աղըր պիր եիւլին սըգլէթինտէն գուրթուլմուշ օլան ատէմին մէմուռնիյէթի, վէ Կալօթ հէր պիր էմրինին իճրասընա հագըր պէնտէլէրի, հէնուղ էլէ կէշիւմիշ պիք ամիլին մահգուղիյէթի, պուրէթը վագիհանէտէ օգուհապիլիր իտի :

Գարմեն. - (Յիւշանելէ խլիժապէն) պիղ զամէն պի-
րիսկորովսդէ թէսատուֆ իթտիք փախ. պէն սոյսի թանը-
րմ, այր բոսթը կիչէն զամ սիզ տէյիլ՝ մի խռինսլ :

Տիւնէնէլ. - Էլէթ պէն իտիւմ, փագաթ նիօնն սո-
րէլօրնունրդ :

Գարմէն. — Հիշ . . . լափ օլտուն տէյի սօրտում . . .
հաթտա զաննըմճա՝ ըստըրիտեաճը գըյափէթինտէ օլան
գատընըն էլինաէքի օ չիւգէլ, յէ նազիք եաբուլը բըլազ
տանիս՝ սիզին տյմայրյոտը տէյի՛րմի :

Տիւշէսնէլ. - Եվէթ, Էսկի Բօմա աւսուլինճէ եաբըլ-մըչ պիր գամաճըգ տըր քի, անըն ալթուն սաբը իւզէ-րինտէ՝ խասսէթէն ալամէթը ֆարիգամը, վէ հաթտա իս-Վիմին իլք հարֆլարընը, Բաբա հիւքիւմէթինին էն մէճ-նունէ պիր մախիւզըն, եանի փարնէզ գօնթէսինին ալա-Վէթը ֆարիգասը, վէ իսմինին իլք հուրուֆաթը եանընտա հէքք իթտիրմիյիմ աիր:

Բայի. — Պիգլոմ տոտոումուսը միասին Վեճն ծնւնէսնէլ,
ուզուն սէյահաթլար իթմիչ օլնալըլա, հէք վասըլ օլտու-
ղու մահալտէ, սարը , համէր, պուղտայի քալէլհասըլ հէր
ըննկտէ օյան գատրնյար իյէ թէաչիւզ խտէրէք . . .

Գարմէն. - (Իծպինին սէօղիւնիւ քէսէրէք ծիւշէսնէլէ
խիթապէն) սիգի թէհմին իտէրիմ քի, մէգ.բիւր բւշաղըն
իճղէրինտէ իսմինիզին իլք հարֆընը՝ հէքք իթտիրմէնիզ,
թէհայիւրէ շահան պիր նիյէթէ մէպնի օրմալը տըր. պի-
նանէն ալէյհ հէր հալտէ անըն ֆայիտէսինի տախի կէօրէ-
ճէքսնիզ . . . ֆազաթ հիչիւն չազմայօրսունըզ, և . . . (սէ-
ասաւընըն թալլընը տէյիշտիրէրէք) ահ նէշէի ըէֆիզլէ-
րիմ, պէն սիզէ քեամիլէն հազ վէրիւրիմ, իմտի՝ կէրէք
թահաը թէհնիւնաթա ալլըմըշ օլմն մուլաֆազըյէթիմի-
զին, վէ կէրէք պու աշըզանէ մէճլիսին աշգընա պատէ
նուշ իտէլիմ . . . պու. մէշլէրէթ՝ վէ գլու ֆիքեար բէք
ալի, վէ բէք մնաղզամ տոր, ֆազաթ պիլիրսնիզ ա. . .

հալընըզ իչինիդտէ պէն էքսիյիտիմ» :

Տընիզառ. - (Սարխօյուգտան բէբէլէյերէք) սօզրուսլ
էկէր սօֆրա տէօնէճէք օլսա իտի տարը լաճագտըմ :

Բօպի. - Էվէթ կիւզէլ տօմինօ՝ սահիհէն հալընըզ
սիզ էքսիյիտինիզ . անէնկ իլէ իտէճէք օլտուղումուզ եէ-
մին պէսթէսինէ, պիր (Գօռօ) լազըմ իտի . . . շարգը օ-
գումագ պիլիբրմիսինիզ :

Տիւշէսնէլ. - (Բօպինին սէօզիւնի գաթ իտուպ հայ-
գըրարագ) եէմի'ն եէմի'ն . . . եէմինի ունութմայալըմ,
Տիւշէսիմի էլէ կէչիւմէք իչիւն մուավին վէ հարտըմճը
իսթէրիմ :

Գարմէն. - Պէն սիզէ մուավէնէթ իտէրիմ :

Տիւշէսնէլ. Տէմէք քի մումաիլէյհայը թանըյօրսընըզ :

Գարմէն. - Բէք ալէա թանըրըմ :

Տիւշէսնէլ. - Ֆագաթ պէն սիզէ անըն իսմինի սէյ-
լէմէմիշ իտիմ :

Գարմէն. - Գարինէ իլէ պուլտում :

Տիւշէսնէլ, պիր նէվի էֆքեարը պաթըլէ վէավէսէսի,
վէ էմիյէթսիզլիք իյմա իտէր պիր նիկեահ իլէ Գարմէնին
եիւղիւնէ պագտը :

Գարմէն. - (Սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք) պէն մումաի-
լէյհանըն քիմ օլտուղունը ֆէհմ իտէպիլտիմ, վէ թէշէպ-
պիւսաթընըզը բէսէնտ իտէրիմ . . . շանու շէրէֆէ վա-
սըլ օլապիլմէք իչիւն, մատամ Գօմբանս տը-Մայլըբրէ
Տիւշէսինի, նէրտիւպան իթիիսազ իթմիշ օլտուղունըզ՝ զա-
յէթ ագիլանէ պիր թէտպիր տիր :

Տիւշէսնէլ. - (Թէաճիւպ իլէ) ֆագաթ քիմին սէն . .
քիմի'ն նէսիսին . . .

Ժօզէբէն. - Հա' հա' . . . տիւշէսի հէ . . . էհ պապա
լէօն պուտա պիր շէյմիտիր . . .

Գարմէն. - (Սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք) ֆագաթ պու-
նէրտիւպանըն սօն գատէմէսի, զայէթ եիւքսէք վէ պաշ

տան աչգըն օլմազըլա սըլրամագ լազըմ կէլէճէք տիր :

Յիւշէսնէլ . - (Մասքէյի եիւզիւնտէն չէքիպ չըգարմագ իչիւն Գարմէնին իւզէրինէ տօղրու գօյուլուպ հայգըրարագ) քիմ օլտուղունը պիլմէք իսթէրիմ . . .

Կէնճ գատրն, եէրինտէն գըմըլտամայարագ, վէ քէնտինէ զօր վէրմէքսիզին մալիւմիւիզ օլան գուվվէթի իլէ մէրգուլը շիտէթլէ կէրույէ իթի վէրտի , վէ թէքրարէն սէօզիւնէ տէվամ իտուպ ,

— Քիմ օլտուղունը պիլէճէքսին , ֆագաթ ազըճըգ սապըլըլ օլ . . . Էվվէլա նէ՞ եաբապիլիւր օլտուղունը , վէ նէ իսթէտիլիմի սանա սէօյլէմէք իսթէրիմ , ա՛հ սէվկիլի ըէֆիգլէրիմ , սիզ , ֆիլհագըգա բէք աշըրը տէրէճէ տիւանէ իմիշսինիզ , չիւնքի պէշինիզինտէ քիսէլէրի պօմպօշ , վէ եալընըգ սարիսօշլուգա մախսուս օլան պիր եէմինէ կիւվէնէրէք , վէ պիր գըլաղուզընըզ օլմատըղը հալտէ , մէյտանը մուհարէպէյէ կիրուպտա հէման տիւշմէն օրտուսընա կիրմէյէ չըգըշըյօրսունըզ , մէկէրչի պու տիւանէլիք տէյիլմի տիր , սէն եա՛ Յիւշէսնէլ , քէնտինի ըէֆիգլէրինին մա ֆէվգընտա ղանն իտէրէք , անլէրին ումուզլաւը իւզէրինէ չըգմագլա , իգթիտարընըն խարիճինտէ օլան մագսատընա վասըլ օլմագ իսթիլօրսըն , վէ ճայի թէաճիւպ շուրասը տըր քի , քէնտին տալի քէօր սարիսօշ օլտուղուն հալտէ , ըէֆիգլէրինի՝ ուսթալըզլա ալտաթա պիլմէք իչիւն , անլէրին սարիսօշլուգլարընտան իսթիֆատէյէ գալգըշտըն , վէ պու սարիսօշլարա կէլինճէ , պուլնարտա՝ սէնին մագսատընը , հէր պիրի քէնտի գուվվէյի ազլիյէսի իգթիտարինէ կէօրէ անլայուպ , պու իշտէ մուվագգաթ պիր լաթիֆէտէն՝ վէ սըրֆ պիր էյլէնճէտէն պաշգա հիշ պիր շէյ կէօրէմէյօրլար :

Յիւշէսնէլ . - Եալան տըր , եալան տըր . . . Ժօզէրէն , Ռօ՛պի , Տընի՛զաու , պէնիմ էֆքեարըմը անլատընըզմը , էվլէթ , եախօտ հայըր , նէյիտէ ճէվապ վէրինիզ :

Ժողէբէն. - Պէն հէր շէյի անլատըմ, չիւնքի իլմի թէ պապէթի լայըգըյը լա էօյրէնմիշիմ:

Բօպի. - Պէնիմ տախի էյի անլամըշ օլտուղումըն իս պաթը շու տըր քի, եէմին պէսթէսինի թէրէննիւմ (էր. գեւ) իթտիմ իտի:

Տընիզաու սիւքիւթ իթտի, վէ Տիւրանտէն տախի հալ. լինագ պիր սէտայըլա բէբէլէյերէք,

— Պէնիմ տախի անլատըլըմ շու տըր քի, պու ան. տէ սօֆրա տէյիւ, իլլա թավան տէնէյօր:

Գարմէն. - (Տիւշէսնէլէ) պիլմիշ օլ քի սէսին պու ագ. չամքի չալըշտըղընըն էսէլինտէն եարընա հիշ պիր ձէլ գալմայաճագ տըր . . .

Վէ Գարմէն Տիւշէսնէլէ, պու սէօզէ պիր ճէվապ հա. զըլլամայա մէյտան վէրմէքսիզին սէրա պիր սէտայըլա սէօզիւնէ տէվամ իտուպ,

— Վագաա սէսին մագսատընըն՝ ատի պիր գօմէտի օյունունտան զիյատէ տէյերի օլտուղունը թաստիգ իտէ. թիմ, լաքին սէն անը մուվաֆագըյէթլէ պաշա չըգարմագ. լըլա միւգթէտիր տէյիլսին . . . իմտի՝ պանա սաթմալաք. րազը օլոլըմըսըն - տէտի:

Տիւշէսնէլ. - (Տիւշիւնմէքսիզին) գաշա՞:

Գարմէն. - Տիւշէս տը Մայլըբրէ-Գօմբանս իլէ պիր տէֆա եալընըզճա միւլագաթ իթմէյէ:

Տիւշէսնէլ. - Բէք ալէա գապուլ իտէրիմ:

Ժողէբէն. - Տէմէք քի պու գատըն, Մայլըբրէ գօ. նաղընըն գաբըճըսը տըր:

Գարմէն. - (Ժողէբէնէ) իհթիմալ տըր, ֆագաթ միւ. սիւ տօգթօր, հիշ օլմագսա շուրասընը պիլմէնիզ կէրէք. տիր քի, պու ագշամ՝ Տիւգ ճէնապլէրինէ խիթապէն եագ. մըշ օլտուղունուզ մէքթուպ պէնիմ էլիմտէն կէշտի, վէ չիմտի հէմ տօգթօրլուգ, վէ հէմտէ ճասուլըգ իթմէնին մուլսաթարալը շէյ օլտուղունը անըյաճագսընըզ . . .

էզճիւմէ՝ նէ տէմէք իսթէտիյիմի տնլամագլըղա ճահտ ի-
տինիզ, պունտան պէօյլէ արթըզ մագսատ պէնիմ տիր,
զիրա պէն անը սիզտէն սաթըն ալըպ պիթիրտիմ:

Տիւշէսնէլ. - (Շիտէթլէ) փագաթ պագալըմ մու-
զարրէր օլան միւպատէլէյի իճրա իթմէյէ միւգթէտիր օ-
լանագմըսըն:

Գարմէն. - Մէօղիւմ սէօղ տիր, օլ խուսուստա էմին
օլապիիրտինիզ . . . շիմտի՝ մատէմ քի արթըզ մագսատ
պէնիմ տիր. իմտի անը իսթէտիյիմ կիպի իսթիմալ իտէ-
պիլիլիլիմ. . . վէ հաթտա ճիւմէնիզիտէ մէզքիւր մագճա-
տէ իլհագ իթմէք իչիւն իշթէ մէյտանէ գօրըմ, փագաթ
էօյլէ լաթիֆէ վէ մուզհիգանէ սուրէթտէ ագտը մու-
հէտէ իտիլէմէզ, պիզիմ իչիմիզտէ գապի, վէ չիքէսթ օլ-
մագ պիր պաղ պուլունմասը լաղըմ տըր . . . պէն պէօյլէ
իսթէրիմ . . .

Բօպի. - (Պունոնըն ալթընտան) գըրալ ճէնապլէրի
տախի «պէն պէօյլէ իսթէրիմ» տէյու էմի իտէր:

Գարմէն. - (Շիտէթլէ) էվէթ պէօյլէ իսթէրիմ, պէն
սիզէ մուալին օլանագլըմտան, սիզտէ պէնիմ հէր էմիլմէ՝
քէօր քէօրունա իթաաթ իտէր ալաթ կիպի օլմալըսընըզ,
պէն սիզի քէնտիմ իչիւն իսթիմալ իտէճէյիմ տիր . . . մէ-
սէլա, ալիմ, հէքիմ, ալօգաթ, միւթէշէրրի, շէօհրէթշըար
սէնաաթքտար, տիպլօմաթ, վէլհասըլ, սիզտէն հէր պիքի
արզու իթտիյի պահտընարլըղանայիլ օլանագ տըր, փաշ
գաթ հէր պիրինիզ, քէնտի գուտրէթինէ կէօրէ քէսպ ի-
տէճէյի մուվափագըլէթին էօշիւրինի՝ պանա վիրմէյէ մէճ-
պուր օլանագ տըր:

Տընիզաու. - Էօշիւր գայտէսի շիմտի պաթթալ հիւք
մինտէ գալմըշ տըր:

Ժօղէբէն. - Էկէր պէնիմ վիզիթալէրիմին գըյմէթի
իբի լիրայա թէրֆի օլունուրսա, օ վագըթ պէնտէ մէմ
նունէն պիր չէյ էօտէրիմ:

Տիւշէսնէլ. - (Վարա վարա ֆիքրի թէնվիր օլարագ) ֆագաթ պիզիմ մուավէնէթիմիզլէ նէ՞ եարմագ իսթէ-յօրսըն, նէյէ՞ արզուն վար, մագսատըն նէ՞ տիր:

Գարմէն. - Արզո՞ւ մը . . . մէկէր պէն խահլու ար-զուլարըմըն հուտուտընը թային իտէպիլիբիլիմ . . .

Գարմէն, սէօզ սէօյլէմէյէ թէրէտտիւտ իտիյօր կիպի քէլամընը գաթ իթտի, պագըշընտաքի օ տէհշէթիւ շուլէ զայպ օլտու, վէ պունալմըշ պիր հալ իլէ կէօզլէրինի թա-վանա տօզրու գալտըրըպ, եավաշ պիր սէտայըլա, վէ քէնտու քէնտույէ սէօյլէյօր կիպի թէքրար սէօզիւնէ տէ-վամ պիրլէ,

— Պէնիմ մագսատըմ . . . պէն հէնուզ եիրմի եա-շընտա, վէ զայէթ կիւզէլ պիր մախիւզըմ . . . պու-անէ գատար քիմսէյի սէվմէտիմ . . . ճիսմիմ պիքիր տիր-հաթտա ճանըմ տախի, էլան արզու տէնիլէն շէյին նէ օլ-տուզունը հըսա իթմէմիշ տիր . . . աշգու սէվտա իչիւն, մէսթ իտիճի, վէ մէճնունանէ մէսէրրէթ վէրիճի պիր շէյ տիր տէրլէր . . . իմտի պէնիմ մագսատըմ սէվիլմէք տիր . . . ֆագաթ էօյլէ սէվիլմէք քի, պու անէ գատար հիշ պիր գարը օ տէրէճէտէ սէվիլմիշ օլմամայը տըր . . . եանի սօն տէրէճէ պիր արզու, վէ մէճնունանէ սուրէթտէ սէվիլմէք, էվէթ, շէրմու հիճապ, գօրգու, վէ բէրէսթիլ իտիլիրճէսինէ սէվիլմէք իսթէրիմ . . . իսիւլասայի քէլամ պէնիմ միւրատու մագսատըմ բէրէսթիշ (պաշտուիլ) օլուն-մագ տըր . . . բէրէսթիշ . . . անլայօրմըսընըզ . . . :

Հազըրուն, պիր գաշ տագըղգատան պէրու իշրէթտէն քէֆֆը եէա իթմիշլէր օլուպ, ատէթա մուզիգա ահէնկի կիպի թաթլը պիր սէտայըլա, աշգու մուհապէթէ տայըր սէօյլէնիլէն պու խօշ սէօզլէրի, քէմալի թէհայիւր իլէ տին-լէյօրլար իտի:

Գարմէնին վազիյէթի՝ պիր հալի բէխավէթ քէսպ իթ-միշ, վէ պաշը՝ կիւյա թաթլը պիր խէյալաթ աղըրլըռ

ալթընտա էյիլմիշ, վէ պիր սանկյէ գալտար պու հալտէ գալմըշ իքէն, նակէհան գահրիմանքեարի պիր թավը իլէ պէլինի տողրուլթոր, պաշընը եօգարը գալտըրըպ՝ սըգ վէ սիյահ քեաքիւլլէրի, մէրմէր միսալի պէյազ ումուզլարը իւզէրինէ սարգըլտըլար, վէ թէքրարէն սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Պէնիմ մագսատըմըննէ օլտուղունը պիլմէք իսթէ-
յօրսունը տէյիլմի . . . բէք ալէա . . . պէն գուվէթլի
վէ ճէսուրըմ . . . պիր էրքէք կիպի տիւշիւնէպիլիւր, վէ
լազըմ կէլտիյի հալտէ տախի էրքէք կիպի վուրապիլիւրիմ . .
պէնիմ մագսատըմ գուտրէթլի օլմագ տըր, պէն իրթիֆա
իթմէք իսթէրիմ, էվէթ, օ գալտար եիւքսէլմէք իսթէրիմ
քի, պէնիմ պաշըմ՝ ճիւմլէնին պաշլարը մաֆէվզընտա օլ-
սուն . . . հէր պիր նիկեահըմ պիր էմրի ալի օլմալը տըր,
վէ հէր պիր բէյու արուզու, պէնիմ տիլխահըմ (սրտին
ուզածը) էճիւնտէ սէրֆիրու (խոնարհիլ) իթմէլի տիր . . .

Գարմէնին՝ պու մաղրուրանէ սէօզլէրի, հաղըրունա
թէհէսիր իթմիշ օլմաղըլա՝ պէյնլէրինտէ պիր հաքաքէթ
վուգու պուլմուշ իտի քի, պու հալ ույգուտան օեանմագ
վէ եախօտ սարխօշլուգտան պըլմագ կիպի պիր շէյ օլուպ,
մէրազլարը թահրիգ օլունարագ, հէման օ անէ տէկին
կէօթէրտիլէրի ֆիթուրսուզլուղը՝ քէնտիլէրինճէ պիր
նօգսանիյէթ աոտ իթմէյէ պաշլատըլար:

Տիւշէսնէլ. - Փագաթ սէն հէմ գարը, վէ հէմտէ
էրքէք օլմագ իսթէյօրսուն:

Գարմէն. - (Խահիշլէ) էվէթ, գարըլարըն էն սէվկիւ-
լիսի, վէ էրքէքլէրին տախի էն ճէսուրը, վէ էն գուվէթ-
լիսի օլմագ իսթէրիմ:

Տիւշէսնէլ. - (Նակէհան սըչրայուպ պաղա գալգա-
րագ) էհ պու գալտար տիվանէճէ սէօզլէր տինլէտիլիմիզ
եէթէր արթըգ, պիր ապտա ագիլանէ սէօյլէշլիմ, սէն
եա պիզտէն զիյատէ սարխօշըն, վէ եախօտ քէնտինի պիր

սիհիրագոյ զանն իտէյօրսուն . . .

Գարմէն. - (Յիթռոսողլուէլա) հա՛յըր, հա՛յըր, տէ-
տիյին կիպի տէյիլ, պէն զէնկինիմ. . . վէ էլիմին ալթըն
տա՛ տախի մուհիմ պիր սըրըմ վար:

Բօպի. - Ա՛ զէնկին իմիշ . . . տէմէք քի պիղէ էօտիւն
բարա վէրէպիլէճէք տիր . . . տօղրուսը պու մուազլամ
պիր գատըն տըր . . . պահա իտէրիմ. քի . . .

Տընիզառ, նիւվազիշքեարանէ՝ վէ ազիմ պիր հիւրմէթ
իպրազըյըլա Գարմէնէ եազլաշտը:

Ժօզէբէն վէ Տիւրանտէն, ազլու ֆիքիլլէրի հէյէճան
իյինտէ օլտուղու հալտէ տախի, Գարմէնին «պէն զէնկինիմ»
տէտիյի սիհրամիզ ձէօղիւն թէէսիրի թահտընտա գալ-
տըլար:

Տիւշէսնէլ. - (Էյիլիպ՝ մապէնին ալթընտան Գարմէ-
նին եիւզիւնի կէօրէպիլմէյէ չալըչարագ, վէ չարնաչապ
հիւրմէթ իտէրէք) մառամ, զաթըր ալինիզ պիղիմ ճիւմէյ
միգիտէ թանըյօրառնուզ. իմտի էմրի միւսաւլաթէ րայէ-
թէն՝ սիզ տախի մապէնիզի չըգարուպտա՝ քէնտինիզի
պիղէ թանըթմագլըք լութֆուշա հիւմէթ իտէրմիպիսիզ:

Վէ մէրգում՝ պու սէօղիւ տիմէքլէ պէրապէր, քէյ
մալի իհթիրամլէ Գարմէնի սէլամլատըքի, Գարմէն տալի
իքի էլլէրի իլէ նիգապընըն պաղլարընը չէօղմէյէ պաշլատը:

Հազըրուն, կէօղլէրինի աշարագ՝ ֆէվգէլատէ պիր
շէյ կէօրմէյէ հազըրլանըպ, վէ իշրէթ բուհույըլա միւշ-
թէյիլ օլան զիհինլէրի միւթէհայըր օլմաղըլա՝ Գարմէնէ
պաղմագտայըտըլար, ճիւմլէսիտէ Բօպի կիպի տիւշիւ-
նիւպ, միւճէրրէտ զէնկին վէ միւթէպէր պիր գատըն կէօ-
րէճէքլէրինի իւմիւտ իտէրլէր, վէ մէրգումէնին՝ գանդը
մուազլամ ֆաթիլէայէ մէնսուպ իտուկինի պիլմէք խահիշի
իլէ եծրուլմուշ օլան ֆիքիլլէրի, պիր թաքըմ մուազլամ
վէ ասըլգատէ գատընլարըն էօամիսինի ետու իթմէքլէ
փալիհու հայրան (ապուշ), վէ տուտագլարը նիմ աչըգ օլ-

տուղու հալոտ ինթիզար իւզրէ պուլունույօրլար իտի :

Գարմէնին մասքէսի եերէ տիւշտիւ :

Պիր տագըգա գատար ճիւմէսիտէ՝ ազիմ պիր հայ-
րէթէ կիրիթթար օլուպ , սիմայէրինտէ ումումի պիր էսէրը
նա խօշնուտի կէօրիւնտի :

Տիւշէսնէլ , հիտէթամիզ պիր հարաքէթ իլէ սօֆրա-
նըն իւզէրինտէ քէնտի բօնչ գատէհինի բարչալատը , վէ
պուրնունըն ալթընտան սէօթիւպ սայմայա պաշխաուր :

Ժօզէբէն , սօճրէթը թահգիրանէտէ ումուզլաքընը
եիւքսէլթտի , վէ Տիւրանտէն տախի մէրգումա իմթֆաալ
իթտի . հէլէ Տընիզաու իսէ , բօնչ գատէհի էլինտէ օլտուղու
հալոտ սօֆրատան թէպաիւտ (հեռանալ) իյէտի :

Մէրգումանտէն եալընըզ Բօպի , իշի լաթիֆէյէ պօ-
ղարագ :

— Տօրրուսու : . . բէք կիւզէլ պիր օյուն օյնատըն ,
գալնավալ կիւնէրինէ լայըգ օլաճագ սուրէթտէ շիրին
պիր օյուն — տէտի , վէ էլլէրինի պիրիպիրինէ վուրարագ
— պըրա՛վօ . . . պըրա՛վօ . . . եաշա՛ պին եաշա . . .

Ժօզէբէն . — (նէֆրէթ իլէ բէբէլէյէրէք) Գարմէն իմիշ .

Տընիզաու . — Եու՝ թամբլը մէյտանընտա իքի ծնուղա
րագս իտէն սօգագ սիւրիւրկէսի գըզ տէյի՛վմի տիր . . .

Տիւշէսնէլ , հիտէթինտէն աթէշ քէսիլմիշ օլմաղըլա
տիլի տօլաշմագտայըտը :

Գարմէն , պիլա հարաքէթ՝ վէ սէրպիւլէնտանէ պիր
թավը իլէ սիւքիւթ իթմէքտէ , վէ սիյահ քեաքիւլլէք էլէ
միւզէյեէն անլընտան , զանն իտէրսին քի ճէսուրլըգ , վէ
բէրվասըղլըգ շուլէլէրի սաշըլըյօրըտը . Գարմէն , թէք-
րար գօլըրընը խաչվարի կէօյսիւ իւզէրինէ վազ իթտի ,
վէ միւթէմատի թէպէսսիւմ ըզհար իտէն օլ զօնչ տիհա-
նը իւզրէ կեան պէ կեան , վէ պէլլի պէլլիսիւ պիր հիտ-
տէթ նըշանէսի կէօրիւնիւյօր իտի :

Գարմէն , էթրաֆընը իհաթա իթմիշ , վէ էյշու էշրէ-

Թին սուլի թէէսիրի իլէ վալիհու հայրան օլան հազը բուն
էօյլէ ճազիպ, վէ էօյլէ պիր հաքիմանէ նիկեհաս աթֆ իթ
տի քի, ճիւմէսիտէ՝ պու ֆիսունսազ վէ զարիպանէ պա
գըշըն թէէսսիրի թահտընտա գալարագ, մաղլուպիյէթ.
լէրինի հըսս իթմէյէ պաշլատըլար:

Եալընըզ Տիւշէսնէլ, պու գարընըն նիյէթը խաֆիյէսի
գուվվէթինէ գարշու մուգապէլէ վէ մուգավէմէթ իտիյօ
իտի իսէտէ, վարա վարա օ տախի պու գուվվէյի ֆէվ
էլատէյէ թապավէրը մուգավէմէթ իտէմէյուպ, տիկէր
լէրի կիպի մաղլուպէն, վէ հաթտա տիթրէյէրէք՝ կէօզ
լէրինի, մէրգումէնին շուլէֆէշան կէօզլէրինտէն տու
(հեռացնել) իթմէյէ մէհպուր օլտու:

Պիր գաշ տագըգա սիւքիւթտէն սօնրա, Գարմէն՝
թուրտուղու սանտալեասընտան գալգարագ, վէ Տընիղա
ռըն սանտալեասը էօնիւնտէն կէչիպ մէրգումա խիթապէն

— Այաղա գալգ — տէտի:

Տընիզաու, պու էմրի հաքիմանէյէ իթաաթ պիրլէ
մաքինավարի պիր հալ իլէ գըյամ իթտի:

Գարմէն, պօշ գալըշ սանտալեայը պիր եանէ իթ
վէրտի, վէ այաղընը, Տընիզաուռն սանտալիյէսի ալթընտա
պուլունան թահտալարըն պիրինին ուճունա գօյտու քի
մէզքիւր թահտա խաֆիֆ սուրէթտէ գըմըլտատը:

Գարմէն, թարֆէթիւլայնիտէ (իքթթել ահան) կէ
չիճի օլան պիր թիտրէյիշ հըսս իթտիքսէն սօնրա, տու
տագլարը իւզէրինտէ պիր թէպէսսիւմ՝ կէօրիւնտի, վէ

— Թամըլը մէյտանընտա իքի օնլուղա բագս իտէ
գըզ, տէյիլմի — տէյու թէքրարլատը աղըր պիր վագա
իլէ — էվէթ օ գըզ պէնիւմ իշթէ . . . էվէթ պէն իտիւմ . . .
տիւնքի կիւն սիզ պէնի մահալի մէզքիւրտէ կէօրտիւնի
իտի, լաքին եարըն կէօրմէյէճէքսինիզ . . . էվէթ, արթը
պէնի օրատա արամայըն . . . (սէտասընա պիր հիւմիյէ
վէրէրէք) եարըն . . . էհ եարըն, պու զավալլը բագգատ

գըզ, պու սէֆիլ Գարմէն, քիմ պիւր հանկը Տիւգին իս-
մի իլէ եատ օլունաճագ տըր . . . եարըն պէնիմ իչիւն
եէնի պիր էօմր պաշլայաճագ տըր . . . սիզ քէնտի սար-
խօշլուղունուզտան այըլաճագսընըզ, պէնտէ սէֆալէթի-
մին պիհուշլըղընտան այըլաճաղըմ . . . եա'րըն՝ սիզ
ճիւմէնիզտէ՝ պէնիմ գուլլարըմ էսիրլէրիմ օլաճագսընըզ՝
Տիւշէսնէլ. - էսիրլէրիմնմի . . .

Գարմէն. - Էվլէթ էսիրլէրիմ օլաճագսընըզ, վէ հէլէ
սէն, (Տիւշէսնէլէ) ճիւմէտէն զիյատէ մութի պիր գուլըմ
օլաճագսըն, նէ . . . մէկէր պու նիգապըն ալթընտան՝
Գարմէնտէն էյի պիր մախլիւզմը չըգաճագ զանն իտիյօր-
տունուզ, պագալըմ իչիւնիզտէն քիմ պէնի էյի թանըյօր,
վէ քիմ պէնի մուհաքէմէ իթմէքլիյէ ճէսարէթ իտէպիլէ-
ճէք տիր . . . Էյ Լէօն Տիւշէսնէլ, պիր ան էվվէլ պիր
չարթըլա մագսատընը պանա սաթան սէն տէյիլմիլիտին,
վէ չիմտի վէրտիլին սէօղիւ՝ մէվգըյը իճրայէ գօյմագ սը-
րասը կէլտիլինտէ ճայըյօրմուսըն, սէօղիւնտէն ըուճուլը
իտիյօրսըն :

Տիւշէսնէլ. - Փագաթ պէն սիպին եիւզիւնիզի կէօր-
միւշ տէյիլիտիմ, իմտի սէօղիւմի կէրի ալըրըմ :

Գարմէն. - Հագլըսըն, լաքին շուտա վար քի, պէն
կէրէք սէնին սէօղիւնէ, վէ կէրէք սարխօշ ըէֆիզլէրինին
սէօղլէրինէ էհէմիլիյէթ վիրուպտա՝ ապլա իշ եէրինէ գօյ-
մամ, պէն սիզէ էն էվվէլ - իչիմիզտէ տէմիրտէն պիր պաշ
լագըմ տըր - տէմէտտիմիլիտի :

Գարմէն, սէօղիւնէ տէվամ իթտիքճէ՝ կիտէրէք սէ-
տասը թէհտիտամիզ պիր ահէնկ քէսպ իտէր, գաշլարը
չաթըլըր, բագու պէրրագ անլը իւզէրինտէ պուրուշուգ-
լար զահիր օլուր, կէօյսիւ՝ տէնիզ տալկալարը կիպի գա-
պարըր ինէր, վէ այաղըյըլա եէրտէքի թահտայը թագ-
եիգ իտէրէք կըճըրթատըր իտի :

Հազըրուն, սարխօշլուգտան այըլմըշ տէյիլ իսէլէր-

տէ, ֆադաթ հալէրի թաղէր (փոխուիլ) վէ թէպտիլ
օլմուշըտը, եանի՝ ումումի պիր ույուշուգլուղա կիթիֆ
թար օլմուշար իտի :

Շէօյլէքի, Տիւրանտէն քեամիլէն ույումագտա, փո-
զէբէն նիմ օեանըգ պիր հալտէ, վէ Բօպի տախի, այադ-
լարընը սօֆրանըն իւղէրինէ վազ իտուպ, վէ կէօզլէրինի
թաւանա տիքմիշ օլտուղու հալտէ պէսթէլէր թէրէննիւմ
իթմէքտէ իտի :

Պիլաքիս Տընիզաու իլէ Տիւշէսնէլ, քէմալի էնտիշէ իլէ
Գարմէնին հէր պիր հալու հարաքէթինի թէտգըգ իտի-
յօրլար իտի :

Տընիզաու, սէպէպինի անլամայարագ՝ գալլինտէն պիր
գօրգու հըսս իթմէքտէ օլտուղու կիպի, Տիւշէսնէլ տախի,
Գարմէնին գուհուր իթտիյինտէն պէրու՝ անըն շաեանը
հայրէթ, վէ տահա մօղրուսու տէհէթֆէրմա կիւզէլ լիլի
գուվվէյի մըգնատըսիյէսի թէէսսիրի թահտընտա թազնիգ
օլմուշ գալմիշ իտի . պու էսնատէ Գարմէնին՝ քէնտի իւ-
զէրինէ աթֆ իթմիշ օլտուղու քէսկին պագըշը, մէրգուլմը
հարաքէթտէն տուր իթմէքլէ գալպինէ սօուգ պիր լէրգէ
պըրագմըշըտը :

Գարմէն, պիր արա քէնտույի թօրլայուպ, վէ թէք-
լարէն պիր հալի սիւքիւնէթ քէսպ իտէրէք, տիւզ վէ
սատէ պիր սէտայըլա քէլամէ աղազ պիրլէ :

— Պու կիւն՝ Ամէրիգատան պիր առէմ կէլտի, վէ
մօղթօր ժօղէբէն (ժօղէբէն գուլագլարընը գապարթտը)
մէրգում Ամէրիգալընըն վիրուտինի, պիր գըթա մէքթուպ
իլէ տիկէր պիր առէմէ խապէր վէրտի, մէզքիւր մէք-
թուպտա իսթիմալ իտիլէն լուղէթլէր, հիյնի հաճէթտէ,
մէհաքիմ մուվաճէհէլէրինտէ էրէյիճէ էհէմիլյէթի օլա-
ճաղը տէրքեար տըր - տէտի :

Ժօղէբէն. - (էնտիշէ իլէ հայգըրարագ) նա՞սըլ . . .
նէ՞ տէտին իտի . . .

Գարմէն. - (Պիր հարաքէթ իլէ ժօզէբէնին աղղընը գաբայըպ սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք) պու ագշամ՝ պէշնէֆէր մասգարալար, աչըգ ֆայթօն իլէ պուլվառլարը տօլաշտըգտան սօնրա, Եապանինին մաղարասը տէնիլէն մահալէ ինտիլէր քի, մէրգումանըն իսմու շէօհրէթլէրի, շուտագըգատա զապլթիյէ ժուրնալընտա գայտ իտիլմիշ տիր:

Գարմէնին իթտիյի պու մուլթասար հէքեայէնին, պունտան էվվէլ կէշէն վագաալէր իլէ մինասիպէթի Եօղըսը, շայէտ պու պիր թէհտիտ իսէ, պու կիպի պիր թէհտիտ, իշրէթին ըուհըլըլա մահվ օլուպ կիտէճէյի տէրքեար իտի, ֆագաթ էղճիւմիլէ պու հէքեայէ, վէ տահա տօյրուսը պու իսթար, հագըրունըն իւզէրինէ թարիֆի միւմքիւնտիւզ պիր թէհտիւր բէյտա իթմէքլէ, ասէթա պիր սիհիր գուվվէթի կիպի, մէրգումանըն զիհինլէրինի իշլալ իտէն՝ բօնչըն պսլսարընը պիւթիւն պիւթիւնէ տաղըթտը, շէօյլէ քի, Բօպի օգուտուղը պէսթէյի գաթ պիրլէ աղըր պիր վագար քէսպ իթտի, ժօզէբէն տիթրէտի. Տիւշէսնէլին պէնզի աթտը, վէ Յընիզառ տախի, կէօզլէրինի գաբույա տօղըու տիքէրէք, հէման ալըպ Եիւրիւյիւ վէրմէնին ֆըրսաթընը կէօզէթիյօյըտը:

Գարմէն, թէլաֆուզ իթտիյի պու սօն սէօզլէրէ՝ զիԵատէ պիր գուվվէթ, վէ պիր թէհտիւր վիրմէք իշիւն, պիր տագըգա գատար սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա, թէքրար քէլամէ աղազ իտուպ,

— Եապանինին մաղարասը տէրունինտէ, պէշնէֆէր սարիօշ մասգարալար, Ամէրիգալը իլէ զավզայա թուլթուլտուլար, վէ մէրգումը վուրտուլար . . . - տէտի:

Տիւշէսնէլ. - Նասըլ քի գարնավալ կիւնլէրինտէ վուրուլար . . .

Գարմէն. - Անը Եարալատըլար:

Ժօզէբէն. - (Բէքէլէյէրէք) - Էօյլէ պիր շէյ օլտու կիպի . . .

Գարմէն. - (Եավաշ սէտայր լա - մէրգումը էօլտիւր. տիւլէր . . .

Տիւշէսնէլ. - (Բէբէլէյէրէք) եալան տըր . . .

(Տէօրտիւ պիր աղըզ հայգըրարագ) եալան . . . քեա. միլէն եալան տըր :

Գարմէն, այաղընը շիտէթլէ եէրէ վուրարագ տէօ. չէմէնին թահտասընը չէվիրտի :

Հէման կէնիշէ պիր տէլիկ աչըլուպ, հիւքմ ֆէրմա օլան սիւքիւթիւն իչինտէն, զիքրի սէպգաթ իտէն օ՝ պիր ահէնկ իւզրէ օգուանան պէսթէնին պօղունուգ սէսի թէք. րար, վէ պու տէֆա աչըգտան աչըղա իշիտիլտիյի կիպի. թավանըն քիրիշլամէլէրինէ վուրուլան չէքիճին տարպէ. լէրի սէտասը տախի, մէկ քիւր թէրէննիւմ իտիլէն յպէս. թէյէ բիյրէվիկ իտիյօր ըտը :

Գարմէն, էլինտէքի մումը եօգարը գալտըրընճա, ը. շըգ՝ տէլիյին իչինէ շուլէ էնտագ օլուպ, մագթուլ Ուէս. թէրնին սապ սարը քէսիլմիշ օլան սիյմասը կէօրիւնաի :

Ժօզէբէն, պու տէհէթիւ հալի կէօրիւնճէ տիլլէրի իւզէրինէ գաբանտը, վէ Տընիզաու, գաբույա տօղրու գօշ. մագ իսթէտիյինտէ, Գարմէն՝ մէրգումը թութուպ շիտէթ իլէ օտանըն օրթասընա ֆըրլատը վէրտի, հէլէ Տիւշէսնէլ, պէնզի պէթի քիւլ քէսիլէրէք, վէ պօղունուգ պիր սէ. տայր լա :

— Ա՛հ մէլունէ գարը, պու պիչարէ ատէմի սէն էօլ. տիւրտիւն - տէտի :

Գարմէն, տէլիյէ տօղրու էյիլուպ, էլինի էօլիւնիւն գօյնունա սօգտը, վէ տօղրուլուպ գալգտըղընտա, զիքրի սէպգաթ իտէն՝ վէ օգուեանլարըմըզըն մալիւմի օլան, Տիւշէսնէլին տամասը, եանի ըստըրիտեաճը գըյաֆէթինէ կիրմիշ օլան գարընըն, բըշագ մէգամընտա իսթիմալ իթ. տիյի ալթուն սաբլը ուֆագ խանչէր, ավուճը իչինտէ սըգմըշ օլտու հալտէ պաշընը գալաըրտըր, վէ տէհէթիւ

պիր սօուգ գանլըլըգ իպրազըլըլա սէօղիւնէ տէվամ ի-
տէրէք ,

— Պու ճինայէթ, իշթէ պու խանչեր իլէ իճրա իտիւ-
միշ տիր քի, անըն սաբը իւզէրինտէ, Բաբա հիւքիւմէթի-
նին էն մէճնուն պիր մախլիւգի, եանի Փարնէզ գօնթէ-
սինին ալամէթը ֆարիգասըլըլա, մէրգումէնին իամի իւք
հարֆլարը մահքիւք պուլունմագտա տըր :

Տիւչէսնէլ, իքի էլլէրի իլէ կէօյսիւնի թութմագտա ,
վէ խէվֆու տէհչէթինտէն նաշի պաշընտաքի սաշլար տի-
քիլմէքտէ իտի :

Գարմէն. - (Սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք) - օլ անտէ
եապանինին մաղարասը տօպ տօլու օլմաղըլա, պու ճինա-
յէթի, եիւզ նէֆէրտէն զիյատէ էշխաս կէօրիւպ շէհատէթ
իթմէքտէ տիրլէր :

Տիւչէսնէլ. - (Դօզէբէն իլէ պերապեր տիզ իւսթիւ-
կէիւպ բէրէյէյէրէք) մէրհամէթ մէրհամէթ . . .

Տիկերլէրի տախի, Տիւչէսնէլէ իմթիսալ իտիւպ տիզ
չէօքտիլէր :

Պու տէհչէթամիզ վէ հագըգաթէ մագրուն կէօրիւ-
նէն իթհամաթ, նակէհան պիր շիմչէք կիպի չագըպ, մէր-
գումանըն զուլմէթ իլէ մուհիթ օլան զիհինլէրինի իշթիալ
իթմէքլէ, ճիւմէսի պիրտէն քէնտիլէրինի՝ միւթթէհիմ
զանն իտէրէք նէ տէյէճէքլէրինէ շաշըրմըշ գալմըշլար իտի :

Պէշի պիրտէն՝, մէզքիւր տէլիյին էթրաֆընտա տիզ
չէօքմիւշ օլտուգլարը հալտէ՝ եիւզլէրինին րէնկի սօլմուշ ,
վէ խէվֆու տէհչէթ պարը կիրանը ալթընտա մուզթա-
րըպ օլույօրլարտը :

Վէլհասըլ իշրէթին րուհը, էլան մէրգումանըն զի-
հինլէրի իչինտէ գայնամագտա օլմաղըլա, մուհագգագ
կէօրիւնէն իշպու իթհամաթը (ամբաստանութիւն) միւտ-
հիչէյէ գարշու՝ քէնտիլէրինի միւտաֆաա իթմէյէ, ասլա
պիր տէլիլ պուլամայօրլար իտի :

Գարմէն իսէ, պու պէշ նէֆէր էշխասը մաղուպէնին մապէյնինտէ, մալիք օլտուղու հիւանի մէլահաթը ֆէվզէլատէսի իլէ, քէմուլի սիւքիւնէթ իւզորէ տուրմագտայըտը:

Գարմէնին, սէրպիւլէնտանէ էթվարը հուզուրունտա, մաղուպլարըն հըսս իթտիքլէրի սըգլէթու ըզթըրապըն տինայէթի՝ պիր գաթ տահա արթըյօր իտի:

Տիւշէսնէլ. — Մէրհամէթ . . . մէրհամէթ իտինիզ շու անտէ ճիւմլէմիզտէ սէնին թահաը հիւքմիւնտէ պու. լունմագտայըզ:

Ժօզէբէն. — Էկէր եէմին իթմէմիզի իսթէրսէն, պիլա իթիրազ հազըրըզ:

Գարմէն, էլինի աշաղը ինտիրուպ, վէ բարմաղըյըլա տէլիլին իշինտէրի ճէսէտի կէօսթէրէրէք,

— Պու պիշարէ ատէմին իսմի՝ ձէյմն Ուէսթէրն իտիքի, սիղ անը՝ 1826 սէնէսի գարնալալընըն սօն սալը ակաշամըսը էօլտիւրտիւնիւզ, պու վագաա քիֆայէթ իտէր. իսմի արթըզ՝ պէյնիմիզտէ տիկէր պիր եէմինէ լուզում գալմամըշ աըր . . . պու իսիմ, վէ պու թարիխ քիաֆի տիր. իշթէ իսթէտիլիմ օ տէմիրտէն պաղ պու իտի . . . վայ անըն հալինէքի, իշպու պաղը գօբարմաղա թէճըրուպէյէ գալզըշըր . . .

Գարմէնին, քէմալի շիտէթլէ պու սէօզլէրի թէլաֆֆուզ իթտիլի էսնատէ, տէօյէմէնին ալթընտան իշիտիլմէքտէ օլան՝ կէրէք օ պիր ահէնկ իւզորէ օգունան պէսթէնին սէտասը, վէ կէրէք միւթէմատիյէն քիրիշլամէլէրէ վուրուլան չէքիճլին սէսի գաթ օլմուշ իտի:

Գարմէնին էլի, էլան մագթուլ Ուէսթէրնին ճէսէտի իւզէրինէ ուզանմըշ գալմըշ իքէն, նուկէհան տէօյէմէնին ալթընտաքի թավանըն թահտալարը շաթըրտասը, վէ ճէսէտին՝ հալաշ հալաշ աշաղը էնիպ նապէտիտ, վէ կէօզտէն նիհան օլտուղը կէօրիւնտիւքի, անըն եէրինէ եալընըզ սիյահ, վէ խալի պիր տէլիք գալտը:

Պէշ նէֆէր հաղըրուն , պու զարիպ հալի կէօրտիւք-
լէրինտէ , արթըգ խէվֆու տէհշէթլն տէրէճէյի նիհայէ-
սինէ վասըլ օլուպ , էլլէրի իլէ եիւզլէրինի գարայարագ ,
մէ'սուֆէն (սոսկմամբ) տէլիլն քէնարընտան ըիւճաթ իթ-
տիլէր :

Գարմէն , պիլա հարաքէթ տուրտու , ֆագաթ կէօզ-
լէրինին գարագլարը թիտրէտի , վէ սիյմասը աախի ա-
տէթա էօիւլ ըէնկի կիպի սապ սարը քէսիլտի :

Մէզքիւր պօշ գալմըշ օլան տէլիքտէն թէքրար , վէ
սօն տէֆա օլարագ աճը պիր ֆէրեատ իշիտիլտի քի ,
Գարմէն , պիր գաշ սաաթ էվվէլ , եանի Ուէսթէրնին ճէ-
սէտինի , տէօշէմէ թահաալարընըն արասընտա կիզլէ-
յուպտա , իրթիքեապ իթմիշ օլտուղու ճինայէթին էսէ-
րինի մահվ իթմէյէ չալըշտըղը հէնկեամտէ , մէզքիւր պօ-
ղունուգ ահու ֆէրեատը՝ պիր տահա իշիթմիշ իտի :

ԳԸՍՄԸ ԷՎՎԷԼ

ՊԵՅՅԻՒՔ ՕՐԷՐԱ ԹԵԱԹՐՈՍԸ

1

Մ Ա Ր Է

Վիլայէթներու սաքին օլան ահալի, վէ հաթտա պիղզաթ բարիսլիլէրին էքսէրիսի տախի, իշպու Մարէ մահալլէսին՝ միւսթէսնա վէ զարիպ պիր եէր ատտ իթ-տիքէրինտէն, տայիմա մէզ քիւր մահալի իսթիհզա իտէ-կէլիշէր տիր. պու մահալլէսին սէքէնէսի, գաբուճը-լարտան, սարրաֆլարտան, զարպիսանէ վէ Մօն տը-բիլէթ(*) նամ պանգանըն մէմուրլարընտան, մասլահաթ կիւզար-լարտան (գործակատար) ուֆագ թէֆէք ախզուլիթա, եանի չէրլիճիլիք իտէն օրթա հալլը, ֆագաթ էլլէրինէ տիւշէն միւշթէրիլի ալտատուպ սոյան էսնաֆտան, վէ իշտէն չէ-

(*) Մօն տը-բիլէթ՝ ումումըն խայրը իշին քիւշատ օ-լունմուշ պիր նէվի պանգա տըրքի, ամէլէ կիրուհը, հիւսնի իտարէ իլէ արթըրապիլտիքլէրի ագճէյի, մաֆա-յըզ մէզքիւր պանգայա թէսլիմ իտէրլէր, վէ պանգա տախի օ սուրէթտէ՝ ճիւզվի պիր ֆայըզ ախզըյըլա, միւհ-թաճիլնէ ագճէ իգրաղ իտէր, մէզքիւր պանգանըն՝ էլնէվմ բայիթահտըմըզտա թէէսիս գըլընմըշ օլան - էմ-նիլէթ սանտըղը - տէնմէքլէ մատրուֆ պանգայէ միւշա-պիհէթի վար տըր :

քիւմիշ շարապ թիւճճարլարընտան իպարէթ իտի քի, ասըը հազըը՝ պու մագուլէ էսնաֆը, Պագգալ նամըյըլա եատ իթմէքտէ տիր :

Պիր թագըմ՝ թէաթըօ միւէլլիֆլէրի իլէ հէքեայէ նիւվիւսլէր (վիպասանք) օթուզ սէնէտէն պէրու՝ մէգքիւր թանու (զըպարտութիւն) իսթիհզայը թէքրարլայուպ, Մարէ մահալլէսինին իւզէրինէ հիւճիւմ պիւրլէ, անը խիւրտուխաշը իթմիշլէր, վէ պու խըսմէթլէրի իլէ, Բարիզին տիկէր մահալլէրինտէ սաքինէ օլան ճիւվէկէր, վէ աշիւֆթէ մահպուպէլէրին՝ կէրէյի կիպի պատիյի խօշնուտիյէթլէրի օլմուշլար իտի

Իշպու հէքեայէմիզին տէվամը շիմտի, պալատէ վասֆընը իթտիյիմիզ Մարէ մահալլէսինտէ վագը, պէօյիւք Օթէլլէրին պիրինէ նագլ, վէ թէքրար պէտտ օլունաճագ տըր քի, պու Օթէլ, Լալիկ(*) թէսմիյէ գըլընան պիրնէվի իթթիֆագըն թէէսիսի թարիսինտէ իպնա օլունմուշ իտի մէգքիւր պինանըն իքի գաթտան իպարէթ օլան անլընըն սաչագլարը, քիւլթիւր - Սէն-Գաթէրին զօգաղընա նագըր օլուպ, անճագ տէօրթ եանը գաբալը պիր հավի իլէ մէգքիւր զօգագտան այըլըր իտի պինանըն սաղ

(*) Օն ալթընճը ասըրտա, Տիւգ տը Կիզին մարիֆէթի իլէ թէէսիս գըլընան վէ «Լալիկ» տէնիլէն իշպու իթթիֆագըն մագսատը, սուրէթը զահիրէտէ կիւյա Գաթօլիք մէզհէպինի, Բրօթէսթանթլարա գարշու հիմայէ իթմէքիտի իսէտէ, ֆագաթ միւթթէֆլիզինին ասըլ նիյէթլէրի, Իւչիւնճի Հանրէյի խալլ իթմէք, վէ Կիզ խանէտանընը, Ֆըրանսա գըրալլըղը թահտընա գուուտ իթտիրմէքտէն իպարէթ իտի, ֆագաթ Հանրինին, Բրօթէսթանթլըգտան քէֆֆը եէտ իթմէսի իլէ, իշպու իթթիֆագ տախի տաղըլուպ պիթմիշ իտի :

գօլու՝ արգա ճիհէթինէ տօղլու, Ֆըրան-Պուրժուա զօ-
գաղընա գատար ուզատըղը կիպի, սօլ գօլու տախի, աթ
վէ արապա ախըրլարընա մախսուս օլարագ, պիր վագըթ
(Բէպուտ պիրատէրլէր) նամ րահիպլէրին, մանասթըրը ա-
րագիսի իւզէրինէ եաբըլմըչ օլան խանէլէրէ տէք տայա-
նըր, վէ ասըլ խանէնին արգա ճիհէթի իսէ, ղայրի միւն-
թազամ վէ մէթրուգ պիր պաղչէ իլէ՝ թա Բայան զօգա-
ղընա գատար միւմթէտ իտի:

Խանէյի մէզքիւր ղայէթ կիւզէլ՝ ֆագաթ սատէ սու-
րէթտէ եաբըլմըչ պիր պինա օլուպ, սէքիլ գատէմէլի
թաչ նէրտիւպան իլէ՝ մայի, վէ պէյագ թաչլարըլա սատ-
րանճքեարի տէօչէնմիչ պիր հավիլիէ աչըլուր օլան պէօ-
յիւք դարընըն էօնիւնէ չըգըլըր իտի. պու հավլի տախի
եիւքսէք պիր ճամէքեանտան ըչըգ պարագ՝ իչ նէրտիւ-
պանըն պաչլարընտա վաղ օլունան հէյքէլլէր, վէ բար-
մագլըգլարըն իւզէրինտէ մահքիւք պուլունան նագըլլար,
մէզքիւր ըչըգտան՝ շաշալը սուրէթէ թէնվիր օլունմագ-
տայըտըլար:

Մէզքիւր նէրտիւպանըն հէր պիր գատէմէսինտէ,
միւսէննա վէ միւնագգաչ սագսըլար կէօրիւնիյօր իտի քի,
պունլար, շիւպհէսիլ Մարէ մահալլէսինին բարլագ, վէ շա-
շալը կիւնլէրինտէ չիչէքլէր իլէ տօլու օլաճագ, վէ զի-
յաֆէթու շէնլիքլէրէ մախսուս օլան սալօնլարըն միւզէյէն
եօլլարընը մուաթթար գըլաճագ իտիլէր, ֆագաթ չիմտի,
մէզքիւր սագսըլարըն տէրունինտէ ասլա չիչէք պուլուն-
մայօր իտի:

Նէրտիւպանլէրին պաչլարընտա վագը կիւզէլ, վէ կէ-
նիչ սալօնլարըն իքի ճիհէթլէրինտէ պուլունան չիֆթէ գա-
րըլարըն թէգեինաթը միւշահատէ օլունույօր իտի իսէտէ,
ֆագաթ կէրէք պու գաբուլարըն, վէ կէրէք հավլինին
պէօյիւք գաբուսը էօնիւնտէ, հագըր պուլունմալարը միւ-
թատ օլան էլպիսէյի ըէսմիլլէրինի լապիս՝ տայիրէ խաչ

տէմէլէրի կէօրիւնմէյօրլար ըտը :

Վէլհասըլ հէր շէյ պիլա հարաքէթ , սուս , վէ խալի պիր հալտէ իտի :

Հավլինին տէօշէմէսի իւզէրինտէ եէշիլ օթլար պիթ. միշ օլուպ՝ պու օթլար , հէր պիր մէրմէրին էթրաֆընա եէշիլ պիր չարչիվէ չէվիրմիշլէր կիպի՝ թօհաֆ պիր մէնզա. ըէ իպրալ իթմէքտէ իտիլէր :

Մէզքիւր խանէնին տըշ թարաֆը տախի՝ իշի կիպի մահզուն պիր հալտէ կէօրիւնիւպ, զօդագտան կէշիպ տէօ. նէնլէր, միւէպպէտէն գաբալը պիր գաբու, վէ իւզէրինտէ պազը ալամէթը ֆարիգա նադչիեթընըն բարչալարըն. տան մատէ՛, հիշ պիր շէյ կէօրէմէյէճէքլէրտի :

Էգճիւմէ, Պըրանսա ասըլզատէկեանը հէքեայաթընա ազ չօգ վագըֆ օլան պիր զաթ՝ մէզքիւր աուալէթ (ազ. նուականութիւն) իմարէլէրի բարչալարընըն իշինտէն՝ ա. սըլզատէ պիր ֆամիլեայէ մախսուս , վէ էհլի սալիպ (խա. չակրութիւն) տէվրինտէ իմալ օլունան սալօնըն՝ ուֆագ տի. ըէքլէրի իւզէրինտէ, միւնագգաշ պիր ալամէթը ֆարիգայը կէօրիւպ, վէ ինգըլապաթը (փոփոխում) զէման թէէսսիրի իլէ ունուտուլմուշ օլան աթիիւզգիքը ,

«Ճէնապը հագ Մայլըբրէյի հիմայէ վէ հըֆզ էյլէյէ»

մանատար իպարէյի տուրուպ օգուեաճաղը տէրքեար իտի :

Ֆիլհագըգա՝ իչպու միւքէլլէֆ պինա, Մայլըբրէնին գօնաղը իտի քի, օն պէշինճի Լույի գըրալըն էյեամը հիւ. քիւմէթինաէ , Յիւգ Բաուլ տը Մայլըբրէ , Սէնթ-Շնօրէ վարըշընտա տիկէր պիր եէնի մէսքէն տահա ինշտ իթ. տիրմիշ իտի :

Պըրանսա ասըլզատէկեանընտան, վէ Բապանեա իւ. մէրասընըն էն գըտէմիսի (առաջնակարգ) վէ հաթտա սէ. րայի գըրալիտէ՝ պէօյիւք նուֆուզու թէէսիրի օլան Յիւգ տը Դօմբանս Մայլըբրէ , օլ էսնալէրտէ կէրէք մէզքիւպ

գօնադարձը, վէ կերէք Մայր բոլորէ խանէտանը իւր սիւ-
լալէսի թէքմիլ վարիտաթընըն ետկեանէ ոահիպի իտի :

Մէզքիւր գօնադըն՝ վասի վէ գըսմը ազամը խալի
օլուպ, եալընըզ պինանըն էն մուհիմ գաթընտա , ինկի-
լիզ միլլէթինէ մէնսուպ զանն օլունան, Ուիլէէմանամ պիր
էճնէպի քիրաճը սաքին օլույօր իտի քի, մէրգուզմըն մայէ-
թինտէ՝ իքի նէֆէր խըտմէթքեար, վէ նէզտինտէ տախի ,
բէտէրի թախմին օլունուր իհթիեար պիր ատէմ պուլուն-
մագտայըտը :

Պու տէօրթ նէֆէր էշխաս, քիմնէ իլէ իխթիլաթ իթ-
մէյուպ միւնֆէրիտանէ պիր էօմիւր կէշիրիրլէր իտի . իհ-
թիեար՝ գաթան քիմնէյէ կէօրիւնմէզ , անճա պազը պազը
հալա ալմագ իշին՝ եալընըզ պաղչէնին սըզ աղաճըղընը
քէնտույէ սիրէր իտէրէք կէզինիր իտի :

Իքի նէֆէր խըտմէթքեարլէր տախի , էհլիյէթլի վէ
նամուսը քիմնէլէր օլուպ , գօնադըն գաբըճըսը իլէ պէ-
րապէր՝ լուզումընտան զիեատէ իխթիլաթէ կիրիշմէզլէր ,
վէ հէր վագըթ սագիթու սամիթ (լուռ մունչ) վէ թէմ-
քինլի պիր հալտէ կէօրիւնիւյօրլար իտի :

Մըսթըր Ուիլէէման , պազէն տըշարը չըգար իտի ի-
սէտէ , ֆագաթ քիմնէյի խանէսինտէ գապուլ իթմէզ իտի :

Կեահ պէ կեահ եիւքսէք, վէ միւթէմատի (միշտ) գա-
բալը օլան գանատլարըն արգասընտան , նակէհան գու-
տուրմուշ տիվանէլէրէ մախսուս աճը աճը ֆէրեատու ֆի-
զանլէր , վէ եախօտ կիրեէնագ նալէլէր (լալ և հառաչել)
իշիտիլիյօր իտի :

Պու տէհչէթամիզ սէտալէր, բէք ազ միւտէթ տէվամ
իթտիլինտէն, գօնշուլար՝ անճագ պիր գաշ տագըգա միւ-
թէէսիր օլուրլար , վէ տէրհալ եինէ տէրին պիր սիւքիւթ
հիւքմ իտէր իտի :

Մըսթըր Ուիլէէման , գօնադըն բէք ուֆագ պիր գըս-
մընտա սաքին իտի իսէտէ, մէզքիւր գօնադը , միւսիւ տը

Մայրը բռնեցին քեահեասընտան իսթիհար իթտիյինտէ, շա-
յէտ գըսմը աիկէր պիր զայրիսինէ իճարա վէրիլիրսէ, հէ-
ման օլ կիւն գօթրաթընըն միւնգաղի օլաճաղընը, վէ
պէյնլէրինտէ միւնագըտ օլան մուահէտէնին՝ քէհէննէ
լէմ եէքիւն (չեղեալ) հիւքմիւնտէ գալաճաղընը շարթ
պէեան իթմիշ իտի:

Պունտա՝ միւնէրէտ ֆէվգէլատէ վէ զարիպ պիր շէյ
օլմալըյըտը, հաթտա գօնշուլար, օլ սաքիթ (լուռ) վէ
սիեահ տիվարլարըն արգասընտա, հէր հալտէ կիզլի պիր
սըր մէվճուտ պուլունաճաղընը թէսլիմ իթմէքտէ իտիլէր:

Փագաթ՝ պէօյլէ պիր սըր օլտա իտի տախի, էթրա-
ֆընտա սաքին օլան սատէ տիլ քիմնէլէրին գըսա ագըլ-
լարը, պիր տիւրլիլ մէգ.քիւր սըրըննէ օլտուղունը քէշֆ
իտէպիլմէյէ գատըր օլամայաճագլարը տէրքեար իտի.
գաբուճը, հալլինին պիր քէօշէսինտէ սաքին օլուպ, գու-
լիպէսինին գաբուսընը՝ տայիմա գաբալը սագլամագլըղա
խուսուսի պիր մէրագը վար ըտը:

Պու թէմքինլի՝ վէ պարիտ սիյմալը գաբուճը, մահզա
պիր թագըմ պօշ պօղաղ, վէ մուֆասսալ քիմնէլէրին ա-
ղըղլարընը գաբամագ իչիւն իսթիլստամ իտիլմիշ իտի,
պու առէմ էլլի եաշընտա, ուզուն պօյլու, զայէթ տինճ,
վէ կիւճլի գուվվէթլի պիր շախս օլմաղըլա, աղարմայա
եհիւղ թուլթմուշ օլան ուզուն, սըգ, վէ թարանմամըլ լիֆ
կիպի սաշլարը, կիյմիշ օլտուղու Պըրըթանիա քէօյլիլէ-
րինէ մախսուս օլունա կէլէն չաքէթինին իւզէրինէ տօղրու
սարգըլմագտա իտի. մէրգուճըն՝ մահզուն վէ սէրտ պիր
պագըշը օլուպ, էրպապը թապիյունտան (քնագէտ) պիր
քիմնէ, պունըն՝ էնլի վէ տէրին չըղկըլար իլէ մուհաթ օ-
լան սիյմասը իւզէրինտէ, պիր խայը ըխահլըգ (բարեսրտու-
թիւն) քէշֆ իտէպիլիր իտի իսէտէ, ֆագաթ գօնշուլար,
իչպու թըֆաթթա գալըն գաշլար, սէրտ՝ վէ հապանի պիր

հալոէ օլան սըգ սաշլարտան մատէ պիր շէյ կէօրէմէմիշ-
լէր իտի :

Պու ատէմէ քիմնէ թագարուպ իթմէյուպ , գուլի-
պէսինտէ եալընըզնա սաքին օլմաղըլա, կիւնտիւզ ագչա-
մա գատար, վէ հաթտա կիճէնին պիր գըսմընատագ տա-
խի, տէմիր գաֆէս իմալ իթմէք սէնաթըլըլա մէշղուլ
օլույօր իտի :

Մէրգում, ժան-Մարի-Պիօ թէսմիյէ օլունուր ըտը :

Պիօնըն հէր կիւն սապահ ագչամ պիրէր սաաթ տըչ
շարը չըգմագ միւթատը (սովորութիւն) օլուպ , զօգաղըն
պիր քիւշէսինտէ սաքին, Օվէրնիյալը՝ վէ քէօյլիւ պիր ա-
տէմ, ճիւզվի պիր իւճրէթ իլէ , մէրգումըն պու ղայպու-
պէթի (բացակայութիւն) էսնասընտա , գաբուճըլըգ մէ-
մուրիյէթինի մուվագգաթէն տէրիւհտէ իտիյօր իտի :

Պու սէպէպլէ , թապիյի մէրգում Օվէրնիյալը , մա-
հալլէ սէքէնէսինին մէրագընա հէտէֆ օլմուշ իտի իսէտէ,
մէրգուման՝ եինէ մագսատլարընա նայիլ օլամամըշլարըտը,
վէ պու իսէ՝ Օվէրնիյա՝ վիլայէթի էհալիսինին, տարպը մէ-
սէլ հիւքմինէ կէշմիշ օլան, ֆագաթ պիզճէ մէշքիւք (տա-
րակուսելի) կէօրինէն , քեաթիմի էսրար (գաղտնապահ)
օլտուգլարընտան նէշաթ իթմէյուպ, իլլա մէրգումըն սա-
քիթու սամիթ տուրմասընըն ղայէթ մուհիւմ սէպէպլէրի
վար ըտը, եանի՝ քէնտինին տախի հիչ պիր շէյտէն մալիւ-
մաթը եօղըտը :

Մէրգումըն պիլտիյի վէ եախօտ սէօյլէտիյի շունտան
իպարէթ իտի, եանի՝ ժան-Մարի-Պիօ, ասլա շաշմագսըզըն
հէր կիւն մուայէն վէ մուգարրէր օլան պիր վագըթտա ,
գուլիպէսինտէն չըգըպ , մէզքիւր գօնաղըն սօլ ճիհէթին-
տէ վագը, վէ ծիւգ տը Մայլըբրէնին մասլահաթ կիւզպը
իլէ , Մըսթըլ Ուիլէէմսըն պէյնլէրինտէ միւնագըտ գօթ
րաթըն տախիլինտէ պուլունմայան պիր մահալէ կիտէր իտի
քի , մահալի մէզքիւր պիր ախէրէ իճարա վէրիւմիշիտի :

Պիր սէնէ ագտէմ, պիր ագշամ կէն վագըթ էսկի ուսուլ իւզրէ պիր արապա կէլիւպ՝ գօնաղըն պէօյիւք արապա գաբուսը էօնիւնտէ տուրմուշ, վէ մէզքիւր արապանըն տէրունինտէ սօն տէրէճէ իհթիյարլըգտան գուրումուշ պիր գատըն, վէ եանընտա տախի եիրմի իքի էյսւշընտա էրէյիճէ կիւղէլ, ֆագաթ պէնզի սօլուգ, վէ քէտէրնագ սիյմալը կէնճ պիր գըզ օթուրմուշ իտի:

Պիօ, կէնճ գըզըն էլինտէն թութարագ արապատան էնտիրմիշ օլտուղու կիպի, իհթիյար գատընը տախի գուճագլայըպ, գօնաղըն սաղ ճիհէթինտէ վագը պինայէ կէօթիւրմիւշ իտի:

Պունլարտան մատէ արապանըն տէրունինտէ սիյմասընտա էսէրը ասալէթ նիւմայան, ղայէթ զաիֆ, վէ խասթէ միզան կէօրիւնէն պիր տէլիգանլը, վէ պիրտէ օնայլթը եաշընտա ֆէվգէլատէ հիւսնէտար, վէ մէլէքէ կիպի շիրին պիր գըզ օթուրմուշուտը քի, մէզպուրէնին բարլագ, վէ կէօզլէր գամաշտըլըճը սիյմասընըն լէթաֆէթի իշպու մահզունանէ վէ ֆագըրը հալտէ կէլիշին՝ էլէմպաթը սուրէթինի, պիր տէրէճէյէ գատար թաաիլ (չափաւորել) վէ թախֆիֆ իթմէքտէ իտի:

Օլ վագըթտան պերու կէրէք իհթիւար գատըն, վէ կէրէք մէզպուրէ զաիֆ գըզճըազ, պիր տահա կէօրիւն մէմիշլէր իտի. ֆիլվագը պունլար, գօնագտան իշէրի կիւմիշլէր իսէտէ, ֆագաթ կիճէլէյին պըրաղըպ կիթմիշլէթի եօիսա էլան գօնագտամլըտըլար, իշթէ պու խուսուտա քիմնէնին մալիւմաթը եօղըտը:

Եալընըզ մէրգում տէլիգանլը, քիւշիւք գըզգարըն տաշըլըլա հէր սուպահ գօնագտան չըգարլար, վէ ագշամլարը եինէ պէրապէր ավտէթ իտէլլէր իտի. իքիտ տախի ֆագըր վէ սատէ պիր հալտէ օլուպ՝ տէլիգանլը, ամէլէ կիրուհընա մախսուս պիր էլպիսէ կիյմիշ օլտուղու կիպի, շիրին գըզճըազ տախի, հիճապու իֆֆէթլէրինպէն

էլ էլէ վերերէք դարուճընըն գուլիպէսի էօնիւնէ վարըպ տուրաուլար, վէ տէլիգանլը՝ ուսուլ իլէ ճամը վուլտը, նասըլ քի տէտիք. պունլար՝ սատէ սուրէթտէ կիյինմիշլէր օլուպ, կէօրէնլէք՝ շիւպհէսիզ եանըլարագ, մէրգուանը միւճէրէտ ֆիրումայէտէն (ստորին դաս) կէլմէ, վէ ա. մէլէ կիրուհընտան զանն իտէճէքլէրի տէրքեար իտի:

Գուլիպէսին տէրունինտէ՝ Ժան-Մարի-Պիօ, ուֆագ պիր իսկէմէճիք իւզէրինտէ օթուրուպ, ստէթա եումչագ իրէքտէն իրիք պիւքէյօր կիպի, գալըն տէմիր թէլլէրի էյիպ պիւքէրէք գաֆէս եարմագ իւզրէ իտի:

Մէրգում, գուլիպէսինն ճամը վուրուլմասը իշարէթը մախսուսէսինի տուեար տույմապ, տէրհալ էլինտէրի իլի պիր եանա գօեարագ այաղա գալգտը, վէ պիր իհթիրա. մաթը ֆայիգա իպրագըլըլա, կիյտիյի եունտան մամուլ շապգասընը չըգարարագ,

— Միւսիւ Մարգի, կիտիլէպիլիր - տէտի:

Տէլիգանլը իտէ, հէմշիքէսինն էլինի թութմուշ օլ տուղու հալտէ, պու ճէվապէ պէքլէմէքսիզին, վաթէն հապլիտէն կէշիպ կիտէրէք, վէ իքիսի պիրլիքտէ սաղ ճի. հէթտէքի տայիրէնին նէրտիւպանընտան եօգարը չըգ. տըլար:

Պիօ, էլինտէ պիր սէրէթ օլտուղու հալտէ գուլիպէ. սինտէն չըգուպ, պաշընը՝ էլան աչըգ գալմըշ օլան պէօ. յիւք գաբուտան տըշարը չըգարարագ, պիր ըսլըգ չալտը. նակէհան ճիւլարտա վագը մէյիանէտէն, մասլահաթկիւ. զարլէրէ մախսուս գատիֆէ չաքէթ կիյմիշ պիր ատէմ չը. գըպ, տէրհալ Պիօնըն եանընա կէլտի:

Պէօյիւք գաբը թէքրար գարանտը, վէ մէրգում չա. քէթ կիյմիշ օլան շախս տախի, սուս բուս կէլիպ գուլիպէ. տէ օթուրտու, վէ Պիօ տախի սաղ ճիհէթտէքի տայիրէյի տօղրու կիթմէյէ պաշլատը:

Մէգքիւր պինայէ չըգըլըր նէրտիւպանըն ու ճիհէ.

Թինատ, իւշ տէօրթ օտայը շամիլ ուֆագ վէ տարածըգ պիր տայիրէ պուլունույօր իտիքի, պունլարըն պիրի տէրունինտէ իշի սամանլէ տօլու պիր սանտալիյէ, վէ տիվարտան ասրլը չէքիվէլի պիր ռէսիմնէն միտէ տիկէր հիշ պիր էշեա եօղըտը, իքինճի օտա տախի ֆագըրճա՝ ֆագաթ թէմիզ պիր հալլէ օլդւպ, գար կիպի պէյագ բէրտէլէր իլէ մուհաթ, վէ աշաճտան մամուլ ուֆագ պիր գարեօլա, պիր գաշ առէթ սանտալէ, պէյագ աղաճտան եաբըլմը շմիւճէլլա պիր իշ մասսաը, պիր Սալիպի շէրիֆ հէյքէլի (խաշելու թեան արձան) վէ պիրտէ այինէ պուլունմագտայըտը պու մահալ, ամէլէ գըզճըաղըն օտաըը օլտուղու կիպի, տիկէր օտատէ տախի, իշճի գարընտաշը սաքին օլույօրըտը:

Մէրգուման իշճիլէր, իքի օտալարը եէքտիկէրինտէն թէֆրիլ իտէր օլան էշիլին իւզէրինէ գատէմ պաստըգլարընտա, տէլիգանլը՝ գըզ գարընտաշընըն անլընտան բուս իթտի, վէ իքիպի տախի պիրպիրլէրինէ վէտա, վէ հիւրմէթ իշարէթի իյմա օլունուր թաթլը խէնտէլէր (թպիտ) միւպատէլէ, վէ եէքտիկէրինէ սուգիշլի վէ ըրգգաթամիզ պիր նիկեահ աթֆ իթտիքտէն սօնրա մուֆարէգաթ (զատուիլ) իթտիլէր:

Պու իքի կէնճէրի, եէքտիկէրինտէն թէֆրիգ իտէր օլան գաբու գաբանտըղընտա, կիւյաքի աթէշի մուհապէթ իլէ սուզան օլպն գալպլէրի, պիրպիրլէրինէ տօղրու բէրվազ իտէճէր կիպի պիր հալ խարագ իթմէքլէ, պիր տազըգա գատար պիւա հարաքէթ սուրտուգլարը եէրտէ գալա գալտըլար:

Սիյմպէրի տախի թէպէնուիւլ իթմիշ իտի, չէօթէքի տէլիգանլը, պիր սուրէթը մահզունանէ իլէ պաշընը կէօյսիւպիլէրինէ տօղրու էյմիշ օլտուղու կիպի, կէնճ գըզճըազլէ տախի, լէպի լալինտէ (բոտղրագոյն շրթունք) վէօրինէն օ չէքէրնագ խէնտէլէր մահվու նապէտիտ օլուպ, վէ նօհուտ տանէսի ճէսամէթինտէ պիր կէօզ եաշը տապ:

լասը, մերգումենին ուզուն քիրբիբլերի ուճունտան ասը-
լարագ, զայեթ եավաշ վէ աճըգլը պիր սէտայը լա քէն-
տու քէնտույէ,

— Պիշարէ Կասթօն - տէյիպ, տէրունի տիլտէն պիր
ահ չէքտի:

— Պիշարէ Սէնթ - տէտի իշճի տէլիգանլը քէնտու
քէնտույէ, ֆագաթ մերգումըն մէյուսիյէթի հատտէն էֆ-
զուն իտի իսէտէ, կէօզլէրի իշինտէ էշքը քէտուրէթ
(տրամուլթեան արտասուք) կէօրիւնմէտի:

Պու արա նէրտիւպանըն իւզէրինտէ աղըր աղըր պիր
այագ սէսի իշիտիլմէքլէ, Կասթօն գաբույը աշը վէրտի:

Պիօ, իշէրույէ կիրուպ էլինտէքի սէպէթի սանտալ-
եէնին իւզէրինէ եէրլէշտիրէրէք, կէօզ իւնիւն ուճույը լա
տէլիգանլընըն եիւզ իւնէ միւվէսվիս պիր նիկեահ աթֆ իթտի
ֆիլվադը՝ Կասթօնըն սիյմասը քեամիլէն սարարմըշ
օլուպ, կիւճ հալ իլէ թէնէֆֆիւս իտէպիլիյօրտը:

Պիօ, գալպինի բարչալայաճագ տէրէճէտէ պիր ըրգ-
գաթ լէրգէսի (դող) հըսս իթտի իսէտէ, տէրհալ քէնտույի
թօբլայուպ, վէ պիր թէպէսսիւմ ըզհար իթմէյէ չալք-
չարագ,

— Ագչամլար հայը օլսուն էֆէնտիմ, զաննըմճա խաս-
թալըլընըզ զայեթ աղըր սուրէթտէ, վէ եավաշ եավաշ
սավուչմագ իւզրէ օլմալը տըր - տէտի:

Կասթօն. - Հայըր տօսթում, արթըզ խասթա տէ-
յիլիմ:

Պիօ. - Ինչալ լահ էֆէնտիմ, չօգ մէմնունըմ, չիւպ-
հէսիգ էլպէթտէքի թասհիհի միզաճ (առողջանալ) իթմէ-
լիսինիզ, գիրա պէլքի . . .

Պիօ, պալատէքի սէօզլէրի սէօյլէտիլինտէ, տիհանըն-
տան ուչմագտու օլան ճանխըրաշ (հոգետոշոր) պիր ահը
տէրունի, կիւճ հալ իլէ գապթ իտէպիլտի, վէ քէնտու քէն-
տույէ,

— Իւմիւտիմ եօգ - տէտիքտէն սօնրա, տիվարըն ի-
ինտէ կէօմիւլիւ տօլապտան, Մայլըբրէ խանէտանընա
մախսուս օլան պէյազըլա եէշիլ րէնկլի, վէ խանէտանը
մէզքիւրըն ալամէթը ֆարիգասընը իյմա իտէր պիր թա-
գըմ խատէմէ էլպիսէսի չըգարտը:

— Հայրը, հայրը, առա իւմիւտ իթմէմ - տէյու
թէքրարլատը Պիօ, աճէլէ իլէ էլպիսէսինի կիլինէրէք -
պու կիճէ Վէրնէօյլ զօգաղընտա պիղիմ էվվէլքի սաքին
օլտուղումուզ խանէյէ կիթմէք իչիւն պիր սաաթ լուխ-
սաթ թալէպ իթտիմ, անլայա պիլմէք իչիւն քի աճէպա..

Պիօ, էլպիսէսինին գօլունը կիլմէք իչիւն քէնտույէ
զօր վէրտիլինտէն սէօզիւնի գաթ իթտի:

Կասթօն տախի մէզքիւր տօլապտան: սիյահ վէ ա-
ղըր չուգատէն մամուլ կիւզէլ պիր գաթ էլպիսէ չըգա-
րուպ կիլինմէքտէ իքէն, Պիօնըն, քէնտու քէնտույէ տէտիլի
սէօզլէրի տինլէմէք իչիւն հարաքէթինի մէն իթտի:

Պիօ, կէօզլէրինի տէլիգանլընըն եիւզիւնտէն չէվի-
րուպ, վէ տիվարտան պիր չիվի իլէ ասըլը օլան դօյու-
րէնկտէ իշճի չաքէթինին իւզէրինէ աթֆի իտէրէք, եավաշ
պիր սէտայըլա,

— Ա՛հ միւսիւ Մարգի, մէկէր սիզին կիպի ասիլ (ազ-
նուական) պիր տէլիգանլընըն սըրթընտա, պէօյլէ ատի
բաշավրայը կէօրմէք՝ ճիլէրէր բարէլէյիճի պիր հալ տէ-
յիլմիտիր - տէտի:

Կասթօն. -- (Պիօնըն իլք տէտիլի սէօզիւ անլամագ իս-
թէտիլինտէն, սէրի (չուտ) պիր հարաքէթ իպրազըլըլա)
սէն պիր շէյ սէօյլէնիյօրըտըն:

Պիօ. - Էվլէթ էֆէնտիմ . . . ֆադաթ էսէֆ օլունուր
քի, գաթը ալինիգէ պէեան իտէճէք պէօյիւք պիր հէվա-
տիտիմ եօգ տըր . . . պու կիճէ Վէրնէօյլ զօգաղընա կիթ-
տիմ իտի . . . ա՛հ պու իչին իչինտէ շէյթա՛նմը վար նէ
վար պիլմէյօրում . . . չու սիզի էվտէն էվէ արամագտա

ժան ետպանճը աստեմ եզգ մը . . . իշթէ օլ պտեմ թէր
բաղ կէրիշ . . .

Կասթօն. - Նէ վագըթ կէրտի:

Պիօ. - Ասայ քի իւշ հափթա գատար վաք . . . պու
քերրէ տախի՝ սիղի պօլանատըլը եփնն, քիկէր տէֆա
րէր կիպի զաքսի զըրըւար, վէ զիեատէսի իւէ թէէ.
սիւֆ իթտի. զաթը արինիլին ատրէսինի սօրաու և . . . քի
փայտէ քի վէրնեզլ զօգալընաւ պուշը տալա պիւն
եօզ տըր:

Կասթօն. - Ճագաթ պէն սէօզ վէրմիշ խախ:

Պիօ. - Վագաւա պուշուրտուղունուզ կիպի տիք լաքին
հէր նասը լա պիրէր կէնա սէպէպլէ իւթէ իւշ տէֆա սըր
քի, շախար մերգում սիպի պուլախայօր . . . ֆագաթ զա.
թըլ պլինիզ քէրիզ սէնէտէն պէրու պիրինի պէրլէվէրթ
օրաուղունուզը խաթըր լա՛յօրմաւսընըլ . . .

Կասթօն. - (Մէյուսանէ պիր հալ իւէ ըրար լթայա.
րադ) հայըր, հայըր, օլ քիմնէ ապա կէրմէյէճէր տիր
դիրա սէրիզ պէնէտէն պէրու պէրլէնիլիպտէ կէրմէյէնա
տէմէր, եա էօլմիշ օլալըար, վէ եախօտ կէրմէր իսթէ
մէտիքլէրի անլաշըլըր:

Պիօ. - Ճագաթ էփէնտիմ, օլմայա քի պու շախ
պիզըթ չպէրլէտլիլիզ աստեմ օլաուն . . . պուվ Պիան իւշ
վէնէ գաղար օլսլօր քի, - պիր ատեմ (լահմէթ օլաուն
ճանընա) միւթէվէֆա բէտէրինիլ Միւսիւ Մարքլիյի օլմայա
իփէն մալուա զօգալընաւ զիթ վիշ խախ . . . կէօրլէնիւրքի
օլ վագըթտան պէրու մէրգում սիղի արամագտա տըր . .

Կասթօն. - (Նակէհան (յանկարծ) կէօզլէրի ապալիթ
շուլէսի իւէ միւշթէիլ օլարադ) - Ֆիկնադքզա պիր ատեմ
վար քի պիղի արայօր . . . վէ խիւտա ալիմ էօզլէ պիր
թէտպիր փթթիլադսիտէճէյիմ քի օ աստեմ էօլմէտէն էլ
վէլ պէնի պուլաուն . . . լաքին Պիօ՝ տօսթում, օ քիմնէ պի
գիմ ատաուտ միւշ, գիմ իմ արընըմըլ տէփըլ ատիր . . . օզլէ

հալ իսէ շիմոի օ պիր եաննէ գալսոն, մէզ քիւն Ետալաննէ քիմնէտէն մատէ հագգըմըզտա մալիւմաթ թալէպ խոնէ պաշգա հիշ պիր քիմնէ եօգմըմըր . . .

Տէլիգանլը, պուսուալի նիմ սուրէթտէ թիթրէք պիր սէտայըլա խոխոր խոի :

Պիօ. - (Կէօզ լէրինի էնտիրքրէք եալաշ սէտայըլա) ահ էֆէնտիմ, մէրգումէ (*) պիր Վազըթ նէ գատար իտալ յըրթահ, վէ նէ գատար շէֆգաթլըխոի . . . մէլէր ինտա մագ գապլըլմի տիր քի մէզպուրէ : օ տէրէճէ սէվմիշ Եր սուզու քիմնէլէրի ունութմուշ ծըսուն . . . լաքին պու ճիւմլէ, մէրգումէ տալիի հէննու մէյտանէ չըգնտը . . . Կասթօն - ճէնապը հագ մէզպուրէյի մէսուա էյ լէնին :

Պանթօն, պու սէօղիւ սէօյլէտիյնտէ, տէրունի տիլ տէն պիր ահ շէքմէքլէ Նիյմաթ սարարաթ վէ պաշը Կէօյ սիւ իւզէրինէ էյիլի վէրաի :

Պիօ, քէնտալէ մախուս խառնէմէյիք էլպիտէյիլէս միյէսինի կիյմիշ օլտուղու կիպի Կասթօն տալիի պաշտան ալաղա գատար թէպալիլի էտլաթ խոտաթ, տաղլգատէ քիմն սէլէրէ մախուս օլմա սիյահ պիր սէթրէ կիյմիշ, ալաղա ընա իրէքտէն մնմուշ չօրապլաթ կէլիրմիշ, վէ պօյնունա տալիի պէյալ պիր պօյոն պաղը պաղլամըլ խոի :

Պու Եէնի Էսվաթ իլէ Կասթօնըն հալիմտէ կէօրիւլէն ալիճէնապլըզ, թալըրը լէվէնտանէ, վիլ լէվիլի տալիանէ ճէնին թալիֆի միշկիլի տիր, մէրգումին էթվարընտա միշհաստէ օլտման պիր ան էվիլէրիլ ամէլէլիք ֆազլը

(*) Միւէլիֆ, իշպու միւէննէս զամիրի (իգալան դերանուն) իսթիմալ իթմէքլէ, պիր գառըն իյմա իթմիշ իէտէ, իսթինի պէեան իթմէք իսթէմէմիշ օլտուղունտան, պիլ տալիի պիզպարուր, մէզ քիւն «մէրգումէ» վէ Վախա «մէզպուրէ» զամիրի միւէննէսի, իսթիմալ իթմիշիլ տիր :

հալու սեփալէթտէն զերրէ գատար էսէր գալմամըշ իտի իսէտէ , ֆագաթ խասթալըգտան մուղթարըպ օլան սիյմասը՝ թէպտիլ օլմայուպ, պու եէնի վէ շաշաալը էլպիսէ տախի, անըն զաիֆ եանագլարընըն սօլկունլուղունա ապլա պիր րէվնագ վէրմէյօր իտի . մէրգումըն վիճուտինի իսթիլա իտէն էսկիմիշ վէ մուհլիք պիր խասթալըղըն կիզլի աթէշի , իրի՝ վէ մահզուն պագըշլը կէօզլէրի իչինտէ կէօրինիւյօր իտի . օ կէօզլէր քի , կէնճիք վէ սասատէթ շուլէլէրի իլէ միւշթէյիլ օլմաղա շահան իտի :

Կասթօն , շիրին վէ կիւղէլ պիր տէլիգանլը օլուպ , սիյմասը իւղէրինտէ , ինսանըն գալպինի թէսիիր (գրաւել) վէ հայրան իտիճի խօշ , վէ լաթիֆ պիր հալ կէօրինիւյօր իտի . մէրգումըն , էնլի վէ բարլագ ճէպհէսինտէ , տիրայէթ , շէֆգաթ , վէ խայըրիսահլըգ\կիպի խասիյէթը ճէմիլէլէրին՝ էսէրը ալիլէրի մահքիւք (գրոշմեալ) պուլունմագտայըտը :

Էղճիւմլէ, մէրգումըն՝ պու ասալէթ իյմա իտէր անլը իւղէրինտէ , տէրտու քէտէր ալամէթլէրի մէսթուր օլտուղու կիպի , պիլա զէվգու սեֆա կէչիրիւմիշ պիր հալի մահինին տախի , էսէֆէնկիւզ պիր լէվհասը օգունուր , վէ հաթտա հիշ պիր իւմիւտ շուլէսի կէօրինմէյօր իտի :

Պունտան գաթինագար , Կասթօնըն զաաֆէթի՝ եալընըզ մահզուն սիյմասընտա , վէ պիրազտա խաֆիֆ սուրէթտէ սինիգ օլան կէօյսինտէ օլուպ , վիճուտինին տիկէր ազալէրի իսէ , պու հալի զաաֆէթտէն պէրի իտիլէր , վէլհասըլ մէրգումըն ուղուն պօյունա , վէ թէնասիւպը էնտամընա նազարէն , կէվշէք վէ ույուշըգ թապիաթլը օլմայուպ , իլլա էհլի սէպաթու մէթանէթ պիր դաթ օտուղու անլաշըլըյօր իտի :

Կասթօն , էլպիսէսինի կիլինտիքտէն սօնրա , կիտուպ ուսուլ իլէ հէմչիրէսինին օտա գաբըսընը վուրալ :

Սէնթ , տէրհալ գաբըյը աշտը :

Մէրգումէ տախի Էջվապընը տէյիշէրէք, պիւս պիւ-
թիւն պաշգա պիր հալ քէսպ իթմիշ, եանի վասֆ օլուն-
մազ մէրթէպէտէ կիւզէլէնմիշ իտի:

Սարը վէ թապիտաք (շոգ սղւն) քեաքիւլի անպէր
պարը իւզէրինտէ, արթըգ օ իշնի գըզլարընա մախսուս
օլան եունտան մամուլ թագեէ կէօրիւնմէտիյի կիպի, եա-
սէմէն միսիլլու լաթիֆ՝ վէ մէրմէր կիպի պէեազ կէօքսիք
տախի, օ ատի զըպունըն իշինտէ մէսթուր օլմատըլըն-
տան, կէրտանընըն՝ կէօզլէր գամաշտըրընը բարլադւըզը,
նիմ սուրէթ զահիր օլույօր իտի. մէրգումէ, հէր կիւնլիք
կիյտիյի էսկի վէ իպրանմըշ ֆիսթանըն եէրինէ, իբէքլի՝
ֆագաթ սատէ սուրէթտէ իմալ իտիլմիշ պիր ֆիսթան կիյ-
միշ, վէ սօն տէրէճէ քէնտույէ եագըշմըշ օլան պու ֆիս-
թան, ճանֆէզա բիսթանընըն (կուրծք) մէլահաթու լէ-
թաֆէթինի հէմ իյմա՝ (յայտնի) վէ հէմտէ սէթրու իխֆա
(ծածկել) իթմէքտէ իտի:

Սէնթ՝ թէսմիյէ գըլընան պու բաքիվէ գըզճըազ,
պիր ան էվվէլ ֆագըր հալտէ պիր իշնի գըյաֆէթինտէ
իքէն, չիմտի իսէ քեամիլէն թէպէտտիւլ իթմիշ իտի. մէր-
գումէնին սիյմասընտա կէօրիւնէն օ տայիմի, վէ լէթաֆէթ
պախշ թէպէսսիւմէ նիսպէթէն, անըն նազիք վէ տիլրու-
պա վիճուտինին, օ գալըն վէ գապա պէզլէր իշինտէ
մուզթարըպ օլտուզունը, վէ բըրէնսէսլէրէ մախսուս օլան
օ բամուզ կիպի եումշագ, նազիք, վէ ուֆագ էլլէրինէ
թագմըշ օլտուզը՝ եունտան մամուլ եարըմ էլաիվէնտէն
տըշարըյա ուզրամըշ, վէ սօուգտան ուճլարը գըզարմըշ
օլան բարմագլարընը կէօրէնլէրին՝ ըրգգաթա կէլէճէյի
տէրքեար իտի:

Վէլհասըլ Սէնթ, ագլու ֆիքրէ հայրէթ վէրիւր մէր-
թէպէտէ աիլրուպա պիր չօճուգ օլուպ, կիւզէլլիյի տէ-
րէճէտէ տախի բաքիվէ (մաքուր) աֆիֆէ (պարկեշտ) վէ
բագի տամէն օլմազըլա, զիհնինտէն աալա պիր սույի նի-

յէթ կէշմէմիշ, վէ ճանը դաթան քիրլէնմէմիշ իտի. մեր գումէ, քէնտույի թա պու մէրթէպէ շիրին, վէ հիւճնէտալ կէօրիւպ մէմուռն օլուր, վէ մէլայիքէլէրէ մախսուս օլան խօշ պիր թէպէսսիւմ իլէ տայիմա կիւլէյօր իտի:

Իշթէ պու խօշ թէպէսսիւմին՝ զիյայի (ճառագայթ) լէթաֆէթպախշասը, Կասթօնըն անլընը շուլէլէնտիրուպ, հէման գարընտաշ վէ գըզգարընտաշ, պիրի պիրլէրինտէն պիրէր բուսէ ալըպ վէրտիլէր, Սէնթ, քէնտույի ունու տուպ Կասթօնըն սիյմասընա պազար, վէ պագաըզճա հայրան օլույօր իտի, վէ Կասթօնըն կէօղիւնէ տախի՝ Սէնթ. տէն մատէ հիշ պիր շէյ կէօրիւնմէտիյինտէն, օ անտէ մէր գումըն գալպի իւզէրինտէն պիր մէսրուրիյէթ բուզիկեալը հուպուպ (փչել) իթտի:

Պիօ, գաբընըն էշլի իւզէրինտէ տուրմուշ, վէ կէօղլէրի տօլմուշ օլտուղու հալտէ, պիր Կասթօնա՝ վէ պիրտէ Սէնթէ պագըպ տուրույօր իտի:

Պու սատէ սուրէթտէ թէզեին իտիլմիշ օտանըն տի կէր ուճունտա, իքի գանաալը պիր գաբը օլուպ, Պիօ մէգքիւր գաբըյը աշտը, վէ քէնտիսի իշէրույէ կիրմէքսի զին՝ գաբընըն էշլի իւզէրինտէ տուրուպ, թա եէրէ գատար սէրֆիրու (խոնարհիլ) իտէրէք եիւսէք սէտայըլա,

— Միւսիւ Մարգի տը Մայլըբրէ, վէ մատմադէլ Տընէյ - տէյու պաղըրտը:

Մայլըբրէ խանէտանընա մէնսուպ օքսն սաղիրէ գըթ լարա. մատմադէլ (բամբիշ) Տընէյ իւնվանըվէրիլ իր իտի:

Պիօնըն, աշմըշ օլտուղու իշպու նիմ՝ գարանլըգ վախ՝ վէ պէօյիւք օտանըն տէրուների, գօյու ընկտէ իրէքլի պիր շամ խալըսըյըլա տէօշլի իտի. պու օտա, տիկէր օտալարըն սատէիյինէ նիսպէթէն, ֆէվգէլատէ կիւզէլ պիր թէզեինաթ իլէ միւզէյեէն՝ վէ մէֆրուշ օլմաղըլա, էշեասը՝ օն պէշինճի Լույինին հիւքիւմէթի հէնկեամընտա իթիխաղ

օլունան ուսուլ իւզրէ օլուպ , հէման օ էանալէրտէ իմալ
իտիլմիշ զանն օլունուլօր իտի :

Տիվարըն իշինտէ կէօմիւլիւ պիր նէվի աթէշիւքսէ
պօլ աթէշ եանմագտա , տէօրթ գօլլը պիր շէմիտանըն իւ-
ղէրինտէ եանան մուլար էթրաֆա զիւալէր սաշմագտա ,
վէ պունըն գարշուսընտա , եանի օտանըն տիկէր պիր ու-
ճունտա տախի՝ եինէ պիր սօպա եանըպ ալէվլէրի կէօ-
րիէնմէքտէ իտի :

Պու հալ իլէ մէզքիւր օտանըն տէրունինտէ , թաճիզ
իտիճի՝ վէ ատէթա պօղուճը պիր սըճագլըզ հիւքմ իթ-
մէքտէ օլուպ , ինսան՝ իշէրի կիրտիյինտէ գալպի գարանա-
ճաղը , պաշը տէօնէճէյի , վէ գուլագլարը էօթէճէյի թա-
պիլի իտի :

Օտանըն պիր քէօշէսինտէ՝ պէօյիւճէք պիր գօլթուգ
սանտալէսիւլէրինտէ , իշպու հէքեպյէնին մուգատտէմէ
սինտէ զիքրի սէպգաթ իտէն , մատամ Մայլըբրէ նամ
իհթիեար գատըն՝ տիք տօղրու օթուրմուշ իտի , մէրգու-
մէյի թանըտըլըմըգտան պէրու եէտի սէնէ մուրուր իթ-
միշ , վէ պիր գաթ տահա գօճամըշ օլմաղըլա , արթըզ
պիւս պիւթիւն մաշուշէ , վէ քեամիլէն տույղուսուզ պիր
հալէ տիւշար օլմուշըտը :

Միւսիւննէ (ծերունի) գատընըն եանընտա , արգա-
սըլ պիր սանտալեա իւզէրինտէ տախի , մատմազէլ Պէրթա
տը Մայլըբրէ օթուրմուշ իտի :

Պէրթա , պէյաղ թիւլտէն պիր ֆիսթան կիյմիշ , վէ
քէօմիւր կիպի սիյահ սաշլարը , եանագլարը իւզէրինէ թօթ
թօթ սարգըլմըշըտը :

Մէզպուրէնին սերտ , ֆագաթ բարլագ սիյմասը , կիյ-
տիլի թիւլ ֆիսթանըն ըէնկինտէն տահա պէեաղ օլուպ ,
հաթտա՝ իհթիեար գատընըն տօնմուշ օլան սիյմասը գա-
տարտա պիլա հարաքէթ կէօրիւնիւյօր իտի . Պէրթա , ուզուն
պօլու պիր գըզ իսէտէ , սօն տէրէճէ զաիֆ վէ լաղէր (նի-

հար) օլմաղըլա, սայքի կէօյսիւնին շէքլու ճէսամէթի կիյմիշ օլտուղու (գօրսաթըն) իյինաէ նապէտիտ օլմուշ կիւ պի իտի :

Ինսան, պու պէյազ կէօլիէյի, վէ ատէթա էօլիւ հաթ լինտէ օլան պու մախիւգը կէօրիւպտէ աճըմամասը գա. պիւ տէյիլ իտի. անըն՝ պիլլուր կիպի տայիմի սուրէթտէ բարլաեան կէօզ պէպէքլէրինի կէօրէն, միւճէրրէտ տա՛ մարլարընտա պարիտ (ցուրտ) պիւ թիտրէյիշ հըսս իտէ՛ ճէքտի :

Պուճիւմի՛ մէրգումէ կիւզէլ իտի, ֆագաթ պու կիւզէլիւ, մէզարլարլար իւզէրինէ գօնուլան միւսէննա մէր մէր թաշլարընտան մամուլ հէյքէլիւրին՝ կիւզէլլիյինէ թէշպիհ օլունսս սէզա տըր :

Սէնթ վէ Կասթօն, օտաաան իչէրի կիրուպ, քէմաթի թա՛զիմ իլէ իհթիեար գատընըն պուզ կիպի սօուգ էլինի բուս իթտիլէր :

Պէրթա, սէսսիզ սէտասըզ անլընը Կասթօնա թագտիմ իտուպ, քէնտի տախի Սէնթին անլընը բուս իթտիք, տէն սօնրա, թէքրար օտանըն տէրունի պիր հալի սիւքիւնէթ քէսպ իթտի :

Պիր գաշ տագըզա սօնրա, Պիօ՝ էլպիսէյի բէսմիյէսինի լապիս օլտուղու հալտէ, իչէրի կիրուպ պիր սօֆրա հազըրլաաը, վէ էլինաէքի սէպէթ իլէ կէթիրտիյի թաամլարը սօֆրանըն իւզէրինէ վազ իտէրէք՝ պէրայի հիւրմէթ եարը պէլինէ գաաար էյիլտի, վէ գապա սէտայսըյըլա,

— Մատամ Յիւշէս ճէապլէրինին թաամը հազըր տըր - տէտի :

Կասթօն, աֆվ տիլէյէրէք նինէսինին (Յիւշէսին) օթուր մուշ օլտուղու սանտալիայը սիւրիւպ սօֆրանըն էջնինէ գաաար եուվարլաաը, վէ Պէրթա տախի, միւթաա օլան եէմէք տուաաընը օգուտուգաան սօնրա թաամէ պէտ իտիլտի :

Իհիսուս Երեմիայի, թորնը մատմագէլ Պէրթանըն՝ ու-
ֆագ ուֆագ տողրայուպտա թապաղընա վազ իթմիշ օլ-
տուղու էթ, վէ էթմէք լօգմալարընը, տուս բուս վէ աղըր
ալըր ալըպ աղգընա կէօթիւրմէքտէ, վէ Պիօ տախի, էն
ուֆագ պիր էմրու իշարէթէ տըգգաթ իտէր պիր վաղի-
յէթլէ, իհիսուս մատմապընըն սանտալեէսի արգասըն-
տա տուրմագտա, վէ մումաիլէյհանըն գալպինտէն կէչէն
հէր պիր արզուլը պիլմէյէ սայ իթմէքտէ իտի :

Սէնթ վէ Կասթօն, օտանըն տէրունինի իսթիլա իտէն
պօզուսը հէրարէթէ բաղմէն, կէնճ վէ տէլիգանլըլըլա
մախսուս օլունա կէչէն պիր իշթահա իլէ թաամ իթմէքտէ
իտիլէր :

Էսնայի թաամտէ, ումումի վէ տէրին պիր սիւքիւթ
հիւքմ իտիյօր իտի :

Պու գօնաղըն տէրունինտէ, միւճէրրէտ պիր էսրար
մէվճուտ օլաճաղընը զաննու թախմին իտէն - Գիւլթիւր
Գաթէրին - մահալլէսինին սատէ տիլ սէքէնէսի (բնակիշ)
քէնտի զաննլարընտա եանը լմամըշլարըտը, զիրա նասըլքի
կէօրիլէճէք տիր, միւքիւնսիզ օլտուղունա բաղմէն, իշպու
գօնաղըն ուղ ճիհէթինտէքի տայիրէյի կէօզտէն կէչիր-
մէյէ մուվաֆագ օլապիլէն պիր շախս, ֆագրու գարուրէթ-
տէն ֆարգը օլմանան՝ պու թագլիտ իտիլմիշ զէնկինլիյին
ղարիպ մէնղարէսինի կէօրէրէք, թաաճիւպ իտէճէյի կիպի,
գապա վէ էսկի բիւսկի բուպալէր կիյինէն օ իքի կիւզէլ
կէնճլէրին, պէօյլէ քէմալի տէպտէպէ իլէ էլպիտէյի բէս-
միյէյի լապիս պիր խըտմէթքեարտան, թալթիֆոճ թագիւմ
(մեծարանք) իտիլտիքլէրինի կէօրիւպ, պիւթիւն պիւթիւնէ
սիւշարը հայրէթ օքաճաղը տէրքեար իտի :

Հէլէ զաաֆէթտէն՝ ատէթա պիր կէօկէ հալինի քէսպ
իտէն օ կէնճ գըզը, հիւքմ իտէն զարիպ սիւքիւթի, սա-
տէ սուրէթտէ գուրուլմուշ սօֆրայը, վէ սօֆրանըն պաշըն-
տա օթուրան՝ էճէլ պէրուտէթի իլէ ազալէրի տօնմուշ :

օ պէնիյի պէշէրին գուսուրը ատտ օլունան՝ միւսիւննէ գատընըն հալի բիւր մէլալինի կէօրիւպտէ, վալիհու (ապշիւ) հայրան օլմամագ գապիլ տէյիլ իտի :

Ֆիլհագըգա, պուրատա իյզհէն նա գապիլ (անրա-ցատրելի) վէ ագըլ իրմէզ զարիպ պիր հալ մէվճուտ իտի. ինսան, պու մէնզարէյի կէօրմէրլէ հիշ պիր շէյ անլաւա-մայրպ, անճագ իշպու մուամմանըն հալլի, վէ եախօտ պու էսրարըն՝ քէշֆի, միւմֆիւն օլմայաճաղընը իթիւրաֆէ (խոս-տովանիլ) մէճպուր օլաճագտը :

Պու մուամման՝ պաշգա պիր շէյ օլմայուպ, իլլա՝ գահ-րիմանքեարի պիր ֆէտաքեարլըգլա պիր ալտատըշտան իպարէթ իտի. ճէլի՝ վէ շաեանը թահսին պիր ալտատըշ-զիրա պու հալ իլէ, Մայլըբրէ խանէտանընըն սօն սիւլա-լէլէրի, քէնտի նինէլէրինին, եանի՝ իհթիեար Յիւշէսին, ան պէ ան մէզարա եուվարլանմագտա օլան թարիգի իւ-զէրինէ չիշէքլէր սաշըյօրլար իտի :

Կասթօն, կիւնտիւզլէրի՝ ատի պիր ահատտը նաս (հասարակ ժողովուրդ) էվլաուր միսիլլու պիր օյմաճը տիւք-քեանընտա չալըշտըղը կիպի, Սէնթ տախի, կեարկէֆ իշ-լէթմէքտէ օլան պիր գատընըն մայէթինտէ չալըշըյօրլար :

Պունլար, գաղանտըզլարընը, ժան Մարի Պիօնըն՝ լա էնգաթի (անընդհատ) չալըշարագ գաղանտըղը ագճէ իլէ պիրլէշտիրուպ, իհթիեար Յիւշէսին էթրաֆընը իհաթա ի-տէն պու թաղլիտ, վէ եալանճը տէպտէպէնին տէվաթը ուղրունա սարֆ իտիյօրլար իտի :

Խհթիեար Յիւշէս, ապլա տըշարը չըգմատըղընտան, քէնտի օտասը իթիսալինտէ հիւքմ ֆէրմա օլան ֆագրու զարուրէթէ ալեհաճ օլմայաճաղը թապիյի իտի :

Տուլ Յիւշէս, պու սուրէթլէ՝ Մայլըբրէ խանէտանը, քէնտի էսկի սէրվէթու ազամէթինի էլտէ իթմիշ օլտու-ղունա քեամիլէն ինանարագ, սալօնլարտա իըտմէթքեար-լարը, վէ ախըրտա աթլարը արապալարը պուլունաճա-

դրնա գաթան շիւպհէ իտեմէզ իտի :

Իսկի վէ գատիմ ֆամիլեալարտա , պաղէն քէնտու ապառ ճէտլէրի հազգընտա , պէօյլէ շանանը թահսին պիր ֆէտաքեարլըզ , վէ պիր մուհապէթը մուգատտէսէ հըստիլթը կէօրիւնիւր հէքեայէմիլին մուգատտէմէսին տէ՝ գարնավալըն սօն սալը կիճէսի, վէֆաթընը ըայէլայն կէօրտիլիւմիւզ՝ Մարգի աը Մայլը բրէ, վալիտէսինի, եանի մէլպուրէ մաշուշէ (ցնդաժ) Յիւշէսի, ֆամիլեալընըն հիւմայէսինէ իհալէ իթմիլ Օլուպ՝ քէնտուսինին իճրա իթտիլի վէ իտճէյի վէզիֆէյի մուգատտէսէյի , շիմտի էվլատլարը, ըուհանի պիր ֆէտաքեարլըզլա , այնի վէզիֆէնին իյֆասընա տէվամ իթմէքտէ իտիլէր :

Պու էվճէ վազիֆէնին, եախօտ պու թէշրիֆաթը ըուհանիլէնին ըահիպէսի (քըմուհի) , վէ տահա տօղըուսը գուրպանը, Պէրթա քէնտիսի իտի, զիրա Սէնթ իլէ Կասթօն, հիշ Օլմազսա քէնտի մէշըուլիլթլէրի իչինտէ , պիր տէրէճէյէ գատար էյլէնճէ պուլուրլար, աըշարը չըգարլար, հավա ալըրլար, վէ ինսան եիւզիւ կէօրիւյօրլարիտի, նէթէքիմ պիչարէ Պէրթա, գաթան աըշարը չըգմազ , ինսան եիւզիւ կէօրմէզ, վէ միւէպպէտէն պու սալօնըն տէրուէնտէ մահբուս պուլունուպ , անըն՝ սըճազ վէ սըհհէթէ մուզիր օլան հէվասընտան մատէ տիկէր պիր հավա թէնէֆիւս իտիմէմէքտէ իտի :

Պէրթանըն թէքմիլ էօմիլ, նիհայէթսիզ վէ հուտուտուզ պիր սիւքիւթ իչինտէ իմրար (անցնիլ) իթմէքլէ, միւտէթը մէտիտէտէն պէրու չէքտիլի մէշազգաթըն պարը կիրանը (ծանր բեռ) ալթընտա էզիլէրէք, կէնճիլէ մախսուս օլան դուվլէթու ճէսարէթ խահիշինի զայպ իթմիլ , վէ մուզթարրպ պէտէնի տէրուինտէ՝ ճանր միւթէհայըր օլմուշ իտի. զանն իտէրսին քի անըն մահզուհ պազըշը իլէ , ազ չօզ պազը գալան կիւզէլիլի պէյնինտէ, չէֆֆաֆ (թափանցիկ) պիր բէրտէ պուլունույօր ըտը :

Վէլհասըլ պու պիշարէ գըզճըազ , կէնճ օլմատան
իհթիեար օլմուշ պիթմիշ իտի :

Պէրթա , էօմրիւնի պէօյլէ պիր ֆէտաքեարլըզա հասրա
իհտա իթմիշ օլտուղունա աճապ թէէսիւֆ իտէյօրմիլիտի.
պու խուսուստա քիմնէ պիր շէյ աէյէմէզ , զիրա մէրգու-
մէնին կէօզ պէպէքլէրի , ապա իֆշայի հալ իթմէյոսպ ,
պիլա հարաքէթ տուրտուղու կիպի , սիյմասը տախի տա-
յիմի սուրէթտէ լալու էպքէմ (լուռ) իտի :

Վազաա մէրգումէ չօգ ըզթըրապ չէքմիշ իսէտէ
ֆազաթ էլան մուղթարը պմըյըտը , եօղսա հէր նէվի շէհա-
տէթին (նահատակութիւն) ինթիհասը օլան պու պիֆու-
թուրանէ ֆէտաքեարլըզ , թա ույուշուգլըզ , վէ տույ-
ղուսուգլուգ տէրէճէսինէմի վասըլ օլմուշ իտի :

Կիւնիւն պիրինտէ Պիօ , նակէհան օտա գաբըսընը
աշմագլա՝ Պէրթանըն խալը իւզէրինէ տիղ չէօքմիւշ օլտու-
ղունը կէօրտիւ . օ անտէ իհթիեար Յիւշէս , սանտալեաթ
իւզէրինտէ ույուգլամատա , վէ Պէրթա , էլինտէ պիր շէյ
թութմագտա իտի քի , Պիօ՝ անըն պիր թութամ սաշ ի-
տիյինի քէշֆ իթտի . Պէրթա՝ եիւզլէրի գըզարմըշ , վէ
կէօզլէրի եաշարմըշ օլտուղու հալտէ , քէմալի սըտգըլա
մէզքիւր սաշլարը բուս իտիյօրաթ . Պիօ՝ օտատան իշէրի
կիրմէյէ ճէսարէթ իտէմէմիշ , վէ պու մէնզարէ հագգըն-
տա , տիհանընտան պիր լուղէթ պիլէ չըգարմամըշ իտի :

Պիօ , պունտան մատէ՝ տահա բէք չօգ շէյլէրէ ալեսհ
իսէտէ , սէր վիրուպ սըր վէրմէզ ատէմլէրտէն օլմազըլա՝
տայիմա սիւքիւթի իսթիեար իտէյօր իտի :

Իհթիյար Յիւշէս , գարեօլասընըն գալըն բէրտէլէրինի
չէքիւպ ույգուկա տալտըգտա , Պէրթա ույումայուպ՝ տօ-
լապտան պիր քեարկէֆ չըգարըր , վէ չէֆագ թէգարրիւ-
պինէ տէկին իշլէր իտի :

Մէրգումէնին , սապահլարա գատար չալըշըպտա ի-
մալ իթտիյի իշլէրի , եինէ Պիօ քէնտիսի կէօթիւրիւպ սա-

Թար իտի իսէտէ, հասըլ օլան մէպլաղը, Սէնթ իլէ Կաս-
թօնըն գազանտըզլարը ագճէ կիպի՝ էվին մէսարիֆաթընա
սարֆ իթմէյուպ, իլլա տօղրուտան տօղրուեա, վէ թա-
մամը թամամընա Պէրթանըն էլինէ թէսլիմ իտէր իտի:

Մէրգումէ, իլք տէֆա օլարագ գօնաղըն արապա
գաբուսընտան իչէրի կիրմէքլէ, պիր տահա տըշարը չըգ-
տըղընը քիմնէ կէօրմէմիշ օլտուղու հալտէ, քէնտու էլ է-
մէյինտէն հասըլ օլան պու թէմէտտիւյի նէ՞ շէյ իչին
իսթիմալ իտիյօր ըտը:

Պիօ, քէնտի իւզէրլէրինէ էլզէմ օլմայան մատտէնին
իսթիքչաֆաթընտան քէֆֆը եէտ իտէն իւտէմէլէրտէն
օլուպ, պու խուսուսլարը պիլմէյէ գաթան մէրագ իթմէ-
միշ իսէտէ, ֆագաթ կիճէլէրի չալըշտըղը էսնատէ, Պէր-
թանըն, օ կէօզ եաշըյըլա միւլէմմա մահգուն սիյմասը
խաթըրնա տիւշմէքլէ, մէրգումէնին իյֆա իթմիշ օլտու-
ղու, վէ ալթընտա էզիլտիյի ֆէճաքեարլըգ պարը կիրա-
նընտան մատէ, աղըր պիր եիւք տահա թաշըմագտա ի-
տիյինի՝ հալինտէն անլամագտայըտը:

Պէրթանըն պու հալի բիւր մէլալի, աճապ միւլէսսիր
պիր եատիկեարըն էսէրիմի իտի, աճապ մէրգումէ պիրինի
սէվմիշմի . . . եախօտ սէվմէքտէմի իտի . . . եօխսա՝ ին-
սանըն գալպինի բարալայաճագ տէրէճէտէ մուզթարըպ
իտէն՝ օ իւզլէթու վահտէթին (առանձնութիւն) սույի
թէէսիրինտէնմի նէշաթ իտիյօր ըտը:

Մուհսին(բարի) վէ խայըրխահ Պիօ, պու կիպի սու-
ալլէրի խաթըրնտան պիլէ կէչիւրմէզ իտի, չիւնքի պունլա-
րը իյզահ իտէպիլմէյէ քէնտի մահտուտ (սահմանաբակ) վէ
եալընը սէնաթընա միւնհասըր օլան ագլը քիֆայէթ-իթ-
մէյէճէյի տէրքեար օլուպ, ֆագաթ Մայլըբրէ նամընը
թաշընան հէր շէյ հագգընտա հըսս իտէկէլտիյի հուտուտ-
սըղ մուհապպէթ, մէրգումը պիր տէրէճէյէ գատար տուր
էնտիշ (հեռատես) իտէրէք, գալպի՝ ագլընըն իմտատընա

եւթիշիւր, վէ պու հալ իլէ ագլընըն նոգանիյէթի իթմամ վէ իքմալ օլուր իտի :

Պիօ, չօգ տէֆա Պէրթանըն մահզուն հալինի թահաթ թէֆէքքիւրէ ալաբղը կիպի, պու տէվամի՝ վէ էլէմպախլ պիւքիւթին իչինտէ թէպէսսիւմ՝ իտէն , վէ պու թէպէսսիւմի, խարապէ եիւզ թութմուշ պիր սէրայըն տէրունինէ ադսէնտազ օլան կիւնէշին գիւսպընա պէնգէյէն օ մէլէքէյի , եանի մատմազէլ Սէնթի տիւշիւնիւր , վէ հաթտա պիր օ գատար տախի, Մայլըբրէ խանէտանընըն պիրիճիք՝ վէ սօն իւմիւտի օլան օ ասիլ վէ մուհսին կապթօնյան հալի, էնտիշէպինի մուճիպ օլուր իտի . օ խաչըքիսահ տէլիգանլընընքի, անլընտա էլէմպախլ պիր խապթալըղըն ալամէթը մուհլիքէսի (վտանգաւոր) մահքիւք պուլունմագտայըտը . իշթէ պու տէշէթլիւ հալ, Մայլըբրէ խանէտանը իսփ ազամընըն՝ միւէպպէտէն մահվու նապէտիտ օլանաղընա տէլպլէթ իտիյօրըտը :

Պիօ, պիր կիճէ էֆէնտիլէրինին, եանի Մայլըբրէ խանէտանընըն՝ մանէն վէ մատտէթէն (նիւթապէս և բարոյապէս) ինգըրաղ պուլմագտա օլտուղունը քէմալի էնտիշէ էլէ խաթըրըլայարագ՝ իշէտիյի իշի թաթիլ իթմիշ , վէ օ մէրագ իլէ ույուեա գալմըշըտը :

Մէվսիմ եազ օլմաղըլա հէվա սաքին, ֆագաթ էբէյիճէ գարանլըգ իտի . Պիօ, ըիւյասընտա՝ պէյազ էլպիսէթ պիր շախսըն, գարուսընը աչըպ՝ վէ այագլարը բարմագլարը իւմթիւնէ պասարագ գուլիպէսի տէրունինտէն կէշիպ կիթտիլինի կէօրմէքլէ , ույգուսը իչինտէ քէնտու քէնտույի :

— Պու նէ՞ հալ, նա՞սըլ օլմուշ քի մատմազէլ Պէրթա՝ նինէպինին օտասընտան տըշարը չըգմըշ - տէմէքտէ իտի, չիւնքի Պիօ, մէզքիւր կէօլկէնին՝ մատմազէլ Պէրթա քէնտիտի օլտուղունա չիւպհէսի գալմամըշըտը, վէ կիթտիլքճէ թէհայիւրի արթարագ քէնտի քէնտինէ ,

— Շուրիչայէրտէ նէ՞ գատար աճայիպ վէ ալտա-
տըճը տըրլար - տէմէքտէ իտի իսէտէ, ֆագաթ իշպու
րիւյա էլան տէվամ իտիյօր ըտը, շէօյլէ քի,

Նակէհան (յանկարծ) պաշը ուճունտա՝ զայէթ խա-
ֆիֆ վէ գարըշըգ պիր մատէն սէտասը իշիտիլտի, վէ պու-
բաթըրտը իսէ, րիւյասընտա իլք տէֆա թէխայիւլ (երև-
ւակայել) իթտիյի հատիսէյէ թէխալիւֆ (յաջորդել) իթ-
մէքլէ, երնէ քէնտի քէնտինէ,

— Աճայիպ, մատմաղէլ Պէրթա անահտարլարըմը գա-
րըշարըրյօր - տէտի :

Պիօ, ույանմագ իշիւն պիր հարաքէթ իթտի, վէ հէ-
ման օանտէ արգասը ճիհէթինտէն պիր պաղըրըշ, վէ անը
միւթէագիպէն քէնտի անահտարլարը աղըր տէմէթինին,
բաթըրտըլը պիր սէտայըլա եէրէ աիւշմէսինի իշիթտի :

Մէրգում թէլաշ իլէ այաղա գալգտըղընտա, գուլի-
պէնին գաբուսը տաիսի եէնիտէն գաբանտը :

Պիօ, տէրհալ տըշարըյա սըշրայուպ, ինսան շէքլինտէ
պէյաղ էլպիսէլի, վէ կէօկէմսի պիր շէյին, հալլինին տէօ-
շէմէսի իւզէրինտէն՝ սաղ ճիհէթտէքի տայիրէյէ տօղրու
կիթտիյինի բայէլ այն կէօրիւպ՝ կէօղլէրինի օվմաղա պաշ-
լատը :

Պէյաղ էլպիսէլի կէօկէ՝, սաղ ճիհէթտէքի տայիրէ-
նին գաբուսը էշիյի իւզէրինտէ տուրմուշ օղուպ, վէ մէ-
սաֆէտի հայըրճա ուղագ օլմասըյըլա՝ արթըգ սէշիլէմէ-
յօր ըտը իսէտէ, ֆագաթ Պիօ, մէգքիւր կէօկէնին՝ քէնտի-
պինէ տօղրու միւթէվէճճիւհէն՝ ամիրանէ օտըրէթտէ բար-
մաղընը տուտագլարը իւզէրինէ վաղ իթմէքլէ, սիւքիւթ
իթմէսինի իշարէթ իտիյօր օլտուղունը զանն իթտի :

Պիօ, հայրէթինտէն սարխօշ կիպի պիր հալ իլէ թէք-
րար գուլիպէսինէ տէօնիւպ, անահտար տէմէթինի եէր-
տէն գալտըրտը, ֆագաթ մէգքիւր տէմէթին իշինտէն,

Բայան զօգաղընա աչըլըր օլան դարընըն անահտարընա պէտիտ օլմուշ ըտը . . .

Ֆէրտասը կիւնին սապահասը, Պիօ, միւթատը իւզըէ խատէմէիք էլպիսէյի ըհսմիյէսինի կիյմէքլէ, մատնամ Յիւշէսին թաամընտա հազըր պուլունմուշ, վէ Պէրթայը եինէ էսկի թավըրնտա, եանի պէնզի սարարմըշ մահզուն պիր հալտէ կէօրմիւշ իտի:

Պիօ, եաղընըզ պիր տագըզա՝ Պէրթանըն կէօլլէրի ի չինտէ պիր շուլէ իշթիալ իթտիյինի կէօրտիւ քի, մէրգումէ՝ ճիւմէտէն կիզլի օլարագ, շէհատէթ բարմաղընը (ցուցամատ) տուտագլարը իւզէրինէ վազ իթտի:

3

ՊԻՐԱՏԵՐ ԻԼԷ ՀԻՄՇԻՐԷ

Մատամ Մայլը բրէնին, եանի իհթիյար Յիւշէսին, հէր կիւնքի թաամը հէնկեամընտա՝ ումումի պիր սիւքիւթ հիւքմ իթմէքտէ օլուպ, մէրգումէ միւսիւննէ գատըն, քէնտիսի պիր շէյ սուալ իթմէտիյի հալտէ, հուզուրընտա՝ քիմսէնին սէօզ սէօլլէմէյէ սէլահիյէթի օլամաղ իտի:

Վէ պու իսէ բէք սէյրէք վուգու պուլուր իտի, չիւնքի մատամ Յիւշէս, պէօլլէ սիւքիւթ իլէ մախլութ (խառն) պիր իհթիրամ իչինտէ գալմատան մահզուզ օլուպ, իլթիյարըգտան աղըրլաշմըշ օլան տիլի, պիր սէօզ՝ վէ պիր լուզէթ պիլէ սէօլլէմէտէն իմթինա իտիյօր զանն օլունուր իտի:

Փագաթ պազէն Յիւշէս, էլլէրինի եայգամագ իչին Պիօ, իւզէրինտէ Մայլըբրէ խանէտանը ալամէթի ֆարիգասը մահքիւք պուլունան էսկի լէյէնի կէթիւտիյի հէն:

կեամտէ, վէ օ անտէ Պէրթա տախի՝ տիկէր պիր խըտմէթի գալմամագլա, աղըր աղըր վէ իշթիհասըզ պիր գաշ լօգմա չէյ եէտիյինտէ, իհթիյար Յիւշէս, միւսիւ Մարգի տը Մայլըբրէյէ, վէ եախօտ մատմուլազէլ (բանբիշ) տը նէյէ, գըսա վէ մուխթասար սուալլէր իթմէյէ հիմմէթ պույուլուրուրլար իտի :

Օ ագչամ Յիւշէս, իշթահա իլէ թաամ իթտիքտէն սօնրա՝ գուրումուշ էլլէրինի, Պիօնըն՝ էօնիւնտէ թուլթմուշ օլտուղու լէյէնին իչինտէքի գայնար սույա սօգտու, վէ արթըգ ինսան սէտասընա պէնդէմէյէն աճալ աճայիպ պիր սէս իլէ՝ թօրնու կասթօնա տօղրու տէօնէրէք,

— Միւսիւ Մարքի, պու կիւն վագթիւնիզի նաճըլ կէշիրտինիզ — տէտի :

Իհթիյար գատընըն պու սէտասը, ուղուն միւտէթ գաթի պիր սիւքիւթէ ալըշմըշ օլան գսւլագլարա, ֆէվզէլատէ պիր թէէսիր, վէ պիր լէրզէ հասըլ իտէճէյի տէրքեար տըր :

Կասթօն. — (Քէմալի թազիմ իլէ սէրֆիրու իտէրէք) մատամ, պու կիւն վագթիմի՝ պանա եաշտուշ օլան պէյզատէլէր իլէ կէշիրտիմ . . . պիր ազ սիւահ թալիմի իթտիմ . . . պէյկիր իլէ կէզինտիմ . . . վէ . . .

Յիւշէս. — (Մէրգումըն սէօզիւնի քէսէրէք եաւաշ պիր սէտայըլա) կիւնին պագըսընտա պիլարտօ օյնամագլա կէշիրտինիզ տէյիլմի . . . բէք ալէա, բէք ալէա, տէլիգանն լըլըգ տայիմա պէօյլէ օլուր . . . (Սէնթէ խիթապէն) մատմուլազէլ Տը-Նէյ . . . պէնիմ սէվկիլի վէ նագիք գըզըմ, սիզ նէ՞ եաբտընըզ պագալըմ . . .

Սէնթ, եալան սէօյլէմէյէ մէճպուր օլաճաղընտան, եանագլարը կիւլլէր կիպի գըզարարագ, ճէվապէ աղազ պիրլէ,

— Վալիտէճիլիմ, ճարիյէնիզ տախի պագը միւսթամէլ լուպալար այըրտըմ քի . . .

Իհիսոսի ծնունդի, ճամ կրպի կեօղէրի իլէ Սէնթէ պիր
նիկեան աթֆ իթտի պինէրճէ պուրուշուգլարըլա աօրը
մըշ օլան տուտագլարը իւզէրինտէ պիր թէպէսսիւմ կէօ
րիւնտիւ, վէ սէտասընա թաթըլը պիր ահէնկ վէրէրէք,

— Ահ սէվկիլի գըզըմ, բէք իսայըրիսահ, բէք կիւզէլ
վէ բէք շիրինսինիզ - տէտիքտէն սօնրա, սիյմասը թաշ.քէ-
սիլիշ կրպի էսկի պէրուտէթը (ցուրտ) հալիքի.քէսպ իթ-
մէքլէ Պէրթայէ խիթապէն,

— Մատմագէլ տը Մայըրբէ, տուայը օգուրմուսը-
նըզ - տէյուպ խաթմը.քէլամ էյլէտի:

Ճիւմէսի պիրտէն գըյամ իթտիլէր, ծիւշէս տաթի
կէօղէրինի գարայըպ, վէ էլլէրինի պիրի պիրինէ գաւուշ-
տուրարագ տուայը տինլէմէյէ հազըրլանտը:

Պէրթա, անճագ պիր գաշ լօգմա շէյ եհմէյէ վագըթ
պուլապիլմիշ օլուպ, քէսիք պիր սէտայըլա պատէլթամ
օգուրմասը միւթատ օլան լատինճէ տուայը օգուտը, վէ
խիթամընտա հազըրուլն տաթի եհքաւազ - ամին - տէ-
տիլէր:

Իհիսոսի ծնունդի, եիւզինէ (խաշ) չըգարաըգտան
սօնրա՝ բուս իթմէլէրի իչիւն սաղ էլինի ուզատը վէրտի
քի, պու մուամէլէ, արթըգ հէրքէս եհրինէ կիտէ պիլի
օլտուղունը իյմա իտէր պիր իշարէթ տէմէք իտի:

Սէնթ վէ կատթօն, քիպար վէ ասիլ ֆամիլեալարտա
ճարի օլունա կէլէն ուսուլու թէշրիֆաթ (արարողութիւն)
միւճիւպինճէ կէօղէրի եհրտէ, վէ կէրիսին կէրիյէ կիտէ-
րէք գաբըտան տըշարը չըգտըլար:

Մէրգուլման տըշարը չըգար չըգմազ, քէնտի օտալա-
լարընըն սէրին հաւասընը թէնէֆֆիւս իոուպ, հէր կիւն
էսնայի թատմտէ, սիյմալէրինտէ իպրազ իթմէյէ մէճպուր
օլտուգլարը աղըր վագարը, վէ պէրուտէթը հալի թէրք
իթտիլէր:

Իչթէ պէօյլէճէ պու զարարսըզ, վէ զահիտանէ (բա-

ընկաշտական) գօմէտի պիր տահա իճրա խտրմիշ իտի .
էվէթ, պու ճէլի՝ վէ մէահէ շայան իգֆալթըլա (խաբել)
իհթիյար գատըն՝ քէմալի ասայիշի պալ (հանգիստ սրտիւ)
իլէ ուլույաճագ, վէ հիշ պիր կէօնա էֆքեարը միւէլլէմէ՝
մէզպուրէնին խապը լահէթինի իսլալ իթմէյէճէք իտի :

Պու հալ, պիր կիւնլիւք չալը շմանըն էճրի (վարճք)
օլտուղու կիպի, ֆէրտապը կիւն տախի՝ եինէ ալնի իւճրէթ
իլէ չալը շմաղա տէվամ իտիլէճէք իտի :

Մարգի տը Մայլըքրէնին, վուգուլի վէֆաթքնտան
օ կիւնէ գատար թամ եէտի սէնէ մուրուր իթմիշ օլուպ,
իւշ սէնէ սօնրա զէվճէսի, եանի՝ Պէրթա, Շարլօթ, վէ Սէնթ
իլէ կամթօնըն վալիտէսի տախի վէֆաթ իթմիշ իտի, վէ
պագը գալան պու իւշ սէնէ զարֆընտա, կամթօնըն իքրինճի
հէմշիրէսի մատմազէլ Շարլօթ, ֆամիլեանըն զայլէսինի
տէրիւհտէ իտէրէք, քէմալի սըտգու սէպաթլա չալըշ-
մաղա պաշլամըշ ըտը :

Փագաթ պու եիւք, Շարլօթ իլիւն բէք աղըր օլմաղ
ըլա, մէրգումէ՝ ան պէ ան իշպու պարը կիրանը (ծանր
բեռ) ալթընտա էգիլլյօր իտի :

Մատմազէլ Շարլօթ, աթէշի թիյնէթ (քնաւորութիւն)
լափապալի մէշրէպ, միւթէճասըր (յանգուղն), զապթ օ-
լունմաղ, ագլընա էսէնի եարըճը, սէվմէյէ խահիշկէր,
ֆագաթ չաբուգ ունութմաղա մէյալ, վէ զայէթ կիւզէլ
պիր գըզ իսէտէ, ֆագաթ մէրգումէնին մալիքէ օլտու-
ղու հիւսնի մէլահաթ (վայելչութիւն) հէմշիրէլէրինին
կիւզէլլէթնտէն հայլըճա ֆարգլը իտի . շէօյլէ քի՝ պու
շիլին գըզճըազըն բարլագ սիյմաւը, քիւթախիլըգ տէրէ-
ճէսինէ գատար վասըլ օլուր պիր ճէսարէթ, շէն մէշրէպ-
լիք, վէ զէքեալէթ շուլէլէրի իպրաղ իթմէքտէ իտի :

Մայլըբրէ ֆամիլեասընըն, Սէն-ժէրմէն մահալլէսին-
տէ վագը՝ Վէլինէօյլ զօգաղընտա իգամէթ իթտիյի էսնա-
տէ, Սէնթ իլէ Շարլօթ, տըշարը չըգմագսըզըն խանէլէ-

րինտէ կիւնտէլիքլէ քեարկէֆ իշլէմէքտէ օլուպ՝ զօգաղա նազըր պիր օտայը տախի, քէնտիլէրինէ իշ օտասը իթի. խազ իթմիշլէր իտի. Շարլօթ, աղրէպ (զարմանալի) պիր թապիաթէ մալիքէ օլմաղըլա, պազէն տէրէճէյի նիհա. յէտէ մէսրուր վէ մահզուզ կէօրիւնիւպ շարգը թէրէննիւմ իտէր, վէ Սէնթ իլէ մինասիպէթսիզ լաթիֆէլէր իթմէքլէ հէմ քէնտի կիւլէր, վէ հէմ մէրգուլմէյի կիւլտիւրիւր ի. սէտէ, պիւլաքիս պազէն տախի, էօմրիւն՝ պիր սիյազ (մի. օրինակ) իւզրէ օլան մահզուլնիյէթինէ տիւշար օլուր իտիքի. օ անտէ մէրգուլմէ սուս բուս, վէ տէրին պիր մէյուսիյէթ իշինտէ պուլունույօր իտի. զէվալլը Սէնթ, մէրգուլմէյի թէսէլլի իթմէք իշիւն, պէյհուտէ եէրտէ մալիքէ օլուու. զու լէթաֆէթ պախշ ճէրպէղէսինի պէզլ իտէր տուրուր իտի իսէտէ, չիֆայիտէ քի, Շարլօթ՝ պիր միւմքիւն մահ. զուզ օլմազ, վէ պու հալ իլէ սաաթլար մուրուր իտուպ սուս բուս, վէ տիւշիւնճէյի պիր նիյմա իլէ զօգադտան կէ. չէն տէօնէն արապալարա պագար, վէ միւքէլլէֆ պիր ֆայթօն կէշտիյինտէ, եարը պէլինէ դատար բէնչէրէտէն ասըլարագ՝ սօն տէրէճէ պիր տըգգաթ, վէ պիր նազարը հասէտ իլէ, կիւյա արապատա պուլունան մէսուտ վէ պահ. տըեար քիմնէլէրի՝ բարալայաճագ կիպի հասէտամիզ նի. կեահլէր աթֆ իտէր իտի:

Արապա կէշէր կիտէր, վէ Շարլօթըն կէօզլէրի տախի էշքի հասէտ իլէ տօլար իտի:

Պատէհու շէրմու հիճապ գըզարթըսըլըլա եանագ. լարը կիւլ կիպի գըզարըպ, կէրէք մայէյի ասիյէսինտէ օ. լան բիյպուլ բիյատէն արի (անկեղծ) մահզուլնիյէթին թէշ. վիգաթընտան, վէ կէրէք իզզէթը նէֆսինին (արժանապա. տուութիւն) զախմըտար (վիրաւորիլ) օլմասը զօրունտան, թէքրար սիյմասընտն պիր ասարը պէշաշէթ (ուրախու. թիւն) թէպէսսիւմիւ միւշահատէ օլունուր իտի քի, արթըզ օ անտէ տէֆաթլէ պօշ պօղազլըղա պաշլար, վէ լաթիֆէ.

լէրինէ տախի պաշգաճա պիր աթէշին ընթնագ վիրմէյէ սայ իտէր իտի:

Սէնթ, մէրգուճնին պու հալինէ թաաճիւպ իտէր, ֆագաթ պու նակէհանի էնտիշէնին, վէ պու ըզթըրա-պաթըն ալթընտա նէ՝ օլտուղունը պիր միւմքիւն քէշֆ ի-տէմէյօր իտի:

Մէզքիւր զօգաղըն տիկէր ճիհէթինտէ, էրպապը սի-յախյունտէն (քաղաքագէտ) պիր տիպլումաթ, եանի՝ սէ-ֆարէթ սէր քիթապէթինտէն (առաջին քարտուղար) ին-ֆիսալ իթմիշ, վէ պօշաա գալմըշ պիր զաթ սաքին օլմագ-տայըտը:

Մէրգում տիպլումաթըն, պիր չիֆթ կիւզէլ պարկիր գօշուլը, վէ ասըլզատէլէրէ մախսուս ալամէթը ֆարի-գայը համիլ՝ պիր արապասը պուլունոյօր ըտը:

Շարլօթ իլէ տիպլումաթը մէրգում, հէր նասըլսա պիր ագչամ պիր սաաթ գատար եէք տիկէրի իլէ միւքեալէմէ իթմիշէր իտի. (պու կիպի շէյլէր օլուր, ֆագաթ նասըլ վուգու պուլտուղունը ինսան պիլէմէզ):

Տիպլումաթ, զօգագտան կէջիպ տէօնտիւլիւնտէ՝ Շար-լօթըն հիւննի մէլահաթընա հայրան օլտուղու կիպի, կէնճ գըզ տախի, էքսէրիյէն մէրգումըն արապասը պէյկիրլէ-րինէ պագըպ միւթէհայիր օլույօր ըտը:

Պու հալ իլէ մէրգուման, պիրպիրլէրինի թանըմըշ-լար իսէտէ, պու թանըյըշ, մահզա պիր բէնշէրէ աշինա-լըղընտան էօթէյէ կէշմէմիշ իտի:

Օ կիւն զօգագտա եէքտիկէրի իլէ միւսահիպէթ իթ-միշլէր, ֆագաթ պու միւսահիպէթտէ՝ թէաշիւգէ (սիրա-հարուծիւն) տայըր հիշ պիր սէօզ կէշմէմիշ իտի:

Ֆէրսուսը կիւնի սապահըն սաաթ օնունտա, տիպլո-մաթ կէլիւպ՝ միւսիւ Կասթօն Տը-նէյի սուսլ իթտի:

Չիւնքի Մայլըբրէ խանէտանընա մէնսուպ օլանլար, քէնտի էլգապու (մականուն) շէօհրէթը ասիլանէլէրինի,

եալընդ , վագը օլան սույի թէպէտիւլաթ հագգընտա
զէրրէ գատար մալիւմաթը օլմայան , վէ էլէէվմ քէնտի-
սինի սէրվէթու ազամէթը աթիգասը իչինտէ (անցեալ
փառաց մէջ) պուլունույօր զանն իտէն մաշուշէ Յիւշէսին
հուզուրընտա իսթիմալ իթտիքլէրինտէն , Կասթօն՝ վէ
հէմէրիլէրի , պէյն էլնաս՝ սատէճէ «միւսիւ , վէ մատմա-
ղէլ Յը-նէյ» տէյու թէսմիյէ օլունուրլար իտի , զիրա Մար-
գի տը-Մայլըբրէ , ապաու ճէտտի նամու շանընըն , հալէթի
ֆագրու սէֆալէթ իլէ լէքէտար օլմասընը թէճվիզ իտէ-
մէյուպ , վէֆաթ իթտիյի հէնկեամտէ պունը խասսէթէն
վասիյէթ իթմիշ իտի :

Պիօ , տիպլումաթը իչէրույէ տավէթ իթտի քի , մէր-
գում տախի ոտէթա պիր աշինայի էզէլի կիպի պիր հալէ
լաիւպալի իլէ (թէքլիֆսիզ) Կասթօնը սէլամլայըպ , վէ
էլգապու շէօհրէթինի պէյան իթտիքտէն սօնրա քէլամէ
աղազ իտէրէք ,

— Միւսիւ , սիզի ուզուն միւտէթ թաճիզ իթմէք , վէ
իչինիզէ մանի օլմագ իսթէմէմ . . . ատի պիր մատտէ ի-
չին կէլիլիմ տիր . . . հէմիլրէ հանըմընըզը . . . մատ-
մագէլի . . . եանի շու սարը գըզճըազը . . . զէվճէլիյէ
թալէպ իտէճէյիմ . . . ֆագաթ թօհաֆ շէյ , իսմինի տէ
ունուլթտում . . . - տէյինճէ ,

— Շարլօթըմը - տէտի Կասթօն եավաշ պիր սէտա-
յըլա , մէրգումըն՝ պէօյլէ պիլ պէտահա (յանպատրաս-
տից) իթմիշ օլտուղու թէքլիֆէ ֆէվգէլատէ թաաճիւպ ի-
տէրէք ,

Յիպլումաթ. - Էվէթ , Էվէթ , մէրգումէ իչին տէյու-
րում . . . հալիմի եէնմիշ պիր ատէմ օլտուղումը էլլէթ
պիլմէլիսինիզ . . . սէրվէթիմ եէրինտէ տիր . . . վէ հա-
լիմճէ պիրտէ շէօհրէթ սահիպի պուլունմագտայըմ :

Կասթօն. - Ֆագաթ սիզ հէմիլրէմի թանըյօրմու-
սընըզ :

Տիպլումաթ. - (Թաադիմ իլէ) բէք ազ թանըրըմ, լա-
քին նէ պէյիս վար. իլէրուտէ պիրիպիրիմիլի թանըմագ-
լըղա վադթիմիլ օլաճագ տըր. սիզէ շուրասընը սէօյլէ-
մէմ էլզէմ տիր քի, պու իշ բէք միւսթաճէլ տիր, վէ ասլա
թէէննի իթմէյէ կէլմէզ . . . զիրա բէք ազ միւտէթ ի-
չինտէ պանա պիր դարը լազըմ տըր . . .

Կասթօն. - Ֆագաթ միւսիւ . . .

Տիպլումաթ. - (Կասթօնըն սէօղինի քէսէրէք) էվէթ
միւսիւ էվէթ . . . հէմշիրէնիզին բէյինի իսթիհսալ իթ-
մէյէ, եանի մատմազէլ . . . ահ կէօրտիւնմի . . . շիմտի
իսմինի սէօյլէտինիլ իտի . . .

Կասթօն. - (Մաքինավարի պիր հալ իլէ) Շարլօթ,

Տիպլումաթ. - Շարլօթ . . . էվէթ տիլիմին ուճուն-
տայըտը . . . պիլիր իտիմ . . . իմտի պու ազչամ սիզի
թէքրար կէօրմէքլէ պահարեար օլաճաղըմ, բէճա իտէ-
րիմ թաճիլ օլմայընըզ . . .

Վէ մէրգուլ, պիր սուրէթը նազիքեանէտէ էլի իլէ
Կասթօնը սէլամլատըգտան սօնրա պըրաղուպ կիթտի :

Կասթօն, պու մէմուլին զայրի վէ նակէհանի թէք-
լիֆէ, վէ պէօյլէ ալէթթաճիլ էվլէնմէք իսթէյէն պու զա-
թըն, աչըգտան աչըղա վէ սօն տէրէճէ սէրպէսթ թալ-
ընը կէօրմէքլէ, ադիմ պիր թէհայիւր (զարմացում) իչին-
տէ գալտը, վէ տէրհալ հէմշիրէսի Շարլօթը նէզտինէ ճէլպ
իթտի :

Հէմշիրէ իլէ պիրատէր, եէքտիկէրի իլէ ուզուն միւ-
տէթ գօնուշտուլար, էսնայի միւքեալէմէտէ Շարլօթ, գը-
ղարըպ պօղարտը, վէ հայլըճա կէօզ եաչը տէօքտիւ . . .

Տիպլումաթ, վատի իւզրէ ազչամ իւսթիւ թէքրար
կէլտիլինտէ, Կասթօն, մէրգուլը գապուլ իթտի :

Տիպլումաթ. - Էհ միւսիւ . . . նասըլ՝ էնիշտէ գայըն օ-
լապիլտիքմի, մատմազէլ . . . օ՛ֆ տայիմատա իսմինի ու-
նուտըյօրում, մատմազէլին բէյինի իսթիհսալ իթտինիլըմի :

Կասթոն. - Էվէթ էֆէնտիմ, թէքլիֆինիզի հէմիրէմէ արզ իթտիմ, սիզինլէ իզտիվաճ իթմէյէ ըազը օլույօր . . . ֆազաթ միւսիւ՝ տօղրույը սէօյլէմէք իչիւն . . . պու վազաա պէնտէնիզէ բէք ֆէվզէլատէ, վէ շայանը թաաճիւպ կէօրինիյօր . . . ալէլ խուսուս՝ տէրիւհտէ իթտիյիմ մէսուլիյէթիւն ազըրլըղընը տիւշիւնտիւքճէ . . .

Տիպլումաթ. - Սֆվ իտէրսինիզ միւսիւ . . . պէնտէնիզ՝ էօյլէ ուզուն ուզատըյա թէֆէրրուաթա կիրիշէմէմ, պէն սիզէ պիր թէքլիֆ իթտիմ, շիմտի անըն սօն ճէվապընա ինթիզար իտիյօրում,

Կասթոն. - Հէմիրէմ էօքսիւզ օլմաղըլա թապիյի . . .

Տիպլումաթ. - (Սէօղիւնի քէսէրէք) աղիզիմ միւսիւ, պու տէտիյինիզ բէք սատէ վէ աշիքեար պիր շէյ տիր . . . իմտի բէճա իտէրիմ, էվէթ, վէ եախօտ հայըր, հէրնէ իտէ պիր գաթի ճէվապ վիրմէյէ հիմմէթ պույուրունուզ :

Կասթոն, պիր տագըզա գատար տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, քէնտույէ էնիշթէ օլմագ իսթէյէն ատէմին՝ եիւզիւնի տըգգաթըլա սիւզմէյէ պաշլատը :

Մէրգում, հէնուզ կէնճ, վէ էբէյիճէ եագըշըդըլ պիր տէլիգանլը օլուպ, սիյմասը տախի, ըիյպու ըիյատէն արի պիր սէրպէսիյէթ իպրազ իտիյօր իտի :

Կասթոն. - (Բէնտու քէնտույէ սէօյլէշէրէք) Շարլօթը, պէրապէր եաշատըղըմըզ պու ֆագրու զարուրէթտէն խէլաս իտիճի օլան էլի, բէտտ իթմէյէ գաթան սէլահիյէթիմ եօգ տըր, էկէր բէտտ իտէճէք օլսամ՝ օլա քի պիր կիւն եիզիւմէ վուրսուն :

Տիպլումաթ. - (Սապըրսըզըզըլա) միւսիւ, սէօղիւմի թէքրար իթմէրլէ քէնտիմի պահտընար ատտ իտէրիմ, իմտի պույուրըն ճէվապընըզա պէրլէյօրում :

Կասթոն. - Բէք ալէա, հէմիրէմին արզու իթտիյի կիպի օլուն :

Տիպլումաթ. - Թէշէքքիւր իտէրիմ, բէք մէմնուն օլ

տում, ֆամիլեանըզա տախիլ օլմագլըղըմ մահզուղիյէ-
թիմի մուծիպ օլուպ, պու հալի քէնտիմէ ազիմ պիր շէ-
րէֆ ատտ իտէրիմ, ֆագաթ շիմտի ուֆագ, վէ սայքի
հիշ նէվլինտէն պիր միւշկիւլաթ վարքի, անը տէրհալ պէյ-
նիմիզտէ թէսվիյէ իտուպ պիթիրմէլիյիզ . . . մալիւմա՝
պէնիմ ալաճագ գարըմ ֆագըր տըր, պու խուսուսըն
էհէմիլիյէթի եօզ . . . ֆագաթ մէրգումէնին իբի դըզ
գարընտաշլարը տահա վարքի, անլէրտէ քէնտինտէն զի-
եպտէ զէնկին տէյիլ տիրլէր . . . վէ հաթտա պիրտէ պի-
րատէրի պուլունմագտա տըր . . . ֆագաթ ազիղիմ միւ-
սիւ, գաշլարընըղը չաթմայընըզ . . . պունա հիտէթ իս-
թէմէզ . . . պուտա պիր իշ տիր, պիր մուգավէլէ տիր . .
խիւլասայի քէլամ՝ սիզէ իխթար իտէրիմ քի, մատմաղէլ . .
չօդ շէյ՝ տիւզ իւյէտէ խամինի ունուտըյօրում, մատմաղէլ
իլէ էվլէնտիյիմ հալտէ, էֆքեարըմ՝ թէքմիլ ագըպպապը-
յըլատա էվլէնմէք տէյիլ տիր, անլարսընըզ ա . . .

Կասթօն. - (Հիտէթ վէ թէքէպիւր իլէ) իսթէտիլինիզ
կիպի եարմագլըղա սէրպէսթսինիզ :

Տիպլումաթ. - Մազուր պույուրըն էֆէնտիմ, պու տէ-
տիլինիզ սէօղիւ՝ աղըզտան էզպէրլէմիշ կիպի պիլիրիմ,
վագաա չօդ տէֆա պէօյլէ տէնիր ամմա, սօնրա ինսան
հէր նասըլտա ղէվճէսինին ագըպպապըյըլա պաղլանըր
գալըր, վէ եավաշ եավաշ ումըւղը իւզէրինէ, պիր ֆա-
միլեա ղայլէսի եիւքլէնմիշ օլտուղունը հըսս իտէր, տէ-
տիլիմ սէօղիւն մանասընը տէրք իտիյօրսղանուզ ա . . .
իլթէ պու պէնիմ հէսապըմա ույամազ չիւնքի . . .

Կասթօն. - (Սապըրը եանարագ վէ կիւճ հալ իլէ հի-
տէթինի ղապթ իտէրէք) միւսիւ, սիզ պուրայա պէնի
թահգիլը իթմէք իչլինմի կէլտինիզ :

Տիպլումաթ. - (Փուլթ ուրսուղլուզլա) սիզինլէ միւճա-
տէլէյէ կիրիշմէք ղայէթ միւշկիւլ օլաճագ, (ալպաղա գալ-
գարագ) պինսէն ալէյհ՝ իբի սէօզ իլէ էֆքեպըրմը սիզէ

պէյան իթմէյի լազըմէտէն ատտ իտէր, վէ թէքրարէն ա-
րիզու ամիք տիւշիւնէպիլմէնիզ իշիւն սիզէ միւհլէթ վէր-
մէք իսթէրիմ, շէօյլէ քի, պէնտէնիզ հէմիլրէնիզ լէ էվլէն-
տիլիմտէ, այրը պիր խանէ իսթիճար իտէճէյիմ քի, սիզ
տալսի, պիր տահա մէզքիւր խանէյէ այագ պասմամաղա
սէօզ վէրմէլիսինիզ, պու սուրէթլէ արթըզ, եէքտիկէրի-
միզէ ագրապա օլտուղումուզ հալտէ տալսի, թապիյի պիրի
պիրիմիզի պիր տահա կէօրէմէյէճէյիմիլ պէտիհի (յայտ-
նի) տիր. իմտի գալըն սաղլըգլա, ինչալլահ եինէ կէօ-
րիւշիւրիւզ . . . պէնտէնիզ եարըն թէքրար կէլէճէյիմ:

— Պէյհուտէ զահմէթի իսթիւար իտուպ կէլէ-
ճէքսինիզ — տէտի Կասթօն հիտէթ իլէ, լաքին Տիպլումաթ՝
նէրտիւպանտէն էնմիշ, վէ քէնտույի պէքլէմէքտէ օլան
արապասընա պինմիշ օլմաղըլա, Կասթօնըն տէտիլինի ի-
շիտէմէմիշ օլտուղումէլնուզ տըր:

Շարլօթ, եան օտանըն բէնչէրէսինտէն ասըլարագ,
շապգասը թիւյ իլէ միւղէյեէն պիւր արապաճընըն, Տիպլո-
մաթըն սիւվար օլտուղու ֆայթօնը սիւրաթլէ սիւրտիւ-
յիւնի կէօզլէյօրըտը:

Կասթօն, հէնուզ եիրմի եիրմի իքի եաշընա գատէմ
պասմըշ պիր տէլիգանլը օլտուղու հալտէ, ֆամիլեասընըն
րէյիսի սայըլըր իտի քի, Շարլօթըն, թէքմիլ ֆամիլեասը-
նըն տիւշար օլտուղու զարուրէթէ, վէ պու եիւլտէն չէ-
քիլէն միհնու մէշագաթէ, վէ հաթտա պիլճիւմլէ ֆամիլ-
եանըն, իհթիյար Տիւշէսէ տայըր օլան, պիլ իսթիւար
տէրիւհտէ իթտիլի օլ վէզիֆէյի միւշկիւլէյէ, վէ սիւքիւ-
թու թէնհալըղա, թագաթ կէթիրմէտիլինի տէրք իթմիշ
իտի. վագաա Շարլօթ՝ խայըրիսահ պիր գըզ իսէտէ, ֆա-
գաթ մէրգումէնին պաշը, գալպինտէն չօգ զիեատէ խա-
ֆիֆ իտի:

Կասթօն, հէմիլրէսինի խէլէճան իչինտէ՝ ֆագաթ
մահզուզ (ուրախ) պիր հալտէ կէօրիւպ, Շարլօթըն սէրպէ-

սկսեթէ, զիյպու զինչեթէ, վէ ալայիշի պիր էօմիւր կէչիր-
մէյէ ֆէվգէլատէ հէվէսքեար օլտուղունը անլամըշ, վէ
պէլքիտէ՝ մէրգումէյի բէնչէյի աշգու մուհապէթէ կիրիֆ-
թար օլմուշ զանն իթմիշ իտի :

Օլ կիճէ՝ կասթօն իչիւն զայէթ քէտէրնադ պիր լէյ-
լէյի միւէլլէմէ (տրտմութեան գիշեր) օլտու . պիչարէ տէ-
լիգանլը՝ թապէ սապահ ույուհամայուպ , կէօզլէրի ա-
թէշ կիպի եանըյօրըտը . զիրա պու հալ իլէ՝ ճէնապը
հագ, քէնտի սէֆալէթինին մէտարը թէսէլլիսի օլապիլէ-
ճէք սաաաթէթին նըսֆընը էլինտէն ալըյօրըտը :

Կասթօն , տիպլումաթըն իթտիյի թահքիրամիդ , վէ
մուհիպի հիտտէթ օլաճագ թէքլիֆի, գըզ գարընտաշընա
պէյան իթմէյի մինասիպ կէօրմէտի :

Ֆէրտասը կիւն տիպլումաթ թէքրար կէլտի, վէ Կաս-
թօն, քէմալի ֆութուրսուղլուգլա՝ մէրգումըն թահքիրա-
միդ թէքլիֆինի՝ նօգթասը նօգթասընա գապուլ իթմէքլէ,
հէման պիր գաշ կիւն սօնրա ըէամի նիքեահ իճրա օլու-
նուպ , կասթօն իլէ Ժան-Մարի-Պիօ տախի՝ իշպու իզտի-
վաճէ շահիտ օլտուլար :

Քիլիսատէն չըգարգլարընտա, Շարլօթ՝ աղլաեարագ
պիրատէրինի տէրաղուշ (գրկել) իթաի . Կասթօնըն պէնզի
պիւսպիլթիւն սարարմըշ , վէ կիւճ հալ իլէ նէֆէս ալըպ
վէրէ պիլաիյինէ ըաղմէն , գըզ գարընտաշընտան մուֆա-
րէգաթ իթտիյի էսնաաթ , տուտագլարը իւզէրինտէ պիր
խօշ թէպէսսիւմ կէօրիւնտի :

Կասթօն , օլ կիւնտէն պէրի հէմշիրէսինի պիր տահա
կէօրմէմիշ իտի :

Շարլօթ, իշթէ պու սուրէթլէ էվ պարգ սահիպի օ-
լուպ , կիւզէլ պիր գարընա էշէտտը իհթիեաճը օլան ,
վէ իշպու հէքեայէնին մուգաատէմէսինտէ զիքրի սէպ-
գաթ իտէն , սէֆարէթ սըր քեաթիպի միւսիւ վիգօնթ
Ֆիւշէսնէլին զէվճէսի օլմուշ ըտը :

Շարլօթըն զայպուպէթի, Սէնթէ բէք կիրան կէլմիշ օլմաղըլա, պիշարէ գըզճըրազ՝ կիճէ կիւնտիւզ սէվկիլի հէմչիրէսինի թէքրարէն կէօրէ պիլմէք իւմիւտի իլէ բէր վէրտէ օլույօր ըտը :

Քէզալիք պու մուֆարէղաթ, Կասթօնը տախի ֆէնա հապտէ միւքէտտէր իթմիշ իտի :

Պէրթա, իշպու իզտիվաճը իշիթտիյինտէ, պիրարա կէօզլէրի բարլատը, ֆագաթ տէրհալ երինէ էվէլքի հաթի պէրուտէթինի քէսպ իթտի :

Տիւշէս տը Մայլըբրէյէ, եանի իհթիյար գատընա կէլինճէ, մէրգումէ հիշ պիր շէյ տույմամըշ, վէ թօրնը Շարլօթըն զայպուպէթինէ տըգգաթ պիլէ իթմէյօր զանն օլունույօր իտի :

Սէնթ Կասթօն իլէ պէրապէր, իհթիյար Տիւշէսին՝ ֆուրըն կիպի գըզմըշ օլան օտասընտան չըգուպ, քէնտի օտասընա կիրէրէք պիրատէր վէ հէմչիրէ եան եանէ օլթուրտուլար :

Սէնթ վէ Կասթօն՝ պիրի պիրլէրինի վասֆ օլունմաղ մէրթէպէտէ պիր մուհապպէթ իլէ սէվմէքտէ օլուպ, պու մուհապպէթը մուգատտէսէ տայիրէսի, քէնտի հէնկեամը սէպավէթլէրինտէն պէրու կիթտիքճէ տարալուպ սըգըշ մագտայըտը, զիրա կէրէք հայէն (ողջ) վէ կէրէք մէյթէն (մեռեալ), ֆամիլեալարընտան մուֆարէղաթ իտէն հէր պիր ազա իշիւն կէօզ եաշլարը տէօքէրէք, անլէրին հէր պիրի հագգընտա հըսս իտէկէլտիքլէրի ըրգգաթու միւվէտտէթի, քէնտի մուհապպէթը գատիմէլէրի իւզէրինէ զամմ վէ իլավէ իթմիշլէր իտի :

Իքիսինին տախի հըսսիյաթը՝ քեամիլէն եէքտիկէրէ իլհագ օլուպ, պէյնլէրինաէ՝ թէսէլլի պախշ իտէր պիր ուսուվլէթ (եղբայրութիւն), վէ ըրգգաթամիզ պիրմիւվէտտէթ միւպատէլաթը մէվճուա իտի, շէօյլէ քի՝ պիրի մահգուղ օլտուղու հալտէ, տիկէրինին տախի մահգուղ վէ մէս-

ըստ օրմասը զայրի գապիլ իտի, վէ էկէր պիրպիրէրին տէն կիզլէյէճէք պիր մատտէ վար իսէ, օ տախի հիւզնու քէտէր տուղուսըյըտըքի, հէր պիրի՝ խուսուսի պիր հատ իլէ իշպու հըսսիյաթը քէնտիսի իշիւն սագլայօր ըտը:

Ագչամ իւսթիւ պիրիպիրէրինի կէօրմէք զէվգի՝ կիւնտիւղքի չալըչմալարընըն եօրղունղուղունը ալմագլըղա քեաֆի օլուպ, եան պէ եան օթուրտուղլարընտա՝ քէնտիլէրինի օլ տէրէճէ մէսուտ, վէ օլ մէրթէպէ պահտընարատտ իտէլլէր իտի քի, պու հալ իլէ արթըզ, ֆամիլեալարընըն կէչմիշ բարլագ հալինի տէրխաթըր իտուպտա՝ միւքէտտէր օլմատըգտան մատէ, հաթտա միւսթագպէլլէրինի պիլէ տիւշիւնմէյօրլար իտի:

Միւքեալէմէլլէրի, չօգ տէֆա կիճէնին նըսֆընա գատար իմթիտատ իտուպ, վագթըյըլա Մայլըբըէ ֆամիլեալընըն ասի խըտմէթքեարլարընա մախսուս՝ վէ այըտ օլան պու չըպլագ տիվարլարըն իշինտէ օթուրարագ, պու մուագղամ խանէտանըն սօն վարիսի, եանի կասթօն, քէնտի ապաու էճուտտընըն, չէրէֆու աղամէթը գատիմէսինի, հէմիրէսինէ նագլու հէքեայէ իտէր իտի, վէ պու էսնատէ՝ երլտըլլար իլէ միւզէյեէն օլան կիճէնին նիմ գալանլըլը իշինտէն, գօնաղըն եիւքսէք տամընը, վասի վէ թէնհա հալլիլի, եէշիլ պիր բէնկ քէսպ իթմիշ օլան քէօշքիւ, վէ գարանլըգ բէնչէրէլլէրինի թէմաշա իտիյօրլար իտի:

Պու վասի, վէ ուճը պուճաղը եօգ օլան պինա, մահգա կէօղլէրինէ պիր աղամէթը միւքէտտէրէ նըչանը բէքզ օլունմուշ կիպի կէօրիւնիւյօրըտը. հէյհաթ, պու միւքէլլէֆ պինա, կէչմիշ օլան պիր չէրէֆու աղամէթին մէտֆէնի (զերեղման) իտի տէսէք, ասլա միւպալաղա իթմիշ օլմայըզ:

Սէնթ, պիլա եէսու հիտէթ, պիրատէրի կասթօն հագգընտա աճը տույարըտը, զիրա մէրգումը, Մայլըբըէլլէրին աթիգ գըլըճընը թաշըմագլըղա հէր վէչն իլէ լայըգ

կէօրտիւյիւ կիպի, կասթօն տախի, հէմիրէսի իշիւն քէն. տու քէնտույէ աթի իւզգիքը սէօզլէրի սէօյլէմէքտէ իտի:

— Էյվա՛հ, պու չօճուգ՝ մուազզամ պիր գատընա մախսուս օլան էլպիսէյի լապիս օլտուզունտա նէ գատար կիւզէլ վէ շիրին կէօրիւնէճէքտի. նէ գատար մէրհամէթի վէ խայըրխահ օլաճագտը, վէ քէնտիսինտէն թէսէլլի պու. լան սէֆիլլէր, աճապ նէ գատար տուա իտէճէքլէր իտի... աֆսու՛ս սատ հէզարան աֆսու՛ս (ափսոս), մէրգումէ, քէն. տիսի սէֆիլ տիր... ֆագըր տըր... պիր թագըմ մախ. լիւգաթը մէճնունէ իլէ իսթիլաթ իթմէյէ, վէ անլէրէ պէրապէր ատի պիր մէշղուիյէթ իշինտէ չալը շմաղա մէճ. պուր տըր, էվէթ, մալիքէ օլտուզուլ մէլէքէլէրէ մախսուս օլան օլ իֆֆէթուլ ըսմէթի, միւսթահզի՝ վէ պէտխահ ըէ. ֆիգէլէրինին թանու իսթիհզալէրինէ հէտէֆ օլաճագ տէ. ըճէյէ վարմըշ տըր... ամա՛ն եա՛րապպիմ... եա՛րապպիմ...

Կասթօնըն անլը, պու էսէֆամիզ միւլահազալէր իլէ պուրուշըր, գալպի՝ աղըր պիր մէնկէնէ ալթընտա տըր կիպի էզիլիը, վէ նակէհան շիմէք միսիլլու խաթըրնտան պիր խաթըրէ կիւզար իթմէքլէ, սարարմըշ պէնզի իւզէ. ըլինտէ նիմ պիր գըզարթը միւլահատէ օլունուլ իտի:

Օ անտէ մէրգում, կէօզլէրինտէն հիտէթու շիտտէթ աթէշլէրի սաշըլմագտա օլտուզունը հըսս իտէր, վէ պու թէհտիտամիզ ալէվի, պիլա իսթիյար սէթր իտէպիլմէք իշիւն կէօզլէրինի եէրէ ինտիրէրէք քէնտու քէնտույէ,

— Փագաթ, պու սէֆալէթիմիզին սէրի սէպէսլի՝ ատէմ տիր... էվէթ եալընըզ օ ատէմ տիր քի, ասա. լէթիլ քէտէրիմիզին հալէթը նէզիյէտէ պուլունտուզու անտէ՝ պաշը ալթընտա, տէրտու քէտուրէթ վէ մէյու. սիյէթ եաստըղընը վաղ իթտի. օ ատէմ տիր քի, պէնիմ ազիզէ վէ աֆիֆէ վալիտէճիլմին սոն սասաթլարընը թաու. միմ (թունաւորել) իթտի... վէհասըլ օ զալիմ ատէմ

տիր քի, ճիւղմիջի բէնչէյի զուլմինէ կէշիրուպ, սէֆա-
լէթու զարուրէթ իշինտէ լէքէտար օլմամասը իշին, Մայ-
լըբրէ խանէտանը նամու շանը իւզէրինէ գալըն պիր բէր-
տէ պըրագմաղա պիղի մէճպուր իթտի . . . եա՛րապ-
պիմ . . . պէն կէնճ եաշըմտա էօլէճէյիմի բէք ալէա պի-
լիրիմ . . . ֆագաթ . . . ա՛հ թէօվպէ՛, թէօվպէ՛ . . . լա-
քին մէրգում, վէֆաթըմըն խապէրինի ալտըղընտա սէ-
վինէմէյէճէք տիր . . .

Պիշարէ Սէնթ իսէ, օ անտէ պիրատէրինին գալպինի
տէրեպլէր կիպի թէմէվլիւճ, վէ զիյրու զէպէր (տաղնու
վրայ) իտէն պու հիտէթու ատապլէթ ֆըրթընասընտան
խապէրտար օլմայուպ, անճա՛ մէրգումըն սիյմասընըն թէր-
լէտիյինի, վէ պուրուշուգ անլընըն կեա՛հ սարարըպ սօլ-
տուղունը, վէ կեահտա աթէշ կիպի գըզարտըղընը քէմալի
էսէֆի տէրուն իլէ միւշահատէ իտէր իտի :

Օ անտէ կասթօն, նալիք պիր գօլըն՝ խաֆիֆ սու-
րէթտէ պօյնունա տօլանտըղընը, վէ ատապլէթ հէրարէթի
իլէ գըզարմըշ օլան եանագլարը իւզէրինտէ, պիր տուտա-
ղըն՝ խօշ, վէ թաթլը պիր նիւվաղիշ (բայբայում) իլէ սիւ-
բիւնտիւյիւնի հըսս իտէյօր իտի :

Օլ տէմ կասթօնըն կէօզլէրի, էշքու թէպէսսիւմ ըզ-
հար իտէն Սէնթին կիւզէլ կէօզլէրինէ թէսատիւֆ իտէր
իտի քի, պու թէպէսսիւմ, աթէշնագ պիր իւֆնէթ իլէ
եանմագտա օլան պիր եարէնին հէրարէթինի, տէրհալ
թէսքին իտիճի սիհրամիզ պիր մէրհէմ միսիլլու, կասթօ-
նըն թա ճան էվինէ թէէսիր իթմէքլէ, մէրգում հէման
հըսս իթտիյի ատապլէթի քեամիլէն ունութըր իտի :

Պու պաքիրանէ թէպէսսիւմտէն, վէ պու մէլէքքեա-
րի խէնտէտէն, մուգապլէմէթի զայրի գապիլ պիր զիյայի
հայրէթէֆգա զուհր օլուպ՝ տէրհալ կասթօնըն զիհնինի
իշալ (լուսաւորել) իթմէքլէ, մէրգում, օ անտէ թա ու-
զագաթն, միւսթագպէլին պիր քէօլէտինտէ քէնտի իշին

պիր իմիւտ շուէսի իշթիալ իթմէքտէ օլտուղունը կէօրիւյօր զանն իթմէքտէ իտի :

Ֆիլհագըզա Սէնթ, օ դատար կիւզէլ, օ տէրէճէ ափֆէ, օ մերթէպէ բաքիզէ իտի քի, միւճէրրէտ ճէնապը հազգըն նիկեհաճը մէրհամէթ իքթինահը, բիւր մուհապպէթլէ մէրգուլմէնին իւզէրինէ աթֆ օլունմուշ զանն օլունուր իտի, քիմ պիլիբ պէլքի հալի սաատէթ, հէման կէչիճի պիր ըզթըրապու մէշագգաթըն ինթիհասընտա պուլունույօր ըտը . . .

Սէնթ, եալընըզ Կասթօնըն սաատէթը հալի իչին տուա իթաիյի կիպի, Կասթօն տախի, տինու իմանէ իլթիւճա (ապաւինել) իթմէքլէ քէսպը գուտրէթ, վէ իսթիմ տատը շէճաթ իտէր, վէ պէօյլէճէ պու իքի բաքիպաղ մախ իւզէրին, միւճմէրէյի (խնկածուխ) ճանլարընտա եանմագտա օլան մուհապէթ էօտիւնին՝ տուտի անպէր ալունտի (յամպարահոտ) ասիմանէ սուուտ (բարձրանալ) իտէրէք. թա պարիկեհահը ճէնապը միւթաալ հազրէթլէրի հուզուրունա վասըլ օլույօր ըտը :

Կասթօնըն, Սէնթտէն զիյատէ պիր թէսէլլիտի վար ըտը, չիւնքի՝ հէմշիքէսինին կիւնտէն կիւնէ պէօյլաուլիւնի, վէ էօմիւնինն նիւշվէ նիւմա պուլտուղունը ալիմ պիր մէսրուրիյէթ իլէ միւշահատէ իտէյօր իտի, վէ ֆիլվազը կէնճ գըզ, պիտթէտրիճ քէմալի մուվաֆագըյէթլէ գատընըզ հալինէ գատէմ պասմագտա իտի :

Կասթօն, պու թըֆիլիյէթ ֆիտանընըն՝ զօնչէլէրինի վարա վարա աշտըղընը, վէ էթրաֆընա լէթաֆէթու մէլահաթ լայիհասը (հոտ) սաշտըղընը, ֆէվգէլատէ պիլ մահզուզիյէթլէ կէօրմէքտէ իտի :

Սէնթ իսէ պիլաքիս, պիրատէրինին աղըր աղըր, ֆագաթ տայիմի սուրէթտէ քէսպը զաաֆէթ իթաիյինի, քէմալի տէհչէթլէ կէօրիւյօր ըտը. վագաա Կասթօն, սուրէթը զահիրէտէ կիւզէլ՝ վէ կիւճլի գուվլէթլի Կիլի տէ.

լիզանլը իտի իսէտէ, ֆագաթ Սէնթին կէօզլէրի, պիր վա-
լիտէյի միւշֆիգէ կէօզլէրի կիպի ագըպէթէնտիշ (հեռա-
տես) վէ միւլէսվիս օլուպ, պիրատէրինին վիճուտի իւզէ-
րինէ հիւքմ ֆէրմա օլան, վէ ան պէ ան մէրգումըն խարա-
պընա երիւրիւյէն՝ պիր կէօյիւս խասթալըղընըն, միւհլիք ի-
մարէլէրինի՝ ազիմ պիր տէրտու ելէմ իլէ միւշահատէ ի-
տիյօր իտի :

Մատամ Մարգի տը Մայլը բրէ, եանի Կասթօնըն վա-
լիտէսի տախի, կէօյիւս խասթալըղընտան վէֆաթ իթմիշ
իտի :

Սէնթ, էքսէրի սապահլարը՝ պիրատէրինին, կիճէ էօք-
միւրմէտէն պի թապու թուվան գալմըշ սիյմասընը, վէ
կիւճ հալ իլէ թէնէֆֆիւս իթտիյինի կէօրիւպ, էսէֆը տէ-
րունինի պէյան իթմէմէք իչիւն, պիր թէպէսսիւմ ըզհար
իտէր իտի իսէտէ, ֆագաթ պու թէպէսսիւմին ալթընտա
պիր կէօզ եաշը տամլասը մէսթուր (ծածկուած) պուլուն-
մագտայլտը :

Պիշարէ գըզճըաղ, գարընտաշընըն պուլունտուղու
միւհլիք հալէ լայըգըլըլա ալեհահ իտի. պու կիպի խաս-
թալըղլարըն պիրիճիք չարէսի, էյլէնճէ վէ զէվգու սէֆա
օլտուղունը քէնտիսինէ պիլտիրիլիշ իտի :

Իշթէ օ վագըթտան պէրի իտի քի Սէնթ, քէնտույէ
եաշտաշ օլան տէլիգանլըլարա իմթիսալ իթմէսի իչիւն,
կիճէ կիւնտիւզ պիրատէրինի գանտըրմաղա չալըշըյօր
ըաը. ֆիլհագըղա պու սատէ տիլ (պարզասիրտ), վէ մէ-
լէք կիպի բաքիղէ գըզճըաղըն, զէվգու սէֆահաթ, վէ հու-
ղուզաթը նէֆասանիյէ հագգընտա, էզ ճանու տիլ՝ վէ ա-
զիմ պիր նաթըղա բէրտաղըղըլա (տրամաբանօրէն) վէր-
տիյի վագլարը տիլիլէյէն թաաճիւպ իտէր իտի :

Ֆագաթ մէրգումէնին պու վագլարը, Կասթօնըն գու-
լաղընա պիլէ կիրմէզ իտի. Կասթօն՝ ալի (բարձր) վէ բէր-
հիղքեաթ պիր թապիաթէ մալիք օլուպ, զէվգու սէֆա-

հաթ տէնիլէն շէյլէրին՝ լէզզէթինի ասլա պիլմէտիյի հա-
տէ տախի, ընտաու թահգիր իտէր, բաթըրտըլը վէ գա-
լապալըգըլը էյլէնճէլէրտէն խոշլանմաղ, վէ անճագ թէն-
հաճա օլան զէվգըրտաթտէն միւթէլէզիզ օլմաղըլա, գըզ
գարընտաշընըն արզուսընը անլամայօր կիպի կէօրիւնիւյօր
իտի:

Պու սէպէպլէ՝ Սէնթ տախի, իթիխազ իթտիյի մէսլէթի
թէպտիլ իթմէյէ մէճպուր օլտու:

Կասթօն, չօգ տէֆա մէրգումէյի մահզուն վէ միւլա-
հազալը պիր հալտէ կէօրիւպ, սէպէպլինի սիւլալ իթտի-
յինտէ, Սէնթ, աթիւլզզիքը ճէվապը վէրիւր իտի:

— Հէր կիւն թէաթրօ, Պալօ, վէ Գօնսէր . . . սէօզ-
լէրինի իշիտիրիմ, լաքին Պալօնըն նէ օլտուղունը պիլմէմ-
թէաթրօ գարըսընտան իշէրի կիրմէմիշիմ . . . ահ Կաս-
թօն, սէվկիլի պիրատէրիմ, թէաթրօ բէք կիւզէլ շէյ օլ-
մալը տէյիլմի . . .

Կասթօն. — Էվլէթ հէմիրէճիյիմ բէք կիւզէլ տիր, ֆա-
գաթ շուրասը վար քի, պիլիմ բարամըզ եօգ չիւնքի ֆա-
գըրըզ:

Պու կիպի պիր ճէվապ ալաճաղը՝ Սէնթին խաթըն-
տան պիլէ կէչմէյիպ, հիճապընտան եանագլարը գըզար-
տը, վէ Կասթօն կիւլէրէք իլավէյի մէզալ պիրլէ,

— Էվլէթ սէվկիլի հէմիրէճիյիմ, պու կիպի մահալ-
լէրէ կիթմէք իշիւն հայլըճա բարա իսթէր, պիլիմ իսէ
արթըգ նէ արագիմիզ, նէ խանէմիզ, վէ նէտէ բարամըզ
գալմըշ տըր:

Պիչարէ Սէնթին՝ արթըգ տէյէճէք հիշ պիր սէօզիւ
գալմամըշըտը, մէրգումէ, գարընտաշընըն քէնտի հագ-
գընտա օլան մուհապէթինէ կիւվէնէրէք, վէ կիւյա քէն-
տիսի էյլէնմէք իսթէյօր կիպի կէօսթէրիպ, մահզա պու
թարիքի իթիխազ իթմէքլէ, Կասթօնը՝ պուլունտուղու վահ-
տէթտէն չըգարմագ իսթէմիշ իտի, ֆագաթ պու թէտ-

պիր բարա իլէ իճրա օլուր ըտը . . . վէ քէնտիլէրինին միւթէմատիլէն չալըշուպտա գազանտըգլարը ագճէ , նի- նէլէրինին, եանի իհթիյար Յիւշէսին սուրէթը զահիրէտէ ըհֆահը հալինէ անճագ քիֆայէթ իթմէքտէ իտի :

Պու սէպէպլէ արթըգ Կասթօն իլէ , պէյնլէրինտէ Պալօ Թէաթրօ լաֆղլարը կէշմէմիշ իտի :

Օ կիճէ Կասթօն, հէմիլրէսինին եանընտա օթուրուպ, խուսուսի պիր թավր իլէ Թէպէսսիւմ իտիյօր ըտը . Պիօ , իլինի պիթիլրիպտէ գուլիպէսինէ ալտէթ իթտիքտէն սօն- րա, Կասթօն , Սէնթին անլընը բուս իթմէքլէ , մէրգու- մէյի՝ գաբընըն իթիսուլինտէ օլան քիւշիւք սալօնճըղա կէօթիւրտի :

Վէ Պիօ իլէ քէնտինին սագլը ըուպալէրինի հըֆղ իթտիքլէրի տօլապը աշտըղընտա, Սէնթ թաաճիւպ իլէ ,

— Պու տօլապտա նէ՞ վար - տէյու սուալ իթտի :

Կասթօն , ճէվապ վէրմէքսիզին տօլապըն թա իւսթ կէօղիւնէ ուզանտը, վէ պէղ իլինտէ սարլըլը պիր շէյ ա- լըպ հէմիլրէսինէ թագտիւմ իթտի :

— Նէ՞ տիր պու - տէյու թէքրարլատը Սէնթ թաա- ճիւպ իլէ :

Կասթօն, ճէվապ վիւմէյուպ կիւլէրէք մէրգումէնին եիւղիւնէ պագըյօր ըտը :

Սէնթ, պիւա ֆիթուր ուսուլ իլէ պօղշանըն ուճլարը- նը պլրի պիրինէ գավուշտըրան թօբլուլարը չըգարըպ , իլինտէն՝ պէյաղ թիւլտէն մամուլ զայէթ կիւզէլ, վէ իւ- զէրինտէ չիշէքտէն եաբըլմա թաճ մէվղու պիր չապգա չըգընճա, իրի կէօղլէրինի աշտը , վէ մահզուզիյէթինտէն նաչի եանագլարը գըզարտը :

Պատէհու եիւղիւնիւն գըզարթըսը մահվ օլուպ, իշճի ըուպալարընը եալընըղ ագշամտան ագշամա չըգարըր օլ- տուղունը, վէ ամէլէ գըզլարընա մախսուս օլան կիյտիյի ուֆագ թագէսինտէն մատէ չապգասը պուլունմատըղընը

տիւշիւնմէքլէ քէնտու քէնտույէ :

— Հայրը հայրը, պու շապգա պէնիմ իչիւն օլմա մալը տըր - տէյօր իտի :

Կասթօն, շապգայը ալըպ Սէնթին պաշնա վալ իթմէքլէ,

— Պագ նէ գատար կիւզէլ օլտուն - տէտի, վէ մէր գումէյի այինէնին էօնիւնէ կէօթիւրտի :

Սէնթ, այինէնին տէրունինտէ քէնտույի կէօրիւնճէ, տիհանընտան պիր մէմնունիյէթ վալէյլասը (ազալակ) գօթը վէրտի :

Կասթօն. - Էյ շիմտի շու հալ իլէ Թէաթրօյա կիթմէյի արգու իթմէյօրմուսըն, խաթրընտան չըգտըմը, կէչէնտէ պիր ազ զիյատէճէ չալըշտըմ քի սէնի շու . . .

Սէնթ. - (Կէօզլէրի տօլմուշ օլտուղու հալտէ Կասթօնըն սէօզիւնի գաթ իտուպ) ա՛հ պէնիմ սէվկիլի պիրա տէրիմ . . .

Կէնճ գըզճըազ, ազիմ պիր խահիշ իլէ գարընտաշընըն պօյնունա սարըլտը :

Կասթօն, մէրգումէնին պու մահզուզիյէթինի կէօր տիւշիւնտէ, ապաու ճէտտինին վարիտաթընա՝ եէնիտէն սահիպ օլմուշ կիպի մէմնուն օլտու :

Կասթօն. - Շիմտի սէս սէտա չըգարմագսըզըն, վէ քիմնէտէն կէօրիւնմէքսիզին ուսուլ իլէ գաշալըմ . . . Պէրթա տույմասըն . . .

Սէնթ. - Զէվալը Պէրթա . . . շիմտի եալընըզ գալաճագ . . .

Կասթօն. - Պէրթա՛ պիզիմ տըշարը չըգտըլըմըլը տույմատան՝ պիզ ավտէթ իթմիշ օլաճաըզ . . . հայտէ եիւրի կիտէլիմ :

Սէնթ, Պէրթանըն պուլունտուղը օտանըն գաբալը գարըսընա տօղրու ըրգգաթամիզ պիր նիկետա՛ աթֆ իթ տիքտէն սօնրա, պիրատէրինին արգասընտան եիւրիւմէյէ

պաշլատը, վէ իքիսի պիրլիքտէ ուսուլ իլէ նէրտիւպան-
տէն էնտիլէր:

Հէնուզ հավիլիյէ գատէմ պատմըշլար իքէն, նակէ-
հան պէօյիւք գաբընըն չագչաղը չալընտը, վէ էնլի պիր
գաբօթա պիւրիւնմիւշ օլան պիր չախս իչէրույէ կիրտի:

Շախսը մէրգում, հիչ պիր շէյ տէմէքսիզին՝ Պիօնըն
գուլիպէսի էօնիւնտէն կէչտի, վէ գօնաղըն էն մուհիմ
տայիրէսինէ կէօթիւրիւր օլան թարիքտէն եիւրիւմէյէ
պաշլատը:

Կասթօն իլէ պու առէմ՝ պիրի պիրլէրինին եանընտան
կէչտիլէր, վէ գուլիպէսին իթիսալինտէ օլան աիվարըն
իւզէրինտէ մըխլը պիր գանտիլին ըշըղըժըլա, եէքտիկէ-
րինի թէտգըգ իթտիլէր:

Կասթօն, պու առէմի աալա կէօրմէմիչ իտի. շախսը
մէրգում, զիքրի սէպգաթ իտէն՝ վէ խանէնին պէօյիւք տա-
լիլէսի միւսթէճիրի օլան Մըսթըր Ուիլեէմս քէնտիսի իտի:

Պուշլարըն պագըշլարը եէքտիկէրէ թէսատիւֆ իթ-
տիլինտէ, իքիսի պիրտէն տուրտուլար, վէ Կասթօն՝ սէ-
պէպինի պիւմէքսիզին պիր էնտիչէ հըսս իթտի:

Մըսթըր Ուիլեէմս՝ սէլամ վիրուպ կէչտի, վէ Կաս-
թօն, արգասը սըրա պագտըղընտա, մէրգումըն նէրտիւ-
պանըն եանընա թէգարրուպ իտուպ թէքրար կէրի տէօն-
տիւլինի կէօրտի:

Պիօ, պէօյլէ մէմուլին զայրի տըշարը չըգըշըն սէ-
պէպինի սուալ իթմէյի խաթրընտան պիլէ կէչիրմէյուպ,
հէման պիր արապա կէթիրմէք իչիւն տըշարը չըգսը,
պիր գաչ տագըգա սօնրա արապա կէչտի, վէ Կասթօն
արապաճըյա,

— Օրէրա թէաթրօսընա - տէյու էմր իթտի:

Արապա կէչիպ կիթտի, վէ Պիօ տախի թէքրար գու-
լիպէսինէ կիրուպ, եաբտըղը գաֆէսին տէմիր թէլլէ-
րինի իրլիք պիւքէր կիպի պիւքմէյէ պաշլատը:

վէլէվ պու խանէնին միւսթէճիրլէրի պուլունան էշխասըն պիր էսրարը օլուպտա, հէր հալտէ քէնտիլէրինի կիզլէմէյէ մուհիմ սէպէպլէրի օլսա իտի պիլէ, պու ճիհէթ իչիւն օ կիպի իհթիրազլէրէ ասլա հաճէթ եօղ ըտը, զիրա նասըլքի տէտիք, տըշարըտան խանէնին տէրունինի կէօրմէք վայրի գապիլ իտի:

Պաղչէ, անճագ պու տայիրէտէ սաքին օլանլարա ա. յըտ օլուպ, անահտարը տախի եալընըզ Պիօ իլէ քէնտի եանլարընտա գալըր իտի:

Մահալի մէզքիւրտէն կէշմէքտէ օլան՝ պալատէ զիքրի սէպգաթ իտէն գատընըն, քէնտույի կիզլէմէք իչիւն հէր պիր աղաճ քէօքիւնի՝ վիճուտինէ սիբէր իթտիլինէ, վէ քէմալի խէվֆու իհթիրազ (զգուշութեամբ) իլէ եիւրիւ. յիւպ, այագլարը սէտասընը չըգարմամագլըզ ճահտըլը. լա կիթտիլինէ նէզալէն, քէնտիսինի կէօրիւրլէր տէյու սօն տէրէճէ գօրգույօր օլտուղու անլաշըլըր, վէ միւ. ճէրրէտ պիր սույի նիլէթ, մէզպուրէյի իշպու մահալէ սէվք իտիյօր զանն օլունուր իտի:

Մէրգումէ, խէվֆու տէհչէթ (սոսկալով) իլէ տայիմա տէօնիւպ արգասընա պագար, վէ զանն իտէրսին քի, բէն. չէրէլէր աշըլըրտա՝ պիրի քէնտիսինի կէօրիւր տէյու գօր. գույօր իտի վէ իշթէ օ անտէ ինսան չէքլինտէ պէյիւք պիր սուրէթին կէօլկէսի, բէրտէլէր իւզէրինէ նագշ օլունգ տուղունը ըայէլայն կէօրէպիլտի. մէզքիւր ինսան չէք. լինտէ կէօրիւնէն կէօլկէ, սէրի՝ վէ հիտէթամիզ պիր հա. րաքէթ իտէր հալլէր կէօթէրիւպ, օտանըն տէրունինտէ կիտէր կէլիր, վէ պու հարաքէթինին նագշը, խէյալ բէր. տէսի կիպի մէզքիւր ինճէ թիւլ բէրտէլէրին իւզէրինտէ թէմամըլըլա կէօրիւնիւր իտի քի, պու կէօլկէ, չըր չըպ. լազ պիր ատէմին վիճուտի ազալէրի նագշիյաթը օլտու. ղունա գաթան շիւպհէ գալմատը. մէրգումէ գատըն, մատմագէլ Պէրթա տը Մայլըբրէ քէնտիսի օլուպ, ալէթ

Թաճիկ եօլունա տէվամ իթմէքտէ իտի :

Պէրթա, պաղչէնին՝ Բայան զօգաղընա աչլըւր օլան
գաբուսը էօնիւնէ վասըլ օլտու, վէ անահտարը՝ թիթրէյէ-
րէք զէնպէրէյէ սօգտը իսէտէ, ֆագաթ, չէվիլմէյուպ
տուրտու, չիւնքի օ էսնատէ գօնաղըն բէնչէրէլէրինտէն
պիրի՝ ազիմ պիր կիւրիւլթի իլէ աչլընճա, մէրգումէ,
գալպինին լէրզէսինի զապթ իտէպիլմէք իչիւն անահտարը
եէրէ պըրագուպ, էլինի կէջսիւ իւզէրինէ վիթլա վէ տէ-
րէճէյի նիհայէտէ պիր տէհչէթ իլէ արգանընա պագտը :

Մէզպուրէ, տըշարընըն գարանլըղը, վէ իչէրինին
բարլագը շըղըյըլա՝ ճէհէննէմքեարի վէ տէհչէթամիզ պիր
մէնզարէ կէօրաիւ. չէօյլէ քի :

Արգասընտան տըշարըյա աքս էնտաղ օլան զիյանըն
թէէսիրի իլէ, վիճուտի սիմսիյահ կէօրիւնէն չըր չըպլագ
պիր ատէմ, բէնչէրէնին բէրվաղը իւզէրինէ չըգարագ,
էճնէպի պիր էլֆաղ իլէ անլաշըլմաղ, վէ աճալ աճայիպ
պիր պէսթէ թէրէննիւմ իտիյօր ըտը :

Մէրգում չըպլագ ատէմ, բէնչէրէնին սէօվէսինէ
տայանըպ մուվագէնէ իլէ սալլանմագտա, վէ հէման քէն-
տույի աշաղա աթմայա հաղըլլանմագտա իքէն, նակէհան
տիկէր իքի շախս նիւմայան օլուպ՝ մէրգումըն իւզէրինէ
հիւճիւմ իթտիլէր, վէ տէրհալ պու իւչ ատէմլէր պէյնին-
տէ, պիրի պիրլէրինի պօղարճասընա չէտիտ պիր տէօյիւշ
գօրը վէրտի :

Օտանըն տէրունի օ տէրէճէ թէնվիր իտիլիշ իտիքի,
տէօյիւշէնլէրին կէօկէլէրի, եալտըզլը չէրլիվէլի կիւզէլ
րէսիմլէր իլէ միւզէյէն (զարդարեալ) օլան տիվարըն իւ-
զէրինէ աքս իտուպ, թէմամըյըլա կէօրիւնիւյօր իտի :

Էվէլքի կէօրիւնէն շախս, եանի բէնչէրէյի աշան չըպ-
լագ ատէմ, քէսիք, քէսիք, գալըն վէ պօղունուգ պիր սէս-
իլէ անլաշըլմաղ սէօկլէր սէօյլէմէքտէ, ֆագաթ թիկէր

իբի ատէմէր, քէմալի սիւքիւթլէ անճա մէրգումը զապթ իթմէյէ չալըշմագտայըտըլար :

Պէրթա, պու տէհէթլիւ մէնզարէտէն զիհնի գարը- շարագ, միւճէրրէտ պու ատէմէր՝, արգասընտան գո- շուպտա քէնտույի թուլթաճագլար զիւիւմինէ զահիպէ օլտու :

Պու արա օտանըն տէրունինտէ պիր տէօրտիւնճի շախս տահա կէօրիւնտի, ըշըգ, մէրգումըն պարիտ վէ սա- ըարմըշ սուրէթինի թէնվիր իտիյօր ըտը, չըպլագ ատէմ, քէնտի իբի նէֆէր ըաղիպլէրինէ, քէմալի շիտէթլէ մու- գավէմէթ իթմէքտէ իքէն, պու տէօրտիւնճի շախսը կէօ- ըրիւր կէօրմէզ տէրհալ թէրքը մուգավէմէթ իթմէքլէ, հէ- ման մահճուպ վէ մութի պիր վաղիյէթ քէսպ իթտի :

Բէնչէրէ եէնիտէն գարանտը . . .

Պէրթա, պիր տէրէճէյէ գատար քէնտույի պուլարագ՝ ալէթ թաճիլ գարըլը աչտը, վէ Բայան զօգաղընա չըգը վէրտի :

Բարիզին տիկէր մահալլէրինէ նիսպէթէն, Մարէ մա- հալլէսինտէ՝ կիճէնին սաաթ օնունտա, Եանի Եարը կի- ճէտէն իբի սաաթ էվվէլ տէրին պիր սիւքիւթ հիւքմ իթ- մէյէ պաշլայըպ, անճա ուզագ մահալլէրտէն մուրուրու ուպուր (անց ու գարձ) իտէն արապալարըն կիւրիւթիւ- լէրի, կեահ պէ կեահ պու սիւքիւթի իխլալ իտէր :

Բայան զօգաղընտա, ապա ֆէրտը վահիտ պուլուն- մայուպ՝ ին ճին թօք օյնամագտա իտի. Պէրթա, մէզ քիւր զօգաղը կէշտիքտէն սօնրա, Պուլվարա տօլլուր կիթմէք ի- չիւն Բօռ-Բօյալ զօգաղընա սաբտը :

Պէրթա, սիւրաթլէ եիւրիւմէք իսթէյօր իտի իսէտէ, ֆագաթ ատըմլարը պիր միւմքիւն իլէրի կիթմէյօր ըտը. Եաղլը վէ չամուրլը գալտըրըմըն իւզէրինտէ՝ հէր խաթ- վէտէ (քայլ) այագլարը գայար, վէ սօլուղը քէսիլիր օլ- մաղըլա, կեահ պէ կեահ տուրմաղա մէճպուր օլույօր իտի :

Պէրթա, պու հալ իլէ նէֆէսի քէսիլէրէք՝ պիր մըգ-տար եօրչունլուգ ալմագ իչին տիվարըն պիրինէ տայա-նըր տուրուր, վէ վիճուտի պաշտան այաղա գատար թիթ-րէր իտի. չիւպհէսիլ մէրգումէ գօրգար, վէ գալպի սը-գըլըյօր իտի իսէտէ, ֆագաթ զօգաղը նիմ սուրէթտէ թէնվիր իտէն ֆէնէրլէրին ըշըղըյըլա, անըն տայիմի սու-րէթտէ սօլկուն օլան սիյմասը իւզէրինտէ, պիր շուլէյի մէս-րուրիյէթ կէօրինմէյէ պաշլատը:

Պէրթա, ուզագտան իշիտիլէն ղուլղուլէլէրտէն տէհ-չէթ իլէ սարսըլըպ տուրուր, վէ սօնրա թէքրար եօլունա տէվամ իտիյօր իտի:

Մէրգումէ, պու հալ իլէ կիճէնին պիր նըսֆընտա ա-ճապ նէրէյէ կիտէյօր ըտը . . . չիւպհէսիլ քէնտի կիտէ-ճէք եօլունը բէք ալէա պիլմէքտէ իտի. գիրա վասըլ օլ-տուղու հէր զօգաղըն պաշնտա՝ ազ պիր թէրէտտիւտ-տէն սօնրա՝ հէման գարար վիրուպ կէչիպ կիտիյօր իտի:

Ֆագաթ եօլ բէք ուզուն օլմաղըլա, Պէրթա՝ Սէն-ժիլ-նօր զօգաղընը քեամիլէն եիւրիւտի, Պօմարչէ Պուլ-վարընը կէչտի, վէ Սէն Մարթէն գանալընտան պէա իլէ՝ իքի կէչլէտի քէօյլիւ տիւքեանլարըյըլա մուհիթ օլան, վէ Բարիղին թա Շըմալ ճիհէթինտէ վագը թէբէլէրէ չըգա-րան նիհայէթսիլ եօլլարա կիրտի:

Պէրթա, Բօստալ մէյտանընտան՝ վէ Մայլըբրէ Օթէ-լինտէն հայլըճա ուզագլանմըշ, վէ սօն տէրէճէ եօրուլ-մուշ օլուպ, հէր կին պիլա հարաքէթ օթուլմագտան կէվ-չէմիշ վէ ույուշմուշ օլան պաճագլարը, վիճուտի աղըր-լըղը ալթընտա էղիլմէքտէ իտի իսէտէ, էզճիւմլէ մէրգու-մէ, պիր գուտրէթը զարիպէ, վէ պիր գուվվէյի մուսիրրէ քէսպ իտէրէք, պու նիհայէթսիլ՝ վէ եէքտիկէրինէ պէն-զէմէյէն զօգագլարըն պիրինտէն կիրուպ տիկէրինտէն չը-գարագ, միւթէմատի եիւրիւյիպ կիտէյօր ըտը:

Պէրթա, Պուլվարտան չըգարագ, վէ Շըմէն-վէն զօ-

գաղընտան կէշիպ, անտէն տախի Ամանտիյէ զօգաղընա կիրերէք, Բօգէթ րահիպլէրինին ուլու մանաթըրը տիվաթը ուզունլուղունա աօղրու եիւրիւտի, վէ թա տէմիր բարմադլըգլարա գատար վասըլ օլունճա, տէրունինտէն՝ իւմիւտ վէ թէսէլլիտէն նէշաթ իտէն պիր ահ չէքտի:

Մէրգուճէ, պէօյլէճէ կիճէնին պիր նըսֆընտա եալա եալընը՝ նինէսինին նէգտինտէն ֆիրար իթմէքլէ, աճէճա վադթըլըլա՝ կէճնակէճն իղֆալաթ իլէ Մայլըբրէ տուգասընըն իչ օտալարընա կէթիրիլէն ասըլգատէ գըզլարըն օյնատըգլարը օյունըմը օյնայաճագար:

Պէրթանըն միւտէթը էօմրինտէ, պէօյլէ պիր հալ վուգու պուլտուղու պէլքի միւհթէմէլ իտի, եանի՝ քիպար վէ ասալէթլիւ պիր խանէտանըն սիւլալէսինտէն կէլմէօլան պու ասըլգատէ գըզ, ահալ ինին ֆիրումայէտէն կէլմէ պիր էվլատընա, թա կէչէն ասըլլարտան գալմա՝ քիր նամուսուղըգ պօրճունը իյֆա իթմիչ օլտուղու իհթիմալտէն պախտ տէյիլ իմէտէ, հալպու քի՝ մէրգուճէնին՝ օկիճէ թէչէպպիււ իթտիյի պու խաֆի եօլճուլուգ, օ կիպի շայանը թայիպու (ամօթալի) թագպիհ պիր նիյէթէ մէպիտէյիլ իտի:

Հէր նէ հալ իսէր Պէրթա՝ Ամանտիյէ զօգաղընտան կէշիպ, Բէռ-Լաչէզ գապրիսթանը գաբըսը էճնիւնէ վասըլ օլուպ, նէֆէս ալմագ իչիւկ պիր տաբըգա գատար տուրտուգտան սօնրա, եալալճաճըգ գաբուճընըն գուլիպէսի չընղըրաղընը չէքտի, ֆագաթ ուզուն միւտէթ իչէրտէն պիր ճէվապ վէրիվէտի:

Նիհայէթ՝ գաբընըն արգասընտան, գալըն վէ պօղունուգ պիր սէս իշիտիլտի քի, Պէրթա տախի՝ թիթրէք պիր աէտայըլա ճէվապ վէրտիյինտէ, տէր հալ գաբընըն եանընա պիր աոհմ կէլտի:

Շիւպհէսիզ՝ պու հալ պլոփինճի աէֆա վուգու պուլմայօլըտը, զիրա շախը մէրգում թարաֆընտան, կիճէ-

նին պիր նըսֆընտա՝ նէ՞ սէպէպէ մէպնի գապրիսթանէ կէլմիշ օլտուղունա տայըր՝ մէղպուրէտէն տալա իյզահաթ թալէպ օլունմատը :

Դաբը աչըլոր, վէ Պէրթա՝ գապրիսթանըն գաբու- ճըսը ուշաղը օլան մէղքիւր առէմին էլինէ պիր ալթուն սըգըշտըրտըգտան սօնրա իչէրի կիրտի :

Մէրգում, պուլնունըն ալթընտան - թէշէքքիւր ի- տէրիմ - տէյուպ, գաբըյը գաբատը, վէ եաթըպ ույու- մագ իչին թէքրար գուլիպէսինէ կիրտի :

Պէրթա, ինթիյար Յիւշէսին նէգաթինտէն պիր տագը- գա պիլէ այըլլամատըյը հասէպի իլէ, կիւնտիւզ վագըթ մէղաըլըզա կիտէմէյուպ, մահզա կիճէյի պէքլէմէյէ մէճ- պուրէ իտի :

Հալպու քի կիճէլէրի, գապրիստանլարըն գաբալը օ- լաճաղը տէրքեար տըր :

Վէ իշթէ պու սէպէպլէ Պէրթա, կիճէլէրի՝ ինթիյար Տիւշէսին ույուտուղը հէնկեամտէն պիլ իսթիֆատէ քեար- կէֆ իշլէր, վէ իշլէտիյի իշի՝ կէօթիւրիւպ սաթմասը իչին Պիօեա րէճա իտէր իտի քի, պու հալ իլէ մէրգումէ, պիր ալթուն էլտէ իտէպիլմէք իչին ուղուն միւտէթ չալըշ- մալըյըաը, վէ պէօյլէ տպիմ՝ պիր միւշկիւլաթ իլէ գազան- տըյը ալթունը տախի, նէյէ սարֆ իտիյօր օլտուղունը՝ լայէլ այն կէօրտիւք :

Պէրթա, մագսատընա նայիլ օլտուղունը կէօրմէքլէ՝ գանն իտէրսին քի եէնիտէն քէսպը գուվվէթ իթմիշիտի, վէ պու հալ իլէ՝ գաբըտան թա մէղարլարա գատար միւմ- թէտ օլան խալի եօլը, սէպաթլը ատըմլար իլէ իմրար իթմէյէ պաշլատը. տայիմա պուլուլթյար իչինտէ միւխ- թէֆի օլան մահիթապըն նիմ՝ զիեալէրի, ճապէճա (տեղ տեղ) րէնկսիզ պիր հալտէ կէօրիւնէն եէշիլլէքլէրի թէն- վիր իտէմէյուպ, պիլաքիս մէղար թաշլարը իւղէրինէ մահզուն, վէ էլէմնագ պիր զիյա սալմագտայըտը :

Կիճէնին իշպու ելեմպախշ (տրտմառիթ) նիմ գարան-
լըղը իշինտէ , մէյթ նը շանէլէրի օլան պինլէրճէ մէզար
թաշլարընըն ելեմնագ մէնզարէսի կիպի , պիր շէյ տահա
թասավուր իտէպիլմէք, պէնիյի պէշէրին՝ գուվվէյի ագ-
լիյէսի մաֆէվզընտա օլաճաղընա գաթան շիւպհէ ճայիլ
տէյիլ տիր :

Ինսան, հէր թարաֆա, շուրատա պուրատա, էօնին-
տէ, արգասընտա, եանընտա, այագլարը ալ թընտա , վէ-
հասըլ հէր եէրտէ, էօլիւմի՝ տէհշէթլիլ սուրէթտէ թէ-
ճէսսիւմ իթմիշ կիպի կէօրիւր , վէ տէրունի՝ անըն թէ-
նէֆֆիլս իթտիյի հէվասըյըլա տօլայօր զանն իտէր . էլեմ-
նագ եաբրագլը աղաճլար, տէհշէթֆէրմա սիւքիւթ, պու-
ճայի քէտէր պախշանըն հալի մահզուանէսինի իքմալ վէ
իթմամ իտուպ , էօլիւմ , օ չիմէնզարըն , օ հիւզնէնկիլ
թաշլարըն ալ թընտա միւսթէֆի (ծածկուած) կիպի կէ-
րիւնիւր քի, արթըղ պու հալի բիւր մէլալին սույի թէէ-
սիրինտէն գուրթուլմագ մուհալ գապիլինտէն տիր :

Ինսան, պու մաթէմնագ մէնզարէյի կէօրտիւյիւնտէ
գալպինին սօուգ պիր մէնկէնէ ալ թընտա սըգըշըպ էվիւ-
տիյինի հըսս իտէր :

Հէյհաթ , պու ատի վէ էհէմմիյէթսիլ չիմէնզարըն
ալ թընտա եաթմըշ , վէ միւէպպէտէն (յաւիտենական)
զայիլու նապէտիտ (անյայտ) օլմուշ իղտիհամըն իշինտէ ,
անէպ նէ՞ գատար կիւզէլլիք, նէ՞ գատար զէրաֆէթ , նէ՞
տէրէճէ տիրայէթ, վէ նէ՞ մէրթէպէ գուվվէթու գուտ-
րէթ վար իտի . . . էյվահ, չիմտի իսէ անլէրին զէրրէ գա-
տար պիր էսէրի պիլէ գալմամըշ տըր . . .

Պէրթա , պէնիյի պէշէրին ճանընը՝ պիր սատմէյի
միւտհիշէ իլէ լէրզան իտէն պու մէնզարէյի էլեմպախշայէ,
գաթան էհէմմիյէթ վիրմէյօր կիպի պիր սէպաթլէ կէչիւ
կիթմէքտէ իտի :

Ինսան , Բէրլաշէղ գապրիթանընըն պու վասի , վէ

ուզուն թարիբներնտէ, կիւնտիւզ կէօղիւ իլէ տախի եօլունը շաշըրըր իքէն, պիլաքիս Պէրթա, կէօզէ կէօրիւնմէզ նըշանլար իլէ, կիւյա կիտէճէք եօլունը բէք ալէս պիլիօր կիպի, սուս բուս ատըմլար ըլա՝ տօլամպաճը, վէքէսման եօլլարտան՝ քէմալի սիւրաթլէ եիւրիւմէքտէ խի:

Մէրգումէ, նակէհան եօլտան չըգըպ իքի ատէթ մէզարլար էօնիւնտէ տուրտու, իշպու մագպէրէլէրին (գերեզման) պիրինտէ վալիտէսի, վէ տիկէրինտէ տախի բէտէրինին քէմիքլէրի պուլունմագտայըտը:

Պէրթա, մէզքիւր իքի մագպէրէլէրին պէյնինտէ տիքիլմիշ օլան աղաճտան մամուլ պիր խաշըն բիշկեհանտա (առջին) տիզ չէօքիւպ տուա իթտի խէտէ, կէօզլէրինտէ եաշ կէօրիւնմէտիյի կիպի, սիյմասընըն օլ տայիմի մահզու նիյէթի տախի թաղէիր օլմատը:

Պէրթանըն, իճրասընա թէշէպպիւս իթտիյի պու զահիտանէ մուամէլաթըն իչինտէ կէօսթէրտիյի պի ֆիթուլանէ թավընը, վէ հալի սիւքիւնէթինի կէօրէն հէր ատէմ «աճապա մէրգումէ պունը իչլիմի իհթիյար նինէսինին պաշը ուճընը թէրք իթմիշ» տէյու, քէտի քէնտիսինէ սուալ իթմէյէ մէճպուր օլուր խալ:

Մէրգումէնին տուասը ուզուն սիւրմէյուպ հէման ալաղա գալգտը, վէ հէնուզ թաղէ տիքիլմիշ օլան ֆիտանլարըն արգասընտա վագը պիր ուֆագ, վէ ալչագ աղաճըլըն արգասընա կէշիվէրտի:

Պէրթա, պու հալ իլէ բէտէրինին մագպէրէսինտէն օն ատըմ՝ գատար ուզագլանմըշ խալ. պուրատա տախի գուրումուշ վէ սօլմուշ չիչէքլէր իլէ մուհաթ պիր սիյահ խաշ տիքիլմիշ օլմաղըլա, պու տախի պիր չօճուգ մէզալըլթալքի, չէվրէսինտէ չօլբա պիր էլ իլէ չիմէնտէն ինճէ պիր խաթ չէվրիլմիշ խալ:

Պէրթա, պիր գաշ տագըգա գատար ալագտա տուլուպ՝ գալպի չիշտիքճէ չիշտի, վէ սէրի ֆէլէկզէտէսի,

վասֆ օլունմազ մերթէպէտէ պիր մահզունիյէթլէ ումու զունտան սարգըլա գալտը :

Պէրթա, բէտէրու մատերի մէզարլարը իւզէրինէ էն տիչէնագ , վէ միւթէէսիրանէ պիր նիկեհա՛ն աթֆ իթտի զանն իտէրսինքի՝ օ անտէ մէրգուման՝ եաբաճաղը մուա մէլէսինի կէօրիւրլէր տէյու գօրգըբօրլտը՝ նակէհան քէն տիսինի՝ մէզ քիւր իքի մէզարլարտան սէթը իտէն գըսա աղաճըգ կէօպիւնէ իլիշտի :

Իշթէ օ վագըթ պիչարէ Պէրթա, արթը գ քէնտիսինի զապթէ միւղթէտիր օլամայուպ, գալպինի եըրթարճասընա պիր ահի սէրա չէքտի, եիւղիւն գօյու եէրէ դաբան տը, վէ ուֆագ սիյահ խաչըն ալթընտաքի եոււմազ թօք ըաղըն իշինտէ եիւղիւնի կիղլէյէրէք, կիւյա պու հալ իլէ տիհանընտան չըգմագտա օլան ֆէրեատու ֆիղանլէ գաւըլըգ - էվլատըմ . . . ճանբարէմ . . . - լաֆգլարընք գաթ իթմէք իսթէյօր ըտը :

Պիր վալիտէյի միւշֆիգէնին, ույոււմագտա օլան ճանբարէսինի օեանտըրմամագ իշիւն քէմալի ինթիրազլա բու իթտիյի կիպի, Պէրթա տաիսի, ուոււլ իլէ գարա թօքրաղը բու իթտիքտէն սօնրա, իքի էլլէրինի մէզ քիւր ուֆաճըգ մէզարըն թօքրաղը իւզէրինէ տաեատարագ տիղի իւզէրինէ օթուրտը :

Պէրթանըն, տայիմի սուրէթտէ պարիտ՝ վէ պիլա հարաքէթ կէօրիւնէն սիյմասը իւզէրինտէ , չիմտի թարիֆ միւմքիւնսիզ պիր էսէրի չէֆգաթ՝ վէ պիր թէհսիւր կէօրիւնիւպ, սարարմըլ եանագլարը գըզարմագտա, վէ կէօզիւնին գուրումուլ մէնպաընտան , չէլմէլէր կիպի էլքը հասրէթ ագմագտայըտը . պու պիչարէ գաւտընըն, միւթէմատիյէն թաղէիգ օլունմուլ , վէ էսէֆամիզ պիր էարարըն պարը կիրանը ալթընտա էգիւմիլ օլան գալպի , միւտէթը մէտիտէտէն պէրու կիղլէյէպիւմիլ օլտուղու հատարը հիսապօրըգ տէրտու էլլէմինին, վէ պէլքիտէ նիհայէթսիզ մուհա-

պէթինին խաղ ինէլէրինի տէօրիւ պ սաջմագլա աչըլմըշ
ըտը. մէզպուրէ, աղլամագտան՝ վէ ահու էնինտէն (հա-
ռաշանք) նէֆէսի քէսիլէրէք,

— Է՛տմօն . . . Է՛տմօն . . . սէվկիլի էվլատըմ . . .
իշթէ պէն թէքրար կէլտիմ . . . սանա չիշէքլէր կէթիր-
տիմ . . . սէն քի կիւզէլ չիշէքլէրի չօգ սէվէր իտին . . .
էյ պէնիմ սէվկիլի ճանբարէմ . . . քիւչիւճէք մէլէյիմ . . .
պէնիմ . . . պէն . . . վալիտէնիմ . . . ա՛հ աճապա պու
նէմագ թօրբաղըն ալթընտա նէ գատար իւշիեօրմըն . . .
ա՛հ ճանբարէմ, պու գատար աղըրլըղըն ալթընտա էզի-
լիյօրսըն . . . — տէմէքտէ, վէ ճիյէրլէր բարալպըճը տու-
րէթտէ կէօզ եաշը տէօքմէքտէ իտի:

— Ա՛հ նէ գատար կիւզէլ իտին — տէյու տէվամ իթ-
տի մէրգումէ, եավաշ վէ քէսիք պիր սէտայըլա — Է՛տմօն
սէվկիլի էվլատըմ, օ թաթլը թէպէսսիւմլէրի՝ օ կիւզէլ
նիկեահլէրի չիմտի քիմէ աթֆ իտիյօրսըն . . . կէօյտէ սէ-
նի, վալիտէճիլին գատար սէվէն պիր քիմսէ վարմը տըր . . .
ա՛հ էվլատըմ, էկէր սէնի նէ տէրէճէ սէվտիլիմի պիւմիշ
օլայըտըն . . . էյ աղիզ պիքիր . . . եա՛ շէֆգաթլու վա-
լիտէթուլլա (Աստուածամայր), օ պէնիմ էվլատըմ տըր . . .
պիր թանէճիք ճանբարէմ տիր . . . անըն կէօյնիւնի պէ-
նիմ իչիւն սագլա . . . ա՛հ տայիմն քէնտիլինէ, վալիտէ-
սի հագգընտա սէօզ սէօյլէ . . .

Պիշարէ գատըն, պու եէքտիկէրէ ույմաղ մաալսըզ՝
ֆագաթ սուզիշլի սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա, աթէշ-
լէր իչինտէ եանմագտա օլան անլը՝ էլլէրի իչինէ տիւշտի,
վէ պիր տագըգա գատար պիլա հարաքէթ գալըպ, եա-
լընըզ հընչգըրա հընչգըրա աղլատըղընտան, կէօյնիւ՝
տէնիղ տալղասը կիպի կեահ գապարըր վէ կեահտա սի-
նիյօր իտի:

Պիր մըգտար սօնրա մէրգումէ՝ եիւղիւնի աշտըղըն-
տա, կէօզ եաշլէրի գուրումուշ, վէ կէօզլէրի ըզգգաթա-

միւ պիր հիկեան քէսպ իթմիշ օլուպ, թէքրար քէլամէ աղազ իտէրէք աղըր պիր վագար իլէ :

— Պէն քէնտիսինի կէօրմէյէ կէլտիմ . . . Նի՛չիւն աղլայօրում, մատէմքի օ շիմտի ճէնապը հագգըն նէզտինտէ տիր, է՛վէթ, Ալլահ՝ էտմօնըմը պիր պէյազ եաթագ իչին տէ եաթըրըպ, մէլէքլէրին թահտը հիմայէլէրինէ թէվտի իթմիշ տիր . . . ճանբարէմ, շիմտի հէր վագը թտան զի եատէ կիւզէլ տիր . . . վէ հիշ շիւպհէ եօգ քի սօն տէֆա օլարագ ուֆաճըգ էլինի բուս իտէն սէֆիլէ վալ իտէսինի, հէր վագը թտան զկյատէ սէվմէքտէ տիր - տէյուպ, վէ մանթօսընըն ալթընտան պիր տէմէթ չիչէք չըգարարագ թէքրար քէլամէ աղազ պիրլէ :

— Էտմօն, սէվկիլի մէլէյիմ՝ ալ իշթէ . . . պու չիւ չէքլէր սէնի իշիւն տիր . . . պունլարը, աղիմ պիր խէվֆ իլէ, վագթըյըլա սպաու ճէտտիմին մալի օլան ուլու պիր պաղ չէտէն թօրլատըմ . . . ա՛հ աճապա գօգուլարընը իսթիշմամ (հոտուըտալ) իտէյօրմուսըն . . . կիւզէլ րէնկէրինի կէօրիւյօրմուսըն . . . վէ . . .

Պիշարէ Պէրթանըն վիճուտինի՝ աճըգլը պիր լէրդէ իսթիլա իաուպ, սէօղիւնէ տէվամ իտէմէզ օլտու, վէ գօլլարը ույուշարագ տիղլէրի իւզէրինէ սսըլա գալտըլալ պիր սանիյէ գատար պու վաղիյէթտէ գալտըգտան սօնրա, մէզարճըղըն պաշը ուճունտա մէվզու (գրուած) խաշըն գօլլարը իւզէրինտէ օլան գուրումուշ չիչէքլէրի գարլը տըրարագ :

— Պունլար արթըգ էօլմիւշ տիրլէր - տէյու տէվամ իթտի տէրին պիր սէտայըլա - էօլմիւշլէր . . . ա՛հ էվէթ էօլմիւշլէր տիր . . . էվլատըմտա էօլմիւշ տիր . . . պու պիր մագպէրէ տիր . . . էտմօնըմըն մէզարը տըր . . . էկէր Ալլահ իսթէմիշ օլայըտը, պէնիմ տախի պիր մէզարըմ օլուր . . . վէ քէնտիսի իլէ պէրապէր՝ շու չիմէնզարըն ալ

թընտա եաթար ույուր խիմ . . . ա՛հ էկէր ճէնապը
հագ խթէմիշ օլայըտը . . .

Պիչարէ գատընըն արթըգ սէտասը չըգմայօր ըտը . . .
մէրգումէ, մէղարըն պաշը ուճունտա սուս բուս օթուրա-
րագ, չիչէքլէրտէն պիր թաճ եաբմագլա մէշղուլ օլտու :

Պու հալ իլէ հայլըճա վագըթ միւրուր իթտի . . .
.

Կիւնէշ հէնուղ թուլու (ծագիլ) իթմէքատէ , վէ փան-
Մարի-Պիօ, միւթատը իւզրէ պաղչէնին եօլլարընը սիւ-
բիւրմէքատէ իքէն, Բայան զօգաղընա աշըլըր օլան գաբը-
նըն եանընտա գումըն իւզէրինտէ՝ Պէրթայը եաթմըշ կէօ-
րիւպ, ազիմ պիր տէհչէթ իլէ տէրհալ լմէրգումէյէ թէ-
գարուպ իթտի :

Պիչարէ վալիտէ, մէղարըգտան չըգուպ խանէյէ ալ-
տէթ իտէպիլմէք իգթիտարընա անճագ մալիքէ օլուպ ,
եօրղունղուգ՝ վէ տահա տօղրուսը հիւզնու էլէմ թէէսիրի
իլէ թապու թուվանը քէսիլէրէք, արթըգ եիւրիւմէյէ մէ-
ճալի գալմամըշ , քէնտիսինտէն կէշմիշ , վէ պիհուշ պիր
հալ իլէ մահալի մէղքիւրտէ գալա գալմըշ խտի :

Պիօ, մէրգումէյի գուճագլայըպ, գարանըգ վէ տար
եօլլարը կէշմէքլէ սաղ ճիհէթտէքի տայիրէյէ կէօթիւրտի :

Սէնթ վէ Կասթօն ույումագտա խտիլէր քի, Պիօ, մէր-
գումանը օեանտըրմագսըզըն օտալարընտան կէշիւպ, իհ-
թիյար ճիւշէսին օտասընա կիրտի, վէ Պէրթայը ուսուլ իլէ
եաթաղը իչինէ վագ իթտի :

Պէրթա, իքի սաաթտան սօնրա րահէթի պալ իլէ, վէ
քէմալի ֆիթուրսուգլուգլա հէր կիւնքի միւթատը իւզրէ,
ֆամիլէասը իլէ պէրապէր թաամ իթմէք իչիւն սօֆրոտա
հազըր պուլունմագտայըտը :

ՏԻՒՐՊԻՒՆԼԵՐ ՀԻՒՃԻՄԻ

Իբրի սաաթտան պերի իտի քի՝ Սէնթ իլէ Կաաթոն, Օբէրա թէաթրօսընտա պուլունմագտայըտը լար, կէնճ գըղ-ճըազ, օ անէ դատար՝ ինսանըն ֆիքրինի միւթէհայըր ի տէն թէաթրօ լուպիյաթը, վէ ալէլ խուսուս՝ Օբէրա հագ-գընտա հիչ պիր թասափվուրը եօղ իքէն, իլք տէֆա կէօք տիւլիւնտէ՝ տէրէճէյի նիհայէտէ մահգուզու լէզզէթեապի վէ հաթտա տիւչարը հայրէթ օլմուշ իտի:

Սէնթ, պիր նէվի թաթլը ույգու աղըրլըղը ալթըն տա պուլունուպ, էթրաֆընը իհաթա իտէն օ հայրէթէֆ-ղա մէնղարէյի նաղար բուպայէ (գրաւիչ), աթֆը նիկեհը հայրէթ իթմէրլէ, ատէթա խօշ՝ վէ տիւնիւվաղ պիր ըիւյա կէօրիւյօր կիպի պիր հալէ տիւշմիւշ իտի. մէրգումէ, տէօրթ եանընը թէմաշա իթտիքճէ, վէ չալընան չալըլըաթ իլէ օգունան պէսթէլէրի տինլէտիքճէ հալտէն հալէ կի-րէր, վէ ագլու վիճուտի, պու խօշ՝ վէ իաթըրը թաթեիպ իտիճի եօրղունլուղըն թահտընտա էզիլտիյինի հըսս իտէր, վէ պու հալէթլէ մէֆնուն օլույօր իտի:

Սէնթ տախի, ագըպէթ Հէվանըն գըզլարընտան, եանի թայիֆէյի նիսատէն օլսուզու հասէպի իլէ, իհթիմալ քի՝ քէնաի ճընսընա մախսուս օլան թէաթրօ, Պալօ, վէ տահա՝ տիլի հէվա մայիլին՝ արղու իթտիյի էնվայի զէվգու սէֆա-հաթէ հէվէսքեար օլապիլսին, իհթիմալ տըր քի մէղպու-ըէնին պիքիր գալպինտէ ստախ, ալէմի զէվգըեաթըն նէ իտուկինի անլայըպ պիլմէք իչիւն պիր մէրազ շուլէսի պու-լունապիլսին:

Փագաթ պիզ, մէղպուրէ գըզճըաղը՝ պիր տէրէճէյէ գատար թայիֆէյի նիսա իչինտէ միւսթէսնա ատտ իտէ-

րէք, մերգումէսին՝ էօյլէ հէր շէյի անլայուպ պիլմէք ար-
զուսուլըլա սուզան օլմատըղընը թաստիգ իտէպիլիւրիզ,
չիւնքի Սէնթին պիրիճիք արզուսը, խասթէ միզաճ օլան
պիչարէ Կասթօնը ալէմի սէֆահաթէ սէվգ իսուպտա, պու
թարիքլէ անը, կիրիֆթար օլտուղու օ մուհլիք մարազտան
խէլաս իթմէք իտի, Սէնթ, նասըլքի սօլմուշ վէ պաշը ա-
շաղա սարգըլմըշ օլան պիր չիշէք, կիւնէչին զիյասը իլէ
քէսպը թէրալէթ իտէր իսէ, էօյլէտէ մահվու նապուտ օլ-
մաղա եիւզ թութմուշ օլան պիր կէնճլիյին, հուզուզաթը
տիւննէվիյէ իլէ եէնի պաշտան քէսպը գուվլէթ իտէճէ-
յինէ, վէ ան պէ ան զազէլէնիւպ թազէլէնէճէյինէ գանա-
աթ կէթիրմիշ, վէ պու թէտպիրէ էզ ճանու տիլ ինանմըշ
իտի :

Սէնթ թէաթրօյա կիրտիյինտէ, նակէհան քէնտուսինի
հիւրիւլէր ալէմինին հայրէթ էֆզա պիր սիւֆէսինէ նագլ
օլունմուշ զանն իթտի. պու վասի տայիրէյի նայիրէնին
(լուսաւոր) հէր թարաֆընտա, պինլէրճէ կիւզէլ գատըն-
լարըն ճիւնպիւլու հարաքէթլէրինի, նագու կիրիշմէլէրինի,
խօշ վէ տիլրուպա խէնտէլէրինի, վէ մերգումէլէրին, թէ-
աթրօնըն թավանընտան ասըլը միւթէատտիտ մումլար իլէ
միւզէյէնն օլան ավիզէնին բարլազ ըշըղընտան, քէնտի
ֆիսունսազ կէօղլէրի իչինտէ միւթէֆի պուլունան օ միւ-
սէլիւր (հմայիշ) վէ ճանկիւտազ գըղըլճըմլարը եազ-
տըզլարընը, վէ ֆիթնէ էնկիզ նիկեահլար իլէ, էրպապը
թամաշայէ պագտըզլարընը սէյր իտիյօր իտի. կէօղլէրինի
հէր հանկը թարաֆա աթֆ իթսէ, տիլրուպա եիւզլէր,
միւճէվլէրաթ իլէ թէզեին իտիլմիշ քեաքիւլլէր, իրէք վէ
գատիֆէտէն մամուլ էլպիսէլէր իչինտէն, գարթօթու չի-
շէյի ընշէսի միսիլու տըշարըյա ուղրամըշ գար կիպի պէ-
յազ ումուզլար կէօրիւր, վէ պու հալէթլէ վալիհու հայ-
րան օլույօր իտի :

Պու նուր իլէ միւնէվլէր օլան իզտիհամըն (բազմու-

(Թիւն) իշինտէ , ասլա պիր պէտ չէհրէ պուլունմայուպ , շայէտ պուլունսա պիլէ , անը թէֆթիշու թէտգըզ իթ . մէք , միւճէրրէտ պիր գատընըն քէսկին՝ վէ միւտագգըզ կէօղլէրինէ , վէ եախօտ ճիւնունիյէթ շարապըյըլա սէր . մէսթ օլան պիր հայլազըն , էսկի տիւրպիւնինին տօնուգ ճամլարընա մախսուս իտի :

Հէր պիր լօճա , աղըր վէ շաշաւը սոուրէթտէ կիլին . միշ կիւզէլ գատընլար իլէ իլէ տօլու օլուպ , պունլար՝ պի . րէր եալուզըլ չէրչիվէլէր տէրունինտէքի թաալ իրլէր կի . պի կէօրիւնմէքլէ միւթէհայիրէ (զարմացեալ) օլան Սէնթին կէօղլէրինի գամաշուրըլ յօրլար իտի :

Վէլհասըլ մէրգումէ , հէր գանղը ճիհէթէ նազար իթսէ , նուր , մէլահաթ , լէթաֆէթ , հիւսնի էտա , թաթըլ թէպէսսիւմլէր , վէ միւէսսիր խէնտէլէր կէօրիւյօր իտի :

Հէլէ մուզիգանըն իճրայի ահէնկէ պաշլատըղը հէն . կեամտէ , սայքի քէմանլարըն եայլարը , ճիյէրինէ տօգու . նույօր կիպի մէզպուրէյէ թէէսիր իտուպ , պիքիր գալպի՝ շարիպ պիր նէշէ իլէ զիյրու զէպէր օլույօր ըտը :

Սէնթ , զաթէն զայէթ նաղիք , վէ զարիֆ թապիւթէ մալիքէ պիր գըզ օլմաղըլա , իլք տէֆա կէօրտիւյի պու . խաթըր նիւվազ մէնզարէ , քէնտի իւզէրինէ զայէթ աղըլ . սուրէթտէ թէէսիր իթմէքլէ , պիր սանիյէ գատար սիյմն . սընըն թէրու թագէ րէնլլէրի սօլմուշ , վէ միւթէհայիր կէօղլէրի , օ լէթաֆէթ պախշ խէնտէնին՝ սէրի վէ խօշ հա . րաքեաթընը զայպ իթմիշ իտի իսէտէ , պիլ աքիս իւզէրին . տէ թարիֆի զայրի գապիլ պիր թէէսսիր կէօրիւնմէքտէ իտի :

Կասթօն տախի , գըզ գարընտաշը կիպի պիրինճի տէ . ֆա օլարագ պէօյլէ պիր ալէմի զէվգըյաթտէ պուլուն . մուշ , վէ պէլքի մէրգումէտէն զիյատէ միւթէէսսիր , վէ կիրիֆթարը հայրէթ օլմուշ իսէտէ , ֆազաթ մէրգում . սինճէ սաղիր (փոքր) օլմայուպ , վէ ազ չօգ տիւնեայը թա .

նըմըշ օլտուղու հասէպի իլէ, հըսս իթտիյի թէհասիւրի կիզլէմէյէ մուվաֆֆադ օլապիլիյօրըտը քի, պու հալմահազա էրքէքլիք ճէնապընա, վէ իզզէթի նէֆս աուլղուսընա համլ օլունապիլի, վէհասըլ կասթօն, տույտուղու զէվգու նէշէյի, օլապիլտիյի գատար բէյղուլէյի (անկիւն) գալպինտէ հապս, վէ ան պէ ան ալգը շլամաղա արղուքէշ, վէ հարաքէթէ հազըր օլան էլլէրինի դապթ իթմէյէ միւքթէտիր օլապիլիյօրըտը :

Ֆագաթ Սէնթ, հըսս իթտիյի մէսերէթի կիզլէմէյէ պիր սէպէպի օլմատըզընտան, սիյմասընտա նէշէ վէ թէհսիւր ալամէթի արաշըգ կէօրիւնմէտէ իտի, վէ կասթօն իսէ քէնտի եագընընտա պուլունան հազըրունըն, թագլիտ իտիլմիշ ֆիթուրսուզլուգլարընտան օ գատար եիրագ իտի քի, գըզ գարընտաշընըն պու հապի, մէրգումանտէն կէօրիւնէ պիլի օլտուղունա ասլա վազիֆէ իթմէյօրըտը :

Պիր գաշ միւսթահզի քիմնէլէր, բարմագլարընը Սէնթ իլէ կասթօնա ուզատըպ պիրիպիլէրինէ մէրգումանը կէօսթէրի, վէ պազը շիք միւսիւլէր տալի, պիր խէնտէյի իսթիհզա իլէ կիւլէրէք «թաշրալը օլմալը տըրլար» քէլիմէլէրինի ֆըսը լտամագտայըտըլար . Բարիզլիլէրին ազգընտա կէզէն պու «թաշրալը» սէօզ, մահզա թահքիլ նիլէթի իլէ Կսթիմալ օլունուպ, միւսթէտի, գապա, վէ եախօտալըգ մանասընը իյմա իտէր :

Ֆիլվագը պու միւսթահզիլէր, մազուր թուլթուլմալը իտիլէր, զիրա մատմազէշ Նուռի իլէ Ֆալգօն նամ իքի մէշհուրէ խանէնտէլէրին, խուպ ալազ (քաղցրաձայն) իլէ թէրէննիւմ իթտիլէրին Օսինին, օ շահանը թէհայիւր պէսթէսինի, պիլա շէրմու հիճապ, վէ ասլա իհթիւրազ իթմէքսիլին քէմալի հայրէթլէ տալըպ տինլէմէքտէ օլան պու իքի կէնճէրին հալի, մէկէր շայանը իսթիհզա տէլիլմի իտի :

Սէնթ վէ կասթօն, էթրաֆլարընտա նէ կէշիւպ տէքն

տիւյիւնտէն ասլա մալիւմաթլարը օլմայուպ, սամէա՝ նիւ վազը տիւուճան (սրտին և հոգւոյն ականջը փայփայող) օլան մուզիգանըն բիյրէվլէյի իլէ թէղաննի իտիլէն պէս. թէյի, ատէթա ճանլարը՝ մերգումէթէյն խանէնտէլէրին տուտազլարընտան ասըլա գալմըշ կիպի պիր հայրէթ իլէ տինլէյօրլար իտի :

Սէնթ իլէ Կասթօն, էվվէլա քէնտիլէրինի իհաթա ի տէն պու կէօնակէօն հըսսիյաթը պարը կիրանը ալթընտա էզիլէրէք, սաքիթու սամիթ, միւթէհայիր, վէ քէնտի քէնտիլէրինի տախի ունութմուշ օլտուգլարընտան, հըսս իթ. տիլէրին թէհասիւրի եէքտիկէրինէ պէյան իթմէյէ գատըր օլամամըշլար ըտը. մուախսարէն մուզիգա թաթիլ օլուր օլմազ, իքիսի պիրտէն պիր նէվ հարաքէթլէ պիրի պիրլէրի եիւզիւնէ պագտըլար . . .

Պու պագըշ, հայրէթու մէսէրրէթ հըսսիյաթըննն, վէ գալպլէրինի իսթիլա իտէն օ թէհասիւրի ֆէվգէլատէ. նին սէսսիզ պիր միւպատէլէսի օլտու :

Սէնթ, Կասթօնըն տուտազլարը իւզէրինտէ, հալի չէ պապէթէ մախսուս օլան մահզուզիյէթ՝ վէ մէմուռնիյէթի հալի խօշ պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնտիլինի, վէ կիւզէլ չէհրէսի իւզէրինտէն մահզուռնիյէթ վէ խասթալըգ իմարէլէրինին պիտ թէտրիճ մահվու նապուտ օլտուզունը կէօրիւպ, մահզուզիյէթինտէն նաշի ազլայօր իտի. մերգումէ, սէվկիլի պիրատէրինին՝ պու սուրէթլէ թաղետիրի հալ իթ. թմէքաէ օլտուզունը միւշահատէ իթտիքճէ, հէման էլլէրինի պիրի պիրինէ գավուշտըրտը, վէ քէմալի սըտգըլա օ կիւզէլ վէ բարլագ կէօզլէրինի ասիւմանէ տօղրու ըէֆ իթտի :

Էվլէթ, պիրատէրինին թասհիհի միզաճ իթմէսի հագ՝ գընտա, քէնտույէ տէնիլէն սէօզ բէք տօղրու իտի. Կնաս. թօն, պիտ թէտրիճ էօմիւր չէչմէսինտէն ապը հայաթ նուշ իթմէյէ պաշլայօր ըտը :

Իւք ֆասլըն խիթամընտա բէրտէ գաբանմըչ, ֆագաթ հազըրուն տաղըլմայուպ, ալգըչ սէտալարըլըլա Թէաթ-րօնըն տէրունինի պիր տիւզիւյէ կիւրէթտիլէր, օ անտէ հէման ալթ գաթ լօճալարտան թա իւսթ գաթ լօճալարընա գատար պիր հարաքեաթը ֆէվգէլատէ վուգու պուլ-տու, սահնէյէ տօղրու աթֆ օլունան կէօզլէր, արգալարընա տէօնտիլէր, իքի կէչէլէտի լօճալարըն տէրունինի, վէ Բարատիտէ պուլունանլարը թէտգըգու թէճէսսիւսէ պաշլատըլար:

Պու թէտգըգու թէճէճէսսիւս թէտալիւրի իչինտէ՝ միւթէատտիտ տիւրպիւնլէր, Սէնթ իլէ Կասթօնըն օթուր-տուգլարը մահալէ թէսատիւֆ իթտիլըլէրինտէ տուրույօր-լար իտի. մէրգուման իքի կիւզէլ կէնճլէր, ազիմ պիր թէլաչ վէ պիր հարաքեաթը ֆէվգէլատէ իլէ մէշուլ պուլ-լունան իզտիհամըն տէրունինտէ զայպ օլմուշար կիպի իտի:

Սալօնտան Բարատիյէ, վէ Բարատիտէն սալօնա լաէն-գաթի էնիւպ չըգմագտա օլան վէլվէլէ վէ զուլդուլէյէ ըաղմէն, իքիսիտէ զայէթ եալաչ պիր սէտայըլա գօնուշուպ, զանն իտէրսին քի՝ մէզքիւր գարղաշալըղա, քէնտիլէրի-նին տախի խաֆիֆ պիր կիւրիւլթի իլավէ իտուպտա իւ-հագ օլմագլըղա սէլահիյէթլէրի պուլունմայօր ըտը:

Պաղը աֆիֆէ, վէ էքսէրիսի շէհվէթամիզ գատըն պա-գըշլարը, Կասթօնըն էօթէ պէրի սէրսէրիանէ աթֆ օլու-նան նիկեսհընը՝ քէնտի իւզէրլէրինէ ճէլպ իթմէյէ սա-վաշտըգլարը կիպի, Սէնթ տախի, քէնտի հիւսնու անը մէ-լահաթ պէյանընա հայրան օլան օն իքի նէֆէր գատար հազըրունըն, տիւրպիւնլէրի հիւճիւմիւնէ հէտէֆ օլմուշ իտի:

Պաղը տազ գաֆալը միլեօն սահիպլէրի, վէ միլլէթ մէճիսի մէպուսլարը, զանն իտէրսինքի պիշարէ Սէնթի, կէօզլէրի իլէ չիյ չիյ եէյէճէքլէր իտի. մէրգումէ իսէ պի-լա ֆուլթուր եէրինտէ օթուրմուշ օլտուղու հալտէ, Պար-

Թօլօն նամ զէնկին պանքերին, Մարքի Վօթուր տը Պու. գէնին, վէ հաթտա օ էսնատէ Բարիզտէ պուլունան մէջ հուր թըրի, Ֆալտէն, աուր էճնէպի Բըրէնսին նազարը արգգաթընը ճէլպ իթմիշ իտի:

Ալէլիսուսուս, մուզիգանըն արգասընտաքի գօլթոգլարըն իշինտէ ֆիլ տիշիտէն մամուլ պիր տիւրպիւն իլէ, սահնէնին սօլ ճիհէթինտէքի լօճատան սիյահ ապանօս պիր տիւրպիւն, քէմալի սէպաթու մէթանէթլէ՝ պիրի պիրլէրի իլէ ըէգապէթէ չըգըշարագ, իքիսի պիրտէն՝ կէնճ գըպ-ճըազըն թէրու թապէ, վէ բարլագ սիյասընըն լէթաֆէթի իւզէրինէ եաբըշըպ գալմըշլար ըտը:

Տիկէր տիւրպիւնլէր իսէ, Սէնթին, եալընըզ եանըն. տա օթուրմագտա օլան տէլիգանլը, եանի Կասթօն իլէ մէշըուլէ օլտուղունը կէօրէրէք, արթըգ մէրգումէյէ պագ-մատան օսանմըշլար, վէ հըսս իթտիքլէրի թէաճիւպիւ հայրէթլէրինի կիզլէմէյէ միւզթէտիր օլամագսըզըն, քէն. տի մուզաֆֆէր (յաղթական նայուածք) նիկեահլարընը, ճիհէթը ախէրէ աթֆ իթմէյէ մէճպուր օլմուշլար իտի:

Գարիյնի քիրամ, հէր հալտէ թէսլիմ իթմէլիտիրլէր քի, Սէնթ, օն տագըգա գատար, սօլ ճիհէթին իւսթ գպ-թընտաքի լօճալարըն պիրինտէ օթուրան պէշ ալթը նէ-ֆէր ասըլգատէ տէլիգանլըլարըն, միւքեալէմէ վէ միւճա-տէլէլէրինի մուճիպ օլուպ, պունլար էքսէրիյէթը արա իլէ մէզպուրէնին հիւանիւ մէլահաթտէ եէքթա, վէ նազուլէ-թաֆէթտէ պի հէմթա, պիր տուսթէրի բէրի բէյքէր օլ-տուղունա գարար վէրտիլէր:

Պու ասըլգատէ տէլիգանլըլար, Թէաթրօ ալէմինին մէշհուր Արսլանլարը ատտ օլունուպ, պազը աթիգ միւ-էլլիֆլէր, պու Արսլանլարը՝ կեահ Բարատիտէքի (*) լօճա-

(*) Բարտաի (վերնատուն) լիսանը Ֆըրանսէվիտէ ճէն-նէթ մանասընտա տախի իսթիմալ օլունուր քի, միւէլլիֆ պու թապիր իլէ պիր թէճնիս եաբմըշ տըր:

լարն պիրինտէ, վէ կեահտա ճէհէննէմին պուճաղընտա վազը, զէպանիւէրին լոճասընա վազ իթմիշէր իսէտէ, չիֆայիտէքի, իւտէպայի ասրը հազըր՝ (ներկայ դարուս գիտուններն) տիւնեա վէ ախրէթ գաթան պու կիպի մահալէր պուլունմատըղընը թաստիգ իթմէքտէ տիրէր :

Յագաթ նէ զամ, մէկէրչի մէշհուր Հոմէր նամ շաիրին պիւէ՝ փճուտինի ինքեար իտէնէրտէ պուլունմատըմը :

Մէրգուման ասըլգատէ տէլիգանլըլարըն մէճլիսի, (Ֆէլիսիյէն Շարիթօ) նամ զէնկին պիր պանգէրին վարիսի իլէ՝ քէնտի ասիլ տօստլարընտան, եանի, Ժ-Պ-Ս-Դ, Սանկէն, Լիօնլը Սանկէն, Գըլօգառ Ֆապրիդասընըն սահիպի՝ Արսէն, օ վագթըն մէշհուր տիշ թապիպի օլան Պօն տը Մօնֆէրմէյլ, ալօգաթ Տիւրանտէն, վէ Յարսալ տուգասընըն պիրատէրլատէսի Պառօն Բըրիւնօ, նաման տէլիգանլըլարտան իպարէթ պուլունմագտայըտը :

Ֆէլիսիյէն Շարիթօ իլէ Ժ-Պ-Ս-Դ-Սանկէն, սինճէ ճիւմէտէն սաղիր, ֆագաթ չիրքինճէ իտիլէր . Արսէն Պօնըն սաշլարը աղարմաղա եիւղ թուլթմուշ իտի, վէ զաթէն հէքեայէմիզին մուգատտէմէսինտէ զիւրի սէպգաթ իթմէքլէ թանըտըղըմըղ Տիւրանտէն իսէ, օլ էսնատէ պիր գաթ տահա չիշմանլանմըշ, վէ տահա զիյատէ կիւլէր եիւղ պիր հալ քէսպ իթմիշ իտի . Պառօն Բըրիւնօյա կէլինճէ, մէրգում կիւղէլ վէ եագըշըգլը պիր պըյըղա մալիք օլտուգտան մատէ, կէօյսիւ տախի պիր էճնէպի տէվլէթ նըշանըն համիլ պուլունմագտայըտը :

Պունլար, զայէթ կիւղէլ վէ պիշիմլի սուրէթտէ կիւլինմիշէր օլուպ, ճիւմէսիտէ թէրպիլէ հուտուտընը թէճալուղ իթմէյէրէք, եիւքսէք սէտայըլա կէօրիւշմէքտէ, վէ սիյմալէրինտէ էօյլէ պիր ասարը մէմնունիյէթ կէօրիւնմէքտէ իտի քի, անըն իյղահաթը զայրի գապիլ տիր . ճիւմէնինտէ եիւղլէրի շէրմու իհթիրաղտան արի պիր շէհլէթ շուլէսի իլէ իշթիալ օլույօր ըտը :

— Վա՛յ հայլազ վա՛յ . . . էվէթ հայլազ, հէմ բէ հայլազ - տէտի Շարիթօ :

— Շահանը հայրէթ տիր - տէյու հայգըրտը էօթէ տէն ժ-Պ-Ս-Դ-Սանկէն :

— Պագըն պիր քէրրէ նէ գատար տա շիրին տիր - տէյու իլավէ իթտի . տիշճի Արսէն Պօն ,

— Հա՛ հա՛ . . . կիւզէլ բարչա - տէտի շիշման Տիւրանտէն - տօղրուսը չիյ չիյ եէնէճէք շէյ տիր . . .

Պառօն Բըրիւնօ , իշպու միւքեալէմէյէ միւտախէլ իթմէյուպ, անճա խաֆիֆ սուրէթտէ էօքսիւրտիւ , վէ թէքէպպիւր իլէ գարըշըգ աշըգանէ պիր թավր իպրա . զըյըլա պըյըգլարընը՝ բարմագլարը իչինէ ալարագ պուրմայա պաշլատը :

— Ֆագաթ զանն իտէրսին քի՝ կէօղիւնի պիզէ չէ վիրմէյէ գօրգըյօր - տէյու իլավէյի մէգալ իթտի, Միւսի տը Մօնֆէրմէյլ :

— Գօգումուզը ալտըտա օնտան տըր - տէտի , ժ-Պ-Ս-Դ-Սանկէն :

Պու սէօզ ազիմ պիր գահգահայը մուճիպ օլտու քի ֆէնա լաթիֆէ տէյիլ իսէտէ, բէքտէ սըճագ տէյիլ իտի :

— Ա՛հ . . . - տէտի Շարիթօ ախիրէն - իչին Եօղըսա . . . հայլազ . . . հայլազ տէյու թէքրարլա տուր . . .

Շարիթօնըն պու մուհիմ՝ վէ սօն պէյանաթը իւզէրինէ պիզիմ շըգ միւսիւլէր, տիւրպիւնլէրինի Սէնթին սիյմասընտան չէվիրուպ, տիկէր մահալլէրի թէճէսսիւս իթմէյէ պաշլատըլար :

Ֆագաթ՝ պալատէ զիքը իթտիյիմիզ ֆիլ տիշիտէն , վէ սիյահ ապանօստան մամուլ իքի տիւրպիւնլէր , մէրգուման տէլիգանլըլարա իմթիսալ իթմէյուպ, իքիսի պիրտէն իլա նիհայէ քէմալի սէպաթու մէթանէթլէ Սէնթին իւզէրինէ հասը օլունարագ, թէտըզըգու թէճէսսիւս տէվամ իտիյօրլար ըտը :

Նասըլքի տէտիք, ֆիլ տիշիտէն մամուլ պէյազ տիրպիւն, մուկիգանըն արգասընտաքի գօլթուգ սան- տալեալէրի իչինտէ պուլունուպ, անը իսթիմալ իտէն զաթ երմի պէշտէն երմի սէքիզ եաշընտա թախմին օլունմագ- տա, սատէ սուրէթտէ կիյինմիշ, վէ արգասընը սահնէյէ չէվիրմիշ օլտուղու հալտէ այագ իւզրէ տուրմագտայըտը:

Պու զաթ՝ օրթա պօյուլ, վէ թէնասիւպը էնտամը եէրինտէ պիր տէլիգանլը օլուպ, պօյնունտան թա աշա- յըյա գատար իլիկի, սիյահ չուգատէն մամուլ պիր էլ- պիսէ իչինտէ մէսթուր օլան էնլի ումուղլարը, տօլկուն վէ սէմիզ կէօյսիւ իւզէրինտէ կէօրիւնիւյօրըտը. մէրգումըն քէսթանէ ըէնկինտէ օլան սաշլարը, 1832 սէնէսի մօտասը ուսուլինճէ գըվըրճըգ օլմայուպ, իլլա սատէ վէ գըսա քէսիւմիշ իտիլինէ, կէլիշի կիւզէլ պաղլամըշ օլտուղու պօ- յուն պաղըսընըն կէվշէք պաղընա, վէ գայտսըզ տուրու- շունա նաղարէն, թապիաթընտա ֆութուրսուղլուգ օլտու- ղու անլաշըլըյօր իտի:

Մէրգումըն սիյմասը՝ ըէքտէ միւնթաղամ տէյիլ ի- սէտէ, ֆագաթ խալիսէթ, ճէսարէթ, վէ զէքեալէթ իյմա իտիյօր իտի. սէպաթլը վէ քէսկին պագըշը կէօղլէրի, էնլի ճէպհէսինին (ճակատ) ալթընտա բարլամագտա, վէ սաղ թարաֆը պինակիւշընըն (գուլագթօղու) իւզէրինտէ, պիր թանէսի հէնուզ գարանմըշ օլան իքի պէրէ պուլուն- մագտայըտը, եանագլարը քեամիլէն թըրաշ իտիլմիշ, վէ պըյըգլարը տախի գըսա օլուպ անճա տուտագլարընը սէթը իթմիշ իտի:

Պու կէնճ վէ տինճ ատէմին թէքմիլ սըֆաթընտա՝ վէ նասիյէյի հալինտէ, հէմ ասկէր, վէ հէմտէ պիր սէնաթ- քեար թալըր միւնագգաշ օլուպ, գըշլա՝ եախօտ ֆապ- ըիգա, վէ պէլքի հէր իքիսիտէ՝ մէրգումըն զէքի, վէ մէր- տանէկի սըֆաթը իւզէրինէ պիր ֆութուրսուղլուգ, վէ պիր Նէվի կէվշէքիք տամղասը վուրմուշլար իտի:

Փագաթ մերգում, պիր դաչ տաղըգատան պերի ֆի-
թուրսըզ հալինի թէրք պիրլէ, տիւրպինին ալթընտան
ֆէվզէլատէ պիր մերազ շուլէսի իլէ բարլամագտա օլան
աթէշնագ կէօզլէրի, պիր տիւզիւլէ Կասթօնտան Սէնթէ
վէ Սէնթտէն տախի Կասթօնըն իւզէրինէ աթֆ օլունու-
յօր ըտը :

Պազէն գօլու եօրուլուպ տիւրպինի աշաղը ալըր, վէ
սատէ կէօզ իլէ Սէնթէ պագմագլա իքթիֆա իտէր իտիքի,
օ անտէ կէօզլէրինտէ օլան աթէշի ճէսարէթ, վէ շուլէսի
մէրտանէկի զայպ օլուպ, անըն եէրինէ օն պէշ եաշընտա
պիր աշըգըն սուզիւլի՝ վէ ըրգգաթամիզ նիկեահը գայըմ
օլույօր իտի :

Սէնթ, պիրատէրի Կասթօն իլէ միւքեալէմէյէ պաշ-
լամըշ, վէ հէնուզ պիր քէլիմէ սէօյլէմիշ իքէն, նակէհմն
սէօզիւնի գաթ պիրլէ, եանագլարը վէ պօյնու քեամիլէն
ալ ալ օլուպ կիւլլէր կիպի գըզարտը, չիւնքի կէօզլէրի,
շախսը մերգումըն նիկեահը աշըգանէսինէ թէսատիւֆ իթ-
միշ իտի :

Կէնճ գըզճըազըն սիյմասընը իսթիլա իտէն պուլէ-
թաֆէթ պախշ գըզարթը իւզէրինտէն, խօշ վէ խաֆիֆ
պիր թէպէսսիւմ կէչի վէրտի, նէթէքիմ պագըշը, կիրֆի-
թարը խէվֆու տէհչէթ օլուպ, տիկէր պիր մահալտէ կիդ-
լէնմէք իչիւն կէօզլէրինտէն ֆիրար իթմէք իսթէյօր ըտը :

Սահնէնին իւզէրինտէքի լօճատան կէօրիւնէն սիյահ
ապանօստան մամուլ տիւրպիւն իսէ, զայէթ կիրան պահա
պիր խաթէմիէ (մատանի) միւզէյեէն, գըլը վէ պուրուշ-
մուշ պիր էլին իչինտէ պուլունմագտայըտը :

Սայքի սալօնտան՝ պունտան պաշգա պիր շէյ կէմ-
րիւնմէյօրըաը, չիւնքի լօճանըն էօնիւնտէ պուլունան իքի
ատէթ լամպա սիւէրլէրի, մէզքիւր էլին սահիպինի սէթը
իթմիշ իտի :

Փագաթ քէսկին վէ միւտագգըզ պիր կէօզ իչին՝ պու

կիպի մանրէրին նէ՝ էհէմիյէթի օլապիլիւր, մէզքիւր լամպա սիբէրէրինին արգասընտա, թագրիպէն ալթմըշ եւաշընտա ուզուն պօյլու պիր շախս իլէ, սարը՝ վէ կիւմրահ սաչը կիւզէլճէ պիր գատըն օթուրմագտայըտը, մէրգու՝ մէ՝ արթըգ կէնճ տէնիլէմէզ պիր չաղէ վասըլ օլմուշ, վէ եախօտ օլաճագ կիպի կէօրիւնիյօր իտի :

Մէզպուրէ գատընըն ըէֆագաթընտա պուլունան շախս, աղըր վէ շաշաալը պիր էլպիսէ կիլինմիշ օլուպ, կէօյսիւնտէ տախի մուրասսա նը շանլար բարլամագտայըտը. պու ատէմին շէճիանէ վազիյէթինտէ պիր գուվլէյի մէքտանէկի միւշահատէ օլունույօր իտի. անլը էրէյիճէ պուրուշմուշ, վէ սաչլարը տախի կէրէք թապիլի՝ վէ կէրէք պօեալը սիմսիյահ պիր ըհնկտէ կէօրիւնիյօր ըտը :

Լօճանըն նիմ ըշըղը իչինտէ, մէրգումըն սէրտ սիյմալը, ֆագաթ քիւպէրա պէյնինտէ իմրարը էվգաթ իթմիշ ատէմլէրէ մախսուս, վէ միւթատ օլունա կէլէն թէրպիլէյի մէրիլէյէ աշինա պիր ատէմ օլտուղը անլաշըլըյօր իտի :

Շախսը մէրգումըն ըէֆագաթընտա պուլունան գատըն, օ կիպի պիր սըֆաթէ մալիքէ իտիքի, անը թէրսիմ իթմէք, անճագ՝ սէնաթըն տէրէճէյի նիհայէսինէ վարմըշ օլան մահիր պիր ըհսսամըն գալէմի միւզթէտիր օլապիլէճէքտի, մէրգումէնին սիյմասընտա կէօրիւնէն չըզկըլար, զանն իտէրսին քի՝ սէնաթըն գավայիտինէ թաթպիզէն չըզըլմըշ ըտը, շէօյլէ քի՝ հէր թէնասիւպ ետրինտէ, վէ ասլա պիր նօգասանիյէթի պուլունամագտայըտը :

Պու սաքիթու սամիթ, վէ եօրղուն սըֆաթըն իւզէրինտէ ասլա պիր էսէրը խահիշ կէօրիւնմէյուպ, քէպուտի կէօղլէրի իչինտէ պիր նէվի պէզկիլինլիք, վէ տուտագլարընտա պիր հալի պէրուտէթ մէվճուտ իտի :

Ֆիլհագըգա պու հալ, պէյնէլ սյալ պիր իւզլէթ (աւանճնութիւն) վէ պիր մուֆարէգաթ իտի քի, էքսէրի

գատընլար հագգընտա խայրըլը ատտ օլունամազ :

Ձէվճու զէվճէ, պիրիպիրէրի իլէ ապա գօնուշմայօր
լար իտի :

Մէրգումէ, լօճանըն պիր քէօլէսինսէ եան կէլիպ,
ֆուլթուրսըզ վէ եօրղուն պիր հալ իպրազ իթմէքտէ իքէն,
նակէհան սերի վէ շիտէթլի պիր հարաքէթ իլէ տօղրու-
տու, վէ տիւրպիւնի կէօղիւնէ գօեարագ, քէնտի գարչու,
սընտա պուլունան լօճանըն տէրունինի թէտգըզու թէճէս,
սիւսէ պաշլատը :

Պու լօճատա տախի, միւթէատիտ միւճէվհէրաթլէ
միւզէյյէն, պէտշէհրէ՝ վէ պիչիմսիլ սուրէթտէ շիշման պիր
գատըն օթուրմուշ ըտը, օ անտէ՝ թանըմագտա օլտուղու-
մուզ տիպլումաթ Լէօն Տիւշէսնէլ, մէզքիւր լօճատան իլէ-
րույէ կիրմէքտէ իտի :

Պալատէ մէզքիւր սարը սաշլը կիւզէլ գատըն, տիւր-
պիւնի կէօղիւնտէն պըրմագսըզըն, ապիմ պիր մէրագ իլէ
գարչուսընտա կէչէն վագապը թէտգըզ իթտիյի կիպի,
գօճասը տախի՝ օ անտէ այնի մէրագ իլէ Սէնթի թէճէս-
սիւս իթմէքլէ մէշղուլ պուլունույօր իտի :

Պու իքի զէվճու զէվճէ, Միւսիւ Տիւզ, վէ Մատամ
Տիւշէս տը Գօմբանս Մայլըբրէ թէսմիյէ գըլընըլար իտի :

ՍԱԼՕՆՏԱ ՊԻՐ ՄԷՆՁԱՐԻ

Կասթօն իլէ Սէնթ, Բարատինին սաղ ճիհէթի ուճուն-
տա վագը՝ պալգօնըն իշ գաբըսը էօնիւնտէ օթուրմուշլար
իտի :

Տիւզ տը Մայլըբրէ - Գօմբանս իլէ զէվճէսի Տիւշէս

տախի, սահնէսին սօլ ճիհէթինտէքի լօճալարըն պիրինտէ օթուրմուշ օլուպ, պու հալ իլէ զիքրի սէպգաթ իտէն Ֆէ-լէսիյէն Շարիթօ, վէ ասալէթլիւ ըիւֆէգասընըն օթուր-տուգլարը լօճայա բէք եագըն պուլունմագտա իտիլէր :

Պու մէշուր վէ բիւրնէշէ մէճլիսին արգասընտա տախի, կէօյսիւ միւթէատտիտ իֆթիխար նըշանլարըլըլա միւզէյէն պիր ատէմ իլէ, շիշման, գըրմըզը եիւզլիւ, վէ անլը իւզէրինտէ պիր թավըր սէրքէշանէ տամղասը մահ-քիւք պուլունան պիր գատըն օթուրմուշ իտիքի, պունլար՝ ասալէթը միլիյէնին (ազգային ազնուականութենէն) տիկէր պիր նիւմունէսինի իրայէ իտիյօրլար իտի :

Ֆէլիսիյէն Շարիթօ, քէնտույէ մախսուս օլան լաթիֆէ՝ վէ նաթըգաբէրտազլըլըլա (ճարտարախօս) մէրգումէ գըրմըզը եիւզլի գատընը սէմիզ պիր ինէյէ թէշպիհ իթ-մէսի իլէ, Ժ-Պ-Ս-Դ, Սանկէնին մուճիպի մահզուլիյէթի օլ-մուշ իտի. տօղրուսը մէրգումէ, ֆէվգէլատէ շիշմանլըլը-լըլա, վէ իրի գաֆասը իւզէրինտէ՝ ազիմ պիր իհթիշամ իլէ սալլանմագտա օլան պիր թուլթամ եիւքսէք սաշլա-րըլըլա, թըպզը պիր սէմիզ ինէյէ պէնղէյօրըտը :

Պունտան գաթի նազար, էկէր թըպճա գան իխթիլա-թընըն սըհհէթի միւսատտագ իսէ, օ հալտէ ինսան՝ ուզագ-տան ուզաղա տախի պիր շէյէ պէնղէյէպիլէճէյի թէսլիմ օլունուր :

Ֆիլհագըգա մէզպուրէ գատըն, սէրվէթու շէրէֆի կիւնտէն կիւնէ սէմիզլէնիւպ քէսպը ճէսամէթ իտէն օ մէշուր՝ էվբօբալը սըղըր գասապը Բօնալ Սըվօնըն ղէվ-ճէսի իտի :

Սահնէսին իւզէրինտէքի սաղ ճիհէթին լօճալարը ի-շինտէ, պալատէ մէզքիւր միւճէվհէրաթ իլէ թահմիլ օ-լունան պէտ շէհրէ գատըն օթուրմուշ օլուպ, լօճանըն տիկէր գըսմընտա տախի՝ ղայէթ կիւղէլ պիր գատըն պու-լունմագտայըտը քի, մէզպուրէ՝ միւթէպէր պիր մէճլիսէ

տարաթու հաշմեթ իլէ ըրեասեթ իտիյօր ըտը :

Պէտ չէհրէ գատըն , մատամ Լէա Վէրէն թէսմիյէ գըլընըպ , վէ ազ չօգ բօլիթիգա շինաս օլմաղըլա . . . Բըրէնսին իլք ագըլ խօճասը իտի քի , մէրգումէ՝ օն պէշինճի Լույինին ասընտա սէրայի գըրալիտէ , Գօթիյլօնըն իթի խազ իտէկէլտիյի մէսլէքէ սալիքէ օլմագտայըտը :

Հագըգաթի հալի սէյլէտիյիմիզ թագտիրտէ , մատամ տը Վէրէն , քէնտի ասիլանէ վէ սէրքէշանէ ըէվիշի , վէ գալըն սէտասը վէ խաֆիֆ մէշրէպլիյի իլէ տիկէր Բօմպա տուրլարտան (*) հայլըճա ֆարգըլըտը :

Էրպապը սիյասիյունըն (քաղաքագէտ) ատի կիրուհընտան ատտ օլունան՝ մատամ Վէրէնին իթիսալինտէքի լօճատա տալի , մատամ Գօնթէս տը Վարան նամ եիրմի իւշ եաշընտա զայէթ կիւզէլ պիր գատըն օթուրմուշ իտի պու գատըն , քէնտի թավըր հաշիմանէսի , շիրինլիյի , նէզաքէթի , լէթաֆէթի , վէ կիյմիշ օլտուղու սատէ կիւզէլի էլ պիսէսի իլէ զայէթ եօսմա կէօրիւնիւպ , պու հալտէ՝ մէզ պուրէ իլէ մատամ Վէրէնին պէշինտէ աղիմ պիր թէնագուս վագըր օլաճաղը տէրքետար իտի :

Գօնթէս տը Վարան , վալիտէսի , վէ հէմշիրէսի մատամ տը Բօնլըվօ իլէ , մատամ տը Պօշնուս գուտումէրինէ ինթիզար իթմէքլէ , թագըրիպէն օթուղ օթուղ պէշ եաշընտա , թավըրնտա աղըր պիր վագար , վէ սիյմասընտա պիր էսէրի միւլահազա օլան զէվճի իլէ օթուրմագտա , վէ իքի նէֆէր միսաֆիրլէր իլէ պիր հալի լաիպալիտէ գօնուշմագտայըտը :

(*) Բօմպատուր , պիր մէշհուր ֆամիլեա մախլասը օլուպ , պու գարըլար՝ օն պէշինճի Լույինին սէվկիլի մէթրէսլէրի իտիլէր քի , Գըրալը միւշարիլէյ՝ քետմիլէն մէրգումէ աշիւֆթէլէրին հիւքմիւ թէէսսիրլէրի թահտընտա պուլունմագտայըտը , պունլար , բօլիթիգայէ տալի միւտալէլէ իթմէյէ իհթիրաղ իթմէզլէր իտի :

Կասթօն իւէ Սէնթ, սահնէն իւզէրինտէքի սաղ ճիս
հէթին լոծալարը սըրասընտա պուլունմալարըյըլա, օրա-
տա նէ կէչիւպ տէօնտիւյնի կէօրէմէմէքտէ իաիլէր .
Բարատինին գարուսը քէնտի արգալարընա տիւչէյօրիտի,
վէ պուլունտուգլարը մահալ՝ ազիմ՝ պիր իզտիհամ իւէ
տօպ տօյու օլուպ, գատըն էրքէք գարմագարըչըգ, ատէ-
թա թուգլանմըչ պալըգ իսթիֆի կիպի պիրիպիրլէրի իւ-
զէրինէ եըզըլմըչլար իտի :

Կասթօնըն օթուրտուղը գանաքէնին թա եանընտա ,
աղըր վագարըլը , սարըճա , վէ ալթուն կէօզլիւքլի պիր
միւսիւ օթուրմուչըտը , մէրգու՝ օթուրմագտան էվվէլ
մալիւմիւմիզ օլան ալօգաթ Յիւրանտէնէ սէլամ վիրուպ,
օլ տախի իատէյի սէլամ իթմիչ իտի, սալօնտա օթուրմուչ
օլան տիկէր հազըրուներն ճալիպի մէրագ, վէ էհէմմիլէթլի
պիր հալլէրի օլմամաղըլա , անլէրին վասֆընտան սարֆը
նաղար իտէրիզ :

Եալընըգ Բարատի սալօնունըն թա կէրիսինտէ վագը՝
եիւքսէրէք նիմ պիր տալիրէտէ իքի նէֆէր կիւզէլ տէ-
լիգանլըլար օթուրուպ, ըէֆագաթլարընտա պուլունան
իքի շիվէքեար՝ վէ ալթէչ մէչրէպ գըզլար իւէ կիւլիւչիւպ
գօնուչմագտա իտիլէր, պու տէլիգանլըլար, բազար կիւն-
լէրինէ մախսուս օլան ըուպալէրինի լապիս ամէլէ կիրու-
հընտան զանն օլունույօրլար իտի . մէրգումանըն էլլէրին-
տէ եալընըգ պիր տիւրպիւն օլմաղլա եէքտիկէրէ վիրուպ,
հէր պիրի նէօլպէթ իւէ Կասթօնը թէճէսսիւս իթմէքտէ
իտիլէր . պունլարտան պիրի՝ տիւրպիւնի գաբայարագ, ըէ-
ֆիգինէ խիթապէն ,

— Տըրա՛կօն , պահս իտէրիմ քի օ տըր - տէտի :

Տըրա՛կօն , իսթիհզա իւէ ումուգլարընը չէքտի , վէ
Բօարէ թէսմիլէ գըլընան մուխաթիպինին պուրնուհնա բար-
մաղըյըլա խաֆիֆ պիր տարպէ եաբըչտըրտըքի , պու
հալ՝ ըէֆագաթլարընտա պուլունան մատմագէլլէրին՝ սօն

տէրէճէ մահադուգիյէթլէրինի մուծիպ օլտու :

Բօարէ. - Փագաթ պուրնումա վուրմագ, սէօղիւմէ ճէվապ վէրմէք տէյիլ տիր. պէն միւճէրրէտ պահս իտէրիմ քի, պու պիզզաթ Բալօ քէնտիսի տիր :

Տըրակօն. - Հա՛յըր, Բալօ տահա պէօյիւք տիր . . . հէմոէ զայըֆ տըր . . . հասըլը պու հէր քիմ իսէ Բալօ. տան էյի օլմալը տըր,

Բօարէ. - Հէր նէ օլուրսա օլսուն, փաֆաթ անըն Բալօ քէնտիսի օլտուղունա պահս իտէրիմ :

Տըրակօն. - Իտարէսինի պիլիւր պիր ամէլէ օլմալը տըր քի, քէնտի թէմիզ էսվապը իլէ, վէ աշինասը տախի իրէքլի ֆիսթան կիյմիշ օլտուղու հալտէ, մէրգումէ իլէ պէրապէր՝ էօն սըրասաքի տօգուզ ֆըրանգլըգ լօճալարտա օթուրմայօր, չիւնքի օն սէքիզ ֆըրանգ վէրմէյէ մէճպուր օլաճագտը, վէ պուտա պիր էսնաֆ իչիւն . . .

Բօարէ. - Պէն պահս իտէրիմ քի . . .

— Ա՛հ Բօարէ, տօղրուսը սէնտէ (աւանակըն) պիլի իմիշսին - տէտիլէր իքի աշիւֆթէլէր, Բօարէսին Կանըլ մագտա օլտուղունա գանաաթ կէթիւրէք - պագսանա պիր քէրրէ, պու մատամ իլէ միւսիւ, զէվաթը միւթէպէրէտէն օլմալը տըրլար :

Բօարէ. - Էօյլէ օլսունլար . . . Փագաթ պէն Եինէ պահս վէ իսրար իտէրիմ քի, պու միւսիւ, Բալօ քէնտիսի տիր :

Իքինճի ֆասլըն պաշլանըլմասը ուզատըղընտան, հէր թարաֆտան իշթիքեա սէտալէրի իշիտիլմէքլէ, հէր քէսին քէնտի մուխաթիպի իլէ գօնուչտուղու սէօղլէր, լայըգըլըլա իսթիմա օլունույօր իտի :

Եսվաշ պիր սէտայըլա գօնուչմագտա օլան Սէնթ իլէ կասթօն, էթրաֆլարընտա սէօյլէնէն աթի իւզղիքը սէօղլէրէ տըգգաթ իթմէքսիզին տիյնէմէքտէ իտիլէր, Նօրմանտիատէն հէնուզ կէլմիշ օլան պիր գատըն, պիլա խէվֆու

Ինքիւրազ բարմադըյըլա ֆէլիսիյէն Շաբիթօ իլէ ըիւֆէ-
գասընը կէօսթէրիւպ ,

— Շու Բարիզ արսլանլարընա պագընըզ , ա՛հնէ գա-
տարտա չիրքին վէ սաքիլ տիրլէր - տէմէքտէ իտի :

Մէրգումէ Նորմանտիալը գատընըն քէրիմէսի օլան
կէնճ պիր գըզ , վալիտէսինէ ճէվապ վիրուպ վէ բէտէ-
րինէ խիթապէն ,

— Էվէթ , հագգընըզ վար վալիտէճիյիմ , սիյմալէ-
րինտէ պիր հալ միւշահատէ օլունույօր . . . տէյիլի պա-
պաճըղմ - տէտի իտէտէ , չիֆայիտէ քի պապաճըղը՝ արս-
լանտան զիյատէ ինէքլէրի էյի թանըր օլմադըլա գապա
պիր սէս իլէ ,

— Շուրասը վար քի , հէր նէտէ օլսալար , նիհայէթ
եագընըզըլ շէյլէր տիրլէր - տէտի :

Պու արա , ղայէթ կիւղէլ պիր եէլէկ կիլինմիշ , վէ իւ-
զէրինէ պիր ալթըն գօրտօն վաղ իթմիշ օլան տէլիգանըլ-
նըն պիրի կէլիւպ , զիքրի սէպգաթ իտէն ալթըն կէօզ-
լիւքի միւսիւնին եանընտա օթուրտու , վէ հէման սօս-
թանէ սուրէթտէ պիրի պիրլէրինին էլինի սըգտըլար :

Եէնի կէլէն շախս , հէքեայէմիզին մուգատտէմէսին-
տէ , գարնավալըն սօն սալը ագշամըրը , հինտ թալուզը
գըլաֆէթինէ կիրմիշ օլան , Ս.գթէօր , Շաիր , վէ Մաքի-
նիսթ Բօպի քէնտիսի օլուպ , լաիւպալի պիր հալ իլէ ալ-
թուն կէօզլիւքլի միւսիւյէ խիթապէն :

— Օ՛ ագշամլար հայըր օլսուն Տօգթօր էֆէնտի -
տէտի :

— Ուսլու տուր - տէտի ժօղէբէն եավաշ պիր սէ-
տայըլա , վէ իլավէթէն - նէրտէն կէլիյօրսըն - տէյու-
սուալ իթտի :

Գարիյնի քիրամ , մէրգումըն սախի գարնավալ ագ-
շամըր , պալըգ պաշը մասքէ իլէ կէմի թայիֆէսի էլպի-

սէսի կիյմիշ օլան տօգթօր ժօզէբէն օլտուղունը էլպէթտէ թանըտըլար :

Բօպի. - Ատամ պաշընա իքի ֆըրանգ իւճրէթի օլան Բալէ Բօաեալ լօգանթասընտան կէլիյօրում :

Ժօզէբէն. - (Շիւպհէլի պիր պագըշըլա) շիմտի նէ սէնաթ իշլէյօրսըն :

Բօպի. - Համտ օլտուն՝ պէնիմ պիր գաշ տիւրլի սէնաթըմ վար, պաշընա պիր թասավլուրըմ վար քի . . . (սէօղիւնի թէպտիլ իտէրէք) ֆագաթ կէօղլիւյինին իւս թիւնտէն էօյլէ տիք տիք եիւզիւմէ պագմա, շիմտի կէօրէնլէր սէնտէն իսթիգրաղ իթմէյէ կէլիշիւմ զանն իտէճէքլէր . . . գօրգմա, տահա պունտան օն պէշ կիւնէ գատար կէշինէճէյիւմ վար տըր . . . էհ պու օն պէշ կիւնիւն իշինտէ քիմ պիլիր . . . սէօղիւմ սէնտէ գալսըն ամմա, օլաքի միլեօնլար սահիպի օլուրում :

Ժօզէբէն. - Հա՛հ հա՛հ . . .

Բօպի. - Լաթիֆէ իթմէյօրում հա, նամուսըմ իւզրէ եէմին իտէրիւմ . . . լաքին օ անէ տէյին միւթատըմ օլան բէրհիգքեարլըգլա, նամուսը պիր հալտէ կէշինէճէյիւմէ շիւպհէն օլմասըն :

Ժօզէբէն. - Ֆագաթ տօստում, նէ՞ հալ վագը օլմուշ սանա - տէյուպ, վէ մուխաթիպինին՝ քէնտինտէն էօտիւնճ բարա իսթէմէյէճէյինէ էմին օլմաղըլա, էվվէլքի նէշէլի հալի քէսպ իթտի :

Բօպի. - Է՛հ նէ եաբայըմ եալրում, զարիպ՝ վէ մասալլարա մախսուս պիր էօմիւր կէշիրտիւմ, շու Նօրմանտի եալը շիշման գատըն պիզտէն նէ գատար ուզագ պուլու նույօրսա, օ նիսպէթտէ պահտու սէրվէթի եագընըմտա կէօրտիւմ . . . տօղրուսը պու գատընըն՝ Նօրմանտիալըլարա մախսուս օլան թէլաֆիֆուզը, պիր կիւն Ալանսօնտա ֆէնա հալտէ տիւշտիւյիմի խաթրըմա պըրագըյօր . . .

Ժօզէբէն. - Պիր եանըն եարալանաըմը . . .

Րօպի. - Էվէթ, ճէնապըմ, եանի իզգէթի նէֆսիմ իւլէ սաղ կէօղիւմ եարալանտը. թէմնիլտէ խաթա օլմազա, թէրպիյէսիզ պիր աոտէմին՝ պիր էլմա բարչասը աթմազլա, մէշհուր Մակէտօնիյա հիւքիւմտարը Ֆիլիպին կէօղիւնի քէօր իթտիյի կիպի, պէնիմտէ սաղ կէօղիւմ մէճրուհ օլտու:

Ժօզէբէն. - Փագաթ նէ՞ գաստի վար ըտը, նի՞չիւն աթըյօր . . .

Րօպի. - Անըն իչիւն քի, մէշհուր Ռասինին թէէլիֆ-քէրտէսի օլան ֆէտր նամ օյունունտա, օ շայանը թէհա-յիւր իբբօլէթին Լէօպիւնի օյնայօրըտըմ:

Ժօզէբէն. - (Կիւլէրէք) հա՛ շիմտի անլատըմ. . . չիւն-քի տիւշմէք վար տիւշմէքտէ վար . . . սէն մանէվի (բա-րոյապէս) սուրէթտէ տիւշտիւն, տէյիլմի . . .

Րօպի. - (Ֆիթուրսուզլուգլա) շիւպհէսիզ, պէն տախի պիր միւէլիֆ կիպի տիւշտիւմ . . . Փագաթ պիզ զէնկին-լիք հազգընտա կէօրիւշիյօրըտըք . . . ինանքի, Տիւշես-նէլին օ մէլուն թասավլուրը պէնի պիւսպիւթիւն շա-շըթտը . . .

Ժօզէբէն. - Հա՞նկը թասավլուր տըր օ:

Րօպի. - Գարըլար եավրում գարըլար . . . պունլար-տան քէնտիմ իչիւն պիր նէրտիւպան եաբմազ իսթէտիմ իտի . . . Փագաթ չիֆայիտէ այաղըմ գայը վէրտի . . . տօթում, սանա շու գատալընը սէօլէյիմ քի, թէէլիֆ իթտիլիմ իքի ֆասըլ Թըրաթէտիլէրտէն մատէ, պէլքի օն պին նէվ իւմիւտլէրի հավի պիրտէ բըլանըմ վար իքէն, թամ իքի սէնէ վիւլայէթլէրի սէրսէրի տօլաշմազա մէճպուր օլտում:

Ժօզէբէն. - Ագթէօրլիւք իտիյօրըտըն տէյիլմի:

Րօպի. - Հայըր, գատէհլէր վէ չիշէլէր իլէ շէրապ տաղըտըյօր ըտըմ:

Ժօզէբէն. - (Կիւյա հայրէթտէ գալմըշ կիպի էլի իլէ չէնէսինի օվալայարագ) զավալը Րօպի, ֆագաթ տօղրույը

սէօյլէմէք իշիւն, Տիւշէսնէլին թասավվուրըտա բէք ֆէնա տէյիլ իտի:

Բօպի. - Օ՛.օ՛, էկէր օ կիւզէլ Գօնթէս օլմասայըտը...

Ժօզէբէն. - Էվէթ, էվէթ հագգըն վար, տօղրուսը օ կիւզէլ գատըն՝ պիզէ չօգ մուավէնէթ իթտի, չիւնքի պիզ տախի քէնտիսինէ բէք էլզէմ իտիք, վէլհասըլ գատընլարըն զաիֆ թարաֆընը պիլիպտէ, անը քէնտի մէնաֆիլի իշիւն իսթիմալ իտէն քիմնէ . . .

Բօպի. - (Սէօզիւնի քէսէրէք) ա՛հ աճապ պիր տահա օ երէ էէշէճէք գարընըն պիզէ լուզումը օլմայաճաճմը. օ պիւսէն նէ օյունլար հազըրլամըշըմ. . . .

Ժօզէբէն. - (Եավաշ պիր սէտայըլա) էվէթ, էվէթ կիւզէլ պիր օյուն լազըմ տըր:

Բօպի. - Եինէ էօյլէ կիւզէլմի տիր:

Ժօզէբէն. - (Էլինի Բօպինին գօլու իւզէրինէ վազ ի տէրէք աղիմ պիր խահիշ իլէ) նէ՞ տէյօրսուն, օ տէրէճէ կիւզէլ, օ գատար լաթիֆ քի, օլուր շէյ տէյիլ. . .

Բօպի. - Թաաճիւպ օլունաճագ շէյ . . . տէմէք քի եէտի սէնէտէն պէրի ասլա պօզուլմամըշ . . . Փագաթ հէր նէ տախի օլսա, կիւզէլլիլինի մուհաֆազա իտէպլլմիշ օլտուղու, հագգընտա խայըրլը օլաճագ տըր. հա՛ էյի խաթրըմա կէլտի տօգթօր, սիզ պանա պիր թագըմ տիւ վանէլիքլէր իթտիրմէքտէն պաշգա հիլ պիր իշտէ մուա վէնէթ իթմէտինիզ . . . Փագաթ ղէմ տէյիլ, պէն եինէ սիզին ճիւմլէնիզիտէ տիւշիւնիրիմ . . . նէ՞ սուլարտասընըլ նէ՞ եարըյօրսընըլ, էվվէլա սէն սէօյլէ պագալըմ. . .

Ժօզէբէն. - Տօսթում, տօղրուսը պէն չիմտի հալիմ տէն չիքեայէթ իտէճէք հիշ պիր սէպէպիմ հօգ . . . գօլէրա էսնասընտա քէօյէ կիթմիշ իտիմ, Փագաթ կազէ թալարտա շու մաալտէ ուֆագ պիր իլան իթտիրտիմ «մէթէպը թըպպիլէտէն մուխրիճ տօղթօր Ժօզէբէն նամ զաթ, իշպու տէհշէթլիւ աֆէթ հէնկեամընտա էօյլէ ֆէվ.

գէլտտէ պիր մերտիւք իթմիշ, վէ օլ տէրէճէ ճանսիրէ-
րանէ չալըշմըշ տըր քի, մումաիլէյհին իճրա իթտիլի իշ-
պու համիլէթ, նէ գատար մէտհու սէնա իտիլսէ ազ տըր»
իշթէ պու մինասիպէթլէ, վէ տահա տօղրուսը՝ Գօնթէսին
մուավէնէթի սայէսինտէ, ազիմ՝ պիր շէօհրէթ գազան-
տըմ . . . հաթտա զաննըմճա, պու կիւնլէրտէ պանա
պիրտէ իֆթիխար նըշանը վէրիլէճէք տիր . . .

Բօպի. - Սահիֆհի սէօյլէյօրսուն . . .

Ժօզէբէն. - Վազաա էհէմիլէթլի պիր շէյ իսէտէ
պու ճիւմէ եինէ,

Բօպի. - Աֆէրին ժօզէբէն . . . էյ Յիւշէսնէլ նէ՞ հալ-
տէ տիր :

Ժօզէբէն. - Յիւշէսնէլ պիլտիլին կիպի, եանի սէֆա-
րէթ սէր քեաթիպի տիր :

Բօպի. - Էլան սըր քեաթիպի հա . . . տէմէք օլուր
քի, արթըգ մէրգումըն Գօնթէսէ իհթիյաճը գալմամըշ տըր:

Ժօզէբէն. - Էօյլէ օլմալը . . . զաթէն Գօնթէսին նու-
ֆուզրտա պունտան էօթէյէ կէշէմէզ իտի, ֆագաթ պի-
զիմ պիշարէ Յիւշէսնէլ, կիւղէլ վէ քիւշիւճէք պիր գարը
էլտէ իտէպիլմիշ իտի . . .

Բօպի. - Եանի ալտաթմըշ ըտը, տէմէք իսթէրսինիզ
տէյիլմի :

Ժօզէբէն. - Հայըր, մատամ Յիւշէսնէլ իշիւն տէյօ-
րում :

Բօպի. - Նէ՞ տէյօրսուն, էվլէնտիմի :

Ժօզէբէն. - Զօգտան :

Բօպի. - Եաշասըն Յիւշէսնէլ . . . էյ Յիւրանտէն նէ՞
եաբըյօր :

Ժօզէբէն, բարմաղընը Սէնթ իլէ Կաթթօնըն պաշ-
լարը արասընտան ուզաթարագ, մէշհուր տիշճի Պօն տը
Մօնֆէրմէյլին եանընտա, քէմալի իհթիշամ իլէ եայըլուպ
օթուրմագտա օլան ալօգաթ Յիւրանտէնիկէօսթէրի վէրտի:

Բօպի. - Պագըն պիր քերրէ, լէֆահը հալտէ եաշա-
մագտա օլտուղու նասիյեսինտէն անլաշըլըյօր, արթըզ
մէրգում իչին իզտիվաճ իթտի տէմէնիզէ հաճէթ եօզ-
զիրա պու ալէմտէ պէօյիւք պիր իշէ թէշէպպիւս իթմէթ
վէ եախօտ էհէմիյէթի պիր մէսնէտէ էրմէք իսթէյէն
ատէմ, միւճէրրէտ պիր գարը ալմալը տըր . . . սագըն
լաթիֆէ իտիյօրըմ զանն իթմէյինիզ հա, պու բէք տօղ-
րու տըր . . . նէ հալ իսէ, Տընիզառ նէ ալէմտէ տիր :

Ժօզէբէն. - Չօգտան տըր կէօրտիւյիւմ եօզ . . . պիր
արա մահրուստայըտը, չիմտիտէ իլահիյէթէ էրմիշ զանն
իտէրիմ . . .

Ժօզէբէն. - Էվէթ, պու պիր նէվ եէնի սէնաթ տըր
քի հէր ատէմէ ուեար, վէ չօգլարընտա իշպու սէնաթտէ
մուվաֆագըյէթ պուլտուգլարը կէօրիւլտի, ֆագաթ պի-
զիմ Տընիզառ իչին պէօյլէ օլմատը . . . չիւնքի մէրգումըն
զարուրէթու սէֆալէթի էսնասընտա, թասմիմ իթմիշ օլ-
տուղու թասավլուրը, հէնուզ մէվգըյը իճրայէ վազ իթ-
մէմիշ իքէն՝ քէնտինտէն չալտըլար, վէ Տընիզառ՝ ալէյհին-
տէ հիւքմ օլունուպտա հապս իտիլտիյի հէնկեամտէ,
քէնտինտէն զիյատէ քեար կիւզար օլանլար, մէրգումըն
խէյալաթընը՝ ճիտտի պիր հալէ վազ իտէրէք, հայըճա
միւսթէֆիտ օլտուլար, ֆագաթ Տընիզառ, ինթիգամըն-
տան վազ կէշէն ատէմլէրտէն տէյիլ տիր . . .

Բօպի. - Ահ եէրէ կէշմէյէճէք Տընիզառ, տօղրուսը
բէք հայլազ շէյ տիր. մէրգումը սօն տէֆա կէօրտիւյիւմ
տէ, ատլիյէ նէզարէթի տայիրէսի էթրաֆընտա սէրսէ-
րիանէ տօլաշան շու միւսիւլէր, վէ մատմագէլլէր իչին,
խըրսըզլարա մախսուս կիզլի լիսան իլէ պիր բըլան գալէմէ
ալըյօրըտը . . . մէրգում, խըրսըզլարըն՝ զէվճէլէրի իլէ
պերապէր օգումաղա ֆէվգէլատէ պիր խահիշլէրի վար
զաննընտա տըր քի, պունլար՝ թէասիւպ վէ էֆքեարը

պաթը լէտէն արի պիր միւէլլիֆ իչին, բէք ալէա միւշ-
թէրիլէր ատտ օլունապիլիլլէր:

Ժօզէբէն. - Մէրգում, օ վագըթտան պէրի չիմաի տա-
հա իլէրի վարմըշտըր . . . հասըլը պու թաաճիւպէ շա-
յան պիր ատէմ տիր . . .

Բօպի. - Էվէթ էվէթ, թաաճիւպէ շայան տըր, վէ
պու կիպի շէյլէր հագգընտա գալէմ օյնաթմագ, մահզա
ճընիգառէ մախսուս տըր, չիւնքի պու խուսուստա մէր-
գումըն մէլէքէսի վար . . .

Մուղիգա չալընմայա պաշլատը, վէ թէքմիլ սալօնտա
ֆէվզէլատէ պիր հարաքէթ միւշահատէ օլունտու:

Այագտա պուլունանլար եէրլէրինէ օթուրտուլար,
վէ մուղիգանըն արգասընտա օթուրան տէլիգանլը տալի,
չըմու հիճապընտան նաչի կէօզլէրինի եէրէ էնտիրմիշ օ-
լան Սէնթին իւզէրինէ, պիր սօն նիկեահ տահա աթֆիլթ-
աիքտէն սօնրա, հաղըրունա իմթիսալ իտէրէք եիւզիւնի
սահնէյէ տէօնտէրտի:

Սէնթ, տէլիգանլընըն նիկեահը թէագըպինտէն գուր-
թուլըր գուրթուլմագ, կէօզլէրինի պիր լօճատան տիկէր
լօճայա կէզաիրուպ, մէզքիւր տէլիգանլընըն՝ սահնէնին
իւզէրինտէ վագը իւք լօճանըն տէրունինտէն պիր սէլամ
թէաթի իթտիլինի կէօրտիւ. մէզքիւր լօճատա գօնթէս
տը վարան օթուրմուշտը քի, օ անտէ հէման մատամ
տը Բօնլըֆօ տալի քէրիմէսի ճիանա իլէ պէրապէր իչէրի
կիրմէքտէ իտիլէր:

Մուղիգա իքինճի ֆասըլը չալմագտա, վէ Սէնթ իլէ
կապթօն տալի քէմալի տըգգաթլա տինլէմէյէ պաշլա-
մըշլար իտի:

Սէնթ իլէ կապթօն, օ անէ գատար արգալարընտա
վուգու պուլան միւքեալէմէնին պիր հարֆընը պիլէ ան-
լայամամըշլար իտի. չիւնքի մէզքիւր միւքեալէմէ, տիկէր-
պինլէրճէ մուհալէրէլէր իչինտէ ղայպ օլուպ, թապիլի

քէնտի խուսուսի միւրեալէմէլէրինէ մանի օլամազ իտի :

Փագաթ օ անտէ՝ քէնտիլէրի սիւքիւթ իթմիլէր , վէ թէքմիլ ագլու ֆիքիրլէրինի , մուզիգանըն հայրէթէնկիզ ահէնկինէ նասպ իթմիլէր իսէտէ , պիլ աքիս արգալարըն տա պուլունան իքի տօստլար , եանի Բօպի իլէ ժօզէքէն , էլան մուհավէրէլէրինէ տէվամ իտիյօրլարըտը . վագաա մէրգուման՝ եավաշ սէտպլըլա գօնուշույօրլար իտի , լաօ ումումի սիւքիւթ իչինտէ՝ խաֆիֆ պիր սէտանըն պիլի Սէնթին վէ Կասթօնըն գուլագլարընա վասըլ օլաճաղը , վէ զիհինլէրինի իշղալ իտէճէյի թապիլի իտի :

Սէնթ իլէ Կասթօն , խահնախահ՝ վէ թաճիզ օլուք ճասընա Բօպի իլէ տօգթօրըն միւրեալէմէսինի տինլէմէք տէ իտիլէր :

Բօպի . - Պու նա՞սըլ օլապիլիր , Գօնթէս եէնիտէն էվլէ՞նմէտիմի :

Ժօզէքէն . - Հայրը , վէ զանն իտէրսէմ պիր տահատա էվլէնմէյէճէք :

Բօպի . - Էվլատը եօ՞գմը :

Ժօզէքէն . - (Ձէնէսինի գաշըյըպ՝ վէ զարիպ պիր սուք ըթլէ կիւլէրէք) Էվլատմը . . . Գօնթէսին Էվլատմը օլ սուն , կիթսէնէ իչինէ . . .

Բօպի . - Նիչիւն օլմասըն :

Ժօզէքէն , հէման պիր շէյ սէօյլէյէճէք իքէն քէնտի սինի զապթ իթտի , վէ սատէ պիր հալ իլէ :

Ժօզէքէն . - Ձէվճի , միւսիւ Տըրօյըն՝ Էվլէնտիլինին ֆէրտասը կիւնի վէֆաթ իթտիլի խաթրընա կէլմէյօրմը :

Բօպի . - Տօղրու տըր . պու վագաա պիւսպիւթիւն խաթրըմտան չըգմըշըտը . . . Փագաթ շու Գօնթէսի պիր տահա կէօրմէք իսթէր իտիմ . . . չօգ շէյ . . . պիլիթմի սին քի պու գարը պիզի թահտը հիւքմիւնէ ալմըշ տըր հօշ պիզտէ անը թութմուշուլա՝ . . .

Ժօզէքէն պաշընը սիւքտի վէ ասլա ճէվապ վիրմէտիլ :

Ֆազաթ Բօպի սէօգիւնէ տէվամ իտուպ :

— Շիմտի նէրէտէ սաքին օլույօր — տէտի :

Ժօղէբէն. — Խանէսինտէն մատէ հէր եհրտէ :

Բօպի. — Էյ խանէսի նէրէտէ տիր :

Ժօղէբէն. — Գասթիլլեօն զօգաղընտա նօմէրօ 4 :

Բօպի. — Շիմտի քէնտիտի օրատա պուլունմազմը :

Ժօղէբէն. — Ասլա :

Բօպի. — Պէյլիս եօգ, պիր քէրրէ թէճըրիւպէ իտէրիմ, պիլիրսին ա', պիզ օ կիճէ քէնտիմիզի զայպ իթմիշ տէրէ-
ճէտէ սարխօշ իտիք . . . վապաա՛ վուգու պուլան հալ-
էր խայալ մայալ, վէ գարանլըգ իշինտէ կիպի խաթրըմա
խութուր իտիյօր . . . Ֆազաթ պէնիմ զաննըմճա օ տէհ-
չէթիւ ճինայէթ . . .

Ժօղէբէն, Բօպինին գօլուն՝ը սըգարագ սուս տուրտը,
չիւնքի պու արա Կասթօն արգասընա տէօնիւպ՝ մէրգու-
մանէ պագարագ թէտգըգ իտիյօր իտի :

Կասթօն, Տօգթօրը բէք ալէա թանըտը, զիրա նա-
սըլքի պիլիրիզ, մէրգում, քէնտիլէրինին Բալէ Բօաեալ-
տա վագը՝ միւսիւ Բօլիպին Օթէլինաէ իգամէթ իթտիքլէ-
րինտէ, բէտէրի՝ Մարքի տը Մայլըբրէնին հէքիմի օլմուշ
իտի. Ժօղէբէն իտէ, Կասթօնը պիր եհրտէ կէօրմիւշ օլ-
տուղունը խէյալ մայալ խաթըրլամագտայըտը :

Բօպի, իթմիշ օլտուղու թէտպիրսիզլիյի ֆէրք իթ-
մէքլէնատիմ օլտու, վէ շաշըրտըղընտան բութ կիպի տօնա
գալտը. Ժօղէբէն, ազիմ պիր ֆիթուրսուզլուգ իպրագը-
յըլա ալթուն կէօզլիլինի, պիր սուրէթը ամիրանէտէ
պուրնը իւզէրինէ եհրլէշտիրտի, Կասթօն տախի՝ պաշընը
թէքրար սահնէյէ չէվիրուպ տինլէմէյէ պաշլատը . . .
.

Մատմաղէլ Ֆալգօն, սէտայի հայրէթֆէզասըյըլա
մատամ Տապալի իլէ պէրապէր՝ եէք ալաղ թէրէննիւմ
իթմէքլէ, վէ պիլճիւմլէ հազըրուն տախի միւթէէսսիր օ-

լարագ մերգումէթէյնի տինէմէքտէ իտիլէր :

Նակէհան սաղ ճիհէթտէ վագը պալգօնըն գաբուսը աչըլտը, վէ ղայէթ թէմիզ կիյինմիշ գուշանմըշ կէնճ պիլ տտէմ, էսմէրճէ՝ ֆագաթ շիրին վէ լաթիֆ սիյմասը իւղէրինտէ նիսաքեարի պիլ մէլահաթ մէնգուշ օլտուլու հալտէ իշէրի կիրուպ, ֆէլիսիյէն Շաբիթօ, վէ ահիպպասը իշինտէ կէօրիւնտի, ֆագաթ մերգումանէ սէլամ վէրմէք սիզլին էլինտէքի տիւրպիւնի, սահնէնին սաղ ճիհէթի իլք լոճալարընա տօղրուլթտու, վէ սէրի պիլ նիկեսահ աթֆ իթտիքտէն սօնրա արգասընա տէօնիւպ տըշարը չըգտը :

Շախսը մերգումըն վիրուտի, սալօնտա պուլունան հուզզարը տիւշարը հայրէթ իթմէքլէ, բէք չօղը եալալ պիլ սէտայըլա,

— Եսպանի Մարգի տիր . . . կիւզէլ Մարգի քէն տիսի տիր . . . - տէմէքտէ իտիլէր :

Ճիւմլէ հաղըրուն, եիւզլէրինի սահնէտէն չէվիրուպ քիսի բարմաղըյըլա, վէ քիսի տալիս եէլբագէսի ուճը իլէ սաղ ճիհէթտէքի պալգօնը պիլի պիրլէրինէ կէօթէրտիլէր իսէտէ, ֆագաթ մահալի մէզքիւրտէ, ֆէլիսիյէն Շաբիթօ իլէ ըիւֆէգասընտան մատէ քիմնէյի կէօրէմէտիլէր,

Բօպի, հաղըրունըն պու հալինի կէօրմէքլէ տօգթօյ ժօղէրէնէ խիթապէն,

— Նէ վար ալլահասէն - տէյու սուալ իթտի :
Ժօղէրէն. - Մարգի տիր :

Բօպի. - Աշինալըղընըզ վարմը :

Ժօղէրէն. - (Պիր մըգտար թէրէտտիւտ իթտիքտէն սօնրա) հայըր . . . սէն անը թանըմասըն . . . մէրգում՝ շիմտի պու վագթըն արսլանը տըր, մասալլարա մախսուս աղրէպ պիլ էօմիւր կէշիրտիյինտէն, ճիւմլէնին նազարը տըգգաթընը ճէլպ իթմիշ, վէ ումըմըն թէհայիւրինի մուճիպ օլմուշ տըր, հէրքէս անըն հագգընտա սէօյլէշիր, վէ գատըն իլէ՝ էրքէք պիլճիւմլէ մէրգումա հիւանի գապու :

լիցեթ ըզհար իտէրէր, վէհասըլ պու շախս՝ ումումըն նազըլսը տըր . . .

Բօպի. - Է՛յ պունլարը անլատըդ, ֆագաթ քի՛մ տիր վէ նէ՞ իսմ իլէ եատ օլունուր:

Ժօզէբէն. - Պու տէլիգանլը, Մարգի կասթօն տը Մայլըբրէ թէսմիյէ օլունուր:

Կասթօն պու սէօղիւ իշիթտիյինտէ, թա գալպի տէրունինտէ պիր լէրզէ հըսս իտուպ պաշտան այաղա գատար թիր թիր թիտրէտի:

Պու արա մատամ Գօնթէս տը Վարանըն լօճասը գաբուսը աչըլար, վէ Մարգի տը Մայլըբրէ իսմինին, աղըզտան աղըզա թէլաֆֆուզ օլունտուղունը կասթօն թէքըար իշիթտի:

Ատէթա ըիւյա կէօրիւյօր զաննընտա պուլունան պիշարէ կասթօն, մատամ տը Վարանըն լօճասընա կիրէն շախսը կէօրէպիլմէք իշիւն եարը պէլինէ գատար ասըլտը:

Փագաթ իլք սահնէնին սըրգաֆը, մէրգումըն պաշըլնա մանի օլմագլա, լօճանըն թա էօնիւնտէ օթուրան մատամ Տիան տը Պօնինին, կիւլ եանագլարընը եօխչալուպտա, մէրմէր կիպի պէյազ ումուղլարը իւզէրինէ սարգըլմըլ օլան զայէթ լաթիֆ, վէ իրէքքեարի քեսաքիւլլէրինտէն պաշգա պիր շէյ կէօրէմէտի:

ԵՆԵԻ ՔԵՍՊԸ ՇԵՕՀՐԵԹ ԻԹՄԻՇ

ՊԻՐ ԱՏԵՄ

Պիր գաչ սանիյէ գատար՝ ճիւմէ հաղըրունըն կէօզէրի մատամ տը Վարանըն լօճասընա աթֆ օլունտուլար:

մեզ քիւր լօճայա տուխուլ իտէն շախս, թէքմիլ հուզզա-
րըն մերագընը թահրիգ իտիյօր ըտը :

Պունտան էվվէլքի ֆասըլտա թավսիֆ (պատմութիւն)
գըլընան իքի նէֆէր աշիւֆթէլէրին սիյմալէրի, մերագ՝
վէ սապըրսըզլըգ աթէշի իլէ եանըպ թութուշարագ, Բօ-
արէնին՝ էլինտէն տիւրպիւնի ալմագ իշիւն, մերգոււմը՝ հէր
իքիսի քէնտի թարաֆընա չէքիշտիրիպ տուրույօր իտի-
իքի աշիւֆթէլէրին պէօյիւյի օլան Պէպէլ նամ՝ գըզ, տօս-
թը Բօարէյի մուախէզէյէ (յանդիմանել) պաշայտուպ,

Մ՛հ Բօարէ՝ նէ գատարտա խօտբէրէսթսին, եալընըզ
քէնտիին տիւշիւնիյօրսըն, պըրագ քի պիր քէրրէճիքտէ
պէն պագայըմ - տէմէսի իլէ, Մինեօն թէսմիյէ գըլընան
ըէֆիգէսի տախի՝ մերգոււմէյէ իմթիսալ իտէրէք, իսթիւ-
զաքեարի վէ մուհագգիրանէ սուրէթտէ քէլամէ աղաղ
իտուպ,

— Եօգ տօլրուսը բէք թէրպիյէլի տիր, նէզաքէթի-
նէ հիշ տէյէճէք եօգ . . . - տէտի,

Պէպէլ, թագրիպէն եիրմի եաշընտա, չէն մէշրէպ,
խահիշէր, խօվարտա միզաճ, զէվգու սէֆահաթէ մայիլէ,
եէր իշէր, կիւլէր սէօյլէր, օյնար սըշրար, շարգը օգուր-
վէլհասըլ հէր վէշհ իլէ աշինասընը էյլէնտիրի պիր աշիւֆ-
թէ իտի, էզ ճիւմլէ մերգոււմէ չէֆիգիւլ պալ, վէ ըզ-
գաթըլը օլուպ, հաթտա լազըմ կէլտիյի հալտէ կէօզ
եաշը տախի տէօքէն պիր գըզ իտի:

Մինեօն, օն ալթըր եաշընտա, կիւզէլ, հազըր ճէվապ,
ազ չօգ նաթըգարէրտազ պիր գըզճըազ իտի, մէրգոււմէ,
ֆըրսաթընա տիւշիւրտիւյինտէ օյնար կիւլէր, կեահ գա-
նարեա գուշը կիպի ճըր ճըր սէօյլէր, վէ կեահտա սիյմա-
սը թէմթինլի պիր վագար քէսպ իտէր իտի. Մինեօն, օ մա-
գուլէ ալիւֆթէկեանըն, աշինալէրին էյլէնտիրմէք իշիւն
պաշ սէրմայէլէրի օլան, պիր թագըմ ախլագու էտէպի-
յաթէ մուղայըր ատի վէ գապա թիւրքիլէրի պիրմէգ իտի:

չինքն մերգումէ, հիւսնի ախլագըն խարիճինտէ օլան րօմանլարը՝ հէնուզ օգումամը շ օլտուղունտան, քէնտի սատէ վէ թապիյի պօշպօղաղըզը, մէյիսնէ վէ . . . ալէմինին հէգէհանլէրինտէն արի վէ պէրի իտի :

Մինեօն, Տըրակօն մախլասընը թաշըմագտա օլան՝ նազէռ նամ տէլիգանլընըն նըշանլըսը իտի :

Պէպէլ վէ Բօարէ, րէսմի իզտիվաճը թահգիր իթմէքտէ իտիլէր :

Պէպէլ. - (Սէօղինէ տէվամ իտէրէք) տօղրուսը պուհահալար հիհիլէր, բէքտէ հազղ օլունուր շէյլէր տէյիլ տիր . . . Բօարէ էլինտէքի տիւրպիւնի պիւրաղտա պիղէ վէրմէյէ հիմմէթ իտէրմիսին :

Մինեօն. - (Իշինի չէքէրէք) «պու թէաթրօնըն ֆիյաթլարը, Ֆօլի Յըրամաթիք թէաթրօսընըն ֆիյաթընտան տահա բահալը տըր» տէմէլէրի թօհաֆ տէյիլմիտիր . . . Իշթէ պունա թէաթրօքէրվէրլիք տէնիլիյօր :

Տըրակօն. - Հահ հահ Ֆօլի Յըրամատիքմի . . . օ թէաթրօտան պըզան սէն տէյիլմիլիտին, սէն քի . . . Ֆազաթ պիլիւրսինա՝ էօյլէ հագասը գատիֆէլի էէչիլ մանթօ կիյմէքլէ, Ֆօլի Յըրամաթիք թէաթրօսընա կիտիլէմէզ :

Բօարէ, թէտգըգաթընը պիթիլմիշ օլմաղըլա, տիւրպիւնի Պէպէլէ թագտիմ իտէրէք,

— Շու իլք Ագթըրիսթ նէ գատար չիրին տիր. ֆազաթ թարթըլսա էլլի տիրհէմ կէլմէզ. հէման բարմաշընըն ուճույըլա գալտըրա պիլիւրսին - տէտի :

Պէպէլ. - Ա՛հ նէ գատար կիւզէլ նէ գատար չիրինտիր: Մէրգումէլէրին արգալարընտա պուլունան սանտալէլէրին պիրինտէ օթուրմուշ օլան (գօգօզ), ֆազաթ մուսիքի շինաս պիր ատէմ :

— Ազըճըզ սիւքիւթ իթմէյէ հիմմէթ պույուրունուզ մատամ, զիրա մուզիգանըն սէտասընը իսլալ իտիյօրսունուզ - տէյինճէ,

Պէսէլ, երեւոյնի չէվիրուպ՝ վէ ինճու կիպի պէյազ տիշէրինի կէօսթէրէրէք, մէրգում գօգօղ մուսիքի բէր-վէրին պուրնունա տօղրու սիւրէքլի պիր գահգահա սալը վէրտի :

Մինեօն. - (Յիւրպիւն իլէ պագարագ քէնտի քէնտի-նէ) զարիպ շէյ . . . մէկէր գարըլարտան չօգ զիյատէ կիւղէլ էրքէքտէ պուլունապիլիր իմիշ - տէմէքտէ իտի :

Բօարէ, ումումա այրտ օլան տիւրպիւնի թէքրար ա-լըպ պագտըգտան սօնրա նազէուէ տէօնէրէք :

— Պահա իտէրիմ քի, շու եապանի Մարգի տէնիլէն զաթ, սէնտէն վէ պէնտէն զիյատէ եապանի տէյիլ տիր - տէտի :

Պէսէլ. - Տօղրու տըր, նասիյէսինտէ եապանիլիք հալի միւշահատէ օլունմայօր,

Մինեօն. - Օնտան գաթինազար, եապանիլէրին տէ-րիլէրիտէ՝ էքսէրի սիյահ օլուր :

Յըրակօն մախլասըյըլա նազէու թէսմիյէ գըլընան զաթ, թագրիպէն օթուզ եաշընտա, իրի վիճուտը, կիւս զէլ, վէ սաֆտէրուն պիր տէլիգանլը իտի. մէրգում միւ-վէսվիսանէ պիր նիկեահ իլէ, պիր Մինեօնըն վէ պիրտէ Բօառէնին երեւոյնէ պագտը, շիւպհէսիզ պու ատէմ, օլ էսնատէ եէքտիկէրինտէն ֆարգըլը իքի հըսսիյաթ ալ թըն-տա պուլունույօր իտի. պունլարտան պիրի՝ վատինէ ինճազ իթմէմէք գօրգուսույըտըքի, պու տույզու՝ մէրգումըն իւղէրինէ պիր գուվվէյի ֆէվգէլատէ իլէ հիւքմ իտիյօր ըտը, վէ տիկէրի տախի, աըգատաշը Բօառէնին հէր սէօ-զինէ, վէ հէր պիր մուամէլաթընըն, աքսիսինի սէօյլէմէք վէ եաքմագտան հըսս իթտիյի մահզուվիյէթ օլուպ, պու հալ տախի քէնտույէ ատէթա թապիլաթ օլմուշ իտի :

Նազէու. - (Սղըր պիր թէլաֆֆուզ իլէ) սիյահ օլմաթը խուսուսընտա պիր շէյ տէյէմէմ . . . ֆագաթ եապանի... պու հալ կէօրիւլմէմիշ պիր շէյ տէյիլ տիր . . . իշթէ մա :

ղարատաքի եապանինն տերիսի, ատէթա էթ րէնկին-
տէ տիր:

Բօառէ. - Հայտէ շաշգըն սէնտէ, օ տէտիյին քէնտի
տէրիսի րէնկի տէյիլ տիր, իլլա կիյտիյի րուպասընըն րէն-
կինտէն օ հալտէ կէօրիւնիյօր:

Նազէռ. - Նէմէ լազըմ նէ օլուրսա օլսուն . . . Նիհա-
յէթ եապանի տիրա . . . Բօլ-Վէրթին կիպի . . . օ տախի
Ամէրիգատա տօղմուշ տըր:

Պէպէլ վէ Մինեօն, իշպու միւճատէլէյէ միւտախէլէ
իթմէք իսթէմէյուպ, նազարը տըգգաթլարընը սահնէյէ
տօղրու չէվիրտիլէր, վէ Նազէռ տախի, Մարգինին տօղու-
շունը, վէ թէրճիմէյի հալինի, մուճաիլէյին մօպիլաճը-
սընտան իշիթմիշ օլմաղըլա, քէնտի տախի ուզուն ուզա-
տըյա Բօարէյէ նազլ իթմէյէ պաշլատը:

Բօարէ. - (Մուխաթիպինն սէօգիւնի խիւլասա իտէ-
րէք) նէ հալ իսէ պէն պահօ իտէրիմ քի, պու տախի սէ-
նին վէ պէնիմ կիպի, Նիհայէթ պիզիմ գատար պիր եա-
պանի տիր . . .

Պու մատտէ հազգընտա՝ սու պէ սու (կողմ՝ կողմ)
վէ հաթտա սալօնտան Բարատիյէ գատար պիր չօգ կիւֆ-
թու կիւլէր (խօսակցութիւն), վէ հէքեայէլէր սէյլէնմէք-
տէ, վէ օլ տէրէճէ պիր զուլղուլէ բէյտա օլմագտայըտը
քի, մատմազէլ Ֆալգօնըն միւէսսիր, վէ հայրէթէֆզա սէ-
տասը, մէզքիւր վէլվէլէյէ անճա զալէպէ իտէպիլիյօրտը:

Ֆէլիսիյէն Շարիթօ, Ժ-Պ-Ս-Դ-Մանկէն իլէ պէրապէր,
հուզղարըն իպրազ իթտիյի ֆէվգէլատէ մէրագու թէլա-
շընա թաաճիւպ իթմէքտէ իտի. մէրգումըն զիւյիւմինճէ,
եալընըզ քէնտիլէրի իլէ Ֆարսալ տուգասընըն օղլու Պա-
ռօն Բըրիւնօ, վէ միւսիւ Պօն տը Մօնֆէրմէյլ, իշպու մէ-
րազա սիբէր օլմայա իսթիհգագլարը վար իտի. թէմքինլի
պիր հալ իլէ սիւքիւթի իսթիյար իտէն ավօգաթ Տիւրան-
տէնտէն մատէ ճիւմլէսիտէ, կեահ ճիտտի, վէ կեահտա

լաթիֆէ թարգմտելա՝ պէյհուտէ եւրոտէ՝ պօղաղլարընը
գուրուտուրճասընա, եապանի Մարգինին հագգընտա գօ-
նուշմագլա պերապէր, պաղէն տախի քէնտի մահմիլէրի
պուլունան, Բալմիրի, Սիտօնի, վէ Աթէնայիս նամ զէվա-
թըն մէհարէթու էհլիյէթլէրի խուսուսընտա միւճատէլէյէ
կիրիշիյօրլար իտի. մուախարէն՝ քէնտիլէրինին չօղ տէֆա
ղիյարէթ իթտիլէրի էնճիւմէնին երլուրզը ատտ օլունան,
մատամ Սէն Ֆարամօնըն օ կիճէքի զայպուպէթի տախի,
պէյնլէրինտէ մէվզույի պահս օլմուշըտը:

Նիշայէթ իւլէմի, եապանի Մարգինին իսմինին միւ-
քէրէրէրէն թէլաֆֆուզ օլունմասը, մէրգումանըն սընըրլա-
րընը թահրիգ իթմիշ օլմաղըլա, Շաբիթօ, Մարգիյի, ֆի-
րումայէտէն կէլմէ պիր շախս զանն իթտիլի կիպի, Պառօն
Բիւրինօ տախի, մէրգումըն ասալէթը զաթիյէսի հագգըն-
տա աչըգտան աչըղա չիւպհէսինի պէյան իթտի:

Ֆիլհագըզա՝ ումըմըն մէրագընը թահրիգ իտէն պու-
շախսըն նասիյէսինտէ, նէճապէթ վէ ազամէթէ պէնղէր
պիր շէյ միւշահատէ օլունույօր իտի. պու զաթ՝ հէնուզ
տէլիգանը օլուպ, (սիյմասընըն ճիւլվի էսմէրլիյի, էվգաթ
կիւզար օլտուղու ըգլըմըն կիւնէշի թէէսիրինէ համ օլու-
նուր իտի իսէտէ) էզճիւմէն ելինէ գատիֆէ կիպի նաղիք վէ
նէրմ պիր տէրիյէ մալիք օլտուղու պէլլի իտի. կիւզէլ վէ
սիյահ սաչլարըլա մուհաթ, վէ շէպապէթէ մախսուս օլան
բագու պէրրագ անը, իրի վէ սիյահ կէօղլէրինտէ միւս-
թէպան խօշ վէ բարլագ պիր էսէրը թէճատիւր, զօնչէ կի-
պի գաբալը վէ թէրու թագէ տիհանը, վէ լէպը լալի իւ-
զէրինտէ, քէման գաչլարընըն կէօրկէսի զանն օլունան հէ-
նուզ պիթմիշ, վէ պէլլի պէլլիսիզ այվա թիւյի պըյըգլա-
րը, մէրգումըն հիւսնի անը մէլահաթ պէյանընը իքմալ
իտիյօր իտի:

Մէրգում, օրթա պօյլու տէնէմէղ սուրէթտէ գըսա-
րագ իսէտէ, Ֆագաթ թէնասիւպը էնասմընը կէօրէնլէր:

գամէթինն ուզուն՝ եա գըսա իտիյնէ ասլա տըգգաթ իթմէյէճէքէրի տէրքեար իտի . պու շիրին վէ շայանը հայ-րէթ մահպուպը նէզաքէթ ուսլուպըն , մալիք օլտուղու հիւսնի լէթաֆէթինն պիր նօգսանիյէթի օլսա իտի պիլէ , օ տախի վիճուտինն նիսաքեարի միւտէվլէրլիյի , վէ թար-զու թավընտա կէօրիլէն դարիպ պիր հալ իտի :

Ֆազաթ , Մարգի Կաթօն տը Մայլըբըէ թէսմիյէ գըլընան պու կիւզէլ տէլիգանյը , գա՛շ եաշընտա օլա-պիլիր իտի – ագալլի եիրմի իւշ եաշընտան զիյատէ տէյիլ իտի :

Չօդ տէֆա՝ ինսան , եիրմի եաշընը թէճալուզ իթմէ-տէն , եանի հէնուզ հալի չէպապէթտէ իքէն , վիճուտի ազալարը՝ գատըն քէմիքլէրի միսիլու ինճէ վէ նազիք գա-լըպ , սօնրատան էրքէքիք հալինի քէսպ իտէր օլտուղու-կիպի , պու տէլիգանյընըն վիճուտի նազիքլիյի տախի , օ գապիլտէն օլաճաղընա թէսլիմ օլունմալը տըր :

Մարգի՝ լօճայա կիրուպ , էվլէլա միւսիւ տը Վարանըն էլինի սըտգը , վէ պատէհու էօյլէ պիր վազիյէթլէ լօճանըն իչէրիսինէ տօղրու կէլտի քի , պալատէ վասֆ իթտիյիմիզ կիպի , մէրգուլմըն եիւզիւնի կէօրէպիլմէք իշիւն , ֆէվգէլ-ատէ պիր մէրադ իլէ եարը պէլինէ գատար էյիլմիշ օլան Կաթօնըն կէօղլէրի , մատամ Յիւան տը Պօլնինին սարը վէ խէմպէ խէմ (խոպոպիք) քեաքիւլլէրինտէն պաշգա պիր շէյ կէօրէմէզ օլտու :

Մարգի , իշպու վապիյէթտէ չօդ տուրմայուպ Գօնթէ-սին տէսթինի բուս , վէ մատամ Տիւանայէ տախի թէպէ-սիւմ իլէ պիր սէլամ վէրտիքտէն սօնրա կէրույէ չէքիլիպ , լօճանըն արգա ճիհէթինտէ մէվղու սանտալեէլէրին պի-րինտէ , վէ Գօնթէսին թա եանընտա օթուրտուղունտա , Գօնթէս տը Վարան մէրգուլմա խիթապէն ,

— Պու կիճէ Ֆալգօն , թէհայիւրէ շայան պիր մէհա-լէթլէ թէրէնիւմ իտիյօր – տէտի :

Մարգինին վերտիյի ճեվապ, օ էսնատէ՝ մուզիգանըն՝ վուրտուղը շիտէթլի պիր ահէնկին իչինտէ շայպ օլուպ տուլուլամատը իսէտէ, ֆագաթ Գոնթէս՝ շիւպհէսիզ տուլ մուշ օլմալըյըտը քի, եանագլարընտա պէլլի պէլլիսիզ պիր գըզարթը բէյտա օլուպ, կէօզլէրինի էօթէյէ չէվիրտի:

Տիւշէս տը Գօմբանս Մայլըբրէ, պիր տագըգատէն պէրի էլինտէքի տիւրպիւնի Տիւշէսնէլին իւզէրինտէն գալ տըրուպ, Մարգինին իւզէրինէ տօղրուլթմուշ օլտուղու հալտէ զէվճինէ խիթապէն,

— Կիւզէլ պիրատէրզատէնիզ միւսիւ Մարգի ճէնապլէրի, մատամ տը վարանը չօգճա զիեարէթ իտիյօր օլմալը - տէյինճէ, Տիւգ տը Գօմբանս Մայլըբրէ, կէօզլէրինի բագիզէ Սէնթին լուխատըր բիւր էնվարընտան չէվլիւրուպ եիւքսէք սէտայըլա,

— Հայրէթէնկիզ շէյ տիր - տէմէսի իլէ, զէվճի մատամ Տիւշէս խիթիհզա իլէ գահգահ կիւլէրէք,

— Միւսիւ Տիւգ, կէօրիւյօրում քի սիզ տայիմա տէլիգանըլ հալինտէ սինիզ, վէ պէն իսէ պիլ աքիս իհթիյարլըղա եիւզ թուլթմուշ օլտուղումտան, սիզի ասլա գըսգանմամ. . . պուճտան գալթինազար, սիզին օ թէլաֆիուղ իթտիյինիզ «հայրէթէնկիզ» լուղէթին, մատամ տը վարանա տախի շումուլի օլապիլիր, վէ իշթէ պու հալ իլէ Մարգի ճէնապլէրի, հիւսնու մէլահաթը թագաիր իթմէք խուսուսընտա, պիր եապանինին տախի էհլիյէթի օլապիլիր օլտուղունը իսպաթ իտիյօրլար - տէտիյինտէ, Տիւգ նէզաքէթսիզ պիր հալ իլէ մէրգումէյէ ճեվապ վիրուպ,

— Մէզքիւր լուղէթ, միւսիւ Տիւշէսնէլ իչին տախի խիթիմալ օլունապիլիր - տէսի,

Տիւշէս, պէլքի պու սէօզտէն գըզարտը իսէտէ, ֆագաթ զալթէն եիւզիւ պօյալը օլմաղըլա աչիքեար օլմաղըլ վէ հէման տուտագլարը արասընտան եավաշ պիր սէտայըլա սէօզէ աղազ իտուպ,

— Միւսիւ տիւզ, պու խուսուստա եանըլըյօրսունըզ զանն իտէրիմ, զիրա միւսիւ Յիւշէսնէլ, ասալէթիւ պիր սէֆիրին զէվճէսինէ ինթիսապ իթմիշ տիր . . . - տէտի :

Տիւզ պու էսնատէ, պիրատէրզատէսինին՝ եանի «ԵԱՊԱՆԻ» Մարգինին քէնտույէ վէրտիյի սէլամէ մուգապիլ, խաֆիֆ սուրէթտէ սէրֆիրու իթտիքտէն սօնրա, թէքրպր օթուրտուղու զօլթուղըն իշինտէ եան կէլտի, վէ աշիքեար իթմէքսիզին նիկհահընը, միւթէմատի մատամ կէա վէրէսին էթրաֆընտա՝ բէրվանէ կիպի տօլանմագտա օլան Յիւշէսնէլ իլէ քէնտի զէվճէսինէ, եանի մատամ Յիւշէսնէ վէ Յիւշէսնէլտէն Մարգիյէ տօղրու աթֆ իտուպ տուրույօր իտի. պու էսնատէ մէրգումըն դաշլարը չաթըլմըշ, անլընըն պուրուշուգլարը չուգուրլանմըշ, վէ կէօղլէրի իշինտէ՝ մագպութ պիր հիատէթու շիտտէթ իմարէսի նագշ օլունմուշըտը. Տիւզ տը Գօմբանա Մայլըբրէնին պու հալինի հէր կէօրէն, միւճէրրէտ պու իւշ շախս, եանի Յիւշէսնէլ իլէ զէվճէսի, վէ Մարգի, մէրգումըն էօմրիւնի մուպթարըպ վէ միւքէտտէր իտիյօրլար զիւյիւմիւնէ զահիպ օլաճագտը :

Տիւզ, կէօղլէրինի էնտիրիւպ տէրին պիր միւլահազայէ տալմըշ իքէն, զէվճէսի Յիւշէս տալի՝ մէրգումըն հալինի թէճէսսիւսէ պաշլատը. վագաա մէրգումէնին պագըլընտա՝ նէ մուհապէթ, վէ նէտէ էսէրը ատալէթ պուլունմայուպ, իլլա ֆութուրսուղլուգ վէ պէզկինլիք հալի մէվճուտ կէօլիւնիյօր ըտը :

Մէրգումէ, պիր գատընըն՝ պիր էրքէք եանընտա պուլունտուղունտա, հըսս իտէկէլտիյի տույղուտան պիւսպիւթիւն պի պէհրէ պուլունտույօր ըտը :

Փագաթ մէզպուրիէ՝ զէվճինի էվվէլա սէվմիշ, պատէհու սօումուշ, մուախխարէն թահգիր իթմիշ, վէ էն սօնրա տալի, պիր մահքիւմ, քէնտի շէֆգաթսըզ հաքիմինտէն նասըլ գօրգարսա, Յիւշէս տալի, զէվճինտէն այնի

տէհչէթի հըսս իթմէյէ պաշլամըշտը :

Լաքին չիմտի, պու կէշմիշ վէ նապէտիտ օլմուշ տույ-
ղուլար, եէքտիկէրի իլէ գարըշարագ, ումումի պիր տույ-
ղուսուղուգ, վէ պիր հալի պի ֆիթուրի քէսպ իթմիշ
իտի . . .

Հէրքէս մատամ տը Վարանըն լօճասընտա կէշէն հալ-
լէրի թէտգըգ իթմէքտէ իտի, պու արա նուռի նամ Ագ-
թրիսթ սահնէյէ կիրմիշ իտի :

Մատամ Տիան տը Պօն, դըզ գարընտաշը Գօնթէս
միսիլլու կիւզէլ պիր գատըն օլուպ, կիւյա սահնէյէ պա-
դըյօր կիպի կէօրիւնիւյօր իսէտէ, ֆագաթ հագըգաթէն
էլինտէքի տիւրպիւնի ալթընտան, վէ կէօզիւնին ուճու-
յըլա, Մարքիյի թէճէսսիւս իթմէքտէ իտի. հալ պու քի
պու թէճէսսիւսէ եանլըշ մանա վէրիլմէմէլի տիր. Տիան,
կէնճ վէ կիւզէլ Մարգինին հիւսնիւնէ աշըզ օլմուշտա,
անըն իչիւն մէրգուլը թէտգըգ իտիյօր զանն օլունմասըն,
պու պադըշըն՝ պիւթիւն պիւթիւնէ պաշգա պիր սէպէ-
պի վարըտը, շէյլէքի, Մարգի՝ սալօնըն վէլվէլէսինտէն
պիլիսթիֆատէ, ֆըրսաթ պուլտուգճա Տիանըն պէյլիք
հէմլիքէսինէ զայէթ կիզլի պիր սէօզ սէյլէր, վէ մէրգու-
մէնին տախի եիւզլէրի աթէշ կիպի գըզարըր իտի. իշթէ
Տիան, մահզա պու սէպէպլէ Մարգինին հալինէ հասըլ
նազարը տըգգաթ իտիյօրըտը :

Մատամ Տիան, հէնուզ պիր գաշ կիւնիւք էլլի իտի :

Մէրգուլմէ, օն սէքիզ եաշընտա զայէթ թէրպիլէլի,
ազ չօգ ալիմ, ֆագաթ միւթէասըպէ (մոլեռանդ), պարիտ
կէօնիլլիւ, վէ մահտուտ ֆիքիլի պիր գատըն օլուպ,
կիւզէլ քեաքիւլլէրէ, թաճիւպէ շայան թէրու թազէլլիյէ
լաթիֆ վէ ճազիպ պիր սիմայէ, վէ թէնասիւպլի պիր գա-
մէթէ մալիքէ իտի. մէրգուլմէնին թահիլ իթմիշ օլտուղու
թէրպիլէ, հիւսնի ախլազընը մուհտֆազայէ քեաֆի օլուպ,
մահտուտ ֆիքիլի, նիսա թայիֆէսինէ մախուս օլան պիլ

ճիւմէ վահի վէ ճիտտի մատտէլէր իլէ մալամալ իտի .
մա մաֆիհ մէզպուրէնին՝ պիր տէրէճէյէ գատար միւթա-
լաթը հազըզի օլմաղըլա , շու հալտէ էկէրչի զէքի տախի
օլմուշ օլայըտը , պէլքի քեամիլէն խայըրխահ պիր գատըն
օլուր իտի :

Տիան կիպի զահիտէ , աֆիֆէ , բէրհիզ քեար , ֆագաթ
սատէ տիլ պիր գըզճըազըն թէրպիյէսինէ էզ ճանուտիլ
ղայրէթ , վէ տըզգաթը թամմէ լազըմ իքէն , վալիտէսի
մատամ Բօնըլօ , վագաա շայսնը հայրէթ ֆագաթ պօշ
գաֆալը պիր գատըն օլմաղըլա , քէրիմէսի Տիանը , թա
հիյնի սէպավէթինտէն պէրու եապանճը էլլէրէ թէվտի
(յանճնեւ) իթմիշ իտի :

Եաշատըղըմըղ իշպու ասըը հազըրտա , զայէթ աղ-
լէպ վէ հարիք իւլատէ պիր մէքթէպ վար քի , անըն թա-
լէպէլէրի , էքսէրիէն զահիտ ֆամիլեալարը քէնտիլէրինէ
մուգայէտ , վէ ստէթա զէնճիրպէնտ տինտարլար իթմէյէ
սալաշըրլար , պունլար՝ սէպիւքմաղապանէ (անիմաստ)
սէօլլէր , վէ մանալէրի անլաշըլմաղ շաիրանէ թապիրլէրի
հալի , պազը քիթապլար մէյտանը ինթիշարէ վազ իտուպ ,
կիյա բուհանիյէթ՝ վէ զահիտանէ բէրհիզ քեարըզ սու-
րէթի ալթընտա , տէրէճէյի նիհայէտէ միւհիւք , վէ շա-
եանը նէֆրէթ օլան պիր նէվի բէֆաղիլիք (հերճուածու-
ղութիւն) մէյտանէ չըգարտըլար , վէ եախօտ մուգատտէ-
մա մանիքէլիլէրին (*) նապէտիտ օլմուշ օլան նէֆրէթամիզ
ղիւլիմլէրինի թազէլէտիլէր :

Պունլարըն կիրուհի ֆուզէլատէն՝ վէ էհլի թագվա
(հաւատացեալ) քիմնէլէր օլտուգլարընա շիւպհէ օլուն-
մայուպ , իլլա զիւհտու թագվանըն տէրէճէյի նիհայէսինէ ,

(*) Մանիքէլիլէր , պիւսպիւթիւն թէէհիւլտէն քէֆֆը
եէտ իթմէյի վազ իտէր պիր զիւմրէյի բէֆաղիյէ (աղան-
դաւոր) իտիլէր :

վէ ատէթա մէճնունլուղա գատար վասըլ օլտուգլարըն տան տըր քի տիւչարը իսթա օլույօրլար . պու կիրուհա պիր միւէլլիֆ, վէ եախօտ մէշուր պիր շիր տէլալէթ ի տէր քի, անլէրէ միւքեաֆաթէն՝ Ակատէմիատա քէնպիլլէրինէ պիր սանտալեա վէրիլիր, ֆագաթ բանղէհիր սըֆաթը ալթընտա, վէ եախօտ իւէլաս խոհի պիր մուսլիհէ մագամըլըլա թէպլիղ օլունան պու զէհր, տահա զիյատէ մուխաթարալը վէ մուհլիք օլաճաղը պէտիհի օլմաղըլա, կիրուհը մէգքիւրըն իպնաու ինչա իթտիքլէրի իչպու տէհշէթիւ Մապէտին (աղօթատեղի) էթրաֆընա, միւհքէմ պիր ոէտա չէքմէք, նամուսլը վէ էհլի ինսաֆ ատէմլէրին վաղիֆէլէրինտէն տիր զանն իտէրիղ :

Մէրգումանըն պաթըլ զիւլիւմլէրինճէ, իզտիվաճ իթմէք ալֆ օլունապիլիր իսէտէ, զէվճ օլմագ գաթիէն մէքնու իտի :

Իչթէ Տիան, պու կիպի էֆքեարը պաթըլէ իլէ մէլուֆէ պիր թէյզէսինին, թահտը հիմայէյի թէասիւպանէսինտէ պէօյիւմիւշ վէ թէրպիյէ օլմուշ օլմաղըլա, թէհհիւլ մատտէսինի, ճէնապը վաճիպ էլվուճուտ հաղըթլէրինին թէհարէթը Իլահիյէսինէ (աստուածային մաքրութեան) գարչու պիր հագարէթ, վէ աղիմ պիր քիւֆը ատտ իթմէքաէ իտի :

Պու հալ իլէ Տիան, եանընտա օթուըան՝ վէ քէնտիսինի ֆէվգէլատէ վէ ատէթա մէճնունանէ պիր մուհապէթ իլէ սէվէն, կէնճ վէ զէնկին միւսիւ տը Պօն իլէ թէհհիւլ իթմէսի իլէ, քէնտի հալու վաղիյէթինէ, վէ տահա տօղրուսը՝ թէզէվիւճ հագգընտա օլան էֆքեարը պաթըլէսինէ մուղայըր պիր մուամէլէտէ պուլունմուշ ատտ օլունամագ իտի :

Ձիւնքի Տիան, զէվճի հագգընտա ասլա նէֆրէթ վէ ատաւլէթ հըսս իթմէյուպ, մահգա քէնտիսի՝ մէրգում իչին պիւսպիւթին պիկեանէ իտի . . .

Պու էսնատէ, մատամ տը վարանըն ըծասընտա ալ-
թը քիչի մէվճուտ իտի, էշխասը մէգքիւրէ՝ պիրիպիրէ-
րինէ ագրապա օլմաղըլա, սըգը պիր մինասիպէթլէ եէք-
տիկէրէ մէրպուլթ իտիէր, եալընը Մարգի տը Մայլըբրէ,
պու ֆամիլէատէն օլմայուպ՝ մէրգուլման իլէ գաթան մի-
նասիպէթի եօղ իտի, ֆապաթ ումուզընտա պուլունան կի-
րան պահա շալըյըլա, ումուլմըն նագարը տըգգաթընը ճէլպ
իթմէքտէն ասլա սըգըլմայան, օ շայանը հայրէթ մատամ
Բոնըլօտան մատէ, տիկէրլէրի՝ Մարգիտէն իսթիսգալ
(նեղուիլ) իտիյորլար կիպի պիր հալ իպրազ իտիյորլար ըտը:

Միւսիւ տը Պօլն, կեահ պէ կեահ անճա պիր քէլիմէ
թէլաֆֆուզ իտէյօր իտիւքի, զէվճէսի՝ Տիանտ թարաֆըն-
տան քէմալի պէրուտէթլէ գապուլէ շայան պուլուլույօր
իտի:

Մարգի տը Մայլըբրէ, վիգօնթէս իլէ զէվճի արա-
սընտա օթուլմուշ իտի. մէրգուլմ, վիգօնթըն միւվէսվի-
սանէ տըգգաթընա հէտէֆ օլմուշ իտի իսէտէ, ֆապաթ
վիգօնթ, տայիմա Մարգիյէ տօստլուգ՝ վէ խալիսանէ պիր
միւվէտէթ ըզհար իթմէքտէն տուր օլմայօր ըտը, վէ պու
հալ օ տէրէճէ կէօղէ շարմագտայըտը քի, միւսիւ վի-
գօնթ տը վարանըն, Մարգիտէն իհթիրազ, վէ խաթընը
թաթելիպ իթմէքլիյէ միւճէրէտ բէք պէօյիւք պիր մէն-
ֆաաթը օլաճաղը զանն օլունույօր իտի:

վիգօնթէս տախի, մուախխարէն զէվճի իլէ հէմիլէ-
սինին, քէնախինի թէտգըգու թէճէսսիւս իթմէքտէ օլ-
տուզլարընը հըսս իթմէյէ պաշլատը:

Էղճիւմլէ սուրէթը զահիրէտէ խօշ սիյմալարտան, վէ
թաթըլ թէպէսսիւմլէրտէն պաշգա պիր շէյ կէօրիւնմէ-
յօր ըտը:

Ֆապաթ կասթօն, եանի պիր ան էվվէլ Բօառէնին
Բալօ թէսմիյէ իթտիյի տաըլ կասթօն, եարըմ սաաթտան
պէրի թարիֆի նագապիլ պիր էնտիշէ, վէ պիր թէէսիւր

աթէշի իշինտէ եանըյօր ըտը . քէնտիսի հէրքէստէն ուզագ վէ իւզլէթնիշին պիր էօմիւր կէշիրտիյի հալտէ , պուլուն . տուզու եէրտէ հազըր , վէ հաթտա թա եագընընտա պուլունան պիր տտէմին , քէնտի իսմու շէօհրէթինի թալըմագտա օլտուլունը՝ զարիպ պիր թէսատիւֆ իլէ տուլմուլ իտի . օ մուգատտէս իսմու շէօհրէթի քի , միւթէվէֆա բէտէրինին էմըր մախսուսինէ միւթապաաթլէ՝ պիր դալըն բէրտէ ալթընտա կիզլէմիշ իտի . էվէթ , քէնտիսի սէֆալէթու զարուրէթէ գահրիմանքեարի պիր սէպաթլա մուգապէմէթ իթտիյինտէ , պէլքի գատուրու գըլմէթի քէսը (կոտրուիլ) օլուր գօրգուսըյըլա , օ մուգատտէս էլգապը իթիթիֆա իթմէյէ մէճպուր օլմուշըտը . կասթօն տալիյի ասըլգատէ Պըրըթօնլարըն մէսլէքինէ սալիք օլմուշըտը , չինքի պու ասըլգատէլէր , ախզու իթա մէյտանընա ին . մէյէ մէճպուր օլտուգլարընտա , բէտէրլէրինին թաշըտըլ գըլըճը՝ կէօթիւրիւպ պիր մապէտին քիւշէսինտէ աապըլար իտի :

Փագաթ շու ֆարգ իլէ քի , անլէր աիդուիթա մէյտանընը թէրք իտէր իթմէզ , օ մուգատտէս մահալէ թէս . լիմ իթտիքլէրի էմանէթի թէքուար էլտէ իտէպիլիլըլէրիտինէթէքիմ պուրատա սըյըրգ սարիզին պիրի , կասթօնըն մալինի զասպու թալան իթմէքլէ քէսպը շէրէֆ վէ թէֆալիւր (պարծենալ) իտիյօրըտը . կասթօնըն իշիթաիյի սէօգ բէք տօղրու իտի - Մարգի տը Մայլըբրէ - տէյու պիր սէօգ կէշմիշ իտի :

կասթօն , հազըրուընըն նազարը տըգգաթընը ճէլպիտէն մէլքիւր լօճանըն իշինի պիր միւմքիւն կէօրէմէյէճէյինի տէրք իտուպ , հէման տըշարը ֆըրլաեարապ պիզլաթ քէնտի էլի իլէ աաալէթի եէրինէ կէթիլմէք իթէտի ի սէտէ , ֆագաթ հիշ պիր շէյտէն իսպէյրտար օլմայուպտա անճա սահնէին թէմաշասըյըլա միւթէհայիլիւ օլան Սէն . թէ աթֆը նիկիտահ իտինճէ , տէրհալ հարաքեաթընը թէ-

էթիբէ մէծպուր օլտու, զիրա բագիզէյի մէրսումէյի, պու-
հապանճը իզտիհամըն իչինտէ հալընըզ պըրագմաղա, վէ
քէնտի զայպուպէթի իլէ մէրգումէնին մահզուզիյէթինի,
էնտիչէու վէսվէսէյէ թէպտիլ իթմէյի թէճվիզ իտէմէտի:

Պունտան գաթինազար Կասթօն, պուլունտուղու մա-
հալտէն՝ Մարգինին լոճասընա վասըլ օլունճայա գատար
պիր չօգ հուզզարը թաճիզ իտէճէյինի տախի տիւշիւնտի.
վագաա երիմի հաշընտա՝ վէ իզզէթը նէֆսի զախմըտար
օլմուշ օլան պիր տէլիգանլը իչիւն, տէյիլ գարըլար իլէ
տօլու պիր գալապալըղը հարըպ կէշմէք, իլլա պիր բի-
յատէ ալայընը պիլէ զիյրու զէպէր իթմէք պիր շէյ տէ-
յիլ իսէտէ, ֆագաթ Կասթօն նէզաքէթիլ, վէ սօն տէրէ-
ճէ սայկըլը պիր զաթ օլմաղըլա, պու կիպի պիր մուամէ-
լէնին իճրասը, քէնտիսինէ՝ պիր տաղը եէրինտէն օյնաթ-
մագ գատար միւշկիւլ կէօրիւնիւպ, չարնաչար ֆասըն
իթմամընա ինթիզար իթմէյէ մէծպուր օլտու:

Բէրտէ ինէր ինմէզ, Կասթօն, Սէնթին գօլունտան
թուլթարագ մէրգումէյի չէքիպ տըշարը չըգարտը:

Շիւպհէսիզ՝ մուզիգանըն գուրպինտէ օթուրան տէլի-
գանլը տախի՝ այնի խահիշլէ բէրտէնին էնմէսինէ պէքլէ-
յօրըտը, չիւնքի մէրգում, մուվագգաթէն թաթիլ իթմիշ
օլտուղու նիկհահընա տէվամ իթմէք իչիւն արգասընա
տէճնտիլ իսէտէ, Սէնթի կէօրէմէտի:

Տէլիգանլը՝ տէրհալնէ հաբաճաղընա գարար վիրմէքլէ,
քէնտի տախի եէրինտէն գըյամ իտէրէք, գաբընըն հա-
նընա վարըպ տուրտու:

Միւսիւ Տիւզ տը Գօմբանս Մայլըրէյէ տախի այնի
հալ վագըլ օլտու, մէրգումըն տիւրպիւնի՝ Սէնթին խալի
գալմըշ օլան գանարէսինէ թէսատիւֆ իթմէքլէ, ճանը-
նըն սըգընթըսընտան նէշաթ իտէն պիր հարաքէթի զապթ
իտուպ, վէ պուրնուընն ալթընտան մըրըլտայարագ տը-
շարը չըգտը:

Տիւգ տըշարը չըգար չըգմազ, նակէհան լոճանը
էօնիւնտէ պուլունան լամպա սիրէրէրինտէն պիրի շիտէթ.
լէ եէրինէ գայտը, վէ ալիմ պիր բաթըրտըյըլա նապէ.
տիա օլտու:

Շիւպհէսիզ պու հալ պիր նէվի իշարէթ օլմալըյըտը
քիւնքի Լէօն Տիւշէսնէլ, տէրագապ պաշընը օ ճիհէթէ
տէօնտէրտի:

Տիւշէսին՝ ամիրանէ պիր իշարէթի իլէ Լէօն Տիւշէս.
նէլ, տէրհալ Լէա Վէրէնին լոճասընը թէրք իթտի. մէր.
գում՝ պիր տագըգա սօնրա, Տիւգ տը Գօմբանս Մայլը.
րէնին խալի պըրագմըշ օլտուղու սանտալէասընտա օթուր.
մուշ իտի:

Տիւգ, Թէաթրօնըն պէօյիւք նէրտիւպանընտան էն.
միշ, վէ թա հավիլիէ գատար վասըլ օլմուշ ըտը:

Մէրգում, կէրէք էլպիսէսինի՝ վէ կէրէք կէօյիւն.
տէքի մուրասսա նըշանընը, էնլի գաթօթը իշինտէ սէթ.
իթմիշ օլտուղու հալտէ հավիլտէն կէշտի, վէ Օրէրա Թէ.
աթրօսընըն կիւզէրկեհաշլէրինէ չըգարըր օլան սօլ ճիհէ.
թին թարիքինէ սաբը վէրտի:

Թամ օ տագըգատա, մուզիգանըն գուրպինտէ օթու.
րան, վէ միւթէմատի Մէնթէ աթֆը նիկեհա իտէն տէլի.
գանլը տախի սըշարը չըգուպ, (Թէաթր Անֆանթէնին)
գարշըսընտա վագըր գազինօտան սիկարասընը եագտը:

Տիւգ, թա օրաեա գատար մէրգումին արգասընտան
կիթմէյուպ, իլլա եօլուն պաշընտա տուրմուշ, վէ սաղը
սօլու թէճէսսիւս իթտիքտէն սօնրա, Օրէրա Թէաթրօսը
գազինօսընա կիրմիշ, վէ չօգ կէշմէտէն, սըրթընտա կէօմ.
լէք, վէ էլինտէ՝ թէպէչիր սիւրիւլէ սիւրիւլէ պէյազլան.
մըշ պիր պիլարտօ (Ըսթագասը) օլան մէճհիւլ իւլահվալ.
պիր շախս իլէ պէրապէր տըշարը չըգմըշըտը. շախսը մէր.
գում՝ ետըրը իշթիրազ, վէ եարըտա թէքլիֆսիզէ օլա.
րագ Տիւգէ խիթապէն:

— Պու գատար միւսթաճէլմիտիր - տէյու սիւալ իթտի:

Տիւգ. - Էվէթ բէք միւսթաճէլ տիր - տէյինճէ, միւսիւ Պիւրօ ֆիթուրսուզլուզլա,

— Էյլէ իսէ կիտիպ օյունումը պաշգասընա սաթա-յըմ - տէտի:

Պիւրօ թէամիյէ իթտիյիմիզ մէճհուլ իւլահվալ շախս, Տիւգ տը Գօմբանա Մայլըբրէնին նէզտինտէ սըր քեաթիպ-լիյէ մէմուրիյէթինի իճրա իթմէքտէ իտի. մէրգում՝ էլին-տէ պիր գաթ եէնի էլպիսէ օլտուղու հալտէ տըշարըյա չըգտը:

Տիւգ իլէ Պիւրօ, կիւզէրկեահէրէ չըգարըր օլա՝ եօ-լուն ուճունտա վազը, ուֆանգ վէ գարանլըգ պիր հավ-լիյէ կիրտիքլէրի էսնատէ, մուզիգանըն գուրպինտէ օ-թուրան պիզիմ տէլիգանլը տախի, սիկարուսընը եադմըշ օլտուղու հալտէ մէրգումանըն թա եադընլարընտան կէշ-մէքլէ՝ աթի իւզգիքը միւքեալէմէյի տինլէտի:

Պիւրօ. - Նէրէտէ օթուրմուշ տըր:

Տիւգ. - Պիրինճի Բարատիտէ, եանընտա տախի գօր-գադ սիյմալը չիրինճէ պիր տէլիգանլը վար, մէրգում՝ քէնտիսինէ բէք պէնզէյօր, զալիպա պիրատէրի օլմալը...

Տէլիգանլը նալէհան տուրտու, վէ սօնրա ուսուլ իլէ սըյըլլուպ իւսթիւ էօրթիւլի, վէ նիմ գարանլըգ պիր նէվի կէչիտին իչինէ կիրի վէրտի. պու սարաճըգ կէչիտ, հավլի իլէ պինանըն արասընտա օլուպ, եալընըղ քէմէր-քեարի քէսիլմիշ ինճէ թահտալար իլէ մէգքիւր հավլույըլա պինա եէքտիկէրինտէն թէֆրիգ իտիլմիշ իտի:

ԶԱՐԻՖ ԳԱՄԸՇ

Պէյլիք մուղիգասը մէքթէպի իլէ, Օբէրա կիւզէր-
կեահլէրի արապընտա պուլունան մէյտանճըգ, օ վագըթ-
լար՝ պու կիւնտէն տահա զիյատէ գարանլըգ վէ չամուրը
իտի քի, մուախարէն գում իլէ տօլտուրուլտու :

Պու մէյտանճըգ՝ Պուլվաու իլէ, Կըրանթ-Պաթըլիէն,
Լըրէլիթիլէ, վէ Բինօն նամ զօգագլարըն պէյնինտէ պու-
լունմագլա, մէգքիւր տէօրթ զօգագլարա իլհագաթը (հա-
ղորդակցութիւն) վար իտի :

Հէր միւքէլլէֆ սարայ վէ եախօտ գօնագլարըն, պէօ-
յիւք եա քիւչիւք պիրէր պէզմէլէկեահը պուլունաճաղը
կիպի, Օբէրա թէաթրօսընըն տախի՝ եալընըգ պալատէ
մէգքիւր պու նէմնագ տէլիլի վար ըտը :

Տիւգ տը Գօմբանա Մայլըրէ, քէնտի սըր քեաթիալի
օլան միւսիւ Պիւրօ իլէ իտէճէք օլտուղու միւքեալէմէթի-
նին՝ քիմնէտէն իշիտիլմէմէսի իշիւն, սայքի մէգքիւր հալ-
լինին թա մէրքէզինտէ տուրմագտայըտը. պալատէ զիքրի
սէպգաթ իտէն պիզիմ տէլիգանլը տախի, ինճէճիք պիւր
օտուն բարմագլըգ արգասընտա՝ պիլա հարաքէթ տուրուպ
մէրգումանըն սէօղլէրինէ գուլագ վէրիյօր իտի,

Բէնտույէ էլզէմ վէ մինասիպէթի օլմայան պիր միւ-
քեալէմէյի տինլէմէք էկէրչի պիր թէօհմէթ իսէ, մուլի-
գանըն գուրպինտէ օթուրան, վէ Սէնթէ աչըգանէ նիկեահ-
լէր աթֆ իտէն պիզիմ տէլիգանլը տախի, պէ հագգէն
սուչըր ատտ օլունմալըլտը, չիւնքի ճասուսլըգ իտէն պիւր
ատէմին վաղիյէթինէ իմթիսուլ իտէրէք, պօյնունը՝ վուգ-
պուլան միւքեալէմէնին ճիհէթինէ տօղրու ուղաթմըչ, վէ

հաթտա օ գատար տալմը շ իտի քի , էլինտէքի սիկարասը-
նըն սէօնտիւլիննի ֆարգ իտէմէմիշ իտի :

Տիւգ , շիշպօղազ վէ աճ ատէմէրին , լէզիզ պիր թա-
ամը թարիֆ իթտիքլէրի կիպի , քէմալի խահիշ վէ իշթիհա
իլէ Պիւրօյա խիթապէն ,

— Մէլէքքեարի քէպուտի կէօղլէր . . . զանպագ
կիպի պէյազ վէ լաթիֆ պիր սիյմա . . .

Պիւրօ. — (Նիմ թէպէսսիւմ իլէ Տիւգին սէօղիւնի գաթ
իտէրէք) վէ հաթտա կիւլ ըէնկինտէ տէյիլմի . . .

Տիւգ. — Սո'ւս . . . նուր կիպի բագու պէրրագ պիր
ալըն (ճակատ) , իւէքտէն պին գաթ զիյատէ եուճագ վէ
բարլագ սարը քեաքիւլլէր :

Պիւրօ. — Էհ , արթըգ պու գատարը քեաֆի տիր .
ֆագաթ միւթատընըզ իւզրէ , էկէր մէրգումէնին մէրճան
տիհանը (բերան) իշինտէ օթուզ իքի տանէ պիհէմթա ին-
ճուլէր տախի գօյսանըզ , եինէ պիր նըշանէ աոտ օլունա-
մալ . . . գա՞շ եաշընտա օլապիլիր :

Տիւգ. — Անճա օն եէտի օն սէքիզ եաշընտա վար տըր :

Պիւրօ. — Սէվիլիր չէյ . . . աշըգը գա՞շ եաշընտա թախ-
մին օլունուր :

Տիւգ. — Պիրատէրի օլմալը տըր տէմէտիմմի սանա :

Պիւրօ. — Իէհ , պէն էօյլէ պիրատէրլէր չօգ կէօր-
միւշիւմ :

Տիւգ. — Սո'ւս . . . տիւնեատէ էկէր իֆֆէթու ըսմէթ
նագշընը հալի պիր սիյմա վար իսէ , օտա մէրգումէնին . . .

Պիւրօ. — Էհ միւսիւ Տիւգ , հէր գատըն՝ օն իքի եա-
շընա գատար աֆիֆէ վէ բագիզէ օլապիլիր . . . հաթտա
պազըլարը տախի՝ էկէր պիր ֆըրսաթէ թէսատիւֆ իթ-
մէզլէր իսէ , օն պէշ եաշարընա գատար բագիզէ գալա-
պիւրլէր . . . վէ պունլարըն աֆիֆէ օլուպ օլմատըզլարը ,
մէկէրչի սիյմալէրի նագշիյաթընտան պէլիմի օլուր զանն
իտիյօրսունուզ . . .

Տիւգ. - Միւսի՛ւ Պիւրօ . . .

Պիւրօ. - (Սըյըբգճապընա կիւլէրէք) հա՛հ հա՛հ . . .
նէ՞ գատար եալապուգ օլուրլար հա , նա՞սըլ միւսիւ Տիւգ
տէտիյիմ տօղրու տէյիլմի . . . տէյինճէ — Տիւգ,
հիտէթինտէն այագլարընը եէրէ վուրտու , վէ միւսիւ
Պիւրօ տախի , գատընլար հագգընտա օլան սույի էֆքեա-
րընը թատիլ իթմէքլէ սէօզիւնէ տէվամ իտուպ ,

— Լաթիֆէ իտիյօրում էֆէնտիմ . . . գարը վար
գարըտա վար , էլպէթտէ հէր գարը պիր օլմազ , հօշ չիմ
տի կէօրէճէյիզ ա . . .

Զիքրի սէպգաթ իտէն տէլիգանլը , ասլա պիր հիտէթ
հարաքէթի կէօսլթէրմէյուպ , թահտա բարմագլըղըն ար-
գապընտան՝ իշպու միւքեալէմէյի տինլէմէքտէ , վէ քե-
մալի ֆուլթուրսուզլուգլա պըյըգլարընը պուրմագտայըտը :

Պու մէյտանճըգ , պիւսպիւթիւն թէնհա օլուպ , ու-
զուն միւտէթ իչինտէ անճագ պիր գաշ քիչի կիւզէրկիւտհ-
լէրի մուրուր իթմէքլէ , Կըրանթ-Պաթըլլէյէր զօգաղընտան
Բինօն թունէլլէրինէ կիթմէք իչիւն պու մահալտէն կէչի-
յօրլարիտի Օրէրա Թէաթըօսը պէքճիսինին գուլիպէսի գա-
բուսը տախի , մէգքիւր թունէլլէրին պիրինտէ պուլուն
մագտայըտը . Տիւգ իլէ մուխաթիպի , քէնտիլէրինի իշպու
թէնհա մահալտէ եաբա եալընըզ զանն իթմէյէ հագլարը
վարըտը :

Պիւրօ, ուֆագ վիճուտլը՝ զաիֆ պիր շախս օլուպ , ու-
զուն , կիւմրահ , վէ գըվըրճըգ սաչլարը չալը կիպի պիրի պի-
րինէ կէչիլ Օլմաղըլա , բանճար միսիլլու գըրմըզը , վէ
չէնէ քէմիլլէրի թարաֆտան տըշարըյա օղրայըպ տիքիւ
միշ օլան չէհրէսինին չիրքինլիյինի արթըրմագտա իտիլէր ,
ինճէ վէ օրթասընտան գըրըգ պուրնուլըն ուճը , ատէթա
մում սէօնտիւրմէք իչիւն գուլլանըլան քիւլահ կիպի , ազ-
ղընա տօղրու էնմէքտէ իտի . մէրգումըն՝ միւթէմատիլէն
իսթիմալ իթտիյի բիքօսընըն ուճը , տիչլէրի արասընտա

էն իճէ պիր չիքեաֆ բէյտա իթմիշ իտի:

Գրքմըզը բէնկտէ՝ վէ էյրի պիւյրի պիր սագալ, ատէ-
թա կէրտանըզ կիպի մէրգումըն պիչիմսիզ վէ պէտ չէհ-
րէսինի գաբլամըշ օլուպ, եհքտիկէրէ բէք եագըն օլան
եռւվարլազ կէօզլէրինին պէյազընա տախի դան եիւրիւ-
միւշ իտի. մէրգումըն պագըշընտա՝ հայլազլարա մախսուս
պիր նէվի քիւսթախըզլա գարըշըզ խէվֆու իհթիրազ
մէվնուտ իտի:

Պիւրօ, վագթըյըլա խըտմէթքեարըզ տախի իթմիշ
իտի, մէրգումըն լապիս օլտուղու էլպիսէ, կէրէք էշքեալը
մէքրուհէսինէ՝ վէ կէրէք թավրու հալինէ չէսպան օլամա-
յաճագ սուրէթտէ թէմիզ վէ պահատար իտի, չէօլէ քի,
գօյու բէնկտէ ալէա լիբիսգա չուգասընտան մամուլ պիր
բէտինկօթ իլէ, գըրմըզը գատիֆէտէն պիր եէլէկ կիյմիշ,
վէ իւզէրի սարը չիչէքլէրլէ սուղէնի իշլէնմիշ էնլի, վէ պէօ-
յիւք պիր պօյուն պազը պաղլամըշ օլուպ, ինթիւնտէ տա-
խի իյնէ մագամընտա ալթուն, վէ միւճէվհէրաթ իլէ միւ-
ղէյէն իքի ատէթ ուֆագ պէօճէքլէր վար իտի:

Տիւգ, Պիւրօնըն վէրտիյի սօն ճէվապլարընտան հիտ-
տէթլէնիւպ գաշլարը չաթըլմըշ իտի իսէտէ, ֆագաթ մէր-
գումըն պու կիպի սըյրըգճա սէօզլէրինէ, վէ էթվարը հայ-
լաղանէսինէ ալըշըզ օլմաղըլա՝ հիտտէթինի զապթ իտուպ
սէս չըգարմատը. Տիւգ, մէյտանճըզը թէնվիր իթմէք ի-
չին էօթէ պէրի վազ օլունան պիր դաշ ատէթ ֆէնէրլէ-
րին տիւմանը ըշըզըյըլա, Պիւրօնըն՝ կէօզլէրինին ֆէվ-
գէլատէ պիր շուլէ իլէ բարլատըզընը կէօրիւպ, հալիմա-
նէ պիր սէտայըլա,

— Սէն եինէ սարխօշըն Պիւրօ, պու մէքրուհէ խույ-
տան վազ կէչմէյէճէքմիսին - տէյինճէ, Պիւրօ սըյրըգճա
կիւլէրէք,

— Գօրգարըմ միւսիւ Տիւգ . . . ինսան միւթատըն-
տան գօլայ վազ կէչէպիլիմի, էսկիմիշ վէ թապիաթ

հիւքմիւնէ կիրմիշ օլան պիր ատէթի՝ թէրք իթմէնին մալ
գաշա օլաճաղընը , սիզ պէնտէն ալէա պիւմէլիսինիզ
տէտի :

Տիւգ , էլինի Պիւրօնըն ումուզը իւզէրինէ վազ իթ.
տիքտէ , մէրգում , պու էլին աղըլլըղը ալթընտա էլիէ.
րէք , սըյըրգճա կիւլմէսինի թէրք իթտի , վէ բէրէլէյէրէք .

— Լաթիֆէ խիյօրում . . . թօբու թօբու պիր շիէ
շէյ իշմիշ ծլտուղումտան , կէօզլէրիմ հէնուզ պիր իշի ճիւս
թուճու իտէճէք գատար կէօրմէքտէ տիր . . . նէ հալիթ
հագգը ալինիզտէ րայէթու հիւրմէթիմին պէր քէմալ օլ
տուղունը բէք ալէա պիւիւրսինիզ , իմտի սէօյլէյին պագա-
լըմ . պիր ազ էվվէլ պու սարը գըզ իշիւն էմնալի պուլուն
մազ , քէպուտի կէօզլէր , զանպագ կիպի պէյազ , եախտ
կիւլ կիպի պիր վիճուտ , ֆիլան ֆիլան տէյօրուտունըլ
բէք ալէա պաշգա . . .

Տիւգ. — Ղայէթ հիւսիւնլի պիր գամէթ (հասակ)

Պիւրօ. — Եա էլալիսէսի ,

Տիւգ. — Էլպիսէ բէք սատէ , իբէքլի գումաշտան պի
ֆիաթան , իւզէրինտէն տախի ինճէ թիւլտէն մամուլ պաշ
լըզլը պիր գարօթ , վէ պաշընտա տախի , րէնկու լէթա
ֆէթ խուսուսընտա՝ քէնտի եանագլարընտան չօղ տուն
մէրթէպէտէ օլան չիշէքտէն պիր թաճ պուլունմագտաթըր

Պիւրօ. — Բէք ալէա միւսիւ Տիւգ բէք ալէա , իսթէ
տիյինիզ կիպի եաբարըզ :

Տիւգ. — Ֆագաթ եաբապիլէճէքմիսին , քէնտինէ կիւ
վէնիյօրմըսըն :

Պիւրօ. — (Օմուզլարընը եիւքսէլթէրէք) բէ'հ , պուն
տանտա գօլայ նէ վար . . . պու տէտիլինիզ գըզճըազ
գուշ տէյիլ . . . խանէսինէ ալտէթ իթմէք իշիւն էլպէթ.
տէ քէնտի նագիք վէ ինճէ պաճագլարընը իսթիմալ իտէ
ճէք տիր , վէ եախտ էկէր խուսուսի արապասը եօգսա ,
քիրա արապասընա պինէճէք տիր :

Տիւգ. - Խուսուսի արապասը օլաճաղընը մէմուլ իթմէմ:

Պիւրօ. - Զօգ ալէա . . . էօյլէ օլտուղու հալտէ իս-
թէր եայա իսթէր արապայըլա կիթսին, պէն ֆիթուրսըզ
պիր թավը իլէ խանէսինէ գատար արգասըրըրա կիտէ-
րիմ, շայէտ արապա քիրալամայա գալգըշըրսա, օ վազըթ
պէնտէ, արապաճըլա կիտէճէք մահալինի թարիֆ իթտի-
յինի պիր թէտպիր իլէ անլարըմ . . . վէ աէրհալ չըզտա-
նըմտա իշարէթ իտէրիմ, վէ եարըն էկէր Ալլահ պիզի սաղ
գօրսա, լազըմ կէլէնի եաբար պիթիրիթիմ:

Տիւգ. - Հայտէ Ալլահ սէլամէթ վէրսին, ֆազաթ
մէրգուլմէյի պիր էյի կէօրիւպ թանըյապիլմէք իչիւն . . .
պիր ալթ գաթ պիլէթի ալ, պու կիճէ թէքրար կէլիպ
պանա մալիւմաթ վէրմէլիսին:

Տիւգ, պու սօն թալիմաթը վէրտիքտէն սօնրա թէք-
րար Թէաթրօնըն եօլունը էլէ ալտըղը կիպի, Պիւրօ տա-
խի եէնիտէն գաղինօյա կիրտի:

Բարմագլըղըն արգասընտա տուրուպտա, մէրգու-
մանըն միւքեալէմէլէրինի քեամիլէն տինլէմիշ օլան տէլի-
գանլը, պիր արա պիլա հարաքէթ գալտըգտան սօնրա,
նակէհան քէնտուլի թօրլայուպ, վէ քէմալի շիթապլէ Տիւ-
գին արգասընտան գօշմայա պաշլատը. Տիւգ, պէօյիւք
նէրտիւպանըն պաշընա վասըլ օլմուշ, վէ հէման սալօնա
կիրէճէք իքէն, պիզիմ տէլիգանլը տախի, շապգասը է-
լինտէ օլտուղու հալտէ, մումալիլէյհէ թէգարրուպ իտէրէք,

— Միւսիւ, իսմիմ Բօմէ տիր, Աֆրիգա օրտուսընըն
սիւվարի եիւզ պաշըսը իտիմ, ֆազաթ պէնի ազըր սու-
րէթտէ թահգիր իթմէսի իչիւն միրալայըմը էօլտիւրտիմ,
վէ իլթէ պու սէպէպլէ սիւքի տսկէրիյի թէրք իթմէյէ
մէճպուր օլտուլմ . . . - աէյինճէ, Տիւգ, էվվէլա մէրգու-
մըն պու սէօլլէրինէ թաաճիւպ իթտի, վէ սօնրա միւթէ-
քէպպիրանէ պիր նէղաքէթլէ քէլամէ աղապ իտուպ,

— Միւսիւ, պէնտէնիզէ պէօյլէ մէմուլին զայրի պիր մալիւմաթ վիրմէնիզին էսպապը միւճիպէսինի անլայապիւլիւրմիյիմ - տէտի :

Բօմէ. - (Պարիտանէ պիր հալ իլէ սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք) դաթլ իթտիյիմ միրալայըն իւչ նէֆէր էվլաաը վարըտը. պու իւչ նէֆէր իյիտ տէլիգանլըլար, բէտէր լէրինի հիմայէ իթմէք վազիֆէսինտէ ասլա գուսուր իթմէտիլէր . . . իմտի էվվէլա անլէրտէն պաշլամաղա մէճ. պուր օլտուլմ . . .

Տիւգ. - Ֆագաթ միւսիւ . . .

Բօմէ. - Սօնրա սըրա միրալայա կէլտի . . . շիմտի պէնտէնիզ, Մարէ մահալլէսինտէ Սէն Լույի զօգաղընտահէյքէլ թըրաշլըգ, վէ եախօտ օյմաճըլըգ սէնաթըլըլա մէշղուլ պուլունմագտայըմ, տիւքքեանըմըն նօմէրօսու տախի . . .

Տիւգ սապըրսըզլըգլա մէրգուլմըն սէօզիւնի գաթ, վէ հէման ալըպ եիւրիւյի վէրմէք իսթէյօր կիպի պիր հալ իպըազ իտէրէք,

— Ֆագաթ պունլար պէնիմ նէ՞ վազիֆէմ, տիւքեաշընըզըն նօմէրօսընը պիլմէքլիյիմին նէ՞ լուզուլմը վար տէյուպ, կիթմէքտէ իքէն, Բօմէ, մէրգուլմըն մանթօսընտան եագալայըպ թէվգըֆ իթտի, վէ հալիմանէ պիր սէտայըլա սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Տիւքքեանըմըն նօմէրօսը 26 տըր. պունը սիզէ պէյան իթմէքլիյիմին սէպէպի շու տըր քի, պէնտէնիզի արամագլըղա հիմմէթ պույուրտուղունուգտա, մահալլէզքիւրտէ բէք գօլայ պուլապիլիրսինիզ - տէտի :

Տիւգ, եալաշ եալաշ մուխաթիպինին ատէթա պիր տիվանէ օլտուղունա գանաաթ կէթիլմէքլէ,

— Դօնաղըմըն օյմալարը վէ հէյքէլլէրի էյի պիր հալ տէ օլուպ թամիրէ իհթիյաճլարը եօգ տըր - տէյու ճէվապ վիրտի :

Բամէ. — (Սէրֆիրու իտուպ թագիւմ իլէ սէլամաւեա-
րազ) պէնտէնիզին տէտիյիմ սէօզ, գօնաղընըզ իչինն օլմա-
յուպ մահզա սիզի իչին տիր:

Տիւգ. — Ֆագաթ պէն հէյքէլիմի եաբտըրմաղա ապլա
նիյէթիմ եօգ:

Բամէ, թէքրար սէլամատը, վէ մումաիլէյհի ուսուլ
իլէ չէքիւպ գաբուսը աչըգ պիր լօճանըն էօնիւնէ կէթիր-
մէքլէ՝ բարմաղընըն ուճույըլա, թէքրար Բարատիտէքի
օթուրտուղու մահալէ ալտէթ իթմիշ օլան Սէնթի կէօս-
թէրիպ,

— Պու տըր տէյիլմի - տէյինճէ, Տիւգ, քէմալի թա-
աճիւպլէ մէրգումըն եիւզիւնէ պագա գալտը, վէ Բամէ
սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Տիթրէյօրսուսուզ հա՛, էվէթ օ տըր շիւպհէմ
եօգ . . . չիմտի պէնի տինլէյինիզ միւսիւ, պէնտէնիզ օ
գատար չաբուգ էօլէճէյիմի մէմուլ իթմէմ, վէ պէն սաղ
օլտուգճա, սիզ պու թագէ գըզճըազըն պիր գըլընա պիլէ
տօգունամայաճագսընըզ - տէտի:

Տիւգ. — (Ուզուն գամէթինի տօղրուլթարագ) պէնի
թէհտիթմի իաիյօրսընըզ:

Բամէ. — էվէթ միւսիւ:

Բամէ, ֆիթուրսուզլուգլա պու սէօզիւ սէօյլէտիքտէն
սօնրա արգասընը չէվիրտի, վէ Տիւգ տը Մայլըբրէյի՝ քէն-
տի լօճասը էչիյի իւզէրինտէ, ազիմ պիր թէհայիւր իչին-
տէ պըրաղարագ մուֆարէգաթ իթտի:

Բէրտէ աչըլմըշ, վէ (Թայլիյօնի) նամ ըագգասէ գըզ,
թէհայիւրէ չայան պիր մէհարէթ իլէ ըագսա պաշլամըշ
ըտը, մէրգումէ, ինճէ թիւլտէն մամուլ էլպիսէսի իլէ,
ատէթա հէվատէ թայըր (թռչող) օլան բէրիլէր կիպի
պիլ ճիւմէ հուզզարը՝ վալիհու հայրան իթմէքտէ իտի:

Մատմազէլ Թայլիեօնի, ֆէվգէլատէ կիւզէլ, նազիք,
ճաղիպ, թագէ, վէ հէնուզ սաղիրէ օլտուղու հալտէ,

տիւնեատէ պուլունան պիւճիւմէ ըագգասէլէրին (պարուհի) սէրվէրի ատոտ օլունմաղա շայան իտի :

Փագաթ Սէնթ իլէ Կասթօն , պու մէնգարէյի հայրէթ պախշատէն՝ էվվէլքի կիպի միւթէլէզզիզ օլմայօրլար ըտը :

Կասթօն , սօն տէրէճէ մահզուն օլմաղըլա՝ Սէնթ սա. խի անգարիպ մէրգումըն մահզունիյէթինի տէրք իթմիլվէ քէնտի տախի պիրատէրինէ իմթիսալ իտուպ , միւքէտ. տէր պիր հալ իպրազ իտիյօր ըտը :

Կասթօն , հրսս իթտիյի պու նակէհանի էնտիլէնին էսպապը միւճիպէսինի՝ հէմլիրէսինէ պէյան իթմէք իս. թէմէմիլ իսէտէ , Սէնթ , մէրգումըն եանագլարընըն թէք. ըտը սարարմասընը կէօրիւպ , վէ տահա տօղրուսը պիր հըսսը թապի իլէ՝ պիրատէրինին վէխիմ՝ վէ քէտէրնագ պիր հալտէ օլտուղունը անլամըշ իտի :

Փագաթ Կասթօն , արատըղը ատէմի պուլամամըշ իտի . կեահ պէ կեահ կէրէք ուզագտա , վէ կէրէք եագը. նընտա պիր իամ եատ օլունտուգտա՝ գուլագլարընը գա. պարթըր , վէ ազիմ պիր մէրագ իլէ տէօրթ եանընը կէօզ. լէր , վէ հաթտա Սէնթին հայրէթինի միւճիպ օլաճագ տէ. ճագ տէրէճէտէ նէզաքէթէ մուղայիր , վէ շէրմու հիճապ. տէն արի պիր նէվի պագըշըլա , եանընտան կէլէն տէ. նէն էլխասըն սիյմայէրինէ տիք տիք պագար տուրուր իտի իսէտէ , փագաթ իթտիյի ճահտու իգտամ քեամիլէն պօշա չըգայօր ըտը :

Ֆիլհագըգա պու թահարրի բէք միւշքիւլ իտի . ապա եիւղինի կէօրմէմիլ վէ թանըմամըշ օլտուղու պիր ատէմի պուլմագ գապիլլի իտի . . . Կասթօն , մայլիւմթը օլմագ. ոըզըն՝ արատըղը շախսըն եանընտան պին տէֆա կէլիպ տէօնէպիլիր իտի , փագաթ ինսանըն իամի սիյմասընտա եա. զըլը օլմազ . . .

Կասթօն , քէնտու քէնտույէ պու միւլահազայը իտի .

յօր իտի իսէտէ, պու ճիւմէ արատըղը ատէմի հէր հալտէ պուլաճաղընը մէմուլ իթմէքլէ, գաթան օսանմայուպ տայիմա թէճէսսիւսու թահարըիյաթընա տէվամ իթմէքտէ իտի:

Բէրտէ էնմիշ, ֆագաթ եապանի Մարգի, մատամ տը վարանըն լօճասընտան ասլա տըշարը չըգմամըշ օլմաղըլա, թապիյի կասթօն իլէ բուպէրու կէլէմէմիշլէր իտի:

Էսնայի բագստա միւսիւ Պիւրօ, քէմալի ֆութուրսուպուլա սալօնա կիրտի. կիյտիյի մինասիպէթսիղ էլ պիւէնին բէնկի, իճրայի ահէնկ իտէն պիր մուղիգա թագըմընտա (ֆալցօ), սէս չըգարան չալըլ կիպի ֆէնա հալտէ կէօզէ չարբմագտայըտը. մէրգուլմըն՝ օրթասը կէչմէլի բիւսսընըն գամըշ տախի, բալթօսընըն ճէպինտէն տըշարը սարգըլըպ էօթէ պէրի սալլանմագտայըտը:

Միւսիւ Պիւրօ, ալիպէնին ալթընտա օթուրան, վէ ճիւլլի պիր իւճրէթ իլէ թէաթըօ ալէմինին հէր զէվզընը չըգարան՝ պաղը նամուսը վէ էհլիյէթլի էշխաս իլէ, պիր սէլամ թէաթի իթտիքտէն սօնրա, կէօզլէրինի բարատիյէ սօղրու աթֆ իթտի, վէ իլք պագըշընտա, չօգտան աշինալըղը վար կիպի Սէնթի կէօրիւպ թանըտը, վէ մէրգուլմէյի թէճէսսիւսէ պաշլայըպ քէնտու քէնտույէ:

— Էվէթ էվէթ, միւճէրէտ պու տըր . . . պաշգասը օլամաղ . . . տօղրուսը չօգ շիրին շէյ, ֆագաթ ճիւգ ճէնապլէրի՝ քիսէսինին աղընը աշմալը տըր . . . - տէտի:

Պիւրօնըն թաշըտըղը սըր քեաթիպի իւնվանը թագլիտ պիր իսմ օլուպ, մէրգուլմըն ասըլ մէմուրիյէթի պիւսպիւթին պաշգայըտը. էգճիւմէ սըր քեաթիպի տէնմէքլէ հէր շէյի անլամագ լաղըմ կէլիւ իտի. Պիւրօ ղայէթ ուսթա, զէքի, տէսիսէքեար, վէ մահպուպէլէրի պաշտան չըգարապիլէճէք տէրէճէտէ նաթըգա բէրտաղ, վէ պու կիպի մուամէլաթը աշըգանէտէ մէհարէթու մէլէքէսի տէրքեար, արսըգ պիր հայլաղ իտի. վէլհասըլ՝ մէրգուլմըն

էլինտէն հէր շէյ կէլիր օլտուղտան մատէ , լաղըմ կէլտի
հալտէ զօբա տարպէլէրինէ տախի տայանըր , վէ հէր նէվի
շէթմու հազարաթը հազմ իտէր եիւզսիզ պիր խապիս իտի

Հէր սէնաթքեարըն՝ քէնտույէ մախսուս պիր դուրու-
րիյէթի օլտուղու կիպի , Պիւրօ տախի՝ քէմալի ֆախրու
միւկահաթ իլէ , էֆէնտիսինին մահզուղիյէթինի մուծիպ
օլաճագ հէր պիր շէյի էվվէլա քէնտիսի պուլուպ , տայիմ
մուամաիլէյհի թէգատտիւմ իտէկէլմիշ իտի , վէ իշթէ պու
սէպէպլէ մէրգում , վէլի նիյմէթի օլան Յիւզ տը Մայլըբէ
ճէնապլէրի իլէ սօն տէրէճէ լաիւպալի , վէ ատէթա աըյ-
րըգճասընա կէօրիւշիյօր իտի :

Օյուն խիթամ պուլմուշ օլուպ , գալապալըգ սըգըշա-
րագ թէաթրօնըն տար կէչիտլէրինտէն սէօքիւլիւպ տը-
շարը չըգայօրլար ըտը :

Ֆէլիսիյէն Շարիթօ վէ բիւֆէգասը տախի , կեահ մատ-
մաղէլ Թայլիեօնըն , կեահ Սէնթին , վէ կեահտա Շարի-
թօնըն , հէնուզ միւկայա իթմիշ օլտուղու կիւզէլ պիր գըս-
րաղըն հազգընտա գօնուշարագ , պէօյիւք նէրտիւպան
տան էնմիշլէր իտի , ֆագաթ մէրգումանըն պաշլըճա միւ-
քեալէմէլէրի , օլ կիճէ լոճասը գարալը գալան , մատամ
Մաթիլտ տը Սէն Ֆարամօն նամ տիլրուպա , վէ շիվէքեար
պիր մահպուպէյէ հասը օլունմուշըպը :

Մատամ տը Ֆարամօն , օ վագթըն մահպուպէլէրինին՝
վէ տահա տօղրուսը , կիրուհը աչիւֆթէկեանըն՝ էն եիւք
սէք սընըֆընտան ատտ օլունապիլիր իտի , չիւնքի գօյնուն
տա միւնթաղամ պիր իլտիվաճ սէնէտի պուլունմագլա ,
իշպու սէնէտ , մէրգումէնին՝ պիր Գօնթըն զէվճէյի մէշ-
րուասը օլտուղունը , վէ մուախիսարէն Գօնթըն վուգուլի
վէֆաթըլըլա տուլ գալտըղընը իսպաթ իթմէյէ քեաֆի
իտի :

Ֆիլհագըրգա՝ պիր մահպուպէ իշիւն , կէրէք պիզգաթ
քէնտինճէ , վէ կէրէք աշըգլարը պուլունան Շարիթօ վէ

րիւֆէզասը կիպի զէվաթը միւթէպէրէ իչիւն , պունտան
պէա վէ միւթէնա պիր վաղիյէթ օլամաղ :

Մատամ Գօնթէս տը * * * վէ եախօտ մատամ տը
Սէն Ֆարամօն , քէնտի րէֆիգէլէրինտէն թաազիմու թալ-
թիֆ օլունմագտա , վէ հաթտա (Սիրօն) նամ զաղէթանըն
քիւչիւք միւլէլիֆլէրի , մէրգուլմէյէ օն իւչ պյագլը ուզուն
գասիտէլէր իհտա իտէրէք մէտհու սիթայիչ իտէրլէր իաի :

Տըրաւօն , նը շանլըսը Մինեօնը գօլթուզունա ալըպ , վէ
Քառէ տախի Պէպէլ իլէ պէրապէր՝ ուզագ վէ թէնհա մա-
հալլէրտէ վագը , ֆագըր՝ ֆագաթ նամուսը խանէլէրինէ
եայա օլարագ ալտէթ իթմէքիյէ հազըրլանմագտայըտը-
լաք . էանայի րահաէ , իքի ամէլէլէր , պիր ազ էվվէլ պէյն-
լէրինտէ մէվզուլի պահա օլա իւք մէսէլէյի էլէ ալարագ ,
Բարատիտէրի լօճատա օթուրան տէլիգանլընըն՝ Բալօ քէն-
տիսի օլուպ օլմատըղը խուսուսընտա , եէնիտէն միւճատէ-
լէյէ պաշլամը շար իտի :

Լօճալար քէյ տէր քէյ պօշանմագտա օլուպ , միւսիւ
վէ մատամ տը Գօմբանս Մայլը բրէ տախի , քէնտի լօճա-
լարընը թէրք իթմիչլէր իտի . Տիւչէս , օ անտէ մատամ Լէա
Վէրէնին , խանըմանսուղ (սնաւեր) ումուզլարը իւզէրինէ
ղայէթ կիրան պահա պիր շալ էօրթմէքտէ օլան Լէօն Տիւ-
չէնէլէ , ամիրանէ պիր նիկեհա հաթֆ իթմիչ իտի . պու
նիկեհա , շիւպհէսիզ Տիւզին զայպուպէթի էանասընտա ,
պէյնլէրինտէ ճէրիեան իտէն միւքեալէմէնին սօն գըսմը-
նըն իքմայի տէմէք իտի :

Կասթօն իլէ Սէնթ , Բարաաինին գաբըսը իչինտէ տու-
րուպ պէքլէմէքտէ իտիլէր . Կասթօն , մահալի մէզքիւր-
տէն կէչէնլէրի , թէճէսսիւս իթմէք իսթէյօր կիպի պիր
վաղիյէթտէ պուլունույօր ըսը :

Էվվէլա մատամ Լէա Վէրէն , Տիւչէսնէլին գօլթու-
ղընտան ատէթա ասըլմըչ օլտուղու հալտէ Կասթօնըն էօ-
նիւնտէն կէչտիլէր . տիպլօմաթը մէրգուլմ (Տիւչէսնէլ)

Թագլիտ պիր Թէպէսսիւմ իլէ , պէօյլէ կիւզէլ պիր գա. տընը գօլթուղունա ալմագ սաատէթինտէն կիւյա օսանմը կիպի պիր հալ իպրազ իթմէքտէ իտի . Տիւշէսնէլ՝ Կասթօնը կէօրիւպ թանըաւ իսէտէ , թէղաֆիւլ (չըճանչնալ ձեա. ցընեւ) իլէ տէրհալ պաշընը էօթէյէ չէվիրտի :

Պատէհու Վիգօնթէս ալ Վարան , մայէթը մէվճու. տէյի հաշիմանէսի իլէ պէրապէր կէչի վէրտի . շիրին Մար. գի՝ գօլունը մատում Վիգօնթէսէ վիրմիշ օլմաղըլա , մէր. գումէ օ աճպէ թէպէսսիւմ իլէ Մարգիյէ , զայէթ բէս. տէն պիր շէյլէր սէօյլէյօր իտի :

Գարուտան կէշտիքլէրի էսնատէ , Մարգինին գօլը Կասթօնըն կէօյսիւնէ սիւրիւնմէքլէ , մէրգում՝ աֆի տի. լէմէք իչիւն Կասթօնա տօղրու տէճաիւյիւնտէ , հէման շուլէտար նիկեահը՝ պիր սանիյէ գատար , Մայլբբէ խա. նէտանը սօն սիւլալէսինին , եանի Կասթօնըն՝ սարաթըլ չէհրէսի իւզէրինէ աթֆ օլուպ գալտը :

Պու վագաա հարիգ իւլատէ պիր շէյ օլտու . Մար. գինին նիկեահը կիթտիքճէ թաթլըլաշոր , վէ ատէթա պիր գատընըն լաթիֆ վէ խօշ պագըշը կիպի , թաթեիպու սիթայիշ (փաղաքշեւ) իտիճի պիր հալի հալալէթ քէսպ իթտի :

Կասթօն իսէ , կէօցիւնի միւսիւ տը Պօլնըն սիյմասընա տիքմիշ օլուպ , «ամապ էլգապըմը չալան շախս պումը տըր» տէյու քէնտու քէնտույէ սիւալ իտիյօր ըալ :

Պագաթ նաճըլ պիլէճէք իտի , նէ՞ իլէ թաստիգ ի. տէճէք իտի ,

Պիլ ճիւմլէ հազըրուն կէչիպ կիթտիլէր , վէ սըրա Կաս. թօնա կէլտիքտէ՝ մէրգում տախի Սէնթ իլէ պէրապէր աշաղըյա էնտի . կէնճ գըլճըազ , հիւղնու քէտէր իլէ պի. ըատէրինին եիւզիւնէ պագըպ , հիշ պիր շէյ սուալ իթ. մէյէ ճէսարէթ իտէմէյօր ըալ :

Բօմէ , Խօգարըտան աշաղըյա գատար իլիկի պէօյլէք

տիտ տիրէքլէրէ միւզէյեէն հաւիտէ , պիւրնի պէքլէ-
յօր կիպի տուրմագտայլտը . Սէնթ , Բօմէյի կէօրտիւ-
յինտէ կիւլ կիպի գըզարտը , վէ պիր սանիյէ գատար
մէրգուժա պագըպ , պատէհու եիւզիւնի չէվիրտիյինտէ
տուտագլարը իւզէրինտէն՝ խօշ վէ նիմ պիր թէպէսսիւմ
կէչի վէրտի :

Քէզալիք Բօմէնին սիյմասը իւզէրինտէ տախի , հալի
սէպալէթէ մախսուս պիր մէսրուրիյէթ շուլէսի իշթիալ
իտիյօր ըտը :

Բօմէ , հաւիտի թէրք պիրլէ՝ Սէնթ իլէ Կասթօնըն ար-
գաւնտան տըշարըյա չըգտըզը կիպի , միւսիւ Պիւրօ տա-
խի՝ մէրգուժն արտը սըրա կիտիյօր ըտը :

Միւսիւ Պիւրօ , բիրօսընը չըգարուպ լիւլէնին իչինէ
պօլճա թիւթիւն գօյմագտայլտը :

Կասթօն , պօշ պիր արապա պուլուպ Սէնթ իլէ պէ-
րապէր սիւվար օլտուլար :

Միւսիւ Պիւրօ , բիրօսը ազզընտա , վէ էլինտէ քիպ-
րիթ չէքլինտէ տիւրիւլիւ պիր քեազըտ օլտուղու հալաէ
արապայա թագարուպ իթտի :

Բօմէ տախի , իքի ատըմ գատար ուզագտա գալտը-
րըմըն իւզէրինտէ տուրուպ , էլինտէքի պասթօն մէգա-
մընտա գուլլանտըզը միւսէննա , վէ զարիֆ պիր գամըշըլա
օյնամագտայլտը :

Միւսիւ Պիւրօ , Սէնթ իլէ Կասթօնը կէօթիւրէճէք օ-
լան արապաճընըն եանընա եանաշըպ ,

— Աֆիլ իտէրսինիզ տօստում , միւսաատէ իտին տէ
ազըճըզ շու բիրօմը ֆէնէրինիզտէն եագայլմ - տէտի :

Մէրգուժն իթիխազ իթտիյի թէտպիր ֆէնա տէյիլ
իտի :

Արապաճը Կասթօնա տէճիւլպ - սահիհ միւսիւ , օ
տէյիլ ամա նէրէյէ կիտէճէյիզ - տէյու սուալ իթտի :

Պիւրօ գուլագլարները գապարթաւ, վէ կաթմօնն, արապաճըյա ճէվապ վիրմէք իչին հէման աղղընը աչմագ տա օլտուղունը կէօրտիւ . . .

Պագաթ Բօմէ, մէյտան վիրմէքսիզին թարփէթիւլայ. նիտէ քէմալի շիտէթլէ, վէ թաս թամամ նըշան ալարադ, էլինտէքի ինճէ՝ Փագաթ սայանըզլը գամըշը, Պիւրօնն աղղընա չարըշտըրմասըյըլա, մէրգումըն իքի էօն տիշ լէրի իլէ պէրապէր բիրօսընը, իրինճի գաթըն եիւքսէքի յինէ գատար ֆըրլատը վէրտի:

Պիւրօ, պու տարպէյի նակեահ զուհուրտէն նէյէ օլրատըղընը պիլէմէյիւպ սէրսէմէնտի, իքի էլի իլէ չէնէ սինի թութուու, վէ աճըսընտան հայգըրմաղա պաշլատը:

Մէրգում, պիր գաշ սանիյէ սօնրա այըլտըղընտա. րապա նապէտիտ օլմուշ, վէ գամըշ պասթօնընա տայա. նըպ տուրմուշ օլան Բօմէտէն պաշգա քիւմէյի կէօրէմէտի:

Բօմէ, ֆիթուրսըզ պիր հալ իլէ Պիւրօյա խիթապէն:

— Պիր մահալ իշարէթ իթմէք խիթիօրըտըն տէյիլմի . . . շիմտի պէնիմ սանա տէյէճէք մահալիմի իշարէթ իթ քի, էֆէնտինէ տույուրտուղունտա բէք մէմնուն օլաճագ տըր. Մարէ մահալլէսինին Սէն Լույի զօգաղընտա վագը 26 նօմէրօ իլէ միւրադգամ տիւքքանտա սաքին, մօտէլճի եախօտ հէյքէլ թըրաչըն խալիսանէ սէլամլարընը, էֆէնտինէ թէպլիլ իթմէնի բէճա իտէրիմ . . . — տէտի:

ԻՔԻ ԱՏԵԹ ՖԱՊՐԻԳԱՃԸԳԼԱՐ

Ֆերտասը կիւնի սապահըն սաաթ սէքիզինտէ՝ Սէնթ իլէ Կասթօն գարեօլալարընտան չըգուպ, միւթատէրի իւղրէ իհթիյար Յիւշէսէ կէօրինտիւքտէն սօնրա, սագլը բուպալէրինի սօյունտուլար. Կասթօն, քէնտույէ մախսուս ամէլէ կէօմլէյինի կիյտի, վէ Սէնթ տախի Հինտ քէթէ-նինտէն մամուլ ֆիսթանընը կիյինուպ, վէ պաշընա տախի ամէլէ դըզլարընըն գօյտուդլարը շապգա դըլըդլը թագ-եէսինի վաղ իթտի:

Ժան-Մարի-Պիօ, մէրգումանըն՝ սաղ ճիհէթի գաթը-նըն նէրտիւպանընտան էնտիքլէրինի կէօրտիւյինտէ, իբի չէքիւպտէ գօնաղըն պէօյիւք գարըսընը աչաճագ եէրտէ գուլիպէսինտէն չըգուր, վէ շապգասը էլինտէ օլտուղու հալտէ պիզզաթ կէլիպ գարըյը աշտը:

Կասթօն, ղայէթ մահգուն կէօրինիւպ սիյմասը տախի սարարմըչտը. Պիօ, մէրգումը թաազիմ իլէ սէլամրատը-ղընտա, Կասթօնըն իւզէրինէ՝ աճըդլը վէ ըրգգաթամիզ պիր նիկեահ աթֆ իթտի:

Պիօնըն սիյմասը տախի սօլկուն իտի. մէրգումըն սա-ֆու սատէ սըֆաթը իւզէրինտէ պիր էսէրը քէտուրէթ կէօրինիյօրըտը, զիրա թամ օ սապահ իտի քի, մատմա-ղէլ Մայլըբէյի, եանի Պէրթայը տախի, պաղչէնին գա-բուսը եանընտա պայղըն պիր հալտէ պուլմուշ ըտը:

Պիրատէյ իլէ հէմչիրէ՝ գօլ գօլա վէրմիշ օլտուդլարը հալտէ գօնաղըն գարըսընտան տըչարը չըգաըլար. մէր-գուման միւթատէրի իւզրէ հէյ կիւն Ֆըրան-Պուրթուս ղօգաղընտան եօգարը չըգարլար, վէ եէրտիկէրինի սէվէն

ուֆաճըդ չօճուգլարըն սաֆտէրունանէ սէտասըլըլա գոսնուշարագ կիտէրէր իտի, ֆագաթ պու տէֆա իքիսիտէ սուս բուս եիւրիւմէքտէ իտիլէր:

Քէմալի զէվպու մէսէրրէթլէ պէտ իտիլմիշ օլան պու էյլէնճէի կիճէ, մէրգուճանըն իւզէրինէ քէտէրամիզ պիր թէէսիւր հասըլ իթմէյէ պաշլամըլըլա. Կասթօն, պաշլասըդ, վէ էնտիշէնագ պիր վազիյէթ քէսպ իթմէքլէ, կեան պէ կեան խաթրընա խութուր իտէն պիր հիտէթին թէէսիւրի իլէ գաշլարըլ չաթըլըլա իտի,

Սէնթ, կիրիֆթարը տէհշէթ օլուպ՝ կէօգիւնին ուճուլըլա, վէ ալիմ պիր խէլէճան իլէ Կասթօնը, թէճէսսիւս իտուպ տիթրէյօր իտի. վագաա մէրգուճէ, պիրատէրինին խաթրընտան նէ՞ կէշմէքտէ օլտուղունը պիլմէղ իտի իսէտէ, պիր հըսսը թապի իլէ անգարիպ պէտպահմըլըլա վուգու պուլաճաղընա գանաաթ կէթիրմէքտէ իտի:

Կասթօն, Սէն Լույի զօգաղընըն քէօշէսինի տէօնիւպ, 26 նօմէրօլը ֆապրիգանըն էօնիւնէ վասըլ օլտուղունտա տուրտու, վէ Սէնթին անլընը բուս իտէրէք,

— Պու ազչամ. . . - տէյինճէ, Սէնթ, թէրէտտիւտ իլէ պուրնունըն ալթընտան,

— Պու ա՞զչամ. . . տէմէք քի մահզունիյէթինին սէպէպլինի՝ պու ազչամ պանա պիլտիրէճէքսին, տէյիլմիտէտի:

Կասթօն, թէքրար հէմշիրէսինի բուս իթտի, վէ թէպէսսիւմ իթմէյէ զայրէթ իտէրէք,

— Սէօյլէրիմ հէմշիրէճիլիմ սէօյլէրիմ - տէյու ճէվապ վիրտի:

Սէնթ, ֆապրիգանըն գաբուսընտան իշէրի կիրտի.

Մահալի մէղքիւր, եէքտիկէրէ միւսապի իքի խանէյէ միւնգասամ (բաթնուաճ) վասի պիր պինա իտի. սաղ ճիհէթտէքի խանէնին գաբըսը իւզէրինաէ թաալիզ իտիլէն պիր նէվի եուվալլագ լէվհանըն օրթասընտա «իքինճի»

գաթտա սաքինէ մատամ Սօրէլ, սիւզէնիտէն մամուլ թէզ-
եինաթ իմալ օլունուր» իպարէսի օգունույօր իտի :

Սօլ ճիհէթաէքի խանէնին գարըսը իւզէրիէտէ լէվհա
պուլունմամագտա իսէտէ, ֆագաթ օրթա գաթըն բէնչէ-
րէլէրինտէն, աիվարըն ուզունլուզունա տօղրու տարմատա-
ղըն պիր հալ իլէ կէօրիւնէն եարը հէյ բէլ բարչալարը,
գըրըգ տէօքիւք սանէմլէր, ալչը քիւմէլէրի, վէ մօտէլ-
ճիլէրէ մախսուս իւսթիւպէճլէ պուլաշըգ պիր թագըմ ա-
լաթու էտէվաթ, իշպու մահալին պիր մօտէլճի, վէ են-
խօտ օյմաճը տիւքքեանը օլաճաղընը պիլտիրմէյէ քեաֆի
օլաճագտը :

Ֆիլհագըգա պու մահալ՝ Բօմէնին տիւքքեանը օլուպ,
մատամ Սօրէլին սաքինէ օլաուղու խանէնին՝ թա օրթա
գաթը բէնչէրէլէրինին գարշուսընտա պուլունույօրիտի քի,
մէրգում տախի պու խանէնին օրթա գաթընտա իշլէմէքտէ
իտի :

Մէզքիւր իքի խանէլէրին մապէյնինտէ պիր հալլի,
վէ եախօտ պիր նէվի զօգագ վար իտի քի, պու զօգաղըն
ուճը, տէմիր չըպըգլարըլա էօրիւլի պիր չիթ իլէ մուհաթ
օլան պաղչէյէ գատար վասըլ օլույօր իտի :

Մօտէլճինին իսթիճար իթաիլի իշպու խանէնին թէք-
միլ ուզունլուզունա գատար, պու ճընս տէմիր չիթլէր վէ
եախօտ գաֆէսլէր վարըտը, կէօրիւնիւր քի մէրգում,
գալտըրըմըն իւզէրինտէ պուլունան պիր թագըմ գըրըգ
տէօքիւք էշեասընըն չալընմամասը իշիւն, անլէրի պու
չիթլէր իլէ մուհաֆագա իթմէք իսթէմիշ իտի :

Ֆիլվագը՝ պու տէմիրտէն էօրիւլի չիթ, վէ եախօտ
գաֆէս իլէ մուհաթ օլան մահալ, սիւզէյեէն պիր հալ
իպլաղ իթմէքլէ, Բօմէնին, գաֆէս իմալ իտէն պիր սէ-
նաթքեարըն համիսի օլտուղիւ զանն օլունույօր իտի :

Սէնթ, աւըմլարընը տօստօղրու սաղ ճիհէթաէքի
խանէնին գարսընա տօղրուլթտու :

Մէրգումէ, սըրայըլա աիզիւմիշ վէ իւզէրլէրի քէթէն պէզլէրի իլէ էօրթիւլմիւշ քեարկէֆլէր իլէ տօլու օլան ի օտասընա կիրտիյինտէ, տահա հէնուզ քիմնէ կէլմէմիլ իտի, վէ հաթտա մատամ Սօրէլ տախի իշինին պաշընտա պուլունմայօր իտի:

Սէնթ, պիրատէրի հագգընտա հըսս իթտիյի էնտի. չէտէն տօլայը հէր ան տէրունինտէն չըգմագտա օլան ա. հու էնինլէրի կիւճպէլա զապթ իտէրէք, հէման քէնտոլէ մախսուս օլան մահալտէ օթուրուպ իշլէմէյէ պաշլատը:

Մէրգումէ, պիր գաշ տագըգա թէքու թէնհա չաւըշտըգտան սօնրա, նակէհան կէօզլէր իւզէրինտէ բարապ պիր շուլէ կէշիվէրմէքլէ, տիտէյի ղէմտիյտէսի (վշտաղէալ) գամաշտը, վէ թապիյի քեարկէֆին իւզէրինտէն ըէֆ իթ. տի. պու ըշըգ, հավլինին տիկէր ճիհէթինտէքի բէնչէրէնին աշըլմասընտան նէշաթ իտուպ, հէնուզ թուլու իթ. մէքտէ օլան աֆիթապլն զիյասը, իշպու մահալէ աքս էն. տագ օլույօր ըտը:

Սէնթ, Բօմէնին գարշըքի բէնչէրէտէ եարը աշըլմըլ բէրտէնին արգասընտա տուրուպ, միւթէհայըրէն քէնտի. սինէ պագմագտա օլտուղունը կէօրմէքլէ, գալպի ֆէնա հալտէ չարբմաղա պաշլատը, վէ հիճապընտան նաշի կիւլի սատ պէրքը բուխսարը ալ ալ օլարագ կէօզլէրինի էնտիթ. տիյինտէ, տէրհալ բէրտէ ինէրէք բէնչէրէ տախի գաքանտը:

Սէնթին, սինէյի պագիրէսի (կուսական մարմին) պիր սատմէյի ֆէվգէլատէյէ կիրիֆթար օլմուշտը. բագիլէյի մէրգումէ, թա ճանը իշինտէն ղարիպ պիր տարպէ հըսպ իտէր, վէ պու տարպէյի նակէհուհուրտէն տիւշարը խէլ. ֆու էնտիշէ օլույօր իտի:

Նակէհան օտա գարուսը աշըլուպ՝ մատամ Սօրէլ ի. չէրի կիրտի. Սէնթ՝ պու մէմուլին ղայրի բաթըրտըյը տույ. տուղունտա պաշտան այաղա գատար տիթրէտի. մէրգումէ, անլը իւզէրինտէ հըսս իթտիյի գըղարթըյը, կիւյա

պիր ճինայեթ իմարէսի տիր կիպի, աթէշէր իչինտէ եան-
մագտա օլան եանագլարընը էլէրի իչինտէ սէթը իթմէք
իսթէտի, պիչարէ գըզճըազ, քէնտուլի կիզլի պիր իթհա-
մաթ (ամբաստանութիւն) իլէ մուհաթ վէ կէօղլէրի տախի,
կիւյա իշէտիլի ճիւրմի իյթիրաֆի իտէճէք զանն իտիյօրըտը:

Մատամ Սօրէլ, պօշ գալմըշ քերարկէֆլէրին իւզէրինէ
հիտէթու շիտտէթ իպրազ իտէր պիր նիկեահ աթֆ իթտի.
մէզպուրէ, միւնթազամ սուրէթտէ կիլինմիշ՝ օթուզ պէշ
եաշնտա պիր գատըն օլուպ, սիյմասը նէ բէք չիրքին վէ
նէ տէ կիւզէլ իտի, ֆադաթ էհլի թապիյուն, պու գարը-
նըն էշքեալընը թահաթը թէֆթիշէ ալտըգտա, անըն հըրսու
թամա իլէ մէշլուֆէ օլտուղունը թաստիգ իտէճէյի տէր-
քեար իտի:

Փագաթ տիւնեատէ գափնղը աաէմ, սըրֆ ինսանի-
յէթէ խըտմէթ իթմէք նիյէթի իլէ ֆապրիդա, վէ եախօտ
պիր իշ մահալի քիւչատ իտէր:

Մատամ Սօրէլ, սալճըն տէրունինի տօլաշըպ, իշէ-
րին նէ հալտէ օլտուղունը անլամագ իչին, պաղը քերար-
կէֆլէրին էօրթիւլէրինի գալտըրտը, վէ Սէնթին էօնիւնտէն
կէշալիլնտէ, մէրգուլմէնին եանաղընը եօխշայարագ,

— Աֆէրին գըզըմ աֆէրին, չօգ եաշա, սէնտէն պաշ-
գա, վադթինտէ իչինին պաշընտա պուլունան եօգ տըր -
տէտի:

Պու արա՝ իշճի գըզլարըն կիրուպ չըգաղըզլարը գաբը
շիտէթլէ աշըմագլա Սէնթի, մէրգուլմէյէ ճէվապ վիրմէք
պէլիյէսինտէն գուրթարտը:

Պէշ ալթը նէֆէր կէնճ գըզլար, մահգա քէնտիլէրինի
բարլագ վէ շիգ կէօսթէրմէք իչին նէվ պէ նէվ էլպիսէլէր
լապիսէ օլտուգլարը հալտէ իչէրույէ սալտըրտըլար. պուն-
լարտան պաղըլարը սաղիրէ, վէ պաղըլարընըն սիյմալէ-
րինտէ պիր էսէրը նէճապէթ կէօրիւնիւր իտէտէ, ֆագաթ
ճիւմէսիտէ հատտէն էֆզուն պիր խահիշ, վէ պիր խա-

Ֆիֆլիք կէօսթէրմէքտէ , վէ եախօտ թագլիտ իթմէքտէ
իտիլէր :

Տօղրուլը սէօյլէմէք իչիւն , Բօման իլէ Թէաթրօ էլ էլ
վիրուպ , կէօյլէրիմիդի գամաշտըրան պու շիրին գըզճըադ-
լարն , թէրու թագէ սիյմալէրինէ պիր նիգապ կէշիրմիլ-
լէր տիր . էվէթ , մէրգուլմէլէրէ , «սիզ չօգ խահիշլի , պի բէր-
վա , ճէսուր , մահգուլէ , մէարուրէ վէ Ղայրի հիւմնիկ »
սէօյլէրինի օ գատար թէքէրրիւր իթմիլլէր քի , նիհայէթ
անլէր տախի միւտէթը էօմիլէրինի , արու հիճապտէն արի
սէօզ տինլէմէզ , վէ եարամազլըզլա կէշիրուպ , միւճէր-
րէտ քիւսթախ վէ միւսթահգի օլմագլըլա ֆէվգէլատէ
ճահտու իգտամ իտէկէլմիլլէր տիր :

Ասրըմըզըն պազը ասհապը գալէմի (գրագէտներ)
թարաֆըրնտան , պու ինսաֆսըզլըզ , եանի միւտահինիլք ,
ամէլէ կիրուհընն էրքէք գըսմը հագգընտա տախի բէվա
կէօրիւլէրէք , պիր թագըմ իրի իրի սէօյլէր , վէ միւճէր-
րէտ զավալլըլարն զարարընը մուհիպ օլան էֆքեարը սէր-
պէսթանէ , վէ մինասիպէթսիզ մէտհու սիթսյիլլէր , մէր-
գումանըն զիհինլէրինի թախտիլ իտուպ , պու հալ իլէ րա-
հէթլէրի միհնու մէշագգաթէ թէպտիլ իտիլլիօր :

Ասհապը գալէմին թէայիւշինի թէէմին իտէն , վէ
շիրքէթը պէշէրիյէնին էն մուհիմ վէ էն միւֆիտ գըսմը
ատտ օլունան պու չալլըզան քիմնէլէրէ , եանի ամէլէ կի-
րուհընա , ճիւմլէտէն զիյատէ բաղպէթ իթմէք , վէ րէֆահը
հալլէրինի մուհիպ օլաճագ նասիհաթլարը միւհթէվի պէնտ-
վէր եազմագ , իւտէպայի հազըրէնին վազիֆէլէրի տիր վանն
խտէրիզ : Քէմաի ֆախրու միւպահաթ (պարծանօք) իլէ
տէրիզ քի , մէրգումանը պիզիմ գատար սէվէն , հիւմնի
հալտէ պուլունմալարը արզուսըլըլա սուզան օլան , վէ
հագլարընտա հիւրմէթ իտէն պիր քիմնէ տահա եօգ տըր-
էվէթ , պիզ էզ ճանուտիլ , պու չալլըզան կիրուհըն , մահ-
զա հիւմնի ախլագ , վէ գուվլէյի ագլիլլէրի սայէսինտէ

պիր կիւն րէֆահը հալտէ կէօրմէյի արզու իտէնէրտէնիգ:

Ֆազաթ մէկէրչի պունլարա ալչազճասընա միւտա-
հինլիք իտուպտա, հատորը զաթլէրինտէ պուլունմայան
խասիյէթլէր իլէ թալթիֆ իթմէք, վէ օ հալտէ պիշարէլէ-
րին րահաթ՝ վէ սատէ սուրէթտէ կէչիրաթլէրի էօմրիւ
իլլալ իթմէք, հիւսնի խըտմէթ ատտ օլունապիլիմի:

Մէրգուամանը՝ պիր թագըմ իրի իրի վէ ալայիչիլլու-
ղէթլէր իլէ, պուլունտուգլարը հալտէն նէֆրէթ իթաիր-
մէք, վէ հիտէթու ատալէթտէն նէչաթ իտէր օլան հա-
սէտ աթէչի իլէ գալլլէրինի եագըպ գալուրմագ, հիւսնի
խըտմէթմիտիր:

Մէրգուամանըն՝ հալի հազըրտա, եանի հասպ էլգա-
տէր օղրատըգլարը ֆէլաքէթը տիւնէվիյէյէ, մուգավէմէթ
իտէպիլմէք պէսալէթինի (քաջութիւն) էլլէրինտէն ալմագ,
վէ միւսթագպէլ իչիւն տաիի գալլլէրինտէ մէրքիւզ պու-
լունան իւմիւտու իման հէյքէլինի երգմագ, մէկէրչի պուն-
լարը խալիսանէ սէվմէքմի տիր. պու հալէ շէֆգաթ տի-
նիլէ պիլիմի:

Հայըր հայըր, պու շէֆգաթ տէյիլ, իլլա տէրէճէյի
նիհայէտէ խայընլըգ տըր. պու աճ վէ պի իլաճ քիմնէ-
լէրէ, թէվիլի արաղի գանունընտան պահս իթմէք, վէ
կիւյա անտէն հասըլ օլաճագ օ իւէյալի սէրվէթտէն տէմ
ուրմագ, մէրգուամանըն գանլը եարէլէրի իչինէ պիր խան-
չէր սօգուպտա պիւքմէք տէյիլմիտիր, պիր թագըմ վահի
վէ շաիրանէ թապիրլէր, վէ շայանը իսթիհզա իրի իրի,
վէ բարլագ լուղէթլէր իլէ, մէրգուամանըն քիպրի գաթի-
լէրին պէյհուտէ եէրտէ թահրիգ իթմէք, վէ պէնիյի պէ-
չէրէ թապիլի օլան իգպալ բէրէսթլիք տույղուլարընը օ-
եանաըրմագ, ինսաֆսըլլըգ տէյիլմիտիր . . .

Ինսաֆ, ինսաֆ իտինիղ, պու սէֆիլ ատէմլէր, սիղին
եաղաղըլարընըղը օգումագլա արթըգ չալը չմագտան իմ
թինա իտէճէքլէրի, վէ կիւյա քէնտիլէրի իչիւն պայըլըպ

էօլէն Տիւշէսլէր, վէ Դօնթէսլէր արայաճագլարը տէրքեար տըր քի, պու հալին ղայէթի նէրէյէ միւնճէր օլաճաղընը՝ պէլքի սիզ պէնտէն ալէա պիլիրսինիզ . . .

Իշթէ եա ասհապը գալէմ, սիզ պու ատէմլէրի, գա- նաաթսըզ, եարամազ, վէ հայլազ իտիյօրսունըզ, վէհա- սըլ պունլարը պիր գալէմ տարպէսի իլէ, մանէվի սու- րէթտէ վուրուպ էօլտիւրիյօրսունուզ . . .

Մատամ Սօրէլին ֆապրիգաճըզը գաբուսընտան իլէ- րի կիրէն պէշ նէֆէր գըզլարտան տէօրտիւ, սօն մօտա ու- սուլի իւզրէ իմալ իտիլմիշ Հինտ քէթէնի գուճաշընտան ֆիսթանլար կիյմիշլէր, վէ պաշարընա տախի ատի ճընս- տան, ֆագաթ քէմալի իհթիշամ իլէ պիրէր խասըր շապ- գա վազ իթմիշլէր իտի :

Պէշինճի գըզ, Սէնթին կիյտիյի կիպի պաշընա ուֆագ պիր թագեէ գօյմուշըտը, պու գըզճըազ, իլք ագշամք Օբէրա Թէաթրօսընտա կէօրտիւյիւմիւզ Տըրալօնըն նը- շանլըսը՝ մատմազէլ Մինեօն քէնտիսի օլուպ, իլք տէֆա օլարագ մէզքիւր ֆապրիգայէ կէլիյօրըտը, չիւնքի մատ- մազէլ Զէլիեա, վէ մատմազէլ Զիւլէմա, տօստլարը պու- լունան Պէպէլին թալսիյէյի մախսուսէսի իւզրէ, մէրգու- մէյի օ կիւն, ՄԱՏԱՄ ճէնապլէրինէ թագտիւմ իտէճէքլէր իտի :

Պունլարըն արգասընտան, մահպուն վէ սօլկուն չէհ- րէլի պէօյիւճէք պիր գըզ կէլմէքտէ իտի. մէրգուճէ, մա- տամ Սօրէլին ղայպուպէթի էսնասընտա, ֆապրիգանըն հիւննի նըզամընա նէզարէթ իթմէք մէմուրիյէթինի հալիլէ, վէ եախօտ մատամանըն միւսթէշարը կիպի պիր չէյ օլուպ ՄԱՏՄԱԶէլ նազըր (տեսշուհի) տէյու թէսմիյէ օլունմագտա իտի :

Մատամ Սօրէլ. - (Հիտէթ իլէ) տայիմա պէօյլէ կէճ գալըյօրսընըզ, տօզրուսը մատմազէլլէր, պու սիզին կէճ կէլմէնիզ պէնիւմ զարարըմք մուճիպ օլույօր . . .

Ձեռնա. - Օն տագըգա պիւէ . . .

Ձիւլէմա. - (Շապգասընը չըգարըպ պիր պուճաղա աթարագ) իշթէ պուրատա հաղըր տէյի՞միյիզ:

Մատամ Սօրէլ. - Ահ սիզ տախի Սէնթէ իմթիսալ իթմիշ օլայրտընը՝ նէ գատար էյի օլուր իտի. կէօրիւյօրսունուղ ա, հէր սապահ ճիւլէնիզտէն էրքէն կէլիպ իշինն պաշընտա պուլունըյօր - տէտիյինտէ, տէօրթ նէֆէր դըզար պիր աղըզ հայգըրարագ,

— Հա Սէ՛նթ, Սէնթ իշինմի տէյօրսունըզ, զաթէն օ, նօգսանիյէթաէն արի օլմայը քէնտույէ սէնաաթ իթմիշ տիր - տէտիքլէրինտէ, մատմագէլ Մօտիսթ նամ գըզ քէլամէ աղազ, վէ եավաշ պիր սէտայըլա,

— Պունըյըլա պերապէր, Սէնթին՝ ագշամըն սաաթ պէլինտէն թա իրթէ կիւնին սապահընա գատար նէ՞ եաբտըղընը քիմնէ պիլմէմէքտէ տիր:

Փագաթ, միւտէթը մէզքիւրէ զարֆընտա, մատմաղէլ Մօտէսթին նէ եաբմագտա օլաուղունը հէրքէս պիւմէքտէ իտի:

Սէնթ, պաշընը ասմըշ լաէնգաթի իշլէր, վէ մերգու՝ մէլէրէ աուլա ճէվապ վիրմէյօր ըտը:

Ձելիյա. - Մատամ, իշթէ եէնի կէլէն իշճի պու գըզ տըր - տէյուպ, Մինեօնը թագտիմ իթտի:

Մինեօն, աղ չօգ շաշըմըշ պիր հալ իլէ իլէրլէտի, վէ իքի համիյէլէրի (պաշտպանուհի) մէրգումէյի պիլա իհթիւրազ իլէրի սիւրտիւլէր. մատամ Սօրէլ, պիր սանիյէ գատար Մինեօնը թէճէսսիւս իթտիքտէն սօնրա, նազըրէ ՄՍՏՄՍ.ՁԷԼԷ խիթապէն,

— Հէլէ պիր քէրրէ թէճրիւպէ իտէլիմ . . . պագընըզ էլինտէն նէ գատար իշ կէլիյօր - տէտիյինտէ, Զիւլէմա, Նիւյա Մինեօնա իյզահաթ վիրմէք մէգամըյըլա,

— Թէճրիւպէ տէտիքլէրի շունտան իպարէթ տիր. պիլիմ կիւնտէլիյիմիզ գըրգ սու տըր . . . սէն իսէ չիմ:

տիրիք եիրմի պէշ սու եկվմիյէ ալաճագսն . . . զօրըւ
տէյիլ , անլայօրմուսն . . . իշինէ կելիրսէ հէման պաշ-
լայը վէր տէտի :

Մինեօն . - Բէք ալէա գապուլ իտէրիմ :

Զիւլէմա . - Էօյլէ իսէ իշէ պաշլայալըմ - տէյիպ , դա-
յէթ նէշէլի պիր սէտայըլա աթի իւզգիքը պէսթէյի թէ-
րէննիւմ իթմէյէ պաշլատը :

Մատմաղէլլէր չալըշընըլ

Իշլէմէյէ ալըշընըլ

Մէհարէթինիզի հէման

Կէօթէրինիզ օլտուն աւան

Թրալա լա լա լա լա լա

Թրալա լա լա լա լա լա

Մատամ Սօրէլ . - (Ապուսը չէհրէ իլէ ազարլայա-
րագ) մատմաղէլ Զիւլէմա . . .

Զիւլէմա - (Գեարկէֆին պաշընա կէշէրէք պուրնու-
նըն ալթընտան) նէֆէստէմի ալմայաճաղըլ ,

Սէնթին եանընտա պուլունան պօշ պիր քեարկէֆ
սպիսի Մինեօնա կէօթէրիլիշ իտի ,

Մինեօն , քէնտիսինէ թախսիս իտիլէն մահալէ կիթ-
տիյի էանատէ կէօզլէրի , օ անէ գատար պաշընը ասըպ
իշլէմէքտէ օլան Սէնթին սիյմասընա թէսատիւֆ իթմէրլէ
կիւլէրէք ,

— Օ՛ պագընըլ . . . պէն պու գըզը՝ տին կիճէ
պէօյիւք Օրէրա Թէաթրօսընտա կէօրտիւմ իտի - տէյինճէ
ճիւմլէսի պիր աղըլ ,

— Օրէրա Թէաթրօսընտա՛մը - տէյու հայգըրարլար :

Մինեօն . - Էվէթ կէօրտիւմ . . . Փագաթ չօդ թաա-
ճիւպ օլունաճագ չէյ . . . շիմտիքի գըյաֆէթինէ նիսպէ-

թէն, տիւն կիճէ զայնթ կիրան պահա պիր էլպիսէ կիյ-
միչ իտի. մէսէլա իրէքլի . . .

Զիւլէմա, Զէլիյա, Մօտիսթ նամ գըզլար, վէ էմէլի
թէսմիյէ գըլընան տիկէր պիր իշճի գըզ, տէօրտիւ պիրտէն
եէք ավազ, վէ պօղազլարընը չաթլատըրճասընա պիր գահ-
գահա իլէ կիւլմէյէ պաշլայըպ,

— Վա՛յ Սէնթ, մատմագէլ Սէնթ՝ Օրէրա թէաթրօսը
հա . . . — տէմէքտէ իտիլէր:

Մինսօն, իշին իլք միւշկիլաթընտան, եանի եէնիտէն
ալինալէր պուլմագ միւշկիւլինտէն, պէօյլէճէ ուճուզ
գուրթուլտուղունա քէնտինի մէսուտէ ատտ իտէրէք սէօ-
ղիւնէ տէվամ իտուպ,

— Էվէթ, էսմէր եիւզլի վէ սէվիլէճէք տէրէճէտէ
շիրին պիր տէրիգանլըլա պէրապէր, պիրինճի Բարա-
տիտէ օթուրմուշըտը — տէյինճէ, թէքրար գահգահալէր
պաշլանտը, վէ հէր եանտան,

— Օ՛, Սէնթ . . . մատմագէլ Սէնթ . . . աֆէ՛րին ա-
ֆէրին թէպրիգ իտէրիզ . . . տէյու հայգըրըլլար իշի-
տիլտի:

Սէնթ, պէնզի պէթի քիւլ քէսիլմիշ, վէ ուզուն քիր-
բերլէրի ուճունտա պիր կէօզ եաշը տամլասը պուլուն-
տուղը հալտէ ճէվապ վիրուպ,

— Պու տէտիյինիզ շէյլէր Սէնթ իշիւն տէյիլ տիր -
տէտի:

Պու սէօզ, ատէթա պիր մուճիզէ կիպի հազըրունա
թէէսիր իթաի, վէ Մինսօն տէրհալ Սէնթ տօղրու գօ-
շարագ մէրգումէնին էլինի թուլթտը, վէ խալիսանէ պիր
սէտայըլա,

— Փագաթ ճիյէր բարէմ, սագըն պու սէօզիւ սույի
նիյէթ իլէ տէտիմ զանն իթմէյէսին . . . աղլամայա նէ
սէպէպ վար . . . ինսան՝ քէնտի թանըտըզը պիր զաթըլա
պուգատարճըգ պիր շէյտէ՛մի . . .

Մատամ Սօրէլ. - Մատմա՛ղէլէր, ըհճա իտէրիմ պէնիմ մուվաճէհէմտէ պու կիպի սէօղէր սէօյլէմէյինիզ:

Մինեօն. - Մատամըն հագգը վար:

Տիկէր իշճի գըզլարըն, պիր ազըզ իթտիքլէրի բաթըրտըտան Մինեօնըն սէօղի իշիտիլմէզ օլտու. մէրգու մէլէր՝ պին տիւրլիւ թահգիրամիզ վէ միւսթահլիյանէ սէօղէր սէօյլէմէյէ պաշլատըլար, քէնտիլէրինին՝ մա ֆէվ գընտա պիր խասիյէթը ճէմիլէյէ մալիքէ օլանլար հագգընտա, հըսս իթտիքլէրի հասէտաէն նաչի ախըզ ինթի գամ իթմէք, ումում գատըն ճընսընա մախսուս օլուպ պունլար օ կիպի թահգիրամիզ սէօղէր պուլմագ խուսուս սընտա, ֆէվգէլատէ պիր մէհարէթէ մալիքէ տիրէր:

Ջիւլէմա. - Մատմաղէլ Սէնթ ասլա ճանպաղ սէյրինէ կիթմէզ:

Մօտիսթ. - Ճանպաղա կիթմէք օնըն իշիւն տէյիլալի, էօյլէ եէրլէր պիզիմ իշիւն տիր:

Ջէլիյա. - Եա օ չիրին տէլիգանլը . . .

Մօտիսթ. - (Ճիտտի պիր թավը իլէ) մատմա՛ղէլ Սէնթ տօղրու սէօյլէ պիզիտէ տիւյիւնէ տավէթ իտէճէ՞քմիսին . . .

Սէնթ, արթըգ պու սօն տարպէյէ թահամիւլ իտէ մէյուպ պաշընը գալտըրտը, վէ անլը իւզէրինէ տիւյմիւլ օլան սարը քեւքիւլէրինի արգասընա տօղրու աթը վէրտի:

Կէնճ գըզըն՝ էշըը հիտէթ իլէ տօլմուշ օլան կէօղլէրի իշինտէ պիր շուլէ իշթիալ իտուպ, մէրգուլմէ միւսթահլիլէրին իւզէրինէ սէրտ պիր նիկեսա՛ աթֆ իթմէքլէ:

— Տէտիլինիզ տէլիգանլը՝ պէնիմ էօղ պէ էօղ պիրատէրիմ իտի - տէտի:

Ջիւլէմա. - (Իսթիհզա իլէ) պէն տէյէճէք իտիմ:

Սէնթ. - (Խէլէճան իլէ) եէմին իտէրիմ քի գարնտա չըմ իտի:

Էմէլի. - Պիլիլիզ պիլիլիզ, պիզ էօյլէ բէք չօգ գընտաշլար կէօրմիւլիզ:

Սէնթ, օթուրտուղու եէրտէն գըյամ իթտի, եանագ-
լար գըզարտը, վէ պիր ան էվվէլքի օ խօշ վէ մահճու-
պանէ նիկեահը, թայիֆէյի նիսայէ մախսուս օլան քիպրու-
ղուրուր ալէվի իլէ իշթիալ օլմայա պաշլատը:

Մինեօն, թէտպիրսիղիլի՝ եախօտ պօշպօղաղլըղըյըլա
վուգու պուլան պու նապէճա հատիսէյէ, քէնտիսինի մէ-
տուլ ատտ խտուպ, իթտիլինէ նատիմ օլտու, վէ Սէնթի
հիմայէ վէ թէսէլլի իթմէք իչիւն մէրգումէյէ թագար-
րուպ իթտի խէտէ, Սէնթ էլի իլէ Մինեօնը պիր եանէ
իթի վէրտի:

Իշճի գըզլար, նակէհան թանու իսթիհղալէրինէ խի-
թամ վէրտիլէր. պուլնար հատտը զաթլէրինտէ սաֆտէ-
րուն, վէ աղ չօգ էյի գըզլար օլտուգլարը հալտէ տախի,
սօն տէրէճէ հասիտ վէ քինէճու իտիլէր. պու տէտիլիմիզ
մանասըզ վէ մաալըզ պիր սէօղ տիր կիպի զանն օլուն-
մասը,

Սէնթ, ասլա պիր սէօղ սէօլէմէքսիզին, աղըր աղըր
գարըյա տօղրու կիտուպ տըշարը չըգընճա, էմէլի նամ
գըզ, սօն տէրէճէ թահգիրամիզ պիր թավը իլէ,

— Բիյաքեար պուտալա սէնտէ, հէրքէսի չաշգըն զանն
խիյօր — տէտի:

Մէզքիւր ինթիզամըզ սիւրիւնին, նըզամբէրվէր չօ-
պանը օլան մատամ Սօրէլ, պու հատէսէտէն տիլկիր օ-
լուպ քէլամէ աղազ պիրլէ,

— Մատմա՛ղէլլէր, պիր տահա էվիմին իչինտէ պու
կիպի մինասիպէթսիզ վէ նապէճա հալլէր վուգու պուլ-
մամալը տըր . . . վէ հաթտա եարըն սապահ մատմաղէլ
Սէնթ կէլտիլինտէ . . .

Մինեօն. — (Մահլունանէ պիր սէտայըլա) Սէնթին,
արթըզ պուրայա այագ պասաճաղընը մէմուլ իթմէմ —
տէտի:

Իշճի գըզլար, Մինեօնըն պու սէօղիւնէ ճէվապ օլա-

րագ , մուհագգիրանէ սուրէթտէ ումուզլարընը սիւքտիւր

Սէնթ , նէրտիւպանտէն էնմիշ իտի , մէրգումէնին կէօզ
եաշլարը գուրումուշ օլուպ , եալընըզ սիյմասընտա ազիմ
պիր քէտէր կէօրիւլիյօր ըտը :

Պու արա զօգագ գաբըսընըն իշինտէ պիր ատէմ տու-
րուպ , ազիմ պիր մէրագ իլէ , մօտէլճինին տիւք քեանընըն
բէնչէրէլէրինի թէճէսսիւս իտիյօր ըտը :

Շախսը մէրգումըն սիյմասը , գօրպագլըզլա պի բէր-
վալըզ կիպի զարիպ պիր հալ իպրազ իթմէքտէ իտի :

Պու ատէմ , միւսիւ Պիւրօ քէնտիսի օլուպ , սըրթընա
եէյէճէյի զօբալարա էհէմմիյէթ վիրմէյէրէք , տիւլմէնին
մէվգըսընը քէշֆու թէճէսսիւս իթմէյէ կէլմիշ իտի :

Մէրգում , Օբէրա թէաթրօսընտա կէօրտիւլի քիւ-
շիւք վէ սարը գըզճըազըն , միւճէրրէտ մօտէլճինին (Բօմէ-
նին) մաշուգէսի օլաճաղընա քէնտու քէնտույէ գարաթ
վէրմէքլէ , արթըզ պու խուսուստա քէնտինին եարաճաղը
իլք իշ , գօրգու բէրվայը պիր եանէ գօյարագ , լայըլը
պիր թէհարրի իթմէքտէն իպարէթ օլաճագտը :

Միւսիւ Պիւրօ , պիր թէհիքէ վուգուլնտէ հէման ֆի-
րար իաէպիլմէք իշին գաբընըն էշիյի իւզէրինտէ զայէթ
թէթիք վէ իհթիրազ իլէ տուրմուշ իտի :

Մէրգում , Սէնթին՝ խաֆիֆ սուրէթտէ այաղընըն սէ-
սինի իշիտիր իշիթմէզ հէման պիր սըշրայըշլա ըիւճաթ
իթտի :

Կէնճ գըզ , Պիւրօյը կէօրմէտէն կէշիպ կիթտի :

Պիւրօ , մէրգումէյի կէօրտիւլիւնտէ տէրհալ թանըտը ,
շապգասընը հէման լիֆ կիպի սաշլարը իւզէրինէ եէրլէ-
տիրտի , վէ Բօմէնին խալի տիւք քեանընա պիր թահգիրա-
միզ նաղար աթֆ իթտիքտէն սօնրա՝ Սէնթին արգասըն-
տան եիւրիւմէյէ պաշլատը :

Միւսիւ Պիւրօ , ուզագտան՝ ֆագաթ կէօզտէն զայլ
իթմէքսիզին Սէնթին արգասընտան եիւրիւտի , վէ մէր-

գումէնին Մայրբոյն գօնադընա կիրտիւնի կէօրէրէք ,

— Է՛՛՛ Է՛՛՛ պու էյի իշթէ . . . պու քիւչիւք գըզ
դիզիմ՝ էվտէ սաքին օլույօր ըմըշ էօյլէ՞մի . . . տէսէնէ քի
մէրգումէ պիզիմ միւսիւ Յիւգին քիրաճըսըյըմըշ . . . պու
իշ բէք մինասիպէթլի օլտու . . . պիզ միւճէրէտ պու
գըզը քիրայա պէտէլ էլէ կէչիւրէպիլիւրի . . . — տէտիք-
տէն սօնրա , էլինի գաբընըն չագչաղը իւզէրինէ վազ իթ-
տի իսէտէ գաբըյը չալմատը , վէ քէնտի քէնտինէ սէօյ-
լէշէրէք :

— Տիվանէլիք լազըմ՝ տէյիլ^ն , թէէննի իլէ իշ կէօր-
մէլի , սաղ ճիհէթտէքի տայիրէնին իճարընը , շու գաբը-
ճըլըգ իտէն Այը կէթիլիւր . . . տէմէք օլուր քի՝ պու գըզ
տալիսի սաղ ճիհէթտէքի տայիրէտէ սաքին օլույօր , չիւնքի
սօլ ճիհէթի իսթիճար իտէն ինկիլիլին աւլա գըզ էվլատը
եօգ տըր . . . պու Այը , պիր նէվի պէքճի . . . Կէրբէր^(*)
օլմայը տըր . . . իմտի պու հէրիֆին ֆիքըրինի օեանսըրմաղա
կէլմէզ :

Պիւրօ , պու միւլահազաթտէն սօնրա չագչաղը էլին-
տէն պըրագտը , վէ Սէնթին թէքըար տըշարը չըգըպ չըգ-
մայաճաղընը կէօրէպիլմէք իչիւն Ֆըրան-Պուրթուա զօգա-
ղընըն պիր քիւշէսինէ կէչիպ տուրտու :

Պիւրօ , մահալի մէզքիւրտէ ուզուն միւտէթ պէքլէ-
տի , մէրգում՝ Բօմէնին գամըշ պաստօնը մարիֆէթի իլէ
տամըն իւթիւնէ ֆըրլատըլան բիբօնըն եէրինէ , օ սա-
պահ սաթըն ալմըշ օլտուղու եէնի բիբօսընը , իքի տէֆա
տօլտուրուպ իչէճէք գատար պիր միւտէթ տուրտու :

Միւսիւ Պիւրօ , կիյմիշ օլտուղու գատիֆէ եէլէյինէ ,
վէ սարը չիչէքլէ միւլէյեէն իբէքլի պօյունսպաղըսընա ըաղ-

(*) Կէրբէր , էգմինէյի գատիմէ խէյալաթը պաթըլէ-
սինճէ , կիւյա ճէհէննէմ գաբուսընըն պէքճիսի օլան քէօ-
բէյին իսմի տիր :

մէն, վէ չէհրէսինէ զայէթ եագըշմըշ օլան բիրօսը տախ
ազգընտա օլտուղու հալտէ, զօգաղըն քէօշէսինտէն ապա
այըրըմայըպ քէմալի թահամիւլ իլէ պէքլէտի . . .

Կասթօն, Սէնթի՝ Սէն Լույի զօգաղընտա վագը 26
նօմէրօլու խանէնին էօնիւնտէ պըրադտըգտան աօնրա,
քէնտի իշլէմէքտէ օլտուղու տիւքքեանըն եօլունը թուլթ-
մուշիտի. մէրգուլմըն սէնաթը օյմաճը օլուպ, աղաճ իւզէ-
րինտէ իշլէրիտի. Կասթօն, պէօյլէճէ հէմշիրէսինի հէր
սապահ մահալի մէղքիւրտէ պըրաղըր, վէ ազշամլարը
տախի մէրգուլմէյի ալմաղա կէլիրիտի:

Կասթօնըն զիհնի, հիշ պիր շէյ իլէ իշթիղալ իթմէք-
սիզին իշլէտիյի մահալէ տօղրու կիթմէքտէ իքէն, նալէ-
հան ազլընա պիր վագաա տիւշմէքլէ ազլու ֆիքրի զիյ-
րու զէպէր օլտու:

Յէլէկզէտէ տէլիգանլը, կիւղար իտէն շէպապէթի-
նին էլէմնագ սէնէլէրի իշինտէ, մալիք օլտուղու միւթէ-
քէպպիր վէ շէճի խըլգաթը, թա պու տէրէճէ մէյուսիյէ-
թէ վասըլ օլմամըշ իտի. մէրգուլմ օ սապահ, ճանընը
արթըզ, պու քէտուրէթէ թապալէր օլամայաճաղըն հըս-
իտիյօրըտը. մէրգուլմ, պու էլէմնագ միւլահաղաթըն պա-
րը կիրանը ալթընտա էղիլմէքտէ, վէ միւսթագպէլինի
սէթը իտէն օ քէտէրամիղ բէրտէյի կէօրմէմէք իշին, շէմը
ֆիքրինի (մտաց աչքը) ըգաբամաղա սայ իթմէքտէ իտի:

Փագաթ մէկէր հալի հաղըր խօշնուտ օլունաճագ տէ-
րէճէտէմի իտի. կէրէք միւսթագպէլ վէ կէրէք հալի հա-
ղըր, մէկէրչի կիւղար իտէն էյեամը միւլէլլէմէնին տէհ-
շէթու վէխամէթինի թէզեիտ իտէպիլմէյէ գատըր օլա-
պիլէճէքմի իտիլէր, հայըր . . . զիրա պու տէլիգանլընը
միւտէթը էօմրիւ՝ տայիմա տէրտու քէտէր իլէ կիւղա-
լիթմիշ իթտի:

Կասթօն, սէվկիլի հէմշիրէսի իլէ պէրապէր օլտուգճա,
օնպէշ եաշընտա օլտուղու վագըթ պիլէ, ատէթա կէնճ

պիր առէմ երկրէյի թաշըր իտի . զերա մէրգում պաղէն , հէմիրէսինն իւզէրինտէ խօշ , վէ բագիզէ պիր թըֆլիյէ-
թին սաատէթը հալինի կէօրիւպ մէմուռն օլուր իտի . վէլ-
հասըլ Կասթօն , ֆէլաքէթը տիւնեէվիյէտէն բէրվա իթմէզ
զէվաթէ մախսուս օլան սաքին , վէ աղըր պիր վագարէ մա-
լիք պուլունմագտայըտը :

Պու ճիւմէ , տէրոու միհնէթէ կէօյիւս կէրմէք , վէ
եքտիկէրինի միւթէագըպ կէլէն պէլալէրէ պիւա ֆու-
թուր թահամիւլ իթմէք խուսուսընտա օլան սէպաթը
մէրտանէկի , մէրգումըն՝ իւզլէթ վէ մէշագգաթ տաղը-
գալարը իչինտէ հըսս իթտիյի օ աճը քէտէրի մահվ խտէ-
մէյօրըտը . ալէլխուսուս՝ ֆամիլեասընըն զարուրէթու սէ-
ֆալէթինն՝ պիրիճիք սէպէպի օլան շախս հագգընտա ,
տույտուղու օ զապթը միւմքիւն օլամայան հիտտէթ , վէ
աթէչի պուզղու աաալէթ , պիչարէ տէլիգանլընըն ճանու
ճիլէրինի գալուրուպ տուրույօր իտի :

Փագաթ իւք կիւնտէն պէրու՝ Կասթօնըն էսկի եա-
րէլէր իչինտէ , իքի եէնի եարէլէր աահա բէյտա օլմուշ
ըտը . օ առէմ քի , պէշէրիյէթ էօմիւ իչինտէ իւք տէֆա ,
սէֆիլ , սուդ , վէ նէմագ պիր դուլիպէճիյին թաշ տէօ-
շէմէսի իւզէրինէ գատէմ պաամըշ , զարուրէթ իլէ տօղ-
մուշ , վէ պէշիյի էթրաֆընտա չիքեայէթ ահլարընտան ,
վէ մէշագգաթ էնիւլէրինտէն պաշգա պիր շէյ իշիթմէմիշ ,
վէ էօմիւնիւն սօն տագըգասընա գատար պիր միւքեա-
ֆաթ կէօրմէքսիզին չալըշմըշ , վէ միւթէմաաիյէն պի սէ-
պաթ պախթըն թէտալիւր իտէն արապասը թէքէրլէք-
լէրի արասընտա էզիլմիշ տիր . էօյլէ պիր զաթ , հիւսնի
ախլաղը տիւշարը թէհլիքէ օլմագսըզըն , շանու շէրէֆէ ,
սէրվէթու սամանէ , վէլհասըլ պիրճիւմէ հուզուզաթը
տիւնեէվիյէյէ , շէշմի հագարաթլէ պագապիլիւր , զերա քէն-
տիսի , միւտէթը էօմիւնտէ պու կիպի հուզուզաթտէն
պի պէհրէ օլմասըլըլա , չօզլուգ պունլարա էհէմիլիյէթ

վերմէյեճէյի թապիյի պիր հալ տըր :

Պիլ աքիս օ ատէմ քի , քէնտինտէն՝ վէ եսխօտ էն . տառնտան նափիզ վէ զանի պիր ամիր օլտուգտան ոսնրա տիւչարը զարուրէթ օլուպ , եիւզիւնի՝ քէմալի շերմու հիւ ճապլա կիրիֆթար օլտուղու սէֆալէթին թա տէրիննտէ կիզլէմէյէ մէճպուր օլուր . օ ատէմ քի՝ խուսումէթ մէլէյինին գըլըճըյըլա , տիւնեքի ճէննէթին գարըսնտան թարտու թէպէիտ օլունմուշ տըր , վէլհասըլ օ ատէմ քի , կէչմիշ վէ էսէրի գալմամըշ շանու շէրէֆինի եատ իթմէքլէ աճը պիր քէտէր հըսս խտէր . օ մագուլէ պիր ատէմ , միւ տէպպիրանէ տավրանարագ սերվէթու վարիտաթըն քէնտի էթրաֆընա սալաղըլ զիյանըն բարլաղըլընտան սա գընմալը , վէ եէկեանէ կիրանպահա պիր նիյմէթ կիւլի՝ ճանընըն բիւյասընը հըֆիլ իթմէյի տիր քի , տիւչար օլտուղու սէֆալէթի , մահպա պու խօշ խիւլեա իլէ ունուտա պիլտին :

Պու մագուլէ պիր ատէմ իչիւն՝ սէֆալէթ ույգու սընտան օեանմագ վէ այըլմոգ , աղիմ պիր մէշագգաթու ըղթըրապէ տիւչար օլմագ տըր , վիրա օ կէչմիշ շանու շէրէֆտէն քէնտույի այրըմագտա օլան միւհքէմ տիւլաղ կէօրիւպ , եէնիտէն ետրէսինն աղըլ ալըլըր . հագըլ՝ ֆագաթ մէճնուանէ պիր աղըլունըն աթէշի իլէ ճանու ճիւյէրի թութուշուպ եանար , վէ մէյուսիյէթինտէն գուտուրարագ , քէնտի քէնտիսինի , սէֆալէթին , աըշարըլ գօլտուղու ճէննէթին գարալը գարուսընա չարըմագլա խիւրտու խաշր օլուր :

Կասթօն , միւտէթը էօսրիւնտէ եալընըլ պիր կիճէ Օրէրա թէաթըրօսընտա , տիւնեանըն սէատէթ շէրպէթինէ տաթմըշ , ֆագաթ տէրհալ խէլիսի կիտամ օլուպ , գալպինտէ՝ քէտէրամիզ պիր զաաֆէթ , մէյուսիյէթ , նէֆրէթ վէ աղիմ պիր սըգլէթ գայիմ օլմուշ խտի :

Ձէվգու սէֆա , շանու շէրէֆ , վէ սէրվէթու տալէթ

մանասընը հավի օլան Մայլըբըէնին բարլագ իսմի, պէյնի իյնտէ իշթիալ իթմէքլէ, գալսլի՝ սէրվէթու ազամէթ սէվտասըլըլա զիյրու զէպէր օլուր, վէ օ անտէ հէման ճիւզվի պիր իւճրէթ իլէ սապահտան ագչամա գատար էօ-լէսիյէ չալըմագտա օլան Սէնթի տիւշիւնիւր իտի:

Կասթօն լաէնգաթի եիւրիւյօր իտի. գալպինտէքի հէյէճան, առըմլարընա սէրի պիր հարաքէթ վէրիյօրըտը. մէրգումըն կէօզ իւնէ հիշ պիր շէյ կէօրիւնմէզ, նէրտէ օլ-տուղունը վէ նէրէյէ կիթտիյինի. քէնտի տախի պիլմէզ իտի:

Մէրգումըն իշ մահալի, Բա-տը-Լա-Միւլ զօգաղըն ի-յնտէ իսէտէ, տալըլընըգլա չօգտան մահալի մէզքիւրի կէչվիշ, վէ թա Պուլվարա վասըլ օլմուշ օլտուղու հալտէ տախի՝ եինէ միւթէմատի եիւրիւյիւպ կիտէյօր իտի:

Կասթօնըն՝ պու հէյէճանընա տիկէր պիր էնտիշէ տա-հա իլավէ օլմուշ ըտը քի, պու էնտիշէ տախի Օբէրա Թէ-աթրօսընտան կէլիյօրըտը:

Չիրա, Թէաթրօտա, պիր Մարգի Մայլըբըէ վար իտի քի, քէնտի տէյիլ իտի. իլլա քէնտինին նամու շէօհրէթինի թաշըր պիր տիկէրի իտի. ապաու ճէտտինտէն թէվլարուս (Ժառանգութիւն) իտէն միյրասըն, պու սօն վէ էն մու-գատտէս գըսմը քէնտինտէն զասպ իտիլմիշ՝ չալընմըշ ըտը. էվէթ, ֆամիլիասընըն թահաթը թասարրուֆընտա պուլու-նան պունճա էմլագըն, հատսըզ հիսապսըզ սէրվէթին, վէ շանու շէրէֆին զասպ իտիլտիյի կիպի, քէնտիսինի, պու սօն վէ եէկեանէ թէսէլլիտէն, եանի Մայլըբըէ իւնվանընտան տախի մահրում գըլմագ իսթէնիլիյօր ըտը, Կասթօն, պու հալի տէրլաթըր իթտիքճէ քէնտու քէնտույէ,

— Իյվահ, միւթէվէֆա բէտէրիմին՝ սօն նէֆէսինտէ պանա թէսլիմ իթմիշ օլտուղու պու մուգատտէս էմանէթի զասպ իտէն ատէմի, նաճըլ վէ նէրէտէ պուլմալը . . . չիւպհէսիզ օ զէնկին՝ վէ պէն ֆագըր օլտուղումոտան, ասլա եէրտիկէրիմիզէ թէսատիւֆ իտէմէյիզ, վէ մէրգում պիլա

բերվա քեմալի ռահեթլէ նամու շէօհրէթիմի թաշընապիլէ՝
ճէք տիր . ա՛հ պէն կիւնլէրիմի չալըշմագլա կէշիրմէյէ
մէճպուրըմ . . . էվէթ, նամուսըմը վիզայէ իտէճէք վագ-
թիմ եօգ տըր . . . - տէմէքտէ իտի :

Մահալի մէզքիւրտէ քէշթու կիւզար իտէնլէր, քէնտի
թասավվուրաթը միւտհիշէսի իլէ մէճզուպ (յափշտակեալ)
օլան պու տէլիգանլընըն՝ հարաքեաթը աճիպէսինի կէօ-
րիւպ, քէմալի մէրագլա տըզգաթ իթմէքտէ իտիլէր, վէ
հաթտա չօզլարը տախի ,

— Տիվանէ օլմալը - տէյօրլար իտի :

Փագաթ Թամբլը մէյտանընտա էքսէրի սարխօշար
տօլաշմագտա օլտուզլարընտան , պազըլարըտա մէրգում
իշիւն :

— Հա՛յըր տիվանէ տէյիլ, իլլա սարխօշ տըր - տէյու
պէյանը էֆքեար իթմէքտէ իտիլէր . լաքին Կասթօնըն գու-
լաղը հիշ պիր շէյ իշիթմէզ, վէ կէօզլէրի կէօրմէզ օլուպ,
նէրէյէ կիտէճէյինի պիլմէքսիզին միւթէմատի եիւրիւ-
յիւպ կիտէյօր իտի :

Էսնայի ռահտէ, Կասթօնըն քէսպը իւֆնէթ իթմիշ օ-
լան պէյնի, հալի հազըրտա քի միհնու մէշագգաթէ իլափէ
իթմէք իշիւն , կէշմիշտէքի չէքիլէն տէրտու քէտուրէթի
ան պէ ան պիլա շէֆգաթ խաթրընա պըրագմագտայըտը :

Կասթօն , միւթէվէֆա բէտէրինին՝ էսկի բիւսիկ պիլի
եաթաղըն տէրունինտէ հալի նէզիտէ իքէն , ֆամիլեասընա
էլվէտա իթտիլինի հէման կէօզիւ էօնիւնտէ կէօրիյօրըտը :

Փամիլեասընըն եէկեանէ վէ սօն իւմիտի օլան , վէ
տագըզա պէ տագըզա վիրուտինէ պէքլէնիլէն Ուէսթէրնին . . .
նին իսմինի իշիտիյօր զանն իտէր իտի , օ Ուէսթէրնին . . .
օ խէլաս իտիճի վէ սաատէթ կէթիլիճի ատէմինքի . . .
ասլա կէլմէմիշ, վէ էլեէվմ մէյտանէ չըգմամըշ իտի :

Կասթօն, պիր թապուլթըն էթրաֆընտա աղլամագ իտ-
թէյէն սէֆիլ պիր ֆամիլեանըն, խանէսի տէրունինտէ պիր

կիւն պիլէ օթուրմաղա միւստատէ իթմէյէն , վէ զօգադ օրթասընա պըրագմագ թէհտիտաթընտա պուլունան Միւսիւ Բօրիպի, եանի օ շէֆգաթսըզ մէրհամէթսիզ զալիմ մամէլէճիյի տախի՝ ըայէլ այն կէօրիւյօր կիպի պիր հալտէ իտի:

Պատէհու ըինճու մէշագգաթ պարը կիրանը ալթընտա էզիլէն, վէ քէմալի զարուրէթու սէֆալէթ իչինտէ թէսլիմի ըուհ իտէն մատամ տը Մայլըբրէ, եանի սէվկիլի վալտէսի կէօզիւ էօնիւնէ կէլիւ իտի:

Կապթօնըն կէօզիւնտէն սէլ կիպի կէօզ եաշը ագար իտի իսէտէ, պու կէօզ եաշլարը, թապի սուզի սինէսինտէն (սրտին կրակէն) տէրհալ գուրույուպ մահվ օրույօր իտի:

Սօնրա Շարլօթը խաթըրըլայօր ըտը , օ կիւզէլ, շէնմէշըէպ, վէ աթէշնագ գըզճըազը քի, Սէնթին սէվկիլի ըէֆիգէսի, վէ թէքմիլ ֆամիլեանըն պիրիճիք թէսէլլիսի իտի:

Օ Շարլօթը քի, ֆամիլեանըն ըզթըրապընտան ըիւճաթ իթմիշ, վէ քէնտի հիսսէսինէ իսապէթ իտէն պարը կիրանը սէֆալէթի ումուզընտան աթմըշ իտի:

Օ Շարլօթ քի, քէնտույի պու աէրէճէ սէվէնլէր իչին արթըգ պիր եապանճը սայը ըմագտայըտը:

ԹԷՍՍՏԻԻՑ

Կապթօն, մէզքիւր թէնհա մէյտանլարտան էրէյիճէ ուզամըշ, վէ Շաթօ Տօ տէնիլէն գալապալըգիւր մէյտանլարը տախի կէշմիշ իտի:

Մէրգոււմ, շիմօի էօյլէ պիր մահալէ էրիշտիքի, վէլվէլէ, վէ զիյպու զիյնէթ հէր թարաֆտան քէնտիսինի ի-

հաթա խոյոր ըաը. Կասթօն՝ օլ անտէ, ճիհան շուստ
պիր ճէլալէթի (փառաւորութիւն) իրայէ իտէր օլան
քիլի թաշըն՝ թա բիյշ կեահընա վասըլ օլմուշ իտի:

Կասթօնըն կէօղլէրի, տայիմա դալըն պիր խայալա
բէրտէսի իլէ մէսթուր օլուպ, պիրնէվի մէճզուպաթը հա
վինէ իլէ, Ֆիբրի, կէշիրմիշ օլտուղու էօմիւն թարիքի իւ
ղէրինտէ սէրսէրի տօլանմագտա, վէ չէքտիյի միհնու մէ
շադգաթը պիրէր պիրէր թատաթ իտուպիճմալ իթմէքթէ
վէզանն իտէրսին քի, բէյմանէյի խաթրը (յիշատակ
գաւաթ) զիյրինտէ թէճէմմիւ իտէն տէրտու քէտէրին աճ
քիւսպէսինէ գատար նուշ իթմէքլէ, մէյուսիյէթին օ մէր
թէպէյի ալասընա վասըլ օլմագ իսթէյօլըտը քի, օ հայա
արթըզ, կէօզ եաշը եէրինէ թէպէսսիւմ գայըմ օլու
էվէթ մէյուսիյէթին պիր տէրէճէյի նիհայէսի վար քի
ինսանը աղատաճագ եէրտէ կիւլտիւրիւր, վէ բույի սէ
մայէ տօլրու միւսթահզիյանէ պիր նիկեահ աթֆ իթմէքթէ
- Համտ օլտուն եա բապպիւմ, չօգ շիւքիւր - տէյու հա
դըրը վէրիւ:

Փագաթ Կասթօն իշիւն պէօյլէ տէյիլ իտի. մէրգ
մըն չէրարը (կայծ) հիտէթի ասիւմանէ վասըլ օլմատա
գարշուսընտա ֆամիլեասընըն սէֆալէթու բէրիշանիյէթի
մուճիպ օլան ատէմի պուլույօլըտը. բէտէրու մատէրի,
տէրէճէ պիր սէֆալէթ իշինտէ թէրքը հայաթ իթմիլ
ճարլօթ զայպուպէթ իթմիշ, Սէնթ՝ ճիւղվի պիր իւճը
իլէ էօլէսիյէ չալըշմաղա մահքիւմ իտիլմիշ, վէ քէնտի
տախի՝ շիրքէթը պէշէրիյէ նէրտիւպանը ալթ գատէմ
սինէ աթըլմըշըտը. իշթէ պու ատէմին իրթիքեապ իթ
միշ օլտուղու խապասաթ պուլնտան իպարէթ իտի. օ
տէմ քի, ֆամիլեասընըն չանու չէրէֆինի, վէ սէրվէթու վ
րիտաթընը զասպու թալան իթմէքլէ զէնկին օլմու
հէր չէյի եաբմաղա միւգթէտիւր օլուպ, քէմալի տարաթ
տէպտէպէ իլէ էվգաթ կիւզար օլույօր իտի:

Կասթօն, հըսս իթտիյի հիտտէթու ատավէթ թէէ-
սիրի իլէ թիրթիր թիթրէր, վէ խապիսը մէրգումա թէ-
սատիւֆ իթմէտէն իհթիրազ իտէյօր իտի. էվէթ Կասթօն
գաթիլ օլմագ իսթէմէյօրըտը, զիրա մէրգումա՝ քէնտի տա-
խի հըսս իթտիյի պուղզը ատավէթին սույի թէէսիրինտէն
գօրգայօր ըտը:

Կասթօն, պու թագաթֆէրսա (ույծը սպառող) միւ-
լահազաթ իլէ կէչիրտիյի կէճէլէրտէ, ույգու կէօզիւնտէն
ֆիրար իտէր, գալպի եանար թուլթուշուր, վէ միւպթէլա
օլտուղու իլլէթը մուհլիքէնին ըզթըրապաթը ալթընտա է-
ճէլ թէրի տէօքէր իտի. կիւնտէն կիւնէ զուլմու պիտա-
տընը թէզլիտ իթմէքտէ օլան ծիւգ տը Գամբանա Մայլըբ-
րէնին կէօկէսի, տայիմա կէօզիւ էօնիւնէ կէլիյօր իտի:

Կասթօնըն ֆիքրինտէն պիր շէյ կիւզար իտիյօր իտի.
եանի ֆամիլեասընըն ճէլլատը օլան ծիւգի էօլտիւրմէք,
ֆագաթ պու միւտհիշ թէֆէքքիւր, կիւնտիւզին մահվ օ-
լուպ կիճէ թէքրար խաթրընա խուլթուր իթմէքտէ իտի:

Պունտան մատէ Կասթօն, ծիւգ, էլինէ կէչիրտիյի թա-
լան իլէ իքթիֆա իթմէյուպ, մուճիպի էնտիշէսի օլան պի-
րիճիք մատտէյի օրթատան գալտըրմագ, եանի քէնտիսինի
էօլտիւրմէք իսթէյօր զաննընտայըտը, զիրա ֆամիլեանըն՝
անճագ պիր գաշ կիւն պարընմագ իշիւն իլթիճա իթտիյի
հէր մահալտէ, միւճէրէտ կիզլի պիր թէհարրիյաթ վու-
գու պուլույօր ըտը, պիր մէճհուլ շախս վար իտի քի, պու
ֆամիլեայը պուլմագ խուսուսընտա՝ շախսը մէրգումըն ա-
զիմ պիր մէնֆաաթը օլաճաղը մէլհուզ իտի, վէ պու իսէ
բէք աօղրույըտը, չիւնքի հէր թէրք իթտիքլէրի խանէյէ
պիր եապանճը քիմանէ կէլիպ, նէրէյէ կիթտիքլէրինի, վէ
գանղը խանէտէ սաքին օլտուգլարընը՝ ինճէտէն ինճէյէ
արաշտըրըպ տուրույօր իտի:

Կասթօն, քէնտու քէնտույէ «պու մէճհուլ շախս Ու-
էսթէրն օլմալը տըր» տէյօր իտի իսէտէ, ֆագաթ 1826 սէ-

Նէսի գարնավալընըն սօն սալը ագշամըսը, Եապանինին օ. թէլինտէ վուգու պուլան ճինայէթտէն մալիւմաթը օլմա. տըղը հալտէ տախի, հայլի վագըթտան պէրու Ուէսթէրն. տէն գաթի իւմիւտ իթմէրէ, արթըգ մէրգումը պէքէ մէյօր ըտը. Կասթօնըն ինտինտէ Ուէսթէրն, էմնիյէթի սուլի իսթիմալ իտիճի, սատագաթտան պի պէհրէ, խայըն, վէ ալչագ ատէմին պիրի իտի - օ վագըթտան պէրի թամ եէտի սէնէ միւրուր իթմիշ օլուպ, պիր ատէմին պունճա միւտէթ կէճիքէպիլի օլտուղունա ինանմագ, վէ էլան վի. րուտինէ ինթիզար իթմէք համագաթլըպ, վէ ատէթա տի. վանէլիք - տէյլլի իտի:

Կասթօնըն էֆքեարընճա, միւթէմատիյէն քէնտի ի. զինի գօլլաթմագտա օլան շախս, Յիւգ տը Գօմբանս Մայ. լըբրէ օլուպ, պու թէհարրի իսէ միւթլագա պիր ճինայէ. թին իճրասընա միւպթէնի օլաճաղընա գանատթ կէթի. ըիյօր ըտը:

Ֆագաթ պու ճիւմիէ, օ անտէ մէրգումըն ֆիքրինի իշղալ իտէն եալընըգ Յիւգ տէյիլ իտի, քէսպը գուվէթ վէ թէչէտտիւտ իթմիշ օլան ղէմու քէտուրէթ, միւտէթը էօմիւնտէ՝ սատտէթը հալինի մուճիպ օլաճագ պիլճիւմիէ շանու շէրէֆի իպրագ իտիյօրլար իտի. Կասթօնըն գալպին տէ ճուշու խուրուշ իտէն սիլի ղազապ, եալընըգ պիլ շախս հագգընտա միւնհասըր օլմայուպ, պու հիտէթու ղազապըն պիր գըսմը Յիւգէ, վէ տիկէր գըսըմլարը տա. խի, թալիլի նասաղընա, Ուէսթէրնէ, վէ ալէլսուսուս հէ. նուղ ատավէթի տայիրէսինէ կիրմիշ օլան օլ եալանճը Մարգի տը Մայլըբրէ ալէյհինէ հասը օլմուշ ըտը . . .

Բույան (փչել) իթմէքտէ օլան սէրին պիր բուգիկեար. Կասթօնը, պէնիլի պէչէրին կէօրիւճի վէ իշիտիճի գուտ. ըէթինի մահվ իտէն պու մէճղուպաթտան, վէ պու խապը խէյալտէն օեանտըրուպ պաշընը գալտըրտը, վէ էթրա.

Ֆրնա ակթըր նազար իթմէքլէ, Շանգ էլիդէ նամ մէսիրի-
կեանքն ուլու վէ քէսիր իւլազա (բազմաճիւղ) աղաճլարըն
թէքէլէրինի միւշահատէ իթտի:

Կասթօն մաքինավարի պիր հալ իլէ եիրիւյէրէք օն
պէշինճի Լույի մէյտանընը կէշմիշ, վէ պէօյիւք ֆիթու-
հաթ քէմէրի բիշկեանընա վասըլ օլմուշ իտի:

Վագըթ էօյլէն օլուպ հէվա սօուգ՝ ֆագաթ պէրրահ
օլմաղըլա, պէօյիւք ճատտէնին իւղէրինտէ արապալար պի-
րիքմէյէ, վէ ճատտէնին իքի ճիհէթինտէ վագը գուժ տօլ-
մուշ թարիքին իւթիւնտէ տախի, չօճուգլար, քէշիլէր գօ-
շուլը ուֆաճըգ արապալարա պինէրէք քէշթու կիւղար
իթմէյէ պաշլամըշլար իտի:

Կեան պէ կեան պիր դաշ սիւվարիլէր իլէ, խատէմէ-
լէրինտէն մուհաթ պիր սիւվարի գատըն, սիւրաթլէ տօլու
տիգլին կէշմէքտէ, պիր թարաֆտան լանտօլար եուվար-
լանմագտա, տիկէր եանտան իւղէլլէրի գաքալը գուքէ
արապալարընա սիւվար օլան խասթալար, հավա ալմագ ի-
շիւն տօլաշմագտա, վէ իւսթիւ աչըգ ֆայթօնլար տէրու-
նինտէ օթուրան կիւղէլ գատընլար, պահար մէվսիմինտէ՝
աֆիթապը ալէմ թապըն հայաթ պախշ զիյալէրի ալթըն-
տա աչըլմըշ չիշէքլէր կիպի, տէօրթ թարաֆա լէթաֆէ-
թու թէրավէթ (թարմուլթիւն) սաշմագտա իտիլէր:

Պու մէնգարէյի նազար րուպա, Կասթօնըն սէֆալէթը
հալինէ սօն տէրէճէ միւթէնագըս (հակառակ) օլմաղըլա,
կէօյիւնին ուճույըլա անճա տէճնիւպ պագմագտայըտը .
զանն իտէրսին քի, էրպապը զընանըն մէսրուրիյէթի, մէր-
գուլմըն մահզունիյէթինի թէզայիւտ իտիյօր ըտը . պու սէ-
պէպլէ Կասթօն, պէյազ վէ զարիֆ քիւրքլէրէ սարըլմըշ
պին տիւրիւ նազու նիյազ, վէ իշվէու կիրիշմէ իլէ արա-
պալար տէրունինտէ սալընմագտա օլան տիլրուպա գա-
տընլարըն՝ ճալիպ սիյմալէրինի կէօրմէմէք իշիւն, կէօզլէ-
լինի խալի մահալլէրէ ակթի իտիյօր ըտը:

Պու արալըգ պիր սիւվարի գատըն, մայէթինտէ տէօրթ
նէֆէր էրքէք սիւվարիլէր օլտսւղու հալտէ, աղիմ պիր
վէլվէլէ իլէ կէշմէքտէ իտիլէր,

Մէրգուլմէ սիւվարի գատըն, կէնճ վէ թէնասիւպը
էնտամը միւքէմմէլ օլուպ, մայէթինտէ պուլունան սիւվա-
րիլէր տախի, ինկիլիղ մօտասընա թաթպիգան այագլարը
իւզէնկիտէ, վէ կիւյա էյէրին իւզէրինտէ սիվրի չիվիլէր
մըխլը տըր կիպի օթուրմայուպ այագտա տուրարագ,
պէյկիրլէրի տէօրթ նալ սիւրմէքտէ իտիլէր. պուլնլար ին-
կիլիղ ճէնթըլմէնէրի միսիլլու կիյինմիշ օլտուգլարը կիպի
թէլաֆֆուզլարընա, հանի պօշպօղաղըգլարընա՝ ինկիլիգ-
քեարի պիր ահէնկ վիրմէյէ չալըշմագտայըտըլար:

Մէրգուլման տէօրտ նէֆէր սիւվարիլէր, մալիւմիւմիլ
օլան՝ հանի Օբէրա թէաթրօսընտա կէօրտիլիւմիւզ, Ֆէ-
լիսիլէն Շաքիթօ, Ժ-Պ-Ս-Դ, Սանկէն, Սլաէն Պօն տը Մօն-
ֆէրմէյլ, վէ Պառօն Բըրինօ օլուպ, պուլնլար, Պըրէտա մա-
հալլէսինտէ սաքինէ օլան ֆընտըգճըլարըն (Կըրիզէթ) ղի-
գըյմէթ կէօհէրի, վէ սէրվէրի աոտ օլունան մատամ տը
Սէն Ֆարամանա ըէֆագաթ իթմէքլէ իֆթիխար, վէ պէօլէ
պիր չէրէֆտէն տօլայը քէնտիլէրինի պահօրեար աոտ իթ-
մէքտէ իտիլէր:

Վագաա միւքէմմէլ պիր Օթէլէ, կիւզէլ պէյկիրլէրէ,
վէ պիր սարլգատէ ֆամիլէայէ մախսուս ալամէթը ֆարի-
գայէ մալիքէ պուլունան, վէ հաթտա պիր Մարէչալ իլէ
ատի պիր օն պաշը պէյնինտէ կէօրիւլէն ֆարգը ֆահիշ
կիպի, տիկէր աշիւֆթէկեանըն մաֆէվգընտա օլան պու-
աշիւֆթէյէ ըէֆագաթ իթմէք, մէրգուլման իչիւն աղիմ
պիր չէրէֆ իտի:

Գօնթէս իւնվանընը թաշըեան, վէ տայիմա էլինին ալ-
թընտա պիր Բըրէնսի պուլունան պու աշիւֆթէնին, գատ-
լու հայսիլէթինէ չէսպան օլամայաճագ ոուլէթտէ օրթա

հալը, սատէ, վէ ասի Շարիթօլար իլէ րէֆագաթ իթմէսի մինասիպէթսիզ իտի :

Իսթիմալ իթտիյիմիզ պու աշիւֆթէ, վէ եախօտ ֆըն-տըզճը քէլիմէսի, իհթիմալ քի, 1833 սէնէսինտէ հէնուզ իթիթրա օլունմամըչ օլտուն, ֆագաթ նէ պէյիս վար, եէթէր քի անգարիպ իմալ օլունաճագտը :

Պառօն Բըրիւնօտան մատէ, Ֆէլիսիյէն իլէ րէֆիքլէրի՝ սիւվարիլիքտէ օգատար մէհարէթլէրի եօղստը, Բըրիւնօ գարըչըզ պիր էօմիւր կէչիրմիչ օլուպ, էհէմմիյէթլի պիր մէնէտէ կէչմէսի իշիւն, էմմիսի պուլունան Ֆարսալ Տուգասընըն իլթիմասըլըլա, Ֆըրանսա օրտուլարընըն պիրինէ տէսալէթ (մանալ) իթմիչ իտի :

Տիկէր րէֆիքլէրինէ կէլինճէ, պունլար՝ կիյտիքլէրի սիւվարի էլպիսէսի սայէսինտէ էյի քէօթի կիթմէքտէ, վէ քէնտիլէրինի մահիր պինիճի կէօթէրմէք զայրէթի իլէ, հաւաքէթլէրինէ պիր չէվիքիք սուրէթի վէրմէյէ չալըչմագ-տայըտըլար :

Աշիւֆթէյի մէզպուրէ, հաշիմանէ (վէհափառօրէն) պիր ատալէթ իլէ պունլարա, միւսաւաթէն պիրէր թէպէսիւմ, վէ պիրէր նիմնիկեահ իհսան իթմէքլէ թալթիֆ իթմէքտէ, վէ անլէր տախի՝ մէրգումէնին պու իլթիֆաթը կիրանպէհասընա պէտէլ, մալիք օլտուգլարը ճէրպէզէ, վէ տիրայէթը աչըգանէլէրինի պէզլ իտուպ պիթիրմէքտէ իտիլէր :

Ֆէլիսիյէն Շարիթօ, պու աթ եարըչընտա հէր նաւըլա ճիւմէյի թէգատտիւմ իտուպ՝ թա էօնտէ պուլունույօր իտի. պու ասիլ տէլիգանըլ, քէնտինին ասի պիր սարրաֆ մասլահաթ կիւզարը էվլատը, վէ Բարիզ պագալ-լարընտան եիւզտէ օն իքի գօմէսիյօն ալան « Բօլիպ վէ շիւրէքեասը » նամ թիւճճար մաղազասընըն մէչհուր, վէ նամուսլու րէյիսինին պիրատէրգատէսի օլտուղունը տիւ-չիւ մէյէ հիմմէթ պուլյուրմուչ օլայըտը, շիւպհէսիզ իշպու-

չէրէֆ իլէ իբթիֆա իտէճէքտի, ֆագաթ պէնիյի պէշէր նօգսանիյէթտէն արի օլմամաղըլա, Ֆէլիսիյէն տախի՝ կէրէք ազլէն վէ կէրէք հիւսնէն, քէնտիսինի՝ ընֆիգլէրինին մաֆէվգընտա զանն իտիյօր ըտը:

Շաբիթօ ֆամիլեասը վարիսինին պու խօտ բէսէնտլի յինտէն պիր վագաա զուհուր իթտի, ֆիլհագըզա վագաայի մէզքիւքէ հաթտը զաթինտէ էհէմմիյէթսիզ պիր շէյ իսէտէ, ֆագաթ իշպու հէքեայէմիզտէ՝ էսամիսի կիւզէրան իտէն էչխասը մուհիմէնին, պազըլարը միւսթագպէլէրի հագգընտա սօն տէրէճէ էհէմմիյէթլի օլաճագար:

Էվէթ պու բէք տօղրու աըր, զիրա էն ասի վէ էհէմմիյէթսիզ պիր մախլիւզըն պիլէ, պէշէրիյէթ էօմրիւնին պու մուֆասպալ ֆաճիասը իչինտէ, բէք մուհիմ պիր էօպ (դեր) իճրա իտէպիլիւր օլտուզու գապիլի ինքեար տէյիլ տիր. մէկէրչի Րօմա պէլտէսինին, եանի օ շէհրի էպէտինին իպնաու ինչասը, պիր Գազըն հըսսը թապիսի սայէսինտէ տէյիլմի տիր:

Ֆէլիսիյէն Շաբիթօ, մատամ Սէն Փարամօնըն իյրատ պույուրմուշ օլտուզլարը պիր մէգալէյէ հիչ պիր ճէվապ պուլամայուպ, վէ պու ըզթըրապտան խէլաս օլմագ էմէլի իլէ հէման քիւչիւք չօճուզլար կիպի աթընը օյնաթմուգ իսթէտի. պէյկիր իսէ հարըն օլտուզուհտան պիր եան իւզրէ սիւրաթլա գօշուպ, վէ ատէթտէն խարիճ սըչրայը շլարա շահ գալգալըյըտը քի, պու հալՇաբիթօյը հայլըճա իւրքիլթտի. նիհայէթ՝ հայլան էլլի ատըմ գատար պիր մէսաֆէ իչինտէ, աղաճլարըն աթընտա էօթէ պէրի գօշուպ տուրույօր իտի. Կասթօն տախի մահալի մէզքիւրէ բէք եագըն օլուպ, արգասընը պէյկիրէ տօղրու չէվիլմիշ օլտուզու հալտէ եիւրիւյիւպ կիթմէքտէ իքէն, նակէհան պէյկիրին կէօյսիւ, Կասթօնըն սըրթընա չարբմագլա, պիչարէ տէլիգանլը եիւզիւն գօյու եէրէ տէվլիլտի, վէ զայ տգիլ պայըլ գալտը:

Պիր դաչ ատըմ էօթէտէ պէյկիր զապթ օլունտու , վէ Շարիթօ պաշընը տէճնտէրիպ՝ Կասթօնըն պիհուշ պիր հալտէ , եէր իւզէրինտէ սէրիլիպ եաթմըշ օլտուղունը կէօրմէքէ , պիլա ֆութուր ումուզլարընը եիւքսէլթէրէք :

— Պու հայլաղ իշծիլէրիտէ նէրէյէ կիթսէն կէօրիւրսիւն , հէր եէրտէ գարընճա կիպի գայնարլար - տէյու մըրըլտանտըգտան սօնրա , ահիպպասը նէզտինէ վարտը . սիւվարիլէրին հէրպիրի տմէլէ կիլուհընա պիրէր կէճնա լանէթ օգույարադ թէքրար եօլա բէվան օլտուլար :

Էսնայի բահտէ , Ժ-Պ-Ս-Դ , Սանկէն (մէրգումըն պապասը զօգազլարտա էօթէ պէրի սաթմագտա օլան ատի պիր չէրիճի իտի) ատի ահալինին՝ արթըգ չէքիլմէզ պիր հալէ կէլմիշ օլտուղլարընա խապաթլար կէօսթէրէրէք , սէօղլունի թաստիդ իթտի :

Իւրինօ , (մէրգում , էմմիսի պուլունսն ֆարսալ Տուգասընըն հէնուզ օն պաշը օլտուղու թարիխտէ , ֆագըր պիր քէօյ գուլիպէսի տէրունինտէ տօղմուշըտը) պըյըգլարընը պուրարագ , պու իզտիհամըն քէնտի կէօղիւնէ բէք ֆէնա կէօրիւնմէքատէ օլտուղընը եէմին իլէ պէյան իթտի :

Շարիթօ տախի , էսնաֆ թագըմը ալէյհինտէ պիր դաչ սէօզ պուլուպ սէօյլէմէյէ հայլընա միւշկիլաթ չէքմէքտէ իքէն , չիվէքեար աշիւֆթէ , եանի մատամ տը Սէն ֆարամօն , (մէրգումէ հէր նէ գատար Գօնթէս իւնվանընը հայիղէ իտի իտէտէ , վագթըյըլա պապասը օճագ սիւքիւրիւճի օլուպ , անասը տախի զօգազլարտա էլմա սաթարագ եէվմիյէ թէայիւշլէրինի թէտարիք իթմէքտէ իտիլէր) աթի իւզղիքը սէօզլէր իլէ իշպու մէսէլէյէ խիթամ վէրմէք իսթէտի :

— Ա՛հ պու դապա խալգը չիյնէմէքտէն հագէր իթմէք իշիւն , ինսան նէրէյէ կիտէճէյինի պիլէմէյօր» :

Կասթօն , քէնտինտէն կէշմիշ պիր հալ իլէ սէր սէֆիլ շարըլընըն իւզէրինտէ եաթմագտայըտը :

Պու ճան խըրաշ մէնզարէ, պէօյիւք ճատտէտէն գըրգատըմ գատար պաիտ, վէ եէքտիկէրինի միւնգաթի զօգագլարըն պիր քէօշէսինաէ կիւլար իթմէքտէ իտի. մա. հալի մէգքիւրտէ քիմնէ պուլունմայուպ, իշպու վագապի միւնլլէմէյէ, զօգագլարտա տիվարլէր ալթընտա էթմէք սաթման պազը սէֆիլէ գատընլարտան, վէ Կասթօնըն եէրէ գաքանտըղը էսնատէ կէշէն, իւթիւ գաքալը պիր արապատսն մատէ շահիտ պուլունմայօր իտի:

Արապա տուրտու, վէ գաբուսը արգասընտան կիւզէլ պիր գատըն սիյմասը, վէ հէման օգատարտա լաթիֆի կիւզէլ, վէ շիրին պիր ատէմին եիւզիւ կէօրիւնտի:

Արապա գաբըսընտան իքի էլտիվէնլի էլլէր տըշա. ըրյա ուզանտը. պու էլ, Ղայէթ զարիֆ պիր քիսէնին պա. ղընա պիր (գարթվիղիթ) ըապթ իթտիքտէն սօնրա, էթմէք. ճի գատընլարըն պիրինէ արապայա թէգարրուպ իթմէ. սինի իշարէթ իթտի. Ֆագըրէ գատըն՝ տէրհալ արապայա եանաշընճա, շախսը մէրգոււմ, քիսէյի՝ մէզպուրէյէ թագ. տիւմ իտէրէք,

— Պու քիսէյի ալտա, շու եէրտէ եաթման սէֆիլ ա. տէմէ վէր . . . լազըմ կէլէն մուսվէնէթի տախի տիլիղ իթմէ . . . ալ մատամ, իշթէ պուտա սէնին իւճըրէթին տիր . . . պիղ պուրատա ուզուն միւտէթ գալամայըզ . . . նէրէտէ սաքին օլտուղում՝ պու գարթըն իւզէրինաէ իշալ օլունմուշ տըր . . . իմտի էկէր պիր շէյէ իհթիյաճը վաթ իսէ՝ խանէմէ կէլէպիլիր օլտուղունը քէնտիսինէ իթտար էյլէ . . . - տէտի:

Մէրգոււմ կէնճ ատէմ, պու արա եօլուն ուճունտան տիկէր պիր արապա տահա կէլմէքտէ օլտուղունը կէօրիւպ, տէրհալ գաբըյը գաքատը, վէ արապա տախի սիւրաթլէ եօլունա տէվամ իթտի:

Կասթօն, պիր գաշ տագըգա սօնրա այըլտը, վուգու պուլան սատմէտէն եարալանմայուպ, եալընըզ սէրսէմէն.

միշտ իսկ. էթմէքճի գատըն, քէմալի սատագաթլա քիսէ
իլէ գարթ վիզիթի մէրգումա թէսլիմ իթաի:

Կասթօնըն կէօզլէրի, գարթըն բարլադ քեաղըտը իւ-
ղէրինտէ մաթպու (տպեալ) լուղէթլէրէ թէսատիւֆ իթ-
տիլինտէ, հէման պիր սըչրայըչլա այաղա գալգարադ,

— Նէրտէ տիր . . . քէնտիսի նէրէտէ տիր . . . -
տէյու հայգըրտըղընտա, էթմէքճի գատըն տաիսի,

— Նէրէտէ սաքին օլտուղու գարթըն զիյրինտէ եա-
զըմըչ տըր - տէտի:

Կասթօն, կէօզլէրինի օվալաեարադ թէքրար քեաղը-
տըն իւղէրինէ պագտը, վէ հէման տէրունի տիլտէն ու-
ղուն պիր ահ չէքտիքտէն սօնրա, քիսէյի շիտէթլէ ֆագըր
գատընըն այագլարը ալթընա ֆըրլաթտը, վէ տէրհալ
թէքմիլ գուվլէթի իլէ ալէթ թաճիլ օն պէչինճի Լույի մէյ-
տաընա տօղրու՝ սօլուղու քէսիլիրճէսինէ գօչմաղա պաշ-
լատը:

Մէգքիւր գարթ վիզիթին իւղէրինտէ մահքիւք պու-
լունան պիր Մարգի թաճընըն զիյրինտէ, « ԿԱՍԹՈՆ ՏԸ
ՄԱՅԼԱՐԻ » իսմի թապ իտիմիշ, վէ անըն ալթընտա տա-
իսի գուրչուն գալէմ իլէ, Բօաեալ-Սէնթ-Օնօրէ զօգաղը,
նօմէրօ-Զ- տէյու եագըլմըչ իտի:

ՍԵՍՆ ՀԷԼՊԻՍԷ ԻԼԷ ՊԵՅՍՁ ԷԼՏԻՎԷՆ

Կասթօն, սաաթ պիրտէ Մայլըրէ գօնաղընա ալտէթ
իտուպ աճէլէ իլէ, վէ Պիօնըն գուլիպէսինէ տաիսի պագ-
մագսըղըն՝ հալլիտէն կէչիպ կիթտի:

Մէրգումըն սաչլարը գարմագարըչ , վէ կէյտիյի իշի կէօմէյինին իւզէրինտէ տախի իրիճէ չամուր լէքէլէրի վարը , քէնտի տախի սօն տէրէճէ Եօրղուն , վէ թապու թուվանը գալմամըչ պիր հալտէ կէօրիւնիյօր ըտը :

Սէնթ իլէ Կասթօն , միւթատլարը իւզրէ սաաթ պէչ տէն էվվէլ գօնաղա ֆալտէթ իթմէյուպ , իլլա իքիտի տէ կիւնիւն իւչ գըսմընա գատար ֆապրիգալարընտա չալըչըրլար , վէ անճա իհթիյար Յիւչէսին թաամընտա հազըր պուլունմագ իչիւն ագչամ իւսթիւ խանէյէ ալտէթ իտէրլէր իտի :

Ֆագաթ օ կիւն , Սէնթ սապահլէյին կէլմիշ օլտուղու կիպի , Կասթօն տախի էօյլէտէն պիր սաաթ սօնրա ալտէթ իթմիշ իտի :

Մէմուլին զայրի պիր ֆէլաքէթէ տիւչար օլտն առէմ լէրին հալինտէ կէօրիւլէ կէլտիյի կիպի , Սէնթ իլէ Կասթօն տախի աղիմ պիր հէյէճան իչինտէ իտիլէր , մէրգումանըն պու հիւզնու քէտէրի , հէր կիւնքի մահզունիյէթլէրինէ պէնզէմէյօր ըտը :

Պիօ , բէտէրանէ պիր նիկեահ իլէ Կասթօնըն արգասընտան պագաթըգտան սօնրա , գալըն քիրքիքլէրի ուճուն տա կէօզ եաչը տամլալարը բէյտա օլուպ , էլի տախի իլէ վարամազ օլտու . մէրգումա՝ զաթէն իլք կիւնին ագչամըսը կէօրտիւյի մէմուլին զայրի անվալին թէէսիրի իլէ տիւչարը վէսվէսէ , վէ սօն տէրէճէ մուղթարըպ օլմուշ իտի :

Զէվալը Պիօ , պիր գաչ տագըգա միւլահազայէ տալտըգտան սօնրա , թէքրար իչլէմէյէ պաչլատըղընտա , իրի գաֆասընը սարստը , տիլուզանէ պիր ան չէքտի , վէ տիւ վարտէն ասըլը օլտն Մէրեհմ անէ թասվիրինէ՝ քէմալի սըագու իման իլէ աթֆը նիկեահ իտէրէք տէրունի տիլտէն ,

— Եա՛ ազիզէ պիքիր , սէն անլէրի հըֆղու հիմպէ էյլէ — տէյու ֆըսըլտատը :

Կասթօն , օտասընա չէքիլիր չէքիլմէզ հէման իշճի կէօմ :

լէյնի սըրթընտան չըգարուպ հագարաթլա այագլարը աթընա ալտը . պիչարէնին անընտան թէր ագմատա, վէ տիհանընտան տախի գարմագարըչ, վէ քէսիք քէսիք սէօզ-լէր տէօքիւլմէքտէ իտի :

Կասթօն, ալէթ թաճիլ սիյահ պիր սէթրէ կիյաի, վէ էսնայի թաամսէ լապիս օլտուղու էլպիսէյի ըէսմիյէյի սըրթընա կէչիրիւպ, հէման տըչարը չըգաճագ իքէն, նա-կէհան գարեօլասը ուճունա գարանարագ, եիւզիւնի իքի էլէրի իչինտէ սէթր իթտի :

Պու արա օտա գաբըսը եավաչճա աչըլտը, վէ Սէնթ այաղը բարմագլարը իւզէրինէ պասարագ եար եար (կա-մաց կամաց) Կասթօնա թէգարուպ իթմէքլէ, պիրատէ-րինին անընը բուս իթտի :

Կասթօն, քէմալի խէվֆու տէհչէթլէ տօղրուլապ գալգտը :

Սէնթ, մէրգուլմըն եանընտա օթուրուպ, վէ սիյլ կի-պի ճուչ իթմէք իսթէյէն կէօղ եաչլարընը զապթ իթմէյէ ղայրէթ իտէրէք :

— Կասթօն . . . սէվկիլի պիրատէրիմ . . . ըէճա ի-տէրիմ սէօյլէ նէ՞ն վար . . . նէրէյէ կիտիյօրսըն . . . - տէտի :

Կասթօն, անլաչըլմաղ սէօզլէր բէբէլէյէրէք, պաչը ումուղընտան աչաղա սարգըլա գալտը :

Սէնթ, գօլլարընը պիրատէրինին պօյնունա աթարագ ,

— Բէճա իտէրիմ սէօյլէ . . . ըէճա իտէրիմ . . . - տէյուպ, վէ իսթիտասընը պիրատէրինէ գապուլ իթտիր-մէք իչիւն, զօրըլա թէպէսսիւմ իթմէյէ պաչլատը :

Կասթօն, պիր քէլիմէ պիլէ սէօյլէմէքսիղին հէմիլրէ-սինի տէրաղուչ իսուպ գալպիլիզէրինէ սըգտըգտան սօն-րա հէման այաղա գալգտը, վէ գաբըյա տօղրու եիւրիւ-յէրէք եավաչ պիր սէս իլէ ,

— Եարըն հէր շէյի սէօյլէրիմ սանա - տէյէրէք, գա-

բըտան տըշարը չըգտը :

Կասթօն , քէնտի միւլահազաթըլըլա օ տէրէճէ մէշըւլ իտի քի, Սէնթին՝ էօյլէ կիւնտիւզ վագթը Էվտէ նէ իշի օլտուղունը սուալ իթմէյի, խաթըրնտան պիլէ կէշըրմէտի :

Սէնթ եալընըզ գալտըղընտա, օ անէ տէյին զապթընա միւզթէտիր օլապիլտիյի կէօզ եաշլարը՝ սէլ կիպի ագմայա պաշլատը :

Մէրգումէ, թէքրարէն օտասընա կիրուպ, սալիպ թասվիրի (խաչելութեան պատկեր) բիյշկեահընտա տիզ իւսթի չէօքէրէք տուայէ պաշլատը :

Ճէնապը Հազ՝ չօգ տէֆա պու կիպի բագիզէ սապիլէրին , սըտգու իման իլէ ճան չէշմէլէրինտէն ճուշ իթմէքտէ օլան կէօզ եաշը կէօհէրլէրինի (գոհարներ) գապուլ իտէր . . .

Կասթօն, Պիօնըն գուլիպէսի էօնիւնտէն կէշտիյինտէ, մէրգումա խիթապէն ,

— Էկէր սաաթ պէշէ գատար ալտէթ իթմէզսէմ , նէրէյէ կիթմիշ օլտուղումը պիլտիյինի իշէրույէ խապէր վէրքի վէսվէսէ իթմէսինլէր - տէյինճէ, Պիօ գըղարարագ ,

— Փագաթ եալան սէօյլէմիշ օլաճաղըմ . . . չիւնքի նէրէյէ կիթտիյինիդի պիլմէմ - տէյու մըրըլտանտը :

Կասթօն. - Տէտիյիմ սէօզ Սէնթ իշիւն տիր :

Պիօ. - (Եավաշ սէս իլէ) մատմաղէլ Սէնթ իշիւն տիր էօյլէմի . . . - Բէք ալէա , էօյլէ օլտուղու հալտէ պէնտէ եալանը իրթիքեապ իթմիշ օլտըրում :

Կասթօն՝ տըշարը չըգուպ Գիւլթիւլ Սէն-Գաթէրին մէվգըֆընտան պիր արապայա բաքիպ օլարագ արապաճըյա ,

— Չաբը՛գ, Բօահալ-Սէնթ-Օնօրէ զօգաղը նօմէրօ 9 - տէյու հայգըրտը :

Արապա եօլա չըգտը , Կասթօն արապանըն ճամլա .

ընը Էնտիրտի, պիչարէ տէլիգանլընըն անը աթէշէր ի-
չինտէ Եանըյօր ըտը

Պու Էանատէ, Բա-տը-լա-Միւլ զնգաղընտա վագը,
Պ. Պ. Բօրպախ վէ Մալֆիւս չիրքէթինին՝ պանամ գալըպը
իմալ իթմէք իչին քիւշատ իթտիքլէրի ֆապրիգա, ամէ-
լէլէր իլէ տօլմուշ ըտը:

Պասմա գալըպը օյմագ սէնաթընը իշլէյէն ամէլէնին
էքսէրիսի ալզասը օլուպ, պունլարըն թէլաֆֆուզլարը ա-
լէմանլար կիպի իսէտէ, քէնտիլէրի ճէտ պէ ճէտ Ֆըրանսըզ
տըրլար:

Էգճիւմէ, մէգքիւր ֆապրիգանըն իչինտէ՝ Ֆըրանսա
մէմալիքինին հէր թարաֆընտան կէլմէ ատէմլէր պուլու-
նույօր իտի:

Պու վասի պինա, Էնլի պիր Թունէլ շէքլինտէ ինչա
իտիլմիշ օլուպ, գարշու պէ գարշու իքի սըրա սըգ բէնչէ-
րէլէրտէն ըշըգ ալըր իտի. տիվարըն ալթընտա գուրու-
լան իքի կէչլէլտի միւհքէմ տէսթկեանլէրին պաշընտա
իշլէլէր օթուրուպ, պասմա գալըպը օյմագլա մէշղուլ իտի-
լէր, իքի բէնչէրէլէրին արասընտա գալան խալի մահալէ
տաթի, օյմաճըլըգ վէ Եախօտ գալըպ գազանլըգ սէնա-
թընա միւթէալիգ պիր չօգ ալաթու էտէվաթ գօնուլ-
մուշ ըտը:

Սալօնըն օրթասընտա պուլունան իքի տէսթկեանլէրին
արասընտա տիկէր ամէլլէլէր օթուրուպ, գըսաճլար իսթի-
մալ իտէրէք, ազիմ պիր միւշկիւլաթ իլէ պագըր թէլլէրի
հատտէտէն չէքմէքտէ իտիլէր:

Էօթէտէ պէրիտէ ուֆագ օճագլար, Եէրլի հատտէ-
լէր, Էօրսլէր, չէքիճլէր, տէմիրէ սու վիրմէք իչին իշլէրի
սու տօլու գապլար, վէ տահա բէք չօգ ալաթու էտէ-
վաթը թիմուրիյէ (Երկաթիւյ) կէօրիւնիւյօր իտի:

Իշլէլէր, քէմալի խահիշ իլէ հէմ չալըշմագտա, վէ

հէմտէ ընթիկելի իլէ հքսերի Ալէման լիսանըյըլա գօնադ մագտա, վէ պազըլարը տախի պէսթէլէր թէրէննիւմ ի տէրէք, ազիւմ պիր շամաթա հայըլ իթմէքտէ իտիլէրքի պիր եանտան՝ լաէնգաթի էօրսլէրէ վուրուլան չէքիճէլի կիւրիւթիւսի, աթէշտէ գըզարըլմը չէլիքլէրին սուլա պաթըրըլմասընտան հուսուլէ կէլէն սէտալէր, վէ տահա պունլարա մէմասիլ բաթըրտըլար, մէգքիւր զուլղուլէլէ գարըշարագ, ինսանըն սընըրլարընը թահրիգ, վէ գուլագ լարընը սազըր իտէճէք տէրէճէտէ պիր վէլլէլէ բէյտա իթմէքտէ իտիլէր:

Պինանըն տէլինլիյինտէ պուլունան պիր նէրտիւպան իլէ, միւսիւ Մալֆիւսին եազը օտասընա կիրիլտիյի կիւլի իշ սալօնընա կիրիլէճէք գարընըն եանընտա տախի, տէվիլ բարմագլըզլա մուհաթ պիր ուֆագ օտաճըզ վար իտիլի լազըմ կէլտիյի հալտէ միւսիւ Բօրպախ, վէ եախօտ վէքիլխարճը, պու օտատա պուլունուրլար իտի իսէտէ, օ էս նապտէ մէգքիւր օտատա քիմսէ պուլունմայօր ըտը:

Նակէհան եիւքսէք պիր սէս չըգտը քի, մահալի մէգքիւրտէ հիւքմ իտէն գարզաշալըզա բաղմէն:

— Պահս իտէրիւմ քի կէօրտիւլիւմիզ տէլիգանլը Բալքէնտիսի իտի — սէօղլէրի, սուրէթը վազիհատէ (յայտնի կերպիւ) իշիտիլտի:

Օգուեանլարըմըզա մալիւմ օլտուղու կիպի, պու սէօղիւ սէօյլէյէն Բօառէ օլուպ, Տըրակօն մախլասըյըլա եատ օլունան նազէու նամ տէլիգանլը տախի, քէմալի հիտէթէլէ մէրգումա ճէվապ վիրուպ,

— Բօառէ . . . զալիպա քի սէնի իլէ պօղուշաճարզ - տէտի:

Բօառէ. — Պօղուշաճագմըյըզ . . . Բալօ իշինմի պօղուշաճարզ . . . Ֆագաթ Տըրակօն, պու միւպթէտի ապէ կէրտէն նէ էօյրէնմիշիլին քի, անը էսկի ընթիկելիլէրէնտէն զիյատէ սէվէյօրսուն:

Տըրակօն. - Պիլմէմ . . . ֆագաթ անըն պէնտէն զի-
յատէ գուվվէթլի օլտուղունը իյթիրաֆ իտէրիմ , պէն
քէնտիսինի եիւզ պաշը Բօմէ իլէ պէրապէր ճէգայիրտէ
կէօրտիւմ իտի , պու եիւզ պաշըյը նա՛սըլ թանըտըմ պի-
լիմիսին . . . կիւնիւն պիրի՛նտէ , էօմրիւնի պախշ իթմէք-
լիյիմէ տայըր պէնտէն իսթիրհամ իթմէքտէ օլան պիր գա-
պիլին , նիյազու րէճալէրինէ հէվալէյի սէմի իթիպար իթ-
մէյուպտա , մէրգուլմը էօլտիւրմէքլիյիմի մէն իթմէք նի-
յէթի իլէ , նակէհան գաւաթուրանըն եասը թարաֆըյըլա
եիւզիւմէ պիր շիտէթլի տարպէ եէտիմ քի , էլան նըշանը
պագի տիր . . .

— Պու տարպէյի էնտիրէնին գաֆասընը գըրմագ ի-
շիւն հէման արգամա տէօնտիւլիմտէ , կիւզէլ պիր տէլի-
գանլընըն շիրին սիյմասընը կէօրտիւմքի , արգամուա տու-
րույօր ըտը . . . ֆագաթ պու ճիւմէ պէնիմտէ գապա-
հաթըմ վար , չիւնքի տիզ իսթիւնտէ պէնտէն իսթիրհամ
իթմէքտէ օլան պիր առէմի էօլտիւրմէք , խայընլըգ վէ
ալազլըգ օլտուղունը տէրհալ տէրք իթմէքլէ , էլիմի շապ-
գամա կէօթիւրիւպ - թէշէքքիւր իտէրիմ Գարիթէն -
տէտիմ , վէ իշթէ . . .

Բօառէ. - (Մէրգուլմըն սէօղիւնի գաթ իտէրէք) - «էս-
թաղֆիրուլլահ պի շէյ տէյիլ - տէ՛մէտիմի :

Սլթը նէֆէր գատար ամէլէլէր իշլէրինի պըրագըպ՝
մէրգուլմանըն միւքեալէմէլէրինի տինլէմէքտէ իտիլէր :

Տըրակօն. - Բօա՛ռէ սէն , գապա պիր քէօյլիւ օլտու-
ղունտան , մուհարէպէ մէյտանընտա թէլաֆֆուլ իտիլէն
ասկէրի լիսանընը անլայամազսըն . . . եիւզ պաշը կիւլէ-
րէք էլինի պանա ուղատը վէրտի քի , պու հալտէն զիյա-
տէսի իլէ միւթէհասիր օլտում , վէ իշտէ լաղըմ կէլտիյի
հալտէ՛ , գահրիմանքեարի պիր շէճաաթլէ տէօյիւշէն
պու հայլաղը սէվմէյէ պաշլատըմ . . . չիւնքի պու տէ-
լիգանլը , վուրաճագ ատամընը բէք էյի թանըյօր իտի ,

վէլհասըւ պու եիւզ պաշըյը օ դատար սէվտիմ քի, քէտիսի պիր իշտէն տօլայը միրալայընա կիւճէնիպտէ խթիֆա իթտիյինտէ, պէն տախի մէրգուճա իմթիսալ իտէրէ սիւքի ասկէրիյի թէրք իթտիմ:

Սմէլէլէրտէն, մուգալլիտ մախլասըյը լա եատ օլու նան Դաշաու նամ շիրին պիր տէլիգանլը սէօզէ միւտա խէլէ իտէրէք,

— Փագաթ միրալայ, եիւզ պաշըյը կիւճէնտիքնէ նէ իշ եարմըշտը - տէյու սուալ իտինճէ, ծըրակօն պէսրարը կիզլէմէք իմթէյուպ,

— Հիշ . . . չէօյլէ պէօյլէ . . . հասըլը պէնտէ պէէյի պիլմէմ - տէտի:

Բօաուէ. - Փագաթ պունտան նէ չըգար, սանա գասաթուրայը վուրան Բալօ տէյիլ իտի եա - տէյինճէ, ծըրակօն, սէրպիւլէնտանէ պիր թալը իլէ ուֆուզլարըն գալ տըրուպ,

— Եիւզ պաշըյըլա պէյնիմիպտէ բէյտա օլան մինա սիպէթին սէպէպի գասաթուրա տարպէսի տէյիլ իտի . . . պու հըսսիյաթը պէնտէ իյզահ խտէմէմ . . . նասըլէ Բալօնըն(*) հագգընտա տախի այնի այնի մուհապպէթի հըսս իթմէքտէյիմքի . . . սէպէպինի պէնտէ պիլմէմ . . . պու չօճուղը իլք տէֆա կէօրտիւյիւմտէ, քէնտի քէնտիմէ «պու էյի պիր չօճուղա պէնզէյօր, տօղլուսը ճանըմ բէք

(*) Պուրատա իշպու իյզահաթը վիրմէյի մինասիպ ատտ իտէրիւ, չէօյլէ քի, հէր պիր ամէլէնին ախլագընա, վէ եա խօտ գուվլէյի թապիյէսինէ կէօրէ պիրէյր մախլաս գոյ մագ, ամէլէ կիրուհընտա ատէթ օլտուղու մալլիմ օլմագ կէրէք տիր. «Բալօ» լուղէթի՝ պէնզի սօլուգ մանասընտա օլուպ, վէ կասթօնըն սիյմասը տայիմա սօլիուն օլմալլը մէրգում իշպու մախլաս իլէ եատ օլունույօր իտի:

սեվտի . . . - տէտիմ իտի . . . էյ շիմտի սիզ պունա նէ՝
տէրսինիզ պագալըմ . . .

Նազէռ, ուճը քէսկին չէլիք գալէմի տէսթկեահըն
իւզէրինէ վազ իտէրէք, քէնտույի տինլէյէնլէրին իւզէ-
րինէ պիր նազար աթֆ իթտի. մէրգում, պու հալ իլէ
կիւյա Բօառէտէն մատէ սէօզիւնէ գարշը սէօյլէյէն պի-
րինի արայօր իտի :

Նազէռ, եանի Յըրակօն, Փապրիգանըն էն մուհիմ
պիր ամէլէսի օլմաղըլա, իշճիլէրին էքսէրիսի քէնտինտէն
հէմ գօրգար, վէ հէմտէ սէվէր օլտուգլարընտան՝ ճիւմ
լէնին սիյմասընտա, մէրգումըն սէօզիւնի թասսաիգ իյմա ի-
տէր թէպէսսիւմլէր կէօրիւնտի :

Պունլարըն իչինտէ զայէթ շիշման, իրի եարը, կիւլէր
եիւզ, թաղէ՝ Փագաթ ալըգ չէհրէլի պիր ալաման օլուպ,
մէրգումըն սիյմասընտա ճիւմլէտէն զիյատէ պիր խօշխէն-
տէ կէօրիւնտի, վէ Նազէռին տէտիլի սէօզիւ աղըր աղըր
թէքէրրիւր իտէրէք,

Պու էյի չօճուղա պէնզէյօր, տօղրուսը ճանըմ բէք
սեվտի . . . ա՛հ միւսիւ Յըրակօն, տայիմա կիւլտիւրէճէք
սէօզլէր սէօյլէրսին - տէտի :

Պու Ալէմանլընըն իսմի Բիյէր Վօրմա, վէ մախլասը
տախի Բուբառ իտի, պու ատէմին թաղէ վէ թիւյսիզ սիյ-
մասընա նիսպէթէն՝ իւզէրինտէ պիր հալի նախօշնուտի
միւշահատէ օլունուպ, չօգ տէֆա մէրգումըն սիյահ կէօզ-
լէրի տախի էյրի էյրի պագամագլա, պու շախսը, ալըգլը-
ղըն թէճէսսիւմ իթմիշ պիր բէյքէրի (պատկեր) զանն օլու-
նույօր իտի :

Բօառէ, պիր միւմքիւն Նազէռին սէօզիւնէ իգնա օլ-
մայուպ քէլամէ ազաղ իտէրէք,

— Նէ օլուր . . . էկէր Բալօ կէլմիշ օլայըտը . . . Փա-

գալթ պու վազըթա գատար նէրտէ գալտը, հիչ պէօյէ կէճիքտիյի եօգտը:

Տըրակօն. - (Հիտէթ իլէ) օրասը քէնտի պիլէճէյի ի տիր:

Բօառէ. - (քէնտի քէնտիսինէ մըրը լտայարագ) քէնտի պիլէճէյի իչ հա' . . . նէ օլուրսա օլսուն, մինասիպէթսիլ շէյ տիր վէսսէլամ:

Բուբառ. - Էվէթ, պէնտէ պու էֆքեարտայըմ:

Նազէռ. - (Սյաղա գալգարագ) նէ տէտին . . .

Բուբառ. - Նէմի տէտիմ . . . Փագալթ միւսիւ Տըրակօն, պէն սիզին տէտիլինիզի հագլը կէօրտիւմ իտի:

Նազէռ, պիր ապուսը չէհրէ իպրագ իտէրէթ թէքրար եէրինտէ օթուրտը, վէ Բօառէ տախի պիր գաչ սա. նիյէ ըսլըգ չալտըգտան սօնրա քէլամէ աղաղ իտէրէթ:

— Էյ արգատաշլար, պէնիմ իլէ պահսա կիրիլէն վաճմը, միւսիւ Բօթէլ կէճիքտի . . . պէն պու ագչամ պիլէ կիւնտէլիք վէրիլմէյէճէք տէրիմ - տէտի:

Գաշար. - Պու տէտիլին օլամաղ շէյ տիր, թօբու պու հաֆթա իւչ կիւնտէլիք հագ իթմիչիմտիր քի ալթը . . . օն իքի . . . օն սէքիլ ֆըրանգ իտէր . . . օթուղ ալթը սաալթ էյլէնճէ:

Բուռառէ. - Օն պէչ կիւն զարֆընտա թօբու իւչ կիւն տէլիք հագ իթմիլ . . . տօղրուսու պու Գաշառ բէք թօ. հաֆ ատէմ տիր:

Գաշար. - Նէ եաբայըմ, պէնիմտէ վատէմին միւտէթի պու գատարճըգ տըր . . . շիմտի էկէր պիլիմ իհթի. եար Բօթէլ պու ագչամ օն սէքիլ ֆըրանգըմը թէտիլէ իթմէզսէ, տիւնեատէ էմսալըզ պիր ճէմիյէթտէ պու. լունմագտան մահրում օլաճաղըմ:

Բուռառէ. - Մահրում օլաճաղընա պահս իտէրիմ:

Գաշառ, էյրի էյրի մէրգումըն եիւզիւնէ պագտը, վէ եա. նընտաքի ամէլէնինգուլաղընտան եալաշ պիր սէտայըլա.

— Քէնտի գարըսը յըլա պերապեր տիր. պիլիւրմիսին կէչէն կիւն Պէպէլ պանա կէօզի իլէ իշարէթ իտիյօր ըտը քի . . .

Պատէհու մէրգում սէօզիւնի գաթ իտէրէք, տը շարըտա զուհուր իտէն պիր սէսի տիյնէմէք իսթէյօր կիպի պօյնու- նը գաբըյա տօղրու չէվիրիպ,

— Պահսընը գապուլ իթտիմ կիթտի, հայտէ օթուզ սու . . . - տէտի:

Բօաուէ. — Հայրը օթուզ սու ազ տըր, իքի ֆըրանգ:

Դաշաու. — Էլլի սու:

Բօաուէ. — Չըգար բարալարը:

Դաշաու. — Իշթէ բարա, վէր էլինի:

Դաշաու էլինի ուզատըպ ալուճընը աշտըղընտա, Բու- աուէ մէրգումըն ալուճը իշինէ պիր շապլագ էնտիրի վէր- տի. թամ պու արա գաբու աշըլըպ վէքիլսարճ Բօթէլ իշէրի կիրտի:

Բուաուէ, չիմէքտէն վուրուլմուշ կիպի տօնա գալտը. Դաշաու իսէ կիւլմէքտէն պայըլըյօր իտի. մէրգում, իհ- թիյար Բօթէլին այագլարը սէսինի իշիթմիշ օլմաղըլա, սէրպէսթճէ պահաա կիրիշմիշ իտի:

Դաշաու. — (Սէվինճ իլէ էլլէրինի օլուշտուրարագ) պէշ ֆըրանգ . . . տէմէք քի եիրմի իւշ ֆըրանգ ալաճաղըմ . . . օխ կէլ քէյֆիմ կէլ . . .

Միւսիւ Բօթէլ. — Չօճուգլար չօգ մէշղուլըմ . . . չիմ- տի սէրիան իշինիզի կէօրիւպ պիթիրէճէյիմ . . . բարալար հաղըր տըր, տիւն ագչամ չէքմէճէմտէ հըֆղ իթտիմ իտի - տէյուպ, տօստօղրու եաղը օտաւընա կիրտի:

Դաշաու. — Բէք ալէա միւսիւ Բօթէլ, պէնիմ աճէլէմ եօգ . . . ֆագաթ մատէմքի սիզին աճէլէ իշինիզ վար ըմըշ . . .

Բուբաու. — Էօյլէ եա էօյլէ եա օնա նէ շիւպհէ . . .

Միւսիւ Բօթէլին վիրուտինտէն պէրի Բուբաուըն պէն-

զի ճիւղվի աթմբշ օլուպ, վէ պու սէօղիւ սէօյլէտիյինտի
տախի հալինտէ պիր թէրէտտիւտ կէօրիւնիյօր ըտը:

Ամէլէլէր, տէսթկեահլէրինին էօնիւնտէն չըգարագ
եազը զտասընա թէգարրուպ իթտիլէր, միւսիւ Բօթէլ
կէօղիւնի տէֆթէրէ տիքմիշ օլտուղու հալտէ չէքմէճէյի
աշտը, վէ էն էվէլ Նաղէուին հիսապընա պագարագ:

— Նաղէու Տըրակօն, թամ օթուղ կիւնտէլիք . . .
ալթմըշ վէ օն սէքիգ ֆըրանգ, իշթէ քեամիլ վէ իշին պի-
լիր պիր չօճուգ քի, պու հալ իլէ բարա արթըրա պիլէ-
ճէյի շիւպհէսիգ տիր:

Գաշառ. - (Պուրնուրն ալթընտան) թամ պէնիմ
կիպի,

Նաղէու. - Միւսիւ Բօթէլ, պիլիրսինիլ ա, աղ կիւն-
տէն ագճէյէ լուզումիմ օլաճագ տըր, զիրա պիր ատէմ
թէէհիւլ իթտիյինտէ . . .

Բօթէլ. - Բէք ալէա տօստում ըէք ալէա, պէն սի-
ղին կիպի իշլէրինի պիլիր էհլիյէթլի ատէմլէրի սէվլէրիմ,
զիրա պու հալ իլէ էվլէնէն պիր ատէմ, սէֆալէթ թօհու-
մունը էքմիշ օլմաղ . . . նէ հալ իսէ շիմտի հիսապըմըղա
պագալըմ . . .

Միւսիւ Բօթէլ, էլինի չէքմէճէյէ սօգուպ պիր շէյ
արամագտա իքէն, նակէհան Տըրակօնա տէտիյի սէօղէ-
րին սօն քէլիմէսի աղզընտա գալտը, վէ տղատաղլարըն-
տա կէօրիւնէն թէպէսսիւմ, տէհշէթլի պիր մահզունիյէ-
թէ թէպտիլ օլտու:

Գաշառ. - Նէ՞ օլտուն միւսիւ Բօթէլ, չէքմէճէկտէ
գուտուրմուշ ֆարէմի վար, նէ՞ վար . . .

Միւսիւ Բօթէլ, ճէվապ վէրմէքսիղին այաղա գալի-
տը, մէրգուրն պէնզի պէթի քիւլ քէսիլմիշ չվէ բարմագ-
լարը թիտրէյօր ըտը:

Բօթէլ. - Տօստլարըմ, պէն ֆագըլը վէ ֆամիլեա սա-
հիպի պիր ատէմիմ . . . ըէճա իտէրիմ հալիմէ բահմ ի-

տինիդ . . . Եկէր շագա իթտինիդ իսէ . . .

Պիչարէ իհթիյար , սօլումագտա վէ նէֆէսի քէսիւմէք-
տէ օլմաղըլա սէօղիւնի գաթ իթմէյէ մէճպուր օլտու . . .

Օն օն իքի նէֆէր գատար իշճիլէր , աղիւմ պիր իս-
թիղրապէ տիւշար օլուպ՝ միւսիւ Բօթէլին էթրաֆընը սար-
աըլար , վէ պիրի պիրէրինէ ,

— Նէ՞ վար քի . . . Նէ՞ օլմուշ - տէմէքտէ իտիլէր :

Բօթէլ . - Բարալարըմը վէրին տօտլարըմ , իքի պին
ֆըրանգըմը իատէ իտին ըէճա իտէրիւմ , ա՛հ պու ֆէլա-
քէթ պէնի տիլէնճիլիյէ գատար սէվք իտէպիրի . . .

Տըրաֆօն . - (Պէնզի աթարագ) բարալար չալընմըշ . . .

Սարիքին քիւմ օլտուղունը անլամագ իչիւն՝ տէրհալ
չիմէք կիպի սիւրաթլէ հէր պիրի , կէօղիւնի եանընտաքի-
նին եիւզիւնէ տիքտի իսէտէ , հիշ պիրինին սիյմասընտա
չիւպհէ օլունաճագ պիր իմարէ կէօրիւմէտի , եալընըզ
Դաշաւ , հէր նէ գատար պու իշտէ քեամիլէն պիսուշ վէ
պէրի իւզղիւմէ իսէտէ , պու էսնատէ , չիւպհէլի վէ մինա-
սիպէթսիզ պիր իսմէ մալիք օլտուղունը խաթըրլայարագ ,
միւճէրրէտ քէնտինտէն չիւպհէ իտիլէճէյինէ վիճտանը
չէհատէթ իտիյօր ըտը :

Պիլ աքիս Բուբառ , իւղէրինէ աթֆ օլունան չիւպհէլի
նիկեհալարտան գաթան միւթէէսսիր օլմայուպ , էնլի վէ
կիւկիւնի սիյմասը , սաֆլըզ վէ սուչսուզլուզ իպլազ իթ-
մէլէ , էլլէրինի պիրի պիրինէ գափուշտուրարագ ,

— Չալմըշլար հա . . . եազըզ . . . զափալը միւսիւ
Բօթէլին իքի պին ֆըրանգընը աշըրմըշլար . . . - տէմէք-
տէ իտի :

Նազէն , տէրհալ արգատաշլարընըն իչինտէն սըշրա-
եարագ գարուընն էօսիւնէ վարըպ տուրտու , վէ ,

— Սոսընըք , պէն չլանն իտէրիւմ քի՝ խըրսըզ միւթ-
լազ իչիմիզտէ օլմալը . . . ճէպլէրիմիզի արայալըմա
տէտի :

Բուառէ. - Թամամ թամամ, էյի ազըլ իթտին:

Նազէռ. - Հայտէ իլէրի . . . ճէպլէրինիլի . . .

Գաշառ. - Էվէթ էվէթ, իսթէրսէն պէնտէն պաշա,

Բուբառ. - (Նիմ սուրէթտէ պօղուլարագ) պու թէտ. պիր բէք ալէա տըր ամմա, նէ չարէքի ճիւմլէմիզտէ պու. րատա հազըր տէյիլիզ:

Նազէռ. - Քիմ հազըր տէյիլ:

Բուբառ. - Բալօ պուբատա տէյիլ միւսիւ Տիւրակօն, Օբալօքի, միւսիւ Բօառէնին գալլինճէ սիյահ էլպիտէ, վէ պէյազ էլտիվէն իլէ Օբէրա թէպթրօսընա կիտէր իմիլ . . .

Բուառէ. - (Նավաշ պիր սէտայըլա) Փազաթ տէտի. յիմտէ սօղրու տըր, չիւնքի կէօղիւմ իլէ կէօրտիւմ իտի:

Բօառէ, մէյտանէ չըգարմըշ օլտուղու մէսէլէտէն թէվէլլիւտ իտէճէք օլան մատտէյի տիւչիւնիւպ, աղիմ պիր տէհէթ հըսս իտիյօր ըտը:

Բօառէնին, իլք կիճէսի Օբէրա թէպթրօսընտա կիւ. զար իտէն ահվալի, թէֆէրրուլթըլըլա ըէֆիլլէրինէ հէ. քեայէ իթմիշ օլտուղու, ըէվիչի հալտէն անլաշըլապիլի:

Մէրգուման ամէլէ կիրուհը պէյնինտէ նիմ պիր վէլ. վէլէ, վէ պիր ֆըսըլտայըշ բէյտա օլուպ պիրիպիլլէրինէ:

— Աճայիպ, կիւնտէ տէօրթ ֆըրանգ եէվմիլէսի օ. լան պիր իշճի, (Կասթօն եալընըլ կիւնին իւշ գըսմընտա չալըշմագլա տէօրթ ֆըրանգ ալըր իտի) իրէքլի ֆիսթան կիյմիշ կիւզէլ գըղլար ըլա նա՞սըլ Օբէրա թէպթրօսընա կիտէպիլիր - տէմէքտէ իտիլէր:

Բուբառ. - (Մուզաֆֆէրանէ պիր թավր իլէ) էօյլէ տէյիլմի եա . . .

Բուառէ. - (Պուրնուներն ալթընտան) էօյլէ տիր . . . սօղրու տըր . . .

Նազէռ. - (Կիւրիւլթիւլի պիր սէտայըլա) հա՛յըր եա. լան տըր, քեամիլէն եալան տըր . . . պէն Բալօ իչիւնքէ. ֆալէթ իտէրիմ. . . պէ'ն, պէ'ն, անլայօրմուսընըլ . . .

Բուա՛ռէ պիւմիշ օլ քի, Բալօնըն տախի պիզիմ կիպի աւլա
եհնի էլպիսէսի եօգ տըր, սիզ՝ անըն իշճի կէօմէյինտէն
պաշգա պիր էլպիսէ կիյտիյինի կէօրմիւշմիսինիզ . . . Բալօ
էյի պիր չօճուգ տըր, Բուառէնին սիզէ տէտիյի սէօզլէրին
ճիւմէսիտէ սաշմա, վէ հէզէեանտէն իպարէթ շէյլէր տիր.
պէն՝ Բալօնըն գաթան սիյահ էլպիսէ կիյմէտիյի, վէ է-
լինէ տախի պէյազ էլտիվէն թագմատըզը իշիւն պահաս
կիրիշմէյէ հազըրըմ:

Պու էսնատէ գարը աշըլըպ Կասթօն շիտէթլէ իշէրի
կիրտիյինտէ, օն նէֆէր իշճիլէր պիր աղըզ,

— Իշթէ իշթէ քէնտիսիտէ կէլտի — տէյու հայգըր-
տըլար:

Բուրառ. — Էվէթ, սիյահ էլպիսէ վէ պէյազ էլտի-
վէնլէր իլէ,

Գաշառ. — Հէմտէ քէօր սարխօշ, պագսանըզ ա, այագ
իւթիւ տուրամայօր . . .

Նազէռ, կէօրտիւյի պու հալէ ինանմագ իսթէմէյօր
կիպի քէմալի հայրէթլէ աղըզ աշըզ գալտը:

Մէրգումըն բարլագ վէ ճէսուր կէօզլէրի իւզէրին-
տէն պիր պուլուլթ կէչի վէրմէքլէ պաշընը էյտի, վէ մաղ-
լուպանէ պիր հալ իլէ քէնտու քէնտույէ մըրըլտա-
յարագ,

— Էվէթ, Բուառէնին հագգը վար ըմըշ . . . Թէ-
աթրօտա կէօրտիւյիւմիւզ պիզզաթ Բալօ քէնտիսի իմիշ . . .
— տէտի:

Մ Է Ք Թ Ո Ւ Պ

Կասթօն իշերի կիրտիյինտէ՝ ըէֆիզլէրի, չիւպհէ վէ նէֆրէթ իպրազ խտէր պիր հալ իլէ կէրի չէքիւմիշլէր խտի:

Իհթիյար Բօթէլ, ազըպէթ բարալարընը չալան քիմէ սէյի պուլմուշ զաննըյըլա կէօզլէրինի Կասթօնըն իւզէրի նէ տիքմիշ խտի:

Էքսէրի մէյխանէ ալէմինտէ, վէ եալընըզ սարխօշ լուգտան մահզուզ վէ միւթէլէզզիզ օլան ատէմլէր, միւթէէսիր չէհրէլի, վէ զայրի միւնթազամ էլպիսէլի, վէ եախօտ թիթրէք եիւրիւյիշլի պիր ատէմ կէօրտիւքլէրին տէ, իլք նազարտա օ ատէմին սարխօշ օլտուզունա հիւքմ իտէճէքլէրի տէրքեար տըր:

Ֆիհազըզա ինսան, եա աճըզ վէ եախօտ պիր միւտ հիշ մարազըն սույի թէէսիրի իլէ զօգազ օրթասընտա տիւ չէն պիր սէֆիլին էթրաֆընա թէճէմիւ իտէն ատէմլէրին, մէրգուլմա մուալէնէթ իտէճէք եէրտէ, - պու գատարտա իշիլիրմի, ինսան պու հալէ տիւշէպիլիրմի - տէտիւքլէրի սէօզիւ իշիթտիյինտէ, քէնտի քէնտիսինէ ազիմ պիր մահ ճուպիլէթ հըսա իտէր:

Հալպու քի, Կասթօնըն հալինի կէօրէն էն խայըրխահ պիր ատէմ տախի, մէրգուլմը միւճէրրէտ սարխօշ զաննի տէճէլի տէրքեար խտի:

Ձիրա պիչարէ տէլիգանլընըն, տայիմի սուրէթտէ սօլկուն օլան անլը աթէշ կիպի գըզարմըշ, չէշմէլէր միւ սալի ագմադտա օլան թէրտէն՝ սաչլարը գուլազ թօզունա եաբըշմըշ, վէ պէյազ էլտիվէնինին պիր թէքի տախի ելը՝ թըլըպ բարմադլարը տըշարը տիւշմիւշ խտի:

Բօաուէ, նազէուին իւզէրինէ մուզաֆֆէրանէ պիր նի:

կեահ աթփ իտուպ, վէ կասթօնը իրայէ իթմէքլէ,

— Իշթէ տօսթում, ֆարէնին՝ պէնիմ՝ ճէպիմաէ օւ-
մատըղընըն իսպաթը մէյտանտա տըր — տէտի:

Գաշառ. — Հագըղաթը հալ շու տըր քի, Բալօ պիր
աղ տուգաղա տիւշտի:

Յիկէրի շճիլէրին հէր պիրի տախի՝ պու եօլտա հէզա-
եանլար իթմէյէ պաշլատըլար:

Կասթօն, օ անտէ քէնտիսինի թօբլայուպ, էլպիսէ-
սինէ պիր նիկեահ աթփ իթմէքլէ ֆէնա հալտէ մահճուպ
օլարագ պաշը տէօնմէյէ պաշլատը, վէ տիւշմէմէք իչիւն
հէման պիր սանտալէայէ տայանը վէրտի:

Գաշառ. — Իշթէ ճիւմլէմիղտէ պուրատա հագըրըղ.
հէր քէս ճէպլէրինի պօշալթա պիլիր:

Բուբառ. — Էվէթ, ֆագաթ Բալօ քէնտի ճէպինի չօգ-
տան պօշալթմըլ օլմալը տըր:

Գաշառ. — Պէյիս եօգ տօստում . . . լաքին չիմոի
լաթիֆէնին սըրասը տէյիլ . . . իշթէ պէն պաշլայօրում:

Գաշառ, տէրհալ ճէպլէրինին իչինի տիչինէ չէվիրտի,
տիկէր ամէլէլէր տախի մէրգումա իմթիսալ իթտիլէր. Նա-
զէռ իսէ՝ ապա սէս չըգարմայուպ իշճիլէրին արգասընտա,
սուշլու կիպի մահճուպանէ պիր թալը իլէ տուրույօրըտը:

Ճէպ եօգլամասընա տէվամ օլունույօր իտի իսէտէ,
Բուբառ՝ քէնտի ճէպլէրինի եօգլաթմագ իչիւն չօգլուգ
թաճիլ իթմէյուպ, տէրին պիր միւլահաղաթէ տալմըլ օ-
լան կասթօնըն եանընտա տուրմուշ իտի. մէրգում Սը-
ղասլը, օ անտէ կասթօնըն հագըղնտա նակէհանի պիր
հիւանի թէվէճճիւհ հըսս իտիյօր կիպի զանն օլունույօր
իտի:

Կասթօն, կէչէն հալլէրտէն ապա պիր չէյ անլայա-
մայուպ, տայիմա կէօղլէրինի էօթէ պէրի չէվիրմէքլէ Նա-
զէռի՝ արար ֆագաթ կէօրէմէյօր ըտը, չիւնքի մէրգում
պիր թարաֆա չէքիլմիշ տուրմուշ ըտը:

Իհիթիյար Բօթէլ, եուվարլագ կէօզիւլիւնի սարար-
մըշ օլան պուրնունըն իւզէրինէ վագ իթմէքլէ, հէր պիլ
ճէսլին եօգլանըլըպտա պիր շէյ չըգմատըղընը կէօրտիւ-
յիւնտէ, ահու Ֆէրեատ իտէրէք,

— Ահ Ֆամիլեա սահիպիյիմ. . . պու ագճէ չօճուգ-
լարըմըն նաֆագասը տըր - . . . տէմէքտէ իտի:

Եօգլամա տէվամ օլունույօր իտի իսէտէ, օ անէ տէ-
յին հէնուզ հիշ պիր շէյ պուլունմամըշ իտի . . . սըրա
Կասթօն իլէ Բուբաուա կէլտի:

Բուբաու, պիր ան էվվէլքի սաֆտէրուն սիյմասընտա
կէօրիւլէն թէպէսսիւմէ տէվամ իթմէյէ՝ զայէթ կիւճիլք
չէքէյօր կիպի պիր հալտէ կէօրիւնիյօր իտի . . .

Կասթօն, քէնտույէ զայրէթ վէրիպ, նազէռին պա-
րիա վէ տարըղըն սիյմասընա տըգգաթ իթմէքսիզին հէման
եանընա եանաշուպ:

— Տըրակօն, սանա պիր սէօզիւմ վար - տէտի:

Նազէռ. - Շիմտի օլամագ - տէտիյինտէ, Կասթօն
մէրգուլըն էլինի թուլթուու, վէ եավաշ պիր սէտայըլա,

— Պէնիմ սէնտէն պաշգա տօսթում եօգ տըր, վէ
պու էսնատէ իսէ սատըգ պիր տօստա էչէտտը իհիթիյա-
ճըմ վար . . . րէճա իտէրիմ ազըճըգ կէլ:

Նազէռ օ անէ գատար պիլ իիթիյար Կասթօնըն եիւ-
զիւնէ պագմամըշ իքէն, հէման կէնճ տօստուըն կիւզէլ
վէ մահզուն սիյմասընա պիր նիկեահ աթֆ իթմէքլէ՝ տէր-
հալ շիւպհէսի զայիլ օլուպ,

— Հագդըն վար Բալօ, պէն սէնին սատըգ տօստու-
նըմ . . . կէլ պէրապէր - տէյէրէք Կասթօնըն քօլուն-
տան թուլթու, վէ ազիմ պիր հայրէթտէ գալան գալա-
պալըղըն իչինտէն չէքիւպ տըշարըյա չըգարտը:

Բօարէ. - Տըրակօն, նէրէյէ կիտիյօրսուն:

Գաշաու. - Փագաթ նաճըլ իշ տիր պու, օյունճաղամբ
չըգտըգ:

Բուբառ. - Միւսիւ Տըրակոն, պու իթտիյինիզ հագ-
աղլըգ տըր . . . տողլուսը թաճիւպ օլունաճագ չէյ . . .

Բուբառ, եօգլամա մատտէսինին թէէիիր իտիլտիյի-
նէ մէմուն օլուպ, թէտրիճէն՝ սիյմաը էսկի բարլագլըղը
քէսպ իթմէյէ պաշլամը ըտը:

Նագէռ, պու կիւրիւթիւլէրէ առլա հէվալէյի սէմի
իթիպար իթմէյուպ, կասթօնը տըշարըյա իթի վէրտի, վէ
պիր տագըգա սօնրա թէքրար եալընըգճա իչէրի կիրէրէք,

— Չօճուգլար, պէն Բալօ իչին մէսուլըմ, պու իչի
միւճէրէտ մէյտանէ չըգարաճաղըմ - տէտի . . .

.

Սաաթ սապահըն տէօլտիւնի վուրմագտա, վէ իհ-
թիյար մատամ Տիւչէս տը Մայլըբրէ, գարեօլասընըն գա-
բալը բէրտէլէրի արգասընտա եաթըպ ույումագտա իտի:

Պէրթա, իւչիւմիւշ վէ մէրմէր կիպի պէյաղլանմըշ
սիյմաընը քեարկէֆին իւզէրինէ ասըպ, ան պէ ան սէօն-
մէք իւզրէ օլան պիր գանտիլին նիմ ըշըղըյըլա լաէնգա-
թի իշէյօր ըտը:

Սէնթ, գարանըգտա՝ վէ պյագլարը չըպլագ օլտու-
ղու հալտէ, գարընտաշընըն օտա գարուսը էօնիւնտէքի
թաշ տէօշմէ իւզէրինտէ տուրուպ իչէրիյի տինէյօրըտը:

Կասթօն կէճ վագըթ կէլմիշ, վէ միւթատը միւճիւ-
պիւնճէ գըղգարընտաշընը բուս իթմէքսիղին օտասընա չէ-
քիլմիշ իտի. օ կիճէ մէրգուլըն օտասընտաքի եանան ը-
շըգ ասլա սէօնմէմիշ իտի:

Սէնթ, թա եարը կիճէյէ գարիպ՝ պիրատէրինին,
քէնտի օտասը տէրունինտէ պէօյիւք աարմլարըլա տօլաշ-
աղընը, վէ ահու էնին իլէ աղլամագ սէտալէրինի իշիթ-
միշ, վէ պատէհու կիճէնին սուլուղընտա, թիթրէք պիր
էլ իլէ քեաղըտ իւզէրինէ գայտըրըլան գալէմին կըճըր-
թըսը կիպի պիր սէս աաթի գուլաղընա չալընմըշ իտի:

Պիշարէ գըզճըազ, հընչգըրմասընը զապթ խտուպտա
եաւվաշ սէտայըլա աղլայապիւմէք իչին ֆէվգէլատէ ճահտ
խտիյօր ըտը:

Պիր մըգտար սօնրա, Կասթօնըն օտասընտա սէս սէ-
տա քէսիլիւպ, անճազ գարեօլանըն թահտալարը կըճըր-
թըսընտան մէրգոււմըն եաթմըշ օլտուղու անլաշըլտը:

Սէնթ, չըպլազ պադլարընը թաշ տէօշմէնին իւզէ-
րինէ, վէ գուլաղընը տախի գաբընըն ահահտար տէլիյինէ
վազ իթմիշ օլտուղու հալտէ, տայիմա իչէրիսինի տինէ-
մէքտէ խտի, զիրա չօգ տէֆա Կասթօն, կիճէլէրի պէյլէ
մուզթարըպ օլտուգտան սօնրա, թապու թուվանտէն
տիւլմիւշ, վէ ատէթա պիր նէվի հալի նէզիտէ պուլուն-
միւշ կիպի խըրլամայա պաշլարըտը քի, Սէնթ, օ անտէ
մէրգոււմը օեանտըրըր, վէ Կասթօն՝ պաշը ուճունտա օ-
թուրան պու մէլէյին՝ կիւֆթարը շէքէրպարընտան միւթէ-
սէլլի օլուպ րահէթ իտէր իտի:

Կիւնտիւզքի հէվանըն լէթաֆէթինէ րաղմէն օ կիճէ
սօղուգ, վէ շիտէթլի պիր բուզիկեար էսէրէք, գօնա-
ղըն էսկի բէնչէրէլէրինի զանղըր զանղըր սալլայօր խտի-
Սէնթին գալպի զաթէն մուզթարըպ իքէն, ան պէ ան թէ-
շէտտիւա իթմէքտէ օլան բուզիկեարըն հավլինազ սէտաթ
թէէսիրի իլէ, հէր թարաֆտան հիւզնէնկիզ սէսլէր, վէ
մէյուսանէ ահլէր իչիտիյօր զանն իթմէքտէ իտի:

Նիհայէթ իւլ էմր կէնճ գըզ, արթըգ թահամիւլ իս-
տէմէյուպ՝ ուսուլ իլէ պիրաւտէրինին օտա գաբուսընը ա-
չարազ իչէրույէ կիրտի:

Բէնչէրէնին իչինտէ հէնուզ ըշըգ եանմագտա օլուպ,
պիր հալի հէրճու մէրճիտէ պուլունան էվրազը թէնվիր իս-
տիյօր ըտը, չիւնքի Կասթօնըն մախսուսէն հաղըխանէսի
օլմատըղընտան, մէզքիւր բէնչէրէնին իչինի հաղըխանէ
մէգամընտա իսթիմալ իթմէքտէ իտի:

Ըշըգ, էսվապըյըլա գարեօլասընըն իւզէրինէ տիւ-

չիւպ ուշումագտա օլան Կասթօնըն սօլկուն սիյմասընը տա-
խի թէնվիր իթմէքլէ, տէլիգանլընը քերքիքլէրի իւզէրինտէ
հէնուզ գուրումուշ օլան պիր կէօզ եաշը տամլասընըն է-
սէրի կէօրիւլիյօր ըտը :

Կասթօն, րահաթ վէ տէրին պիր ուշգուշըլա ուշու-
մագտա օլուպ, իհթիմալ քի պիր րիւեայի խաթըր նիւվազ,
օ անտէ մէրգումըն եօրղուն զիհնինի խօշ պիր խէյալաթ
իլէ իշղալ խախյօր ըտը. Սէնթ Կասթօնը օեանտըրմամագ
իլին նէֆէս ալմագսըզըն եանընա թէգարրուպ իտէրէք,
ազիմ պիր մէմնունիյէթ իլէ պիրատէրինին եիւզիւնէ պագ-
մագտա, վէ մէրգումըն պիլա ըզթըրապ քէմալի րահէթլէ
ուշուտուղունը կէօրիւպ, ծէնապը հագգա էզճանու տիլ
համուս սէնալէր իթմէքտէ իտի :

Կէնճ գըզ, էլան եանմագտա օլան ըշըղը սէօնտիւր-
մէք նիյէթի իլէ բէնչէրէյէ տօղրու տէօնտիւլինտէ, միւ-
թէատտիտ էվրազը բէրիշան իշինտէ, անճագ պիր ուճը
կէօրիւնմէքտէ օլան պիր մէքթուպ զարֆը կէօզիւնէ իլիշ-
տի քի, պիր քիւշէսինտէ քէնտի իսմի եազըլմըշ օլտու-
ղունը կէօրիւպ, հէման քեաղըտլարը պիր եանէ աթը
վէրտի: վէ զարֆ մէյտանէ չըգմագլա՝ իւզէրինտէ « հէմ
չիրէմ մասմազէլ Սէնթ-տը նէյէ վուսուլ պուլա » իպա-
րէսինի օգուտը :

Սէնթ, թարիֆի զայրի գապիլ պիր խէվֆու տէհչէ-
թէ կիրիֆթար օլուպ տուրտուղու եէրտէ բութ կիպի
տօնա գալորը. - աճէպ մէրգումէ նէ՞ շէյտէն գօրգույօրըտը
- քէնտի տախի պիլմէզ իտի, ֆագաթ նիհայէթ իւլէմը
հէր հալտէ պիր պէտպահտլըզ վուգու պուլաճաղընը տա-
խի, հըսօը թապիսի քէնտինէ խապէր վիրիյօր ըտը. իլք
ազշամտան պէրի խէվֆու տէհչէթ վէ տէրտու քէտու-
րէթ րուզիկեարլարը՝ մէրգումէյի իհաթա իթմիշ օլմա-
ղըլա, շիմտի պու մէքթուպ հէր շէյի իյզահ վէ աշիքեար
խտէճէք իտի :

Սէնթ, մէքթուպը ալմագ իչին էլինի ուղաթառը իսէ տէ, նակէհան ըիւճաթ իթաի . . .

Մէրգումէ, մէքթուպտան իքի տտըմ գատար ու զագտա, կէօղէրինի իրի իրի աչմըչ, պօյնունը ուղաթմըչ վէ պագլարը տաիս հէման մահալի մէքթուպտէն ֆիրաթ իթմէյէ ամատէ պիր հալ իլէ տուրմուչըտը . . . պիչարէ գըզճըազ ազիմ պիր գօրգու հըսս իտիյօր ըտը . . .

Մէքթուպը մէքթուր, Կասթօնըն էլ եագըսը օլմա զըլա, Սէնթ, անը օդումաղա ֆէվգէլատէ արգու իտիյօր ըտը, զիրա պէքլէտիյի էսրարէ, մահալա Կասթօնըն ճանր մէգամընտա օլան իչպու մէքթուպըն վառէթասըյըլա ա կեահ օլապիլէճէք իտի:

Սէնթ, քէմալի ըահէթի պալ իլէ ույումագտա օլան Կասթօնըն սիյմասընա պիր նիկեահ տահա աթֆի իթաիլ տէն սօնրա՝ պիր տտըմ իլէրլէյէրէք, էլինի մէքթուպա տա գունտուրտու իսէտէ, թութմասըյըլա թէքրար եէրէ պլ ըագմամը պիր օլտու. մէրգումէ, պու էսնատէ մէքթու պըն զարֆը աչըգ օլտուղունը կէօրմուչ իտի:

Խիչլասայի քէլամ Սէնթ, մէճհուլ պիր տէհչէթին թէհէսիրի իլէ մէքթուր մէքթուպը պիր գաչ տէֆա էլինէ ալըպ պըրագտըգտան սօնրա, նիհայէթ աղիմ պիր շիքեար էլտէ իթմիչ կիպի հէման գարըպ գօյնունտա սագլայա ըագ ֆիրար իթաի:

Սէնթ, տէրհալ օտասընա կիրուպ գալըյըլ գալտտը վէ նապիք վիճուտինի թիր թիր թիրթէթմէքտէ օլան սօ ուղա էհէմմիյէթ վիրմէքսիլին, մէքթուպը զարֆըն տէրու նինտէն չըգարտը:

Մէրգումէ, ալէթթաճիլ իլք սաթըրըլարընը կէօղտէն կէչիրտիյինտէ, էչքը քէտուրէթ (վշտագին արտասուք) քեաղըտըն իւզէրինէ ագմայա պաչլատը:

Սէնթին կիւզէլ կէօղէրի, պու էչքը բիւր սուղ իլէ մալամալ օլմալըլա, արթըգ հիչ պիր շէյ կէօրէմէյօթըտը:

Պիարէ գըզճըազ պաշընը աստը, վէ տէրտու միհ-
նէթ պարը իլէ աղըրբաշմը շ օլան անլընը իրի էլլէրի իշինէ
պարագ տիւշիւնմէյէ պաշլատը :

Պու տէֆաքի մէյուսիյէթ, իշթիւքեատէն (գանգատ)
արի, պիլա թազարպու ու նիյազ, վէ սէսսիզ սէտասըզ
իտի :

Սէնթ, քէնտի կէօզ եաշլարընտան էվվէլ պիր էշգը
քէտուրէթլէ նէմլէնմիշ, վէ էլան գուրումայա վտգըթ պու-
լամամը շ օլան քեազըտըն իւզէրինտէ, աթիւլզգիքը սէօզլէրի
օգումուշ ըտը :

«Հէմիրէճիյիւմ, ձէնապը հագ սէնի պանա թէվտի իթ-
միշ իտի, վէ սէնի պէնտէն պաշգա էզճանուտիլ սէվէն
պիր համի եօղուտը. բէճա իտէրիւմ աֆիլ էյլէ պանա,
թահմիլ օլտուղըմուղ միհնէթու ըզլթըրապըն՝ օ պարը կի-
րանընը, պատէզին եալընըզ թաշլմաղա մէճպուր օլտու-
ղուն թագտիրտէ, սագըն հագգըմտա քէմ սէօյլէմէյէսին...

Աֆվընը իսթիրհամ իտէրիւմ սէվկիլի հէմիրէճիյիւմ...
ձէնապը հագգըն պանա իհսան պույուրտուղու պիր գաշ
կիւնիւք էօմրիւմ քեամիլէն սէնին իտի, ինան քի պու բէք
տողրու տըր. էվէթ, պէն վագթինտէն էվվէլ սէնի թէրքու
ֆէտա իթտիյիւմ իշին սուշլը, վէ հաթտա ալշագ պիր ա-
տէմ օլտուղումը իյթիրաֆ իտէրիւմ, ֆագաթ նէ եարա-
յըմ, իսթիյար էլիմտէ տէյիլ տիր, գուվվէթու գուտրէ-
թիմին մա ֆէվգընտա օլան պիր տույղու, պէնի խահնա-
խահ սիւրիւլիւպ կէօթիւրիյօր. միւտէթը էօմրիւմտէ իլք
տէֆա տըր քի սէնին հագգընտա տիւշիւնէմէզ օլտում,
ղիրա տամարլարըմտա ճէվէլան իտէն օ ասալէթ գանընալըն
սուն տամլալարընտան մատէ հիշ պի շէյ թէխաթուր իտէմէ-
յօրում, ահ սէվկիլի հէմիրէմ, Մայլըբրէնին . . . եանի
ասալէթիւլ բէտէրիմիղին օ մուգատտէս վէ մուաղզէզ
նամուլ շէօհրէթի, պիւսպիւթիւն զիհնիմի իշլալ իթմիշտիր:
Ահ, կէրշի հէր հալէ թահամիւլ իթմէլի իտիւմ . . .

զիրա ձէնապը հագ, պիզիմ ֆամիլեամըզը օ գատար ֆիլ իթմիշ, օ տէրէճէ տուն պիր հալէ վաղ իթմիշտիր արթըգ պիզիմ իչին թէքէպպիւր, թէֆախուր (պարծառ վէ ձէնապ տույղուլարը, ատէթա տիվանէիք սայըլմա տըր, արթըգ պունտան պէօյլէ քէնտիսինին օլմայան պի իսմին չալընմասը, իշճի Կասթօնըն նէսինէ էլզէմ իտի . .

Հէմիլըէմ, սէվկիլի հէմիլըէճիլիմ, ապաու ճէտտիլի զին մալիք օլտուգլարը չէճաաթէ պէնտէ հիսսէտարը ճէտատը մուազզամամըլըն թաշըտըգլարը օ ասալէթ գըլըճընը տէրխաթըր իթտիքճէ, գալպիմ զիյուր զէպէր օլույօր . . . ա՛հ իշթէ թէքրար կէօզլէրիմ էշգը թէհապիլիլէ մուլամալ օլտու . . . Սէ՛նթ, սէվկիլիմ Սէնթ, պէն սէնթ քէք չօգ սէվէրիմ, նասըլքի վալիտէն վէ բէտէրին սէնթ հատտէն էֆզուն պիր մուհապէթ իլէ սէվէրլէր իտի . . . տիւնեատէ թայիֆէյի նիսատէն հիշ պիրի՝ պէնիմ մուհապէթիմի ճէլպ իտէմէյէճէք տիր . . . տիւշար օլտուղու մուհիլիք խասթալըլըն, անպէան աշընտըրմագտա օլան էրիւմին սօն կիւնլէրի սէնին իտի . . . քեամիլէն սանա հատտէն օլունմուշ իտի . . .

Եալընըզ ձէնապը հագ պիզի եէքտիկէրիմըզ թէֆրիգ իթմէլի իտի . . . պիլիրիմ . . . էվէթ պու Նօգ թէյի բէք ալէա պիլիրիմ . . . ֆագաթ պէն եալընքի կիւ պուէօմր իլէ օյնամաղա թէչէպպիւս իտէճէյիմ . . . էվէթ քեամիլէն սէնին վէ սանա միւնհասըր օլան պու սէնթ էօմրիւ, թէհիլքէյէ իլգա իտէճէյիմ . . . ա՛հ սօն թէքր լինի տալի էլինտէն զասպ իտէճէյիմ . . . Սէ՛նթ, սէվկիլի մէլէյիմ. չայէտ պու մէքթուպ էլինէ կէչտիլինտէ հիլէյէ վագըֆ օլաճագսըն, վէ պիրիպիրիմիլի պիր տալ կէօրէմէյէճէյիմիլի անլաւաճագսըն . . .

Պէնի տինլէ ազիլէմ . . . աղլամանըն լուղումը եօգ Ալլահ քէրիմ տիր . . . թէքրարէն պիզի եէքտիկէրիմիլ գալուշտուրուր . . . վէ իշթէ օլ վագըթ մէսուտ օլա

լուզ . . . հէմ չօգ մէսուա . . .

Փագաթ սէն եալընըզ դալաճագսըն . . . ափսո՛ւս
հէզարան ափսուս պիչարէ չօճուգ . . . պունտան պէօյլէ
արթըզ դարչընտա թէպէսսիւմ իտէն քիմնէ պուլունմու-
յաճագ տըր . . . ա՛հ աճէպա կէօզ եաչարընը քի՞մ սի-
լէճէք . . .

Եա՛ ըապպիւմ . . . պիր գաչ կիւն տահա էօմրիւմի
պաղըչլա . . . հէմչիրէմի, սէվկիլի Սէնթիւմի պիր գաչ
կիւն տահա սէվէպիլմէմէ միւսաատէ էյլէ . . . սէն վա-
լիտէսինի ալըպ, մէրգուլէյի էօքսիւզ պըրագտըն . . .
եա՛ ըապպիւմ եա՛ գատըրը միւթլագ մէրհամէթ
էյլէ . . .

Սէվկիլի հէմչիրէճիյիւմ, իչթէ կէօրիւյօրսուն ա, էօմ
րիւմի պախչ իթմէսի իչիւն ճէնապը հագտան իսթիրհամ
իտիյօրում . . . Փագաթ էկէր էօլէճէք օլուրսամ հագ-
գըմտա քէօթիւ սէօզ սէօյլէմէյէսին . . . ա՛հ պէն տայիմա
սէնինլէ պէրապէր օլմայը իսթէր իտիւմ . . .

Պու մէքթուպը սանա թագաթիւմ իտէճէք օլան զաթ,
մէզարըմըն նէրէտէ պուլունտուզունը տախի պիլաիրէճէք
տիր . . . պազէն պանա ղիյարէթ իտէճէքսին քի . . .
չիւպհէսիլ պէն տախի սէսինի իչիտէճէյիւմ . . . ա՛հ ա-
ճէպա նէ գատար մահզուզ օլաճալըմ . . .

Թէքմիլ գուվլէթու գուտրէթիւմի եարըն իչիւն սագ-
լամալըյըմ . . . չի ֆայիտէքի պու սօն վէտա, վէ պու
իֆիթրագ՝ գալպիւմի չաքի չաք իտիյօր . . . չայէտ սաղ
գալաճագ օլուրսամ հիչ պիր շէյտէն մալիւմաթըն օլմա-
յաճաղը կիպի, իսպը (քուն) ըահէթին պիր լահղէ պիլէ
իլլալ օլմայաճագ տըր . . . Փագաթ էկէր էօլէճէք օ-
լուրսամ . . .

Էլվէտա սէվկիլի հէմչիրէճիյիւմ . . . Էլվէտա էյ պա-

տիկնի մէսրուրիյէթիմ . . . սէվկիլի Սէնթիմ . . . նաղլէ
մէլէթիմ էլվէտա . . . դալ սաղլըգլա . . . ափվ էյլէ
պանա . . .

Պիչարէ Սէնթ, թարիֆի զայրի գապիլ պիր տէհէթէ
կիրիֆթար օլուպ, պիր միւտէթ քէնտինտէն կէչմիշէսինէ
գալա գալտը:

Մէրգումէ, մէքթուպը թէքմիլ օգույամամըչտը:

Պիր սանիյէ սօնրա ագլը պաշնա կէլտիյինտէ, մէք
թուպը թէքրար էլինէ ալուպ, մապագըսընը տախի օգու
մայա պաշլատը:

Կէնճ գըզըն հալի բէք տիլսուզ իտի, մէրգումէ
հէր պիր մըսրասընտա կէօզ եաշըլըլա գաւարմագտա
լան կէօզլէրինի սիլէր, վէ մէքթուպը մէգքիւրը օգույուպ
պիթիրէպիլմէք իչիւն, թա ճիկէրկեահընտան գօբան ահու
էնինլէրի կիւճպէլա զապթ իտէր իտի. պիչարէ գըզըն
զըն գալպի սօն տէրէճէ պիր մէյուսիյէթ մէնկէնիսի ալ
թընտա էգիլիյօր ըտը:

Սէնթ, մէքթուպըն իչինտէ իշար իտիլմէմիշ օլան քէ
լիմէյի, հըսսը թապիսի իլէ անլամըչտը, Կասթօն՝ Տու
էլլօ իտէճէք իտի:

Սէնթ, էլէմու էնտիշէսինտէն նաշի՝ թա պէ սապա
տիվանէ կիպի կեահ տուրուր, կեահ օթուրուր, կեահ
պիրատէրինի օյանտըրուպտա, նէյէթը միւտհիշէսինտէն
վազ կէչմէսինի բէճա իթմէք իչիւն մէրգումըն օտասընա
գօշար, վէ կեահտա Մէրեէմանէ թապիլրի էօնիւնտէ տիլ
չէօքէր իտի իսէտէ, ֆագաթ հիշ պիր շէյ տիյէմէյուպ
լալու էպքէմ գալըլօր իտի:

Սէնթ, Կասթօնըն նասըլ ատէմ իտիլինի բէք ալէա
թանըր իտի, մէրգումէ, պիրատէրինին հալիմ վէ մահ

ճուղ թապիւթընտա , մուգավէմէթի միւմքիւնսիւզ պիր
սէպաթ մէվճուտ օլտուղունը բէք ալէա պիլիը իտի :

Պիչարէ Սէնթ , չափադ աթանա գատար օտասը տէ-
րունիտէ պու հալի բիւր մէլալ իլէ գալտըգտան սօնրա ,
նուկէհան հալիտէ մէմուլին զայրի պիր թէպէտտիւլաթ
վազը օլտու ,

Ջանն իտէրսին քի արթըգ պիր շէյ տիւշիւնմէյօր
իտի :

Մէրգումէնին օ կիւզէլ կէօզլէրի իշինտէ պիր իւ-
միւտ շուէսի իշթիալ իթմէյէ պաշլայուպ , էլլէրինի պիրի
պիրինէ գավուշտուրտը , վէ նիյազու թազարրու ըզհար
իտէր պիր սիյմա իլէ , տիվարտան ասըլը օլան սալիպէ
տօղրու բէֆ' իթտի :

Պատէհու աղըր աղըր այաղա գալգտը , մէրգումէ-
նին հէր պիր հարաքեաթընտա պիր նէվի թէրէտտիւտ
կէօրիւնիյօր իտի :

Սէնթ , պիր գաշ տագըգա սօնրա կիւզէլ պաշընը
աղիմ պիր թէճասիւր հարաքեաթըլըլա բէֆ իթտի իսէ-
տէ , եանաղլարը կիզլի պիր հիճապ գըզարթըսըլըլա ալ-
ալ օլարադ թէքրար կէօյսիւ իւզէրինէ էյիլտի :

Եարըմ սաաթ սօնրա , եանի կասթօն հէնուզ ույ-
գուտա իքէն , Սէնթ այադ գապլարընը կիլիպ հավլիյէ
ինէրէք գաընըն իքինի իսթէտի , Պիօ , նիմ օեանըգ օլ-
տուղու հալտէ տըշարը չըգանըն քիմ օլտուղունը պիւ-
մէքսիլին , միւթատը իւզրէ իբի չէքիպ գաբըլը աշտը :

Սէնթ հէման տըշարըյա ֆըրլատը , հէնուզ զօգադ-
լարտա քիմնէ եօղըտը . կէնճ գըզ , չարըգ վէ խաֆիֆ ա-
տըմլար իլէ եիւրիւմէքտէ , վէ քէմալի շիտէթլէ էամէքտէ
օլան բուզիկեար , մէզպուրէնին չապգատընտան ասըլըպ ,

եւզելունի սէթը իտէն սիյահ թիւտէն նիգապընը ուշու-
րածագ կիպի տալլաթմագտայըտը :

Սէնթ , պիր գաշ տագըգա սօնրա Սէն Լույի զօգա-
ղընա վասըլ օլուպ , սապըգ չալը շմագտա օլտուղու խա-
նէնին իթիսալինտէքի 26 նօմէրօլու գաբընըն չագչաղընը
չալտը , վէ գաբընը - քիմի իսթիյօրսունուզ - տէյու
սուալ իթաիյինտէ , Սէնթ ,

— Միւսիւ Բօմէյի կէօրմէք իսթէրիւ - տէյու ձէ-
վապէ աղաղ էյլէտի :

ԻՔԻՆՃԻ ԳԸՍՄ

ԵԱՊԱՆԻ ՄԱՐԲԻ

1

ԽՍ.ՅԸՐԻՍ.Հ ՊԻՐ ԳՍ.ՏԸՆ

Էօմրը ումումի իշինտէ կէրչի բէք չօգ ատէմլէր, խէ-
յալի պիր թասավլուր՝ եախօա վահի պիր մագսատ ար-
գասընտան գօշարլար, ֆագաթ բէք ազը նայիլի մէրամ
օլապիլմէքլէ, օ հալտէ հէր կիւն վէ հէր սաաթ շու էպէ-
տի վէ հագըզի սէօղիւ, եանի «ինսանըն տէտիյի օլմազ
Ալլահըն տէտիյի օլուր» տարպը մէսէլի վիրտի զէպան
իթմէքլէ իթիֆա օլունուր:

Հէքեայէմիզին մուգատտէմէսինտէ պէշ նէֆէր էշ-
խաս կէօրտիւք քի, պունլար՝ զէնկին վէ պահտընար օլա-
պիլմէք մագսատըյըլա պէյնլէրինտէ պիր մուահէտէ ագա
իթմէք իշին թէճէմմիւ իթմիշլէր իտի, էշխասը մէզքիւրէ,
ասը հազըրտա ատէթա պիյ օլունուր (ծախու առնուիլ)
պիր նէսնէ հիւքմիւնէ կէշմիշ օլան աշգու սէվտա թարլա-
սընը զէր՝ (յանեւ) իտէճէքլէր իտի, եանի գաւորնլար վա-
սէթասըյըլա նայիլի մէրամ օլաճաղլարտը:

Ֆիհագըզա, եաշատըղըմըզ պու ասըրտա էօյլէլէր
վարքի, վասըլը շանու շէրէֆ վէ նայիլի սէրվէթ օլմագ
հէվէսի իլէ, այթմրշ եաշընը միւթէճափուզ իհթիյար,
ֆագաթ այթուն հալտըզը պիր պուլթըն էօնիւնտէ սէճտէ
զըլմայա գատար թէնէզզիւլ իտէր, եէթէր քի մէրգուլմէ

սէրվէթ սահիպի օլսուն , էվէթ էօյլէլէր վար քի՝ սէնա .
յիյի նէֆիսէ սէրկիլէրինտէ՝ պաղըր պիր միտալեայէ սա .
հիպ օլապիլմէք իչին , զէվճէսինի՝ բազարը մուհապէթտէ
սաթմայը իսթիյար իտէր :

Հէքեայէմիզին Վպիտայէթինտէ , ահվալու էսավիթ
թավսիֆ գըլընան մէղքիւր պէշ նէֆէր լէֆիգլէրէ , նա
կէհան պիր գատըն ըունումայի զուհուր օլուպ՝ մէրգու
մանըն միւպահասալէրինէ միւտախէլէ (միջամտել) իթմէքէ ,
մուահէտէյի մէղքիւրէտէն թէվէլլիւտ իտէն պիլճիւմէ
մուհասէնաթու ֆէվայիտի (օգուտ և բարիք) զասպ իթ-
միշ իտի :

Պատէհու եէտի սէնէ մուրուր իթմիշ , վէ մէղքիւր
ահտնամէ , բէք էհէմիլլէթսիզ սէմէրէլէրտէն մատէ հիշ
պիր շէյ հուսուլէ կէթիլմէմիշ իտի , զերա իշթէ Բօպիլին
քիսէսի էվէլքի կիպի զաիֆ պիր հալտէ գալմըշ , վէ Յը-
նիզաու տախի քէնտի թասավվուրունա բազմէն պիզլու-
րուր , հաֆթատա օն սույա սաթըլըր (հայլազ) նամըլըւ
ումուրը սիյասիյէտէն , էսէպիյաթտէն , ախզու իթատէն
ֆէյլէսօֆիտէն վէ սէնայիտէն պահա իտէր պիր կաղէթա
չըգարմաղա թէնէզզիւլ իթմիշ իտի :

Յիկէրլէրի տախի սուրէթը իթիտալտէ , պիր տէրէճէյէ
գատար մագսաղարընա նայիլ օլապիլմիշլէր իտի , շէօյլէ
քի ծիւրանտէն , էյի քէօթիւ պիր ալօղաթ օտասընա սա .
հիպ օլսուղու կիպի , փօղէբէն՝ սէնէտէ եիլմի օթուկ պին
ֆըրանգ իրատըլա պիր օլթա տար հէքիմի օլապիլմիշ , վէ
Յիւշէսնէլ տախի էլեէվմ՝ սէֆարէթ քիթապէթի մէմուրի-
յէթինտէ գալմըշ իտի :

Հէրքէս նէ տէրլէրսէ տէսինլէր , պիզիմ իթիգատը-
մըզճա նայիլի մէրամ օլմագ իչին արու հիճապ բէրտէ-
սինի երըթան , վէ նամուսընը բայիմալ իտէն էշիտսըն
ճահտու իգտամլէրի , պունտան զիյատէ պիր սէմէրէ հա-
հասըլ իտէմէզ :

Ֆիլհարգա միւսթէսնա օլարագ պազըլարը, նայիլի մէրամ օլապիլտիլէր քի՝ պունըն սէպէպի իսէ բէք սատէ վէ աշիքետար տըր, չիւնքի Բարիզ պէլտէսիլնին թուլթուլա-
ճագ մէվզըլարը սայըլը տըր:

Իլճիւմէ՝ վասըլը մէրամ օլմագ իչիւն եալընըզ նա-
մուսը բայիմալ իթմէք քիֆայէթ իթմէզ, ազ չօզ պահ-
տընարըզ տախի էլզէմ տիր:

Պու ալէմոէ նէգատար խայըրիսահ վէ սաֆաէրուն քիմէլէր վար քի, ճանլարընը պիլ իլթիյար շէյթանա սաթմաղա արզու իտէրէր, ֆագաթ մուվաֆֆագ օլա-
մաղլար, զիրա շէյթանըն տախի, հիսապի պիր սարրաֆ կիպի տայիմա քէնտի մէնաֆիյի շախսիյէսիլնի կէօզէտէճէք գատար ագլու տիրայէթէ մալիք օլտուղու թէհագգուզ իթմիշ տիր:

Շուրասը աղըէպ տիր քի, մէնֆաաթբէրէսթիլիք ալէյ-
հինտէ պուլունան էշիսասըն՝ տէօրտտէ իւշ գըսմը, ճիւմէ
լէտէն զիյատէ մէնֆաաթբէրէսթ տիրէր:

Պունտան մատէ, Յիւրանտէն, Ժօզէբէն, վէ Յիւշէս-
նէլ, խօտ պէ խօտ քէնտի մարիֆէթլէրի իլէ թէգատտիւմ իտէմէյուպ, իլլա գուտրէթլի պիր էլ, իթաիքլէրի խըտ-
մէթէ միւքեաֆաթէն, մէրգուլմանը իլէրույէ սէվք իթմիշ իտի:

Տօլրույը սէօյլէմէք իչիւն՝ պունլարըն հէր պիրի «պիզ
թէրֆիլի հալ (բարձր վիճակի հասնիլ) իթմէք մագսա-
տըլըլա պիրէր գատըն պուլուպտա այագլարըմըզա պա-
սամագ իթտիք» տէյէ պիլիլլէր իտի իսէտէ, ֆագաթ
շուրասը մուհագգագ տըր քի, չօզ տէֆա տէվրիլիպտէ
իւղէրինտէ պուլունան ատէմի պաթաղա տիւշիւրէպիլիր
օլան մէզքիւր պասամագլարը, ղայէթ գուվլէթլի պիր
բաղու թուլթուլըտը:

Պիր տագըգաճըզ օլտուն ագլու տիրայէթէ միւլթա-
պաաթ իտուպ, վէ միլզանը հագըգաթը էլիմիզէ ալարագ

սօն քելիմէյի սէօյլէյիւպ պիթիրէլիմ - պունտան պէօյլէ
արթըգ գատընլար վասէթասըյըլա նայիլի մէրամ օլու
նամազ, բէք եագըն տըր օ զէման քի, պիր առէմ պիգ
զաթ քէնտի զէվճէսինին վէսաթսթըյըլա տախի մագաս
տընա վասըլ օլամայաճագ տըր, չիւնքի պու վասէթանըն
հիւքմի գալմամըշ տըր, չիւրիւմիւշ պիթմիշ տիր, արթըգ
պու թէտպիրին մօտասը կէշմիշ տիր:

Էյ տէլիգանըլար, սէօզիւմի տըգգաթլա տինլէյին,
շանու շէրէֆ հէվէսի գալպինիգի իսթիլա իթմիշ օլտու
դունա գաթան իշթիպահըմըզ հօգ տըր, վագաա սիգի
եաղլանմըշ կիւզէլ սաշլարընըզ վար, միւզէյեէն կէօմէք
լէր վէ բարլագ պօթինլէր կիյէրսինիզ, սէրայ սալօնլարըն
տա թէվէլլիւտ իտուպտա, պու կիւնքի կիւն գուլիպէլէր
տէրունինաէ հալի նէզիյէ կէլմիշ օլան Բօլգա տէսիքլէր
օյունը բէք կիւզէլ օյնարսընըզ, կիւզէլսինիզ, շըգսընըզ
թէմիզ վէ նէֆիս րուպալէր կիյէրսինիզ, վէհասըլ ա
գըլլը ուսըլսընըզ . . . ահ չիւպհէ հօգ քի մալիք օլտու
դունուզ պու խասիյէթլէրի թատատ իտէրէք, էլինիզ պիր
արշըն, վէ եախօտ գուլաղընըզըն արգասընա պիր գալէմ
վազ իթմիշ օլան դալիմ պահտընըզա՝ կիճէ կիւնտիւզ
լանէթլէր օգուրսունուզ . . . ֆագաթ նէ իսթէյօրսու
նուզ . . . արգունըզ նէ՞ տիր . . . զալիպա աթլար, արա
պալար, գօնագլար, գօնթէսլէր, վէ զայըրհիւմ խէյալ ի
տիյօրսունուզ տէյիլմի . . . ահ պուտալալար սիգի . . .

Գատընլար . . .

Ֆագաթ էֆէնտիլէր, գատընլար պու կիւնքի կիւն
հէմ բօլթիգաչինաս, հէմ միւէլլիֆ, հէմ մուհարրիւր, հէմ
կազէթաճը, վէ հէմտէ ասկէր տիրլէր, արթըգ մէրգու
մէլէրին սիգի իլէ նէ՞ մինասիպէթի օլապիլիր:

Կէօզիւնիւզի տէօրթ աշընըզ, էրքէքլիք ասըր հուլու
իթմիշ վէ գատընլար ասըր պաշլամըշ տըր, Գարըլար ֆի
հանկիր տիրլէր, գարըլար, շէմսիյէլէրինին ուճույըլա

պիւթիւն ճիհանը սարսաճագլար տըր :

Տէլի՛ գանլըլար, սէօզիւմի թէսլիմ՝ իտինիզ, պու վա-
հի խէյալաթը թէրք իտինիզ, արզուլարընըզա վապըլ օ-
լապիւմէք վասէթալարընը՝ մահալի ախէրտէ ալայընըզ .
պատէզին ճիտտի վէ գավի մէվգըլար էլտէ իթմէյէ պա-
զընըզ, պու ալէմտէ եալընըզ տիւքքեան, վէ եախօտ սէ-
նա՛թ ինսանը իսթէտիյի մէվգըլա իյսալ իտէպիլիր օլտու-
ղունա գաթան չիւպհէնիզ օլմասըն

Ասալէթլիւ Ֆէլիսիյէն Շաբիթօնըն պէյկիրի, Շանզ-է-
լիզէտէ Կասթօնը եէրէ չարբտըլը կիւնիւն ագչամըսը ,
Սէնթ Օնօրէ վալըլը ուճընտա վագը , միւճէտտէտէն ինշա
իտիլիշ օլան Բօնլըվօ ֆամիլեասը գօնաղընտա պիր ճէ-
միյէթ օլուպ, պիր չօգ գատըն էրքէք մէտվուլին (հրա-
ւիրեալք) իլէ սալօն մալամալ իտի :

Մատամ տը Բօնլըվօնըն, կէրէք թապը լէթաֆէթ-
մապը, վէ կէրէք պիր չօգ ֆամիլեալէր իլէ թէալիւգաթը
օլմասը հասէպի իլէ, մահալը սայըրտէ աալա պիրիպիրլէ-
րինէ թէսատիւֆ իթմէյէն քէնտուլէ հէմէֆքեար, վէ սա-
տըզ զէվաթը հայսիյէթսիւմաթ, մումաիլէյհանըն խանէ-
սինտէ թէճէմիւ իտէրլէր իտի :

Մումաիլէյհա՛ պէօյիւք քէրիմէսինի, Պուրպօն խանէ-
տանը իլք չիւպէսինին ֆէտաքեար վէ սատըզ պէնտէսի
օլան միւսիւ տը վարանէ վէրմիշ օլտուղու կիպի, քիւչիւք
դըզընը տախի՝ շուրայի տէվլէթ ազալէրինտէն միւսիւ տը
Պօլն իլէ թէզվիճ իթմիշ իտի :

Պու խայըրիսահ գատըն, Պօրտօ տուգասընը բէրէս-
թիշ իտէքճէսինէ թալթիֆ իթմէքլէ պէրապէր, Օրլէան
տուգասընը տախի սէվէր, վէ հաթտա Օրլէան խանէտանը
Բըրէնսէսի իլէ վալիտէսինի եատ իթտիքճէ, պիլ իսթիյարի
կէօզ եաշը տէօքտիլի կիպի, Լույի Ֆիլիբին Բըրէնսէս
քէրիմէլէրի տախի, մումաիլէյհանըն մուհապէթը մախսու-

սէսինի ճէլա իթմիշէր իտի, լաքին պու հըսսիյաթ՝ մէնս֊
ֆիյի շախսիյէ վէ եախստ պաշգա պիր սէպէպէ մէսինի օյ֊
մայուպ, իլլա քէնտի խայրըխահլըղընտան, վէ օլապիլ֊
տիյի գատար էյլէնճէյի սէվտիյինտէն նէշաթ իթմէքտէ
իտի :

Մատամ տը Բօնլըվօ, 1783 թարիխինտէ թէվէլլիտ
իթմիշ իսէտէ, ֆագաթ սիյմասընտա հէնուղ օն ալթը եա֊
շընտա պիր գըզըն թագէլիյի մէնգուշ (նկարեալ) իտի :

Մումաիլէյհա՝ սուգ գանլը պիր գատըն օլուպ, եա֊
լընըզ սուրէթը վահիրէտէ ճիւմէյէ աշըգ օլուր, վէ տէ֊
րէճէյի նիհայէտէ պիր ֆէտաքեարլըգ կէօթէրիր իտի ի֊
սէտէ, ֆագաթ գալպինտէ հագգըգի պիր թէվէճճիւհ
նատիրէն պուլունուր իտի. տօսալարընը հիմայէ իթմէյի
խայրըխահլըգ ատա իտէր, հալպու քի հիշ պիրի պու հի֊
մայէթտէն իսթիֆատէ իտէմէզ իտի. վագաա պու գա֊
տընըն խըլգաթընտա՝ հարտալ տանէսի գատար քէօթիւ֊
լիւք եօլ իսէտէ, ֆագաթ օ նիսպէթտէ, զէրրէ մըգտալը
տախի էյլիք վէ խայրըխահլըգ էսէրի պուլունմամագտա
իտի :

Մատամ տը Բօնլըվօ, հալինճէ նաթըգա բէրտալ
օլուպ՝ միւքեալէմէսինտէն հազլ օլունուր իտի իսէտէ, ֆա֊
գաթ սէօյլէտիյի սէօզլէրտէ, ահէնկլի (նեքգաշնակ) պիր
սէտատէն պաշգա պիր շէյ պուլունմայօր իտի :

Մումաիլէյհա, կէնճիլիինտէ ֆէվգէլատէ կիւզէլ օյ֊
մալը իտի, չիւնքի էլան սիյմասընտապիր թագէլիք, վէ թէ֊
պէսիւմինտէ տախի խօշ պիր շիյվէ միւշահատէ օլունու֊
յօր իտի :

Թէքմիլ Բարիլ պէլտէսինի՝ վէ հաթտա վիլայէթէր
տախի թէհարրի իտիլսէ, եինէ մատամ Բօնլըվօ կիպի
շէֆգաթլը պիր վալիտէ տահա պուլունմայաճագալը՝
մէրգումէնին, քէրիմէլէրի հագգընտա իլլատ իթտիյի սէօզ֊
լէրի տիյնէյուպտա միւթէէսիր օլմամագ մուհալ գապի

լինտէն իտի . ֆագաթ պու ճիւղէ պէոյիւք քերիմէսի , եանի մատամ Մարի Վիգօնթէս Տըվարան , հէնկեամը սէպալէթինի պիր մանասթըր քիւչէսինտէ կէչիւմիշ օլտուղու կիպի , քիւչիւք գըզը մատամ Տիան տը Պօշն տախի , վալիտէսի նէզտինտէն ուզագ՝ վէ պիկեանէլէր վասէթաւ սըյըլա մինասիպէթսիզ պիր թէրպիյէ ալմըշ ըտը :

Մա մաֆիհ՝ պու հալլէրի պիլմէքլէ պէրսպէր , եինէ մումալէյհայը կէօրիւպտէ սէվմէմէք գապիլ տէյիլ իտի :

Օ ագչամ՝ վալիտէսի նէզտինտէ օթուրմագտա օլան մատամ տը վարանըն կիւզէլ վէ լաթիֆ սիյմասընտա պիր հալի նիհուզուրի , վէ պիր մահզունիյէթ կէօրիւնիյօր իտի , պայըն վէ տըգագաթու մէրագտէն արի օլան կէօզլէրի , հուզարէ տօզրու միւնաթըֆ օլմաղըլա , խըտմէթքեարլար եիւքսէք սէտայըլա՝ իսթիգպալ սալսնընա տուխուլ իտէն եէնի պիր միսաֆիրի խապէր վէրտիքլէրինի իշիթաիյինտէ , նիկեահընտա զարիպ պիր շուլէ բէյտա օլույօր իտի :

Պատէհու եէնի կէլէն միսաֆիրին իսմու չէօհրէթի եատ օլունտուգտա , մէզպուրէնին նիկեահը թէքրար պայղըն պիր հալ քէսպ իթտիյինէ նազարէն , միւճէրրէտ պիրինին վիրուտինէ ինթիզար իթմէքտէ օլտուղը անլաշըլըյօր իտի :

Մումալէյհանըն հէմիրէսի Տիան , քէնտինտէն ազէօթէտէ խուսուսի պիր մէճլիսէ ըիյասէթ իտուպ , միւթատը իւզրէ տայիմա սաքիթ օլարագ , վուզու պուլան միւքեալէմէյէ՝ եալընըլ թէպէսսիւմէր իլէ իշիթիւրագ իտիյօր իտի . մէզպուրէ օ ագչամ՝ կէլինիք ըուպալէրինտէն՝ զայէթ միւզէյեէն պիր գաթ էլպիսէյի իւք տէֆա կիյմիշ օլմաղըլա , ֆէվգէլատէ կիւզէլ կէօրիւնիյօր իտի :

Կէնճ պիր գատընը , հէնուզ նիւզվէսիւմա պուլան պիր պագիրէ տուխթէրտէն թէֆրիգ իտէպիլմէք խուսուսընտա , կէօզլէրի էն զիյատէ ալըշըգ ատէմլէր պիլէ , մա-

տամ ճիանը կէօրտիւքլէրինտէ , մէզպուրէյի էլան պաքիւր
զանն իտէրէք , մատմազէլ թէսմիյէ իտէճէքլէրի տէրքեար
իտի :

Մատամ տը Բօնլըվօնըն թասթը ըիյասէթինտէ թէ
չէքքիւլ իտէն պու ճէմիյէթտէ , բէք չօգ միսաֆիր պու
լունուպ միւքէմմէլ սուրէթտէ էյլէնիլմէքտէ իտի . մուսա
իլէյհա , պու կիպի ճէմիյէթլէրտէ իյճապ իտէն նէզաքէթու
թէչրիֆաթէ լայըգըլըլա աչինա օլուպ , իքի ճընստան
միւլթէլիթ պու իզտիհամը , թասաճիւպ օլունաճագ տէրէ
ճէտէ պիր տիրայէթ իլէ իտարէ իտիյօր իտի :

Պունտան գաթինազար , մուսաիլէյհանըն գայիմագա
մը մէգամընտա օլան իքի կիւվէյիլէրի , եանի միւսիւ տը
Պօն իլէ Վիգօնթ տը Վարան տախի , պու խուսուսա
քէնտինէ եարտըմ իտիյօրլար իտի :

Միւսիւ տը Վարան իլէ միւսիւ տը Պօն , իքիսի տախի
եագըլըլըլա առէմլէր օլուպ , Տը-Վարան , իճթիյարըլըգ մին
նինէ գատէմ պասմագտա , վէ Պօն իսէ հէնուզ տէլիգանըլ
զանն օլունույօր իտի . պու էսնատէ իքիսի տախի էլէմ
պախչ պիր էստիչէ իչինտէ իտիլէր , պունլար՝ լաթիֆ վէ
խօշ չէհրէլի առէմլէր իքէն , կիզլի պիր պիհուզուրըլըգ
մէրգումանը՝ զէվճէլէրինին պուլունտուզու ճիհէթէ տօղ
րու սիւրիւյիպ կէօթիւրիյօր իտի :

Վիգօնթ տը Վարան , գըսգանճըլըգ տէնիլէն չէլին ա
տույի էքպէրի (մեծ թշնամի) իտի իսէտէ , ֆագաթ քէն
տիսի սօն տէրէճէ գըսգանճ օլմալըլա , շու հալտէ մէր
գումըն վազիլէթի պիր նէվի չէհատէթ (նահատակութիւն)
տէմէք իտի :

Միւսիւ տը Պօն , սէվտաքեար վէ աչգու մուհապէթ
իլէ մէլուֆ պիր զաթ իտի իսէտէ , ֆագաթ պուֆաֆ (ա
ռագաստ) օտասը էչիյի իւզէրինտէ , մէրգումըն գարըլըլ
աընա պիր սէտտը միւմանաաթ չըգմըչ իտի . . . պու մէ
մուլին զայրի վագաա , չէրմու հիճապ՝ վէ եախսու գօր

գազ պիր պաքիրէնին մուգավէմէթինէ միւշապիհ օլամազ
իտի, զիրա մէրգումըն զէվճէսի, Բուսիյա իմքերաթօրլա-
րընըն իմալ իթտիրտիքլէրի պուզտան մամուլ սանէմէր
կիպի, սօուգ պիր հէյքէլ թավընը իպրազ իթմէքտէ ի-
տիքի, պու պարիտ հալ, մէրգումէնին աչգու սէվսա
հըսսիյաթընտան քեամիլէն պի պէհրէ օլտուղունա չէհա-
տէթ իտիյօր իտի:

Միւսիւ տը Պօլն, պու զարիպ վէ հարիք իւլատէ մու-
ամայը պիր միւմքիւն հալլ իտէմէյուպ, ազիմ պիր տէհ-
չէթ հըսս իտէր, հէր չէյտէն գօրգար, հէր հալտէն վէս-
վէսէ իտէր, վէ հայիզ պուլունտուղու զէվճ սըֆաթը ալ-
թընտա, մահնուպիյէթտէն պաչգա պիր չէյ թէհարրի իթ-
մէք իչիւն զիհնինի եօրլապ տուրույօր իտի:

Վիգօնթ տը Վարան, զէվճէսինի թէճէսսիւս իթտիյի
կիպի, միւսիւ տը Պօլն տախի տայիմա՝ Տիանըն հալինի կէօ-
ղէտիյօր իտի:

Վիգօնթէս, զէվճինին նազարը տըգգաթընա հէտէֆ
օլտուղու իչիւն հատտէն էֆղուն թաճիզ օլույօր իտի, զիրա
մէրգումէ, քէնտիսինի ֆիլիէն տէյիլ իսէտէ, գալպէն թէօհ-
մէթի զանն իտիյօր իտի. պիլ աքիս մատամ տը Պօլն, հա-
նի Տիան, պիֆիթուր, պարիտ վէ տայիմա կիւլէր եիւզ-
լիւք իպրազ իթմէքլէ, գօճասընա չէքտիրտիյի էզապ ի-
չիւն, ապա վէզիֆէ իթմէյօր իտի, վէ նասըլ քի տէմիչիզ.
մէրգումէ ալմըչ օլտուղու թէրպիյէյի սէպիւքմաղազա-
նէսի թահտը հիւքմիւնտէ գալարագ, քէմալի ըահէթի
վիճտան իլէ, մէպտէսինի նօգթատը նօգթատընա մէվզըյի
իճրայէ վազ իթմէքտէ իտի:

Եարը կիճէ թէգարրուպ իթմիշ, վէ կէօզլէր գամաշ-
տըրըր տէրէճէտէ կիւզէլ գատընլար իլէ միւլթէլիթ էր-
քէքլէր ըագսա պաչլամըչլար իտի. սալօնըն տէրունինի
պիր ըայիհայի անպէր ֆէզա իսթիապ իթմիշ օլուպ, հէր
թարաֆտա ըէնկեամուզ չիչէքլէրտէն, իրէք կիպի սարը

քեաքիւլէր արասընա վազ իտիւմիշ միւճէվէր թարա-
լարտան, ինճու վէ բըրլանթա իլէ միւզէյեհն տիտէյի
լէրտէն, մէրմէր կիպի սաֆու սէֆիտ ումուզլարտան, վէ
ֆիլտիշի ելըազէլէր արասընտան միւնաթըֆ, կեահ հա-
զիք վէ խալիսանէ, վէ կեահտա ըիյաքեարանէ նիկեա-
լարտան մատէ հիշ պիր շէյ կէօրիւնմէյօր իտի:

Արթըգ եհնի կէլէն միսաֆիր իսմի թէլաֆիուզ օլուն
մայուպ, Լէճն Տիւշէսնէլ իլէ գօնաղըն հէքիմի Վիստու-
օլսն տօգթօր ժօզէբէն, սօն միսաֆիր օլարապ հէնուզ տ-
լօնա կիրմիշլէր իտի:

Տօգթօր ժօզէբէն, քէնտիաֆնի նազիք վէ մուհիւմ պի-
զաթ կէօսթէրմէք էմէլի իլէ, աղըր պիր վազար քէսպ իլ-
միշ իտի:

Պիլաքիս Տիւշէսնէլ, իյճապը հալտէ վէ պուլունտուր-
մահալէ չէսպան օլաճապ սուրէթտէ հարաքէթ իթմէյի
բէք ալէա պիլիր օլմաղըլա, պու բարլապ ճէմիյէթէ հէ-
վէշ իլէ իմթիսալ վէ իմթիզաճ իտէպիլիր իտի. մէրգու-
մալիք օլաուղու պու խասիյէթ սայէսինտէ, ալնի հալ իլ-
կէրէք պիր գաղինօեա, վէ կէրէք պու կիպի ճէմիյէթ իթ-
սըզըլմազսըզըն կիրուպ չըգապիլիր իտի:

Տիւշէսնէլ, մատամ տը Բօնլըվօյը սէլամլատըղընտա
մումաիլէյհա նէզաքէթ իլէ քէլամէ ազազ իտուպ,

— Եինէմի եալընըզ միւսիւ . . . մատամ վիզօնթէ
ճէնապլէրի տայիմա պիզէ պէօյլէ պարիտանէմի պազ-
ճազ - տիմէսի իլէ, Տիւշէսնէլ, լաղըմ կէլէն իճթիրամա
իթիզարտէ գուսուր իթմէյուպ, տօգթօր ժօզէբէնէ վէյ-
տան վիրմէք իչիւն քէնտիսի ըիւճաթ իթմէյի մինապի-
կէօրտի:

Ժօզէբէն, տէրհալ ալթուն կէօզլիւյինի պուրնուն-
թազար. գըզարտը պօզարտը, կիւլտի, էօքսիւրտի, պի-
շէյլէր բէբէլէտի, վէ նիհայէթ իւլ էմի մատամ տը Բօ-
նլըվօյը սէլամլայապիլտի:

Մատամ տը Բօնլըվօ , պու կիպի հալէրտէն տէրէ-
ճէյի նիհայետէ խօշնուտ օլույօր զանն իտիլիւ իտի :

Տիւչէսնէլ , սալօնըն էթրաֆընը տէվր իթտիքտէն
սօնրա կէլիպ , Ժօղէբէնի մատամ տը Բօնլըվօնըն հուզու-
լընտա պուլարադ մէրգուլը դօլթուզունա ալտը :

Ժօղէբէն . - Պէն սանա պիր շէյ տէյիմ մի տօստում ,
տօղրուսը մատամ Բօնլըվօնըն հագգը վար ,

Տիւչէսնէլ . - Հանկը խուսուստա :

Ժօղէբէն . - Զէվճէնիզ հագգընտա , պունըն սէպէպի-
նի պէնտէ անլայամատում , գըսգա՞նճմըսընըզ նէ սինիզ
պլլմէյօրում :

Տիւչէսնէլ ումուկլարընը գալտըրտը , վէ գապլէլճէ-
վապ (պատապխանէլէ առաջ) էթրաֆը կէօզտէն կէչիր-
տիքտէն սօնրա ,

— Տիւչէսի տօղթօր . . . Տիւչէսի ունութըյօրմուսը-
նըլ . . . Տիւչէս (Էլիգա) տըր , պէն (Լէյսէսթէր) վէ զէվ-
ճէմ տախի (Ամի Բօպար) տըր — տէտի :

Ժօղէբէն . - Պէն պու սէօլ լէքտէն հիչ պիր շէյ անլա-
մատում :

Տիւչէսնէլ . - Ուօլտըր Ըսգօթ նամ քիթապը օգո՞ւմա-
մըլընըն :

Ժօղէբէն . - Օգուլմամըլըմ , ֆագաթ օղուլմայա նիյէ-
թիմ վար :

Տիւչէսնէլ . - Էօյլէ իսէ իյզա հիթմէքլիյիմ լազըմ կէ-
լիր . . . (Լէյսէսթէր) շանու շէրիֆէ հէվէսքեար օլուպ ,
(Ամի Բօպուր) տախի բէք կիւզէլ իտի . . .

Ժօղէբէն . - Սէնի կիտի հայլազ սէնի . . .

Տիւչէսնէլ . - Էվէթ , (Ամի Բօպուր) Շարլօթ կիպի կիւ-
զէլ վէ տիրուպա օլմաղըլա . . .

Ժօղէբէն . - (Սէօղիւնի գաթ իտէրէք) բէք ալէա . . .
չէյլէքի պիղզաթ սէն քէնտին տախի տիվանէլէք իթմիշ
օլտուլունը կլթիրաֆ իտիյօրսուն տէյլըմի . . .

Տիւշէսնէլ. - Թամ տէտիյին կիպի . . . չարբըդ պիր իշէ էլ աթմըշ օլտում :

Ժօղէբէն. - Տէմէք օլուր քի էվտէքի բազար չարսույա ույմատը :

Տիւշէսնէլ. - Էվէթ , պէն էյի պիր շէյ եաբըյօրում իթիգատընտայըտում . . . ֆագաթ իշ ֆէնայա սարում , չիւնքի Տիւշէս , կիւյա քէնտի իթիպարը սայէսինտէ էօհ տէմէ իհալէ իթտիրտիյի խայըրսը վէ էհէմիյէթսիզ մէ մուրիյէթ խոսոսընտա՝ չալըշտըղը տէյէր կիպի , աչըգ տան աչըղա սըգըլմայա պաշլատը . . . աճընաճագ հալ . . . տիկէր թարաֆտան տախի , Շարլօթըն օեանըգ հալինէ , վէ էթվարը սէրպէսթանէսինէ ալտանարագ մէրգումէ իլէ թէէհիւլ իթտիմ . . . ֆագաթ չիֆայիտէ քի , Շարլօթ թախմինիմ կիպի չըգմատը , եանի քէնտինտէն իսթիֆատէ օլունամատը , զիրա մէղպուրէ տէրէճէյի նիհայէտէ ֆագըլէ , վէ կիւզէլլիյի մէրթէպէտէ տախի աֆիֆէ պիր գարը տըր . . .

Ժօղէբէն. - (Բէստէն) պիլի՞րմիսին , պէն ժիլ Պըլասը սգումուշըմ :

Տիւշէսնէլ. - Նէ՞ տիմէք իսթէյօրսուն :

Ժօղէբէն. - Պիր ազ էվվէլ Ուօլսըր Ըսգօթըն սէօ զիւնի իթմէյօրմույըտընը . . . քիթապէթտէն պահս իտիյօրըտըգտա , Մէլքիօր Զաբաթա նամ օ քեամիլ վէ ֆագըր գօմէտիճիյի իսթիթար (միտըր բերել) իթտիմ իտի . . .

Տիւշէսնէլ , խաֆիֆ սուրէթտէ գըզարըպ էթրաֆընա պագտը , վէ միւքեալէմէլէրինէ քիմնէ տըգգաթ իթմէտիյինէ իգնա օլուպ , կիւլէրէք էլինի սօգթօրըն ումուզընա վազ իթմէքլէ ,

— Տօղրուսը ժօղէբէն , բարմազընը թամ եալանըն իւզէրինէ գօյտուն . . . ֆագաթ հէրսի պու տէյիլ . . . Շարլօթ , բէրէսթիշ օլունաճագ մէրթէպէտէ կիւզէլ , վէ

նազիր պիր գարը տըր :

Ժօղէբէն. — (Թէքաիրամիզ պիր սէտայըլա) սէֆի'լ...

Տիւշէսնէլ. — Էվէթ . . . հագգըն վար . . . (Էյսէս-
թէր) աշըգ օլմուշ իտի :

Ժօղէբէն. — Վէ իշթէ անըն իչին թէգատիւմ իտէ-
մէյուպ, էլան սէֆարէթ քիթապէթի մէմուրիյէթինտէ
գալմաղա մէճպուր օլտու, տէյիլմի . . .

Տիւշէսնէլ. — Վիւքէլա . . . եախօտ անըն կիպի պիր
շէյ իտի ամմա ազլ օլտու :

Ժօղէբէն, կիւյա պիր րէշէթա եաղմայը տիւշլանիյօր
կիպի աղըր պիր վագար քէսպ իթտի, վէ գուլաղընը գա-
լըյարագ ,

— Սէվկիլի տօսթում, Ուօլտըր Սգօթըն հէքեայէսի,
սօն տէրէճէ ճարիպի մէրագ օլաճաղընը շիմօրտէն քէշֆ
իտիյօրում . . . վէ մատէմքի սէն անը օգույուպտա մէ-
ղանաւընա վարմըշըն. իմտի գաթ էնտէր գաթ սուշու-
սըն . . . չինքի . . .

Պու արա նակէհան սալօնըն գարըսը ճիհէթինտէ պիր
հարաքէթ վագը օլմաղըլա , ժօղէբէն սէօղինի տէվամ
իտէմէտի. պինէրճէ միւքեալէմէլէր իչինտէ պիր իսմ թէ-
լաֆիուզ օլունուպ, պիլճիւմէ գատընլար տախի աշիքեարէ
պիր թէէստիւր իլէ մէգքիւր իսմի թէքրար իթտիլէր :

Կասթօն տը Մայլըբրէ, հանի եապանի Մարգի թէս-
միյէ գըլընան տէլիգանլը, հէնուզ սալօնը թէշրիֆ իտի-
յօր իտի :

Պիր չօգ կիւզէլ պաշլար գարըյա տօղրու տէօնտիւ-
լէր, վէ միւթէատտիս ֆիսունկէր կէօղլէր՝ եէնիտէն իշ-
թիալ իտուպ, պիր հըսսը թապի իլէ մալիքէ օլտուգլարը
պու խօշ վէ լաթիֆ սիւհալարընըն ուճունը պիլէմէյէ պաշ-
լատըլար :

Մարգի Կասթօն տը Մայլըբրէ, հաղըր պուլունան
մէտվուլին իչինտէ ճիւմէտէն գէնկին, ճիւմէտէն կիւզէլ,

վէ հէր պիր սուրէթլէ եէկեանէ պիր զաթ օլուպ, հէնուզ տէլիգանը օլտուղու հալտէ, զարիպ վէ մասալքեարի պիր էօմր կէչիրմիշ օլտուղու թէքմիշ հուզարըն մալիւմի իտի:

Մարգինին կէչիրմիշ օլտուղը էօմրին նըսֆը մալիւմ վէ հըսֆը մէճհուլ իտի. մէրգումըն հագգընտա սէօյլէնէն սէօղլէր շունտան իպարէթ իտի, եանի՝ քէնտի ասալէթու ֆէխամէթինէ չէսպան օլաճագ սուրէթսէ պաղը թէշաշիւգաթտէ պուլունմուշ, վէ ֆըրանսա մէմալիքի խարիճինտէ պիր գաշ Տուէլլօլարտա պուլունմագլա, շունտա պունտա պիր Գօնթ Որլօֆ, պիր լօրտ էֆինիկամ, Անշաֆ նամ պիր պին պաշը, պիր Պարպըրէն Գալալիյէրի, վէ հաթտա իամինի ունութմուշ օլտուղումուզ պիր լէհի Բըրէնս իլէ Տուէլլօլար իտէրէք, ճիւմլէսինիտէ էօլտիւրմիշ իմիշ քի, պու հալլէր՝ քէնտիսինի իյիտ կէօսթէրմէք իսթէյէն պիր ասէմ իչին, բէք կիւզէլ պիր շէօհրէթ ատտ օլուննա՝ ճաղը տէրքեար տըր:

Խիւլասայի քէլամ, ճիւմլէ հաղըրուն քէնտինէ բէրէսթիշ իտէյօրլար իտի, վէ տօղրուսը մէրգում, բէրէսթիշ օլունաճագ մէրթէպէտէ պիր հալէ մալիք իտի:

Մարգինին իչէրի կիրտիյի էսնատէ սալօնըն տէրու նինտէ սւֆագ պիր մէնզարէ կէչի վէրտի, շէօյլէ քի,

Օլ անէ տէյին սօն տէրէճէ սօլիուն կէօրիւնէն մաստամ տը Վարանըն սիյմասը՝ նակէհան գըզարտը, վէ Մարգինին իլէրույէ տօղրու կէլտիյինի կէօրմէքլէ, իահնախահ կէօղլէրինի էնտիրի վէրտի. մէրգումէնին զէվճի տախի, տըգգաթը թամմէ իլէ քէնտիյի թէճէսսիւս իտիյօր իտի. թամ պու էսնատէ մատամ տը Պօն, եանի ճիւն տախի, պէօյլէ պաղթէթէն թէպտիլի հալ իտէն գըզարընտաշընըն իւզէրինէ, օ տէրէճէ մէրագլը, քէսկին, վէ սէրտ պիր նիկեւահ աթֆ իթտի քի, ինսան՝ միւճէրէտ պու պագըշտա հասէտ, վէ խուսուլէթ մէվճուտ օլտուղունը զանն իտէճէք իտի. միւսիւ տը Պօն տախի՝ միւթէմա-

տիյէն ղէվճէսի Տիանը կէօղլէյօր իտի . . .

Միւսիւ տը Պօն, ղէվճէսինն պու սէրտ պաղըլընը կէօրմէրլէ գաչարընը չաթտը, վէ պիհուղուրլըգ էյմա իտէր պիր պաղըլըլա կէօղլէրինի Մարգինին իւղէրինէ տիքաի:

Մարգի պու էսնատէ, թարիֆի զայրի գապիլ խօշ վէ լաթիֆ պիր թէպէսսիւմ իլէ Տիանը սէլալայլա կէչէրէք, մատամ տը վարանէ տօղրու իլէրլէյօր իտի:

Տիւշէսնէլ, կիւզար իտէն պու սէսսիլ մէնզարէնին էն ուֆագ, վէ էն էհէմիլէթսիզ պիր նօգթասընը պիլէ ղայպ իթմէմիշ օլուպ, հէման կիզլի պիր իշարէթ իլէ, պու իքի ղէվճլէրի, եանի միւսիւ տը վարան իլէ միւսիւ տը Պօնը, ժօղէրէնէ կէօթէրտիլինատէ, Տօգթօր, ալթուն կէօղլիլի արգասընտան մէրգումանը սիւղէրէք:

— Եէմին իտէրլիմ քի պունլարըն իքիսիտէ գօրգույօրլար . . . տօղրուսը պու հալ բէք թաաճիւպէ չայան տըր . . . - տէտի:

2

Զ Ի Յ Ա Ֆ Ի Թ

Պունտան տէօրթ պէշ սէնէ գատար ագտէմ, իլք տէֆա օլարագ Մարգի Կասթօն տը Մայլըրէ հագգընտա, պաղը սէօղլէր սէյլէնտիլի իշիտիլմիշ իտի:

Ֆագաթ օ թարիխտէն պէրի, պէյլէ պիրտէն պիրէ մէյտանէ չըգըպտա, մէրագլը խալգըն միւտագըգանէ պաղըլլարընա հէտէֆ օլմագտան իհթիլրազ իտիյօր ղանն օլունան պու միւթէպէր, վէ տահա տօղրուսը պու ղարիպ չախըն քիմ օլտուղունը անլամագ իչիւն սարֆը ղիհն

իթմէյէ, Բարիզ ահալիսինին վագթը միւսաատէ իթմէ-
միշ իտի:

Մարգիյի մէրգում՝ եօլնուլուգլար տախի իթմիշ իտի
Ուզուն պիր սէյահաթտան ավտէթինտէ, 1830 տա
Սփրիգայա իրաւ գըլընան սիւֆէնը հարպիյէնին (պատե-
րազմական նաւեր) պիրինէ ըաքիպ օլարագ, թէքրար Բա-
րիզտէն մուֆարէգաթ իթմիշ իտի. Մարէշալ Պուրմոն
Փըրանսըզ օրտուսընըն Սփրիգատա իլը տէֆա էլտէ իթ-
միշ օլտուլու մուզաֆֆէրիյէթի միւսլէյեին՝ Բարիզէ կէօն-
տէրտիյի ժուրնալըն իչինտէ, պու շախսըն իամինի տախի
զէքր իթմիշ իտի:

Մուսախարէն մէրգում, Բարանեա մէմալիքինտէ կէօ-
րինիւպ, Դարլօս Փըրգասընտա կէօնիւլլի մէգամըլըլա
պուլունմուշ, վէ հաթտա տիւշմէն չէթէլէրինի ֆէնա հա-
տէ վուրմուշ օլտուլու մէրվի իտի:

Փագաթ Մարգինին պու գահրիմանըզլարը ուզուն
միւտէթ տէվամ իթմէյուպ բէք չաքըզ պըգար, վէ նա-
զարը աըգգաթընը մահալի ախէրէ նասպ իտէր իտի. մէր-
գում, հէր նէվի թէհլիքէ վէ մուխաթարալէրէ մուգալէ-
մէթ իթմէր խահիլինի զապթ իտէմէյուպ, քէնտինտէն իւ-
թիանէ իտիլաիքտէ տէրհալ գօշար կիտէր իտի:

Շէօյլէքի, (Բարիզին ասալէթ սալօնլարընտա նագլ օ-
լունտուլու ըիվայէթէ նազարէն) պիր այ զարֆընտա՝ պիր
արա կէնիշ աղըզլը պիր թիւֆէնկ ումուզընտա օլտուլու
հալտէ նավար պէլտէսինտէ պուլունուր, վէ այնի վա-
գըթտա տախի Պատ չէհրինտէ՝ վէ եա Բարիզտէ ըագս ի-
տէր իտի. քի, թամ օ էսնատէ քէնտիսի իչիւն, շու եա պու
մուհարէպէ մէյտանլարընտա, իպրազը չէճաթ իտիյօր
տէյու պիր հէվատիս շույու պուլուր իտի:

Թաաճիւպ օլունաճագ հալ, գօմէտի թէաթըլարը
սահնէլէրինտէ պիլէ, պու կիպի գահրիմանըզլար իճրա
իտէն բէք ազ օյունճը կէօրիւմիւշ աիր:

Պագաթ պունլար, մէրգումըն հէնկեամը սէպավէ-
թինտէ կէշիրմիշ օլտուղու մասալլարա մախուուս օլան էօմ-
րինէ նիսպէթէն՝ հիշ պիր շէյ իտիլէր:

Պու տէլիգանլընըն, ալթընէֆէր կիւզէլ գատընլարը,
հիւսնի նէվպէնէվ իլէ թէճհիլ իտէր մէրթէպէտէ օլան մէ-
լահաթը, ահվալու էթվարընտա կէօրիւլէն նէգաքէթի,
վէ թէնաօիւպը էնտամընտա միւսթէպան հիւսնի լէթա-
ֆէթի, թարիֆ իթմէք մուհալ գապիլինտէն օլուպ, անճա
թասավվուր իտիլէպիլըր, վէ եախօտ թէխայիւլաթը շախ-
րանէ իլէ անլաշըլապիլէճէյի տէրքետար տըր:

Վէհնասըլ Բարիլ սալօնլարընա ամէտչիւտ (երթալ
գալ) իտէն մէրագըր պիր իզտիհամըն իշինէ, պէօյլէ սու-
լէթը նակէհանիտէ տիւշմիւշ օլան պու պի հէմթա տէլի-
գանլը, եանի քէնաթիսինի կասթօն, վէ եախօտ Մարգի տը
Մայլըրէ թէսմիյէ իտէն պու զաթը նասիր իւլսըֆաթ,
պիլիմ թասավվուրաթըմըզըն մաֆէվզընտա պուլընտու-
ղունը իյթիրաֆէ մէճպուրըզ:

Մէրգումըն սէպավէթու շէպապէթինի կէօրմիւշ հիշ
պիր քիմնէ հօղ իտի. վալիտէսի, պէօյլէ ֆէվդէլատէ ճէ-
միւ վէ ճէլիլ (գեղեցիկ և փառաւոր) խասիյէթլէրէ մալիք
օլան պիր էվլատըն շէրէֆի իլէ գաթան միւշէրրէֆ օլա-
մամըշ իտի:

Մարգիլի մէրգումըն վալիտէսի, ճիւմլէտէն թանըլ-
մը՝ վէ առալէթը գատիմէլէրի մուսպիթ վէ միւսթէպան
օլան գատընլարտան օլմայուպ, իլլա՝ Շաթօբրիան նամ
էտէպի քեամիլին նագշու թարիֆ իթալի կիպի, էվլատը-
նը՝ Սասաֆրաս տէնիլէն լաթիֆ գօգուլու աղաճըն պէ-
շիքքետրի տալարը իշինէ վալ իտուպտա, սալլայարագ
նէննի սէօյլէյէն Հինտի գատընլարա միւշապիհ պիր շէյ
օլմալըյըտը:

Խիւլառայի քէլամ պիլիմ Եապանի Մարգի, ֆէվդ-
էլատէ շիրին, նապիք, թէրպիլէլի, վէ ղայէթ զէնկին օլ-

տուգտան մատէ, իւերուտէ, էմմիսի պուլունան միւսիւ տը Գօմբանու Մայլըբրէ տուգասընտան տախի, սէնէվի պիւ եիւղ պին լիրա կէթիւրիւր իյրատու ագարաթէ սահիպ օլաճագտը:

Պու տէլիգանլը, էօյլէ եիւղիւ գըզարմատան քէնտիսի սինէ Մարգի տը Բէպիւգօն իւնվանընը վէրիւր՝ Փարսալ տուգասընըն իլք էվլատը կիպի պիր Մարգի օլմայուպի, իլլա ճէտ պէ ճէտ, վէ օն ասըրլարտան պէրու շէօհրէթըար օլան ասիւ պիր իւանէտանըն, ալամէթը ֆարիգայի ճէլիւ քէսինի հայիլ պիր Մարգի իտի:

Մէրգուլմըն՝ էմմիլէրինին Ամէրիգատան միլեօնլար կէթիւրտիլքէրինի կէօրիւլմիւշ իտի, ֆագաթ վէլատէթնամէ մէսէլքէսինէ կէլինճէ . . .

Եապանի Մարգի, Բարիլ շէհրինտէ կէօրիւնիւր կէօրիւնմէզ, հուտուտսըզ պիր մուվաֆագըլէթ պուլտու, վէ հալիլիէ տէ պուլաճագտը, զիրա մէրգում քէսպը իլլիւ հար իտէճէք հէր նէվի խասիլէթէ մուլիք իտի:

Եալընըզ (ԵԱՊԱՆԻ ՄԱՐԳԻ) մախլասընըն մինասի պէթսիլլիլի, մէրգուլմըն իսմինին բարլագլըզընը պիր տէրէճէյէ գատար գարարտըյօր իտի. քէնտիսինի թանր մագսըզըն՝ հագգընտա սէօզ սէօյլէյէնլէր, մէրգումը պու իւնվան իլէ եատ իթմէյի աոտէթ իթմիշլէր իտի:

Պու տէլիգանլը, Լաֆայէթ (*) նամ շէօհրէթըար պիր

(*) Մարքի Լաֆայէթ, շէճի վէ շէօհրէթըար պիր ֆրանսըզ ժէնէրալը օլուպ, օն սէքիլինճի ասընըն էվալընընտա Ամէրիգայա կիթմիշ, վէ ալիւմ ֆէտաքեարլըզլար իլէ մէմալիքը Միւսթէմայի մէզքիւրէնին, իսթիգլալիլլէթի թէէսիսու թէէմինի զըմընտա, պէզըն հիմմէթ իթմիշ պիր զաթը պէսպէթ սիմաթ իտի:

Տիւգ ժան-տը Մայլըբրէ տախի, ժէնէրալը միւշարիլլէյհին ըէֆիլզի օլուպ, Ամէրիգանըն ագվամը վահշլէսի եէտի իլէ գաթլու թէլէֆ իտիլմիշ զանն օլունույօր իտիլլի:

Ֆրանսիացի ժեներալներն ընդհանրապես, ժան տը Մայ-լըբրէ Տիւգին թօրնը օլտուղունը, վէ Տիւգը միւստիլէյհին տէտէսի, Ամէրիգալը Շէրօքիլէրի վահչի ահալիսի էլի իլէ հապս իտիլուպ, մուսխարէն վէֆաթ իթտիլինի հէր քէս պիլիւր իտի, վէ իլթէ պու հէքեայէ՝ մէգքիւր մինասիպէթ-սիլ Էմ.ՊԱՆՆԻ մասխասընա բէք ուղղուն տիւշէյօր իտի . . .

Մա մաֆիհի մէրգումըն միւտէթը էօմիլինին թաֆսիւ-լաթընը, սուրէթը սարիհանէտէ պիլէն հիշ պիւր քիմսէ եօգ իտի. Մարգինին հադգընտա ալընան պու ճիւզվի մալիւ-մաթ տալի, Բարիլին Սէն մահալլէսինտէ վագը, պիտա-յէթ մահքէմէսի գուրպինտէ մուգիմ, էտմեն Տիւրանտէն նամ պիւր կէնճ ալօգաթըն, քեաթիմի էսրար (գաղտնա-պահ) օլմատըղընտան, վէ տահա տօղրուսու պօշպօղաղը-ղընտան նէլաթ իթմիշ իտի. զիրա Մարքի, Մայլըբրէ խանէտանընա մէնսուպիլէթինի, վէ հադգը վէրասէթինի թաստիլ իտէր օլտն էվրագը ընտիլէյի, Բարիլէ կէլտի-լինտէ, մէրգում ալօգաթ Տիւրանտէնին նէզտինէ պը-րագմը իտի քի, շայէտ միւսիւ Գոմբանա Տիւգ տը Մայ-լըբրէ, ճէնապը հադգըն՝ պէօյլէ պալլթէտէն քէտիլինէ կէճտէրտիլի պու վարիսին հադգը սարիհինի թանըմագ իսթէմէտիլի հալտէ, ալօգաթը մէրգում, էվրագը մէգ-քիւրէ իլէ Եապանի Մարքինին տավասընը իլթիլամ իտէ-ճէք իտի:

Հալպու քի՝ Տիւգ տը Մայլըբրէ ճէնապլէրի, մէրգու-

Ուէսթէրն, մէրգումըն թէրք իթմիշ օլտուղու քիւլլիլէթ-լի պիւր մէպլաղը, վարիսլէրինէ թէսիմ իթմէք իլին խաս-սէթէն Բարիլէ կէլմիշ իտի. Ուէսթէրնին իսէ, Գարնալա-լըն սօն սալը ագշամը՝ պաշընա կէլմիշ օլտն օ տէհչէթլիւ-ֆէլաքէթ. հէքեայէմիլին մուգատտէմէսինտէ իշար օլուն-մուշ օլմաղըլա, էլպէթտէ գարիլին քիւրամըն խաթըրլա-լընտա օլմալը տըր:

մին վերասէթի հագգընտա զէրլէ գատար պիր շիւպէ պէյան իթմէքտէն իհթիրազ իտուպ, քէնտի ֆամիլեասընըն թէքէսսիրինի մուճիպ օլան, վէ հագգը վէրասէթինին սըհէթինի միւպէյեին՝ միւսատտազ սէնէտլէր իլէ միւսէլլահ պուլունան պու եէնի ազանըն իտտաասընը, էգհէր ճիհէթ թանըյըպ գապուլ իթմիշ իտի:

Իշթէ Եապանի Մարքի հագգընտա ումուճըն էֆքեարը պու իտի. ալէլլուսուս՝ Տիւգ տը Մայլըքըէնին ապա էվլատը օլմատըղը հասէպի իլէ, պու զաննիյաթ տահա զիյատէ թագվիյէթ պուլույօր իտի:

Եապանի Մարգի, պու տէօրթ պէշ սէնէնին զարֆընտա, էն ագալ ալթը այտան զիյատէ Բարիզտէ իգամէթ իթմէյուպ, տայիմա սէեահաթ իտէր, վէ եախօտ կիլի պիր մահալտէ էվգաթ կիւզար օլուր իտի իսէտէ, սաքին օլտուղու մահալ մէճհուլ իտի, անճա՝ մէրգուճըն պու խէյալի սէյահաթը էսնասընտա, պիզղաթ քէնտինի Բարիզ շէհրինտէ կէօրմիւշ օլտուգլարընը, պազըլար թաստիգ իթմէքտէ իտիլէր:

Մէրգուճ, քէմալի տարաթու տէպտէպէ իլէ պիր էօմիւր կէշիրիյօր կիպի կէօսթէրմէքտէ իսէտէ, ֆագաթ պէօյլէ սըգ սըգ զայպուպէթ իթմէսի, վէ ալէլլուսուս էթրաֆընը իհաթա իտէն պիր էսրարը զարիպէ, քէսպ իթմիշ օլտուղու շէրէֆու շէօհրէթի թէնգիլ իտէճէք եէրտէ պիլաքիս կիտէրէք տահա զիյատէ թէրֆի իթմէքտէ իտի:

Պաշլըճա պիր մատտէ վար իտի. քի, մէրգուճըն հալու վաղիյէթինի՝ միւհքէմ պիր էսաս իւզէրինէ թահքիմ իտուպ, համիլ պուլունտուղու շէօհրէթու իւնվան հագգընտա զէրլէ գատար պիր շիւպէյէ, վէ եախօտ պիր սուլի զաննէ մահալ պըրագմայօր իտի, շէօյլէ քի, Միւսիլ Տիւգ տը Գօմբանի Մայլըքըէ ճէնապլէրի, պու կիպի շիւպհէլի տգրապալըզլարը էօյլէ գօլայճա գապուլ իտէր. տէմլէրտէն օլմայուպ, հաթտա 1825 վէ եա 1826 սէնէ:

սինտէ, քէնտիւլէրինին՝ Մայլըբրէ խանէտանը սիւլալէսին-
տէն օլտուգլարը իտաաասընա գըյամ իտէն քիւսթախ,
վէ քեաղիւ պիր Ֆամիլէա իլէ պիլ մուհաքէմէ, մէրգու-
ման պախտաճու (բախտախնդիր) սէֆիլէրի մահքիւմ իթ-
մէքէ, կէրէք տավալէրինի, վէ կէրէք քէնտիւլէրինի պիւս-
պիւթիւն չիւրիւթմիշ պիթիրմիշ իտի:

Էշխասը մէզքիւրէ՝ պու կիւնքի կիւն քեամիլէն մահ-
վու նապուտ օլմուշլար իտի, զիրա ետլէրինտէ, իտաաա-
լէրինի թահրիրէն թաստիգ իտէր հիշ պիր կէօնա իսպաթ
վէ տէիլլէրի պուլունմատըղընտան, մահքէմէ, մէրգումա-
նըն իսթիտա վէ իթիրաղլէրինէ հէվալէյի սէմի իթիպար
իթմէյուպ, տավալէրինին վահի օլտուգունա հիւքմ իթմիշ
իտի - աման եա՛րապպիւմ, էկէր Ֆըրմանտա առիլէյէ մահ-
քէմէլէրի օլմայալտը, աճապա Տիւգ տը Մայլըբրէ կիպի
նէյէ նէյէ նամուսլը վէ միւթէպէյ Ռըլէնսլէր, Գօնթլար,
վէ Մարքիլէր, պու միսիլու թէշէպպիւսաթը պախթճու-
եանէյէ թէճասիւր իտէն քեաղիպլէրին էլլէրինտէ օեու-
նադ օլաճագլար, վէ սէրվէթու շէօհքէթլէրի, պու վա-
գուլէ սէֆիլէրտէն զասպ իտիլէճէքաի . . . պէրէքեաթ
վէրսինքի Ֆըրմանսատա մահքէմէլէր վար . . .

Քէնտիւլէրինի, պէթլէ պիր սուրէթը քիւսթախանէտէ՝
Մայլըբրէ խանէտանը սիւլալէսինտէն զանն իտէն պալա-
տէ մէզքիւր քեաղիպլէր, մահքէմէնին քէնտի ալէյհլէրի-
նէ վիրմիշ օլտուգու հիւքմի գապսւլ իթմէյուպ, ախպէան
նիւեօրդ շէհրինտէն վիրուտինէ միւնթաղըր օլտուգլարը,
վէ իտաաալէրինի թաստիգ իտիճի, եանի քէնտիւլէրինին՝
Մայլըբրէ խանէտանընա մէնսուպլէթլէրինի միւպէյեին
միւսատտագ էվրագը, մահքէմէյէ իպրագ իտէճէքլէրի
շարթըյըլա՝ տավալէրինի իսթինաֆ իթմիշլէր իտէտէ, ֆա-
գաթ էվրագը մէզքիւրէյի մահքէմէյէ իրայէ իտէճէքլէ-
րի կիւնիւն իլք կիճէսի, ֆապիլէանըն բէտէրի, եանի ան
ասըլ վարֆա օլան զաթ, Բալէ Բօահալ մէյտանընտա՝

Վալուա կիւղէրկեաճինտէ վագը, նամուսարզ վէ սէֆիլ պիր
գուլիպէճիք տէրունինտէ քէմալի ֆագրու զարուրէթ իլէ
վէֆաթ իթմիշ օլտուղու հասէպի իլէ, ֆէրտասը կինի,
միւճէրրէտ մահքէմէտէ հաղըր պուլունմալարը մուգար-
րէր իքէն՝ հաղըր պուլունմամըշլար, վէ մահքէմէ տաթի
մէրգուման քիւսթախ քեպիպլէրին մաթլէպլէրի վահի,
վէ հագսըզ օլտուղունա գարար վիրուպ, պէր մուճիպի
գանուն զըյապէն հիւքմ իթմիշ պիթիրմիշ իտի . . .

Վէֆաթ իտէն միւտտայինին իճթիյար վալիտէսի,
զէվճէսի, վէ էվլատլարը, պու զըյապի հիւքմ սէպէպի իլէ
աճապ նէ հալէ տիւշար օլաճապլար իտի . . . ֆագաթ պու
մագուլէ սէֆիլլէր իլէ իշթիղալ իթմէնին նէ՞ լուղումը
վար . . .

Եապանի Մարգի նամըյըլա եատ օլունան Կասթօն,
պու մուհաքէմէտէն իքի եա իւշ սէնէ սօնրա Ամէրիգա-
տան Բարիլէ կէլմիշ, վէ ալօգաթ Տիւրանտէնին թէվա-
սութըյըլա, Տիւգ տը Մայլըրէ ճէնապլէրի թարաֆըն-
տան, մէրգումըն ֆամիլեաճա օլան էվրագը՝ եէկեան եէ-
կեան թէմեիղու թէտգըզ օլունարագ թանըլպ գապուլ
օլունուշ իտի, անճագ էվրագը մէզ քիւրէնին սըհէթինի
իքմալ իտիճի եալընըզ պիր քեաղըտ էքսիլիյօր իտի քի,
տաթի՝ Ամէրիգատէքի վահի Շէրօքէնլէրին էլի իլէ գաթլ
օլունան սօն Տուգանըն վէֆաթընը միւպէյեին իլմու խա-
պէր իտի, վէ իշթէ Կասթօն պու սէպէպլէ, իճթիյաթէ
րայէթէն՝ քէնտի խանէտանընա մախսուս օլան ալամէթը
ֆարիգասը իւղէրինէ, եալընըզ պիր Մարքի թաճը վազ
իթմէքլէ իքթիֆա իթմիշ իտի:

Տէլիգանըլ Մարքի, քէնտիսինի՝ պէյլէ պաղթէթէն
զէվաթը մուաղզամա սիւքինէ իտխալ իտէն պու զարիպ,
վէ հարիքիւլատէ վէլատէթինտէն, վէ մալիք օլտուղու պի-
հէմթա կիւղէլլիինտէն մատէ, թայիֆէյի նիսայը ճէզպու
թէսիսիր իտիճի սահա բէք չօգ խասիյէթլէրէ մալիք իտի:

Մերգոում, էյամը սէպալէթինտէ, Ամէրիգա ինհա-
րընըն (գետեր) սէվահիլինտէ թէչէպալիւս իթմիշ օլտու-
ղու՝ հալի շէպապէթէ մախսուս օլունա կէլէն քիւսթա-
խանէ էյլէնճէլէրի, սայտու շիքեար մուսաթարալարընը,
վէ թարիքը ճէնկու ճիտալտէ ալտըղը թէմքինի, վէ միւ-
թէպասիրանէ խաթվէլէրինի (աշալուրջ գայլեր) վէ պատէ-
հու նիւեօրք շէհրինէ կէլիւպտէ տլէմի մէտէնիյէթէ տու-
խուլ իթտիլինի, օ մէրթէպէ պիր լէթաֆէթ իլէ նազլու
հէքեայէ իտիյօր իտի քի, տինլէյէն գատընլար, պու հէ-
քեայաթը զարիպէտէն մէճղուպէ, վէ էնկիւլթ պէրտի-
հանը հայրէթ (զարմանքէն մատը բերանը մնալ) օլարագ,
քէնտիլէրինի՝ պաղթէթէն եէնի տիւնեանըն վասի օրման-
լարընտա պուլունան քէսիր իւլ ազա աղաճլարըն ալթըն-
տա, մէրգոում իլէ քէշթու կիւլար իտիյօրլար խէյալա-
թընա զահիպ օլույօրլար իտի:

Մէրգումէլէր, խունրիզ պիր վահշինին, էլինտէքի
մըզրաղըլըլա պու շիրին տէրիգանընըն ճէպհէյի բագընա
(մաքուր ճակատ) թէհտիալէր իթտիլինի, վէ եախօտ չըպ-
լագ պիր Եապանինին, պէօյիւք պիր աղաճըն արգասընտա
կիլլէնիւպտէ՝ քէնտի շիքեարը իւզէրինէ գօյուլմաղա ա-
մատէ, վէ տէրքէմին օլան Բէլէնկ կիպի շուլէ ֆէչան կէօզ-
լէրինի, վէ տահա պունա մէմասիլ էգալիմը վահշիյէտէ
վուգույի մէհուզ օլան հալաթը զարիպէ, վէ միւհիգէյի
թէխայիւլ իթտիքճէ, գալպլէրինտէ պիր լէրզէյի միւտ-
հիլէ բէյտա օլուպ, կէնճ Մարգինին ալթէչի աշգըլըլա
սուզան, վէ հէվայի զիւլֆի տիլավիզի (տիրտը կախող կամ
գերող) իլէ ավարէու սէրկէրտան (գլուխը դառնալ) օ-
լույօրլար իտի

Ճէմիլէթը մէգքիւրէտէ, կէնճ Մարգինին՝ հիւսնու-
անը մէլահաթ պէյանընա տիլտատէ օլան գատընլարըն
իլինտէ, եալընըղ նազիք վէ բաքիզէ պիր գատըն վար ի-

տի քի, մերգումէ, Մարքիյի տէրունի տիւտէն, վէ քէմալի սըտգու սատաղաթլա սէվկիյօր իտի:

Տիկերլէրի խէ, ճաղիպ վէ միւսէխիսիր օլան պու շուլէյի ճէվվալէնին պի սէպաթ աթէշինտէն ազ չօդ տամէն. լէրինի (քղանց.ք) թութուշտուրմուշար, պազըլարը պիր կիւն պիր այ, վէ եախօտ պիր սէնէ գատար մէրգումըն ազըլըլա ահու էնին իթմիշլէր, վէ պազըլարը տաթի պիր իքի տէֆա բազս իթաիքլէրի էմնատէ ֆէրեատ իթ. տիքտէն սօնրա ունութմուշար, վէ անճա զիյպու զիյնէթ. լէրի խուսուսընտա՝ իսթիյար իթաիքլէրի աղըր քիւլֆէ. թու մէշլուլիյէթտէն՝ պիր թաթիլ վազըթ պուշտուգլա. շընտա, մէրգումըն ճանսըրաշ կիւզէլլիյինի տէր խաթըր իթմիշլէր իտի:

Պու գատընլարըն իշինտէ, մէրգումըն հագգընտտ հըսս իթաիքլէրի ազու մուհապէթի, քէմալի ֆախրու միւ պահաթլէ իլան իթմէքլէ պէրապէր, մաղլուպիյէթլէրինի քէնաիլէրինէ շէրէֆ ատտ իտէնլէր պուլունտուղու կիպի, պազըլար տաթի, ազու սէվտա մուհարէպէսինի գապուլ իտուպ, անճապ՝ գալպէ թէէսիր իթմէյուպտա՝ եալընըլ ինսանըն վիճուտի աղալէրի իւզէրինտէն սըլըլուպ կէշ. մէքտէ օլան նաղիք սիլահլարըլա՝ միւտարէպէ իթմիշլէր իտի:

Խիւլասայի քէլամ, պազըլար տաթի, մէրգումըն ճիտտի պիր մուհապէթ իլէ պիր միւտէթ սէվմիշլէր իսէտէ, պատէհու պիւսպիւթիւն ունութմուշար իտի:

Պալատէ իֆատէ գըլընտըղը միսիլու, պուշլարըն իշինտէն եալընըլ պիր տանէսի՝ բէյլուլէյի գալպինտէ ա. չըլմըշ օլան զախմը մուհապէթի (վէրք սիրոյ) հէնուզ քիւն. հան իթմիշ իտի. պու գատըն՝ Մարի վիզօնթէն Տըվա. րան իտի. մէրգումէ սատըգ վէ խալիս պիր Խըրիսթիյան օլմաղըլա, ազու սէվտա վարթաոընա տիւշտիւյիւ իշին. նօն տէրէճէ մուղթարըպ օլուր, վէ խանըմանը գալպինի

սուղան իտէն պու աթէշի մուհապէթէ, թապալէրը մու-
գալէմէթ օլապիլմէսի իշին ճէնապը հագտան իսթիմ
տատ (օգնութիւն հայցել) իտիյօր իտի:

Մէրգումէ հէնուզ բադիտամէն պիր դատըն իտէտէ,
ֆաթաթ՝ Մարգիյի ֆէվգէլատէ վէ ճիտտի պիր մուհապէթ
իլէ սէվմէյէ մէճպուր օլտուղու իշին, տայիմա վիճտանը
պիհոնգուր օլուպ, տիւշար օլտուղու պու զաաֆէթին ալ-
թընտա՝ տէրին պիր կիրտապ քէշֆ իտիյօր իտի:

Հէնուզ հիւսնի ախլագընա խալէլ կէլմիշ օլմայան պու
մագուլէ գատընլար իշին մուհապէթ տէնիլէն աֆէթ,
քէնտիլէրինէ տէյիլ թէօհմէթ, իլլա րաղիմ պիր պէտ-
պահուլըգ ատտ օլունմալը տըր. պունլար՝ գաթան լիեա-
քեալըգ իտէմէյուպ, միւքէլլէֆ օլտուգլարը վէզիֆէյի
ղէվլէյէնին հիւսնի իյֆասը խուսուպընտա, բահէթի վիճ-
տան իյմա վէ իզհար իտէր օլան օ խօշ խէնտէյի հալալէթ
(քաղցր ժպիտ) մէրգումէթէյնին տուտագլարը իւզէրին-
տէն մահվ օլուր:

Սըֆաթ, եախօս սիյմա, մէճհուլ պիր լիսան իլէ մու-
հարէր օլան պու սըֆաթ տէնիլէն քիթապը հիքմէթ նի-
սապըն հէր պիր մըսրասը, հէր պիր ատէմին նիկեահընա
կէօրէ նյիլը այրը պիրէր մանալէրի հալի օլուպ, պու հալ-
տէ զէքեալէթու տիրայէթտէն պի պէհրէ օլանլար տախի
պու քիթապը ծգուլուպ անլայաճագլարը, վէ գուվվէյի
աղիլէլէրինէ կէօրէ մանա վիրէճէքլէրի տէրքեար տըր.
սըֆաթ, պու կիպի միւնքէսիլ վէ մուգլթարըգ գալպլէրին
մահլունիլէթինի սէթրու իսֆա իթմէյէ՝ էլվէրիշի պիր
նիգապ օլամալ, պու մագուլէլէրին սըֆաթը, ըղթըրա-
պաթը գալպլէլէրինի հէր ան զամմաղլատըղը միսիլը,
միհնէթու մէշագգաթ տախի քէնտիլէրինի իթհամ իտէր:

Ագլու տիրայէթտէն պի պէհրէ օլան խալգ, պու սէ-
ֆալէթու ըղթըրապը կէօրիւպ, միւճէրրէտ պիր ճինայէթ
վուղու պոնլուշ զիւյիւմինէ զահիպ օլուր:

Պունլար պաշգա պիր շէյ օլմայուպ, իլլա գանուն նամըլըլա պիր շախսըն ալէյհինէ հիւքմ իթմէք նիյէթը ղատտարանէսի իլէ թէճէմմիւ իտէն, վէ թէշէպպիւս իտէ կէլտիքլէրի նամուսը ախղուիթալէրինին հիւանի մուվա-
ֆագըլէթլէրի իչիւն, տիւքքեանլարընտա պիրէր էքսիք տիրհէմ՝ վէ թէրազիլէրի պուլունան, օն իքի նէֆէր պա-
գալլարտան միւրէթթէպ պիր հէյնէթը իթհամիյէ հաքիմ-
լէրինին հէքեպէյի ղարիպէսի տիր :

Տըգգաթէ շայան նօգթա շուրասը տըր քի, պէնկի պէշէրին վիճտանընը թէֆթիշ իթմէք տիրայէթի պու ա-
տէմլէրէ մախսուս օլմատըղընտան, շայէտ հազրէթի իսա պիլէ, էսկի ըուպալէր կիյմիշ օլտուղու հալտէ պու հաքիմ-
լէրին հուղուրընա չըգարըլսա, իքինճի տէֆա օլարագ մահքիւմ օլունահաղը միւսթաղնիյի իշթիպահ օլտուղու
կիպի, Բարաբբաս տախի, պէրի իւզզիմէ ատտ օլունուպ սէպիլի
թախլիյէ գըլընահագտը, եթէթէր քի՝ սարիգը մէր-
գումըն պիր տիւքքեանէ սահիպ, վէ եախօտ զիյրի ախիւ-
մանտէ պիր արաղիյէ միւթէսարըրք օլտուղու թէպէյիլն
իթմիշ օլտուն :

Պունըն պէյյէ օլմասընըն պինյերճէ սէպէպլէրի վար
վէ էն պաշլըճասը տախի ֆագըր պիր ատէմին տիւքքեան
միւշթէրիսի օլամայահաղը տըր :

Պատէհու, աճ գալան պիր ատէմին՝ միւճէրրէտ սըր-
գաթէ թէշէպպիւս իտէճէյի գաղիյէսի տիր քի, օ հալտէ
արթըգ ֆըգարանըն, միւթլագա խըրսըղ օլահաղընա պոհս
իտիլէպիլիր . . .

Օ մագուլէ պիր ատէմի, ասմագտան պաշգա ագիլանէ
պիր թէտպիր օլամաղ . . .

Փագաթ՝ Վիգօնթէս Մարի տը Վարանըն ըղթըրապը-
նը մուճիպ օլան մատտէ, էօյլէ պիր թագըմ՝ վահի վէ
մէճնունանէ շիւպհէլէր տէյիլ իտի. մէրգումէ պունլարը
պիլմէզ, վէ հաթտա քէնտինին կեահ պէ կեահ գըղարըպ

պողարտղընը թէճէսսիւս իտէն եիրմի դատար կէօզլէրէ, վէ եէլբազէլէր արգասընտան՝ հազգընտա եէքտիկէրի գուլաղընա տէնիլէն իսթիհզաքեարի սէօզլէրէ, տըգգաթ իթմէյի պիլէ խաթըրընտան կէչիրմէյօյ իտի:

Նասըլքի տէտիք, Վիգօնթէս՝ խալիս վէ սատըգ պիր խըրիսթիեան օլմաղըլա, միւքէլլէֆ օլտուղու վէզիֆէսինէ գարչու ճէնկլէշմէք մէճպուրիյէթինտէ՝ պուլունտուղը իչին մուզլթարըպ օլույօյ իտի, հալի հազըր, մէրգուլմէնին ըֆֆէթը զաթիյէսինի ճէրիհէտար իթտիյի կիպի, միւս-թազպէլի տախի տիւչիւնտիւքճէ, ազիմ պիր տէհէթ հըսս իտիյօյ իտի:

Վէլհասըլ՝ մատամ տը Բօնլըվօնըն սալօնլարընտա պուլունանլար, կէնճ Մարգի իլէ մատամ տը Վարանը, միւթէ-մատի թէճէսսիւս իտէրէք եէքտիկէրինէ:

— Ֆիրհազըգա պու իշ օլմուշ պիթմիշտիր. . . - տէ-մէքտէ իտիլէր:

Գատընլարա կէլինճէ, մէրգուլմէլէրին պու կիպի մատ-տէլը հազգընտա վէրտիքլէրի հիւքմին մաալու մանասընը պիլմէք գապիլ տէյիլ տիր, վագասա տէտիքլէրի սէօզտէն հիչ պիր շէյ անլաշըլամազ իսէտէ, ֆագաթ անլէր պիրի-պիրլէրինի բէք ալէա անլարլար

Լէօն Տիւշէսնէլ տօղթօր ժօղէբէնէ խիթապէն,

— Միւսիւ Էսքրինին բէյիսի վիւքէլա օլտուղունտան պերի տիր քի, Լէա Վէրէն Տիւշէսին նէզտինտէ, քէնտիմի սօն տէրէճէ սըգմայա մէճպուր օլտում - տէտի:

Ժօղէբէն. - Բէնտի հէքիմինտէն խօշնօլտմը տըր:

Տիւշէսնէլ. - Մալիւմաթըմ եօգ:

Ժօղէբէն. - Բիմ տիր հէքիմի:

Տիւշէսնէլ. - Բըրօֆէսօր Կարան:

Ժօղէբէն. - Աւանակըն պիրի . . . տօղրուլը սէօյլէ-

յիմնի սանա, մերգումըն վաղիցեթի բէք միւշկիւլ օլմագ կէրէք տիր:

Տիւշէսնէլ. - Էվէթ չօգ միւշքիւլ . . . Փագաթ էյի ճիհէթիտէ վար. չիւնքի մատամ տը վէրէն կիւզէլ պիր գատըն տէյիլ տիր . . .

Ժօղէբէն. - Պէնտէ էօյլէ զանն իտէրիմ:

Տիւշէսնէլ. - Տիւշէս, տայիմա նէզտինէ կիթմէմէ միւ. սատտէ իտիյօր, նէթէքիմ էյէր կիւզէլ պիր շէյ օլայըտը . . .

Ժօղէբէն, կէօզլիւյիւնին ալթընտան էյրի էյրի Տիւշէսնէլին եիւզիւնէ պագտը, վէ մէրգումըն հալինէ աճը. յօր կիպի պիր թավըլլա:

— Փագաթ սիզ՝ պիր Օվէրնիտեալընըն սէնաթընը իշլէաիլինիզի պիլիյօրմուսընըզ - տէտի:

Տիւշէսնէլ. - (Օմուզլարընը սիւքէրէք) • ճիհէթի գարա . . .

Ժօղէբէն. - Իէտի սէնէտէն պէրի սէփարէթ մէմու. թիյէթինտէ գալմագ . . . վէ պիր արապա սագլամագըլլա մէճպուր օլմագ . . . Փագաթ սիզ պու հալ իլէ նաճըլ եաշայապիլիյօրսունըզ:

Տիւշէսնէլ. - Իւմիւտ իլէ, էյպէթ պիր կիւն ֆըրաթ տիւշէնէք տիր, պունտան մատէ մուվաֆագըլլէթ պուլա. ճաղըմա տախի կիւզէլ իւմիւտլէրիմ վար տըր . . . չիւնքի Տիւշէս Լէա վէրէն . . .

Ժօղէբէն. - (Մուխաթիպինին սէօզիւնի գաթ իտէրէք) Փագաթ մատամ Միւքիյօր Զարաթայը նէ՞ եարմալը . . .

Տիւշէսնէլ իլէ Ժօղէբէնին էօնլէրինտէն չիֆթ չիֆթ քէշթու կիւզար իտէն Տամալար վէ Գավալիյէրլէր, մէր գումանըն պու զարիպ միւքեալէմէլէրինի իշիթմիշ օլսա. լար իտի՝ թաաճիւպ իտէճէքլէրի տէրքեար իտի:

Սլէլումում էրքէքլէրէ, էսնայի միւսահիպէթտէ պի. ըի պիրլէրինէ աշըլմամագ ատէթ իսէտէ, Փագաթ Տիւշէս նէլէլէ Ժօղէբէն գատիմ, վէ էյի ահպապ օլտուզլարըն:

տան, պիրիպիրէրինտէն հիշ պիր շէյ կիղլէմէյօրլար խաի:

Կէնճ Մարգի, մատամ տը վարանը գօլթուղունա
ալմըչ օլտուղու հալտէ, քէշթու կիւզար իտէն հուզզարէ
գաթըլմըչ իտի:

Մատամ Տիան տախի պիր Գավալիյէր պուլուպ, ու-
լագտան մէրգումանըն արգասընտան կիտէր, վէ ազիմ
պիր մէրագ իլէ հէր պիր հալլէրինի թէ՛նէսսիւս իտէր
խաի:

Իքի զէվճլէր, եանի միւսիւ տը Պօլն իլէ միւսիւ տը
վարան, պիւա իսթիյար թէմէվվիւճ իտէն իղտահըմըն ի-
չինէ գարըչտըլար:

Մէրգուման իքի զէվճլէր, հիշ պիր շէյ ֆարգ իտէ-
մէտիլէր, ֆագաթ եալընըզ մատամ Տիան, օ կիւն հէմի-
րէսի՝ Մարգի իլէ կէզինմէքտէ իքէն, թէնհա վէ կիղլիճէ
պիր միւսահիպէթ իթմիշ օլտուղունա վագըֆ օլապիլմիշ
խաի:

Արթըզ մէրգումէ աֆիֆէ վէ բաքի տամէն գատըն-
հագընտա, սույի նիյէթէ զահիպ օլմագ իչիւն պաշգա
պիր շէյ լազըմ տէյիլ իտի:

Ֆագաթ մատամ Տիան տը Պօլն, պու մալիւմաթը
նէրէտէն ալմըչ իտի:

Պիզ պու խուսուստա պիր շէյ տէյէմէյիզ:

Միւսիւ տը Պօլն, զէվճէսինին՝ պիր սույի նիյէթտէն
նէշաթ իթմիշ օլան մէմնունիյէթինի կէօրմիւշ իտի. ֆիլհա-
զըզա մատամ Տիան, հէմիրէսի վիգօնթէս իլէ Մարգի-
նին պէյնլէրինտէ վիճուտ պուլան թէգարրիւպի կէօրիւպ,
սօն տէրէճէ մահըուզ օլմուշ իտի, ֆագաթ նի՛չիւն . . .

Միւսիւ տը Պօլնըն պուլունտուղու միւսթէսնա վա-
ղիյէթ, մէզպուրէնին գալպինի պիր չօգ շիւպհէլէր իչին-
տէ պըրագմըչ օլմաղըլա, արթըզ հէր շէյէ ինանմագտա
խաի:

Միւսիւ տը Պօլնըն կէօղլէրի, քէնտի կիպի էթրաֆը

սիւղմէքոտէ օլան միւսիւ տը վարանէ՝ եանի պաճինաղընա թէսատիւֆ իթտի. միւսիւ տը վարան , իւղէրինէ նասպ օլունան նիկեանը կէօրմէքլէ , գալպինտէքի կիզլի ճէրի-
հասը զահիրէ չըգմըչ զաննըյըլա գըղարտը , վէ կէօլէ
ըինի էնտիրի վէրտի :

Միւսիւ տը Պօն՝ նահէհան տուրտու , մէրգումն
գըսգանճըլգ տույղուսըյըլա մուհաթ օլան զիհնինտէ եէնի
պիր թասավլուր վիճուտ պուլմուչ օլմաղըլա , խասիմանէ
պիր պագըչ իլէ միւսիւ տը վարանը սէրթաբա (ոտքէն
մինչև գլուխը) թէճէսսիւս իթտիքտէն սօնրա , պիր աղ
հէվա ալմագ իչիւն սալօնտան տըչարը չըգտը . մէրգում
պօղուլմագ տէրէճէսինտէ սըգըլըյօր իտի :

Մատամ տը Բօնըվօ , օ կիճէ զայէթ նէչլի օլուպ ,
սիթայիչքեարանէ սէօլէր իլէ տէլիգանըլ Մարգիլի թալ-
թիֆ իթմէքոտէ , վէ մէրգում տախի , խօչ վէ թասաճիւպէ
չայան մէգալաթ իլէ մումաիլէյհայէ ճէվապ վիրմէքլէ ,
քէնտինին՝ սէվիլմէյէ սէզա պիր զաթը նատիր իւլսիմաթ
օլտուղունը գաթ պէ գաթ իսպաթ իտիյօր իտի :

Մարգի , պիր սաաթ սօնրա իզաիհամըն իչինտէ պի-
րինի արայօր կիպի թէքմիլ սալօնըն տէրունինի տօլալ
կէօղաէն կէչիրտի :

Մարգինին՝ պիր գաչ տալգավլուգլարտան մատէ ա-
լա պիր սատըգ տօստը օլմայուպ , քէնտի սէֆահաթ ալ-
գատաչարընըն սէլամլարընը ալտըլը էսնատէ , ժօղէքէն
իլէ ծիւշէսնէլի կէօրմէքլէ տէրհալ մէրգումանըն նէզտինէ
վարտը , վէ քէլամէ աղազ իտէրէք ,

— Էֆէ՛նտիլէր , սիզէ թէսատիւֆ իթտիլիմ իչիւն
սօն տէրէճէ մէմուներմ - տէտի :

Ժօղէքէն. - Միւսիւ Մարգի , պէնտէնիղին տախի պու-
խուսուստա պահտընար օլտուղումա ինանմանըլը ըէճա
իտէրիմ :

Մարգի. - Յօգթօր էֆէնտի , զաթէն օ խուսուստա

իգնա օլմուշում տըր . . . հաթտա եարըն սաաթ ծնտա
իքինիգէտէ իհթիեաճըմ օլաճադ տըր :

Ժօղէբէն. - Աճէպա խասթանը՞ղմը վար . . .

Մարգի. - Հայըր . . . պիր Տուէլլօ վուգու պուլա-
ճադ տըրտա, լութփունըղա մաղրուրէն սիղի շահիտ ին-
թիխապ իթմէք իսթէյօրըտըմ :

Տիւշէսնէլ. - Պաշ իւսթիւնէ, քէմալի մէմուրիյէթլէ :

Ժօղէբէն. - (Էնտիշէ իլէ) նա՞սըլ նէ՞ պույուրտու-
նուղ . . . Տուէլլօ՞մը օլաճադ :

Մարգի. - Պէքլէրիմ էֆէնտիլէր - տէյերէք մէրգու-
մանըն նէղտինտէն մուֆարէղաթ իթտիքտէն սօնրա, Տիւ-
շէսնէլ անլընը դաշըյարադ ,

— Շիմտի շուրասընը պիլմէք լաղըմ տըր քի, պու
Տուէլլօ՝ միւսիւ տը Պօլն իլէ՞մի, եօգսա միւսիւ տը վա-
րան իլէմի օլաճադ . . . տօղրուսը պէօյլէ աշըգտան ա-
շըղա պիր վուգուաթ կէօրիւլմէմիշ տիր . . . - տէտի :

Ժօղէբէն. - Վաղ կէշ ճանընը սէվերսէն, պէն հիշ
պիր շէյ անլայամատըմ . . . ալէլիուսուսա ասլա՞ Տուէլլօ
մէյտանընտա պուլունմուշ ատէմ տէյիլիմ, ֆաղաթ պա-
ղէն շահիտլէրին տախի Տուէլլօ իթմէյէ մէճպուր օլտուգ-
լարընը օգուսուշ օլտուղումը տէր խաթըր իտիյօրում . . .

Տիւշէսնէլ. - Հայտէ գօրգադ սէնտէ, օ տէտիյին
եիւղ եըլըղ սէօղ տիր . . .

Ժօղէբէն. - Տահա էյի եա, էկէր Տուէլլօ իթմէք լա-
ղըմ կէլսէ տախի, հայիղ օլտուղում մէմուրիյէթ՝ պու
կիպի իշլերէ միւստախէլէ իթմէմէ գաթան ճէվաղ վիր-
մէլ :

3

ԹԱՀՏԵԼ ՆԻԳԱՊ

Սօն տերէճէ տէհչէթ վէ էօլիւմճէք պիր մէյուսի-
յէթլէ կէչէն հալլինադ սաաթլէր իչինտէ, ինսանըն զու-
մէթ իլէ մուհաթ օլան ֆիքրինաէ իշթիալ իտէն ուֆադ
պիր շուլէ, ատէթա բարլադ պիր խէլաս մէշալէսի կիպի
կէօրիւնիւր. ինսան, պուհալտէ գարշըսընա չըգաճագ օ-
սէտտը միւմանաաթը միւթէատտիտէյի կէօրմէյէ գատիր
օլամայուպ, ճանը, քէմալի խահիշլէ սըրֆ խէյալաթտէն
թէվէլլիւտ իտէն օ իւմիւտ մէշալէսինէ տօղրու թայլը
(թուչիլ), վէ պուհալտէ մէճնունանէ պիր թէէմինաթ իլէ
միւթէէմին օլուր:

Արթըգ պու կիպի ահվալի եէս իշթիմալին տալսիլն-
տէ՝ ասլա հէսապ վէ թէֆէքքիւր օլամազ, ինսան, քէնաթ
իլէ՝ օ իւմիւտ իթտիյի մատտէնին պէյնինտէ պիր կիրտապ
տախի օլա՝ եա կէօրմէզ, վէ եախօտ էհէմիլյէթ վիրմէզ
օլմաղըլա հէման շիթապ իտէր, վէ գօշուպ աթլայարագ,
պուլունտուղու մէյուսիյէթ գաարընտան, կիւյա պուհալ
իլէ պիր ան էվվէլ խէլաս օլմագ իսթէր . . .

Իշթէ Սէնթ, պալատէ մուհարրէր ահվալի հիւզն իշ-
թիմալին թէէսսիրի թահտընտա օլարագ, Մայլըբրէ գօ-
նաղընտան մուֆարէգաթ իթմիշ, վէ էսնայի ըահտէ քէն-
տու քէնտույէ,

— Էլպէթտէ քի Բօմէ պիզի մուհաֆազա վէ հիւմայէ
իտէր . . . — տէմիշ իտի:

Մէրգումէ, քէնտու քէնտույէ վատ իթմիշ օլտուղու
իշպու մուալէնէթի թալէպ իթմէք իչիւն, Բօմէյէ միւրա-
ճաաթ իտէճէքտի:

Պագաթ 26 նոմերօ իլէ մուրագգամ խանէնին էշի-
յինտէն կիրէր կիրմէզ, շէճաաթը գալպիյէսի մահվ օլուպ,
թէքրար տիւշարը եէս օլմուշ իտի:

Պիլհագըզա հէր ատէմէ պու հալ վագը օլուր, զիհ-
նինտէ թասավվուր իտուպտա իշալ իթտիյին իւմիւտ շու-
լէսի նակէհան սէօնմէքլէ, գալպին տէհշէթլիւ պիր զուլ-
մէթ իլինտէ գալըր. ինսան, աճէպա իւմիւտ իթտիյի մատ-
տէնին իճրասը միւմքիւն օլապիլէճէքմի տէյուլ՝ քէնտու
քէնտույէ սիւալ իտէր:

Պիշարէ Սէնթ, Բօմէ իլէ մատամ Սօրէլին իշ մահալ-
լէրինի եէքտիկէրինտէն թէֆրիդ իտէն հավլիտէ, վէ իքի
ֆապրիգալարլըն գաբըլարը պէյնինտէ պիր հալի թէրէտ-
տիւտ իլէ տուրա գալտը:

Պագաթ նիշիւն կէլմիշ իտի, Բօմէ՝ քէնտիսի իշիւն
եապանճը պիր ատէմ օլուպ, մէրգուլմ իլէ ապլա կէօրիւշ-
մէվիշ, վէ հաթտա մէրգուլմն իսմինի պիլէ թէսատիւֆի
օլարագ էօյրէնէպիլմիշ իտի:

Սէնթ, պիր գաշ տագըզա պու հալտէ գալտը, խա-
նէտէ սաքին օլանլար հէնուզ ույգուտա օլմաղըլա, մէր-
գուլմէնին պու հալի թէրէտտիւտինի քիմնէ կէօրմէմիշ
իտի, պէքճի գաբըլը աշմըշ օլուպ, Սէնթի, հալի վագըթ-
տան պէրի օյմսճընըն նէզտինտէ պուլունըյօր զաննընտա
իտի, վէ գարըսըլըլա եէք ալագ, մէրգուլմն՝ պու սապահ
թէաշիւգլէրինէ լանէթ օգույօր իտի:

26 նոմերօլը խանէնին, եանի մատամ Սօրէլ իլէ Բօ-
մէնին իշ մահալինէ պէքճիլիք իտէն ատէմին իսմի ժա-
լամպօ օլուպ, մէրգուլմ՝ Բօղըլան թէսմիյէ գըլընան զէվ-
ճէսինին պիւսպիւթիւն հիւքմի թէէսսիրի թահտընտա օլ-
մաղըլա, մէրգուլմէնին, հիտէթլէնտիքճէ իսթիմալ իտէ
կէլտիյի սիւբիւրկէ սաբընտան բէք զիյատէ գօրգար իտի:

Ժալամպօ, կիճէ կիւնտիւզ իշտէն պաշ ալտըղը եօգ
իսէտէ, Փագաթ ույգուտան օյանըլը բէք թիւիւաքի, վէ

Թիթիզ օլմաղըլա, պու առէթտէն խարիճ զկյարէթտէն պիհուզուր օլտուզու իչին պիր գաթ տահա ճանը սըգըլմը շիտի. էկէր մէրգուլմ, Սէնթին, մատամ Սօրէլին իչին լէրինտէն օլտուզունը թանըմը շ օլայըտը, Բարիզ տէրպան լէրինէ (դոնապան) մախսուս օլան թէլաֆֆուզ իլէ, պիր թագըմ քիւֆրու հագարաթլա պիշարէյի թահգիր իտէճէյի չիւպհէսիզ իտի:

Սէնթ, ուզագտան քէչֆ իտէմէտիյի սէտտը միւմա նաաթը գարշըսընտա կէօրիւպ, պիլա հարաքէթ տուրա գալմը շ իտի:

Թասավվուր իթտիյի մատտէ՝ զիհնինտէն ֆիրար իտիյօր իտի. պունտան մատէ մէգքիւր թասավվուրն նէ օլտուզունը քէնտի տախի պիլմէզ իտի:

Պիշարէ գըզճըազ, պու հալ իլէ նէ իլէրի կիտէպիլմէյէ, վէ նէ տէ ըիւճաթ իթմէյէ ճէսարէթ իտէմէյօր իտի:

Նակէհանի՝ վէ չիտէթի սուրէթտէ զիհնինի իլթիալ իտէն պիր շուլէտէն թէչլիզ օլունարագ, պու իլէ թէչէպ պիւս իթմիշ իտի:

Բօմէ, չօգ տէֆա քէնտի եիւզինէ խօշ թէպէսսիւմ լէր իլէ պագմը շ օլմաղըլա . . . պու հալտէն իւմիւտ իտիյօրտը . . . ֆագաթ իւմիւտ իթտիյի շէյ նէտէն իպարէթ իտիյինի քէնտիսիտէ պիլմէյօր իտի . . . հաթտա պիղտէ պիլմէյիզ:

Սէնթին պու հալի թէրէտտիւտի չօգ սիւրմէտի, պիրատէրի հագգընտա օլան թէֆէքքիւրաթ, թէքրար զիհնինի իշլալ իթմէլէ, նակէհան գալպինտէ պիր իման շուլէսի թուլու (ծագիլ) իտէրէք, քէսպը պէսալէթ իթմիլ իտի . . .

Սապահ օլմուշ վէ կիւնէշ թուլու իթմիշ օլմաղըլա, Բօմէ տախի պիր չարեք սաաթտէն պէրի գալգմը շ, վէ

քէնտի եաթագ օտառը իթիսայինտէ պուլունան իշ մահա-
լինտէ՝ այագ իւսթի տուրմուշ օլտուղու հալտէ, իրէքլի
գումաշտան եարըլմըշ նիգապ իլէ մէսթուր օլան, մէրմէր-
տէն մամուլ պիր եարըմ հէյքէլին գուսուրընը, վէ եա-
խօտ թէղեխնաթընը, քէմալի շէվգու աշգ իլէ էօղէնէրէք
իքմալ իտիյօր իտի:

Պու եարըմ հէյքէլ, Բօմէ իշին զայէթ մուգատտէս
պիր միհրապ մագամընտա օլուպ, հիշ պիր Ֆէրտը վահի-
տին, մէգքիւր հէյքէլին էսրարընա վագըֆ օլամայաճաղը
տէրքեար իտի, զիրա մէրգում, անը տայիմա պիր նիգապ
իլէ էնղարը խալգտան սէթը իթմէքտէ իտի:

Պիր գաշ այ ագտէմ, Բօմէնին իքինճի տէֆա օլարագ
իմայինէ թէշէպպիւս իթտիյի մէգքիւր հէյքէլին սէպէպի
իլէ, զարիպ պիր վագաա վուգու պուլմուշ իտի շէօյլէ քի,
Յիւնեատա սամանի էլտիվէնի, իրի սագալլը, վէ
կէօղիւքի պիր նէվ էշէք արըլարը վար քի, (Բօմէ, տիւք-
քեանընա կէլէն պիր թագըմ մուաճիզ քիմնէլէրէ «էշէք
արըսը» էլգապընը վէրմէքտէ իտի) պունլար՝ զահիրէն քէն-
տիլէրինի հէր սէնաթա աշինա, վէ սէնայիյի նէֆիսէնին
գատուր գըյմէթինի թագտիր իտիճի համիլէր զանն իտէր-
լէր իսէտէ, հագըգաթը հալտէ էօյլէ օլմայուպ, իլլա էպ-
լէհ (ապուշ), ագլու տիրայէթտէն պի պէհրէ, վէ հէրզէ
կիւ մուաճիզէր օլմաղըլա, ատէթա սէնաթքեարանըն
պաշարընա պէլա առտ օլունուրլար:

Էրպապը սէնայինին պէլալարը առտ օլունան պու
հէրիֆլէրտէն պիրի, պիր գաշ այ մուգատտէմ պիր սա-
պահլէյին էրքէն Բօմէնին տիւքքեանընա կէլմիշ իտի:

Պու էսնատէ, Բօմէնին իմալ վէ իքմալ իթմիշ օլտու-
ղու եարըմ հէյքէլ տախի, թահաէլ նիգապ՝ տիւքքեա-
նըն պիր քիւշէպինտէ տուրույօր իտի:

Բօմէնին՝ բէք կիւզէլ պիր առէթի վարըսը, շէօյլէքի՝
մէրգում պու կիպի, կէօղիւքլէրինի հէյքէլլէրին պուր-

նրանա տիրեպտէ . . . «մա՛շալլահ . . . բէք կիւզէլ . . . ֆէնա տէյիլ . . . տօղրուսը կիւզէլ պուլուշ, շայանը հայրէթ իմալաթ . . . բէք միւսթէսնա . . .» վէ զայրըհիւմ, տէյէն պիր թագըմ հերզէկիւ մուաճիզէրէ չօգլուգ եիւզ վիրմէյուպ, օլապիլտիյի գատար գըսա քէսէրէք պաշնտան տէֆ իտէր իտի:

Բօմէ, օ սապահ էչէք արըսընըն սէլամընը ալտըգտան սօնրա, մէրգումըն տիւքքեանը հագգընտա պէզլ իթտիյի պիր չօգ մէտհու սիթայիշէրէ ասլա գուլագ ասմայարագ, անճա քէնտի իշի իլէ մէշղուլ օլմագտա իտի:

Բօմէնին թապիրինճէ, մէրգում էչէք արըսը կէօգլիյի պուրնունա թագտը, վէ էլինտէքի պասթօնը արգասընա տաեատարագ, կիւյա սէնայիտէն անլայօր կիպի հէյքէլլէրէ պագտըգճա, չէհրէսինէ աճալ աճայիպ չէքիլլէր վէրէրէք, իմալաթը մէգքիւրէյի թագտիր իտէր օլտուղունա տըգգաթ օլունմասը արզուսըյըլա սուզան օլույօրիտի:

Բօմէ, մէրգումըն նէ եիւզիւնէ պագար, վէ նէ տէ տէտիյի սէօզլէրէ էհէմմիյէթ վէրիը իտի. նիհայէթիւլէմը հէրիֆին սապըը թիւքէնտի:

Հիշ շիւպհէ եօգ քի, պէշ տագըգա սօնրա Բօմէ, մէրգումըն օրատա հագըր պուլունտուղը խաթըրընտան չըգուպ ունութմուշ իտի:

Փագաթ էչէկ արըսը, նակէհան ճիտտի թէհայիւր իյմա իտէր պիր հայգըրըշ գօրարմագլա, Բօմէ շաշըրուպ արգասընա տէօնտիւ, վէ հիտէթինտէննաշի եիւզիւ սաքսարը քէսիլտի:

Չիւնքի էչէք արըսը, վիճուտինի սէթը իտէն իրէքտէն մամուլ նիգապը գալտըրմըշ, վէ կէօզիւնի մէգքիւր հէյքէլին իւզէրինէ տիքմիշ իտի:

Ինսան, գօլթուղունա ալմըշ օլտուղու գատընըն սիյմուսընը սէթը իտէն նիգապըն, ճէպրէն չէքիպ չըգտըրըտըղընտա նէ հիսս իտէրսէ, Բօմէ տախի պու հալի կէօ.

րինճէ, այնի հըստիյաթ իլէ տիկիր օլտու, վէ հիտէթա-
միլ պիր թավր իլէ՝ էլան կէօլլիւք պուրնունտա օլտուլու
հալտէ, հէյ քէլի թըտգըգ իթմէքաէ օլտն էշէկ արըսը-
նըն իւզէրինէ գօշու վէրտի. հէրիֆ իսէ պիլա ֆուլթուր,
վէ պիր հալի լաիւպալի իլէ քէլամա աղաղ իտէրէք,

— Բոմէ, տօղրուսը բէք կիւզէլ շէյ տիր պու, չօգ
շիրին շէյ. . . նամուսըմ իւզրէ եէմին իտէրիւմ քի. . . պու
հէյքէլ հայրէթէ շայան տըր. . . շիմտի պունը միւպաեա
իթմէք իլին պէշ պին ֆըրանգ վիրմէյէ հազըրըմ — տէտի:

Բոմէ, մէրգուսըն սէօլլէրինէ ճէվապ վիրմէյուպ,
հէյքէլի էլինէ ալտը, վէ պիր տագըգա գատար իւզէրինէ
պագտըգտան սօնրա, քէմալի շիտէթլէ եէրէ չարբարագ
խիւրտու խաշը իթտի:

Պատէհու էշէկ արըսընըն ումուզլարընտան գաւրա-
եարագ, այնի շիտէթլէ զօգաղըն օրթասընա ֆըրլատը
վէրտի:

Բոմէ, պու վադաատէն սօնրա իքինճի տէֆա օլարագ
պիր հէյքէլ տահա իմալ իթտի, ֆագաթ նասըլքի պիլի-
րիլ, անը քէմալի տըգգաթլա հըֆլ իաիյօր իտի. . .

Էկէր Բոմէնին եալընըլ պաշընա էլինտէն չըգմըշ պիր
իմալթ վար իսէ, օ տալսի մէգքիւր եարըմ հէյքէլ իտի:

Բոմէնին տիւքքեանը, պիր իշ մահալինտէն զիյատէ
եալը օտասընա պէնդէմէքաէ օլուպ, ֆագաթ պաղը էսկի
օյմա բարչալարը, պիր հալի հէրճուսէրճիտէ էօթէ պէրի
վալ օլունմուշ իտի. մատամ Սօրէլին տայիրէսի գարշու-
սընտա օլան բէնչէրէլէրտէն պիրինին բէրտէսի, թօբլու
իլնէ իլէ աղըճըգ, եանի պիր կէօզ սըղաճագ մէրթէպէտէ
եօգարը գալտըրըլմըշ իտի:

Պաղը ուսթա օյմաճըլարըն գալէմի էսէրի օլան միւս-
վէտէլէր թէճըրիւպէլէրի տալի, գատարօ մէգամընտա տի-
վարը թէգեին իթմէքաէ իտիլէր:

Խալի վէ օյուլմուշ պիր թաշ իլինտէ, պիր չիֆթ եիւզ

պաշը Աբալէթի, սիւվարիլէրէ մախսուս թապանճալար, պիր գամա, վէ պիրտէ Խաչ նըշան գօնուլմուշ խաի:

Բօմէ, պաշընա՝ սըգ վէ ուզուն բիւսկիւլլէր իլէ մազէյէն, մաղըրպիլէր ուսուլինճէ պիր արապ թաղեխի կիյմիշ օլտուղու կիպի, արապէս պիր գուշադ աախի, լապիս օլտուղու իշճիլէրէ մախսուս եիւն կէօմէյինի, պէլի իւզէրինէ սըգմադտա խաի:

Մերգում, նէշէ իլէ պիր պէսթէ օգույարագ՝ աղլըր, վէ քէնտի քէյֆինէ իշլէյօր խաի. պու չաղչմագ Բօմէ իշիւն խօշ պիր էյլէնճէ օլուպ, իքմալ իթմէքտէ օլտուղու սալաաէ մուհարըէր եարլմ հէյ.քէլէ, բարմաղլաւրլըլա տօգունտուգճա, աղիմ պիր մահգուկիլէթ վէ պիր նէվի նէշէ քէսպ խաիյօր խաի:

Բօմէ, եարլմ հէյ.քէլին գարչըսընտա տուրուպ՝ տադըգատա պիր թէպաիւս խտէքէք ուզագտան թէաղըր խտէր, պատէհու պիր սըչրայըլըլա հէյ.քէլին եանընա վաւրպ մահալինտէն էնտիրի, թէքըար եէրինէ վաղ խտէր. նիգապընը եինէ աչար, վէ ուզագտան քէնտի իմալաթընա խօշ թէպէսսիւմէր, վէ աչըգանէ բուսէլէր կէօնտէր. մէքլէ ըղհարը մուհապէթ խաիյօր խաի:

Բօմէնին պու թալրու հալինի կէօրէն, մէրգումը աշղու սէվտա պէլասըլըլա թէճէննիւն (խենդենալ) իթմիլ պանն իտէճէքտի:

Նակէհան եաթագ օտասը տէրունինտէն խաֆիֆ պիր շէմաթաթ իշիտիլմէսի իլէ Բօմէ, կիւյա պիր գապահաթ իշլէմիշ կիպի դըղարտը, վէ տէրհալ հէյ.քէլէ տօլրու գօշարագ, դըսգանճըղտան նէշէթ խտէր պիր շիթապլա նիգապը էօրթտի, վէ հէյ.քէլ քեամիլէն կէօղտէն նիհան օլտու:

Բօմէ տըղգաթըլըլա գուլագ վիրուպ տինլէմէյէ պաշլատը իտէտէ, սէս սէտա իշիթմէտիլինտէն եիւքսէք սէտապըլա:

— Քրօքինեօլ, նէ՞ եաբըյօրսըն օրատա - տէյու հայ-
գըրար:

Բօմէնին՝ «Քրօքինեօլ» տէյու սէսլէտիյի շախս, սէ-
նաթը նէֆիսէյէ հէվէսքեար ուֆազ պիր չօճուգ օլմա-
ղըլա, պիզիմ՝ օյմաճընըն եանընա չըրագըլըա կիրմիշիտի,
վէ իլէրուտէ նամտար պիր սէնաթքեար օլմազ իւմիւտու
արզուսըլըլա, մէրգուլմըն նէղտինտէ հէր նէվի խըրոմէթի
տէրիւհտէ իթմիշ իտի, շէօյլէքի Քըրօքինեօլ, Բօմէնին հէմ
չըրագըլ, հէմ օտա ուշաղը, վէ հէմտէ ապիրէ նազըրը
կիպի պիր շէյ իտի:

Քրօքինեօլ, հալէթի սէպալէթ իգթիլասընճա օյնա-
մայը չօգ սէվտիյինտէն, պու էսնատէ գաբըճը ժալամպօ-
նըն մախտուլի քիւչիւք Լուդուվիկ իլէ, Մանթար(*) տէնի-
լէն պիր նէվ օյունըլա մէշղուլ օլուպ, թապիյի Բօմէնին
սէնինի իշիտէմէաիյինտէն ճէվապ վէրէմէմիշ իտի:

Բօմէ, թահամիւլուլը պիր սէտայըլա թէքրար «Քր-
օքինեօլ» տէյու հայգըրար իսէտէ, եինէ պիր ճէվապ
ալումատը, զիրա նաուրլքի տէտիք, մէրգուլմ՝ քիւչիւք Լու-
դուվիկ իլէ թա ալթ գաթտա պուլունույօր իտի, վէ հաթ-
տա պու էսնատէ, Բիգօնըն իւզէրինտէ տախի տօգուլ սու-
վար իտի:

Բօմէնին սապըլը թիւքէնիպ շիտէթլէ եաթագ օտա-
սընըն գաբըսընը աչըվէրմէքլէ, օտանըն օրթասընտա ա-
յագ իւսթի տուրմուշ, պաշընը կէօյսիւնէ տօղրու էյմիշ,
վէ էլլէրինի պիրիպիրինէ գավուշտուրմուշ պիր գատըն
կէօրաիւ:

Պու գատընըն սիյմասը սիյահ պիր թիւլ նիգապ իլէ
մէսթուր օլմաղըլա, Բօմէ պիր միւմքիւն թանըյամատը:

(*) Պիզիմ՝ չօճուգլարըն օյնասըգըլարը գայտըրագ տէ-
նիլէն օյունա միւշապիհ պիր օյուն տըր:

մէրգումէնին թավրու հալի, շիթապլէ գօշուպտա՝ նալէ-հան տուրմուշ օլան պիր ատէմին վաղիյէթինէ պէնզէմէք-տէ իտի քի, պու հալ շիւպհէսիղ օյմանընըն հիտէթամիղ սէտասընըն թէէսիրինէ համլ օլունապիլիր իտի :

Նասըլքի տէտիք, Բօմէ՝ մէրգումէյի թանրեամատր իսէտէ, ֆագաթ շարիպ պիր էնտիշէ իլէ միւթէէսսիր օլտու :

Փագաթ Բօմէ, պու կիպի ատի հատիսէլէրտէն, վէ եախօտ պէյհուտէ հուզուզաթտէն միւթէէսսիր օլան ատէմէրտէն օլմատըլընը իյթիրաֆ իթմէմիղ լազըմ՝ կէլիր, հալ պու քի օ էննատէ մէրգումըն գալպի, աշգու մու՝ պէթ հըստի իլէ մալամալ օլուպ, պէօյլէ մէմուլին զայրի, վէ շիւպհէլի պիր մուհապէթ մուզաֆֆէրաթընտան հուսուլէ կէլէճէք օլան պահտըրեարլըղը, նէ կէօնա իսթիգ-պալ իտէճէյինի պիլէմէյօր իտի, նիհայէթ իւլէմի մէրգում քէլամէ աղազ պիրլէ,

— Նէ՞ իսթէյօրսունուզ մատամ - տէյէ սուալ իթտի:

Նալէհան մէրգումէ գատընըն կէօյսիւ շիշիպ գապարտը, վէ հէյէճանընտան նաշի ճէվապ վէրէմէզ օլուն-ճա, Բօմէ թէքրար իտարէյի քէլամ իտէրէք,

— Ղալիպա եանլըշ պիր մահալէ կէլմիշ օլմալըս-նըզ... - տէյինճէ, Սէնթ, զայէթ եալաշ, վէ հէյէճանլը պիր սէտայըլա ճէվապ վէրիպ,

— Հալըր, եանլըշ կէլմիշ տէյիլիմ - տէտի:

Բօմէնին՝ գաթան իշիթմէմիշ օլտուղու պու սէտա, զայէթ սէվտիյի, վէ խաթըր նըշանը օլուպտա, ունուտըլ-մըշ օլան պիր պէսթէնին խօշ՝ վէ հալալէթլի ահէնկի կի-պի թա ճանընա գատար թէէսիր իթտի:

Բօմէ, աղըր աղըր Սէնթ տօղրու իլէրլէտի, վագաա մէրգումէյի թանըմազ իտի իսէտէ, հըսար թապիսի իլէ քիմ օլտուղունը քէշֆ իտիյօրտը, եանի գալպինին կէօլու

իլէ կէօրիւյօրտը, մէրգում՝ թիթրէք պիր սէտայըլա թէք-
րար քէլամէ աղաղ պիրլէ,

— Մատմա՛ղէլ... պուրասը պէնիմ մէսքէնիմ տիր...
աճէպ պէնտէնիզ իչլինմի կէլմիշանիզ - տէտի:

Սէնթ. - Հայըր, Անըն իչիւն . . . Պիրատէրիմ իչիւն
կէլմիշիմ:

Սէնթ, պիրիպիրինէ գավուշտուրմուշ օլտուղու էլլէ-
րինի չէօղիւպ, եիւզիւնի էօրթմէքտէ օլան սիյահ թիւլի
արգասընա աթը վէրտի:

Օ ղէման Բօմէ, մէրգումէնին՝ մէլայըքէլէրէ միւշա-
պի՛ օլան օ կիւղէլ, վէ սաֆու սէֆիտ սիյմասընը՝ քէմալի
թէհայեիւր իլէ թամաշա իթտի:

Օ սիյմաքի, ուզադտան ուզաղա պիր թէպէսսիւմի՝
քէնտինին պատիյի մէսրուրիյէթի օլմուշ, վէ տամարլա-
րընտա ճէվէլան իտէն գանէ սէրի պիր հարաքէթ վէրմիշ
իտի:

Օ սիյմաքի, ձէնապը խալլադը ճիհան հազրէթլէրի,
պիր սէմալի գուտսիյէթ (երկնային սրբագործութիւն) իլէ
թահրիլ, վէ թագտիս (մաքրել) իթմիշ իտի. օ պիքիլի վէ
բադու պէրրադ ալընքի, իֆֆէթու (համեստութիւն) ըս-
մէթ շուլէլէրի իլէ իշթիալ իտիյօր իտի:

Աֆսուս, օ շայանը բէրէսթիշ օլան լաթիֆ թէպէս-
սիւմ, մէրգումէնին սիյմասընտան մահվ օլմուշ իտի. օ
կիւղէլ վէ քէպուտի կէօղլէրին իչինտէ, արթըգ օ բար-
լադ շուլէ կէօրիւնմէյօր իտի. օ սիյահ քիրբիքլէր՝ կէօղ
եաշըլըլա միւլէմմա իտիլէր:

Բօմէնին սիյմասը քեամիլէն սարարմըշ իտի. մէրգում՝
արթըգ պիր շէյ սուալ իթմէյէ ճէսարէթ իտէմէյօրտը:

Սէնթ, հընչգըրմասընը զապթ իթմէյէ չալըշարադ,
եալաշ՝ վէ ճիյէրլէր բարալայըճը պիր սէտայըլա թէքրար
քէլամէ աղաղ իտուպ,

— Պիրատերիմ իչին կելմիչիմ, էկէր իայըրխան պիլ զաթ անը խէլաս իթմէզսէ էօլէճէք տիր — տէտի:

Բօմէ. — Պէն անը հէր հալտէ գուլթարըրմ, ֆա-
զաթ նէ՞ հարմոգ լազըմ տըր:

Սէնթ. — էյ վահ, նէ հարմագ լազըմ կէլտիլինի պիլ-
մէմ . . . պէնտէ պիլմէմ . . . ա՛հ եա՛ Բապպիմ . . .

Սէնթ, օ տէրէճէ պիր հէյէճան իչինտէ իտի քի, մէզ-
քիւր օտայա նա՞սըլ կէլմիչ օլտուղունը իյզահ իթմէյի
խաթըրնտան պիլէ կէչիրմէտիլի կիպի, Բօմէ տախի, մէզ-
պուրէնին մահալի մէզքիւրէ կէլտիլինէ ասլա թաաճիւլ
իթմէյօր իտի:

Սէնթ, Բրօքինիօլըն զայպուպէթի էսնասընտա գա-
բըյը աչըդ պուլարագ իչէրի կիրմիչ իտի . . .

Մէրգումէ, քէնտի տախի պունտան զիյատէ պիր չէյ
սէօյլէմէյէ միւզթէտիր օլամասը:

Բօմէ. — Բէճա իտերիմ աղլամայընըզ, պիրանտերինիզի
թէհտիտ իտէն մուխաթարա նէ դատարտա վէխիմ վէ ա-
զիմ օլտա, եինէ գուրթարմաղա մուլաֆֆագ օլուրուզ . .
ա՛հ մատմազէլ պէն անը չօգ սէվէրիմ, զիրա քէնտիսի-
նի էյի թանըրմ:

Սէնթ. — (Բօմէնին պու թէսիլիէթ պախչ սէօղինտէն
միւսթէրիս օլարագ) նա՞սըլ՝ պիրատերիմի թանըյօրմուր-
նըզ . . .

Բօմէ. — Հա՛յ հա՛յ, նա՞սըլ թանըրմամ, սիզ անըղա
դօլ դօլա վէրիպտէ Մայլըբրէ գօնազընա կիթտիլինիլտէ,
պէն տախի արգանըզտան կէլիւ իտիմ . . . ա՛հ նէ մու-
գատտէս մուհապէթ . . . մէրգումըն՝ սիզին հագգընըզ-
տա օլան օ ըրգզաթըն, վէ օ միւվէտտէթը խալիսէնին,
քէնտույէ պատիլի սաատէթ օլմասընը տայիմա ձէնապը
հագտան թէմէննի իտէր իտիմ:

Սէնթ, Բօմէնին պու սէօղէրինի իչիթտիլինտէ ասլա
գըզարմատը, վէ հաթտա կէօզ հաչլպըր արասընտան:

լալի լէպինտէ խաֆիֆ պիր թէպէտսիւմ կէօրիւէրէք,

— Տէմէք օլուր բի պուրայա կէլտիլիւմ իսապէթ օլ-մուշ . . . — տէտի :

Բօմէ. — Միւճէրրէտ անը գուրթարըրզ . . . թէ՛ մատմաղէլ . . . պուլուրտուղունըզ կիպի, պուրայը թէշրիֆ իթմէնիզ բէք իսապէթ օլտու . մէրգումը պուլունտուղու մուխաթարատան խէլաս իթմէք իչիւն սիզէ սէօզ վէրի-րիւմ . . . պէն՝ արթըզ քէնտիմի սիզէ, վէ պիրատէրինիզէ իհտա իթտիւմ . . .

Սէնթ. — Թէշէքքիւր իտէրիւմ . . . պինլէրճէ թէշէքքիւր իտէրիւմ :

Բօմէ. — (Սէնթին հինտէն թուլթուպ օթուրատարազ) պէնտէնիզ զաթէն անըն կիյտիլի ամէլէ էլպիսէսի ալթըն-տա, ասըլզատէ պիր շախսըն մէսթուր օլտուղունը պիլի-յօրլորմ . . . ա՛հ մատմաղէլ, մէրգումըն էսրարընա բէք կէճ վազըֆ օլապիլտիլիւմ իչիւն աֆֆընըզը իսթիրհամ ի-տէրիւմ . . . վազաա քէնտինին ասըլ իսմինի էլան պիլ-մէմ . . . Փազաթ չիմոի պու ճիհէթի պըրադալըմտա, գարլուսընտա օլան թէհլիքէնին նէտէն իպարէթ օլտու-ղունը անլայալըմ :

Սէնթ. — Տուէլլօ իտէճէք տիր :

Բօմէ. — անըն եէրինէ պէն տէօյիւշիւրիւմ :

Պու սէօզ, Բօմէնին թա գալպինտէն ճուշ իտիյօրտը, Սէնթին կէօլլէրի իչինտէ պիր շուլէյի միննէթ տարի միւշ-թէյիլ օլտու :

Պատէհու մէյուսանէ պիր հալ իլէ պաշը կէօյսիւ իւ-ղէրինէ տօղրու էյիլտի, վէ տէրունի տիլտէն պիր ահ չէ-քէրէք,

— Փազաթ պիրատէրիւմ զայէթ շէճի, վէ ալիճէնապ պիր տէլիզանը օլմաղըլա, տէտիլինիլի գապուլ իթմէյէ-ճէյինէ ապա չիւպհէ իտէմէմ — տէտի :

Բօմէ. — Իսթէր գապուլ իթտին իսթէր իթմէսին, պէն

սիղէ՛ անը գուրթարաճաւմ տէյօրում . . . ա՛հ մատմա-
ղէլ, սիղէ պու կիպի պիր վատ իտէպիւտիյիմ իչիւն՝ քէն-
տիմի նէ տէրէճէ պահտըւար ատա իթտիյիմի պիլէմէզ-
սինիզ . . . վէ պու վատիմէ ինճազ իթտիյիմ հալտէ նէ
գատար մահզուզ, վէ մէմնուն օլաճաղըմը թարիֆ իտէ-
մէմ . . . ա՛հ հայլի վազըթտան պերու էօմրիւմ, եալը-
նազ պիր իւմիւտին արզուսըյըլա կիւզար իտիյօր . . .

Սէնթ. - Սիղտէ՛մի պէտպահտսընը :

Բօմէ. - Պէ՛նմի, օ՛հ հա՛յըր հա՛յըր, նի՛չիւն պէտպահտ
օլայըմ . . . մատէմքի հէր կիւն սիզին խօշ թէպէսսիւմիւ-
նիզի կէօրիւյօրում . . . վէ . . .

Բօմէ, ութանտըղընտան գըզարարադ նակէհան սէօ-
զիւնի գաթ իթտի. մէրգում, պէօյլէ պախտէթէն կէնճ
գըզը քէնտի աղուչինէ աթմըշ օլան պու թէսատիւֆը
ֆէվզէլատէյի, սույի իսթիմալ իտիյօր զիւլիւմինէ զահպ
օլտու . . .

Սէնթ իսէ, Բօմէնին պու սէօզիւնտէն տիկիր օլմուշ,
վէ եախօտ իզզէթը նէֆսինէ տօգունմուշ կիպի պիր հալ
կէօսթէրմէյուպ, բագու պերրադ անլը՝ տայիմա օ մէլէք-
լէրէ մախսուս օլան իֆֆէթ, վէ սիւքիւնէթ շուլէսինիպ-
րազ իտիյօրտը :

Բօմէ, մատամ Սօրէլին իշ տայիրէսինի իրայէ (ցու-
ցընիլ) իթմէքլէ սէօզիւնէ տէվամ իտուպ,

— Սիզ օրատա օլմատըղընըզ հալտէ տախի, պէն եիննի
սիյմանըզը կէօրէպիլիւրիմ . . . տիմէքլէ՝ մէզպուրէնին գօ-
լունտան թութուպ, զիքրի սէպգաթ իտէն եարըմ հէյ-
քէլին էօնիւնէ կէօթիւրտի, վէ պէյազ իրէքտէն մամուլ
նիգապը չիտէթլէ չէքէրէք հէյքէլին եիւզիւնի աչըվէրտի

Սէնթ, սատէտիւնէ պիր մահզուղիյէթ, վէ պիր ա-
զիմ թէհայիւր իլէ հէյքէլէ պագտը, վէ ատէթա չօճուդ
կիպի էլլէրինի պիրի պիրինէ վուրարադ,

— Ա՛հ նէ գատարտա կիւզէլ իմիշիմ . . . — տէյու հայգըրտը :

Պատէհու պու մահգուղիէթը սէպավիյէ իւղէրինտէն նակէհան պիր մահգունիյէթ պուլուլթը կէշիվէրմէքլէ, անլը կիւլ կիպի գըզարտը, վէ կէօղլէրի, էօնիւնէ տօղրու պագ-մայա պաշլատըլար, օ անտէ թայիֆէյի նիսայէ մախսուս օլան հըսսիյաթ, մէրգումէնին գալպինի իսթիլա իթմիշ իտի :

Տէրին պիր սիւքիւթ հիւքմ իտիյօրտը :

Սէնթ, պու էսնատէ պաշգա սուրէթտէ պիր հիւսնի լէթաֆէթ քէսպ իթմիշ իտի քի, պու կիւզէլիյէ, իֆֆէթը իւլիյէնին միւճէսսէմի (մարմնացեալ աստուածային պարկեշտութիւն) տէնիլէպիլիր իտի :

Բօմէ, քէմալի աշգու մուհապէթ, վէ աղիմ պիր թէ-հայիր իլէ մէրգումէյի թէտգըզ իտիյօրտը :

Սէնթ, քիրքիքլէրինի ըէֆ իթտիյինտէ, կիւլի սատ պէրքը ըուխսարը իւղէրինէ իրի կէօղ եաշը տամլալարը եուվարլանսըլար, էլլէրինի պիլի պիրինէ գավուշտուրտը, վէ ճանխըրաշ պիր սէտայըլա քէլամէ աղազ իտէրէք :

— Ֆագաթ պիրատէրիմ . . . ա՛հ միւսիւ, սիզ պիր միւտէթ պիրատէրիմի պանա ունութտուրտունուզ իտի — տէտի :

Բօմէ, մէրգումէնին պու սէօղիւնի իշիթտիյինտէ, նակէհան կիրիֆթար օլտուղու հայրէթտէն այըլար, վէ տէր հալ իշճի կէօմլէյինի արգասընտան սըյըրըպ չըգարտըգ-տան սօնրա ,

— Շիմաի կիտէր քէնտիսինի պուլուրում, սիզ ասլա թէէսիւֆ իթմէյինիզ, պէն անը էվլատըմ կիպի վիգայէ վէ հիմայէ խտէճէյիմ — տէտի :

Բօմէնին հատըր գաթինտէ պիր նէվի պիրէրլալըզ, վէ գահրիմանքեարի պիր հալ մէվճուտ իտի քի, պու հալ քէնտի էթրաֆընա սիրայէթ իթմէքլէ, Սէնթի տախիթէշ-

վիզ վէ միւսթէրիհ իւլ գալպ իտիյօրտը, շէօյլէ քի՝ մէրգու-
մէնին գալպի իւմիւտ իլէ մալամալ օլուպ, տէլիգանլընըն
արգասը սըրա կիտէր, վէ քէնտու քէնտույէ,

— Համտ օլտուն եա ըապպիմ . . . պուրայա կէլալ-
յիմէ նէ գատար էյի իթմիչիմ - սէօզիւնի թէքրար թէք-
րար սէօյլէյիպ տուրույօր իտի:

4

Ա Տ Ի Է Օ

Քըրօքինեօլ վէ քիւչիւք Լուդուվիկ, քէմալի շիթապ-
լա նէրտիւպանտէն ինմէքտէ օլան Բօմէնին ատըմլարը սէ-
սինի իշիտիւպ, իքիսի պիրտէն գաչարագ ալքըտան մամուլ
զայէթ իրի պիր Հէրքիւլ (Հէրքիւլէս) հէյքէլինին արգա-
սընտա կիզլէնի վէրտիլէր:

Բիգօնըն իւզէրինտէ օն եէտի սու օլուպ, արթըգ
պախթ, պիր սօն տարպէ իլէ, թարաֆէյնին նէֆու (օգուտ)
զարարընա հիւքմ իտէճէքտի:

Էօնտէն Բօմէ, վէ արգասընտան Սէնթ՝ մէրգուման
չօճուգլարը կէօրմէքսիզլին կէչիպ կիթտիլէր. Սէնթ, սիյա՛
թիւլտէն նիգապըյըլա թէքրար եիւզիւնի էօրթմիլ իտի:

Լուդուվիկ, հէր կէօրտիւյիւնէ թահգիրամիլ պիթ
սէօզ աթմագ, վէ իսթիհզա իթմէք խույունը, վալիտէ-
սինտէն էմտիյի սիւտ իլէ պէրապէր էմմիլ օլուպ,

— Ա՛, նէրտիւպանտէն էնէն պու սիւսլի աշիւֆթէ՛մի
իմիշ - տէտի:

Քըրօքինեօլ, ուսթասընըն ըէֆիգէսի հագգընտա օ-
լան պու աէրէճէ սըյըրգճա պիր հագարաթտան, վէ պու

մուամէլէյի նամէրդիյէտէն (անվայել) ֆէնա հալտէ հի-
տէթլէնիւպ, հէման Լուդուվիկի Յուէլլոյա տավէթ իթտի:

Իքի խասիմէր՝ տէրհալ գարշը պէ գարշը կէչտիլէր,
միւտարէպէ բէք տէհչէթլիւ օլտու, շէօյլէքի պիրինին անյը
պէրէլէնտի, վէ տիկէրինին տախի բարմաղը գոնատը քի,
պու հալ իլէ թարաֆէյն իքմալը նամուս իտիլմիշ օլուպ,
եէքտիկէրի իլէ պարըշտըլար, վէ թէքրար մանթար օյու-
նունա տէվամ իթտիլէր:

Սաաթ սապահըն սէքիզինէ վարմըշ օլուպ, դարուճը
ժալամպօ, բըրէնսէսքետրի պիր իհթիշամ իլէ հէնուզ ու-
յումագտա օլան գարըսը իչիւն սիւտլի գահվէ բիշիրիօրտը.
մէզպուրէնին եաթաղը տէրունինտէ, եանի պիշարէ ժա-
լամպօնըն եաթաճաղը եէրտէ, իրի պիր քէտի տախի,
հանըմ կիպի քէմալի րէխավէթլէ (ծուլութիւն) եաթմագ-
տայլտը:

Ժալամպօ, պու քէտիյի քէնտինէ րաքիպ աատ իթ-
մէքլէ՝ մէզքիւր հայվանտան սօն տէրէճէ նէֆրէթ իտէր
իտի իսէտէ, ֆագաթ զէվճէսի մատամ Բօզըլանըն սիւ-
բիւրկէ սաբըսը գօրգուսընտան, հէր ան մէզքիւր քէտիյի
թալթիֆ վէ իհթիրամ իթմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլու-
նույօր իտի:

Բօմէ տըշարտան, գաբընըն իբինի չէքմէսինի ժա-
լամպօյա էմի իթտի:

Ժալամպօ, հէման գայնայըպտա թաշմագտա օլան
սիւտին իւպէրինտէն դայմաղընը թօբլամաղա մէշղուլ օ-
լուպ, գաբըյը տէրհալ աշամատը:

Մատամ Բօզըլանըն ույգուտան օյանըշը զայէթ թի-
թիղ օլուպ, քէմալի հիտէթու շիտտէթլէ իթապէ պաշա-
յարագ,

— Հայտէ՝ ժալամպօ, մէլուն հէրիֆ, տահա օլմատըմը
- տէյու հայգըրընճա, ժալամպօ, զայէթ հալիմանէ սու-
լէթտէ,

— Օլտու սեվկիի գարըճըղըմ օլտու . . . - տէյու ճէվապ վէրտի:

Բօղըլան, եաթաղը իչինտէն՝ տէլիգանիլը օյմաճընըն ընֆագաթընտա պիրի օլտուղունը տէրք իթմիշ օլմաղըլա,

— Նէ՞ իշ տիր պու - տէյու սուալ իթտի:

Ժալամպօ. - Քիմի իչին տէյօրսուն մէլէյիմ:

Բօղըլան. - Բօմէ իլէ տըշարը չըգան քիմ իտի:

Ժալամպօ. - (Խէվֆ իլէ) պիլմէմ մինի մինի գարըճըղըմ կէօրմէտիմ:

Բօղըլան. - (Հիտէթլէ եաթաղը տէրունինտէ գալ գըպ օթուրարագ) պիլմէ՞ղմիսին . . . սէնի հայվան հէրիֆ սէնի . . . սէնի տւանակ սէնի . . . պիլմէյօրսըն հա՛ . . . էյ սէն նէյէ՞ եարարսըն էյլէ իսէ:

Մէրգումէ, սըյըրգըրգ, չիրքինիք, հիտէթ, վէ սույի ախլագըն պէրհայաթ պիր սիւվէրը միւճէսսէմի (կենդանի պատկեր) իտի:

Ժալամպօ. - Ֆագաթ . . . սեվկիի մէլէյիմ պէն . . .

Բօղըլան. - Սո՛ւս . . . հէլէ շու մէլուն հէրիֆէ պա գընըղ . . . պիլմէյօրսըն հա՛ . . . թէնպէլ մուսիպէթ . . . սէնի օրայա հէր շէյի պիլմէք իչին գօյմուշլար:

Բօղըլանըն պաշը թէքրար եաստըղը իւղէրինէ տէվ ըրիլ վէրտի, վէ իրի Քէտի տախի եալթագլանարագ, պըյըրգըլընը մէզպուրէնին բանճար կիպի գըղարմըշ եա նագըլարընա սիւրմէյէ պաշլատը:

Ժալամպօ, աղիմ պիր մահգունիյէթլէ պաշընը ասմըշ օլտուղու հալտէ, գահվէյի պիր գատէհէ գօյտու, վէ իւղէրինէ տախի գայնաթտըղը սիւտին տէօրթտէ իւշ գը՛ մընը տօլտուրուպ գարըսընա թագտիմ իթմէքլէ,

— Պույուր սեվկիի ճիւլանըմ - տէտի. գօրգագ ա տըմլարըլա գարիօլայա տօյրու իլէրլէյէրէք,

Մատամ Բօղըլան սէրտ, վէ թարիֆի զայրի գապիլ

պիւր թերշիրու (կծու դէմք) իպրազ իտէրէք գահվալթըյը
ալտը :

Պու արա Բէտի, պիր միալ սալը վիրմէքլէ , Բօզը Լան
երնէ պիր ապուսը չէհրէ իլէ :

— Եա պէնիմ Բէնպէմին բայը նէրէտէ տիր - տէտի
Բօզը Լան, մէզ քիւր քէտիյի Բէնպէ թէսմիյէ իթմէք-
տէ իտի :

Պիչարէ Ժալամպօ , րաքիպի օլան Բէտինին գահվալ-
թըսընը տախի հազըրլամաղա մէճպուր օլտու քի , պագը
գալան սիւտտէն քիւչիւք Լուգովիկին բայընը տախի այըր-
տըգտան սօնրա , քէնտինինտէ պիր իքի եուտում իլմէյէ
հագգը օլապիլտի :

Բօմէ էօնտէն , վէ Սէնթ տախի արգատան քէմալի
չիթապլէ Մայլըբրէ գօնաղընա կիտիյօրլար իտի :

Բօմէ , հէման գաբընըն չագչաղընը վուրմագ իւզրէ
իքէն , Սէնթ արգապընտան եէթիչիպ մէրգումըն գօլունը
թութտը , վէ ,

— Քէնտիսինէ նէ տէյէճէքսինիզ . . . Կասթօն սիզի
թանըմազ . . . վէ Ժան Մարի Պիօ տախի իչէրի կիրմէնիզէ
միւսաատէ իթմէյէճէք տիր . . . - տէյինճէ , Բօմէ կիւ-
լէրէք արգասընա տէօնիւպ ,

— Մատմազէ՛լ , սիզ էլէմ իւզրէ օլմայընըզ . . . պէն-
տէնիզ պիրատէրինիզէ նէ տէյէճէյիմի պիլիլիմ , Ժան
Մարի Պիօյա կէլինճէ , զաթէն մէրգում իլէ տօսթլուղու-
մըզ օլմաղըլա , պէնի քէմալի նէզաքէթլէ գապուլ իտէ-
ճէք տիր - տէտի :

Բօմէ չագչաղը վուրտը վէ գաբը աչըլը վէրտի :

Ֆագաթ խայըրխա՛ն Պիօ՝ քէնտի գուլիպէսինտէ օլ-
մատըղընտան , Սէնթ , մէրգումըն մէգամընտա օթուրմագ-
տա օլան Օվէրնիյայը պիր քէօյիւյէ խիթապէն ,

— Պիօ նէրէտէ տիր - տէյու սուալ իթտի :

Բէօյիւ . - Պիօ պիրինճի գաթտա տըր , շու իհթիյա-

ընն սաքին օլտուղու տայիրէտէ աղիմ պիր վելվէլէ վարտըր :

Վագաա Օվէրնիյալը քէօյլիւնին տէտիյի կիպի գօնաղըն օրթա գաթը ճիհէթինտէն , վէ տայիմա իհթիմամը սուրէթտէ գաբալը օլան բէնչէրէլէրին արգասընտան, տէհչէթամիլ վավէյլալէր իշիտիլիօր իտի :

Ֆիլհագըրգա , ղայէթ էլէմնագ պիր հալի հիւզն իշթիմալ իպրաղ իթմէքտէ օլան օ սիյահ տիվարլարըն արգասընտան իշիտիլէն ղուլղուլէյի միւտհիչէ , ինսանըն գանընը տօնտուրաճագ տէրէճէտէ վէսիմ իտի :

Փագաթ Սէնթ իլէ Րօմէնին զիհինլէրի՝ պաշգա շէյիլէ մէշղուլ օլմաղըլա , չօգըուգ պու հալէ էհէմիլլէթ վէրէմէղլէր իտի . Սէնթ , Օվէրնիյալը քէօյլիւյէ խիթապէն ,

— Պիրատէրիմ նէրէտէ տիր — տէյու սուալ իթտի՝ Գէօյլիւ . — Պիրատէրինի՞ղմի . . .

Սէնթ . — Էվէթ , նէրտէ տիր . . .

Գէօյլիւ . — Գիմի՞ իշիւն տիյօրսուլըլ . . . շու ամէլէ կէօմլէյի կիյէն չօճօլգմը . . .

Սէնթ . — Էվէթ , քէնտիսինի կէօրտիւնմի . . . աճապ տըշարըմը չըգտը . . .

Գէօյլիւ . — (Գուլաղընը գաշընարաղ) պէլքի . . . էվէթ . . . ֆագաթ հա՛յըր հա՛յըր պէնիմ մալիւմաթըմ եօգ . . .

Սէնթ իլէ Րօմէ , պիրիպիրլէրինին եիւզիւնէ պագտըլարի կէնճ գըզըն սիյմասը իւղէրինտէ ալայիմի տէհչէթ , վէ աղիմ պիր էսէրը խէլէճան մէնգուշ օլտուղու կիպի , Րօմէ տախի , պէյհուտէ եէրտէ հըսս իթտիլի էնտիլէյի՝ ղօրըլա , վէ պիլա իթիյար կիւլիւշէր իլէ կիղլէմէյէ շալըլըյօր իտի , Սէնթ Րօմէյէ խիթապէն :

— Սիլ պուրատա պէնի պէքլէյինիղտէ պէն պիր կիտիպ անլայըմ - տիմէքլէ , տէր հալ իչէրիյէ սալտըրուպ գօնաղըն սաղ ճիհէթինէ տօղըու գօշմայա պաշլատը :

Րօմէ , պիր տագըրգա սօնրա մէրգուլմէնին նէրաիւ

պանտէն կնտիյնի կէօրտիւ, ֆագաթ Սէնթ, հավիյէ կիրմէյէ միւգթէտիր օլամայարագ թապու թուվանը քէ-սիլիւպ՝ հէման նէրտիւպանըն սօն պասամաղը իւզէրինտէ գալա գալտը, վէ Բոմէ տէրհալ մէզպուրէնին եանընա գօշարագ,

— Կիթմիշմի - տէյու սուալ իտինճէ, Սէնթ ճէվապ վիրէմէյուպ, անճա պիր իշարէթ իւէ Բոմէնին սէօղիւնի թաստիգ իթտի:

Բոմէ. - Փագաթ նէրէյէ կիթմիշ օլտուղունը անլա-յամաորնըզմը . . .

Սէնթ, պիրատէրինին նէրէյէ կիթմիշ օլտուղունտան մալլամաթը օլմատըղընը իյմա իտէր պիր իշարէթլէ պա-շընը սարստը. մէրգուլէնին կէօղլէրի՝ պիլա հարաքէթ տուրույօր իտի, Սէնթ արթըզ աղլամայօր իտի:

Բոմէ. - Խառմինին իսմինի պիլլիյօրմուսընըզ . . .

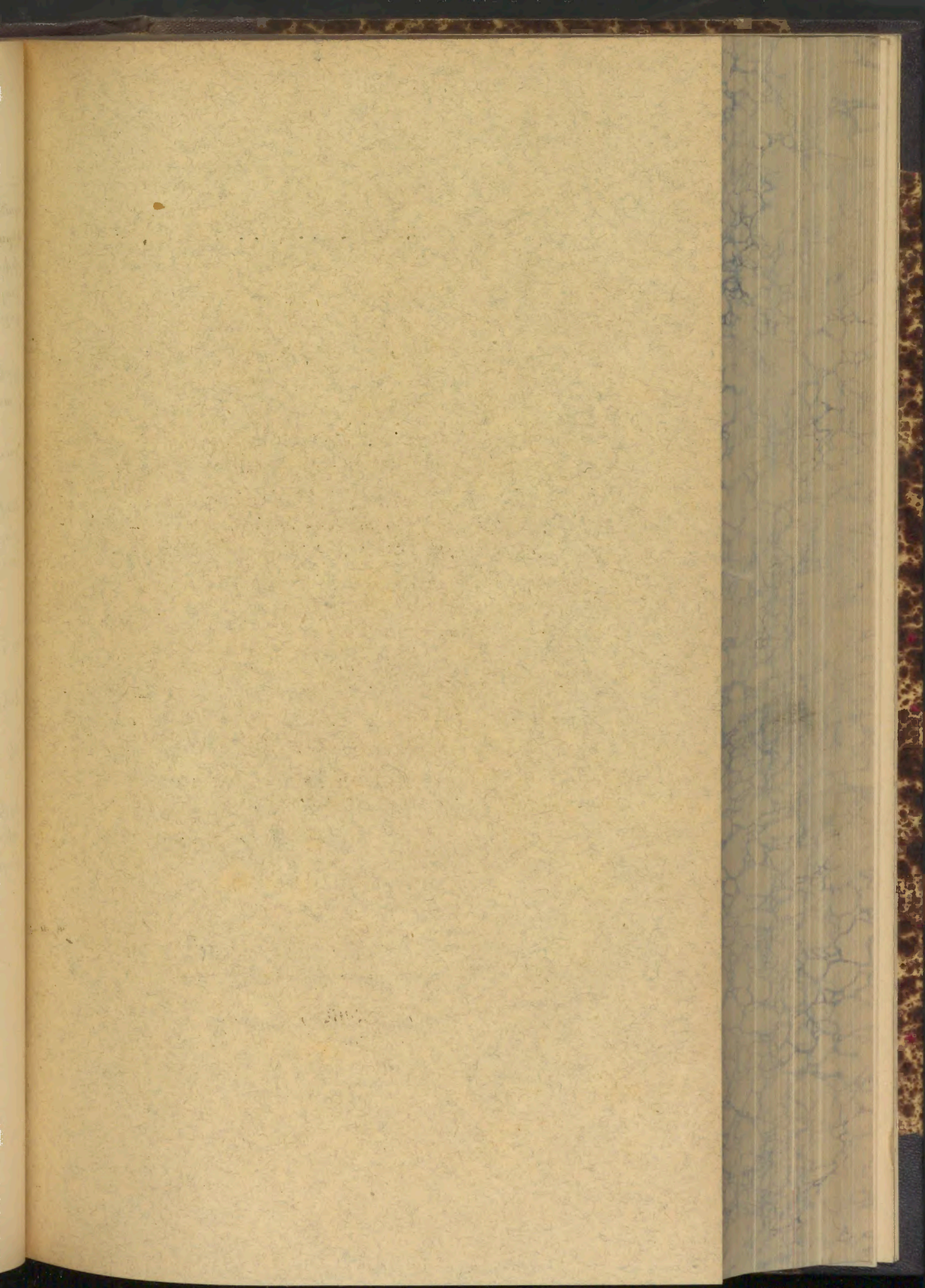
Սէնթ. - (Բէսիք պիր սէտայըլա) հայըր պիլմէմ . . .
ա՛հ եա Բապպիմ . . . հիշ պիր շէյ պիլմէմ . . .

Բոմէ. - Փագաթ պիրատէրինիզ հիշ պիր նըշան, պիր էսէր պըրա՞գմամը շմը . . . պիր իմարէ եախօտ պիր սէօղ . . .

Սէնթ. - Ա՛հ է՛վէթ է՛վէթ . . . եալընըզ պիր քէլի-մէ . . . իշթէ պագընըզ . . .

Պիշարէ գըզճըաղ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլայարագ վէ էլլէրի թիթրէյէրէք, Բոմէյէ տէօրթ քէօշէ ուֆաճըզ պիր քեաղըտ թագտիմ իթտի քի, մէզքիւր քեաղըտըն իւզէրինտէ եալընըզ «ԱՅԻԷՕ» քէլէմէսի եազըլմըշ իտի:

ՊԻՐԻՆՃԻ ՃԻԼՏԻՆ ԽԻԹԱՄԸ

ԱՐՁԸ ԹԵՇԵՔԻՒՐ ՎԵ ԻՍԹԱՐ

Պիապուլլահը թաալէա, իշթէ հէքեայէմիղին պի-
րինճի ճիլտի խիթամ պուլուպ, մէյտանը ինթիշարէ վազ
իտիլտիյի կիպի, իքինճի ճիլտին տախի տէվամընա միւ-
պաշըրէթ իտիլմիշ տիր. հէքեայէմիղի օգույուպտա, կէ-
րէք լիսանէն վէ կերէք թահրիրէն պէյանը մէմնունիլէթ
իտէն էֆէնտիլէրէ արզը թէշէքքիւր օլունուպ, ապօնէլէ-
րիմիղին կիթտիքճէ չօղալմասը տախի, իշպու ճալիպի մէ-
րաֆ հէքեայէնին հիւանի խիթամ պուլաճաղընա, վէ
սօնրա պաշգու նէֆիւ րօմանլարըն տախի բէյ տէրբէյ
թէրճիմէսինէ թէշէպպիւս օլունաճաղընա պիր տէլիլ
գապի տիր,

Իշպու հէքեայէնին զայէթ կիւզէլ վէ ճալիպը մէ-
րաֆ օլտուղը իքինճի վէ իւչիւնճի ճիլտէրտէն անլաշըա-
ճաղը կիպի, եագընտա Օսմանլը թէաթրօսը գումբան-
եասը մարիֆէթի իլէ, Յըրամը տախի սահնէյէ վազ իտի-
լէճէլինտէն, գարիյի քիրամըն մէզքիւր օյունտա հաղըր
պուլունմալարընը թալիլիլէ իտէրիլ:

Մ. ՊԻՏԱՐ ԱՐԱՊԱՃԵՆՆ

Հէր քիթապճը տիւքքեանլարընտա, վէ քէօքիւ պա-
շընտաքի սաթըճըլարտա սաթըլմագտէ տիր:

ՖԻՅԱԹԸ 13 ՂՈՒՐՈՒՇ

ԲՕԼ ԵԲՎԱԼ

ԲԱՐԻՉ ՍԵՎՏԱԼԵՐԻ

ՃԻԼՏԸ ՍՍՆԻ

ՄԻԹԵՐՃԻՄ ՍԱՀԻՊ ՎԵՆԱՇԻՐԻ
Մ. ՊԻՏԱՐԻ ՄԻՀԻՄԱՆ Ե ՃԵՐՄԱԿԵԱՆ

معارف نظارت جلیله سنک ۱۳۰ نومرولی رخصتنامه سیله
طبع اولتمشدر

ԻՍԹԱՆԳՈԼ
ՆՇԱՆ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱՍԱԸՆՏԱ
ԹԱՊ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇ ՏԸՐ

1890

ԲՕԼ ԾԷՎԱԼ

ԲԱՐԻՉ ՍԷՎՏԱԼԵՐԻ

ՃԻԼՏԸ ՍՍՆԻ

ՄԻԻԹԵՐՃԻՄ
Մ. ՊԻՏԱՐԻ

ՍԱՀԻՊ ՎԷ ՆԱՇԻՐԻ
Մ. Յ. ՃԵՐՄԱԿԵԱՆ

معارف نظارت جلیله سنک ۱۳۰ نومرو لی رخصتنامه سیله
طبع اولتشد

ԻՍԹԱՆՊՕԼ

ՆՇԱՆ ՊԼԻՊԼԵՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱԾԸՆՏԱ
ԹԱՊ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇ ՏԸՐ

1890

Բ—51

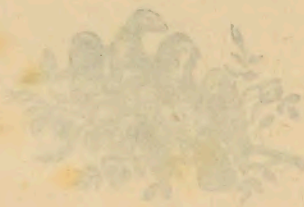
100 377 100

100 377 100

100 377 100

100 377 100

100 377 100

100 377 100

100 377 100

100 377 100

100 377 100

ԲՕԼ ԳԵՎԱԼ

ԲԱՐԻՉ ՍԵՎՏԱԼԵՐԻ

5

ՏԸՐԱԿՈՆ ԹԷՍՄԻՑԷ ԳԸԼԸՆԱՆ ՆԱԶԷՌ

Թագրիպէն պոռնտան օն պէշ սէնէ գատար ագտէժ,
Պամարչէ կիւղէրկեաճընտա միւճէտտէտէն ինչա խորիկիշ
օլան խանէլէրին պիրինին ալթընճը դաթընըն պէյազ գա-
րուսը իւղէրինտէ, սիյահ պօեա իլէ «Տըրակօն թէսմիլէ
գըլըննն հաղէո» իսմի եազըլմըշ կէօրիւնիյօր խոի:

Մէզքիւր գաբը, նէմնագ վէ սօուգ պիր տար կէչի-
տին իլինէ ալըքպ, թէքմիլ խանէնին տիվարդարընա սիւ-
րինէն սըվանըն թէաֆիւնի հըսս խորիկիյօր խոի:

Սաաթ սէքիզ սսւլարընտա, տէլիգանլընըն պիրի-
եէնի եարըլմըշ օլան խանէլէրին իւսթ գաթընա չըգարան
տար, վէ պիլիմսիզ պիր նէվի նէրտիւ պանտէն, սզիմ եօր-
ղունլուգլա եօգարը չըգըյօրտըր, մէրգուլ տէլիգանլը, նէֆէ-
սիւքէոիլէրէք նաղէոին գաբըսը էօնիւնէ վարըպ տուրտու-

Պու տէլիգանլը, կասթօն տը Մայլըբըէ, եանի ամէ-
լէ կասթօն քէնտիսի խոի:

Դաբըյը վուրմաղա հաճէթ գալմատը, չիւպհէսիզ
մէրգուլմին գուտուլմինէ ինթիզար օլունտէյօր խոի, չիւնքի

Կասթօն, գաբընըն էօնինէ վասըլ օլուր օլմազ, նակէ հան իշերտէն եավաշճա աշըլտը, վէ Տըրակօնըն հալալէթի սէտասը իշիտիլտի քի, քիթի իւզգիքը սէօզլէրի սէօյլէտի:

— Սապահլար խայր օլտուն աղիղիմ՝ Բալօ, խօշ կէտին, իշթէ պէն հազըրըմ . . . պիր ասկէր կիպի թամ սաաթընտա . . . հա՛ էյի տէյիլմի պու . . . է՛հ պէյիս եօզ . . . պու կիճէ սապահա գատար կէօզլէրիմի գաբալամատըմ . . . սօնունա գատար պիր չիֆթ գըլըճըլա թապանճալար կէօրիւյօրըտըմ . . . ա՛հ եա Բապպիմ, օլմազ մըյըտը քի սէնին եէրինտէ խամմինին գարշուսընա պէն կէչէյիտիմ . . . ֆազաթ չօգ սէօյլէյօլում, պօշ պօղազլըգ իտիյօրում տէյիլմի օլլում . . . արթըգ սէօյլէմէմ . . . պիրազ նէֆէս ալտէ սօնրա հազըր օլ . . .

Մէրտ նազէն, պօշ պօղազ պիր ատէմ տէյիլ իտի, ֆազաթ օ սապահ մէրդում զայէթ միւթ էէսսիր կէօրիւնիւպ, նէ՞ սէօյլէյէճէյինի պիլէմէյօրըադ, էնտիշէ, պիր նէվի սէրխօշլըգ կիպի, պազըր ատէմէրի չօգ սէօյլէթ տիրիր:

Նազէն, Կասթօնըն էլինտէն թուլթուպ՝ մէրգումը պիր սանտապէ էգնինէ կէօթիւրտիլ քի, տէրհալ նէֆէսի քէսիլէրէք իւղէրինէ աիւշիւ վէրաի:

Տըրակօնըն՝ լաիւպալանէ միւքեպլէմէսինէ ըաղմէն, Կասթօնըն հազգընտա իթիխազ իթտիյի մուամէլէսի իշինտէ, ըիյպու ըրեատէն արի՝ վէ ճիտտի պիր թէվէճճիւհ տէն մատէ, պիր նէվի իհթիրամ վէ իհթիրաղ տախի կէօրինմէքտէ իտի:

Շայէտ պախթէտէն տըշարտան պիր իւշինճի շախա իշերի կիրուպտա, սատէ՝ ֆազաթ զայէթ միւզէյէն սուրէթտէ կիյինմիշ, վէ սիյմասընտա ալպիմի ասալէթու նէզաքէթ նազշ օլունմուշ օլան պու տէլիգանլըյը, եանի Կասթօնը՝ կէօրտիւյիւնտէ, կիւճիւ գուվվէթիլ, զամսըլ, նէչէմէնտ, ֆազաթ հէր վէչիլէ նամուսը վէ էյիլէթիլ

պիր ամէնէն օլան Նազէռին ընթիզի տիր տէյու զանն իթ-
մէյէնէքտի:

Ֆիհազըգա պու կիպի իյիտ, օեանըգ, մէրտ, շէճի,
իշկիւզար, վէ սաֆտէրուն ամէլէլէրին, թէվէճճիւհաթը
ուսուսիյէյի ճալիպ սիյմալէրի օլուր:

Նազէռին, Կասթօն հազգընտա օլան միւվէտտէթը
խալիսանէսինէ, իհթիրամ վէ իհթիրազ իլավէ իթտիյինին
էսպապը միւհիպէսի պունտան իպարէթ իտի:

Շէօյլէ քի, իլք կիւնիւ Նազէռ, Կասթօնըն զայէթ միւ-
զէյեէն պիր էլպիսէ լապիս օլտուղու հալտէ, ֆապրիգա
գարուսընտան իչէրի կիրտիյինի կէօրիւր կէօրմէզ, չիմէք-
տէն վուրուլմուշ կիպի գալա գալմըշըտը, չիւնքի Կաս-
թօնըն պու շաշաալը էլպիսէսի, վէ սէրսէրի Բուարէնին՝
մէրգումը թէաթրօտա կէօրմիւշ օլտուղունա տայըր պօլ
պօլ պահսա կիրիշմէսի, վուգու պուլան սըրգաթըն ֆա-
յիլի պիզզաթ Կասթօն քէնտիսի օլաճաղընը եիւզտէ սէք-
սէն սուպութ պուլույօր ըտը, մամաֆիհա Նազէռ, Կաս-
թօնը բէտէրանէ պիր մուհապէթ իլէ սէվէր իտի, պու-
մուհապէթ, պէնիյի պէշէրին ըէյղուլէյի գալպինտէ մահ-
ֆուզ պուլունան պիր հըսսիյաթը մէրղուպէտէն նէշաթ
իտէր, եանի պու հալ, ալիճէնապ վէ ուլուվիլը մէշրէպ
պիր զաթըն, զուաֆա վէ պիշարէկեան հազգընտա հըսս
իտէկէլտիյի ըրգգաթու մէրհամէթին ասարը ճէլիլէսի տիր:

Նասըլքի տէտիք, պիր սըրգաթ վուգու պուլմուշ
իտի քի, պին տիւրլիւ իմարէլէր պիրպիրի իւզէրինէ եըզը-
լարազ Կասթօնը իթհամ իթտիքլէրի կիպի, հաթտա մէր-
գում, ֆագըր պիր իշճի օլտուղու հալտէ, էրպապը զը-
նայէ մախսուս պիր էօմը կէշիրտիյի, վէ միւզէյեէն պիր
էլպիսէ լապիս օլան պիր գատընըն ընֆագաթըյըլա Օթէ-
րա թէաթրօսընա կիտիշի, սըրգաթը մէզքիւրէնին ֆայիլի
պիզզաթ Կասթօն քէնտիսի օլաճաղընը իսպաթ, իթմէյէ
քեաֆի իտի:

Նաղէճին թէքմիչ ճահտու իգտամաթը պու նօգթարս հասը օլունմուշ, վէ պիր տէրէճէյէ գատար շիւպհէ իթմէյէ պաշլամը շիւէտէ, ֆագաթ պիր քէրրէ քէմալի ճէսարէթ վէ իթմինանը գալպ իլէ «եօգ» տէմիշ օլմաղըւ, արթըգ ագսիսինի իտտաա իթմէյէ քիմնէ ճէսարէթ իմէմէմիշ իտի:

Վէ իշթէ կասթօն, քէնտիսի պիզզաթ կէլէլէլէ մէրգումը թէքղիպ իտիյօր իտի:

Նաղէճ, կասթօն իլէ պէրապէր ֆուպրիգատտան չըտըղը էսնատէ, հանկը շէյէ ինանաճաղընը քէնտի տաթի պիթէյզը իտի, պիր արա մէրգումը իսթիճվապ իթմէյէ տիւշիւնիյօր իտի իօէտէ, ֆագաթ քէնտիսի, պու խուսուստա պիր հաքիմ սըֆաթընը հայիզ պուլունաճագքէն, գալպինին, նակէհան մաղնունը ալէյհտէն զիյատէ մուգթարըպ օլտուղունը հըսս իտիյօր իտի:

Յէլիգանլընըն սիյմասընտա միւսավլէր (պատկերաշիւ) օլան իսթիգամէթու տտալէթ, Նաղէճին նազարը տըգգաթընը ճէլպ իթմիշ իտի, իհթիմալ քի մէրգում, կասթօն իլէ ըէֆիգլէրի միյանընտա պիր ֆարզը ֆահիշ օլտուղունը իլք տէֆա օլարապ տէրք իտիյօր իտի:

Կասթօն, լապիս օլտուղու պու եէնի էլպիսէսի իլէ հատտէն էֆղուն պիր մէլահաթ, վէ պիր ալիճէնապըղըղհար իթմէքտէ իտի:

Նաղէճ, տէլիգանլընըն ճէպհէյի բաքինտէ տայիսի սուրէթտէ կէօրիւնէն մահղունիլէթէ, պաշգա պիր էլէմ տահա իլավէ օլպոճղունը, վէ օ էսնատէ մէրգումըն հըսս իթաիլի պու տէրունի էնտիշէսինէ զալէպէ իտուպտա, սէրպիւլէնտանէ պիր թավը քէսպ իթտիլինի ֆէհմ իթմիշ իտի:

Նաղէճ, պու հալ իլէ, ֆիլլի սըրգաթ էֆքեարընը զիհնինտէն տէֆու թէպեիտ իտէճէք գտտար իլէրի վարս մըշըալ. շիւնքի մէրգում, քէնտի միւսթագիմ վէ տու:

ընտիր հրասիւյաթը սայէսինտէ , պու էֆքեարը մէզմումէ իլէ , Կասթօնըն միյանընտա՝ ազիւմ վէ նիհայէթսիզ պիր կիրտապ օլաճաղընա գանաաթ կէթիրիյօր իտի :

Պու սէպէպլէ՝ մէզքիւր սըրգաթ մէսէլէսինտէ , պիր տաղըդա գատար Կասթօնտան շիւպհէ իթմիշ օլտուղունը խաթըրլատըգճա , ութանտըղընտան անլը յաթէշ կիպի գըզարըյօր իտի :

Յապրիգատէն չըգուպ կիթմէքտէ իքէն , էսնայի րահաթէ Կասթօն , Նաղէուին էլինի սըգտը , վէ պու իքի ահպապլար միյանընտա աթի իւզգիքր սէօզլէր թէաթի օլուուպ , էվիլէլա Կասթօն՝ Նաղէուէ խիթապէն :

— Տըրահօն , սէն պէնիմ հադգըմտա տայիմա խալըրիսհըզ իպրազ իթմիշսին - տէմիշ իտի :

Նաղէու. - Պու նէ տէմէք , նիշիւն խալըրիսահ օլմալըմ , սատըգ տօսթ տէտիյին տայիմա տօսթ օլուր . . .

Կասթօն. - Միւսաատէ իթ քի սէօյլէյիմ . . . պու անէ գատար սանա ասլա պիր շէյ տէմէմիշ իտիմ , զիրա քէթմ իթտիյիմ էսրար , քէնտի շախսըմա այիտ տէյիլ իտի . էզիւմիլէ սէնին տախի պու էսրարը պիւմէքիլինէ լուղում եօղտը . . .

Նաղէու. - (թէքրար շիւպհէյէ զահիպ օլարադ) էսրաթը :

Կասթօն. - Պու կիւն սէնին մուալէնէթինէ իհթիյաճըմ վար , նաթըլ սէօզ վէրիւրմիսին :

Նաղէու. - Հա՛յ հա՛յ , միւքէրէրէրէն սէօզ վէրիւրիմ . . . լաքին Բալօ , սէն պանա գօրգու վէրիյօրսուն . . . սանա իթթար իտէրիմ քի , էկէր . . .

Կասթօն. - (Նաղէուին սէօզիւնի քէսէրէք թիթրէք պիր սէտայըլա) Տըրահօն , պէնիմ պիր հէմիլրէմ վար քի , պէնտէն մատէ հիշ պիր մույլինի եօգ տըր . մէրգումէնին պատիլի մէսուրիլէթի եալընըզ պէնիմ , վէ էկէր պէն օլմալսամ , հէմիլրէմ տէրէճէյինիհայէտէ սէֆիլ օլաճագտըր :

Նազէն. - (Կիւլմէյէ ճահտ իտէրէք) էվլատըմ, Նուզ կէրի տէօնմէյէ վագթիմիզ վար . . .

Կասթօն. - (Պաշընը սիւքիպ Նազէնին էլինի շիտէթէ սըգարագ) հէմշիրէմի հիմայէ իթմէյի վատ իտէ՞րմիսին :

Նազէն. - էվլատըմ, սէօզ վէրմէք պիլէ զայիտ շէյ տիր . . . Փագաթ նասըլ քի տէտիմ սէն պանա գօրգու վէրիյօրսուն . . . օլմայաքի . . .

Նազէն, նակէհան սէօզիւնի գաթ իթտի, վէ քէմալ մուհապէթ իլէ Կասթօնը կէօյսիւ իւզէրինէ սըգարագ եւս վաշ պիր սէտայըլա ,

— Սագը՛ն օլմայա քի ինթիհար (անձնասպանութիւն) իթմէյի տիւշիւնէսին :

Կասթօն. - (Աճը աճը կիւլմէք) Տըրա՛կօն տօսթում, էկէր էօյլէ պիր շէյ եաբսամ, եանի նէֆսիմէ սույի գաս իթսէմ, չօգ սապըրսըզլըզ իթմիշ օլուրում տէյի՞լմի, ֆագաթ պիր քէրլէ եիւզիւմէ պագտա, կէօր.քի սապը իթմէյէ միւզթէտիր տէյի՞լմիյիմ :

Նազէն. - Տահա էյի եա, պէն սէնին կիպի էօյլէ չօգ սօլկուն չէհրէլի, վէ խասթա միզաճ ատէմլէր կէօրմիւշիւմ քի, եիւզ եաշընա գատար եաշամըշ տըրլար. իմտի տէտիյին սէօզ ագիլանէ տէյիլ տիր, ֆագաթ նէ հալ իսէ, շիմ տի սէօյլէ պագալըմ սէօզիւնի պիթիր . . .

Կասթօն. - Եարըն սաաթ օնտա Տուէլլօ իտէճէյիմ :

Նազէն, Կասթօնըն պու սէօզիւնի տույունճա եա նագլարընը շիշիրտի, վէ նէշէլի պիր սէտայըլա ,

— Տուէլլօմը իտէճէքսին . . . տէյէճէյին սէօզ պույումըշ էօյլէմի՞, բէք ալէա, ֆագաթ ալֆ իտէրսինիլ . . . էն էվվէլ իշի պիր սըրասընա գօեալըմ :

Կասթօն. - Իշթէ պանա իտէճէյին խըտմէթ՝ մահլա պու մատտէյէ այիտ տիր :

Նազէն, պիր ատըմ կէրի չէքիլէրէք ազիմ պիր մէրագ, վէ թէաճիւպ իլէ տէլիգանըլը լէֆիգինի պաշտան

այսպէս գատար սիւղմէյէ պաշլատը, մէրգուման օլ էսնա-
տէ, Բօայալ մէյտանընըն թէնհա կիւղէրկեհա՛նլէրինտէ
պուլունույօրլար իտի, եագընլարընտա եանմագտա օլան
պիր ֆէնէրին ըշըղը, Կասթօնըն՝ մահգուն, վէ միւթէքէպ-
պիր անլը իւղէրինէ զարիպ պիր զիյա սաշմագլա, նիմ
սուրէթտէ մէրգումըն՝ սէրպիւլէնտանէ թավընը զահիր
խիյօր իտի :

Նագէու. - (Պաշընը սիւքէրէք) սէնին պու թասավ-
վուրլարըն, պիր իշնի ատէմին թասավուրլարը տէյիլտիր.
Ֆիլհագըգա Բալօ, սէն սիւքի ասկէրիտէ պուլունուպտա,
ատի պիր նէֆէր օլաճաղընա իսէ, միրալայ օլմագլըղըն
տահա էվլա օլաճագտը, ֆագաթ պունլար սըրֆ զաննու
խէյալաթտէն իպարէթ շէյլէր տիր. . . չիմտի հագըգաթը
հալէ կէլէլիմ, սէն Տուէլլօ իթմէք իսթիյօրսուն, բէք ա-
լէա՝ իտէպիլիրսին, ֆագաթ պագալըմ՝ նէ՞ իլէ վուրուշա-
ճագալըն :

Կասթօն. - Տօղրուսը պէնտէ պիլմէմ :

Նագէու. - Բէրկէլ իլէ՞մի . . . բըշա՞ղըլամը . . . սօ-
բա՞յըլամը . . .

Կասթօն. - (Եավաշ սէտայըլա) հա՛յըր :

Նագէու. - Հայը՞րմը . . . հա՛ անլատըմ, ֆիլհագըգա
գըլըճ տահա մինասիպէթլի վէ քիպարճա տըր տէյիլմի
էվլատըմ. . . ֆագաթ շուրասը վար քի տէյիւլէնլէր աս-
կէր տէյիլ տիրլէր . . . Բըշագ, սօբա, բէրկէլ, պէնիմ
պիլտիյիմ պունլար տըր . . . պէն տալի չօգ տէֆա պաս-
տօն՝ վէ եախօտ սօբայըլա տէյիւլմէյէ մէճպուր օլմու-
շըմտըր, պէն քի, սիւքի ասկէրիտէ պուլունմուշ, վէ նա-
մուսը սըրէթտէ խըտմէթ իթմիւշ օլտուղում իչիւն, զա-
պիթլէրիմօն շէհատէթնամէլէր ալմըշըմ քի, էլէէվմ
նէղտիմտէ մահֆուզ տըր, վէ իշթէ պու սէպէպլէ էլ իլէ
տէյիւլմէտէն ասլա խօշլանմամ :

Կասթօն. - Փագաթ պէն արդատաշարուն պիրի ին
Տուէլլօ իթմէյէճէյիմ :

Նազէն. - Տէմէք քի ասըլզատէ վէ եախօտ միւթէ.
պէր պիր ատէմ ին տէօյիւշէճէքսին էօյլէմի . . . օպա.
սը տիկէր . . . էօյլէ օլտուղու հալտէ, իքի թարաֆը քէ
սէր դըլըճա ինթիյաճըն օլաճադ տըր, խաամին պու.
նան ատէմին իամի նէ տիր, պէն հատտիմճէ միւթէպէր
խանէլէրէ կիւմիշ չըգմըշ օլտուղումտան պէլքի թանգըրմ :

Կպթօն. - (Թէքէտտիւտ ին) իամի . . .

Նազէն. - Էվէթ, ձէօյլէ իամինի աէօյլէ . . .

Կասթօն. - (Պիր մըգտար թէքէտտիւտ իթաիթէն
սօնրա սէրտ պիք սէտայըլա) Մարքի տը Մայլըրէ թէ.
միյէ օլունուր :

Նազէն. - (Հայրէթ ին հայգըրարադ) շու օլլանճը.
մըցըմըշ . . . Յապանի Մարգի աէտիքլէրի . . . էվէթ
Մարգիլէրին Մարգիսի . . . Փագաթ օ սէնին ին Տուէլլօ
իթմէյէ թէնէզգիւշ իտէճէքմի զանն իտիյօսուն :

Կասթօն. - Հայ հայ, օ խուլուտա քեամիլէն էմի.
նիմ, չիւնքի քէնտիսինի թահգիր իթտիմ :

Նազէն. - Էօյլէ օլտուղու հալտէ, պէյէնտիյի սիւհ
ըլա վուրուշմադ, եանի սիւհ ինթիխապ իթմէք հագը
մէրգումըն տըր քի . . . պէնճէ շիմտիտէն գազանմըշ սա.
յըլըր . . . Փագաթ էվլատըմ, եալընըզ թահգիր իթմէք
քեաֆի տէյիլ տիր . . . նէ տէմէք իսթէտիյիմի անլայօր.
սունա . . . մէճէլա ֆարզ իտէլիմ քի, պիզիմ Բուարէ պիր
ասըլզատէյի թահգիր իթտին . . . վէ նասըլքի իտէպի.
լիրանէ . . . Փագաթ օ ասըլզատէ, մէրգում ին Տուէլլօ
իթմէյի գապուլ իթմէզ . . . վագաա պու հալ պանա
բէք մինապիթսիզ վէ հագսըզ կէօրիւնիւր, չիւնքի սիւն.
եաուէ ճիւհէ ինսանլար եէքտիկէրինէ միւսապի տիրէր . . .
լաքին նէ չարէ իշթէ պէօյլէ օլույօր :

Կասթօն, Տըրակօնըն պու մէօզլէրինաէն ճանընարիւր :

լըպ, կիւճպէլա քէնտիսինի զապթ իտէպիլիյօր իտի . մէր-
գում՝ հէման սէրի պիր հարաքէթ իպրազըյըւլա :

— Մարգինին՝ պէնիմ իլէ Տըւէլօ իտէճէյինէ էմի-
նիմ տէյօրում սիզէ - տէտի :

Նազէռ. - Էհ անլատըմ, արթըզ պու գատարը քեա-
ֆի տիր . . . ֆազաթ օ հալտէ, սէն պանա հէր պիր շէյի
տէմէմիլ օլմալըսըն . . . միւճէրրէտ պաշգա շէյտէ օլմալը :

Կասթօն, Նազէռէ թէգարրուպ իթտի, վէ զայէթ էա-
վալ պիր սէտայըլա ,

— Տէյէճէյիմ սէօզլէրէ էյի տըզգաթ իթ , պէն օ
պտէմի թահգիլի իթտիլիմին էսպապը մուճիպէսինին թէ-
ֆէրրուաթընը սանա պիլտիրէմէմ . . . չիւնքի պու մատտէ
միւթէվէֆա բէտէրիմէ այըտ պիր էսրար տըր . . . ֆա-
զաթ մէզքիւր էսրարըն՝ եալընըզ քէնտիմէ մախսոգս օլան
պիլլ գըսմընը սահա անլաթապիլիլիմ, զիրա քէն տայիմա
պէնիմ հազգըմտա խալիսանէ պիր տօսթլուգ կէօսթէր-
միլին տիր . . . պէն ասըլգատէ օլտուզոգմզան մատէ ,
հաթտա միւթէպէր վէ շէօհրէթշար պիր ֆամիլեանըն
մէշու (օրինաւոր) էվլատըյըմ . . . Տէտէմ, ֆըրանսա ա-
սըլգատէկեանընըն սէրվէրի ատտ օլունուր պիր տուգա
իտի . . . պանա պունտան պաշգա պիք շէյ սուալ իթմէ
արթըզ . . . միւթէվէֆա բէտէրիմ, ֆամիլեամըզըն նամ
ու շանընը քէնտի իլէ պէրապէր մէզարա կէօթիւրտի :

Նազէռ, թէաճիւպ իլէ պիր տազըզա գատար սիւ-
քիլ իթտիքտէն սօնրա , պիլա իխթիյար պիր նէվի էմի-
յէթսիլիք իյմա իտէր պիր թավըլլա քէլամէ աղազ ի-
տէրէք ,

— Քա՛յ Բալօ . . . տէմէք օլուր քի սէն ասըլգատէ
իմիլին հա . . . - տէտիքտէն սօնրա քէնտու քէնտույէ
սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք ,

— Փազաթ տէտիլի տօղլու տըր . . . պէնտէ պու
էֆքերտայըմ . . . պու տէրիգանլը , քէնտի լէֆիքլէրինէ

մաղրուրուգ իթմէտիյի կիպի, անլէրէ թէգարրուպ տաթի
 իթմէզ, մէրգուման իլէ էյլէնմէզ . . . լաթիֆէ իթմէզ . . .
 ասլա խօշնուտսըզլըգ կէօսթէրմէզ . . . իլլա միւթէմատի.
 յէն չալըշըր . . . նէ եիւզիւնի էքշիտիր . . . վէ նէտէ ճա-
 նընըն սըզընթըսընը պէյան իտիճի պիր հալ իպրազ ի-
 տէր . . . հասըլը պու չօճուգ, օ պիր թագըմ միւսիւլէրէ
 պէնզէմէզ քի, պէտպահտըլա վէ սէֆալէթէ տիւշար օլ-
 տուգլարընտա, եինէ քիպրու զուրուլարընտան նաշի ֆապ-
 րիգա տէրունինէ սըլմազ օլուրլար . . . - Նազէռ, գալըն
 վէ եիւքսէք սէտայըլա իլավէյի մէգալ իտէրէք - ա-
 Բալօ . . . ֆագաթ պունը պանա պիւտիտիյին իչիւն թէ-
 չէքքիւր իտէրիմ . . . - տէտի:

Կասթօն. - Լաքին սէն պէնի սէօյլէմէյէ մէճպուր
 իթտին, Եօղսա պէն . . .

Նազէռ. - (Սէօզիւնի գաթ իտէրէք) թէչէքքիւր իտէ-
 րիմ տէտիք ա . . . արթըգ պու գատարը քեաֆի տիր,
 պէն բէք ալէա պիլիրիմ քի՝ սէն ասըլգատէ օլտուղուն ի-
 չիւն հիչ պիր վագըթ թէֆախիւր իթմիշ տէյիլսին:

Կասթօն. - Հաշա, հիչ պիր վագըթ:

Նազէռ. - (Էնտիշէլի պիր սէտայըլա) Բալօ, սահի-
 հէն տէրիմ քի սէն էյի պիր չօճուգսըն . . . ֆագաթ սէ-
 նի էվլէլքի կիպի եինէ « Բալօ » թէսմիյէ իթտիլիմ իչիւն
 կիւճէնմէյէսին հա՛ . . .

Կասթօն, թէպէսսիւմ իտէրէք էլինի ուղաթտը, վէ
 Նազէռ տախի քէմալի միւվէտէթլէ մէրգումըն էլինի յի-
 տէթլէ սըգը վէրտի:

Նազէռ. - Բէ՛հ, պէն քէնտիլէրինէ ասըլգատէ իւնվանը
 վէրէնլէրին պազըլարընը, եալընըզ ֆօլի վէ Ամպէկիւ Թէաթ-
 րօլարընտա կէօրմիւչիւմ քի, պունլար եալանճը, իսպըն, ի-
 մանսըզ, վէ ալչագ մախլիւգլէրտիր. պէնիմանլէր հագըն-
 տա ասլա էմնիյէթու թէվէճճիւհիւմ Եօգտըր, էյի տինլէ պէնի
 Բալօ, պէն հէր բազար Թէաթրօյա կիտէրիմ, վէ հէր կիտի-

չիմտէ տէ միւճէրրէտ պիր Գօնթ, վէ եախօտ պիր Պառօն
կէօրիւրիւմ քի, պունլար ագթրիսթլէրին պիրինի էսիր,
վէ եա զէնծիրպէնտ իտուպտա մահվ իթմէք իչիւն, իպլի-
սանէ ըկաքեարլըզլար իլէ մէրգուժլէրին պազլարը ալ-
թընտա եալթագլանլըլար, ա՛հ Մինեօնըմ, պէնիմ շէֆ-
գաթլը մահպուպէմ, պունլարը կէօրտիւլիւնտէ, նէ գա-
տար աճըր նէ գատար աղլար պիլիրմիսին . . . Թարիֆ
իտէմէմ, Փագաթ ագիզիմ Բալօ, սէն ասըլզատէսին ամմա՝
ասլա ըլլար կիպի տէյիլսին. սէն խայըրիսա՛ պիր չօճուգ-
սին . . . Եկէր ասըլզատէ իսէնտէ գապահաթ սէնին տէ-
յիլ տիր. վէ պէն սէնի շիմտի էվվէլքինտէն չօգ զկատէ
սէվէյօրում . . . իմտի իշթէ սանա սէօզ վէրիրիմ քի, շա-
հիտլէրին պիրիտէ պէն օլաճաղըմ. վագաանէ իչիւն Տոււ
էլլօ իթտիլինի պիլմէմ, վէ պու իսէ պիրաղ միւշկիւլ օլա-
ճագաստա պէյիս եօգ . . . պէն սէնին իչիւն հէր շէյի
կէօրիւմէ ալտըրմըշըմ . . . հէմչիրէնէ կէլինճէ . . .

Կասթօն. - (Մահզունիյէթլէ պաշընը էյէրէք) ա՛հ պի-
շարէ հէմչիրէճիլիմ:

Նաղէն. - (Հըսս իթտիլի էնտիշէյի, եիւքսէք սէտա-
յըլա պիր կիւլիւշ թահտընտա սէթր իթմէյէ չալըշարադ)
Փագաթ էվլատըմ նի՛չիւն էսէֆ իտիյօրսուն, էլպէթտէքի
մէրգուժէ՝ սէնին եաբտըղըն տիվանէյիքլէրի տույամայա-
ճագ տըր:

Կասթօն. - Լաքին շայէտ էօլէճէք օլուրսամ . . .

Նաղէն. - Սո՛ւս Բալօ սո՛ւս . . .

Կասթօն. - (Սօուգ գանլըլըզլա) զանն իտէրիմ քի էօ-
լէճէյիմ:

Նաղէն. - Սո՛ւս տէյօրում սանա, հագգընտա խայըր
սէյլէ քի խայըր կէլսին . . . ա՛հ պիշարէ Բալօ, սէն
պէյլէ պիր հալ իլէ էօլէսին . . . ա՛հ եօգ եօգ . . .

Նաղէն, պու սէօզլէրի թիթրէք պիր սէտայըլա սէյ-
լէաիքտէն սօնրա, հէման շիտէթլէ Կասթօնը գուճագլա-

յուպ կէօյսիւ իւզէրինտէ պրօտը . . .

Պատէհու կէրի չէքիտի, վէ ազիմ պիր հիտէթու չէ
տէթ իպրազը յըլա այաղընը եէրէ վուրարագ, վէ էլի
կէօզ եաշարընը սիւէրէք,

— Ա՛հ եարամազ սէնի . . . պանա աբըջ սապը
չէյլէր սէօյլէտիյօրսըն . . . հէմիլիէնի . . . պէն հէմիլիէնի
թանըմամ . . . Յ. ֆազաթ քէնտիսինի ճանտան սէվէրիմ . . .
մազալլահ չնայտ պիր պէտպահալըզ վուգու պուլուրաք . . .
հէմիլիէնին պիր չէֆիգ բէտէրի օլաճագ տըր . . . անլաթ
միսըն Բալօ, սէվկիլի էվլատըմ . . .

Պու տէֆատա Կասթօն, նազիք դօլլարըյըլա Տըրա
կօնըն էնի ումուզարընը սարտը, վէ պիր միւտէթ պի
րիպիլիէրինի տէրաղու իթմիլ օլտուգլարը հալտէ գալը
լար քի, պու էսնատէ Կասթօն միւքէրէրէն,

— Թէչէքքիւր իտէրիմ Տըրակօն . . . Թէչէքքիւր
տէրիմ . . . - տէմէքտէ իտի:

Մէրտ նազէն, կէօզլէրինտէն ճու իտէն էչք
էսսիւրի արթըզ զապթ իտէմէյուպ, չօճուգ կիպի ալլա
յօր իտի:

Մէրգըմ, պիր գաշ տագըզա լըզգաթամիզ պիր չի
կեահ իլէ Պասթօնըն եիւզիւնէ պագտըզտան սօնրա, մէք
գումը կէրիլէ իթի վէրտի, վէ սէօզիւնէ տէվամ պիրլէն

— Նէ քի տէյէճէքսէմ տէտիմ, արթըզ պու մատթ
հագգընտա սէօյլէյմէյէլիմ . . . չիւնքի ճանըմ ուրգըլըր,
ասկէրիք իթմիլ պիր ատէմ իչիւն պէօյլէ գալը կիպի ալ
լամագ մինասիպէթպիզ չէյ տիր . . . Նէ հալ իսէ չիւն
եարընքի իչէ կէլէլիմ . . . Թապանճա իսթիմալ իթմէ

պիլիւրմիսին:

Կասթօն - Հալըր:

Նազէն. - Էյ գըլըճ չէքմէք:

Կասթօն. - Հալըր, օնուտա պիլմէմ:

Նազէն. - (Պիր տագըզա գապպու եիւզիւնի էրչիտէ)

բէք) պէյիս եօգ . . . նէ գատար միւսթէտիլէր կէօրիւ-
միւս տիր քի, լուզումը թագադրինտէ . . . ֆագաթ պէնիմ
սիւն, մեւալլիմի օլտուղումը պիլիւրմիսին, պէն սանա գը-
լը՝ գեւլլանայը էօյրէտէպիլիւրիմ . . . կէլ իմտի պա-
գայլմ . . .

Նազէռ, Կասթօնա սիլաճ թալիմ իթմէք իչիւն մէր-
գումը զօրըլա չէքիպ օտասընա կէօթիւրմէք իսթէմիլ ի-
սէտէ, Կասթօն իմթինա իթմիլ, վէ Նազէռ տախի րէճա
մէգամըլըլա,

— Կէլ տէյօրում սանա Կասթօն — տէմիլ իտի:

Կասթօն. — Հայըր օլամազ չիմտի կէլէմէմ . . . էօմ-
բիւմին պու սօն կէճէսինի հէմչիրէմ իլէ պէրապէր կէչիւ-
մէք իսթէրիմ:

Նազէռ. — Հագգըն վար . . . վագաա եարըն թամ
պու սաաթտա իքիմիզ պիլիւքտէ թաամ իտէճէյիմիզէ է-
մին իսէմտէ, Նիհայէթ հագլը օլտուղումը տախի իյթիւրաֆ
իսթէրիմ. էն էվվէլ քիւչիւճէք հէմչիրէնի տիւչիւնմէք էլլէմ
տիր . . . տէմէք օլուր քի եարըն էն կէճի սաաթ սէքիլ-
տէ կէլլիսին քի, սանա էյի պիր տէրս վէրէյիմ . . . ֆա-
գաթ էյի հաթըրմա կէլտի, տուր քի Նէօյլէյիմ, սաքին
օլտուղում խանէյի պիլիւրմիսին:

Յիւհագըզա Կասթօն, Նազէռին նէրէտէ իգամէթ իթ-
տիլինի պիլմէզ իտի, չիւնքի պունլար սէֆահաթ րէֆիգի
օլմայուպ, իլլա պիր ֆապրիգատա չալըչան արգատաչլար
օլմաղըլա, վէ հէր քիւն պիրիպիրլէրինի կէօրտիւքլէրի ի-
չիւն, արթըգ եէքտիկէրինի զիյարէթ իթմէյէ լուզում
գալմատըլընտան, պիրի պիրլէրինին իգամէթ կեաշլէրինի
պիլմէյէճէքլէրի թապիյի իտի:

Տէրհալ Բքիսի պիրիւքտէ պիր մէյիսանէյէ կիրտիլէր,
վէ Տըրակօն՝ պիր քեաղըտըն իւզէրինտէ գարմա գարըչ,
վէ աճալ աճալիպ եաղըլար իլէ աթի իւզղիքը սէօզլէրի
եաղտը:

«Տըրակօն թէսմիյէ գըլընան Նազէո, Պօմարլէ մէյ տանընտա նօմէրօսըզ եհնի խանէտէ, գազինօնըն սըրաւ սընտա վազը, տէօրտիւննի պինանըն էն իւսթ գաթըն տաքի տարաճըզ կէշիտին իշինէ աչըլըր օլան իւշիւննի գաբը, իսմի գաբընըն իւզէրինտէ եազըլմըշ տըր»:

Վէ մէրգուման իքի ահպապլար, պու հալ իլէ օ ագ շամ պիրիպիրլըրինտէն մուֆարէգաթ իթմիշլէր իտի:

6

ՍԻԼԱՀ ԹԱԼԻՄԻ

«Տըրակօն» թէսմիյէ գըլընան Նազէո, մէզքիւր պի նանըն տամը ալթընտա, եանի չըրվան մէգամընտա եա բըլմըշ իքի բէնշէրէլի վասի պիր օտատա իգամէթ իթ մէքտէ իտի. մէզքիւր բէնշէրէլէրին ճամլարը արգասըն տան, սօն պահար մէվսիմինէ մախսուս բէնկէրի սօլկուն չիշէքլէր կէօրիւնիյօր իտի:

Գարեօլանըն էթրաֆը՝ էհլի թապիաթ վէ մէզպա սա հիպի օլանլարա մախսուս պիր թէգեինաթ իլէ իմալ իտիլ միշ, վէ մէշին պիր ասկըյըլա թավանտան ասըլմըշ լէր տէլէր իլէ մուհաթ իտի:

Սօպանըն իշգէրինտէ, ուզուն պիր պիրա գապէթ տէրունինտէ (Տալհիյա) տէտիքլէրի չիշէքլէրտէն վալ լունմուշ իտի:

Ճէվիզ աղաճընտան մամուլ պիր չէքմէճէ, միւճէլ պիր տօլապ, բամուզ պէպինտէն վէ իւսթիւ սիւզէնի իլէ լէնմիշ գօյու պիր էօրթիւ իլէ էօրթիւմիւշ պիր գօլթուգ իլէ՝ տիկէր սանտաւալէր կէօրիւնիւպ, էշեայի մէզքիւր բէնին բագըլըյըլա պու ֆագըր իշճինին մէսքէնինտէ:

հիւքմ իտէն թէհարէթ , վէ հիւանի ինթիզամ , նազարը տըգգաթէ ալընտըգտա , պու խօշ հալ՝ միւճէրէտ էհլի մէրագ վէ էվճիմէն պիր էլին սայէսինտէ հուսուլէ կէլ-միլ օլաճալը իյթիրաֆ օլունուր իտի :

Պունտան մատէ կէրէք բէնչէրէլէրին տըշարըսընտա , վէ կէրէք իչէրտէ պուլունան չիչէք սագսըլարընըն թէմիզ-լնի , գար կիպի պէյազ բէրտէլէր , վէ գալայտան մամուլ բէրտէ գալտըրմալարընըն կիւմիւշ կիպի բարլագլըղը , վէլհասըլ պու ֆագըր հալտէ՝ ֆագաթ զայէթ թէմիզ էնայը կէօրէնլէր , հէր հալտէ մէզքիւր օտայը կեահ պէ կեահ էվճիմէն , վէ քեար կիւզար պիր գատընըն զիյարէթ իթմէքտէ օլտուղունը թէսլիմ իտէճէքլէր իտի :

Թայիֆէյի զիւքիւրըն պատիյի շէրէֆու սաատէթի օլան պու կիպի հիւրիւլէր , հէր կիրտիքլէրի մահալէ էօյլէ խօշ պիր ըայիհա , օ կիպի պիր հիւանի ինթիզամ , վէ օ տէ-րէճէ բարլագ պիր զիյանըն էսէրինի պըրագըրլար քի , անը գալէմ իլէ վաաֆ իթմէք միւմքին օլամայուպ , եալը-նըզ հըսս օլունապիլի :

Մէզքիւր օտանըն պու խայըրիսահ հիւրիւսի , նազէ-ւին սէվկիլի նըշանլըսը Մինեօն իտի . գարիյնի քիրամ , մէրգուլմէյի կէրէք Օբէրա թէաթրօսընտա , վէ կէրէք մա-տամ Սօրէլին իշ մահալինտէ կէօրտիւլէր :

Ֆիլհագըգա Մինեօն , խայըրիսահ վէ կիւզէլ պիր գըզճըազ օլուպ , քէնտի Տըրակօնընը , եանի նըշանլըսը օ-լան նազէուի , տիվանէ կիպի սէվէր իտի . շուրասը տախի մալիւմ օլա քի , Տըրակօն , պաղէն մէրգուլմէյի հիտէթ-լնտիլիյօր իտի իսէտէ , պու հալ՝ Մինեօնըն մուհապէթի-նին ինգըրաղընը մուճիպ օլմայօր իտի . Տըրակօն , ֆապրի-դայա կիթտիլինտէն սօնրա , պիր գաշ սապահ Բօսրէնին մաշուգէսի , վէ օգույանլարըմըղըն թանըտըղը օլան Պէպէլ նամ աշիւֆթէ , նազէուին օտասընա կէլիւպ , մահալի մէզ-քիւրտէ հիւքմ իթմէքտէ օլան թէմիզլիյի , վէ հիւանի ին-

Թիզամբ կէօրմէքլէ ումուզլարընը գալտըրարագ . . . Մին
եօնա խիթապէն :

— Գըզըմ, պիւմիշ օլասըն քի, ատի վէ ֆագըր պիր
օյմաճըյը պէքլէմէք իչիւն, ձէնապը հագգըն սանա ին-
սան իթտիյի պու կիւզէլ կիւնլէրի, պէօյլէ ագշամա դա-
տար թէքու թէնհա կէչիրմէք ասլա պահտըեարլըգ ատտ
օլունամազ, պագ պէնիմտէ պիր Բօարէմ վար քի, պէ-
նիմ իչիւն բէքտէ ֆէնա տէյիլ իսէտէ, ֆագաթ պու
ճիւմլէ մէրգում պանա մանի օլամազ, պէն իսթէտիլիմ
կիպի . . . կիւնլէր ուզուն տըր Մինեօնճըզըմ . . . նա
մուսլը ատէմլէր իլէ աչինայըգ բէյտա իտէրէք վագըթը
խօշ կէչիրմէլի տիր . . . պունտան մատէ, մէքթէպ թալէ-
պէլէրինին տախի նէ չըգ վէ նէ շիրին չէյլէր օլտուզլարընը
պիլիրսին ա . . . պունա գըրմըզը թագեէլիլէր իլէ թէա-
չիւգ տէնիր, ա՛հ Մինեօնճըզըմ պու քիւլհանիլէրի կէօր-
տիւյիւմտէ, Բօլ տը Գօգըն քիթապընտա գիքր օլունան
տէլիգանլըլարը կէօրիւյօրում զանն իտէրսին . . .

Պէպէլ, պալատէ մուհարէր սէօզլէր կիպի տա՛ֆ
բէք չօգ հէզէյան իթմիշ իտի իսէտէ, Մինեօն ապա գու-
լագ ասմատըղընտան, մէրգումէ տախի հիտէթինտէն նա-
չի, պիր թագըմ ճէպի տէլիք թալէպէլէր իլէ, պիլարտո
օյնաեան սէֆիհ տէլիգանլըլարըն թէէլիֆ քէրտէսի օլան
հիւանի ախլագընէ մուղայըր պիր պէսթէյի թէրէնիւմ
իտէրէք, մէքքիւր պինանըն ալթը գաթ նէրտիւպանլա-
րընտան էնիպ կիթմէյէ մէճպուր օլմուշ, վէ Մինեօն տա-
խի եինէ եալընըզ գալմըշ իտի :

Նագէնլին օտասընըն թէգեինաթընը իրմալ իտէն տա-
հա պաշգա չէյլէր վար իտի քի, Մինեօնըն մէքքիւր էշ
եանըն ինթիզամլնտա միւտախէլէսի եօգ իտի :

Էչիւայի մէքքիւրէ էվվէլա, ուզուն վէ տիւզ պիր սու-
վարի գըլըճը, սանիյէն խաչվարի գօնուլմուշ պիր չիֆթ
արապէս թիւթիւն չըպըղըյըլա, պէյազ պիր պուրնուզ :

վէ պիրտէ զայնթ ուզուն ճեղայիր գուշաղընտան ի պարէթ իտի քի, պու գուշաղըն գումաշընըն նէֆասէթի, ֆըրանսա ֆապրիգալորընըն պատիյի խէճալէթի օլաճագ տէրէճէտէ իտի:

Նաղէռ, պունլարը ճեղայիր սէֆէրինտէն կէտիյինտէ պերապէր կէթիրմիշ օլուպ, էշեայը մէգքիւրէ քէնտի իւչին պիր մուզաֆֆէրիյէթը ճէլիլէնին էսէրի իտի:

Նասըլքի կէօրտիւք, Նաղէռ, Կասթօնը քէմսլի միւվէտտէթ, վէ պիր ազտա ինթիրամու ինթիրազ իլէ գապուլ իթմիշ իտի:

Նաղէռ, Բալօ (Կասթօն) իլէ էվվէլքի կիպի լաիւպալանէ կէօրիւշէպիլմէք իչին պէյհուտէյէ ճահտ իտի. պունտան պէօյլէ Բալօ, քէնտիսի իչին պիր ֆըրանսա ասըլզատէսինին թօրնը օլմաղըլա, խահնախահ աշընլա պիր նէվի ինթիրազ իլէ տավրանմայա մէճպուր օլոյօր իտի:

Պունտան գաթինազար, Նաղէռին գալպինի մուզթարըպ վէ մուազգէպ իտէն պիր մատտէ տահա վարքտը. մէրգում, պիր սանտալէն իւզէրինէ տիւչիւպտէ, սօլուեարագ նէֆէս ալըպ վէրմէքտէ օլան Կասթօնըն գարշըսընտա, այագ իւսթի տուրմուշ օլտուզու հալտէ սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Պու կիճէ գաթան կէօղլէրիմէ ույգու կիրմէտի... չինքի սապահա գատար սէնի տիւչիւնիյօրըտըմ. . . եալընը սէնի Բալօ անլայօրմըսըն. . . պունըն սէպէպի պիր ազ իտէճէյին Տուէլլօ իտէտէ, էն պաշըճասը օ իքի պանգա գայմէլէրի իչին իտի:

Կասթօն, Նաղէռին պու սէօղլէրինտէն հիշ պիր շէյ անլայամայուպ ճէվապ վէրմէտի, վէ եալընը նէ տէմէք իսթէտիյինի սուալ իտէր պիր նիկեահ իլէ մէրգումըն եիւզիւնէ պագտը. Նաղէռ սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Ահ սէվկիլիմ Բալօ... հէնուզ մալիւմաթըն պիլէ

Եօգ, պու Ֆիլյի սըրգաթը սէնին իւղէրինէ պըրագաճագ-
լարը խաթըրնտան պիլէ կէշմէյօրտը տէյիլի . . . Եա' էվ-
լատըմ, պապա Բօթէլին չէքմէճէսինտէն իքի պանգնթ
չալընմը չըտը . . .

Կասթօն. — Էյ պու սըրգաթը պանամը համլ իտի-
յօրլարըտը :

Նաղէու. — Էհ չէօյլէ պիր . . . Փագաթ պէն տէյիլ
հա . Է . լաքին Բալօ, պիր ատէմ սօն տէրէճէ ալչագ օր-
մալը քի, սէնին հագգընտա պէօյլէ պիր շիւպհէյէ զահիպ
օլսուն . . . պէն, նէ վագըթ քի սէնին սիլահ էլպիսէ իլէ
ֆապրիգատան իչէրի կիրտիլինի կէօրտիւմ . . . ահ պու
սույի զանն պիր տագըգա պիլէ սիւրմէտի . . . Փագաթ
պէն օ էսնատէ, գալպիմ շիմէքտէն վուրուլմուշ կիպի պիր
չէյ հըսս իթտիմ . . .

Նաղէու, պու արա սէօղիւնի դաթ իտէրէք Կասթօ-
նըն էլինի թուլթտը, վէ քէնտի կէօյսիւ իւղէրինէ վալ
իթտիքտէն սօնրա, քէմալի խահիշ իլէ թէքրար օէօղիւնէ
տէվամ իտէրէք . . .

— Պագ էվլատըմ, պագ եիւրէյիմ նասըլ չարըրյօր,
ա'հ օ տէհէթիւ վագաա հաթըրմա կէլտիքճէ, նասըլ
մուղթարըպ օլտուղումը թարիֆ իտէմէմ . . . Փագաթ
րահմէթ օլսուն ճանընա, վագթըյըլա պէրպէրլիք իթմիլ
օլան պիլիմ ալայըն պին պաչըսը մուավիինին տէտիլ
կիպի, տէրհալ սէնի իթհամ իտէնլէրին իւղէրինէ աթը-
լուպտա, տէրիլէրինի իւղէրէք էնսէլէրինտէն չըգալումը-
յըտըմ . . . նէ հալ իսէ պիր աղ րահաթլանտըն տէյիլի
էօյլէ իսէ շիմտի սօյըն պագայըմ. պէն հէմ սանա սիլահ
գուլլանմայը էօյրէթիր, վէ հէմտէ ֆապրիգատա կէլէն
վագաայը հէքիպէ իտէրիմ — տէտի :

Կասթօն, այաղա գալգարագ սէթրէսինի չըգալումը,
վէ Նաղէու տախի չու վէչհ իլէ հէքիպէսինէ տէվամ իթտի :

— Նասըլքի պիլիրսին, սէնինլէ պէրապէր քէմէլէ-

րին ավթնա գատար կիթտիք, վէ սէնի օրատա պըրագ՝ տըղտան սօնրա պէն թէքրար ֆապրիգայա տէօնտիւմ... պիրտէ նակէհան Բօարէ գարչըմա չըգըպ « պահա իտէրիւմ » տէտի . . . պիրիսին ա , Բօարէ տայիմա պէօյլէ սէօյլէլ . . .

Տըրակօն, սէօզիւնի գաթ իթտիքտէն սօնրա թէքրար տէվամ իտուպ ,

— Գօլունը սըղայը վէր, վէ պօյընպալընը տախի պէլինէ սար . . . պու հէքեայէյի՝ անճագ թաճիզ օլմաման իչին իտիյօրում — տէյինճէ, Կա՛սթօն , տէրհալ Տըրակօնըն էմրինէ միւթապաաթ իթտի ,

Նազէռ, կիտուպ պիր մասանըն ավթնտան Տուէլլօյա մախսուս իքի ատէթ քէսմէզ գըլըճ չըգարտը , վէ թէքրար քէլամէ աղաղ իտէրէք ,

— Մինեօնըն սէպէպի իլէ ավատանըգլարըմը կիվլէմէյէ մէճպուր օլուրում . . . մալիւմա՛ գարըլար պուռնլարը կէօրտիւքլէրինտէ էօտլէրի գօբարագ գաչարլար . . . նէ հալ իսէ , Բօարէ, « պահա իտէրիւմ » տէյէրէք եանըմա կէլինճէ, պահա իթմէմ տէմիչ իտիւմ , պէն պուրայա կէլտիւմ քի պիրիպիրիմիզին սէօզիւնի անլայալըմ . չիմտի սիզէ չուրայը իսթար իտէրիւմ քի , լէֆիգլէրիմիզին իչինտէ Բալտան մատէ նամուսլը պիր ատէմ տահա եօգ տըր . իմտի հէր քիմ անըն ալէյհինտէ պիր սէօզ սէօյլէմէյէ ճէսարէթ իտէրտէ , հէման իքի պիր տէմէյուպ գաֆասընը գըրարըմ . . . — տէտիւմ :

Նազէռ, թէքրար հէքեայէսինի գաթ իթմէքլէ գըլըճ թալիմի տէրսինէ պաչլայարագ ,

— Բալօ՛ էվլատըմ աօղրու տուր , սաղ ալաղընը սէրպէսթ պըրագ , վիճուտինին աղըրլըղընը սօլ ալաղընա թահմիլ էթ , սօլ էլինի արգանա տօղրու կէօթիւր քի գըլըճ տարպէսինէ հէտէֆ օլմայասըն , սաղ էլինի՝ կէօզիւնին հիզասընա գատար եօգարը գալտըր . թէթիք տուր . . .

հա շէօյլէ , պիր աղ տահա իլէրի կէլ . . . արշ . . . պիր
իքի , է'հ է'հ եավաշ եավաշ ալըըըսըն . . . էօյրէնէնէք
սին . . . - մէրգոււմ թէքրար հէքեայէսինէ պէտ իթտի

— Անլաշըլտըմը . . . պէն՝ օնլարա քէսէրիմ պիլէ
րիմ տէտի իսէմտէ , քիմէնին վազիֆէսի օլմատը . . . չիւնքի
պու կիպի շէյլէր սէօյլէրիմ ամմա , իճրասընտա պուլունա
մամ . . . նէ եաբայըմ ըրգգաթը գալպիյէմ պէնի մէն ի
տէր . . . ֆագաթ շուրասը վար քի , անլէրին պուլունա
կիւլմէք ատէթլէրի տէյիլ իքէն . . . տիւն ագշամ ատէ
թա պէնիմ իլէ էյլէնմէյէ չըգըշտըլար , տօղրուսը պու հալ
սօն տէրէնէ հիտէթիմի մուճիպ օլուպ , աղ գալտը քի է
լիմտէն պիր գազա չըգաճագտը . . .

— Շիմտի տայիմա կէօզիւնի կէօզիւմին իչինէ տիքի
վէր , գօրգմա . . . գըլըճընը գըլըճըմա տայաթ . . . տըգ
գաթ էթ . . . տարպէյի միւտաֆաա էյլէ . . . ֆագաթ
քէնտինիտէ սագըն . . . օլմատը . . .

Կասթօն , գըլըճ տարպէսինի նա'սըլ միւտաֆաա իտէ
ճէյինի պիր միւմքիւն պիլէմէյօրըտը :

Տըրակօն , հէքեայէսինի գաթ իթմէյէ մէճպուր օլուպ
քէմալի մէհարէթ իլէ սիւահ թալիմինէ տէվամ , վէ գը
լըճ տարպէսինի միւտաֆաա իթմէք խուսուսընտա լազըմ
կէլէն վազիյէթ իլէ , մուամէլէյի իպթիտայիլէրի լայըգը
սուրէթտէ իյզահ իտիյօր իտի :

Կասթօն , մալիք օլտուղու տիրայէթու գէքեալէթինէ
րաղմէն , պիր միւմքիւն պու թալիմի էօյրէնէմէյուպ , պու
հալ իլէ Տըրակօնըն իպրազ իթտիյի մէհարէթին սէմէրէթի
կէօրիւլէմէյօրտը , ֆագաթ Տըրակօն , ասլա մէյուս օլմա
յարագ , վէ Կասթօնը տալի թէշվիգ իթմէք էմէլի իլէ
թալիմէ տէվամ իտէրէք ,

— Էօյրէնիրսին էվլատըմ թէլաշ իթմէ , եավաշ եա
վաշ ալըըըսըն . . . քէօր շէյթման . . . շուրասը վար քի
սիւահ թալիմինէ մախսուս օլան քէլէմէլէրին մանասըն

պիմեղսին քի . . . օ լուզեթէր իլէ իյղահ իտէյիմ . . . լա-
քին պէյիս եօգ պէօյլէտէ օլապիլիր . . . արշ . . . թէ-
թիք տուր . . . հազըմըսըն . . . տարպէյի միւտաֆաա
իտէր իթմէզ հէման խաամինին իւզէրինէ գօյուլաճագսըն .
. . . հայտէ, պիր իքի . . . արշ . . . հայլը . . . օլմատը .
. . . եաբամատըն . . .

Կասթօն, օլապիլտիյի գատար էօյրէնմէյէ ճահտ ի-
տիօր իտի, պիշարէ տէլիգանլընըն սօլկուն սիյմասընտան
էշմէլէր կիպի թէր ագմագտա, վէ կիւճպէլա թէնէֆֆիւս
իթմէքտէ իտի քի, Տըրակօն՝ մէրգուլմըն պու հալինի կէօր-
մէլէ,

— Պիրազ րահաթ իտէյիմ . . . օլուր օլուր էօյրէ-
նիրսին, պիր շէյ տէյիլ:

Կասթօն, սանտալեանըն իւզէրինէ տիւշիւպ օթուր-
տու, վէ մէհտիլի իլէ անլընտաքի թէրի սիլմէյէ պաշ-
լատը. Տըրակօն իսէ՝ մէրգուլմըն պէօյլէ չաբըգ եօրուլ-
տուղունու, վէ թապու թուվանտէն տիւշտիւլինի կէօ-
րինճէ ճիլէրի բարալանըր, վէ տէրէճէյի նիհայէտէ մուզ-
թարպ օլույօր իտի իսէտէ: աույտուղու ըզթըրապը պէլլի
իթմէմէյէ չալըշարագ թէքրար իտարէյի քէլամ, վէ հէ-
քեայէսինէ տէվամ իտէրէք,

— Նէ հալ իսէ տիկէրլէր պուրնուճա կիւլմէյէ, վէ
պէնի սարագայա ալմաղա պաշլատըլար . . . պէն իսէ հի-
տէթլմտէն աթէշ քէսիլմիշ իտիմ, չիւնքի մէսէլէ սէնին
իւզէրինտէ իտի . . . տէրհալ իքի քիշինին եագասընտան
գավրատըմ . . . վէ ազ գալտը քի պունլարը սըճագ պիր
համամա եօլլայաճագտըմ . . . պէրէքեաթ վէրսին քի, օ
արա նակէհան Բօարէ հայգըրարագ - Տըրակօն, բաթըր-
տը կիւրիւլթի իսթէմէզ, Բալը իչիւն պիր շէյ տէյէն եօգ,
Բալ՝ էյի պիր չօճուգ տըր պիզ ծնը անլատըգ - տէտի:
Կասթօն, պայկըն պիր նիկեահ իլէ հէյ.քէլ կիպի պիւա
հարաքէթ գալա գալմը չըտը . . . պիշարէ տէլիգանլը, կիւճ

հալ իլէ նէֆէս ալըպ վերտիքճէ , կէօմլէյինին արգասըն տան զայիֆ կէօյսիւնին թահտալարընըն գապարըպ էնտիլի կէօրլւիւյօր իտի :

Տըրակօն , կէօզիւնին ուճուլըլա մէրգումըն պու հալի էսէֆ իշթիմալինի թէտգըգ իտէրէք , խահնախահ քէնտու քէնտուլէ ,

— Պու զէվալը հիշ աթէշ կէօրմէմիշ . . . իհթիմալ քի . . . պու չօճուգ . . .

Տըրակօն , պու սէօզլէրի սէօյլէտիյինտէ ութանտըլըն տան գըզալտը , վէ տայիմի սուրէթտէ թէպէտտիւլ իտէն սիյմասընտա ալայիմի հիտէթ նիւմայան օլուպ , ըզհարը նէ տամէթ իտէր պիր սէսայըլա եինէ քէնտու քէնտուլէ սէօյլէշէրէք :

— Է՛հ , տօղրուսը պէն ալչագ ատէմին պիրիյիմ . . . տիւնքի կիւն քէնտիսինի խըրսըզ զանն իթտիմ . . . պու կիւնտէ գօրգագ վէ ալչագ պիր ատէմ եէրինէ գօյմագ տայըմ . . . է՛հ ֆէնա տէյիլ . . . էն վիճտանսըզ պիր ատէմտէ , տօսթլարըլըլա թըպգը պէնիմ կիպի վարընըր հա՛յըր հա՛յըր . . . պու ինտանիյէթէ եագըշըր շէյ տէյիլ տիր . . .

Նազէու , պու սուրէթլէ քէնտու քէնտուլի մուհաթէ մէ , վէ մահքիւմ իթտիքտէն սօնրա , բէշիման օլտուղունը իյմա իտէր պիր ա՛հ չէքէրէք հէքեայէսինէ տէվամ խուպ :

— Սնլատը՞նմը Բալօ էվլատըմ , Բօարէնին տէտիլի սէօզիւ իշիթտիյիմտէ , արթըգ Ֆըրիցին եագասընը պըրագը վէրտիմ , վէ Բօարէյէ խիթապէն - կէօրիւնիւր քի պիւզիմ պապա Բօթէլին բարալարը պուլունմուշ էօյլէ՛մի տէյու սուալ իթտիյիմտէ , Բօարէ - էվէթ տէտիլին կիպի բարալար պուլունտու - տէյու ճէվապ վէրտի , վէ պու սըրգաթըն նասըլ վուգու պուլտուղունը պանա հէքեպէ իթմէք իսթէյուպ , - պահս իտէրիւմքի բարալարը չալա նըն իսմինի գաթան պիլէմէյէճէքսին - տէյինճէ , օ վա :

գլխի ճիւղէսի եէք ավազ - Բուքառ տըր Բուքառ տըր -
տէյու հայգըրտըլար - կէօրիւյօրմուսըն Բալօ . . . շու պու-
տալա Բուքառըն յալըգ սըֆաթընտան պէօյլէ պիր շէյ
մէմուլ իտէրմիյիտին :

Կասթօն, իրի վէ պայկըն կէօզլէրինի նազէուին իւ-
զէրինէ նասպ իտէրէք մաքինավարի պիր հալ իլէ ,

— Հայրը - տէյու ճէվապ վէրտի :

Պատէհու թէքրար սիւքիւթ իտուպ երինէ պիլա հա-
րաքէթ գալա գալտը :

Պիլարէ նազէու, իշի լաթիֆէյէ պօզմագ իշին իթ-
տիի ճահտու իգտամաթըն սէմէրէսիլ գալտըղընը կէօ-
րիւպ մահզուէն օլտու, վէ պիր նէվի թէրէտտիւտ իլէ քէ-
լամէ աղազ իտէրէք ,

— Հայտէ Բալօ էվլատըմ, գալգ պագայըմ, եօր-
ղունլուղընը ալտըն զանն իտէրիմ . . . տէյիլմի . . . -
տէտի :

Կասթօն, աղըր պիր տավրանըշըլա գըյամ իթտի ,
վէ գըլըճընը ալարագ թէքրար նազէուին գարշուսընա
կէտի :

Կասթօն, նազէուին վէրտիյի թալիմաթը միւճիպինճէ
մաքինավարի պիր հալ իլէ մէրգոււմըն գըլըճընա գարշու-
կիւյա քէնտույի միւտաֆատ իտիյօր կիպի պիր գաչ թա-
լիվէր իճրա իթմէքտէ իքէն, նակէհան գըլըճ էլինտէն
գայարագ եէրէ տիւշիւնճէ, գօլլարընը խաչվարի կէօյսիւ
իւզէրինէ վազ իտուպ պիլա հարաքէթ տուրտու :

Պու ալա՝ Կասթօնըն սօլիուէն եանագլարը իւզէրինտէ
իրի իրի կէօզ եաշը տամլալարը եուվարլանտըլար :

Նազէու, գաշլարընը չաթտը, վէ էլինտէքի գըլըճը
հիտէթլէ պիր եանէ աթտըգտան սօնրա եալաշ պիր սէ-
տայըլա :

— Արթըգ տէյէճէք եօգ, գօրգըյօրտուն զանն ի-
տէրիմ - տէյինճէ, Կասթօն՝ մէրգոււմըն պու սէօզիւնտէն

ասլա հիտէթ իպրազ իթմէքսիզին, վէ հէման աղլամայս միւշապիհ պիր թէպէսսիրմ իլէ ճէվապ վիրուպ,

— Վէրտիյին տէրս իչին թէչէքքիւր իտէրիմ տօսթում . . . էբէյիճէ էօյրէնտիմ, վէ շիմտի խասմիմին խթիհզալէրինէ հէտէֆ օլմայաճազ մէրթէպէտէ Տուէլլ իտէպիլիրիմ . . . արթըզ պու գատարը քեաֆի տիր . . . ֆազաթ իթտիյին հագարաթա կէլինճէ . . . զարաղ սագլամաղա վազթիմ միւսաատէ իթմէզ . . . իմտի քեամիլէն սանա ավֆ իտէրիմ - տէյինճէ, Նազէու շաչըրտըղընտան բէբէլէյէրէք,

— Ֆազաթ պէն նէ սէօյլէտիմ քի . . . պէն սանա . . .

Պու էսնատէ Կասթօն, էչքը թէէսսիր իլէ մալամալ օլան իրի կէօղլէրինի՝ Տըրազօնըն իւզէրինէ նասպ իտինճէ, Նազէու, սէօղլէնի գաթ իթմէյէ մէճպուր օլուպ եիւզլէրի աթէշ կիպի գըզարտը, վէ պաչը տախի տէճնմէյէ պաշլատը:

Կասթօն, մէրգուճըն էլինի թուլթարազ թէքըրար քէլամէ աղազ պիրլէ,

— Աֆվ իթտիմ սանա . . . սէն մէրգուճէյի թանըմազսըն . . . հէմշիրէմի . . . ա՛հ իքիմիզ պիրլիքտէ օլտուղումուզտա, կիրիֆթար օլտուղումուզ սէֆալէթին իլինտէնա՛սըլ սաատէթ պուլտուղումուզը պիլմէզսին, պիլմէսին քի՝ մէրգուճէ մահզունէն վէ մէյուսէն պէնի չըղըրաճագ պէնտէն իսթիմտատ իտէճէք . . . ֆազաթ պէն քէնտիլինէ ճէվապ վէրէմէյէճէյիմ . . . պատէզին էլլէրիմ, օ պիւշարէսին կէօզ եաշլարընը սիլմէյէճէք տիր . . . - տէտի, վէ տէրունի տիլտէն աթէշնագ պիր ա՛հ չէքիւպ իլալէյի մէգալ իտէրէք - ա՛հ եա Բապպիմ հէմշիրէմի . . . սէվկիլի հէմշիրէմի . . .

Կասթօն, պու ճանխըրաշ քէլամլէրի՝ աղիմ պիր հիւզնու քէտէր իլէ թէլաֆիուզ իթտիքտէն սօնրա, իքի էլլէրի իլէ եիւզիւնի սէթր իթտի:

Նազէռ, էլի իլէ քէնտի անլընա շիտէթլի պիր տարպէ
էնտիրի վէրտի, վէ սաշլարընը քէգըինտէն գօթարըրճա-
սընա չէքէրէք քէնտու քէնտույէ,

— Ա՛հ եհրէ կէշմէյէճէք . . . հէմշիրէսինի ունութ-
մուշըտըմ . . . քեամիլէն խաթըրըմտան չըգմըշըտը — տէտի,

Վէ մէրգուլմ՝ սօն տէրէճէ մահճուպիյէթլէ պաշը է-
յիլմիշ, վէ կէօզլէրի էշգը բէշիմանի իլէ տօլմուշ օլտուղու
հալտէ, կասթօնըն կէօյնիւնի ալմագ իչիւն չօլբալըգլա
պիր թագըմ ույղունսուզ սիթայիշլէր պէզլ իտէրէք, մէր-
գուլմըն եանընա թէգարրուպ իթմէքլէ քէլամէ աղապ
խուուպ,

— Է՛հ կասթօն էվլատըմ . . . արթըգ պունուն իւ-
զէրինէ տիւշիւնմէյէլիմ . . . պիր՝ եախօտ իքի գըլըճ տար-
պէսի, թէքմիլ տէնիղլին սոլյունը իշմէք տէմէք տէյիլ
տիրա . . . էկէր հէր Ֆուէլլօ մէյտանընա կիտէնլէր կէլ-
մէսէ իտի . . .

Կասթօն, Նազէռին քէլամընը գաթ իտուպ, ղայէթ
սուզիշլի պիր թէլաֆիֆուզ իլէ սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Նէչէ նէչէ տէֆալէր, խասթալըղըմլա մուզթա-
րըպ օլտուղուլմ կիճէլէրտէ օեանտըղըմտա, մէրգուլմէյի,
խայըրեսահ մէլէք կիպի պաշընը եաստըղըմըն իւզէրինէ գօյ-
մըշ օլտուղու հալտէ պուլուր իտիմ . . . քէնտիսինի կէօ-
րիւր իտիմ . . . հալավէթլի սէտասընը իշիտիր իտիմ . . .
վէ արթըգ գալպիմտէ ղէյրէ գատար ղէմու քէտէրտէն
էսէր գալմաղըտը . . . ֆագաթ շիմտի . . . ահ շիմտի
եալընըգ քէնտի մուզթարըպ օլաճագ տըր . . . է՛վէթ, եա-
լընըգ գալաճագ տըր . . . եա՛ Րապպիմ . . . պէնի կէօր-
մէյէ կէլէճէք . . . ա՛հ եիւրէյիմ բարալանըյօր . . . պէնի
օ մահալտէ արամայա կէլէճէք քի, պէն արթըգ միւէպ-
պէտէն օրատա պուլունմայաճապըմ . . . գարեօլամը խալի
պուլաճագ . . . վէ իշ րուպալէրիմի կէօրիւպ . . . ա՛հ
Նազէռ, պիրատէրիմ պէնի տինլէ . . . մէրգուլմէնին հագ-

գընտա տիւշիւնմէք իշիւն՝ եայլննրդ պիր սաաթ միւտէ թիմ գալմըչ տըր . . . իմտի միւսաատէ իթ քի կէօզ եաշ լարմ չէշմէլէր կիպի ագսըն . . . օ կէօզ եաշլարը քի քէնտիսինն տիր . . . էվէթ քեամիլէն քէնտիսինն տիր . . . ես՝ հէմշիրէճիյիմ . . . սէվկիլի հէմշիրէճիյիմ . . .

Պիշարէ տէլիգանլընըն, արթըգ այագտա տուրա՝ ճագ մէճալի գալմայրպ հէման եէրէ գաբանաճագ իքէն Նագէո՝ տէրհալ մէրգումը տէրաղուչ իթտի. մէրտ Նագէո, եէսու էլէմինտէն Նաշի՝ աղղընը աշմաղա պիլէ ճէ սարէթ իտէմէյօր իտի:

Կասթօն, տայիմա սօլումագտա իտի, մէրգում պիր տագըգա գատար սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա, աղըր աղըր տօղրուլուպ պաշընը գալտըրտը, վէ եիւրէլէր բարէլէյիճի պիր սէտայըլա թէքլար քէլամէ աղաղ իտէրէք:

— Պիր սաաթտան, քէնճինէյի գալպիմտէ մահֆուզ պուլունան պիր եատիկեարէ, միւհպպէտէն էլվէտա իտէճէյիմ տիր . . . վէ իշթէ սէն տախի օ վագըլթ կէօրէճէք սին քի գօրգո՛յօրմըյըմըչըմ . . .

Բօմէ, Մայլըբրէ գօնաղընըն հապլիսինտէ Սէնթին եանը պաշընտա տուրմուչըտը. հիչ պիր սէօզ մէրգումէյի թէսէլլի իտէմէյօր ըտը. պու կիպի մէյուսանէ վագաաւարտա, մահզա պիր գարընտաշ՝ հէմշիրէսինի, պիր էվլատ վալիտէսինի, վէ պիր աշըգ՝ մաշուգէսինի թէսէլլի իտէպիլեր, չիւնքի պիրիթիպիրլէրինի ճիտտի պիր մուհապէթ իլէ սէվմէյի տտէթ իթմիշ օլան զէվլաթըն պէյնինտէ, հիչ պիր իւմիւտ էսէրի գալմատըզը հալտէ տախի, եինէ ըրգ գաթամիզ սէօզլէրին, վէ մուհապէթը խալիսէնին չիֆա պախշ մէրհէմի պագը գալըր:

Պագաթ Բօմէ, Սէնթի թանըմագսըղըն՝ ճիտտի պիր մուհապէթ իլէ վէ տէրունի տիլտէն սէվմէքտէ իտի. մէրգումանըն հալի մաղիլէրինտէ աալա պիր աշինալըզ, վէ

եախօտ եէք տիկերի իլէ պիր միւլահագաթ էսէրի եօղըտը, պիրի պիրլէրինէ օլան պու թէգարրուպ իսէ, թէսատիւֆի պիր շէյ օլմայուպ, իլլա ազիմ պիր մէյուսիյէթ իլհամըյըլա վուգու պուլմուշըտը. ինսան, սօն տէրէճէ մէյուսիյէթ վէ ըզտըրապ իշինտէ օլտուղու էսնատէ, պու կիպի պիր իլհամաթ հըսս իթմէքլէ, մուգաննէն օլան էօմրի ուս մուսինին՝ գայիտէ վէ նըզամը տայիրէսինտէն, էօյլէ պիր հալ իլէ խարիճէ չըգմըշ օլուր քի, քէնտի տախի պու հալլէ ինանմագ իսթէմէյուպ, պիլա իսթիյար՝ մասալլարտա կէօրիլէն միւլմքիւնսիզ վագաալէրին սըրասընա գօյմաղա մէճպուր օլուր:

Բօմէնին, Սէնթին իւզէրինէ ասլա պիր թէէսիրի եօղըտը. մէրգումըն՝ եալընըզ «պէն անը իսէլաս իտէճէյիմ» սէօյիւ, Սէնթին մահզուզիյէթինի մուճիպ օլմուշ, վէ պու հալ իլէ Բօմէ, մէրգումէնին հիւսնի թէվէճճիւհինի ճէլպ իթմիշ իտի:

Փագաթ Կասթօն նէրէտէ իտի . . . իհթիմալ քի օ էսնատէ ծուէլլօ մէյտանընտա պուլլունույօր ըտը. պու հալ իլէ մէրգումը իսէլաս իթմէյի վատ իթմէք, ատէթա Սէնթի ալտաթմագ տիմէք օլաճագտը:

Բօմէ, Սէնթին հուզուրունտա տուրուպ՝ մէրգումէնին ըզթըրապու էստիշէ իլէ մուաղղէպ օլտուղունը կէօրտիւքճէ, ճիյէրի բարալանըյօր իտի. Բօմէ, գաշ տէֆալէր քէնտինին տախի իզգէթի նէֆսի մուհաֆազասը իշին ծուէլլօյա չըգաճաղընա ըամագ գալմըշ օլտուղունը, ասլա խաթըրնա կէթիրմէյօր իտի:

Բօմէ, ճանու թէնի իլէ սէվմէքտէ օլտուղու գատընըն՝ հըսս իթտիյի պու ճանխըրաշ աճըսը էօնիւնտէ, քէնտի թապիլաթընա մախսուս օլան օ էվվէլքի նէշէմէնտ հալինի, իյիտ, զույուր, վէ հէր շէյին իճրասընա տէսթըրէսու միւլթէտիր օլապիլիր ճէսուրլուղունը, վէ խըլգաթընտա օլան շէվգու խահիշինի զալպ իթմէքլէ, մէյուս վէ

միւթէրէտտիտ պիր հալտէ պուլունույօր իտի :

Մէրգուժ, պիր արա տըշարը ֆըրլանըպտա, պախթ.
ճուլանէ պիր քիւսթախլըգ թէճրիւպէ իթմէյի տիւչիւնտ
խսէտէ, ֆագաթ Սէնթին, աղլամատան սըզլանմատան պի
թապու թուվան, վէ եաբա եաբա եալընըգ գալաճալընը
խաթըրլայարագ, չարնաչար մէրգուժէնին եանընտա տուր.
մայը մինասիպ ատտ իթմիշ իտի . . .

Պու էսնատէ գօնաղըն զօգագ գաբըսըյըլա, ասըլ
պինանըն գաբուլարը իքիսի պիրտէն աչըլտըլար, վէ գօ.
գագ գաբըսընտա՛ն մըսթըր Ուիլեմման իչէրի կիրտի
կէօրիւտիւյի կիպի, խանէնին իչ գաբըսընտան տախի թան
- Մարի-Պիօ, տըշարը չըգտը :

Պիօնըն, գայիմագամը մէդամընտա օլան, վէ գիբի
սէպգաթ իտէն Օվէրնիյալը քէօյլիւ, բէմալի ֆութուր
սուզլուգլա տիրսէյինի գուլիպէնին գաբըճըղընա տայաթ.
մըշ օլտուղու հալտէ, բիբօսընը թիւթտիւրէրէք ալըգ ա-
լըգ էթրաֆընա պագըյօր ըտը :

Պիօ, պիր պագըշըլա կէնճ հանըմընը թանըտը, վէ
հէման պիր իքի սըչրայըշըլա նէրտիւպանտէն էնէրէք Սէն
թին եանընա վարըպ տիգ չէօքիւ վէրտի, վէ չիւպհէթ
պիր հալ իլէ Բօմէյէ խիթապէն,

— Նէ՛ վար միւսիւ Բօմէ . . . նի՛չիւն պուրայա կէ-
միշսինիզ - տէտի :

Սէնթ, պու սէտայը իշիթմէքլէ՝ կէօզ եաշլարըմըլ
աղըրլաշմըշ օլան քիրբիքլէրինի բէֆ իթտի, վէ Պիօյը կէօ-
տիւյիւնտէ՝ կէօզլէրի իչինտէ պիր իւմիւտ չուլէտի նիւմա-
յան օլարագ, եավաշ պիր սէտայըլա Պիօյա խիթապէն :

— Նէրէտէ օլտուղունը սէն էլպէթ պիլմէլիսին . . .
- տէյինճէ, Պիչարէ Պիօ, մէրգուժէնին պու սէօզլէրինտէ
հիչ պիր չէյ անլայամայըպ՝ գալպի տէհէթ իլէ տօլտու
վէ հէման թիթրէք պիր սէտայըլա,

— Բիմի՞ իշիւն տէյօրսունըղ - տէտի :

Սէնթ , մէրգոււմն սուալինէ ճէվապ վիրմէյէ ճահտ իթտի իսէտէ՝ մուվաֆֆազ օլամատը :

Բամէ. - Պիրատէրի իշիւն տէյօր :

Պիօ. - (Աղիմ պիր տէհէթ իլէ) պիրատէրիմի . . .
միւսիւ Մարգի իշիւնմի տէյօրսունըղ . . . ֆազաթ գօր-
գույօրսունըղ քի . . .

Սէնթ. - Ա՛հ պուտա պիլմէյօր ըմը . . .

Պիլարէ գըզճըազըն՝ սօն իւմիւտի պու իտի քի , անըն տախի մահվ օլտուղունը կէօրէրէք արթըգ քէնտի քէնտի-
սինտէն կէչտի , հընչգըրըղը քէսիլտի , վէ սօնրա նէֆէս
տախի ալամաղ օլտու , զէվալը Սէնթ պայըլմըչ իտի :

Մըսթըր Ուիլեմսն հավլինին օրթասընտա տուրմուչ
ըտը . մէրգում , ալթուն կէօղլիլինի պուրնունա թագա-
րազ կէօղլէրինի՝ Սէնթ իլէ Բամէյէ , վէ Պիօնն իւզէրինէ
տիքի վէրտի . պու էսնատէ Պիօ , կէնճ գըզըն ինճէճիք մի-
յանընը սըգմագտա օլան գուչաղը սէօքմէյէ պաչլատըղը
կիպի , Բամէ տախի , սընըրլարը չէքիլիպտէ գաբանմըչ
օլան բարմագլարընըն աչըլմասը իշիւն , մէրգոււմէնին ալու-
ճընա ուսուլ ուսուլ վուրույօր ըտը :

Մըսթըր Ուիլեմսն , սաղ ճիհէթին տայիրէսի գաբըսը
եագընընա գատար իլէրլէտի . մէրգոււմն՝ սէրտ վէ պա-
րիտ չէհրէսինտէ ասլա պիր թէէսսիւր , վէ պիր ըրգգաթ
ալամէթի կէօրիւնմէյօր իտի :

Մէրգում , թէմքինլի վէ սէրտ պիր սէտայըլա քէլա-
մէ աղաղ իտէրէք ,

— Ա.Ֆվ իտէրսինիզ էֆէնտիլէր , լիսանընըղա աչինա
օլմատըղըմ հասէպի իլէ , իհթիմալ քի իտէճէք օլտուղում
սուալէ թէրպիլէսիզլիք իսնատ իտիլին , վէ եախօտ մէ-
րազ իտիյօրում կիպի անլաչըլըն , հալ պու քի էօյլէ օլ-
մայըպ , իլլա պու սուալիմ իայըրիսահլըղմտան նէչաթ
իթմէքտէ տիր - տիմէրլէ գօյնունտան պիր չըգտան չէ-

քիւպ չըգարտը, վէ իւսվէյի մէգալ պիրլէ,

— Աճէպ պու կէնճ գատընըն մուզթարըպ օլմար-
նըն սէպէպի եօգսուլլուգտա՞նմը նէշաթ իտիյօր — տէյին,
ճէ, Պիօ, սէրտ պիր սէտայըլա,

— Հա՛յըր — տէյու ճէվապ վէրտի:

Մըսթըր Ուիլեհմն, թէքրար չըգտանընը գօյնունա
գօյտու, վէ շապգասը իլէ մէրգումանը սէլամատըգտան
սօնրա, արգասընը չէվիրէրէք՝ աղըր աղըր նէրտիւպանէ
տօղրու իլէրլէտի:

Բօմէ, ուսուլ իլէ Սէնթին ավուճը իլինէ վուրարդ
սաղ էլինին չէրիմիշ օլան բարմագլարընը աշմաղա մու-
վաֆֆադ օլմուշըտըքի, Կասթօնըն՝ իւզէրինէ «Ատիօ»
քէլէմէսինի եազմըշ օլտուղու քեաղըտ, պու էլին իլինտէ
օլմաղըլա եհրէ տիւշտի:

Մէզքիւր քեաղըտ, Սէնթին ավուճը իլինտէ չէվրի-
լէրէք տիկէր թարաֆընա տէօնմիւշ իտիքի, իւզէրինտէ
իքի սըրա եազը եազըլմըշ օլտուղու Բօմէնին կէօղինէ
իլիշտի:

Բօմէ, ալէթթաճիլ քեաղըտը կէօղինէ եաղլաշըլլ-
տը, վէ իւք քէլիմէյի օգուր օգումաղ թիթրէտի, վէ տէր
հալ գաբույա տօղրու գօշարագ,

— Չարըգ իրի չէքի վէր . . . իրի . . . — տէյու հայ-
գըրտի:

Օվէրնիյալը քէօյիւ գաբըյը աշտը, վէ Բօմէ հէմն
պիր սըչրայըշտա տըշարըյա ֆըրլայարագ կէօզտէն նիհան
օլտու:

Պիօ, Սէնթի գուճաղընա ալըպ չիթապլէ նէրտիւ-
պանտէն եօգարը չըգտը, վէ մէրգումէյի կէօթիւրիւպ
գարեօլասընտա եաթըրտը:

ՍԵՆ ՇՕՄՄՕՆ ԹԵԲԵՃԻՅԻ

... Կասթօն, Նազէուին գարեօլասը իւզէրինտէ օթուրմուշ օլտուղու հալտէ, պիւսպիւթիւն քէնտի խէյալաթը միւրհիշսի իլէ մէճղուպ կէօրիւնիյօր իտի:

Նազէու, պիր Եանտան ֆըրչայըլա սէթրէսինի թէմիլէր, վէ պիր թարաֆտան տալի կէօղիւնին ուճուլըլա Կասթօնը թէադըգ իտիյօր իտի. խայըրլսահ վէ մէրտ Յըլակօնըն պու Նիկեահընտա, բէտէրանէ պիր ըրգգաթ իլէ սատըգ պիր տօսթըն ֆէտաքեարլըղը մէվճուտ իտի:

Տիվարտա ասըլը օլան ատի պիր չալար սաաթ՝ տօգուլ՝ պուչուգ վուրտու:

Կասթօն, հիտէթամիլ պիր հարաքէթ իպրաղըլըլա քըյամ իտիւպ պաշընը սիւքտի, վէ - թամ վադըթ տըրտէտի:

Նազէու, պիր էլինտէ ֆըրչա, վէ տիկէր էլինտէ տալի սէթրէսինի թութմուշ օլտուղու սըրատա թաաճիւպ իլէ պիլա հարաքէթ տուրա գալար. մէրգում, պիր աղ էվվէլ մէյուսիյէթ վէ խէվֆու տէհէթ պարը կիրանը ալթըն տա էղիլիշ օլան պու տէլիգանլընըն, պէօյլէ նակէհան սաքին վէ սէրպիլէնտանէ պիր հալ, վէ ճէսուր պիր թավըր քէսպ իթմիշ օլտուղունա սօն տէրէճէ հայրէթ իտիյօրտը:

Կասթօն, պիր աղ էվվէլ տէմիշ օլտուղու սօն սէօղլէրինին մէյուսանէ կէվլէքիլինէ ըաղմէն, ճիտսի վէ սէպաթլը պիր թէլաֆֆուլ իլէ քէլամէ աղաղ իտէրէք,

— Սանա կիւվէնմէքտէյիմ Նազէու - տէտի:

Նազէու. - Հայտէ պադալըմ . . . իշթէ . . . պու կիտիյօր:

Կասթօն, պոյուն պաղըսընը չեօղիւ պ թէքրար պոյնու-
նա պաղլատը, վէ քէմալի ինթիմամ իլէ իւզէրինէ պիրտէ
կիւլ եարտըգտան սօնրա, սէթրէսինի վէ բարտէսիւսինի
կիյէրէք,

— Պէն հազըրըմ - տէտի :

Նազէռ. - (Շապգասընըն իրէք շէրիտինի տիւզէլթէ
րէք) բէք ալէա, նէրէտէ պուլուշըլաճագ . . .

Կասթօն. - Սէն Շօմօն թէքէճիյնտէ,

Նազէռ. - Բէք կիւզէլ բէք մինասիպ . . . սէնին միւ-
սիւ Մարգի օրասընը թէնսիպ իթմիշ էօյլէմի, հա . . .
շիմտի անլատըմ . . . պունլար, էվվէլ էմիրտէ Մայեօ
գարուսընսաքի Օթէլլէրին պիրինտէ ալէա պիր գահվալ-
թը ըսմարլատըգլարը կիպի, պիր գարագօլ պէօլիւլինէ,
տէ կիպիճէ բարա վէրերլէր քի, Տուէլլօյա հազըրլանտըգ-
լարը հէնկեամտէ իւսթէ կէլէրէք, վուրուշմալարընը մէն
իթսինլէր . . . պունը հէրքէս պիլիր . . . Փագաթ պու Սէն
Շօմօն թէքէճիյի . . .

Նազէռ, սէօղիւնի գաթ իթտի, վէ եավաշ պիր սէ-
տայըլա քէնտու քէնտույէ սէօյլէմէյէ պաշլայարագ,

— Տօղրուսը պու Տուէլլօյը մէն իթմէլէրի իչիւն, պէն
տախի քէմալի իօշնուտիյէթ իլէ իքի հաֆթալըղըմը վէրի
իտիմ . . . - տէտիքտէն սօնրա սէսինի եիւքսէլթէրէք -
շիմտի պիզի օրայա կէօթիւրմէք իչիւն պիր ալապա օլտա-
յըտը ֆէհա օլմազըտը տէյիլմի - տէտի :

Կասթօն, ճէվապ վէրմէքսիզին գարըյա տօղրու իլէր-
լէտի :

Նազէռ. - Փագաթ պէն պիր շէյ տիւշինիյօրում, մա-
լիւմս' ասըլգատէ քիմնէլէր, Տուէլլօ իթտիքլէրինտէ թարա-
ֆէյն իքիշէր շահիտ պուլունմագ շարթ տըր . . . պունըն
նէյէ ֆայտասը օլտուղունը պիլմէմ, պէնիմ իչիւն օլտատա
օլուր, օլմասատա օլուր . . . Փագաթ մատէմ քի առէթ
հիւքմիւնէ կէշմիշ տիր. իսթէր իսթէմէղ լայէթ օլունմալը

տըր . . . Ֆազաթ կէլէլիմ քի պիզիմ՝ հէբսի հէբսի պիր շահիտիմիզ վար . . . շիմտի նէ՞ եաբաճարզ . . .

Կասթօն. — Էյի սէօյլէտին, Մարգի քէնտի շահիտլէ-
րինտէն պահս իտիյօր իտի:

Նազէո. — Կէօրիւյօրսուն ա, պիւթիւն պու շէյլէրտէն մալիւմթըմ վար . . . Ֆազաթ իշ պունըյըլա պիթմէզ, շիմտի պիզէ պիր շահիտ տահա լազըմ տըր . . . քիմի՞ աշ լալըմ . . . Բօառէ վար . . . Ֆազաթ օտա ատի հէրիֆին պիրի տիր, ասլա ճէմիյէթլէրէ կիրմիշ չըգմըշ ատամ տէ-
յիլ տիր . . . Գաշառ նա՞սըլ տըր . . . օտա օլմազ, չիւնքի բէք աշըգ սաշըգ տըր . . . գալգար մինասիպէթսիզ պիր հալտէ պուլունուրտա մահճուպ օլունուզ . . . հայ քէօր լէթան . . . շիմտի կէօրտի՞ւնմի Բալօ . . . նէ՞ եաբմալը . . .

Կասթօն. — Եալընըզ կիտէրիզ, կէլ . . .

Կասթօն, օտանըն գաբուսընը աշմագ իւզրէ իքէն Կ
նակէհան նէրտիւպանըն իւզէրինտէն թաղէ, վէ նէշէլի սէտայըլա պիր պէսթէ թէրէննիւմ իտիլտիյի, վէ մէզ քիւր սէտանըն՝ կիթտիքճէ թէգարրուպ իթտիյի իշիտիլինճէ,
Տըրակօն,

— Վա՛յ եաբամազ վայ, կէլէն Մինեօն տըր . . . գը-
լընարը օրթատան գալտըրմալը — տէտի:

Ֆիհազըգա կէլէն, Նազէոին նըշանլըսը Մինեօն քէն-
տիսի իտիլտէտէ Ֆազաթ մէրգումէ եալընըզ տէյիլ իտի:

Մէրգումէնին արգասը սըրա, Բօմէ, իլք կիւնի Տը-
րակօնըն՝ պիր քեաղըտ իւզէրինտէ մուֆասսալէն եազըպտա Կասթօնա վէրմիշ օլտուզու ատրէսի, եանի «Տըրակօն թէս-
միյէ գըլընան Նազէո, Պօմարչէ մէյտանընտա, նօմէրօ-
սըզ եէնի խանէտէ, գաղինօնըն սըրասընտա» վէ զալըր հիւմ իպարէսինի հավի օլան քեաղըտը էլինտէ թութմուշ օլտուզու հալտէ կէլմէքտէ իտի:

Բօմէ, Կասթօնըն թիթրէք էլի իլէ «Ստիօ» քէլիմէսի եազըլըշ օլան քեաղըտ բարչասը, թէսատիւֆի օլարագ

արգասընա չէվրիւէրէք, մէզքիւր ատրէսի կէօրմէքիւ
էվէլա՝ Սէնթին պիրատէրի Նազէու իլէ Տուէլլօ իտէճէք
զիւյիւմինէ զահիպ օլմուշըտը, պու զանն՝ մէրգումըն զիւ-
նինտէ սուպուլթ պուլույօրըտը, չիւնքի Նազէուին՝ քէնտի
իզզէթը Նէֆսի մուհաֆազասը խուսուսընտա հէր չէյի կէ-
զինէ ալտըրըր պիր ատէմ օլտուղունը ըանա պիլիր իտի-
էզճիւմլէ պու զաննիւթաթըլա, իչին մուխաթարասըզ սուրէթ-
տէ թէսվիյէ իսիլէճէյինի եիւզտէ տօգսան իւմիւտ իտի-
յօր իտի, վէ իշթէ Բօմէ, պու սէպէպլէ մէզքիւր զաննի-
յաթտէն ասլա ուտուլ իթմէք իսթէմէմիշ իտի:

Նազէու, Աֆրիգատան ավտէթ իթտիյինտէն պէրի-
քէնտի էսկի եիւզ պաշըսը իլէ պէրապէր քէմալի ինթի-
րամ, վէ ազիմ պիր թէվէճճիւհաթ իլէ մինասիպէթ բէյ-
տա իթմիշ իտի. Բօմէ, Տըրակօն իչիւն կիւզէլլիք վէ իյիտ-
լիյին թասավվուրի պիր մօտէլի օլմուշ իտի. շայէտ Բօմէ
տիւնիւնըն պիր ուճունա կիթսէ, Նազէու տալի մէրգու-
մըն արգասընտան կիթմէյէ հազըր իտի:

Բօմէ, պունըն պէօյլէ օլտուղունը բէք ալէա պիլտի-
յինտէն, քէնտի տիհանընտան չըգան պիր սէօզ իլէ, պու
ֆուրթունանըն քէսպը սիւքիւնէթ իաէճէյինէ թապիլի
գանաաթ կէթիրէճէք իտի:

Բօմէ, պիր ան էվվէլ Պօմարչէ մէյտանընա վասըլ օլ-
մագ իչիւն չիթապլէ, մըրան-Պուրթուա, զօգաղընտան
կիթմէքտէ իքէն քէնտու քէնտույէ,

— Հա՛հ հա՛հ . . . Կասթօն քիպիր տիր . . . Տըրա-
կօն իչիւն տահա ֆէնա եա . . . չիւնքի Կասթօնտան աֆի-
թալէպ իթմէյէ մէճպուր օլաճագ . . . վէ իտէճէք տիր-
տէ . . . Նազէու բէք խայըրիսահ պիր ատէմ տիր . . . պէն
Կասթօն իչիւն քէնտիսինէ «պու չօճուգ տօսթում տըր,
ազրապամ տըր տէրիմ . . . շուրասը վար քի պու չէյ-
թան Նազէու, օ պիշարէ չօճուղու պիր լօգմա էթմէք կիպի

եռւտար պիթիւրի . . . չիմտի իշ օ տըր քի վագթինտէ եէ-
թիշէպիլէ յիմ . . . - տէ յօր իտի :

Բօմէ , թէքմիլ գուվվէթի իլէ գօյմաղա պաշլատը :

Նիհայէթ իւլէմի Պօմարշէ մէյոտանընա վասըլ օլուպ ,
քէնտի խանէսի գաբըճըսը ժաւամպօ կիպի պիր գաբըճըյա
թէսատիւֆ իտէրէք ,

— Միւսիւ Նազէռ օտասընտամը տըր - տէյու սուալ
իթտի :

Գաբուճը . - Թա եօգարտա ալթընճը գաթտա սաքին
օլուր :

Բօմէ . - Պէն սանա օտասընտամը տըր տէյու սիւալ
իտիյօրում :

Գաբուճը . - Չըգտէ պագը վէր . . . տար կէչիտին ի-
լինտէ իւչիւնճի գաբու . . .

Բօմէ , պասթօնընը գաբուճընըն ումուզլարը իւզէրինէ
գըրաճագ տէրէճէտէ հիտէթլէնտի իսէտէ , անընլա մէշ-
ղուլ օլմայա միւսաստէսի օլմատըղընտան նէրտիւպանէ
տօղրու սալտըրտը , վէ տէօրթ գատէմէսինի պիրտէն պա-
սարագ եօգարը չըգմաղա պաշլատը :

Մինեօն , ահէսթէ ահէսթէ եիւրիւյիւպ , վէ շարգը օ-
գույարագ գահվալթըլըգ սիւտի՝ Նազէռին օտասընա կէօ-
թիւրիւյօր իտի . մէրգումէ՝ օլ անտէ թաւան իչինտէ տէհ-
չէթլիւ պիր ֆաճիանըն իլք մէնզարէսի կէչմէքտէ օլտու-
ղունը խաթըրընտան պիլէ կէչիրմէյօր իտի :

Բօմէ , Մինեօնը թէգատտիւմ իտէրէք իլէրի կէչտի ,
վէ էն էվվէլ քէնտիսի օտատան իչէրի կիրմէքլէ ,

— Էհ , համտ օլսուն թամ վագթինտէ եէթիշէպիլ-
տիմ - տէտի :

Նազէռ . - Ահ միւսիւ Բօմէ՝ , էյի քի կէլտինիզ , պու
կիւն պահտըմըգ քիւշատէ տիր :

Նազէռ , Նէֆէսի քէսիլմէքտէ օլան Բօմէյէ , աղզընը

աչըպպա պիր քելիմէ պիլէ սէօյլէմէ յէ մէյտան վիրմէյէ-
րէք սէօղիւնէ տէվամ իտուպ ,

— Միւսիւ Գաբիթէն , Բալօ թէսմիյէ գըլլնան կաս .
թօն նամ պու ազիզ վէ եէկեանէ տօսթումը , սիզէ թագ-
տիմ իթմէքլէ քէնտիմի պահտըեար ատտ իտէրիմ , էվէթ
միւսիւ Գաբիթէն , պէնտէնիզ Բալօյը օ մէրթէպէ սէվէ-
րիմ քի , էկէր պիր էվլատըմ օլայըտը տախի , անտէն զի-
յատէ սէվմէյէ գատըր օլամայաճագտըմ . . .

Տըրակօն , պու էսնատէ՝ մուգատտէմէյի մէզ քիւլէյի
կյրատ իթմէք իչինն ասկէրի պիր վաղիյէթ քէսպ իթմիչ
իտի . Բօմէ քէմալի թէաճիւպ իլէ մէրգումը տինլէտիքճէ ,
բէյ տէր բէյ իւմիւտի մահվ օլույօր իտի :

Նազէու սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք ,

— Փագաթ թէէսսիւֆ իտէրիմ քի , պու ազիզ տօս-
թումը չօգ ֆէնա պիր հալ իչինտէ սիզէ թագտիմ իթմէք
մէճպուրիյէթինտէ պուլունույօրում . . . քէնտիսինն մու-
հիմ պիր իչի վար , վէ պէն տախի սիզտէն՝ վագթինիզին
իքի սաաթընը պիզէ ֆէտա իթմէնիզի թէմէննի իթմէյէ
իճթիաար իտէճէյիմ տիր , եանի իքի նէֆէր շահիտէրին
սայըսընը իքմալ իթմէնիզի թալէպ իտէճէքտիմ - տէտի
կատթօն , թէմքինզի սուրէթմէ , վէ քէմալի թաազիմու
իհթիրամ իլէ - միււլ . . . - տէյէրէք Բօմէյի սէլամ
լատը :

Նազէու - Կէօրիւյօրսուն ա Բալօ , իւմիւտինի գաթ
իթմէ - տէտիքտէն սօնրա Վօմէյէ խիթ ապէն ,

— Էլպէթտէ քի իչին քիւնհիւնէ վագըֆ օլապիլտի-
նիզ , մէսէլէ , հէման չիմոի պիր Տուէլլօ մէյտանընա կիթ-
մէքտէն իպարէթ տիր . . . Տուէլլօ թամ սաաթ ծնտա
վուգու պուլաճագ տըր քի , հէման վագըթ թէգալուպ
իթմիչ տէմէք տիր . պէնիմ , պու կիպի իչէրի , եաթաղըմ
տան չըգար չըգմազ կէօրիւպ պիթիրմէք ատէթիմ տիր
ֆագաթ . . . նէ չաքէ , թապիաթըն իչինտէ նէ գապար

րենկ վար իսէ, օ գատար տա քէյֆու մէզադ վար . . . նէ
եարմալը . . .

Բօմէ, պաշընը ասմըչ օլտուղու հալտէ ասլա ճէվապ
վէրմէյօր իտի :

Մինեօն, պու էննատէ հէնուզ օտա գանըսընտան ի-
չէրի կիրէյօր իտի . մէրգումէ ազիմ պիր մէրագըլա գարը-
նըն եանընտա տուրմուչ, վէ կէչէն տէճնէն հալլէրի նիմ
սուրէթտէ անլամըչ օլմաղըլա, ֆէվգէլատէ պիր էնտիչէ
իլինտէ պուլունույօր իտի :

Կասթօն. - (Բօմէյէ խիթապէն) միւսիւ վագըթ կէ-
չիօր, էկէր պիզէ ըէֆագաթ իթմէք իսթէմէյօրնանըլ . . .

Բօմէ. - (Շաշարագ) նէ՞ տէյօրսունուզ միւսիւ, սիզ
Տուէլլօլը նազէն իլէ իթմէյէճէքսինիզ :

Նազէն. - Պէնիմ իլէմի . . . սուս Գաթիթէն սուս,
Մինեօն պունտա տըր իչիթմէսին . . . չահիտ օլմագըլըլը
գապուլ իտիյօրմուսընըլ, անը սէօյլէյին, էվէթ, եախօտ
հալըր, նէ իսէ ճէվապ վէրինիզ :

Բօմէ. - (Քէնտուլէ) նէ եարապիլիրիմ . . . հիչ
օլմաղա օրատա հալըր պուլունմուչ օլուրում . . . - տէ-
տիքտէն սօնրա, եիւքսէք սէտայըլա - էվէթ սիզի իլէ պէ-
լապէրիմ . . . - տէտի :

Դասթօն. - (Սէրֆիրու իտէրէք) թէչէքքիւր իտէրիմ
միւսիւ . . . պույուրըն կիտէլիմ :

Կասթօն, պու սէօղիւ սէօյլէյիպ տէրհալ տըչարը
լըգտը :

Բօմէ, էլինի Նազէնին ումուզը իւզէրինէ վազ իտէ-
րէք գուլաղընտան պիր գաչ սէօղ սէօյլէտիլինտէ, Նազէն
թաաճիւպ իլէ,

— Ա, տէմէք քի պուրայա կէլիլինիզ թէսատիւֆի
պիր շէյ տէյիլ :

Բօմէ. - Նասըլ թէսատիւֆ . . . պէն քէնտիսինի ա-
լայօրըտըմ . . . ֆագաթ պիչարէ գըզճըալ էճթէտէ եա-

լընըզ գալաճագ . . . զէվալլը՝ պէնիմ պու անտէ պիրա.
տէրի իլէ պէրապէր օլտուղումը տախի պիլմէզ . . .

Նազէու. - Բէք ալէա . . . իշթէ Մինեօն վար . . .

Բօմէ ճէվապ վիրմէք իչին աղզընը աչտը իսէտէ,
խահնախահ սիւքիւթ իթմէյէ մէճպուր օլտուր:

Նազէու, մահճուպիյէթինտէն նաչի գուլագլարընը
ուճունա գատար գըզարտը, վէ սօնրա տօղրուլարագ,

— Ֆագաթ նէ զիյանը վար, մէրգումէ պէնիմ զէվ
ճէմ տիր . . . սիզ գօրգմայըն Գաբիթէն, նըշան վէ սէօղ
պաղը մուամէլաթը ըէսմէն օլմուշ պիթմիշ տիր . . . պուն.
տան գաթի նաղար, Մինեօն՝ աֆիֆէ վէ խայըրխահ պիր
գըզ տըր . . . պունըն իսպաթըտա շու տըր քի, պէն քէն.
տիսի իլէ շէրան իզտիվաճ իտէճէյիմ տիր - տէտի:

Նազէուին պու սօն սէօղլէրի օ տէրէճէ ճիտտի, վէ
օ գատար խալիսանէ իտի քի, Բօմէ, օ անտէ քէնտի հագ-
գընտա կէօրիւչիւլտիւլինի տէրք իթմէքլէ, կիւյա իշիթ-
մէյօր կիպի՝ էլինտէքի սիւտի գայնաթմագ իչին աթէշ
եարմաղա մէշղուլ կիպի կէօրիւնէն Մինեօնա, պիւթ թէ-
րէտտիւտ թէգարրուպ իտէրէք,

— Մատմա՛ղէլ, Նազէու միւսաատէ իթտիյի հալտէ,
սիզտէն պիր խըտմէթ թալէպ իտէճէյիմ - տէյինճէ,
Մինեօն այաղա գալգըպ քէմալի թաազիմ իլէ սէրֆիրու
իթտի:

Նազէու. - Աֆվ իտէրսինիզ Գաբիթէն, Բալօ սապըր-
սըզլըզլա աշաղըտան պաղըրըյօր . . . պէն մաատէյի սիզ-
տէն չաբըզ անլատապիլիրիմ . . . պանա պա՛գ Մինեօն . . .
քիւչիւք պիր գըզճըազ վար . . . տէրհալ կիտիպ մէրգու-
մէյի կէօրմէլի, թէսէլլի իթմէլի, հիմայէ իթմէլի . . . վէլ-
հասըլ հէյ շէյի իթմէլի . . . պու գըզճըազ, պէնիմ ա-
զիզ տօթում օլան Բալօնըն հէմլիրէսի, վէ պիլիմ Գաբի-
թէնինտախի թանըտըզ տըր, պիլիմ պու Գաբիթէնինքի
անըն խաթըր իչին քէնտիմի տէօրթ բարչա իթմէյէ հաղը-

ըմ . . . չիմտի իշի անլատըն ա՛ Մինեօնճըյըմ . . . հայտե արթըգ սէնի կէօրէյիմ :

Մինեօն. - Պագաթ մէրգուժէյէ նէ՞ սէօյլէյիմ :

Բօմէ. - Հէր շէյ սըրասընտա տըր տէյինիզ , վէ պէնիմ տախի պիրատէրի իլէ պէրապէր օլտուղումը քէնտիսինէ խասսէթէն պիլտիրին . . . րէճա իտէրիմ պու ճիհէթի ունութմայըն . . . սէօյլէյին քի վէսվէսէ իթմէսին վէ իւիւտվար օլտուն . . .

Նաղէու. - Իշթէ պու . . . հայտէ կիտէյիմ արթըգ , Բալ աշաղըյը պիրիպիրինէ կէչիրիյօր . . . Մինեօն , սէն թաթը վէ լաթիֆ սէօզլէյ իլէ թէսէլլի իթմէյի , վէ իւմիւտ վիրմէյի բէք ալէա պիլիրսին . . . սաքին օլտուղումա հալ իսէ Պըրան-Պուրթուա - վէ Դիւլթէր զօգազլարընըն ուճունտաքի էն պէօյիւք գօնադ տըր . . . իսմի տախի մատմազէլ . . .

Բօմէ. - (Նաղէուն սէօզիւնի իքմալ իտէրէք) Սէնթ տը Նէյ - տէտի :

Մինեօն. - Էլիմտէն կէլէնի եաբմաղա վատ իտէրիմ :

Բօմէ, Մինեօնա պիր թէշէքքիւր հալի իպրազ իթտի, Նաղէու, պիւլա թէքիֆ մէրգումը տըշարըյա իթի վէրտի, վէ իքիսի պէրապէր ալէթ թաճիլ նէրտիւպանտան էնտիլէր :

Կասթօն , այաղընըն պիլինի պիր քիրտ արապասը պասամաղընա վազ իթմիշ օլտուղու հալտէ , մէրգումանըն վիրուտինէ պէքլէյօր իտի :

Սրապաճը , - չաբըգ սիւրէրսէն շարապ բարասը վէրէճէյիմ - սէօզիւնի իշիտիր իշիթմէզ գամշըյը վուրտու , վէ արապա տախի գալտըրըմլարըն իւզէրինտէն սիւրաթլէ կիթմէյէ պաշլատը :

Էննայի բահտէ իւշիւ պիրտէն սիւքիւթ իտիյօրլարտը, Շէյլէ քի Կասթօն , պարիտ պիր հալ իլէ վէ պիւլա հարաքէթ արապանըն քիւշէսինէ չէքիլմիշ , Նաղէու՝ մէր-

գումըն եանընտա տիք տողրու օթուրմուշ, վէ Բօմէ իսէ
ղայէթ միւթէէսսիր կէօրիւնիյօր իտի:

Մէրգում, հէր տագըգա պիր սէօղ սէօյլէմէք իսթէր
ֆագաթ մէճպուրի սիւքիւթ իտիյօր զանն օլունույօր իտի:

Արապա, ֆօպիւր-տիւ-թամբլ զօգաղընա կիրտիլն.
տէ, Նաղէւ էօքսիւրտի, վէ քէլամէ աղազ պիրլէ:

— Տուէլլօ գանունը աշիքեար տըր, շահիտլէր՝ մատ.
տէնին նէ օլտուղունա վագըֆ օլմալարը լաղըմ կէլիր...
վագաա պէն պու անէ գատար Բալօնըն րէյինէ միւթա.
պաաթլէ, քէյֆիյէթի իւթիւն քէօյիւ պիլմէյէ րաղը օլ
տուղունը քէնտիսիտէ իյթիւրաֆ իտէր, ֆագաթ Գաթի.
թէնէ կէլինճէ... օ վագըթ մէսէլէ տէյիլիր...

Բօմէ. — Նէ՞ տէյօրսունըղ Տըրալօն, պու Տուէլլօնըն
սէպէպինի սիզտէ՞մի պիլմէյօրսունըղ...

Նաղէւ. — Հիչ պիր շէյ պիլմէմ Գաթիթէն, ֆագաթ
շուրասընը բէք ալէա պիլիւրիմ քի, պիզիմ Բալօ՝ միւթա.
գիմ պիր տէլիգանիլ օլմաղըլա, հագսըղ պիր շէյ եաբմա.
ղա միւգթէտիր տէյիլ տիր... չիմտի շուրասընը պիլմէ.
լիյիլ քի, քէնտիսի պու Տուէլլօնըն սէպէպինի իյզաս իթ.
մէք իսթէրմի...

Կասթօն. — Օ տէտիյինիլ միւմքիւն տէյիլ տիր:

Նաղէւ. — Իչթէ միւսիւ Գաթիթէն... տահա զիյա.
տէ ուզաղա կիթմէքսիզին իսթիյզասը մատտէ իտէպիլիւր.
սինիլ, չիւնքի սըրա սիզին տիր...

Բօմէ. — Հէր նէ տախի օլսա, պէն միւսիւնին շահիտի
օլաճարմ տըր:

Կասթօն. — Չօգ ալիճէնապսընըղ էֆէնտի, իմտի տէ.
րունի տիլտէն թէքրար թէշէքքիւր իտէրիմ:

Բօմէ, տիհանընը աչըպ տուտագլարը իւղէրինտէ թէ.
րաքիւմ իտէն սէօղլէրի սէօյլէմէք իսթէտի իտէտէ, Էինէ
սիւքիւթ իթմէյէ մէճպուր օլտու:

Ֆիլհագըգա Բօմէ նէ սէօյլէյէ պիլիւր իտի, Սէնթին

քէնտիսինէ միւրաճաւթ իթմէսի, ճարի օլան ուսուլու
գայիտէնին հուտուտը խարիճինտէ պիր վազաա իտի քի,
անը իքի չիթթ սէօզ իլէ մուխթասարէն իյզան իթմէք գա-
պիլ օլամազըտը, էկէր պու մատտէ հագգընտա պիր սէօզ
սէօլէսէ, Կասթօնըն վէսվէսէ վէ չիւպհէսինի մուճիպ օ-
լաճագտը քի, պու չիւպհէյի մէրգումըն զիհնինտէն տէ-
ֆու թէպէիտ իթմէյէ ասլա վազը թ եօղըտը, չիւնքի Տու-
էլը իչիւն մուգարրէր օլան սաաթ թէգարրուպ իթմէք-
տէ, վէ ալապա տախի հէման գալէ գաբուսընտան կէչ-
մէք իւզըն իտի:

Թէտպիրսիզիք վէ միւլահապսըզըզլա սէօլէնէն պիր
սէօզ, Կասթօնըն քէսպ իթմիշ օլտուղու սօուգ գամըլըզ-
լա, գուվվէթինին մահվընա միւճիպ օլապիլի իտի:

Իշթէ Բօմէ, պու սէպէպլէ չարնաչար սիւքիւթի իւ-
թիյար իտիյօր իտի

Սէն Շօմօն թէբէճիյի իւզէրինտէ պուլունույօրուզ:

Բույի ասիւման՝ սաֆ վէ բարլազ կէօրիւնիւպ, սիյան
վէ սըգ պուլուլթլար եէքտիկէրինի թէազըպ իտէր կիպի
պիր չիթապլէ եիւրիւմէքտէ իտիլէր:

Սօուգ վէ չիտէթլի պիր բուզիկեար քէմալի չիտէթլէ
էսէրէք, կեան պէ կեան իրի եաղմուր տանէլէրինի էօթէ
պէրի սավուրույօր իտի:

Պաղէն աֆիթապը ալէմթապ, եաղմուր սաղանաղընը
կէօնա կէօն ըէնկլէր իլէ թէլվին իտէրէք կէօրիւնիւր, վէ
պաղէն գալըն պիր պուլուլթ աբգասընտա միւլթէֆի օլ-
տուղու կիպի, դարպ ճիհէթինտէ տախի, նիհայէթսիզ պիր
ալայիմի սէմանըն քէմանքեարի շէքլի կէօրիւնմէքտէ իտի:

Թա ուլագտա օվանըն իւզէրինտէ, աֆիթապը՝ շու-
լէսի իլէ գուլմէթին կէօլկէսի՝ եէքտիկէրինի թէտաֆի ի-
տէրէք, մահալի մէզքիւրէ կէօնակէօն շէքիլէր վիրմէքտէ
իտիլէր:

Սէն Շամօն թէրէսինին զիյրինտէ՝ Բարիզ պէլտէսի բուս իլէ մուհաթ, գարանլըգ, վէ ճիւնպիւշու հարաքէթ. տէն արի պիր հալտէ կէօրինիւպ, պատէհու պիր շուլէյի նակէհանի Բարիզ իւզէրինէ ագս էնտազ օլմաղլա, պու պէլտէյի ճէսիմէ եէնիտէն քէսպը հայաթ իթտիլի կիպի, մէզքիւր շուլէյի ճէվվալէ, վասի վէ մուազզամ Բարիզէ ֆէվգէլատէ պիր հալ, վէ պիր նէվի մէնզարէյի զարիպէ պախշ իտիյօր իտի:

Ֆիհագըգա մէզքիւր հայրէթէնկիզ մէնզարէ, կեհլաթիֆ, վէ կեհհիտէ հավլինագ պիր հալ իպլազ իթմէթ. տէ իտի, շէօյլէ քի պու հալի աճիպ, պիր տագըգատէ պէլքի եիրմի տէֆա թաղեիր վէ թէպտիլ օլույօր իտի:

Էթրաֆտա պուլունան միւթէատտիտ թէրէլէրին իասլի, վէ ճապէճա եէշիլ ըէնկէ չալար քիլ իլէ էօրթիլի օլան հալի պէեապանիսի, պու նագշիյաթը զարիպէյէ իլաս վէ օլուպ, ինսան՝ քէնտիսինի, շէն վէ ապատ պէլտէլէր տէն եիւզլէրճէ միլ պաիտ պուլունույօր կիպի զանն իտէր իտի . . .

Բոմէ, նագէն, վէ կասթօն, պիր չարեէք սաաթտան պէրու մէզքիւր թէրէճիյին իւզէրինտէ պէքլէյօրլար իտի. Բոմէնին սաաթը, ծուր եիրմի կէշմիշ իտուկինի կէօլթէրիյօր իտի, մէրգուժ սաաթընա պագարագ իւմիւտ պախշ պիր սէտայըլա,

— Պէլքիտէ կէլմէզ - տէտի:

Նագէն, իսթիսհապ իթմիշ օլտուղու իքի ատէթ գըլըճլարը, պիր ուֆագ չալըլըգ արգասընտա հըֆզ իթտիլէ տէն սօնրա, գօլլարընը արգասընա պաղլամըշ օլտուղու հալտէ, Տուէլլօյա մինասիպ տիւզ պիր մահալ արամագ տայըտը:

Կասթօն. - (Բոմէյէ խիթապէն) հէր հալտէ կէլիւր պէն անը ֆէնա հալտէ թահգիր իթտիմ իտի:

Բոմէ. - Պագաթ մուայեէն օլան վագըթ կէշտի . . .
վէ պու կիպի իշլէրտէ Իսէ . . .

Կասթօն. - Կէլիւր, սէօզ վէրլիւրիւմ քի կէլէճէք :

Մէրգուճանըն ըաքիպ օլտուգլարը արապա, թէքէնին
պիր թարաֆընտա պէքլէյօր Իտի :

Բոմէ իլէ Կասթօն, թէքէնին էն եիւքսէք ճիհէթինէ
չըգըշ օլտուգլարընտան , ըուզիկեար՝ քէմալի շիտէթլէ
եիւզլէրինէ չարբըյօր Իտի :

Բոմէ, Կասթօնը՝ ըուզիկեարըն շիտէթինտէն օլապիւր
տիլի գատար հըֆղ իթմէք իշիւն , թօքրագտան մամուլ
պիր մէթէրիս արգասընա տօղրու չէքիպ կէօթիւրտի :

Ջօգ տէֆա պու կիպի պիր էհէմմիլէթսիզ հարէքէթ,
պիր էսրար բէրտէսինին քիւշատընա պայիս օլուր :

Բոմէ, էլան Կասթօնըն էլինի պըրագմամըշըտը , վէ
հէման մէրգուճա սէօզ աշմաղա հազըրլանմագտա իքէն ,
մէթէրիսին տիկէր ճիհէթինտէն՝ Նազէուին կիւրիւլթիւլի
սէտասը իշիտիլտի :

Ֆիհհագըգա Նազէու, Կասթօնը ճանտան սէվէր Իտի .
մալիք օլտուղու խասիյէթը ճէմիլէսի իլէ , հէրնէվի ալի-
ճէնապլըգ , հիւսնի հալ , պու մէրտ ատէմին թէվէճճիւ-
հինի ճէլպ իթմէքտէ Իտի . Նազէու , Կասթօնըն՝ Տուէլլօ
խուսուսընտա միւլպթէտիլիյինի կէօրիւպ , քէնտի կէնճ
տօսթուըն հիմայէ իթմէք իշիւն՝ գանընըն սօն տամլասընը
տէօքմէյէ գատար կէօզիւնէ ալտըրմըշըտը , հալ պու քի
Տուէլլօնըն թասավվուրը , մէրգուճըն զիհնինտէ օլան պիր
թագըմ պու կիպի կէշմիշ վագաալէրի օյանտըրուպ , մէ-
էլուֆ օլտուղու հըսսիյաթը մէրտանէկի իլէ գանը գայ-
նայօր Իտի :

Նազէու, պու ասարը մէրտանէկի հըսսիյաթըյըլա օլ
մէրթէպէ մէճգուպ Իտի քի , պիր արա քէնտիսինի , էլպի-
սէյի ըստիլէսինի կիյմիշ , վէ գըլըճը էլինտէ Աֆրիգա
սահրալարընտա պիր խուրմա ազաճը ալթընտա , հէման

խաամի իլէ ըռւպէրու կէլիպ վուրուշմաղա հազըրլանըյոյ կիպի զանն իթմէքտէ իտի :

Հէր ատէմին՝ պիր կէօնա նօգսանիյէթի օլաճաղը կիպի, նազէռ տախի՝ ատէթա Տուէլլօյա աչըգ օլմաղըլա, մինասիպ պիր մահալին թէհարրիսի իլէ մէշղուլ օլմուշըտը մէրգուլմ, մէթէրիսին արգասընտան հայգըրարագ :

— Պուլտուլմ պուլտուլմ, էլմաօ կիպի պիր եէր պուլտուլմ . . . թամ Տուէլլօ իտէճէք մահալ, տիւղ, եասը, սըգը, կէնիշ . . . հասըլը Տուէլլօ իչիւն ըսմարլամա պիր եէր, չիւնքի պու . . .

Վէ մէրգուլմ, սէօղիւնի խիթամ իթմէքսիզին թըլմալանարագ մէթէրիսին իւղէրինէ սըչրայուպ, Բօմէնի եանընա վարտը. Բօմէ, մէրգուլմա թահքիրամիզ պիր նի. կեահ աթֆ իթտի իսէտէ, նազէռ ֆարգընա վարամատը. վէ սէօղիւնէ տէվլամ իտէրէք,

— Էվէթ, օրատա քիմնէ պիզի կէօրէմէյէճէք տիր . . . վէ քիւշէյի ինզըվայէ չէքիլմիշ տէրվիշէր կիպի պիր հալտէ պուլտուլմաճաղ . . . լաքին էլմն մէյտանէ չըգմատը . . . վէ մէրգուլմ սէտասընը թէպտիլ իտէրէք - հա՛ էյի խաթըրմա կէլտի Բալօ, պէն չիմնի պու մատտէյի տիւչիւնիյօր ըտըմ . . . ֆաղաթ անլաշըլտըղընա կէօրէ, էլ պէթտէ քի նէ իչիւն Տուէլլօ իթտիյինի պիզէ պէյան իտէճէքսին տէյիլմի . . . զիրա սէնին թասալվուրաթըն . . . խիւլասայի քէլամ, իթտիյին հագարաթըն նէտէն իպաս բէթ օլտուղուլնը պիզիմ տախի պիր ազ պիլմէմիզ լաղըմ կէլիր :

Կասթօն. - Սուրաթընա թօգաթ վուրտուլմ :

Նազէռ եիւզիւնի էքչիթտի, Բօմէ տախի գաշլարընը չաթարագ էօնիւնէ աօղըռ պազմաղա պաշլատը :

Նազէռ. - Պիրինճիսի պու, բէք ալէա . . . մատէմքի սէն անը թահգիր իթմիշսին. իմտի էկէր իլք տէֆա տէօքիւլէն գան իլէ իքթիֆա իտէրսէ . . .

Կասթոն. - (Սաքին վէ սօուգ գանըլա) պէն իթիֆա իթմէյէճէյիմ տիր:

Նազէռ. - Ֆագաթ . . .

Կասթոն. - (Մէրգումըն սէօղիւնի գաթ իտէրէք) հէր հալտէ իքիմիզտէն պիրի պուրատա գալմալը տըր, պու ծուէլլօ միւճէրրէտ իքիմիզտէն պիրինին էօլմէսի իլէ խի-թամ պուլապիրի:

Կասթոնըն, սուրէթը գաթիյէտէ տէմիշ օլտուղու պու սէօղտէն, Բոմէ ֆէնա հալտէ միւթէէսսիր օլտու:

Նազէռ տախի, Բոմէ կիպի պիր տէհէթ հըսս իթտի իսէտէ, ֆագաթ ֆիթուրսուղլըգ կէօսթէրմէյէ չալըշալը, վէ լալըգ չալտագ թէրէնին իւզէրինէ չըգտը:

Բուզիկեար թէշէտտիւտ իթմիշ, վէ պուլութլար տա-խի րույի ասիւմանտէ ֆուրթունա էսնասընտա թէլաթիւմ իտէն էմվաճը տէրեա կիպի, պիրիպիրլէրի իւզէրինէ եու-վարանմագտայըտըլար:

Բոմէ, սաաթընը չըգարուպ պագտը քի, օ անտէ ծնը իւշ չարեէք կէշիյօր իտի:

Կասթոնըն՝ խասմինին վիրուտինտէն էլան պիր էսէր կէօրիւմէյօր իտի:

Բոմէ, կիթտիքճէ իւմիւտվար օլույօր իտի, պու էսնա-տէ Նազէռ թէրէնին իւզէրինտէն:

— Ղալիպա չու կէլէն քէնտիսի օլմալը տըր - տէ-յիպ, վէ էլինի ուզաթարագ, քէնտիլէրինին կէլմիշ օլտու-ղու թարիքին ագսի ճիհէթինի իրայէ իթտի:

Բոմէ, Նազէռին կէօսթէրտիյի ճիհէթէ աթֆը Նազար իթտի իսէտէ, պիր շէյ կէօրէմէտիյինտէն, քէնտի տախի թէրէնին իւզէրինէ չըգտը:

Ղայէթ միւզէյէն վէ կիրանպէհա պիր գուրէ արա-պասը, պիր չիֆթ ալաճա տօնը պարկիրլէր գօշուլու օլ-տուղը հալտէ քէմալի չիթապլէ իլէրլէմէքտէ իտի:

Բոմէնին ճանը՝ ֆէնա հալտէ սըգըլտը:

Մ Ի Ն Ե Օ Ն

Մէղքիւր միւզէյեէն արապա՝ եօգուշըն ագսի ճիհէ-
թինտէ, վէ թամ կասթօն իլէ ըէֆիզլէրինին ըաքիպ օլ-
տուգլարը ատի գօշու աբապասընըն հիզասընտա տուրը
վէրտի:

Իւշ նէֆէր էշխաս արապատան էնտիլէր. պունլար-
տան պիրի, մէշին պիր մահֆազա տէրունինտէ հըֆղիտի-
միշ օլան իքի ատէթ գըլըճլարը գօլթուղընըն ալթընա
ալտըղը կիպի, տիկէրինին էլինտէ տախի պիր թապանճա
գուլթուսը վար իտի:

Իւշինճի շախս, տէրունի քիւրք գապլը պիր գարթի
կիյմիշ օլտուղու հալտէ էլի պօշըտը:

Էշխասը մէղքիւրէ թէբէճիյէ տօղրու չըգմայա պաշ-
լատըլար:

Թա էօնտէ պուլունան ատէմ, թէբէնին իւզէրինտէ
Բօմէ իլէ Նազէուի կէօրիւպ, ուզագտան նէզաքէթլի սու-
րէթտէ պիր սէլամ վէրմէքլէ, մէրգուման տախի այնի նէ-
զաքէթ իլէ իատէյի սէլամ իթտիլէր. Նազէու՝ զէվաթը
մէղքիւրէնին վիրուտլէրինի կէօրտիլինտէ քէլամէ աղազ
վէ կասթօնա խիթապէն:

— Հայտէ Բալօ էվլատըմ սէնի կէօրէյիմ, իշթէ պի-
զիմ հէրիֆ կէլիյօր . . . պէն պու Մարգիյի պիր լօգմա
իտէր օլտուղումը բէք ալէա պիլիրիմ . . . ֆազաթ մա-
տէմ քի սէն քէնտի էլին իլէ իշինի կէօրմէք խթէյօրսուն . . .
պէն պուրալարընը ֆարգ իտէպիլիրիմ . . . լաքին . . .

Կասթօն. — (Նազէուին սէօղիւնի գաթ իտէրէք) բէճա
իտէրիմ էֆէնտիլէր, մուգատտէմէնիզի օլապիլտիյի գա-

տար մուխթասար խոհնիդ, չիւնքի իշի պիր ան էվվէլ պի-
թիրմէյէ ֆէվզէլատէ արգու իտիյօրում

Թամ պու էսնատէ, Ժան-Մարի-Պիօ, քէնտի խատէմէ-
լիք էլպիսէյի ըէսմիյէսինի լապիս օլտուղու հալտէ, մա-
տամ Մայրբրէնին՝ եանի փշիյար Տիւշէսին թատմընը
կէօթիւրիւյօր իտի:

Պու խայրբոսան վէ մէրտ խատէմէ, տայիմա այնի իհ-
թիրումու ֆէտաքեարլըզլա խրտմէթինի իյֆա իթմէքտէ
իտի, ֆազաթ մէրգում, պու վազիֆէյի մաքինավարի պիր
հալ իլէ իյֆա իտիյօր զանն օլունույօր իտի:

Պիօնըն, սէրտ վէ սաքիթ սիյմասը ազիմ պիր տէրտու
էլմ ըզհար իտիյօր իտի:

Իհթիյարէ Տիւշէս, սօպանըն գուրպինտէ քէնտույէ
մախսուս օլան մահալտէ օթուրտուղունտա, Պիօ, օտայր
միւթեֆատի իսթիլա իտէն օ մուածիդ հէրարէթի պազը
զպզլամազ իչիւն, սօպանըն տէրունինէ քիւլլիյէթլի օտուն
աթը վէրտի, զիւրա սէքսէն եաշընը միւթէճավուզ պու-
լունան մէրգումէ իհթիյար դատընըն տօնմուշ գանը, ան-
ճա պու թէտպիր իլէ ճէվէլան իտէպիլիր իտի:

Մաշուշէ Տիւշէս, Սէնթ իլէ Կասթօնըն զայսպուպէթ
լէրինէ ասլա տըզգաթ իթմէյօր իտի, զիւրա հայր վա-
զըթտան պէրու մէզպուրէնին ֆիքրի Ն ինհրտամէ (փլչիլ)
եիւզ թուլթմուշ օլան վիճուտինտէն էվվէլ էօլմիւշ օլտու-
ղու կիպի, գալպու վիճտանը տախի մահվ օլմուշ պիթմիշ
իտի:

Մուամիլէյհա, քէնտույէ մախսուս օլան էնլի գօլթուգ
սանտալէսի իւզէրինէ եէրլէշէրէք, տօնմուշ էլլէրինի կի-
տիլի իւքքի սիյան ֆիաթանըն իւզէրինէ խաչվարի սու-
րէթտէ վազ իթտի, վէ հազմի թատամ իսթիքտէթի իշիւն
կէօլլէրինի գաքատը:

Պիօ, գաբույա տօղրու կիթմէք իւզրէ իւքէն, Պէթթա
Բ—57

եալաչ պիր սէտայը լա մէրգումա խիթապէն,

— Սէնթ իլէ Կասթօն նէրէտէ տիրլէր — տէյու սուպ իթտի:

Պիօ. — Մատմազէլ Սէնթ աղլայօր, վէ միւսիւ Մարգի տախի . . .

Պիօ, հէյէճանընտան նաչի սէօզիւնէ տէվամ իտէմէյուպ, կէօզլէրինի՝ օնը իւչ չարեէք կէչտիյինի պէյան ի տէն սաաթըն իւզէրինէ չէվիրէրէք քէնտու քէնտույէ:

— Տուէլլօյա չըգաճագլարընա իւչ չարեէք վար տէտի:

Պէրթա. — (Պարիտ վէ պայղըն կէօզլէրի նիմ սուրէթ տէ բարլայարապ) էյ Կասթօն նէրտէ եա . . .

Պիօ. — (Էսէֆամիզ պիր սէտայը լա) պէքլէմէլի, միւսիւ Մարգինին սաղ՝ վէ եախօտ էօլմիւչ օլտուղունը պիլմէք ի չիւն պիր սաաթ գատար պէքլէմէք լազըմ տըր:

Պէրթա, պու սէօզիւ իչիթտիյինտէ, թէքմիլ վիճուտի աղալարըյըլա թիթրէտի. մէրգումէնին մուզթարըպ վէ միւքէտտէր գալպինտէ՝ էլան էսէրի մուհապէթ վար իտի Պիչարէ գըզճըազըն ալէմի վահտէթ թէէսիրի իլէ իննի մատ (սառուցեալ) իթմիչ օլան գալպինտէ, պիր սատմէյի նակէհանի վուզու պուլմուլ իտի քի, պու սատմէ մէզպուրէնին պիր խապը կիրան իլէ ույումագտա օլան հըսսիյա թընը, նիմ սուրէթտէ օեանտըրըյօր իտի:

Պէրթա, իչիտիլիւր իչիտիլմէզ պիր սէտայը լա քէնտու քէնտույէ:

— Սէնթ աղլայօր ըմըչ, ա՛հ պիրի պիրլէրինի նէ գատար սէվէրլէր . . . գալգայըմ պիր ազ եանընա կիտէլիմ տէտի:

Մէրգումէնին սօլկուն եանագլարը, էօմիւր շուլէթի իլէ գըզարմայա պաշատը. ինսան, պու գըզճըազըն մէր մէր կիպի սիյմասը նագչիյաթը ալթընտա պիր ճան օլտուղունը հըսս իտէր իտի:

Պերթա, գաբույա տօղրու պիր աաըմ ալմը իբէն,
իհթիյար Տիւչէս, պիր սիյագ իւզրէ չըգմագտա օլան շա-
րիպ սէտայըլա քէլամէ աղազ իտէրէք,

— Մատմազէլ տը Մայլըբրէ, ըհճա իտէրիմ ազըճըգ
օգույունըզտա տինլէյիմ - տէտի:

Պերթա օ անտէ, կէօրիւնմէզ պիր էլ իլէ պյագլարը
տէօլէմէյէ մըխլանտը կիպի, օլոուղու եէրտէ տուրագալտը:

Կէօղլէրի թէքրար պայկըն պիր հալ քէսպ իթտիլէր,
վէ սիյասը տախի մէրմէր կիպի պէն պէյագ օլտու:

Մէզպուրէ, գալպինի գայտու պէնտ վէ թագեիգ ի-
տէն զէնճիրին սօուգ հալգալարընը, պիր աըալըգ ունութ-
մուլ իտի իսէտէ, չիմտի թէքրար հըսս իտիյօր իտի:

Պիօ, տըչարը չըգտը, վէ Սէնթին գարեօլասը եանըն-
տա կէնճ պիր գըզ օթուրմուլ օլտուղընը կէօրտիւ:

Պիչարէ Պիօ, գուլիպէսինէ տէօնիւպ, պիթապու թու-
վան սանտալեհէսի իւզէրինէ տիւչի վէրտի. մէրգուճ՝ հէ-
նուզ պաշլամը շ օլտուղու իշ էօնիւնտէ (նասըլքի պիլիւրիզ,
Պիօ՝ պօշ վագըլթ պուլտուղունտա ինճէ տէմիր թէլտէն
գաֆէս իմալ իթմէքլէ մէշղուլ օլուր իտի) վէ էլլէրի խաչ-
վարի սուրէթտէ կէօյսիւնէ վազ իթմիշ օլտուղու հալտէ,
ուղուն միւտէթ պիլա հարէքէթ գալտը:

Պիօ, ասլա պիր հարէքէթ իպրագ իթմէյուպ, աղզըն-
տան պիր հարֆը իշթիքեա տախի չըգմայօր իտի, հաթտա
տուա պիլէ իթմէյօր իտի. մէրգուճ՝ Պըրըթանը կիպի
տինտար վէ վահիտ պիր մէմլէքէթտէն կէլմիշ օլմաղըլա,
իպրագ իթտիյի պու հալի ֆէյլօսօֆիյէ թաաճիւպ օլունա-
նապիլը իտի:

Ֆիլհագըգա Պիօ տուա իթմէյօր իտի, չիւնքի մէրգուճ,
քեամիլէն ճանու թէնի իլէ պիր նէվի հալի նէզի իչինտէ
վալիհու միւթէհայըր գալմըչտը, աըթըգ վագըլթ կէլմիշ,
վէ հէր շէյ պիթմիշ օլմաղըլա, տուա իթմէնին նէ ֆայի-

տէսի օլապիլէճէքտի. Մայլըբրէ՝ եա Ղալիպ վէ եա մաղ-
լուպ օլմուշ պիթմիշ իտի:

Շիմտի Պիօ՝ հէր չէյէ վագըֆ օլմուշըտը, Սէնթօվա-
գու պուլան հատիսէյի միւլէլլէմէյի մէրգումա պիլտիրմիշ
իտի. Մայլըբրէ խանէտանը սօն սիւլալէսինին սէրնիւլի-
թի՝ նէ օլաճաղընըն հիւքոն գարսիւր վէրիլէճէք իտի:

Պիօնըն հըսար գալպիսի մահվ օլմուշըտը, մէրգումին
զիհնինտէ զուլմէթ վէ էնտիչէտէն պաշգա պիր չէյ գալ-
մամըշ իտի:

Պիշարէ ատէմճըազըն սիյմասը պիր պէրուտէթ քէսպ
իթմիշ, վէ քէնտի տախի պիր նէվի էօլիւմճէք պիր ույու-
շուգլուղա կիրիֆթար օլմուշ իտի:

Սէնթ, էսվապընը սոյունմագսըզըն՝ գարեօլասը իւզ-
րինէ տիւլմիւշ գալմըշ իտի, ֆագաթ ըզտըրապը գալպի
էվվէլքի տէրէճէտէ միւտհիշ տէյիլ իտի, չիւնքի նէզտին-
տէ իւյըրիսահ պիր ճան վար իտի քի, մէրգումէյի թէ-
սէլլի իտիյօր իտի:

Մինեօն, հագըգաթէն վատինի իյֆա իտիյօր իտի.
մէրգումէ կէլիպտէ գարեօլանըն իւզէրինտէ պիսօտ պիր
հալտէ սէրիլմիշ եաթմըշ օլան Սէնթի կէօրիւնճէ, իւզ
կիւնի մատամ Սօրէլին իշ մահալինտէ, իթմիշ օլտուղու
պիր թագըմ հէզէեանըն սէպէպի իւէ ալիսուն օլան կէնճ
գըզճըազը տէրհալ թանըտը. Մինեօն, մէրգումէյի թէ-
սէլլի իթմէք վէզիֆէսինի տէրիւհտէ իթմիշ, վէ պու վէ-
զիֆէյի հիւանի սուրէթտէ իյֆա իթմիշ իտի:

Վագաա Մինեօն, նօգսանիյէթինտէն մէսուն պիր մէ-
լէքէ տէյիլ իտի, վէ եախօտ ազ չօգ ահվալի տիւնեէվի-
յէյէ ալագատար օլան պիր մէլէքէ իտի քի, անըն լապիս
օլտուղու ըֆֆէթու ընմէթ էլպիսէյի սէֆիտէտի տամէ-
նինտէ, պիր գաշ լէքէլէր, վէ եըրթըզլար պուլունմաղը
մէլհուզ իտի. ֆագաթ սուշ քէնտիսինին տէյիլ իտի. մէր-
գումէ, սէֆիլ վէ պիշարէ պիր գըզճըազ օլմաղըլա, պու

խոսուածստ անա իսնաաը թէօհմէթ իտիւէմէզ :

Քէնտի էլինտէ սիլահ պուլունմաաըղը հալտէ , միւսէլահ տիւլմէնին գաղչըննտա պուլունմին պիր աակէրին մաղլուպիյէթի , եիւզիւնէ վուրուպտա թայիպ խոհ պիլիւր-միսինիզ :

Պու կիւզէլ վէ տիլուպա մահապուպէրին կէշիրտիք-էրի էօմրէ , ուզուն պիր հատիսաթ սիլքի (գէպքերու շարք) տէնիլէ ճայիզ տիք պուսլարըն հէնկեամը մասուպիյէթ-էրինտէ (մանկութիւն) պէշիքէրի եանընտա , ապա ճէ-նապը հագգըն իսմի ազամը եատ օլունմամը շտըր , պոն-լար տինսիլիյին , միւլհիտիյին , ատավէթին , վէ սէֆա-լէթ մէյուսիյէնին քէրիմէլէրի տիրէր : պզ զէվալլըարըն էյեամը սէպավէթլէրի , պիր ֆամիլեանըն չ ըլիպու ըլիա-տէն արիւս վէ մուգատտէս մէսուրիյէթի իլէ կէշէճէք եերտէ , (ինանընդ քի , ֆամիլեամա օլան պու մուգատ-տէս մէսուրիյէթ , նասըլքի զէնկինիլիքտէ , էօյլէտէ ֆադ-ըը հալ իլինտէ տախի պուլունապիլիւր : էկէրչի , հուզու-ղաթը նէֆասնիյէտէն թէվէլիւտ իտէն սույի ախլադը միւհիքէ , վէ մաղալլահ էնճամը ֆահշիյաթէ գարաք վի-րէն աշիւֆիթ էլիք կէլիպտէ , սէֆալէթի , չերմու մահճու-պիյէթէ , վէ չիքեպիյէթ տախի սէֆալէթէ թէպալիլ իթ-մէսէլէրի պիլ աքիս մէրդումէլէրին հէնկեամը սէպալէթ-էրի : մահադգար (արհամարհեալ) վէ սէմէրէսիզ պիր չալլմագ , էլէմ պաիշ պիր դայլէթ , վէ պատէյի գարու-րէթէ պիր նէվի հալի մէսթի իլէ կիւզար իթմիշ տիր : ա-ճըմաղա վէ մէրհամէթէ չայան օլան պու մագուլէ սէ-ֆիլէրին գալպինտէ , զէրրէ գատար իման պուլունմայուպ-իլա ճիննէթ , մէյուսիյէթ , վէ նիհայէթսիզ պիր զուլմէթ պուլունուր :

Բէտէրիլը նամը ալիսի վէրիլէպիլիւրմի օ սէֆիւ ատէ-մէքի , քէօր օաղիսշ խանէսինէ կէլիպտէ զէվճէսինի տէօ-իթ թէրէլէր , վալիտէլիք սըֆաթը մուգատտէսէսի վէրի-

լէպիլիւրմի օ մախիւքէ քի, սէրսէրի տօլանըր, գօշար օյնար, վէ քէմալի ֆութուրսուզլուգլա, ումուժէ այրտ օլան մէսիրէկեահլէրտէ իճրա օլունակէլէն սէֆիհանէ զէվգու սէֆահաթէ, վէ պիէտիպանէ շէնլիքլէրէ միւտախէլէ՝ վէ իլթիրագ իտէր. օ մագուլէ պիր սէֆիլէյէ նա՛սըլ վալիտէ տէնմէլի քի, եիւզ իւսթի պըրագմըշ օլտուղու էվլատընըն նալէ ու ֆէրեատընը խաթըրընա պիլէ կէթիրմէզ:

Սէֆալէթ ինսանը սէֆիհ վէ տույղուսըզ իտէր... հէյհաթ... պու բէք տօղրու տըր, պու մագուլէլէրի մահքիւմ իթմէզտէն էվվէլ, հալլէրինէ աճըմագ լազըմ տըր. ինսան, պու տէհչէթամիզ ազապու ըզթըրապը տիւս չիւնտիւքէ, ճիլէրի բարէլէնիր. աֆսուս հէզարան աֆսուս քի, մէզքիւր անվալի հիւզն իշթիմալէ կիրիֆթարտու սէֆիլլէրին՝ մէլճայի եէկեանէսի, եալընըզ սարխօլըզ տըր. էվէթ, սէֆալէթու ճէհալէթին պու գուրպանլըր չէքտիքլէրի ըրինու մէշագ գաթը՝ անճագ իշրէթ իլէ ունութմաղա սավաշըրլար. էյվա՛հ պու պինլէրճէ շէհիտլէրին, պու շայանը մէրհամէթ մագլուամլէրին, պիրիճիքթէ սէլլիլլէրի օլան իմանլարընը էլլէրինտէն զաճպ իթմէք, մէկէր սօն տէրէճէ զալիմլիք, վէ մէճնունանէ պիր վահլիլիք տէյիլլի տիր. պու պիշարէլէր, բարլագ պիր իւմիւտ իլէ բէրվէրտէ օլմագտայըտըլար, հիշ օլմագսա պունլարընը քէնտի էջմիւրլէրի հիւզնէնկիզ վէ միւշքիւլ թարիքի իլին տէ, գուվվէթի պիր ըհհպէրլէրի վար իտի:

Լանէթ, սատ հէզարան լանէթ օլտուն իլլէնէն օ տէհչէթիւ խաթայէ քի, պու պիշարէլլէրին էլինտէն խաշըզասպ իթտի. էվէթ օ խաշը քի՝ քէնտի ըզթըրապու մէշագ գաթլէրի էսնատէ, քէմալի սըտգու իման վէ նիյազու թագարու (պաղատանք) իլէ անէ սարըլըպ, տէրտլէրին ֆէրամուշ (մոռնալ) իտէրլէր իտի:

Չալիմլէր, սիզ անլէրին իմանլարընը զասպու զարաթ իթտինիզ, վէ քէնտիլլէրինէ - իւմիւտ իթտիլինիզ շէլլէ:

րին ճիւղէստէ վահի վէ եալան տըր, սիղէ Ալլահըն սէօ-
ղին իտէն ըահիպէր, քէնտիլէրի տախի տէտիլէրինէ ի-
նանմատըգլարընտան, իւզէրինիզէ կիւլմէքսիղին պիրիպիր-
լէրինին եիւզիւնէ պագամազլար - տէտինիզ :

Սիղ, մահզա հալի հազըրըն պու գուրպանլարընը գօ-
վալամագ մէմուրիյէթը զալիմաննէսինի տէրիւհտէ իթտի-
նիղ, քէնտիլէրինէ «միւսթագպէլ եօգ տըր» . . . տէմէք
իլին :

Էյ վահ, մէրգումանըն եէկեանէ թէսէլլիլէրի օլան ի-
մանլարընը էլլէրինտէն ալտընըզ, ֆագաթ պէտէլինէ նէ-
վէրտինիզ :

Ձէվգու սէֆահաթ վէ իյշու իչրէթ իլահընը վէրտի-
նիղ տէյիլմի, քի պու իլահըն քիթապը պիր գօմէտինին
եարը ֆասլը տէմէք տիր. եանի գումար, իչրէթ վէ կիւզէլ
գատընլար . . .

Պագաթ գումարըն նիհայէթինտէ խանչէր, վէ շարապ
քիւբիւնին ալթընտա տախի զէհիր վար, վէ քէնտիլէրինէ
իթտիրտիլինիզ թէաշիւգտէն թէվէլլիւտ իտուպտա, ատի
մահալլէլէրին պաթագլըգլարը իչինէ պըրաղըլան, վէ աս-
լա բէտէրլէրինի թանըմահան պինլէրճէ զաիֆ, վէ լաղէր
(նիհար) չօճուգլար, սիղէ խուսուլմէթ իտէրլէր, վէ լա-
նէթլէր օգուլլար, վէ մէրգուման վահշի գավմըն, ալէյ-
հինիլտէ պուլունմաղա չօգ հագգը վար, չիւնքի սիղին եէ-
յէճէք էթմէյինիզ վար, վէ անլէր իսէ աճ վէ պի իլաճ
տըրլար . . .

Վէ պու զուլմ իլէ տախի իթթիֆա իթմէյուպ, պիղ-
ղաթ չէֆգաթը գալպիյէ, վէ մէրհամէթ կիպի նազիք տույ-
ղուլարա գարշու չէգգու չիւպհէ, վէ մէրհամէթսիղլիք վազ
իթտինիզ, սիղ, նէֆրէթամիզ մէպտէլէրինիզի՝ մէվգըյը
իճրայէ վազ իթմէլլէ, սատագա վիրմէլլէյին ալէյհինտէ
հէղէեանլէր, վէ լութֆու միւրիւվլէթ իթմէյի թայիպոճ
թահգիր իթտինիզ, հաթտա ախիւէն՝ էլիմիզէ պիր քիթապ

տախի կէշտի քի, պու քիթապը նասեվապ, շէֆիգէ վէ մէրհամէթլի գըզլարա գարչու, տէհչէթլի սուրէթտէ հիւճմ, վէ շէթմու աիթէմ իտիյօր իտի. օ շէֆգաթլու գատընլար քի, Խըրիսթիեանլըգ ալէմի մէտէնիյէթլինի ֆախրու միւպահաթը տըրլար, վէ հաթտա օն սէքիղինճի աօր պիլէ, մէրգուճէլէրէ հիւրմէթու րաղպէթ իթմիշիտի

Փագաթ սիզ, պու հատօրզ հիսապսըզ նիյմէթլէրին ետըրին թուլտուրաճագ մէրթէպէտէ գէնկինմիսինիզ, աճէպա միլեօնլարընըգմը վար. . . Նլ ումումի նիյմէթլէր քի, մահզա րուհանի կիրուհընըն վասէթայի միւլէսիրէլէրի սայէսինտէ հուսուլէ կէլմէքտէ տիր:

Աֆսուա. . . գէնկինտէ տէյիլսինիզ, սիզտէ՝ հէգէ-եանտէն պաշգա հիշ պիր շէյ պուլունմազ, սիզ սէֆիլէր իշիւն - պիր ատէմ հէր նէ տէրէճէ ֆագըր տախի օլսա, երնէ ատէմ տիր, վէ իզգէթի նէֆսի վար. իմուի օ մագուլէ սէֆիլէրէ սատագա վէրմէք, անլէրի թահգիր իթմէք իթմէք տիր. անլէրին չալըշմաղա իսթիհգաղլը վար. . . - տէրսինիզ:

Ջալիմէր, ինսաֆսըզլար, սիզ եազտըգտան սօնրա միւլէմմէլ թաամ իտէրսինիզ, ֆագաթ սիլին պու հէգէ-Թանլէրի եազտըզընըգ էսնատէ, էօթէտէ էօյլէ ինսանլէր վար քի՝ աճ վէ պի իլաճ տըրլաք. պարի միւսաատէ իտին քի, օ սէֆիլէրէ տախի միւլալէնէթ իտիլսին:

Պիզ, չալըշմագ անլէրին հուգուզը սարիհէսի օլտու. ղունը պէլքի սիզտէն տահա էյի պիլիլիզ, հալ պու քի սիզ էվվէլ էմիրտէ քէնտիլէրինէ չալըշաճագ պիր իշ կէսութէրինտէ, սօնրատան միւլալէթգա սատագայը, լուզումըզ պիր շէյ կիպի պիր եանէ պթապիլիլիլիլիզ քի, օ վագըլ օղանաղը եալընըզ պիր նանքէօրլուգ օլմուլ օլտուր, ֆագաթ չիմուի իսէ վահշիլիք վէ պէտէվիլիք Նլպհաղընա գաթան չիւպհէ իտիլէմէզ:

Մինեօն, Սէն Մարտէլ մահալէսինտէ վագըլ՝ ֆագըլ

պիւր խանէտէ թէվէլիւտ իթմիշ իտի . մերգումէնին բէ-
տէրու մատէրի , հաֆթանըն ալթը կիւնիւնի լաէնգաթի
շալըշարագ՝ մահզա հաֆթալըգ գազանճլարընըն տէօրթ-
տէ իւշ բայընը , բազար կիւնլէրի իշրէթէ սարֆ իտէրլէր
իտի :

Ձէվճու զէվճէ , հէր իրիսիտէ պէնիյի պէշէրին էօմրի
միւտէթի իշինտէ , գահթու զարուրէթ , վէ հայվանի պիր
շէվէթ հըսսիյաթընտան մատէ հիշ պիր շէյ պիլմէքսիզին
վէֆաթ իթտիլէր :

Մինեօն քէնտի հալինճէ պէօյիւտի , ֆագաթ նա՞սըլ
վէ նէ հալտէ պէօյիւտիւյի մալիւմ տէյիլ , մերգումէ օն
իքի եաշընտա օլտուղու էոնատէ , Մօնրուժտա մուգիւմ
պիր պահճէպանըն խանէսինտէ խըտմէթ.քեարլըգ իթմիշ
իտի իսէտէ , թապիյի Բարիզ կիպի մուազզամ՝ պիր պէլ-
տէնին , էթրաֆա ագս իթտիյի զէվզու սէֆահաթը ճա-
ղպէսինտէն մէճզուպէ (յափշտակեալ) օլաճագ իտի :

Մինեօն , իշթէ պու հալ իլէ Բարիզէ կէլիպ , ֆընտըգ
ճըլըգ իթմէյէ պաշլատը , եանի աշիւֆթէլիյէ գարար վէր-
տի . պէրէքեաթ վէրսինքի՝ մերգումէ թալէպէ գըզլարըն
սիլքինէ տէխալէթ իթմէմիշ իտի :

Կիւզէլ պիր պահտ , Նազէռի քէնտի գարշուսընա չը-
գարտը . Մինեօն՝ սէֆիհիք , վէ տահա տօղրուսը ֆահշի-
եաթ կիրտապը քէնարընտա սալլանմագտա իքէն , Նազէռ
էլինի ուզաթտը , վէ մերգումէյի պու մահվիյէթ կիրտա-
պընա տիւշմէքտէն խէլաս իթտի :

Հէր շէյին տօղրուսընը սէօյլէմէք քեարը ագիլ տէ-
միլտիր տէյու պիր տարպը մէսէլ վար , պիղճէ պու մէսէլ
շիւրիւմիւշ վէ մօտասը կէշմիշ պիր հէզէեան գապիլին-
տէն տիր :

Հագըգաթէն պիզ էօյլէ քիթապլար կէօրտիւք քի ,
ամէլէ սիլքինտէ պուլուռնան քիւշիւք վէ ֆագըր գըզլար

հագգընտա, աթիւղգիքը միւլահագալարը հալի իտի. մէսէլա,

«Սէվկիլի գըզլարըմ, պիր թագըմ հիւսնի ախլադտէն պահս իտէն գապա վէ սըյըզ հէրզէկիւլէր, սիզին ֆազիլէ վէ աֆիֆէ օլմանըզը նասիհաթ իտէրլէր, վազապու կիպի սէօզլէր բէք չօգ տէֆալէր թէքէրրիւր իտիւ միշ տիր, ֆագաթ պունլար սըրֆ վէհմու խէյալաթտէն իպարէթ չէյլէր օլուպ, իճրասը միւմքիւն օլամազ, վէ իշթէ իսպաթըտա պու տըր»:

«Սիզ ագչամա գատար չարըչարագ, անճա ճիւզվի պիր չէյ գազանապիլիօրսուըզ քի, եէվմիյէ թէայիւչինիլ իշիւն հէր հալտէ գազանաըզընըզըն իքի միսլինէ իհթիյա. ճընըզ օլաճաղը միւսթաղնիլի չէքքու իշթիպահ տըր»:

«Պու հալ իլէ սիզին, մատտէթէն աֆիֆէ վէ ասիմէ գալաճաղընըզ իհթիմալտէն պաիտ, վէ ատէթա միւմքիւնսիզ տիր»:

«Իֆֆէթ վէ ֆազիլէթ տէնիլէն սէօզլէր, սիզի իլիւն էվհամու խէյալաթ նէվինտէն չէյլէր տիր»:

«Իչինիզտէն հէր քիմ քի գալգարտա աֆիֆէ օլմայա արզու իտէրսէ, պիլմիշ օլսունքի միւմքիւնսիւպիւք հուտուտընա տէխալէթ իթմիշ օլուր»:

«Սիզին աֆիֆէ վէ ֆազիլէ գալմանըզը թալէպ իտէն ատէմ, միւճէրէտ պիր բէլէնկ (վագը), վէ եախօտ պու տալա պիր ըիյաքեար օլմասը լազըմ կէլիր . . . »:

Ֆիլհագըզա, պալատէ մուհարրէր սըյըզգա հէգէ. եանը միւհթէվի՝ պու քիթապը նա սէվապըն, մէգալէլի բէզիլէսի պիր չէյի միւնթիճ տէյիլ կիպի կէօրիւնիւր իսէտէ, ֆագաթ էօյլէ օլմայուպ, մահզա շու նասիհաթ. լարը վիրմէք իսթէր, եանի մատմա՛ղէլէր, իյնէնիզի վէ եիւքսիւլինիզի պիր եանէ աթընըզ, Բօլգա օյնայընըզ, Մազուրգա թէրէննիւմ իտինիզ, վէ պու հալ իլէ եալաշ եալաշ, կիրուհը աշիւֆթէկեանըն նիւչվէնիւմա օլտուգ.

լարը վարըշլարըն (արուարծան), միսկ գօգուլու գալտը՝
ըմլարը իւզէրինտէ մահվ օլունուզ . . . » :

Մա մաֆիյն տօղլույը սէօյլէմէք իչին, պու պիշարէ
ամէլէ գըղլարըն սիւլտիւքլէրի էօմիւր էսէֆէ շայան տըր,
գիրա մէրգումէլէր չալըշտըգլարընա չէսպան օլաճագ սու-
րէթտէ նայիլի իւճրէթ օլամայօրլար :

Փագաթ մատէմ քի մէրգումէլէր, պու հալի էսէֆ
իթիմալ իլէ մահվիլէթ կիրտապը քէնարընտա պուլունը-
յօրլար. իմտի անլէրի՝ քէմալի սիթայիշ վէ տիւրլի նիւվա-
ղիլէր իլէ մէգքիւր կիրտապըն իչինէ իթիվիլմէք բէվա-
մը տըր . . .

Ջիրա պու նիւվաղիլէր՝ անլէրտէն նէչէլէրինի պու
տէչէթլիւ կիրտապըն իչինէ աթմըշ օլտուգլարընը աճէ-
պա պիլիւրմիսինիլ :

Այլը չիչէքլէր իլէ մէսթուր վէ միւղէյեէն օլան մէգ-
քիւր կիրտապըն գաարը (յատաակ), միւհլիք պիր զէհր իլէ
մալամալ օլտուղունը քիմ պիլմէգ :

Ֆիւհագըգա պիլիւրմ կիւնիւմիղտէ շույու պուլան թա-
սավուրաթըն իչինտէ, ազիմ վէ շայանը հիւրմէթ պիր
չէյ վար քի, պու իսէ ինսանլարըն չալըշմաղա իսթիհգագ-
լէրի օլտուղու մէսէլէսի տիր. Լույի Պըլանըն խամէյի մէր-
տանէսի իլէ մէվգույի պահս իտիլէն պու թասավուրը ,
պիլ տալի էզճանու տիլ թէլագգը իտէր իսէքտէ , ֆա-
գաթ պիլաքիս՝ ֆիր թագըմ էճհէլ հէրզէկիւլէրին աղնի-
յայէ գալչու, պէյնէնաս նարի առաւլէթի իշալ իթմէք
նիլէթը մէզմումէսի իլէ, իթտիքլէրի մէճնունանէ հէզէեա-
նը կէօրիւպ տիլնէտիքճէ, պէհագգէն հիտէթիմիլի զապթ
խէմէզ օլուրուզ :

Պու մագուլէ հէրզէկիւլէր, սըրֆ քէնտի մէնաֆիյի
շախիլէլէրի, եանի եալընըզ բարա գազանմագ սէվտա-
սըլըլ, ֆըգարայը երպապը զընայէ գարչու խուսումէ-
թէ տալէթ, վէ անալինին՝ ճէհալէթտէն նէշաթ իթմիշ

օլան սույի ախլագընը եօխամագ , վէ թաթհիպ իթմէք կիպի պիր իհանէթէ (վատուծիւն) իրթիքեապ իթտիքէի իչիւն , պու մագուէլէրին կէրէք շախալարընտան , վէ կէրէք գալէմէ ալմըշ օլտուգլարը հէզէեանու լագլագը յաթտէն նէ գատար թէնէֆֆիւր իտիլսէ սէզա տըր :

Նասըլքի պիլիրիզ , Տընիզաու՝ քէնտի տուրէնտիլի իլէ պու մատտէյի ճիւմէտէն էվվէլ քէշֆ իթմիշ , վէ հուսուլէ կէլէճէք մէնֆաաթը նագարը տըգգաթա ալմըշի տի իսէտէ , ֆագաթ չիֆայիտէքի մէրգումըն պու թա. սավվուրը չալընմըշըտը , եանի պիր միլեօն օնլուղըն էլի պին ֆըրանգ իտէր օլտուղու մէպտէսի , պիր թագըմ խա. յընլարըն հըրսու թամալէրինի թահրիդ իթմէքլէ , Տընիզաուը թէգատտիւմ իտուպ քէնտիլէրի իսթիֆատէ իթմիշլէր իտի :

Պէրէքեաթ վէրսին քի Մինեօն , Նաղէուէ թէսատիլֆ իթտիլինտէ հէնուղ օգումագ պիլմէտիլինտէն , թապիլի մէգքիւր հէզէեանլարը օգույամամըշ իտի . մահզա Նաղէու մէրգումէյի թալիմու թէրպիլէ իթմիշիտի . վագաա մու. ալլիմ մահիր տէյիլ իտի իսէտէ , քէնտի հիւանի ախլագը , չակիրտիլին իսթիտատըյըլա իլթիհագ իտուպ , առէթա մուճիզէ նէվլինտէն օլարագ կիւզէլ պիր սէմէրէ հասըլ օլմուշ իտի :

Նաղէու , իհթիյար վալիտէսինտէն ալմըշ օլտուղու թէրպիլէնին հիւանի էսէրի , կէնճ գըզճըաղըն գուվէլի միւտրիդէսինէ , վէ նըշանլըսը հագգընտա հըսա իթտիլի ֆէտաքեարանէ մուհապէթէ մուլին օլմաղըլա , մէրգու. մէնին հիւանի ախլագընը մուհաֆաղայէ մէտար օլմուշիտի :

Շէօյլէ քի Նաղէու , մէրգումէյի թահսինու թագաթիլ իթտիլինտէ հագըլըտը . Մինեօն , ֆաղըլ վէ նամուպլ պիր զաթըն զէվճէսի օլմագըլըլա հէր վէշհ իլէ չայէսթէ պիր գըզճըաղ իտի . . .

Մինեօն , Սէնթին նէզտինէ վարաղընտա , անը՝ կէօլ

եաշարը գուրումուն, ֆագաթ սօն տէրէճէ պիր մէյուսիւ
յէթ իչինտէ պուլտու. էկէր պաշգա պիր վագըթ օլա-
լըտը, Մինեօն՝ նէ տէյէճէյինէ շաշըրըպ գալաճագտը,
զիրա իւք կիւնի՝ պիլա իթիյար՝ մէրգ ումէնին խաթրընը
գըրմըշըտը, ֆագաթ Սէնթին պուլունտուղը հալի հիւզն
իլթիմալ, մէղպուրէյէ հէր շէյի ունութաուրմուշ օլմաղըլա,
հէման օտա գաբուսընտան իչէրի կիրէր կիրմէզ տօստօզ-
րու իւզէրինէ գօշտու, վէ էօյ պէ էօզ դըզ դարընտաշը
տըր կիպի, քէմալի ըրգգաթու շէֆգաթ իլէ էլլէրինի
թութուր:

Մինեօն, Սէնթի անճագ պիր սէօզ իլէ թէսէլլի վէ
իւմիւտվար իտէպիլէճէյինի իտրագ իթմէքլէ:

— Միւսիւ Բօմէնին թարաֆընտան կէլիյօրում - տէտի:

Ֆիհագըզգա Սէնթ, պու իսմի իչիթտիյինտէ տօղ-
լուտու, վէ քէնտիսինէ խապէր կէթիւտիյինի սուալ
իտիճի քէսկին պիր պագըշըլա Մինեօնըն եիւզիւնէ պա-
գընճա, մէղպուրէ թէպէսսիւմ իտէրէք սէօզիւնէ պիտ
սէվամ,

— Է՛վէթ, միւսիւ Բօմէ վէ Տըրազօն, պիրատէրի-
նիղլէ պէրապէր տիրլէր - տէմէսի իլէ, Սէնթ,

— Ֆագաթ նէրէտէ տիրլէր - տէյու սուալ իթտի-
յինտէ, Մինեօն, Տուէլլօ մէյտանընտա պուլունտուգլա-
լընը սէօյլէմէյի թէճվիզ իթմէյուպ, պիր սանիյէ գաաար
թէրէտտիւտ իչինտէ գալտըգտան սօնրա, նիհայէթ քէլա-
մէ աղազ իտէրէք,

— Վէսվէսէ իթմէյինիզ, Տըրազօն, արսլան կիպի
գուվլէթլի տիր, վէ Բալօյըտա չօգ սէվէր, Բալօ տէտիյիմ
պիրատէրինիզ իչիւն տիր. հագըզգաթէն սէօյլէրիմքի, Տը-
րազօն պիրատէրինիզի ճանը կիպի, վէ պէլքի տաճա զի-
յատէ սէվէր . . . պուլնտան մատէ Բօմէ տաթի օրատա
տըր քի, պանա «հէր շէյ սըրասընտա տըր» տէտի իտի:

Սէնթ, պիր տէրէճէյէ գաաար միւսթէրիհ օլուպ իւ

միւտվար օլտու, վէ ճէնապը հագգա թէչէքքիւր իթտի. Բոմէնին, կիտիպ Կասթօնը պուլտուղունը անլատըքի, պու իսէ խայըլը պիր խապէր տէմէք իտի. կէնճ պիր գըզըն գալպինտէ նիւզվէ նիւմա պուլան մուհապէթին իլք էսէրի, հուտուտսըզ վէ նիհայէթսիզ պիր թէհայիւրի մուհիպ օլուր:

Իհթիմալքի Սէնթ՝ հէնուզ Բոմէյի սէվմէյօրըտը, վէ եախօտ մէրգումըն հագգընտա գալպինտէ մուհապէթ վար իտի իսէտէ, օ տախի բէք ճիւզվի պիր շէյ իտի, հաթ. տա քէնտիտէ պիլմէյօր իտի, զիրա եալընըզ պաշնա օլարագ՝ Բոմէնին օտասընա գատար կիթմէյէ ճէսարէթ իթմիշ իտի. մա մաֆիյհ Սէնթ՝ Բոմէնին թաւրու հարա. քեաթը մէրտանէսինէ միւթէհայըր օլուպ, մէրգումըն հագգընտա ազիմ պիր հիւնի թէվէճճիւհ հըսս իտէր, վէ անը հէր շէյին իճրասընա միւզթէտիր զաննըյըլ, պու տէլիգանընըն թահտը հիմայէսինտէ օլտուղու հալտէ, Կասթօնըն՝ պիր տէրէճէյէ գատար նէճաթ (փրկութիւն) պուլաճաղընա գանաաթ կէթիւրիյօր իտի. պու հալ իէ մէրգումէ Մինեօնա խիթապէն:

— Տըրակօն տէտիյինիզ քիմ օլույօր — տէյու սուալ իթտի:

Մինեօն. — (Գալի պիր սէտայըլա) զէվճիմ տիր . . . վագաա հէնուզ իզտիվաճ իթմէմիշիզ . . . ֆագաթ պէլէ. տիյէճէ օլան հէր պիր մուամէլաթը ըէսմիյէ իճրա օլմուշ պիթմիշ տիր . . . ա՛հ մատմազէլ, Տըրակօնըն՝ պիրատէ. ըինիզին ըէֆագաթընտա պուլունմասը ազիմ պիր պահ. տըեարլըզ տըր, զիրա մէրգում օրտուտա ասկէրլէք իթ. միշ, վէ հալինճէ եիւքսէք պիր ըութպէյէ տախի նայիլ օլմուշ տըր. քէնտինին չօգ տէֆա « Բալօեա քէօթիւլիւք իթմէք իսթէյէնի իւշ տէօրթ ըարչա իտէրիմ » տէտիյինի իշիթմիշիմ. . . քէզալիք միւսիւ Բոմէ, քի պու տախի կիտ պիր զաթ տըր, հաթտա մէրգում՝ ճէզայիրտէ պիզիմ

Տրրակօնըն երևզ պաշըսըյըմըշ, վէհասըլ պիրատէրինիզ
պու կիպի շէճի վէ մէրտ ատէմէրին ըէֆագաթընտա օլ-
տուգճա, արթըգ գօրգուլաճագ հիշ պիր շէյ գալմազ . . .

Սէնթ. - Թէշէք քիւր իտէրիմ, ահ էկէր պանա իթ-
տիլինիզ էյլէյի պիւմիշ օլայըտընըզ . . .

Մինեօն. - Ահ հիշ պիր շէյ, պիւսպիւթիւն հիշ . . .
գաթէն արդու իթտիլիմ շէյլէրի եարմազա միւգթէտիր
օլամայօրում քի . . . էլան պանա աֆվ իթմէմիշ օլտու-
ղունուզը կէօրիւյօրում, ֆագաթ պիլիրսինիզ ա, սէրի սէ-
պէպի պէն իտիւմ . . . էվէթ տիւնքի կիւն մատամ Սօրէ-
լին խանէսինտէ, սիզին Թէաթրօյա կիթտիլինիզի պէն
սէյլէտիւմ իտի . . . պու մատտէյի իսթիյարի օլարագ
փղէ իսթար իտիյօրում, զիրա գալպիմին իւղէրինտէ պիր
պարը կիրան պուլունմատընա ըաղը օլամատըղըմ կիպի,
պիրինն տախի հագգըմտա քինու զարաղ սագլատըղընը
ասլա իսթէմէմ . . . ահ էյլէ մէճնունանէ պիր թէտ-
պիրսիլիք իթտիլիմ իչիւն, նէ գատար կէօզ եաշը տէօք-
տիլիմի պիւմիշ օլայըտընըզ . . . ֆագաթ պէն պիզգաթ
կիտիպ օ մատմաղէլլէրէ իշի հէքեայէ իտէճէյիմ . . .
չիւնքի պիրատէրինիզի կէօրտիւմ, վէ չիմտի էյի պիլի-
րիմ քի . . .

Մինեօն, սէօզիւնի գաթ իտէրէք Սէնթին իքի էլլէ-
րինն օլալամայա պաշլատը, վէ թէքրար քէլամէ ազազ ի-
տէրէք,

— Բէճա իտէրիմ երևզիւմէ պագտա սէյլէ. նափսըլ
սըֆաթըմ սիզէ խօշ կէօրինիյօրմը, չիւնքի պէն սիզի մէ-
լէք կիպի կիւզէլ վէ նազիք պուլույօրում, վէ հագգընըզ-
տա ֆէվգէլատէ պիր մուհապէթ հըսս իտիյօրում . . .

Սէնթ, մահզունանէ պիր հալ իլէ թէպէստիւմ իթմէ-
յէ պաշլատը, վէ Մինեօն սէօզիւնէ տէվամ պիրլէ :

— Աճէպա պու սուալիմ սիզի կիւճէնտիրիյօրմու . . .
սէյլէլին ըէճա իտէրիմ, տիւնքի վագաատէն տօլայը

հագագըմտա քին սագլամը՝ շմբսընըզ . . .

Մինեօնըն հալավէթլի սէտասը , վէ սըփաթընըն մէ-
լահաթու լէթափէթի , քէնտի ատի հարաքեաթընա , վէ
լափազանըղընա թարիֆի միւմքինսիզ խօշ պիր լէֆնագ
վիրմէքտէ իտի :

Սէնթ . - Հա՛յըր հա՛յըր , պէնիմ հագագընըզտա ալա
քինու ղարազըմ եօգ , սիզ բէք խայըրխահ պիր ղաթ օյ-
մանըզլա , գալպիմի գըրմայա միւզթէտիր օլամագսընըզ :

Մինեօն . - Ա՛հ պու տէտիլինիզ բէք տօղրու տըր . . .
հագագընըզ վար՝ հէմ չօգ հագագընըզ վար . . . սիզին գալ-
պինիզի գըրմագ պէնիմ խաթըրըմտան պիլէ կէշմէյօր իտի . . .
ա՛հ կիւճէնէրէք տըշարը չըգտըզընըզը կէօրտիւլիմտէ ,
օ վագըթ հէման պու մէլուն տիլիմի քէօքիւնտէն քէմէք
իսթիյօր իտիմ , օ գատար նատիմ օլտում . . . օ գատար
էսէֆ իթտիմ քի . . . ֆագաթ տօղրուսունը սէյլէյլիմի . . .
պէն սիզին եէրինիզտէ օլայըտըմ , պէյլէ հիշ պիր շէյ ի-
չիւն կիւճէնիպտէ ալըպ եիւրիւլի վիրմէք իտիմ . . . լաքին
շուքայըտա իլթիրաֆ իտէրիմ քի , սիզ պիզիմ կիպի տէյլի-
սինիզ , սիզտէ պաշգա պիր հալ վար . . . պագսանըզ ա
պիր սաաթտան պէրի տիր քի սիզի իլէ կէօրիւլիյօրըմտա
հէնուզ սէօզլէրիմտէ , սուրէթը լաիւպալի իլէ միւֆրէտ իս-
թիմալ իթմէյէ պիր տիւրլի ճէսարէթ իտէմէյօրում :

Սէնթ , աթէշլէր իչինտէ եանմագտա օլան անլընը է-
լինէ տայաթմըշ օլուպ , քէմալի սիւքիւնէթ իլէ Մինեօնը
տիլնէյօր իտի :

Մինեօն , միւթէէսսիրանէ պիր նիկեահ իլէ Սէնթին
իւզէրինէ պագտը , վէ պիր տագըզա գատար սիւքիւլ
իթտի :

Պատէհու Մինեօն , քէնտի քէնտիսինի պըրաղարագ
Սէնթին տիզլէրի իւզէրինէ տիւչի վէրտի . իքի կէնճ գըզ-
լարըն իրէք կիպի եուճագ վէ սարը քեաքիւլէրի պիրի
պիրլէրինէ գարըշարլար , Մինեօն , սօն տէրէճէ պիր թէ :

էսիւր վէ զայն թեւալ պիտի սէտայը լա թէքրար քէլամէ աղաղ իտէրէք :

— Սիգի իչիւն վազըթ նէ գատար ուզայօր տէյի՛լմի... գալլինիզին պիհուգուրուզընը ալաթմայա կէլմէզ . . . էլպէթ գարընաաշընըզը տիւշիւնիօրսունըզ . . . եա՛ ըապ-պիմ՝ եա ըապպիմ . . . ա՛հ պէն սիգի թէսէլլի իթմէք իսթէր իտիմ . . . ֆագաթ շիւպհէմ եօգ քի չօգ կէշմէ-տէն փէլէճէք տիր . . . չիւնքի ճըրակօն անընլա պէրա-պէր տիր . . .

Սէնթ. — Թէշէքքիւր իտէրիմ՝ չօգ խայըրխահսընըզ քի պէնի եալընըզ պըրագմնմագ իչիւն պուրայա կէլմէք զաֆմէթինի իթթիյար իթտինիզ . . . ա՛հ էկէր սիգ ծլմա-սայըտընըզ, Խիւտա ալիմ ըզլթըրապըմտան էօլէճէք իտիմ :

Մինեօն. — Ճէնապը հագգըն մէրհամէթլի օլտուղու-նը պիլմէյօրմուսընըզ՝ հիչ շիւպհէմ եօգ քի, սիգին տուա վէ նիյազլարընըզ գապուլ պույուրուպ՝ մէրհամէթ իտէ-ճէք տիր . . . իմտի պիրատէրինիզին սէրիան ալտէթի ի-չիւն պիլիքտէ տուա իտէլիմ :

Սէնթ, տէրունի տիլտէն միւթէէսսիր օլուպ, վէ պիր հալլի միննէթտարի իլէ գօլլարընը աշընճա, Մինեօն, քէ-մալլի սըտգու մուհապէթլէ մէրգուլմէյի բուս իթտի :

Պիր տագըգա սօնրա իքի կէնճ գըղլար, եանպէեան տիզ իւթիւ կէլէրէք, Կնսթօնըն էօմրիւնի պախշ իթմէսի իչիւն, Ճէնապը վաճիպ էլ վուճուտ հագըրէթլէրինէ նիյազ իթմէյէ պաշլատըլար . . .

Պու էսնատէ Նազէու, Սէն Շօմօն թէրէճիյի իւզէրին-տէ, գըլըճլարը պիրի պիրլէրի իլէ էօլլմէքտէ իտի, Կնսթ-թօն իլէ Մարգի տալիս բուպալարընը չըգարըպ, միւտա-րէպէյէ հաղըրլանը յօրլար իտի :

ՖՈՒՐԹՈՒՆՍ

Կէնճ Մարգի Կասթօն տը Մայրբըրէ թէբէյէ վասըլ օլունճա, պիր սուրէթը նաղիքեանէսէ, իբի շահիտէր ին պէրապէր Կասթօնը սէլամլատը:

Պուրատա էվսաֆընը իթտիյիմիզ իբի շախս վար քի պունլարըն իբիսիտէ պիր իսմ իլէ, Եանի Կասթօն թէսմիյէ օլունմագտա տըրլար. իմտի շաշըրմամագ իչիւն պիրնի Մարգի, վէ տիկէրինի տախի, Եանի Սէնթին պիրատէրինի, Եալընըզ Կասթօն թէսմիյէ իտէճէյիզ:

Կասթօն, պիր սուրէթը պարիտանէ իլէ սէրֆիրու (Խոնարհութեամբ) իտէրէք, Մարգինին սէլամընա ճէվապ վէրմիշ օլտու:

Տիւշէսնէլ՝ պիր կէօրիւշտէ գայնընը, Եանի Կասթօնը թանըտը, ֆագաթ ասլա թէլաշ վէ Եախօտ էնտիշէ կէս. թէրմէտի. ֆիլհագըզա Տիւշէսնէլ, ումուրը սիյասիյէտէ ազ չօգ իսթիտատը օլմաղըլա, հէր պիր վագաայէ սօուգ գանըլա պագմայը քէնտույէ ատէթ իտինմիշ իտի:

Տօգթօր ժօղէբէնէ կէլինճէ, մէրգումըն ուզունճա սիյմասը սարարմըշ, վէ պիւսպիւթիւն քիւլ ընկիլ քէսպ իթմիշ իտի, ըուզիկեար էլինտէքի շէմսիյէսինի շիտէթէ սարսմագտա, վէ մէրգում սըգ սըգ կէօղլիյինի պուր. նունա թագարագ, պիր նէվի սընըր թահրիքեաթըլըլա գօլթուլընըն ալթընտաքի իբի գըլըճլարը սըգմագտայըլըլա:

Ժօղէբէնին սիյմասընտա պիր էսէրի խէլէճան կէօրիւ լիւյօրըտը. Մարգի էլինի ուզատարագ Բօմէյէ խիթապէն:

Միւսիւ Գարիթէն, սիղէ պուրատա թէսատիֆ իթ. տիյիմ իչիւն բէք մէմնուն օլտում - տէտի:

Բոմէ, Մարգինին քէնտիսինէ ուզաթտըղը էլինէ, ան-
ճա էլտիվէնինին ուճըլըլա տօգուընը վէրտի:

Մարգիյի կէօրտիւյիւնտէ՝ Բոմէնին գաշլարը չաթըլ-
վըլ, վէ Սէնթին պիրատէրի իւզէրինէ աճըգըլը պիր նի-
կեա՛հ աթֆ իթմիշ իտի:

Բոմէ, Մարգինին նա՛սըլ սաէմ՝ օլտուղուընը թանըյօր
իտի, զիրա մէրգումը Աֆրիգատա կէօրմիւշ օլմաղըլա,
Տուէլլօ խուսուսընտա օլան մէհարէթու ճէսարէթինի բէք
ալէա պիլիր իտի, հաթտա Մարգինին իթմիշ օլտուղու
Տուէլլօլարը տախի րայէլ այն կէօրմիշ իտի:

Նազէն իսէ, գըլըճլարը գօլթուղունտա օլտուղու հալ-
տէ տիք տօղրու Կասթօնըն եանընտա տուըմուշ իտի քի,
պու վաղիյէթլէ թաս թամամ՝ տօգթօրըն գարշուսընտա
պուլունույօր իտի:

Մարգի, եէնի էլտիվէնիէր իլէ սէթը իթտիյի նազիք
բարմագլարընը, ըսըթմագ իչիւն իւֆլէյէրէք սէօղիւնէ
տէվամ իտուպ,

— Էֆէնտիլէր, հագըգաթէն բէք ֆէնա պիր հէվա
էսէյօր քի, պիզի պուրատա թէճէմմիւ իթտիրէն մատտէ
իլին...

Բոմէ. — (Մէրգումըն սէօղիւնի քէսէրէք) պէնիմ զան-
նըմճա պու իշ, վագթը ախէրէ թէէխիսի իտիլմէլի տիր
տէտի:

Տիւշէսնէլ իլէ Նազէն սիւքիւթ իթտիլէր:

Մարգի, Կասթօնըն նիկեահընա հէտէֆ օլմագտան
գօրգույօր կիպի արգասընը չէվիրտի, վէ խաֆիֆ պիր սէ-
տայըլա,

— Պէնտէնիզ պու խուսուստա պիր էֆքեար պէյան
իտէմէմ... պէն հագըրըմ... վէ տիկէր պիր վագըթ
թային օլունմասընը գապուլ իթմէմ, անճագ պիր ազ կէճ
գալըղըմ իչիւն, աֆվընըզը թէմէննի իտէճէք գատար

պիր վագրթ թալէպ խտերիւմ . . . զիրա էֆէնտիլէր, սիլի պէքլէթ միշ օլտուղումը պիլիրիւմ:

Նագէռ. - (Սէրտ պիր սէսայըլա) թամամ պիր սա. աթ . . . էվվէլա պու հալ . . .

Կասթօն, պիր հարաքիւթը պարիտէ իլէ Նագէռն սէօզիւնի գաթ իթտի:

Մէրգում, պիր սաաթտան պէրի խաի.քի, Սէնթիկ իւ գէրինէ տիւչիւնմէյի զիննիտէն տէֆ իթմիշ իտի, վէ Տը-րակօնըն թավան իչիսինտէ տիւչար օլտուղու օ մէյուսանէ մահզունիյէթին երլինէ, շիմտի պիր հալի սիւքիւնէթ.քէսպ իթմիշ իտի. մէրգում, սէպաթըլ պիր սէսայըլա քէլամէ աղաղ իտուպ,

— Զանն իտերսէմ իչիմիղէ մանի օլաճագ հիւ պիր շէյ եօգ տըր . . . իմտի պաշլայապիլիլիլ - տէյինմէ, Նա. գէռ, քէմալի խօշնուտիյէթլէ քէնտու քէնտույէ:

— Պէն պունա էյի պիր պաշլանկըճ տէրիւմ, եա իքի այ գատար սիլահ թալիմի տէրսի ալմըշ օլայըտը, աճէպ նէ տէհշէթլիւ շէյ օլաճագտը - տէտի:

Մարգի. - Էմրինիղէ միւնթագըրըմ միւսիւ:

Բօմէնին էնտիշէսի կիթտիքճէ թէզաեիւտ պուլմուշ օլմաղըլա եիւրէյի էզիլիլօր իտի. մէրգում պէյանը իթի. զար իթմէք իսթէյուպ,

— Ֆագաթ ասէթ տիր քի . . .

Կասթօն, սէրտ վէ թայիպ իտիճի պիր նիկեահ իլէ Բօմէնին եիւզիւնէ պագարագ մէրգումա խիթապէն,

— Միւսիւ, պէն սիղէ էֆքեարըմը պէյան իթտիւմ վէ սիղ տախի պանա պիր վատ իթտինիղ իտի:

Բօմէ սիւքիւթ իտուպ պաշընը աստը:

Նագէռ. - Հայտէ, արշ իլէրի . . . պէն կիւզէլ պիր մէվգը պուլմուշում . . .

Յիւշէսնէլ. - (Քէնտու քէնտույէ) գայնըմտա պէյլէ պիր արգատաշը հանկը շէյթանըն տէլիլինտէն պուլմուշ:

Ժողերէն. - (Եավաշ սէտայըլա Տիւշէսնէլին գուլա-
ղընտան) պանա պագ \ Տուէլլոյա չըգան պու տէլիգանըլը,
նէ միւսիւ տը վարան , վէ նէտէ միւսիւ տը Պօլն
տըր - տէտի :

Նազէռ, չալըլըղը կէշմէքլէ ճիւմէնին էօնիւնտէն եիւ-
րիւյօրըտը :

Տիկէրլէրի իսէ մէրգումըն արգասընտան եիւրիւմէք-
տէ իտիլէր :

Կասթօնըն պօյը՝ խասմինտէն ուղունճա օլուպ , հա-
լինտէ տախի պիր տաարը մէրտանէկի վէօրիւլիյօր իտի :

Մարգի, իչի քիւրք գապը մանթօսընը գօլունա ալ-
մըշ , վէ սըգը սըգըլա իլիկէմիշ օլտուղը րէտինկօթընըն
ալթընտան , թայիֆէյի նիսվանէ մախսուս օլան սաաորըս
նըն (կուրթք) լէթաֆէթի , վէ թէնասիւպը էնտամը ըզհար
օլույօր իտի :

Նազէռ, հէմ եիւրիւր՝ վէ հէմտէ կէօղիւնիւն ուճը-
մըլա արգասընա պագարագ պուրնուըն ալթընտան ,

Ս.հ նէ՞ օլուր ըտը . . . էկէր անըն եէրինտէ պէն օ-
լպըտըմ . . . - տէմէքտէ իտի . Բօմէ իտէ պիլ աքիս սօն
տէրէճէ , միւքէտտէր կէօրիւնիյօր իտի :

Նիհայէթ իւլ էմր , Նազէռին պուլտուըլու մահալէ վաս
սըլ օլտուլար :

Մահալի մէգ.քիւր , լձէրէնին եամաճըղընտա ազ տէ-
րինճէ , տիւզ վէ իմզուն պիր գօլուգ իտի . պիր թարաֆ-
տան թօրագտան իմալ իտիլմիշ կիպի պիր նէվի տիվար
պուլունույօր իտի քի , վագթըլըլա պու թէրէճիքտէ՝ մաճ
տէնճիլէր իշլէմիշ օլտուղը անլաշըլըյօր ըտը . տիկէր եանճ
տա գուրումուշ օթլար , վէ չալը չըրբըլար իլէ մէսթուր
պիր եօգուշ պուլունմագտա իտի :

Ձաթէն՝ պուրատա հիշ պիր քիմնէտէն կէօրիւնմէյէ-
ճէրլէրինէ էմին իտիլէր , անճագ թէսաաիւֆ , մէլագըլա
տէմիլէրի պուրայա սէվք իթմէլի իտի քի , պիրինտէն կէօ-

ընկնմէք գորգուսը մէլհուզ օլայըտը :

Հալպուքի օ սապահ , քէմալի շիտէթլէ հիւքմիւնի
իճրա իթմէքտէ օլան ֆըրթընա , մահալի մէզքիւրէ քիմէ
կէլմէյէճէյինի թէէմին իտիյօր իտի :

Մէզքիւր գօվուգ՝ գըրգ այագ ուզունլուղընտա , վէ
պէշ ալթը այագ էնինտէ օլուպ , եօգուշըն էնկին ճիհէ
թինտէն , վէ թա ուզագտան՝ Բարիզ խանէլէրինին երւք
սէք օճագլարընտան չըգան սիյահ վէ պէյազ տիւմանլար
կէօրիւնիւյօր իտի :

Կասթօն , էսվապընը չըգարըպ տիւրէրէք պիր թաշըն
իւզէրինէ վաղ իթտի :

Մարգի տախի , ըէտինկօթընը սըրթընտան սըյըրպ
ուզագտան ժօզէրէնէ ֆըրլատը վէրտի :

Մարգի , ըէտինկօթընըն ալթընտան էնլիճէ վէ գօլա
սըզ պիր կէօմլէք կիյմիշ օլուպ , վիճուտի ազալէրինին չէքի
կէօրիւնմէյօր իտի :

Սիւվարի ալայլարընըն՝ կէնճ զապիթլէրի , պէլքի
տիւշմէն կիւլլէլէրինտէն տահա մուկիւրը օլան , վէ գօրտէ
տէնիլէն տէմիրտէն մամուլ պիր նէվի մէնկէնէ իլէ պէլ
լէրինի վէ կէօյիւսլէրինի սըգտըգլարը կիպի , Մարգի տա
խի ալթը մէզքիւրէ իլէ պէլինի սըգմըշըտը , վազաա
մէրգում՝ պիր սուարի միրալայը կիպի ինճէ վէ զաիֆ
տէյիլ իսէտէ , եինէ միյանը՝ նազիք վէ ինճէճիք իտի :

Պունտան գաթինազար , Մարգինին մալիք օլտուղը
պու խասիյէթ , սիյմասընըն լէթաֆէթ պախշ թէրու թա
զէլիլինէ , վէ թէնասիւպը էնտամընա թէհայեիւր իտիլէ
ճէք տէրէճէտէ եագըշըյօր իտի :

Կասթօն տախի , էրքէքլիյէ մախսուս օլան հիւննի մէ
լահաթ իլէ պիր հալի մէրտանէկի քէսպ իթմիշ իտի :

Մէրգումըն վիճուտի՝ սէրպիւլէնտանէ պիր թավը իլէ
տօղրուլմուշ , զարիպ պիր գըզարթըյըլա եանագլարը գը
զարմըշ , վէ բարլագ պագըշը իսէ պիւրէրվալըգ , վէ պիր

հալի սիւքիւնէթ քէսպ իթմիշ իտի:

Պիւաքիս Մարգի, տէրունինտէն հըսս իթտիյի, վէ մու-
գավէմէթի միւմքիւնսիզ օլան խէլէճանընը, սուրէթը զա-
հիւրէտէ իպրազ իտէկէլտիյի ֆութուրսուզլըգ, վէ պիր հալի
նէլէմէնտի ալթընտա կիզլէմէք իւթէյօր կիպի զանն օլու-
նույօր իտի:

Մարգի, Կասթօնըն եիւզիւնէ պագմագտան տայիմա
իթիրազ իթմէքտէ իտի, վէ պու խուսուստա օ գատար
պէզլը զայրէթ իտիյօր իտիքի, պու հալ կիթտիքճէ կէօ-
ղէ չարբաճագ տէրէճէտէ նիւմայան օլուպ, նիհայէթ Բօ-
մէնին նազարը տըգգաթընը ճէլպ իթմիշ իտի:

Փագաթ Բօմէ, գալպինին հէյէճանընտան մէճզուպ
օլմալըլա, պու կիպի հիշ նէվինտէն պիր շէյէ էհէմիյէթ
վէրմէյէճէյի պէտիհի իտի:

Դըլըճլար գընլարընտան չէքիլտիլէր, վէ թապանճա-
լարըն գութուսը տախի աչըլտը, օ անտէ Տիւշէսնէլ քէ-
լամէ աղազ իտէրէք,

— Մատէմ քի միւսիւ Մարգի տը Մայլըբըէ, միւսիւ
տը նէյտէն հագարաթ կէօրմիւշ տիր. իմտի սիւահ ինթի-
սապը պիզէ այլտ օլաճաղը տէրքեար տըր:

Մարգի. — (Թաճիլ իլէ) պէն պու հագգըմտան քէֆֆը
նէտ իտէրիմ:

Բօմէ վէ Տըրահօն, թէաճիւպ իլէ պիրի պիրլէրինին
եիւզլէրինէ պագտըլար, վէ Մարգի գըզարարագ սէօ-
զիւնէ տէվլամ պիրլէ,

— Սիւահ ինթիսապը մէսէլէսինի խասմիմէ թէրք իթ-
տիմ — տէտի:

Նազէու. — Էօյլէ իսէ գըլըճ, արշ իլէրի . . . հիշ օլ-
մաղսա գըլըճ՝ թապանճա կիպի սէս չըգարըպտա, պիր
թագըմ սէրսէրի պօշ պօղաղլարը պուրայա տավէթ
իթմէզ:

Մարգի. — Բէք ալէա, գըլըճ օլսուն:

Կիւնէշ, ուփուգըն իբի ճիհէթինէ գատար ուղամբ
օլան իբի պէօյիւք պուլութլար իշինտէն զիյալէր սաշմադ.
տա իքէն, լույի անիւման տախի, սափ պիր բէնկը քէպու.
տի քէսպ իթմիշ իտի:

Բուզիկեարտէն թէագըպ իտիլէն եաղմուր տափա.
ճըգլարը, հէնուզ էօթէ պէրի տիւշիւյօլլար իտի:

Բուզիկեար իտէ, ֆէվգէլատէ պիր շիտէթլէ էսիպ սա.
վուրմագտա իտի:

Մարգի իլէ Կասթօն, եէքտիկէրի գարշուսընա կէէ.
րէք հէման վուրուշմայա հազըրլանտըլար:

Նազէո. - (Եավաշ սէտայըլա) Բա'լօ էվլատըմ, տըգ.
դաթ իթ, ալտըղըն տէրսի ունութմայասըն, վիճուտինին
աղըրըղընը սօլ պաճաղընա թահմիլ էթ . . . սաղ այա.
ղընը սէրպէսթ պըրագ . . .

Կասթօն. - Հէմիլրէմի ունութմա . . .

Գըլըճլար՝ պիրի պիրլէրինէ չաթըշմայա պաշլատըլար:

Բօմէնին նէֆէսի թութուլույօր իտի:

Նազէո, քէմալի թէհայեիւր վէ մէրագ իլէ գըլըն.
լարըն իբի ուճլարընը թէտգըգ իտիյօր իտի:

Ժօղէրէն, աղըճըգ արգատա տուրմուշ օլտուղու հալ.
տէ սօուդտան թիտրէմէքտէ իտի. մէրգոււմ՝ Տուէլլօ իտու.
տուսընտա պի ֆիթուր իսէտէ, գալլի տիկէր պիր նէվի
տէհշէթ իլէ մուհաթ իտի:

Տիւշէսնէլ Բօմէնին գարշուսընտա տուրմուշ իտի. Բօ.
մէ-կիպի մէրգոււմ տախի, Նազէոլին կէթիլրտիյի գըլըն.
լարըն պիրինի էլինտէ թութմուշ իտի:

Տուէլլօնըն իշարէթի վէրիլըր վէրիլմէղ, Կասթօն գըլ.
լըճընը տօս տօղրու իլէրի ուղաթտը, Մարգի, մէհարէթը
ֆէվգէլատէ իլէ անը գայտըրտը, վէ գըլըճ Կասթօնըն է.
լինտէն ուշարագ իւշ տալմ էօթէտէ եէրէ տիւշի վէրտի:
Մարգի, քէնտի գըլըճընըն ուճուսըն աշաղըյա ին.
տիրտի. մէրգոււմըն պէնզի սարարմըշ, վէ տուտաղլարը
թիտրէյօր իտի:

Մարգի. - (Ես վաշ սէտայը լա) աշիքեար շէյ տիր քի պիւմէյօր . . . բէք միւպթէտի իմիշ. պէն իսէ գաւղա իթմէք իչիւն ճանըմը վէրիւրիմ . . . մատէմ քի հէնուզ վագթիւմիլ վար, եա սիւահլարը տէյիշտիրէլիմ, վէ եախօտ Տուէլլօյա խիթամ վէրէլիմ:

Մէրգումըն կէօզլէրի՝ եէրէ մըխլանմըշ կիպի, եօգարը գալարըրամազ օլմուշ իտի:

Բօմէ. - (Իլէրի կէլէրէք) զանն իտէրսէմ, միւսիւ Մարգի՝ Տուէլլօյա խիթամ վէրմէք նիյէթինտէ կիպի կէօրիւնիյօրլար:

Մարգի. - (Ղայէթ բէստէն) էվէթ:

Կասթօն. - (Պարիտ վէ սէպաթլը պիր սէտայը լա) հայըր հայըր օլմազ,

վէ մէրգում գըլըճը եէրտէն ալարագ, սուրէթը տիւլրանէտէ (քաջարար) թէքրար խասմինին գարշուսընա կէչիպ տուրտը:

Մարգի. - (Կիթտիքճէ պէնզի սօլարագ) մուհագգար օլան պէնիմ, պէնի նիչիւն թահգիր իթտիյինիզի պիւմէմ. . . ֆագաթ պու խուսուստա ըզհարը նէտամէթ, վէ եախօտ սիզտէն աֆվ թալէսլ իթմէք իտտաասընտա տախի տէյիլիմ:

Նազէն. - (Խահիշ իլէ) պուհա տէյէճէք եօգ, պու մատտէ բէտտ օլունմազ:

Բօմէ. - (Կասթօնա խիթապէն) միւսիւ, պու Տուէլլօնըն հէր պիր ահվալի բէք հարիք իւլատէ տիր . . . էվէթ պու ագըլտան տըշարը պիր շէյ տիր . . . վէ պէն շահիտ պուլընտուղում հասէպի իլէ, շու հալտէ Տուէլլօյա տէվամ իտիլէմէյէճէյինի, թարաֆէյնէ իխթար իթմէյի քէնտիմէ վազիֆէ ատտ իտէրիմ:

Պու էսնատէ Կասթօն պիր մըգտար, միւթէմատի կէօլէրինի եէրէ տիքմիշ օլան խասմինին եիւզիւնէ պագտըգ-

տան սօնրա, ասլա հիտէթ իպրազ իթմէբսիզին իտարէթի քէլամ իտէրէք,

— Տուէլլօ իթտիյիմին սէպէպինի պէյան իտէմէմ, եալընըզ շու գատարընը տէրիմ քի, պու կիւն, եարըն, պիր կիւն, պիր հաֆթատան, պիր այտան, վէլհասըլ հէր զէման պու առէմին եօլուընը պէքլէյիպ, քէնտիսինի թահ գիր իտէճէյիմ . . . պէն անը էօլտիւրմէյի քէնտիմէ վա, զիֆէ տատ իթմիչիմ, վէ էկէր քէնտիսի Մայլըբըէ նամընը բահէթի պալ իլէ թաշըմագ իսթէրսէ, հէր հալտէ ա նըն պէնի էօլտիւրմէսի լազըմ կէլիր - տէտի:

Մարգի՝ ասլա կէօզլէրինի գալտըրմատը, լաքին անը աթէշ կիպի գըզարտը, սկյահ գաշլարը չաթըլտըլար, վէ եալաշ պիր սէտայըլա:

— Պէն նէ եաբապիլիր իտի իսէմ եաբտըմ - տէտի վէ պիր տագըզա գատար պիլա հարաքէթ գալտըգ տան սօնրա, թէքրար գարշուսընա կէշմիշ օլան կասթօնա մուգապէլէ իտէրէք, աղըր աղըր պիր հալի թէտաֆիտէ պուլունտը:

Թէքրարէն իքի գըլըճլար եէքտիկէրէ չաթըշտըլար, վէ պու միւսատէմէտէն զուհր օլան չէլիլին քէսկին սէտա սընտան, Մարգինին կէօզլէրի իշինտէն շիմէք շուլէսի կի պի պիր շէյ կէշտի:

Կասթօն, թէքրար պիլա բէրվա քէնտույի մուհաֆազա իթմէքլէ պէրապէր իլէրույէ տօղրու հիւճմէ պաշլատը:

Մարգի, կասթօնըն վուրմագ իսթէտիյի տարպէլէրի գըլըճըյըլա տէֆու թէպէիտ իթմէքլէ իքթիֆա իտուպ քէնտիսի ասլա վուրմագ իսթէմէյօր իտի. Կասթօնըն կէօզլէրի հիտէթու շիտէթլէ բարլամագտա օլտուլու հալտէ տարպէսինի թէքրարլատը:

Կասթօն, օլանճա գուվվէթի իլէ գըլըճընըն դապէսինի սըգըյօր իտի, մէրգումըն անլընտան չէշմէլէր կիպի թէր ագմագտա, վէ կէօյսիւ տալի սօլումագտայըլա:

Մարգի, տայիմա հալի թէտափիտէ պուլունըյօր իտի
խէտէ, եավաշ եավաշ կիւզէլ սիյմասը իւզէրինտէ պիր
թէպէտտիւլաթ վազը օլույօր իտի . . .

Մէրգուլին կէօզլէրի բարլամագտա, վէ տուտագլարը
իւզէրինտէ պիր թէհտիտաթը վահչիյանէ թէպէսսիւմի
կէօրինմէքտէ իտի :

Էզճիւմլէ մէրգուլ, տայիմա գըլըճըյըլա տարպէլէ-
րի տէֆ իտուպքէնտիսի ասլա վուրմայօր իտի :

Կասթօնըն գըլըճը , իքինճի տէֆա օլարագ եօրղուն
բարլագլարը արասընտան ուշըվէրմէքլէ էլի պօշ գալտը :

Բօմէ, Մարգինին Կասթօնը վուրմագ իսթէմէտիլինի,
վէ հաթտա քէնտիսինի զապթ իթմէք իչիւն, թէքմիլ
գուվլէթինի ճէմ իթմէյէ չալըշտըղընը ֆէրգ իթմիշ իտի :

Ֆիլհագըրգա մէրգուլ, Կասթօնը վուրմազա ֆըրսաթ
պուլմուշ իքէն վուրմամըշ օլտուղու կիպի , պու տէֆա տա-
խի ասլա իլիշիք իթմէյուպ, հաթտա եէրէ տօղրու էյմիշ
օլտուղու գըլըճընըն ուճունը տախի թօրաղըն իչինէ սաք-
լայը վէրտի :

Կասթօն, էլէէրի իլէ եիւզիւնի էօրթտիւ վէ աճըզը
պիր ֆէրեատ սալըվէրտի , վէ նէֆէսի քէսիլէրէք իշիտի-
լի իշիտիլմէզ պիր սէտայըլա աթի իւզղիքը սէօզլէրի սէօյ-
լէտի :

— Մալլըբրէ, Մալլըբրէ, եա՛ բէտէրը ազիղիմ, նա-
մու շանընը կիլլէտիլինէ բէք տգըլլըքդ իթմիշին , զիրա
իլթէ պէն անը հըֆգու հիմայէ իտէմէյօրուլմ . . .

Պասէհու թարիֆի զայրի գապիլ պիր հալի մէյուսի
իլէ պիր սըչալըշլա գըլըճը էլինէ ալտը , վէ գօշարագ
կէլիպ թէքրար Մարգինին գարշըսընա կէշտի :

Բօմէ. - (Հէյէճանլը պիր սէտայըլա Կասթօնա խի-
թապէն) միւսիւ միւսիւ , կէօրմէյօրմուսընըզ քի սիզի էսիր-
կէյօլլար , աճըյօրլար . . . էօլտիւրմէք իսթէմէյօրլար -
տէտի :

Րօմէ, պու աճը սէօղլէր իլէ Կասթօնը մուհագգադ պիր էօլիմտէն խէլաս իթմէք իւմիւտինտէ իտի:

Կասթօն իսէ՝ հիտէթ իտէճէք եէրտէ, նակէհան պիր հալի սիւքիւնէթ քէսպ իթտի, վէ եինէ էվլէլքի կիպի քէմալի սէպաթլէ տօղրուլուպ Րօմէյէ խիթապէն,

— Տէտիլինիզ բէք տօղրու տըր, ֆագաթ ինսան նի. հայէթ աճըմատանտա օսանըր . . . - վէ բարմաղընըն ուճըլըլա Մարգինին պուրուշմուշ անընը կէօսթէրէրէք, իլավէյի մէգալ պիրլէ - պագընըզ, իշթէ օ տախի քէսպը հիտէթ իթմէյէ պաշլայօր . . . պիր ազտահա սապը իթմէլի . . .

Ժօղէբէն. - (Պուրնընըն ալթընտա՛ն) ամմատա գըզկըն շէյ իմիշ հա,

Տիւշէսնէլ. - Բէնտու քէնտույէ) աճայիպ, Մարգի, գայնըմըն միւպթէտիլիլինի պիլտիլի հալտէ, նիշիւն անը պիր վուրուշտա ահրէթէ կէօստէրմէյօր . . . տօղրուսը պու հալ թաաճիւպէ շայան տըր - տէմէքտէ իտի:

Րօմէ. - (Իքի շահիտլէրին արասընա կիրէրէք) մա. տէմ՝ քի շահիտ պուլունմուշըմ, իմաի հայիզ պուլունտու. ղում հագգըլա, իշպու Տուէլլօնըն մէն օլունմասընը թա. լէպ իտէրիմ . . . հաթտա պու էֆէնտիլէր տախի, թարա. ֆէյն իքմալը նամուս իտիլմիշ օլտուղունը պէնիմ կիպի իյ. թիրաֆ իտէրլէր տէյու զանն իտէրիմ - տէտի:

Նագէու. - Պէնտէ օ էֆքեարտայըմ:

Ժօղէբէն. - Շիւպհէ հօգ, քեամիլէն:

Տիւշէսնէլ. - (Իքի խասիմլէրի կէօսթէրէրէք) պու խու. սուսըն՝ էն էյի հաքիմլէրի պու էֆէնտիլէր օլապիլիլ:

Կասթօն, էլի իլէ Րօմէյի պիր եանէ իթի վէրտի. մէր. գում, տիլլէրինի սըգարագ վէ թիթրէք պիր սէտայըլա Րօմէյէ խիթապէն,

— Միւսիւ, վատինիզէ ինճագ իթմէյօրսունըզ, շու.

հալտէ ալըպ եւրիւսի վերմէքտէն պաշգա պիր հագգընըզ
օլամազ :

Տիւշէսնէլ. - Պէնիմոէ էֆքեարլըմ պու տըր :

Բոմէ. - Բէք ալէա , մատէմ էօյլէ իսէ՝ պու Տուէլլօ
շահիտսիզ խիթամ պուլաճագ տըր . . . հայտէ նաղէն
պիզ կիտէլիմ :

Կասթօն. - (Էլլէրինի գըլըճընըն գապգէսի իւզէրինէ
գոյարագ աճըզըլ պիր հալ իլէ) նաղէ՛ն , նամուսընըն իւ-
զէրինէ սէօլ վէրտին իտի պանա :

Նաղէն պաշընը աստը . Բոմէ՝ ըէճասընը թէքրար
իթտի իսէտէ , նաղէն ասլա եէրինտէն գըմըլտամասը , վէ
եալաշ պիր սէտայըլա Բոմէյէ խիթապէն ,

— Գաթիթէն , Բալօնըն հագգը վար , նիհայէթ չօճուգ
տէյիլ տիր . . . պէն քէնտի եէրինէ Տուէլլօ իթմէք իչիւն ,
սաղ գօլումը քէստիրմէյէ ըազը օլուրըտըմ , փագաթ մա-
տէմքի քէնտիսի վուրուշմագ իսթէյօր . . . պունտա ասլա
թէրէտտիւտ իտէճէք պիր շէյ եօգ . . . պիր ատամ . . .

Կասթօն. - (Խահիշ իլէ նաղէնին սէօզիւնի քէսէրէք)
թէշէքքիւր իտէրիմ տօսթում - Մարգիյէ խիթապէն -
պույուրուն էֆէնտի . . .

Իւչիւնճի տէֆա օլարագ գըլըճլար եէքտիկէրէ չա-
թըշտըլար :

Ուզուն միւտէթ տէվամ իտէն պու միւտարէպէ ,
Կասթօն իչիւն պիր նէվի տէրս եախօտ թալիմ եէրինի
թուլթմուշ իտի , չիւնքի մէրգում քէմալի սէպաթլա տու-
րուպ , գըլըճընը ազ չօգ հիւսնի սուրէթտէ իսթիմալ իթ-
մէյէ պաշլամըշ իտի :

Պագաթ Մարգի , Կասթօնըն թէքմիլ ճահտու իգ-
տամաթընը պէյհուտէյէ չըգարըյօրըտը . մէրգումըն՝ գը-
լըճ լուպիաթընա լայըգըլըլա աշինա , վէ Կասթօնըն մա
ֆէվգընտա օլտուղու անլաշըլըյօր իտի , չիւնքի Կասթօնըն
տարպէլէրի , Մարգինին գըլըճը ալթընտա մահվ օլուպ ,

Թէէսսիւրոնիզ գալը յօր իտի. վէլհասըւ Մարգի, չէլիքտէն տիվար կիպի խասմինէ մուգավէմէթ իտիյօր իտի:

Ուֆուգտա կէօրիւնէն պալատէ մէգքիւր սիյահ պուլութ, լուզիկեարըն շիտէթինտէն թէագըպ օլունարագ ըույի սէմայէ տօղրու եիւքսէլմէքտէ, վէ աֆիթապը ալէմթապ, կէօղլէր գամաշտըրըճը զիյալէր սալմագլա գաւա պուլութլարը իշթիալ իթմէքտէ իտի:

Մէգքիւր պուլութ տայիմա վէ լաէնգաթի եիւքսէլմէքլէ, զանն իտէրսին քի գուվվէթլի պիր էլ, արզու սէնա արասընտա պիր բէրտէ չէքէյօր իտի:

Կիւնէշ նակէհան սիյահ վէ գալըն պուլութլար իշթի միւսթաղրագ օլուպ, պիւսպիւթիւն կէօրիւնմէղ օլտու:

Շէօյլէքի պու հալ, պաղթէտէն պիր քիւսուֆը չէն (խաւարումն արեգական) վուգու պուլմուշ զանն օլունա պիր իտի:

Մարգի, վուգու պուլան պու չէպը տիյճուրը (գիւնրային խոր մթութիւն) նակէհանիտէն շաշըրըպ գալտը, վէ խահնախահ կէօղլէրինի ըույի ասիւմանէ տօղրու գալտըրտը. պիւ աքիա Կասթօն իսէ հիշ պիր չէյ կէօրմէյօր իտի. էկէր Դուպպէյի ասիւման մէրգուլմըն պալը իւգէքինէ տիւքսէ իտի տախի, եինէ հիշ պիր չէյ հըս իթմէյէճէքտի. Կասթօն պու էսնատէ գուվվէթլի տարպէլը ինտիրիյօր իտի քի, աքըպէթ պիր թագըրիպ գըլըճընըն ուճը պիր եօլ պուլարագ, Մարգիին պօյնունա տօղունը վիրմէքլէ, մէրգուլմըն պէյազ կէօմլէյի տէրհալ գըղըլ գաննէ պօյանտը:

Կասթօն, մուղաֆֆէրաթը վահշիյանէ իլէ պիր վալէյլա սաղըվիրմէքլէ տարպէլէրինի թէքըրըլտալ:

Մէրգուլմըն պու վավէյլասընա, հիտէթու շիտէթ իյսէ իտէր պիր տէհշէթլիւ սէտա ճէվապ վէրտի:

Մարգի հիւճիւմէ պաշլամըշըտը, մէրգուլմըն կէօղլէրի բարլամագտա, վէ սիյմասընըն չըզկըլարը պիր թէն:

տիտաթը վահչիյանէ իպրազ իթմէքտէ իտի :

Բոմէնին էնտիշէսի արթըգ տէրէճէյի նիհայէյէ վա-
սըլ օլմաղըլա - էյ վահ շիմտի իշի պիթտի - տէտիյի կի-
պի, նաղէռ տախի ,

— Եւ՛ ըապպիմ . . . եւ՛ ըապպիմ . . . - աէյու ֆը-
սըլտատը :

Մարգինին գըլըճը, պիր գաչ սանիյէ գատար սէրի
պիր հարաքէթլէ ճիւնպան օլարագ , Կասթօնըն գըլըճընա
ուլաշտը :

Կասթօն , կէլիշի կիւլէլ , ֆագաթ պիր տէրէճէյէ
գատար մէհարէթ իլէ միւտաֆաա իտիյօր իտի . իքի չէլիք-
լէրին պիրիպիրլէրինէ միւսատէմէսինտէն զուհր օլան սէ-
տայի տէհչէթֆէզա , ֆըրթընանըն թէհտիտամիզ ուլա-
մասը իլինտէ զայպ օլույօր իտի :

Պու արա մէզ քիւր սիյահ զուլուլթ չագ օլուպ , հէք
պիրի ֆընտըգ տանէսի ճէսամէթինտէ օլարագ պիր տօլու
սաղանաղը եաղմայա պաշլատը :

Շիմէքլէր, ըույի սէմատէ վասի վէ աթէշնագ մէճ-
րալէր աշմագտա , ըուղիկեար՝ գուրուսուշ չալըլըգլարը
եքլէրլինտէն գօբարըպ էօթէ պէրի ֆըրլաթմագտա , վէ
ինսանըն գանընը տօնտուրուպ գալպինի թէտհիշ իտէր
տէրէճէտէ կէօք կիւրլէմէսի իշիտիլմէքտէ, վէ թա եա-
գընլարընտա աթէշտէն եըլանլար կիպի շիմէքլէրին պիր
պիրի արգասը սըրա տիւլմէսի կէօրիւնմէքտէ իտի :

Մա մաֆիյհ քէմալի հիտէթու շիտէթ , վէ պիր սու-
սուրէթը վահչիյանէ իլէ Տուէլըյա տէվամ իտիլիյօր իտի :

Ձիրա Մարգի , արթըգ իհթիյաթը թէրք , վէ Կաս-
թօն կիպի քէնտի տախի գըլըճ լուպիյաթը գայիտէլէրինէ
էհէմիլիէթ վիրմէյէրէք , գուտուրմնւշճասընա գըլըճ սալ-
լըյօր իտի :

Մէրգուման իքի տէլիգանլըլարըն , պէօյլէ ատէթա
մէճնունանէ պիր հալ իլէ , թապիյաթըն իպրազ իթտիյի

թէհտիտաթէ, վէ շահիտլէրինն սէտալէրինէ գաթան է հէմիլլէթ վիրմէքսիլին, ելլան կիպի պիրիպիրլէրի իւղէրինէ սավլէթ (յարձակում) իթտիքլէրինի կէօրէն՝ ատէմն ճիլէրի բարէլէնմէմէսի միւմքիւն տէյիլ իտի:

Բօմէ իլէ Նաղէռ, Նէֆէսլէրի քէսիլմիշ, վէ ճանլարնը աղըզլարնա ալմըշ օլտուգլարը հալտէ, միւտարէ պէնին ըէվիշի հալինէ տըգգաթ իտիյօրլար իտի:

Ժօղէբէն, էլինտէն կէլտիլի գատար քէնտիսինի ֆուր թունանըն շիտտէթինէ գարշու մուհաֆազա իտէր, վէ հէ պիր կէօք կիւրլէմէսի սէտասընտան թէքմիլ վիճուտինն աղալէրի թիր թիր թիթրէյօր իտի,

Տիւշէսնէլ իտէ, սօն տէրէճէ ֆուլթուրսուզլըգ վէ սուգ գանլըլըգլա կիւյա ատէթա պիր սիւահ թալիմի սէյլ իտիյօր կիպի, պու մէնզարէյի թագաթֆէրսայէ նաղար իտիյօր իտի:

Կասթօն, մէմուլին զայրի օլան պիր սէպաթ իլէ տա յանըպ տուրույօր իտի, մէրգում պիր տագըգատէն պէր իտիքի, (զիրա պու եազտըղըմը սիթունլարըն օգումաթ պու գատար ուղուն սիւրէր իսէտէ, վուդու պուլան հալլէր, պէլքի եարըմ սանիլէտէ, վէ հաթտա թարֆէթ իւլ այնիտէ կիւզար իտիյօր իտի) Կասթօն, պիր տագըգատէն պէրի իտիքի, հէման թիւքէնմէքտէ օլան գուվլէթու գուտրէթինի, պիր սուրէթը մէյուսանէտէ թօբլայարագ հիւճ մէ պաշլար, քէնտույի մուհաֆազա իտէր, վուրուր, վէ միւտաֆաա իտիյօր իտի . . .

Փագաթ Կասթօնըն էլի կէվշէյիպ ըզհարը զաաֆէթ իտիյօր իտի. պիլ աքիս Մարգի իսէ՝ սօն տէրէճէ պիր իըշմըլա կէլիշի կիւզէլ տարպէլէր էնտիրմէքտէ իտի. Կասթօնըն անլը, թէրտէն վէ եաղմուրտան ըսլանմըշ օլ տուղու հալտէ վարա վարա էյիլմէյէ եիւզ թուլթըյօրիտի. Բօմէ, Կասթօնըն գալպինի բարալայան հընշգըրըն սէ տասընը իշիտիյօր զանն իթմէքտէ իտի:

Նիհայէթ իւլ էմր Կասթօն, եօրգունլուգտան վէ իսս-
թալըընտան մաղլուպ օլարագ, պիւսպիւթիւն կէվջէտի,
վէ քէնտինտէն կէչմիշ պիր հալ իլէ գալա գալտը:

Մարգինին շիտէթի պիր Թարպէսինտէն Կասթօնըն
գըլըճը էլինտէն Փըրլատը, վէ քէնտի տախի եէրէ գա-
րանարագ:

— Նա'գէո, հէմիլըէմի ունութմա — տէյու հայ-
գըրալ . . .

9

Բ Ո Ւ Ս Է

Կասթօն, մէճրուհէն եէրէ տիւշէր տիւշմէղ, Մարգի-
քէնտի քէնտիսինտէն կէչմիշ պիր հալ իլէ գըլըճընը գալ-
տըրարագ Կասթօնըն իւզէրինէ տօցրու հիւճմ իթտի:

Բօմէ, էլինտէքի գըլըճընը, Մարգինին օ անտէ հէ-
ման Կասթօնըն կէօյսիւնէ սարգամագտա օլտուղը գըլըճընա
չարբարագ տարպէսինի մէնն իթտի, վէ տէրհալ մէրգըւ-
մին պէլինէ սարըլուպ սըգը սըգըյա թուլթալ:

Տիւշէսնէլ. — (Պարիտ պիր հալ իլէ Բօմէյէ իթտա-
պէն) պու եարտըղընըղ Տուէլլօ գայտէսինէ մուղայըր տըր-
նաղէո. — (Հիտէթ իլէ) վա'չ, պիր ճինայէթի մէն իթ-
մէք գայիտէյէ մուղայըրմը օլույօր — պու Տուէլլօնըն տա-
տընը ալմաղա սիզինտէ աղըճըգ արգունըղ վար կիպի ան-
լայօրում. . . պույուրըն գարչըմա կէչին, պէն հաղըրըմ:

Նաղէո, զաթէն հիտէթինէ հէտէֆ օլաճագ պիր ա-
տէմ արամագտա իքէն, Տիւշէսնէլի պուլտուղունա մէմ
նուն օլտու, վէ պալատէ մուհարրէլ սէօզլէրի սէօլէտիք-
տէն սօնրա, Կասթօնըն գըլըճընը եէրտէն ալտըղը կիպի:

Մարգինին գըլըճընը տախի գաբարագ՝ գապղէսինի Տիւ չէսնէլէ թագաթիմ իթտի:

Տիւչէսնէլ, տէրէճէյի նիհայէտէ պիր սուղ գանլը լըգ իպրաղըլըլա արգասընը չէվիրէրէք ալըպ եիւրիյի վէրտի:

Նաղէու, գըլըճլարը պըրաղուպ, պիսուտ (անղգայ) պիր հալ իլէ եէրէ սէրիւմիշ օլան Կասթօնըն եանընա վարարագ տիղ չէօքտի:

Տիւչէսնէլ. - (Ժօղէբէնէ) հայտէ պագալըմ տօղթօր, սէնաթընըղը իճրա իտինիղ:

Ժօղէբէն, քէնտինի զայպ իթմիշ կիպի պիր չէյ իտի. կէօք կիւրլէմէսի, շիմէքլէր, տօլու, վէ ալէխուսուս պու տէհչէթլիւ միւտարէպէնին սիւվէրը վէիսիմէսի, պիր եէրէ ճէմ օլարագ՝ տօղթօրը աղիմ պիր թէհայիւր իչինէ գոյ մուշլար իտի. Ժօղէբէն, պու կիպի զալղալէրտէն խօշան մաղ, վէ հալի սիւքիւնէթի սէվէն պիր ատէմ իտիքի, ասլա միւթէէսսիր օլմայարագ էօլիւմի եաղընտան թէ ճէսսիւս իտէպիլիր իտի. էկէրչի էօլիւմ՝ թէճէսսիւմ ի տուպտա, հապ գութուլարը վէ իլաճ շիչէլէրի իլէ մու հաթ պիր եուլազ եաթաղըն իչինէ եաթմաղա հիմնէթ իթմիշ օլայըտը, մամաֆիյհ մէրգուլ, ճէպլի էօլիւմտէն սօն տէրէճէ նէֆրէթ իթմէքտէ իտի:

Ժօղէբէն, Տիւչէսնէլին սէսինի իշիթմէքլէ այըլը, վէ ալէաթը ճէրրահիյէյի հալի, Ըսթուճ տէնիլէն մահֆա զայը պուլմագ իչինէ ճէպլէրինի արաշտըրմաղա պաշտըր:

Բօմէ, թէքմիլ գուվվէթի իլէ էլան Մարգիյի թու թուպ տուրմուշ իտի:

Մարգի, իլք աղըղ Բօմէ իլէ շիտէթլի սուրէթտէ տա լաշտը. մէրգուլ, սուրէթը զահիրէտէ կէօրիւնէն զաա Ֆէթինէ լաղմէն, կիւճի վէ գուվվէթի Բօմէնին պէլինի շիտէթլէ սըգմայա, վէ այագլարընը եէրտէն քէսմէյէ մուվաֆֆագ օլտու. չէօյլէքի Բօմէ, մուալլագտա գալա:

Բագ սալլանմայա պաշլատը . նիհայէթ իւլ էմր իքիսի պիր-
լիքտէ եէրէ տիւշտիւլէր :

Էվվէլա Մարգի այաղա գալգըպ՝ պիրա հարաքէթ ,
վէ միւթէհայիր օլմուշ կիպի տուրա գալտը :

Նաղէու , Կասթօնըն իւղէրինէ գաբանարագ թէքմիլ
վիճուտի իլէ մէրգոււմը էօրթմիւշ իտի :

Մարգի , եարըմ տագըզա սօնրա տէրունի պիր հըս-
սիյաթ իլէ միւթէէսիր օլարագ քէնտույի թօբլատը , վէ
քէնտիսինի պուլարագ հիտէթու շիտէթինի թէրք իթմէքլէ ,
էինի անլընա վուրուպ՝ եավաշ պիր սէտայըլա ,

— Ա՛հ պէն նէ եարտըմ . . . աճապ էօլտիւր-
տրմմի . . . — տէտի :

Մէրգոււմըն սէտասը հէմ լիգգաթ , վէ հէմտէ ազիմ
պիր տէհչէթ իպրագ իտիյօր իտի :

Տիւշէննէլ . — (Մարքիյէ խիթապէն Րօմէյի կէօսթէ-
րէրէք) հա՛յըր հա՛յըր , պու էֆէնտի մէրգոււմը էօլտիւր-
մէնիլէ մանի օլտու — տէտի :

Մարգի , տէրհալ Րօմէյէ տէօնիւպ էլլէրինի թուլթ-
տը , վէ քէնտի էլի իշինտէ սըգարագ , ֆէվգէլատէ պիր
խահիշ վէ ազիմ պիր միւվէտտէթ իպրագ իտէրէք ,

— Թէշէքքիւր իտէրիմ Գաբիթէն . . . սիլահ շամա-
թալարը , միւտարէպէնին հայի , վէ ալմըշ օլտուղում ճէ-
րիհէտէն ագմագտա օլան պու գանը կէօրմէքլէ քէնտիմի
ղայպ իթտիմ . . . պու հալլէրին պանա նէ տէրէճէ թէ-
էսիր իթմիշ օլտուղընը թարիֆ իտէմէմ , ա՛հ նէ եարայըմ ,
մէյտանը միւտարէպէտէ քէնտիմի զապթէ միւգթէտիր
օլամմա . . .

Տիւշէննէլ . — Էլպէթտէ , պիր ատէմ պու կիպի մա-
հալլէրէ էյլէնմէք իշիւն կէլմէզ ա . . .

Մարգի , հէյէճանընտան նաշի մէրգոււմըն սէօղիւնի
իլիտէմէտի , վէ սէօղիւնէ տէվլամ իտէրէք ,

— Թէշէքքիւր իտէրիմ . . . տէֆաթլէ թէշէքքիւր

իտէրիմ. . . զիրա եկէր անը հօլաիւրմիւշ օլայրտըմ, միւ տէթը հօմրիւմտէ նատիմ օլաճագտըմ, չիւնքի . . .

Վէ մէրգուճ նակէհան սէօգիւնի գաթ, վէ թէլաֆի ֆուզընըն թավընը տէյիշտիրէրէք շու եօլտա իթմաթի քէլամ էյլէտի:

— Եէրէ տիւշմիւշ պիր ատէմի եկէր վուրմուշ օլայրտըմ. . . Գարիթէն էլպէթատ տէտիյիմի անլայօրտու նըզ ա . . .

Բօմէ, սիւքիւթ իլէ սէրֆիրու իթտի, վէ օ հանատէ կասթօնըն պաշընը եէրտէն գալտըրմագլա մէշղուլ օլան նաղէռին եանընա վարտը:

Մարգի, եալընըզճա պիր թարաֆտա տուրմուշ օլուպի հըսա իթմէքտէ օլտուղու էնտիչէսի ծաքին օլաճագ եէլտէ կիթտիքճէ արթըյօր իտի:

Մէրգուճ տայիմա եէրէ պագմագլա, Բօմէ իլէ նաղէռէ՝ վէ կասթօնա պագմագլա ճէսարէթ իտէմէյօր զան օլունույօր իտի:

Նաղէռ, կասթօնըն կէօմլէյինի եըրթմըշ օլմաղըլ, Տօգթօր տախի մէճրուհըն եարէսինի թէտգըզ իթմէքէ մէշղուլ օլույօր ըտը:

Կասթօնըն եարէսինտէն բէք չօգ գան աղմըշ իսէտէ պու ճիւմլէ զարարծըզ պիր շէյ իտի. Մարգինին գըլըճ քէմիյէ տօգունմագսըզըն մէրգումըն ումուզ պաշըսընը խաֆիֆճէ տէլմիշ իտի:

Կասթօնըն եէրէ գաբանմասը, պու տարպէնին թէ հասիրի իլէ օլմատըղը աշիքեար տըր. մէրգուճ պաշըճա թապու թուվանընըն քէսիլտիյինտէն, վէ ալէխուսու միւպթէլա օլտուղու կէօյիւս խասթալըղընտան նաշի նէ ֆէսի թուլթումասընտան տիւշմիւշ իտի:

Կասթօնըն սարարմըշ տուտագլարը արասընտան գան էսէրլէրի կէօրիւնմէքլէ, խասթալըղընըն օ անտէ թէշէտ.

տիւտ իթմիշ վէ պու սէպէպլէ տիւշմիւշ օլտուղունա առաւ
իւպհէ օլունամագ խտի:

Ճըրթընա թէսկին օլըւպ, ափիթապը ալէսթապըն
ղեյայի հայաթ ֆէզասը՝ տէօթ թարաֆը նուր իլէ միւ-
նէվլէր գըլմագտա խտի:

Բօմէ իլէ նաղէու, աղիմ պիր մերադ իլէ տօգթօրըն
եիւղիւնէ պագուպ, մէճրուհ հագգընտա մերգումըն ֆիք-
թիւտէն կէշէնի, սիյմասը իւղէրինտէ օգումայա ճահտ ֆ-
տիյօրլար խտի. մերգումանըն հէման սապըր թիւքէնմէք-
տէ իքէն, տօգթօր քէլամէ աղաղ խտէրէք:

— Հիշ պիր շէյ տիր . . . տէրիսինին եագընընտա
պուրունան սընըրլար, խաֆիֆ սուքէթտէ քէսիլմիշէր
տիր . . . պիր շէյ նօգ . . . յօֆագ պիր տամար եքր-
թըմիշ, վէհասըր քէք ճիւղգի պիր շէյ տիր . . . տէտի:

Տօգթօրըն պու իւմիտպախշ սէօղիւնտէն՝ Բօմէնին օլը-
ֆաթը էսէրը պէշաշէթ ըզհար իթտիլի կիւպի, Նաղէուին
սիյմասը տախի շուլէյի մէսրուրիյէթլէ իշթիալ իթմէյէ
պաշլար. մէրգում, տօգթօրը ալթուն կէօղլիյի իլէ պէ-
րապէր բուս իթմէյէ աղիմ պիր խահիշ հըսս խտիյօր խտի:

Միւիւ Մարգի տը Մայրբընին սիյմասը, ճիւղիւնտէն
ղիյատէ պիր խէլէճան ըզհար իթմէքտէ իքէն, տօգթօրըն
վէրտիլի պու խայրըր խապէրի տույտուղունտա թիտրէտի,
պիր հըսը թապի իլէ իքի էլլէրի պիրպիրինէ գաւուշտու-
լար, վէ սիյահ կէօղլէրի ասիւմանէ բէֆ օլտու:

Մարգինին պու թէհալվիւլի հալինէ եալընըզ Տիւ-
շէնէ տըգգաթ իթմիշ օլմաղըլա, մէրգումըն տուտադ-
լարը նիմ պիր իսթիհզա իլէ պիւղիւլտի:

Նաղէու. — (Բօմէյէ խիթապէն) Գարիթէն, էլինիղի
վէրինտէ մէճրուհը կէթիւրէլիմ արապանըն իշինէ գօյա-
լիմ — տէտի:

Ժօղէքէն, Կասթօնըն եարէսինի սարմըշ օլմաղըլա,
Բօմէ իլէ նաղէու ալէթ թաճիլ մէրգումը գալտըրըպ մէղ-

քիւր էնկին եօգուշտան ինմէյէ պաշլատըլար :

Մարգի , սէպէպի անլաշըլմազ սուրէթտէ պաթընէն ազիմ պիր էնտիշէ , վէ պիր հէյէճան հըսս իթմէքտէ իտի իսէտէ , զահիրէն թէրպիյէ վէ նէզաքէթ կէօսթէրիպ Բօմէյէ խիթապէն :

— Միւսիւ Գաբիթէն , պու ատի արապանըն իյինտէ մէճրուհըն ըահաթ իտէմէյէճէյի տէրքետար տըր . իմտի անըն ետրինէ պէնիմ արապամը գապուլ իթմէքիյի ըէտտ իթմէզսիւիզ զանն իտէրիմ — տէտի :

Նազէու . — (Քէնտուլ քէնտուլյէ) պու ալըգ Մարգի նէէյի ատէմ իմիշ :

Բօմէ . — Թէշէքքիւր իտէրիմ , իթտիյինիզ պու թէր լիֆ , նամուսը պիր ատէմ թարաֆընտան պախշ օլունան պիր լութֆը ազիմ տիմէք օլաճաղընտան , մաէլմէմունիյէ գապուլ իտէրիմ :

Մարգի , պարիտ պիր թավը իլէ սէրֆիուլ իթտի . մէր գուլմըն եանագլարը սաբ սարը քէսիլմիշ իտի :

Նազէու իլէ Բօմէ , կասթօնը համիլ օլտուգլարը հալ տէ էօնտէն եիւրիւյիւպ կիթտիլէր , Մարգի եավաշ պիր սէտայըլա ժօղէքէնէ խիթապէն ,

— Նէ՞ տէրսինիզ տօգթօր , արապանըն սըգը վէ սէրֆ հարաքէթի պիր զարարը մուճիպ օլապիլի՞րմի :

Ժօղէքէն . — Մէճրուհ իյի՛ւնմի տէյօրսունըզ , ալա , մէրգուլմըն իւզէրինէ կէլէն պայկընլըգ , եարէսինին թէսիւրինտէն տէյիլ տիր . զիրա բէք խաֆիֆ պիր շէյ տիր . անճա պու հալ աղըր պիր կէօյիւս խասթալըղընտան նէշաթ իթմիշ տիր քի . . .

Մարգի . — (Մէրգուլմըն սէօիւնի քէսէրէք) շայէա պէյ կիրլէրիմ թէսատիւֆի օլարագ տէօրթ նալ գօշտուգլարընտա , տէլիգանլըյա պիր զարար իյրաս իթմէյէճէյինի թէէմին իտէ՞րմիսինիզ , պու խուսուստա մէսուլ օլապիլի՞րմիսինիզ :

Ժողէքէն. - Նէ՞ գատար չարըդ կիտէրէրսէ կիթսին-
լէր . . . իսթէտիքլէրի գատար գօշսունլար . . . ասլա զա-
րար իթմէզ :

Մարբի : Թէչէք.քիւր իտէրէք աճէլէ իլէ եիւրիւմէյէ
պաշլատը , վէ տէրհալ Բօմէ իլէ Նազէռին նէզտինէ վա-
սըլ օլտու . Կասթօն՝ պիր արա կէօզլէրինի աշըպ թէքրար
գարամըշիտի :

Նասըլքի տէտիք , Մարգինին՝ միւղէյէն վէ կիրան-
պէհա արապասը , Սէն Շօմօն թէքէճիլինին Լավիլէթ ճի-
հէթինէ նազըր օլան եօլուն եարըսընտա տուրուպ պէքլէ-
յօր իտի :

Արապաճը սանտըգտան աշաղա էնմէքլէ ըսընմագ
իլին աշագլարընը եէրէ վուրմագտա իտի , պէյկիրլէր
տախի աղըզլարընտան քէօքիւքլէր սաշմագլա եիւլարլա-
րընը չինէմէքտէ , վէ սապըրսըզլըգլա եէրի էչէլէմէքտէ
իտիլէր :

Խըտմէթքեար կէլիպ արապանըն գաբուսընը աշտըգ-
տան սօնրա , Կասթօնըն իշէրույէ իտխալ իտիւմէսինէ եար-
տըմ իթմէք իլին՝ արգա ճիհէթտէն տօլաշարագ արա-
պայա կիրտի :

Պու էսնատէ Մարգի , արապաճընըն գուլաղընտան
պիր գաշ սէօզ փըսըլտայընճա , մէրգուժ տէրհալ եէրինէ
սըլրայուպ օթուրտը :

Բօմէ իլէ Նազէռ , Մարգինին խըտմէթքեարը կիպի
կիւճիլի գուվլէթլի ատէմլէր օլմաղըլա , քէմալի սուհու-
լէթլէ Կասթօնը արապանըն իլինէ իտխալ իտէրէք՝ սէտի-
րին իւզէրինէ ուզատըպ եէրլէշտիրտիլէր :

Մարգինին պիր էմրի իլէ խըտմէթքեար տէրհալ ա-
րապատան աշաղա էնտի :

Բօմէ , պու էսնատէ չըգըպ Կասթօնըն եանընա օ-
թուրմագ իլին աշաղընը արապանըն պասամաղը իւզէրի-
նէ վազ իթմիշ իտի :

Թամ պու քանատէ, սէրի, սուս, մէմուլին զայրի, վէ
հարիգ իւլատէ պիր մէնզարէ կէշի վէրտի. շէօյլէ քի,

Մարգի, պիր այաղընը արապանըն պասամաղը իւրի-
րինէ վաղ իթմիշ օլաուգու հալտէ տուրմագտա օյան Բոմէ.
յէ լթէգարբուպ իտէրէք, մէրգոմը պիրտէնպիրէ օտէ.
րէճէ պիր գուլվէթ իլէ իթի վէրտի քի, Բոմէ, իքի ասըմ
էօթէյէ աթըլմագլա՝ եէրէ գարանմամագ իշիւն աննագ
նպղէտին գօրունը թուլթապիւտի:

Մարքի, լթաթէթ իւլայնիտէ արապայա սըչրայուպ
պէ յկիլլէրի գամըլ լամուր յըլա ք արապա թարիֆի զայրի
գապիլ պիր սիւրաթլէ հարաքէթէ պաշլատը:

Խըտմէթ քեար իսէ, տարատար արապանըն արգասը.
նա սըչրայա պիւտի:

Մահալի մէգ քիւրտէ տէօրթ նէֆէր շահիտէլտէն մա.
տէ քիմնէ գալմայտը:

Նազէն իլէ Բոմէ, պիր իքի տագըգա գատար էնկիլթ
պէր աիհանը հայրէթ օլալագ գալա գալտըլար:

Պատէհու Նազէն, ֆէվգէլատէ պիր սիւրաթլա եօ.
գուշ աշաղը ինմէքտէ օյան արապանըն արգաքընտան գօշ
մայա պաշլատը:

Բոմէ. - (Սմիր պիր քէտայըլա Տիւշէսնէլ իլէ Ժօթ.
րէնէ իթթապէ) գարթընըզը էֆէնտիլէր րէճա իտէրիւ.
իլէրուտէ եէքտիկէրիմիգի թէքրար կէօրէճէ յիզ:

Տիւշէսնէլ, ֆիթուրազզ վէ իսթիհզաքեարի պիր հալ
իլէ տէֆթէր քիսէսինի չըգարտը. Ժօղէքէն տալի մէր
գումա իմթիսալ իթտի:

Տիւշէսնէլ. - (Գարթընը Բոմէյէ թաքտիմ իտէրէք)
էմրինիզէ միւնթագըրըմ էֆէնտի, ֆագաթ պէնտէնիլէ
զիյարէթ իթմէք զահմէթինտէն սիգի էսիրկէմէք իսթէ.
րիւ. միւսի. Մարգի տը Մալըքրէ, Սէնթ Օնօրէ զօգա.
ղընտա աօգուզ նոմէրօ իլէ մուրագդամ խանէտէ իգա.
մէթ իտէրլէր:

Ժողերէն. - (Գարթընը Բոմէյէ թագտիմ խեղէք)
խաթալարըմը պագմագ իչին հէր կին էօյէտէն սաթթ
պիրէ գատար խանէմտէ պուլունըըմ:

Բոմէ, գարթընը ալտը, վէ Տիւչէնէլ իլէ Ժողերէնի
պաշըլըլա սէլամլատըգտույն սօնրա, հայլըճա թէպարւտ
իթմիշ օլան Նազէճիւն արգասընտան երւրիւմէյէ պաշ-
լատը:

Մարգինին արապասը քէմալի սիւրաթլէ չամուր իլէ
միւլէմմա օլան եօլլարտան կէչիպ կիթմէքտէ, վէ Նազէճ
տախի թէբէտէն աշաղա տտէթա գայարագ գօշմագտա-
յըլտը. պու հալ իլէ մէրգուճ ան պէ ան արապայա թէ-
գարրուպ իտէպլիւճէյինի զանն իտիյօր ըտը, փագաթ պա-
յըրտան էնիպտէ տիւղ եօլա այագ պաստըղընտա, այագ-
լարը պալըգ կիպի չամուրըն իչինէ պաթարագ երւրիւմէ-
սինէ մանի օլույօր իտի. պու ճիւմլէ Նազէճ, էլինտէն կէլ-
տիլի մէրթէպէ միւլթէմատի գօշմագտա իտի:

Բոմէ քախի օվայա էնէրէք, Բանլթէն մէթէրիսի գա-
րուսընա տօղրու գօշըյօր իտի:

Տիւչէնէլ իլէ Ժողերէն, թէբէնին իւղէրինտէն Նա-
զէճ իլէ Բոմէնին ճան հագգըլըլա գօշմալարընը թէմաշա
իտիյօրլար իտի. պաշըճա Տիւչէնէլ, սէֆիլ Յըրակօնըն
չամուր պաթագ իչինտէ եօրկուն արղըն, վէ տիւչէ գալգա
գօշտուղունա տըգգաթ իթմէքլէ,

— Սլըգ հէրիֆ . . . պէնիմ իլէ զալղա իթմէք իս-
թէյօր իտի . . . փագաթ պու ճիւմլէ բէքտէ ֆէնա տտէթ
տէյիլ տիր:

Ժողերէն. - Չամուրլարըն իչինէ զարգ օլույօր . . .
- տօղրուսը պու հալ բէք զէվգիմէ կիտիյօր:

Տիւչէնէլ. - Իիմին վաղիֆէսի . . . վարսըն ճանլարը
չըգսըն . . . տէլի հէրիֆլէր: Բարիղլինէն երւրիւք պիր ա-
լապասը արգասընտան գօշմագ պուտալալըգ տէյիլմի:

Ժողերէն. - Էվէթ, լաքին գալէ գարուսընտաքի տիլ-

տէպանլար արապանըն տէրունինի թահարրի իթմէք իլին
թէվզըֆ իտէճէքէր տիր քի, պունլարտա . . .

Տիւշէսնէլ. - (Սէօղիւնի գաթ իտէրէք) ֆագաթ Մար-
գի գուլաղընտան նէ՞ սէօյլէյօր իտի:

Ժօղէրէն. - (Քէնտիսինէ էհէմմիյէթ վէրիր պիր հալ
իլէ) է՛հ է՛հ տօգթօր տէտիլին բարաղ կիպի քեաթիմի էս-
րար օլմալը տըր. պիզիմ՝ պիրիճիք ֆապիլէթիմիզ էֆլայի
րաղ իթմէմէք տիր:

Տիւշէսնէլ. - Լաթիֆէյի պօշլա, սահիհ նէ տէյօրտը
սանա:

Ժօղէրէն. - Արապանըն սիւրաթլէ եիւրիւմէսի՝ տէլի-
գանլըյա պիր զարար վէրէպիլիմի տէյու սօրտը:

Տիւշէսնէլ. - Հէբսի պու գատա՛րմը:

Ժօղէրէն. - Էվէթ, պէնտէ քէնտիսինէ ճէվապ վէր-
տիմ քի, պիր ատէմին աղ չօգ գուլվէյի պէտէնիյէսի . . .

Տիւշէսնէլ. - (Սէօղիւնի քէսէրէք) էհ աննատըզ գըսա
քէս . . . տէմէք քի չիքեար գաբաթմըչ կիպի ալըպ գա-
չըրմագտա օլտուղու պու քիւչիւք տէլիգանլըյը՝ նէ՞ ես.
բաճաղընը սէնտէ պիլմէյօրսուն:

Ժօղէրէն. - Պիլմէմ . . . եալընըզ շուրասը վար քի . . .

Ժօղէրէն, կէօղիւյիւնին իւսթիւնտէն Տիւշէսնէլին
եիւզիւնէ պագտը:

Տիւշէսնէլ. - Փագաթ իհթիմալ քի . . . պագ պագ
շու ալըզ քէօյիւյէ պագ, նա՛սըլ պիր հանընա էյիլիպտէ
գօշըյօր . . . եուվարլանըյօր . . . տիւշէճէք տիր . . .
տիւշտիւ . . .

Ժօղէրէն. (Էլլէրինի պիրիպիրինէ վուրարագ) էվէթ
էվէթ տիւշտի:

Ֆիլվագը Նաղէուին թապու թուվանը գալմամըչ իտի
քի, օ էսնատէ արապա եօլտան տէճնէրէք կէօղտէն նի-
հան օլտուղունը կէօրմէքլէ, մէրգումա վէլէհ կէլիւպ, վէ
պիւսպիւթիւն թագաթը քէսիլէրէք տիւշմիւշ իտի:

Ի՞մէ իսէ հիչ կէօրինմէյօր իտի :

Տիւշէսնէլ. - (Մըրըլտայարագ) պու հէքեայէտէ պէօյ-
լէճէ խիթամ պուլտու. իշին էն պէրպատ եհրի շուրասը
տըր քի, պունտան Բարիղէ դատար տապան աթմաղա
մէճպուր օլաճաղըղ :

Ժօղէբէն. - (Պիր ահ չէքէրէք) ա՛հ օ եհրէ կէչէճէք
արապա նէ կիւզէլ կիտիյօր իտի . . . էկէր պէօյլէ օլա-
ճաղընը պիլմիշ օլայըտըմ, արապանըն սիւրաթը հարա-
քէթի տէրիգանլըյա թէհիլքէյի մուճիպ օլուր տէր իտիմ :

Տիւշէսնէլ. - (Սըգասընա տէօնէրէք) քիմ պիլիր իտի.
Ֆաղաթ պանա կէլլըր քի Մարգիտէ սըչրաեարագ եիւ-
րիյօր :

— Ժօղէբէն, ալթուն կէօղլիւյինին ճամլարը մէնտիլի
իլէ սիլտիքտէն սօնրա, ճէվապ վէրէրէք,

— Եօգ տէմէմ . . . Ֆաղաթ պէնիմ իշին վաղիֆէ
տէյիլ տիր . . . սէն շիմտի պէնիմ իլէ իլէ պէրապէր կէ-
լիլմիսին . . . - տէտի :

Իքիսի պիրտէն Պէլլիլ մէթէրիսինէ տօղրու եիւրիւ-
մէյէ պաշլայըպ, եօլտա պիր պօշ արապա պուլարագ
սիւվար օլտուլար, պու էսնատէ բէրաքէնտէ պուլուլթլար
թէքրար թէճէմմիւ իթմէյէ պաշլայըպ, եհնի պիր ֆուր-
թունա տահա զուհուր իտէճէյինի էյմա իտիյօրլար իտի .
արապաճը էնտիշէլի պիր հալ իլէ Տիւշէսնէլէ խիթապէն ,

— Աճէպա տէմինքի պուրայա կէթիրտիյիմ օ իւշ
նէֆէր ասըլգատէ էֆէնտիլէր իշէրինի պիթիրտիլէրմի :

Տիւշէսնէլ. — Էվէթ օղլում պիթիրտիլէր :

Պու սէօղտէն սէֆիլ արապաճը եիւզինի էքշիթտի .
մէրգումըն սիյմասը պիր հիւզնու մէյուսիյէթ ըզհար իթ-
մէքէ ,

— Պու նէ՞ պէտպահտլըգ տըր . . . Ֆաղաթ սիզ
պէքլէտիյիմ իքի սաաթըն իւճրէթինի թէտիյէ իտէճէք-
միսինիզ - տէտի :

Տիւշէսնէլ. - Էվէթ օղլու՛մ, իւճրէթինի վերէճէյիլ:

Պիչարէ արապաճընըն կէօղլէրի նիմ սուրէթտէ բաղ. լամայա պաշլատը. վէ հէման միւշէվլէշ պիր հալ իլէ իւլալէյի մէգալ իտէրէք,

— Շուրասը վար քի, պէնիմ պուրայա կէթիրտիյիմ ասըլգատէ էֆէնտիլէր, պանա պիր շէրապ բարասը տախի վիրմէյի վատ իթմիլլէր իտի. աճէպա սիզ տախի պէօյլէ պիր սախալէթ իտէճէփմիսինիլ - տէտի:

Տիւշէսնէլ. Էվէթ էվէթ, պիզտէ պախշիլ վերէճէյիլ - տէտիյինտէ, արապաճը տէրհալ - տիհ տէյէրէք պէյ. կիրլէրի գամշըլատը, վէ քէնաու քէնաուլէ,

— Բէհ նէ գօլայ շէյ . . . իւշ քիշի . . . տօղլուալ ֆէնա իշ տէյիլ . . . Ֆադաթ պաշգա տէֆա պէն նէ եա. բաճաղըմը պիլիրիմ, բարալարը բէշին ալըրըմ վէսսէլամ . . .

Ժօղէբէն. - (Սրապանըն իչինէ եհրլէշէրէք) օհ շիմթի արթըգ իսթէտիյի գատար կիւրլէսին, չադսըն . . . եադսըն էսսին, վազիֆէմտէ պիլէ տէյիլ . . . Ֆադաթ էյի հաթըրմա կէլտի . . . սէն Տուէլլօնըն իլա նիհայէ տէվաթ իթմէսինի իսթէյօր ըտըն, օ տէլիգանլըյա խուսուսի պիր առալէթիֆնմի վար . . .

Տիւշէսնէլ. - Ասլա:

Ժօղէբէն. - Պիրիպիրինիլի թանըլմըսընըլ . . . պէն էօյլէ պիր շէյ ֆարգ իթտիմ իտի . . . պիլ պուրայա մու. վասըլէթ իթտիյիմիզտէ, մէրգու՛մ սէնի իլէ կէօրիւշէթ իսթէյօր կիպի պիր հալ քէսպ իթտի . . . Ֆադաթ տօղլու սէօյլէ, պու կէնճ չօճուգ քիմ տիր:

Տիւշէսնէլ. - Մալիմաթըմ եօգ:

Ժօղէբէն. - Մէրգու՛մը նէրէտէ կէօթմիւշսին:

Տիւշէսնէլ. - Տիւյիւնիմտէ կէօրտիւմ . . . պու տէլիգանլը, զէվճէմին գարընտաշը, եանի գայնըմ կիպի պիր շէյ օլմալը ալըր զանն իտէրիմ

Մարգինին արապասը, համիլ օլտուղու ալամէթը ֆարիգա սայէսինտէ, Բանթէն գարուսընտաքի կէօմէրիք գօլճուլարընտան թէհարրի օլունմագարըն կէչիպ կիթմիլիտի. ֆագաթ մէրգուման գօլճուլար, Բօմէյի իսթիւ պաշը չամուր, վէ էլպիսէսի գարմագարըն պիր հալիլէ գօլտուղունը կէօրիւպ, թիւթիւն գաչագճըսը զանն իտէրէք՝ մէրգումը ախղու կիրիֆթ իթտիլէր:

Բօմէ, գօլճուլարա սէօզ անլաթմագ խուսուսընտա սէրտ վէ հիտէթլէ տալրանմը շօլտուղունտան, մէրգումը չէքիպ չէքիլաիրէրէք գուլիպէլէրի տէրունինտէ թէվգըֆ իթտիլէր. մէրգուման օ էսնատէ պալըգ ըսկարա իթմէքտէ օլտուղարընտան գուլիպէնին իչի, կէօզ կէօզիւ կէօրմէլ տէրէճէտէ գօյու պիր տիւման, վէ թահամիւլ օլունմագ մէրթէպէտէ ֆէնա պիր գօգու պիւրիւմիլիտի:

Բօմէ, գօլճուլարըն գուլիպէսինտէ մէվգուֆ օլտուղու հալտէ իպլազը հիտէթու չիտէթ իթմէքտէ օլտուն. Մարգինին արապասը քէմալի սիւրաթլէ Լաֆայէթ զօգարընտան կէչիպ կիթմէքտէ իտի. մէզքիւր արապանըն բէրտէլէրի՝ հէրնէ գատար սըգը սըգըյա գաբալը իսէտէ, պիլ Եինէ տէրունինէ մէրագլը պիր նիկեսա աթֆ իտէլիմ:

Մէզքիւր արապանըն տէրունի միւզէյեհէն պիր օտա, եախօս իրէքլի գումաշտան մամուլ պիր գուլթու չէքլինտէ օլուպ, կիւնէչին զիյասը նիմ սուրէթտէ տէրունինէ ագս իտիյօր իտի. Ֆիլհագըգա պու արապա, օ տէրէճէ պիր մէհարէթ իլէ եաբըլմըն իտի քի, իչինտէ ծթուրան ալա սարսըլմայըպ, քէմալի իսթիրահաթ իլէ Եօլունա տէվլամ իտէպիլիր իտի:

Կասթօն, սուսթալը գանաբէնին ուզունլոլոննա տօղրու սէրքիլիպ եաթմըն իտի. Մարգի իտէ՝ մէրգումըն գարչըսընտաքի գանաբէնին իւզէրինէ օթուրաճագ Եէքտէ, պադ գօյմագ իչիւն սէրիլիլ օլան գաբլան բօմթը իւզէրինէ տիլ իւսթիւ չէօքմիւլ իտի:

Կասթօն՝, եալընըզ պիր նէֆէս ալըպ, վէրիյօր իտի, կէօզլէրի իսէ տայիմա գաբալը օլուպ, արապանըն խաֆիֆ վէ խօշ սալընթըսը, մէրգումըն սընըրլարընը պիւս պիւթիւն կէվչէթմիշ զանն օլունույօր իտի. իիւլասայիքէ լամ Կասթօն ույուեօր իտի:

Ելան կիւճ հալիւթ թէնէֆֆիւս իթմէքտէ, վէ հէր նէֆէս ալըպ վէրտիյինտէ, կէօյսիւնին խըրըթըսը իչիտի լիյօր իտի:

Կասթօն, պաշընը՝ գանաբէնին պէյազ ճանֆէս գապը գօլթուղունա տօղրու տայամըշ օլուպ, սաշլարը գաբմագարըշ պիր հալտէ իտի, վէ գաբալը կէօզլէրինէն էթրաֆընտա, քէպուտի նիմ պիր տայիրէ չէվրիւմիշ իտի:

Մարգի, շիթէնին իրէքի բիւսկիւլլէրինտէն տըշարըյա ուզամըշ օլան Կասթօնըն էլինի թութուպ տուրույօր իտի:

Քէնտի տախի, պաշընը Կասթօնըն պաշընտան իթբարմագ գատար ուզագտա պուլունան շիլթէյէ տայամըշ իտի:

Մարգինին իրէք կիպի եումշագ վէ խէմպէխէմ կէյսուլէրի, պիր հալի թարիմարի իլէ հէնուզ թէրլէրի գուրումամըշ օլան ճէպհէյի բագը իւզէրինէ ասըլըշըտը, մէրգում բէք կիւզէլ իտի:

Մարգի, ատէթա պիր նազիք գատըն կիպի կիւզէլ վէ լաթիֆ իտի:

Մէրգումըն իրի վէ քէպուտի կէօզլէրի իչինտէ պայկըն պիր հալ մէվճուտ օլուպ, կեահպէկեահ պիր սատմէյի աճիպէ իլէ վիճուտի տիթրէր, վէ աղզընտան տախի գարմագարըշ աթէշլի սէօզլէր տէօքիւլիւյօր իտի:

Նահէհան քիրքիքլէրինի, սարարմըշ սիյմասը իւզէրինէն տիրիյօր իտիքի, տէրհալ կէօզ եաշը տանէլէրի իլէ միւլէմամ օլարագ աղըր աղըր եօգարը գալտըրըպ, աշըգանէ ճիկեահլէր իտէր, վէ տիսուզ ահլէր չէքէյօր իտի:

Խիւսաւայի քէլամ մէրգում, աչըգընըն խէյալի աչ-
գըլըլա սուղամուղ օլան պիր մահպուպէյի ճէմիլէ վէ բա-
քիղէ կիպի կիւղէլ, վէ միւթէէսիր պիր հալտէ պուլունու-
յօր իտի:

Մէրգում, խօշ վէ սաատէթ պախշ պիր ըզթըրա-
պաթ իլէ մուղթարըպ օլույօր իտի . . . Նահէհան Նազիք
վէ լաթիֆ վիճուտի քէնտի իւղէրինէ էյիլէրէք, էլինտէ
թուլմուշ օլտուղու կասթօնըն սօուգ էլինի չէքիպ, քէն-
տի աթէչլէր իչինտէ եանմագտա օլան անլընա վաղ իթտի:

Մէրգումըն, իբէք բէրտէլէր իլէ մէսթուր, վէ Նիմ
սուրէթտէ միւնէվվէր օլան ճէմալի պա քէմալի, զանն ի-
տէսլին քի պիր զիյայի հայրէթֆէղա իլէ ան պէ ան միւշ-
թէյիլ օլույօր իտի:

Մֆ, Նիհայէթ իւլէմը պու զաթ պիր գատըն օլմալը
իտի. էվլէթ մէրգում, աթէչի աչգու մուհապէթ իլէ սու-
ղանու բէրիչան օլմուշ պիր տուլթէրի բէրի բէյքէր իտի...

Աչըգ իտի . . . տավէրի աչգ, անըն գալպինի իսթի-
լա իթմիշ իտի, տիհանընտան հալալէթլի իշթիքեալէր
չըմագտա, գալպինտէն աթէչնագ աչլէր, վէ տիլսուղ
ֆէրեատլէր ուշմագտա, վէ կէօղլէրի տախի սիրիչքի մու-
հապէթ սաշմագտա իտիլէր . . . պատէհու սաքիթու սա-
միթ վէ պիլա հարաքէթ գալըյօր իտի

Մէրգում Նահէհան տօղրուլուպ գալգալը, տուտագ-
լարը պէյաղլանմըշ, վէ կէօղլէրի տախի ալէվ ալմըշ կիպի
եանըյօր իտի:

Թիթրէյէրէք տիհանընը կասթօնըն տուտագլարընա
սօգունտուլուպ բուս իթտիքի, պու էսնատէ կասթօնըն
լէպի իւղէրինտէ Նիմ պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնիւպ, Սէն-
թին իսմինի թէլաֆիուղ իթտի:

ԻՆԹԻՉԱՐ (սպասում)

Պիօ վէ Բօմէ պիւրի պիւրէրինի թանըրլար իտի:

Տէլիգանլը օյմաճը, Էանի Բօմէ, Սէնթի միւտէթը վէ տիտէտէն պէրու սէվմէքտէ իտի. մէրգուաճն գալպինտ օլան պու աչգ, էն էվվէլ իհթիրազու իհթիրամ իլէ միւթ թէլիթ իտի:

Բօմէ, իշտէն կիւճտէն ավարէ, կէնճ, վէ պի բէրլա պիւր տէլիգանլը օլտուղու հալտէ, սիւքի ասկէրկէ տու խուլ իթմիշ, վէ ղապիթլիքտէ էօմիւր կէշիրմիշ իտի. Պըրանսատա էլպիսէյի րէսմիյէյի լապիս օլան պիւր շախ միւճէրէտ գուլուպը նիսայը (կանանց սիրտը) թէսթի իթմէք արգուսընտա օլուպ, էքսէրիսի՝ պիւլա մէրհամէթ թապէն զաիֆ օլան գատընլարըն կէօնիւլէրինի, քէնտ պուրուլմուշ պըլըգլարընըն սիվրի ուճլարընտան ամապ մուվաֆֆազ օլտուգլարը կիպի, Բօմէ տախի, պիւր վազըլ Ֆըրանսըզ ասկէրի իշինտէ րունումա օլան պու պուլաշ իլլէթտէն ազատէյի կիրիպան իտէմէմիշ իտի:

Տօղրուսը պու հալ բէք տէհէթամիզ տիր:

Սլէլխուսուս պունլարըն պաշտան չըգարտըգլարը գատընլար, ատի վէ աչըգ սաչըգ կիրուհընտան օլմայուպ իլլա խանէլէրինին պիւր պուճաղընտա ինզըվանիլին (ս. ուանճնակեաց) օլան . . . գատընլարտան իտիլէր. քի, պալ գալար պունլարը թէսթիրէ ճէսարէթ իտէմէյէճէթ իտի իմտի պալատէ զիքր օլունան Ֆըրանսատաքի ղապլմա կիրուհընըն նէ գատար թէօհմէթլի ատտ օլունաճաղընընա հիւքմ իտէ պիլիրսինիզ:

Խաղաղըն տիհանընտա տէվերան իտէն « պիր զապի-
թին հալու թալլընտան միւսէխթէր օլմայան պիր դատըն
պուլունապիլիրմի» շարգընըն մէնթուգընճա, պիզ տախի
հագըգաթէն հիշ պիր տանէ եօգ տէյէպիլիրիզ, չիւնքի
պիզ պու ըէսմի էլպիսէնին մէքրու ֆիսունընտան մաղլուպ
վէ միւսէխթէր օլմուշ ինթիյար նինէլէր պիլէ կէօրտիւք:

Բօմէ, պիզգաթ քէնտիսի տախի պու վաղիֆէտէ գու-
սուր իթմէմիշ իտի. մէրգում տախի քէնտիսինի պու էօմ-
րին իլինէ աթմըշ, վէ հէր կէչտիյի մահալտէ միւսէրրէա
պիր դաշ կիւզէլ գատընլարա կէօզ եաշը տէօքտիւրմիւշ
իտի:

Բօմէ, պէտէվիլէր իլէ մուհարէպէ իթմէյէ կիթմիշ
իտի:

Մէրգում, պիր չօգ կիւզէլ գատընլարըն արղուսընը
չէքմիշ իտի իսէտէ, ֆագաթ պունլարտան հիշ պիրինի ճա-
նու կէօնիլտէն սէվէմէմիշ իտի:

Բօմէ, էլհալէթուհաղիհի (այս օրուան օրս) իմալաթը-
յըլա միւզէխանէլէրիմիզի թէգէին իտէն ֆէվզէլաոտէ մա-
հիր պիր օլմահընըն մասխուումի օլուպ, սէնաթքեարը մէր-
գում կէնճ չաղընտա վէֆաթ իթմիշ, վէ գէվճէսինի, եա-
նի Բօմէնին վալիտէսինի տուլ պըրապմըշ իտի:

Բօմէ, եալընըզ, քէնտի վալիտէսինի թանըր իտի.
Ֆիհագըգա մէրգումէնին ախլագը համիտէսի, կիւզէլ-
լիլ տէրէճէտէ չայանը թահսին օլմաղըլա, անըն զիբրի
ճէմիլի՝ Բօմէնին գալպինի թէնչիթ իթմէքտէ իտի:

Բօմէնին վալիտէսի տախի վէֆաթ իթմիշ, վէ մէր-
գումէնին եալընըզ խասիյէթը ճէմիլէսի, Բօմէնին գալ-
պինտէ պագը գալընշ իտի. Բօմէ, տայիմա վալիտէսի
հագընտա աղիմ պիր հըսալյաթը միննէթտարի, վէ պիր
իթիլրամաթը մուգաոտէսէ հըսա իթմէքտէ իտի:

Պիր կիւն օրտուտա պիր զլյաֆէթ էսնասընտա, հէ-
րիֆին պիրի հիւսնի ախլագա մուղայըր, վէ սըյըրգճա պիր

հեքեայէ իթտիյի սըրատա, Բոմէնին վալիտէսինին իսմինի տախի մէզքիւր հեքեայէյէ գարըշտըրմըշ իտի:

Պու ատէմին իքի էվլատը օլուպ, պուշլար Բոմէնին պէօլիւյիւ իչինտէ միւլազիմ ըսթպէսինտէ օլտուգլարը կիպի, պապալարը տախի մէզքիւր պէօլիւյին գայմագամը իտի:

Բոմէ աբալէթլէրինի չըգարըպ աթտը, վէ տէրհալ իսթիֆա իթտի:

Իքի միւլազիմլէր իլէ գայմագամ բէտէրլէրի, իւչիւ պիւտէն վէթանլարընտան այրը, իշլալ օլունմուշ պիր ալադի տէրունինտէ, վէ պիր մէզար իչինտէ տէֆն իտլտիլէր:

Բզմէ, քի իսթիյարի օլարագ բէֆիդլէրինտէն մուֆարէգաթ իթմիշ իտի. վուգու պուլան պու իւշ պէտ պահալըգտան միւլթէէսիր օլարագ, հայըճա կէօզ եադ տէօքմիւշ իտի. . . ֆագաթ պու իւշ աաթմլէր՝ բէնտի սէվկիլի վալիտէսինի թահգիր իթմիշլէր իտի. . .

Բոմէ, սիւքի ասկէրիյէ տուխուլ իթմէզտէն էվլէլ օմանը օլուպ, Ֆըրսնսայա ալտէթ իթտիլինտէ, թէքլար գյմանըլըգ սէնաթըլըլա իշթիզալ իթմէյէ պաշլատը:

Ֆըրանսատա, սէնայիլի նէֆիստէ, վէ մէյանըլ քի թապէթտէ քէսպը իշթիհար իտէն էշխադըն էն շէօհրէթ լիլէրի, սիւքի ասկէրիտէն չըգմըշլար սըր. Էօֆէն Սիւլանտէլ, Գօրպիէն, Սալվանտիւ, վէ զայըհիւմ պու զէվաթը հայսիյէթ սիմաթըն ճիւմէսիտէ օրտուտան նէշալ իթմիշլէր տիր:

Թէսատիւֆ, Բոմէնին իշ մահալինի, օն իքի նէֆէր գատար լաֆաղսն վէ հէրզէկիւ գըզլարա ըէյասէթ իաէն մատամ Սօրէլին, ֆապրիգասը գարշուսընա վալ իթմիշ իտի:

Բոմէ, իլք տէֆա օլարագ Սէնթի կէօրտի, վէ բէնտի աատէթը հալի՝ մահալ մէրգուլմէյի պիր տահա կէօր վէքլէ իքմալ օլաճաղը զիւլիւմինէ զահիպ օլտիւ. իսլապ

սոյի քէլամ Բոմէ, Սէնթի սատըգ պիր մուհապէթ իլէ սէվմիշ իտի :

Պու մուհապէթ Բոմէյի օ գատար գորգադ իթմիշ իտի քի, մէրգումըն, գատընլարը թէսիսիր իթմէք խուսուսորնտա պին տիւրլի վասէթալարը վար իքէն, պունլարըն հիշ պիրինի իսթիմալ իտէմէզ օլտու. վագթըյըլա քէնտիսինէ խօշ կէօրիւնէն, վէ էյլէնճէսինի մուճիպ օլտն պու վասէթալարըն, զայէթ առի շէյլէր օլտուգլարընը հրաս իթմէքէ, նէ էլի իլէ հարաքէթէ, նէ կէօղիւ իլէ իշարէթէ նէ եաղմաղա, վէ նէտէ պերապէր լաֆի իթմէյէ ճէսարէթ իտէմէյուպ, անճապ քէնտիսինի մէրգումէյէ կէօսթէրմէյէ իճթիսար իտէպիլմիշ իտի :

Քէնտի իշ օտասընըն բէնչէրէսինտէն Սէնթէ պագտըղը էանատէ, քէմալի իհթիրաղ իլէ բերտէյի գաքարօ վէ անճապ պիր կէօղ կէօրէպիլէճէյի գատար պիրարալըգ պրադըր իտի. Բոմէ, առէթա պիր չօճղաղըն գորգադըլա իթիլաղ իթտիյի թէտապիրէ միւրաճաթ իտիյօր իտի :

Բոմէ, իսթիտա պու գորգադըլը իչիւն քէնտի քէնտինի թայեիպ իտուպ, իշպու սօն տէրէճէ իֆիթէթու իհթիրաղը քէնտույէ այպ իթտի իտէտէ, սօնրա ճանու տիլտէն սէվմէյէ պաշաաղընտա, հիշ պիր շէյ կաբմաղա ճէսարէթ իտէմէմիշ օլտուղու իչիւն մէֆուսն վէ մէսրուր օլտու :

Ձիրա մէրգուսմ, Սէնթին ճէպհէյի բագը իւզէրինտէ էսէրլ աասլէթ, վէ տէրէճէյի նիհայէտէ իֆիթէթ իլէ գաբըղ պիր լէթաֆէթ լէվնասընը գըրաթ իտիյօր իտի ...

Սէնթ, ֆագըր պիր գըզճըաղ օլուպ, քէնտիսինէ նէ՞ տէնիլէպիլի իտի. թահքիրամիղ պիր սէօղ, վէ եախօտ պիր իշարէթ՝ մէրգումէնին զայպուպէթինի մուճիպ օլաճաղը մէլուգ իտի :

Բոմէ, սօն տէրէճէ իհթիրաղ իլէ տալրանըպ, տօղ-

լուտան սողրույա Սենթ իլէ կէօրիւշմէյէ պիր ֆրրսաթ պուլամատըղընտան , վէ ճէսարէթ տախի իտէմէտիյինտէն մէրգումէյէ թէգարրուպ իթմէք , վէ եախօտ անըն հագ- գընտա կէօրիւշմէք իչիւն տօլայըտան եօլլալ արամաղա չըգըշմըշ իտի :

Նասըլքի պիլիրիզ ժան-Մարի Պիօ , քէնտի էսնաֆըն տան պուլունան Բարիզ գարուճըլարընա պէնզէմէյիւպ , պիւսպիւթիւն անլէրին մուղսյըրը իտի . մէրգում՝ նէ պօշ պօզազ , նէ մէրագլը , նէ ֆուգարայը թահգիր , նէ զէն- կինէ միւտահին , նէ մէնֆաաթբէրէսթ , վէ նէտէ պիր բիրէ իչիւն պիր հալըյը եագան ատէմէրտէն իտի :

Զիրա Բարիզ գարուճըլարընըն ճիւմէսիտէ , պալատէ մէզքիւր մէզմում խասիյէթլէր իլէ մէէլուֆ ատէմէր օլ տուգլարընտան , անլէրին եէրինէ պիրէր քէլպ դօնուլա , տահա մէնֆաաթլը օլուր զանն իտէրիզ :

Ժան-Մարի Պիօ , քէնտի սիլքինտէն պուլունան ա- տէմէրէ մախսուս օլունա կէլէն աշվալիմէզմումէտէն պէ- րի վէ մասուն օլմասը հասէպի իլէ , մէրգումա թագար- րուպ վէ իթիլաթ բէյտա իթմէք , ոօն տէրէճէ միւշկիւլ պիր մատտէ իտի . ֆիլվազը Պիօեա թէգարրուպ իթմէք շայէթ կիւճ իտի , ֆագաթ մէրգումըն գարուճըլըզ իթ- տիյի դօնաղըն իչինտէ , մէհարէթը ֆէվգէլատէ իլէ մա- մուլ պիր թագըմ հէյքէլլէր օլուպ , Բօմէ , մէզքիւր հէյ- քէլլէրի թէտգըզ իտուպտա , անլէրտէն իսթիֆատէ իթ- մէք նիյէթինտէ օլտուղունը Պիօյա արզ իթմիշ իտիքի , պու- իտէ քէնտի ասըլ մագսատընը սէթր իթմէյէ կիւզէլ պիր վէսիլէ օլաճագտը . Պիօ , քէնտի գալըն տէրիսի ալթընտա զայէթ նապիք վէ խայըրիահ պիր գալպէ մալիք օլմաղըլ , էն էվվէլ Բօմէնին թէքլիֆինի բէտա , ֆագաթ սօնրա միւ- սաատէ իթմիշ իտի :

Ալէլիսուսուս Բօմէ , Պիօ կիպի խայըրիահ վէ սաֆտէ- լուն քիմնէլէրին հիւնի թէվէճճիւհինի ճէլպ իտէր օլաճ

ընկալու լիցատեն արի, վէ ճազիպ պիր սըֆաթէ մալիք օլա մաղըլա, Պիօ, պիւա իսթիյար մէրգուլմը քէնտուլյէ սատըգ պիր տօսթ իթիխազ իթմէյէ մէնպուլ օլմուշ իտի:

Պու ալէմտէ հէր.քէսին պիր զաիֆ թարաֆը օլաճաղը կիպի, պիպիմ նատիտէ Պիօ տախի, քէնտիսինի Ֆրրանսա վէ նավառէ յալէթինտէ պուլունան, վէ տէմիր գաֆէս թէլի իմալ իտէն սէնաթ.քեարանըն մա ֆէվգընտա զանն իթմէք զաաֆէթինէ տիւշար օլմուշ իտի.քի, Բօմէ, պու նօղթայը ֆէհմ իթմէքլէ՝ մէրգուլմըն իմալաթընը թագտիրու թահպին իթմիշ, վէ հաթտա իշէ տահա զիյատէ պիր էհէմիլիթ վիրմէք նիյէթի իլէ, Պիօեա նէվպէնէվ գաֆէս թէլի իմալինի սըբարըշ իթմիշ իտի:

Վէ իշթէ Բօմէնին ֆապրիգասը էթրաֆընտա կէօրտիլիմիզ գարումագարըշ պիր հալ իլէ վազ օլունան տէմիր թէլլէր, պու սէպէպին սէմէրէսի իտի:

Բօմէ, մէգ.քիւր տէմիր թէլլէրի հէր թարաֆա գօյմուշ, ֆագաթ էսէֆէ շայան եէրի շուրասըյըտը քի, արթըգ գաֆէս թէլի գօեաճագ մահալի գալմամըշ իտի:

Պիօ, կէնճ օյմաճընըն սէնաթ հագգընտա օլան պու մէրազընտան զայէթ միւթէէսիր, վէ մէնգուպ օլուպ, Բօմէնին՝ քէնտի իմալաթընը թագտիր իթմիշ օլմասը իչիւն, քէնտի տախի մէրգուլմըն մէզազընը (ճաշալ) թահսին իթմիշ իտի:

Բօմէ, վարա վարա Պիօյը քէնտի զիյարէթլէրինէ ալլաըրմըշ իտի. ինսան նէ գատար քեաթիմի էսրար օլսա տախի, եինէ աղզընտան պիր սէօղ գաշըրըր օլմաղըլա, Բօմէ, գօնաղըն սաղ ճիհէթինտէ զայէթ աօիլ վէ նամտար, ֆագաթ ազիմ պիր պէտպահտըգ պարը կիրանը ալթընտա էզիլմիշ՝ պիր ֆամիլեա սաքին օլտուղուըն՝ Պիօտան անլամըշ լտը:

Պագաթ, կէրէք Պիօնըն պօշ պօղալլըղը՝ վէ կէրէք

Բօմէնին մէրազը՝ պու նօգլթատան էօթէյէ կէշմէմիշիտի

Կասթօնըն՝ մուֆարէզաթընտան պէրի հայրի վաղըթ կէշմիշ իտի . Պիօ, պիլա հարաքէթ, մահզուն, վէ քէտէրինտէն նաչի ատէթա տուլղուսըզ պիր հալ իլէ իմալ իթ . մէքտէ օլտուղու տէմիր թէլլէրի ունութմագլա, հաթտա վաղթին նէ գատար միւրիւր իթմիշ օլտուղունտան տաթի մալիւմաթը պուլունմամագտա իտի :

Կիւն ադշամ օլմագ իւզրէ իտի :

Նախէհան պէօյիւք գաբընըն չագչաղը չալընմասը սէ տասը իշիտիլուպ՝ Պիօ, պաշտան այաղա գատար թիթ . րէտի, վէ գաբունըն իրինի չէքտիւքտէն սօնրա գօլու վի ճուտի իւզէրինէ ասըլա գալտը :

Բօմէ, ալէթ թաճիլ Պիօնըն գուլիպէսինէ կիրուպ նէ ֆէսի քէսիլէրէք պիր իսկէմլէ իւզէրինէ օթուրտու :

Պիօ, գաբուլա տօղրու պիր նիկեահ աթֆ իթմէքէ նէֆէսինի թութարագ պիր ահ չէքտի, զիրա Բօմէնին քէնտի կէնճ էֆէնտիսինին շահիտի օլտուղունտան մալիւմաթը եօղտը . Բօմէ, քէլամէ աղաղ իտուպ տէտիլքի ,

— Միւսիւ Պիօ, մատմաղէլ բահաթսըզ օլմալը . . . սօն տէրէճէ էնտիշէ իշինտէ օլմալը տըր . . . տէյլլիլ ֆագաթ նէ՞ եաբայլու՝ պունտան էրքէն կէլէմէտիմ . . .

Պիօ Բօմէյի տինլէյուպ, մէրգումըն նէ՞ տէտիլինի անլամայա ճահտ իտիյօր իտի :

Բօմէ. — (Պէօղիւնէ տէվամ իտէրէք) մատմաղէլի կէօրմէք իսթէմէմ, զիրա պիրատէրինի պուրայոս կէթիրմէքիլ չիւն քէնտիլէրինէ վատ իթմիշ իտիմ :

Պիօ. — (Ետվաշ սէտայըլա) պիլիմ էֆէնտիլ իլինիլ քէյօրսունըլ . . . քէնտիսինի կէօրտիւնիւլզմի, ահ տէմէյին քի . . .

Վէ մէրգում իքի էլի իլէ կէօսիւնի թութուպ, տէրունի տիլտէն պիր ահ չէքէրէք սէօղիւնէ տէվամ պիլլէ :

Ա՛հ տէմէյին . . . էօլմիւշ տիր տէմէյին . . . - տէտիւ
Բօմէ. - Ֆազաթ էօլմիւշ տէյիւ տիր . . . եարասը
բէք խաֆիֆ շէյ տիր :

Պիօ. - (Տօղրուլարադ) Եարալանմը՞մը . . . Ֆազաթ
բի՞մ անը եարալատը . . .

Բօմէ. - Սէվկիլի միւսիւ Պիօ, նասըլ քի տէտիմ, Եա-
րասը բէք խաֆիֆ տիր. պիր գաշ կիւն իյթիրահէթ իթսէ
պիւսպիւթիւն գաբանըք կիտէր . . . լաքին . . .

Բօմէ, թէրէտտիւտ իչինտէ գալարապ պիր մըգտար
պիւքիւթ իթտի, վէ Պիօ տախի, տիւշարը հայրէթ օլուպ,
հիւ պիր շէյ սօրմագսըղըն մէրգումըն աղղընտօն չըգան
սէօղէրի՝ քէմալի տըգգաթլա տինլէյօր իտի. Բօմէ, թէք-
րար սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք տէտի քի,

— Լաքին պիւգ անըն թասհիհի միզան իթմէսինէ նէ-
զարէթ իտէճէյիվ . . . չիւնքի էլիմիզտէն գարտըլար . . .
ալըրտըլար . . .

Պիօ. - Բի՞մ ալըրտըլ :

Բօմէ. - Մարգի կասթօն տը Մայլըբէ նամ առէմին
պիրի,

Պիօ, պու իամի իչիթտիլինաէ կէրիսին կէրիյէ կիթտի,
վէ ագլընա խըֆիէթ կէլէճէք գօրգուսըյըլա էլինի ան-
լընա կէթիւրիւպ թիթրէք պիր սէտայըլա,

— Մարգի . . . կասթօն . . . տը Մայլըբէ մի տէ-
տինիվ . . . - տէյու բէրէլէտի :

Բօմէ. - Էվէթ, սիվ քէնտիսինի թանըյօրմուսընըլ :

Պիօ. - Եա . . . Ֆազաթ հայըր հայըր . . . ա՛հ նէ
սէյլէտիլիմի պէնաէ պիլմէյօրում . . .

Պիլարէ Պիօ, Եէրէ գաբանմամագ իչիւն գուլիպէսինէ
տայանարագ՝ վէ ճանխըրաշ պիր սէտայըլա սէօղիւնէ տէ-
վամ իտուպ,

— Ա՛հ միւսիւ Բօմէ, ագլըմ պաշըմտա տէյիւ տիր...
կէթիւյօրսօն ա . . . օ պէնիմ էֆէնտիմ տիր, էվլատըմ

տըր . . . իմո՛ր լէճա իտէրիմ տինլէ պէնի . իփատէնիդ
անլատըմ՝ կիպի . . . ֆագաթ սիղին տէտիլինիզ Մարդի
օլմայուպ , իլլա Տիւգ տը Մայլըբրէ օլմայլ տըր . . .
տէտի :

Բօմէ . - Հայըր , Մարգի քէնտիսի իտի . . .

Պիօ . - Ինթիյար պիր առէմի իտի . . .

Բօմէ . - Հայըր , տէլիգանլըյըտը . . .

Պիօ . - (Յէհչէթ իլէ էլինի անլընա վուրարագ) Էլլա
ալըմագլըյըմ պիր չէյ տէյիլ , ֆագաթ աղլըմա խըֆ
ֆէթ կէլինճէ արթըգ քէնտիլէրինէ խըտմէթ իթմէյէ
միւգթէտիր օլմայաճաղըմ . . . եա՛ Բապպիմ եա՛ Բապ
պիմ . . . վագթըյըլա անլէրին բէք չօգ խըտմէթ քեարա
րը վարըար . . . շիմո՛ր եալընըզ պէն գալտըմ . . . ա՛հ
պէնիտէմի չօգ կէօրտիւն . . . եա՛ Բապպիմ շիմալքի հալ
ագլըմը պանա պախչ էյլէտէ . . . նէ վագթը խըտմէթ
իւնթիյաճլարը օլմազսա , օ վագթը ճանըմը տախի ալ . . .

Բօմէ , ինթիյար Պիօնըն էլինի թուլթուպ քէնտի էլի
չինտէ սըգտը , վէ թէէսիրլի պիր սէապըլա ,

— Միւսիւ Պիօ , սիզ ալիճէնապ , վէ ըրգգաթը գալ
պիլէյէ մալիք պիր զաթսընըգ , ֆագաթ իւմիւտվար օլու
նուլ . . . էֆէնաինիզ՝ էսնայի Տուէլլօտա վէֆաթ խտէ
պիլիլ իտի . . . լաքին համա օլտուն շիմո՛ր սաղ տըր . . .
պունըյըլա թէսէլիլի իաթըր իտինիզ , ըզհարը թէսճիւպ
իթմէնիլէ կէլինճէ , անըն սէպէպինի պիր միւմբիւն անա
մայօրում . . . - տէտի :

Ֆիլհագըգա Բօմէ , կասթօնըն՝ Մարգի տը Մայլըբրէ
նամընը հայիզ օլտուղունը ապա պիլմէյ իտի :

Բօմէ . - (Սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք) պու ճիւմէ պու
թըգ թէհլիքէնին էօնի ալընապիլիլ , նիթէքիմ էկէթ
Տուէլլօ . . .

Պիօ . - (Բօմէնին սէօղիւնի քէսէրէք) ա՛հ , էվլաալ տա
խի քէնտի ապաու ճէտտինին գանընը թաշըյօր . . . քէն

տի իլէ տուշմէնին մապէ յնինտէ եալընըզ գըլըճընը ին-
թիիապ իթտի, տէյիփըլի :

Բօմէ. — Վէ հաթտա քէմալի սէպաթու մէթանէթլէ
քէնտույի մուհաֆազա իթտի . . . միւսիւ Պիօ եէմին իտէ-
րիմ քի . . . (սէօզիւնի թէպաիլ իտէրէք) չիմտի րէճա ի-
տէրիմ հէմչիւրէսինի գալըրմազա պագընըզ, հիչ չիւպհէմ
եօգ քի պիչարէ գըզճըազ պէքլէյէ պէքլէյէ մուզթարըպ
օլմուշ տըր . . . պէն Մարգիլի մումսիլէյհին նէրէտէ ի-
գամէթ իթտիյինի պիլիւրիմ . . . չիմտի անըն գօնալըն-
տան իէլլիօլում . . . պու սապահտան պէրի կէօրիւնմէ-
միլ տիր, Փազաթ կէրէք խանէսինտէ, վէ կէրէք մահալի
ախէրտէ, վէլհասըլ հէր նէրէտէ օլուրսա օլտուն միւճէր-
րէտ քէնտիսինի պուլաճաղըմ . . . էվէթ միւսիւ Պիօ, նա-
պըլի կապթօն սէնին էֆէնտին վէ էվլատըն տըր, էօյլէտէ
պէնիմ սէվկիլի տօստուլմ օլմաղըլա, հէր հալտէ անը պու-
լաճաղըմ, պու խուսուստա սիզէ վատ իտէրիմ . . . եէ-
մին իտէրիմ . . .

Պիօ. — Ինչալլահ, ճէնապը հագ մույինինիլ օլտուն :

Բօմէ. — Հայտէ րէճա իտէրիմ վագըթ զայպ իթմէ-
մինիլ, հէման կիտուպ մատմաղէլ Սէնթի թէէմին իտի-
նիլ . . . հիչ պիր թէհլիքէ օլմատըղընը պէյան իտէրէք
քէնտիսինի թէսէլլի իտինիլ . . . պուրայա կէլտիյիմի սէօյ-
լէյինիլ, իսմիմի պիլաիրինիլ. պիրատէրինի նէ գատար
սէվտիյիմի քէնտիլէրի բէք ալէա պիլիրլէք . . .

Պիօ, գուլպէսինտէն տըչարը չըգտը, վէ Բօմէ տա-
լի մէրգումըն եէրինէ օթուրտու :

Իհթիյար Պիօ, սաղ ճիհէթին տայիւրէսի նէրաիւպա-
նընտան եօգարը չըգտըղը էսնատէ քէնտու քէնտույէ,

— Մայըրրէ խանէտանը, քէնտի պէտպահտըղը ի-
չնտէ պիր տօսթ պուլմուշ օլմասը իպըրըլ պիր ալամէթ տիր
տէյէրէք նէրաիւպանըն սօն գատէմէսինէ վասըլ օլուն-
ճա նակէհան տուրը վէրտի :

Սէնթէ նէ տէյէճէքտի, նա՞սըլ սէօղ աշաճագաղը :
Խայըրխաճ Պիօ իչիւն պու բէք միւշկիւլ պիր տաղը
դա օլտու . զիրա մէրգուլմ սափտէրուն առէմ, աւլա եւ
լան սէօյլէյէմէղ իտի :

Պագաթ Սէնթ իլէ Կասթօն հագդընտա , հըսս իթ .
տիյի ֆէտաքետարանէ մուհապէթ , մէրգուլմն զիհնիլիս .
թիլա իտէն վէլէհու թէհայեիւրի տէֆ իթտի , վէ իհթի .
մալ բի իյֆա իտէճէյի մէմուրիյէթին էհէմիյէթինի , դա .
յէթ զէքի պիր առէմտէն տահա զիյատէ պիր զէքեալէթ .
լէ տէրք իտէպիլտի :

Պիօ , օտանըն տէրունինէ կիրաիյինտէ՝ քէնտի սաֆ
սիյմասը մէսրուրիյէթ իյմա իտիյօր իտի :

— Մասմա՛ղէլ Սէնթ , չէշմինիզ րուչէն օլտուն , սիդէ
խայըրըլ խապէր կէթիրտիմ . . . - տէտիւ :

Մինեօն , պիր տագըգա պիլէ Սէնթտէն այրըմայրպ
մէրգուլմէնին եանընտա օթուրմուշ իտի :

Սէնթ , Պիօնըն սէօղիւնի իչիթտիյինտէ , աօղրուլա
րագ պաշընը դալարըտը , վէ նակէհան հիւզնու քէտէր
իլէ սարարմըլ օլան սիյմասը , պիր շուլէյի մէսէրիլէթ
միւշթէյիլ օլարագ ,

— Կասթօ՛նը . . . - տէյու բէրէլէտի :

Պիօ . - (Քէսիք պիր սէտայըլա) ա՛հ ֆագաթ . . . ա
նը չիմտի պու տագըգատա կէօրէմէյէճէքսինիզ . . . միւ
սիւ Բօմէ . . . եանի շու խայըրխաճ տէլիզանը եօգմը . . .
չիմտի Կասթօնըն նէզտինաէն կէլիյօր . . . զանն իտէրսէթ
միւսիւ Բօմէ հագդընտա , էմիլիյէթինիզ պէր քէմալ օլմալ
տըր . . . վէ մէրգուլմն , պիրառէրինիզի նէ գատար սէլ
տիյինի տախի պիլիրսինիզ տէյիլմի :

Սէնթ . - (Իրզարարագ) Բօմէ՛մի . . . ա՛հ էվէթ մէրգու
մըն Կասթօնը բէք զիյատէ սէվէր օլտուղունը պիլիլիմ
ֆագաթ Կասթօն . . . Կասթօն նիչիլն ալտէթ իթմէտի . . .

Մինեօն տախի , Սէնթ կիպի կիւզէլ պաշընը գալըր

բարագ քէմալի սապրարզլըզլա, Պիօնըն վերէճէք ճէվա-
պընա ինթիզար իսիյօր իտի :

Պիօ. - Ֆազաթ պիլիլիսինիլ ա, Յուէլլօ մէյտանընա
կիրէն պիր ատէմ, ազ չօգ պիր զարարա տիւչար օլմագ-
սըլըն սըչարը չըգամալ . . . - տէյինճէ, իքի կէնճ դըզ-
լար պիր աղըլ :

— Եարալանմը չմը - տէյու հայգըրտըլար :

Վէ Սէնթ քէնտի քէնտինտէն կէչէրէք պիր հալի մէ-
յուսի իլէ գարեօլանըն իւզէրինէ տիւչիւպ գալտը :

Պիօ. - Պու նէ, տէմէքքի մաստմազէլ ճէնապլէրի
պէնի թանըմայօրլար . . . խայըրլը խապէր կէթիրտիմ
տէմէտիմի իտի . . . էկէր պիլիմ միւսինին էօմրի թէհ-
լիքէտէ օլայըտը . . .

Սէնթ. - (Պիօնըն սէօլիւնի քէսէրէք) ֆազաթ քէնտի-
սի նէրէտէ տիր . . . նի՛չիւն կէլմէտի . . .

Պիօ. - Իքի իւչ կիւն բահաթ իտէճէք տիր . . . Իչ-
թէ քէյֆիլէթ պուռտան իպալէթ տիր . . . անը պուրայա
կէթիրմէք քեարը ադիլ տէյիլ իտի, չիւնքի աբապանըն
սարալմասընտան պիր զարար վուգու պուլաճաղը մէլ-
հուզ տըր . . .

Մինեօն. - Է՛վէթ է՛վէթ, պու սէօլ բէք տօլրու տըր,
Տըրահօն՝ ճէզլայիրտէ օլասուլու վագըլթ, խասթահանէտէ
բահաթ սուլմամասը իչիւն այաղընը զայպ իթմէսինէ բէք
աղ գալտըլընը սէօյլէյօր :

Սէնթ. - Լաքին պէն քէնտիսինի միւճէրրէտ կէօլմէք
իսթէրիմ, էկէր քէնտի կէլէմէյօրսա պէն կիտէճէյիմ . . .
- տէյինճէ, Պիօ, օ անէ գասար իպրագ իթտիլի սօուգ
գանլըլը զայպ իտէրէք տէտի քի,

— Պու խուսուտա քեամիլէն հագգընըլ վար մաս-
մաղէլ . . . միւսիւ Բօմէ պիր տահա պուրայա կէլտի-
յինտէ . . .

Սէնթ. - (Հիտէթէ) պիրատէրիմին նէրէտէ օլտուրու
նը սէն պիլմէյօրմուսըն . . .

Պիօ. - (Բէքէլէյէրէք) Փագաթ էֆէնտիմ, պէն ֆէն
պիր խապէր ալըրմ տէյու օ դատար գօրդույօրլտըմքի . . .

Սէնթ, կէօզլէրինի սիլիպ՝ էյրի էյրի Պիօնըն ելուիւ
նէ պագաւը, վէ Մինեօնըն էլինի թուլթուպ,

— Սիզ պանա բէք պէօյիւք տօսթլուգ իթտինիզ,
էկէր սիզ օլմայայտընըզ, ինթիմալքի պու ճանխըրալ ին
թիզարու ըզթըրապըն պարը կիրանը ալթընտա էզլիլէք
էօլիւր իտիմ . . . ֆագաթ մատմաղէլ . . . աֆիլ իտէրփ
նիզ սէվկիլի տօսթուլմ . . . շիմսի ֆամիլէամըզըն պու ա
թիզ, վէ պիրիճիք խըտմէթքեարըյըլա եալընըզմա կէօ
րիւշմէք իսթէրիմ . . . — տէյինճէ, Մինեօն, Սէնթին ան
լընը բուս իտէրէք, վէ խաճիշու նէշէ իլէ միւլսթէլիթ պիր
հալ իպրապըյըլա,

— Զաթէն պէնտէ կիթմէք իսթէյօրլտըմ, ֆագաթ
թէքրար կէլմէք շարթըյըլա . . . ինչալլահ եարըն . . .
տէտի:

Սէնթ. - (Մինեօնա իսթիսալ իտուպ մէրգումէյի բուս
իտէրէք) էվէթ եարըն:

Մինեօն՝ գաբըտան տըշարը չըզընճա, Պիօ՝ միւլէսի
պիր նիկեան իլէ մէրգումէնին արգասընտան պագաթ
Մայրըրէյի սէվէնլէր, Պիօնըն հիւսնի թէվէճճիւհինի ճէլ
իտէճէքլէրի տէրքեար իտի:

Սէնթ վէ Պիօ եալընըզ գալտըլար:

Կէնճ գըզ պիր տագըզա գատար սիւքիւթ իթտի
վէ սօնրա Պիօյա թէգարրուպ իտէրէք, ուֆաճըզ էլլէրի
նի անըն էնի ումուզլարը իւզէրինէ վաղ իտուպ, վէ կէօյ
լէրինի մէրգումըն կէօզլէրի իչինէ տիքէրէք գարընտ
տուրտը:

Զանն իտէրսին քի մէրգումէ, Պիօնըն գալպինաէն կէ
չէնի սիյմասընտան անլամայա ճահա իսլիյօր իտի, վէ հէ

ման թէմքերն լի է հալածութիւն պիտի հալ իլէ քելամէ աղաղ
խոռալ,

— Պիօ, պէնտէն պիտի շէյ քէթմ իթմէ, նէքի պիլիր-
սէն սէջլէ . . . զիրա պէն հէր շէյի պիլմէք իսթէրիմ . . .

Պիօ. — (Թէրէտտիւտ իլէ) մատմազէլ . . .

Սէնթ. — (Սէօզիւնի քէսէրէք) պէնի ալտաթմա, սէջլէ
կասթօն նէ օլտու, նէրէտէ տիր . . . ճէնապը Սլլահ պու
սօն իւմիւտիմիլիտէմի էլիմիլտէն զասպ իթտի.

Պիօ. — Ա՛հ սէվկիլի հանըմըմ, էկէր ճէնապը հագ-
օ կիպի պիր պէտպահալըղըն վուգուլինէ միւսաատէ իթ-
միլ օլայըտը . . . էկէր պիլիմ կէնճ էֆէնտիմիլ, միւթէ-
վէֆա միւսիւ Մարգի . . . վէ զէվճէյի բազիղէսի՝ օ շէֆ-
գաթը աֆիֆէ, վէ ազիղէ մատամ Մարգի . . . վէլհա-
սըլ պու կիւնէ գատար ճանու տիլտէն սէվմիլ, հագլա-
ընտա հիւրմէթ իթմիլ, վէ զիքրի ճէմիլէրինի եատ իթ-
տիքճէ կէօզ եաշլարը տէօքմիւշ օլտուղում, պիլճիւմէ
խանէտանընըղ աղալէրի կիպի . . .

Պիօնըն սէտաօր կիթտիքճէ եալաշլանըպ ճան խըրաշ
պիր ահէնկ քէսպ խիյօր իտի. մէրգում, պու հալի բիւր
մէլալ իլէ սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք,

— էկէր պիլիմ կէնճ էֆէնտիմիլ, պէնիմ ասալէթ-
իւ վէ սէվկիլի էֆէնտիլէրիմին մախտումի, Մայլըրէ խա-
նէտանը ալիսինին սօն սիւլալէսի . . . Ա՛հ ե՛ա ազիղ պի-
քիր . . . էն սօն ազասը . . . էկէր էօլմիւշ օլայըտը . . .
ա՛հ մատմազէլ պիլմէմ քի . . . պէն էլան պուրատա հա-
զըր պուլունարագ, սիղէ խըտմէթ իթմէքլիլէ միւգթտիր
օլապիլէճէքմիլիտիմ . . . մատմազէլ Սէնթ, սէվկիլի հա-
նըմըմ, սիլ քի անլէրին քէրիմէյի միւհթէրմէլէրինտէն
պիրիսինիլ, սիլ քի անըն հէմիլէսիսինիլ . . . վէ պէն
սիլի ճանըմոտն զիյատէ սէվէր իսէմտէ . . . ֆազաթ կաս-
թօն . . . կասթօն պիլիմ սօն իւմիւտիմիլտիր, օ սալ օլ-

տուգճա, Մայլըբրէ խանէտանընըն՝ պիր կիւն թէքըպ
նիւշվէ նիւմա օլաճաղը միւհթէմիւ տիր . . . Փագաթ է
կէր էօլմիւշ օլայըսը . . .

Պիօ, սէօղիւնէ տէվամ իտէմէզ օլուպ՝ իրի վէ նա.
սըրը էլլէրինի պիրի պիրինէ գալուշտուրարագ, էշքը
թէհասիւր իլէ միւլէմմա կէզօլէրինի սէմայէ տօղլու գալ
տըրտը. Սէնթ, միւթէէսիրէ վէ պիր տէրէճէ թէսէլի
պուլնուշ կիպի պիր հալ իլէ մէրգումը տիրյէյօր իտի. Պիոյ
հէյէճանը գալպինին շիտէթինտէն նաշի, քէնտի քէնտի
սինի զայպ իթմիշ, վէ ատէթա հայգըրարագ սէօղիւնէ
տէվամ պիրլէ:

— Ֆագաթ եա՛ Բապպիմ, սէն անլէրի հըֆզու հի
մայէ իտէճէքսին տէյիլմի . . . զիրա անլէրին տամուրարն
տա սէնին սաարգ գուլլարընըն գանը ճէվէլան իթմէքտէ
տիր . . . էվէթ՝ սէն անլէրի տայիմիւլ էվգաթ հիմայէի
տէճէքսին, զիրա սէնին ուղրունա ճան ֆէտա խէն ա.
կէրլէրինին էվլատլարը տըրլար . . . հայլը հայլը . . .
Մայլըբրէ էօլմիւշ տէյիլ տիր . . . սէմատէ միհման օլտ
ապաու էճտատը մուգատտէսէսի, շու անտէ անըն կէն.
լիյինի հիմայէ իտէճէքլէր տիր . . . տալլար գուրուր, ֆա.
գաթ քէօք պագի գալըր . . . Մայլըբրէ էօլմէզ . . .

Բօմէ, գուլիպէճիյին տէրունինտէ օլտուրուպ, իտ
Մարի Պիօնըն ալտէթինէ ինթիզար իտիյօր իտի. մէրգում.
Սէնթին հագգընտա պիր տահա կէօրիւշիւպտէ, մէզպու.
րէնին խէլէճանը գալպինին թէսկին օլտուղսնը անլամագ
իսթէյօր իտի:

Պու ալա պէօյիւք գաբընըն չագչալը ուսուլ իլէ.
լընտը. Բօմէ, պիր գաշ տողըգա գատար գաբընը.
խըտմէթինի իյֆա իտէճէյինի խաթըրլայարագ գաբընը.
իբինի չէքի վէրտի:

Սիյմասընտա ասարը վէտլէսէ, վէ հալինտէ սըյլը.

լըգ կէօրիւնէն պիր ատէմ , գաբընըն էշիյինտէն կէշիպ՝ հավլինին տէօրթ թարաֆընը տըգգաթլընա կէօզտէն կէ-
պիրտի . մէրգուամ , լուզումը թագափրինտէ ֆիրարընը թահ-
ալ թէէմինէ ալմագ հիսապլըլըլա , գաբըյը եարը աջըգ-
պըրագմըշիտի . շախսը մէրգուամ , օգույանլարըմըզըն կէօ-
րիպ թանըմըշ օլտուգլարը , Յիւգ ալ Գօմբանս Մայլըբ-
րէնին՝ սիւսի սէրքեաթիպի միւսիւ Պիւրօ քէնտիսի իտի :

Ֆիլհագըգա միւսիւ Պիւրօ , պիր քէշֆ վէ եախօտ պիր
թէճէսիւս իթմէք նիյէթի իլէ կէլիշ իտի :

Մէրգուամ , հավլինին տէրունինտէ՝ իյֆա իտէճէյի
մուամէլաթէ մանի օլաճագ պիր շէյ կէօրմէյիպ , գաբու-
նընըն գուլիպէսինէ տօղրու իլէրէտի , վէ պիր շէյ եաբ-
մագ նիյէթի իլէ , պիլա իհթիրալ գաբըյը աշարագ իշէրի
կիրի վէրտի :

ԷՔՏԱՐԸ ՄԻԻՔԵՐԵՐԵՐԵ (կըկնակի վիշտ)

Օ կիւն միւսիւ Պիւրօ , ալէա սիյահ չուգատան մու-
մուլ պիր գաթ էլպիսէ կիյմիշ իտի . շիւպհէ եօգքի մէր-
գուամ , քէնտի քէնտիսինէ նամուսը պիր ատէմ սուրէթի
վիրմէք իսթէյօր իտի :

Հալպուլը միւսիւ Պիւրօնըն հալինտէ կէօրիւնէն աշ-
տիլէ վէ սըյըգլըգ կիւն կիպի աշիքեար օլուպ , շու հալ՝
կիլտիլի էլպիսէսինէ բէք միւլթէնագըս կէօրիւնիյօր իտի .
վէհասըլ մէրգուամըն պագըշը , կիւլիւշի , վէ սէօյլէյիլի ,
մէյիսանէ ալէմինտէ էվգաթ կիւղար իտէն կիրուհը սիւ-
ֆէհանըն էթվարինէ միւշապիհ օլմաղըլա , ինսան , պիր
ֆարսալի ուղագտան պիլէ , անըն արսըլ , վէ հայլալ մա-

գուլէսինտէն օլտուղունը բէք գօլայ քէշի խաէճէյի տէր
քեար իտի:

Պիւրօ, թարիգը իսթիգամէթ տէն շաշմըշ պիր աաէմ
օլմաղըլա, աաէթա կիճէ գուշը կիպի գուլմաթը սէվէր
վէ կիւնէշին զիյասընտան իճթինապ իտէր իտի:

Միւսիւ Պիւրօ, Մայլըբրէ գօնաղընա կիրտիյինտէ
տայագ Եէմէսինի իհթիմալտէն աոտ իաէրէք, պու խու
սուսը քէմալի տըգգաթըլա տիւշիւնիւպ հիսապ իթմիլի
տի. վադաա Պիօ, մուգատաէմա Յիւգլին գօնաղընա կի
րիպ չըգտըղը Էանալէրտէ, Պիւրօյը կէօրմիւշ խաէտէ,
անտէն շիմոիյէ գատար մէրգուլմըն Էշքիւալընը ունտի.
մուշ օլաճաղը աշիքեար իտի:

Միւսիւ Պիւրօ, Պիօնըն՝ քէնտինի թանըյամայճա
ղընա Էմին իտի խաէտէ, մա մաֆիյհ իհթիյաթու իհթիյա
ղըտա Էլտէն պըրադմամագ իշիւն, պէօյիւք գաբըլը եա
րը աչըգ պըրագմայը մինասիպ կէօրմիւշ իտի, վէ նասըլ
քի տէտիք. քէնտինի հէր վէշհ իլէ թահաը թէէէմնէ
ալտըգտան սօնրա, քէմալի ճէսարէթլէ Պիօնըն գուլիպէ
սինէ կիրմիւշ իտի:

Գուլիպէնին տէրտնի՝ նիմ գարանլըգ օլուպ, պու
ճագտա պիր աաէմ օթուրմուշ իտիյինի կէօրտիւ խաէտէ,
քիմ օլտուղունը թանըմաղա վազիֆէ իթմէտի, Բօմէ աա
խի, մէրգուլմը պիւսպիւթիւն ունուլթուշ օլմաղըլա թա
նըրամատը:

Պիւրօ. - (Բօմէյէ խիթապէն) սապահլար հայր օլտու
տօսթում, պուրաաա քիրալըգ տայիւրէ պուլունուլ տէ
յիլլի:

Բօմէ. - Մալիւմաթըմ Էօգ:

Պիւրօ. - (Քէնտու քէնտույէ) չօգ շէյ, շու հէրիֆի
պու տէրէճէ Էշէք օլտուղը աուլա խաթըլմտան կէշմէյո
իտի - տէտիքաէն սօնրա, սէսինի եիւքսէլտէրէք,
— Էվէթ սէվկիլի տօսթում, պու մահալէ պէնիլ

իլին բէք մինասիպ տիր . . . իշ իլէ մէշղուլ օլան պիր
ատէմ իշին , պուրատաքի հիւքմ իտէն հալի սիւքլինէ-
թին պահասը օլամազ . . . պէնտէնիզ չալըշմագլա մէշ-
ղուլ պիր ատէմիմ քի . . . սուրէթը միւնթագամատէ օ-
լարագ , հաֆթա իշի հէր կիւն սաաթ սէքիզտէ , վէ բա-
զար կիւնէրի սախի սաաթ տօղուզտա խանէմէ ավտէթ
իտէրիմ . . . ահ միւսիւ , պէնիմ , գաբուճը լարը թաճիզ
իտէն ատէմէրտէն օլմատըղմը էկէր պիւլիշ օլայըտընըզ . . .

Բօմէ , Պիւրօնըն տէտիյի սէօղլէրէ ասլա գուլագ
ասմայըպ , անճագ պիւլա սապը պիր ինթիպարաէն նէշաթ
իտէր օլան պիր ահ չէքի վէրտի :

Պիւրօ. — (Պուրնուսըն ալթընտան) տիլիզ Կէրբէր (*)
- տէյու մըրըլտանտըգտան սօնրա , վարըպ Բօմէնին օ-
թուրտուղու գանարէնին ուճունտա օթուրտու , վէ եիւք-
սէք սէտայըլա սէօղլինէ տէվլամ իտէրէք ,

— Լաքին հէր հալտէ անլամագ իսթէրիմ . . . պու
մահալլէնին քիրալարը օ գատար պահալը օլմամալը տըր
ղանն իտէրիմ . . . չիւնքի չօգ միւսթէճիր եօգ տըր . . .
տէյիլիմ . . . ֆագաթ նի՛չիւն ճէվապ վիրմէյօրսունըզ ,
տօղրուսը միւսիւ , սիզ պու հալ իլէ մալ սահիպինիզին
զարարընը մուճիպ օլույօրսունըզ . . .

Բօմէ , ճէվապ վիրմէքսիզին այաղա գալգտը , վէ Պի-
օնըն ավտէթինի կէօղէթմէք իշին , կէօղլինի բէնչէրէնին
ճամը իւզէրինէ վազ իթտի :

Մէրգուլ , բէնչէրէնին եանընա վարտըղընտա , ագս
իտէն ըշղըն թէէսիրի իլէ չէհրէսի լայըգըյըլա կէօրիւ-
նիյօր իտի :

(*) Կէրբէր , Էզմինէյի գատիմէ էֆքեարը պաթըլէ-
սինճէ , կիւյա ճէհէննէմին գաբուսընը պէքլէյէն քէլպին
իսի իսիշ , պու սէօղ , թէրպիյէսիզ վէ եապանի գաբու-
ճը մանասընա տախի իսթիմալ օլունուր :

Պիւրօ, տէրհալ Բօմէյի թանրեարագ պիլա ինթիյար
թէաճիւպ իյմա իտէր պիր սէտա սալը վէրտիյինտէ, Բօմէ
արգասընա տէօնտի:

Պիւրօ, ֆըրսաթ էլ վէրտիքճէ հէման ֆիրար իտէճէ
կիպի պիր հալ իլէ իսկէմէնին իւզէրինտէ օթուրույօր իտի:

Բօմէ, Պիւրօյը պիր մահալտէ կէօրմիւշ իտիյինի տէր
խաթըր իտուպ, ֆագաթ քիմ օլտուղունը պուլմագ իլին
զիհնինի եօրմագտա իքէն, լուզումը թագտիրինտէ ֆի-
րարու ըիւճաթ իթմէքտէ մէհարէթը քեամիլէսի օլան միւ-
սիւ Պիւրօ, պիր թագրիպ Բօմէ իլէ գաբընըն արասընտան
սըյըլըպ տըշարը չըգտը:

Օբէրա թէաթրօսընտան չըգտըլը էսնատէ վուգու
պուլան հատիսէյի նախօշուտի, եանի, բերօսըլըա իքի
ատէթ տիչլէրինին հէվայէ ֆըրլատըլմասընը էլան խա-
թըրըյօր իտի:

Բօմէնին իսէ ֆիքրի օյանուպ, Պիւրօյը քեամիլէն թա-
նըմըշ օլմաղըլա, գաբուտան չըգտըլը էսնատէ, մէրգու-
մը եագալամագ իլին էլինի ուզաթտը իսէտէ մուլաֆ-
ֆագ օլամատը:

Պու էսնատէ Պիօ, սաղ ճիհէթին տայիրէսի նէրտիւ-
պանընտան ինմէքտէ իքէն, Բօմէ Պիւրօյը կէօթէրէրէք
Պիօյա իսիթապէն,

— Թուլթուն շու հէրիֆի - տէյու հայգըրապագ
քէնտի տախի արգասընտան տըշարըլա սըշրատը:

Պիօ, ֆիրարիյի գարչըլայարագ եօլունը գաթ իթտի
մէրգում, էկէր պէօյիւք գաբընըն եարը աչըգ օլտուղու-
նը պիլմիշ օլայըտը. արթըգ Պիւրօնըն իչի պիթմիշ օլա-
ճագտը, ֆագաթ Պիօ, մէշէ գաբունըն գալի գանատըա-
րընըն գաբուլը օլտուղունա կիւվէնէրէք, հէման իլէրի
եիւրիւյիւպտէ պիր տարպէ իլէ իչի պիթիւրմէք իսթէյօր
իտի:

Պիւրօ, գօրդուսընտան: սապ սարը քէսիլմիշ իտի. մէր-

գում իբրի աթէշ արասընտա գալմըշ օլմաղըլա, պէյիւք պիր մուխաթարա իշինտէ պուլունտուզունը հըսս իտէրէք, շաշըրլպ կէօղլէրինի տէօրթ թարաֆա չէվիւրի, ֆազաթ դաւաճաֆ պիր եօլ պուլամայօր իտի:

Ինսանըն ազամէթի, վէ գուվվէյի ագլիյէսի՝ մահզա պու կիպի խաթարէնկիզ վադաալէրտէ պէյան օլուր. Պիւրօ, թէքմիլ վիճուտի իլէ թիթրէմէքտէ իտի իսէտէ, էլան օ գարադուշ կիպի քէսկին վէ սէրի պադըշընը իս-թիսապ իտիյօր իտի. մէրգում, Պիօնըն իլէրույէ տօղլու հարաքեաթընը կէօրիւնճէ, տուտագլարը իւզէրինտէ նա-թէօնընարի պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնտի, վէ նալէհան Բօմէյէ տէօնէրէք, իւզէրինէ հիւճիւմ իտէճէք կիպի պիր հալ կէօսթէրտի. նիհայէթ իւլ էմի՝ կեահ րիւճաթ վէ կեահ հիւճիւմ մանօվրալարըլըլա, Բօմէ իլէ Պիօյը իլֆալ իտէ-րէք, հէման պիր սըչրայըշլա գադուտան տըշարը ֆըրլատը, վէ արգասընտան սիւրէրլի (երկար) վէ եիւքսէք պիր գահգահ սէտասը պըրաղարաղ նապէտիտ օլտու:

Պիօ իլէ Բօմէ, շաշըրուպ պիրի պիրլէրինին եիւզիւնէ պաֆա դալտըլար

Սէնթ, Պիօնըն թէսէլլի պախշ սէօղլէրինէ ինանարաֆ, ձէնապը հադգա թէշէքքիւր, վէ ան սամիւմ իւլ պալ տուա վէ նիյալ իթմէրլէ մէշղուլէ իտի:

Կիճէնին գարանլըղը պասմըշ, վէ Սէնթ եարա եու-լընըղ դալմըշ օլմաղըլա, թապիլի թէքրար ճան խըրաշ Պիր խէլէճանըն թէէսիւրի թահտընտա դալմըշ իտի:

Կէնճ գըզճըաղըն ագլու ֆիքրի, Կասթօնըն ալտէթի, վէ պիրի պիրլէրինի կէօրմէլէրինտէն հուսուլէ կէլէճէք օ-լան սաատէթին թէֆէքքիւրաթըլըլա մէշղուլ օլուպ, եարը օյանըգ վէ եարը ույգուտա կիպի պիր հալ իլէ իւլյա, վէ խէյալ արաւընտա դալմըշ իտի:

Սէնթ, ալէմի մանաուէ (երազիմէջ), վէ տահա տօղ-

րուսը խայալաթը մէվհումէ իլէ Կասթօնը , թանըմատըը պիր մահալտէ , կէօղլէրի գաբալը , սաչլարը թարիմար , վէ կէօյսիւ սօլումագատա օլտուղու հալտէ պիր եաթագ տէ . րունինտէ եաթմըչ կէօրիւյօր իտի :

Սէֆիլ գըզճըագ , մէզքիւր եաթաղըն պէյազ չար . սաֆը իւղէրինտէ , եէր եէր գըրմըզը լէքէլէր կէօրիւպ . . . քէնտու քէնտույէ սայըգլայարագ . . .

— Դան . . . ա՛հ եա՛ Բապպիմ՝ Կասթօնըն գանը տըր . . . — տէյօր իտի :

Պու կիպի ճան խըրաչ վագաալէրտէ , սատըգ պիր տօսթըն սէտասը մէտարը թէսէլլի օլապիլիր իսէտէ , ֆա . գաթ պիչարէ Սէնթ պիւսպիւթիւն եալընըզ իտի :

Մէրգումէ , միւտէթը էօմրիւնտէ իւք տէֆա օլարագ պէօյլէ թէքու թէնհա գալմըչ իտի . Սէնթ իլէ Կասթօն , աալա պիրպիրլէրինտէն այըըմամըչլար իտի , եէքտիկէրի իլէ պէօյիւմիւչլէր , վէ տայիմա պիրի պիրլէրի նէզտինտէ պուլունմուչլար իտի . պու իքի բաքիզէ կէնճլէր , պիլմէյէ . ըէք սէպալլէթ մուհապէթինտէն կէչմիւչլէր , վէ գալպլէրի վարա վարա ինթիհասը օլմայան (անվերջ) օ մուհապէթը ուխուվվիյէ (եղբայրական սէր) իլէ մալամալ օլմուլ իտի . քի , պու մուհապէթը մուգատտէսէ , քէնտիլէրի իլիւն տիկէր հէր կէօնա հըսսիյաթըն , վէ հէր նէվի մուհապէթին եէրինի թուլթույօր իտի . . .

Լաքին Կասթօն , արթըգ Սէնթին եանընտա պուլուն . մայօր իտի . աճէպա քէնտինտէն ուզագ պիր մահալտէ . . . նէ՞ տէրէճէ պիր ըզթըրապ իլէ մուղթարըպ օլույօր իտի . . . հէյհաթ ադչամտան ադչամա մէրգումըն աթէչնագ անը իւղէրինտէ հէքք իթտիյի բուսէ , աճէպ նէ՞ տէրէճէ միւ . էսսիր , շիֆա պախչ , վէ հալալլէթլի օլաճագտը . . .

Կասթօն , քէնտինի սէսլէյօր իտի . . . ա՛հ սէտասը նէ գատար տա զաիֆ վէ նէ տէրէճէ թէպէտտիւլ իթ . միւ . . . Սէնթ , քէնտինտէն կէչմիւչ պիր հալ իլէ կիւյտ էլ .

էրինի Կասթօնա ուզատըյօր իտի . . .

Սէնթ իշիւն , Կասթօնըն կիթաիքճէ եավաշլանմագտա
օլան սէտասը , սէվիպտէ պատէհու եիւզտէն պըրաղըլ-
մըշ ատէմէրին սուպիշլի , վէ ճան խըրաշ իշթիքեալէրի սէս
տասընա պէնզէյօր իտի . . .

Օգույանլարըմըզա մալիւմ օլտուղու կիպի , Սէնթին
պու հալի ըիւյա օլմայուպ , իլլա խասթարէնկիզ պիր թէ-
ֆէքիւրաթտէն նէշաթ իտէն պիր խէյալաթ (երեւակա-
յութիւն) վէ եախօտ պիր կէօրիւնիւշ իտի :

Մէրգումէ , իւզէրինտէ պիր մոււմ եանմագտա օլան
քեարկէֆինին եանընտա օթուրմուշ իտի :

Տըշարըտա , հէնուզ քէսպը սիւքիւնէթ իթմէք իւզրէ
օլան ֆուրթունանըն ինլէմէսի տէրինտէն իշիտիլիյօր իտի :

Իշէրուտէ իսէ , իշթիյար Տիւշէսին օտաուը իշ տիվա-
ընըն արգասընտան , կեահ պէ կեահ՝ մաւումաղէլ Պէրթա
աը Մայլըրէնին՝ պիր ահէնկ իւզրէ չըգմագտա օլան սէ-
տասը իշիտիլիյօր իտի . մէրգումէ , նինէսինին տիլխահը
իւզրէ , աղիլէրին թէրծիւմէյի հալինի (վարք սրբոց) օգույօր
իտի :

Փադաթ պու սէտա , Սէնթին թէսէլլիյի խաթըրնա
մէտար օլամայօր իտի . սէֆիլ Պէրթա , օ տէրէճէ պիր հալի
բիւր մէլալ իշինտէ պուրունույօր իտի քի , արթըգ հէմշիրէ-
սինտէն պիլէ , պէր հայաթ օլան ինսանլարըն սիւքինտէն
սայլըմայօր իտի :

Պէրթանըն սէտասը , Սէնթին գուլաղընա վահի պիր
իշթիքեա , վէ եախօտ տըշարըտա էսմէքտէ օլան բուզի-
կեարըն ինլէմէսի կիպի կէլիյօր իտի :

Սէնթ , քէնտի խայալաթը միւէլլէմէսի էօնիւնտէն կէ-
լէն սիւվէրը մէվհումէտէն մէճղուպ , վէ միւթէհայըր օլ-
մայլըլա , պիլա հարաքէթ գալմըշ իտի :

Պու մէլէքէյի բադիլէնին , կիրիֆթար օլտուղու հալի
բիւլմէլալի կէօրիւպտէ աճըմամագ մուհալգապիլինտէնիտի :

Փիլհադըզա. Սէնթին տէրտու ըզթըրապը տէրէճէթ
նիհայէյէ վասըլ օլուպ, Պիօնըն տէտիլի թէսէլլի պախ
սէօզլէրի ունութմուշ օլմաղըլա, գալպինի իսթիապ իտէն
խէվֆու տէհէթտէն մատէ հիշ պիր շէյ Եատ իթմէյթ
իտի:

Ֆաղաթ, մէրգումէնին օ կիւնքի էլէմու ըզթըրապը
նը իքմալ իտէն թէֆէքթիւրաթը միւտհիշէ իչինտէ, նա
կէհան զիհնինտէն պիր շէյ կէչէրէք, պալղըն կէօզլէրի
նիմ պիր շուլէ իլէ միւշթէյիլ օլմաղա պաշլատը:

Գալպինտէն՝ ճիւղլի պիր խուհի կիւկիւն (վարդա-
գոյն արիւն) սիյմասընա գատար չըզըպ Եանագլարըն
նիմ սուրէթտէ գըզարթտը, պու հալ՝ մէյուսիյէթ կիծէ-
սինին գարանըզը իչինտէ զուհուր օլուպտա, անը վա-
հիտտէ մահվու նապուտ օլան պիր իւմիւտ շիմէյինին շու-
լէսինէ միւշապիհ իտի:

Ֆաղաթ Սէնթ, պու անտէ սուրէթը զահիրէտէ հըս
իթտիլի մէմնունիյէթին սէպէպի նէ՝ օլտուղունը քէնտիտէ
պիլմէյթ իտի. էքսէրիէն կէնճ գըղլար, բէյղուլէյի գալպ-
լէրինտէքի օլանը պիլմէզլէր. շէրմ սարիլի (ամհնալ) հի-
ճապ իլէ մէն օլունան օ թէպէսսիւմլէր, օ թաթը վէ սու-
ղիշի նիկեահլէր, օ կիզլի կիզլի ահլէր, օ չիրին վէ լա-
թիֆ կէօյսիւն գապարմասը, վէլհասըլ պու կիպի ահլալի
մէքթումէ (գաղտնի), մահզա միւնէրրէպ (փորձառու)
կէօզլէրէ՝ լիսանը հալ իլէ իֆատէյի մէրամ իտէրլէր:

Սէնթին ըզթըրապը թէսկին օլմուշ իտի. գուլվէթի
պիր բաղու, քէնտի զաաֆը հալինէ մույին օլույթ զանն
իտիյթ իտի:

Մէրգումէնին թէքմիլ հըսսիյաթը կասթօնա միւն.
հասըր իտի, վէ պու մույին օլան բաղու իսէ, կասթօնըն
հիմայէսի իչիւն ըէֆ օլունույթ իտի:

Սէնթին՝ տէրտու էլէմ իլէ միւնճէմիա (սառուցեալ)
օլան գալպի, ան պէ ան պիր կէրմիլէթը (ջերմութիւն) զա-

իսկ ինչ ըստնր յօր իտի . Բօմէնին իսմի, իւմիւտպախշ պիր
սէօղ կիպի՝ մէրգոււմէնին գուլաղընը թէզեին իտիյօր իտի .
Բօմէ, վատինէ Էնճաղ իտէրէք թէքըրար կէլմիշ, վէ
«կասթօն գուրթուլտը, կասթօն եաշայօր» սէօղիւնի թէ-
քէրիւր չիթմիշ իտի :

Սէնթ, թէքմիւ պիր իման ինչ պու սէօղէ ինճոմըշ
իտի, վէ մէկէր Բօմէ եալան սէօյլէմէյէ միւգթէտիրմի իտի .
Վագաա՝ ուֆուլնէթի պիր եարէնին իւզէրինէ վաղ
իտիլէն մէրհէմ, աղըր վէ սըզըյը թէսկին իտէր իտէտէ,
ֆագաթ եարէնին էթրաֆընտաքի ճիսմ, քեամիլէն աթէշ
իլնտէ օլմաղըլա, մէրհէմ տաղըլըր, վէ խասթա տախի
օհալ իլէ գաթ Էնտէր գաթ մուղթարըպ օլուր :

Պունըն կիպի պիշարէ Սէնթ տախի, անճագ պիր տա-
գըգա գատար քէսպը լահաթ իտէպիլաի :

Նակէհան, եալընըղըղըն տէհչէթամիլ պէրուտէթի
իւթէ կէլիպ, սէրի իւլ ըհվան (շուտ անշնող) օլան պու
թէֆահը հալ, թէքըրար զայիլ օլտու :

Մուհաֆըղ մէլէյին սուրէթի մէսթուր օլտու . Բօմէ,
հէնուղ Սէնթին գալպինտէ միւթէնա պիր մէվգը թու-
թամամըշ իտի, Սէնթ, մէրգումը սէվմէք իօզըրէ իտի, եա-
խտ սէվմէյէ պաշլայօր իտի :

Սէնթ, ազիմ պիր խէվֆու խէլէճանէ տիւշար օլտու .
վագաա խէյալ իլէ Բօմէյի կէօրտիւ, ֆագաթ պօշ վէ
եարը գարանըգ պիր օտա տէրուլնիտէ, վէ հաթտա պէ-
յաղ պիր եաթագ միւշահատէ իթտի քի, իւզէրինտէ եէր
եէր գան լէքէլէրի կէօրիւնիյօր իտի . . .

Մէրգումէ, սէրը ֆէլաքէթգէտէսինի, սընըրլարը թահ-
թէր իլէ գապարմըշ օլան կէօյսիւ իւզէրինէ աստը, վէ հա-
լէթը նէղիլէ կէլմիշ օլան խասթապէր կիպի եալաշ սէտա-
մըլա, վէ պիլա էշքը չէշմ (առանց արտասուաց) հընչգըր-
մայա (հեծիլըտալ) պաշլատը

Սէնթ , չիմտի պու հալ իլէ տտէթա ըրւյա կէօրիւյթ
իտի :

Ա՛հ , Կասթօն նէ գատար կիւզէլ իտի , Վէ սէտաւր նէ
գատար լաթիֆ վէ միւէսսիր պիր ահէնկ իլէ չըգայօրիտի :

Եանագլարը իւզէրինտէ , ասարը ճէմիլէյի գուվիլէթու
սէպահէթ , վէ սըհհէթու ափիյէթ նագչ օլունմուչ , Բօմէ
նին գօլունա տայանմըչ , վէ պիրիպիրէրինի սէվէյօրլար
կիպի պիր վազիյէթ քէսպ իթմիլէր իտի :

Կասթօնըն տուտագլարը նիմ սուրէթտէ աչըլըպ , Բօ
մէյի գարընտաչ թէսմիյէ իթտի :

Սէնթ՝ քէնտի տախի , սարը սաչլարը իւզէրինէ թու-
րունճ չիլէյինտէն մամուլ պիր թաճ վազ իթմիլ իտի քի ,
մէզքիւր թաճ , ուզուն վէ ինճէ թիւլտէն կէլինիք պիր
տուվաղըն արասընտան կէօրիւնիյօր իտի :

Օ կիւն կիւյա հէվա զայէթ կիւզէլ վէ միւթատիլ
օլուպ , սըհհէթէ մէտար օլաճագ հալալէթի պիր հէլթ
թէնէֆֆիւս իթմէքտէ իտիլէր . . . Եօլուն իւզէրինտէ նէ
չիլ տալլէր արասընտա՝ պէյազ վէ կիւկիւն չիլէքլէր սէր
բիւմիլ իտի . . .

Սէնթ , պունճա սաատէթի կէօրիւպ , նէյէ օ գատար
աղլամըչ օլտուղունը քէնտու քէնտույէ սիւալ իտիյօր իտի :

Նիհայէթ իւլէմը , պիշարէ Սէնթ՝ պու խէյալթը խա-
թըրնիւվաղտէն այըլըպ գըյամ իթտի , վէ թիթրէք ա-
յագլարը իւզէրինէ տուրտը . թէխայիւլ իթտիյի օ հալա-
վէթի կիւն՝ կիճէ օլմուչ , վէ էթրաֆընը էլէմիագ վէ տէ-
րին պիր սիւքիւթ իսթիապ իթմիլ խէտէ , Սէնթ՝ էլան
կէօրտիւյիւնէ ինանմագ իսթիյօր իտի :

Սէնթ , մումը ալըպ պիրատէրինին օտասընա կիրտի . . .

Օնտա տախի թէնհալըգ , մէյուսիլէթ , վէ մաթէմտէն
պաչգա պիր չէյ Եօղտը . մէրգումէ , սօուգ պիր էլ
քէնտի մուզթարըպ օլան գալպինի սըգըյօր զանն իտիյօր
իտի . . .

Մէյուսիյէթի իսթիհզա զըմննտա կէօրիւնէն իշպու խաթըրնիւվազ ըիւյալէր. պիզգաթ մէյուսիյէթտէն պին գաթ զիյատէ տէհչէթիւ տիրլէր. պու հալ, պիր եարէնին տէրուսինէ սաբլանմըշ օլան խանչէրի, խըշմ իլէ չէվիւմէյէ միւշապիհ տիր:

Սէնթ, օ սէֆիլ վէ պօշ եաթաղը, ամէլէ կէօմլէյիւնի, վէ Կասթօնըն իշ վազթիւտէ կիյաիյի էսկի սէթրէյի կէօրաիւյիւնտէ, սօն պիր տարպէ իլէ վուրուլուպ, տիզլէրի թիտրէտի, վէ եէրէ գաբանարագ՝ պաշընը չարսասըն տիրիւմլէրի իշինտէ սէթր իթտի:

Վազըթ եարը կիճէյի պուլմուշ իտի:

Հայլը վազըթտան պէրու, Պէրթանըն պիր ահէնկ իղլէ չըգմագտա օլան օգումասը սէտասը իշիտիլմէյօր իտի: Իհթիյար ծիւչէս, հէր հալտէ ույգույա վարմըշ օլմալըյըտը:

Սէնթին՝ եէրէ գաբանտըղընտան պիր գաշ տագըգասօնրա, Պէրթա տը Մայլըրրէ, էշիյին իւղէրինտէ կէօրիւնստի քի, մէրգումէ՝ էքսէրի մէզքիւր օտայա կիրմէտէն իմթինա իթմէքտէ իտի:

Պէրթա, եաւլաշ սէտայըլա հէմիլրէսինի սէպլէտի, վէ պիր ճէվապ ուլամատըղընտան՝ կէնճ գըզըն եաթաղընա տօղրու իլէրլէտի:

Պէրթա, իքի կիւնտէն պէրի պիւսպիւթիւն թէպտիլ վէ թաղելը օլուպ, կէօղլէրի իշինտէ բտըլայան օ սօն մէրք (մահ) շուլէսի տախի սէօնմիւշ պիթմիշ իտի:

Մէրգուլմէնին չէհրէսի՝ տայիմա պարիտ, վէ միւլահալալը իքէն, շիմտի պիր ասարը էլէմ իպրազ իտիյօր իտի. թէքմիլ վիճուտի՝ տէրտու քէտուրէթին սիւվէրը միւլէլլէմսի օլուպ, շու. հալի բիւր մէլալտէն խէլասը զըմննտա իսթիլհամ իտիյօր զանն օլունույօր իտի:

Պէրթա, Սէնթի արատըղը եէրտէ պուլամատըղըն-

տան, թիթրէք տառմլար իլէ օտանըն թա տիկէր ունու-
նա գատար իլէրլէյէրէք,

— Հէմլիլէ հէմլիլէ - տէյու սէսլէտի իսէտէ, ելնէ
պիր ճէվապ ալամատը:

Պէրթա, էլլինտէքի մուր գալտըրըպ՝ Սէնթի, տիլ
իւթիւնէ կէլմիշ, վէ պաշընը պօշ հաթալըն չարսաֆը
իլլինտէ կիլլէմիշ օլտուզու հալտէ կէօրիւպ, գաբընըն սէօ-
վէսինէ տայանտը, վէ տուտագլարը նիմ սուրէթտէ հա-
րաքէթ իտէրէք,

— Պիրատէրի իլլին աղլայօր . . . - տէյու մըրլէ
տանտը:

Պէրթանըն կէօզլէրի եաշամատը, արթըգ պիլարէ-
նին զախմըտար (վիրաւորեալ) գալպինտէ օլան կէօզ եալը
մէնպար, պիւսպիւթիւն գուրումուշ պիթմիշ իտի:

Միւտէթը մէտիտէ վահաէթ, վէ տէրաու էլէմ, մէր-
գումէնին իւզէրինէ օ տէրէճէ թէէսիր իթմիշ, վէ էօլլէ
պիր հալէ վազ իթմիշ իտի քի, էլլինի հէմլիլէսինին ումու-
զընա վազ իտուպտա «սէվկիլի հէմլիլէճիլիմ պիրատէրի-
միլ իլլին պիրլիքտէ միւքէտտէր օլալըմ, պէրապէր աղլա-
յալըմ . . . » սէօլիւնի տէյէմէզ օլտու . . .

Պէրթա, եաբա եալընըզ պիր էօմիւր կէչիլմէյէ մահ-
քիւմ օլուպ, էթրաֆընտա մանէվի պիր զընտանըն կէօ-
րինմէզ տիվարլարը եիւքսէլմէքտէ իտի. վէհաաըլ մէր-
պուրէ, գապլ էլ վէֆաթ եաշայան, թէսէլլի իտէն, սէվէն
վէ սէվիլէն զէվաթըն սիւքինտէն ըէսիտ օլմուշ իտի:

Պէրթա, հէմլիլէսինին կիրիֆթար օլտուզու հալի բիւր
մէլայլինի կէօրիւպ, աղըր աղըր արգասընը չէվիրալի. մէր-
գումէ անճագ, Կասթօնըն պէր հայաթ օլուպ օլմաաըլընը
անլամագ իլլին կէլմիշ իտի:

Պէրթա, Սէնթիլն մէյուսէն վէ մահզունէն, պիրատէ-
րինին պօշ եաթաղը իւզէրինտէ տիլ իւթիւ կէլմիշ օլ-
տուզունը կէօրտիւ:

Տեմեքքի Կասթօն էօլմիւշ իտի . . .

Պէրթա, պիրատէրի Կասթօնըն էօլմիւշ օլաուզունա
գարար վիրուպ, լատինճէ եաւաշ պիր սէտայըլա ըուհինէ
ֆաթիհա օգուհարագ նինէսինին օտասընա կիրտի :

Մեզպուրէ, քեարկէֆին էօնիւնէ կէչիպ օթուրաու ,
վէ զաաֆէթտէն պալմուսու շէքլի քէսպ իթմիշ օլան էլի-
նի, կէօսիւ իւզէրինէ վաղ իտէրէք, ինսանըն գալպինի՝
մահզունիյէթ կիրաապընա իլգա իտէր պարիտ վէ տէհէ-
թամիզ պիր սէտայըլա քէնուու քէնուոյէ ,

— Ս.Տ պէն տիւնեա իւզէրինտէ արթըղ. հիշ պիր
չէյ սէվմէմ զանն իտիյօր իտիմ . . . - տէտի :

Պատէհու իյնէյի էլինէ ալուպ քեարկէֆին իւզէրինէ
էյիլի, վէ թիթրէք էլէրի իլէ պիր տագըգա գատար իշ-
էտիքտէն սօնրա, եանագլարընտան աշաղա սօուգ սօուգ
թէլլէր ագմայա պաշլատը :

Մերսումէ, նէֆէս ալմագ իչիւն տուրտու, վէ թէք-
րար իչլէմէյէ մէրամ իթտի իսէտէ, իյնէ, սօուգտան կէվ-
չէմիշ օլան բարմագլարը արասընտան տըշարը ֆըր-
լատը :

Պիչարէ գըզըրազ, մահզուն վէ միւքէատէր պիր սիյմա
իլէ քեարկէֆին իւզէրինէ մէյուսանէ պիր նիկեահ տթֆ
իտէրէք ,

— Պու իշի պիթիրմէք իսթէր իտիմ, ֆագաթ պի-
թիրմէյէճէյիմ . . . կէչէն կիճէ քէնտիսինէ կէօթիւր-
տիլլիմ չիչէքլէր, զալիպաքի սօն բէշկէչիմ օլաճագ
տըր . . . - տէտի :

Պատէհու տէրին պիր սիւքիւթ հիւքիմ իթմէյէ պաշ-
լայուպ, իհթիյար ճիւշէսին գաւի, վէ պիր սուրէթը միւն-

Թագամատէ սօլուգ ալըպ վերմէսի, վէ քէնտի սօլումապ
սէտասընտան պաշգա հիշ պիր շէյ իշիտիլմէյօր իտի. մէզ
պուրէ, Թէքրար ճիյէրլէր բարալայըճը պիր հալ իլէ խօտ
պէ խօտ սէզլէմէյէ պաշլայարագ,

— Ա՛հ էկէր պէն էօլէճէք օլուրսամ . . . քիմ՝ օնա
Թագէ չիշէքլէր կէօթիւրէճէք տիր . . . — տէտի:

Պու միւլահազաթ, մէզպուրէնին սարարմըշ տուտապ.
լարը իւզէրինտէ կէօրիւնէն նիմ ինէնտէյի Թէվգըֆ իթտի.
ֆադաթ միւլահազաթը մէզքիւրէնին Թէէսիրի կէշտիք.
տէ, Թէքրարէն Թէպէսսիւմ պաշ կէօթէրմէյէ պաշ
լատը:

Բարլագ վէ լաթիֆ պիր Թէպէսսիւմ . . .

Պէրթա, պիր միւշֆիգէ վալիտէնին, շիրխարէ (կաթ.
նակեր) օլան մասուլմընը օխշատըղը կիպի պիր հալ իլէ,
էլլէրինի խաշվարի կէօյսիւ իւզէրինէ վազ խտէրէք քէն.
տու քէնտույէ աթի իւզգիքը սէօզլէրի կըրատ իթտի:

Աճէպ նասըլ ուֆաճըգ էլլէրինի պանա ուզատա.
ճագ . . . աճէպ նասըլ երկզիւմտէն եօգարը կիւլէճէք
վէ պէնի բուս իտէճէք տիր . . . ա՛հ եա՛ Բապպիւմ, իշի
պունճա զէման տըր քէմալի Թահամմիւլ իլէ պէքլէտիւմ.
էօմրիւմի մուհաֆազա իթտիւմ, զիրա սէն վազթինտէն
էվվէլ, վէ էմըր իլահին օլմատըգճա ինսանըն էօլմէսինի
իսթէմէզսին. իմտի էմրինէ իթաաթ իթտիւմ քի սէմայէ
կիտէյիւմ . . . էվլէթ սէմայէ, չիւնքի պէնիւմ բազիլէ մէ.
լէյիւմ՝ օրատա պանա ինթիզար իտիյօր . . . պէնիւմ սէվ.
կիլի Էտմենըմ . . . ճիյէրբարէմ . . . պիր տանէճիք էվ.
լատըմ . . .

Պէրթա, հէմ աղլար վէ հէմտէ կիւլէյօր իտի:

էվլատը հագգընտա օլան միւլահազաթ, մերսումէ-
նին ինծիմատ իթմիշ օլան գալպինի ըսըթմազա, մուհա-
պէթինին իատէսինէ, վէ գամէթը կիւթահընը (ծըռած
հասակ) կէնծլիք էլպիսէյի լաթիֆէսի իլէ իլպաս (հագ-
ուեցնել) իթմէյէ մէտար օլույօր իտի . . .

Մէզպուրէ, պիր գաշ տագըզա էնտիշէ վէ խէյա-
լաթ տէրեասընտա չալգանտըգտան ոսնրա, պաղա գալ-
գըպ քեարկէֆի եէրինէ վազ իթտի, վէ տօլապըն թա
տէրիննտէն ուֆաճըզ պիր չէքմէճէ չըգարարագ՝ թէք-
րար կէլիպ եէրինէ օթուրտու :

Մէզքիւր չէքմէճէնին տէրունինտէ պիր թութամ
գըլըրճըզ սարը սաշ իլէ՝ պիրտէ տիւրիւլի քեաղըա վար
իտի :

Պէրթա, քէմալի մուհապէթ իլէ պիր գաշ սուզիշլի
սէօլլէր մըրըլտայարագ մէզքիւր սաշլարը տուտագլարը-
նա տօգունտուրտը :

Պու մուգատտէս եատիկեար, պու կիրանպահա սաշ-
լար . . . քէնտի ճիյէր բարէսինին սաշլարը իտի . էվլա-
տընտան քէնտիսինէ եալընըզ պու պիր թութամ սաշ
գալմըշ իտի :

Պէրթանըն խաղինէյի եէկեանէսի, մահզուպիյէթի,
վէ սաատէթի, անճագ պու պիր թութամ սաշ իտի քի,
տիւնեատէն մուֆարէգաթ իթտիյինտէ, եալընըզ անտէն
պըլըմաղա մէճպուր օլտուղու իշիւն թէէսիւֆ իտէճէք
իտի :

Պէրթա, մէզքիւր սաշլարը էօրտի, վէ կէօյա սէօզ
անլայօրլար կիպի անլէր իլէ սէօլլէշտի, վէ անլէրի խէն-
տէու կիրեէ (լալ և խնդալ) իլէ միւլէմմա իթտի :

Պատէհու մէջքիւր տիւրիւլի բեաղըտը աղըր աղըր
աչտը քի, տէրունինտէ աթի իւզղիքը սաթըըլար մուհար
րէր իտի:

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ

Պու պէնիմ վասիյէթնամէմ տիր . . .

ԳԸՍՄԸ ՍԵՆԻՍ

ՄԱՅԼԸԲՐԵՆԻՆ ԳԸԶԼԱՐԸ

1

ՊԻՔԻՐ ՎԱԼԻՏԻ

ՅԱՆՈՒՆ ՀՕՐ ԵՒ ՈՐԴԻՈՅ ԵՒ ՀՈԴԻՈՅՆ ՍՐԲՈՅ (*)

Պու պէնիմ վասիյէթնամէմ տիր

Իշթէ Պէրթա տը Մայլըրընին՝ չէքմէճէսինտէ մահ-
ֆուզ պուլունան տէֆթէրին իւզէրինտէ, պալատէ մու-
հարրէր լէվհայի բուհանիյէ պուլունմագտա իտի. մէզ քիւր
վասիյէթնամէնին եանընտա տախի՝ զիքրի սէպզաթ իտէն
պիր թութամ սարը սաչլար, հէմ հիւզնէնկիդ՝ վէ հէմտէ
մէտարը թէսէլլի օլապիլէճէք պիր եատիկեար իտի քի,
մէրգումէ, մահզա պու եատիկեար իլէ էչքի չէշմինի գու-
րու տըր, վէ միւթէսէլլի օլույօր իտի:

Պէրթա, ուսուլ իլէ տէֆթէրի աչըպ քէնտու քէն-
տույէ սէօյլէշէրէք՝ աթի իւզգիքր սէօզլէրի սէօյլէտի:

(*) Պու մուգաստէս լէվհայը, էրմէնիճէ թէրճիւմէ
թիմէյի մինասիպ կէօրտիւք:

— Կասթօն, պոռնը Սէնթին իզտիվաճը կիւնինէ գա-
տար հըֆը իտէճէք տիր, չիւնքի Սէնթ թէզէվվիւճ իտէ-
ճէք . . . մէրգուճէ, պիր կիւն տէյիլէ պիր կիւն մէսու
օլաճագ տըր . . . Մայլըբրէնին՝ էվլատլարընըն մահրուճ
օլտուգլարը սաատէթի, ճէնապը հագ անա պալ
իթսին . . . Սէնթ՝ թէզէվվիւճ իթտիքտէն սօնրա, էշ
խասը մէսուտէյէ մախսուս օլան կէօղ եաշլարը իլէ, պէ-
նիմ հալի մահզունիյէթիմի եատ իտուպ աղլայաճագ
տըր . . . պէնիմ վէրասէթիմէ աահիպ օլաճագ, վէ սէվ-
կիլի էտմօնուճըն մէտֆուճ պուլունտուղու մէզարճըլը վի-
գայէ իտէճէք տիր . . .

Պէրթա, էտմօն իսմինի անտըղընտա սէօլիւնի գաթ
իտուպ տուրումսուլատը, մէրգուճէ, պու իսմի թէլաֆիւղ
իթտիյինտէ, սէտասը՝ մուգիգա ահէնկի կէպի միւհասիր
վէ նիւվաղիշքեարանէ պիր ահէնկ քէսպ իտուպ, զայէթ
եաւլաշ պիր սէս իլէ սէօլիւնէ տէվամ պիրլէ տէտի քի,

— Ֆագաթ արթըգ Կասթօնտա եօգ, իշթէ անը
տախի ախրէթաէ կէօրէճէյիմ . . . ահ գալլիմի ֆու-
թուրսուղըգ մէզարը իչինտէ տէֆն իթմիշ օլտուղումս
լաղմէն, էօլտիլիմտէ նէ գատար սէվէճէք ատէմլէրիմ
օլաճագ տըր . . . բէտէրիմի . . . վալիտէմի . . . վէ պի-
րատէրիմ Կասթօնը . . . լաքին անլէր, պէնիմ ճիյէրբարէմի
թանըմատըգլարը հալտէ աճէպա անը սէվէճէքլէրմի . . .

Պէրթա, ճիյէր բարէսինին՝ պիր թուլթամ սարը վէ
գըլըրճըգ ոտշլարը մահֆուղ պուլունան սանտըգճայէ
տօղրու աթֆը նիկեահ իտէրէք, շու վէշ իլէ սէօլիւնէ
տէվամ իթտի:

— Ահ էվէթ . . . քէնտիսինէ սէօլէյէճէյիմ քի . . .
թաթըլը թէպէսսիւմլէրլէ ուֆաճըգ գօլլարընը անլէրէ ու-
զաթսըն . . . վէ անլէր տախի պու հալ իլէ արթըգ էտմօնը
սէվէճէքլէրինէ աուլա չիւպհէ իտէմէմ . . . ահ եա Րապ-
պիմ նիչիւն րէտա իթտիւնլէր . . . տարը պէգատէքի . . .

լանար, ինսանըն գաարը գալպինի օգուամայը պիւրլէր...
ինսանլար պէնի եալընըզ պու ֆանի ճիհանտէ միւթթէ-
հիմ ատտ իտէպիւրլէր...

Պէրթա, պիր մըգտար սիւքիւթ իթտի... մէրգու-
մէ ըիյա կէօրիւր կիպի պիր հալ իչինտէ իտի. պատէ-
հու թէքրար քէլամէ աղազ իտէրէք տէտի քի,

— Կասթօն՝ խանէտանըմըզըն սօն վարիսի իտի...
պատէզըն Մայլըբրէ էօլմիւշ պիթմիշ տիր, ձէնապը ալլահ
ապաու ճէտտիմիզէ ազիմ պիր գուվվէթու գուտրէթ
թէվտի իթմիշ իքէն, անլէրին սիւլալէսինէ զաաֆէթ վէ
սէֆալէթ վէրտի... վէ լաքին պու խանէտանըն իսմու
չէօրէթի՝ էր եա կէճ մահվ օլմալըյըտը... զիրա պու
պէմտէ, քէնտի աթիգ շանու շէրէֆինտէն մահրում օ-
լան Մայլըբրէնին, արթըգ նէ՞ գըյմէթու էհէմմիյէթի օ-
լապիւր...

Պէրթա, տայիմի սուրէթտէ պաչընը կէօյսիւ իւզէ-
րինէ ասմըշ իտի իսէտէ, տուտագլարընտա կէօրիւնէն
ֆլընէնկիզ պիր թէպէսսիւմ իչինտէ, քիպուլ զուրուր
շուլէսի իշթիալ իթմէքտէ, վէ եէրէ տօղրու պազմագտա
օլան կէօղլէրի՝ բարլամագտա իտի. մէրգումէ, պիր հալի
պի ֆութուրի իլէ պաչընը սարսարագ, ազիմ պիր ըըգ-
գաթըլա սէօզիւնէ տէվամ իտուպ տէտի քի,

— Սէֆիւ գըզճըաղ... իշթէ քեամիլէն ֆէրամուշ
իթմէքլէյիմ լազըմ կէլէն պիր զէմանտա, քէնտիսինի իս-
թիթար (յիշել) իտէյօրում... պունտան պէօյլէ արթըգ
ապաու էճտատըմըզըն նամը մուազզամը պիզիմ տէյիւ
տիր... ֆամիլեամըզըն ըէյիսու սէրվէրի մէգամընտա
օլան Կասթօն, խանէտանը ալիմիզին՝ ալամէթը ֆարի-
գայի միւթէատտիտէնին՝ հիշ պիր էսէրիւ պուլունմատըզը
հալտէ, պաչը ուճուլտա օտուլտան մամուլ պիր խաշ
վազ իտիլիշ օլան սէֆիւ պիր մէգարտա տէֆն իտիլէճէք

տիր . . . ա՛հ ձէնապը ալլահ , ալէմը պէգժտէ պիղէ հայ
լըճա մէտեուն տըր . . .

Պու սէօզ , սայըր պիր քիմնէնին տիհանընտան չըգ-
մը շ օլայըտը , սօն տէրէճէ քիւթախանէ պիր քիւֆր ատտ
օլունաճաղը տէրքեար խէտէ , Պէրթանըն տուտապլարը
արասընտան , սատէ վէ մուգնի (համոզեալ) պիր թավը իլէ
չըգը վէրտի . . . մէրգումէ , պիր տագըգա դատար սիւ-
քիւթտէն սօնրա թէքրար քէլամէ աղազ իտուպ , շու վէն
իլէ պասթը մէգալ իթտի :

— Թագաթ պէնիմ եավրուճարմըն՝ սէվկիլի խտն-
նըմըն չիլէքլէրէ իհթիյաճը վար . . . պատէզին անըն մէ-
զարընը քիմ թէզեին իտէճէք տիր . . . Շարլօթմը . . .
հայըր , արթըգ աշը թանըյամամ . . . մէրգումէ պիղի
ասլա սէվմէզ իտի . . . Սէ՛նթ . . . ա՛հ աճապ օ պիլարէ
չօճուգ էամօնըմը նէ՞ դատար սէվէճէք տիր . . . Փագաթ
մէրգումէնին բագու պիքիր ճանը , պու հէքեայէտէն թէ-
վէհհիւշ իտէճէք տիր . . . ա՛հ սէֆիլ մէզարճըգ , պուն-
տան պէօյլէ արթըգ հիշ պիր քիմնէ սէնի զիյարէթ իթ-
մէյէճէք տիր . . . սէֆիլ խաշ , պատէզին իւզէրինէ լի-
չէքլէր վազ իտէն պուլունմայաճագ տըր . . . տէօրթ եա-
նընը չալը չըրըր իհաթա իտէճէք , վէ արթըգ վիճուտին
տէն հիշ պիր էսէր գալմայաճագ տըր . . .

Պէրթա , պաշտան այաղա դատար թիթրէտի :

— Հիշ . . . հիշ . . . քէամիլէն հիշ . . . օ գատար
մուհապէթ . . . օ գատար կէօզ եաշը . . . օ գատար սա-
ատէթ . . . հէյհաթ ճիւմլէսիտէ հիշ իմիշ . . .

Պէրթա , եօրկունլուգտան վէ ույգուսուգլուգտան
թապու թուլտնը դուլմուրը շուրուղու հալտէ տալի , եինէ
իհթիյար ծիւշէսին նէզտինտէ , քէնտիսի իլիւն իզհար իտի-
միշ օլան եաթագտա եաթմայը՝ ասլա խաթընտան կէ-
չիւմէյօր իտի :

Մէրգումէ, գարիպէն էօլէճէյինի հըսս իտիյօրիտի...
էօմիր, եավաշ եավաշ քէնտինաէն ըիւճաթ իթմէքտէ
իտի. միւտէթը մէտիտէտէն պէրի, գուվվէթինին մահվ
օլտուղունը անլայըպ, քէնտինի մէզարա թէգարիւպիտէն
խաթվէլէրի (քայլ), պիր հալի պի ֆիթուրի իլէ թաատատ
իթմէքտէ իտի:

Պիչարէ Պէրթանըն հալի, ժալէտէն (ցող) մահրում
գալան պիր սէֆիլ չիչէյէ միւշապիհ օլուպ, վազթինտէն
էվվէլ սօլմաղա վէ գուրումաղա եիւզ թուրմուշիտի, վէ
նասըլքի թէրու թաղէլիյինի զայպ իտէն չիչէք, պիր տէ-
րէճէյէ գաւտար քէնտի զաաֆ ըայիհասընը պատը սէհէրէ
նէր իտէր, էօլլէտէ պու սէֆիլ գըզճըաղ, քէնտի ալէմի
վահտէթի իչինտէ, կեահ պէ կեահ հալալէթլի պիր իշթի-
քեա, վէ աշգու մուհապէթտէն միւթէվէլլիտ պօղունուգ
պիր վալէյլա սալը վիրմէքտէ իտի. պու հալ՝ մէրգումէ-
նին տէսթը ըապպանիյէ թէսլիմ իտէճէք օլտուղու ճանը-
նըն էն սօն հըսսիյաթը իտի:

Մէրգումէ, օ կիճէ ըահաթ իթմէքտէն իմթինա իտի-
յօրիտի. զիրա սօն տէֆա իտի քի, ույգուսուսուզ գալ-
տըլը սաաթլարտա եազըլմըշ օլան սիթունլար քէնտի նէզ-
տինտէ գալաճագտը. մէզքիւր սիթունլար՝ քէնտինին
էօմիր վէ էսրարը իտի:

Պէրթանըն, նէզտինտէ տիզ չէօքմիւշ, վէ տուաու նի-
յաղէ տալմըշ օլտուղու հալտէ՝ կէօրտիւյիւմիզ մէզքիւր
ուֆագ մէզարճըղըն իւզէրինէ, պիր գաշ տամլա կէօզ
եաշլարըյըլա պիր գաշ չիչէքլէր աթմալարը իչիւն, օ անէ
տէյին քիմնէնին քէշֆէ գատըր օլամատըղը էսրարընը,
պու տէֆա իիթիյարի օլարագ ֆաշ իթմէք իսթէյօրիտի:

Պէրթա, գալէմէ ալմըշ օլտուղու վասիյէթնամէսինի
հալի, մէզքիւր տէֆթէրին քեաղըտլարընը չէվիրէրէք օ-
գումայա պաշլատը, պու սօն օգույուշը իտի. զիրա պիր
իպարէ արթըրմագ՝ վէ եախօտ էքսիլթմէք իչիւն, սօն

տէֆա օլարագ թէտգըգաթէ լուղում կէօրմիւշ իտի մէր-
քիւր սիթունլարըն պէտայէթինտէ, պազը լուղէթլէր՝ կէօզ
եաշը իլէ ըսլանըպ սիլինմիշ իտի իսէտէ, ֆագաթ վարա
վարա պիր սուրէթը վազիհէտէ օլարագ գալէմինին ու-
պաթը կէօրիւլմէքտէ օղուպ, արթըգ կէօզ եաշը մէնպա-
ընըն, հասրէթ աթէշի իլէ գուրումուշ իտիլինէ չիւպհէ ի-
տիլէմէզ իտի:

Մէզքիւր վասիյէթնամէ, շու մաալտէ պէտ օլուն-
մուշ իտի:

Մէզարըղըն պաշը ուճունտա վազ իտիլէն ուֆագ
խաշ՝ սիյահ աղաճտան մամուլ տըր, մէզքիւր խաշըն ի-
ղէրինտէ եալընըզ պիր իսիմ մուհարրէր տիր, էտմօն:

«Պու իսմին ալթընա - բուհը իշիւն տուա իտինիլ -
իպարէսինի եաղմաղա հաճէթ կէօրմէտիմ, չիւնքի մէլէք-
լէրին տուայէ իհթիյաճլարը եօզ տըր:

«Իշթէ ճիյէր բարէմ, եանի պիր թանէճիք էվլատըմ
օրատա, օթլարըն ալթընտա մէտֆուն տըր:

«Պու սէօզլէրի Պէրթայը սէվէնլէրէ, ալէլխուսուս պէնի
մուհաքէմէ իթմէք սէլահիյէթինի հայիլ պուլունան, խա-
նէտանըմըղըն բէյիսի՝ պիրատէրիմ կասթօնա, վէ կիճէ
կիւնտիւզ բէֆահը հալի իշիւն ձէնապը հագտան իսթիլ-
համ իթմէքտէ օլտուղում հէմչիրէճիյիմ Սէնթէ եաղը-
յօրում:

«Կասթօն վէ Սէնթ, էվվէլլէրի պէնի սէվէրլէր իտի
ֆագաթ չիմտի Պէրթայը ունութմուշ տըրլար. պէն պու
խուսուստա ասլա իշթիքեա իթմէմ:

«Պիր արալըգ անլէրին՝ հագգըմտա ըզհար իթտիքէ-
րի մուհապէթին թէէսիրի իլէ աղլատըմ իտի. չիւնքի պիր
ճան, նէ գատար մուղթարըպ օլսա, եինէ պիր եատի-
կեարտէն պաշգա պիր շէյ տախի սէվմէյէ մէճպուր օ-
լուր:

«Ֆագաթ ձէնապը գատըրը միւթլագ հաղրէթլէրի:

միտէթը հօմրիւմտէ՝ պէնի ֆամիլեաւն իչինտէ եալընըզ եալմագլըզա, վէ սաղ օլտուղում հալտէ, էօլիւմէ հիւքմ իթտի. հէման իսմի ազամը միւպարէք օլտուն :

«Էօլիւմ ինսանլարընը ըզգաթը գալպիյէսինի թահ-
րիգ իտէր. պէն վէֆաթ իթտիքտէն սօնրա, Սէնթ իլէ
կասթօն պէնիմ հազգըմտա տիւշիւնէճէքլէր տիր, վէ է-
կէր պէնի աճըյուպտա աղլամագ իսթէրլէրսէ, էվըստը-
մըն իսմինի եազմը շ օլտուղում օ ուֆաճըգ սիյահ խաչը
գիյարէթ իթսիւնլէր :

«Սէնթ՝ հէնուզ չօճուգ օլմաղըլա, կասթօն, սէրկիւ-
ղէթիմի մէրգումէյէ հէքեայէ իթմէյէճէք տիր. ֆագաթ
եալընըզ պիր տէֆա օլտուն՝ անը մէզքիւր ուֆաճըգ մէ-
զարն եանընա կէօթիւրէճէք, վէ Սէնթ օ մէզարըն իւզէ-
րինէ չիլէքլէր վազ իտէճէք տիր :

«Սէվկիլի պիրատէրիմ, վէ նաղլը հէմիրէճիլիմ . . .
պէն սէֆիլ պիր գարըլըմ, բէք չօգ մուզթարըպ օլտում,
շու հալի բիւրմէլալէ լութֆէն, վէ զիքրիմէ հիւրմէթէն,
թալէպ իթտիլիմ շէյլէրի իյֆա իտինիզ . . .

«. . . Վօթիրաւ զօգաղընտա իգամէթ իթմէքտէ ի-
տիք, շէֆգաթը վէ ազիլէ վալիտէմիզ, պիր տահա չը-
գամայսճագ օլտուղու էճէլ եաթաղընտա ինլէյիպ տու-
լույօր իտի. Պիօ, քէնտի էսկի մինտէրի իւզէրինտէ եա-
թըպ, ըսթմա խասթալըղընտան թիթրէյօր իտի, վէ կաս-
թօնըն, կիրիֆթար օլտուղու օ միւհիք խասթալըղըն թէ-
էսիրինտէն էրիլիպ պիթտիլինի կէօրմէքլէ, եէյսու մաթէ-
միմիզ գաթ պէ գաթ թէզաեիւտ իտիյօր իտի :

«Շարլօթ իլէ Սէնթ, հէնուզ չալըչամազ հալտէ իտիլէր :

«Պէն իսէ զաթէն, հիւրմէթիւ գատըն նինէմիզ՝ մա-
տամ Տիւշէսի գալըրմագ վազիֆէսինի տէր իւհտէ իթմիշ
իտիմ :

«Պիր կիւն եէյէճէք էթմէյիմիզ գալմատը, կասթօն
աճ իտի, վէ մատամ Տիւշէս տախի, թաամը հազըրըլա-

մամ իչիւն պանա էքիտէն էմր իտիյօր իտի :

«Պսւ տէհչէթամիզ կիւնի իսթիթար իթմէլէրի էլլէմ տիր :

«Օ վագըթ , շիմտիքի կիպի մատամ Տիւշէսի սուրէթը զահիրէտէ ըէֆահը հալ իլէ իհաթա իտէճէք վասէթալէրտէն մահրում իտիք . էզճիւմէ մումաիլէյհա , Բասթ Բօսեսալուա միւսիւ Բօրիպին էվինտէ , ճիւմէմիզին պիր գուլիպէճիք տէրունինտէ սըղընտըղըմըղ հէնկեսմտա , տիւշար օլտուղումուզ զարուրէթի , էօյլէ եագընտան կէօրէմէյիւպ , վէ ալէլիսուսուս մաշուշիյէթ , մումաիլէյհա պիւսպիւթիւն պիր հալի պիֆիթուրի իչինէ գօյարազ , իրիֆթար օլտուղումուզ զարուրէթու սէֆալէթ հագընտա գաթան շիւպհէ իթմէյերէք , պիզի էվվէլ ըի սաստէթը հալիմիզտէ զանն իթմէքտէ իտի :

«Պագալթ օ կիւն արթըգ եէյէճէք հիչ պիր շէյիմիզ գալմամըշ իտի . պիշարէ վալիտէճիյիմիզ , տիրու տիմաղընը եագմագտա օլան հէրարէթին թէսկինի իչիւն՝ իլմէքտէ օլտուղը շէրպէթտէն , պիր տամլաճըգ օլտուն վէրմէմիզի պէյհուտէ նիյազ իտիյօր իտի . . .

«Մատամ Տիւշէսին նէգտինէ կիթտիւմ . . . տէրունիմ գան իլէ մէմլու իտի . . . զիրա , մումաիլէյհայէ տէհչէթ . լիւ պիր տարպէ վէրէճէյիմի զանն իտիյօր իտիւմ . նիհայէթ քէսպը գուվվէթ իտէրէք քէնտիսինէ ,

« — Գատըն նինէճիյիւմ , էվլատլարընըզ աճ տըլլ , եէյէճէք էթմէքլէրի - եօգ - տէտիւմ :

Մումաիլէյհա , սաման տօլտուրումուշ իսկէմէսի իւղէրինտէ օթուրմուշ իտի . զանն իտէրսին ըի , պարիտանէ նիկեսհընը էլան կէօրմէքտէյիւմ , տէտիյիւմ սէօլիւ իլի . տինճէ ֆիթուրսուզլուզլա ,

« — Սէվկիլի գըղըմ , պէն սիզէ նէ՞ եաբապիլիլիւմ . տէյու ճէվլապ վիրմէսի իլէ , պէն տալի բէբէլէյերէք տէտիւմ ըի ,

«— Վագաա գատըն նինեճիյիմ, սիզ պիզէ պիր շէյ եարմաղա պօրճլու տէյիլսինիզ, վէ պիզիմ՝ տայիմա սիզէ խրամէթ իթմէք վազիֆէմիզ իսէտէ, ֆագաթ...»

«Մուսաիլէյհա՝ սէօզիւմի գաթ պիրլէ, քէնտի գըստա վէ ամիր սէտասըյըլա - մատմազէլ, խէյալաթը թէրք իտուպտա հագըգաթը հալի իթիսազ իտէլիմ - տէտի:

«Արթըգ պունտան իլէրիսինէ վարմաղա ճէսպրէթ իտէմէտիմ...»

Փագաթ եանընտաքի օտատա կասթօն՝ Սէնթի չըղըուպ մէրգումէյէ - գարնըմ աճ տըր - տէյօր իտի:

«Սէնթ իսէ՝ հընչգըրարագ աղլայօր իտի, պիչարէ գըզ-հըազ...»

«Պու ահվալի հիւզն իշթիմալին ճիւմէսինի իշիթմէքտէ իտիմ:

«Մատամ Տիւչէսին իսթիմալ իթտիլի ալթունտան միւսէննա էնֆիյէ գութուսը, նէզտինտէքի ուֆագ մասանըն իզէրինտէ տուրույօր իտի. մէզքիւր գոթունըն իչ գաբաղնտա պիր սուրէթ թէրսիմ իտիլմիլ իտի քի, պու սուրէթին սահպլինի հիչ պիրիմիզ թանըմամագտա իտիք. Մայլըրէ խանէտանը միյրսսընտան եալընըզ պու միւսէննա գութու գալմըշ իտի:

«Կէօզլէրիմի՝ մէզքիւր գութունըն իզէրինէ հասը իթտիմ. զիրա պու գութու, կէրէք վալիտէմիզի, վէ կէրէք կասթօնը, պուշունտուգլարը վէխիմ հալտէն գուրթարմաղա միւթթէտիր իտի. պու գութու ֆամիլեամըղըն համիսի՝ վէ մուալինի օլան ժան-Մարի-Պիօնըն, իտէյի սըհէթ իթմէսինէ մէտար օլապիլիր իտի. վէհասըլ մէզքիւր ալթուն գութու, թէքմիլ ֆամիլեամըզը՝ մուսվագաթէն օլտուն խէլաս՝ վէ իհեա իթմէյէ քեաֆի իտի:

«Թէքմիլ գուվիլէթու ճէսարէթիմի ճէմ իտէրէք միւսմալէյայէ,

«— Հիւրմէթլիւ գատըն նինեճիյիմ, սիզէ առլա լու-

զուամբ օլմայան պու գութու, պիղիմ սէպէպը իհեամը օլաճագ տըր - տէտիմ:

«Մուամիլէյհա, պէրի պիր հաբաքէթլէ էլինի գութու նըն իւզէրինէ վաղ իթտի քի, իբէքլի էլպիսէսի ալթընտա նիհան օլուպ կէօրիւնմէզ օլտու, վէ հիտտէթու շիւպէ իյմա իտէր պիր սիյմա իլէ եիւզ իւմէ պագտը, վէ պէյաղ սաչլար իլէ մուհաթ օլան պաշընը սալլայարագ տէտի քի:

«—Պէօյլէ հա. . . աֆէրին սէվկիլի գըզըմ, Մայլըրէ նին միւճէվհէրաթընը պէյնինիզտէ թագսիմ իթմէք ի չիւն, վէֆաթըմա պէքլէյէմէյօրսուընը էօյլէմի . . . ֆագաթ մատէմ քի ագճէյէ իհթիյաճընը վար իմիշ, կէլի նիմ, եանի վալիտէնիզ, էկէր իսթէրսէ Պուրկօնեղտա վագը ալվալօն սէյֆիյէսինի, վէ եախօտ Պըրըթայնտաքի ֆէր կէզ Ագարընը սաթապիլիր, անլայօրմուսըն մատմաղէ. . . գայըն բէտէրիմին գօնաղընը գօյ իճարա վէրսին, եախօտ Սէն-Թօմա-տէ-Տիւն, Նէյ, վէ Պըլէսագ ագարաթընը գօյ ըհհին իթսին, Մայլըրէնին թահտը թասարուֆընտա օլան էմլագըն սէօղիւնի իթմէյօրում, զիրա անլէրին վարիւէրի վար . . . վէհասըլ իաթէտիլիմիզ անտէ, հէր շէթ նագտէ թահվիլ իտէպիլիբիզ . . . էհ սէվկիլի գըզըմ, պիղ ագճէ խուսուսընտա ասլա տարլըգ իչինտէ տէյիլիզ վէ հէմտէ օլամայըզ . . . հայտէ ըհճա իտէրիմ թաամը հազըրլայընը . . .

«Մուամիլէյհանըն պու սէօղլէրինտէն վալիհու հայրան օլուպ գալա գալտըմ:

«Փագաթ Սէնթ աղլայօր իտի, մէրգումէնին նալէու ֆէրեատընը՝ տայիմա իչիտիյօր իտիմ:

«... Ահ օ վագըթլար, պէօյլէ չիմտիքի կիպիքի շէյի ինզըվայէ շէքիլմիշ տէյիլ իտիմ, պէնտէ սիզին եաչա տըղընըզ էօմը իլէ եաչայօր իտիմ, պէնիմ իլէ տէ սաղ պիլ մախիւգ նազարըյըլ կէօրիւշիւրէր իտի:

«Սաքին օլտուգուհումը խանէնին ալթ գաթընտա պիլ

ատէմ իգամէթ իթմէքտէ իտի . պու ատէմին՝ մէրհամէթ , վէ խայըրխահլըգ խուսուսընտա քէսպ իթտիյի շէօհրէթ , թա պէնիմ գուլաղըմա գատար վասըլ օլմուշ իտի , մէր-գումըն՝ ֆուգարա վէ միւհթաճիյնին մէնաֆիյի իչիւն , գահ-րիմանքեարի պիր զայրէթլէ չալը շմագտա օլտուղուհու ի-շիթմիշտիմ , պու ատէմին ֆէտաքեարլըղը՝ տէրէճէյի նի-հայէյէ վասըլ օլմուշ իտի . ֆէլաքէթ վէ սէֆալէթլէ մուզ-թարըպ օլան պիչարէկեանը , թէսէլլի իթմէք իչիւն հապ-սու մէնֆիյի կէօղլուհէ ալտըրմըշ , տէրէր իտի :

«Հաթտա Ժան-Մարի-Պիօ տախի , քէնտինէ վէրիլէն մախլամաթ միւհիւպինճէ , չօգ տէֆա - պու ալիճէնապ զաթ , գալէմին՝ ֆագըր ֆըգարանըն էմըր հիմայէթինէ հասր իտէրէք , կիրուհը աղնիւսա ալէյհինտէ տայիմի պիր մուհարէպէյէ թէչէպպիւս իթմէքտէ տիր - տէր իտի :

«Միհ պիրատէրը աղիզիմ , սատագա իսթէմէք իչիւն բէք ազ ճէսարէթ լազըմ տըր , ֆագաթ սէվտիքլէրինին մուղթարըպ օլտուգլարընը կէօրէպիլմէք իչիւն , բէք պէօ-յիւք պիր շէճաաթ էլզէմ տիր :

«Քիմնէտէն կէօրիւնմէքսիզին տըշարը չըգտըմ , վէ տօղրու մէրգում խայըրխահ զաթըն գարուսընը չալտըմ :

«Մէրգումըն իսմինի սանա պէյան իթմէք իսթէմէմ , զիրա հիտէթու շիտէթինի մուհիպ օլմագլըղըն նէ ֆայի-տէսի օլապիլիր , պէյհուտէ պիր ինթիգամ հըսսիյաթը . . .

«Սըֆաթըմ կէօզ եաշըյըլա միւլէմմա օլտուղու հալ-տէ մէրգումըն օտասընա կիրտիմ , վէ հընչգըրա հընչգը-րա աղլայարագ ,

«— Վալիտէմ ճան վէրմէքիւզըն տիր , վէ պիզիմ իսէ պիր լօգմա եէյէճէք էթմէյիմիզ եօգ - տէտիմ ,

«Մէրգում ալիճէնապ զաթ , էլիմի թութուպ՝ պէնի սաքին օլտուղու տայիրէսինին ուզագ պիր ճիհէթինէ կէօ-թիւրաի :

«Չի պիր կէօնա չիւպհէյէ զահիպ օլմագսըղըն անէ

սալիք օլտուում, մէրգում արգամըղտա օլան գաբու
իհիմամիլը սուրէթտէ գաբայօր իտի:

«Նիհայէթ էն սօն օտայա վասըլ օլտուղումուղտա
նի եանընտա օթուրթտու, վէ - մատմագէլ, բէք կիւզ
սինիզ - տէտի:

«Օ տագըգատա վէխիմ պիր հըսսիյաթ իլէ գաբ
տէն պիր սէտա եիւքսէլիպ, պանա ֆիրար իթմէթ
թավսիյէ իտիյօր իտի, ղիրա պու աաէմին սիյմասը
չէթիմի միւճիպ օլարագ քէնտինտէն նէֆրէթ իտիյօր
տիմ, ֆագաթ սէվտիյիմ գէվաթըն էմրի խէլասը
ճէսուր վէ չէճի օլմագլլղըմ էլզէմ իտի, վէ պուս
գաթի նաղար, մէրգումըն ֆըգարա հագգընտա օլան
գաթու մէրհամէթի սէնալէրի իլէ գուլագլարըմ տօթ
օլուպ, թապիյի հագգընտա սուլի ղաննէ զահիպ օլ
իտիմ:

«Մէրգում, էվվէլ էմիրտէ պիր թավըլը բէտէրանէ
սէօզէ պաշայուպ, քէնտինտէն միւրաճաաթ իթմիլ օլտ
ղում իչլան թէչէքքիւր իթտիքտէն սօնրա, խայըլխա
տան պահօ իտէրէք՝ էրպապը միւհթաճիյնի քեամիթ
իթմէթէ նէ գատար մահղուլ օլտուղունը պէյան իթ
րապէր քէնտինտէն աղիմ պիր տէհչէթ հըսս իթմէթ
իտիմ, չիւնքի սըյրըգճա վէ տէհչէթամիղ պագըլըմ
պէնի եէյէճէք ղանն իտիյօր իտիմ, վէ տայիմա պան
բէք կիւզէլսինիզ - տէյէրէք, խէվֆու տէհչէթիմի աղ
ըլյօր իտի:

«Մէրգումըն պու սէօզլէրինի թագտիր իթմէթէ
րապէր քէնտինտէն աղիմ պիր տէհչէթ հըսս իթմէթ
իտիմ, չիւնքի սըյրըգճա վէ տէհչէթամիղ պագըլըմ
պէնի եէյէճէք ղանն իտիյօր իտիմ, վէ տայիմա պան
բէք կիւզէլսինիզ - տէյէրէք, խէվֆու տէհչէթիմի աղ
ըլյօր իտի:

«Մէրգում էլլէրիմի թուլթարագ տէտիքի,
— Դըզըմ, պուստան պէօյլէ սէվտիյին քիմէլէր էթ
մէքսիզ գալմայաճագ, վագաա պէն ղէնկին պիր աաթ
տէյիլիմ, վէ հաթտա սէֆիլլէրի թէսէլլի իթմէթ իչլան
ղիմ պիր ղայրէթլէ կիրմիլ օլտուղում մահբէստէն հէու
չըգմըլըմ. . . ֆագաթ պու ճիւմէ տիւնեատտէ պիր աաթ

սոն տերեճէ ֆագըր օլսա տախի, եինէ հատտինճէ քէն-
տույէ պէնդէրլէրէ պիր մուալէնէթ իտէպիլիր . . . խիւ-
լասայի քէլամ գըզըմ, պուրայա կէլմէնիզէ բէք ագըլը-
լը իթմիլ օլտուռնուզ:

Պու սէօզլէրի հէնուզ թէխաթուր իտիյօրում, զիրա
պու սէօզլէր, միւտէթը մէտիտէտէն պէրու ինճիմատ իթ-
միլ, վէ հարաքէթտէն պէրի գալմըլ օլսն գալպիմի թահ-
րիլ իթտիլէր, տօղրուսը՝ պու խայրըրիս հատէմին հագ-
ընտա սուլի զաննէ զահիպ օլտուզում իչիւն քէնտիմի
թայնիլ իթտիմ, ա՛հ սէվկիլի հէմչիրէճիլիմ, վէ պիրա-
տէրը ազիզիմ, պու հէքեայէնին տէվամը՝ սըրֆի հագը-
գաթը հալտէն իպարէթ տիր:

Մէրգում ալիճէնապ էտիպին (գիտնական) պիր հա-
րաքէթ իպրազ իթտիլինի կէօրմէմլէ, պիզէ վատ իթտիլի
մուալէնէթի նագտիլէյի կիտուպ կէթիրէճէք զանն իթ-
տիմ, արթըգ թահամմիլիւմ գալմամըլ իտի, զիրա սիզ
պանա պէքլէյօր ըտընըզ, վէ հաթտա պաշըմըն իւզէրին-
տէն, սիզին աճըգտան նաչի իթտիլինիլ իշթիքեալէրի ի-
շիտիյօրում զանն իթմէքտէ իտիմ:

... Նակէհան գօլսարըմըն սըգը պիր պէնտ իլէ պազ-
ընտըլը հըս իտէրէք ալազըմ չըգտըգճա պազըրտըմ...

Փագաթ եալընըզ պիր ֆէրեատ իտէպիլտիմ, զիրա
անտէ տուտագլարըմըն իւզէրինէ աղըր պիր պազ գօ-
նույօր կիպի մէրուհ պիր աղըզ վազ իտիլտի . . .

Թէքմիլ գուվվէթիմ իլէ օղրաշտըմ, չիւնքի օ վագըթ
գուվվէթիմ եէրինտէ իտի:

Ճէնապը հագ, գատըն զիւմընէսինէ՝ պուլուռնտուզը
վարթայը հըս իթմէք գապիլիլէթինի իհսան պուլուրմուշ
տըր, տիւնեատէ հիւ պիր չէյ պիլմէզ իքէն, սէֆալէթիմի
թէշքիլ իտէճէք օլսն պու տէհչէթիւ տագըգատա, հէր
չէյի անլայըպ պիլտիմ:

Խայըն հէրիֆ սոն տէրէճէ եօրուլուպ ճանվէր կիպի

խորլամատա, գըրմըզը սիյմասը երեզիւմի էզմէքտէ, վէ աթէշ կիպի եազըճը օլան նէֆէսի պէնի պօղմագտա իտի:

«Մուգավէմէթէ տէվամ իտիյօր ըտըմ . . .

«Մէրգում, մաղուպիյէթինտէն նաշի խըրլայօր իտի. գան իլէ միւլէմմա կէօղլէրի տայիրէլէրինտէն տըշարը ֆըրլամըշ իտի . . . տէրհալ տիղլէրի իւզէրինէ գաբանտը, վէ պէն տախի քէնտիմի խէլաս օլմուշ զանն իթտիմ . . .

«Պագաթ թէքրար քէօրիւրէրէք, վէ քիւֆրի հագարէթ իտէրէք այաղա գալգաը, վէ տիշլէրինի կըճըրթա տարագ եումրուգլա կէօյսիւմէ իւշ տէֆա վուրմասըյը, զանն իտէրսին քի էճէլ կէօպիւմին էօնիւնտէն կիւզար իթտի . . .

«Կա'սթօն, սէվկիլի պիրատէրիմ . . . պէն միւտէթը մէտիտէտէն պէրու պու ատէմէ աֆվ իթմիշիմ տիր, վէ հաթտա քէնտի ճանընըն սէլամէթի իշիւն հէր կիւն ձէ. նապը հագգա նիյաղ իթմէքտէյիմ:

« . . . Օն պէշ կիւն գատար հալէթը նէպիյէտէ հա. յաթու մէմաթ (կենաց և մահու) արասընտա գալտըմ, նէ պիր շէյ տիւշիւնէպիլիր, վէ նէտէ պիր սէօղ սէպլէ. յէպիլիր իտիմ. սիզ պու հալի ունութմուշ օլամագսընը . . .

«Պու տէհէթամիզ հալաէն այըլտըղըմտա սիզի եա. թաղըմըն էթրաֆընտա կէօրտիւմ . . . վալիտէմիզ վէֆաթ իթմիշ իտի . . . եա' Բապպիմ աճապ սուշըմըյըմ . . . տիւշար օլտուղում ֆէլաքէթին աղըլլըղընը քէշֆ իտէ. մէյօր իտիմ . . .

«Պագաթ գալպիմի աղիմ պիր խէվֆու մահընիյէթ իսթիապ իթմիշ իտի իսէտէ, նէ շէյաէն գօրգտուղըմը պիլմէյօր ըտըմ, ույգուսուղ գալտըղըմ կիճէլէրտէ, սօն տէրէճէ պիր ճան սըգընթըսըյըլա մուղթարըպ օլարագ, տայիմա եալընըզ գալմագըլըզա արգու իտէր, վէ թէնհա. լըղըմտա տախի' էթրաֆըմտա հարաքէթ, վէ բաթըրտըլը պիր էօմիւր կիւզար իթմէսինի իսթէյօր իտիմ:

«Սի՛զ եա՛ սէվկիլի գարնտաշլարըմ, սիզ օ վագըթ եա-
լընըզ պէնիմ իլէ իշթիղալ իտուպ տիւշար օլտուղում ճան
սըգընթըսընն էսպապը մէճհուլէսինի քէշֆ իտէպիլմէյէ
շալըշըյօր իտինիզ, պիշարէ Սէնթ, պէնի պիր թագըմ նիւ-
վաղիլէր իլէ թաթեիպ իտէր, վէ Շարլօթ իսէ, հալի սէ-
պավէթէ մսխսուս օլունակէլէն պիր մահգուզիլէթլէ տա-
լիմա պէնի իսթիճվապ իթմէյէ չալըշըյօր իտի. հէյհա՛թ...
ճէվապ վէրէպիլիթրմիլիտիմ, չիւնքի եալընըզ տէհէթլիւ
պիր տարպէ իլէ խիթամ պուլմուշ պիր միւճատէլէյի ան-
ճագ տէրխաթըր իտէպիլիյօրըտըմ, հէր պիլտիլիմ պուն-
տան իպարէթ տիր, վէ իշթէ քէնտիմի միւտաֆաա վէ
պէրի իւզիլմէ իթմէք իշիւն պունտան պաշգա պիր շէյ
պիլմէզ իտիմ:

«Ղադաա պիր ճինայէթին վուգուլընը թէխաթուր ի-
տիյօրըտըմ իսէտէ, ֆագաթ ճանիլի իթհամ իտէմէզ
իտիմ...»

«Ճանինին իամինի սէյլէմէյէ ութանըյօրըտըմ, վէ
իթէ պու կիւնէ գատար ասլա քիմնէյէ պէյան իթմէ-
տիմ, նի՛շիւն...»

«Ճանիլի մէրգում, էհլի ինսաֆ վէ խայըրխահ սը-
ֆաթը ճէլիլէսինի հայիզ օլտուղու հալտէ, խանէմիղտէ իս-
քեան իթմէյէ տէվամ իտիյօրըտը, իրթիքեապ իթտիլի
ճինայէթտէն սօնրա պիր այտան զիյատէ օթուրտը. զանն
իտէրսին քի պէնտէն գօրգաճագ հիշ պիր սէպէպի օլմա-
տըլընը բէք ալէա պիլիյօր իտի. պիր այտան սօնրա խա-
նէմիղտէն չըդուպ կիթտի, վէ պիր տահա եիւզիւնի կէօ-
րէմէտիմ:

«Ճէնապը զաֆուրը քէրիմ, մէրգումա հագըզի պիր
նէտամէթ իհսան պույուրուպ կիւնահընը աֆվ էյլէյէ:

«Թէարիճէն իստէյի սըհհէթ իտուպ, վէ սիզին սու-
ալլէրինիլտէն պիղար գալարագ եալընըզ մատամ ճիւշէս
իլէ վաղըթ կէշլիլմէյէ արզու իտէր իտիմ:

«Նինէմիզ՝ Մատամ Յիւշէօին հագգընտա հըսս իթ. տիյիմ օ ճիտտի հիւրմէթ, մահգա քէնտի նէղտինտէ իս. թիհսալ իտէպիտիյիմ ըահէթի պալ իլէ պիրլէշիւպ, անըն եանընտա գալմադլըղա պէնի մէճպուր իտիյօր իտի, չիւն. քի մեւմաիլէյհա կէօզ եաշլարըմը կէօրմէզ, վէ նալէու ֆէրեաաըմը իշիտէմէզ իտի:

«Չանն իտէրսէմ մատամ Յիւշէպ, պէնի տայիմա ագ. լու տիրայէթտէն պի պէհրէ պիր սապի տաւո իտէյօր իտի, չիւն. քի քէնտի կէօզլէրի էօնիւնտէ օ գատար մուղթարըպ օլտուղումը կէօրիւպտէ, հիշ պիր կիւն պէնի իսթիճվապ իթմէտի:

«Պու հալ իլէ այլարկէշտի:

«Թիր կիճէ նակէհան ղարիպ վէ տէհէթլիւ աղըրլալ իլէ օեանտըմ. . . ըահմիմտէ պիր չէյ հարաքէթ իտիյօր իտի. քէմալի թէհայեիւր իլէ տէրունիմտէ վուգու պու. լան պու թէպէտտիւլաթը մէճհուլէյի նազարը տըգգա. թէ ալտըմ, պաղըրսագլարըմըն թիթըէտիյինի հըսս իտի. յօր ըտըմ. . .

«Ա՛հ . . . ան պէ ան վալիտէ օլաճագ օլան պիլարէ պիր զըզճաղըն գալսլինի, պիր սէմավի մահպուղիյէթ շու. լէսի իլէ իշթիալ իթմէյէ ճէնապը Ալլահտան մատէ քիմ միւգթէտիր օլապիլիր. պիր ճահիլ պաղիրէնին չէթտիլի աղըրլարընըն պու մանատար վատինի, ճէնապը գատըրը միւթլագ հաղրէթլէրինին սէտայի իլահիյէսինտէն պաշգա հաճնկը սէտա շէրհու պէյան իտէպիլիր. . .

«Թա բէյզուլէյի գալպիմտէն պիր վալէյլա գօրը վէրտի, հուտուտսըզ վէ նիհայէթսիզ պիր մուհապէթ հըսս իթմէյէ պաշլատըմ, էլլէրիմի պիթիշտիրտիմ, վէ ճէնապը հագգա տուա էյլէտիմ:

«Իվլատըմ իշիւն տուա իթտիմ, հըսս իտէ կէլթիյիմ պիր ըըգգաթը չէտիտէ, անըն սահէյի վիճուտէ գատէմ պասաճաղընը իյմա իտիյօր իտի:

«Վալիտէ օլմուշըտըմ, արթըզ պունը բէք տէա պիլիյօր իտիմ. . .

«Էլէթ վալիտէ օլտում. . . պու լէյլէյի միւպարէքէ (օրհնեալ գիշեր) պէնիմ իջին խօշ իւմիւտլէրէ, հատսըզ հիսապսըզ ըրգդաթէ, վէ պիր արզույի կերմա կէրմի կիճէսի օլտու. . .

«Էվլատըմ. . . ա՛հ զաթէն անը թարիֆի զայրի գապիլ պիր մուհապէթ իլէ սէվմէյէ պաշլամըշ ըտըմ:

«Մէզքիւր կիճէյի՝ գալպիմի բարէլէյիճի պիր մէճհուլէթ, շիտէթլի պիր դօրգու, վէ տէհշէթլիւ աղըւլար իլէ կէչիրտիմ:

«Նէ՝ տէհշէթամիզ հաւ. . . վալիտէ օլմուշըտըմ, վէ մատմագէլ տը Մայլըբրէ թէսմիյէ գըլընըր իտիմ:

«Սէվկիլիմ կապթօն, հէնկեամը սէպալմէթիմիլտէ հիւրմէթլիւ վալիտէմիզ, կերէք գալպէն, վէ կերէք սըֆաթէն, եէքտիկէրիմիզ պէնզէտիյիմիզի սէօյլէր իտի, եանի - խօշ, հալալէթլի, ֆագաթ միւթէքէպպիլտիւնիզ - տէր իտի:

«Մէրհումէ վալիտէմիզին՝ պու սէօզիւ բէք տօլլու տըր. ճէնապը Ալլահ՝ ապաու ճէտտիմիզին մալիք օլտուգլարը հէր շէյի էլիմիզտէն ալարագ, եալընըզ անլէրին իզզէթը նէֆա հըսիյաթը իլէ թէքէպպիլլէրինի պիլէ թէրք իթմիշ տիր:

«Պիրատէրը ազիզիմ, պու հալ սիզի իջին բէք մինասիպ տիր, թէքէպպիւր՝ պիր էրքէք իջին բէք կիւզէլ պիր խասէ տիր, էվէթ քիպըիյէթ՝ սիզի իջին մուճիպի պէսալէթ վէ ֆաղիլէթ տիր. . .

«Պագաթ պէնիմ իջին. . . պէն քի նամուսըմ բալիմալ օլմուշ մուհագդար սէֆիլին պիրիյիմ, վէ տամարլարըմտա ճէվէլան իթմէքտէ օլան Մայլըբրէնին շէրէֆիլ դանը, թարիզը ճէվլանընը շաշըմըշ տըր. . .

«Պիզիմ կիպի միւթէպէր վէ նամուսար պիր ֆամիլեպէ

մէնսուպ օլան գըզլար իչին , եալընըզ պի սուչ օլմագլը
իքթիֆա իթմէտիյինի բէք ալէա պիլիրիմ , է՛վէթ պիլիմ
իչին տիւշարը ֆէլաքէթ օլմագ պիլէ մէմնու տըր , ճէպ-
րի օլան պիր հագարաթ տալի , պիր ալամէթը ֆարիգանը
ճէվհէրի նամուսընը քէսր իտէր պիր պէտպահտլըզ տըր ,
եանի պիր ճինայէթը մէզմուճէ կիպի , Մայլըրէ խանէ
տանը նամը նամիսինի թահգիր իտէպիլիր :

« Է՛հ . . . թահգիր իտիլիշ , վէ նամուսընը զայպ իթ .
միշ օլան մատմագէլ տը Մայլըրէ , հէման պիր մանաս .
թըրա իլթիճա իթմէլի իտի , աէ յի՛լմի :

« Բէք ալէա պիրատէր բէք ալէա , պէն զաթէ
քէնտի քէնտիմի մուհաքէմէ իտէրէք , մահքիւմիյէթիմի
հիւքմ իթմիշ պիթիրմիչիմ , զիրա իշթէ կէնճիլք իլէ էօմ .
րին մապէյնինտէ զայէթ մէթին պիր սէտտ վազ իթտի :

« Ա՛հ տիւնեանըն հէր նէվի մահզուզիյէթինէ գարու
մէստուտ վէ սաքիթ պիր մանասթըր տահա օլապիլիլի
քի , պէնի իլթիյարի օլարագ գաբանտըլը մահրէս գա .
տար վէխիմ վէ տէհչէթիլի օլապիլիլին :

« Ճէնապը Ալլահ՝ պէն պիշարէ ճարիյէսինի , գատըն
նինէմիզ մատամ Յիւշէս հագգընտա պիր հիւրմէթը ֆէվ
գէլատէ իլէ միւքէլլէֆ իսուպ , միւսաատէ պույուրտու
քի , շու հալի վահտէթիմ իչինտէ ասլա իշթիքիա իթ .
մէյիմ . . .

« . . . Դէմալի թէրէտտիւտ , սապլըսըզլըզ , վէ ա .
զիմ պիր խէվֆու տէհչէթ իլէ , պիր շէյին վուգուլնա ին .
թիզար իտիյօր ըտըմ , հիշ պիր շէյտէն մալիմաթըմ օլ .
մամագլա , աղըր վէ սըղըլարըն պու մէնզարէյի ֆտճիա .
սընը՝ ասլա քէշֆ վէ թասավվուր իտէմէմէքտէ իտիմ ,
ֆաճիայը քի՝ պիր գատընըն էօմրիւնի իքիյէ թագսիմ իթ .
մէքլէ , պիր մալիլիւգըն թէվէլլիւտինէ մուճիպ օլուր :

« Ճէնապը գատըրը միւթլագ հազրէթլէրի հագգըն .
տա հուտուտսըզ վէ նիհայէթսիզ իմանըմ օլմաղլա . . .

ապա պիր հազըրըզ կէօրմէմիշ, վէ եախօտ հիշ պիր կէօ-
նա իհթիրազ էլտէ իթմէմիշ իտիմ:

«Սուչալզ օլտուղում ձէնապը հագգա մալիւմ իտի:

«Պու նօգթայը պէյան իթմէքլազը մմը աըը . . . ֆա-
գաթ քիւսթախ վէ մէճնունանէ պիր էֆքեար իտի պու,
զիրա շու հալտէ քէնտիմի պիքիր վալիտէթուլլահէ մու-
շապիհ իթմէքլէ . . . տիւշար օլտուղում կիրտապը սէֆա-
լէթին իլինաէն, հէր կիւն քէնտիսինէ տուա իտէյօր իտիմ...
պէնքի՝ հէնուլ հալի սէպալէթտէն չըգմըշ, վէ գաթան
պիր քիմնէյի սէվմէմիշ օլտուղում հալտէ, պիր էվլատ տօ-
ղուրաճագտըմ . . .

«Եա՛ ազիզ պիքիր . . . պէնիմ թահգիրաթը մէճհու-
լէմի, սէնին էսրարը իլահիյէնէ միւշապիհ իթմէյէ ճիւրաթ
իթիլիմ իլիւն, կէօզ եաշըյըլա աֆվընը իսթիրհամ
իտէրիմ . . . ֆագաթ պէնիմ (Յիսուսըմ) . . . եանի պիր
տանէճիք էվլատըմ տօղաճագ իտի, վէ պէն անըն սօուլգ-
տան տօնմուշ վիճուտինի ըսընտըրաճագ պիք եէմլիյէ պիլէ
մալիք տէյիլ իտիմ . . .

«Եա՛ ազիզ պիքիր . . . եա՛ չէֆգաթլու վալիտէ, սէն
պանա աֆվ էյլէ, էվէթ սէն ումում վալիտէլէր հագ-
գընտա տայիմա մէրհամէթ իտէրսին . . .

«Թէքմիլ իւմիւտիմ սէնտէ իտի, տուամը խիթամ
իթտիլթէն սօնրա՝ պիր խէնտէյի իլահի իլէ թէպէսսիւմ
իտէրէք, միւպարէք էլինի պէնիմ կիպի զավալը պիր գըզ-
ճըաղա ուղաթտըզընը, վէ չէքտիլիմ ըզթըրապը պիք-
տանէճիք էվլատընա, եանի անըն բէյքէրի չէֆգաթը (գըշ
թութեան պատկեր) օլտուղուն իպնուլլահ էֆէնտիմիլէ
կէօթէրտիլինի, բայէլայն կէօրիւյօրում զանն իթմէքտէ
իտիմ . . .

«Խանէմիլտէ օլանլարըն ճիւմէսիտէ ույգուտա իտի-
լէր . . . ինճէճիք պիր թահտա բէրտէ, պէնի սիզտէն,
եանի պիրապէրը ազիզիմ՝ սէնտէն, Շարլօթտան վէ Սէնթ-

տէն թէփրիգ իտիյօր իտի. եաթաղըմ՝ նինէմիզ մատամ Տիւշէսին եաթաղը նէզտինտէ իտի:

«Մուհլիք վէ տէհչէթամիզ աղրըլար իլէ մուզթարպ տղոյօր իտիմ. . . ա՛հ թարիֆի մուհալ իշքէնճէլէր իլին. տէ իտիմ. . . պաղըրսագլարըմ՝ տէմիր թըրնագլար իլէ թողրանմագտա, վիճուտիմ սօուգ պիր թէր իլէ միւլէմն օլմագտա. գալպիմ՝ ան պէ ան քէսպը զաաֆէթ իթմէքտէ, վէ գուրչուն կիպի աղըրլաշմը շ օլան պաշըմ՝ չաթլայա, ճագ տէրէճէտէ աղըրմագտա իտի. վէ նալէու ֆէրեա, տըմըն իշիտիլմէմէսի իշին՝ եօրղանըմըն չարսաֆընը րսր. մագտա իտիմ. . . Նօթըր-Տամ-տէ-Շան քիլիսասընըն գամբննասը վուրուլուպ, հէր քէսի սապահ տուաընա տավէթ իտիյօր իտի:

«Պէն տախի տուա իթմէյէ ճահտ իթտիմ. . . ա՛հ իշքէնճէ վէ ըզթըրապ իլինտէ տուա իթմէք նէ գատալ միւշկիւլ տիր. . .

«Հէման էօյէճէյիմ տէյու միւլահազա իտիյօր իտիմ. . .

«Գատըն նինէմիզ, միւթատը օլան տէրին պիր ույ. գույըլա ույումագտա, վէ պիր սուրէթը միւնթաղամատէ ալըպ վէրտիյի նէֆէսին սէտասը իշիտիլմէքտէ իտի:

«Պու սաթըրլարը եազտըղըմ էսնատէ՝ եինէ օ հալ իլէ ույուեօր, հիշ շիւպհէ եօգ.քի՝ մումաիլէյհա, կէնճիլ. յինտէ խըրիսթիյանըղա շայան, վէ Սլլահա մագպուլ. լաճագ սուրէթտէ պիր էօմիւր կէշիրմիշ օլմալը տըր. զիլա շու իսթիյարըղընտա՝ քէնտի ասայիշի հայլինի՝ հիշ պիլ շէյ իիւլալ իթմէյօր:

«Նինէմիզ մատամ Տիւշէս՝ տահա չօգ եաշայաճագ. վէ պէն էօլտիւքտէն սօնրա, անըն նէզտինտէ՝ սիզ պէնիմ մէմուրիյէթիմի տէրիւհտէ իտէճէքսինիզ:

«Պու թարիֆի միւմբիւնսիզ իշքէնճէլէրին, եանի պիր հալէթը նէզիյէ իլինտէ իքէն, մատամ Տիւշէսի, տիւնեա պէլիյէսինէ գարշու վիգայէ, վէ մահաֆազա իտէն օ պա.

ըստ Թուրքուղուղա նէ՝ գատար հասէտ իտիօրըտըմ...

«Ա՛հ սօն տէրէճէ իշքէնճէլէր իլէ մուզթարըպ իքէն, պիրտէ նակէհան վասֆ օլունմաղ պիր մահզուզիյէթ հըսս իթտիմ . . .

«Թարիֆի շայրի գապիլ տէհչէթամիզ պիր աղըը ի-
լինտէ, վէ հէման պիր սանիյէ զարֆընտա, թէքմիլ հա-
յաթըմ մահվ օլտու, էօմիւր՝ պէնտէն մուֆարէգաթ իթ-
տի, կէօզլէրիմ գաբանտը, տիլիմ աղզըմտա թուրթու-
տու . . . վէ արթըգ ճանըմը ճէնապը հագդա թէվտի
իթտիմ:

«Պիր աղ սօնրա կէօզլէրիմ աչըլտը, վէ նէվիմա պիր
բահէթ հըսս իթմէյէ պաշլատըմ . . .

«Էտմն . . . պիչարէ վէ սէվկիլի մէլէյիմ . . .

«Թա տէրունի տիլտէն գօբան պիր մահզուզիյէթ վա-
վէյլտընը, կիւճ հալ իլէ մէն իտէպիլիպ այաղա գալգ-
տըմ, մուհապէթ՝ պանա ֆէվգէլատէ պիր գուվվէթ վէ-
րիյօր իտի . . .

«Էվլատըմ գուճաղըմտա օլտուղու հալտէ, սիզին ու-
յումագտա օլտուղունուղ օտատան ուսուլ իլէ կէչիպ տը-
շարը չըգտըմ:

«Սուղ, պէնի ֆէնա հալտէ մազթարըպ իտիօր
ըտը . . . տիլարըն ուզունըսղունա տօղրու սիւրիւնէրէք
եիւրիւմէքտէ իտիմ, մահալի մէզքիւրտէ պէնի թէճէս-
սիւս իտէճէք, վէ իշթիքեալէրիմի իշիտէճէք հիչ պիր քիմ-
սէ եօզըտը . . .

«Ճանըմը աղզըմա ալարտգ, նօթըր-ճամ-տէ-ճան
մանաթըրընըն էշիյինէ վասըլ օլտում, սօն պիր ճոհտ իլէ
գաբունըն չագչաղընը գալտըրտըմ . . . պատէհու քէն-
տիմտէն պի իապէր պիր հալտէ՝ նէմնագ թաշըն իւզէրի-
նէ տիւչիւ վէրտիմ . . .

ՊԵՐԹԱՆԸՆ ԷՎԼԱՍԸ

Պէրթա, վասիյէթնամէսինէ շու վէչհ իլէ տէվամ իթ.
մէքտէ իտի:

«Ղայէթ մուղլիմ (խաւար) վէ սուղ պիր կիճէ իտի,
ատէթա եարը կիյինմիշ օլմամը լա՝ եաղմուր քէմիլէրիմէ
գատար կէչմէքտէ, վէ տօնմուշ թաշըն պէրուտէթի՝ տա-
մարլարըմտա ճէվէլան իտէն գանը տօնտուրմագտայլտը.
էկէր շու հալ պիր տագըգա տէվամ իթմիշ օլայլտը, պի-
զիմտէ իշիմիզ պիթմիշ օլաճագար:

«Պիզիմ տէյօրում պիրատէր, չիւնքի իքի քիչի իտէք
եանի պէն իլէ էվլատըմ. . . ա՛հ քեաշքի օ հալաէ, էվ-
լատըմ. . . սէվկիլի էտմօնըմ իլէ պէրապէր էօլմիւշ
լայլտըմ. . .

«Փագաթ տէրտու էլէմ իլէ միւքէտտէր օլան պի-
ճան, պու մուգատտէս պինանըն գարուսընը պէյհուտէ
չալմըշ օլմաղ, վէ նասըլքի աղ միւտէթ սօնրա մուալին պի-
էլ, պիհուշ պիր հալաէ իքէն պէնի գալտըրտը, պէնի էտ-
մօնըմա ըապթ իտէն սօն պաղ քէսիլտի. քէնտի քէնտիմի
պուլտում, վէ կէօզ եաշլարըմըն իշինտէն էվլատըմըն էիւ-
զիւնի կէօրէպիլտիմ:

«Պիչարէ մասումճըաղ ույույօր իտի, վէ պէնի հիւ-
նի սուրէթտէ գապուլ իտէն ըահիպէ գատըն, անը գու-
ճաղընա ալմըշ սալլայօր ըտը:

«Մէրգումէ հէնուզ կէնճ օլուպ, հալալէթիի սիյմաթ
ուզըն միւտէթ բէրհիզքեարլըգտան քէսպի գաաֆէթ
իթմիշ իտի, փագաթ ճէպհէյի բագը իւզէրինտէ՝ տա-
յիշի հալ մէնգուշ օլտուզու կիպի, տայիմա տուա իթմէթի

միթատ իթմիշ օլմաղըլա՝ բուլի ասիւմանէ աթֆ օլան կիւ-
ղէ կէօղէրի, շէֆգաթիս մէրհամէթ, վէ խօշ պիր սիւ-
քիւնէթ իպրաղ իտիյօր իտի . . .

Վազաթ պէնիմ ճիյէրբարէմ, սէվկիլի էտմօնըմ տա-
լի, մէլէքլէրէ մախսուս օլան ույգուսը իշինտէ օգատար
կիւղէլ իտի քի, բահիպէ գատըն, անըն եիւպիւնէ թէ-
պէսսիւմ իտուպ, գօլլարը իշինտէ պէշիքքեարի խա-
ֆիֆճէ սալլայօր ըտը, վէ պէն իսէ էվլատըմըն եիւգիւնէ
կիւլտիլի իշին, մէրգումէնին կիյտիլի գալըն, վէ գապա
քէթէն պէղինտէն մամուլ էլպիսէսինին էթէյինի էօբ-
տիւմ իտի:

«Սօնրա մէրգումէյէ իսիթապէն,

— Հէմշիրէճիլիմ, պանա մէրհամէթ իտինիզ, պու
պիլարէ մասուլմըն ասլա պիր մէլճասը եօգ տըր - տէտիմ:

«Բահիպէ գատըն, սէրտ պիր չէհրէ իլէ եիւգիւմէ
պագաղգտան սօնրա, տուտագլարընը էվլատըմըն անլը
իւղէրինէ վաղ իթտի:

«Մէրգումէ, պէնի իսթիճվապ իթտի, վէ պէն տալի
պալըմա կէլէն պէտպահալըղը պիթթաֆսիլ հէքեպէ
թթիմ:

«Ապիղէ գատըն սէօղէրիմէ իթիմատ իտուպ, էտմօ-
նըմը քէնտույէ մախսուս եաթաղըն իւղէրինէ գօյտուգ-
տան սօնրա, էլլէրիմի քէնտի էլլէրի իշինէ ալըպ՝ վէ մու-
հապէթ իլէ սըգարագ տէտի քի:

«Գըղըմ, պէն սէֆիլ պիր մանասթըրըն տօլապճը-
լըգ (*) մէմուրիլէթինի հայիղէ ատի պիր բահիպէ իսէմ-
տէ . . . պու ճիւմլէ պուլնտան պէօլէ էվլատընըն սըղը-

(*) Մանասթըրլարըն գաբուսընտա վագը, բահիպէլէր
(մայրապետ) իլէ կէօրիւշմէյէ մախսուս պիր նէվի տէճնմէ
տօլապ տըր քի, բահիպէլէր՝ մէգքիւր տօլապըն իշինտէն,
քէնտիլլէրինի կէօթէրմէքսիզին կէօրիւշիւրլէր:

նաճագ պիր մէջճասը օլաճաղընա միւթէէմին օլապիր
սինիզ, սիզին տէրտու քէտէրինիզտէն՝ ալչագճասընա իւ
թիֆատէ իտէն ատէմ, օ էշխաստէն մատուտ տըր քի
պունտան գըրդ սէնէ ագտէմ՝ պիզիմ թարիքիմիզէ ա-
լիքէ օլան պիչարէ րահիպէլէրի գաթլ իթտիքլէրի կիպի
պու կիւնքի կիւն տախի պիզէ կէօնակէօն իֆթիրալ
իթմէքտէ տիրլէր . . . ֆագաթ գըզլմ, պիզ երին օ մ-
գուլէլէրին ըսլահը հալի իչիւն ճէնապը հագգա տու
իթմէյէ պօրծլույուզ . . .

«Մէրգումէնին պու սէօզլէրինտէն հիչ պիր չէյ ա-
լայամատըմ, պիլմէմ ա՛ պիրատէր, պիզիմ կիւնլէրիմիզ
տէ պու դատար գարիպ պիր վագըթ օլմոլչմըքի, չէֆ
գաթ՝ վէ մուհապէթը մուգատտէսէ միւճէսսէմլէրի օլաճ
պու պիչարէ գատընճըաղար, թա պու տէրէճէ զալիւ
լիքլէ գօլալանմըջ օլտուլար. վագաա միւթէվէֆա քէտէ
րիմիզ՝ չօգ տէֆա սիզէ, քէնտինին Ամէրիգատա օլտուլու
էօնալէրտէ, թէքմիլ Ֆըրանսա ահալիսի իքի մուխաթ
օրտուլարա թագսիմ օլարագ՝ սէլ կիպի գան ագմըլ ի-
տիյինի հէքեայէ իթմէքտէ իտի, ֆագաթ էզճիւմլէ՝ Ֆը-
րանսա՝, նամուս վէ ալիճէնապլըգ մէմալիքի օլտուլու
տախի իլալէթէն պէյան իտէր իտի . . . սէֆիլ գատըն-
լարը գաթլ իթմէք հա՛ . . .

«Պունըն իհթիմալի եօգ տէյիլմի . . . ալէլիտուս
պիզիմ կիւնլէրիմիզտէ, ումումըն խայրը իչիւն ֆէտալի
նէֆա իտէն պու մէլէքէլէրի քիմ իթհամ իտէպիլէճէք
տիր . . .

«Շաֆագ աթմագ իւլրէ օլուպ, Մարթա, (մէրգումէ
րահիպէնին իսմի Մարթա իտի) րէֆիքէլէրինտէն պիլիմի
օյանտըրուպ, մէզպուրէնին րէֆագաթըյըլա պէնի իս-
նէմիզին գաբուսընա գատար կէօնտէրտի:

«Ալիմ պիր մահզուզիլէթ հըսս իտիյօր ըտըմ, վէ եա-
լընըգ էվատըմըն սատտէթը հալի հագգընտա տիւլիւնէ:

պիլէք իշին, էվվէլքինտէն զիյաոտէ թէնհանիշին օլուպ՝
քէնտիմի պիւսպիւթիւն գատըն նինէմիզին խըտմէթինէ
հասր իթտիմ:

«Մարթա, էտմօնըմը՝ Ուէսթ զօգաղընտա սաքինէ
ֆագըր պիր գատընա թէսլիմ իթմիշ իտի, պու հալ իլէ
ձիյերբարեմ, հէր կիւն աֆիթապըն զիյալէրի կէօրիւնիւր
կէօրիւնմէզ, Լիւքսէնպուրկտա վագը քէսիր իւլազա ա-
ղաճարըն արասընտան հուպուպ իտէն հէվայի հայաթ-
պախչայի թէնէֆֆիւս իտէճէք իտի:

«Էտմօնըմըն՝ վարա վարա պէօյիւյիւպ քէսպը գուվ-
վէթ իթտիյինի կէօրտիւքճէ, քէնտիմի տիւնեանըն էն մէ-
սուտ վէ պահտըյար գատընլարտան ատա իտէր իտիմ,
էվլատըմ բուս իթմէք իշին՝ հէր կիւն ագչամ իւսթի կիզ-
լիճէ ֆիրար իտուպ, մէզպուրէ գատընըն խանէսինէ կի-
տէր իտիմ. ա՛հ եա՛ Բապպիմ օ էսնալէրտէ չօգ մէսուտ
իտիմ. . .

«Էվտէն չըգըպ կիթտիյիմի քիմնէ ֆարգ իտէմէյօր
իտի, ատէթա պիր ճինայէթ իշլէմէյէ կիտիյօրում կիպի
քէնտիմի կիզլէր իտիմ. եալընըզ Պիօ, պիր իքի տէֆա ու-
սուլ իլէ գատըն նինէմիզին օտասընտան չըգըպ կիթտի-
յիմի կէօրտիւ, ֆագաթ Պիօ, սատէ վէ թէմիզ պիր գալ-
պէ մալիք օլուպ, վէ պիզի սօն տէրէճէ սէվաիյինտէն՝
հագգըմտա ասլա պիր սույի զաննէ զահիպ օլմատըղընը
բէք ալէա պիլիրիմ:

« . . . Ս՛հ պիրատէրը ազիպիմ, օ պիչարէ մասում՝
ճըաղը պիր քէրրէ կէօրմէլիյիտինիզ, զէվալը չօճուգ՝ նա-
սըլտա ուֆաճըգ էլլէրի իլէ կէօզ եաչլարըմը սիլիպ պէնի
թէսէլլի իտէր իտի, պէնի թանըմաղա պաչլամըշ իտի.
Վիւքի քէնտիսինէ թէգարրուպ իթտիյիմտէ, տէրհալ ազ-
լամասընը թէրք իտուպ կիւլիւյօր իտի . . .

«Օ էսնատէ էվլատըմ՝ իքի վալիտէյէ մալիք իտի,
Վիւքի լահիպէ Մարթա տախի, սայքի պէնիմ գատար

սըգ սըգ անը կէօրմէյէ կելիյօր իտի . . . հէյհա՛թ, օ ա, գիգէ գատըն, շիմոի ճէնապը հագգըն նէգտինտէ տիրմէ տիւնեա իւզէրինտէ եվլատըմը հիմայէ իթ տիյի կիպի, կէօ տէ տախի իտէճէք տիր :

«Եա՛ Բապպիմ, պէն քի անճա կիւնտէ պիր տէֆա եվլատըմը կէօրէպիլմէքլէ քէնտիմի սօն տէրէճէ մէսուտ վէ պահտըեար ատտ իտէր իտիմ, եա օ վալիտէլէր նէ գատար մէսուտէ օլմալը տըրլար քի, հէր տագըգա քէնտի ճիյէրբարէլէրի եանընտա պուլունուպ, անլէրին նալէու Ֆէրեատլէրինի իշիտիրլէր, վէ հալալէթլի թէպէսսիլմէրինի կէօրիւրլէր . . .

«Վազաա էտմօնըմ պիր եապանճը գատընըն սիւտիւնի էմմէքտէ, պէնտէն պաիտ օլարագ ույուլմագտա, վէ պէշիյինի տիկէր պիր էլ սալլամագտա իտի հսէտէ . . . ֆագալթ եա՛ Բապպիմ, պէն եինէ սանա տէրունի տիւտէն թէշէքքիւրլէր իտիյօր ըտըմ, չիւնքի էտմօն պէնթ իտի, պէն անըն վալիտէսի իտիմ . . .

Պէրթա, պու էսնատէ օգուլմասընը գաթ իթտի, մէգ պուրէնին սիյմասը՝ կէօզ եաշըյըլա միւլէմմա օլմուլ իտի, վէ պիր սանիյէ գատար սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա զայէթ եալաշ պիր սէտաղըլա,

« — Պէն անըն վալիտէսի իտիմ — սէօգիւնի թէքրար իթտի :

«Մէզպուրէ, ճիյէրբարէսինն սարը սաշլարը տէմէթի իւզէրինէ սուգիչի պիր նիկեա՛ն աթֆ իտէրէք :

— Ա՛հ էվէթ, պու սաշլարըն՝ կիւզէլ պիր պաշ իւզէրինտէ սարդըլտըղընը կէօրտիւմ . . . նէ գատարբարլազ վէ լաթիֆ իտիլէր . . . օ պէնիմ էվլատըմ իտի . . . էյվա՛հ՝ մէֆթիմէ չօգ ինթիզար իթտիմ — տէտի :

Պէրթա, օգուտուղու վասիյէթնամէնին պիր քեաղըտընը չէվիրուպ, թէքրարէն աթի իւզգիքը իպարաթը օգուլմայա պաշլաար :

«... Ինթիմալ քի էտմոնըմ եալընըզ պէնիմ հիմայէթի-
մէ միւհթաճ իտի, Ինթիմալ քի օ ֆազըր գատընըն կէօյսիւն-
տէ, էվլատըմըն նաֆագատընա քեաֆի ժլաճագ դատար
սիւտ պուլունմայօր ըտը, ա՛հ նէ պիլէյիմ, պիր վալիտէ՝
տայիմա էվլատընըն եանընտա պուլունմալը տըր . . .

«Պիր ագչամ՝ էտմոնըմըն պէնդինի տտէթտէն զիյա-
տէ սօլկուն կէօրիւպ, զայէթ մահզուն օլարագ էվէ ալ-
տէթ իթտիմ, վագաա հէնուզ պիր խասթալըզ իմարէսի
կէօրիւմէյօր իտի իսէտէ, եինէ գալպիմ պիր էնտիչէ ի-
լինտէ իտի, չիւնքի սատտէթը հալիմին տէվամը հադգըն-
տա էմին տէյիլ իտիմ. պիզիմ՝ եանի Մայլըրէ ֆամիւ-
եասը իչիւն, սատտէթ տէնիլէն չէյ իւլյա կիպի կէչիճի
օլըպ, մահզա պիր մանատար սէրնէվիւլթին (խորհրդա-
ւոր ճակատագիր) ալթընտա էզիլիպտէ, տայիմա տիւշա-
լը տէրտու ֆէլաքէթ օլմագլըղա մահքիւմ օլմուշուզ տէ-
յու գըյաա իտիյօր ըտըմ:

«Ելվահ, պէնիմ իլէ մինասիպէթի օլան վուգուաթ
հագգընտա ապա եանըլմայօր իտիմ . . . ֆագաթ սէվ-
կիլի պիրատէրիմ, վէ նազըլ հէմչիրէճիլիմ, Ալլահ վիրէտէ՝
սիզին հագգընըզտա վուգու պուլաճագ մատտէլէր իչիւն
եանըլմը շ օլայըտըմ:

«Իրթէսի կիւնի՝ էտմոնըն պէնդինի տահա զիյատէ
սօլկուն պուլտում, զէվալը մասոււմճըտզ, պէնի կէօրտիւ-
թիւտէ կիւլմէք իսթէյօրըտը, ֆագաթ կիւլէմէյիպ հէօն-
կիւր հէօնկիւր սղլայօր ըտը:

«Իրթէսի կիւն . . .

«Եա՛ Բապպիմ սուշըմը աֆվ էյլէ, զիրա սէնին ա-
տալէթը իլահիյէնտէն աճը աճը չիքեայէթ իթտիմ, քիւֆը
իթտիմ, թէօվպէ եա՛ Բապպիմ, իսեանըմը աֆվ էյլէ . . .

«Ձիւնքի պու տիւնեատէ պէնիմ օնտան պաչգա իւ-
միւտիմ եօղըտը, դալպիմտէ մահֆուզ պուլունան չէֆ-
գաթու մուհապէթի՝ քեամիլէն անա հասը իթմիչ իտիմ:

«Պէշիյին իւսթի պէյազ պիր չարսափ իլէ էօրթիւ միւշ իտի . . . նազիր վէ ուֆաճըզ վիճուտի սօղունու ըտը . . . ույգուտա տըր զանն օլունույօր իտի :

«Ճանըմ ֆէնա հալտէ աճըտը , էտմօնըմ վէֆաթ իթ միշ իտի , արթըզ էվլատըմ եօղըտը . . .

«Եա՛ Բապպիւմ , նասըլքի անը՝ սէն պանա իհսան իթ տին , էօյլէտէ պէնտէն ալապիլիր իտին . . . էյվա՛հ սանա գարշու հիտաէթ իպրազ իթմէքլէ պիր ճինայէթ իճրա իթ միշ օլտում . . . ֆագաթ թէօվպէ՛ թէօվպէ՛ . . . օ կիւն , տէն պէրու նէ գատար կէօզ եաշը տէօքտիւմ . . . էօյ տիւյիւմտէ , էտմօնըմը գապուլ իթմիշ օլտուղըն ճէնէ թին գաբուսընը պանա սէտա իթմէ . . .

«Փէրտասը կիւնի սապահլէյին էվտէն սըշարը չըգ տըմ , վէ իւզէրինէ չիշէքաէն մամուլ պիր թաճ վազ ի տիլմիշ օլան ուֆագ պիր թապուլթա , եաբա եալընըղ սա , իր օլարագ մէզարլըղա գատար կիթտիւմ :

«Թապուլթը պիր չուգուրա վազ իթտիքտէն սօնրա , անը սօն տէֆա օլարագ բուս իթմէքլիլմէ միւսաատէ իթ տիլէր , պատէհու իւզէրինէ թօբրագ աթմաղա պաշա , տըլար . . .

«Թօբրագ՝ թապուլթըն իւզէրինէ տիւշտիւքճէ տէհ չէթամիզ պիր սէտա բէյտա օլուր , վէ քիւրէյին հէր պիր տարպէսի , թա ճիյէրկեահըմա չարբըլըյօր կիպի , թէքմիլ վիճուտիւմ թիթրէյօր իտի . ա՛հ պու էօյլէ պիր էլէմպալը սէտա տըր քի , միւէպպէտէն ինսանըն գալպինտէ պաղը գալըր . . .

«Օ տէհչէթլիւ սէտայը չօգ տէֆա թէխաթուր իտէրիւմ , վէ իշթէ օ վագըթ՝ մէզքիւր ուֆաճըզ թապուլթըն , եալաշ եալաշ գտրու թօբրաղըն ալթընտա նապէտիւ օլ տուղու , կէօղիւմին էօնիւնէ կէլէրէք տէրտու էլէմիւմ գաթ պէ գաթ թէզաեիւտ իտէր :

«Օ կիճէ սօն տէրէճէ եօրղուն վէ տիլսուն օլտու . . .

ղումտան, արթըգ էշքի չէշմիմին, վէ ֆերեաաաու ֆիղան-
էրիմին զապթընա միւղթէտիւր օլումաաըմ, հաթտա պի-
րատէրը ազիպիմ, սիզտէ եանըմա կէլիպ՝ պու տէրէճէ
մահըունիյէթիմին նէտէն նէշաթ իթտիյինի սուալ իթտի-
նիլ իտի . . .

«Ահ իշթէ օ վազըթտան պէրի պիւսպիւթիւն քէն-
տիմի կիզլէմէյէ ճահտ իթտիմ, տէյիլ Պէրթա, իլլա Պէր-
թանըն տիլիզ վէ ճանսըլ հէյ քէլի օլտում, մէրմէր կիպի
սուղ վէ տանուգ սըֆաթըմը կէօրէնլէր, գալպիմտէքի
քէտուրէթի քէշֆ իտէմէյօրլար իտի . . .

«Պէնիմ իչիւն հէր շէյ խիթամ պուլմուշ օլմաղըլա,
արթըգ պիւթիւն պիւթիւնէ գատըն նինէմիզ՝ մատամ
Յիւշէսին խըտմէթու հիմայէսինի տէրիւհտէ իթտիմ, կէնճ-
լիթիմ, անըն իհթիյարըղը իչինտէ ֆարըտը կիթտի, կէնճ
օլմտան իհթիյար օլտում, վէլհասըլ գալպիմի պիր նի-
գապ իլէ սէթը իտուպ, պի ֆութուր, պարիտ, վէ տույ-
ղուսըլ պիր մախլիւզ օլմաղա չալըշտըմ . . .

«Էվէթ, պիւսպիւթիւն տույղուսուղ օլտում, գանըմ
ինձիմատ իտուպ մատամ Յիւշէսին հալինէ իմթիսալ իթ-
տիմ, սըֆաթըմ տախի գալպիմ կիպի խարապէ եիւզ
թութուր . . . ահ պիլէմէմ քի ատէթա պիր լաշէ կիպի
օլան պու պարիտ վիճուտէ հանկը շէյ հայաթ վէրիյօր . . .

«Վազաա թէնէֆիւս իտէրիմ . . . ֆազաթ հիշ պիր
շէյ հըսս իտէմէմ . . . էվլատըմ, իշթէ պէնի տիւնեայէ
թէգարուպ իթտիւրէն եալընըլ պու նօգթա տըր:

«Պէնի պու էօմիւէ լապթ իտէն անճագ պիր մէզար
տըր:

«Գալպիմտէ, էվլատըմըն խէյալինտէն մատէ հիշ պիր
շէյ եօգ քի մահվ օլմուշ օլմասըն:

«Սէվկիլի պիրատէրիմ, էկէր ճէնապը գատըրը միւթ-
լազ հաղրէթէրինին ինայէթի եէթիշիպտէ, Մայլըբըլէ խա-
նէտանը՝ էսկի սաատէթը հալինէ նայիլ օլուրսա, սիւ օ

վազըթ էճտատը մուազղամամըզ կիպի ճէլի (փառաւոր) վէ գուտրէթլի օլաճագսընըզ, էվէթ, սիզ հէր վէչնէթլի օ սաատէթէ շայանսընըզ, ըէճա իտէրիմ՝ օ պահտընալ օլտուղունուզ էյեամտէ, պիշարէ Պէրթանըն զիբրինի հա. գարէթլէ ըէտտ իթմէյինիզ, չիւնքի Պէրթա պի սուչ օլա. ըազ էօլիւյօր, վէ անըն ճանը ինտէլ Ալլահ բաբ վէ պի. քիւր տիր, էսրարըմա եալընըզ սիզ վազըթսընըզ, վէ մա. լիւմիւնիզ օլան օ վազապի միւտհիշէ իսէ, սիզին ալա. մէթը ֆարիգանըղա ասլա պիւր խալէլ կէթիւրմէյէճէք տիր:

«Հիշ չիւպհէմ եօգ քի, զէնկին օլտուղունուզտա բէ. տէրիմիզլէ վալիտէմիզին մէզարլարընը, հագլարընտա հըսս իտէկէլտիյինիզ օ հիւրմէթը մուգատտէսէ միւճիպինճէ, վէ մէնսուպ օլտուղլարը ֆամիլէանըն ասալէթու ազամէ. թինէ չէսպան օլաճագ սուրէթտէ, միւսէննա թաշլար իլէ թէզլին իթտիրէճէքսինիզ, իմտի ըէճա իտէրիմ՝ Պէրթա իլէ էվլատը իչիւն տախի մահալի մէզքիւրտէ պիւր մէտ. ֆէն (գերեզման) պախշ իտինիզ:

«Սէվկիլի հէմչիրէճիլիմ, սիզին թա եանընըղտա պու. գատար տէրտու մէշագգաթ չէքմիշ օլտուղունու տույ. տուղունուչտա, էլպէթտէ մահզուն օլաճագ վէ հալիմէ աճընաճագսընըզ, էվէթ աճըյըն պանա, չիւնքի պու. տիւնեատա էսրարը տէրունիմի ֆաշ իտէճէք պիւր ճան պուլլամատըմ:

«Ա՛հ հէմչիրէճիլիմ, տէրաիմ պէնի էօլտիւրիյօր, զիւր անը եալընըզ քէնտիմ իչիւն սագլամագտայըմ:

«Միւթէմատիյէն կէօզիւմին էօնիւնտէ օլան մատամ Տիւշէսին պարիտ վէ սէրտ չէհրէսի, տիւշար օլտուղուն սէֆալէթ, վէ սէվկիլի էտմօնըմըն վէֆաթը պիւրէչէրէք, էօյլէ պիւր պարը կիրան (ծանր բեռ) թէշքիւ իթտիրէր քի իշթէ օ պարըն ալթընտա էզիլիյօրում . . .

«Պաղէն պիւր թէսէլլի պուլլագ իչիւն տէրտիմի սէֆ. լէմէք իսթէտիմ իտի . . .

«Պագաթ կիճէ կիւնտիւզ մատամ Տիւշէսին խրոմէ-
թի իլէ մէշղուլ օլուպ, մումաիլէյհանըն եանընտան այրը-
լամազ իտիմ. պունտան դաթինազար՝ մէկէլչի պիզ, եանի
Մայլըբրէլէր թէմէննիյի մէրհամէթ իտէպիլթիլիզ:

« . . . ձանըմ պէտէնիմտէ օլտուգճա վազիֆէմտէ
գուսուր իթմէյէճէյիմ, սապահլարը գատըն նինէմիզի
կիյինտիւմէք իչիւն եաթաղըմը թէրք իտէճէյիմ, վէ եա-
լընըզ տինլէմէյէ ալըյըշ օլտուղու տուալէրի օգուամազ ի-
չին սէսիմ եիւքսէլէճէք տիր:

«Կիճէլէրի տաիի կյնէ իլէ մէշղուլ օլուպ, իչի պիթիւր-
տիլիմտէ, միւթատըմ իւզրէ սատըգ Պիօնըն վառէթասը-
յըլ սաթտըրաճարմ, ումարըմ քի պու սայէտէ, սէվտիք-
լէրիմիլին եաթտըզլարը օլթիֆ պաղչէնին գաբուսընը,
պիր տէֆա տահա աշտըրմաղա մուվաֆիազ օլաճաղըմ:

«Խիւլասայի քէլամ, ձէնապը Ղաֆուրը քէրիմ հազ-
րէթլէրի, պունճա միւտէթտէն պէրի չէքտիլիմ միհնու
մէլազգաթը քեաֆի ատտ իտուպտա, պէնի նէզտինէ
ճէլ իթմէյէ հիմմէթ պույուրտուղունտա, հէմչիրէնիլ
Պէրթայը, հէր կիւնքի կէօրտիւյիւնիլ կիպի, սօլկուն վէ
պարիտ պիր սիյմա իլէ մահալի մէմուրիյէթինտէ, եանի
գատըն նինէմիզին եաթաղը գուրպինտէ վէֆաթ իթմիշ
օլտուղունը կէօրէճքսինիլ, ա՛հ նէ պէօյիւք պահտըեար-
ըզ . . . Էտմենըմա գավուչմուշ օլաճաղըմ:

«Կաթօն սէվկիլի պիրատէրիմ, Սէ՛նթ, նաղը հէ-
չիւթէլիլիմ, իքի ալէմտէ տաիսի հէր վէչհ իլէ մէսուտ վէ
պահտըեար օլմանըզը, էզ ճանու տիլ ձէնապը հազտան
թէմէննի իտէրիմ.

Հէնուզ թուլու իթմիշ օլան աֆիթապը ալէմթապըն
նիմ ղիյալէրի, բէնչէրէլէրին գալըն բէրալէրի աւասըն-
տան օտանըն տէրունին թէնվիր իաիյօր ըար. Պէրթա,
օգուալը տէֆթէրի մասանըն իւզէրինէ վազ իթտի. մէզ-

պուրէնին պէնդի տէհչէթիւ սուրէթտէ սօլմուշտը :

Պէրթա՝ այաղա գալգտը , վէ տիղլէրի թիթրէտիլն տէն կէօկէ կիպի էօթէ պէրի սալլանարագ , կիւճ հալ իլէ եաթաղընըն իւղէրինէ տիւշի վէրտի :

Մէզպուրէ , եօրղունլուգ վէ զաաֆէթինտէն հաֆ հէման ույուեա գալտը , վէ պիր խօշ ըրւյա կէօրմէքէ տուտագլարը նիմ սուրէթտէ աշըլտը . . .

Պէրթանըն սօլկուն չէհրէսի՝ զարիպ պիր լէթաֆէթ , վէ թարիֆի զայրի գապիլ պիր սաատէթ շուլէսի իլէ բալլայօր իտի . . . մէզպուրէնին տուտագլարը արասընտան աթիւղղիքը քէլիմէլէր իշիտիլտի :

— Էտմօն . . . Էտմօն . . . սէվկիլի մէլէյի . . .

Փէրտասը կիւնի , ժան Մարի-Պիօ , միւթատը իւղէ օտայա կիրտիլինտէ , իհթիյար ծիւլէսի հէնուգ օյանմամը իտի . Պէրթա , քէլամէ աղաղ իաուպ Պիօյա ,

— Օգումագ պիլի՛րմիսին - տէյու սուալ իտինճէ , Պիօ քէմալի թաաճիւպլէ ,

— Էվէթ մատմաղէլ , պիլիրիմ - տէյէ ճէվապ վէրտի :

Պէրթա , վասիյէթինի հափի օլան տէֆթէրի մէրգու մա թագտիմ իտէրէք ,

— Սէն պիղիմ ֆամիլեամըղ աղասընտան մատուտըն պու պէնիմ էսրարըմտըր , ալ պու տէֆթէրիտէ տըգգաթ իլէ օգու , վէ պիրատէրիմտէն թալէպ իթտիլիմ չէլէրին իճրասընա թէչէպպիւս էթ - տէտի :

Պու արա եաթաղըն տէրունինտէն - մատմաղէլ Մայլըբրէ - տէյու , իհթիյար ծիւլէսին զաիֆ վէ քէսիք սէտա սը իշիտիլմէքլէ , ժան-Մարի-Պիօ , Պէրթանըն սէօլլէրին ճէվապ վիրէմէզ օլտու . . .

Թամ պու էսնատէ՝ գօնաղըն պիլինճի տայիլէսի սա .

լննտա, հեքեայեմիզին ճիւղը էվվելինտէ զիբրի սեպ-
գաթ խտէն, Ամէրիգալը՝ վէ եախօտ Ինկիլիզ միլէթինէ
մէնսուպ զանն օլունան՝ Մըսթըր Ուիլեմմա նաւ զաթ, պիր
մասանըն էօնիւնտէ օթուրմուշ, վէ սահիֆէլէրի արասըն-
տա պէրայի իշարէթ միւթէատտիա շէրիտլէր վազ օլուն-
մուշ օլան պէօյիւք պիր քիթապըն քեաղըտլարընը չէվի-
րիպ տուրույօր իտի:

Մըսթըր Ուիլեմման խառնէմէլէրինտէն պիրի, մէզ-
քիւր մասանըն իթիսալինտէ մէվզու, վէ իւզէրինտէ՝ ին-
թիզամըզ սուրէթտէ էօթէ պէրի սէրբիլմիշ պիր չօգ էվ-
բազ պուլունան չիմիննէնին եանը պաշընտա տուրույօր
իտի:

Պու առէմին թավրու վագարընա նազարէն, բէքտէ
խըտմէթքեար, մագուլէսինտէն տիր տէնիլէմէզ իտի. ֆիլ-
հազըզա մէրգուժ, կէրէք շէհրի, վէ կէրէք խառնէմէ էլ-
պիսէսի շէքլինտէ պիր ըուպա կիյմիշ օլուպ, էֆէնտիսի
կիպի սօուգ գանլը, աղըր պաշ, վէ ագիւ պիր զաթա
պէնդէյօր իտի:

Մըսթըր Ուիլեմմա, սիյահ պիր էլպիսէ լապիս օլուպ՝
հէման տըշարը չըգաճագ կիպի պիր հալտէ կէօրիւնիւյօր
իտի. մումալէյհին սիյահսը՝ դուվվէյի մէրտանէկի, վէ
պիր նէվի ճէսուրըլուգ իպրազ իտիյօր իտի. սաչլարը աղար-
մըշ իտի իսէտէ՝ ֆագաթ էօյլէ բէք մուսին (ծեր) օլմայուպ,
անճագ ալթմըշ եաշընտա թախմին օլունուր, վէ նասիյէյի
հալինտէ զարիպ վէ պարիտ պիր խայըրիսահլըգ էսէրի
կէօրիւնիւյօր իտի:

Պու թավըր պարիտ իլէ վազիյէթը պի հարաքէ (ան-
չարթ դիւք), պէյապ պիր պօյուն պաղը իլէ մուհիթ, վէ ա-
տէթա թաշ կիպի տիք տուրան պօյնուրա իմթիսալ իթ-
մէքլէ, մէրգուժ, սյնի պիր հէյքէլ շէքլի քէսպ իթմիշ ի-
տիքի, շու հալ իլէ իսթէտիյի ճիհէթէ տէօնէմէյուպ,
թէքմիլ վիճուտի իլէ տէօնէր, վէ պաշընը մէզքիւր քի-

թապըն իւզէրինէ էյէճէք եէրոտէ, պիւ աքիս քիթապը կէօղլէրինէ գատար րէֆ իթմէյէ մէճպուր օլույօր իտի:

Թահտա կիպի սէլտ գօլալը կէօմլէք կիյմէք, վէ օ շէքիլաէ պօյունպաղը պաղլամագ՝ ճէնթըլմէնլիք օլտուգտան մատէ, շիմտիքի կիպի օ վագըթտա մօտա հիւքմիւն, տէ իտի իսէտէ, ֆագաթ մըսթըր Ուիլեըմն կիպի մուսին, վագալլը, վէ քեամիլ պիւ առէմէ բէքտէ եագըշըր շէ օլմատըղը աշիքեար օլմաղըլա, միւճէրլէտ մուամալէյի վիճուտի աղալէրինտէ պիր նօգսանիյէթ, վէ եախօս պիր ճէրիհա պուլունաճաղը մէլհուզ իտի:

Գարիյնի քիրամը սէվգու իզամ իթտիյիմիզ խանէնին պու ճիհէթի, Մայլըբրէ գօնաղընըն իսթիպպալ սալօնլարընտան (ընդունելութեան սրահ) պիրի օլուպ, ղայէթ կիւզէլ՝ վէ պիր նէվի թէզեինաթը միւթէնասիւպէ իթ ֆէրշ իտիլմիշ իսէտէ, պու սատէ թէզեինաթ՝ քէնաթ ազամէթու ճէլալէթը աթիդէսինէ խալէլ վիրիյօր իտի: Թէքմիլ թաւան (ֆըլանտրիս) ուսուլի իւզըրէ, վէ մէզհէպի մէզագը մատտիյուն (նիւթապաշտական ճաշակաւ) միւճիւպինճէ, միւթէատտիտ թասվիրլէր իլէ թէզեին իտիլմիշ իտի:

Մէզքիւր թասվիրլէր, սէմիլ թօբուգլը ճիվանմէրտ իլահէյէր, իյշու իշրէթէ միւպլթէլա բիւսէրլէր (մանկաւիկ), հիւլի գըզլարը, վէ Պագու (Բագոս) նամ շէրապ իլահընըն խըտմէթը մուգատտէսէսինէ մախուս հիւմնէտար, վէ շիվէքեար պըրահիմէլէրտէն իպարէթ օլուպ, տուխթէրանը մէրգուման, ապը էնկիւր (գինի) իլէ մէսթու սէրկէրտան՝ վէ պիր հաթի բէրիշանի իլէ եէրէ սէրլիլի իտիլէր:

Պու թասվիրլէրին իյինտէ, շէրապըն իլահը օլան մէղքիւր Պագու, եանի օլ հիւքիւմտարը նէշէտար, քէնաթ կիւզէլ աշը իւզէրինտէ ասմա եաբրագլարընտան, վէ իւզիւմ սալգըմլարընտան մամուլ պիր թաճ վազ իթմիշ, է-

ինտէ պիր ճամը կիւլֆամ (վարդագոյն բաժակ), վէ տու-
տագլարնա նէշէտար պիր թէպէսսիւմ օլտուղու հալտէ,
մէզքիւր նիկեարխանէյէ հիւքմ իտիյօր իտի:

Մէզքիւր սուրէթլէրին ալթընտա, վէ էքէյիճէ ու-
ղագտա՝ պիր թագըմ ֆամիլեա թասպիլլէրի տիգիլմիշ օ-
լուպ, պունլարտան պիր թանէսի տախի տիկէրլէրի միսիլ-
լու միսէննա, վէ ալթուն եալտըզլը չէրչիլէ իչինէ ալըն-
միշ պիր Տիւգ, վէ պիրտէ Տիւշէս ըէսմի իտիքի, պուն-
լար՝ զէվճու զէվճէ օլմազըլա, պաշլարը իւզէրինտէ հէր
իքիսինն մէնսուպ օլտուգլարը խանէտանըն ալամէթը ֆա-
րիգասը, պիր սուրէթը մահիրանէտէ օյուլմուշ իտի:

Գարիյնի քիրամըն էնզարը էօնիւնէ վազ իթտիյիմիզ
պու սալօն, եալընըզ Տուգալէրէ մախսուս օլուպ, Մայ-
լըրէ խանէտանը աթիգ ազալէրինն թասպիլլէրի տիկէր
պիր սալօնտա ասըլը իտի. զէվաթը մէրսումէ, սատէ պիր
շլվալիյէլը բութպէսինի հայիզ օլարագ վէֆաթ իթմիշլէր
իտի խէտէ, օ էսնալէրտէ Գըրալլար՝ մէրգումանը, քէն-
տի չիլմէլէրինի կիյինտիրմէք մէմուրիյէթը ճէլիլսինէ
թէրֆի իտէրէք թալթիֆ պույուրմուշլար իտի:

Էն սօն չէրչիլէ, պիրի գատըն՝ վէ տիկէրի էրքէք զա-
յէթ կիւզէլ իքի կէնճլէրին թասպիլլէրինի միւհթէվի օ-
լուպ, իւզէրինտէ տախի (Մայլըրէ), վէ (Տըռէօ) խանէ-
տանլարընն ալամէթը ֆարիգալէրի օյուլմուշ իտի:

Տէրիգանլը, Տիւգ ժան տը Մայլըրէ օլուպ, Քիւվա-
րի ալայը օն պաշըլըզընա մախսուս էլպիսէյի ըէսմիյէ լա-
պիս օլտուղու կիպի, կէօյսիւնտէ տախի Սէնթ Էսքըէ նը-
շանը գօրտօնը պուլունմագտայըտը:

Կէնճ գատըն, հէնուզ ըիւշտի պիւլիւզէ գատէմ
պասմըշ զանն օլունուպ, Պէրթա տը Տըռէօ թէսմիյէ գը-
լընըր իտի. Գըրալիյէթ տէվրինտէ՝ էքսէրիյէն պու կիպի
վագթինտէն էվվէլ թէզէվիւճլէր վուգու պուլտուղը մա-
լիւմ ամմէ տիր:

Ժան տը Մայլըբրէնին զէվճէսի Պէրթա տը Տըռէօ, ֆէվզէլատէ կիւզէլ օլուպ, ֆազաթ մուճայիլէյհանըն՝ պիր տէմէթ եապան կիւլէրի իլէ նիմ սուրէթտէ մէսթուր օլան թէրու թաղէ, վէ կիւլ կիպի լաթիֆ սիյմասը, սէրու լիք վէ հատիտ միզաճըզ (անհամբոյր) իպրազ խոյոթիթի

Տիւգ տը Մայլըբրէյէ կէլինճէ, մուճաիլէյհ՝ թըպը թըպզըլյա զիբրի սէպզաթ իտէն Կասթօն տը Մայլըբրէյէ պէնղէյօր ըտը, շու ֆարգ իլէ քի՝ Տիւգը մուճաիլէյհ տահա զիյատէ կէնճ օլուպ, Կասթօնըն մահզուն սիյմասընա բաղմէն, տուտագլարը իւզէրինտէ վաղիֆէսիզլիք, վէ լազայ տի իյմա իտէր պիր թէպէսսիւմ, վէ եանագլարընտա տախի բարլազ պիր ըննկ մէնդուշ իտի. թամ պու տաղը գատա՝ Մըսթըր Ուիլեմն. կէօզլէրինի մէզքիւր թասվիրէ հասր իտուպ պազմագտա իքէն, նակէհան աֆիթապը ալէմթապըն զիյասը, բէրտէլէրին արասընտան աքս իտէրէք, մըսթըր Ուիլեմնըն գարշուսընտա պուլունան թասվիրէրի թէնվիր իթմէքլէ, զանն իտէրսին քի հէր պիրինէ հայաթ պաշխ իթտի:

Մըսթըր Ուիլեմն, Ֆըրանսըզ միլլէթինին գալա նիյնի պէլէտիյէսինի հավի, վէ լէվհասընտա «հազըր պուլունմայանլար» իպարէսի մուհարրէր պուլունան մէզքիւր քիթապը էլինէ ալտը,

Մուճաիլէյհ, պիր գաշ սաթըր օգուտուգտան սօնրա քիթապը մասանըն իւզէրինէ վաղ իթտի, վէ կէօզլէրի պիլա իթիյար՝ թէքրար Տիւգ Ժան տը Մայլըբրէնին թասվիրի իւզէրինէ միւնաթըֆ օլուպ, զիբրի սէպզաթ իտէն, վէ Շիմինէնին եանը պաշընտա այագ իւթիւ տուրմագտա օլան ատէմէ խիթապէն, վէ բարմաղըլըլա Ժան Տիւգին թասվիրինի իրայէ իթմէքլէ տէտի քի,

— Թօ՛պի, աճէպա պիղիւմ եագընըմըլտաքի հավի տէ սաքին օլան պու տէլիգանլըյա թէսատիւֆ իթմիլլի սինիզ:

Թօպի. — (Գեմալի թագիմէ էֆէնտիսինէ տէօնէրէք)
հայր էֆէնտիմ, ասլա կէօրմէմիչիմ — տէտի:

Մըսթըր Ուիլերմն, մահզունանէ սուրէթտէ եալընըզ
պիր ահ չէքէրէք սիւքիւթ իթտի, վէ Թօպի, էֆէնտիսի-
նին տիկէր սուալլէրինէ միւնթագըր օլտուգտան սօնրա,
մումաիլէյհին սիւքիւթինի կէօրիւննէ թէքրար իչի իլէ
մէչլուլ օլտու, եանի Շիմինէնին մէրմէրի իւղէրինտէ պու-
լունան էվրագըր միւթէատտիյէյի թէմեիզու թէտգըգա
պաչլատը. մէզքիւր քեաղըտլարըն գըսմը ազամը, մէհա-
քիմի նըզամիյէ էվրագ օտալարընտան մուխրիճ, վէ եա-
խօտ տէվայիրի ըէսմիյէ գալէմլէրինտէն կէչմիշ պիր թա-
ղըմ էվրագըր խուստուսիյէ զանն օլունույօր իտի:

Մըսթըր Ուիլերմն, պիր մըգտար սիւքիւթտէն սօնրա
թէքրար քէլամէ ազազ իտէրէք,

— Թօպի, էֆէնտի հազրէթլէրի՝ պու կիճէյինա՞սըլ
կէչլրտիլէր — տէյէ սուալ իթտիյինտէ, Թօպի կըրանթ
թէսմիյէ գըլընան շախս, այնի թագիմէ ճէվապ վիրուպ,

— Էրէյիճէ ըահաթ իտիլէր, ճօն՝ վէ պէնտէնիզ,
նէօվպէթ իլէ ույույա պիլտիք . . . պու սապահ կիւնէշ
տօղտուղունտա, էֆէնտի հտղրէթլէրի միւթատը միւճիւ-
պինճէ՝ մուհարէպէ ահէնկի իլէ էզպէրլէմիշ օլտուղու շար-
ղըլ թէրէննիւմ իթմէք իչիւն գարեօլասընտա օթուր-
տու . . . ֆագաթ եաթագտան չըգմագլըղը թէճրիւպէ
իթմէտի . . .

— Չօգ ալէա Թօպի չօգ ալէա . . .

Մըսթըր Ուիլերմն, Թօպինին վէրտիյի պու ճէվապէ
ջօղլուգ տըգգաթ իթմէյօր իտի. մէրգոււմ, էլինտէքի տիս-
թուըն քեաղըտլարընը չէվիրէրէք, եհտի եիւզ ալթմըշ
իքինճի պէնտի հապի պուլլունան սահիֆէյէ պիր նըշան
վաղ իթտի. պէնտը մէզքիւրին միւհթէվիյաթըր իտէ, զայ-
րի մէչլու սուրէթտէ թէվլէլիւտ իտէն, եանի վէլէտիզինա
օլան չօճուգլարըն, բէտէրու մատէրլէրի միրասընտան սա-

քիթ օլաճագլարը գաղիյէսինտէն իպարէթ իտի:

Մըսթըր Ուիլերմն, թէքրարէն քէլամէ աղազ իտէրէք:

— Թօ'պի, Մայլըբրէ խանէտանընըն թէքմիլ միյրաւ սընը, սուրէթը գաթիյէտէ միւսիւ տը Գօմբանսէ վէրէն, Սէն չէհրի պիտայէթ մահքէմէսինին իթա իթմիշ օլտուրու իլամը, պանա կէթիւրմէյէ հիմմէթ իտէյիտինիլ - տէտի:

Թօպի Կըլանիթ, էվրագը միւթէատուիտէյի մէգքիւրէյի պիր տագըգա գատար արաշտըտըգտան սօնրա, քէօհնէիյինտէն սարարմըշ օլան մէգքիւր իլամը պուլուպ էֆէնտիսինէ թագտիւմ իթտի:

Մըսթըր Ուիլերմն, տըգգաթը թամմէ իլէ մէգքիւր իլամը օգուլուպ քէնտու քէնտույէ:

— 1803 սէնէսի Գեանունը էվէլինին իլք կիւնի... պու այըն խիթամընտա արթըգ վագըթ կէչմիշ օլմալ տըր... - տէյէ մըրըլտանտըգտան սօնրա, իլամը մէգքիւրի թէքրար կէօգտէն կէչիւտի, վէ օգուտուղու էսնա, տէ, ֆիթուրուղ սիյմասընտա սապըրսըղլըգ՝ վէ հիտտէթ էսէրի կէօրիւիյօր իտի. մէրգոււմ սէօղիւնէ տէվամ ի տէրէք,

— Սուրէթը վագիհէտէ կէօրիւնիւյօր քի՝ գանունըն հիւքմիւնէ ըայէթ օլունմամըշ, նըղամէն վիւրիմիշ օլան վատէ խիթամ պուլմամըշ տըր, նըղամմամէ՝ տօգուղ տան պէրի մէյտանը ինթիշարէ վագ իտիլմիշ իտի... միւսիւ ծիւգին զայպուպէթինտէն պէրի օթուշ պէշ սէնէ միւրիւր իթմէսի լագըմ կէլէճէքտի... վէ իշթէ հէնուղ եիրմի սէնէ պիլէ կէչմէմիշ տիր... տէմէք օլուր քի հագ սըղլըգ վուգու պուլմուշ, էվէթ պու իլամըն հիւքմիւ, տալէթէ մագրուն ատտ օլունմամալ... ֆագաթ պու իլամըն հիւքմիւնի չիւրիւթմէք իչիւն նէ՝ թէտպիր իթիլալ իթմէլի, նէ կէօնա թէչէպպիւսաթտէ պուլունմալ... էվէլէ էմիրտէ, հագըր սարիհէրի օլան վարիսլէրին, էլ եէվմ պէր հայաթ օլտուգլարընը թաստիգ իթմէք էլէմ տիր...

Մըսթըրը Ուիլիերմս, պու սեօզլէրի թէլաֆֆուզ իթ-
տիքտէն սօնրա այաղա գալգարագ, պէօյիւք ատըմլար
իլէ օտանքն տէրունինի տօլաշմաղա պաշլատը:

Մուամիլէյհ, պու հալ իլէ Տիւգ տը Մայլըրէնին
թասվիրի էօնիւնտէն կէշտիյի էննաուէ, թէքրարէն նի-
կեահը, թասվիրի մէգ քիւրէ միւնաթըֆ օլարագ նաէհհան
տուրտու, վէ միւտէթը մէտիտէն պէրու քէմալի հասրէթ-
լէ կէօրմէյէ արզու իթտիյի տօսթուներ, պախթէթէն կէօր-
միւշ ատէմլէր կիպի ազգը աշըգ, վէ միւթէհայըր պիր հալ
իլէ գալա գալտը:

Պատէհու ճանը սըգըլարագ պաշընը տէօնտէրտի,
վէ տօլաշմասընա տէվլամ իտէրէք եավաշ պիր սէս իլէ
տէտի քի,

— Աճէպա տիվանէ միյիմ . . . հաթտա էկէր պիր ա-
վօղաթա միւրաճաաթ իթմէյէ ճէսարէթիմ օլսա իտի տա-
լի, . . . ֆագաթ հայըր հայըր, պու մէլուն պէլտէնին՝
հէր թարաֆընտա պիրէր տուղագ, պիրէր վարթա պու-
լունադտա տըր . . . ա՛հ հէնուզ խաթըրմտա տըր . . .
հէմ բէք ալէա խաթըրմտա տըր . . .

Մըսթըրը Ուիլիերմս, տէհշէթէնկիզ պիր խաթըրէյի
տէր խաթըր իթմիշ կիպի, պու սօն սեօզլէրի իյրատ իթ-
տիյի էննատէ պաշտան այաղա գատարտիթրէտի, պիշա-
րէ ատէմճըազ, կիւճ հալ իլէ թէնէֆֆիւս իտէպիլիյօրտը.
մուամիլէյհ, ազիմ պիր հէյէճան իլէ սեօզլինէ տէվլամ ի-
տէրէք,

— Օ ատէմ չօգ վէնկին տիր, պէնի օնա սաթաճագ-
լար. օ ատէմէ քի՝ մալիք օլտուղու սէրվէթ սայէսինտէ,
հէր շէյի սաթըն ալմաղա միւզթէտիր պիր հալտէ պու-
լունույօր . . . ա՛հ պու մէմլէքէթտէ ինսանը պիլա ֆու-
թուր գաթլ իտէրլէր . . . պիլիրիմ, բէք ալէա պիլիրիմ...
հէր եէրտէ, հաթտա էն սատէ վէ չիւպհէտէն վարէսթէ
պիր տտէմին պիլէ այաղլարը ալթընտա, պինլէրճէ պէլա

տգլգագլարը գտնուումուշ տըր . . . ա՛հ պէն հէր շէյտէն
չիւպհէ իթմէքտէյիւմ . . . հիշ պիր քիմնէյէ էմնիյէթ ի
տէմէմ . . . էվէթ, պէն հէր շէյի պիզլաթ քէնտիւմ եա-
մալըյըմ . . .

Մըսթըր Ուիլեմն, մալիք օլտուղու սաքին վէ սէր
թապիւթընըն ադսիսի օլարագ, պալատէ մահարթէ
սէօզէրի, սօն տէրէճէ պիր էնտիշէ, վէ ազիւմ պիր իւ-
լէճան իլէ թէլաֆիուզ իտիյօրտը :

Մումարիլէյհ, օ էսնատէ մասանըն եանընա թէգար
րուպ իթմէքտէ իքէն, իթիսալինտէրի օտաաւան զարիպ վի
սիւրէքլի (երկար) պիր վալէյլա իշիտիլտի, վէ պատէհու
զալզա վէ պօղզւշմագ կիպի ազիւմ պիր շամաթա հասլ
օլունճա, թօպի, տէրհալ դարույա տօղրու սըյրայըպ տը-
շարը չըգտը :

Գարը աշըլտըղընտա, ուղուն պօյլու, կիւճլի գուճ
վէթլի, վէ եարը չըպլագ պիր ատէմ զահիր օլտու, պու
ատէմին, վիճուտինին գըրմըզը ըէնկի, բարէ բարէ օլմու
կէօմլէյինին արասընտան կէօրիւնիւպ, պիր սուրէթը զա-
րիպէտէ կէօզէ չարըյօր իտի . . .

Շախսը մէրգում, վահշիյանէ վէ տէշէթամիլ հայ
գըրըշար իլէ, Մըսթըր Ուիլեմնըն, ճօն Ռօպէրթսըննա
մընտա օլան տիկէր պիր խըտմէթքեարընըն պօղազընտա
եագալայուպ, հէման պօլմագ իւզրէ պուլունույօր իտի :

Մըսթըր Ուիլեմն, գարունըն էշիյինէ թէգարույ
իտէրէք ամիր պիր սէտայըլա,

— Սո՛ւս, Օկիւահ, սուս տէյօրում սանա - տէտի
Մէրգում, տէրհալ Ռօպէրթսընըն եագասընը պը-
րագտը, գօլլարը օարգըլտը, վէ մուլթի պիր վաղիլէթ
քէսպ իտէրէք, պաշը կէօյսիւ իւզէրինէ էյիլտի :

Շախսը մէրգում, պալէթ իհթիյար օլուպ, սիյմար
տէհշէթլիւ սուրէթտէ, վէ ատէթա չիւրիւմիւշ էօրիւ գա-
ֆասը կիպի գուրու վէ պուրուշուզ իտի . . .

Պատէհու մահալի մէջքիւրտէ, էվվէլքի կիպի թէք-
րարէն հալի սիւքիւնէթ հիւքմֆէրմա օլուպ, վէ թօպի տա-
լի ավտէթ իտէրէք, թէքրար գաբույը գաբատը:

Մըթըր Ուիլերման, եազըխանէսինին էօնիւնտէ օթու-
րուպ, տիսթուրը պիր եանէ վազ իթտի, վէ հէման պիր
պագըշ իլէ մաալլէրինի զապթ իտէպիլմէք իչիւն, էօնիւն-
տէ պիր հալի հէրճումէրճիտէ (խառն) պուլունան էվրա-
դը, վէ մազպաթալարը թաճտը ինթիզամէ գօյտուգտան
սօնրա, թօպիլէ խիթապէն,

— Թօպի, ագլու հզուլունուզը ճէմ իտինիզ, վէ տէ-
յէնէյիմ մատանէլէրի, տըգգաթը թամմէ իլէ գալէմէ ա-
լընը - տէնի:

Թօպի, տէրագապ եազըխանէսինին էօնիւնէ կէչիպ օ-
թուրու. մէջքիւր եազըխանէսինին իւզէրինտէ աչըգ, վէ
պիր նէվի տամլալը պիր տէֆլթէր տուրույօր իտի. պու-
տէֆլթէրին՝ եարլսընպան զիյատէսի, եազըլար իլէ տօլ-
մուլ իտի:

Մըթըր Ուիլերման, ագլու ֆիքրինի ճէմ իտէպիլմէք
իչիւն, պիր տադըգա գատար տիւչիւնտիւքտէն սօնրա,
ինկիլիզէ օլարագ իթայի մալիւմաթէ իպթիտար էյլէտի:

Թօպի տալի, մալիւմաթը մէջքիւրէյի ֆըրանսըզ-
նայա թէրճիլմէ իտէրէք գալէմէ ալըյօր ըաը:

ՊԻՐ ԶԻՆԱՔԵԱՐԱՆՆ ՏԷՅԵՐԻ ՆԷ՞ ՕԼՏՈՒՂՈՒ

Մըթըր Ուիլյեմսըն, Թօպիյէ Եազտըրտըր խաթըրէնամէ (յիշատակագիր), Բարիզ չէհրի տիվանը գըրաթըրիասէթինէ խըթապ օլունմուշ իտի:

Մուամաիլէյհին, խաթըրէնամէսինտէ խաթիմալ իտիլէ լիսան, տայիմ իւլ էվգաթ իշ իլէ մէշուլ օլան ատէմէթին ըսթըլլահը կիպի մուխթասար, Փագաթ Բէք վազիհ իտի:

Թօպիին տէֆթէրինտէ միւսէրահէն Եազըլմէշ օլան մէգքիւր խաթըրէնամէնին պիւր գըսմընը, գարիյնի քիրա. մըն բիշկեհահը էնզարինէ վազ իտէճէք իսէքտէ, Փագաթ միւսաատէլէրինէ մադրուրէն, իշպու հէքեայէյի, պիլիմ ուսուլու ըսթըլլահըմըզ իւզրէ թանզիմ, վէ թարիֆ իտէճէյիզ:

Հէքեայէյի մէգքիւրէ, 1769 թարիխինտէն պէտտու. լունուր, Տիւզ Բաուլ տը Մայլըրէ, ասիլ վէ մուազլամ պիւր Բըրէնսէ չէսպան օլաճագ սուրէթտէ, քէմալի զէվ. գոււ պէֆահաթ իլէ կիւնլէթինի կէշիրմիշ, վէ հաթտա գըրալ հազրէթլէրի իլէ պէրապէր պիւր մասատա Էթըլ թա. ամ իթմիշ, վէ շէրապ իշմիշ օլմադըլա, նիհայէթ շէմաու. խէթին (ծերութիւն) տէրէճէյի նիհայէսինէ վարմըշ օլ. տուղու հալտէ, քէմիթլէրինէ նուզուլ իսապէթ իտէրէք. թէրգը տաղտաղայի ալէմ իթմիշ իտի:

Տիւզը մուամաիլէյհին էվլատլարընտան էն քիւլլի, Եանի թէքնէ գազընթըսը օլարագ Եալընըզ էն ոսն էվ. լատը պէր հայաթ օլուպ, մուամաիլէյհի պէ հագգէն կէրէ. տուգալըզ իւնվանընը, վէ կէրէք Մայլըրէ խանէտանը. նըն հատսըզ հիսապսըզ սէրվէթու ագարաթընը թէվա. րուս (ժառանգել) իթտի:

Պու էվլատ , հագըգաթէն ասիլ , թապէն կիւզէլ , պէտէնին գուվէթլի , վէ մէրու պիր ճիվան օլմաղըլա , բէտէրի , Տիւզ Բաուլ ճէնապլէրինին՝ հալի սէֆահաթ իշ-թիմալինի թէվարուս իթմէյուպ , իլլա հէր ճիհէթլէ էն-տատը մուազզամընըն նիյքը նամընա , վէ ահվալի հասէ-նէսինէ իմթիսալ իթմիշ իտի :

Ֆիհադըգա , Ֆըրանսանըն թարիխի մահճուպլիյէթի ատտ օլունան , իշպու գըրալըգ տէվրինտէ , ասըլզատէ-կեան կիրուհը , զէվգու սէֆահաթա , վէ թայիֆէյի նիսա կիպի ալայիշու թէզեինաթա միւպթէլա օլուպ , սատուու պէտէնլէրինի՝ զըրի եէրինէ , իբէքլի գումաշարըլա թէզ-եին իթմէքտէ իտիլէր . էսէֆ օլունուր քի , պաղը մէնֆա-աթ բէրէսթ գալէմլէր , իշպու մէզմուս տէվրի՝ մէտհու թագտիր իթմէյէ պէյհուտէ զայրէթ իտիյօրլար :

Պալատէ իշար գըլընտըղը կիպի , ժան տը Մայլըբ-բէնին բէտէրի Տիւզ Բաուլ տախի , թապլիյի պու սէֆա-հաթը մէզմումէյէ իշթիրագ իթմիշ իսէտէ , ֆագաթ ժան , պու էսնալէրտէ , եանի ԱՅինճի Լույինին գըրապլիյէթի տէվրինտէ , հէնուզ չօճուգ օլմաղըլա , մէզքիւր ահվալը մէզմումէտէն աղատէյի կիրիպան իտուպ , հիւանի ախլա-գընա խալէլ կէթիրմէմիշ իտի :

Ժան տը Մայլըբրէ , թէզէվվիւճ իթտիյի էսնատէ ան-ճագ օն պէշ եաշընտա օլտուղու կիպի , զէվճէսի՝ Պէրթա տը Տըրէօ տախի , հէնուզ օն իւշ եաշընա գատէմ պասա-ճագ իտի :

Պու էսնալէրտէ , հագըգաթտէն արի վէ քեաղիպ ֆէյլէսօֆլուգ , պէյնէլիսալգ էֆքեարը սէրպէսթի թօխ-մունը նէշլ իթմէքլէ , օ տէհշէթամիզ վագաւայը հաղըրլա-մաղա ֆէվգէլատէ զայրէթ իթմէքտէ իտիլէր քի , անըն էմրի մուհաքէմէսի պիզէ այըտ օլմատըղընտան , օ պապ-տէ իթթիյարը սիւքիւթ իտէրիզ :

Կէնճ Տիւզ , տիւյիւն թէշրիֆաթը խիթամընտան սօն-

րա, զեվճեյի մէջընկերներ, քէնտիսինէ թէսիմ իթմէյէ-
րինէ միւնթաղըր իքէն, մումաիլէյհանըն պիր մանասթըրա
չէքիլտիյի խապէրը բիւր քէտէրինի ալտըգտան սոնրա,
պէրայի թէսէլլի վէ թէնէզզիւհ, քէնտի ասալէթը զաթի
յէսինէ չէսպան օլաճագ սուրէթաէ, չիֆլիքեաթու աշտ
լաթընը զիյարէթ իտէրէք իմրարը էյամ իթմէյէ փաթ
լատը:

Էլլի սէնէտէն պիրի՝ Փըրանսանըն ահվալը տաթիլի
յէսի իլէ էֆրեարը ամմէ, պիւսպիւթիւն թէպէտտիլ իթ-
միշ իտի, չէօյլէ քի արթըգ սօգագլարտա պէքլէյէն կիւն
պէքճիլէրի տայագտան գորթուլմուշ օլտուգլարը կիւն
ճուէլլօ տաթի նատիրէն վուգու պուլիւշօր իտի. պաշ
ուֆագ ճէմիյէթլէրտէ, սէրխօշ տէլիգանլըլար, վէ միւ-
թէալլիմէ (իմաստակուհի) գաւորնլար, աշգու մահապէթ
միւպահասալէրինտէն տէմ ուրաճագ եէրտէ, սըյըրէ-
ճասընա, վէ ասլա խէվֆու տէհչէթ հըսս իթմէքսիլի
(հաշա սիւմմէ հաշա) ճէնապը հայրը լա եէմութ (կէնգի-
նի Աստուծոյ) հազրէթլէրի հագգընտա, տիլ միւճաւտէյի
սինէ թառատտի իտէյօրլար իտի:

Պու հէնկեւամը մուսիպէթ էնճամտէ, ճահիլ տէլի-
գանլըլար, հէնուզ օն տէօրթ եաշընա գատէմ պասմը
տինսիլ գըղլար, վէ հաթտա պիր թաղըմ միւնքիւր Մա-
քիլլէր մէյտանէ չըգտը քի, պունլար՝ մէգքիւր քէաթիլ
ֆէյլէսօֆլուղու, թահաը հիւմայէյի լաթիֆանէլէրինէ ա-
լըպ, զօնչէ տիհանլարըյըլա, վէ քէնտի գուվէյի ագիլ-
յէլէրինէ կէօրէ, ժան-ժագ-Ռուսօնըն թէէլիֆքէրտէսի
լան «մուհահէտաթը պէշէրիյէ» (Գօնթըրը Սօսիալ) նամ քի
թապըն իյզահաթընա կիրիշիրէր, եախօտ (Անսիքըրէտի)
նին պիր սիթուլընը թէքէրրիւր իտէրլէր, վէ (Հէլվէտի-
յու) սըն, մանասընը անլամագլըղա չալըշարագ ույգույա
վարըրլար իտի:

«Վօլթէրին տէհչէթամիլ գահգահասը . . . » ֆա.

գաթ, պիր շաիրին թասավվուրաթը լաթիֆէսինէ շայան վէ մէտար օլան պու ահվալը մէճնունանէյի պիր թարաֆ իտէրէք, շու գատարընը տէյէլիմ քի, օ հէնկեամտէ, հէվատէ գուվվէթլի պիր բուզիկեար գուհր օլուպ, էն մուազգամ ֆիքիրլէրի պիլէ, եարբազ կիպի պիր հալի պիսէպաթի իլէ էօթէ պէրի սէվք իտիյօր իտի. հէլէ սէպաթսը վէ ճահլլ խալգ, ասլա թէֆրիգու թէմեիզ իթմէքսիլն, նիյգու պէտի դապուլ իտէր, վէ հագըգաթը, քիզպու ըիյայէ գարշու միւտաֆաա իտէնլէրէ հիշ պիր քիմէ մույին օլմայօր իտի:

Կէնճ վէ գուվվէթլի ֆիքիրլէր, մանայի հագըգըյէսինի գաթան ֆէհմու տէրք իտէմէտիլլէրի «հուրրիյէթ» քէլմէսինին էթրաֆընը իհաթա իթմիլլէր իտի. . . հէյհաթ, պու մուճիզէլի, ֆագաթ ալտաթընը լուղէթ, էքսէրիյէն՝ ալլագճասընա վուգու պուլան խապասաթու խըյանէթի հիմայէ իտիյօր իտի. . .

Ժան տը Մայլըբրէ, հէր նէ գատար քէնտի վագթընըն էֆքեարու թէհսսիրի իլէ իսթիլա օլունմուշ իտի իսէտէ, ֆագաթ մումաիլէյհ, կէնճ, ալիճէնապ, վէ թէնտ մէլլէպ պիր գաթ օլմաղըլա, ուլումու ֆունուն շէքլի թահտընտա թագտիմ օլունան պիր թագըմ մէզհէպ մուապազլէրինտէն նէֆրէթ, վէ քէֆֆը եէտ իտուպ, քէնտի ապու էճտատընըն տիյանէթինէ սատըգ գալմագլա պէրապէր, քէմալի աշգ իլէ հուրրիյէթ բէրվէրան կիրուհըն իլինէ աթըլը վէրտի. իհթիմալ քի մումաիլէյհ, պու լուղէթին թահտընտա նէ՞ օլտուղուշը տէրք իտէմէմիշ իտի. . .

Ժան, մէշհուր ժէնէրալ տը Լաֆայէթին թահտը գօյ մանտաընտա օլուպ, ահալինին հալաքեաթը հիւրիյէթ բէրվէրանէսի թարագըրընա չալըշան, ասըլգատէ կէնճէրին կիրուհընտան մատուտ պուլունմագտա իտի. . .

Մըթըր Ուիլեմմ, պու խուսուստա, քէնտի թիլ-

Քերանամէսինտէ (յիշատակագիր) զայէթ մուֆասսալ ան-
րէթտէ մալիւմաթ վիրմէքտէ իսէտէ , պիզ , եաղտըղըմը
իշպու տըրամըն հուտուտընը թէճավուզ իթմէմէք ա-
զուսըյըլա , մալիւմաթը մէզքիւրէյի թէքէրիւրտէն սար-
ֆը նազար իտէրիզ :

Պէրթա տը Տըռէօ , իքի սէնէ սօնրա օն պէշ եաշընա
գատէմ պասմըշ օլտուղու հալտէ մանասթըրտան չըգտը ,
վէ ազիմ պիր տարաթու տէպտէպէ իլէ՝ զէվճի Տիւգ ժա-
նըն գօնաղընտա եէրլէշտի , վէ պու սէպէպլէ մութան .
թան սուրէթտի զիյաֆէթլէր քէշիտէ , վէ զիյնէթլէր ին-
րա իտիլտի . ժան տը Մայլըբրէ , քէնտիսինի զէրրէ գա-
տար սէվմէյէն զէվճէսի հագգընտա , սօն տէրէճէ աշգու
մուհապէթ հըսս իթմիշ իտի :

Փագաթ շուրասը աղրէպ տիր քի , Տիւգ ժան տը
Մայլըբրէ , գատընլարըն հիւսնի թէվէճճիւհինի ճէլպ ի-
տէպիլլիր պիր չօգ խասայիսը մէրղուպէյէ մալիք՝ պիր ճի-
վանը մէլահաթնըշան օլտուղու հալտէ , միւթթասըլ զէվ-
ճէսի Պէրթա տը Տըրէօնըն նէֆրէթու ատավէթինէ սի-
բէր օլմուշ իտի , վէ իշթէ մըսթըր Ուիլեմա , քէնտի խա-
թըրէնամէսինտէ , պու իյլահը միւմքիւնսիղ մատտէ հագ-
գընտա ըզհարը թէհաճիւպ իտիյօր իտի :

Ֆիհազըգա , մումաիլէյհանըն պու մուամէլէյի պա-
րիտանէսի , ժան տը Մայլըբրէյէ ազիմ պիր տաղը տէ-
րուն օլմուշ իտի :

Ժան , ուզուն միւտէթ միւթէրէտտիւտ վէ միւշէվ-
վէշ պիր հալտէ գալարագ , զէվճէսի հագգընտա հըս-
իթտիյի աշգու մուհապէթի , վէ թաազիմու րայէթի ա-
թըրմագլա , մումաիլէյհանըն հիւսնի թէվէճճիւհինի ճէլպ
իթմէյէ չալըշտը :

Մումաիլէյհ , պիր ալա քէնտիսինի սահէյի սատտէ-
թէ թէգարրուպ իթմիշ զանն իթտի , չիւնքի Պէրթա տը

Տրուէօ համիլէ օլուպ, միւտէթը գալիլէ զարֆընտա վա-
րտէ օլաճագտը:

Պագաթ պիր վէլէտին թէվէլիւտի, զէվճըս զէվճէ-
նին հալինի թաղերէ մէտար օլամատը. պու մուգատտէս
պալ, ումումէն գատընլար իչին զայէթ գավի վէ գուվ-
վէթի իսէտէ, Պէրթա իչին էհէմիլյէթինի զայպ իթմիջ
իտի:

Ժան տը Մայլըբրէ, հագըգաթէն զախմըտարը թէ-
էսիֆ օլարագ, տէրտը տէրուպինի ունութմագ էմէլի իլէ,
քէնտիսինի հէման ումուրը սիյասիյէ տալկալարը իչինէ
աթը վէրտի:

Էկէր Տիւգը մումաիլէյհ, զէվճիյէթ ալէմինտէ մէ-
տուտ օլայըտը, իհթիմալ քի ֆամիլեաճա օլան սաատէթը
հալի, պու զայդուլը վէ թէհլիքէյի թէշէպպիւսաթէ թէր-
նիհ իտէճէթ իտի. պու թէշէպպիւսաթ, օ էմնալէրտէ կէնճ
գալպլէրի՝ տէնիպլէրտէն էօթէյէ տալէթ իտիյօր իտի:

Պագաթ տէրտը ֆիրգաթ վէ ճան սըգընթըսը, մու-
մաիլէյհի ֆէնա հալտէ թաղերիգ իթմէքտէ իտի:

Աշգու մուհապէթտէն միւթէպաիտ վէ մահճուր օ-
լան ճանը, հալի շէպպալէթէ մախսուս օլան հատտէն էֆ-
լուն խահլիլինի, մէվգըյը իճրայէ վաղ իթմէյէ պիր սէ-
պէպ արայօր իտի, վէ իշթէ պու էճիլտէն մումաիլէյհ,
նէվիմա պիր հիտէթլէ տէրհալ հէր պիր թէհլիքէյի կէօ-
ղէ ալըրարագ, քէնտիսինի իշպու թէշէպպիւսաթը հա-
սէնէյէ սալալըրտը:

Տիւգ ժան տը Մայլըբրէ, քէնտի տօսթը ազիղի պու-
լունան մէշուր օէնէրալ տը Լաֆայէթ իլէ պէրապէր պիր
սէֆինէյէ ըագիպէն Ամերիգայա ազիմէթ իթտի:

Մըթըր Ուիլեմմըն թիգքեարնամէսինին պու գըս-
մը, Ամերիգալըլարըն՝ մուլթարիյէթ իտտաասըյըլա ին-
կիլթէրրա տէվլէթի իլէ իթմիշ օլտուգլարը մուհարէպա-
թըն, պիր նէվի մուլթասար հէքեայէսինտէն իպարէթ

իտիս չէօյլէ քի, էսնայի ճէնկու ճիտալտէ, Թան Տիգրիս
էթվարը մէրտանէկի, վէ չէճիանէսի, վէ մագհար օլտու
ղու բարլագ մուզաֆֆարիյէթ, պիրէր պիրէր՝ ֆագաթ
մուխթասարէն թարիֆ իտիլմիլ իտի. վագաա ծիւզ տը
Մայլըբրէ, Ծըրանսատա ասկէրիճէ ալի պիր բաթպէյի
հայիզ իքէն, պիրսքիս միւթթէֆիքիյն օրտուսընտա՝ տը
մէրթէպէտէ պուլունույօր իտի իսէտէ, ֆագաթ Ուալինի
թըն, մումաիլէյհի թալթիֆ իթմիլ զլուլղունտան, միրա
լայ տը Մայլըբրէնին իքմի, միւսիւ տը Լաֆայէթին՝ նաթ
նամիսի իլէ պէքապէր եաա օլունուպ, կէքէք պիլճիւլէ
էրպապը գըյամըն, վէ կէրէք քէնտի սիլահ արգատաշ
լարընըն գալպլէրինտէ մէրքիւզ պուլունույօր իտի:

Տիւգ. Ժան տը Մայլըբրէ, թարիֆի զայրի գապիլ ճէ
պարէթ, վէ ատէթա մէճնունանէ պիր պէսալէթ իլէ ճէ
լին արգատաշտան գօշարագ, մուհարէպէնին էն թէհիլթի
լի նօթթալէրինտէ պուլունուր իտի իսէտէ, միւսիլէ նէ
վինտէն զլարագ էճէլ՝ քէնտինտէն եիւզ չէվլիլիյօր իտի:

Մումաիլէյհի, ատէթա էօլմէք իաթէյօր իտի. սիլահ
արգատաշարը պուլունան մէրտլէր, Ժան տը Մայլըբրէնին
վիճուալինէ գուրշուն թէէսիր իթմէզ զաննընտա պուլու
նույօր իտի:

Ֆագաթ Ժան, պու մուսիլէյի պիլմէզ վէ էհէմիլիյէթ
վէրմէզ օլգուլղունտան, տայիմա տիլիրանէ հիւսիւմէրթի
տուպ, քէսպը մուզաֆֆարիյէթտէն սօնրա մէլիլ մա
ղուն, վէ քէնտիսինի իհաթա իտէն ահուպպասընըն գալ
պինի տօնաուրաճագ տէրէճէտէ պարիտ պիր հալ իլէ
քէօլէյի ինզըվայէ չէքիլիպ տէրին տէրին տիւշիւնմէյէ պալ
լար . . . վէ պազէն տախի պիլա սէպէպ պիր սուրէթը
մէճնունանէտէ քէսպը մէսուրիլիյէթ իթմէքլէ կիւլէր, վէ
ազիմ պիր նէչէ իլէ պէսթէլէր թէրէննիւմ իտէր իտի:

Պու թէպէտտիւլաթը նակեահանի, ազիմ պիր էսրաթ
օլուպ, անըն հիքմէթու ըլլէթի հիշ պիր քիմնէ թարա

Ֆրանսան քէշֆ օրունհամայարագ, պիր թագըմ զաննիյաթը մէշքիւքէ (տարակուսելի կասկածներ) արասընտա զայպ օրւյօր իտի:

Շու հալտէ՝ էհլի գըյամ օրտուսընըն պաննիյի շէրէ-
ֆի օլան պու զույուր վէ մէշհուր զապիթ, ինտէլ ահուպ-
պա պիր մէճնուն ատտ օրունհամայա պաշլատը:

Պու էսրարը զարիպէ իսէ՝ պաշգա պիր շէյ օլմայուպ,
իլա պիշարէնին գալպինտէ, պիր մուհապէթը մէճհուլէ-
նին ալմըշ օլտուղու՝ մէրհէմ գապուլ իթմէզ, վէ իլթի-
յամը միւմքիւնսիզ պիր ճէրիհա իտի. զէվճէսինին զայ-
պուպէթի, մումաիլէյին քեանունը սինէսինտէ՝ ալէվկիր ծ-
լան աթէշի մուհապէթի իթֆա իթմէտիքտէն մատէ, հաթ-
տա գաթ էնտէր գաթ քէսպը շիտտէթ իթմիշ իտի, շէյ-
լէքի, Պէրթայը՝ իլք կիւնտէն զիյատտէ պիր մուհապէթը
խալիսէ իլէ սէվէյօր իտի:

Հիշ պիր շէյ, քէնտիսինէ Պէրթանըն զիքքի ճէմիլինի
ոնուլթուրմաղա մէտար օլմայօր իտի. կիւնտիւզ խէյա-
լինտէ վէ կիճէ բույասընտա, Պէրթայը՝ կիւզէլլիյի տէրէ-
ճէտէ խայըրիսահ, բագիզէ, աֆիֆէ, վէ լէթաֆէլի պիր
հալտէ կէօրիւր, վէ մումաիլէյանըն մուհապէթու թէ-
վէճիւհինի ճէլպ իտէմէմիշ օլտուղու իշիւն, քէնտի քէն-
տիսինի թագալիհ վէ թայիպ իտէր օլմաղըլա, ատէթա պիր
աղիզէ մէգամընտա բէրէթիշ իթտիլի Պէրթայըն իթհամ
իթմէքլիլի խաթըրնա պիլէ կէթիրմէյօր իտի:

Նա՛սըլ իթհամ իտէպիլիր իտի, չիւնքի անըն հիւնու
ճէմալինին թագաթսուզ խէյալի, հէմ ըզթըրապընը՝ վէ
հէմտէ թէսէլլիլի խաթըրնը մուճիպ օլույօր իտի, եանի
տէրաը ֆիրգաթ իլէ (անջատման ցառոյ) մուզլթարըպ վէ
միւքէտտէր օլտուղու տագըգալէրտէ, նալէհան սէվկիլի
զէվճէսինին ճէմալի պաքէմալինի թէխայիւլ թթմէքլէ քէս-
պը մէսէրրէթ իտէր, վէ քէնտի քէնտիսինէ ճէհ պէլքի

պիր կիւն օլուրտա պէնի սէվէր» տէյէրէք միւթէսէլի օլուր իտի :

Պու էսնալէրտէ , պիր թագըմ՝ Բարիսլի ասըլգատէլէր , իթթիսապը շանու շէրէֆ հէվէսի իլէ Ամէրիգայա կէլէրէք , ահալի թարաֆընտան քէմալի մէմնունիյէթլէ գապուլ օլունտուլար :

Օ վագըթլար , շիմսիքի կիպի հագըգաթը նատիր , ֆագաթ քիզպիյաթը քէսիր՝ իրի սիթունլը , վէ օգունեանլարը իզապ իտիճի մուֆասսալ թէֆրիգալը՝ պաթթալ կաղէթալար օլմատըղընտան , պիթթապի օրտունըն ըուէսսայի ասկէրիտէն պազը զապիթլէր ֆէվգէլատէ պիր մէրաղլա , պու եէնի կէլէն պօշպօղաղլարըն էթրաֆըն ալարագ , Ֆըրանսատա՝ վէ նէֆսի Բարիստէ ճէրիեան իտէն , կէրէք ահվալը սիյասիյէ , վէ կէրէք վագապի խուսուսիյէյէ , եանի ֆամիլեալէր պէյնիտէ կէչէն հալլէր տայըր հէվատիս ալմաղա սայ իթտիլէր :

Պունլար տախի «Բարիս» ալթիւսթ պիր հալտէ պուլունույօր . . . շէօլէ օլույօր , պէօլէ կիտէյօր . . . մատամ Մարքիզ տը Ս . . . զէվճէսինի թէրք իլէ , պիր հունգարիյալը զապիթ իլէ ֆիրար իթտի . . . մատամ Տիւլէ տը Գ . . . Տիւգ իլէ այըըլտը» վէ տահա պունըն կիպի պիր թագըմ թիւրահաթտէն իպարէթ հէվատիս իթատըյըլա , զապիթանը մէրգումանըն մէրաղլարընը թէսկին իթմէյէ հիմմէթ պույուրտուլար :

Կիւնիւն պիրինտէ ասըլգատէ տէլիգանընըն պիր Ամէրիգայա վասըլ օլտու . պու զաթ տախի պալատէ մէրքիւր տսըլլտոտէկեան մագուլէսինտէն իտի , ֆագաթ շուֆարգ իլէ քի , մէրգում , մուհարէպէ իթմէյէ աղիմ պիր խահիշ կէօսթէրիյօր իտի . . . հալլու քի մուհարէպէ խիթթամ պուլմուշ , վէ ժէնէրալ տը Լաֆայէթ տախի , հէման Բարիսէ ալտէթ իթմէք իւզրէ պուլունույօր իտի :

Պու տէլիգանլը՝ տէրհալ էրպապը մէրագ թարա

Ֆրնտան իհաթա օլունուպ, քէնտիսինտէն՝ էզհանը թախ-
տիլ իտիճի հատիսէլէր՝ վէ հէքեայէլէր թալէպ իտիլտի քի,
մէրգում իսէ զաթէն ֆասլը զէմմէ տայըր պու կիպի հէ-
քեայէլէր նազլ իթմէյէ ճան աթար պիր պօշպօղազ օլ-
մաղըլա, պիր չօդ Մարքիպէր վէ Յիւշէսլէրին սույի ահվա-
լինտէն պահա իտուպ, հաթտա թէրթիպ իթտիյի պիր
թազըմ պէտպահտ զէվճլէքին ֆիհրիսթինի տախի, քէն-
տիսինի տինէյէնէլէրէ պէյան իթմէքլէ, անլէրին խօշնու-
տիյէթինի մուճիպ օլտու:

Հէքեայաթը մէզքիւրէտէն պիրի, մուխթասար սու-
րէթտէ օլարագ, կիւզէլ վէ հէնուզ կէնճ օլան Տիւշէս տը
Մայլըրէ հագգընսա իտի, շէօյլէ քի, Պէրթա տը Տըրէօ,
պիր լուծֆը մախսուսի օլմագ իւզրէ . . . զէվճի՝ Յիւզ տը
Մայլըրէնին մուֆարէգաթընտան իքի սէնէ սօնրա, չա-
թըզ գաշը պիր էրքէք էվլատ տօղուրմուշ իտի:

Պու ահվալը մէզմուճէյի հէքեայէ իաէն ասըլզպտէ,
միւսիւ Շըվալիյէ տը Բէյօն թէսմիյէ օլունուր իտի քի, մէր-
գումն էիւզիւնի պիր տահա Բարիսաէ կէօրէն օլմատը:

Զիրա պիր կիւն, միւսիւ տը Բէյօն, տիւզ ժան տը
Մայլըրէնին հուզուրունտա տախի իշպու հէքեայէտէն
պահա իթմիշ օլմաղըլա, Տիւզը մուճաիլէյհ՝ գըլըճընը,
քիւթախը մէրգումն կէօյսիւնէ սաբլամագլա քեարընը
իթմամ, վէ ախրէթէ իզամ իթմիշ իտի . . .

Օ էսնալէրտէ, Ամէրիգանըն Պօսթըն շէհրինտէ, Ու-
լիւրմն Ուէսթէրն նամընտա պիր զաթ միւթէմէքքիւն ի-
տի. պու ատէմին ֆամիլեասը՝ ան ասըլ ինկիլթէրրատա
վազը (Գէնթի) գօնթլուզու տախիլինտէ (Վիտտէսուալ) . . .
շէօրէթինի հայիզ պուլունմագտայըտը:

Մըսթըր Ուիլերմըն՝ Թօպիյէ եազտըրտըղը թիզ-
քարնամէսի գավլինճէ, (Ուէսթէրն Լիտտէտուալ) նամը-
նը հայիզ պուլունանլար, մէշհուր վէ միւթէսլէր պիր ֆա-

միլեայէ մէնսուպ իմիշէր, վէ մէզքիւր Փամիլեանն՝ լէ-
յիսի էվվէլի օլան Վիգօնթ Բօվլիս նամ զաթըն, Լօրտլը
գամարաւընտա պիր սանտալեէսի վար ըմը շ:

Ամերիգալըլար, ճիւմհուրիյէթ էֆքերարը իլէ մէլուֆ
պիր գաւմ օլուպ, պու կիպի առալէթ իւնվանլարընա ի-
թիպար իթմէտիքլէրի հալտէ տախի, մէնսուպ օլտուգլա-
րը Փամիլեանն նամու չէօհրէթինի միւպէյյին էվրաղը
քէմալի իթինա իլէ իսթիսհապ իթտիքլէրինէ թաաճիւպ
օլունուր. պու իսէ պիզճէ պիր նէվի զաաֆէթ տիր:

Մ. Ուրիւրմա Ուէսթէրն, հէնուզ կէնճ պիր առէմ
օլտուղու հալտէ, էվլատու այեալ սահիպի, վէ աղ չօգ
րէֆահը հալ իլէ կէչինէպիլմէյէ քիֆայէթ իտէճէք գա-
տարտա պիր սէրվէթէ մալիք իտի:

Տիւգ ժան աը Մայլըբրէ, պու առէմին նէլտինտէ
ինսանիյէթու համիյէթէ չէսպան օլաճագ սուրէթտէ, վա-
գարլը պիր միհմաննիւվազլըգ (հիւրասիրութիւն) պու-
մուշ, վէ պու սայէտէ պիր տէրէճէյէ գատար թէսէլլի
խաթըր իտէպիլմիշ իտի:

Տիւգ ժան իլէ Ուէսթէրն, չօգտան պէրի եէքտիկէրի
իլէ պաղլը իտիլէր. պու մուհապէթը տօսթանէ՝ օ տէրէ-
ճէյէ վարմըշ իտի քի, արթըգ ժան, առէթա Փամիլեա-
նըն պիր ազասը առտ օլունույօր իտի. հաթտա Ուրիւրմա
Ուէսթէրնին իլք էվլատը՝ քիւչիւք ձէյմն, պու ասըլլատէ
Ֆըրանսըզըն՝ քէնսի հագգընտա հըսս իթտիլի ըրգգաթը
բէտէրանէ՝ վէ հիւսնի թէվէճճիւհինի թէլագըր իթմէլէ
մումաիլէյի բէտէրինտէն թէֆրիգ իթմէզ, վէ հէր իքի-
սինի տախի այնի մուհապէթ իլէ սէվէր իտի:

Պու մուհապէթը խալիսանէնին պէնտի, միւսթագ-
պէլտէ՝ գաթ էնաէր գաթ՝ թագվիյէթ պուլաճագ իտի...
իսթիգլալիյէթ մուհարէպէսի քեաաիլէն իսթամ պու-
տուգտա, էրպապը գըյամըն՝ տիկէր ըուէսսայի ասկէրիյէթի
իլէ պէրապիւր իլանը ճիւմհուրիյէթ, վէ գաւաննի միլ-

կնէյի միւնթազամէն թէէսիս գըլտըգտան սօնրա, Ժէնէ-
 րալ Լաֆայէթ, պիր գաչ այ (Բարիսին արպանը) տէյու-
 քէսպը շէօհրէթ իտէճէք օլան Պըրանգլին նամ էտիպլէ
 պէրապէր, Պըրանսայա միւթէվէճճիւհէն՝ միւճթէմայի
 Ամէրիգասան հարաքէթ իթտի:

Ժան տը Մայլըբրէ, մումարիէյհիւմէ րէֆագաթ իթ-
 մէք իսթէմէտի:

Պիչարէ Տիւգ, Պըրանսայա կիտիպտէ նէ՞ եարայրտը...
 զէվճէսի վէ էվլատը, հագգընտա՝ տօլայրտան վէ եա-
 պանճըլար վասէթասըյըլա պազը խապէրլէր ալմըշիտի...
 Պէրթա իսէ, քէնաիսինէ պիր սաթըր եազը պիլէ եազմա-
 յա թէնէզգիւլ իթմէմիշ իտի . . .

Թէսատիւֆէն գուլաղընա վասըլ օլմուշ օլան իխպա-
 րաթը մէզքիւրէ ճիւմլէպինտէն օլարագ, սամէա խըրաշ
 պիր խապէր աախի, նամուլքսուզլուգ վէ ճինայէթտէն պահա
 իտէյօր իտի:

Ժան տը Մայլըբրէ, գաթիէն Պըրանսայա կիթմէք-
 տէն իմթինա իտուպ, միսաֆիրբէրվէր Ուէսթէրնին խա-
 նէսինտէ գալտը:

Մումարիէյհ, աայիմիւլէվգաթ միւքէտտէր վէ մէ-
 յուս պիր հալի բիւրմէլալ իչինտէ պուլունույօր իտի. ար-
 թըզ ճէնկու ճիտալ, վէ թէշէպպիւսաթը միւհլիքէ տա-
 խի գալմամըշ իտի քի, հիշ օլմազսա պարի՝ օ հալ իլէ իշ-
 թիղալ իտուպտա, տէրտը տէրունինի ունութմաղա մէ-
 տար օլտուն, տայիմա թէնհալէրէ չէքիլիւր, վէ պազէն տա-
 խի օ մէրթէպէ մէյուս օլուր իտի քի, հըսսիյաթը ինսա-
 նիյէսի, սէֆալէթ պարը կիրանը ալթընտա մահլ օլաճագ-
 ղանն օլունուր իտի:

Հէյհալթ . . . խանշէրի ֆիրգաթ, մումարիէյհին գալ-
 պինտէ նէ՞ տէհշէթիւ պիր եարէ աշմըշ իտի . . . պու պի-
 չարէ տէլիգանը, օ խայինէ գարըյը՝ նէ տէրէճէ չէտիտ
 պիր մուհապէթ իլէ սէվէյօր իտի . . .

Յիւզ տը Մայլըբրէ , հալի վահտէթ իշխնտէ մուլթա-
րըպ օլտուղու տէմէրտէ , եալընը ձէյմն Ուէսթէնի
մաէլ մէմնունիյէ գապուլ իտէր իտի , պիրա պու թըֆլը
նէվրէսիտէ , քէնտինին Ֆըրանսատա թէրք իթտիյի Ռա-
ուլ նամ էվատընը անտըրըյոր իտի . իքիսի պիրլիքտէ ,
օ մէթրուգ թըֆլըն (լըքեալ մանուկ) հագգընտա սէյ-
լէշիրլէր իտի . . . ձէյմըս , հէր նէ գատար ծն եալընտա
իտի իսէտէ , զէքի պիր չօճուգ օլմաղըլա , Յիւզէն , բագը
տամէն զանն իթտիյի . . . զէվճէսի իլէ , ճիյէր բարէսի
հագգընտա օլան մուհապէթը չէտիտէյի բէք ալէա հըս
իտէյոր իտի :

Ֆիլհագըգա միւսիւ Յիւզ տը Մայլըբրէ , օ վագըթ-
լար հէնուզ զէվճէսինն նամուսուղըլըլը հագգընտա
զէրրէ գատար չիւպհէսի օլմայուպ , մէզպուրէյի մէլէրէ
կիպի բաքիզէ զանն իտէր իտի , վէ քէնտույէ խաս օլան
ուլուվըլը ձէնապ իլէ սաֆտէրունըլըլը իգթիզասընճա ,
պու իթիգատընտա օ գատար սապիթ իտի .քի , Շըվալիյէ
միւսիւ տը Ռէժօնըն , հէր հալտէ ալլագ պիր միւֆթէրի օ-
լաճաղընա գանաաթ կէթիրուպ . . . մէրգումը էօլտիւր-
տիյի իշիւն մէմնուն օլույոր իտի :

1790 սէնէսինտէ վուգու պուլան Ֆըրանսա վապա-
ասը , թէքմիլ Ամէրիգատա չույու պուլմուշ իքէն , եալը
նմը միւսիւ տը Մայլըբրէ , մէզքիւր հատիսէյի միւտհի-
չէտէն պի խապէր կիպի կէօրիւնիյօր իտի :

Սէնէյի մէզքիւրէտէ Ֆըրանսատան մուրագգամ պիր
մէքթուպ աիւլ իթմէքլէ , չըլընըլըգ մէրթէպէսինէ վարըր-
ճասընա մահղուզ օլտու :

Պիչարէ Յիւզ , պիր հալի միննէթտարի իլէ մէքթու-
պը կէօզ հալարըլըլա ըսլաուրը , վէ պէլքի պին տէֆա
թագպիլ (համբուրիլ) իտէր տուրուր իտի :

Մէքթուպը մէզքիւր , զէվճէսի Պէրթա տը Տըրէօ
թարաֆընտան վարիտ օլուպ , մաալի իսէ , էվլասըր Բաուլ

իւն պերապեր Ամերիգայա կէլէճէքլէրի խապերինտէն ի պարէթ իտի :

Տիւգ տը Մայլըբրէ, Եէնիտէն քէսպը հայաթ իթմիլ-ճէսինէ մէմնուն վէ մէսրուր օլուպ, ահուպպասընըն տա- խի քէնտի հըսս իթտիյի մէսէրլէթէ իշթիրագ իթմէլէրի իլին, ճիւմլէսինէ միւթտէլէր վէրտի :

Մուսաիլէյհ, զէվճէսինին վիրուտի իլէ նայիլի սա- տէթ օլաճաղընը իւմիւտ իթմէլէյ միւսթագպէլինի բէք բարլագ կէօրիւյօր իտի :

Պու խայրըլը խապերտէն պիր գաչ կիւն աքտէմ, մատամ Ուէսթէրն պիր գըզ չօճուգտօղուրմուշ իտի. Տիւգ ժան, պիր սապահ պէշիյին Եանընտա օթուրուպ թէէս- սիւրի գալպ իլէ՝ պիր մըգտար մասումէյի մէզպսւրէյէ պթֆը նիկեաճը մուհապէթ իթտիքտէն սօնրա, չօճուղու գուճաղընա ալտը, վէ կիւյա մասումճըազ՝ տէտիյի սէօզ- լէրի անլայաճագ կիպի, կիրեէու իւէնտէ (լալով և խըն- դութեամբ) իլէ :

— Լույիզ, (չօճուգ Լույիզ թէսմիյէ իտիլմիշ իտի) սէն անըն զէվճէսի օլաճագսըն . . . Էվէթ, սէն պէնիմ մախտումըմ սէվկիլի Ռաուլումըն զէվճէսի օլաճագսըն . . . Էհ սապահլար հայր օլսուն մինի մինի մատամ Մարբիզ տը Մայլըբրէ - տէյէ բէֆը նիտա էյլէտի :

Տիւգ տը Մայլըբրէ, քէմալի թահամիւլ վէ մահզու- ղիլէթը աղիմէ իլէ զէվճէսինին վիրուտինէ միւսթագըր օլտու :

Ֆիլհագըզա, պիր մըգտար էվվէլ սօն տէր, ճէ պէտ գահտ պիր ատէմ իյիւն, սաատէթը հալին վիրուտինէ պէրլէմէք գաւտար խօշ պիր զէվգ օլամաղ . Տիւգ ժան, հէնուլ կէնճ օլմաղըլա, նէչէ էյիւամը մէսուտէ կէօրմէք իւմիւտի իլէ բէրվէրտէ օլմայա հագգը վար իտի,

Իհիպէթ իւլ էմը, Տիւչէս ճէնապլէրի Ամերիգայա վալը օլտուլար, մատամ Պէրթա տը Մայլըբրէ, զայէթ

կիւղէլ, ֆազաթ պարտո, վէ սոն տէրէճէ մաղրուր պիր
գատըն իտի. մուամալէյհա, տէսթինի զէվճինէ բուս իթ.
տիրտիրտէն սօնրա, միւթէքէպպիրանէ պիր թավը իլէ քէ.
լամէ աղաղ իտէրէք տէտի քի,

— Միւսիւ, չու անտէ պիր թագըմ ֆիրումայէտէն
կէլմէ ատէմլէր, ֆըրանսայա սահիպ օլտուլար. սիղ, վէ
սիղին Մարքի տը Լաֆայէթֆիդ կիպի պիր թագըմ սէ.
ֆիլլէր. . . միւշարիլէյհի իհաթա իթմիլլէր. (Գօպլանս)
Բարիստէն չօգ ուզադ տէյիլ իսէտէ, տօղրուսը, քէնտի.
լէրինի պիրէր Բըրէնս կիպի կէօսթէրմէք իսթէյէն պիր
ալայ գապա քէօյիլլէրին իսիմլէրինի իշիթմէմէք իշիւն,
տէնիզտէն կէշմէք քիւֆէթինի իթիյար իթմէյէ մէն.
պուր օլտուլ:

Յիւգ Ժան. — Էհ մատամ, միւպարէք օլտուն պու սէ.
պէպ քի, պիղի պիրիպիրիմիղէ թէգարրօւպ իթտիրիյօր.
տէյու ճէվապ վիրմէք իսթէտի:

Պէրթա, թաաճիւպ, վէ նէֆրէթ իյմա իտէր պիրնի.
կեահը պարտո իլէ մուամալէյհի սիւզալիւքտէն սօնրա,
հիշ պիր ճէվապ վիրմէքսիղին, մախսուէնէ քէնտիլիլին
իհզար իտիլմիշ օլան տայիրէսինէ չէքիլի:

Պու տայիրէ, Գօսթըն շէհրինտէ էմնայի պուլունմա.
յաճադ մէրթէպէտէ լաթիֆ, վէ աաէթա ուֆադ պիր
մապէտ (տաճար) կիպի թէֆրիշու թէգեին իտիլմիշ իտի.
միւսիւ վէ մատամ Ուէսթէրն, իշպու տայիրէնին իքմաթ
խուսուսընտա, ճանու տիլաէն սէվալիքլէրի Յիւգէ մուա.
վէնէթ իթմիլլէր իսէտէ, ֆազաթ Պէրթա, պու հալէ ա.
լա էհէմիլլէթ վիրմէյօր կիպի կէօրիւնտի:

Յիւգ, օ կիւնի էվլաուր Բաուլը Էօքիւպ սէվմէքէ
ադչամ իթտի. ֆազաթ մէսրուրիյէթ քէնտիլիլտէն բուճու.
իտիյօրաը, զիրա Պէրթանըն էթվաըը խասիմանէսի, մու.
մաիլէյհին զիհնինի օ տէրէճէ իշպալ իթմիշ իտի քի, ալ.

Թըզ մէզպուրէնին մուհապէթինաէն գաթը իւմիւտ իթ-
մէյէ պաշլամըշիտի:

Պէրթա, իրթէսի կիւնի Տիւգի հուզուրունա ճէլպ
իթտի:

Մումաիլէյհա, ալամէթը մաթէմ օլմագ իւզրէ սիյահ
պիր էլպիսէ կիլմիշ, էլինտէ տախի՝ իւսթ գաբաղընիւ
մինէ իշլէնմիշ, վէ Մայլըբրէ խանէտանը ալամէթը ֆա-
րիգասը հէքք իտիլմիշ, զայէթ միւսէննա պիր ալթուն
գութու թութմուշ իտի:

Տիւգ, քէլամէ իպթիտար իթմէք իսթէտի իսէտէ,
Պէրթա, պարիտ պիր իշարէթլէ սուսմասընը էմը իթտի,
վէ այագ իւսթի տուրմագտա օլան զէվճինին հուզուրըն-
տա, սանտալեհսի իւզէրինէ եասլանըպ, պիր միւտէթ հէյ-
քէլ կիպի սաքիթ, վէ պիլա հարաքէթ գալտը:

Պիր գաշ տագըգա սօնրա, ալթուն գութունըն գա-
բաղընը աշըպ պիր բարմագ Լսպաննա էնֆիլէսի չէքտի,
վէ պիր նիլէթը մախսուսէյէ մէպնի, օլարագ գութունըն
գաբաղընը աշըգ պրրագտը:

Մէզքիւր գութունըն իւսթ գաբաղըն ալթընտա պիր
խսան սուրէթի հէքք իտիլմիշ իտի: Տիւգ, ուղագաան
մէգքիւր թասլիլի թէշիսիս (ճաննալ) իտէմէտի:

Պէրթա, սերտ վէ խայընանէ պիր նիկեահ իլէ քէն-
տինէ պագըյօլըտը, մէզպուրէ, շու պարիտ հալինտէ տաշ-
իս, ֆէվգէլատէ կիւզէլ իտի: մուախիսարէն եավաշ վէ
պօղունուգ պիր սէտայըլա,

— Միւսիւ, պիր Տուէլլօ տէսիսէսի իլէ, միւսիւ Շը-
վալիլէ տը Բէյօնը գաթլ իթմիշ օլտուղունուգ սահիհմի
տիր — տէյու սուալ իթտի:

Տիւգ. — Էվէթ, զիրա հագգընըգտա իֆթիրա իտէ-
յօր իտի, պու սէպէպլէ պէն տախի վագիֆէմի իյֆա իթտիմ:

Պէրթա. — (Քէմալի թէվէհհուշ իլէ քիրբիքէրի
տիթլէյէրէք) էօլտիւրտիւնիլ հա, — տէյու թէքրար

իթտիքտէն սօնրա, պաշընը էլինէ տայաթտը, մէզպուրէնին թէքմիլ սիյմասը հէյքէլ կիպի աօնմուշ իտի:

Պատէհու պիր հարէքէթը նակեահանի, վէ թարիֆի միւմքիւնսիզ պիր հիտէթու շիտէթ իպրազ իաէրէք պաղազալգտը . . . վէ ալթուն գութունըն աշըգ գաբաղընը զէվճինին կէօղլէրինէ տօլրու եանաշտըրընճա, Տիւգ տը Մայլըբրէնին պէնպի մէրմէր կիպի պէմպէյազ օլտու, վէ ազիմ պիր տէհշէթ իլէ ըէֆը սէտա կյլէտի:

Մէզքիւր գութունըն իշ գաբաղընտա, միւսիւ Շըվալիյէ տը Ռէյօնըն թասվիրի հէքք օլունմուշ իտի:

Պէրթա, ըրգգաթը ինսանիյէտէն պի պէհրէ գատըն. լարա մախսուս օլան տէհշէթամիզ պիր քիւսթախլըզլա՝ վէ թարիֆի ղայրի գապիլ պիր ապուսը չէհրէ իպրազ իթմէքլէ, աթի իւզզիքը սէօղլէրի սէօյլէմէյէ հիճապ իթմէտի:

— Միւսիւ, պէն՝ Ֆըրանսատան թա պուրայա գատար կէլմէք զահմէթինի սիզի իչիւն իլթիյար իթմէտիմ . . . պէն անը կէօրմէք իչիւն կէլտիմ . . . անլայօրմուսընը, պէն, միւսիւ տը Ռէյօն իչիւն կէլտիմ . . . է՛հ պունտան պէօյլէ արթըգ եիւզիւնիզի կէօրմէք իսթէմէմ, սիղտէն նէֆրէթ իտէրիմ . . . պատէզին (այսուհետեւ) պիր տահա կէօղիւմէ կէօրիւնմէյինիզ

Մրթոր Ռ. իյերմըն խաթըրէնամէսի, իշպու հէքեայէտէ պահսը կիւզար իտէն էհէմմիյէթլի պիր վազաանըն իսպաթու կյզահը իչիւն, կէրույէ տօղլու. պիր նիկեահաթֆ իտէյօր իտի, չէօյլէ քի,

Մասում Տիւչէս տը Մայլըբրէ, միւսիւ Շըվալիյէ տը Ռէյօնըն մէթրէսի օլմուշ իտի, մէզպուրէ, պու ահմագ

տելիգանը լայն ետևերով պիր կիւն սէվմիշ, վէ նօնրա եիւղ-
տէն պըրագ մը շ իտի :

Մատամ Տիւշէս, մէրգում Շըվալիյէ հագգընտա՝
ուզագտան ուզաղա մուհապէթէ պէնգէր պիր շէյ հըսս
իտիօր ըտը :

Պու կէշիճի մուհապէթ, օ ղարիպ վէ սէպաթսըզ մու-
հապէթ լէրտէն տիր քի, անըն մէնպաը՝ (աղբիւր) նէ ֆի-
քիտէ, վէ նէտէ տէրունի տիլտէ պուրունուր :

Մէշուլիյէթ տէն արի, վէ պէրուտէթը գալպիյէ իլէ
վիթթաւթի օլսն պիր գատընըն, մահզա ճան պըզընթը-
սըն տէֆ իթմէք, վէ էյլէնմէք իշիւն դապուլ իթմիշ օլ-
տուրու պու եօլտա պիր թէաշիւգ, պիր գաշ կիւնտէն մահվ
օլուր. պունա աուլա շիւպհէ իտիլէմէզ :

Կէրէք աշըզըն՝ վէ կէրէք մաշուգէնին, միւսավաթէն
հըսս իթտիքլէրի մուհապէթ, էկէր պու գապիլտէն իսէ,
տալիմա պու նէթիճէյի ինթամ իտէճէյի, եանի օ թէ-
պիւղին՝ պիտայէթի իլէ նիհայէթի պիր օլաճաղը տէր-
քեար տըր :

Պագաթ էկէր էն էվվէլ աշըզ՝ թէաշիւգտէն քէֆթը
էէտ իտուպ պէզկինիք կէօսթէրէճէք օլսա, օ վագըթ
մաշուգէնին աշղու մուհապէթի թէշէտտիւտ իտէր քի, պու
իսէ հիտէթ վէ քիպրու դուրուրտան նէշաթ իտէն պիր
հալ տըր. խիւլասայի քէլամ պու հալ՝ ճիտտի վէ հագը-
գի մուհապէթտէն չօգ ֆարգիլը պիր հըսս տըր :

Պագաթ թալիֆէյի նիսանըն գալպինտէ, մուհապէ-
թը ճարիյէտէն խապէրտար օլմայան պէօյլէ պիր հըսս
պուլունապիլիթմի :

Մատամ Տիւշէսին՝ հէնուլ պիր գաթրէ կէօզ եաշը
տէօքմէյէն կէօպլէրի, Շըվալիյէ տը Ռէյօնըն սէպաթսըզ-
ըղը, վէ պիլէֆալըղը իշիւն էշքը թէհասիւր իլէ տօլտու,
վէ մատէմ քի մէրգում քէնտիսինի թէրք իտուպ ֆիրար

իթմիչ իտի. քէնտի տախի անըն արգասընտան կիթմէթ
թէճվիզ վէ թէնէզղիւլ իթտի:

Հաթտա էկէր միւսիւ Շըվալիյէ՝ մուհապէթինտէ տա-
տըզ օլտըտը. մէրգոււմ իլէ պէրապէր ֆիրար իտէճէթ
միւհթէմէլ (հաւանական) իտի:

Շըվալիյէ տը Բէյոն, պու ֆըրսաթտան իսթիֆատէ
իթմէյէ գալգըշտը. քէնտինի օ վազթըն մօտասը սիլֆի-
նէ տախիլ իթմէք իչիւն տէնիզլէրի կէչտի, վէ տահա տօլ-
րուսը, մաշուգէսինին բէնչէյի մուհապէթինտէն գուր-
թուլմազ էմէլի իլէ թէրքը տիյար իթտի. . . ֆիւհազըզա
պու մուֆարէգաթ թաաճիւպէ չայան իտի:

Նէ հալ իսէ՝ Շըվալիյէ ավտէթ իթմէտի, վէ մատաւ
Տիւչէս՝ մէրգոււմըն վիրուտինէ միւնթազըր իքէն պիրէր-
քէք էվլատ տօղուրտու:

Իհթիմալքի Պէրթա, կէրէք քէնտի էսիրի օլտուր-
զէվճինտէն ութանտըղընտան, վէ կէրէք խալգըն տու-
ղանընտան գօրգտուղընտան, իրթիքեապ իթմիչ օլտու-
ղու ֆէզահաթըն (խայտառակութիւն) մէյվէսի օլտան վէէ-
տիզլինայը, խանէսինտէ սագլամաղա ճէսարէթ իտէմէյէ-
րէք, չօճուղը՝ Բարիզտէ միւթէմէքքիւն, վէ Մայլըրէ
ֆամիլեասընա ուզագտան ուզաղա սըհրիյէթի պուլունան
միւսիւ տը Գօմբանս նամ ֆագըր՝ ֆագաթ աըլղատէ պիր
ատէմին հիմայէսինէ թէսլիմ իթտի. մումալիլէյհ միւսիւ
տը Գօմբանս՝ վէ զէվճէսի մատամ տը Գօմբանս, զաթմէթ
իսթիյարլըղըն սօն տէրէճէսինէ վասըլ օլուպ էվլատլը
տախի եօգ իտի. Պէրթա՝ պունլարըլա բազարլըլա կիրի-
տի, վէ նամէչրու (ապօրինի) էվլատընը, ասիլ պիր ֆամիլ-
եայէ ինթիսապ իթտիրմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլտի:

Չինաքեար, հէր նէրէտէ օլուրսա օլտուն, վէ հէր նէ
մէվգըտա պուլունուրսա պուլունսուն, տայիմա լանէթու-
ըղթըրապը համիլ տիր. պու էօյլէ պիր ճինայէթ տիր քի,
անըն ճէզասը պու տիւննատէն պաշար. պու էֆա՝լը մէզ-

մեմէտէն հուսուլէ կէլէն էսէֆամիղ սէմերէլէրէ կէլինճէ ,
պունըն հադըզաթը հալինէսինի , էն գուվլէթլի պիր
զինն տախի թասաւվուր իտէմէզ տէսէք տէ ասլա միւ-
պալաղա իթմիշ օլմայըզ :

Պու չօճուզ , թապիյի մէճհուլիյէթ վէ զուլմէթ իչին-
տէ հըֆը իտիլմիշ օլտուղու հալտէ եաշայըպ պէօյիյէճէք ,
վէ լանէթլի գատէմինի՝ վալիտէսինին նամու շէօհրէթինի
հալիզ պուլունանլարըն իւզէրինէ վազ իտէճէք իտի :

Պու վէլէտիզլինա , միւսթագպէլտէ՝ քէնտի սիյէթու
աղլէթի իլէ , գուվլէթլի վէ գուտրէթլի պիր ֆամիլեայը
էղիպ խիւրտուխաշը իտէճէք իտի :

Օգուհանլարմըզ , պու վէլէտիզլինա չօճուզը բէք էյի
թանըմըշ օլմայը տըրլար , զիրա մէրգում , բիւշտի պիւ-
լիլէ վասըլ օլտուգտան սօնրա , «միւսիւ տիւգ տը Գօմ-
բանա Մայըբըէ» տէյու թէսմիյէ գըլընտը . . .

4

ՏՕՆՄՈՒՇ ԵԻԻՐԷՔ

Մըպթըր Ուիլեմսըն , Թօպիյէ գալէմէ ալտըրտըզը
թաթըրէնամէսինին իյզահու պէյանընա տէվամ իտէլիմ :

Տիւգ ժան աը Մայըբըէ , գալպինտէն ճէրիհէտար
իտի . մատամ Տիւշէս տը Մայըբըէնին թէտպիրտիզ վէ
մինասիպէթսիզ պիր իգըրարը , պիշարէյի խիւրտուխաշը
թթտի . մումալիլէյ՝ պիր գաշ կիւնին իչինտէ , եիլմի տէնէ
գատար . պիր միւտէթ կէշմիշ կիպի իհթիյար կէօրիւնիյօր
իտի :

Տիւգը մումալիլէյ՝ , հէր պիր հալու քեարտէ մէրտ ,

վէ սէպաթ սահիպի պիր զաթը պէսալէթսիմաթ իտի իսէ-
տէ, ֆագաթ մուհապէթ խուսուսընտա՝ սօն տէրէճէ զա-
աֆէթ կէօսթէրիյօր իտի, չիւնքի թէքմիլ իւմիւտինի՝ վէ
սաատէթը հալինի, մահզա մուհապէթէ նասպ իթմիլ իտի:

Էվէթ, մէյտանը մուհարէպաթտէ՝ աթէշէ վէ գըլըճա
գարչու արպան կիպի սալտըրան պու իյիտ առէմ, բէրէս
թիշ իտէրճէսինէ սէվտիյի պիր գատընըն հուզուրունտա
ատէթա չօճուգ կիպի ըղհարը զաաֆէթ իտիյօր իտի:

Ուիլըմն Ուէսթէրն իլէ թէքմիլ ֆամիլեասը, Ժան
Տիւդին՝ թաւրու հալինտէ էլէմպախշ պիր թէպէտտիւլաթ
կէօրտիւլէր, մումաիլէյհ, քէնտի տայիրէսինէ չէքիլիպ տա-
յիմի սուրէթտէ սաքիթու սամիթ (լուռ մունշ) պիր հալի
ինգիվատէ (առանձնակեաց) պուլունույօր իտի:

Տիւգ, Եալընըզ քիւչիւք ձէյմն իլէ մախտումը Ռա-
ուլը օտասընա գապուլ իտէր իտի:

ձէյմն Ուէսթէրն, Էքսէրի Տիւգը մումաիլէյհի հիւգ-
նու էլէմ միւլահազաթը իչինտէ միւսթաղրագ, վէ պա-
զէն տախի կէօղէրի էշքի (արտասուք) հասրէթլէ նէմնագ
օլտուղու հալտէ, պիր թասվիրի՝ կէօզ Կաշըլըլա ըսլաթ-
տըղընը խաթըրլայօր իտի:

Պու թասվիր, զէվճէսի Պէրթա տը Տըռէօնըն թաս-
վիրի իտի:

Պէրթա, զէվճինին՝ աշըգտան աշըզա, միւսիւ Շըվա-
լիյէ տը Րէյեօնը էօլտիւլմիւշ օլտուղսնը իգրար իթտիյի
կիւնտէն պէրի, քիւսթախսըղըն սօն տէրէճէսինէ վարա-
րագ, միւթէվէֆա աշըգը իչիւն ազիմ պիր մաթէմ թութ-
մուշ, վէ սիյահ էլպիսէ լապիս օլմուշ իտի:

Պու գարը, քէնտիսի իլէ պէրապէր՝ Ուէսթէրնին խա-
նէսինէ էլէմու մահզունիյէթ կէթիրմիշ իտի. վագաա մէզ-
պուրէ, քէնտի տայիրէսինտէն գաթան՝ տըշարը չըգմազ,
վէ քիմնէյէ կէօրիւնմէզ իտի իսէտէ, ֆագաթ լսանէտէ
պուլունանլար, անըն հալի պէրուտէթի, թիթիզլիյի, վէ

ապուսը չհրէսի թէհսիւրի ալ թընտա պուլունը յօրադ իտի :

Պու հալ իլէ հայլը սէնէլէր մուրուր իթտի . Ռաուլ պէօյլեօրը տը , մէրգոււմ՝ բէք հալիմ , վէ խայրըխան պիր լոճուգ օլմաղըլա , բէտէրինին թէսէլլիյի խաթրընը մուճիպ օլմադաւը , հէյհաթ . . . չիֆայիտէ քի , պիշարէ Տիւգին տէրաի , թէսէլլի գապուլ իթմէզ տէրալէրտէն իտի :

Տիւգ ժան տը Մայլըբրէ , Ֆըրանսա իլէ ապա մուլ խապէրաթտէ պուլունմայուպ , ֆադաթ զէվճէսի , կեան պէ կեան Բարիստէն մէթուպլար ալըպ օգուր , վէ սօն-րա եագարըտը :

1794 սէնէսի Պիտայէթինտէ՝ ժան Տիւգ , բէնտի թա-րպֆընտան՝ զէվճէսի մատաւմ Տիւչէս իլէ պիր միւլադաթ թալէպ իթմէսինի , Ուիլեմմ Ուէսթէրնէ բէճա իթտի :

Տիւգը մուլմաիլէյի , հայլի վագըթտան պէրի բահաթ-աղ օլուպ , թապու թուվանընը գաթ իտէն մէյուսիյէթէ , չիտէթի պիր նէօլպէթ թէկայիւֆ (յաջորդած) իթմիշ իտի :

Պիշարէ Տիւգ , պիր սուրէթը զարիպէտէ օլարագ բէք լոգ սէօյլէր , վէ սէօզլէրի եէքտիկէրինէ միւթէնագը՝ օլ-մաղըլա , Վիհնինէ բէրիշանիլէթ թարի օլմուշ զանն օլու-նույօր իտի :

Տիւգ տը Մայլըբրէնին արզուսը միւճիպինճէ , Ուիլ-եմմ Ուէսթէրն , Պէրթատան պիր միւլադաթ թալէպ իթ-տի . Պէրթա , գապուլ իթմէյուպ բէտտ իթտի :

Օ էսնատէ Պէրթա՝ օթուգ պէշ եաշընտա պիր գա-տըն օլուպ , վէ Ամէրիգայա միւվասըլէթ իտէլտէն պէրու հայլի սէնէլէր միւրուր իթմիշ իտի իսէտէ , մէզպուրէյի՝ օ վագըթ կէօրէնլէր , չիմտի կիւճ հալ իլէ թանըյապիլէ-ճէթլէր իտի . ճէնապը հագ՝ անը լանէթլէմիշ զանն օլու-նույօր իտի :

Վագաա մէզպուրէնին հիւսնու լէթաֆէթի էլան պէր քէմալ իտի իսէտէ , թէպէտաիւլ իթմիշ օլան սըֆաթը իւ-

զէրինտէ տուրդունլուգ, վէ պիր նէվի վահչէթ նագչ օլ մաղըլա, կէօրէնլէրին խէվփու տէհչէթինի մուճիպ օլու յօր իտի. խիւլասայի քէլամ, մէզպուրէ, քէնտի քէնտինին կէօրկէսի կիպի պիր շէյ զանն օլունույօր իտի:

Ուէսթէրնլէր, Պէրթայը պէրայի թէրպլյէ՝ փագաթ բէք սէյրէք օլարագ զիյարէթ իթմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունտուգլարընտա, անը կէօրմէքլէ ազիմ պիր տէհչէթ հըսս իթտիքլէրի կիպի, հէնուզ սահէյի շէպապէթէ (պատանեկութիւն) գատէմ պասմըլ օլան ճէյմս Ուէսթէրն տախի, Պէրթանըն սիյմասընտա մէնգուշ պուլունան խուշունէթը (խստութիւն) տայիմէտէն տիթրէր, վէ հէմ շիրէսի՝ քւիշիւք Լույիզ իսէ, մէզպուրէյի կէօրտիպինտէ գօրգար վէ պէնզի աթար իտի:

Պէրթանըն էսրարընա քիմնէ վագըֆ տէյիլ իտի, փագաթ պու պարիտ կէօրկէսին էթրաֆընը՝ մանատար պիր տէհչէթ իհաթա իտիյօր իտի. չու հալտէ՝ մէզպուրէնին սինէսինտէ՝ եիւրէք եօգտը տէնիլսէ ճայիլ իտի:

Նիհայէթ իւլ էմր, պիր լէթաֆէթը միւսհիլէ իլէ միւթթասըֆ օլան պու գատընը կէօրէնին, տամարընտա ճէրիյան իտէն գանը տօնար, վէ ճանը՝ պիր պարը կիրան ալթընտա էզիլիյօր կիպի պիր սըգլէթ հըսս իտէր իտի:

Փագաթ Տիւգ ժան տը Մայլըբրէ, մէզպուրէյի՝ էլան թարիֆի նագապիլ շէտիտ պիր մուհապէթ իլէ սէվէր, վէ կիճէ կիւնտիւզ անըն խէյալինէ բէրէսթիլ իտիյօր իտի:

Ուիլըմս Ուէսթէրն, Յիւշէսին բէտտը ճէվապընը կէթիրտիյինտէ, միւիւ տը Մայլըբրէ, չօճուգ կիպի հէճն կիւր հէճնկիւր աղլամայա պաշլատը. պու գուլվէթի գալպ, մուհապէթտէն մաղլուպ վէ խաքիսար (գետնամած) օլմուշ պիթմիլ իտի. արթըզ նէ պէսալէթ (քաշութիւն), վէ նէտէ ըզզէթը նէֆա (արժանապատուութիւն) հըսս իտիյօր իտի:

Նասըլքի տէտիք, Տիւգը մուճալէհ, ատէթա չօ

ճուգ կիպի պիր մըգտար կէօղ եաշը տէօքտիւքտէն սօն-
րա, նակէհան տայիրէսինտէկ տըշարը չըգտը, վէ պունճա
սէնէլէրտէն պէրու ճէսարէթ իտէմէտիյի պիր իշին իճրա-
սընա թէշէպպիւս իթտի, եանի զէվճէսինին դարանմըշ
օլտուղու օտա գաբուսընը վուրմաղա պաշըստը:

Դաբը աշըլմայօրըտը, Տիւգ իսէ տըշարըտա գաբու-
սըն էշիյի իւզէրինտէ տիզ չէօքի վէրտի:

Պու հալ, խէճալէթու մահճուպիյէթի մուճիպ, վէ
սօն տէրէճէ տիլիւրաշ (սրտակէզ) պիր մէնզարէ իտի,
հաթտա պունըն խաթըրէսի, մէնզարէյի մէզքիւրէտէ
պիզըլաթ հազըր վէ շահիտ պուլունան շախսըն, էլ եէվմ
հիւզնու էլէմինի մուճիպ օլույօր:

Քէյմս Ուէսթէրնին օտասը, Պէրթանըն սաքին օլտու-
ղու տայիրէտէ պուլունմաղըլա, ժան տը Մայլըբրէնին նա-
լէու ֆէրեատընը իշիտէրէք օտա գաբուսընը աշտը, վէ
կիւզար իտէն վազատայը միւէլլէմէյի ըայէլայն կէօքիւպի-
իտէպիլտի:

Պիր գաշ տազըգա մուրուր իթտիքտէն սօնրա՞ պիզ-
ըլթ Տիւշէս կէլիպ գաբըյը աշտը, վէ զայէթ սէրտ պիր
էհրէ իլէ հէյքէլ կիպիւպիւա հարաքէթ այագ իւսթի տու-
րա գալտը:

Ժան տը Մայլըբրէս սիյմասը կէօղ եաշըյըլա միւլէմ-
մա օլտուղու հալտէ նիմ սէտայըլա քէլամէ աղաղ իտէրէք:

— Մատամ' . . . մատամ', հալիմէ աճըյընըզ, մէր-
համէթ իտինիզ - տէտի:

Տիւշէս, մումալիլէյհին իւզէրինէ քէսկին, վէ պօն տէ-
րէճէ թահգիթրամիզ պիր նիկեա հաթֆ իթտի:

Միւսիւ տը Մայլըբրէ, կէօղլէրինի մէզպուրէյէ տօղ-
րու գալտըրմաղա ճէսարէթ իտէմէյիպ, այնի ըըզգաթազ
միզ սէտայըլա նիյաղու թաղարթույէ տէվամ իտէրէք:

— Ա' հ մատամ, պանա ընհմ' իտինիզ, տէրէճէյի
նիհայէտէ մուզթարըպ օլույօրում: Պէրթա', սիպէ եէ-

մին իտէրիմ քի, էլիմէ վէ գլընճըմա կիճէ կիւնտիւղ լա-
նէթ օգույօրունմ, ա՛հ մատէմ քի սիղ անը սէվէր իմիւր-
նիղ . . . իմտի պէն տախի մէրգունը էօլտիւրտիյիմ իչին
հուղուրունըդտա արիղը նէտամէթ իտէրիմ – տէտի . . .

Պու ճանիւրաշ սէօղլէր, Պէրթանըն թաշտան գաթը
օլան գալպինի եումյաթմաղա, ըրգագաթընը թահրիգ իթ-
մէյէ, վէ օտա գաթուարնը սէֆիլ զէվճինէ աշմաղա մէ-
տար քրմաը լաղըմ կէլիւր իքէն, պիլ Խքիս մէզպուրէնին
տուտապլարը իւղէրինտէ խայինանէ, վէ իսթիհզաքեպի
պիւր թէպէսսիւմ կէօրիւնտի .

Միւսիւ տը Մայլըբրէ, թէքրարէն քէլամէ պէտտի-
տուպ ,

— Աֆֆընըղը թալէպ իտէրիմ . . . պիլմէզ իտիմ . . .
Եա՛ Բապպիմ, էլան իւմիւտ իտիյօրունմ քի . . . ա՛հ մա-
տա՛մ, սիղին մէսուտ օլմանըղ իչիւն, օ պէնի էօլտիւրմէի
իտի . հէյհաթ նիչիւն էօլմէտիմ . . . – տէտի :

Ճէյմա Ուէսթէրն, պու սէօղլէրի տինլէյօր Էտը, մէր-
գունըն անը՛ հըսս իթտիյի խէճալէթտէն գըղարմը
իտի :

Զիրա՛ մգահապէթ դամըտը տարալէլէրի իլէ թահգիլը
օլունան պիւր զէվալլընըն, շու հալի էսէֆ իշթիմալինի կէօ-
րէն ատէմ, հէմ նէֆրէթ՝ վէ հէմտէ այնի վագըթտա օ
մուհադգար (նախատեալ) ատէմին հագգընտա՝ ըրգագթ
վէ հիւրմէթ հըսս իթմէքտէն կէրի տուրաւաշաճագտը :

Փագաթ պու մէրհամէթսիղ վէ տույղուսըզ գարը՝
նըն պու թաշ եիւրէքլի գարընըն . . . հալինէ նէ՞ տէնի-
լէպիլիւր իտի . Ճէյմա Ուէսթէրն, նէյէ ֆէյէ կէճէլէր՝ մէզ-
պուրէյի, հիտէթու չիտէթ իլէ գաշլարը չաթըլմըն, չէ-
րէսի սէրաշ վէ մէրհամէթսիղ պագըշըլըլա ըիյաւընտա
կէօրմիւշ իտի . ք տէհէթիւ պագըշքի, Պիշարէ Տիւգին
թաթիլինէ հիւքմ իտիյօր կիպի ճէլատանէ իտի :

Ժան տը Մայլըբրէ, քէնտի տիլըրաշանէ նիյաղա-

ընտա՛ շու՛ վե՛շ ի՛նչ տե՛վամ՝ իտիյօր իտի՛ *o manzo, gatto*
 — Պէրթա՛, ա՛հ սեվկիլիմ՝ Պէրթա՛ էկէր. ավետէթը
 մէտիպէտէն ալերու, կիճէլէրի սապահլարա գապար իթ-
 տիլիմ ահու ֆիղանը իչիթմիշ, վէ կիւնտիւզ անշամա տէ-
 յին տէօքտիւլիւմ՝ կէօզ եաշլարըմը կէօրմիւշ օլայըտընըզ,
 յիւպհէսիզ պանա աճըյաճագ տընըզ. ա՛յ ուզուն պիրմիւ-
 տէթ տէն պերի ճէզամը չէքէյօրում, ա՛հ մատամ եկթէր...
 Կէթէր զայրի, իչթէ տիզ իւսթի կէլէրէք շիզէ նիյազ ի-
 տիյօրում . . . ինսաֆ . . . ինսաֆ իտինիզ, մէրհամէթ
 պոլպըթնուզ . . .

Օ անտէ՛ քէսկին՝ վէ տէհչէթպախշ պիր շամաթա՛ ի-
 չիտիտի, պու շամաթա, մատամ տը Մայլըբրէնին գահգա-
 հաը սէտաար իտիքի, մէզպուրէ, Ուիլեմն Ուէսթէրնին
 խանէսինտէ՛ իլք վէ սօն տէֆա օլարագ կիւլէյօրիտի:

Պիլաթէ՛ Տիւզ, հընչգըրարագ եիւզիւնի էլլէրի իչին-
 տէ սէթր իթաի:

Պէրթա, սըյըզդճասընա կիւլտիւքտէն սօնրա՛ թէ-
 պաիւտ (հեռանալ) իթմէք իչին աըգասընա տէօնտի:

Օ անտէ՛ ժան տը Մայլըբրէ, ֆէվգէլատէ պիր զայ-
 րէթ իէ պաղա գալգտը, վէ տէսթը նիյազ բէյվէսթնի
 Պէրթայա տօղրու ուզատարագ, մէզպուրէնին իրէք ֆիւ-
 թանը էթէյինէ տօգունը վէրաի:

Պէրթա տուրտը, վէ թարիֆի զայրի գապիլ պիր խու-
 լունէթ իլէ զէվճինին եիւզիւնէ պաղտըգտան սօնրա, մու-
 վալլէյհէ պաղըլըլա կէրույէ իթի վէրաի:

Պատէզին օտա գաբուսը խըշմըք գաբանտը՝ վէ պի-
 շարէ ժան տը Մայլըբրէ տախի պալըլա գալտը . . .

Ճէյմս Ուէսթէրն, հէր նէ գատար օ հէնկեամտէ հէ-
 նուզ հալի չէպապէթտէ իտի իսէտէ, ֆագաթ ձէնապը
 հադ, պիր ինսանըն սէֆալէթու ըզթըրրապընը՝ թա՛ նէ
 տէրէճէլէրէ գատար վասըլ իթմէյէ միւզթէտիր օլտըլ-

ղունը, հէման օ կիւնտէն անլայրպ, «Ֆէնա հալտէ միւթէ
հասիր օլտու :

Ենվմը մէղքիւրըն իրթէ կիճէրի, ժան տը Մայլըրէ.
նին օտասընտան ղարիպ վալէյլալէր, վէ նալէու ֆէր.
եպտէր իշիտիլտի. խանէ խալգը՝ մուճախլէյհին իմտառ.
նա եէթիլմէք իշիւն գաթույը աշմագ իսթէտիլէր, ֆագաթ
օտա գաթուսը իշերտէն սիւրկիւլէնմիշ իտի :

Ֆէրտասը կիւն, Տիւգ ժան տը Մայլըրէնին օտասը
խալի (պարապ) գալմըշ իտի :

Մասանըն իւզէրինտէն, աթ իիւզգիքը իպարաթը
մուխթասարէյի միւհթէվի պիր նամէ պուլունտը :

«Մուհիպպի վէֆաշըարըմ սէվկիլի Ուիլերմն Ուէսթէն»

«Չէվճէմի վէ էվլատըմը սիղէ թէրք իտիյօրում, զէվ.
ճէմէ լազըմ կէլէն իհթիրամաթտէ գուսուր իթմէյինիլ.
սէվկիլի էվլատըմ Ռասուլը, քէրիմէնիլ Լույիլ իլէ էվլէն.
տիրիպ, էվլատըմ տախի բէտէր օլունըլ :»

Տօստունըլ ժան Տիւգ տը Մայլըրէ

Տիւգ տը Մայլըրէ, թէքմիլ սիւհալարընը պէրապէր
ալարագ մուֆարէգաթ իթմիշ իտի

Բաուլ տը Մայլըրէ, պէօյիւյիւպ տէլիգանը սըրա.
սընա կէշտիյինաէ, Ուիլերմն Ուէսթէնին քէրիմէսի՝ Լու.
յիլի, ճիտտի պիր մուհապէթ իլէ սէվմէյէ պաշաւ :

Բաուլըն վալիտէսի Տիւշէս իսէ, կիտէրէք հէր շէյտէն
թէվէհհիւշ իտուպ, պիւսպիւթիւն քիւշէյի ինզըվայէ (ա.
ռանճնութիւն) շէքլէտի, վէ մաքինավարի պիր հալ իլէ քէն.
տի քէնտիսինի գաթօլիք մէզհէպինէ վէրէրէք, կիճէ կիւն.
նիւզ տուա քիթապլարը միւթ ա'ալաթըյըլա մէշուլ օլտու :

Պագաթ՝ գալպինտէն հագըգի պիր նէտամէթ հըսս
իթմէյէն պիր զաթըն իթտիյի տուալէր, ինտէլ հագ մագ-
պուլ վէ միւսթէճապ (ընդունելի) օլապիլի՛րմի . . .

Գալպլէրի՝ պուղղու ստաւէթ իլէ մալամալ օլանլա-
րըն՝ տուա վէ նիյազ իթմէյէ իսթիհագալէրի օլապիլի՛րմի:
Տիւչէս, Ռաուլը բէք սէյրէք կէօրիւր իտի. մէզպու-
րէ՝ էվլատընը ասլա սէվմէյիպ, մումաիլէյհի, տայիմա
պարիտ վէ ֆուլթուրսուզ պիր թաւը իլէ դապուլ իտի-
յօր իտի:

Պիլաքիս Ռաուլ, վալիտէսինի ֆէվզէլատէ սէվտիյին-
տէն, մէզպուրէյի հատտէն էֆյուն հիւրմէթու րաղպէթ
իլէ իհաթա իտիյօրըտը, զանն իտէրսինքի՝ մէրգում, բէ-
տէրինին՝ պէվճէսի հագգընտա օլան քէօր քէօրունա մու-
հապէթի թէվէրըիւս (Ժառանգած) իթմիլ էտի:

Պագաթ Բաուլ տը Մայլըբրէ, պու կիպի հալլէրտէն
մէյու օլմայօրըտը. վագաա Ֆըրանսատա ճարի օլունա-
կէլէն գայիտէյի աթիգա միւճիպինճէ, քէնտիսի՝ Մայ-
լըբրէ խանէտանընըն ըէյիտի օլտու իսէտէ, էզճիւմլէ վա-
լիտէսինէ հատսըզ հուտուտսըզ իթաաթը վար իտի:

Մումաիլէյհի, Լույիզ Ուէսթէրն իլէ ագտը իզտիվաճ
իթմէք իչիւն, մատամ Տիւչէսին ըէյինի թալէպ իթտի,
վէ Տիւչէս տալի,

— Միւսիւ Մարգի, Մայլըբրէ խանէտանընա մէն-
աւալիյէթի օլան պիր զաթըն, էօյլէ ֆիրումայէտէն կէլմէ
ատի պիր մաալահաթկիւզարըն քէրիմէսի իլէ իզտիվաճ իթ-
մէսի, գաթան մինասիպ տէյիլ տիր, Պագաթ էկէր սիզին
արգունըզ պու իսէ, պէն տալի ասլա միւմանտաթ իթ-
մէք իսթէմէմ, զիրա պէնճէ պու խուտուսըն ասլա էհէմ-
միլէթի եօգ - տէյի ճէվապ վէրտի:

Բաուլ, Ուէսթէրն Ուիլբըմըն ասըլզատէ օլտուղու-
նը, վէ հաթտա մումաիլէյհին ամճազատէլէրի, Ինկիլ-
թէրըրա ասըլզատէկեանը պէզմինտէ (ակումբ) գայտլարը

պուշուտուղունը իխթար վէ տէրմիյան իթմէք իսթէտի
իսէտէ, Տիւչէս, պու սէօղտէն իսթիսգալ (ձանճրոյթ
զգալ) իտիյօր կիպիպիր հալ իպրաղ իթմէքէ՝ մուսաիլէյի
սուստուղուպ եօլա գօյտու :

Ուիլերմս Ուէսթէրն, քէնտի պէտպահտ սօսթունը,
եանի Տիւգ ժան տը Մայլըբրէնին՝ արզույի եէկեանէսինի,
քէմալի իթինա իլէ՝ նօգթասը նօգթասընա իճրա իտէրէյի,
մասամ՝ Տիւչէս տը Մայլըբրէյի՝ իհթիրամաթը ֆէվգէ-
ատէ իլէ թահրիմ վէ թալթիֆ իտիյօր իտի. մուսաիլէյի,
Ռաուլ տը Մայլըբրէ իչիւն հագըգի պիր բէնէր օլմու
իտի :

Ուիլերմս Ուէսթէրն, քէրիմէսի Միս Լույիզին
լինի, ճիատի վէ սատըգ պիր մուհապէթ իլէ սէվմէքտէ
օլան Մաուլ տը Մայլըբրէնին էլինէ վիրմէքէ, անէրին
թէզէվվիւհինէ գարար վէրտի :

Լույիզ, զայէթ կիւզէլ, աֆիֆէ, վէ խայըրխահ պիր
զըզճըալ իտի. մուսաիլէյահ, Ռնկիլթէրրա էիրուհը ապը-
զատէկեանը իթտիհատընըն, օ բագիղէ պարիլէլէրինտէն
իտի քի, տուիթէրանը մէրգուամանըն գալպինտէ, ասալէթ
վէ ըրգգաթ մէպտէսի (սկզբունը) հէնուլ պագը տըր :

Ռաուլ տը Մայլըբրէ, պիր ան էվվէլ թէզէվվիւհ իթ-
մէյէ թահիլ իտիյօր իտի իսէտէ, ֆագաթ պու իզտիվաճ,
մատտէսինտէն էվվէլ, իյֆասընա թէչէպպիւս իտէճէք
մուհիմ վէ մուգատտէս պիր վաղիֆէսի վար իտի :

Եէտի սէնէյի միւթէճավուղ պիր վագթ մուրուր իթ-
միշ, վէ ժան տը Մայլըբրէ հէնուլ կէօրիւնմէմիշ, վէ նէ
օլտուղունա տայըր պիր մալիւմաթը մէվսուգա տալի
լընամամըշ իտի :

Աճէպա Տիւգը մուսաիլէյահ վէֆաթմը իթմիշ իտի :

Վագաա շունտան պուշտան, պիր թագըմ պիրի պի-
րինէ միւթէնագըս (հակառակ) խապէրլէր ալընըպ, վէս-
վէսէ վէ Էնտիշէյի թէսկին իտէճէք եէրտէ, պիւլալիս

տաճար զիյառէ թախտիչի էզհանը մոռնալ օլմուշ իտի :

Բառւլ, բէտէրինի արամագ՝ վէ եախօտ մուսախլէյհ հագգընտա՝ ճիտտի պիր մալիւմաթ ալմագ էմէլի իլէ՝ Պնսթըն շէհրինտէն մոգֆարէգաթ իթտի քի : օ էսնատէ ձէյմս Ուէսթէրն, մուհլիգ վէ տէհշէթամիլ պիր խասթա- լըզլա մոնղթարրպ օլույօրտը :

Ձէյմս Ուէսթէրն՝ պու մոռնիմ սէպէպէ էհէմիլէթ վէլմէքսիզին, հէր չի պաթապատ (ինչ կըլլայ) թող լլլայ) տէյէրէք, Բառւլ տը Մայլըբրէյէ ըէֆագաթ իթտի. զիրա պու տէլիգանլը, Տիւգ ժան տը Մայլըբրէ հագգընտա, տալիմա պիր խաթըրէյի (յիշատակ) ըուհանիլէ հըսս ի- տիլթ իտի :

Բառւլ, ալթը այ գատար զայպուպէթ (բացակայու- թիւն) իթտիքտէն սօնրա ալտէթ իթտիլինտէ, Ուէսթէրն ֆամիլեասը, ժան տը Մայլըբրէյի պիր տահա կէօրէպիլ- մէք իւմիւտիմի գաթ իթմէյէ մէճպուր օլտուլար :

Մատամ Տիւշէս, էվլատը Բառւլըն մոգֆարէգաթընը՝ պիլա ֆութուր, վէ ասլա միւթէէսիր օլմագսըզըն իշիթմիշ օլտուլու կիպի, ալտէթի խապէրինի ալտըզընտա տաթի : այնի պէրուտէթը հալի ըզհադ իթտի :

Բառւլ, Ամէրիգանըն Շըմալ վէ Շարգ (Սրեւելք եւ Հիւսիս) ճիհէթլէրինտէ միւթէմէքքիւն միլէլի վահշիլէյի զիյալէթ իթմիշ, պէօյիւք նէհիրլէր (լիճեր) կէօրմիւշ, վա- պի վէ թէհիլքէլի սահրալէրտէն կէշմիշ իտի քի : մահաթ մէլքիւրէ կիտէնլէրին ալտէթ իթտիլի ըէք նատիր կէօ- լիւլիւր, մատամ Տիւշէս, պու թէհիլքէլէրի ըանա պիլ- տիլի հալտէ, զէրրէ գատար ֆութուր իթմէյօրփտի : զի- րա մէզպուրէ՝ էվլատընը ասլա սէվմէզ իտի :

Մատամ Տիւշէս, Բառւլըն եաքա եայընըզ, եանի զէվճի ժան տը Մայլըբրէ պէրապէր օլմագսըզըն ալտէթ իթտիլինի կէօրտիլինտէ, տուտագլարընտա պէլի պէլ- թիլ պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնտի :

Բառւրն իզտիվաճընտան սօնրա, մատամ Տիւշէս, քէ-
մալի քիպրու զուրուր իլէ կելինի Լույիզ Ուէսթէրնէ խի-
թապէն, աթի իւզգիքը սէօլէրի սէօլէտի:

— Սէվկիլի կելինիմ, սիզ հիշ պիր շէյ իտինիզ, վէ
իշթէ Գըրալիշա ճէնապլէրինի միւսթէսնա թուլթարագ,
պիլ ճիւմլէ սարլզատէ գատընլարըն մաֆէվզընտա պու-
լունույօրսունուզ, պատէզին Մայլըբրէ խանէտանընալէս-
պան օլաճագ, սուրէթտէ քէմալի թէքէպալուր, վէ էթ-
վարը սէրպիւլէնտանէ (բարձրագլուխ) իլէ հարաքէթ խտէ
կէօրիւնիւզ

Մարգի Բառւր տը Մայլըբրէ, զէվճէսի Լույիզ Ու-
էսթէրնաէն տէօրթ նէֆէր էվլատ սահիպի օլտու քի,
պունլարըն էսամիսի, Պէրթա, Կասթօն, Շարլթ, վէ Սէնթ
օլմաղըլա՝ օգույանլարըմըղա մալիւմ տիր:

Պամիլեալար րուէսսասընըն (ընտանեաց գլուխներ)
Պըրնանսա մէմալիքինտէն չըգմալարընտան, անլէրին մէհա-
ճիրիյն սիլքինտէն մահվու թարտ իաիլմէսի սէմէրէսի հա-
սըլ օլտու քի, թապիլի Մայլըբրէ խանէտանը տախի՝ պու-
սիլքին տախիլինտէ պուլունաճագտը. օ էսնալէրտէ՝ պու-
կիպի հագսըզըզլարա չօգլուզ պագըլմայըպ, հալթտա
պէօլէ էհէմիլլէթսիզ պիր մատաէտէն պահա իտէնլէր
տախի, ահմագ վէ ագըլսըզ ատէմլէր ատտ օլունուրլըր
իտի, զիրա քէնսիլէրինի «հագգանիլլէթբէրվէր, վէ չալը-
գան շէհիրի» թէսմիլլէ իտէն զալիմլէրին, իճրա իտէնէր
հայլը զուլմու թէատտի, վէ քէսէճէք բէք չօգ պալլարը
օլմաղըլա զիյատէսի իլէ մէշղուլ իտիլէր:

Տիւզ տը Մայլըբրէ, մահզա հուրրիլլէթ տալառընը
տէրիւհտէ վէ իլթիզամ իթմէք իլին Պըրնանսատան մու-
ֆարէգաթ իթմիշ իտի, ֆագաթ քէնտիսի ասըլզատէ, վէ
Տիւզ իւնվանընը՝ հայիզ պուլունույօր իտի քի, պու խտէ
մումաիլէյհ իլին ալիմ, վէ աֆֆ օլունմաղ պիր գապա-

հաթ . . . իտի : Պունտան մատէ , մեղալիմու թէատոխյա-
թըն տէֆի իլէ , ումումըն հուրրիյէթը հագիգիյէսի ուղ-
լունա ֆէտայի նէֆս իտէն պիր զաթ իլէ . . . նամըյը-
լա իֆթիխար իտուպոտ , գանլը բազուլարըյըլա կիյեթ-
թինի (գլխամման գործիք) գուճադլայան , վէ ադըթտըգ-
լարը գանը եալայան՝ պու զալիմլէրին պէյնիտէ , նէ մի-
նասիպէթ օլապիլիր իտի :

Յիւրհէսիւղ Տիւգ տը Մայլըբրէ , մերհամէթլի , սա-
խալէթընար , վէ ալիճէնապ պիր զաթը ասալէթֆումաթ
օլմասըյըլա , պիր թագըմ՝ վուգուաթը միւէլլէմէնին էօ-
նիւնտէն , քէմալի թէվէհհիւշ իլէ ըիւճաթ իթմիշ իտի :

Փագաթ Բաուլ տը Մայլըբրէնին էֆրեարու թասավ-
լուրաթը , բէտէրինտէն չօգ ֆարգըյըտը , շէօյլէ քի , մու-
մաիլէյհ եալընըզ էրպապը իսթիլալէ տէյիլ , հաթտա
քէնտի մէպտէսինէ պիլէ մուգավէմէթ իտէմէյօր իտի :

Պու սէպէպլէ՝ 1815 սէնէսինտէ վուգու պուլան հա-
ախէլէրին խապէրինի քէմալի մէսէրրէթլէ թէլագգը ի-
տուպ , հէման օլ անտէ Ֆըրանսայա ավտէթ իթմէք նիյէ-
թինտէ իտի իսէտէ , պու թէշէպպիւսաթըն իճրասընը թէ-
էթիլէ (յետաձգել) մէճպուր օլտու , չիւնքի զէվճէսի Լու-
լիլ , էն քիւչիւք քէրիմէսի օլան Սէնթ իլէ համիլէ օլմա-
լըլա , պիզզարուր մուճաիլէյհանըն վազը համլինէ ինթի-
զար իթտի :

1819 սէնէսի էվալըրընտա , Մայլըբրէլէր Ամէրի-
գայը թէրք իթտիլէր , Մարգի Բաուլ տը Մայլըբրէ , խա-
նէտանընա այիտ պուլընան պազը էվրպազը ըէամլիյէյի պէ-
լապէր կէօթիւրիյօրըտը , ֆագաթ էվրագը մէգքիւրէնին
պիր գըսմը՝ բէտէրի Տիւգին նէզտինտէ , վէ գըսմը տիկէ-
րի տախի՝ վալիտէսի մատամ Տիւշէսին չանթասընտա մահ-
ֆուլ իտիքի , շու հալտէ էհէմմիլլէթի հայիլ իքի տալէթ
իլամլար , եախօտ թաստիզնամէլէր եէտինտէ պուլընմա-
մայօրլար իտի . էվրագը մէգքիւրէտէն պիրի , քէնտի իլ-

տիվածքներն ընտան թապտիգի, վե տիկերի իստ՝ պէլէտի
յէճէ օլան հալինի միւպէյեքն իտի :

Պաւստան մատէս Բառէլ տը Մայլըբրէ, զէվճէպնին
ճիւճէպի օլան քիւլիյէթլի պիր մէպլաղը տախի պերապէ
կէթիւրիյոր իտի, չիւնքի օ էսնալէրտէ Ուլիքլան Ուէս
թէրն ֆաւիլէտսը, իշճէ ֆէվզէլատէ մուվաֆիպաղէթ
պուլուպ հայլըճա քէսպի սէրվէթ իթմիշ իտի :

Մատամ Լալիլ տը Մայլըբրէ, սիրիշքի (քորտասուք)
թէհասիւր իլէ, ինթիյար բէտէրնի, վալիտէսինի, վէթէ
կիլի պիրատէրի ճէյմն Ուէսթէրնի բուս իթմէքլէ, բէտէ
րի խանէսինտէն մուֆարէգաթ իթտի :

Պու սուրէթլէ՝ Մայլըբրէլէրին մէնֆիսի խիթամ պու
լուպ, պիշարէ Լուլիղին մէնֆիլի էպէտիյէսի պաշլալ
իտի :

Ուէսթէրնլէր, թամ պիր սէնէյի միւթէճապուղ՝ Մայ
լըբրէ խանէտանը հագգընտա հիշ պիր խապէր ալամա
տըլար :

Զաթէն Ուէսթէրնլէր իլէ Մայլըբրէլէր, մուհապէթ
պաղլարըլըլա պաղլանըլա, առէթա պիր ֆամիլէա թէ
քիլ իթմիշ օլտոգլարընտան, բէք գիյատէ մէրազ վէթն
տիշէ իլինտէ պուլունույօրլար իտի. մատամ Տիւլէսին սըգ
լէթպալիշ թէէսիլիքնէ ըաղմէն, Մայլըբրէնին էվլատլարը
թէքմիլ Ուէսթէրն ֆամիլէասընըն պատիլի սաատէթլէր
իտի :

Սլէլիսուսուս ճէյմն Ուէսթէրն, պու մուֆարէգաթ
տէն տօլալը բէք գիյատէ միւթէէսիր վէ մահպուն օլթուլ
իտի :

Հէյնաթ. . . ճէյմն Ուէսթէրն, իլէրուտէ՝ իսթէմէյէ
բէք, Մայլըբրէ խանէտանը պաշընա, չարէսի նա գապիլ
պիր ֆէլաքէթ կէթիրտի. մումալիլէյհ, սոն տէրէճէ սաֆ
տէրունըլըլու, վէ բէք դօլալ պլտանըր օլան թապլիթը
սէպէպի իլէ, պիր տէֆա՝ քէնտիսինի տէհէթլի պիր կիր

տապըն դատարինէ (յատակ) տիւշիւրտի . . .

Մա մաֆիյ՝ ճէյմս Ուէսթէրն, էօմրիւնին պէօյիւք
դըսմընը, քէմալի մուհապէթ իլէ սէվմիշ օլտուղու Մայ-
լըբրէ ֆամիլեաքնա հասը իթմիշ իտի :

Մարգի Ռօուլըն մուֆարէզաթընտան ալթը այ գա-
տար սօնրա, շարգ ճիհէթինտէն կէլէն եօլճուլարաւան,
ճիւգ տը Մայլըբրէյէ ալագատար կէօրիւնէն պազը մալիւ-
մաթ ախզ իտիլտի. շէօյլէ քի, մէրգուլման եօլճուլար,
պիր չօգ սէնէլէրտէն պէրի, (Մօհազ) նէհրի սէվահիլինտէ
(եղերք) էվգաթ կիւզար իտէն, ուզուն պօյլու վէ պէյազ
տէրիլի պիր ատէմտէն պահա իտուպ, շախսը մէրգուլմ
ի-
չին «ազլընա խըֆֆէթ կէթիրմիշ պիր ախլանէ տիր» տէ-
յօրլար իտի :

Մէրգուլման եօլճուլարըն գալլինէ նէլարէն՝ պու-
զաթ, եախօտ պու տիվանէ, զէրր օլունմամըշ վէ ատէ-
թա չէօլու պէյապան (անապատ) հալինտէ պուլունան ա-
րագիլէրի՝ սէրսէրիյանէ տօքանտըգտան սօնրա, միւտէթը
մէտրտէտէն պէրի՝ (Շէրօքէ) տէնիլէն դապիլէնին նէզ-
աինտէ էվգաթկիւզար (ժամանակ անցնել) իտիյօր իմիշ :

Ճէյմս Ուէսթէրն, մահազ մէրտիւք՝ վէ շէճաաթը գալ-
պիլէ իլէ պաշա չըգապիլիր պիւր իշին թէշէպպիւսաթընա
գարար վիրմէք խուսուսընտա, ապա թէրէտտիւտ իթմէզ
իտի. մուլմաիլէյհ, օ էսնատէ հէնուզ կէնճ՝ վէ գալի իւլ
պիւնսէ պիր ատէմ օլտուպ, էսնայի սէյահաթտէ վուգուլը
մէհուզ օլան հէր նէվի մէշազգաթէ, վէ մէվանիյի միւ-
թէատտիտէյէ (բազմաթիւ արգելք) կէօյիւս կէրէպիլիր
իտի իսէտէ, էսէֆ օլունուլըքի, թապիաթընտա օլան թէ-
էնիլ (ծանրութիւն) վէ ֆիքրինին՝ հէր շէյի պիւմէք վէ
անպամազ մէրագըյըլա մէշղուլ պուլունմասը, չօգ տէֆա
քէնտիսինի սէյահաթ իթմէք նիլէթինտէն ֆարիշ կէթի-
րիյօր իտի :

Նիհայէթ իւլ էմր կիւնիւն պիրինտէ, մուլմաիլէյհ՝ ու-

մուղընա պիր թիւֆէնկ ալտը, վէ գավի իւլ պիւնեւէ պիր
աթա պինէրէք եօլա րէվան օլտու:

Ճէյմս Ուէսթէրն, Շարգը Շըմալի ճիհէթինէ մօղրու
կիտէրէք, Տիւգ տը Մայլըրէնին՝ եօլնուլուղը իւք իղէ
րինի պուլմաղա մուվաֆֆադ օլտու, վէ մուամիլէյհին,
հազըզաթէն (Մօհազ) նէհրի սէվահիլինտէ, ատէթա պիր
պէտէվի կիպի էվգաթ կիւզար օլտուղունա տայլը քեւալը
մալիւմաթ իթտի:

Մուամիլէյհին՝ տիվանէ թէսմիյէ գըլընտըղընը մա
հալի մէգքիւր միւթէմէքքիւնլէրինտէն ձազըլարը խա
թըրլայօրլար իտի:

Շու հալտէ, Յիւգ տը Մայլըրէնին՝ (Էքիյէ) նէհրի
սէվահիլինէ վասըլ օլմադ իչիւն, (Մօհազ) նէհրինի իմբար
իլէ, Շըմալի Ամէրիգատէ միւթէմէքքիւն՝ միլէլը միւթէ
լիֆէ արազիլէրինտէն կէչմիշ օլտուղու թահադգուդ իտի
յօր իտի:

Տիւգը մուամիլէյհին՝ սայտու շիքեար (որնուղու
թիւն) իլէ թէայիւշ իտուպ հիշ պիր քիւմէյէ թէգարլուդ
իթմէտիյի անլաշըլտը:

Ճէյմս Ուէսթէրն, ինճէտէն ինճէյէ սօրուպ սիւպ
իթմէսի սայէսինտէ, ժան Տիւգին, ազ պիր միւտէլ նէհ
րին սէվահիլինտէ իգամէթինտէն սօնրա, Շըմալէ մօղրու
ավտէթ իթմիշ օլտուղունը անլատը:

Ուէսթէրն, տէրհալ պուլտուղու պու եէնի իղէ տա
լիք օլտու. (Ճիւսօն) թէսմիյէ գըլընտն պիր գապիլէյի
վահչիյէնին րէվայէթինէ նազարէն, լուհը մուազզամ:

(*) Ամէրիգանըն պաղը ճիհէթը պաիտէսինտէ
եէվմ ազվամը վահչիյէ պուլտուպ, պուլար՝ հէլմէ
գատար բութրէրէսթ, վէ շէրապի ճէհալէթլէ մէսթ ի
սէլէրտէ, Թինէ կէօղէ կէօրիւնմէյէն պիր Թանղըլյա
ման իտէրէք, անը՝ Բուհը մուազզամ (մեթ հօգի) թէսմի
յէ իտէրլէր:

Քարափրնտան կէլէն պու սարը չէհրելի տիվանէ ատէմին, քէնտի արագիլէրինտէն կէչիպ, (Օհիոյա) տողրու կիթտի- յինի կէօրմիւշէր իմիշ :

Ուէսթէրն, պու խապէրի ալտըղընտա՝ հէման պէյ- կիրինին պաշընը (Օհիոյ) ճանիպինէ տողրու չէվիրտի, վէ աղիմ միւշքիւլաթ իլէ միւթէատտիտ տաղլար վէ տէրէ- լէր իմրար իտէրէք, (Շէրօքի) գապիլէսինին մէմէքէթի օ- լան (թօրթ) հուտուտունա մուվասըլէթ իթտի :

Մահալի մէգքիւրտէ, պազը իհիթիյար ատէմէրին, եզնմըշ վէ քիւլ օլմուշ պէօյիւք պիր գասապանըն խա- րապէլէրի իւզէրինտէ, քէմալի եհսու ֆուլթուր իլէ օթուր- տաղլարընը կէօրտիւ :

Պու միւսիւն (ծերունի) քիմսէլէր, (Ռէօրթի) մէմալի- քի մէհաճիրիյին, քէնտի մէմէքէթիլէրինէ հիւճիւմ իտէ- րէք զպէպէ չալտըղլարընը, վէ գապիլէնին ճէնկեալէր տէլիգանըլարը, պիր գաշ նէֆէր սերկէրտէլէրի իլէ պէ- ըապէր, գատընլարը վէ չօճուղլարը տալի թահտը հի- մայէլէրինէ ալարագ, պաշգա պիր վաթման իթիխազ իթ- մէք էմէլի իլէ՝ ճանիպը Շըմալէ տողրու ֆիրար իթտիքլէ- րինի, ֆաթաթ քէնտիլէրի, մահալա բէտէրլէրինին քէմիք- լէրի իւզէրինէ էօլմէք արզուսընտա պուլունտուղլարըն- տան, իխիթիյարը ֆիրար իթմէյուպ՝ օրատա եալընըզ գալ- տըղլարընը, եէկեան եէկեան (մէկիկ մէկիկ) ճէյմս Ուէս- թէրնէ հէքեայէ վէ պէյան իթտիլէր :

Ուէսթէրն, Տիւգալ Մայլըբրէ հագգընտա՝ մէրգու- մանը իսթիճվապ (հարցաքննել) իթտի իտէաէ, իխիթիյար- լար պիք մըգտար իթայի ճէվապտէն իմթինա իտէրէք իւրիւթ իթտիլէր, նիհայէթ մէրգումանտէն պիրի ճէվապ վիթուպ,

— Օկիւհա, պահատըր վէ պէօյիւք պիր սերկէրտէ խի - տէտի :

Տիկէրլէրի տալիս, թէբէլէրինտէ պիր թուլթամ պէ-

յազ՝ վէ սօրկուճ կիպի տիքիլի սաչարը պոլլունան տաղ գաֆալարընը սալլայարագ, մէրգումըն սէօզիւնի թէքրար իլէ,

— Օկիւահ, մէրո՝ վէ մուազղամ պիր րէյիս իտի - տէտիլէր:

Ճէյմս Ուէսթէրն, պէյկիրտէն էնէրէք մէրգումանըն նէզտինտէ օթուրտու, վէ իխթիյարլարտան պիրի քէլամէ աղազ պիրլէ,

— Պէն, (Իւնգասըն) . . . օղլու (Ուգարէհ) տէնիլէն ատէմիմ, մասլասըմ գըլըն պալթա տըր . . . Օկիւահի չիւն, սարը չէհրէլի (Եւրօպալը) ատէմ էվլատը տըր տէյէն, եալան սէօյլէմիշ օլտուր - տէտիլի կիպի, պիր տիկէրի տախի,

— Պէնտէ, (Տօօնըն) մախտումը (Ըսմիզմ) թէսմիլէ գըլընան շախսըմ, պէնիմ մախլասըմ գարղա տըր . . . (Օկիւահ) . . . եալընըզ անըն պաչը, րուհը մուազղամըն րուզիկէարըյըլա տէօնէր . . . վէլհասըլ (Օկիւահըն) գանը գըրմըղը տըր - տէտի:

Քէզալիք տիկէր իխթիյարլար տախի՝ պիրէր կէօնա իֆատաթու պէյանաթտէ պուլլունտուլար, Ուէսթէրն, պուլլարըն լիսանլարընըն մանատար ըսթըլլահընտան, ժան Տիւգ տը Մայրըրէնի՝ (Օկիւահ) նամը ալթընտա օլարագ, հիճրէթ իտէն գապիլէնին սէրկէրտէսի օլտուլունա շիւպհէսի գալմատը.

Ուէսթէրն, Տիւգ տը Մայրըրէյի պուլմագ իյիւն, մէրգուման իխթիյարլարը՝ քէնտի վաթանլարը խարապէլէրինտէ թէրք պիրլէ, թէքրարէն պէյկիրինէ սիւվար օլուպ Եօլա րէվան օլտու:

Վահշի պիր գալմըն իզինէ սալիք օլմագ գօլայ պիր մատտէ տէյիլ տիր, նասըլքի տէտիք, պու կիպի պիր սէյահաթ էնսարնտա վուգուլի մէլհուզ օլան պին ախլու լիւ միւշկիւլաթու մէվանիյէ, վէ ազիմ թէհիքէլէրէ թէ.

սատիւք խորհե՛ճէ յինի՝ նազարը տըգգաթէ ալարագ, ին՝
ման ծնա կէօրէ տայիմա էմրի պասիրէթէ ըիայէթ, վէ սօն
տէրէճէ միւտէպպիրանէ հարաքէթ իթմէլի տիր:

Պագաթ Ուէսթէրն, պէօյլէ պիր թէշէպպիւսաթը
պաշա չըգարապիւմէք իչիւն լազըմ օլան խասիյէթլէրտէն
պիւսպիւթիւն պի պէհրէ իտի:

Ճէյան Ուէսթէրն, հէնկեամը սէպալէթինտէն պէրի
եալընը իշ իլէ մէշղուլ օլմուշ, վէ պիր թագըմ էվրագու
տէֆաթըր միյանընտա պէօյիւմիւշ պիր ատէմ օլմալըլա,
էանյի սէյահաթընտա, մէտէնիյէթին՝ թապիյաթ, եա-
խտա պէտէվիյէթ իլէ իտէկէլտիլի ըէգապէթին մէնզարէ-
սի, մումաիլէյհի չօգ տէֆա եօլունտան ալը գօյօր իտի:
Շարդի Ամէրիգանըն պու վասի՝ վէ ասլա սալան կէօր-
մէմիլ օլան արաղիլէրի, պազը էրպապը ֆէլահաթըն
(երկրագործ) ճաֆտու իգտամաթը քիւսթախանէսինին սէ-
մէրէյի միւֆիտէսի, վէ թապիյաթըն մէնզարէյի ղարիճ
պէսի, Ուէսթէրնին հօյրէթինի մուճիպ օլուպ, մումաիլէյ-
հի եօլունտան թէվգըֆ իտիյօր իտի:

Ուէսթէրն, միւսթագալէլուէ՝ պունտան չօգ աղըր վէ
մուհիւմ պիր մէսէլէնին թէշէպպիւսաթընտա տախի, թա-
պիյաթընըն իգթիղասընճա միւսամէհա իտէճէք, եանի
կիւնէճէյի եօլտա՝ ատըմլարընը թէվգըֆ իտուպ պիր գաշ
սաաթ կէճիքէճէք, վէ պու սէպէպլէ վիճտանը միւէպ-
պէսէն պիհուզուր օլաճագաթը:

Մումաիլէյհի, ուզուն միւտէթ եօլունա տէվամ ի-
տուպ, սուլարըն թուղեանը (յորդեւլ) էանաօընտա՝ աղիւմ
միւշկիւլաթ իլէ (Միսիսիբի) նէհրինտէն միւրուր իթտի:
կէօլլէրի էօնիւնտէ վասի թարլալար, վէ հաաորդ հու-
տուտուղ սահրալար պուլունույօր իտի: Ուէսթէրն, տա-
յիմա Շըմալ ճիհէթինէ տօղրու եիւրիւտիւ, զիրա (Շէրօ-
քիլէրին, գանատալըլարա) հէմ հուտուտ պուլունան օ
պէօյիւք ըրմագլարըն սէվահիլինէ իլթիճա իտէճէքլէրի

մէջնորդ՝ վէ ագլէ գարին իտի Ուէսթերն, Գ Լվէթոն շէնաաթը զաթիցէսինի զայս իթմէքսիզին Եօլունա տէ վամ իտիյօր ըտը՝ կէաս պէ կէաս (Սիուլը) վասիլէրին, վէ (Թափսիլի) սիւարիլէրինին խըշմնտան Էօմբիւնի մուհա- ֆազա իթմէյէ մէնպուր օլըյօր իտի իսէտէ, չօք տէֆա- լէր տախի, միսաֆիրբէրվէր պիր գապիլէնիլէ՝ վէսաթնի վէ տէլալէթի իլէ, զայս իթմիլ զլտուլու Եօլու պուլույօր իտի:

Պիր կիճէ աթէշ պէլիյէսի իլէ Էանմը՝ զայնթ վասի պիր թարլա տէրունինտէն իլէրլէմէքտէ իտի քի, շիլիլէթ պիր րուզիկէար՝ մէգ քիւր վիրանէլէրին քիւլինի, պգըլթի կիպի րույի ապիւմանէ (Երկինը) տօղրու սալուրույօր իտի պուլուլթլար իլինտէ մէսթուր վէ միւլթէֆի (Ժածկեալ) օլան մահիթապըն նիմ զիյալէրի, սահրայի մէգ քիւլէնիլէ տէրունինտէ, Էօթէ պէրի տաղըլմը՝ պիր չօք պէյալ վէ մէճհուլ իւլ անվալ կէօլկէլէր կէօսթէրիյօր իտի:

Ճէյմս Ուէսթերն, մէգ քիւր կէօլկէլէրէ թէգարիւպ իթտի:

Պու վասի սահրա, պիր մուհարէպէ մէյտանը օլուպ Էօթէ պէրի տաղըլմը՝ պիր չօք ինսան վէ պարկիլ քէվիթ լէրի, տէհէթպմիլ սուրէթտէ կէօղէ չարըլյօր իտի:

Քիւսայի մէգ քիւրտէ, նիմ մէտէնի՝ վէ նիմ պէտէվի հալինտէ կէօրիւնէն իթիլյար ալտէմին պիրի, քէմալի սայիլ՝ վէ րահէթի գալպ իլէ, պիր տէլիլին իլիլէ կիրմի Էէմէթ բիլիլիյար իտի:

Ուէսթերն, մէրգուլմըն ալմը օլահաղը զաննընտք պուլունուպ, Էաննտա օթուրմագլա իթիլմապէ պգը լաթը, իթիլյար յտախի՝ չու վէհիլէ ճէվապ վէքտի:

Պու կէօրտիլին քէմիլէր (Շէքօքիլէրին) տիր թաղրիպէն պիր ա) գպտար վար քի, (Բափսիլէր) Էանալ րահտէ, պիլարէլէրին իւզէրիլէ հիւճիւմ իտուպ գաթի իթտիլէր, վէ կիւյալիքի Երիզ սէնէտէն պէրի Էօլմիլէ

իւր տիր կիպի, աթէշ՝ պու քէմիւքլէրի պէմարէ յազ իթ տի :
 Ուէսթէրն. Է ձիւնիւսիտէ օրատամը տըրլար :

Ինթիյար. - Քէնտի սերկէրտէլէրինտէն մատէ, ճիւմիւս
 սիտէ օրատա դաթլ իտիլէնէքլէրիտի . . . Փաղաթ Օկիււան
 նամինտա զայէթ ճէտար վէ ճէնկեալէր ատէմին պլիւրի ,
 էլինտէքի պալթապը յըա եօլու աչըպ մէրգուճանը խէլան
 իթ տի . . . պէն պու հալլէրի կէօղիւմ իլէ կէօրտիւմ . . .
 իմտի օ պիչարէլէր , նէհրին էօթէ եագասընտա պուլու
 նոյօրլար . . .

Ուէսթէրն , պու խապէրի ալաղըրնտա , թէքրարէն
 (Միտիսիլէրի) նէհրինիւիւրար իթ տի :

Մուսնիլէյհ , նէհրին եօգարը սահիլինէ վատըլ պտու
 ղունտա , արթըզ թապու թուվանը գաթ օլմայա պաշ
 լանըլար :

(Բաժնիլէրին) սէյֆու աթէլինտէն աղատէյի ճան ի
 տէն (ճէրօքի) պապիլէսինին պաղըսընը , մահալի մէգ քիւր-
 տէ պոչտուղունտան , արթըզ սէյաճաթը խիթամ պուլ-
 մուլիտի :

Մահալի մէգ քիւրտէ , եիւզ նէֆէր գատար (էրքէր-
 լէր՝ վէ պիւր գաշտա գատընլար պուլուննուպ , մէրգու-
 մէլէր չըրըպլազ օլտուգըսըն հալտէ օթիւրմուշլար , վէ
 էրքէլէր տալիս՝ պաշարընը տիղլէրի արասընտա սէթը
 իթ միլլէր իտի :

Գատընլար , Օկիււանըն զայպուպէթի հաղընտա մահ
 ղունտան պէսթէլէր թէրէննիւմ իտիյօրլար իտի . . . ա-
 լաղիլի մէգ քիւրէնին սահիլի միւթլագը օլան (Շիրուա)
 գապիլէսի, Օկիււանը քէնտի էլէրինտէն զապալ իթ միշ իտի :

(Շիրուալըլար), հապս իթ տիքլէրի իւտէրայը՝ ըագը-
 ղըա , Գանտա միւլքիւնտէ միւթէմէք քիւն ինկիլիղլէր
 իլէ միւլապտէլէ իթ մէք առէթլէրի օլտուղունտան , տէմէք
 օլուր քի Օկիււանըն , օ անտէ (Քէպէքէ) տօղրու ինմէքտէ
 օլտուղունա չիւպէէ իտիլէմէղ իտի :

Ուէսթէրն, էսնայի բահտէ պէյհուպէյէ պիր գալ
կիւն զայպ իթմիշ օլմաղըլա կէճիքմիշ, վէ Յիւսաճը պու-
լամամըշ իտի. մուամարիլէյհ, եէսու քէտէրինտէն նաչի սի.
նէսինի տէօյիւպ տուրույօր իտի:

Ճէյմս Ուէսթէրնին եօլճուլուղու բէք ուզուն պիւր-
միւշ իտի. եանի Պօսթընտան մուֆարէգաթ իթտիլինտէն
պէրիւ ալթը այտան զիյատէ պիր վագըթ մուրուր իթմիլ
իտի:

Մուամարիլէյհին զայպուպէթի էսնասընտա, էվրօրա
ճանիպինտէն քէտէրնագ խապէրլէր ալընմըշ իտի:

Շէօյլէքի, Մայլըբրէլէրին բաքիպ օլտուգըլարը սէֆի-
նէ, գազաէն՝ ինկիլթէրա սէվահիլինտէ զարգու թէլէֆ
օլմուշ իտի:

Բաուլ տը Մայլըբրէ, ֆամիլեասընը խէլաս իթմէյէ
մուվաֆֆագ օլապիլմիշ իտի խէտէ, ֆադաթ համիլ օլ-
տուղու վարիտաթը ճէսիմէյի, վէ ալէլխուսուս էվրագը
բէսմիլէսինի քեամիլէն զայպ իթմիշ օլտուղու հալտէ, պիւր
մուավէնէթ, վէ պէլքի ագվաթը եէվմիլէտէն (օրսկան
ալարէն) մահրում օլարագ, եապանճը պիր մէմլէքէթտէ,
կիրիֆթարը պէրայի զուրպէթ օլմուշ իտի:

Մուամարիլէյհին, եալընը պիր իւմիւտի գալմըշ իտի
քի, օ տախի Ֆըրանսայա ավտէթ իթմէլէ, Մայլըբրէ խա-
նէտանը վարիտաթընը էլտէ իտէպիլմէքտէն իպարէթ
իտի

Դարիյնի քերամըն միւսաատէլէրի իլէ, քէնտի ուսու-
լու ըսթըլլահըմըղ իւզրէ թանզիմ վէ իֆատէ իթտիլիպիլ
մըսթրր Ուիլիոմոն, վադաայի միւթէատտիտէյի հալի,
մուլթաաար, վէ արզուհալ շէքլինտէ հէքեայէ իտիլիլ
օլան խաթըրէնամէսինին պէօյիւք գըսմը, պուրատա խի-
թամ պուլույօր իտի:

Մըսթըր Ուիլեմս, Թօպինին Ֆըրանսըղ լիսանընա

Թերճիմէ խոռուպ պէյազէ չէքմիշ օլտուղու մուհարրէրա-
թը, տըղգաթը թամմէ իլէ կէօղտէն կէչիրտի :

Մուհարրէրաթը մէզքիւրէտէ, թէհատիւս իտէն ահ-
վալը միւթէատտիտէ, վէ կէօնակէօն վագաալէր, եէկեան
եէկեան, վէ սօն տէրէճէ պիր սուրէթը վազիհատէ օլտ-
րագ գայտու պէյան իտիւմիշ իտիքի, շու հալտէ՝ մըս-
թըր Ուիլըմանըն, Մայլըրրէ խանէտանը հէքեայէսինին
պու գըպմընա ալիտ օլան հէր պիր թէֆէրլուաթէ՝ մալիւ-
մաթը թամմէսի պուլունույօր իտի :

5

ՊՍՏԷԼ ԻԶՏԻՎՍՃ (յետ ամուսնութեան)

Սէնայիյի թալթիֆու թէրղիպ իտէր պիր ապըրտա
եաշայօրուզ, տիվարլարըմըզը սէթը իտէն իլաննամէլէր,
պիրէր հագըզի վէ միւսէննա նադչիյաթ առտ օլունապի-
լիւ. միւնագասա ըզգապէթի իլէ մազլուպ օլան էրպապը
սէնայի, տուն ֆիյաթլար իլան իթմէքլէ քէնտի ֆըրչալա-
րընըն քէսպ իթտիյի մուվաֆազըյէթի իրայէ իտիյօրլար...

Սէնաաթ խուսուսընտան պահա իթտիյիմիզլին սէպէ-
պի շու իտիքի, հէքեայէմիզլին ըվիլի (ընթացք), պիզի
լէօն Ֆիւչէսնէլին խանէսինէ սէվգ իթտիյինաէ, Սէնթ Օ-
նօրէ վարըչընտա, եանի եօլումուլըն իւզէրինտէ, Բարիս
էրպապը սէնաիյինին իսթիտատու մէհարէթլէրինէ նու-
մունէ առտ օլունան պիր իտնէյէ թէսատիւֆ իթտիքի.
պու խանէնին սահիպի, հավլինին տիվարլարընտա՝ շայանը
թէհայիւր պիր պաղչէ նագչ իթտիւրիլի իտի. մէսէլա՝ պիր
եանտան զայէթ եիւքսէք խուրմա աղաճլարը եաբրագ-

լարը արասընտան, Աֆրիգա ըզլըմընա մախսուս բարադ գանատը զուշարըն ուշուշմալարը, պիր եսնտան թոհաֆ սիյմալը մայմունլարըն, Հինտիսթան ճէվիյի աղաճլարըն տալլարընտան ասըլմալարը, միւթէաստիտ բաբաղանլալըն, րէնկեարէնկ թավուսլարըն, իրի եաբրագլը կիւլէրին, վէ նէվալէնէվ չիշէքլէրին սիւվէրը իսթատանէսի, սէնայիյի նէֆիսէնին տէրէճէյի իքմալինի իրայէ իթմէքէ, հայրէթպախշայի էնգարը էհլի մէզագ օլույօր իտի:

Իգթիզայի հալ, մէզքիւր խանէնին թէզնինաթը ֆէվգէլատէսինի նագշու պէյանտէն սօնրա, Լէօն Տիւշէս նէլէ նագլը քէլամ իտէլիմ:

Հէքեայէմիզին պիրինճի ճիլտինտէ զիքը իթտիյիսիլ, Լէօն Տիւշէսնէլին, մատմազէլ Շարլթ աը Մայլըրէ իլէ, պիր սուրէթը զարիպանէտէ ալէթթաճիլ իզտիվաճ իթմիշ օլտուզու, օգույանլարըմըզըն խաթլընտա օլմալը աըր:

Մէրգոււմ, հէման պիր գաշ կիւն զարֆընտա էվլէնտիքտէն սօնրա, սաքին օլտուզու խանէյի թէրը իթմէքէ, Սէն նէհրին էօթէսինտէ, եանի (Շանզէլիզէ) նուզհէթկեահը (զբօսաւալը) արգասընտա վագը, (Մօնթօնեը) թէսմիյէ գըլընան սաքին վէ թէնհա պիր սօգաւա նագլը մէքեան իթմիշ իտի:

Տիւշէսնէլին իգամէթ իթտիյի խանէ, կիւզէլ վէ միւֆէրրիհ օլուպ, արգա ճիհէթինտէն՝ թա (Գօլիզէյէ) գատար միւմթէտ օլան վասի վէ միւթէաստիտ պաղչէլէրին իւզէրինէ նագըր իտի:

Մէրգոււմըն իսթիճար իթտիյի տայիւրէ, խանէնին իքինճի գաթընտա, վէ միւսրիֆիլիք տէնիլէճէք մէրթէպէտէ շաալը, վէ կիրանպէհա (ծանրագին) պիր մէֆրուշաթ իլմիւզէյէն օլմազըլա, պու հալ, մէզքիւր տարաթու տէպտէպէնին ատէմի տէվամընը իյմա իտիյօր իտի:

Փագաթ պու ալթուն եպլորզլը էշեանըն, վէ կիրան

պէհա գաւորֆէլի տէօշմէլէրէն արգաւորնտա, (պիր սըգ-
լէթի տայիմէ մէվնուտ իտի:

Տիւշէսնէլ, էլան պիր չիֆթ կիւղէլ պարկիր գօշտըու
արապսընը սագլայտպիլիլ, փագաթ էվլէլքինտէն ղի-
լատէ պօրճըու տիւշմիւշ իտի:

Պու ալէմնէ ինսան, էնտէր (.քիչ) օլտրագ կիրտապ-
լարա վէ տէրին գուլուլարա տիւշմէք թէհլիքէսինէ տիւ-
շար օլուր, լաքին չօգ տէֆա տտի չուգուրլարա թէսան-
տիֆ իտէպլիլիր, Տիւշէսնէլ տաթի՝ պու կիպի պիր չու-
գուրլն թա քէնարընտա պուլունուլօր ըտը քի, ինսան պիր
քէրիէ տիւշալիլինտէ, չամուր իլէ միւլէմմա, մահնուպ,
վէ լիյագաթու հայսիլէթինի լէքէտար իթմէքսիլին իչին-
տէն չըգամալ:

Վագաա Տիւշէսնէլ, տիրայէթլի, վէ սէպաթ սահիպի
պիր առէմ իտի իտէտէ, հըսսիլթը մանէվիլէտէն (ըա-
րոյական ղգաջում) պի պէհրէ իտի, պու հալ իտէ՝ օ տէվ-
րին պիր պէտպահտըղը ատտ օլունսա ճայիլ տիր:

Հիչ չիւպհէնիլ օլմասըն քի, եօլունուղըն իւղէրինտէ՝
Տիւշէսնէլ կիպի բէք չօգ առէմլէրէ թէսատիւֆ իտէր.
անլէրի սէլամլար, վէ էլլէրինի թուլթուպ սուրէթը տօս-
թանէտէ սըգալսընըզ, վէ էկէր մէրգուման իլէ վուգու-
պուլան պու էթվարը լաիւպալանէնիլի կէօրէնլէր օլուր-
ա, քէնտինիլի պահտընտար ատտ իտուպ իֆթիխար իւ-
տէրսինիլ, ղիրա էչխասը մէգքիւրէ, պիր չօգ էմէլ վէ
հիսալլարըլա (նամուսը) . . . առէմլէր ատտ օլունուլար:

Պու մագուլէ առէմլէր, ախլագը համիտէլէրինի ղայպ
թիմիլ օլտուլլարընտան, չիրքեսալը տինայէթ իլէ (վա-
տուլթեան ցիլոլ) ալուտէ օլան ճանլարընը, լաթիֆ վէ
զարիֆ բուպալէր իլէ սէթր իտուպ, մահգու պու թարիքէ
քէնտիլէրինի նէզաքէթլի, վէ բըգգաթը գալպիլէ իլէ մէ-
էլուֆ կէօսթէրմէյէ ճահտ իտէրլէր:

Նուրասը միւսթաղնիլի իշթիպահ տըր քի (տարակոյ-

սէ հեռի), եկէր Յիւշէսնէլ հիւսնի ասլագէ մալիք, վէ
րահը հագըգաթէ (ճշմարտութեան սողոտայ) սալիք օլ
մուշ օլայըտը, արգու իթմէքտէ օլտուղու մէվգըյա բէք
դօլայ վասըլ օլաճագտը:

Փագաթ՝ պիր թագըմ՝ միւթէալիմէրին (իմաստակ)
հէզէեանընը թէլագգը իաէնէր. պու ալէմոէ էն գլսա
վէ էմիլյէթլի եօլ, հագըգաթ եօլու օլտուղունը թէսլիմ
իթմէյէճէքլէրի թէէսիւֆէ շայան տըր . . .

Յիւշէսնէլ, էլան պիլտիյիմիզ օ էհէմիլյէթսիզ մէմու
րիլյէթ իլէ մէշղուլ պուլունույօր իտի, եանի ասի պիր սէ
ֆարէթ քեաթիպի դալմըշ իտի. մէրգում, միւտէթը մէ
տիտէտէն պէրու թէրֆիլի մէմուրիլյէթ վէ թէգատտիւմ
իթմէք էմէլի իլէ սուղան օլմուշ, ֆագաթ պիր միւմֆիւն
մուվաֆֆագ օլամամըշ իտի. եա ֆըրսաթ տիւշմէյօր
եախօտ տիւշտիւլիւնտէ, իսթիֆատէ իտէմէյիպ, քէնտին
տէն զիյատէ տիրայէթլի պիր ասէմ միւսթէֆիտ (օգոստ
քաղեւ) օլույօր իտի:

Յիւշէսնէլ, նայիլի մագսատ օլամայաճաղը խուսու
սընտա դօրգմայա պաշլամըշտը. մէրգում. էլտէ իթմի
օլտուղու վասէթալարը ինճէտէն ինճէյէ թէտգըգ իտուպ
քէմանը ագլընըն եայլարընը կիրէյօր իտի:

Մէրգումըն ագլը քէմանընըն իւշ եայը օլուպ, պուն
լարտան պիրի մատամ Լէա վէրէն, իքինճիսի Յիւշէս, վէ
իւշինճիսի տախի, զէվճէսի Շարլօթ իթտի:

Մատամ Լէա վէրէն, պիր տիկէրին մէնֆատթը իլին
քէնտի հայսիլյէթինի սէքթէտար իթմէյի թէճվիլ իտէն
գատընլարտան տէյիլ իտի:

Յիւշէս, էլինտէն կէլէնի եաքմըշ պիթիւմիշ իտի:

Շարլօթա կէլինճէ, անըն թէվասուլթընտան իսթի
ֆատէ իտէպիլմէք իշիւն, մէզպուրէյէ պիւսպիւլիւն եէնի
պիր թալիմաթ վէ թէրպիլէ վիրմէք լաղըմ իտի . . .

Շարլօթ, էօյլէն իւսթիւ օտա պէսլէմէսինէ եօլ վէր-
միլ, վէ պիզզաթ քէնտի էլի իլէ քեաքիւլլէրինի պէզէտիյ
(զարդարել) կէլիշի կիւղէլ, ֆազաթ շայէթ լաթիֆ պիր
հալէ գօյմուշ իտի :

Շարլօթ, հիւսնու մէլահաթտէ եէքթա պիր գատըն
խի. մուսուխէյհանըն սիյմասը, սըհհէթ վէ պիր տիրա-
յէթը քիւսթախանէ իլէ միւսթէլիթ օլտուղու հալտէ,
պիրազտա գըզ գարնաաշը Սէնթին հալալէթը սիյմասընը
անտըրըյօր իտի :

Պու իսթիլաթ, էվլէլլէրի՝ պիր աղ էթվարը պի սիւ-
փինանէ, օյանըգըզ, հէր շէյի պիլմէքիյէ մէրազ, վէ
մահզուղիյէթ իյմա իտիյօր իտի, ֆազաթ պուսլարըն իւ-
ղէրինտէն էլէմնագ պիր բուզիկեար կէլիլլէրմէքլէ, պու
լաթիֆ վէ մահզուղ սիյմանըն իւղէրինտէ պազը էնտիշէ
վէ մահզունիյէթ պուլուլթարը պըրագմըշտը :

Շարլօթ, հէնուզ եիրմի եաշընտա եօլուտը, վիգօնթ
լէօն Տիւշէսնէլ իլէ իզտիլաճընտան պէրի անճագ պիր
սէնէ կէշմիշ իտի :

Շարլօթը՝ պունտան ագտէմ, եանի հէքեայէմիզին
պիլինճի ճիլաինաէ տախի կէօրտիւք. մէզպուրէնին, Սէն-
թէրմէն վարըշը գալտըրըմլարը իւղէրինտէն, սիւրաթլէ
կէլիպ տէօնմէքտէ օլան կիւղէլ արապալարը, միւլահա-
զալը վէ մէրագըլը պագըշլարըլա թէտգըզ իթտիյինի պի-
լիթիզ, շանու շէրէֆ հէվէսի ֆէվգէլատէսի իլէ մուղթա-
րըպ օլմագ, վէ աքանսըզ զիյպու զիյնէթ խէյալաթընա
տալմագ, հէնուզ նիւշվէ նիւմա պուլմուշ տուլթէրանը
նէվրէսիտէկեանըն (գեռուհաս ուղջկունք) թապիյաթլարը
իգթիզադընտան օլուպ, վէ Շարլօթ տախի պու սիւքտէն
պուլունմալըլա, շանու շէրէֆէ մէյլանը թապիսի օլտու-
ղու իլին, մէզպուրէյի մուհաքէմէ վէ մահքիւմ իթմէք
խասաֆ տէյիլ տիր. վազաա Շարլօթ, պիր աղ միւպալա-
զալը սուրէթտէ օլարագ ալայիշի տիւննէվիյէյէ, զիյպու

զեյնէթէ, վէ տալաթու տէպտէպէյէ, մոգալէմէթի միւմքիւնսիդ պիր մուհապէթ՝ վէ շէսիտ պիր արուղու հըսս խոխյօր ըսը. մէզպուրէնին կէօղլէրի, մըզնատրս կի պի՝ հէր բարլագ շուլէյի քէնտինէ ճէզպ իթտիյի կիպի, ագլա ֆիքրի տփսի շաշապը էնծիւմէնլէր, լէթաֆէթի ճէմիյէթլէր. բարլագ վէ միւթանթան շէնլիքլէր թատպէ վուրըյըլա մէշղուլ իտի. . . պունլար, աաէթա պիր սիւ հիւ ալամէթի կիպի, մէզպուրէնին՝ հէնուզ շալլամաղա պաշլայան դալպինի թէսիսի խոխյօր իտի. Շարլօթ, պու հալին սէպէպինի պիլմէյօր իտի իսէտէ, ֆադաթ քէշֆի տէպլիյօր իտի. զանն իտէրսին քի՝ թապիյի վէ զարիպ պիր թէէսիս, իսանէտանընըն մահվ օլմուշ օլան շանու շէրէֆի խաթըրէսինի քէնտիսինէ իսթար խոխյօր իտի :

Շարլօթ, էմը իզտիվաճ մատտէսինի, պիր հատիտէյի պահտընարի (բաղդաւոր տրկած) մէզամընտա թէլագ դը իտուպ, թէէհիւլին արգասընտա, մահզուղիյէթ, ղէն կիլիք, վէ սէրպէսիյէթ թախմին իթմէքտէ, հանի՝ ապիմի սիւքիւնէթի եէրինէ՝ մահզուղիյէթ, սըզլէթպալիշ մահ բուսիյէթինէ պէտէլ՝ սէրպէսիյէթ, վէ թա հէնկեամը սէ պալէթինտէն պէրու, կէրէք քէնտի, վէ կէրէք սէզտիլէ շիտպըն կիրիֆթար օլտուգլարը զարուրէթու սէֆալէթ եէրինէ, սէրվէթու տատտէթ խէյալ խոխյօր իտի. . .

Քիրա Շարլօթ, ֆամիլեասընը վէ ալէխուսուս Սէնթ իլէ կասթօնը՝ էզճամու տիլ սէվաիյի կիպի, իհթիյար Յիւ շէս հազգընտա տախի իհթիրամաթը ֆայըգաը պէրքէ մալ իտի. դառըն նինէյէրի՝ մատամ Յիւշէս հազգընտա օլան պու ըաղպէթու իհթիրամ, զանն իտէրսին քի, Մայ լըրիէլէրին տամաղընուա ճէվէլան իտէն դանըն իլինտէ մէվճուա պուլիւնույօր իտի :

Շարլօթըն, նէ կէօնա զարիպ պիր շարթ իլէ էվլէն տիրիլտիյի՝ դարիյնի քիրամէ մախլամ իսէտէ, ֆադաթ շուրաը պիլինմէք լազըմ տըր քի, Շարլօթ, ֆամիլեասընտան

այլըմայր տալա ֆիւրինտէն կէշիւմէմիշ օրուպ, հաթաա Յիւշէսնէլին գօյառուլու շարթը աախիւ պիւմէշօր իտիւ մէզ պուրէ, հէր նէտէ օլսա, պէօյլէ պիւր շարթը գաթան գապուլ իթմէյէճէյինէ՝ հէր հալաէ թէսլիմ իտիւմէլի տիր:

Շարլօթ, ֆամիլեաաը հազգընտա հըսս իտէկէլտիլի բըզգաթու մուհապէթին պիւր զէրրէսինի պիւլէ՝ թէրք իթմէյի խաթըրնտան կէշիւմէքսիպին, վէ եալընըլ էսմիւնիւնի բիւլիլինի թէպաթիլ իթմէք էմէլի իլէ միհրապըն էսնիւնէ կիթմիլ իտի. ֆիւհազըգա մէզպուրէ, պիւր ճէվէսը հէվա բէրէթանէ իլէ մէլլուֆ իտի իսէտէ, ֆազաթ պու ճիւմէ, պիւրատէրի վէ գըլ գալընտաշը հազգընտա օլան մուհապէթի, տիւնեանըն հէր նէվի սաաաթթու մահըրըլիյէթիւմէն միւրաճճահ աաաա իտէճէյի տէրքեաթ իտի:

Կէլին կիտէճէյի խանէ իլէ, ֆամիլեաաընըն իգամէթկեահը արաաընտա անճագ պիւր սօգագ պուլոււնուպ, աա տէթա գօնշու օլմալարը ճիհէթլէ, սէվկիլիլէրինտէն մուհարէգաթ իթմիլ զանն իթմէյօր իտի:

Հէյահթ պիւյարէ գըզճըազ . . . իղտիվաճընըն իրթէ կիւնի, սօն տէրէճէ խահիլ իլէ արղուլէտիլի մէզքիւր աալա կէլմիշ, վէ քէնտիլինի ալըպ զայէթ ուղագ պիւր մահալէ թէօթիւրմիւշ իտի. Շարլօթ, գէվճէնին էմիլի խաթընտա օլարադ, պիւրատէրինին իգամէթկեահը հազգընտա խաֆիյէն քէսպը մալիւմաթ իթմէք իսթէտիլինտէ, «մահալի մէզքիւրըն խալի օլտուղու, վէ քիւրայա վէշ բիլէճէյի» ճէվապընը ալտը, վէ իշթէ Լէօն Յիւշէսնէլին պու թէտպիլի, վէ եախօտ հիլէսի, բէք գօլայ պաշա չըգմըլ օլմաղըլա, ճիտան սօնրա արթըպ պիւյարէ Շարլօթ պիւսպիլիւն թէքու թէհիհա գալտը:

Բէվիլի հալէ նազարէն տիպլումիթը մէրգուլմի, պու մաաաթէ բէք գիյաաա էհէմմիլիթ վիւթիլի անաշըլըլօր իտի. վադաա Յիւշէսնէլ, քէնտիլինի՝ գարըսընըն աշգընա տիլաաա, մուհապէթի, վէ միւթէպէսպիւն (քճնուղ) պիւր

զէվն կիպի կէօսթէրմիշ իտի իտէտէ, Փագաթ մէզպուրէնին կէօղ եաշլարընա ասլա րահմ իթմէմիշ իտի:

Տիպլումաթը մէրգում, զէվնէսինէ աթի իւղ զիքը ճէվապը վիրմէքէ իքթիֆա իթմիշ իտի:

— Սէվկիլի էվլասըմ, սիղի նէ մէրթէպէ պիր մուհապէթ իլէ սէվմէքտէ օլտուղումու պիլիրսինիլ . . . պիրատէրինիլ իլէ պէն, պիլ միւշալէրէ պու իշի սըրասընա գօյուպ պիթիրմիշիլ . . . մումաիլէ յհ, սիպին անլամագ իսթէմէտիլինիլ մատտէյի բէք գօլայ թէլագգը իթմի, վէ սիղի թէէմին իտէրիմ քի, Փամիլեաճա լազըմ կէլէն պու ֆէտաքեարլըղընըղըն . . . դարարը դաթիսինի բէք բըգ վէրտի . . .

Շարլօթ, էվվէլ էմիրտէ պու տէսիսէքեարանէ սէօղլէրէ ասլա էմնիյէթ իթմէտի, Փագաթ Տիւշէսնէլ զայէթ գուրնազ պիր առէմ օլմաղըլա, թէքրար պու մատտէտէն պահս իտուպ իտտաա իթտի. այագլարընը եէլէ վուրտու, թէհտիտ կէօսթէրտի, վէլհասըլ նէ եաբըպ էարմայըպ, զէվնէսինին գալպինէ պիր շիւպհէ պըրագ մայա մուվաֆիֆագ օլապիլտի:

Շարլօթ սիւքիլթ իթտի, մէզպուրէնին տալիս, պիր չօգ գատընլար կիպի բէյղուլէյի գալպինտէ (սրտին անկիւնը), վէ էֆքեարը հէվարէրէսթանէսի ալթընտա, զալէպէսի միւմքիւնսիլ պիր հըսսը թէքէպպիւր (հապարտութիւն) վար իտի:

Մէզպուրէ, պիրատէրինի թահգիր իտէն օ շիւպհէյի ճէրիհէտար գալպինին պիր քիւշէսինէ աթը վէրտի:

Փագաթ, հէնկեամը սէպալէթինտէն թա օ անէ տէյին՝ կէրէք պիրատէրի Կաթօն, վէ կէրէք հէմիլէթի Սէնթ հագգընտա հըսս իթտիյի մուհապէթը մուգատտէսէյի, հէր ան վէ հէր տագըգա եատ իթմէքտէ օլտուղու խաթըրէսի տէրունինէ վաղ իթմէքլէ, քիւշէյի գալպինտէ բիւնհան (ծածկել) իթտի. պու մուհապէթ՝ պիտթէտրիճ

օգտաւոր քէսպը շիտաէթ իտիյօր իտի քի, անըն ֆաշու
զահիր օլունմամասը իչիւն, լալու էպքէմ (համր) օլմազա
մէզպուր օլտու:

Լէօն Տիւշէսնէլ, իսթէտիյի վագըթ քէնտիսինի շիրին
վէ սէվիմլի կէօսթէրմէք խասսէսինէ մալիք պիք ատէմ
իտի. մէրգուլմըն հարիգ իւլատէ (արտաքոյ կարգի) ագլը,
վէ թէտպիղսիզլիք տէրէճէսինէ դատար վասըլ օլան էֆ-
քեարը քիւնթախանէսի, զէվճէսինի թէսիւր իթմիշ իտի.
Շարլօթ, մէրգուլմըն՝ ֆէվզէլատէ խահիշ իլէ տէյիլ իսէտէ,
ֆագաթ ճիտտի վէ սիւրէքլի պիք մուհապէթ իլէ սէվիյօր
իտի.

Պու թէվէճճիւհաթ, միւտէթը էօմիւնտէ մէզպու-
րէյէ պիք իսթինատկեահ օլտու:

Զիրա մէզպուրէնին օ լաթիֆ ըրւյալարը, օ խաթըր-
նիւլազ խայալաթը՝ քեամիլէն մահվ օլուպ պիթմիշ իտի:

Պիշարէ դըզճըազ, թասաւվուր իթտիյի շանու շէրէ-
ֆէն՝ պիւսպիւթիւն քէնտիսինէն եիւզ չէվիւրտիյինի կէօ-
րիւպ, պու ալէմտէ պէնիյի պէշէրին արզուլարը իքմալի-
նին միւմըլինսիզ օլտուղունը էյիտէն էյի անլատը:

Շարլօթ, իւմիւտ իթտիյի շանու շէրէֆտէն մահրում
օլտուգտան մատէ, միւէպպէտէն թէքու թէնհա գալմազ
ճէզաընա միւսթահագ օլմուշ իտի . . .

Պու վահտէթ՝ պու սըգլէթպախշ եալընըզլըզ, ճէ-
սիմ պիք դալապալըզըն ղուլղուլէսի, վէ տիւնեանըն հէր
նէլի զէվգու սէֆասը գուրպինտէ վուգու պուլույօր իտի,
զիրա Շարլօթ, չօգ տէֆա քէնտի բէնշէրէսինտէն, միւ-
թէտտիտ վէ միւֆէրրիհ պաղչէլէրին էօթէսինտէ (Մա-
րինեի) Պուվարընտա, մահղուղ վէ նէշէմէնտ պիք գալա-
պալըզըն, աթլար վէ արապալար իլէ մուրուրու ուպու-
րընը (անցուղարձ) թէմաշա իտիյօր իտի:

Շանգ էլիզէնին պիք քիւշէսինտէ վագը, մատամ տը
Բօնըվօնըն սալօնլարը պիրինտէ, Լէօն Տիւշէսնէլ իլէ տօգ-

Թոր ժողերէնին պէյնինտէ ճերիեան իտէն պիր միւքեալէմէյի էտիպանէտէ հազըր պուլունտուղումուզ, գարիյնի քիրամըն խաթըրլարընտա օլմալը տըր. իշպու միւքեալէմէ, Շարլօթըն՝ եալընըզ գալմագ Էմահքիւմիյէթի սէպէ պինի պիզէ պիլտիրմիշ իտի:

Շէօյլէ քի՝ միւքեալէմէյի մէզքիւրէտէ, Տիւչէսնէլ պիր Թէաթրօ տըրամը նագշ իտուպ, մէզքիւր լուպիյաթըն մուհիւմ պիր րօլընը քէնտինին տէրիւհտէ իտէճէյինի, րումուզաթ իլէ անլաթըյօր իտի:

Պու տըրամ, (Վալթէր Բագօթ) նամ միւլէիֆին գօմէտիսինէ պէնզէյօրըտը քի, մէզքիւր գօմէտինին իշինտէ պիր միւլթէֆրշէ (հարճ) իլէ, մէշրու պիր զէվճէ պէյնինտէ պիր շախս պուլունտույօր իտի:

Վէ իշթէ պու շախս՝ մէնաֆիյի խաթըր իշին, քէնտի մէշրու զէվճէսինի սաթմաղա մէճպուր օլմուշ իտի...

Շարլօթ, էմրի իզտիվաճըն իշինտէ մէմուլ իթտիլի հալի պուլամամըշ օլտուղու կիպի, Տիւչէսնէլ տախի՝ պու մէսէլէտէ տիկէր սուրէթտէ ալտանմըշ իտի:

Տիւչէսնէլ, Շարլօթըն լաթիֆ չէհրէսինի, էթվարը սէրպէսթանէսինի, վէ միւտագգըզանէ պագըլարընը կէօրիւպ, պու հալլէրի՝ տիլխահը իւզրէ, եանի քէնտի իշինէ եարայաճագ սուրէթտէ իյզահ իթմիշ իտի...

Զինհա՛ր (սագընհա) միւպալաղա իտիյօրուզ զանն օլունմասըն, պիղիւմ տիպլօմաթ, գօնշուսը պուլունան Շարլօթը, քէմալի տըգգաթ իլէ պիր հէքեայէնիւվիս (վիպասան), վէ եախօտ պիր շաիր կիպի թէտգըգու թէֆթիլ իթմէյէ հայըճա չալըշմըշ իտի:

Փագաթ Տիւչէսնէլ, մէզպուրէյի՝ պիր հէքեայէ եագմագ, եախօտ պիր չիիր գալէմէ ալմագ նիյէթի իլէ թէֆթիլ իթմէմիշ իտի:

Մէրգում, Շարլօթը՝ ճիտտի պիր նիյէթէ մէպնի, վէ մէնֆաաթ նօգթէսի նաղարըյըլա թէտգըգ իթմիշ իտի:

Տիւշնանէլ, եալընըզ պիր էֆքեարէ խըտմէթ իտիյօր իտի, չէյլէքի, վիւքէլա թէպտիլ օլաճագտը, վէ միւսիւ էսքրի նամ ահմագ ատէմին պիրի իսէ, պիր գաչ հաֆթատէն պէրու, րէյիսի վիւքէլա օլմագ մէմուրիյէթը մուհիմմէսինի հայիզ պուլունույօր իտի:

Վէ միւսիւ էսքրէնին իսէ միւսթէֆրիչէսի (մէթրէս) եօղուտը:

Պու ատէմ, պէտ չէհրէ, վէ խասիյէթը ճէմիլէտէն պի պէհրէ, դապա, թէրպիյէսիզ, տաթսըզ, վէ տէնի (վատ) պիր ատէմ իտի, վէ իշթէ պու խասիյէթէր իլէ բէք գօլայ իշ կէօրիւլէպիլիր իտի:

Մէրգում, քէնտի տինայէթի սայէսինտէ մէմուլին ղայրի օլարագ շանու շէրէֆին էն պալասընա վասըլ օլմուլիտի. էօյլէ պիր սուրէթը ղարիպէտէքի, քէնտի սէլէֆի պուլունան զաթ, վագթըյըլա միւսիւ էսքրէնին, քէնտի այագ գապլարընը թէմիզլէմիշ օլտուղունը ունուլթմուլ իտի:

Էն ատի վէ էն տուն մէրթէպէտէն, թա մէսնէտը սիյասիյէնին էն ալէա մէվգըսընա թէրֆի գըլընմըշ օլան պու ատէմին, ասլա մէթրէսի վէ եախօտ մաշուգէսի եօղուտը, վէ իշթէ մահիր պիր մուհասիպ (հաշուող) իսիւն, պունտան կիւզէլ վէ կէնիշ պիր աչըզ գաբու պուլունամագ իտի . . .

Տիւշնանէլ, իզտիվաճ իթմէյէ, վէ տահա աօղրուսը թահաը էմրինտէ կիւզէլ պիր գատըն պուլունմասընա լուղում կէօրտիւ:

Ֆիհադըզա, սօգաղըն տիկէր ճիհէթինտէ իգամէթ իտէն կիւզէլ գըզ (Շարլօթ), քէնտի իշինէ էլլէրիշլի, վէ հաթտա լուղումընտան զիյատէ հիւսնէտար իտի:

Տիւշնանէլ, Շարլօթըն թալրու հալինտէ, քէնտի հէսաղընա ույաճագ բէք չօգ խասիյէթէր կէօրմիւշ իտի. թաթեիպը խաթըր իտիճի պազը թաթըր սէօղլէր, զիյպու

զիյնէթ, վէ լիյաքեարանէ թալթիֆլէր, հէր չէյի սըրա-
սընա գոյաճագտը :

Տիւշէսնէլ, Շարլօթըն վասէթասըլըլա նայիլի մագ-
սատ օլաճաղընա օ գատար էմին իտի քի, լիւյասընտա պի-
լէ, քէնտինի միւսիւ էսբրէնին նիկեահը իլթիֆաթընա
մաղհար օլմուշ կէօրիւյօր ինի :

Սէրի քեարտէ (գործի գլուխ) օլան, եախօտ լէյիսի
վիւքէլա պուլունան պիր զաթըն նիկեահը իլթիֆաթը...

Եանի միւսսիւր պիր իլթիմաս . . . պունտան էօթէյէ
պէօյիւք պիր պահտընարըգ օլապիլիմի . . .

Փագաթ չի ֆայիտէ քի, Տիւշէսնէլ՝ պու խուսուստա
ֆէնա հալտէ Եանըլըլ օլտուղունը անլատը. պու սէր-
պէսթ, նէշէտար, վէ կիւզէլ գատընըն՝ հիշ պիր տէյէթ
օլմատըղընը, վէ գաթան քէնտի իչինէ եարամայաճաղընը
բէք գօլայ քէշֆ իաէպիլտի. մէրգում, թէէհհիւլ իթտիք-
տէն սօնրա, սուրէթը գահիրէտէ կէօրիւնէն պու զաաֆէ
թին, վէ պու հէվէսը հէվաբէրէսթանէնին թահտընտա,
լիյպու լիյատէն արի վէ սաֆ պիր գալպ, թէմիզ պիր
ճան, պիր իւլուվիլը ճէնապ, վէ մէյուսիյէթպախշ պիր
թէքէպպիւր պուլունտուղունը, քէմալի տէհէթ ին
կէօրտիւ :

Տէմէք քի մէրգում, թախմինու թէտգըգաթընտա
եանըլըլտը,

Փագաթ Տիւշէսնէլ, իւք տէֆասընտա մէյուս օլմա-
մըլ, վէ իւմիւտինի գաթ իթմէմիշ իտի. պու սէպէպլէ
Շարլօթըն՝ իսեանէ մէյալ կէօրիւնէն ճիհէթլէրի էթրա-
ֆընա՝ մէթէրիպլէր չէվիրտի. Շարլօթ, քէնտի սատագա-
թու մուհապէթինէ օ գատար էմին իտի քի, պու մուհա-
ճէմէնին ֆարգընա պիլէ վարամատը :

Վէ իլթէ պու հալին նէթիճէսի շու նօգթայա գարալ
վէրտի :

Շէօյլէ քի, Տիւշէսնէլ՝ Շարլօթըն զայէթ կիւզէլ, վէ

բազի տամէն պիր գատըն օլտուղունա գանաաթ կէթիրէ-
րէք, մէզպուրէյի սէվմէյէ պաշլամըշ իտի :

Ֆիհազըգա՝ պիգիմ պիչարէ տիպլումաթ, բէք զարիպ
պիր հրսսիյաթ իլէ մէէլուֆ պուլունույօր իտի :

Պունտան մատէ մէրգում, հայրէթինտէն մաղլուպ
օլու. զիրա, տիւշար օլտուղու կիրտապը սէֆալէթին գա-
արնտան ֆ աթլար, արապալար, վէ տարաթու տէպտէ-
վէ խէյալաթըլըլա բէրլէրտէ օլան պու ֆազըր վէ կէնճ
զըզըզը, տէպտէպէ վէ թէզեինաթ տարպէսի իլէ մաղ-
լուպ իտէճէյինէ միւթէէմին իբէն, պիւ աքիս մէզպուրէ,
ֆէզաֆաթ վէ սույի ախլագէ տայըր զէրրէ գատար պիր
ժիպէյէ եէր վիրմէյուպ, տայիմա իֆֆէթ վէ ֆազիլէթ
ըզար իտիյօր իտի, վէ իշթէ պու հալ՝ Տիւշէսնէյին հայ-
րէթինի մուճիպ օլույօր իտի :

Հալ պէօյլէ իբէն, մէրգում՝ թէքրար (Տօնթուանըն)
բոլըն իճրա իթմէյէ գալգըշտը, եանի միւտէթը մէտիտէ-
տէն պէրի, քէնտի ահու ֆէրեատըլըլա տիկէրլէրինի քէն-
տի մէնֆաաթը զաթիյէսի ուղրուննա չալըշտըլըյօր իտի :

Տիւշէսնէլ, մէնաֆիլի չախսիյէսի իչիւն Շարլօթ հագ-
զընտա ըզհար իթմէյէ մէճպուր օլտուղու պու աշգու
մուհապէթտէն իսթիսգալ իթմէթի իլէ պէրապէր, նիհայէթ
իլէմի զարուրի օլարագ զէվճէմինի սէվմէք խաթասընտա
պուլունտու :

Տիւշէսնէլ կիպի ատէմլէրին, քէնտիլէրինի պու կիպի
հրսսիյաթը մէրղուպէյէ թէսլիմ իթմէյէ գաթան իսթիհ-
գազլէրի օլամագ. պու հալ, մէրգուման իչիւն մէն օլուն-
մուշ պիր թէսէյեիւպ տէմէք տիր, պունլար՝ աղըր վէ
մուհլոմ վազիֆէլէրի . . . միւթէհամիլ ատէմլէր օլմալա-
լըլըլա, էմլը իղտիվաճ, պու մագուլէլէր իչիւն միւսթէս-
նա, վէ աղըր պիր մէվգը սայըլըր, վէ պու հալէ իսէ,
եալընը ֆէնա պիր զէվճ օլմաղըլա թէհամիլ օլունա-
պիր :

Այդու մահապէթին պու տէճէթիւ թաճիւրէրն քէնտիւրինին թէրփիւ թէգատտիւնէ նէրտիւպանլըգ խրտմէթինի իյֆա փտէն գատընլարը, պիւա մէրհամէթ ա. յագլարըյըլա խիւրտտախաշը իտէրլէր . . .

Փագաթ պոնլար, մահլա Պուլլարտաքի տըրամլար տա կէօրիւնէն հալլէր տիր :

Պու եօլտա պիր ատէմ, ճիտտի պիր հալին իչինտէ, եանի ալէմը զէվճիլաթտէ, իշկիւզարըզ զանն իթտիլէ քֆալը մէզմուճէսինին սիյէսինի (պատիժ) հլպէթ չէքէք :

Պէօլլէլէր, տայիմա տիկէրլէրին հիւքմու թէէսիլի թահտընտա պուլունուրլար, վէ էզհէր ճիհէթ՝ ալչագլըլէ իրթիքեապ իթմիշ օլուրլար :

Պունլար՝ պագէն, իթիլսազ իթտիքլէրի ալաթէ գարըլ իսեան իտէրլէր, վէ անը ասլա բայիմալ իթմէզլէր, ֆա. գաթ էկէր գարըլլարընտաքի, եէք տարպէ իլէ մահլու թէլէֆ իթմէթի գօլայ պիր մախլիւգ իսէ, օ վագըթ գա. թանն թէրէտտիլտտէ պուլունմազլար :

Պու հալէ, գուվվէթու իգթիտարըն ֆրգտանընտան նէշաթ իտէր տէնիլէմէզ, զիրա պու էֆէնտիլէրին իլինտէ էօլլէ մէրտանէ զաթլար վար քի . . . քիպուլու զուրուլա. ըրնտան նաշիս քէնտիլէրինէ ազըճըգ էյրի պագան պիր քիւթթալըն գաֆասընը, թապանճայըլա տէրհալ բաթլա. տըրլար, ֆագաթ հէր նէ տաիի օլսա, մէնաֆիլի չախի. յէսինի պիր գատընըն վասէթասըյըլա էլտէ իթմէք իսթէ. յէն աաէմ, միւճէրթէտ օլ գատընըն զէնճիրպէնտ պիր է. սէրի օլուր :

Տիւքէս, զայէթ գըսգանճ օլմազըլա, Տիւշէսնէլ՝ մէգ պուրէնին շիւպհէլէրինէ եէր վիրմէմէք իչիւն, քէմալի ին. թիրազ իլէ տավրանըյօր իտի :

Իշլէր պու մէրքէզտէ իքէն, մատամ Լէա-վէրէն. Շարլթըն եէրինէ միւսիւ էսրքէնին մէթրէսի օլուպ, մէգ պուրէնին այաղընը ալմըշ օլտու. Լէա-վէրէն, չիրքինլէք :

տէ միւսիւ Էսթրէտէն աշաղը գալմազ իտի :

Տիւշէսնէլ, պիլ ութալըգլա քէնտիսինի գուրթալա մազ սէվտասընտա տիւշմիւշ իտի . տիպլըմաթը մէրգոմմ , պունճա ճահտու իգտամընա ըաղմէն , ըէյթսի վիւքէլա միւսիւ Էսթրէնին մէթընսի գէվճի օլմաղա մուվաֆիազ օլմատը իսէտէ , պարի հիշ օլմաղսա անըն խըտմէթինտէ միւթախտէմ պոչոննան տարլըատէկեան սիւքինէ տաթիլ օլմազ իսթէյօր իտի :

Փագաթ մատամ Լէա վէրէն գըսգանճ իտի :

Տիւշէս իլէ մատամ Լէա վէրէն , եէքտիկէրի վաղը նասաղէրինէ քէմալի սիւքիւնէթլէ թահամմիւլ իտիյօրըար իտի . Տիւշէս , մատամ Լէա վէրէնին հալինի իսթիհզա իթտիլի կիպի , մէզպուլէ տախի . Տիւշէսին սիննու սալինի պիլմէքլէ քէյֆլէնիյօր իտի :

Տիւշէսնէլ , պու իքի գատընլարըն սլէյնինտէ աղ չօգ մէմնուն պիր հալտէ իտի :

Մումալէյհիւմատէն հէր պիրի , քէնտի ըադիպինին էհէմմիլէթինի թագտիր իթմէքլէ , հէր իքիսի , Տիւշէսնէլին մուվաճէհէսինտէ , ատէթա աշըգանէ պիրգօմէտի ըօլունը իճրա իթմէք վաղիլէթինսիէ պուլունույօրլար իտի :

Ճիտտի պիր մուհապէթ հըսս իտէն աշըգ , պիր համին հայիզ պուլունտուղու միւշկիւլ վաղիֆէսինի գապուլ իթմէյէ մէճպուր օլտուղունը պիլիլիզ , թօհաֆ եէրի շուտըր քի , օնտան տօգուզը՝ քէնտի քէնտիսինի , ճիտտի պիր աշըու մուհապէթ հըսսիյաթըյըլա մէէլուֆ զանն իտէրէք , համիլէք վաղիֆէսի իլէ մուղթարըպ օլան ըադիպինին հալինէ կիւլմէքտէ տիր :

Հայլազ Տիւշէսնէլ , պյնի պու թարիգէ սալիք օլալազ , Լէա վէրէն իլէ Տիւշէսի վէ Տիւշէս իլէ պէրապէր տախի Լէա վէրէնի իսթիհզա իտիյօր իտի . մէրգումէ իքի գատընլար , մահզա պու սուրէթլէ ասայիլի հալտէ պուլունույօրլար իտի , ֆագաթ հէր իքիսի տախի շայէթ

կէնճ վէ կիւզէլ օլաճաղը մէկհուղ պուլունմասը չիւպէսի
իլէ, Շարլօթըն, եանի Տիւչէսնէլին մէշլու զէվճէսի ալէյ-
հինտէ կէզէրէք, եէքտիկէրինէ րէգապէթ իտէրճէսինէ,
մէզպուրէ հագգընտա ըզհարը խուսումէթ իտիյօրլար իտի-
-

Տիմէք օլուր քի, մատամ Լէա Վէրէն իլէ մատամ
Տիւչէսի թէսքին իթմէք իչիւն, Շարլօթը տայիմա եալընը
տագլամագ, վէ քիմսէյէ կէօսթէրմէմէք լազըմ իտի. լու
հալտէ պիչարէ Տիւչէսնէլ, ասլա րահաթ եիւզի կէօրէ
մէյօր իտի:

Ճայի թաաճիւպ շուրասը իտի քի, Տիւչէսնէլ, պու

գատար քիպփէթու զահմէթի իթթիյար իթմիշ օլտուղու

հալտէ տախի, էլան ատի պիր սէֆարէթ քիթապէթ մէ-

մուրիյէթինտէ գալմըշ իտի

նասըլքի տէտիք, Շարլօթըն միւտէթը էօմրի էքսէ-

սէրիէն եալընըզըզլա կէչէր, վէ զէվճի իլէ ասլա տըշարը

չըգմազ իտի, էկէր մէզպուրէ՝ ազըճըգ տիւնեա հալլէրի-

նէ աչինա օլմուշ օլայրտը, միւճէրրէտ Տիւչէսնէլին՝ քէն-

տինտէն պաշգա պիր զէվճէսի, վէ տիկէր պիր խանէսի օ-

լաճաղընա զքանաթ կէթիրէճէքտի:

Շարլօթ, պու հալլէրէ վագըֆ օլմատըղընտան, քէն-

տի սաատէթը հալլինի մուճիպ օլաճագ պին տիւրլի զան-

նիյաթէ զահիպ օլուր, վէ շայէտ ճիտտի պիր միւլահա-

զաթ իլէ պիհուղուր օլա տախի, զէվճի Տիւչէսնէլին պիր

սէօզի մէզպուրէնին իթմինանը գալպինէ քիֆայէթ իտէ-

պիլիյօր իտի:

Պունլար, տայիմա հէնուզ թէաչիւգէ պաշլամըշ ա-

ղըգլար կիպի կէօրի շիւշէր, վէ Տիւչէսնէլ զէվճէսինէ չէ-

տիտ պիր մուհապէթ կէօսթէրտիլի տէմէրտէ, սաատէ-

թը հալլինի իհաթա իտէն պազը քէտէրամիլ հատիէլէր-

տէն պահա իտիյօր իտի:

Էզճիւմէլ, տիպլոմաթըն ըզհար իթտիլի պու հիւսնի

Թէվէճճիւհ, ագտը իղտիվաճընտանկ միւսթէֆիտ օլմագ, եպնի զէվճ սինի, քէնտի մէնաֆիլի շախսիյէսինէ ֆէտա կթմէք էֆքեարինէ մանի օլմայօր իտի:

Տիւշէսնէլին, զէվճէօի Շարօթ հադգընտա օլան նի- յէթը խէֆիյէսինի իլզահ իտէպիլմէք իչիւն, շու թէմսիլ բէք մինասիպ տիւշէր, մէսէլա՝ ախգուիթա պալէսինտէ քէսպը սերվէթ իթմիշ օլան թիւճճարըն պիլի, քէնտիսի- նի Տիւշ, եախօա Բըրէնս կէօթէրմէք էմէլի իլէ օլանճա մամէլէքինի սարֆ իտուպտա մուազգամ պիլ սէյֆիյէ միւ- պալա իթմէք կիպի պիլ տիվանէլիթ իտէր. ֆադալթ թէ- վասիսինն լոճգուշմը իչիւն սէպզէվաթ թէտարիթ իթմէք լազըմ կէլաիլինտէ, պաղչէսի մէյվէլէրինին պադուսընը սաթմաղա մէճպուր օլուր:

Իլթէ Տիւշէսնէլին, զէվճէսի հադգընտա քլան մու- հապէթի, պալատէ միւայ կէօթէրտիլիմիլ թիւճճարըն մուամէլաթը գապիլինտէն իտի:

Շարօթ, զէվճինն պու էֆքեարը մէզմուսինի աս- լա տէրք իտէմէյօր իտի:

Եէվմը մէզքիւրտէ Տիւշէսնէլ կիւնի թէքվիլ քէն- տիսի իլէ կէլիլէճէլինի զէվճէսինէ վատ իթմիշ իտի պու իսէ միւսթէսնա պիլ հալ օլտուղունտան, Շարօթ, պա- լա կիտէճէք տիլ կիպի կիլինմիշ գգանմըշ մէրգուլմը պէքէթը իտի:

Չիլէքի պիլ ֆիսթան, մէզպուրէնին շազիթ միյանը- նը վէ թէնասիւպը էնտալինը զաճիլ իտիյօր իտի: Շար- օթ գալի իլ պիւննէ, գալու գամէթի մէվզուն, հէր պիլ էթվարու հարաքեաթընտա ճէսուր՝ վէ լաթիֆ պիլ գալուն օլուպ, պիլ աջ եալլաճա իտի իլէտէ քիւշիւք կէօ- թլինիյօր իտի:

Շարօթ, կազէն խահիշու ճէսալէթինի կէվչէտիճի իտի պիլ միւլահադաթէ տալալընտա, անըն սիյահ վէ աշու կիպի կէօզլէրի, հալալէթի պիլ պագըշ քէսպ իթ-

մէքէ, հիւննու մէլահաթը գաթ պէ գաթ թէգանիւտ թոէր, վէ պաղէն տախի պիր սուրէթը նակեհահանիտէ, պու խէյալի միւլահազաթտէն կէչէրէք, ճիտտի պիր հալէ կիւրէր, վէ հէման սէրպիւլէնտանէ պիր թավըըլա, կէյոյի թապիտար իլէ մուհաթ ոլան կիւզէլ պաշընը սալլար, վէ կէօզլէրի իչինտէ էօյլէ պիր լաթիֆ շուլէ բէյտա օլուրի տիքի, պու հալ տախի, հագըգաթէն մումաիլէյահ լա հիւննի անընա պաշգա պիր ըէֆնագ վէրիյօր իտի:

Վէլհասըլ Շարլօթ, հէր հալտէ սէվիլմէյէ չայան պիր շուլի ճիհան օլուպ, մալիք պուլունտուղու շու ֆէզալի ճէլիլէսի հասէպի իլէ, մատամ Յիւշէսին, վէ մատամ Լէտը Վէրէսին՝ պէ հագգէն գըսգանճ օլմալարը լաղըմ կիւր իտի:

Տիւշէսնէլ կէճիքմէտէ, վէ Շարլօթ տախի, պու սապրու թահամիւլ մէրգումըն վիրուտինէ ինթիլայ իտիյօր իտի:

Բէնչէրէ բէրտէլէրինին արասընտան ագս իտէն՝ սո պահար կիւնէչինին տօնուգ զիյասը, օտանըն տէօէմէ սինաէ սէրիլի օլան գօյու ըէնկլի արապէս հալընըն իւզէրինէ՝ ինճէ պիր մէճրա նագչ իտիյօր իտի:

Շարլօթ, բէնճէրէյէ բէք եագըն պուլունույօրըլա մէզպուրէնին նիկեհաճ, կեհա Շանգ էլիզէտէ վագը քէսիր իւլազա (բարձրաբերձ) ալաճլարըն ալթընտան քէմալ սիւրաթլէ կէչիպ տէօնէն արապալարա, վէ կեհահիտէ լա մինէնին տիկէր ճիհէթինտէքի խալընըն իւզէրինէ սարգըլ մագտա օլան, իրէքտէն մամուլ գաբու բէրտէսինէ աթիֆ օլունույօր իտի:

Շիւպհէսիզ՝ Տիւշէսնէլ, պու թարաֆտան կէլէճէ իտի:

Շարլօթ, վարա վարա գաբունըն բէրաէսինէ պագ մագտան սարֆը նազար իթտի. զիրա մէզպուրէնին ազլու ֆիքրի, Շանգ էլիզէ նուզհէթկեհաճընտա (զբօսալայր) բէէ

Թուկիւզար իտէն զէվաթը միւթէպէրէնին սիւվար օլտուգ-
լարը կիւզէլ աթլարա, վէ միւզէյեէն արապալարա հասր
օլունմուշ իտի :

Մէզպուրէնին լաթիֆ սիյմասընտա, պու զէնկին վէ
միւթէպէր ֆամիլեալարըն ահվալինէ հասէտ իյմա իտէր
մահլունանէ պիր նիմ թէպէսսիւմ կէօրիւնտի :

Շարլթ, պու վազիյէթի իչինտէ, պիր շաիրի մահի-
րին թասավվուր իտէպիլէճէյի կիւզէլլիք տէրէճէսինտէ
հէնա իտի. սըֆաթընըն եարըսը, նըսֆը պուլութ իլէ
մահասըֆ օլան մահիլթապը ալէմթապ կիպի, թօր թօր
քաթիլլէլի արասընտան կէօրիւնիյօր իտի. մէզպուրէ,
պալընը էմիւնէ տօղլու էյմիշ, վէ մէրմէրտէն տահա պէ-
լազ վէ լաթիֆ օլան էլլէրինի տախի ՝ խաչվարի օլարադ
իլէրիլ ֆիսթանըն իւզէրինէ վազ իթմիշ իտի :

Շարլթ, տէրին պիր միւլահազաթէ տալմըշ օլտու-
ղունտան, օ անտէ գաբը բէրտէսինին արգասընտան իչի-
տիլէն ղայէթ եպմաշ պիր խըշըլթըյը տույպամտը պու
սէտա, քէմալի իճիլիւրազ իլէ իտիլէն պիր միւլքեալէմէնին
ֆըսթըննա պէնկէյօր իտի :

Դարու բէրտէսի, Շարլթըն միւլահազաթընը իիւլալ
թմէյէճէք տէրէճէտէ պիր խաֆիֆիլէքլէ ըէֆ իտիլտի :

Բէրտէնին արգասընտան էքի պաշ կէօրիւնտի, պուն-
լարտան պիրի, զիքրի սէպգաթ իտէն ալօգաթ Տիւրանդէ-
նէն նէշտար սիյմասը, վէ տիկէրի տախի, Տիւշէսնէլին
եօրըն վէ սօլըուն չէհրէսի իտի :

Տիւշէսնէլ, սէրի պիր հարաքէթ, վէ մուզաֆֆէրանէ
պիր թավը իլէ, բարմաղըյըլա զէվճէսինի ըէֆիգինէ կէօս-
թէրի վէրտի :

Տիւրանտէն, թէք ճամլը կէօղլիւյիւնի կէօղիւնէ վազ
խէրէք, քէմալի տըգգաթ իլէ Շարլթը թէազըգ իթտի.
պատէհու իքի ահպապար եէքտիկէրի եիւզիւնէ պազ-
ալար, վէ գաբու բէրտէսի տախի թէքրար ուսուլ իլէ
գաթանտը :

Երանելի Քրիստոսից օլորուղու կիսի, Ժ-Պ-Ս-ԴՆ Սանկէն տա-
լի. Գնէտաթը միւթ էատիտէ իւլէ մէրգոմը թամհիլ իթ-
վիլ ինի

Անդգամ թը մէրդ ում, պոռ սայէտէ հայլըճա բարա

Ֆիլիանտեն, քէնտրինի սափտէրուն, վէ ահուպպասը-

Գրեթե ֆեյդեր ֆեյդեր ինքնազգեստ հազար կիպի

նկուհու նկատելի է, իշխան է, երանի մեղադատված,

հանձնում, արժարժույթի քննարկում և հետևյալ խնդիրներին:

տառ օձ[Թ]ր ի[Թ]մէյէ սայ իտիյօր իտի:

պրում է Էջնիտէն պոյալաթմագ վէ բէնճէրէ/էլլինէ եւ:

խորքի, պու հեղեւո՛ղ ԳԽԱՎԻԷՄԵՆ ՖԻՐԻԷ չըգտըղը հալ:

Ինչն թէզայիւտինի մուծիպ օլաճագուր :

ՊԻՆԿԱՆ ԳԵՂԵՍՈՍԻ ԲԵՆԵՔՈՒՆԻՆԻ ԶԻՏԵՂ ՕԼԱՐԱՊ ԵՐԼՂ ՕԺՈՒՂ

ԼՊՈՐԷ, քէնտինտէն (ալօգաթ տան) ալթը եմի գնատար

ԳԵՆԱԳ ԻՆԷ ԴԱՐԸՆԴ ԼԵԼԱԼԵԻԹ ԾԱՆՆԱՐԱ ՄԱՍԻՔԷ ԽՈԻ.

պօրճանքներ թէպէտ ի՞նչն ետրաթմբչ

Գառնընդմիջ իմի վերոխնի ծրագրվա, Տիրանա՛հն

Տեղագրական Կենտրոնի ԿԵԼԿ ԻԼԺՄԻՆԱԴՐ

Մատամ Տիւրանդուն, (Լիւքսէսէ) իմթիսալ իտերէք, տայիմա էվտէ օթուրուր, վէ թէնճերէյէ վազ իտիլէն էթ բարչասընա նէզարէթ իտէր, վէ պազէն տախի, միւսիւ Վիգթօր Տիւգանթէնին հէքեայէլէրինի օգուամագլա կէօղ եաչը տէօքէր իտի:

Տիւրանտէն, պունտան ֆէնա պիր զէվճէյէ տիւլէ պիլիր իտի, չիւնքի, շանու շէրէֆէ հէվէսքեար օլան գալէմ սահիպլէրի, հէր խուսուստա թէէմին օլապիլմէք ի չիւն պու մագուլէ տիլլէկ, պէյազ սաչը, ֆագաթ բօլ գա օլունունա մէրադլը, վէ չիլր եարմաղա միւգթէտիլրէ . . . օլան գատընլար իլէ ագաղ իղտիվաճ իթմէյի մի նասիպ ատա իտէրլէր. հէլէ քի, մատամ Տիւրանտէն պու խասիլէթլէրէ մալիքէ տէյիլ իտի . . .

Նասըլքի տէտիք, Տիւրանտէն զայէթ վասի, վէ տէրունինտէ պիլլի Շըմալ՝ վէ տիկէրի ճէնուպ ճիճէթինտէ ինչա իտիլմիշ իքի գուլէլի պիր քօնաղա միւթէսարրըֆ օլմագ խէյալաթըյըլա բէրվէրտէ իտի քի, եէք տիկէրինտէն ուզաք օլան մէզքիւր գուլէլէքին պիրինտէ քէնտի իդամէթ իտուպ, վէ տիկէրինտէ տախի զէվճինի իսքեան իթտիրէճէքտի:

Տիւչէպնէլ, տայիմա քէնտի էսկի ահուպպասը իւզէրինտէ բէյտա իթմիշ օլտուղու թէէսիրինի պագը սագլայապիլմիշ իտի. վագաա վագթի իլէ թէչէքքիւլ իտէն պիր չիրքէթտէն պիր մուհասէնաթ, վէ մուհիմ պիր սէմէրէ հասըլ օլմամըշ իտի. 1826 սէնէսի Գարնավալընըն սօն Սարը կիճէսի, Եապանինին Օթէլինտէ թէճէմմիւ իթտիրլէրինի կէօրտիլիւմիւզ պէշ նէֆէր էշխաս, պաղը վագալէրտէ, միւպատէլէթէն եէքտիկէրինէ մուավէնէթտէ պուլունմուչլար իտի. պունտան մատէ, իչլէրինտէ՝ քէնտիլէրինին հալլ իտէմէյէճէյի պիր մուամմա տախի վար իտի:

Պու մուամմա, հատտը զաթինտէ մէճհուլ՝ ֆագաթ

սօն տերէճէ՝ վէսիմ պիր պէլա գըլըճը իտի քի՝ Գարնա-
վալըն սօն կիճէսի մէնղարէսինտէ, պախթէտէն զուհուր
իտէն պիր ալթընճը շախս, քէմալի մէհարէթլէ վէ տէհ-
չէթամիզ սուրէթտէ, մէզքիւր գըլըճը մէրգուճանըն պա-
ղը իւզէրինտէ թուլթուպ տուրույօր իտի:

Մէրգուճան պէշ նէֆէր էշխաստէն իւշի, Եանի ժօ-
վէրէն, Տիւրանտէն, վէ Տիւշէսնէլ, Գարմէնին ըէյլնէ միւ-
թապաաթ իթմէք ֆըրսաթընը էլտէ իտէպիլմիշլէր, վէ
իթաիքլէրի խըտմէթէ պէտէլ տախի, աղ չօդ նայիլի միւ-
քեաֆաթ օլապիլմիշլէր իտի:

Տիկէր իքիսի, Եանի Տընիվառ իլ Բօպի, իհթմալ քի
տուն մէրթէպէտէ պուլունտուգլարը հասէպի իլէ, Գար-
մէն պունլարտան իսթիանէ (օգնութիւն հայցել) իտէմէզ
օլմուշ իտի. մա մաֆիյհ՝ մէրգուճան տախի, Գարմէնին
հիւքմի թէէսիլի թահտընտա պուլունտուպ, միւճէրրէտ պիր
կիւն տէյիլտէ պիր կիւն, մէրգուճէնին քէնտիլէրինէ լու-
ղումը օլաճաղը իւմիլտի գավիսինտէ իտիլէր:

Տընիվառ իլէ Բօպինին պուլունտուգլարը վազիյէթի՝
ղաթէն թարիֆ իթմիշ իտիք. պունլար, քէնտիլէրինի նա-
մուլը քիմնէլէր կէօթէքտիլէրի հալտէ, ճանլարընը չէյ-
թանա սաթմաղա պիր թէտպիր արայօրլար իտի:

Տիւրանտէն, Շարիթօնըն՝ մատամ տը Սէն-Պարամօ-
նը լուրէթը աչըգանէտէ թալթիֆու թէրղիպ իթտիյի պիր
էսնատէ, ահուպպասընը թէրք իտուպ Տիւշէսնէլէ ըէֆա-
ղաթ իթմիշ իտի:

Տիւրանտէն իլէ Տիւշէսնէլ, պիրի պիրլէրինի բէք սէյ-
րէք կէօրիւրլէր իտի. ինսան, քէնտի տէրտը տէրունինի,
քեաթիմի էսրար (գաղտնապահ) զանն իթտիյի պիր տօս-
թունա պէյան իթմէքտէն բէք միւթէլէզիլ օլուր:

Իլի ահպապլար, աղիմ պիր թէէսիւր իլէ պիրիպիր-
լէրինէ իֆատէյի հալ իթմէյէ պաշլատըլար. Տիւրանտէն,
քէնտի տիշլէք վէ պէյազ սալը գէվճէսինտէն պահս իթ-

տիկնի կիպիւր ծիւղանէլ տախի, թէգապտիւն իմանէր
 մէրթեպէլի տալէ վասըլ օլմագ իշիգն յախէ հուտեպէլ զար
 իմպտիկնի ալթը սէնէլէրի բարմաղը յըլա թապաթաթ իմ
 ալթաթ իմ իմէյալ բէրտէսի օլան գօնաղըն վէրապէլ տան
 պիր ահ չէքտի, ախպլումաթ իպէն պաւնճալ միւտէլ տան
 պէլտա արգըլէտիկնի թալսիլէնամէլէրին իւաթըրէսի իմ
 տիկնի օլտըլը իտի յիւս յիւս յիւս, միւտապէլ, միւտ
 իւս, զիւր Պատէհու շուտան պաւնճալն պաւնճ իտիլտիլտէ
 սօնկա զմիւր բալէմէն ճիւտալ պիր ճալ թէնպիտիլտէ
 ծիւղանէլ տէտի քի, իւալ զիւր իւրապէս իւաթաթ
 իւս իւս իւս ծիւղաթիլ հալ զէվճէնիղին, պաւնճալն տան սարթ
 իւս ծապար իտէլիտէն, էհէմիլէթիկնի պիր մատտէ իմէ մէլտ
 իւս օլտըլ զիւր բարմաղը իւս ա) հէր իմ տախի տարապէլ մէլտ
 միւր բէնիկնի տիլէրինի թէնճաթ իտէմէլիկնի տալալ պէյաղը
 զիւր զընա կէլիճէ, ալթը ֆըրանգ սարֆ իտիլտիլտէ ճալ
 ալթա զալգիկնի իւրիւ քիյա թէնկէ պօյանըլտալիլտէ
 ծիւրանտէն իտաթալ, պէն սէնի թապալվուր թալտիլտէ
 իւս իւս իւս զալգիկնի տէրունիկնի կէօրմէյէ ֆէվգէլտ
 սարթ իտիլտէն զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր
 ծիւրանտէն զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր
 մալիք օլմագըլը իշիկնի, էհէլէնէվի ֆէտաթ իտիլտէ
 ծիւրանտէն հալըլըլտէն զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր
 զիւր զիւր ծիւղանէլ իւս Ահէ կէլէն միւլտաթաթ օլտըլտէն, տան
 զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր
 հարը մահըլտիլտէ իտէնէքտիմ: իւալ զիւր զիւր զիւր
 ծիւրանտէն զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր
 ծիւրանտէն զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր
 էլպիտէն իւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր
 զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր
 զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր
 ծիւրանտէն զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր զիւր

խէ, պէնճէ ճնլար քէօհնէմիշ շէյէր տիր . . .

Տիւշէսնէլ. - Հագգըն վար . . . լաքին ճիւղէսիտէ
քէօհնէմիշ տէյիլ տիր\ եթկիլէրաէն եալընըզ իքի տանէ
վար\ եանի Տիւշէս իլէ Լէա . . .

Տիւրանտէն. - (Թէպէսսիւմ իլէ մուխաթիպինին եիւ-
ղինէ պագարադ) - տօղրուսը՝ սէնին կիպի քիւսթաի
պիր ատէմին, մէպուս օքմագ թաասվլուրունտա պուլուն-
մամասընա թաաճիւպ իտիյօրլմ:

Տիւշէսնէլ. - Իսթիհզափը իտիյօրսուն . . .

Տիւրանտէն. - Հաշա . . .

Տիւշէսնէլ. - Էվէթ, իսթիհզա իտիյօրսուն . . . Փա-
գաթ հագգըն եօգ, չիւնքի պէն՝ օ մատտէ հագգընտա,
ղայէթ արիզու ամիգ վէ ճիտաի սուրէթտէ աիւշիւնիւ-
յօրլմ:

Տիւշէսնէլ, պու սէօղլէրի սէօյլէտիլինտէ սէսինին ա-
հէնկինի թէպտիլ իտէրէք իլավէյի մէգալ պիրլէ:

— Տիւրանտէն տօսթում, հէլէ պիր քէրրէ ճու իշէ
թէշէպաիւս իտէլիտէ, պագալըմ նէ՞ օլջւր - տէպիւ

Տիւրանտէն. - Բէք ալէա եաբալըմ . . . վէրկի վէ-
րիւմիսին:

Տիւշէսնէլ. - Վէրկի տէտիլին էհէմիլլէթաիլ շէյ տիր:

Տիւրանտէն. - Վէրմէյօրմուսըն:

Տիւշէսնէլ. - (Կիւլէրէք) - Էսթիֆէյի պօշլաք . . . վէր-
կի մէսէլէսի, պէնիւմ զայլէլէրիմին էն էհէմիլլէթաիլ
տիր . . . սէնին էլլի պին ֆըրանդ գըյմէթփնտէ պիր ա-
գալըն վար իսէ, անը միւպայա իթմէյէ հագըրըմ:

Տիւրանտէն. - Նէ՞ իլէ, նէ՞ վասէթայլլա:

Տիւշէսնէլ. - Պին ֆըրանգլըզ պիր պանդա գայմէսի
իլէ, պիրտէ խաֆի պիր մուվազա սէնէտի վասէթասըյը-
լա. իմտի, միւսաատէ իթտէ ագարընը միւպայա իաէթիւմ:

Տիւրանտէն. - Պինէր ֆըրանգլըզ իքի պանդա գայ-
մէլէրի էօյլէմի:

Տիւշէսնէլ. - Բէք ալէա, հայտէ տէտիյին կիպի իբի
թանէ օլտուն, ֆագաթ օ պիր շէյ տէյիլ, էն էհէմիյէթի
մատտէ գուրա գազանմադ մէսէլէսի տիր:

Տիւրանտէն. - Օհ օ. . . էկէր պէյլէ պանգնօթլա-
րըն վար իսէ, պէն՝ սէնին հիսապընա օլարագ պիր շօգ
գուրա սաթըն ալմայը տէրիւհտէ իտէպիլիրիմ:

Տիւշէսնէլ. - (Մաղրուրանէ պիր թավր ըլա) - հայըր
հայըր, ինթիխապ հէյէթի պէյնինէ ըիշլէթ սօգմայա-
լըմ. . . պունըյըլա պէրապէր, քէմալի սուհուլէթլէ պին
ֆըրանգ Տիւշէստէն, վէ պին ֆըրանգտա լէատէն ալա-
պիլիրիմ, չիւնքի մէպլաղը մէզպուրը թէտիյէ իթմէյէճէ-
յիմէ էմինիմ, ֆագաթ պունտան զիյատէսինի ալմագ
թէհլիքէլի օլուր. . . իմտի պաշգա եէրտէն արայալըմ,
սէն քեամիլէն Բարիզի թանըրսըն, միւշթէրիլէրինին իլին-
տէ խայըրխահ վէ նուֆուզը պիր ատէմ եօգմը քի. . .
տէտիյիմի անլա'յօրսուն ա. . .

Տիւրանտէն, պիր մըգտար սիւքիւթ իլէ գուլաղընը
գաշըտըգտան սօնրա,

— Միւսիւ Բօլիպ վար. . . - տէտի:

Տիւշէսնէլ, ճիտտի պիր մէսրուրիյէթ իլէ էլլէրինի
պիրիպիրինէ վուրմաղա պաշլատը:

Մէրգուլ, օ անէ տէյին թէրէտտիւտ վէ իւմիւտսիլ
պիր հալ իլէ միւքեալէմէ իթմէքտէ իքէն, մէզքիւր Բօլիպ
իւմինի իշիթտիյինտէ, հագըգի պիր իւմիւտ շուլէսի իլէ
կէօղլէրի բարլայը վէրտի, վէ քէմալի խահիշ իլէ իտարէյի
քէլամ իտէրէք,

— Բօլիպ. . . ահ պու ատէմ ֆայըգըլարըն հիւ-
քիւմտարը տըր. մէրգուլ, օ տէրէճէ մահիր պիր քիմե-
ճը տըր քի, բասլանմըշ պիր պագըր սույը (*) պիր գալ

(*) Օն բարա դըյմէթինտէ պագըր պիր սիքքէ տիր քի
լիսանը ֆըրանսէվիտէ «սու» թապիր օլունուր:

հափթա զարփընտա, բարլազ պիր Լույի ալթունունա
թահվիլ իտէպիլիր. Բօլիպ, էթտէն մամուլ պիր ալթուն
զասա, Կախօտ պիր էմնիյէթ սանտըղը տըր. պու խայըր-
խահ մպմէլէճի, պու մուազզամ ֆայըզճը, Բարիզին թէք-
միլ ուֆազ. թէֆէք թիճարէթինի բէնչէսի ալթընս ալ-
մաղա միւգթէտիլ՝ օլմուշ տըր. . . . ֆազաթ Յիւրանտէն
տօթում, աճէպ պիլիրմիսին քի ինսան, պու առէմին վա-
սէթասըլըլա իշլէրինին քէսպը մուվաֆֆազըյէթ իտէճէ-
յինէ քեամիլէն էմին օլապիլիր. . . .

Յիւրանտէն. - Է՛վէթ է՛վէթ, չօգ իհթիմալ տըր, պիր
հատիսէ վուգուընտա. . . .

Տիւշէսնէլ. - (Մուխաթիպինին սէօզիւնի քէսէրէք) Իհ-
թիմալը տըր. . . . էյլէնի՛օրմուսըն. . . . ֆադաթ տէտի-
յիմ լաթիֆէ տէյիլ տիր. Բօլիպ իլէ մինասիպէթի պու-
լունան գա՞նղը թիւճար մէրգումա գուրա վիրմէքտէն
իմթինա իտէպիլէճէք. . . . Կէօրիւօրսուն ա, Բօլիպ, առէ-
թա Նարօլէօն կիպի պէօյիւք պիր զաթ տըր. . . . հաթտա
պիլմէմ քի Նարօլէօն, Եիւզտէ օթուլ թիճարէթ վէրտիյի
հալտէ, պու պանգա սէրկէրտէսի գատար թէվէճճիւհ
գաղանապիլմի՛շմի տիր. . . . Բօլիպ, չէրչիճի տէնիլէն քիւ-
չիւք թիւճարըլըլըն, մէշհուր վէ մուտզզամ պիր հաքիմի
օլմաղըլա, իսթէտիյի կիպի քէսիպ պիշէպիլիր. . . . մահ-
բուսխանէ վարտիանլարը, անըն իսմինի իշիթտիքլէրինտէ,
պէրայի հիւրմէթ թադեհէլէրինի չըգարտըզլարը կիպի,
սարիքլէր, մահբուլար, վէ գումարպաղլար, մէրգումտան
իհթիրազ, վէ իսմինէ բէրէսթիշ իտէրլէր. վէհասըլ՝ միւ-
սիւ Բօլիպին նուֆուզը, հէր սընըֆ տհայի իւզէրինէ ճա-
րի տիր. Բօլիպ. . . . ա՛հ ա՛հ Յիւրանտէն սէվկիլի տօու-
թում, միւսիւ Բօլիպին թէէսիրի սայէսինտէ, թէքմիլ տիւ-
քեանճըլարըն գուրալարընը էլտէ իտէպիլէճէյիմէ ասլա
չիպհէմ Եօգաուր. . . . հաթտա. . . .

Յիւրանտէն, Տիւշէսնէլին՝ էսնայի միւքեպէմէտէ կի-

տերէք քէսպը կերմիյէթ իթմէսինէ լաղմէն, քէնտիսի պիթ
թապըը պէրուտէթ իպրազ իտուպ, վէ մուխաթիպինն
սէօղիւնի գաթ պիրլէ,

— Հա՛յ հա՛յ, հա՛յ հա՛յ . . . — տէյու մըրըլտանալ,

Տիւշէսնէլ. — Է՛հ մատէմ քի էօյլէ տիր, իմտի . . .

Տիւրանտէն. — Իմտի, միւսիւ Բօլիպ, եիւզտէ օթուզ

Ֆայըզ իլէ ագճէ իգրազ իտէր քի, պու իսէ՝ սիզէ պատի.

հազա խըտմէթ իտէճէյինէ պիր սէպէպ տատ օլունամալ.

Տիւշէսնէլին զայրէթու խահիչի նակեհհան մահվ օ.

լուպ քէսպը սիւքիւնէթ իթտի, վէ եավաշ պիր սէտայըլա.

— Հագգըն վար . . . տօղրու տըր, ֆագաթ մատէմ

քի մէրգում միւշթերին տիր, իմտի տիւշիւնիյօրուտըմ քի . . .

Տիւրանտէն. — (Մուխաթիպինն սէօղիւնի քէսէրէթ).

անլատըմ անլատըմ . . . ֆիքրինիզի բէք ալէա անլատըմ

տօսթում, արթըզ անըն իւզէրինէ տիւշիւնմէ.

Տիւշէսնէլ, պու էսնատէ ալօգաթըն գօլունը քէնտի

գօլթուղունա ալտը, վէ սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Պիլաքիս՝ իքիմիզտէ պու մատտէ հագգընտա տիւ.

շիւնմէիյիզ . . . պու պէօյիւք պիր թէշէպպիւսաթտը . . .

վէ պէն՝ պու խուսուստա իվթիյար իթտիյին զահմէթէ

պէտէլ, գըրալքեարի պիր սախավէթ իլէ սոնա միւքեա.

ֆաթ իտէճէյիւմ . . . իմտի, միւսիւ Բօլիպի ագճէ գուլ

վէթի իլէ իսթէտիյիմիզ հալէ գօյապիլիլիզ տէլիլմի:

Տիւրանտէն. — Օնա նէ շիւպհէ:

Տիւշէսնէլ. — Բէք ալէա . . . վագաա պէնիմ ագճէմ

եօգ . . . ֆագաթ . . . ա՛հ նիհայէթ իւլէմի, ֆիքրիմի

տանա քեամիլէն իյզահ իթմէիլիմի . . . Բօլիպ, տիկէր պիր

ճիհէթտէն մէճրուհ օլապիլի . . . մէրգում, գատընլարը

սէվտիլի իչիւն բամուզ կիպի եումուշար զանն իտէրիմ:

Տիւրանտէն. — Բէօ՛հ . . . էսկիմիշ պիր թէտպիր,

Թէաթրօ լուպիյաթընտա իսթիմալ իտիլէն տտի պիր վա.

թէթա . . . ա՛հ պիշարէ տօսթում, պէօյլէ վահի պիր էֆ.

քարտէն փարիզ կէմէնիկի թափնէյէ իսէրիմ . . .

Տիւշէնէլ. - (Սապըրսըզլըգ հարաքէթի իպրազ ի-
տէրէք) պէն՝ սանա գարըլարը սէվէրմի տէյնէ սուալ ի-
սիյորում:

Տիւրանտէն. - Հայ հայ ընա նէ չիւպհէ . . . հաթ-
սու ալթը այ գատար Պաթիլտէ հաթթատա իսէր պին
ֆըրանգ իւճրէթ վէրտիյինի պիլիւրիմ . . .

Տիւշէնէլ. - Նէ՞ տէյօրսուն, սէնէտէ եիւզ գըրգ
տէօրթ պին ֆըրանգ իտէր . . .

Տիւրանտէն. - Թամամ . . . շիմտիտէ ըէհին ալարագ
եիւզտէ պէշ ֆայըզ իլէ մէզպուրէյէ ագճէ իգրազ իտի-
յօր քի . . . պու հիսապլա եինէ քէնտի գազանճագ տըր:

Տիւշէնէլ. - Իէք ալէա . . . վարսըն գազանսըն . . .
շիմտիքի մաշուգէսի քիմ տիր:

Տիւրանտէն, եարը խայըրիսահանէ, վէ եարըտա իս-
թիհզաքեարի պիր թավը իլէ տիպլոմաթը սիւզտիւքտէն
սոնրա աթի իւզգիբը ճէվապը վէրտի:

— Իհթիեար Լէժնճըղըմ, տօղրույը սէօյլէմէք իչիւն
սէն, գայըգ եարըշլարընտա, եախօտ չէհրի ային կիւնլէ-
թինտէ, թէքէսինէ վաղ իտիյմիշ օլան միւքեաֆաթը էլտէ
իթմէք ղայրէթի իլէ, եաղլանմըշ պիր տիրէյին իւզէրինէ
չըգմայա չապալայան քէօյլիւլէր կիպի եարմագ իսթէյօր-
սուն . . . ֆագաթ նասըլքի պիլիւրօին, օ պիչարէ քէօյ-
լիւլէր, պէլքի օթուզ տէֆա, սապուն վէ եաղ իլէ եաղ-
լանմըշ օլան տիրէյին իւզէրինտէն գայարագ եէրէ քիւ-
շէրէր . . . վէ թէքրար չըգմաղա . . . սավալըրլար . . .

Տիւշէնէլ. - Նէ՞ չարէ, տիրէյին թէքէսինտէ վաղ
իտիլէն կիւմիւշ սաաթը էլտէ իտէպիլմէք իչիւն՝ պունտան
պաչգա վասէթա եօգ տըր:

Տիւրանտէն. - (Սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք) տէն, միւ-
տէթը էօմիւրնտէ գատընլարըն նէրտիւպանը, քեամիլէն

Եաղլանմըչ պիր տիրէկ օլտուղունը, պէլքի օթուզ տէֆ
կէօրմիւշսին . . .

Տիւշէսնէլ. - Բէք ալէա . . . շիմտի օ մէսէլէ պիր եա-
նա գալսըն . . . Բօլիպին մաշուքէսի քիմ տիր, սէն անը
սէօյլէ պանա :

Տիւրանտէն. - Մէզպուրէյի թահալը հիւքմիւնէ մի
ալմագ իսթիյօրսուն :

Տիւշէսնէլ. - Պէլքի :

Տիւրանտէն. - Պինտիյին արապանըն տինկիլինէ պաղ-
լամագ իսթէյօրսուն էօյլէ մի :

Տիւշէսնէլ. - Թէճըրիպէսինէ միւսաատէ օլունապիլի
զանն իտէրիմ . . .

Տիւրանտէն. - (Կիւլէրէք) հայըր օլամագ . . . անը
թէճըրիպէսի մէմնու տըր . . . միւսիւ Բօլիպ, շիմտիքի հալ-
տուլ սայըլըր, շիւնքի ըագգաւէ (պարուհի) Պընիթօ, Սէ
Բէթրսպուրկտա պուլունույօր :

Պու էսնատէ՝ Տիւշէսնէլին իգամէթկեահը գարուը
էօնիւնէ մուվասըլէթ իթմիշլէր իտի. Տիւշէսնէլ, ալօգա-
թըն էլինի թուլթտու, վէ քէմալի շիտէթլէ սըգարագ :

— Ս'հ, Պընիթօ Ռուսիեայա կիթտի էօյլէ մի . . . էհ
էօյլէ իսէ օղլում, պէնտէ հէր հալտէ մէպուս օլաճաղըմ
վէսսէլամ . . .

Տիւրանտէն. - Յէտիյինտէն պիր շէյ անլայամատըմ . . .

Տիւշէսնէլ. - Հայ շէյթան հայ . . . տայիրէնին պի-
րինէ մէպուս ինթիխապ օլունմագ ֆըրսաթընը էլտէ իտէ-
պիլմէք իչիւն, սարֆ իտիլէն իքի այ գատար պիր միւտէթ,
եիւզ գըրգ տէօթթ պին ֆըրսնգ թէմէտուլ հասըլ ի-
տէմէզ :

Տիւրանտէն. - Պէնիմ վէ սէնին իչիւն էօյլէ տիր . . .
սէն գուրալարա պիր գաշ լույի ալթունը գըյմէթ թային
իտէրսին, ֆագաթ Բօլիպ իչիւն, գուրալարըն էլլի սան-
թիմ պիլէ տէյէրի եօգ տըր. մէրգում, եալընը պու

մատուց հազգընտա հայիզ պուլունոնուղու թէճծիրու նու-
 ֆուզընը սարֆ իթսէ քեաֆի տիր . . .

Տիւշէսնէլ . - Պու խուսուստա՝ պէնտէ սանա հէմէֆ-
 արմ . . . վէ մատէմքի մէրգում, եիւզ գըրգ տէօրթ
 փին ֆըրանգ գատար պիր մէպլաղ վէրմիշ տիր . . .

Տիրանտէն . - (Մուխաթիպինին սէօղիւնի քէսէրէք)
 արոսա պու ճէսիմ մէպլաղ, կէօնիւնի բէք զիյատէ ճէզպ
 խիյօր օլմալը, ֆագաթ շուրասը էսէֆէ շայան տըր քի,
 մէզպուրէ կիւզէլ պիր գատըն տէյիլ իտի:

Պու արա Տիւշէսնէլ, խանէսի չընղըրաղընը չէքմիշ օլ-
 մաղլա, գաբու աչըլտը, վէ իքիսի պիրլիքտէ իչէրի կիր-
 օրէր. Տիւշէսնէլ մուխաթիպինէ,

— Պու թարաֆտան կէլ, ֆագաթ շամաթա իթմէ -
 տէտի:

Տիրանտէն, մէրգումա սալիք օլարագ, տէրիւնինտէ
 ճէվիզ արաճընտան մամուլ կիւզէլ պիր եաղըլմանէ վաղ
 խիլմիշ օլան Տիւշէսնէլին եաղը օտասընա կիրտիլէր. տիպ-
 րմաթ, նատիրէն մէզքիւր եաղըլմանէնին էօնիւնտէ օ-
 թուրուք իտի. մէրգում, սէսինի թէպտիլ իտէրէք քէլամէ
 պէտ իլէ,

— Նասըլքի վաղթըյըլա տօսթ իտիք, չիմտի տախի
 պին հալտէ եէքտիկէրիմիլէ սատըգ տօսթուզ տէյիլմի -
 տէտի:

Տիրանտէն . - Պու սուալ նէտէ՞ն իյճապ իտիյօր:

Տիւշէսնէլ . - Եավաշ լագըրտը էթ . . . պիզ բէք սա-
 տըգ վէ հէմտէ բէք էսկի տօսթլարըզ . . . վէ պէնիմ օիզէ
 էմիլիլթը քեամիլէմ վար տըր . . . պունտան մատէ, սէ-
 նին կէյմիշ վագաալարը խաթըրլամագ խասսէսինէ մալիք
 օլտուղունու բէք ալէա պիլտիլիմտէն, պիլի եէքտիկէրի-
 միլլէ միւթտէհիտէն եաշամաղա մէճպուր իտէն պիր վա-
 գայը, ունութմուշ օլամաղսըն . . . եանի պունտան եէտի
 սէնէ ագտէմ, Եապանինին Օթէլինտէ . . . պէրապէր կէ-

չիրմիչ օլտոգղումուգ զարիպ պիր կիճէտէն պահս իթմէք
իսթէյօրում:

Տիւրանտէն, պօս սէօգիւ իշիթտիյիւնտէ, տուտագլարը
իւզէրինտէ կէօրիւլէն օտայիմի թէպէսսիւմին նըսփը մահլ
օլտու, վէ էնտիշէլի պիր հալ իլէ,

— Պունը հանկը շէյթանըն տէլիյինտէն չըգպարն
տէտի:

Տիւշէսնէլ. — (Խափիֆ՝ ֆագաթ գաթի պիր սէպայլա)
պու զարիպ վագաա պագէն խաթրըմա տիւշէյօր . . .

Տիւրանտէն, — Զանն իտէրսէմ պանա թէհտիտկէօս.
թէրմէք իսթէյօրսուն . . .

Տիւշէսնէլ. — Հաշա . . . եալընըզ . . . պու նօգթայը
լայըգըյըլա անլայաճագսըն . . . լծալգըն՝ գէմմու սիթէ
մինտէն գօրգաճագ պիր վազիյէթ իշինտէ պուլունույօ
րում . . . տիւնեանըն, պու կիպի գէմմէրի՝ նէ տէրէճէ
գօլայլըգլա գապուլ իտէր օլտուգղունը պիլիրսին, վէ պէն՝
կիւնին պիրինտէ, «պու օ Վիգօնթ Լէօն Տիւշէսնէլ տիր
քի . . . » սէօգինի, էթրաֆըմուա ֆըսըլտամայարընտան
ապլա խջլանամամ . . . իմտի, նէ տիմէք իսթէտիյիմի,
բէք էյի անլայօրսուն տէյլիլի:

Տիւրանտէն, — Հա՛յըր. հիշ պիր շէչ անլայամատրմ:

Տիւշէսնէլ, — Մուգատաէմէսին նէթիճէսի՝ ֆէրֆէ
վասըլ օլաճաղընը, պիրաղ սօնրա անլայաճագսըն . . . ֆա.
գաթ մապէյնիմիդաէ կէչէն հալլէր, վէ սէօյլէնէն սէօյ-
լէր, մուհիմ պիր էսրար մէգամընտա թէլաղգը օլունմալը
տըզ . . .

Տիւրանտէն. — Նասըլ իսթէրսէն . . .

Տիւշէսնէլ, — գաշտընը չաթտը, վէ տվօգաթըն եիւ-
զիւնէ պագարագ սէօգիւնէ տէվամ պիրլէ,

— Ղայէթ մուհիմ, վէ բէտա օլունմալ պիր էսրար
— տէտի:

Տիւրանտէն, վէսվէաէլի պիր նիկեաֆ իլէ մուխաթի:

պինին երգիւնէ պագաքադ սնդանն տէրունին տօլաշ-
մաղա պաշլատը :

Տիւշէսնէլ, մէրդումըն էլինտէն թուրուպ՝ սուրէթը
տօթանէտէ սըգը վէրտի, վէ նակեհան չէհրէսինտէ պիր
պայիմի մէսրուրիյէթ բէյտա օլտու . մէրդում, իհթիրաղա-
թէ լայէթէն, տայիմա եաւաշ պիր սէտայըլա սէօյլէյէ-
թէ սէօղիւնէ տէվամ իտուպ,

— Իթթիֆագըմըղ պէր քէմալ տըր, տէյիլմի, չիմտի
էսաը մատտէյէ կէլէլիմ . հէր հալտէ միւսիւ Բօլիպէ պիր
մաշուգէ վէրմէմիղ էլզէմ տիր — տէտի :

Տիւրանտէն, մուսաթիպինին, քէնտիսինէ տէհչէթա-
միղ պիր էսրար ֆաշ իտէճէյինէ միւնթաղըր իքէն, պու-
սէօղի իշիթտիյինտէ թէաճիւպլէ մէրդումըն երգիւնէ պա-
գարագ :

— Էյ սօնրա . . . — տէտի :

Տիւշէսնէլ. — Սօնրասը իլէրիսի եօգ, հէքսի պու գա-
տար տըր :

Տիւրանտէն, պիր տագըգա գատար սիւքիւթ իտուպ
տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, խօշ պիր չէհրէ իլէ ճէվապ վէրիպ,

— Վագաա պու տէտիյին օլապիլիր, ֆագաթ չիւպ-
հէտէն վարէսթէ տէյիլ տիր . . . զիրա պիր քէրրէ հիստպ
թիլմէլի քի, պուլընաճագ գարը, էվլէլա սատըրգ, սա-
նիէն ագըլը, սալիսէն կիւզէլ, լապիէն թաղէ՝ եանի թաճ
նըլմամըլ օլմալը, վէ հաթտա . . .

Տիւշէսնէլ. — Պու տէտիլքէրինտէն տահա ալէասը,
լու տագըգատա էլիմին ալթընտա պուլընույօր :

Տիւրանտէն. — Ա՛հ, սահիհմի սէօյլէյօրսուն . . .

Տիւշէսնէլ. — Պիր խաղինէյէ մալիքիմ . . .

Տիւրանտէն. — Ագթըրի սթմի տիր . . .

Տիւշէսնէլ. — Հայըր :

Տիւրանտէն. — Մէշհուր պիր խանէնտէմի տիր . . .

Տիւշէսնէլ. — Բէ՛հ . . . խանէնտէյի նէ՞ եարմալը :

Տիւրանտէն. - Ի՞նչ ալեւալը պիր գօնթէ՞սմի տիր :

Տիւշէսնէլ. - Նէ՞ մինասիպէթ :

Տիւրանտէն. - Եա նէ՞ տիր էօյլէ իտէ :

Տիւշէսնէլ, ազգընը աշտը իսէտէ պիր չէյ տէմէյէ միւգթէտիր ձլամատը. տուտագլարը պիր սընըր սայտէ. սք իլէ հարաքէթ իտուպ, քիրբէքլէրի տախի տթրէյնը իտի . . . մէրգոււմ, պիր սանիյէ գատար սիւքիւթ իթտիր. տէն սօնրա ճէվապ վիրուպ,

— Մէլէք գատար կիւզէլ, վէ բագիտամէն պիր . . .

Տիւրանտէն, գահգահայըլա կիւլէքէք մուխաթիպի. նին սէօզիւնի գաթ իթտիր :

Տիպլումաթ, ազիմ պիր հիտէթ, վէ սէրի պիր հարաքէթ իպրազ իտէրէք, էլի իլէ մէրգոււմն ազգընը գարատը, վէ առէթա աղլայօր կիպի պիր սէտայըլա սէօզիւնէ տէվամ իտուպ,

— Էվէթ, բագիտամէն, աֆիֆէ, վէ ասըլզատէ տիր . . .

Տիւրանտէն. - Պու խասսէլէրին օգատար էֆէմիլյէթի օլամազ, . . . կիւզէլլիյինտէն պահս իտէլիմ, զիրա Բօլիպի ճէլպ իթմէք միւշկիւլ տիր . . .

Տիւշէսնէլ. - Մէլէքէ կիպի կիւզէլ տիր տէմէտիմի իտի :

Տիւրանտէն. - Էվէթ տէտին, ֆագաթ պէն ասլա մէլէք կէօքմիւշ տէյիլիմ :

Տիւշէսնէլ, նէվիմա պիր հիտէթ իլէ մէրգոււմն գօլունտան թուլթուպ՝ օտանըն տիկէր պիր ճիհէթինէ կէօթիւրտի . . . մահալի մէղքիւրտէ չիֆտէ գանաքլը ալք պիր գարու պուլունուպ, արգասընտա յոտի իլլէմէլ պիր բէրտէ ասըլը իտի :

Մէրգոււմ, զայէթ Եավաշ՝ վէ ոօն տէրէճէ խաֆիֆ լիքլէ բէրտէյի գալարըտը, վէ բարմաղըյըլա, բէնէրէնին էօնիւնտէ օթուլմուշ օլան զէվճէսի Շարլօթը՝ Տիւրանտէնէ կէօպթէրտի :

Տիւրանտէն Լաֆլապուրէյի կէօրտիւնիւնտէ, հէման պիր հայրէթ վափէյլասը սալը վիրէճէք իքէն, կիւճ հալ իլէ քէնտիսինի զապթ իտէպիլտի:

Շարլօթ, արգասընը մէրգումանէ չէվիրմիշ պիր վա- ղիլէթտէ պուլունույօր իտի իսէտէ, ֆադաթ էրպապը նա- ղարըն հայրէթինի մուճիպ օլան լաթիֆ վէ նաղիք սիյմա- սընը նըսֆը, թօր թօր քեաքիւլլէրի արասընտան կէօ- րունիյօր իտի. ինթիգար (սպասոււմ), մուճաիլէյհանըն ու- ղուն քիրքիքլէրի արասընտան բարլայան կէօղլէրինէ, պիր ճիւրաթը (յանդգնուլթիւն) զարիպէ շուլէսի վէրիյօր իտի:

Շարլօթ, սաչլարընա տօգունան մուսլին բէրտէլէրին արասընտան, պիլա հարաքէթ, վէ բէնչէրէյէ տօղոն նիմ սուրէթտէ էյիլմիշ օլմաղըւա ուղադտան իսօշ պիր կէօղլէ կիպի կէօրիւնիյօր իտի. մէզպուրէ, շու վաղիլէթի իչինտէ, հաղըգաթէն շայանը հայրէթ իթտի:

Տիւլէսնէլ, ուսուլ իլէ բէրտէյի էնտիրտի, վէ ալօ- ղաթ տանի, տէրունի տիլտէն ուղուն պիր ահ չէքի վէրտի:

Տիւլումաթ, ապա սէն ձէտա չըգարմադսըզըն քա- րունըն գանատլարընը գարատը, վէ Տիւրանտէնի թէք- րար օտանըն տիկէր ուճունա կէօթիւրտի:

Տիւլէսնէլին պէնզի պէթի սարաթիմը, վէ անլընտան տամլա տամլա թէր ադըյօր իտի:

Իքի էսկի ահպապլար եան պէ եան օթուրտուլար:

Ալօգաթ, տիպլումաթըն կիթտիքճէ արթմադտա օ- լան հէյէճանընը, կէօղիւնին ուճոճըլլա թէտգըզ իտիյօր իտի:

Հէր իքիտի տալի իլսթիեարը սիւքիւթ իտիյօրլարլար իտի. նիհայէթ իւլ էմը Տիւլէսնէլ պօղունսւգ պիր սէտա- ղըլա քէլամէ աղազ իտէքէք:

— Բէք կիւզէլ տիր, տէյիլմի տէտի:

Տիւրանտէն. — կիւզէլ տիր տէմէքտէ սէճըմի, հաթ- տա հայրէթ օլունաճագ մէրթէպէտէ տիլպէր տիր:

Ավագաթ իլէ տիպլումաթ պէյնինտէ, թէքրար պիւ
սանիյէ գատար սիւքիւթ հիւքմ ֆէրմա ալտուգտան սոն
րա, Տիւրանտէն սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Հայ շէյթան հայ, էվէթ, Բօլիպ քէնտի գատու
գըյմէթինի պիւրր առէմ տիր . . . պու ճէննէթ հիւրիւ
սինին թէէսիրի իլէ, մէրգոււմն առէթա պիր գուլու կի
պի հալիւմ օլաճաղը շիւպհէսիլ տիր — տէտի:

Տիւշէսնէլ. — Փագաթ պու ճէննէթ հիւրիւսի պէնիմ
զէվճէմ տիր:

Տիւրանտէն. — Ահ . . . նէ տէյօրսուն . . . տօղրուսը
պու թէտպիր խաթրըմա կէլմիշ իտի . . . Փագաթ . . .

Տիւշէսնէլ. — Փագաթ թէգաատիւմ իթմէք լաղը
տըր . . . մէրթէպէյի ալայէ վասըլ օլմալըյըմ տօսթում . . .

Տիւշէսնէլ, պու սէօզլէրի ղայէթ եւավաշ վէ հէյէ
ճանլը պիր սէտա իլէ թէլաֆֆուլ իթտի, մէրգոււմն սի
մասը հագըգի պիր սըգլէթ իյմա իտիյօր իտի:

Ավագաթ, իքի էլինի շիշման գաշնը իւզէրինէ վազ
իթտի, վէ քարմագլարընը չէվիրէրէք թաւանա տօղրու
պագմայա պաշլատը, վէ հէման թէմքինլի պիր վագար ի
լէ քէլամէ աղաղ իտուպ,

— Իհթիյար Լէօնճըրմ, տօղրուսը պէն, զէվճէմ մա
տամ Տիւրանտէնի հէրնէ ֆիյաթլա օլուրսա օլուն սաթ
մաղա հաղըրըմ . . . վէ պէլքիտէ մէճճանէն պիրինէ պաիլ
իտէր իտիւմ, հաթտա՝ մէզպուրէյի էլիմտէն ալմագ ղահ
մէթինի իիթիյար իտէն առէմի, խօշնուտ իթմէք իլին
պիր մէպլաղ տաիսի տաիսի վիրմէքլիլիւմ. իհթիմալին խա
րիճինաէ ցոէյիլ տիր . . . Փագաթ, էկէր սէնինքի կիպի
քիւչիւք, վէ կիւզէլ պիր զէվճէմ օլայըտը . . .

Տիւշէսնէլ. — Անը սէվէճէքտին տէյիլմի:

Տիւրանտէն. — Էօյլէ զանն իտէրիւմ:

Տիւշէսնէլ. — Էհ տօսթում, պիլմիշ օլ քի, մէզպու
րէյի պէնտէ սէվէրիւմ:

Տիւշէսնէլ, պու սէօզիւ թէլաֆֆուզ իթտիյինտէ, էլի
իլէ անլընըն թէրինի սիլտիքտէն սօնրա իլավէյի մէգալ
պիրլէ :

— Էվէթ, պէնտէ սէվէրիմ, ֆագաթ նէ եաբայըմ,
ջը պէպահտըմ . . . հիշ պիր իշտէ մուվաֆֆագ օլամա-
յօրում . . . կիւնտէն կիւնէ վազիյէթիմ պօզուլուպ, իթի-
պարըմ մահվ օլույօր, ասհապը մաթլուպ պէնի ֆէնա հալ-
տէ սըգըշտըրըյօրլար . . . վէլհասըլ պիր այաղըմ չու-
գուրտա տըր . . . իմտի թէքրար դըյամ իթմէքլիյիմ
էլզէմ տիր, անլայօրմուսըն . . . — տէտի :

Տիւրանտէն. — (Պուրնուլըն ալթընտան մըրըլտանա-
րազ) եօգ տէմէմ, ֆագաթ . . . կիւճ մատտէ տիր :

Տիւշէսնէլ. — (Եումրուգլարընը սըգարազ) դըյամ
թմէլիյիմ . . . հէրնէ ֆիյաթլա օլուր իսէ օլսուն, միւ-
միւճէրրէտ պու վազիյէթտէն գուրթուլմալըյըմ :

Տիւրանտէն. — (Ֆուլթուրսուզլուգլա) բէք ալէա . . .
պու մատտէ քեամիլէն սանա այըտ տըր .

Տիւշէսնէլ. — Պէնի տինլէ տօսթում, պէյլէ պիր գա-
լըյը էլտէն չըգարմազ, պու մէլէյի շայպ իթմէք, ճանը-
նը զայպ իթմէք տէմէք տիր . . . մէզպուրէ, կիւզէլլիյի
տէրէճէտէ խայըրիւահ, բագի տամէն, ֆէտաքեար, վէ
զէքի տիր. պէնի տէրէճէյի նիհայէտէ սաարգ պիր մու-
հապէթ իլէ սէվէր. միւտէթը էօմրիւնտէ՝ ասլա եալան
սէյլէմէմիշ տիր. ահ պու գատընըն պիր թէպէսսիւմի,
խնտըն՝ հէրնէվի քէտուրէթինի մահվ իտէր . . . վէլհա-
սըլ տօսթում, պիլմիշ օլասըն քի, օ ատէմէ, էօմրիւմի վէ
սաատէթիմի սաթմըշ օլաճարմ . . .

Տիւրանտէն. — (Բէմալի ֆուլթուրսուզլուգլա բարմազ-
լըրընը չէվիրէրէք) քէնտինի, եանի գալպինի թէֆթիշ
թմէլիյիյին :

Տիւշէսնէլին, վագթինտէն էվվէլ պուրուշմուշ վէ պա-
րիտ սիյմասը, վահշիեանէ պիր մէյուսիյէթ իյմա իտիյօր

իտի . մերգուժ , պու հըստիյաթը վէխիմէյի զապթ իթմէյէ չալըշարագ ,

— Բէնտիմի էօլտիւրմէք էֆքեարընտայըմ . . . տէտի :

Տիւրանտէն . - Պէն օ տէտիյին սէօղէ հէմէֆքեմթ տէյիլիմ . . . ֆաղաթ էկէր իշի պէճէրիպտէ մէպուս օլըրսոմն . . .

Տիւշէսնէլ , պու սէօղի իշիթտիյինտէ՝ էլէքթրիք սատմէսինէ օղըամըշ կիպի տիթրէտի , անընտա պիր իւմիւն շուլէսի նիւմայան օլսու ր վէ քէմալի խահիշ իլէ ,

— Մէպուտը օլմագ . . . ահաճապ տիվանէ՞միլիմ . . . հիշ պիր լիյադաթըմ օլմատըղը հալտէ մէպուս օլմագ . . . եռնի էն ալի պիր մէրթէպէյէ էրմէք . . . ահ էլէթ էլէթ . . . դամարայա տախիլ օլմագ . . . էն պէօյիւքթմրիդ պու տըր , օրայա վասըլ օլմագ էլզէմ տիր . . . պագլ գալան շէյլէրին նէ՞ էհէմիլյէթի օլապիլիր . . .

Տիւրանտէն . - Պու տէտիյին , հէր առէմէ կէօրէ տէյիլ տիր , էօյլէ առէմէր վար քիչ սէնին էհէմիլյէթ վիրմէտիյին մատտէլէրէ , ֆէվզէլատէ էհէմիլյէթ վէրիլլէր . . .

Տիւշէսնէլ . - Օնլար տիվանէ տիր . . . մատէմքի պէն պէտպահտ պիր հալտէ պուլունույօրուժ . իմտի , գալպին հըսը վահիպի օլան , վէ մուհապէթ տէնիլէն համագաթը , ճիտտի պիր սաատէթը հալէ ֆէտա իթմէլլիլիմ , ահ , բան հաթ իթմէք իշիւն , պիր գաշ սէֆիլ Լույի ալթունլարը արգասընտան գօլմագ կիպի՝ տիւնեատէ պիր սէֆալէթ տահա թասավվուր օլունապիլիրմի , ինպան , որչարըտա օ գատար ֆէնա պիր հալտէ պուլունուր քի , զէվճէսի եանընտա պուլունտուղու թագտիրտէ , քէնտիսինի պահտը եար առտ իտէր , վէ պիր թագըմ ահմագլար իսէ , պունա ֆամիլեա սաատէթի տէյօրլար , մուհապէթ , տիլէնճիլլէրին շէրապը մէզէսի օլտուղունը բէք ալէա ձիլիլլիմ . . . հիշ շիւպհէմ եօգ քի , պիրալ տարաթու տէպտէպէյէ . . .

վէ գուժվէթու գուտրէթէ մպիք զլուղում գէման, շիմ-
սիքի ալըգըղըմք, վէ զաաֆէթը զիհնիյէմի եատ իտէ-
րէքս քէնտի քէնտիմի թայիպ իտէճէյիմ . . .

Տիւշէանէլ, պէոյլէ չաբուգ չաբուգ սէոյլէմէքլէ, զանն
իտէրսին քի տիկէր մատտէլէր հազգընտա տիւշիւնմէմէք
իլին զիհնիյի իշլալ իթմէք իաթէյօր իտի :

Տիւրանտէն, միւթէմատի բարմագլարընը չէվիրմէք-
տէ, վէ թավանա ազգըն ազգարագ թէպէսսիւմ իթմէք-
տէ իտի :

Տիւշէանէլ, այնի կէրմիյէթ իլէ սէօղիւնէ տէվլամ ի-
տէրէք :

— Մէպուս օլմագ . . . մէկէր պու աղիւմ սաատէթ,
պէօյլէ պիր ֆէտաքեարըղա տէյալէղմի . . . չէ՛ Տիւրան-
տէն, սէվկիլի տօպթոււմ, նէլէր եաքաճաղըմը կէօրէճէք-
սին . . . արթըգ էօթէքինէ պէրիքինէ ըհճա վէ նիյազ
իթմէյիպ, իլլա էմի իտէճէյիմ . . . վէ քէնտիմի թաթեր-
պու թաղիւմ իթտիրմէք իլին ապուսը չէհրէ կէզսթէրէ-
ճէյիմ . . . վէ տէհէթլիւ օլաճաղմ . . . վէ եալընըզ շու-
նա պունա իտէճէյիմ իլթիմապըարա պէտէլի իւճրէթ օ-
լարագ, սէնէտէ եիւզ պին ֆըրանգ գատար պիր մէպլաղ
էլտէ իտէպիլէճէյիմէ շիւպհէմ եօգ տըր . . .

Տիւրանտէն. — Չօգ տըր, միւպալաղա իտիյօրսուն :

Տիւշէանէլ. — Էլլի պին ֆըրանգ օլսուն, պու ճէսիւմ
մէպլաղ իլէ նէլէր ժաբըլամագ :

Տիւրանտէն. — (Պարիտանէ պիր թավլը իլէ) էյ պէն,
պանա նէ՛ միւքեաֆաթ օլաճագ :

Տիւշէանէլ. — Էմիլգատէլէրինէ պիրէր մաաչ թախսիս
իտէճէյիմ :

Տիւրանտէն. — Պէնիւմ էմիլգատէլէրիւմ եօգ . . .

Տիւշէանէլ. — Սանա պիր խաչ նըշան ալտըրըրմ :

Տիւրանտէն. — Բէ՛հ . . . օ պէնիւմ եազըճըմին միւ-
քեաֆաթը օլաճագ տըր :

Տիւշէսնէլ. - Պիր մէմուրիյէթլէ գայրըլըրսն . . .
 Տիւրանտէն. - Բէք չօդ մէմուրիյէթլէր վար . . .
 Տիւշէսնէլ. - Սէն հանկը մէմուրիյէթի իսթէրսէն . . .
 Տիւրանտէն. - (Թէրէտտիւտ իլէ) գամարաճա օլսն
 թէմէտտիւնիզտէն եիւզտէ օն պէշ :

Տիւշէսնէլ. - Պու տէտիյին մատտէ , մէվգույի պահս
 օլաճագ տըր :

Տիւրանտէն. - Ատէթա պիր թիւճճար կիպի, տուպիւ
 տէֆթէրի թութմաղա մէճպուր օլաճագսն , նէ զանն
 իթտին եա , պէնիմ իհթիյար Լէօնճըղմ , խըրսըղըզ մա.
 լի ալըպ սաթմագտան տահա միւշկիւլ թիւճճարըղըզ
 վար :

Տիւշէսնէլ. - Վարսն օլսուն . . .

Տիւրանտէն. - (Այաղա գալգըպ տիպլումաթըն էլինի
 թութարագ) ,

— Եարըն անի միւսիւ Բօլիպէ թագտիմ իտէճէլիմ
 - տէտի

Տիւրանտէն, տիպլումաթըն նէզտինտէն մուֆարէգաթ
 իթտի :

Շարլօթ , բէնչէրէնին էօնիւնտէ օթուրմուշ օլտուլու
 հալտէ , տալկըն տալկըն զէվճինին վիրուտինէ ինթիզար
 իտիյօր իտի :

Տիւշէսնէլին պիր բուսէսի , մէզպուրէյի միւլահաղա.
 թընտան այըլթտը , վէ մուսիսէզէ (յանգիմանել) եօլլու
 քէլամէ աղաղ իտէրէք ,

— Ա՛հ Լէօն , նէ գատար կէճիքտինիզ - տէտիյինտէ
 Տիւշէսնէլ , իշշ ոլլո չէհէ իլէ կիւլէրէք աթի իւզլիզը
 ճէվապը վէրտի :

— Պէնի իթհամ իթմէյէ հագգընըզ եօդ , չիւնթի
 սիզի իլէ իշթիզալ իտիյօրըտըմ

ՏԻԻԳ, ՎԷ ՏԻԻՇԷՍ

Միւսիւ Տիւգ տը Գոմբանս ճէնապլէրի, Սէնթ Օնճրէ վարչընտա վագը, Մայլըբրէ խանէտանը թահտը թա- սարուֆընտա պուլունան քիւչիւք՝ ֆագաթ կիւզէլ պիր գոնագտա իգամէթ իթտիյինի պիտիրմիշ իտիք, գոնաղը մէղքիւրը, օն ալթընճը Լուինին զէմանը հիւքիւմէթինտէ, Տիւգ Ռաուլ տը Մայլըբրէ ինչա վէ իպնա իթտիրմիշ իտի:

Մըսթըր Ուիլեմմանը, Մարէ մահալլէսինտէ վագը գոնաղըն պիրինճի տայիրէսի սալօնընտա, պէլէտիյէ դա- նունամէսի քեաղըտլարընը չէվիրիպ տուրտուլու սաաթ- տէ, միւսիւ Տիւգ տը Մայլըբրէ տախի, օն պէշինճի Լուի ուսուլինճէ մամուլ միւթէատիտ օյմալար իլէ միւզէյեէն, վէ միւսէնտա Շիմինէնին իթթիսալինտէ, պէօյիւճէք վէ եուկադ պիր գօլթուգ սանտալէսի իչինէ եան կէլմիշ օլտուղու հալտէ, այնի մըսթըր Ուիլեմմանըն իշթիզալ իթ- տիյի իլ իլէ մէշղուլ պուլունույօր իտի:

Թէսատիւֆաթը զարիպէտէն օլարագ, միւսիւ տը Գոմբանսըն միւթալաա իթտիյի դավանիյի պէլէտիյէ (քա- գաքական օրինագիրք) քիթապընըն « հագըր պուլունմա- յանլար » լէվհասընը հավի պուլունան սահիֆէ աչըլմըշ լաը, վէ հաթտա միւսիւ Տիւգին էօնիւնտէ պուլունան մասանըն իւզէրինտէ տախի, քէնտիսինի՝ Մայլըբրէ խանէ- տանընա խէլէֆ, վէ խանէտանը մէղքիւրըն վարիտաթը քեամիլէսինէ վարիսի միւթլագ վէ սահիպ իտէն, մուգատ- տէմա Սէն Շէհրի Պիտայէթ մահքէմէսի ճանիպինտէն վէ- ըլմիշ օլան՝ պիր գըլթա իլամըն սուրէթի պուլունույօր իտի:

Տէմէք օլուր քի, կերէք Տիւգ տը Գօմբանս ճէնապ-
լէրի, վէ կերէք մըսթըր Ուիլերմս, պու մատտէնին թէ-
ֆէքքիւրաթըրլա իշթիղալ իթտիքլէրի, աչըգտան աչըղա
անլաշըրլըյօր իտի:

Ֆագաթ, այնի մատտէ իլէ իշթիղալ իտէն պու իքի
ատէմլէրին նիյաթու էֆքեարընտա, եէքտիկէրէ միւթէ-
նագըս աղիմ պիր միւպայէնէթ մէվճուտ իտուկինի, օգու-
եանլարըմըլ բէք գօլայ թաստիգ իտէճէքլէր տիր:

Տիվարըն իշինէ տօղրու եէրլէշտիրիլմիշ օլան ուֆագ
պիր եազըխանէնին էօնիւնտէ, օրթա եաչը, չէհրէսի սա-
րարմըշ, գաֆասը եարը տաղ, վէ գըրմըղը պուրունլու
պիր ատէմ օթուրմուշ իտի. շախսը մէրգումըն սուտադ-
լարը իւզէրինտէ, տինայէթը (վատուլիւն) զաթլիյէսինի
իյմա իտէր պիր թէպէսսիւմ, հալինտէ՝ պիր նէվի խէֆու-
իհթիրազ կէօրիւնիւպ, կէզղլէրի տախի, այնի քէտի կէ-
ղի կիպի էթրաֆընա միւվէսվիսանէ նիկեաշլար աթֆ իտի-
յօր իտի:

Շախսը մէրգում, ազ պիր միւտէթտէն պէրի միւսի-
Տիւգ տը Գօմբանսըն մայէթինտէ օլուպ, օգույանլարըմը-
ղըն մալիւմի օլան, վէ Տիւգը մումալիլէյհին մահրէմը էս-
րարը պուլունան միւսիւ Պիւրօնըն, հայիզ օլտուղու մէ-
մուրիյէթին պաղը ճիհէթլէրինի իքմալ իթմէք վաղիֆէսի
իլէ միւքէլլէֆ իտի:

Հայըճա իպրանմըշ սիյահ պիր էլպիսէ կիյմիշ օլան
պաւ քէտի պագըղը ատէմ, միւսիւ Տիւգին խուսուսիքեա-
թիպի օլտուղու հալտէ, միւսիւ Պիւրօնըն մայէթինտէ պու-
լունույօր իտի:

Մէրգում, օթուղ պէշ գըրգ եաչընտա թախմին օլու-
նուր, վէ թավրու հարաքեաթընտա թէմքինյի պիր միւ-
սամէհա կէօրիւնիյօր իտի:

Միւսիւ Տիւգ տը Գօմբանսա կէլինճէ, մումալիլէյհ
կերէյի կիպի իհթիյարլամըշ օլմաղըլա, անլընտաքի պու-

ընդունալ չօղաւմը , վէ մնագատտէմա սիւմանընտա կէզ-
քիւլէն օ սէպաթ , վէ մաղլուպ օլմագ պիր րայըն նագչի-
թը , տիկէր պուրուշուգլար իլէ մէսթուր օլուպը հալին-
տէ տախի պիր զաաֆէթ կէօրիւնիյօր իտի :

Տիւգի տաղ գաֆասը գուրշունի պիր րէնկ քէսպ իթ-
միլ օլտուղու կիպի , սարարմը չէհրէսինին սընրըլարը , սէ-
րի վէ էսէֆամիլ պիր թիարէյիլ իլէ , մո մաիլէյին վագ-
լնտէն էվվէլ գօճատըլընը կէօսթէրիյօր իտի . ւզուն վէ
իվլուն գամէթի , տըննաճագ պիր հալտէ էյիլմիլ , կիրան
պահա էլմաս եիւգիւքէր իլէ միւզէյէն գըլլը բարմագ-
լարը ինճէլմիլ , վէ կէօզլէրինին աթ էջֆէշան շուլէսի սէօն-
միլ պիթմիլ իտի . վէհասըլ հէր թավրու հալինտէ պիր
զաաֆէթը ֆէվգէլատէ կէօրիւնիւպ , մումաիլէյհ , միւճէր-
րէտ մուհլիգ պիր խասթալըղա տիւշար օլմուշ կիպի մուզ-
թարըպ պիր (հալտէ պուլունույօր իտի :

Տիւգ տը Գօմբանսըն՝ գավի պէտէնինի , պու հալտէ
թաղէիք իտէն իսթիյարըլը գանն օլունմամալը արը . թամ
եէտի սէնէ էվվէլ խիլքի , Գարնալալըն սօն սալը ադշա-
միլը՝ Բալէ-Ռօայալ պաղչէլէրի տէրունինտէ , մումաիլէյ-
հին՝ բէհլիվանլէրէ մախսուս պիր գուլվէյի պէտէնիյէյէ
մալիք ցլտուղունը րայէլ այն կէօրիւպ թաաթիգ իթտիք .
պու սէրի վէ մէմուլին զայրի զաաֆէթի չէրհուլըզան իթ-
մէք իլիւն , միւճէրրէտ պու ատէմին տէհչէթիւ պիր խա-
թալըղա , վէ տահա տօղրուար՝ ուզուն միւտէթտէն պէրի
մանէվի պիր ըղթըրապաթը գալպիլէ իլէ մուզթարըպ ի-
տիլինէ թէսլիմ իտիլմէյի տիր . ֆագաթ խալգ , պու թէ-
պէտտիլաթը միւտհիլէնին ֆարգընա վարամամը իտի ,
յիւլքի միւսիւ տը Գօմբանս , տայիմա քէնտիսինէ չէքի տիւ-
զէն վիլմէյէ բէք զիյատտէ տըգգաթ իտիյօր իտի . տնը՝ էվ,
եախօտ կիճէիք էյպիսէ իլէ խանէսինաէ կէօրմէք միւմքին
տէյիլ իտի :

Տիւգ տը Գօմբանս , հէր կիւն էօյլէ վագթը կիճէիք

էլպիսէսինի սօյունուպ, քէնտիսինի՝ սիյահ սաչլար իլէ ա՝ տէթա կէնճ պիր ատէմ հալինէ վազ իտէն զայէթ մահիր պիր բէրուքեարլն էօնիւնտէ, ուզուն միւտէթ օթուրտու շու կիպի, օտա ուշաղընըն մէհարէթը քեամիլէսի իլէ տա խի, քէսպը դամէթի մէվզուն, վէ թէնասիւպը էնտամ իսիյօր իտի. պու մուամէլթ տախի ուզուն միւտէթ սիւրէր իտի, չիւնքի մուամիլէյհին, գըրգ եաչընը թէճավուզ իտէն աչիւֆթէլէր կիպի, տէրունինտէ պիր սուրէթը հէրճու մէրճիտէ (խառնակ) վազ իտիլմիշ ալաթը թէզեինաթը (զարդարանաց գործիք) միւհթէվի պիր (թուալէթ) տօլապը վար իտի:

Տիւգ տը Գօմբանս, պու սուրէթլէ պիր թագըմ թէզեինաթ, վէ էյրէթի բէրուգա իլէ միւսէլլահ (զինեալ) օլարագ կէնճլէչիպ, մաչուգէլէրին դուլուպընը ճէզպու թէսիլի իտէն միւսթաղնի աչըգլար (բօլընը) իճրա իթմէք իսթիյօր իտի:

Մահզա պու կիպի հալլէր իլէ գուլուպը նիսվանը ճէզպու թէսիլի չալըչան տէլիգանլըլարը «իսթիլնա իտէր աչըգլար» թէսիլիյէ իթմէյէ մէհպուրըզ:

Պունլար, չիքեարլարընըն եօլունը չաչըրթմագ իլին պիր թագըմ սիւվարի խառնէմէլէր, վէ ալօթէօթէքէրի խթիմալ իտէրլէր, նէթէքիմ տիկէրլէրի, օլապիլտիլի գատար թէէննի իլէ, սէսսիզ սէտասըզ, վէ եաեա օլարագ չիքեարլարընը ավլամայա միւգթէտիր օլուրլար:

Տիւգ ճէնապլէրի, ճէսուր վէ մահիր պիր ավճը օլտուղու կիպի, խըտմէթքեարը՝ վէ եախօտ մահրէմը էսրարը պուլունան Պիւրօ տախի, մէշուր պիր ավքէօթէլի խասիլէթի իլէ միւթթասըֆ օլմաղըլա, հէր իքիտի եէքտի կէրինէ մուավէնէթ իտէրէք, թէաչիւգաթ խուսուսընտա, բէք պէօյիւք վէ դահրիմանքեարի մուգաֆֆէրիլէթէ մազհար օլմուչլար իտի:

Ֆագաթ Տիւգ ճէնապլէրի, եէվմը մէզքիւլտէ՝ թէ-

այլև գ մատտէսի իլէ իշթիղալ իթմէյէ մէյալ կէօրինմէ-
յոր իտի, զիրա պէտ վէ եօրղուն սիյմասընըն պուրուշուգ-
լարընը, զաաֆէթինի, զէվգու սէֆահաթըն սույի թէէ-
սիրինտէն մաղլուպ օլան էթվարը մէյուսանէսինի, վէ իհ-
թիյարլըղը հալի նէֆրէթ իշթիմալինի, միւթատը վէչհ
իւզրէ թէզէինաթը սէնայիյէ իլէ սէթրու իխֆա իթմէք-
տէն իմթինա իթմիշ իտի:

Մուամաիւէյհ, հատտը զաթինտէ նէ հուլտէ իսէ, այնի
հալի իպրազ իտիյօր իտի, եանի ֆըսգու ֆէզահաթըն սույի
թէէսիրի իլէ, խարապ էնտէր խարապ պիր հալի շէյխու-
լէթէ (ծերութիւն) վասըլ օլմուշ իտիքի, մէրգումըն, պզ-
հալ իլէ, իհթիյարլըղա շայան օլան օլ թաղիմու իհթիյարմ-
տան տախի մահրում օլաճաղընա չիւպհէ օլունապիլիւմի:

Տիւգ տը Գոմբանս, պիր սուրէթը հարիսպնէտէ՝ գա-
նունամէյի թէտգըգ իտուպ կեահ պէկեահ քիթապը
մէզբիւրը եօրղուն կէօղլէրինէ գատար եիւքսէթիյօրիպի,
նիհայէթ իւլէմը մուսթիլէյհ քէլամէ աղազ իտուպ, զիքրի
սէպգաթ իտէն ուֆագ մասընըն՝ էօնիւնտէ օթուրմուշ օ-
լան ատէմէ խիթապէն:

— Շու գանուննամէյի պէլքի եիւզ տէֆա օգու-
տում, պուշլարըն ճիւմլէսիտէ բէք վաղիհ վէ բէք սատէ
տիրլէր, ֆագաթ ինսան՝ քէնտի հագգը սարիհինի՝ չօգ-
լուգ զիհնինտէ հըֆզ իտէմէզ . . . օն պէշ կիւն սօնրա
թամ օթուգ սէնէ օլաճագ արը . . . վէ օ զէման հէր շէյ
սէյլէնիպ պիթէճէք տիր . . . տէյիլմի միւսիւ Տընիզաու-
տէյի սուալ իթտի,

Միւսիւ Տիւգին քեաթիպի մախսուսի օլան շախսը
մէրգում, տէրհալ այաղա գալգտը, վէ հատտէն էֆգոյն
պիր թաղիմ իլէ Տիւգի սէլամատը:

Աֆսուս (տփսոս) շախսը մէրգում, պիզզնթ մալիւ-
միւմիզ օլան Տընիզաու քէնտիսի իտի. պու միւթէպէր ֆէյ-
լէսօֆ . . . պու էտէպի ալիճէնապ . . . ֆագրու զարու-

րէթին ոտն մանկըրընը, էթմէքճիսի իլէ բայլաշորդիւն
սօնրա, թն պու մէրթէպէլէրէ գատար տիւշմիւշ Կիւթի
էվէթ, միւսթագպէլտէ «. . .» զաղէթասընըն միւսէլիֆի
ճլաճագ օլան պու խայըրիսան վէ ինսանիյէթբէրվէր . . .
զաթ, պիր ասըլզատէյէ խըտմէթքեար օլմոջիտի, վէ տա-
հա տօղրուսը, պիր ասըլզատէնին խըտմէթքեարընա խըտ-
մէթ իտիյօր իտի, չիւնքի Տընիզառ, միւսիւ Գիւրօնըն էմ
րինէ իթաաթ իթմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունոյթ
իտի :

Աֆսո՛ւն, հէզարան աֆսուս . . . Փաղաթ չիֆայիտէ
մին էլ գատիմ պու պէօյլէ օլակէլմիշ ինիյինի բէք ալէա
պիլիլիլ . . . մէսէլա, պիրինճի տէֆա օլարագ քէնտի ա-
գարու էմլագընը եսնկլնա գարչը սիկուրթա իթմէլի տիւ-
չիւնէն առէմ, խասթաթանէտէ վէֆաթ իթմիշ օլաուլու
կիպի, Օմիրպիւս արապալարընը իլթիւրա իտէն զաթ
տախի, լէֆմհը հալտէ եաշայամամըշ տըր . վէհասըլ հէր
պէօյիւք թասավլուրաթըն միւխթէրիլէրի, հալի սէֆալէթ-
տէ վէֆաթ իտուպ, մահզա քէնտի մատոնլէրինտէ պու-
լունան պիր կիրուհը մէնֆաաթբէրէթաճըն՝ միւսթէֆիտ
օլտուդլարը կէօրիւլմիւշ տիր :

Ծու հալտէ, Տընիզառըն թառավվուրը պիր չօգ մի-
եօնլար տէյմէզ տիմէյէ քիմ՝ ճէսարէթ իտէպիլիր :

Պու թառավվուր, հէր վէչհ իլէ մէնֆաաթը տըր,
ֆաղաթ պիլէմէյիլքի, պու մատտէտէն պահս իթմէմիլէ
սիչիւն միւսաատէ իտիլմէյօր . . .

Տընիզառըն, մէվգըյը-իճրայէ վաղ իթմէյէ մուվաֆ-
ֆագ օլամատըղը թասավվուրըն, նէտէն իպարէթ իտիլի
հէքեայէմիլին մուգատէմէսինտէ ազ չօգ իյզահ իտիլի
իտի . մէրգում, պիր ֆըրսաթ էլտէ իտէպիլիլէր իչիւն,
պաղը պէօյիւք զաթլարըն՝ խըտմէթքեարըլզա գատար
թէնէզիլիւ իթտիլէրինի, թարիպէրտէ օգոճմուշ, վէ
զէֆաթը մէզբիւրէյէ իմթիսալ իթմէք իսթէմիշ օլաու-

լունտան, միւսիւ Յիւդին նեղտինտէ խըտմէթ քեաղ օլմագ-
լըլը այնի խապէթ ատտ իթմիշ իտի:

Տիւգ ալ Դօմբանս, սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք:

— Միւսիւ Տընիզառ, սիզին՝ պու իշ հագգընտա է-
բէյիճէ մախմաթընըզ վար . . . սուրէթը միւնթազամա-
տէ, Մայլըրէ խանէտանը թէքմիլ վարիտաթընա, շէրան
վէ գանունէն վարիսի միւթլագ օլտուղումը պիլիբոսինիզ . . .
հաթտա միւսիւ Մարգի տը Մայլըրէնին, հէր նասըլ իսէ
պիր մատտէտէն աօլայը քէսպ իթմիշ օլտուղը մախմա-
թը, սույի իսթիմալ իթմէյէ գալգըշտըղընը, եանի, սիւ-
քիթ իտուպտա՝ քէնտիսինի, կիւյա ճիտտի էմմիզատէմ.
. . . տիր կիպի գապուլ իթտիրմէք իշիւն, պէնի շու վա-
ղիթթիմտէ, քէնտի հիւքմու թէէսիրի զապթընա կէշիր-
միշ օլտուղունը տախի պիլիբոսինիզ զանն իտէրիմ - տէտի:

Տընիզառ. — Ա՛հ մաազըրէ պույուրուն միւսիւ Տիւգ,
պէնտէնիզ՝ սիզին էսլարընըզա վաղըֆ տէյի իսէմտէ,
Ֆազաթ հագգանիյէթբերվէր, վէ հէր շէյտէն պէրի իշգ-
ղիմէ պիք զաթը ապպէթսիմաթըն, էսքարը գալպիյէսի օլ-
տուղընը տախի հէր հալտէ թէսիմ իտէրիմ . . .

Տիւգ. — Բէք ալէա, թէշէքթիւր իտէրիմ միւսիւ Տը-
նիզառ . . . հագգընըզ վար . . . Ֆազաթ Մայլըրէ խա-
նէտանը էմլագու ագարընըն իւք զապթը միւտէթի՝ խի-
թամ պուլմագ իւզրէ տիր . . . միւսիւ Մարգի, հէր նա-
սըլսա ծնպէշ կիւնտէն սօնրա գապիլի իթիրագ օլմայա-
նաղը իշպու զապթը էմլագ մատտէսինէ տայըր, չիմտիյէ
գատար նըզամէն հիշ պիր կէօնա միւտախէյէտէ պուլուն-
մաորընտան . . . ծնպէշ կիւնտէն, կէրէք էմմիզատէմ. . .
մէգամընտա գապուլ իթմէյէ մէճպուր պուլունտուղում
միւսիւ Մարգիտէն, վէ կէրէք Տիւգ փան տը Մայլըրէ-
նին ալտէթիմտէն, ղէրիէ գատար գօրգաճագ պիր սէ-
պէպիմ գալմայաճագ տըր, զիրա Տիւգը մումալիյէյին,
զըրգ սէնէտէն պէրու վէֆաթ իթմիշ օլտուղունա գաթան

չիւպհէ իտիւէմէզ . . . ֆագաթ էօնիւմիւղտէ օնպէշ կիւն.
լիւք պիր միւտէթ վար . . . պերայի ինթիյաթ հէր շէյի
հիսապ թահտընա ալմալըյըզ . . . տէտիյիմի անլայօրմու.
սունըզ միւսիւ Տընիզառ . . .

Տընիզառ. - Էկէր հուզուրը ալինիզտէ՝ պէյանը էֆ.
քեար իթմէյէ ճէսարէթիմ օլայըտը, օնպէշ կիւն զար.
ֆընտա՝ բէք չօգ կիզլի թէտպիրլէր . . . էլտէ իտիւէպիւ.
լիր օլտուղունը զաթը ալինիզէ ինթար իտէպիլի իտիմ:

Տիւգ, տըգգաթ իլէ մէրգումըն եիւզինէ պագտը,
վէ Տընիզառ տախի քէմալի թաազիմ իլէ սէրֆիրու իթտի.
միւսիւ տը Գօմբանս, թէքրար քէլամէ ողազ իտէրէք,

— Միւսիւ Տընիզառ, Պիւրօ, սիզին հէր վէչհ իլէ շա.
յանը իթիմատ վէ սատըգ պիր զաթ օլտուղունը թալ.
սիյէ իթմիշ իտի - տէտի:

Տընիզառ, թէքրար թաազիմ իլէ սէլաօլայըպ սիւ.
քիլթ իթտի, վէ Տիւգ տախի եէնիտէն սէօզինէ տէվան
իտէրէք,

— Հաթտա էհէմմիյէթլի պիր մէպլաղէ էշէտտըլու.
ղումունըզ օլտուղունը տախի պէյան իթմէյի ունութմա.
մըշ իտի:

Տընիզառ. - Ահ միւսիւ Տիւգ . . .

Տիւգ. - Էլպէթտէ պիր ֆամիլեանըզ վար տէյիլմի:

Տընիզառ. - Ահ միւսիւ Տիւգ, պիր թասափվուրմ
վար քի, անը պաշա չըգարմագ, պէշ նէֆէր չօնուգ պէս.
լէմէտէն տահա միւշկիւլ տիր . . .

Տիւգ. - (Կիւլէրէք) բէք ալէա միւսիւ Տընիզառ բէք
ալէա . . . մալիւմինիզ օլան եաքմա էմմիզատէմ, ճահիլ
խստպին, լէհապիրսիզ, վէ տտէթա տիվանէ պիր տէլի.
գանլը տըր . . . իմտի սիզին կիպի ագիլ վէ միւտէպպիլի
պիր ատէմ, սուհուլէթլէ մէրգումա ինթիսապ իտէպիլի.
. . . տօղրուսը Միւսիւ Տընիզառ . . . պու տէլիգանլըյա
ինթիսապ իտէպիլտիյինիզ հալտէ, հագգընըզտա օլաճագ

միւրեւափաթտէն խօշնուտ գալաճաղընըզա միւթէնմին օր
լապիլիրսինիզ :

Տընիզառ, պու թէքլիֆի իշիթտիյինտէ պէնզի աթտը,
վէ կէճղէրի պիր տէհչէթ ալամէթի իպրպղ իտէրէք:

— Միւսիւ Տիւ գին՝ իյրատ պույուրտոգլարը քէլա-
մին մանասընը անլայամատըղըմ իշին, քէնտիմի պէտպահա-
ատտ իղէրիմ օ տէյու մըրըլտանտը՝

Տիւգ. — Մաազուրսընըզ, չիւնքի սէօզիւմի իյզաճ իթ-
մէյէ ունութմուշըտըմ . . . մէսէլէ գուվլէթի պիր տար-
պէ հագգընտա տըր . . .

Տիւգ, սէօզիւնի գաթ իթտի, վէ Տընիզառ, մուհագ-
գագ սուրէթտէ քէնտինտէն պիր ֆիյլի գաթ, եալիզա-
պիր ճինայէթը սայիրէնին իծրասը. թալէպ օլունաճագ
պիլիմինէ պահիզ օլտու:

Տընիզառ, ըլլվէթ իլէ ատէմ էօլտիւրէն պիր գա-
թիլին խապէսինէ մալիք օլմատըղընտան, պաշտան այա-
ղա գատար թիթիւմէյէ պաշխտը, վէ Տիւգ տախի սէօ-
զիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Հալի հաղըրտա իշլէրին՝ նէ մէրքէզտէ պուլուն-
տուղունա . . . տայըր, եարմա ագրապամըն, եանի թագ-
իտ էմիլզատէմին, պէնտէն զիյատէ մալիւմթը ծլտու-
ղունը՝ բէք ալէա պիլիլիմ . . . պէնիմ ալօգաթլարըմ
օլտուղու կիպի, անըն տախի ալօգաթլարը վար . . . տօղ-
րուը մէրգումըն տէսիսէլէրինտէն գօրգույօրում . . .

պունտան գաթինազար, քէմալի իճիթիւազ իլէ իքմոչ շէօհ-
րէթինի կիպլէյէն մէճհուլ շախսըն պիրի, պնզը թէշէպ-
պիւսաթտէ պուլունմուշ օլտուղունա տայըր խապէրլէր
ալտըմ, շէօյլէքի, մէրգումմէճհուլլատէմ, ըութպէյի պա-
լատէ պուլունան պիր մահքէմէ ըէյիսինին խուճղուսի օտա-
սընտա, զայըր ըէսմի օլարագ «Մայլըրբէ խանէտպըն վագ-
թիւտէ՝ վէ չուզումը թագտիրինտէ, կէլիպ քէնտի հագ-
գը մարիհինի թալէպ իտէճէք» կիպի պիր իլիթարաթտէ

պոռնուհուհու տըր . . . իշթէ պու վագաա՝ պիր տերէճէյէ
գատար պէնի տիւշարը էնտիշէ իտիյօր . . . ֆագաթ նա-
սըքի անկաշըմագտա տըր . պունլարըն ճիւմլէսիտէ , պիր
մէնպատէն ճէրիյան իտիյօր . . . Եսնի՝ պու իշին ֆայիլի
պիզգաթ էմիղատէմ օլտուղունա շիւպհէմ գալմամը
տըր . . . իմտի՝ միւսիւ ճընիղաու , Եաբմա էմիղատէմիւ ,
Եա նէգտիւնտէ , Եա էվինտէ , վէ Եախօտ տիկէր պիր մա-
հալտէ հըֆիլ իտիլմիշ գըրմըզը մէշինտէն մամուլ պիր չը-
տանը պուլլօնաճագ տըր . . . վէ իշթէ օ չըգտանըն պա-
նա էշէտտը լուզումի վար տըր . . . - տէտի :

Տընիղաու , կէնիշճէ պիր նէֆէս ալտը . զաիֆ պէլինի
տօղրութտը , վէ խօշ պիր հարաքէթ իպրազ իթմէքլէ ճէ-
վապէ աղազ իտուպ ,

— Միւսիւ ճիւգ , ասլա մէմուլ իթմէյօր ըտըմ . . .
վէ տօղրուսը իտէմէզ իտիմ . . . վագաա՝ պոռնուհու-
ղում վաղիյէթին Բէք էտնա օլտուղունը պիլի իսէմտէ ,
ֆագաթ վագթըլըլա չօգ էյի կիւնլէր կէօրմիւշ . . . վէ
մուալլիմիք իլէ ալի պիր մէվզը իհրազ իթմիշ օլտուղում
տախի , զաթը ալինիզէ պէյան իթմէքտէն իմթինա իտէ-
մէմ . . . խիւլասայի քէլամ , պէնիմ կիպի նամուսը պիր
ատէմ իշին , սօն տէրէճէ միւշկիւլ պիր հալ տըր պու :

Տիւգ , գաշլարընը չաթմըշ օլտուղու հալտէ ճընիղա-
ուն Եիւզիւնէ պագըլօր իտի . մէրգում , պու տէրէճէ ի-
լէրի վարմըշ օլտուղու իշին թէէսիւֆ իթմէյէ պաշլատը :

Տընիղաու , Տիւգին հըսս իթտիյի ճան սըգընթընը
ֆէհմ իթմէմիշ կիպի սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք :

— Էվէթ , էօյլէ պիր ատէմքի , անըն հալիյէթ վէ ին-
սանիյէթ ուղրունտա պէզլ իթտիյի սայու իգտամաթ , պէ
հագգէն քէնտիսիւնի ալի վէ ճէլի (բարձր և փառաւոր) պիր
մէրթէպէյէ վասըլ իթմէլի իտի . . . հէյհա՛թ :

Տիւգ՝ (Սէրտ պիր սէտայըլա մուխաթիպլինին աէօ-
ղիւնի գաթ իտէրէք) միւսիւ , սիղի էյի մուհաքէմէ իտէ :

մէմիշիմ . . . արթըգ պու մէռէլէտէն պահս իթմէշէլիմ...

Տընիզառ. — (Եսկէհան սէսինի թէպփիլ խոռապ կէր-
միլէթ իյէ) էլէթ, միւսիւ Տիւգ էվէթ, բէք սահին տիր
... ֆիհագըղա պէն պու իշի խօտ պէ խօտ իւզէրիմէ ալթ
մաղա միւգթէտիր տէյիլիմ, ֆաղաթ մատէմքի սիզին իշ
լէրինիլ իլէ իլթիզալ խալյօրում. . . անճագ պազը շարթ-
լար իլէ տէրիւհտէ խտէպիլիլիմ . . . իմտի գըրդ սէքիզ
սաթ զաքֆընտա օիզէ խապէրլէր կէթիլիլէնէլիմ:

Տիւգ. — (Բարմաղընը տուտաղը իւզէրինէ վաղ խտէ-
րէք եավաշ սէս իլէ) էկէր պէնի պիր մուխաթարայէ իկա
խտէրսէնիզ, քէնտինիզի մահրէստէ պուլաճաղընըզա շիւպ-
հէնիզ օլմասըն . . . շայտ չըզտանը կէթիրալիլինիզտէ,
իւ պին ֆըրանգ գատար պիր իւճրէթ ալաճագսընըզ . . .
րէճա խտէրիմ օտա ուշաղըմա չըզըրընըզ . . .

Տընիզառ, վատ օլունան իւշ պին ֆըրանգըն՝ կէօզ-
լէրի էնիւնաէն կէշալիլինի կէօրմիւշ կիպի կէօղլէրի գա-
մաշտ:

Մէրգում, թասապվուրունըն գուվլէտէն ֆիլիլէ չը-
գաճաղը գիւլիւմիւնէ զահիպ օլարնագ մէմնուն օլտու:

Տընիզառ, արշարը չըգմագ իւզրէ իքէն, միւսիւ Պիւ-
րօ տախի օտա գաբուսընը աշլյօր իտիքի, հէման օ տա-
ղըզատա օտանըն տէրունի, թիւթիւն վէ գօնեաղըն սէրտ
գօգուաը իսթիլա իթտի:

Միւսիւ Պիւրօ, պիր սուրէթը լաիւպալանէտէ Տընի-
զառըն ումուղունա վոլըրադ աթի իւզգիքը սէօղլէրի
սէյլէտի:

— Սէվկիլի տօսթում, պու կիճէ իշէ պաշլայաճաղը,
իթմէն նէրտիւպան, ուֆագ գաբու, պիր տէմէթ թաւ-
լան անահտարարը . . . պու իշ ատէթա միւքէմմէլ պիր
րօմանա պէնզէյէճէք տիր . . . սիվի եանըմտա ալթ գօյա-
ճաղըմ . . .

... Մատամ Տիւշէս տը Գոմքանս Մայրըրէ, քէնտի թէղ-
եինաթը իչիւն զէվճինտէն ազ պիր վագըթ սարֆ իտիյո
իտի. վագաա մայէթիւնտէ պուլունտն բէրուքեալ, վէ
տա խըսմէթ ճիսինին մէհարէթի, Տիւգին խատէմէլէրի
մէհարէթիւտէն տուն մէրթէպէտէ տէյիլ իտի:

Պղ. Էզճիւմէ, մատամ Տիւշէս՝ կիւզէլ պիր գատըն ատտ
օլունապիլիք իտի. ֆարզ իտէլիմքի մատամ Լէա Վէրէնին
իտտաանընճա՝ մէզպուրէ գըրգ եաշընտա, եախօտ քէնտի
տիլխահը միւճիւպինճէ օթուլ իւշ եաշընտա օլայըտը,
ֆագաթ պունըն նէ էհէմմիյէթի օլապիլլի, եէթէր քի
պիր գատըն կիւզէլ օլտուն, վագաա մատամ Տիւշէսին
սիյմաանտա, իհթիյարլըղըն էսէրի օլան պիրինճի վէ իքին-
ճի պուրուշուգլար պաշ կէօթէրմէյէ պաշլամֆը իտիսէտէ,
քէնտիսի ճաղիպէլի վէ լաթիֆ օլմասըյըլա, պու հալ չօդ-
լուգ կէօզէ չարբանյօր իտի. մէզպուրէ, մալիք օլտուղու
հիւսնի լէթաֆէթի սայէսինտէ, վէլատէթը թարիխի միւ-
պէյեին իլմու խապէրէ, հալավէթի պիր թէպէսսիւմ իւ-
ճէվապ վէրմէյէ իսթիհգագը վար իտի:

Խիւլասայի քէլամ, Հանրիյէթ Մասօն (Տիւշէսին տ-
սըլ իսմի), մսհագգագէն՝ եիրմի սէնէտէն պէրի իտիքի,
մատամ Տիւշէս տը Մայրըրէ սըֆաթընը հայիզ պուլու-
նույօր իտի:

Հանրիյէթ Մասօն, Սէն շէհրի պէլէտիյէ մահրէմէ-
սինտէ միւսթախտէմ, էվրագ օտասը միւտիրի, միւսիւ
Մասօն նամ պիր չախսըն քէրիմէսի իտի:

Մատմաղէլ Հանրիյէթ, շէօհրէթչըար վէ զէնկին պիր
ֆամիլեայէ մէնսուպ օլմատըլը ճիհէթլէ և սէրայի իմբէ-
րաթօրիտէ էվգաթ կիւզար իտէն սահիպ սէրվէթ, վէ կէնճ
ապըլզատէլէրին պիրինի պաշտան չըգալումայաճաղը թա-
պիլի իտի:

Փագաթ մէզպուրէ, ֆէվգէլատէ կիւզէլ վէ ճաղի-
պէլի պիր գըզ օլտուգտան մաստէ, բէտէրի միւսիւ Մասօն

տախի, հերնէ գատար ատի պիր վազիյէթտէ պուլունու-
յոր խոր իպէտէ, պու ճիւմէ Սէն շէհրի մահքէմէսինտէ,
նաբօլէօնըն թէէլիֆ քէրտէսի օլուպ, հէնուզ մէյտանը ին-
թիշարէ վազ իտիլէն գանուհնամէնին, (Գօտ նաբօլէօն)
պիր տէրէճէյէ գատար ահքեամընա մուղայիր օլարագ
ճէրիեան իտէն պիր մուհաքէմէնին իլլէթու հիքմէթինէ
վազըֆ օլմուշ, վէ հագսըզըզլա վէրիլէն մէզքիւր հիւք-
վէ գարշու հիշ պիր կէօնա իթիրագ՝ վէ բըրօթէսթօ օղ
լունմաուղընա տախի թաաճիւպ իթմիշ օլմաղըլա, մէրագ
խտէրէք ղ քէյիլիյէթին նէտէն իպարէթ օլտուղունա տայըր
քէսպը մալիւմաթ իտէպիլիշ իտի:

Մէրգոգմ խայըրիսահ էվրագ միւտիլի իլէ Տիւգին
պէնիւնտէ պիր բազարըզ վուզու պուլտուղունը, վէ պուշ
նէն մէվզըլը իճրայէ վազ իտիլմէսի, թարաֆէյնին
հիւնի քիզասըլըլա վազթը ախէրէ թէէլիլ իպիլտիլի
խտաա օլունույօր իտի:

Փիւհագըզա՝ մէզքիւր մուհաքէմէյէ, 1803 թարի-
լինտէ պէտ օլունմուշ, վէ միւսիւ տը Գօմբանն իսէ, 1840
սէնէսինտէ, եանի մուհաքէմէնին պիտայէթինտէն եէտի
սէնէ սօնրա՝ Հանրիյէթ իլէ իզտիվաճ իթմիշ իտի. հագըզ
զաթէն՝ Հանրիյէթ թէէհիւ իթտիլինտէ հէնուզ օն ալթը
նայընա գատէմ պասմըշ օլմաղըլա, թապիլի Տիւգ Գօմ-
բանն եէտի սէնէ պէքլէտիքտէն սօնրա, միւսիւ Մասօնա
վէրտիլի սէօղիւն իճրասընտա պուլունմուշ, եանի մէզ-
քիւր մուհաքէմէ խուսուսընտա, էվրագ միւտիլինին իթ-
միշ օլտուղու խըտմէթէ մուգապիլ, մէրգումըն քէրիմէսի
իլէ իզտիվաճ իթմիշ իտի:

Սաըլ Վէսէլէ, ժան Տիւգին զայպուպէթի սէպէպի
իլէ միճիւ տը Գօմբաննըն Մայըբըրէ խանէտանը վարի-
տաթընըն վէրասէթինէ, սուրէթը գաթիյէտէ հիւքմ ի-
տէն մէզքիւր մուհաքէմէնին իւզէրինտէ օլուպ, լաքին
մահքէմէ՝ պու գարարը, ժան Տիւգին զայպուպէթինտէն

օն սէքիզ անէն սօնրա վերմիշ իտի, վէ գանուննամէ իսէ
(Գօտ Նաբօլէօն) պիր ատէմին մուֆարէզաթը թարիխին
տէն տէյիլ, իլլա պիւսպիւթիւն զայս օլտուղու, վէ եա-
խօտ հագգընտա ալլնան սօն խապէրլէրտէն սօնրա, մու-
րուր իթմէսի լաղըմ կէլէն օթուզ պէշ սէնէ գատնար պիր
միւտէթ թային իտիյօր իտի:

Տէմէք օլուր քի պու մէսէլէտէ պէօյիւք պիր եանլը-
լըգ, վէ եախօտ աբաշըգ պիր հագսըղլըգ ինչոն իտիլլ
իտի:

Պապաթ իմբէրաթօրլուգ տէվրինտէ, հէր նէվի սէր-
վէթու վարիտաթըն թահտը թէհմիւնաթէ ալլնմասընա
բէք զիյատէ էհէմիլլէթ վէրիլտիլինտէն, միւսիւ տը Գօմ
բանսըն ֆաւիլեասը, գարըշըղլըգ էսնասընտա՝ ան ասը
սահիպինին զայսպուպէթի սէպէպի իլէ, պու ճէսիմ վա-
րիտաթըն, մուգասէմաթլա չիւրիւմէմէսինէ տաշըր ճա-
տու իգասամաթտէ գուսուր իթմէյուպ, հէր նէվի միւշփիւ-
լաթը կէօղէ ալտըրարագ, վարիտաթը մէղքիւրէյի հըֆը
իտէպիլմիշլէր իտի:

Շուրասը սահիհ տիր քի, միւսիւ տը Գօմբանս, Մայ-
լըբրէ նամըյըլա նարօլէօն թարաֆընտան գապուլ վէ
թալթիֆ պույրուլուպ, սէրայի իմբէրաթօրիտէ նաֆըլ
վէ միւթէպէր թանըմըշ իտի, ֆիլվագը միւսիւ տը Գօմ
բանս, սէնէվի պէշ եիւզ պին ֆըրանգը միւթէճաւուզ պիր
էյրատը օլտուղու հալտէ, բէսի բայէ պիր էվրագ միւտի-
րինին քէրիմէսի իլէ թէղէվվիւն իթմիշ իտի:

Միւսիւ տը Գօմբանս, հէնուզ օթուզ եաշընտա իբէն,
իմբէրաթօրլուղուն պիտայէթինտէն պէրի, վալիտէ վէ բէ-
տէր թէսմիլլէ իթփիլի զաթլարը զայս իթմիշ իտի:

Մէրգոււմ, շանու շէրէֆէ հարիս, կէնճ՝ վէ կիւվէլ
պիր տէլիգանլը օլուպ, մալիք օլտուղու եարըմ միւթն
ֆըրանգ էյրատը սայէսինտէ, Ֆըրանսա հուտուտընտա
շանու շէրէֆ թաճլարը իմալաթըյըլա մէշղուլ պալուսն

զէվնէրին զէվճէլէրին, մէսուտ վէ պահտընար պիր հալէ
գոյմագլա էվգաթ կիւզար օլույօր իտի:

Հանրիյէթ, քէնտի եաշատըղը վագթըն ախլագը հա-
սէնտի իլէ միւթթապըֆ, վէ աղ չօգ տինտպը պիր դատըն
օսւպ, մէզպուրէ հագգընտա, նէ բէք էյի, վէ նէտէ բէք
քէթիւ տէաիյիմիզ հալտէ, հագըգաթտէն ըւտուլ իթ-
միլ օլմայըզ:

Փագաթ շուրասը բէք սահիհ տիր քի, էկէր Հանրի-
յէթ քէնտի բէտէրի սընքֆընտա պիր զաթ իլէ իզտիվաճ
թմիլ օլայըտը, զէվճինին պատիյի իֆթիխարը օլաճագտը,
վէ մէզպուրէնին սալիք օլաճաղը թարիգ պու օլմայըզս:
հղա պու թարիքէ սալիգ օլտա իտի, քէնտի հալի հագը-
ընտան պիյատէ մէսուտ օլաճաղը շիւպհէսիզ իտի:

Ձիւնքի, սէֆիլ պիր օտաճըղըն թուղլա տէօշէմէլէրի
էրինտէն, նակէհան պիր ծիւգ սալօնուրն կիւրանպէհա
թալիլէլէրի իւզէրինէ աթլայան պիր դատըն, մուվազէնէ-
մնի պպպ իտուպտա տիւշմէմէք իշիւն, մէթին պիր գալ-
պէ վէ մըգտարը քեաֆի պիր զէքեալէթէ մալիգ օլմասը
լաղըմ կէլիր:

Հանրիյէթին կէօղլէրի, մազհար օլտուղու տարաթու
տէպտէպէ շուլէսի իլէ գամաշտը իսէտէ, փագպթ՝ զէվճի
պագընտա օլան մուհապէթ, գալգան մէգամըյըլա՝ մէզ-
պուրէնին իֆֆէթինէ սիբէր օլմուշ իտի:

Ֆիլվագը Հանրիյէթ, զէվճինի՝ պիր մուհապէթը շէ-
տիտէ իլէ պէվմէյէ պաշլամըշ, վէ ծիւգ տախի՝ քէնտի
թարաֆընտան ֆէվգէլատէ պիր աշգու մուհապէթ կէօս-
թէրմիշ իտի:

Տիւգ տը Գօմբանս, մէպտէսիզ վէ ըրգգաթսըզ պիր
ատէմ օլմաղըլա . . . տիւնեատէ զէվգը սէֆահաթտէն,
վէ շէվէթը նէֆսանիյէսինտէն պաշգա պիր հըսսիյաթէ
մալիք տէյիլ իտի, փագաթ ծիւշէս, (Հանրիյէթ) պու իտու-
տուտա պիւսպիւթիւն իլէրի վարմամըշ իտի իսէտէ, ան-

ճագ՝ արմը օլտուղու թէրպիյէ, մէզպուրէնին զհնինտէ մէճհուլ պիր էսէրը զուլմէթ պըրագմը իտի:

Պու ալէմտէ, հէր վէչհ իլէ եէկօրիկէրէ ույղուն զէվ-
ճու զէվճէ պոռնունսա տախի, եինէ պալ այլարը տէնիլէն
էյեամ կէչիպտէ էսկիտիքլէրինտէ, պէյնլէրինտէ խըրըլթը
էքսիք օլմայուպ, տիրլիքլէրինի իթլալ իտիճի պինլէրճէ սէ-
պէպլէր պուլունաճաղընը հէրքէս թէսլիմ իտէր:

Պու էսէֆամիզ հալին՝ էլպէթտէ մուհիմ մէպէպլէրի
օլմալը տըր, ֆագաթ էսպապը մէզքիւրէնին իյզահը միւլ-
կիւլ փլաճաղընտան, շու գատարընը տէյէլիմ քի, տինն
եատէ էն նամուսը պիր ատէմ, պիր եա իքի էվլատսա
հիպի օլտուղունտա, անլէրին մուհապէթի, զէվճէյէթ ա-
լէմի քիւլֆէթինին թատիլինէ մէտար օլաճաղը կիպի հաթ-
մա էվլատ մուհապէթի, զէվճու զէվճէ միյանընտա գա-
վի պիր պազ օլմուլ օլուր քի, պու հալ իլէ պիր մէյիճէյէ
գատար մէսուտ պիր էօմիւր կէչիլիլէ պիլիր:

Տիւզ տը Գօմբանա, եալընը իքի էվլատ իսթէյթ
իտի, վագաա Տիւզ, արզուսը միւճիւպինճէ իքի էվլատ
սահիպի օլտու իսէտէ, ֆուլթուրսուղուզ տախի՝ զէվճէ
զէվճէ միյանընտա կէրէյի կիպի հիւքմ իթմէյէ պալլատը:

Պու իքի էվլատ, զէվճու զէվճէյի խօշ՝ վէ մուգատ-
տէս պիր պալ իլէ գայտու պէնտ իտէճէք իտի:

Պագաթ իքիսիտէ վէֆաթ իթտիլէր . . .

Տիւզ իլէ Տիւչէս, թէքրար եէքտիկէրէ թէգարրուպ
իթմիլէր իսէտէ, մուֆարէգաթլարընտա, Տիւզ ճէնապ-
լէրինին թամամ օն նէֆէր մէթրէսի պուլունույօր իտի,
ֆագաթ Տիւչէսին՝ գաշ նէֆէր ալըգը օլտուղունը պիլէ-
մէյիկ:

Պատէհու զէվճու զէվճէ միյանընտա մէթին պիր սէտ-
տը միւմանաթ ըէյտա օլտու. հէյհաթ, պու մէզմուս
հալլէրին սէպէպի իլէ նէ գատար ֆամիլիւալէր մահվ
լուպ պիթմիլէր տիր . . .

Ֆագաթ Տիւգ, ղայէթ գըսգանճ օլմաղըլա, զէվճէ-
սինն ահվալու էթվարընը թահաթը թէճէսսիւսէ ալտըր-
տը, վէ պու հալ իսէ՝ մէզպուրէյի պիւսպիւթիւն սույի
ախլագէ սէվգ իթմէքլէ, զէվճինի սէվմէմէյէ, վէ առէ-
թա մէրդում հադգընտա խուսումէթ հըսս իթմէյէ պաշ-
լատը :

Տիւգ տը Գօմբանս ճէնապլէրի, մայէթինտէ պուլու-
նան միւսիւ Պիւրօնըն՝ մարիֆէթի իլէ, էվվէլա մատմազէլ
վիթթօրին նամ պիր գըզ իլէ իւլֆէթ բէյտա իթտի, վէ
եալընըզ մէզպուրէ իլէ իթթիֆա իտէմէյուպ, եինէ միւ-
սիւ Պիւրօնըն հիմմէթ վէ թէվասուլթը սայէսինտէ, մա-
ղազէլէրինի կէրէյի կիպի չոզալթտը. իչթէ նուսուսէ օ-
լաճադ պիր զէվճիյէթ ալէմի . . .

Ֆագաթ պուռնլարըն՝ նէ էհէմիյէթի օլապիլիր . . .
զէվճու զէվճէ միյանընտա թէհատիւս իտէն պու նապէճա
հալէր, նիչէ նիչէ հիւսնի ախլագ իլէ միւթթասըֆ օլան
նամուլը, վէ օրթա հալը ֆամիլեալէրին հասէտինի թահ-
րիդ իտէն՝ սէնէվի եարըմ միլեօն ֆըրանգ, պիր տէրէ-
ճէյէ դատար մէզքիւր ահվալի մէզմումէյի սէթը իտի-
յօր իտի :

Տիւգ ճէնապլէրի, 1822 սէնէսի պիտայէթինտէ,
Մայլըրէ շէօհրէթինի հայիզ պուլունան պիր ֆամիլեա-
նըն, ժան Տիւգին թէքմիլ վարիտալթընը քէնտինտէն թա-
լէպ իտէճէյի հավատիսինի ալտը :

Պու ֆամիլեա, միւճթէմայի Սմէրիգա ճանիպինտէն,
ինկիլթէրա թարիգի իլէ Բարիզէ կէլիյօր իտի :

Միւսիւ Տիւգ տը Գօմբանս, տէրհալ պուռնլար հադ-
գընտա մալիւմաթը մէվսուգա ալմաղլըղա թէչէպպիւս
ֆիտուպ, մէզքիւր ֆամիլեանըն, Տիւգ ժան-տը Մայլըրէ-
սին էվլաալարը օլտուղունա չիւպհէսի գալմատը, ֆագաթ
էնայի բահտէ բագիպ օլտուգլարը սէֆինէնին գաղալէ
օրդամսըլըլա, քէնտի հադգը սարիհլէրինի վէ շէօհրէթ-

լէրինի միւսկէն եկրագը զայս իթտիքլէրինտէն, զա-
րուրէթը հալտէ պուլունտուգլարը խապէրինի տախի ալ
մըշ իտի:

Միւսիւ տը Գոմբանս, մեղքիւր ֆամիլեայը հէր հալ-
տէ մահվ իթմէյէ գարարը գաթի վիրուպ, մուճիւպինճէ
հարաքէթէ պաշլատը:

Պունլար, մուգատտտէմա Մայլըրրէլէրին, վէ հալի հա-
ղըրտա Տիւգ տը Գոմբանսըն թահտը թասարրուֆընտա
պուլունան, (Պըրըթաներ) էյալէթինտէ վագը, (Գէրըաղ)
գասապատը հէվալիսինտէ պիր իլթիճակեահ պուլմուշար
իտի:

Տիւգ տը Գոմբանս, Իմբերաթօրուգ տէվրինտէ նա-
բօլէօնտան թաաղիմու թէրղիպ գըլընտըղը կիպի, Պուր-
պօնլար նէզտինտէ տախի նաֆիլ, վէ միւթէպէր իտի, վէ
նասըլքի մումարիլէյհ, 1830 թարիխինտէ, Օրլէան խանէ-
տանը գըրալիսինէ խէլէֆ (յաջորդ) օլանլարըն, էսնայի
հիւքիւմէթլէրինտէ տախի, այնի հալտէ գուտրէթի, վէ
թէէսիրլի օլաճագտը. իմտի՝ քէնտիսի թա պու մէրթէպէ
նաֆիլ վէ միւթէպէր օլուպ, խասմի պուլունան տէմէր
խէ, սօն տէրէճէ մաղտուր վէ գարուր օլտուգլարընտան,
գըյամ իթտիքլէրի տալանըն նէթիճէտի նէյէ միւնճէր
օլաճագը աշիքեար իտի, եանի Տիւգին, հէր հալտէ տա-
վայը գաղանաճաղընա չիւպհէ օլունամաղ իտի:

Մեղքիւր ֆամիլեայը՝ հիւսնի գապուլ վէ միսաֆիլ
իտէն ատէմ, ան ասըլ (Պըրըթայնլը) ժան-Մարի-Պիօ թէս-
միյէ գըլընան քէօյլիւնին պիրի օլուպ, վագթըլըա բէ-
տէրի, պիր ուֆագ չիֆթլիք սաթըն ալմըշ իտի. իհթիմալ
քի՝ մէրգուլ սատըգ վէ համիյէթի ատէմ, պու չիֆթլիք
քէնտի աթիգ էֆէնտլէրի իչիւն միւպայա իթմիշ օլուն...

Ժան-Մարի-Պիօ, աուլ՝ վէ ասլա ֆամիլեայը օլմա-
տըղընտան, բէտէրինէ իմթիսալ իտէրէք՝ միւթէսարըլ
օլտուղու ուֆագ չիֆթլիքի, Մարգի Ռաուլ տը Մայլըր-

քենին թահար էմրինէ վաղ ի թտիքտէն մատէ, քէնտիսինի տախի Պիւսպիւթիւն էֆէնտիլէրինին խըտմէթինէ հասը իթմիլ իտի :

Միւսիւ տը Գօմբանս, էն էվվէլ մէրգոււմն իւզէրի-
է հիւճիւմ իթմէյի մինասիպ կէօրտիւ :

Իհիթիմալ քի՝ Պիօնըն սէնէտլէրի նըզամընտա տէյիլ իտի, վէ տահա տօղրուսը, տավասընը գազանապիլմէք իլին սսրֆ իտէճէք բարասը օլմասըզընտան, վէ Տիւգ ճէնապլէրի իսէ զայէթ զէնկին վէ նաֆլզ օլտուզունտան, Ֆըրանսա մահքէմէսի, Տիւգին լէյհինտէ, վէ Պիօնըն ալէյ-
հինտէ օլարագ հիւքմ իթմիլ, վէ պիթթապի մէգքիւր իթթիլիգ տախի՝ Տիւգ տը Գօմբանսըն թապարրուֆընա կէչ-
միլ իտի :

Մայլըբրէէր, Պիօնըն տէլալէթի իլէ Բարիսէ վասըլ օլուպ, հագզը սարիհլէրի օլան ժան Տիւգին՝ թէքմիլ վա-
րիտաթընըն իսթիլթատը զըմնընտա, միւսիւ տը Գօմբանս ալէյհինտէ տավայէ գըյամ իթտիլէր :

Մարգի Ռաուլ տը Մայլըբրէ, Սմէրիգատա գալմըլ օլան պազը սէնէտաթ իլէ նուգուտ խուսուսընտա, պօս-
թը վէ գայնը պուլունան ճէյմն Ուէսթէրնէ մէքթուպ եազմըլ իտի :

Ճէյմն Ուէսթէրն, Մայլըբրէլէրին բագիպ օլտուգլա-
րը սէֆինէնին պաթտըզընտան սօնրա, եալընըլ ինկիլթէ-
րատան մուհարրէր պիւր գըլթա մէքթուպ ալմըլ, վէ տէր-
հալ բարա կէօնտէրմիլ իտի :

Ուզուն պիւր միւտէթ կէչտիքտէն սօնրա, եանի 1825
սէնէսի էվախիլինտէ, Մարգինին եազմըլ օլտուգու իքինճի
մէքթուպ էլինէ կէչմէքլէ, քէնտիսինտէն թալէպ օլունան օ
գըյմէթտար էմանէթի, Ֆըրանսայա կէօնտէրմէք իչիւն
հիլ պիւր քիմնէյէ էմիլյէթ իտէմէտիլինտէն, պիզզաթ քէն-
տիսի կէօթիւրմէյէ գարար վէրտի, վէ հէման սէֆինէյէ
բագիպէն եօլա չըգտը :

Փագաթ Մարգի Ռաուլ, պիր չօգ սենեկէրտէն պէրի
խաթթա իտի, իւք տէֆա օլարագ տավասընը զայպ իթ.
միշ օլմաղըլա, իսթինաֆ իթմէք իւզրէ պուլունույօր իտի,
մուամաիլէյհի, ֆամիլեասը իլէ պէրապէր սօն տէրէճէ պիր
ֆադրու զարսւրէթ իչինտէ օլտուլու հալտէ, Բալէ-Ռօս.
Եալտա վագը, միւսիւ Բօլիպտէն իսթիճար իթտիլի թա.
վան արասընտաքի օտաճըղըն տէրունինտէ կէօրտիւքիտի:
Լաքին պու ալէմտէ, հագգը սարիհ՝ օ տէրէճէ գուտ.
րէթի տիր քի, Մայլըբրէլէր, թա պու մէրթէպէ ֆադրու
զարուրէթ իլէ մուկթարըպ օլտուգլարը հալտէ տաթի,
Եինէ միւսիւ տը Գօմբանսըն տէհչէթը ազիմէսինի մուճիպ
օլույօրլար իտի:

Ժօզէրէն թէսմիյէ գըլընան կէնճ պիր տօգթօր, խա.
թա Մարգիլի թէտավի իտիյօր իտի. միւսիւ տը Գօմբանս,
վալուա զօգաղընըն տարաճըգ կէչիտլէրինտէ վագը, մէգ.
քիւր սէֆիլ օտաճըղըն տէրունինտէ կիւզէրան իտէն հալ.
լէրէ մալիւմաթը թամմէսի օլուպ, Մարգինին իւմիւտու
թասավվուրաթընը պիլիւր, վէ անըն գուկվէտէն ֆիլիլէ չըգ.
մասը իհթիմալինի խաթըրլատըգճա, աղիւմ պիր տէհչէթէ
տիւչար օլույօր իտի:

Մահպա՝ քէնտի թէչվիգի վէ Էմրի իլէ խաիքի, միւսիւ
Բօլիպ, Էօլիւմ հատտինտէ պուլունան պիր սէֆիլ ատէմի,
էվտէն տըչարը աթմագ թէհատաթընտա պուլունմուշ
իտի. միւսիւ տը Գօմբանս, Սմէրիգատէն վիրուտինէ ին.
թիզար օլունան մուալէնէթը նագտիյէ վէ Էվրագը լէս.
միլէնին, պահտըն պիր չիվէսի իլէ, թէչէպպիւս իթտիլի
հարպըն ահվալինի, թէպտիլու թաղեիր իտէպիլիւր միւլա.
հազասըլըլա, իչլէր օ մէրքէզլէրէ վարմագսըղըն հէման
պիր ան ագտէմ պիթիրմէք իսթէյօր իտի:

1826 սէնէսի Գարնավալընըն Սալը կիւնի էօյլէտէն
սօնրա, Տիւգ տը Գօմբանս, Ժօզէրէնտէն ալմիշ օլտուլու
մուխթասար նամէնին մաալինտէն, Մայլըբրէլէրին, պօս.

Թընտան՝ ձէյմն Ուէսթէրն նամ պիր ատէմին, պազը էվ-
րազը ըէսմիյէյի համիլ օլարազ՝ հէմանն օ կիճէ Բաժրիզէ
վիրուտ իտէճէյի միւթտէսինի հավի, Հավը շէհրինտէն պիր
մէքթուպ ալմըշ օլտուգլարընը անլատը:

Ժօզէմէնին նամէսի, Տիւզի՝ Թարիֆի նազապիլ պիր
տէհէթ իչինտէ պըրազմըշ իտի, զիրա պու եէնի կէլէն
ատէմ, քէնտինին քիւլլիյէն բէրիշանիյէթինի մուճիպ օլա-
ճազտը. ֆիհհազըզա պէօյլէ պիր ճէսիւմ վարիտաթ սայէ-
սինտէ, հէնկեամը սէպաւլէթինտէն պէրու, գէվգու սէֆա
իլէ իմրարը էվգաթ իտէն պիր ատէմ, վարիտաթը մէզ-
քիրէյի զայպ իթմէմէք իչիւն, հէր նէվի թէշէպպիւսաթ-
տէ պուլունաճազը տէրքեար տըր:

Հէր հալտէ՝ պու ձէյմն Ուէսթէրն թէսմիյէ գըլընան
ատէմի եա մահլ իթմէլի, վէ եախօտ հէր նէ իլէ օլուրսա
քլսուն մէրգուլմըն կէօյնիւնի գազանմալը իտի, ֆազաթ
էվլէլէ էմիրտէ մէրգուլմը պուլմազ լազըմ իտի:

Վէ իշթէ Բալէ-Բօայալ պաղչէսինտէ, իլք տէֆա օ-
լարազ թէսատիւֆ իթտիյիմիզ միւսիւ տը Գօմբանսըն,
սուրէթը զարիպանիտէ պիր ավճըլըզլա մէշղուլ օլմասը-
նըն սէպէպի պու իտի:

Տիւզ, Հավրտան կէլէն արապանըն վիրուտինէ եէ-
թիլէմէմիշ օլմաղըլա, ձէյմն Ուէսթէրնի պուլաճազընա
պինտէ պիր իւմիւտի պիլէ օլմայըպ, անճազ թէսատիւ-
ֆի օլարազ արայօր ըար . . .

Տիւզ, Ուէսթէրնի թէազըպ իթմէք, վէ մէրգուլմը
պիր վարթայէ տիւշիւրմէքլէ, եէտինտէ պուլունան էմա-
նէթի, շայէտ հիւսնի ըիղասըյըլա վէրմէզսէ՝ ճէպրէն զասպ
իթմէք էֆքեարընտայըտը:

Շու նօզթա բէք սահիհ իտիքի, Տիւզ, մէզքիւր է-
մանէթի էլտէ իտէպիլմէք իչիւն, հէր նէվի ֆէտաքեար-
լըլ կէօզէ ալտըրարազ, Ուէսթէրնի իգնա իթմէյէ չա-
լըլաճազ, վէ շայէտ մէրգուլմը գանտըրամատըղը հալտէ,

խաճնախաճ (աղամայ) ճէպը իսթիմալ իթմէյէ մէճպուր օյ լաճագուր . . . զերա Տիւգ, պիր շախս հագգընտա իսթիմալը ճէպը իթմէնին թէհլիքէլի օլաճագընը բէք ալէա պիրի իտի :

Տիւգ, պու էֆքեարտա իքէն, հակէհան Գարմէն կէլիւ պքէնտի բըլանլարընա միւտախէլէ իտինճէ, մէրգու մըն պու իշի տէրիւհտէ իթմէսինէ միւսաատէ իթտի, զիրա պու հաէ, հիշ օլմազսա Ուէսթէրնի թէշէպպիւսաթընտան կէթի չէվիրմէք իշին պիր վասէթա օլուպ, իրթէսի կիւնի պիզլաթ քէնտինին իշէ թէշէպպիւս իթմէյէ վազթըլ օլաճագուր :

Նասըլքի տէրքեար տըր. Տիւգ, մէզքիւր կիճէյի սօն տէրէճէ էնտիշէ, վէ ազիմ պիր հէյէճան իլէ կէշիրմիշ իտի Ֆէրտասը կիւն սապահլէյին էրքէն, Տիւգին գօնաղը հավիթինէ պիր արապա կիրուպ, կէնճ, վէ հէնուզ հալի սէպալթէթտէ զանն օլունան կիւզէլ տէլիգանլընըն պիրի, արապատտն էնէրէք, գարունըն էօնիւհտէքի պինէք թաղը իւզէրինէ սըչրատը, վէ Տիւգ ճէնապլէրինին օտա խատէմէսինէ՝ գարգւյը աշմասընը պիր սուրէթը հաքիմանէտէ էմր իթտի :

Խատէմէ, վագթըն բէք էրքէն օլմասընը պէյան իթմէրլէ գարույը աշմաղա իմթինա իթտիյինտէն, տէլիգան. լը, սերտ պիր չէհրէ իլէ մէրգուլմա խիթապէն,

— Տիւգ ճէնապլէրինէ խապէր վէրլինիզ տէյօրուլ պիզէ . . . ասըլզատէ թաալիւգաթ պէյնինտէ, վագթու սաէթ թպին օլունամազ . . . չարը՛գ միւսիւ Մարգի կաս. թօն տը Մայլըբրէնին գուտուլմընը (գալուստ) քէնտիլէրինէ խապէր վէրինիզ . . . - տէտի :

ԳԱՐՆԱՎԱԼ ԽԱԹՈՐԵԼԵՐԻ

Նասրլիքի տէտիք, միւսիւ Տիւգ տը Գօմբանս, 1826 սէ-
նէսի Դարնավալընն սալը կիճէսինի, սօն տէրէճէ պիր
էնտիլէ իշինտէ օլարագ սապահ իթմիշ իտի:

Մէրգոււմ, հէնուզ եաթաղընտան չըգմագ իւզրէ ի-
քէն, միւսիւ Մարգի Կասթօն տը Մայլըբրէնին վիզիթա-
սընը քէնտույէ խապէր վէրտիլէր, Տիւգ, պու իամի իշիթ-
տիլինտէ, պիրտէն սիլրէ գաֆասընա պիր քիւլինկ տար-
պէսի ինտիլիլմիշ կիպի սէրսէմէտի, վէ մաքինավարի պիր
հալ իլէ պիւա իսթիյար Մարգիլի իշէրույէ իտիսալ իթմէ-
լէրինի էմր իթտի:

Թագլիտ Մարգինին, կիլմիշ օլտուղու՝ տիւյմէ տէ-
լիքլէրի իշլէնմիշ Բօլճիէզ տէնիլէն պիր նէվի էլպիսէլ թէ-
նասիւպը էնտամընա պիր դաթ տահա իէջնագ վէրմիշ ի-
տի, պաշընա գօյտուղու ուսուլը աւքէրիճէ պիր շապգա-
նըն ալթընտան, շայանը հայրէթ օլնճագ մէրթէպէտէ
թօթ թօթ կիւղէլ քեաքիւլլէրի սարգըլմըշ իտի:

Տիւգ, մէրգոււմըն՝ իլք կիւնի Բալէ-Ռօպալտա քէն-
տիսինէ թէգարրուպ իտէն տէլիգանլը օլտուղունը՝ տէր-
հալ թանըտըլը կիպի, ճէյմս Ուէսթէրնի, Յապանինին
մաղարասընա տօղրու սիւրիւյիւպ կէօթիւրէն գձտընը տա-
լի թէշիսիս (ճանաչել) իթտի, եանի տէլիգանլըյըլա գա-
տընըն, իքիսիտէ պիր շաիս օլտուղունա չիւպհէսի գալ-
մատը, վէ զօրըլա թէպէսսիւմ իթմէյէ չալըշարագ քէ-
լամէ աղազ պիրլէ,

— Ա. . . քէնտինիզի Մարգի տը Մայլըբրէմի թէս-
միլէ իտիյօրսունըզ — տէյիպ, վէ մէրգոււմըն ճէվապընա

պէքէմէքսիզին, քէմալի մերագլա իլավէյի մէգալ իտէրէք:

— Եա պիզիմ հէրիֆ նէ՞ օլտու . . . — տէյու սուալ իթտի:

Գարմէն, պիր գօլթուգ սանտալեասընը՝ Շիմինէնին եանընա եուվարլայարագ իչինէ աթըլը վէրտի, վէ այագլարընը Շիմինէնին քէնարինէ վազ իտուպ,

— Ա՛հ ասալէթլիւ էմմիզատէմ, ափվընըզը իսթիր համ իտէրիմ, զիրա բէք զիյատէ իւշիւյօրում, էվէթ, տին կիճէ կիպի՝ տէհշէթամիզ պիր կիճէյի սապահ իտէն պիր ատէմին, իւշիւյիպ թիտրէյէճէյի թապէյի տիր, տէյիլի - տէտի:

Տիւգ. — (Ս.զիմ թէլաշ վէ էնտիշէ իլէ) Է՛հ արթըգ լաթիֆէյի պօշլայալըմ . . . նէ՞ եաբտընըզ:

Գարմէն. — Հաշա՛ սէվկիլի էմմիզատէմ, պէնտէնիզ լաթիֆէ իթմէյօրում . . .

Տիւգ. — Բէք ալէա, նէ՞ եաբտընըզ պագալըմ . . .

Գարմէն. — Զօգ շէյլէր եաբտըմ . . .

Մէրգուճըն՝ մահիթապ կիպի կիւղէլ սիյմասը իւգէրինտէն՝ տէհշէթամիզ պիր պուլուլթ կէշիվէրտի:

Տիւգ տախի քէմալի հիտէթլէ,

— Փագաթ օ հէրիֆ . . . հէրիֆ նէ՞ օլտու:

Գարմէն. — Հիտէթինիզի թէսկին իտի միւսիւ, պէն սիզէ օ ատէմի պանա իհալէ իտինիզ տէմիշիտիմ . . .

Տիւգ. — (Մէսէրրէթ իլէ կէնիշ պիր նէֆէս ալարագ) չըզտան եսնընըզտամը սըր . . .

Գարմէն. — Էվէթ, չըզտան եէտիմտէ տիր:

Տիւգ, պու սէօգիւ իշիթտիլինտէ՝ մէսրուրիլէթինտէն նաշի սէյի պիր հարաքէթ լէ, Գարմէնին էլինի՝ քէնտի էլի իչինէ ալարագ չիտէթլէ սըզը վէրտի, վէ բէբէլէյէք:

— Հէր քիմ տախի օլսանըզ՝ մէմուլինիզտէն զիյատէ պիր միւքեաթաթէ նայիլ օլաճաղընըզա չիւպհէնիզ օլմա:

մալը տըր, իմտի՝ պէնտէն թալէպ իթտիլինիզ շէյ հէր նէ
իլէ, շու անտէ վէրմէյէ հագըրմ - տէտիլ
Գարմէն, պիր սուրէթը զարիպէտէ թէպէսսիւմ իթ
տիրտէն սօնրա, սէրպիւլէնտանէ՝ վէ ճիտտի պիր հալ քէսպ
իտէրէք,

— Միւսի՛չ, պէն սիլտէն պիր շէյ թալէպ իթմէմ,
ֆազաթ մէզ քիւր չըզտաիւր նա՛սըլ էլէ կէշիրմիշ օլտու-
շումը անլամայա մէրազ իթմէ յօրմուսընըզ - տէտիլ:

Տիւզ. - (Թիթըէք պիր սէտայըլա) նա՛սըլ էլէ կէշիր-
տինիզ . . .

Գարմէն. - Միւսիւ Տիւզ, պիլմիշ օլուն քի ձէյմա Ու-
էսթէրն պոս չըզտանա ֆէվզէատէ էհէմմիլէթ վէրիյօր
իտի:

Տիւզ. - Մնա նէ՞ չիւպհէ . . .

Գարմէն. - Ուէսթէրն՝ մէզ քիւր չըզտանա՝ հալաթըն-
տան զիլատէ էհէմմիլէթ վէրիյօր իտի:

Տիւզ. - Հալաթընտան զիլապէ՛մի . . . էյ էօյլէ օլ-
տուղու հալտէ նա՛սըլ ալապիլտինիզ . . .

Տիւզ, մահզա կէօզլինին ուճըյըլա, պիր թավըր մահճու-
պանէ իլէ պաշընը էյմիշ օլան Գարմէնի իսթիճվապ իտի-
յօր իտի, Գարմէն զայէթ միլշայիւմ վէ հալիմանէ պիր
հալ իլէ պաշընը դալաըրուպ, թաթըր նիկեահընը Տիւզէ
աթֆ իթտի. մէրգումըն նիկեահընտա պուլունան օ շու-
էյի տայիմէ վէ օ աթէշի քիւսթախանէ, պիր նէվի մահ-
զունիլէթ բէրտէսի իլէ մէսթուր օլտուղու հալտէ,

— ձէյմա Ուէսթէրնի էօլտիւլտիւմ - տէտիլ:

Տիւզ, թարիֆի նազապիլ պիր թէվէհհիւշ, վէ ազիւմ
պիր տէհէթ հըսսըյըլա կէրիլէտի, վէ պէնզի քիւլ քէ-
սիլէրէք,

— Ա՛հ սէֆիլ գարը . . . պիր ճինայէթմի . . .

Գարմէն, թէքէպպիւրանէ պիր թավը իլէ պաշընը
գալաըրտը, վէ Տիւզին սէօղիւնի քէսէրէք,

— Էվէթ միւսիւ Տիւգ, մէրգումը էօտիւրտիւմ, պիւ ճինայեթի իրթիքեապ իթտիմ, իքիմիզտէ միւսէլլահ (զի նեալ) օլարագ ալագ իւթիւնտէ պուլունույօրըտըգ, վէ պէնտէնիզ, թամ իւչ տէֆա՝ քէնտիյի միւտաֆաա իթ մէսինի իիթար իթտիմ իտի - տէտի:

Գարմէն, պիւ մըգտար նիւքիթ իթտի, վէ Տիւգ տախի՝ ազիմ պիւ միւլահազաթէ տալարագ, վուգու պուլան ճինայեթին, նէ տէրէճէյէ գատար քէնտիյէ թէալ լիւգի օլաճաղընը հինապ իտիյօր իտի:

Տիւգ, պու ֆիլլի գաթլտէն նէչաթ իտէն մուհասէ նաթը ի եանի ինտէլ գանուն քէնտիսինի եալըմ միլեօն լուգ պիւ իյրատէ սահիպ իտէճէք օլախսէնէտաթը տախի թահտը թէֆէքքիւրէ ալարագ, եարը մահզուլիէթ, վէ եարը թէրէտտիւա իլէ:

— Բեաղըտլարը նէ՞ եաբտընըգ - տէտի:

Գարմէն, քէնտիյնտէն կէչմիշճէսինէ միւթէնսիւր օլ մաղըլա, կէօզլէրինի թալանա տօղրոն նասպ իթմիշ իտի մէրգում, պու հալ իլէ Տիւգին տէտիյի սէօզիւ տույամա տըղընտան, քէնտի մէգալէսինէ տէվամ իտէրէք,

— Մէ միւսիւ Տիւգ, ճէյմս Ուէսթէրն ալիճէնապ վէ պէօյիւք պիւ զաթ իտի պէնիմ վուրտուղում տար պէլէրէ գարշը, քէնտուլի միւտաֆաա իթմէյէ թէնէզղիւ իթմէյօր իտի, զիւրա պէնի գատըն զանն իտիյօր իտի...

Տիւգ. - Նամըլ... սիղ գատըն տէյիլմիսինիլ...

Գարմէն, թէաճիւպ իլէ Տիւգին եիւզիւնէ պագտը վէ մէրգումըն սուալինէ ճէվապ վիրմէյուպ, մահզա քէնտի սէօզիւնէ տէվամ պիւրլէ,

— Էվէթ, պէնի գատըն զանն իտիյօր իտի. ֆագաթ պէն՝ քէնտիսինէ էրքէք օլտուղումը էվվէլտէն պիլտիլմիլ իտիմ - տէտի:

Գարմէն, պու սէօզլէրի՝ հալիմանէ, ֆագաթ պիւ թալըր մէրտանէկի իլէ թէլաֆֆուլ իտիյօր իտի:

Տիւգ, թեաճիւպ իլէ մերգումը պաշտան պաղա գա-
տար սիւզմէյէ պաշտառը, վէ տերհալ զիհնինի իշլալ ի-
տէն մատտէյէ նագլը բէլամ իտէրէք:

— Գեաղըտըըը նէ՞ եարտընըգ... — տէյի թէք-
լարատը:

Գարմէն, գարիպէն վուգու պուլան հատիսէլէր իլէ
մէշուլ կէօրիւնիպ, թէքրար Տիւգին սրջալինէ ճէվապ
վիրմէտի, վէ քէնտի սէօզիւնէ տէվամ պիրլէ:

— Էվէթ միւսիւ Տիւգ, էվէթ... Ուէսթէրն՝ մէրա
վէ խայըրխաչ պիր զաթ իտի. մէրգում, սէվտիյի ֆամիլ-
եայը կիրտապը պէֆալէթտէն գուրթարմագ իշիւն, հէր
նէվէ միւշկիւլաթը կէօզէ ալտըրարագ տէնիզլէրի աշմըշ
իտի... ֆագաթ չիֆայիտէ բի պէն, էլլէրիմ պիր սիւ-
հա տօգոււնտուղունտա ատէթա տիվանէ օլուր, վէ քէն-
տիմի լայպ իտէրիմ... հօշ նէ հաճէթ, մէկէրչի էօմրիւ-
մին նասըլ կէչէճէյի, խամէյի գուտրէթ (աստուածային
գըշուլ) իլէ եաղըւմըշ տէյիլիտիր... վէլհասըլ պու ի-
շին պէօյէ օլաճաղը մինէլ դատիմ մղգարրէր իտի...

Տիւգ, սապըրսըզըգ իլմա իտէր պիր թավը իլէ օտա-
նըն տէրօնինի շիթապլա տօլաշըր, վէ կիւյա իթտիյի սու-
պին ճէվապընը ճէպրէն ալմագ իքթէյօր կիպի Գարմէնին
էօնիւնտէ տուրուր, ֆագաթ անճագ պու թավը իլէ իք-
թիֆա իտէրէք տօլաշմասընա տէվամ իտիյօր իտի:

Գարմէն իտէ, կիւյա ըրւյասը իշինտէ պիրի իլէ սէօյ-
լէյօր կիպի, հալիմանէ սուրէթտէ քէօզիւնէ տէվամ ի-
տէրէք:

Դ Պէնիմ տամարլարըմտա ճէվէլան իտէն գան, օ
պէօյիւք քիթապ իւլլէլտէ (գիշերային գիրք) միւհարրէր
պուրունան միւնէվվէր նըշանլէրի (այսինքն երկնից աստ-
ղերը) իսթիճվապ իտէն. զէվաթը մուաղղամանըն գանըն-
տան տըր... պէնիմ ապաու ճէտտիմ, ըույի ասիւմանը
(երկնից երեսը) օգոււմագ իլմինտէ բէք մահիր իտիլէք...

անլէրին իթտիյի խթիխրաճաթ գաթան եանըլմայլայ, նոգ-
թաար նոգթասընա իճրա օլուր . . . պունլարտան իքիսի,
եիւզէր ֆարսախ ուղագտան պէնիմ միւսթագպէլիմիննէ
օլաճաղընը, վէ սէրնիւվիթիմին (ճակատագիր) նէ օլտու-
ղունը՝ բէք ալէա քէչֆ իթմիլէր իտի. է՛վէթ, Պալան
չէհրիննուէ (Եահպէլ) նամ Լսպանեալը իհթիյար ավիր գա-
տըն, պանա «չօճուղում, սէն էմնալի պուլունմազ մէրթէ-
պէտէ կիւզէլ օլաճագսըն . . . վագաա էվվէլ ֆուգարա
օլուպ հալի զարուրէթտէ պուլունաճագ իսէնտէ, ֆագաթ
պիրինի գաթլ իտէճէքսին, վէ իշթէ պոճ ճինայէթին
սայէսինտէ, Լսպանեա գըրալընըն էն նազլըսը վէ սէվկի-
լիսի պուլունան մէշուր ասըլզատէլէրտէն չօգ զիյատէ
զէնկին, նաֆիզ, վէ հէր շէյի եաբմալա միւզթէտիլ օլա-
ճագսըն . . .» տէմիշ տիր :

Գարմէն, պու սէօղլէրի սէօյլէտիյինտէ, տէրունի տի-
տէն պիր ահը սէրտ չէքի վէրտի . . .

Տիւզ, մէրգումըն էօնիւնտէ տուրմուշ օլտուղի հալ-
տէ, հիտէթոճ շիտէթլէ այագլարընը եէրէ վուրարագ,

— Թագաթ տիվանէլիք տիր պու — տէյի հայգըտը :

Գարմէն, կիւյա Տիւզ տուր Գօմբանսըն միւստանէլէսի-
նէ, վէ կէօնթէրտիյի հի էթէ էհէմմիյէթ վիրմէյօր կիպի
եալաշ պիր սէս իլէ սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Խիւլասայի քէլամ, իհթիյար (Եահպէլին) պա-
նա տէմիշ օլտուղը սէօղիւն հէթիճէլի պունտան ի-
պարէթ իտի, չէօյլէքի, Լօգօյիյա մէմալիքինտէ վագը
(Հիկլանտ) տաղլարընտա միւթէմէքքիւն, «Բուս էվլատը»
տէնիլէն (Ճօն Վօհն) նամ մէշուր քեաշիֆ, պիր կիճէ պէնի
ճիւպպէսի ալթընա ալըպ, վէ մէվզուն (ոտանաւոր) ջլա-
րագ՝ չու կէօնա իսթիխրաճաթտէ պուլունմուշ տըր :

«Սէն օ տէրէճ կիւզէլսին քի, հազըթի Ատէմ (Ագամ)
սէնի կէօրմիւշ օլայըտը քէնտի աչգու սէվտասընը զանն
իտէճէյի կիպի, Հէվա (Եւայ) տախի, հընա իթտիյի մու-

հապէթի՝ սէնտէն կիզլէմէյէ ճահտ իտէճէք, վէ սէնի
զըսգանաճագ իտի . . . իշթէ գարանլըգտա պիր առէմ
կէխթի ալ խանլէրինի՝ վէ հէման կէլէն պտէմին կէօյ-
սինէ սաբլայը վէր, մէրգում էօլտիւ, սէն տախի զէնկին
վէ նաֆիզ ծլտուն. հիւքմիւ գատէր պէօյլէ տիր, հէրքէ
քէնտի գատէրի հիւքմիւնճէ իմրարը էվգաթ քտէր. զէրձ
քէ քատաք վիճտան պիհուզուրլուզու հըսս իթմէքսիզին
նիւայէթի իրթիքեապ իթմէք սէնին գատէրինին հիւքմի
տիր . . . իրթիքեապ իթտիյին ճինայէթ իշին, ըզհարը նէ
տամէթ (զլլում յայտնել) իթմէյէ վագթին օլմայաճագ
ալը, չիւնքի օ ճինայէթին սայէսինտէ զէնկին, նաֆիզ ք վէ
զուտրէթիւ օլաճագսըն. սէնին էօմրիւնին նիհայէթի խու
տունա քիւմ մէտուլ օլպալիիր ք. ձ
ճիւգ) Գարմէնին պու սէօզլէրինի՝ թէաճիւպ վէ մէ-
րաքիլէ տիւղէյօր իտի. Գարմէն իտէ, պաշընը էլինէտա
յաթմը, վէ առէթա ըիւյա կէօրիւյօր կիպի սէօզլէնէ տէ-
վամ պիրլէ,
— (Եհապէլ) իլէյ Վճօն Վճօն) պիրի Ըսպանեատա՝ վէ
տիկէրի Ըսգօլիեատա, իքիսինին տախի սէօզիւ պիր . . .
Նանի լէտա օլուհմազ պիր հագըգաթ ք. պոչ առէմլէ-
րին մալը օլտուգլարը իգթիտարը քիւմ լէտա իտէպիլիւ,
ճէնապը Ալլահ, միւթթագպէլին լէրաէսինի գալտըրըպ,
նէ վագը օլաճագընը պունլարա պիլսիլըմիլ տիր. ք
թագտիր՝ թէտպիր իլէ թագեիր օլամազ, գատէր հիւքմ
իտէր, վէ ինսան տախի՝ պու հիւքմէ միւթթագաթ իթ-
մէյէ մէճպուր օլուր . . . պէն չօգ ֆագըր իտիւմ. պա-
ղէն խըտմէթինիզտէ միւթթաթտէմ օլան Պիւռօնըն, պանա
իհալէ իթտիյի մէճպիլիլէթի՝ քէմալի նէֆրէթ իլէ իյֆա
թտէրէք, զէվճէնիզ մարտամ ճիւղէսի գօլլայթըրըմ
նէ կիւզէլ պիր գատընըն՝ ճիւմլէտէն սէվիլմէյէ իսթիհ-
գագը օլմալը տըր. ք
Գարմէն, պու սէօզլէրի սէօյլէտիյինտէք կէօզլէրի տա-

իւր պիր շուրէ իւր իշխալ օլմայա պաշտառ , վէ խահլիկ
իւրվէյի մէգալ իտուպ . . .

— Պիր վագըթ , կէնճ պիր գըզ կիպի տուտապը
ըմտա թէպէստիւմ օլտոգըու հալտէ (Թամբլ) Պուլա-
բնտա . . . բադս խտէրէք ահալիյի էյլէնտերիւր իտիւմ . . .
նապէհան (Եհապէլ) իւր (Ճօն Վօհաքն) քէշֆ իթտիւրէրիւ սա-
աթ վուրտու . . . օ առէմ կէլտի , պահտ վէ եախօա թէսա-
աիւֆ , սիւհհաքը էքիմէ պիր խանչէր վագ իթտի . . . վէ
պէնտէ անը վուրուպ էօլտիւրտիւմ Վ . . .

Տիւգ , քէնտիւնի պիր ճինայէթը միւհտիւրէ իւր գըսմէն
իթհամ իտէն պու «էօլտիւրտիւմ» քէլիմէսինի իշիթտի-
յինտէ , իքինճի տէֆա օլարագ պաշտան պաշա գատար
տիթրէյէրէք՝ էօնիւնէ պագմաղա մէհպուր օլտու :

Առմաիւէյի կէօզլէրինի գալտըրտըզընտա , Գարմէ-
նի , վէ տահա ազպրոնտու , Բալէ-Րօաեալտաքի տէլիգան-
էքթը , պիւա հաքաթէթ Վ . . . Կէն , վէ կէօզլէրի քիպուս զու-
րուր շուրէսի իւր միւշթէյիլ օլտուղու հալտէ՝ գարշուսըն-
տա տիքիլիպ տուրտուղընը կէօրտիւ :

Դարմէնին թէքմիլ վիճուտի , ճէսարէթ , թավըր մէր-
տանէկի , թէքէպպիւր , ֆութուրսուղուգ , թարիֆի զայրի
գապիլ հիւանի մէլահաթ , վէ սէրֆիրապըզ իպրաղ իթ-
մէրէ , մէրգուճըն շու հալի կէօրէնլէրին տէհչէթու իճթի-
րաղընը մուճիպ օլտէյօր իտի :

Գարմէն , Տիւգին եիւղիւնէ հաքիմանէ պիր նիկեան
աթֆ իտուպ Վ խաֆիֆ վէ հալիւմ պիր սէս իլէ սէօղիւմ
տէվամ իտէրէք Վ . . .

— Հէրնէքի օլտու իսէ օլտու պիթտի . . . հիւքմի գա-
տէր եէրինի պուլտու Վ . . . պու ճինայէթի իրթիքիւրապ իթ-
տիյիւմ իշիւն ապա բէշիման տէյիլիւմ , զիւա եէթէր թի-
վուգու պոօլան իսթիւրաճաթըն նըսֆը իճրա օլտու . . .
ֆագաթ պագը գալանըն իճրասընը տալսի կէօրմէք իս-
թէրիւմ . . . պէն՝ օ առէմ էօլտիւրտիւմ . . . վէ շու անտէ

արթըզ գէնկին, նափիդ, վէ միւզթէտիր պիր հալտէ պու-
լունույօրում . . . իմոյ Տիւզ ճէնապլէրի, արթըզ՝ քէնտի
ասըլգատէ ագրապասը պուլունան կասթօն տը Մայլը-
թէյէ, ֆամիլեասընա անլտ օլան էվրագը, նէ՞ եաբաճա-
ղընը սծրամմայը անըր զանն իտէրիմ յ տէսի :

Միւսիւ տը Դօմբանա, պոճ սէծղիւ իշիթտիյինտէ, էվ-
վէլա պէնզի քիւլ քէսիլտի յ վէ պատէհո՛ւ գանը գաֆա-
սընա սըչրայարագ՝ պիտթէտրիճ երծղլէրի աթէշ կիպի
ըզարմայն պաշլատը :

Պու արալըզ՝ Տիծղ իլէ թագլիտ Մարգինին նիկեա-
հը, եէքտիկէրէ միւսատէմէ իթմէքլէ, Տիւզ պու նիկեա-
հէ մուգավէմէթ իտէմէյուլ, պաշընը էօնիւնէ տօղրու
էյմէյէ մէճպուր օլտու :

Դարմէն, շու վէշհ իլէ սէօղիւնէ տէվամ իթտի :

Սէվկիլի էմիդատէմ, պէն, օ Մարգի Կասթօն տը
Մայլըրէյիմ քի, էլեէվմ սահիպի պուլունտուղունո՛ղ պէշ
եթը պին ֆըրանգ իյրատ, քեամիլէն պէնիմ հագգը սա-
րիմ տիր . . .

Տիւզ, ասըա պիր հարաքէթ իթմէտիյի կիպի, ճէվապ
տալի վիրմէյուլ սիւքիւթ իթտի :

Մէրգում, մէմուլին զայրի վէ սուրէթը թէհատանէ-
տէ (սալունալից) պաշլանմըշ օլան պուճ միւտարէպէյէ՝
մուգապէլէ իթմէք իշիւն, բէրիշան զիհնի իշինտէ սիւհ-
լար արայօր ըտը :

Իշթէ պու ճէսուր վէ գուտրէթլի ատէմ, պիր թէհ-
տիտաթը միւտահիշէ ալթընտա էզիլմէքլէ, մալիք օլտու-
ղու գուվվէյի պէտէնիյէնի, ագլու զէքեամէթի, քիպրու
ղուրուրը, ճէսարէթի, վէ կէշիրմիշ օլտուղու խօտրէսէն-
տանէ պիր էօմրիւն սայէսինտէ քէսպ իթտիյի միւճէրրէպ-
լի, հիշ պիր շէյէ եարամայըպ, քէնտիսինը Դարմէնին
հիւքմի թահտընտա, զէնծիրպէնտ պիր էսիր զանն իտի-
յօր իտի :

Գարմէն իսէ, պիշաքիս միւթէքէպպիր, վէ սէրպիւլէն
տանէ պիր թավր քէսպ իթմիշ իտի. մէրգումըն թէնա-
սիւպը կնտամը, հալի շէպապէթէ (երիտասարդական)
մախսուս օլան թարիֆի դայրի գապիւ հիւսնիւ մէշահաթը,
էթվարը ճէսըւրանէսի, վէ ֆիցուսկէր նիկեահընըն, կեահ
թէհտիտամիզ, վէ կեահ հալիմանէ շուլէսի, Տիւգը մու-
մախլէյհի պիւսպիշթիւն թէսիսիր իտիյօր իտի :

Տիւգ, հըսս իթտիյի տէհշէթու հայրէթիւտէն նալի
ուզուն պիր միւտէթ սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա, ազիւ
պիր դայրէթ ըզհարըյըւս պաշընը գալտըրտը, վէ բագի-
պիւնին երազիւնէ պագարագ, պիր հալի պարիտանէ իթ
քէլամա աղազ պիրլէ :

— Գարը, վէ եա էրքէք, եանի նամոնընը զայպ
իթմիշ պիր գըզ, վէ եախօտ հայազ պիր տէրիքանը,
վէլհասը հէր նէ օլըւրոանըղ յըքսուզ, պղըրալարըն պէն-
ճէ չօգլուգ էհէմիլիէթի եօգ տըր . . . պիր օտաճըլըն տէ-
րոսինտէ, պիշարէ ատէմին պիրինի գաթլ իթմիշինիզ,
պու իսէ, ճինայէթ մահքէմէլէրի իլէ սիզին պէյնինիզտէ
թէսվիլէ ըլունահագ պիր մատտէ տիր . . . անճագ պանա
այըտ օլան մատտէ շու տըր քի, պէնճէ գըյմէթի տէր
քեար օլան էվրագը գապթ իտէրէք ինատէ իթմէք իս-
թէմէյօրսուհուզ . . . իմտի ըհճա իտէրիմ, քիզէ սալա եա-
դըշմայան պու իթիհզաքեարի սէօզլէրի պէրթարաֆի
տինիզտէ՝ ճիտտէն կէօրիւշէլիմ . . . Ուէսթէրնտէն զայպ
իթտիլինիզ էվրագը, պանա՝ գաշա սաթմագ իսթէյօրտու-
նուզ . . . - տէյինճէ, Գարմէն պարիտ պիր հալ իլէ :

— Պէշ միլեօն ֆըրանգ իսթէրիմ - տէտի :

Տիւգ, թահրիտանէ պիր թարգըլա ումուվլարընը գալ-
տըրտը, վէ արգասընը Գարմէնէ չէվիրմիշ օլտուղու հալտը :

— Էն չօղու իքի՝ եա իւշ պին ֆըրանգ - տէյու մը-
րըլտանտը :

Գարմէն, եախօտ թագլիտ Մարգի, թէքրար սան-

տալեւսինտէ՝ օթուրուպ պաճագլարընը իւսթ իւսթ է գոյձ տու. մէրդիսըն սիյմասը թէպտիլ օլմայըլա միւսթահգի պիր հալ քէսպ իթմիշ իտի, վէ տօտագլարընտա միւտհիշ պիր թէպէսսիւմ օլտուղու հալտէ,

— Վա՛յ միւտիւ Տիգ . . . տէմէք օլուր քի պէն սիգ տէն զիյատէ սախի (առատաձեռն) վէ ալիճէնապ իմիշիմ, զիրա՝ թէքմիլինի սիղտէն թալէպ իթմէյէ միւգթէտիր օլ տուղում վարիտաթըն, իքի եիւզ էլլի պին ալթունընը սիս զէ թէքք իտիյօրում . . . — տէյու ճէվապ վէրտի:

Տիւգ. — (Հիտէթ իլէ) պանա պուգատարընը՝ թէքք իտիյօրտունուղ . . .

Գարմէն. — Էվէթ, չիւնքի էվլատընըղ օլմատըղընտան չէրան սիգին վարիսինիղ պէնիմ:

Տիւգ, ատէթա գուտուրմուշ բէլէնկ կիպի պիր հի տէթու չիտէթ ալամէթի իպրաղ իթտի, վէ թագլիտ Մարգի տախի, տայիմա իսթիհգա իլէ սէօղիւնէ տէվամ ի տէրէք,

— Ասալէթիւ էմմիղատէմ, պէնտէնիզ՝ սիղտէն հէր հալտէ հիւսնիւ գապուլիյէթ կէօրմէյէ հագգըմ վար ի տի . . . տօղրուսը՝ սիղին հէրինիղտէ պաշգալարը օլա լըտը, ձէնապը հագգա թէչէքքիւր իտէճէքտի . . . զիրա Ալլահ, մահղա քէնտի լութֆու ինայէթի իլէ սիզէ պիր էվլատ կէօնտէրմիշ տիր, իմտի արիղու ամիգ օլարագ ա նըն հագգընտա տիւչիւնմէնիպի բէճա իտէրիմ — տէտի:

Միւսիւ տը Գօմբանա, ֆութուրտուղ վէ միւթէպէս սիւմ (ժպտաղին) պիր սուրէթ քէսպ իթմէք իչին, քիպրու դուրընընը թէքք իտուպտա, իօշ պիր հալի սէպավէթ իյմա իտէր օլան էալանճը Մարգինին սիյմասընը, պիր տագըգա գատար թէտգըգ իթտի, Մարգի տախի՝ իաֆիֆ պիր սէտայըլա սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Թաաճիւպ օլունաճագ հալ, մէմնուն օլաճաղընըղ իէրտէ, պիւլաքիս մահղունիյէթ կէօսթէրիյօրտունուղ . . .

է՛վէթ, հաթտա սիզի իշէ պէրապէր պուլունմագ շէրէֆի
 իշէ միւշէրրէֆ օլտուլումտան պէրի, իքի տէֆա օլույօր քի,
 հէման իւզէրիմէ հիւճիւմ իտուպտա, պօղազըմը սըգա-
 ճագ կիպի պիր հալտէ պուլունույօրսունուզ. ֆիլհագըֆա
 միւսիւ Տիւզ, պունտա իքի մուհիւմ մատտէ վար, եա օ
 տըր քի, միւտէպպիրլիյինիզի ղայպ իթտիրէճէք տէրէճէտէ
 սիզի գօրգուտույօրում . . . վէ եախօտ՝ պուլունտուղու-
 մուզ հալին վէխամէթինի՝ էլան սիզէ անլաթմայա միւզ
 թէտիր օլամամըշըմ - տէտիյինտէ, Տիւզ, թէքրար պիր
 թաւըր թէքէպպիր քէսպ իտէրէք,

— Կէրէք պիզղաթ քէնտի մէնֆաաթըմը կէօզէթմէք
 վէ կէրէք սիզի աճըտըղըմ իշիւն պու մէսէլէյի՝ պիր ան
 էվվէլ գարամագ լուզումունը հըսս իտիյօրում . . . հէր
 նէ հալ իսէ, արթըզ իշէ խիթամ վէրէլիւմ, պէն՝ պիր տի-
 վանէլիք իտէճէք գատար զէնկինիւմ . . .

Տիւզ, պու սէօզիւ սէօյլէտիքտէն սօնրա, աղըր ա-
 ղըր եազըլխանէսինէ տօղրու կիտիպ՝ տէրէկլէրին իշինտէն
 պիր տէմէթ պանգա գայմէսի ալտը, վէ օ անտէ, քէմալի
 ֆուլթուրսուզլուզլա մէրմէր կիպի պէյազ էլլէրինի, խաշ-
 վարի տիզի իւզէրինէ վազ իթմիշ օլան տէլիգանլըյա թագ-
 տիւմ իտէրէք,

— Պու գայմէլէրի ալընըլտա, չըզտանը պանա թէս-
 լիւմ իտինիզ - տէտի:

Թագլիտ Մարգի, հէյքէլ կիպի պիւլա հարաքէթ տու-
 ղույօր իտի, վէ Տիւզ տախի սէօզիւնի թէքրար իտէրէք:

— Ալընըզ - տէտի:

Մարգի, եանի Գարմէն, եիրմի ատէթ պինէր ֆը-
 ղանգլըզ պանգա գայմէլէրինի ալըպ աթէշլին իշինէ ֆըր-
 լատը վէրտի:

Տիւզ, պու հալի կէօրիւնճէ՝ հայրէթինտէն տօնա-
 գալտը. ֆիլվագը՝ օրթա հալը պիր էսնաֆըն, սաատէթը
 հալինի թէէմին իթմէյէ քեաֆի օլան մէպլազըն, պիր գալ

սանիյէ զարփընտա աթէշին իչինտէ եանըպ մահվ օլտու-
ղունը, քէմալի էնտիշէ իլէ թէմաշա իտիյօր իտի. Գարմէն,
սոն տէրէճէ պիր հալի պարիտանէ իլէ քէլամէ աղազ իտուպ,

— Միւսիւ Տիւգ, Ուէսթէրնին չըզտանը, լուծֆէն
պանա իհսան պույուրուղունուզըն իւշ տէօրթ միսլի գա-
տար պիր մէպլաղը հավի տիր. . . մէպլաղը մէգքիւր իսէ,
անճագ պանա ճէպ հարճըլը օլապիլը. . . չիմոի՝ լուծ-
ֆէն տէյէճէյիմ սէօղլէրի, տըգգաթը թամմէ իլէ տինլէ-
մէնիլի ըէճա իտէրիմ. . . մէգքիւր չըզտանըն տէրունին-
տէ, պէնտէնիզին ասալէթը զաթիյէմի թաստիգ իտէր էվ-
րաղը ըէմիյէ մէվճուտ օլտուգտան մատէ, պիր թագըմ՝
մէքթուպլարտա վար քի, պունլար տախի, պանա՝ վէլա-
տէթիմոնէ պու անէ գատար կէչիրմիշ օլտուղումէօմրիւն
հէքեայէսինի, վէ սէրկիւզէշթիմի (արկած) էօյրէթմիշ օլ-
մաղըլա, արթըգ . . .

Տիւգ. — (Գարմէնին սէօղիւնի գաթ իտէրէք) տէմէք
քի հալա օ իւմիւտ իլէ բէրվէրտէ օլույօրսունուզ:

Գարմէն. — Հայ հայ ասալէթիւ էմմիզատէմ . . . օ
խուսուտա միւլթէէմմինիմ. . . ֆագաթ ֆարզ իտէլիմքի,
մահքէմէլէր, եէտիմտէքի միւնթաղամվէ միւսատտագ էվ-
րաղա էհէմմիյէթ վիրմէյուպտու, պէնի հագգըմտան սա-
քիթ իթսիւնլէր . . . է՛հ նէ պէյիս վար, պէն եինէ օ հալ-
տէ պիր շէյ զայս իթմիշ օլմամ. . . եէթէր քի չըզտան
եէտիմտէ գալաճագ, վէ պէն իսէ՝ Մայլըրրէ խանէտանը
ասըլ վարիլէրինին քիմ, վէ նէրէտէ օլտուգլարընը բէք
ալէա պիլիրիմ. . .

Տիւգ. — (Թաաճիւպ իլէ բէրէլէյէրէք) պիլիյօրմու-
տունը . . .

Գարմէն. — Է՛վէթ սէվկիլի էմմիզատէմ, բէք ալէա
պիլիլիմ, վէ հիշ չիւպհէմ եօգ քի, կէրէք հէմ շէօհրէթիմ
օլան ասըլ կէնճ կաթթօն, վէ կէրէք մումաիլէյհին բէտէ-
րի, սիզին՝ գապուլ իթմէք իսթէմէտիյինիզ թէքլիֆի, ան-

լերին՝ քէմալի մէմնունիյէթլէ դապուլ իտէճէքլէրինի, մալիք օլտուղունուզ տիրայէթ սայէսինտէ, բէք գօլայ քէֆ իտէճէյինիդի տախի ըանա պիլիրիմ. . . վէ իշթէ պուհալ իլէ իքի եիւզ էլլի պին ֆըրանգ իյրատըմ օլաճագ, պաս խուսուս՝ մաղտուր պիր ֆամիլէանըն, էօզ պէէօզ հագդը սարիհի օլան պիր վարիտաթը ճէսիմէյի, քէնտիլէրինէ իատէ իթմէքլէ ինսանիյէթէ խըտմէթ, վէ պիր վաղիֆէյի մուգատտէսէ իյֆա իթմիշ օլաճաղըմ.քի. . .

Տիւգ. - (Հիտէթ վէ հէյէճան իլէ Գարմէնին սէօղիւնի քէսէրէք) ահ պիլիյօրսունուզ էօյլէմի. . .

Գարմէն. - Էվէթ, ասալէթլի էմիլզատէմ, պունլարըն ճիւմլէսինիտէ պիլիրիմ. ալէլխուսուս, հէր շէյին ագսի հալինի տիւշինմէք քեարը ագիլ օլաճաղընտան, եէտը աճիլանէմտէ, լուղումը թագտիրինտէ քէնտիմէ սիրէր իտէճէք գալգան կիպի պիր շէյ պուլունմագտա տըր քիլ հագդընըղտա օլան էմնիյէթիմի սույի իսթիմալ իթմէք իսթէտիլինիզ հալտէ, վէ հախօտ՝ մահքէմէլէր պէնի լէքիշտիրտիլէրինտէ. . . իյճապը մասլահաթ՝ մէզքիւր գալգանը իսթիմալ իտէճէյիմ. հագդգաթէն միւսիւ Տիւգ, սիլ պու ճինայէթ խուսուսընտա, տօղրուտան տօղրույատէյիլ իսէտէ, տօլայըտան օլսուն մէպուլսընըզ, զիրա տինքի կիւն, Բալէ-Բօայալ կիւզէրկեահլարընտա, գօշա գօշա զարիպ պիր սայտու շիքեարէ (որսորդութիւն) շիթապ իթտիլինիզէ, պէշ նէֆէր էշխաս՝ շէհատէթ իտէճէքլէրտիր. . .

— Պունտան գաթինաղար, (մըրէր բըրօվանսօ) Եգանթասընըն ուշաղը տախի, ագճէսի թարաֆընըղտան թէտիյէ իտիլմէքլէ, պիր ատէմի սարխօշ իթտիլինիզէ տալըր շէհատէթ իտէճէք տիր. օ պիշարէ ստէմքի, մահալի մէզքիւրտէն իքի ատըմ էօթէտէ՝ բըշագլա վուրուլուպ գաթլ իտիլտի :

Տիւգ, Գարմէնին իթտիլի պու իթհամաթը միւսիւ.

էյի տույունճա, պաշտան այաղա գասար տիթրէտի, վէ պողունուգ պիր սէտայըլա,

— Ա՛հ, ճէհէնէմքեարի պիր հալ տըր պու — տէյու հայգըրտը :

Գարմէն. — (Սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք) էվէթ, ասա-
թիլի էմմիղատէմ. . . . հաթտա հալի նէզիտէ (հոգե-
ւարք վիճակի մէջ) պուլունան պիր խասթանըն՝ էճէլ եա-
թաղը եանընտա ճասուսլուգ իճրա իթտիրտիյինիզ զա-
թըն տախի . . .

Տիւգ. — (Թէլաշ իլէ Գարմէնին սէօղիւնի գաթ իտէ-
րէք) Ժօզէբէնի թանըյօրմուսընը :

Գարմէն. — Է՛վէթ սէվկիլի էմմիղատէմ, տօգթօր Ժօ-
զէնի բէք ալէա թանըրըմ. . . իմտի հիշ չիւպհէմ հօգ
թի, իրթիքեապ իթմիշ օլտուղում ճինայէթի սիզէ թահ-
մի իթտիրտէն մատէ, քէնտիմի տախի բէք գօլայ միւ-
տաֆաա իտէճէյիմի անլամըշ օլմայըսընըլ . . .

Գարմէն՝ այաղա գալգտը, վէ այինէնին էօնիւնէ վա-
ըլլա՝ էլլէրի իլէ քեաքիւլլէրինի թահտը ինթիզամէ ալ-
արգտան սօնրա,

— Է՛հ սէվկիլի էմմիղատէմ, արթըգ՝ սիզի թահիզ
իթտիլիմ իչիւն աֆֆընըզը իսթիրհամ իթմէքտէն պաշգա
պուրտաա պիր իչիւմ գալմատը . . . եէքտիկէրիմիզէ տօսթ-
մըլըլ — տէտի :

Տիւգ. — (Իչիտիլի իչիտիլմէղ պիր սէտայըլա) նէ՞ եաբ-
մաղըլըմ լազըմ տըլ . . .

Գարմէն. — Խաբաճաղընըլ բէք ճիւզվի, վէ բէք գօ-
լայ պիր շէյ տիր . . . պանա պիր խօշամէտի (բարի գա-
լուտ) մէքթուպը եազաճագ, վէ ագրապալըղըմըլը միւ-
ֆէյեին (յայտնող) էվրագը, սիզէ իրայէ իթտիլիմ իչիւն
պէյանը թէշէքքիւր իտէճէքսինիզ, պէնտէնիզի, տայիմա
«սէվկիլի էմմիղատէմ» թէսմիյէ իտէճէյինիզ կիպի, մինա-

սիւս կէօրտիւյիւնիզ հալտէ, պաղը խօշ սէօղլէր իսթիմալ
իթմէնիզ տախի շարթ տըր . . .

Տիւգ. - Բէք ալէա, տէտիյինիզի եաբաճաղըմ . . .
սօնրա ,

Գարմէն. - Սօնրասը իլէրիսի պու գատար տըր . . .
պու մէքթուպ էլլէրինիզի պաղլայաճագ, վէ սիզի ալէյ-
հիմտէ պիր շէյ եաբմաղա զայրը միւզթէտիր պիր հալէ
գօյաճագ տըր . . . իմտի սէվկիլի էմմիզատէմ, չէքմէճէ-
նիզտէ մահֆուզ պուլունան, վէ Մայլըբըէ խանէտանը իյ-
րատընտան հագգըմա իսապէթ իտէն հիսսէյի վէրմէնիլի
թալէպ իտէրիմ . . . ինշալլահ եինէ կէօրիւչիւրիւզ . . .

Տիւգ տը Գոմբանս, պէնզի պէթի քիւլ քէսիլմիշ օլ-
տուղու հալտէ, Մարգի իլէ Գարընըն մապէյնիտէ տու-
րույօր իտի. մէրգում, զապթ օլունմազ հիտէթի, վէ Մար-
գի հագգընտա հըսս իթտիյի խուսումէթը ֆէվզէլատէսի
իլէ տէհէթամիզ պիր հալ քէսպ իթմիշ իտի:

Մարգի՝ եանի Գարմէն, Տիւգին եանընտան կէշտիլի
էսնատէ, թարիֆի զայրի գապիլ պիր թէհօտիտ իլէ էլինի
մէրգումա ուզաթտը:

Տիւգ, Գարմէնին էլինի թուլթուու, վէ առէթա վա-
շի պիր ճանաւար կիսի խըրլայարագ, մէրգումը՝ կէօյիւ-
նէ տօղրու չէքիպ սըգը վէրտի. եաղաճաղը մէքթուպըն,
քէնտի քէնտիսինի Գարմէնին էլինէ թէսիմ իտէճէր օլ-
տուղունը, վէ մէրգումըն զէնճիւպէնտ պիր էսիրի օլաճա-
ղընը, էյիտէն էյի անլամաղա պաշլամըշ իտի:

Պալատէ վասֆ իթտիյիմիզ մէնղարէտէ հէր քիմ հա-
ղըր պուլունմուշ օլայըտը, ճէսուր, վէ բէհլիվանքեարի
պիր գուվվէթէ մալիք օլտուղը Տիւգ տը Գոմբանսըն բա-
ղուլէրի իշինտէ օլան, օ կիւզէլ տէլիգանլընըն, հէր վէյհ
իլէ քէսպը մուզաֆֆէրիյէթ իթմիշ օլտուղունա չիւպհէսի
գալմայաճագտը. Տիւգին, Գարմէնի՝ էօյլէ գուսուրմուշ-
ճասընա, վէ առէթա չըլտըրմըշ կիսի պիր հարաքէթ իլէ

սրբաշարտըղընա նեղարէն, մերգումը էօլտիւրմէք իս-
թէտիլի անլաշըլըյօր իտի :

Պագաթ նասըլքի պիլիւրիզ, Գարմէնին՝ դատիֆէ կիպի
նազիք վէ եռմուշագ վիճուտի իշինտէ, պիր գուվվէյի մէր-
տանէկի միւսթէֆի օլմաղըլա, գօլլարընըն՝ չէլիք կիպի
Քավի սընըլլարընը կէրէրէք, Տիւգին բազուլէրի իշինտէն
գուրթուլտու :

Տիւգ, պու գուվվէյի ֆէվգէլատէյէ թապավէր օլա-
մայուպ նէֆէսի քէսիլտի, վէ հէման պիր թարաֆա տօղ-
րու երգըլմագ իւզրէ իքէն, կիւճ հալ իլէ մուվազէնէսինի՝
պուլարագ, մէյուսանէ, վէ կէօզլէրի էօլիւմ թէհտիտա-
թըլըլա առավէթ գըղըլճըմլարը սաշարագ, թէքրար՝ դա-
բու իլէ Գարմէնին արասընա կէչիպ տուրտու : Միւսիւ տը
գօմբանս, թագլիտ Մարգինին՝ մահալի մէզքիւրտէն սաղ
արշարը չըգմասընա, պիր վէչհ իլէ բազը օլամայօր իտի :

Պու էսնատէ, Մարգինին էլի՝ կիյմիշ օլտուղու Բօլօ-
նէղ ուսուլի էլպիսէսինին իշլէնմիշ տիյմէլէրի արասընա
կիւմէքլէ, իլք կիճէսի՝ Ուէսթէրնին կէօյսիւնէ սաբլամըշ
օլտուղու ալթուն սաբըլը զարիֆ խանչէրին եարըսը, կէօյ-
սիւնտէն տըշարը ֆըրըլատը իսէտէ, եինէ տէրհալ էլպիսէ-
սի իշինտէ զայպ օլտու :

Գարմէնին չաթըլմըշ գաշլարը կէվչէտի, վէ տուտագ-
լարը իւզէրինտէ միւսթահգիւսանէ պիր թէպէսսիւմ կէօ-
րինտի :

Գարմէն, ումուզլարընը գալտըրտը, վէ հագարաթլէ
միւսթէլիֆ պիր ըրգգաթ իլէ Տիւգին եիւզիւնէ պագտըգ-
տան սօնրա, աշըգընտան հագարաթ կէօրմիւշ պիր աշիւֆ-
թէնին հալինի քէսպ իտէրէք, Շիւինէնին եանը պաշընտա
պարը օլան չընղըրաղըն իբինի չէքի վէրտի :

Չընղըրագ չալընտը, վէ տէրագապ միւսիւ Տիւգ տը
Գօմբանսըն օտա ուշաղը կէօրիւնտի :

Մարգի, գուվվէթու իգթիտարընը էլինտէն զասպ

իթմիշ օլտուղու բադիպինին՝ էօնիւնտէն կէչիպ, վէ մէր գումը սուրէթը լաիւպալանէտէ (մստերմական կերպիւ) սէ լամլայարագ,

— Սէվկիլի էմիղատէմ, միւսաատէնիղէ, վէ զաթը ալինիղի թէքրար կէօրմէք արզուսըյըլա սուղան օլտուղում հալոէ նէզտինիղտէն մուֆարէգաթ իտիյօրում . . . մէքթուպըմը ունութմայընըզ . . . — տիմէքլէ տըչարը չըգտը :

Տիւգ տը Գօմբանս, Գարմէնին՝ խաֆիֆիլքէ արապաւնս սըչրատըղընը, վէ մէգքիւր միւղէյեէն արապանըն՝ քէմալի սիւրաթլէ եօլա ըէվան օլուպ, կէօղտէն նի հան օլտուղունը բէնչէրէտէն թէմաշա իտիյօր իտի :

Գարմէն, իրթէսի կիւնի քէմալի արզուսըլա պէքէտիյի մէքթուպը ալտը, վէ օ կիւնտէն պաշայարագ, Տիւգ իլէ թագլիա Մարգի, եէքտիկէրինէ՝ ատէթա պիր ագլապա կիպի մուամէլէտէ պուլունտուլար . . .

Տիւգ տը Գօմբանս, եալընըզ 1826 սէնէսի Գարնա վալըն Սալը ագչամը՝ իթթիյար իթմիշ օլտուղու ղայլէ իլէ գալմայուպ, պաչգա ղայլէլէրի տախի վար իտի :

Նասըլքի տէմիշիլ, Տիւգ տը Գօմբանս, ղէվճէսինտէն այըը օլարագ պիր էօմիւր կէչիլիբի իտի, պու իքի ղէվճու ղէվճէ, պիրիպիրլէրինի սէվտիքաէն սօնրա, եէքտիկէրէտէ ղիմ պիր խուսումէթ իթմէյէ պաշամըչլար իտի. եզճիւմէ Տիւգ, ղէվճէսի հագգընտա գըսգանճըզ հըսա իտէր, վէ մէզպուրէտէն մատէ՝ պիր թագըլմ մահպուպէլէրին աչղու սէվտասըյըլա էվգաթկիւզար օլուր իտի քի, պու պապտէ Տիւ գլին մոհրէմը էսրարը պուլունան Պիւրօ, էվլին իլլինտէ պիր ճասուս, վէ տըչարըտա տախի՝ ափ քէօրէյի (բօրընթ) իճրա իտիյօր իտի :

Մատամ Տիւշէս, մէրհամէթսիլ՝ վէ ղալիմ պիր ճէպ պարտէն գօրգուլաճաղը կիպի, միւտէթը մէտիտէտէն պէ-

բու զէվճինտէն գօրգմուշ, վէ թայիֆէյի նիսայէ մախսուս
օրունա կէլէն օ մէհարէթու մէլէքէ սայէսինտէ, քէմալի
իթիյաթ վէ իհիթիրազ իլէ տավրանմըշ իտի. մէզպուրէ-
նին, տայիմա՝ վէ սըգ սըգ թէպտիլ իթմէք շարթըյըլա
պիր աշըգը պուլունուր իտիքի, զէվճի, պու խուսուստա
իւպէյէ վարմըշ, վէ մատամ Տիւշէսին՝ հէր պիր թավրու
հարաքեաթընը թէճէսսիւս իթաիրմիշ իսէտէ, պուճիւմէ,
միւսի Պիւրօնըն՝ իթիլսազ իթտիյի պունճա թէտապիրի
մահիրանէ պէր հէվա օլուպ, մէզպուրէնին աշըգընը պուլ-
մագ միւմքիւն օլամամըշ իտի:

Մատամ Տիւշէսին, պու խուսուստա իթիլսազ իթմիշ
օլուղու թէտապիրի մահիրանէյի՝ թագտիր իթմէմիզ էլ-
լէմ տիր, ֆագաթ պու հալ՝ ուզուն միւտէթ տէ-
վամ իտէմէզ օլուպ, մէզպուրէ՝ կիւնիւն պիրինտէ աշըգ-
տան աշըլա՝ ըզհարը տէրտի աշգ իթմէյէ չէքինմէմիշ
իտի:

Մատամ Տիւշէսին գալպինէ հիւքմ իտէն աշըգ,
պիլղաթ Լէօն Տիւշէսնէլ քէնտիսի իտի:

Հէրքէս պու մատտէտէն պահս իթմիշ օլմաղըլա, Տիւզ-
տալի քեամիլէն իլէ ալեահ օլտու: վէ տէրէճէյի նիհա-
յէտէ հիտէթլէնտի. կիճէնին պիրինտէ, Տիւզ ճէնապլէ-
րի, զէվզու սէֆահաթտէն հէնուզ ավտէթ իթմիշ իքէն,
Պիւրօ, քէնտիսինէ եէնի տօղմուշ սէֆիլ պիր չօճուգ թագ-
տիմ իթտի. մէզքիւր մասումճըազ, Տիւզին միւթէսար-
ըֆ օլտուղու, վէ կիտիպ կէլտիյի պիր խանէնին գարու-
սըն ասըմըշ իտի, չօճուղըն վալիտէսի իսէ, (վօտվիլ) Թէ-
աթրօսընըն պիրինճի ագթըրիսթի օլտուղու անլաշըլտը:

Տիւզ, հէր հալտէ ատալէթի իճրա իթմէյէ գարարը
գաթի վիրուպ, քէմալի հիտէթլէ գօնաղընա կիրտի. մէր-
գումըն պու թէշէպպիւսաթը (Օթէլլօնըն) հալինէ բէք միւ-
շապիհ իտի:

Տիւզ տը Գօմբանս, գօնաղըն նէրտիւպանընտան եօ-

գարը չըգայօր իբէն, Լէօն Տիւշէսնէլէ թէսատիւֆ իթտի քի, մէրգում տախի աշաղը ինիյօր իտի. Տիւշէսնէլ, թաազիմ իլէ Տիւգի սէլամլատը. Տիւգ իսէ, սօն տէրէճէ պլլր գապալըզլա մէրգումա խիթապէն,

— Միւսիւ, պունտան պէօյլէ պիր տահա խանէմէ այագ պասմանըզը գաթիյէն մէն իտէրիմ — տէտիյինտէ, Տիւշէսնէլ, նէրտիւպանտէն էնմէսինէ տէվլամ իտէրէք ճէվապ վիրուպ,

— Միւսիւ, աֆլընըզա մաղլուրէն՝ պու խանէնին, սիզէ այըտ օլմատըզընը՝ աճիզանէ իխթար իտէրիմ — տէտի

Տիւգ, տէհչէթամիզ սուրէթտէ զազապա կէլմիշ օլ տուղու հալաէ, հէման զէվճէսինին օտաօլնա կիրտի:

Մատամ Տիւշէս, քէմալի սիւքիւնէթ վէ թէպէսսիւմ իլէ զէվճինի գապուլ իթտի. Տիւգ, վուգուլի հալի մէզ պուրէյէ պիլաիրտի իսէտէ, Տիւշէս, սիւքիւնէթը հալինի ապլա զայպ իթմէյուպ ֆութուր կէօսթէրմէտի, Տիւգ, պիր գաթ տահա հիտէթլէնէրէք գապալըզլա,

— Մատամ, պու ատէմ՝ սըյըրգճասընա պանա հագարաթ իթտի, սիզտէ անըն կիպի պէնի թահգիլ իթմէք նիլէթինտէ միսինիլ — տէտի:

Տիւշէս. — Ալլահ իթմէսին միւսիւ . . . ֆագաթ միւսաաաէնիզլէ տէյէպիլիրիմ քի, սիզ պու խուսուստա բէթ թաճիլ իտիյօրսուռնուզ. զիրա միւսիւ Լէօն Տիւշէսնէլ . . .

Տիւգ. — (Չէվճէսինին սէօղիւնի գաթ իտէրէք) միւսիւ Լէօն Տիւշէսնէլ, նէֆրէթիմի մուճիպ օլմագառա տըր, վէ պէնիմ՝ անը ըէզալէթլէ Կօլմազա հագգըմ վար . . . մէրգում, Գիլիսէտէ, թէաթըօտա, օրմանտա, վէլհասըլ հէր եէրտէ սիզի իլէ պէրապէր պուլընույօր, վէ պէն՝ պունըն սէպէպինի անլայամայօրում:

Տիւշէս. — (Թապիլի վէ հալավէթլի պիր սէտայըլա) միւսիւ, պունըն սէպէպի օ տըր քի, պիզ պիրիպիրիմիզ տէյէճէք չօգ սէօղլէրիմիզ վար տըր:

Միւսիւ տը Գոմբանս , թէհտիտանէ պիր սիյմա իլէ
զէվճէսինէ տօղլու պիր ատըմ ալտը , վէ Տիւչէս՝ սէօղիւ-
նէ տէվամ իտէրէք ,

— Մէրգում իլէ էքսէրի սիզին հազգընըլտա կէօ-
րիչիւրիլ . . . — տէտի :

Տիւգ. — Պէնիմ հազգըմոտմը . . . զաննըմոտ լա-
թիֆէ իտիյօրսունուզ :

Տիւչէս. — Է՛վէթ միւսիւ , սիզին հազգընըլտա , վէ
ալէլիուտուս՝ կէչէն սէնէ Գարնավալըն սալը կիճէսի , Բալէ
Բօսեսալտա , հէնուզ Բարիզէ կէլմիլ օլան , վէ օլ կիճէ
գաթլ իտիլէն . . . պիր էճնէպիլիյէ սալիգ օլմագ իչիւն ,
իլթիյար իթտիլինիլ զահմէթ հազգընտա կէօրիւչիւրիւզ . . .

Տիւգ , պու սէօղի իչիթտիլինտէ նէ օլտուզունը պիւ-
մէտի , վէ քէնտու քէնտույէ լանէթլէր օգույարադ՝ պիր
գօթուգ սանտալէսի իչինէ աթըլը վէրտի :

Տիւչէս. — (Պիլա ֆուլթուր սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք)
թահիլ օլույօրսունուզ տէյլիլմի . . . ֆագաթ հայըր . . .
հէր շէյի պիլմէք էվլա տըր . . . միւսիւ Տիւչէսնէլ , սի-
զին , կիւզէլ , վէ չիրին պիր տէլիգանլը օլան եէնի էմսի-
զատէնիզի թանըտըլը կիպի , թէագըպ իթտիլինիլ մէր-
գում էճնէպիլին , Բարիզէ վիրուտինի սիզէ խապէր վէր-
միլ օլտուզու մէլհուզ պուլունան , միւսիւ տօգթօր փօղէ-
րէնի տաիի բէք ալէա թանըյօր . . .

Տիւգ. — Եէթէր մատամ , եէթէր արթըգ ,

Տիւչէս. — Միւսիւ , մատէմի պու խաթըրէ սիզի թա-
հիլ իտիյօր . . . իմօի անը պէրթարաֆ իտէրէք , պաշգա
պիր մատտէտէն պահս իտէճէյիմ . միւսիւ Լէօն Տիւչէսնէլ
հազգընտա՝ թէճվիլ պույուրտուզունուզ գապալըլըն
թազմինի խուսուսընը , նէգաքէթինիլէ իհալէ իտէպիլի-
րիմ . . . տէյլիլմի — տէտի

Տիւչէս , պիր գաչ կիւնտէն պէօղիւք վէ մուլթանթմն

պիր պալօ վերտի, վէ միւսիւ Լէօն Տիւչէսնէլ տախի, մէջ
բիւր պալօտա հաղըր պուլունտուլար :

Միւսիւ Տիւգ տը Գօմբանս-Մայլըբրէ ճէնապլէրի,
Տիւչէսնէլին աֆվընը իսթիրհամ իթտի, վէ մէրգուլ տա-
խի գապուլ իթմէքլէ, օ կիւնտէն իթիպարէն՝ պու իթի
նամուսլը զաթլար, քէմալի խալխաթ իլէ պիրիպիրլէրինին
էլլէրինի, սուրէթը տօստանէտէ սըգարագ տօսթ օլ-
տուլար

.

9

ԱԳՇԱՄԸՆ ՍԱՍԹ ՕՆ ՊԻՐԻ

Պունտան ագտէմ եազմըչ օլտուգումուզ վագապլէր-
տէն, Տիւգ տը Գօմբանսըն՝ սաատէթը հալտէ օլմատը-
ղընը, օգուեանլարըմըզ էլպէթտէ անլամըչ տըրլար :

Տիւգ, Մայլըբրէ խանէտանընըն եարըմ միլեօն իյրա-
տընտան, սէնէվի 250000 ֆըրանգտան զիյատէ պիր շէ-
ալամազ օլմուշլար, պունտան գաթինուզար վագթըլլա
սէրպէսթ, վէ հէր շէյին իճրասընա միւգթէտիր օլան պու-
ատէմ, շիմտի իւշ շախսըն հիւքմի թահտընտա պուլու-
նույօր իտի :

Տիւգ, թագլիտ Մարգինին (Գարմէնին) հիւքմու թէէ-
սիրի թահտընտա պուլունուր, խահնախահ Տիւչէսնէլէ
խօշ պիր շէհրէ կէօսթէրիր, վէ լազըմ կէլտիյի հալտէ,
զէվճէսինին տախի էլինի բուս իթմէյէ մէպուր օլույօրիտի :

Պու հալ՝ մէրգուլը սօն տէրէճէ մուզթարըպ իտիյօր
իտի :

Տիւգ տը Դօմբանս, տուն պիր տէրէճէտէն՝ մէրթէ-
պէյի ալայէ վասըլ օլտուգտան սօնրա, թէտէննի (անկում)
իթմէյէ պաշլամըշըտը. մէրգում՝ եալընըզ գալտըզը վա-
զըթլարտա, գաֆէս պէնտ օլմուշ վահշի պիր դարլան
կիպի, էսարէթ զէնճիրինի ըսըրըպ տուրույօր իտի իսէտէ,
ֆագաթ պէյնէլ նաս թէպէսսիւմ իթմէք, վէ խօշ չէհրէ
կէօթէրմէք լազըմ կէլտիյինի տախի հըսս իտիյօր իտի.
շու հալ իլէ պուլունտուզու վազիյէթին վէխամէթինի ու-
նուտապիլմէք իչիւն, միւսիւ Պիւրօնըն վասէթասըյըլա,
քէնտիսինի պիւթիւն պիւթիւնէ սէֆահաթ վէ ֆէզահաթ
տէրեսսընա իլգա իթմիշ իտի:

Մամաֆիյհ, Տիւգ՝ պիր իւմիւտ իլէ բէրվէրտէ օլու-
յօր իտի:

(Եսվուզ չօճուգլար) զօգաղընտա վագը օլան ճինա-
յէթը մալիւմէտէն պէրի, եէտի սէնէ մուրուր իթմիշ օ-
լուպ, ալթըզ՝ մէզքիւր վէխամէթը մէվհուլմէնին թէհտի-
տալթընա ալըշմըշ օլտուզունտան, չօզլուգ ֆուլթուր իթ-
մէյօր իտի:

Տիկէր թարաֆտան՝ թագլիտ Մարգի, մուգաննէն օ-
լան օթուզ սէնէլիք միւտէթ խուսուսընտա, օլ անէ գա-
տար հիշ պիր կէօնա թէշէպպիւսաթտէ պուլունմամըշ ի-
տի, վէ նասըլքի մալիւմիւմիզ տիր. գանուն, զայպուպէթ
իտէն չախսըն, պիր կիւն միյրասիսօլլարը զուհուր իտէպի-
լիւ հէսապըյըլա, օթուզ սէնէ պիր միւտէթ թաային ի-
տէր, անճագ՝ միւտէթը մէզքիւրէնին խիթամընտան սօն-
յա, օ անէ տէյին վարիս թանըլմըշ օլան զաթըն, թահտը
թասարուֆընտա պուլունան վարիտաթը իսթիրտատ (ետ
առնել) իթմէք իչիւն, պիզգաթ զայպուպէթ իտէն չախ-
սըն, եանի ասըլ մալ սահիպինին ալտէթի լազըմ կէլէ-
ճէյի մուգաննէն իտի:

Իչթէ մէզքիւր օթուզ սէնէլիք միւտէթ՝ պիր գաշ
կիւնէ գադար խիթամ՝ պուլմագ իւզրէ իտի. զիրա 1833

սէնէսի նոյեմբերին էվսթրընտա պուլունտուգլարընտան՝
դարարը գաթիսի, եանի սօն իլամ, 1833 Դեկտեմբեր ա.
յընըն իպթիտասը կիւնի վէրիլէճէք իտի :

Տիւգ, միւտէթը Վէգ քիւրէնին խիթամընտան սօնրա,
արթըգ անասըլ Մայլըբրէ խանէտանը վարիսլէրինտէն՝
յասլա պիր դօրգուսը գալմայաճագտը, Ֆագաթ մէյտան.
տա պիրտէ թագլիտ Մարգի վարիտիքի, Տիւգ, պէհագ-
դէն մէրգուժտան գօրգույօր իտի. էզճիւմլէ՝ Մարգինին,
եանի Գարմէնին, Տիւգէ դարչու իսթիմալ իտէճէյի սիլահ
մահգա պիր ճինայէթի, զահիրէ չըգալմագ թէհաիտաթը
օլապիլիր իտի :

Փագաթ՝ պունըն օ գատար էհէմիլլէթի օլմայա-
ճագտը, զիրա պուլունտուղու բարլագ վաղիլէթի սայէ-
սինտէ, վէ ալէլիսուսու տավայը գազանարղընտա, ար-
թըգ եհտի սէնէ ագտէմ՝ վուգու պուլան հալլէրին քէն.
տիսինի իթհամ իտէմէյէճէյի զիլիւմիւնէ զահիպ օլու-
յօր իտի :

Տիւգ, պու հալ իլէ՝ եհտի սէնէտէն պէրու թահար
հիւքմինտէ պուլունտուղու չախսըն, թագեիգու թէհաի-
տինտէն դուրթուլուպ, մէրգումը մաղլուպ իթմէբ իւմիւ-
տինտէ իտի :

Ֆիլհագըգա՝ պու էօյլէ կիւղէլ վէ ճէլի (փառաւոր)
պիր իւմիւտ իտիքի, մաղլուպ վէ մաղլուր Մարգինին,
թէտապիրի միւֆիտէսի իլէ, պու իւմիւտին մահվու զայիւ
ջլաճաղը միւհթէմէլ (կարելի) օլտուղունը տիւչիւնտիւքճէ,
տիւչարը տէհչէթ օլուր, վէ ալէլիսուսու օլ խաթարէնկիլ
սաթաթ հագլաշտըգճա, խէֆֆու տէհչէթի թէզայիւտ ի-
տիյօր իտի :

Տիւգին, ատէթա հիւմմա նէօվպէթի հալի քէսպ ի-
իտէն խէվֆու տէհչէթին տէրէճէսինի, Գարմէնին եհտին-
տէ պուլունտան սէնէտաթը էլտէ իթմէք իչիւն, Տընիգաւա
իթտիյի թէքլիֆտէն անլաշըլապիլիր, զիրա մէրգուժ, սէ-

Յէտաթը մէզ քիւրէյի էլտէ իթ մէտիքճէ, միւթէէմին օլա-
մայօր իտի :

Տիւգ տը Գօմբանս, հէնուզ՝ անասըլ միւսիւ Մարգի
աը Մայլըբրէյի (Կասթօն) շախսէն թանըմայօր իտի :

Տիւգին հալի, սէֆինէսինին ան պէ ան գայալարա-
արբըլպտա՝ բարալանաճաղընը հըսս իտէն պիր գապտա-
նըն հալինէ միւշապիհ իտի. մէրգոււմ, պուխարըն (շոգի)
գուվլէթի էլինտէ օլտուղու հալտէ, տագըգա պէ տա-
գըգա աթէշ ալմասը մէլհուզ օլան՝ ճէսիմ պիր պարութ
անպարընըն իթ թիսալինտէ պուլունան ատէմ կիպի, եէ-
լիսու իւմիւտ արասընտա չալգանըպ տուրույօր իտի :

Եէտի սէնէտէն պէրու հուզուզաթը նէֆաննիյէսինէ
միւթապաաթ (հպատակիլ) իտէրէք, պին տիւրիւ զէվգու
սէֆահաթ իլէ բէրվէրտէ օլան պու ատէմին, թապիաթը
թէպտիլ օլմայուպ, էվլէլքի կիպի տայիմա՝ քէմալի շի-
տէթլէ տիւշմէնինին իւզէրինէ հիւճիւմ իթմէյէ հազըր
իտի

Մատամ Տիւշէս տը Գօմբանս-Մայլըբրէ, Տիւշէսնէլի
միւսիւսէղէ (յանգիմանեւ) իաուպ, շէրան թէէհիւլ իթմիշ
օլտուղու իշիւն, մէրգոււմա շէթմու սիթէմ իթմէք իւզրէ
իտի . . .

Պիւրօ տալի, պու էսնատէ միւսիւ տը Գօմբանսըն օ-
տաորնա կիրուպ կէօզլէրինի զըրբալազ ,

— Պու սապահ իշ հազգընտա կէօրիւշմէյէ միւսաա-
տէնիլ վարմը - տէյու սիւալ իթտի :

Տիւգ. - Իշ հազգընտա՞մը, էվլէթ, ֆագաթ սիդին իշ-
թինիլ իլէ իշթիղալ իթմէյէ վազթիւմ եօգ. իմտի միւսիւ
Պիւրօ, աղչամ իւսթի կէլինիլ, զիբա չիմափ բէք մէջլոնճ
լւմ - տէտի :

Հայլաղը մէրգոււմ, մասանըն եանընա թագարրուպ
իտէրէք, սահիֆէլէրի աչըգ օլան գանուլնամէսին իւզէ-

րինէ աթֆը նիկեա՜ն իթտի, վէ թահգիրամիզ պիր թավր
իլէ :

— Տէմէք տիւնեատա էլեհվմ՝ էօյլէ ատէմլէր պոս-
լունույօրքի, կիւնտիւզ ագշամա գատար պու էսկի քի-
թապըլա իշթիղալ իտիյօրլար, վէ պէլքիտէ պու մագուլէ
քիմնէլէր, Պիւսթօ նըզաւմնամէսինի, ասլա օգուսմաթը
տըրլար. տօղրուսը էյլէնճէտէն մահրում գալան պու դէ-
վալլըլարըն հալինէ թէէսիւֆ օլունուր - տէտի :

Տիւգ՝ ճէվապ վէրմէտի, Պիւրօ, ուսուղլարընը եիւք-
սէլթիպ, Շիմինէնին եանընտա պուլունան պիր գօլթուր
սանտալեհսի իւզէրինտէ եէրլէշէրէք, եարը եանմըլ
տուլարը գարըշտըրմաղա պաշլատը :

Հայլաղը մէրգում, իքի իւշ տաղըգա սօնրա թէրլար
քէլամէ աղազ իտէրէք,

— Էլան մէշղո՞ւմուսընըզ - տէյու սօրտու :

Տիւգ, Պիւրօնըն հուզուրունը (ներկայութիւն) ու-
նութմուշ օլմաղըլա, պիր սապըրսըզըրգ ալամէթի իպրազ
իտէրէք, մէրգումըն եիզիւնէ պագտը, վէ ապուսը չէ-
րէ իլէ :

— Օրատա նէ՞ եաքըյօրսուն - տէտի :

Պիւրօ. - Սըգըլըյօրում :

Տիւգ. - Չանն իտէրիմքի, սիզէ ագշամ իւթի կէլին
տէտիմ իտի . . .

Պիւրօ. - Բէ՛հ . . . պու ագշամ իֆթիխար նըշանը
վար . . . կիւմիւշ թօգալը քէհրիպար պիր բիրօ . . . պու-
նը գաշըրմայա կէլմէզ . . . օյունտան սօնրա տախի չա-
լըշմագ լաղըմ տըր . . . իմտի տինլէյին միւսիւ Տիւգ,
պէնիմտէ քէնտի հատտիւմէ իշէրիմ վար քի . . . անլէր-
տէն պահա իթմէք իսթէրիմ :

Տիւգ. - Շիմտի վագթի տէյիլ, պու ագշամ՝ եա-
խօտ եարըն կէլինիզ :

Պիւրօ. - (Սըյըրգճասընա պիր հալի նախօշնուտի իպ-

բազ իթմէքէն) վա՛յ էօյլէ՞մի, կիւյա մուհիմ պիր իշ իլէ մէշուլսընըզ կիպի, վէրէճէյիմ խապէրլէրէ էհէմիյէթ վէրմէյօրսունուզ, էյվա՛հ, տէմէք քի՝ իքի ատէթ կիւզէլ տիլէրիմ իլէ բիրօմը՝ պէյհուտէ զայպ իթմիշ օլտում. . . հայը՛ր հայը՛ր միւսիւ Տիւգ, պու ինսաֆ տէյիլ տիր:

Տիւգ. - (Գանուննամէյի գաբաեարագ) հա՞նկը մաստ-տէտէն պահս իտիյօրսուն,

Պիւրօ. - Է՛հ պի՛րմէյօրմուսունըզ. . . քիւչիւք գըզ-ճըզատան պահս իտիյօրում, ա՛հ միւսիւ Տիւգ, հա՛յըֆ քի սիգ, մէրճան կիպի գըրմըզ տուտագլարըն. ինճու տիշ-լէրին, սարը սաչլարըն, վէ սիյահ կէօզլէրին. . . գըյմէ-թինի բէք ալէա թագտիր իտէպիլիր պիր զաթսընըզ, ա-լէլուսուս, մէզպուրէնին ըէֆագաթընտա պուլունան տէլիգանլըտա, աչըգը օլմայուպ, իլլա էօզ պէ էօզ պիրա-տէրի իմիշ. . .

Տիւգ. - Ա՛հ. . . նէ՞ տէյօրսունուզ:

Պիւրօ. - Նէ՞ տէյէճէյիմ, Օբէրա Թէաթրօսընտաքի կէօրտիլիւնիզ, վէ հայրան օլտուղունուզ քիւչիւք գըզ-տան պահս իտիյօրում:

Տիւգ, էլինտէքի գանուննամէյի պիր եանէ գօյարագ, սանտալեասընը՝ Շիմինէնին եանընա սիւրտի:

Պիւրօ, էֆէնտիսինին ֆիթուրսուզ սիյմասընտա նիւ-ման օլան պու թէպէտիւլաթը նակէհանիյի կէօրմէքլէ կիւլէրէք, քէնտու քէնտույէ,

— Է՛հ է՛հ եագալատըզ - տէտի:

Տիւգ. - Էլինիգտէն գուրթուլմագ իչիւն, չարնաչար սիլի տինլէմէքլիյիմ լազըմ կէլիյօր. իմտի սէօյլէ պագա-լըմ, նէրէտէ սաքին օլտուղունը պիլիյօրմուսըն:

Պիւրօ. - Էվէթ, կէրէք սաքին օլտուղու էվի, վէ կէ-բէք իլլէտիյի մահալի էօյրէնտիմ, ճիւմլէսինիտէ պիլիրիմ, վէ պագը գալանը տախի. . . ա՛հ միւսիւ Տիւգ, տօղրու-քը սիլ աղընըզըն տատընը բէք ալէա պիլիյօրսունուզ,

ամմա նէ՞ մալ եա . . . մեղպուրէնին , Սէն Լույի զօգաղ-
նըն գալորըմը իւզէրինտէն , քէքլիք կիպի սէքէրէք դօշ
տուղունը կէօրտիւմ . . . նէ գատար լաթիֆ տիր . . . եա .
օ մինիմինի այագլարընըն կիւզէլիսի . . .

Պիւրօյ պիւսպիւթիւն մուգալիտլիյի էլէ ալարագ ,
մուգհիգանէ սուրէթլէ (ծաղրածու կերպարանօք) ալու-
ճընը աղղընա գօյուպ՝ պիր բուսէ սէտասը թագլիտ իթ .
տի . Տիւգ , հայլագը մէրգուսըն հալինէ կիւլէրէք ,

— Էվէթ Էվէթ . . . պէնիմ կէօղլէրիմ չօղլուգ եա .
նըլմազ , թախմինիմ բէք տօղլու տըր . . . միւսիւ Պիւրօյ
պէն սիպի էյի թանըրմ , սիզ՝ միւշկիւլ պիր իշէ թէսա .
տիւֆ իթտիլինիզտէ , քիւսթալանէ հարաքէթ իտէր պիր
ատէմինիզ . . . վէ զաննըմճա , պու իշտէ՝ հայլըճա միւշ
կիւլաթէ թէսատիւֆ իտէճէյիզ . . . տէյլ՝ լմի – տէտի :

Պիւրօ . – Էվէթ , չօղ միւշկիւլաթ վար . . . վագաա
մէղպուրէնին պիրատէրինտէն չօղլուգ գօրգաճագ եէրի-
միզ եօգ , ֆագաթ օ գըսա պըյըդլը հէրիֆէ քէֆալէթ
իտէմէմ :

Տիւգ . – Գըսա պըյըդլմը տէտինիզ :

Պիւրօ . – Էվէթ , պէնի եքի տիշլէրիմ իլէ բիրօմտան
մահրում իտէն հէրիֆ իշիւն տէյօրում . . .

Տիւգ . – Ա՛հ . . . անլատըմ , շու Մարէ Մահալլէպին .
տէ իշլէյէն հէյ.քէլ թըրաշ (արճանագործ) տէյլ՝ լմի :

Պիւրօ . – Թա քէնտիսի . . . Սէն Լույի զօգաղընտա
նօմէրօ 26 . . . նէ եալան սէյլէյիմ , տօղլուսը օ հէրիֆ-
տէն բէք գօրգույօրում :

Տիւգ . – Օ հէյ.քէլ թըրաշ , պէնի թահգիր իթմիշ
տիր . . . հաթտա էկէր մէղպուրէյի սէվէյօրսա , իթմիշ
օլտուղու հագարաթը թէքրար իտիյօր տէմէք օլաճագ ,

Պիւրօ . – Վէլ՛հաւըլ պէնիմ վագիֆէմ , գուվլէթլի իլէ
գուվլէթ սիղի իրայէ իթմէք տիր . . . արթըգ ծնտան սօն-
րասը սիղէ այըտ տըր . . . հէյ.քէլ թըրաշա կէլինճէ , մէր-

գում, պէնի տախի թահգիր իթմիշ տիր. պէն՝ պու իշտէ
ճանու կէճնիւլտէն չալըշաճարմ, վէ էկէր ֆըրսաթընա
տիւլիւրիւրսէմ, պիւլա րահմ ախղը ինթիգամ իտէճէյիմ...
գուլլանտըղըմ պաղը ագիւնէ թէտպիրէր սայէսինսէ,
քիւիւք գըղըն, ըիշվաթ իլէ ալլանըլմասը, վէ եախօտ ու-
լուտուլմասը գապիւր օլամայան պիր կէրբէրին(*) թահտը
մուհաֆաղասընտա օլտուղունը անլատըմ. . .

Տիւգ. - Պու կէրբէրին էճնիւնէ պիր քէլիք բարչասը
աթըլմազմը:

Պիւրօ. - Հայըր, օ միւմբիւն տէյիլ. . . ֆաղաթ է-
վին իքի գաբուսը վար տըր. . . արդա գարունըն անահ-
մարը, սիզին եէտինիղտէ օլապիւրի . . .

Տիւգ. - Պէնիմմի . . .

Պիւրօ. - Էվէթ . . . Օրէրա գօմիք թէաթրօսընտա
տէտիքէրի կիպի, «պիլ օ եէրլէրին սահպիլիլ» վէ պու
իլ տախի թըլգը պիր գօմէտիյէ պէնզէյէճէք տիր:

Տիւգ. - Տէտիյինտէն պիր շէյ անլամայօրում:

Պիւրօ. - Պաշգա թապիր իլէ սէջլէյէլիմ, սիլ, պի-
րիմ կիւվէրճինին աշիւան (բոյն) թուլթմուշ օլտուղու աի-
վալարըն սահպի պուլլունմադտասընըլ:

Տիւգ. - Նէ տէյօրսուն, մէզպուրէ Մայլըբրէ գօնա-
ղընտամը իգամէթ իտիյօր . . .

Պիւրօ. - Էվէթ, գօնաղըն սալ ճիհէթինտէ սաքին օ-
լըր, վէ տէտիլիմ մուհաֆըլ կէրբէրին իսմի տախի խան-
Մարիտիր:

(*) Կէրբէր, եախօտ կէրբէրոս, էզմինէյի աթիգա
(հին ժամանակ) էֆքերարը պաթըլէսինճէ, ճէհէնէմին գա-
րուսընը մուհաֆաղա իտէն քէլպին իսմի տիր. Կէրպ, եա-
խօտ քէլպ, իքիսի պիր քէլիմէ օլուպ, էսկի Եունանիլէր,
պու քէլիմէյի արապլարտան ալմըշ օլտուղլարը անլաշըլ-
մըլ ալը:

Տիւգ. - Ա՛հ . . . խաթրըմա կէլիյօր , ֆիլհադըգա պու
ժան-Մարի տէտիլին հէրիֆ , քէնտի իսմի թահառնտա . .
լարագ , դօնաղըն սաղ ճիհէթինի իսթիճար իթտի . . .
աճապ մէզպուրէ անըն գըզըմը տըր . . .

Պիւրօ. - Պունըն օ գատար էհէմիլյէթի եօգ տըր .
թաաճիւպ օլունաճագ պիր չէյ վար իսէ , օտա շուրաթ
տըր քի , ալտըղըմ մալիւմաթէ նէզարէն , պու ֆամիլեա
պիր գարուճը , քիւչիւք պիր տէլիգանլը , իհթիյար պիր
գատըն , վէ իքի նէֆէր կէնճ գըղլարտան իպարէթ օլուպ ,
պունլարըն՝ քէնտի վաֆթիզ իսիմլէրինտէն մատէ հիլ պիր
նամու . չէօհրէթլէրի եօգ . . . սօլ ճիհէթտէ իսէ՝ տէօթ
նէֆէր էլխաս իգամէթ իտիյօրլար , պունլարըն տալի ի-
սիմլէրի նամալիւմ տիր , հաթտա ժան-Մարի , էվլատլար .
. . եախօտ տօսթլարըլըլա թաամ իթմէյէ կիթտիլինտէ ,
քէնտի եէրինէ գարուճըլըգ իտէն պիր Օվէրնիյալը քէյլիւ
պիլէ , մէրգումանըն էսամիսինի պիլէմէյօր . . . ֆագաթ
նէ պէյիս վար . . . ֆարզ իտէլիմքի՝ մէզպուրէ , մատմա-
ղէլ ժան-Մարի օլսուն , եթէր քի ֆէվգէլատէ կիւղէ
տիր , վէ պաշլըճա պիղէ լազըմ օլան նօգթա պու տըր
տէյլլի . . .

Տիւգ. - (Պիր մըգտար տիւչիւնտիւքտէն սօնրա) չօգ
աճայիպ չէյ , զիյգուտրէթ պիր ատէմ կիպի , պու ժան-
Մարի տէտիլին հէրիֆին հիւքմի թէէսիրի թահառնտա
պուլունույօրում . . . վէ . . .

Պիւրօ. - (Տիւգին սէօղիւնի քէսէրէք) ատամ սէնտէ ,
գապա հէրիֆին պիրի . . . պու Պըրըթօնլար այըլարա
պէնգէրլէր , էքսէրի պու հալ՝ անլէրին չէհրէլէրինէ պիր
սէրալիք վէրիյօր . . .

Տիւգ. - Խիւլասայի քէլամ , պէնիւմ սինիմտէ օլան
պիր ատէմ , թէտպիրսիզլիքլէ մինասիպէթսիզ իշլէրէ թէ-
չէպպիւս իթմէմէլի տիր . . . իմտի , պագալըմ նէ՞ թարիգ
իթթիսաղ իթմիլչին . . . չիւնքի հէր չէյ օնա մէրպուլտալը :

Պիւրօ. — Օլթուզ ալթը տիւրլի թարիֆ օլամազ ա' ,
մէզպուրէյի աշըրաճաղըմ վէսսէլամ :

Տիւգ. — Սագըն հա . . . սօնրա . . .

Պիւրօ. — (Տիւգին սէօզիւնի գաթ իտէրէք) պըրագը-
նըզ քի պիլտիլիմի եարայըմ . . . պէնիմ կիւզէլ պիր բը-
լանըմ վար . . . Բայան զօգաղընա աշըլըր օլան քիւչիւք
գաթունըն անահտարը եէտիմիզտէ տիր . . . վէ ժան-Մա-
րինին իսէ , օրատա ասլա իչի եօգ տըր . . .

Տիւգ. — Ֆագաթ պիրատէրի . . .

Պիւրօ. — Պիզիմ Օվէրնիեալըտան ալտըղըմ մալիւմա-
թէ հաղարէն , մէրգոււմ տէլիգանլը , տիւն սապահլէյին
էրքէն էվտէն չըգմըչ , վէ կիճէ տախի ավտէթ իթմէմիչ
տիր . իչթէ պու սէպէպլէ հէր հալտէ՝ պու կիճէ խաֆի-
յէն իչի պիթիրմէմիզ լապըմ տըր . իմտի պու ֆըրսաթտէն
իթիֆատէ իթմէլիսինիզ . . .

Տիւգ տը Գօմբանս , թէրէտտիւտ իտիյօր կիպի պիր
հալ կէօսթէրիյօր իտի . Պիւրօ , Տիւգին իւզէրինէ բիեա-
փարանէ պիր նիկեահ աթֆ իտէրէք սէօզիւնէ տէվլամ
իտուպ ,

— Պունտան գաթինաղար , մէզպուրէ էմնալըզ սու-
րէթտէ կիւզէլ տիր — սէտի :

Տիւգ. — (Կէօղլէրի շէհվէթը վահչիյանէ չուլէսի իւէ
բարլայարագ) ա'հ . . . էվէթ , բէք կիւզէլ տիր , ֆէվգ-
էլատէ կիւզէլ տիր . մէզպուրէնին խէյալի՝ զիհնիմի քեա-
միլէն իսթիլա իթմիչ տիր . . . տօղրուսը Պիւրօ , մէզուն-
ըն , պու գըզը՝ էլտէ իտէպիլմէք իչիւն նէ իսթէրսէն եար :

Պիւրօ. — Նէ իսթէրսէմ եարայըմմը . . . բէք ալէա :
Հայլաղը մէրգոււմ , տէրհալ ճէպինտէն պաթթալ վէ
իչի պօշ պիր չուվալ չըգարըպ Տիւգէ կէօսթէրմէքլէ :

— իչթէ , մէզպուրէ պու չուվալըն իչինէ կիրէճէք
տիր , վէ մատէմքի պու մուհիւմ իչին իճրասընը՝ լութֆէն
պէնտէնիզէ իհալէ իթտինիզ . իմտի պիզիմ մատամըն գար :

ներնը միայն պիր աղ տօլտուրամը լազըմ անըր . . .

Մէրգոււմ, պու զարիպ սէօզիւ տէրտէմէզ հէման ա. յաղա դալգաը, վէ Շիմինէնին իւզէրինատ մէվզու (դըւ. ուած) մուճուգ շէքլինսէ պիր քեաղըտա սարըլը օլան ալ. թուըլարը քիմէսինէ տօլտուրառէգտան սօնրա, իւվէյի մէգալ իտէրէք,

— Իշթէ, չիմտի հէր շէյ սըրասընա կիրաի, արթըգ միւսաատէ պույուրուճտա պէնտէնիզ կիտէյիմ. պու կիճէ իչի պիթիրաիյիմտէ; վատ պույուրառուղոճուղ միւքեա. ֆաթը, եարըն սապահ սիլաէն թալէպ իթմէյէ հադըմ օլաճագ տըր — տէտի . . .

Բօմէ, օ կիւնի ագչամա գատար Մարգիլի պուլմագ իչիւն չալըշմըշ, վէ Նազէն իլէ պիլրէֆագաթ սապահ. տան պէրի պիր տագըգա պիլէ թէքեասիւլ իթմէյէրէք. Նէօվպէթ իլէ, Բալէ-Բօաեճըտա վագը, Սէնթ Մնօռէ զօ. գաղընտաքի 9 նօմէրօլու խանէյի գօլլամըշլար իտի:

Յագաթ Մարգի, խանէսինէ ավտէթ իթմէմիշ իտի, վէ խատէմէլէրի տախի անըն նէ՞ օլտուղունը պիլմէյօլ. լար իտի:

Մարգինին պու զայպուպէթի, վարա վարա հալլ օ. լունմաղ պիլի մուամմա հալինի քէսպ իտիյօր իտի.

Էզճիւմիէ, Բօմէ իլէ Նազէն, ապա եօրուլմագսըզըն իչի գժվալամաղա գարարը գաթի վէրմիշլէր իտի:

Վագըթ կէչիպ սուլար գարարաըղընտա, Նազէն, Բօմէնին եէրինէ կէշմէք իչիւն, Մարգինին խանէսի իլ. սալօնճէնա կիրտի:

Մարգինին խատէմէլէրի, պու իքի ատէմէլէրին սէ. պաթլարընա թաաճիւպ իտիյօրլար իտի:

Բօմէ, Սէնթ Օնօրէ զօգաղընտաքի 9 նօմէրօլու խանէյի թէրք իտուպ, Օմիպիւս արապասընա լադիպէն քէնտի խանէսինէ կիթտի, վէ քէնտի նամընա կէլմիշ օլան

մէթուսկարն զարփունը ելլով մագաղղն ճէպինէ գոյտոգ,
զիրա մերգում, օլապիլտիյի դատար չաբուգ սոչրէթտէ
Մայլըբէ գօնաղընտա պուլունմագ իչիւն, վագըթ զայպ
իթմէք իսթէմէյօր իտի:

Բօմէ, Սէնթին հագգընտա մալիւմաթ ալմագ էմէյի
իէ սուլան օլսւյօր իտի. մերգում, պիչարէ գըզընաղըն՝
իբի կիւնտէն պերու չէքմիչ օլտուղուլ ընճոչ մէշագգա-
թըն սույի թէհսիթինտէն գօրգույօր իտի:

Մերգում, էսնայի բահտէ՝ Սէնթի նէ՝ իլէ թէսէլլի
իտէճէյինի տիւչիւնիւպ, վուգու պուլան աշվալը մէճհու-
լէնին իսթիտատընտան զուհուրա կէլէն մէյուսիյէթտէն
պաշգա պիր շէյ պուլմայօր իտի:

Սէնթի թէսէլլի իթմէք, մահզա կասթօն հագգըն-
տա խայլըլը պիր խապէր կէօթիւրմէյէ միւթէվագըթ ի-
տի. մէղպուրէ, եալընըզ պիրատէրինին հայաթու սըհ-
նէթի խապէրի իլէ միւթէսէլլի օլապիլիթ իտի. Բօմէնին
իսէ, պու խուսուստա աշա մալիւմաթ ջօլմայուպ, իլք
կիւնի՝ կասթօնըն վագլիյէթի նէ մէճհուլ հալտէ իսէ, օ
կիւն տալի աշին հալտէ պուլունույօր իտի. կասթօն նէ՝
օլմուչ իտի. նէքէյէ կէօթիւրիւվիւշ իտի. մերգումը,
պէօլէ սուրէթը զարիպանէտէ աշըրմալարընըն իլլէթու
հիքմէթի նէ՝ իտի.

Բօմէ, պու հպրիգիւլատէ մուսմմայը պիր տիւրլի հալլ
իտէմէյուպ օ տէրէճէ մուղթարըպ իտիքի, տէյիլ պիր
տիկէլինի թէսէլլի իթմէք, հաթտա պիղղաթ քէնտիսի
թէսէլլիյէ միւհթաճ պիր հալտէ պուլունույօր իտի, զիրա
կասթօնըն հայաթը, պէլքի եիրմի քէրրէ էօլիւմ թէհիւ-
քէսինտէ իքէն, մահզա խասմինին ալիճէնապլըղը՝ վէ մէր-
համէթի սայէսինտէ գուրթալապիլմիշ իտի, ֆագաթ պու
զարիպ Տուէլլօնըն սէպէպի նէ՝ իտի, վէ Մարգի, քէնտի-
սին պիր վուրուշտա էօլտիւրմէք սէվապսընտա պուլու-
նան կասթօնա նիչիւն գըյամմըշ իտի. պու միւլահա-

զաթ, մերգում մերտ տելիգանլընըն ագլընա խըֆֆէթ կէթիրիյոր իտի:

Մուհարէպէ մէյտանլարընտա, պէլլի բիւզ քէրէ էօլիւմի կէօզլէրի էօնիւնտէ կէօրէն պու մէրտ տելիգանլը, հըսս իթտիյի ըզթըրապտան նաչի, Մայլըբրէ գօնաղընա եագլաշտըգճա, էվվէլլի շիթապընը ղայպ իտէրէքատըմլարը կէվչէյօր իտի. պիր ան ագտէմ գօնաղա վասըլ օլմագ իչիւն իթտիյի ճահտու ղայրէթէ բազմէն, պիւ իխթիյար, պիր գօրգու հըսըյըլա գաբուտան իչէրի կիւմէյէ թէրէտտիւտ իտիյօր իտի, չիւնքի մահալի մէգքիւրէ ճիւզվի պիր իւմիւա, վէ եախօտ պիրաւէրման կէթիրէմէ միշ իտի . . .

Բօմէ, գաբուճընըն օտաւընա կիրաիյինտէ, Ժան-Մարի-Պիօ, կիւյա մէրգումը թանըմայօր կիպի եիւզիւնէ պագաը:

Ժան-Մարի, այագ իւզրէ տուրտուղու հալտէ, օտաւընտա ասըյը օլան պիր նէվի գանտիին ըշըղըյըլա պիր շէյ օգուճագ իւզրէ իտի:

Պիօ, ինճէ քեաղըտտան մամուլ, վէ պիր գատընըն էլի իլէ մուհարէր պուլունան պիր տէֆթէրի միւթալաա իտիյօր իտի:

Պիօ, մէգքիւր տէֆթէրին ուֆագ վէ ինճէ եաղըլարընը, սօն տէրէճէ պիր միւշկիւլաթ իլէ հէճէլէտիքճէ (հեգեւլ) սանիյէ պէ սանիյէ կէօզլէրինտէն սաչըլան նօ. հուտ տանէսի կիպի կէօզ եաչլարը, քիւլ լէնկինտէ օլան քիրբիքլէրինին ուճուճա կէլէրէք, օգուճաւընա մանի օլույօր իտի:

Պիւյարէ քէօյիւնին՝ իէրէք կէօզ եաչլարը, վէ կէրէք անլընտան ագան թէր տամլալարը, հիտէթինտէն աթէլ կիպի եանմագտա օլան սիյմասը իւզէրինէ տիւչիւպ տէրհալ գուրույօր իտի:

Պիօնըն պէնզի սարարմըշ, գաչլարը չաթըմըշ, վէ

սկսածը պոչուրուշմուշ օլուպ, էնի վէ գալի ումուզլարը իւղէրինէ տէօքիւլէն ուզուն սալլար տախի, կեահ պէկեահ սընըլարը թահրիբի իլէ թիթրէյօր իտի :

Պիօ, մէղքիւր տէֆթէրի՝ պիր եանտան հէճէլէր, վէ պիր եանտան տախի նիհայէթսիւ վէ անլաշքլմազ սէօղլէր ֆըսըլտալլապ տուրույօր իտի :

Պու հաղէր, թարիֆի միւմքիւնսիւ պիր հիտէթու չի-տէթին միւտհիշ էսէրի իտիլէր :

Վայ հալինէ անընքի, պու վադարլը, սաքին, ֆա-գաթ լուզումը թաղտիրինտէ՝ հայրէթ օլունաճազ տէրէ-ճէտէ գուվլէթու գուտրէթ քէսպ իտէն ատէմին հիտէ-թինէ սիբէր օլաճազտը :

Պիօնըն՝ սէրտ չէհրէսինստէ կէօրիւլէն պու ալայիմի հիտէթ, Բոմէնին նաղարը արդգաթընտան գուրթուլա-մայուպ, քէնտու քէնտուլէ « աճապ եէնի պիր պէտպահտ-լըգ տահամը՝ զուհուր իթմիշ » տէյու սուսալ իտիյօրիտի :

Պագաթ Բոմէ, պու պէտպահտլըգա գաթան վադըֆ օլամայաճազտը, զիրա պու պէտպահտլըգ, Պէրթա ար Մայլըրէյէ մախսուս պիր էսքար իտի » վէ ժան-Մարի-Պիօ, սէր վէրիպտէ սըր վէքմէզ պիր գաթ իտի :

Բոմէ, Պիօնըն՝ օգոււմայը պիթիրմէսինէ, եախտ գաթ իթմէսինէ պիր տադըգա գատար պէրլէտի, վէ քէօյլիւ-նին, կիթտիքճէ մէղքիւր մուհարրէրաթըն միւթալաասը-նա տալտըղընը կէօրիւպ, նիհայէթիւլէմը քէլամա աղազ իտէրէք :

— Ագչամլար հայր օլուն աղիւղ տօսթում, միստմա-ղէ Սէնթ նա՞սըլ տըր - տէտիլինտէ, Պիօ, սէրտ պիր էհրէ իլէ ճէվապ վէրիպ :

— Պիլմէմ, պըրագընըգ պէնի . . . - տէտի :

Բոմէ, տէրհալ մէղգումա թէգարրուպ իտէրէք, ու-սուլ իլէ գօլունա տօգունը վէրտի :

Պիօ, հըսը թապի իլէ պաշտան այաղա գատար

Թիթրէտի, վէ թէհտիթամիզ պիր հէյէթ քէսպ իթտի:
 Բօմէ. - Վա՛յ, պէնիմ իյիտ վէ սէվկիլի ժան-Մարի.
 ճիյիմ, տօստունըզ Բօմէյի թանըյա՞մատընըզմը:

Պիօ, աղլայա աղլայա գըզարմըշ օլան կէօզլէրինի Բօ.
 մէյէ աթֆ իթտի. հիտէթ՝ պիչարէնին ագլընա խըֆֆէթ
 կէթիւրիյօր իտի. մէրգու՞մ, պու հալ իլէ քէնտու քէնտու.
 յէ սէօյլէշէրէք,

— Ա՛հ . . . օ մէլունըն պաշընը այագլարմըն ալ
 թընտա էզէճէյիմ . . . անը քէօքէք կիպի կէպէրթէճէ-
 յիմ . . . ընզիլ հէրիֆ . . . էյվա՛հ, պիչարէնին նամուսընը
 բայիմալ իթմիշ . . . ֆագաթ պէն օ խայընը թանըրմ,
 հէմ բէք ալէա թանըրմ . . .

Բօմէ. - (Պէնզի քիւլ քէսիլէրէք) Սէնթի՛նմի . . .

Պիօ, պիր սանիյէ դատար Բօմէնին եիւզիւնէ պագ-
 տըգտան սօնրա, ալէթթաճիլ օգուտուզու տէֆթէրի՛
 բալթօսընըն ճէպինէ գօյուպ սագլատը, վէ ըրգգաթա-
 թամիզ պիր սէտայըլա,

— Պէտպահալըզ՝ էվիմիզի իսթիլա իթմիշ տիր . . .
 ա՛հ պէն անլէրի՛ հատտէն էֆզուն պիր մուհապէթ իլէ
 սէվէրիմ . . . վէ մուզթարըպ օլտուգլարընը կէօրմէյէ
 թահամմիլ իտէմէմ . . . ա՛հ պաշըմ տէօնէյօր . . . միւ.
 ճէրրէտ ագլըմա խըֆֆէթ կէթիւրէճէյիմ . . . ֆագաթ միւ.
 սիւ Բօմէ, պիլմէմքի սիզ նէ՞ էֆքեարա մէպնի, վէ նէ՞
 եարմագ իչիւն պուրայա կէլիյօրսունուզ . . .

Բօմէ. - Ազիզիմ միւսիւ Պիօ, պէնի թանը՞մայօրմու-
 սընըզ . . . ֆագաթ պէն սէնին ճանտան սէվմիշ օլտու-
 ղուն էֆէնաիլէրինին սատըզ տօսթույու՞մ . . . հաթտա-
 նըն շահիտի պէն իտիմ . . .

Պիօ, տէրհալ Բօմէնին էլինի թութտու, վէ մէրգու-
 մըն սէօզիւնի գաթ իտէրէք ազիմ պիր խահիշ իլէ,

— Է՛վէթ է՛վէթ . . . պիզիմ միւսիւ Մարգինին նէ

գլուխը չունտան պիր խապերինիզ վաճմը . . . - տէյու հայ-
գըրտը :

Բոմէ, Պիօնըն պու սուալինէ ճէվապ վիրէմէյուպ պա-
շնը էյաի:

Պիօ, էլլէրի իլէ եիւզիւնի գաբատը, վէ թարիֆի միւմ-
բիւնսիզ ճանխըրաշ պիր սէտայըլա սէօզիւնէ տէվամ ի-
տէրէք,

— Պէ՛րթա . . . Կա՛սթօն . . . Սէ՛նթ, ա՛հ պիշարէ
լօնուգ, զիրա էկէր Կասթօն էօլիւրսէ, Սէնթ տախի էօ-
լէճէք տիր:

Բոմէ. - (Հէյէճանը գալպ իլէ) Փագաթ Կասթօն էօլ-
մէյէճէք տիր . . . ա՛հ միւսիւ Պիօ ազիզիմ, պիր ազ քէս-
պը գուվվէթ իտինիզ . . . պիշարէ չօնուղու թէսէլլի իթ-
մէլիլիզ . . .

Պիօ. - Տիւնքի կէլէն քիւշիւք գըզճըազ՝ Սէնթին եա-
նընտա տըր, իքիսի պիրլիքտէ տուա իտիյօրլար:

Բոմէ. - Մինեօն իչիւն տէյօրսունուզ տէյի՞լմի . . .
տօղրուսը օ գըզճըազը մէսուտ իթմէք իչիւն էլիմսէն կէ-
լէնի տիրիլ իթմէյէճէյիմ:

Պիօ. - (Թէտրիճէն ոէտատը հիլմիյէթ քէսպ իտէրէք)
Բէք խայըրլսահ պիր գըզճըազ տըր. էկէր մէզպուրէ օլ-
մայայտը, մատմազէլ Սէնթ՝ եալընըզ աղլամայա մէճպուր
օլաճագտը . . . զիրա պէն, անը թէսէլլի իթմէյէ միւգ-
թէտիր տէյիլիմ . . . Փագաթ միւսիւ Բոմէ, սիզին, Մար-
գի հագգընտա պիր մալիւմաթընըզ եօ՞գմը . . .

Բոմէ. - (Պաշընը էյէրէք) շիմոիքի հալ հիչ պիր միւ-
լիւմաթըմ եօգ . . . պէնի տինլէյինիզ միւսիւ Պիօ, Կաս-
թօնը պէրապէր արայալըմ . . . Փագաթ մատմազէլ Սէն-
թին՝ պու կիճէքի չէքտիյի ըլթըրապը թախֆիֆ իթմէք
իչիւն, քէնտիլէրինէ պիր շէյ տէմէլիլիզ, վագաա եարըն
խապէրլէր ալաճաղըմըզա չիւպհէմ եօզիսէտէ, լաքին պի-
լարէ չօնուգ, եարընա գատար ազիմ պիր մէյուսիյէթ ի-

չինտէ գալարազ մուգթարնայ օլածագ տըր . . .

Պիօ. - Տէտիյինիզ բէք տօղրու տըր. պիզիմ միհնէթ կիճէլէրիմիզ չօդ ուզուն տըրլար . . . Կասթօնը պէրապէր արամալըյը . . . ա՛հ գապի օլայըտըտա, անլէրին չէք տիյի թէքմիլ ըզթըրապը՝ պէն տէրիւհտէ իթմէյէ միւգ. թէտիր օլապիլէյիտիմ . . .

Բօմէ, էվինտէն ալմըչ օլտուղու մէքթուպլարտան պիրինի, թէսատիւֆի օլարագ ավուճը իչինէ ալմըչ օլտուղու հալտէ, հէյէճան՝ վէ էնտիչէյէ կիրիֆթար օլան ա. տէմլէր կիպի, նէ եաբտըղընը պիլմէյէրէք, մէզքիւր մէք. թուպը բարմագլարըյըլա պիւքիւպ տուրույօր իտի:

Մէքթուպըն զարֆը, Բօմէնին բարմագլարը արասըն. տա էզիլէ էզիլէ նիհայէթ եըրթըլարագ, մուհարըրէրաթ մէյտանէ չըգտը:

Բօմէ, մաքինավարի պիր հալ իլէ էզիլմիչ՝ վէ եըր. թըլմըչ օլան քեաղըտըն միւհթէվիյաթը պուլունան մուհարըրէրաթը իւզէրինէ պագը վէրտի:

Մէրգում, իւք քէլիմէլէրի օգուր օգումագ պիր մէս. քուրիյէթը ֆէվգէլատէ իլէ սըչլայըպ,

— Պիօ, մէրտ տօթթում, իչթէ մատմագէլ Սէնթին կէօզ եաշլաթընը, հիչ օլմաղսա մուվագդաթէն օլտուն, պու մէքթուպ իլէ գուրուտաճաըզ - աէյու հայգըրտը:

Բօմէ, ալէթթաճիլ, վէ ազիմ պիր մէսուրիյէթ իլէ, եաղըսը քէնտույէ մէճհուլ օլան մէզքիւր մութթաաթ մէքթուպը օգումայա պաշլտուր թի, աթի իւզգիքը իպարէյի հավի պուլունմագտա իտի:

«Միւսիւ Բօմէ, քէնտի ազիզ տօթթը պուլունան միւսիւ Մարգի Կասթօն տը-նէյին, Տուէլլօ էսնասընտա ալ մըչ օլտուղու եարէսինին, հէր նէվի թէհլիքէտէն պէրի օլտուղունը, վէ էմրի թէտավիսի խուսուսընտա, ֆէվգէլատէ տըզգաթ վէ սայու զայլէթ իտիլէն էմին պիր մա»

հալտէ պոռլունտուղունը, մատմագէլ Սէնթէ խապէր վեր-
մէսի թէմէննի վէ բէճա օլունուր է)

Մէքթուպըն՝ զիյրինտէ իմզա եօղուտը:

Փագաթ իբի սիթուն աշաղասընտա՝ զէյլ մագաւմըն-
տա օլարագ, նըզամանը սուրէթաէ, վէ թիթրէք պիր էլ
իէ եազըլտըղը մէլհուզ օլան, աթիւկզիքը իպարէ եա-
զըլմը իտի:

«Պալատէ եազըլմըլ օլան զէօզլէր, սըրֆ հագըզ տիթ-
տէն իպարէթ տիր. քէնտիսինի ճանտան սէվմէքտէ օլտու-
ղումը, սէվկիլի հէմիրէմ՝ մատմագէլ Սէնթէ զիլտիրմէ-
նիդի բէճա իտէրիմ:»

«ԿԱՍԹՈՆ»

Պիօ, պէօյլէ պիր՝ սուրէթը նակեահանիտէ հըսս իթ-
տիյի մէսրուրիյէթտէն շաշըրարագ,

— Կասթօնմը . . . ա՛հ նէ տէ յօրսունուզ . . . տէ-
յու հայզըրտը:

Բօմէ, մէքթուպը Պիօյա թագտիմ իթտի:

Պիօ. — (Կէօզլէրինի սիլէրէք) Կասթօն . . . էվէթ
կասթօնըն էլ եազըսը տըր . . . բէք ալէա թանըրըմ . . .
ա՛հ պէնիմ կէնճ վէ աարլզատէ էֆէնտիմ . . . սէվկիլի էվ-
լատըմ, համա օլսուն եա՛ Բապպիմ, պինլէրճէ թէչէք-
քիւր իտէրիմ . . . — տէտի:

Պիօ, հըսս իթտիյի մէսրուրիյէթտէն նաշի, տիվանէ
կիսլի Բօմէնին պէլինտէն դավըայըպ, մէրգումը խահիշ իլէ
բուս իթմէյէ պաշլատը:

Պատէհու թապու թուվանը քէսիլմէքլէ իսկէմլէսի
իւզէրինէ տիւշի վէրտի, վէ էլի իլէ կէօթիւնի սըգարագ,

— Ա՛հ գալպիմ, զախմըտար (վիրաւորեալ) գալ-
պիմ . . . չօգտան պէրի իտի քի, պէօյլէ մէսրուրիյէթ իլէ
շարբաղըն եօղուտը . . . թէչէք քիւր իտէրիմ՝ եա՛ ազիզ
պիքիւր . . . թէչէք քիւր իտէրիմ՝ եա՛ Բապպիմ . . .

Բզմէ տախի, պու սատրգ, վէ համիյէթի ատէմին հըսս
իթտիյի թէէսիւրէ իշթիրագ իաէրէք,

— Պէնիմ իյիտ տօսթում, մատմաղէլ Սէնթին նէգ-
տինէ կիտիմէք լազըմ տըր . . . — տէտի.

Պիօ. — Է՛վէթ Է՛վէթ, օրատա պուլունմայըյըտըմ,
սէվկիլի մատմաղէլ. . . ա՛հ աճէպա նէ գատար մէսրուր
օլաճագ :

Վէ տէրհալ իրի ատըմլարըյըլա գօշարագ, գօնաղըն
սաղ ճիհէթի նէրտիւպանլէրինտէն չըգմաղա պաշատը :

Նասըլքի տէմիլիզ, Պիօ, Մայլըբրէ խանէտանը հագ-
գընտա՝ պիր մուհապէթը բէտէրանէ հըսս իթմէքէ, հէր
նէվի ֆէտաքէարըլըղըն իճրասընա հազըր իտի. Մայլըբրէ
լէրէ այըտ օլան հէր շէյ, անըն գալպինէ թէէսիւր իտիյօր
իտի . . . մէրգում Կ Պէրթանըն վասիյէթնամէսիւի օգու-
մագլա, թարիֆի զայրի գապիլ պիր հիտէթ տույմուշ, վէ
հասթօնըն պուլունտուղու վաղիյէթը մէճհըլէնին թէ-
ֆէք քիւրաթը իսէ՝ պիշարէ քէօյլիւնին գալպինտէ, մէրհէմ
գապուլ իթմէզ պիր եարէ աշմըշ իքէն Ի շիմտի հիտէթու
մէյուսիյէթի տէրէճէսինտէ, պիր մէսրուրիյէթ հըսս ի-
տիյօր իտի.

Վէ պուլնճա թէլաշու էնտիլէնին ճիւմէսի տաթի,
քէնաթիսի իշիւն օլմայուլպ՝ իլլա Մայլըբրէ ֆամիլեասը ի-
շիւն իտի . . .

Բօմէ, Մայլըբրէ գօնաղընտան մուֆարէգաթ իթտի-
յինտէ, սաաթ ագշամըն օն պիրինի կէշմիշ իտի :

Մէրգում, Պիօնըն ալտէթինէ ինթիզար իթմէքէ,
Սէնթին միւթէսէլլի օլտուղու, վէ թէպէսսիւմ իթտիլի
խապէրի մէսէրրէթ էսէրինի ալմագ իսթէմիշ իտի . . .

Բօմէ, Սէնթին պուլունտուղու օտանըն բէնյէրէսին-
տէն աաըլը օլան պէյազ բէրտէնին արգասընտան ըլըդ
կէօրմէք էմէի իլէ, գօնագտան չըգտըղընտա եօլունը սա-

քարագ, Փրբան-Պուրժուա զօգաղընըն՝ քէօչէսինի տէօնի վէրտի :

Իչթէ մուհապէթը մուգաւտտէսէ աթէչի իլէ սուզան օլանլար՝ էքսէրի պէօլէ ծլուր, լանէթ օլսոնն օ տույղու-սուզ վէ ահմագ քիմնէլէրէ քի, հագըգի պիր աչգու մու-հապէթին՝ չիվէյի շաիրանէսինի միւհթէվի պուլուհան պու-թէթէրուաթընը, տաթսըզ վէ մինասիպէթսիզ աւտտ ի-տէրէր :

Օգույանլարըմըզա մալիւմ օլան Մարէ մահալլէսինին հալի սիւքիւնէթինէ բաղմէն, Փրբան-Պուրժուա զօգաղը՝ Բարիզին զայէթ իչլէք զօգաղարընտան պիրի իսէտէ, ֆա-գաթ ագչամըն սաաթ օն պիրինտէն սօնրա տիւքեանլար գաբանտըղընտան, մէզքիւր զօգաղտա պիլէ չօղլուգ քիմ-սէ կէօրիւլէմէզ :

Բօմէ, Սէնթին օտասը բէնչէրէսի արգասընտան՝ հէ-նուզ սէօնտիւրիլմէմիշ օլան ըշըղը կէօրտիւքտէն սօնրա, կէրի տէօնտիւրիլտէ, Մայլըբրէ գօնաղը տիվարընըն ու-զունլուղունա տօղրու պիր արապա, վէ պիրազ էօթէտէ տալի իւշ շախս կէօրտիւ քի, պունլար՝ պիւա հաւաքէթ տուրույօրլար իտի :

Գօնաղըն պու ճիհէթինտէ գաբու պուլունմատըղըն-տան, մէզքիւր իքի աւտէթ գուվլէթի պէյկիրլէր գօշու-լլ արապանըն, օրատա տուրմասընա հիչ պիր սէպէպ կէօթէրիլէմէզ իտի :

Բօմէ, ճանու տիլտէն սէվտիյի մէլէյին իգամէթ իթ-տիյի Մարէ Մահալլէսինի բէք էյի թանըտըղընտան, էշ-րասը մէզքիւրէնին՝ օ սաաթտա, մահալի մէզքիւրտէ պուլունմալարը, էվվէլա թաճիւպինի, վէ սօնրատա էնտի-լէսինի մուճիպ օլտու, զիրա աչգու սէվտայա միւպթէլա օլանլարըն գալլլէրի, տայիմա էնտիչէ իչինտէ պզլունա-հաղը թապիյի տիր :

Էչխասը մէզքիւրէ, Բօմէյի կէօրմիւշ օլտուգլարըն :

տան, գննադրն տիվարը ալթընտա քէնտիւէրինի կիլէ տիւէր :

Բօմէ, Եծընն օրթասընտա տուրա գալաը :
Մէրգուման իւչ Նէֆէր ատէմէր տախի, քէմալի ին թիրազ իլէ Բօմէյէ իմթիսալ իթտիւէր :

Մէղքիւր Էշխապը մէշքիւքէ (կասկածելի անձինք) միկսիւ Պիւրօ իլէ Տընիզառաան, վէ Պիւրօնըն՝ լուզումը թագտիրինտէ, պիր գաչ գասէն շէրապ իշիրմէքէ իշին տէ գուլլանտըղը ֆագըր, վէ միւֆիս պիր գումարպադ տան իպարէթ իտիւէր :

Հափա ալմագ, վէ Եախօտ տիկէր պիր սէպէպէ մէպնի, մահալի մէղքիւրտէ թէճէմմու իտէն պու միւսիւէր, Բօմէնին թաաճիւպինի մուճիպ օլտուգլարը կիպի, մէրգումըն օրատա հազըր պուլունմասը տախի, անլէրի սօն տէրէճէ մահպուն իտիյօր իտի :

Միւսիւ Պիւրօ, սէպաթ վէ մէթանէթ կէօթէրմէր տէ, գումարպազըն սիյմասը պիր նէվի գօրգագլըք լը հար իթմէքտէ, (պու ապէմին իսմի՝ Բզպի օլմազըլա, օր գույանըրըմըլ էլպէթտէ մէրգումը թանըտըլար) վէ Տընիզառ տախի, թէքմիլ վիճուտի ազալէրի իլէ թիր թիթ թիտրէմէքտէ իտի :

Տընիզառ, վիճղատինի իսթիլա իտէն լէրղէյի (գող) թէսքին իտէպիլմէք իշին, էլինաէ պուլունան պէյլիք պիր ըագը շիշէսինի՝ սըգ սըգ սուտազլարընա կէօթիւրիյօր իտի :

Տընիզառ, լսյըգըլըլա սարխօշ օլմազա պաշլատը ի սէտէ, Եինէ պիր միւմքին թիթրէմէսինի մէն իտէմէյօր իտի :

Բույի ասիւման (Երկնից Երեսը), գաթը պուլլթլար իլէ գապըր իսէտէ, պուճիւմէ կեահ պէ կեահ մահիթ ապը ալէմթապ, իքի պուլլթլար արասընտան կէօրիւնիւպ տէրհալ նապէտիտ օլույօր իտի :

Պիւրօ, Տընիզառա իրիթապէն և

— Շու հանկը շէյթան տըր քի պուրալարտա տօլադ
ՊՅՅՅ - տէտի.

Տընիզառ. - Պիւմէմ, թանըյամայօրում:

Բօպի. - Նէգտինէ կիթմէքէ, պուրատան տէֆօլսէպ
իթմէսինի ըէճա իթսէք օլսմաղմը:

Պիւրօ. - Հայրը հայրը, սանաթըմըզըն պիրիննի շար-
թը, աղիւնէ վէ միւտէպպիրանէ հարաքէթ իթմէք տիր:

Բօպի. - Էօյլէ օլտուղու հալտէ, քէնտիսինի թանը-
յապիւմէմիկ իչիւն՝ մահիթապըն զահիր օլմասընա պէքէ-
մէմիկ լաղըմ կէլիր:

Տընիզառ, պէյանը Էֆրեսար իթմէյուպ, ֆազաթ բա-
ղը շիշէսինի աղզընա կէօթիւրէրէք՝ հայրճա շազը վէրտի:

Թամ պու տաֆէպատա մահիթապ իքի պուլութ ա-
րասընտան արզը տիտար (ղէմքը ցոգցունել) իտուպ, օր-

թալըղը նուր իլէ միւնէվկէր իթմէքէ, Պիւրօ, եարըմ սա-
նիյէ գատար պիր միւտէթ իչինտէ, Բօմէնին սիյմասընը՝
նրսֆէն կէօրէպիւտի, վէ պիր հալի նախօշնուտի (ղփգոհ)
իլէ,

— Ա՛հ լանէթ օլտուն, բիքօմ իլէ իքի տիչլէրիմին
գաթիլի պուրատալըմը, Է՛հ անգաշըտը, արթըգ պիւն

կիճէ պիր շէյ եարամայաճաղը:

Տընիզառ. - Էօյլէ իսէ կիտիպ եաթալըմ:

Պիւրօ, Տընիզառ իլէ հէմէֆրեսար պուլունույօր իտի:

Բօմէն տայիմա զօգաղըն օրթասընտա տուրույօր իտի:

Պիւրօնըն կէօղիւ, կէրէյի կիպի Բօմէտէն իւրթմիւշ

օլմաղըլա, այաղընը արապանըն պասամաղը իւզէրինէ վաղ
թաէրէք,

— Շու մէլուն հէքիֆի շէյթան ալսըն . . . նէրտէն
իտի տէ գարշըմըզա չըգտը . . . շիմտի, կիտիյօրուզ կիպի

պիր հալ կէօպէրիպտէ թէրար ալտէթ իտէպիլիլիլ . . .
ֆազաթ ալտանուպաճագ տըր . . . պէն անըն նէ հանապ

վար օլտուղունը բէք ալապիլիրիմ . . . լաքին դուլադ վէ-
րինիդ, զալիպա կիճէ պէքճիլէրի տօլաշլօրլալ, զիւս
այադ սէսլէրի իշիտիյօրում . . . - տէտի:

Վադաա, Պիւնթուն տէտիյի կիպի, կիճէ պէքճիլէրի-
նին թալիմի, վէ միւնթազամ՝ այադ սէտալէրի, ուզադ-
տան իշիտիլիյօր իտի:

ԿԻՃԷՆԻՆ ՍԱՍԹ ԻՔԻՍԻ

Մըթըր մուլերմն, թամ պու էանատէ՝ Մայլըրէ
դճնաղընըն վասի պիր սալօնընտա, աղըր աղըր տօլաշլ-
օր իտի. քիւլէնին պիրինատէ պիր եաթադ սէրիլի օլուպ,
մէզքիւր եաթաղըն իւզէրինտէ, իշիտիյար պիր առէմ՝ չը-
շըպլադ օլտուղու հալտէ եան կէշմիշ իտի:

Պու առէմ, ուզուն պիր թիւթիւն չուպուլը թիւթի
տիւրմէքտէ, Վէ աղզընտան չըգարտըղը հէր պիր տիւման
նէֆէսի իլէ, եէք ահէնկ օլարադ զարիպ, վէ նիհայէթսիդ
պիր պէսթէ թէրէննիւմ իթմէքլէ՝ պօղունուդ սէսլէր չը-
գարըլօր իտի:

Շախսը մէրգում, ուզուն պօլլու պիր առէմ օլուպ,
սօն տէքէճէ զաիֆ՝ վէ առէթա գըրմըղը պաղըր կիպի
նիյմասընըն քէնկի, եարը պէլինէ դատար էօրթիւլիւշ օ-
լան պէյադ եունտան մամուլ եօրղանըն իւզէրինտէ ագ-
իտիյօր վանն օլունույօր իտի:

Սալօնըն թա օրթասընտա, վէ տէօշէմէնին իւզէրին-
տէ, պիր հասըր սէրիլիւշ օլուպ, մէզքիւր հասըրըն իւս
թիւնտէ, միւքէմմէլ պիր մէքիւլաթտէն (կեթաղուր) պաղը
գարան պաղը էսէրլէր կէօրիւնիյօր իտի:

Ինթիյարը մերգում, թահմիլ պուլունտուղը սենիյնի քեսիրէյէ (չառ տարիներով բեռնաւորեալ) բաղմէն, էլլան կիւնի գուվվէթլի պիր հալ կէօսթէրիյօր իտի :

Կեահ պէ կեահ թէրէննիւմ իթտիյի պէսթէյի գաթ պիլլէ, թիւթիւն չըպրպընըն իմամէսինի ազգընտան չըգա-
բըր, վէ քատէթա էօրիւ կէօղիւնէ պէնգէմէքատէ օլան կէօղ-
լէրի, նակէհան գըրմըզը պիր ընէկ քէսպ իտէր, վէ ճամ
կիպի տօնուդ պէպէքլէրի տալի, զարիպ պիր հարաքէթէ
պալլար, պաշընր էյէր, վէ իքի էլլէրլնի Եէրէ գօյարազ,
հէման շիքեարը (օրն) իւզէրինէ աթլամազ իչիւն տէրքէ-
մին օլան վառչի պիր Գապլանըն հալինի քէսպ իտիյօր իտի :

Ինթիյարըն՝ պու հալտէ պուլունտուղու տաղըգա-
լարտա, մըսթըր Ուիլերմն, էլլէրի խաչվարի Կէօյսիւ իւ-
զէրինտէ օլարապ, մէրգումըն էօնիւնտէ պիլա հարաքէթ
տուլուպ՝ երեզիւնէ պագար ըտըքի, սու սէրտ վէ պա-
րիտ նիկեահ, վահչի ճանալարլարը զապթ իտէն ապէմ-
լէրին՝ ֆիտունկէր (թոփիչ) նիկեահարը կիպի, պու ապէ-
մէ թէէսիր իաուպ՝ մէրգումը թէսիսիր իտիյօր իտի :

Մըսթըր Ուիլերմն, Ինթիյարը պագըլըյըլա զապթու
թէսիսիր իթտիքտէն սօնրա, քէնտու քէնտույէ աթիւզ-
ղեքր աթղլէրի սէօյլէտի :

— Արթըգ քէտէրիմ ըհէթ օլապիլիր . . . եաթա-
ղընըն էթրպֆընտա տիւշմէնտէն էսէր եօգ, վէ ույգույա
տալըրընտա, էվլատը՝ անը, ույգուսը իչինտէ քալսի հի-
մայէ իտէնէք տիր :

Ինթիյար, քէմալի խէվֆ իլէ քէնտիսինի թօբլայըպ՝
թէքրար եաթազը իւզէրիւնէ աէվրիմէքլէ, միւթատը օլան
մէզ քիւր եէքաահէնկ պէսթէսինի թէքրար թէրէննիւմ իթ-
մէյէ պալլատը :

Վաղըթ կէչտիքճէ, Ինթիյարըն զարիպ պէտասը տա-
լի թէտրիճէն (աստիճանարար) կէվշէյիպ, պիր արա պիւս-
պիլթիւն իչիտիլմէզ օլտու :

Եւորը կիճէ օլտուգտա, ուզուն թիւթիւն չըպըլը
իհթիյարըն ինճէ բարմագլարը արասընտան գայարագ
եէրէ տիւշտի. պաշը՝ սալլանարագ արգասընա տօղլու
տէվրիւտի, վէ կէօզլէրի գաբանտը:

Պիրի գաշ տագըգա սօնրա՝ սալթընն տէրունիւնի սիւ.
քիւթ իսթիւա իտոքա՝ գաթան սէս սէտա իշիտլիմէզ
օլտու:

Իհթիյար ույույօր իտի:

Մըսթըր Ուիլերմա, մէրգումը օյանարմամագ իլիւն,
այաղը բարմագլարը իւզէրինէ պաճարա՝ իհթիւրաղը
եաթագըն եանընա ետգլաշտը, վէ սէճաէ իտէճէք կիպի
տիզ չէօզաի:

Պատէհու թէքրար քէմալի իհթիւրա՝ վէ աղիւմ պիւ
իհթիւրամ իլէ մէրգումըն պաշը ալթընա պիւր եաստը
գօյաուղը կիպի, իւզէրինտէ՝ պիւր թագըմ էշքեալը ա-
ճիպէ նագշ օլունմուշ օլան եօրզանը տալիս չէքէրէք, իհ-
թիյարըն կէօյսիւնի էօրթիւ վէրաի:

Ուիլերմա, պիւր տագըգա գատար սիւքիւթ իլէ իհ-
թիյարը թէճէսպիւս իթտի. մէրգումըն նիկեահընտա հիւ-
մէթ վէ ըրգգաթ ալէամէթի կէօրիւնիյօր իտի:

Մըսթըր Ուիլերմա, պու վագիֆէյի՝ եանի իհթիյարը
ույութմագ վագիֆէյի՝ քէնտույէ միւթաւ իթմիշ օլ-
մաղըլա, պիւր միւսէմահա՝ վէ քէմալի մէֆուսիյէթլէ հէր
կիճէ իյֆա իտիյօր իտի. քէնտիսիւնի, մէրգում՝ սէֆիլ, վէ
տիվանէլիլ՝ ատէթա գուտուրմուշ պիւր ճանվէր հալիւթ
քէսալ իթմէքտէ օլան պու չըլըն իհթիյարէ ըապթ իտէն
պէնտլէրին պահօընտան սարֆը նագար իտէրէք, անճագ
շուրասընը սէյէլիմքի, մըսթըր Ուիլերմատան մատէ, պու
գըզըլ տիվանէյի՝ հիշ պիւր քիմսէ զապթէ միւզթէտիւր օ-
լամայօր իտի. մէրգում՝ պու սէֆիլ տիվանէնին իւզէրին-
տէ՝ օ տէրէճէ պիւր հիւքմու թէճէսիւ քէյտա իթմիշ իտի
քի, էն զիյատէ չըլընըլըլը էանասընտա պիլէ, Ուիլերմա՝

կէորիւր կէօրմէզ, հէման գուզու կիպի պիր հալի սիւքիւ-
նէթ քէսպ իտիյօր իտի :

Մըսթըր Ուիլիւմսըն սաքին օլտուզու տայիրէնին՝ եա-
լընը իշ օտասը, պիր գանտիլ իլէ թէնվիր իտիլմիշ օլուպ,
Թօպի կըրանտ, պիր խապը կիրան ալթընտա թագեիք
(ծանր քունի մը տակ ընկճեալ) օլտուզու հալտէ, էֆէն-
տիսինին՝ քէնտուսինէ գալէմէ ալտըրտըզը՝ մալիմիւմիզ
օլան խաթըրէնամէյի (յիշատակագիր) թէմիզէ չէքմէյէ
շալըշըյօր իտի :

Թօպի կըրանթ, եարը ույումուշ պիր հալտէ օլմա-
լըլա, արթըզ՝ եազտըզ քէլիմէլէրին մանասընը անլա-
յամայօր իտի :

Պու էսնատէ, մըսթըր Ուիլիւմսըն, իհթիյարը թէրք ի-
տուպ մէզքիւր օտայա կիրտի, վէ ուսուլ իլէ Թօպինին
ուսուզունա աօգուշարագ,

— կըրանթ տօսթում, արթըզ սիզ՝ կիտիպ ըհաթ
խալինիզ, պէն պու կիւնքի թէշէպպի . . իթտիյիմիզ իշլէրի
կէօլտէն կէշիրէճէյիմ - տէտի :

կըրանթ. - (Էլի իլէ կէօզլէրինի սիլէրէք) հայըր է-
ֆէնտիմ, պէնտէնիզ ույումայօրըտըմ . . . ֆագաթ նէ
տէյէճէքտիմ եա՝ ըապպիմ . . . էվէթ էվէթ սիզէ պազը
մալիւմաթ վէրէճէյիտիմ . . . ա՛հ տէմէսինիզ . . . ճօն ալ-
տէթ իթտի . . . վէ մուհիմ պիր խապէր կէթիրտի . . .
շօյլէքի, սիզ՝ միւսիւ Մարգի կասթօն տը Մայլըբրէյի,
ֆագըրը հալտէ թէֆրիշ իտիլմիշ օտաճըզար տէրունինտէ
պրամագտա օլտուզունուլ հալտէ, պիլաքիզ մումաիլէյհ՝
միլէօն սահիպի օլմաղըլա, զայէթ միւզէյէն պիր գօնագ-
տա իգամէթ իտիյօրըմըշ . . .

Մըսթըր Ուիլիւմսըն, Թօպի կըրանթըն պու նէօզիւնի
իլիթտիլինտէ, գալպինին սառմէսինի մէն իտէմէյուպ, ա-
զիմ պիր խահիշ իլէ,

— Ա՛հ Կըրանթ, սահնի՛հմի սէօյլէյօրսուննէզ - տէյու հայգըրտը :

Կըրանթ. - Է՛վէթ էֆէնտիմ, տէտիյիմ սէօզէ միւթէէմին օլապիլիքսինիզ Կիւսիւ Մարգի Կաթնի տը Մայրքրէ ճէնապլէրի, Ռօայալտա վագը Սէնթ-Օնօրէ զօգաւընտա 9 նօմէրօլու գօնադաա իգամէթ իտիյօրլար . . .

Ուիլերմա. - Հէմիլիէրէլէրի իլէ պէրապէր տէյիլմի :

Կըրանթ. - Պիլէմէմ, զիրա ճօնէ կալընը Մարգի ճէնապլէրինտէն պահս իթտի :

Ուիլերմա. - (Միւթէէտիրանէ պիր հալ իլէ) չիւպհէտիզ հէմիլիէրէլէրի թէէհիւլ (ամուսնացեալ) իթմիլ օլմալը տըրլար. ա՛հ բէք տօղրու տըր, պէն, պու աւըլգատէ ֆամիլեայը, տայիմա ֆագըր վէ աաի մահալլէրտէ արայօրտըմ, զիրա զանն իտէյօրըտըմքի . . . ֆագաթ էլէր ճէնապլէր Սլահ, անլէրի պէհադգէն լայըզ օլտուգլալը մէրթէպէյէ թէրֆի պույուրմուշ իսէ, իսմի ազաւի միւպարէք օլտուն :

Մըթըր Միլիլերմա, պիր իշարէթը մախսուսէ իլէ, Թօրի Կըրանթը ույումաղա կէօննէրտի, վէ մասանըն էօնիւնտէ ծթուրարադ քէնտու քէնգույէ,

— Ճէնապլէ հագգըն իսմի աղամը միւպարէք ծըվուգու պուլան եանըլըլըն հսէցիւս զանն իթտիյիմ գատար վէսիմ օլմամըլ . . . համո օլտուն քչարքըգ պիր թարիքէ սապիք օլունմագտան, տէհչէթիւ ֆէլաքէթլէր նէշաթ իթմէմիլ - տէպի :

Վագըթ կարը կիճէյի կէշմիլ իտի իսէտէ, պու ճիւմէմըսթըր Ուիլերմա, քէմաի խահիլ իլէ իլէ պաշլատը. ալմիլ օլտոգլու խայըրը . . . խապէրլէր, քէնտույի չալըմաղա թէշվիկ իթմիլ զանն օլունմէյօր իտի :

Ուիլերմա ազգամա գատար. Թօպի իլէ պէրապէր չալըմըլ օլմաղըլա, մալիւմիւմիլ օլան խաթըրէհաթէ պիր չօգ ճիթուլլար իլէ տօլմուշ կիպի իտի :

Մըսթըր Ուիլերման կէօզտէն կէշիրտէյի խաթըրէնա՝
մէնիւ պու գըմմը Մայլըբրէ փամիլեաւորնն՝ Ինկիլթէ-
րատա տիւշար օլտուգլարը ֆէլաքէթտէն պահո խտուպ,
անլէրին Պըրլթանեղ, Ե մուվասըլէթլէրի, վէ էյալէթը
մէղքիւրէտէ, սատըգ վէ համիյէթի պիր քէօյլթը թարա-
ֆընտան՝ կէծրտիւքլէրի հիւսնի գապուկիյէթի հէքեպյէ
իտիյօր իտի:

Շիւպհէնիզ Մըսթըր Ուիլերման, պու մատտէլէ-
հապընտա բէք ազ, վէ իւսթիւն քէօյի պիր մալիւմաթը
օլմալըյըսը, չիւնքի պոռ թէֆէրուաթըն ի վէ ինտէն
մուլթաւար սուրէթտէ կէշիպ, հաթտա՝ սէնէլէր իլէ Մայ-
լըբրէլէրին սէպէպը իհեասը օլան մէրգոռմ՝ ճատըգ, վէ
ալիճէնապ քէօյլիւնին իսմինի տաիի վէրմէյօր իտի:

Մըսթըր Ուիլերման, պու զաթը համիյէթսիմաթըն
հագպընտա՝ Վիննէթտարանէ (երախտապարտ) վէ քէմալի
հիւրմէթ իլէ պահո խտուպտա, մահալա նամու շէօրէթինի
եառ իթմէմէսիտէն, մէրգուսըն քիմ, վէ իսմինին նէ օլ-
տուղունը գաթան պիլմէտիյի անլաշըլըյօր իտի:

Մայլըբրէլէր, Պըրլթանեղ վիլայէթինտէ, քէնտի էճ-
տապը մուազամմաղն միւթէսարըրֆ օլտուգլարը վնսի էմ-
լազըն պիր քիւշէսինտէ, կիճէ կիւնտիւզ Վէմալի ստալու-
թահամիլիլ իլէ, Մարգի Բաուըլլըն՝ Ուէսթէլէրէ բաղ-
մը օլտուղու մէքթուպլարըն ճէվապընա ինթիզար իտէ-
րէք, սամտէթը հալտէ տէյիլ իտէտէ: հիլ օլմազսա օլա-
պիլտիյի գատալ լահաթ կիւնլէր կէշիրտիլէր իտի: Լաքին
մէղքիւր մէքթուպլարըն ճէվապը վիրուտ իթմէյօր իտի:
Ղրա պահըր Օգիանուսըն (Ուկիանոս) պաղէն պէօյլէ սա-
տաղաթսըլըլը իրթիքեապ խտուպտա, քէնտիլէ թէս-
իմ իտիլէն Էմանէթէ խըյանէթ իթտիյի չօգ տէֆա կէօ-
րիւմիւշ տիլ: . . .

Ուէսթէլէրէր, քէնտի սէվկիլի տօսթլարը, վէ տահա
տօղրուսը ագրապլարը պոշլունան Մայլըբրէլէրին՝ պու-

Լուծառուգլարը հալի եէս իշթիմալտէն գաթան մալիմաթ-
լարը օլմայուպ, Մարգի Ռաուէ ար Մայլըբրէյի, էլան ին-
կիթէրատա իգամէթ իտիյօր զաննընտա օլմաղըլա, ձէյմն
Ուէսթէրն, իքի տէֆա օլարադ Լօնտրայա քիւլլէյէթլի ադ-
ճէ կէօնտէրմիշ իտի:

Նիհայէթ իւլէմը, Մարգի Րաուըլըն սօն մէքթուպը
Ուէսթէրնլէրին եէտինէ կէչմէքլէ, Մայլըբրէյլէրին պու-
լուծառուգլարը ֆապրու զարուրէթը միւտհիշէյէ վագըլ
օլտուլար. պոչ խապէրը բիւր քէտէր, ձէյմն Ուէսթէրնին
բէտէրի իշթիյար Ուիլեմմա, ատէթա պիր չիմէյէ տար-
պէսի կիպի թէէսիր իտուպ, ֆէնա հալտէ միւքէատէր օլ-
տու վէ տաղի տէրուէ իլէ,

— Պիչարէ գըզըմ, սէֆիլ Լուիղիմ. . . ա՛հ էկէր պու-
տէրէճէ մուսին օլմայըպտա կէնճ վէ տիլճ օլպըտըմ. . .

ձէյմն Ուէսթէրն, իշթիյար բէտէրլինին՝ նէ տէմէք
խթէտիյինի անլայըպ էլինի սըգաը, վէ տէրհալ եօլնու-
լուգ իշիւն լաղըմ օլան չէյլէրի հապըրլատըգտան սօնրա,
հէման իրթէսի կիւնի պիր սէֆինէյէ լազիպէն Պօսթըն
չէհրինտէն մուֆարէգաթ իթտի:

Մուամալէյհին եօլնուլուղու ուղուն սիւրտի իսէտէ,
ֆագաթ հիշ պիր կէօնա ֆէլաքէթ վուգու պուլմագաը-
զըն հավր չէհրինէ մուվասըլէթ իտէր իթմէզ, Մարգի Ռա-
ուէ ար-Մայլըբրէյէ խիթապէն, բօսթա աղապալարը իլէ
եօլա չըգաղըրնը, վէ պէլքիտէ՝ մէքթուպըլըլա պէրա-
պէր Բարիզէ վասըլ օլաճաղը միւթտէսինի հալի պիր մէք-
թուպ եազաը:

Վէ իշթէ պու օ մէքթուպ իտիքի Ռաուէ, զէրէ
գատար չիւպհէ իթմէքսիգին՝ ֆամիլեադընա, վէ տօգթօր
թօղէբէն նամ՝ կէնճ պիր թապիպին մուվաճէհէսինտէ օ-
գուտը. տօգթօրը մէրգուժ, տէրիւհտէ իթտիյի մէմուրի-
յէթի իգթիղասընճա, տէրհալ պիր գաշ տաթըր իլէ վու-
գույի հալի՝ Տիւգ ար Գօմբանսա պիլաիրտի, չիւնքի մէք-

գում, մահալա պուճ կիպի ճասուսլուգլար իթմէնի իշիւն, Տիւզ ճէնապլէրինտէն՝ մահալմահ իւշ երւզ ֆըրանգ իւճ-րէթ ալըյօր իտի . . .

Մարքի Բաուլ տը-Մայլըրէ, վէ ֆամիլիասը՝ պիւա սապրու թահամիւլ ան պէ ան ինթիզար իթմէքտէ օլ-տունլար, պիզ կէլէլիմ ձէյան Ուէսթէրնէ:

Օգույանլարըմըզն մալիւմի օլտուղու կիպի, 1826 տէնէսի Գարնավալընն Սալը կիճէսի իտի.քի, Բալէ Բօա-եալ՝ պիր սէֆահաթը մէճնունանէ սայըգասըյըլա, թէմէ-լինէ գատար սարսըլըյօր իտի. իշթէ թամ պու էսնատէ, Ուէսթէրն, եազմըշ օլտուղու մէքթուպ միւճիպինճէ, կի-ճէլէլին Բարիզէ վասըլ օլուպ Բալէ-Բօայալըն նէրէսի օլ-տուղունը սուալ իթտի . . . Բալէ-Բօայալըն եօլունը քէն-տիսինէ կէօսթէրտիլէր . . .

Մըսթըր Ուիլեմս, հէքեայէսինին պու գըսմընա կէ-լինճէ, ֆէվզէլատէ պիր հիտէթ իլէ մէշղուլ օլմուշ կիպի կէօրիւնիյօր իտի. մէրգուլմ, ձէյան Ուէսթէրնի միւտաֆաա իտէճէք եէրտէ, պիլա րահմու շէֆգաթ միւթթէհիմ վէ մահրիւմ աոտ իտիյօր իտի:

Շիւպհէսիզ պու իշտէ, ձէյան Ուէսթէրնին սատէ-տիլիլի, ազիմ պիր պէտպահալըզը մուճիպ օլմուշ իտի, ֆազաթ ձէյան տախի, պիւա շէֆգաթ տէհէթլիւ պիր ճէզայէ չարըըմըշ իտի:

Էղճիւմլէ մէրգուլմըն գապահաթը, գաստի վէ իլա-թիլարի օլմայուպ, մահալա զարիպ պիր թէսատիլֆին էս սէրի իտի:

ձէյան Ուէսթէրն, միւտէթը էօմրիւնտէ իլք տէֆա օլրապ Բալէ-Բօայալըն օ սէֆահաթը մէճնունանէ, օ տէհէթ ֆէրմա զուլզուլէ, վէ եէքտիկէրէ սիրայէթ իտէն օ զէվուլ սէֆա իլլէթի վէխիմէսի իշինէ տիւշմիւշ, վէ լէնտիսինի իհաթա իտէն պու սատմէյի միւսրիֆանէ (զեղ-

խութիւն) տէն թաղեիդ օլմաղըլա, վալիհու հայրան օլուպ շաշըրմըշ գալմըշ իտի:

Մէրգոււմ, ըստ ի կէլտիյի մասգարալէրէ՝ վալուա զօգաղընը սուալ իթտի:

Գարնավալ կիւնլէրինտէ, վուգու պուլան միւսաֆիր նիւվաղըղըն (հիւրնկալութիւն) նէ տէրէճէ մուզհիգանէ (ծաղրածու) օլաճաղընը պիլիրիզ, Ուէսթէրնին սուալի պիր թագըմ հայլազ խովարտալարա, վէ սէֆիհ սարխօլարա խիթապ օլունմուշ օլմաղըլա, անլէր տախի, պու վագարլը վէ սէրտ չէհրէլի էճնէպլի, քէնտի սէֆահաթը մէճնունանէլէրի իչինտէ շաշըրթմայը մինասիպ կէօրտիւլէրինտէն, եալան եանլըշ եօլլար սալըգ վէրմիչլէր իտի:

Խիւլասայի քէլամ, մէրգոււմը էօթէպէրի կէղտիլէ կէղտիլէ եօրտուլար, իթտիլէր, տիւրթիւշտիւրտիւլէր, նիհայէթ գարմագալըշ՝ վէ չիւքին պիր գալապալըղըն իչինէ սէվգ իթտիլէր:

Ուէսթէրն, հարաքեաթընտա աղըր, սատէտիլ, մէրադլը, վէ հէր կէօրտիւլի եէնի չէյլէրէ, քէնտիսին ունութաճագ մէրթէպէտէ թէաճիւպ իտէր պիր ատէմ օլտուղու զաթէն մալիւմիմիզ տիր:

Էլճիւմիլէ, Ուէսթէրնին վիճտանը, տայիմա քէնտիօինէ՝ պիր վազիֆէյի մուգատտէսէնին իյֆասընը տէրիւնտէ իթմիշ օլտուղունը իխթար իտիյօր իտի, ֆագաթ մէրգոււմ, վազիֆէյի մէզքիւրէնին իյֆասը պապընտա թէէննի (դանգաղիլ) իթմիշ օլտուղու իչիւն, պիր տէրէճէյէ գատար մաղուր առտ օլունապիլիր իտի, զիրա՝ զիքրի սէպգաթ իտէն սէֆահաթը մէճնունանէ իլէ չըլտըրմըշ օլան պու մասքէլի սէֆիհլէր, զանն իտէրսինքի, Բալէ Բօանալը, Ուէսթէրն իչիւն՝ իչինտէն չըգըլմաղ պիր կիրտապ իթմէյէ պէյնլէրինտէ գարար վէրմիչլէր իտի. պունլար, պիլարէ ատէմէ՝ գաթան աօղրու եօլու կէօսթէրմէյուպ, « սաղա կէչ, սօլա կէլ, շունտան եիւրիւ, պունտան կիթ» տէ-

մէքէն օ գատար շտշըրթտըլար քի, մէրգումըն գիհնի պիր նէվի խըֆֆէթ իսթիլա իթմէյէ պաշլատը :

Գուլաղընա չալընան, վէ «Ուէսթէրն» տէյուլ քէնտի իսմինի եատ իտէն օ մանատար սէս, աշըգ լանտոյա ռաքիպ օլան մասգարալէր իլէ իթտիյի միւնազաա, էքլ իթմիշ օլտուղու թաամըն ագճէսի՝ պիր տիկէրի թարաֆընտան թէ՛՛ թիլէ իտիլէսի, վէ իգրամէն գատէհիմէ լէպալէպ շամբանեա տօլտուրուլմասը՝ թէքին շէյլէր օլմայուպ, պուլնլարըն ճիւմլէսիտէ, մալիք օլտուղու սիւքիւնէթը թապիլէսինի (հանգարտ բնաւորութիւն) իսլալ իթմէք նիլէթը ֆասիտէսի իլէ իծրա օլուլմուշ շէյլէր իտի :

Պատէհու ֆէյաքէթին էն պէօյիլիւնէ թէսատիւֆ իթտի, եանի կիւզէլ պիր գատըն զուհուր իտուպ, քէնտուլէ լէֆազաթ իթմէք իսթէտի :

Պու գատըն, օ գատար կիւզէլ, օ գատար լաթիֆ՝ վէ օ գատար ճալիպ իտիքի, Ուէսթէրն ըրւյա կէօրիւծըր զանն իթտի, վէ աթէշի սէվտայըլա եանմագտա օլան պաշը իլինտէ ագլու հուշունա խալէլ կէթիրտի . . .

Մըսթըր Ուիլեմըն խաթըրէնամէսի, պու վագապըր թէֆէրուլաթըլլա հէքեայէ իտիյօր իտի, վէ մէրգում պունլարը թէքրար օգուտուգճա, անլընտան տամլա տամլա թէր ագըյօր իտի :

Պու ճիւմլէ Ուիլեմըն, խաթըրէնամէսին միւթալաաւընա տէվամ իտիյօր իտի :

Հէքեայէնին պու գըծմը, Եապանինին մաղարասընտա վուգու պուլան սարխօշուղըն մէնզարէսի նագլինտէն իպարէթ իտի :

Դարմէն թէսմիլէ գըլընան մէրսումէ կիւզէլ գատըն, օ ֆիսունկէր բէրի, Ուէսթէրնի՝ քէնտի լաթիֆ թէպէսսիւմլէրի իլէ թէսսիւր իթմիշ իտի :

Եապանինին Ոթէլինտէ, գըրմըզը օտանըն տէրունինտէ իտիքի, Դարմէն՝ գանաբէնին իւզէրինտէ, ինսանըն

ագլընը եաղմակայեճը պիր չիլէն ու նեգաքէթ իլէ եան կէր միշ, վէ սօնրա տախի, Ուէսթէրնին տամարլարը իչինէ աթէշլէր գօյան օ Ծանտանկօ տէնիլէն ըագալը, չալքարէլէրին խօշ սէտասըյըլա ըագա իթմիշ իտի . . .

Պատէհու Ուէսթէրնին գանընը տօնտուրմագտա օլան՝ մէրգումէնին օ սէրտ, խայընանէ, վէ տէհշէթիւնի կեահը, վէ հալալէթի թէպէսսիւմէր իչինտէն իպրպը իթտիլի թէհտիտամիզ հալի . . .

Մըսթըր Ուիլքըմն, պալատէ մուհարրէր խաթըրէլէրի օգուտուգճա նէֆէսի քէսիլիյօր իտի. տէֆիթէր էլինտէն եերէ տիւշտի, էլլէրինի պիրիպիրինէ գափուշտուրու, վէ կէօղլէրինի ըուշի ասիւմանէ աթֆ իտէրէք, տէրունի տիւտէն պիր ահ չէքի վէրտի :

Պատէհու այաղա գալգալը, վէ կիւյա քէնտիսիլի մուղթարըպ իտէն խաթըրէլէրի, զիհինտէն տէֆ իթմէք իպթէյօր կիպի, աթէշլէր իչինտէ եանմագտա զլան պալընը սիլքտի . . .

Մըսթըր Ուիլքըմնըն, պուլունտուղու մէզքիւր սալընըն տէրփունիտէ՝ աէրին պիր սիւքիւթ հիւքմ իթմէյէ պաշլատը, վէ զանն իտէրսինքի, հէման սէօնմէք իւզրէ օլան գանտիլին շուլէյի ճէվվալէսի (լուսնի ճօճում), տիվաթթ թէզեին իտէն թասվիրլէրէ ագս էնտաղ օլմաղըլա, մէզքիւր թասվիրլէրէ պիր սուրէթը զարիպէտէ օլարագ կիւյա հարաքէթ իտիյօրլար իտի :

Մըսթըր Ուիլքըմն, մուրուրը զէմանտէն գարարմըշ օլան մէզքիւր թասվիրլէրին իչինտէն, ըհնիլի աթմըշ, վէ սէրտ չէհրէլի պիր սուրէթ, պուլունտուղու չէրչիվէնին տէրունիտէն, միւթէքէպպիր վէ մաղրուր անընը՝ քէնտիսինէ իպրպը իտիյօր կիպի պիր խայալաթը մէվհումէյէ կիրիֆթար օլուպ, պէնզի պէթի քիւլ քէսիլմիշ, վէ սալըլարը գարմագարըշ օլտուղու հալտէ՝ մէզքիւր թասվիրէ պագըլյօր իտի :

Մըսթըք Ուիլեմսըն՝ կէօզէրի իշխոտէ ազիմ պիր տէհէթ կէօրիւնիյօր իտի :

Պու խայալաթը մէվհումէնէն վէ ալէլիսուսուս կի-
նէնին հիւզնէնկիզ նիմ գարանըզը թէէսիրի իլէ, Ուիլ-
եմսըն կէօղիւնէ, քէսպը հայաթ իթմիշէր կիպի կէօրիւ-
նէն մէզ.քիւր թաավիւրէր, զանն իտէրսինքի քէնտինի թէհ-
տիտ վէ թայիպ իտիյօրլար իտի . Մայլըբրէլէրին պու էճ-
տատը աղամը, վարիսլէրինն գանը . . . վէ պէտպահտ-
լլը իշիւն, քէնտինտէն հիսապ իսթէյէճէքլէր իտի . . .
քէնտինի, պու ֆամիլեանըն ֆէլաքէթինէ մէսուլ թու-
թույօրլար իտի . . .

Շիմինէյի թէգեին իտէն պագըրտան՝ մամուլ պէօյիւք
շայար սաաթ իքի վուրտու :

Ուիլեմս, եայլը պիր զէնպէրէքտէն թահրիզ օ-
լունմուշճասընա սըչրատը, վէ տալղընլըղընտան այը-
լուպ, աթէշէր իշինտէ եանըպ թուլթուշմագտա օլան
անլընը, պաղչէնին սօուզ հէվասըյըլա սէրինլէթմէք ի-
լին բէնչէրէյի աչտը . մահիթապ՝ պուլուլթլար իշինտէ
նապէտիտ օլտուլունտան, կէրէք տըշարլտա վէ կէրէք
իլէրուտէ էօյլէ պիր հավլինագ սիւքիւթ, վէ օլ տէրէճէ
գօյու պիր գարանլըգ հիւքթ իտիյօր իտիքի, պաղչէնին
պէօյիւք աղաճլարը, սիյահ քէֆինլէրէ պիւրիւնմիւշ պիրէր
գօրթլագ կէօլկէլէրի կիպի կէօրիւնմէքլէ, պիշարէ Ուիլ-
եմս, պու մէնզարէյի տէհէթպատիշատէն (սոսկալի տե՛
սարան) միւթէէսսիր օլուպ, հիւմմա նէօվպէթինէ կիրիֆ-
թար օլմուշ կիպի պիր հալ իլէ թիրթիր տիթրէմէյէ պաշ-
լատը :

Նիհայէթ իւլէմը, մըսթըք Ուիլեմս, հէվանըն ռերին-

լինի սայեսինտէ կիւճ հալ իլէ քէսպը սիւքիւնէթ իտէ պիլտի :

Ֆազաթ հէր թարաֆտա հիւքմ իտէն սիւքիւնէթ ի չիւտէն, նակէհան մէճհուլ պիր շամաթա իշիտուպ թէք-րար թիթրէտի :

Պու շամաթա, մէճհուլ վէ ինթիզամնըզ այագ սէ-տասը կիպի պիր շէյ իտի իսէտէ, ֆազաթ գուրումուշ պիր աղաճ տալընըն՝ եէրէ տիւշմէսինէ տախի համլ օլունապիլի իտի :

Մըսթըր Ուիլերման, բէնչէրէյի գաբամագ իւզըէ լիքէն պէյագ գումըն իւզէրինտէ, ալըր ալըր, վէ թէրէտտիւտ իպրագ իտէր պիր սիյահ կէօլկէնին կէզլինտիլինի կէօրիւ-յօր զանն իթտի :

Ուիլերման, տըգգաթըլա պաղչէնին տէօրթ եանընր կէօզտէն կէչիրտի իսէտէ, ֆազաթ հիչ պիր շէյ կէօրէմէ-տիլինտէն, վէ մէզքիւր շամաթատէն տախի էսէր զալ-մատըղընտան՝ քէնտու քէնտույէ,

— Հիչ պիր շէյ եօգ, պու հալ՝ մահզա զիհնիմի իս-թիլա իտէն նէօլպէթին էսէրի օլմալը տըր « տէտի :

Մըսթըր Ուիլերմանըն թաւմինի կիպի, ինթիմալքի պու հալ՝ պէյին խասթալըղընտանն նէշաթ իտէն պիր նէօլպէթ էսէրի օլմալ օլալըտը, ֆազաթ օ սնտէ մէզքիւր սիյահ կէօլկէ, եուամուշագ գումըն իւզէրինտէ եիւրիւտիլինտէն, թապիլի այնաղընըն սէսի իշիտիլմէյէճէյի տախի ինթիմալ-տէն պախա տէյիլ իտի :

Մըսթըր Ուիլերման՝ բէնչէրէյի գաբատը, վէ եօրդուն-լուգտան թապու թուվանը գալմամըշ օլմաղըլա, պիր

մըդտար լահաթ իթմէք իչին գարեօլասընա կիրտի,

Թամ պու էսնատէ, Սէնթ տախի քէնտի օտասընտա
ույույօր իտի:

Իհթիյար Տիւշէսին օտասընտան տախի, ապլա սէս
սէտա իտիլմէյօր իտի:

Սէնթ, սաքին՝ վէ լահէթի պալ իլէ ույուլմագտա օ-
լապ, միւնթաղամ սուրէթտէ նէֆէս ալըպ վէրիյօր իտի.
մէլպուրէ, մէսուտ պիր հալտէ կէօրինիյօր իտի:

Պու: սաատէթը հալին սէպէպի իսէ, Բօմէնին կէթիր-
միլ օլտուղու օ մուխթասար նամէ իտիքի, Սէնթ, անը պիր
նուսիէյի մուգատտէսէ կիպի եասթըղը ալթընա վազ
իթմիշ իտի:

Սէնթ, ձէնապը հագգա թէշէքքիւրլէր իտէրէք,
կասթօնըն էլ եազըսը օլան մէղքիւր իքի սաթըր եազը-
լարը, պէլքի եիւզ տէֆա բուս իթմիշ իտի:

Պու պահտըեար կիճէ, իլք կիճէտէն նէ դատար
ֆարղւլըտը, զիրա իլք կիճէսի՝ մէլպուրէ պիլա հարա-
թէթ, մահզուն, մէյուս, վէ մաղմում պիր հալ իլէ, պա-
լըն՝ մէճրուհ կասթօնըն . . . սէվկիլի պիրատէրինին եօր-
զանը իւղէրինէ գօյմուշ օլտուղու հալտէ, սապահա գա-
տար կէօղ եաշը տէօքմիւշ իտի:

Սէնթ, իլք կիճէսի տէշէթլիւ ըիւյալէր, վէ հիւմ-
մա նէօլպէթի կիպի մուհլիք սատմէլէր իլէ սապահ իթ-
միլ իտի:

Ֆագաթ պու կիճէ, կէօղ եաշը տէօքմէքսիզին՝ պի-

Թապ, վէ միւնթաղըրը ըահէթը խապ (քնանալու պատ-
րաստ) օլան ահու կէօղէրի, կիւնահաղ սապիլէրէ մախ-
սուս օլունակէլէն սաքին պիր ույգու իլէ դաբանմըլ, վէ
նիմ սուրէթտէ քիւշանէ (բացուած) ղօնչէ տիհանը նի-
հանը (փոքրիկ բերան) իւզէրինտէ, թաթը պիր թէպէս-
աիւմ նազլ օլունմուշ իտի:

Մէզպուրէ, խօշ վէ տիլնիւվազ (սիրտը փայփայող)
միւլահաղաթ իչինտէ օլտուղու հալտէ ույունուշ իտի.
կա'սթօն . . . կասթօնտան խայըրը խապէրէր ալմըլիտի,
շիւպհէսիզ՝ իրթէ կիւնի կիտիպ պիրատէրինի կէօրէճէք,
վէ պօյնունա սարըլմագլա էշգը մէսէրրէթ (ուրախութեան
արտասուք) տէօքէճէք իտի:

Ինսան, խօշ պիր իւմիւտ իլէ բէրվէրտէ օլտուղուն-
տան հէր շէյի կիւզէլ վէ մէսուտ կէօրիւպ, կէչիրմիլ օլ-
տուղու մէյուսիլէթի տէրէճէտէ մէսըուր օլուր:

Սէնթին մէյուսիլէթի՝ մէսըուրիլէթէ թէպտիլ օլ-
տուղունտան, բէյղուլէյի գալպինտէ (սրտին խորը) եթր
թուլթմուշ օլան պիր մատտէ հագգընտա տիւշիւնմէյէ վա-
գըլթ պուլապիլմիշ իտի. մէզպուրէ, հէնուզ քէնտույէ
նամալիւմ պիր մուհապէթին միւլահաղաթըլըլա, միւս-
թադպէլինի (ապաղայ) խօշ վէ մէսուտ կէօրիւպ, պիր
եանընտա պիրատէրի կասթօն, վէ տիկէր եանընտա տա-
խի Բօմէ օլտուղու հալտէ, չիչէքէր իլէ միւզէյեէն պիր
եօլտա, քէշթու կիւզար (պտըտիլ) իտէճէյինի թասալ-
վուր իտիյօշ իտի:

Քէնտի սաատէթը հալինին սէպէպի Բօմէ տէյլիթի
իտի, իւմիւտ, թէսէլլի, սաատէթ, մահըուզիլէթ, վէլ-
հասըլ հէր շէյ, Բօմէին վասէթասըլըլա կէլմէմիշմիտի

Սէնթ չէքմիշ օլտուղու ըղթըրապտան մէմնուն օլ-
մալըլըտը, զիրա անըն սայէսինտէ Բօմէյի գապուլ ի-
տուպտա, մէրգումըն՝ քէնտի հագգընտա իթմիշ օլտու-
ղու պունճա ֆէտաքերըրըգ՝ վէ խայըրխահըրըգ՝ պէտէլը
իւճըթ օլարագ, միւթէէսաքիւր պիր գալպ իլէ ըզհարը թէ-
չէքիւր իթմէք կիպի պիր մահզուզիյէթէ նայիլ օլա-
նագտը:

Հալպուքի Սէնթ, պէօլէ տիւշիւնմէյօր իտի: . . . մէզը
պուրէ, պու մահզուզիյէթին լէզզէթինիւպիւմէզ, ֆագաթ
հըսս իտէպիլիյօր իտի, նէթէքիւմ տիկէրլէրի պիլիլլէր, լա-
քին հըսս իտէմէզլէր:

Իքի կիւնտէն պէրի չէքիլէն ըղթըրապ, Սէնթին գալ-
պիտէն Բօմէնին խէյալինի թէպիտ (հեռաքնէլ) իթ-
մէքլէ պէրանէր, անըն՝ Բօմէ հագգընտա հըսս իթտիլի
հիւնիւ թէվէճճիւհին, գաթէնտէր գաթ արթմապընա սէ-
պէպ օլմուշ իտի:

Պու իքի կիւնիւր թէպաիւտ, մահզա պիր մուհա-
պէթ վապէսի օլմուշ իտի, վէ պճա վատէնին խիթամըն-
տա, մէզպուրէ՝ Բօմէյի ֆէվզէլատէ պիր մուհապէթ իլէ
օէվմէյէ պաշլամըշ իտի. Սէնթին՝ Բօմէ հագգընտա մու-
հապէթ հըսս իտէճէյի իհթիմալտէն պաիտ տէյիլ իտէտէ,
պու վաղապ, եանի մէրգումըն իպրազ իթտիլի նէզա-
քէթ, խայըրխահըրըգ, վէ կասթօն հագգընտա իթմիշ օլ-
տուղու ֆէտաքերըրըգ, իշպու մուհապէթէ պիր հալա-
վէթ (քաղցրութիւն) վէրմիշ իտի. Սէնթ, մէլէք կիպի
պի կիւնահ՝ պիր բագիզէ օլմաղըլա, Բօմէյի ճէնապը վա-
ճիպ էլվուճուտ հազրէթլէրինին, չիրքերապը տիւնեհվիյէ-
տէն արի վէ պէրի օլան՝ պագիւրէ գըզլարըն գալպինէ վազ

իթմիչ օլտուղու, օ մուհապէթը մուգատտէսէ հըսիյա-
թըյըլա սէվէյօր իտի:

Սէնթ, օ կիճէ կիւյա պիրատէրի Կասթօն իլէ, Բօմէ-
նին թասվիրլէրինի, եէքտիկէրէ գարըյմը օլտուղու հա-
տէ, պաշը ուճունտա կէօրիւյօլ կիպի միւթէսէյի օլմուլ
լտի . . .

Մասանըն իւզէրինէ վազ իտիլէն մում, էլան եանը-
յօր իտի . . .

Սէնթ, կէօրտիւյի խաթըրնիւվազ ըիւյալէրէ թէպէտ-
սիւմ իտէն սապիլէր կիպի, մէմուռնիյէթ վէ քէմալի իտ-
թիրահէթ իլէ ույույօր իտի:

Սաաթ իւրիյի կէչվիչ ինի, պու էսմատէ Կասթօնըն
օտասընտան պիր շամաթա իշիտիլտի, զանն իտէրօլն քի-
նէրտիւպանըն պաշընտա օլան գարու՝ աճէմի պիր էլ իլէ
աշըլըյօր իտի:

Սէնթին եաթտըղը օտասը իթթիսալինտէքի օտանըն
թուղլա տէօչէմէսի իւզէրինտէ, զայէթ Կալըր՝ վէ քէմալի
իհթիրաղ իլէ Եիւրիւյէն պիր ատէմին աշաղը սէտասը ի-
շիտիլտի:

Պիր սանիյէ սօնրա, Սէնթին օտա գարուը աշըլտը
սիւրմէյի գալտըրան էլ թիթրէյօր իտի:

Գարը աշըլտըղընտա, ճընիզառըն նէֆրէթամիզ վէ
գօրգազ չէհրէսի կէօրիւնտի:

Միւթէալիմի (իմաստակ) մէրգումըն սիյմասը, գօր-
գու վէ սալիսօշլուղտան տէհչէթամիզ պիր հալ քէսպ
իթմիչ իտի. տըշարըտա հիւքմ իտէն գօյու գարանլըգ-
տան, պիրտէն պիրէ մումըն ըշըղընը կէօրտիւյիւնտէ, կէօլ-

էրի գամաշարագ, քիւլ ընկինտէ օլան եիւզլէրի պու-
րուլու . . .

Տընիզառ, ազիմ պիր տէհէթ հըսս իտէրէք՝ օտա-
տան իչէրի կիրէճէք եէրտէ, արգասընա տօղրու սըչրա-
լլպ պիր գաշ ատըմ կէրիլէտի :

Պագաթ՝ Սէնթին օտասընտա հիւքմ իտէն սիւքիւ-
նէթ՝ մէրգումը թէէմին իթմիշ իտի. կէնճ գըզճըազըն
թաթլը, վէ սուրէթը միւնթագամատէ ալըպ վէրտիյի նէ-
ֆէսի սէտասընտան պաշգա պիր շէյ իշտիլմէյօր իտի :

Սէնթին՝ գըսմէն չէօղիւլմիւշ օլան սաթը վէ լաթիֆ
աշլաղը, պիր հալի բէրիշանի իլէ եասթըղըն իւզէրինէ
եայըլմըշ իտի. պու զայրի միւնթագամ՝ թարիմար, ֆա-
գաթ սօն տէրէճէ լաթիֆ քեաքիւլլէրի իչինտէն, պու-
լլթլարըլա նիմ սուրէթտէ միւնթէֆի (ծածկուած) մա-
հիթապը ալէմթապ կիպի, մէզպուրէնին տիյտարը բիւր
էնվարը (լուսաւոր դէմք) կէօրիւնիյօր իտի :

Կէնճ գըզճըազ, գար կիպի պէյազ վէ նազիք էլլէ-
րինի եօրղանտան տըշարը չըգարմըշ, վէ խաշվարի օլարագ
կէօյսի իւզէրինէ վազ իթմիշ իտի :

Տընիզառ կիպի ախլագը պօղուգ հայլաղլար միւս-
թէսնա թուլթուլտուգլարը հալտէ, Սէնթին, պու վազի-
թէթինի կէօրիւպտէ, պիր հըսսիյաթը բուհանիյէ իլէ (կրօ-
նական ղգածմամբ) միւլթէէսսիր օլմամագ գապիլ տէյիլ
իտի. բազիզէյի մէրսուլմէնին պու հալի, սէճտէ իթտիյի
էնմատէ ուշգուտան մաղլուպ օլան պիր մէլէքէնին հա-
րնէ պէնզէյօր իտի :

Տընիզառ, իքի եանընա տօղրու սալլանարագ, վէ

սարխօյլուղա մախսուս օլան պիր վազար իլէ, պիսու-
լուգ, իֆֆէթ, վէ թէհաթէթին (մաքուր և պարկեշտ)
սուրէթը միւճէսթմէսի օլան պու կէնճ գըզճըզըն, ճէ-
մալի պաքէմալինի (կատարեալ գեղեցկութիւն) թէտ-
գըգ իթտիքտէն սօնրա, տօտագլարընտա սըյըգճասընա
պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնտի, վէ մէքուհ էլինի ուզատա-
րագ եօրղանը գալտըրմագ իսթէաի:

Փագաթ մէրգում, նակէհան մէլէք կէօրմիւշ իպլիս
կիպի սարսըլարագ, օտանըն թա օրթասընա գատար կէ-
րիլէտի, վէ եէրէ գաբանմամագ իչիւն կիւճ հալ իլէ մու-
վազէնէսինի պուլարագ՝ պուրճուճըն ալթընտան,

— Բէ'հ. 1, ինթիմալքի միւսիւ տիւգ հիտէթլէնէ-
ճէք իտի. . . տօղրուսը չօգ գուրնագ հէրիֆ տիր - տէ-
յու մըրըլտանտը:

Տընիզառ, սարխօյլուղա մախսուս օլունա կէլէն, վէ
ատէթա ահու էնինէ (հեծկտանք) պէնդէյէն պիր կիւ-
լիւշ իլէ կիւլտի, վէ տիլի տօլաշարագ ղայէթ եավաշ պիր
սէս իլէ աթի իւզգիբը պէյթի թէրէննիւմ իթտի:

Պէն հէր չէյտէն ղիյատէ

Չագմագ իսթէրիւմ պատէ

Պու արա Սէնթ, սաղ եանընա տէօնէրէք՝ գօլունըն
պիրինի պաշը ալթընա վազ իթտի:

Տընիզառ ումուզլարընը սիլքտի, վէ աղիւմ պիր գահ-
գահա իլէ կիւմէսինի ղապթ իթմէյէ չալըշտըղընտան նէ-
ֆէսի քէսիլէրէք,

— Տօղրուսը պու հալ, վագթըյըլա վօթիւար ղօ-

զաղընտաքի քիչիւր գըղըն գօմէտիսինի խաթըրմա կէ-
թիրիյօր, նէ թօհաֆ շէյ՝ մէզպուրէ, պէնի՝ « էտէպի ա-
լիճէնապ » (վեհանձն գրագետ) թէսմիյէ իտէրէք եա-
նըմա կէլիպ . . . « ա՛հ ալիճէնապ էֆէնտի պիր լօգմա
էթմէյիմիզ եօգ . . . վալիտէմ տախի էօլմէք իւզրէ տիր »
տէյօր իտի . կիւյա էօլմէք իշիւն միւճէրրէտ էթմէք լա-
զըմ տըր կիպի, պէնտէն էթմէք իաթէյօր իտի . . . տօղ-
րուսը պէնտէ վատ իթտիմ . . . վէ սօնրա . . . ֆագաթ
խմինի ունուլթտում . . . պիր Գըրալիշանըն իսմինէ պէն-
զէյօր իտի . . . Փըլօթիլումի իտի . . . եօգսա . . . եօգ
եօգ խաթըրմա կէլտի . . . Պէրթալըտը իսմի, էվէթ Պէր-
թա . . . լաքին օ ճիմճիմէ գըղ, նէգատար տա գուրնազ
իտի եա . . . մէզպուրէ՝ հէօնկիւր հէօնկիւր ալլայր ի-
տի . . . տօղրուսը պու գօմէտի՝ խաթըրմա տիւշտիւքճէ՝
պիր միւմքիւն կիւլմի զապթ իտէմէյօրում . . .

Տընիզառ, ինսանիյէթ վէ համիյէթ նամը ալիսինի
էքէտար իտէն պալատէ մոհարրէք սէօլլէրի, սըյրըգ-
նապընա պիր իսթիհզա իլէ քէնտու քէնտույէ սէօլլէտիք-
տէն սօնրա իլավէյի մէգալ իտէրէք,

— Պագաթ նէ զարիպ շէյ . . . պու գըղ, Վօթիրար
զօգաղընտաքի խանէմէ կէլէն գըղա ազ չօգ պէնզէյօր -
տէտի,

Տընիզառ, սարխօշլուգտան իքի թարաֆընա եայլանա
եայլանա բէնէրէյէ տօղրու իլէրլէյիպ աչը վէրտի,

Սէնթ, եարը օյանմըշ օլմաղըլա պիր ահ չէքտի, վէ
Տընիզառ, մէզպուրէյէ պագըպ կիւլէրէք,

— Ա՛հ պէնիմ ճիմճիմէ մախմուրճուղըմ, ույու, ույու, յու պագալըմ աւտիս :

Պու արա՛, բէնչէրէնին էօնինտէն խաֆիֆ սուրէթտէ պիր ըսլըգ սէտասը իշիտիլտի :

Տընիզառ, տէրագապ ճէպինտէն իրէքտէն մամուլ պիր նէրտիւպան չըգարըպ՝ էյի քէօթիւ պիր ուճունը բէնչէրէնին տէմիրինէ պաղլատըգտան սօնրա, տիկէր ուճունը տախի զօգաղա սարգըթտը :

Տըչարըտան, գավիլիյինի թէճրիւպէ իթմէք իշին նէրտիւպանը կէրտիլէր, վէ զօգաղտան՝ Պիւրօնըն սէսի իշիտիլէրէք :

— Էյի տիր միւսիւ Տընիզառ, իշինէ պաղ - տէտի :

Տընիզառ, տէրհալ բէնչէրէնին էօնինտէն տէօնիւպ պիր գուվլէյի վահշիյանէ իւլէ, նակէհան պիւթիւն պիւթիւնէ օյանմըչ օլան Սէնթին իւլէրինէ հիւճիւմ իտէրէք, սէս չըգարմամասը իշին մէնտիլինի աղզընա թըգատը, վէ մէզպուրէյիլ հօրղանըյըլա պէրապէր գալտըրտը :

Պիշարէ գըզճըազ, նէֆէսի քէսիլտիյինտէն, խաֆիֆ վէ պօղուգ սէտայըլա Նահու էնինէր իտիյօր իտի . . .

Տընիզառ, թահմիլ օլտուղու հիւքին ալթընտա սալլանարագ, կեահ իլէրի կիտիպ կեահ կէրիլէյնէք, վէ եուվարլանարագ, բէնչէրէյէ տօղրու պիր իքի ատըմ ալապիլտի :

Պիւրօնըն, գարմագաըըչ՝ վէ իֆ կիպի սաչլարըլա մուհիթ օլան գաֆասը, կէօրինէրէք սապըրըղըլա :

— Տէ իմտի . . . չաբըգ էթ - տէտի :

Տընիզառ . . . կիւլտիւրմէ պէնի . . . չիւնքի աչաղա

տիւնդրեմ, պիտի տահա եօգայալ չըգտնայաճաղըմը բէք
ալէա պիլիւրիմ - տէյու ճէվապ վէրտի :

Տընիզառ, մուվազէնէսինի զայպ իտէրէք պիր տա-
գըգա գատար սալլանտը, վէ պիշարէ Սէնթին նազիք վի-
ճուտինի իքի տէֆա տիվարէ չարբարգտան սօնրա, նի-
հայէթ պիլը գուվվէյի մէյուսանէ իլէ բէնչէրէյէ տօղրու
իլէրէտի, վէ թահմիլ օլտուղու եիւքի (Սէնթի) Պիւրօնըն
գօլարը իչինէ աթը վէրտի :

Պիւրօ, ազիմ պիր հիտէթ իլէ,

— Հայվա՛ն օղլու հայվան - տէյու մըրըլտանտը :

Չիւնքի հայլազը մէրգոււմ, պու սատմէտէն մուվա-
զէնէսինի զայպ իտէրէք, ազ գալտըքի՝ սըրթ իւսթիւ
եքէ տիւչէճէքտի :

Տընիզառ, սընըր ալէամէթի թէէսիրի իլէ ալըգ ա-
լըգ կիւլէր, վէ տայիմա իքի եանընա տօղրու սալլանտը-
ղնտան, եէրէ գաբանմամադ իչիւն տիվարը թուլթույօր
իտի :

Բօպի, աշաղըտան նէրտիւպանը կէրմիշ օլմաղըլա,
Պիւրօ, Սէնթ՝ գուճաղընտա օլտուղու հալտէ՝ պիր կէօնա
թէհլիքէ վուգու պուլմագսըզըն զօգաղա էնէպիլտի, վէ
եալաշ սէս իլէ Տընիզառա խիթապէն :

— Նէրտիւպանը սէօքտէ զօգաղա աթըվէր, վէ պահ-
ճէ թարաֆընտան տօլաշարագ կէլ պիլի պուլ - տէտի :

Տընիզառ, սարիսօչուգտան, վէ խէլէճանը գալպին-
տէն նաչի պաշը տէօնէրէք, վէ էլլէրի թիթրէյէրէք, նէր-
տիւպան՝ զօգաղա տիւչիւ վէրտի :

Տընիզառ, իչինի պիթիրտիքտէն սօնրա՝ արգատաշ-
լարընն եանընա կիթմէք իչիւն բէնչէրէնին եանընտան

պարըլտըղընտա, պաշը տէծնտիւ, տիղլէրի թիթրէտի, վէ
հէման պոյլու պոյունա Սէնթին եաթաղը իւղէրինէ տէվ-
րիլէրէք, քէնտինտէն կէչմիշ պիր հալտէ խըրղամայա պաշ-
լատը:

Թամ պու էննատէ, զծգագտա պիր գամը տա-
պէսիր սէտասը իշիտիլտի, վէ ագապինտէ բէնչէրէնին ա-
թընտա պէքլէմէքտէ օլան արապա, գալտըրըմըն թաշ-
լարընը էօթտիւրէրէք, քէմալի սիւրաթլէ եօլա լէվան
օլտու:

գոմաւալըղըն տէլա - միւրա՝ տէլա միւրա -

տիւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա միւրա

ԳԸՍՄԸ ՐԱՊԻ

ԳԸՐՄԸՁԸ ՉԸՁՏԱՆ

1

ՄԱՏԱՄ ՊԱՌՕՆ ՏԸ ՌՕՅ

Սէն Շօմօն թէքէճիյի իւզէրինտէ վուգու պուլան , վէ գարիյնի քիրամըն մալիւմի օլան Տուէլլօնըն իքիւնճի կիւնիւնտէ պուլունույօրուզ :

Գարիյնի քիրամլէ պէրապէր , մատամ Պառօն տը Րօյն Գապթիյօն զօգաղընտա վազը , միւթէսարրըֆի օլտուղու և նօմէրօլու խանէսինէ կիրէլիմ , օ կիւզէլ մատամ Գարօնընքի , տօգթօր ժօղէրէնց կէչէն ազչամքի Օբէրա թէաթրօսընտա , զայէթ սէլիս վէ պէլիղ (ճոռամախօս) պիլ իսան իլէ , Րօպլիյէ՝ մէզպուրէնին հալինտէն պահս իւտիյօր իտի :

Աղրէպ օլարագ , թէէհիւլ իթտիյինտէն օն իքի սաաթ սօնրա տուլ գալմիչ օլան պու կիւզէլ գատըն , եանի մատամ տը Րօյ , տօգթօր ժօղէրէն իլէ ալօգաթ Յիւրանտէնին համիյէսի (պաշապանուհի) իտի քի , Օբէրա թէաթրօսըն իքիւնճի ֆասլընտա , մալիւմիւմիզ օլան իքի տօգթ

միյանէսինտէ (ժողէբէն իլէ Բօպի) կէչէն պիր միւքեալէ մէտէ, մէզպուրէնին իսմինի, Լէօն Յիւշէսնէլ իլէ Յընի-
զառնն իսիմէրի իլէ եատ իտիլտիյինի իշիթտիք

Գարիյնի քիրամ իլէ պէրապէս, մատամ Պարօնըն եա-
թազ օտասընա կիրէլիմ :

Օյմալար իլէ տօնանմըշ օլան թալանտան ասըլը քէ-
պուտի (կապոյտ) բէնկտէ իրէքտէն մամուլ պիր բէրտէ,
իրի էնտամ այնալարընը իհաթա իտէրէք, Հինտ մուսի-
նինտէն եարըմա զարիֆ բէրտէլէրին արասընտան ազս
իտէն՝ կիւնէշին շէտիա ղիյալարընը թատիլ իտիյօր իտի :

Մէզքիւր ինճէ բէրտէլէրին արասընտան, պազը եէ-
շիլիք վէ չիշէքլէր իլէ միւղէյեէն, վէ ատէթա ուֆազ
պիր պաղչէ շէքլինի քէսպ իթմիշ օլան պիր պալգօն կէօ-
րիւնիյօր իտի :

Յէրուսինի՝ խօշ վէ լաթիֆ պիր ըայիհա (հոտ) իսթի-
լա իթմիշ օլան մէզքիւր օտանըն վիւսաթը (լայնութիւն)
օրթա հալտէ օլուպ, հիշ պիր կէօնա շամաթա տախի ի-
շիտիլմէյօր իտի :

Օտանըն սաղ ճիհէթինտէ, բէրտէլէրի եարը ալը-
մըշ օլտուղու հալտէ պիր գարեօլա պուլունտուղու կիպի,
սօլ ճիհէթինտէ տախի, այնի թէզեինաթ իլէ միւղէյեէն
տիկէր պիր գարեօլանըն, թա եանը պաշընտա, սօմ ա-
պանօստան մամուլ պիր նէվի տուա միհրապը (խորան) ի-
շինտէ, գարաղը գատիֆէ վէ ալթուն իլէ միւղէյեէն պիր
տուա տէֆթէրի (խորհրդատեար) կէօրիւնիյօր իտի :

Զարիֆ վէ իրէքլի գումաշտան մամուլ հալըլար իլէ
գապլը տիվարլաքըն իւզէրինտէ, պիր գաշ միւսէննա՝ վէ
եալտըլը չէրիվէյէր իլէ թասվիլէր ասըլը իտի. մէզքիւր
թասվիլէրին իրի թանէսի պէյնինտէ, սօն տէրէճէ մէ-
հարէթլէ իմալ իտիլմիշ ղայէթ կիւզէլ պիր հիւճրէ պու-
լունուպ, պու հիւճրէնին տէրուսինտէ իքի ատէթա ապա-

նոս չալարեղէր իւէ, պիրտէ ալթուն սաբլը, վէ իւզէրին-
տէ պազը օյմալար իշէնմիշ ուֆաճըք, վէ զարիֆ պիր խան-
ջէր կէօրիւնիյօր իտի:

Գարեօլա, նիմ գարանյըք իշինտէ պուլունմաղըլա,
տէրունինտէ կէօզ իւէ պիր շէյ թէֆրիգ իթմէք գապիւ
օլամայօր իտի:

Օտանըն տէրունինտէ հիւքմ իտէն տէրին պիր սիւ-
քիւթին իշինտէ, ույունմագտա օլան պիր շախսըն, թէնէֆ-
ֆիւտի (շնչաուլթիւն) սէտասը, զաիֆ ֆադաթ միւնթա-
զամ սուրէթտէ (կանոնաւոր կերպիւ) իշիտիլիյօր իտի:

Զիքրի սէպգաթ իտէն ուֆագ տուա միհրապընըն
գուրպինտէ պուլունան կիզլի պիր գաբը, նակէհան խա-
ֆիֆ սուրէթտէ աչըլտը, վէ պիր գատըն՝ գօրգու վէ իհ-
թիրազ իւէ գալըն խալիջէնին (գօրգ) իւզէրինէ գատէմ
պասաը:

Մէզպուրէ՝ ուզուն պօյլու պիր գատըն օլուպ, պիր
նէվի սիյահ գումաշտէն մամուլ սապահ էլպիսէսի կիլմիշ,
վէ ուֆագ պիր պըրօշ իւէ պօղաղընը իլիքլէմիշ օլտուզու
կիպի, ուզուն էթէքլէրինի տախի զարիֆ պիր թօգա իւէ
ինճէ պէլինէ պաղլամըշիտի. պու էլպիսէ, կէլիշի կիւզէլ
պիր հալ իւէ կէօյսիւնի՝ վէ ումուղլարընը սէթը իթմիշ ի-
տի իսէտէ, պու ճիւմէ եինէ նազիք պէտէնինին թէնա-
պիւպինի, վէ ասըլզատէ գատընլարա մախսուս օլան էթ-
վարը հաշիմանէսինի իրֆայէ գատիր օլամայօր իտի. ու-
զուն վէ սիյահ քեաքիւլէր՝ մէզպուրէնին մէրմէր կիպի
պէյաղ, վէ լաթիֆ պօղաղը իւզէրինէ տիւշմէքլէ, հիւսնի
անը մէլահաթ պէյանընա՝ վասֆ օլունմաղ մէրթէպէտէ
պիր րէֆադ վէրիյօր իտի:

Պու գատընըն՝ քէպուտի կէօղլէրինտէն աթֆ օլու-
նան օ նիկեահը տիլ խըրաշըն (սրտատոշոր) խօշ վէ լաթիֆ
շուլէսի, նիմ գարանյըք իշինտէ կէօրիւնէն կիւզէլ սիյամա-
պընը թէնվիր իտիյօր իտի:

Մէզպուրէ, գաբընըն էչիյի իւղէրինտէ տուրսաթ, գորգու՝ վէ իհթիրազ իլէ էթրաֆը տինլէյօր իտիբի, շուհալտէ՝ կիյտիյի իբէք ֆիսթանըն ալթընտան կէօյսիւնին գապարըպ էնմէսինէ նազարէն, գալպինին ազիմ պիր հէյէճան իչինտէ, վէ տէրէֆէլի նիհայէտէ միւթէէսսիր օլ տուղու անլաշըլապիլիր իտի:

Պու ալա գարեօլանըն տէրունինտէն նիմ պիր շամաթա, վէ եախօտ իաաֆիֆ պիր թէնէֆֆիւս սէտասըլի չիթմէքէ, իբի էլլէրինի կէօյսիւ իւղէրինէ վազ իթաի, զանն իտէրսինքի պու թէնէֆֆիւս՝ քէնտի ճանընը ճէլպ իտիյօր իտի:

Մէզպուրէնին պազլարը, եուժազ իալիչէնին իւղէրինտէ սիւրիւնիյօր կիպի ֆէսսիգ սէտասըլ պիր գալատըմ իլէրլէտի, վէ թէքըրաթ տուրուպ էթրաֆը տինլէմէյէ պաշլատը:

Օտանըն օրթասընտա պուլունմազըլա կիւնէչին զիյասը, իբէք բէրտէլէրին արասընտա ազս էնտազ օլուպ, շայանը հայրէթ օլան նապիք պէտէնինին պինլէրճէ լէթաֆէթինի, բէյտէլբէյ թէնվիր իտիյօր իտի իսէտէ, ֆազաթ ըուխսաըլ բիւր էնվարը, սիյահ քեաքիւլլէրինին կէօյ կէսի ալթընտան նիմ սուրէթտէ կէօղէ չարքըյօր իտի:

Մէզպուրէ, պիր տազըզա գատար ըիւյա կէօրիյօր կիպի տալըն պիր հալ իլէ տուրտուգտան սօնրա, պիր հարաքեաթը նալէհանի (յանկարծական շարթմամբ) իլէ քեաքիւլլէրինի՝ արգասընա տօղրու աթը վէրտի:

Օ անտէ, կիւնէչին զիյասը՝ մէզպուրէնին սուրէթինի թէնվիր իթտիյինտէն, անլը՝ պիր շուլէյի լաթիֆէ իլէ բարլայուպ, զանն իտէրսինքի՝ էթրաֆընտա պուլունան էչեայը թէնվիր իտիյօր իտի:

Պու գատըն, հատըր զաթինտէ հիւսնիւ մէլահաթըն պիր սիւվէրը շաիրանէսինի (գեղեցկութեան բանաստեղծութիւնը) իպրազ իտիյօր իտի. էվէթ, զիրա մէզպուրէ:

նին մալիքէ օլտուղու կիւղէլիյին թարիֆի, գալու գալէմէ միւմքիւն օլամայուպ, անճա թասավվուր օլունապիլիւր իտի:

Մէղպուրէնին ֆիսունսազ նիկեահընտա, միւճէրրէտ ինսանըն ճանընը ճէղպու թէսիսիւր իտիճի պիւր գուվվէյի միգնատըսիյէ (մագնիսական զօրութիւն) վար իտի:

Պու գատընըն մալիք օլտուղու հիւանիւ անընա, իսթաուր սիւննին թասնիյաթընըն (աստուածային ձեռագործ) էն պաշլըճալարընտան պիւրի տէնիլսէ ճայիզ տիր, զերա ինսան՝ պու կիպի պիւր հիւանի մէլահաթը, մահզա ըիւյաւսընտա՝ վէ եախօտ խէյալի իչինտէ կէօրէպիլիւր:

Վէլհասըլ մէղպուրէ, գալպիսիզտէ մահքիւք պուրլունան էն լաթիֆ սուրէթտէն, վէ թասավվուր իտէպիլտիւմինիլ էն ալէա մէրթէպէ կիւղէլիքտէն գաթ էնտէր գաթ կիւղէլ, նազու իշվէտէ եէքթա, հիւանիւ լէթաֆէթտէ պի հէմթա, սօն տէրէճէ ճապիպէլի, վէ զայէթ տիլլուպա պիւր բէրիլի զիւհրէ բէյ.քէր (աստղագէտ) իտի:

Պու գատըն, մատամ Պարօն տը-Ռօյ թէսմիյէ գըլը-նըյօր իտի:

Մէղպուրէ, իշպու հէքեպէմիզտէ վասֆը կէչէն, վէ գարիյնի քիրամին մալիւմի օլան Գարմէն քէնտիսի իտի:

Գարմէն, գարեօլանըն բէրտէսինի գալղըրտը, վէ գարեօլանըն տէրունինէ ճիւղվի պիւր ըշըգ տուխուլ իթմէքլէ, ույումագտա օլան Կասթօնըն սիյմասընը նիմ սուրէթտէ թէնվիւր իթտի:

Կասթօն, լահաթ պիւր ույգու իլէ ույույօր իտի, կէֆրտիլի հավլինագ պիւր կիճէնին եօրղունլուլու, թէէսիւրի մանէվի (բարոյական յուզում), Տուէլլօ էսնասընտա ալմիջ օլտուղու ճէրիհատէն ճէրիեան իտէն գան, վէլհասըլ հէր չէյ թապու թուվանընը քէսէրէք, Մայլըրէ խանէտանը սօն վարիսինին, էջէտար լուզումը օլան իշպու իսթիրահաթէ մէտար օլմուշ իտի:

Օ կիճէքի չէքտիյի ըզթըրապը, դարեօլանըն էօրթիւ լէրինի ինթիզամաըզ պիր հալէ գօյմուշ իտի, վէ հաթտա կիրիֆթար օլտուղու շիտէթլի նէօվպէթին իշինտէ, քէսպ իթմիշ օլտուղու վազիյէթի տախի, էլան կէօզէ ջար բըյօր իտի:

Կասթօն, պիր էլինի կէօյսիւ իւզէրինէ, վէ տիկէրէ լինի տախի պաշը ալթընա վազ իթմիշ օլտուղու հալտէ եաթըյօր իտի:

Գարմէն, Կասթօնը օյանտըրմամադ իշին նէֆէս ալ մագսըզըն սիյմասընը թէտգըդ իտիյօր իտի. մէզպուրէ պիր վալիտէյի միւշֆիգէնին, ույգուտա օլան էվլատընը պաշը ուճունտա օթուրուպտա, նիմ թէպէսսիւմ իլէ սիյմասընա պագսըզը կիպի, ըդգաթլը պիր հալ իպրազ իտիյօր իտի:

Գարմէն, լաթիֆ վէ աշգու մուհապէթ իյմա իտէր սիյմասընը, Կասթօնըն եիւզիւնէ տօղրու էյմիշ իտի իտէտէ Կասթօն, կիրիֆթար օլտուղու նէօվպէթին թէէսիլի իլէ եանմագտա օլան անյը իւզէրինտէն, մէզպուրէնին՝ պատի սէպա (զեփիւռ) կիպի բուեան իտէն օ հալալէթլի թէ նէֆֆիւսինի հըսս իտէմէյօր իտի:

Կասթօնըն, դարեօլասը եանը պաշընտա պիր ճէննէթ հիւրիւսի (պարիկ) պուլունտուղունու, վէ քէմալի աշգու մուհապէթ իլէ սիյմասընը թէտգըդ իթտիյինի՝ խաթըն տան պիլէ կէշմէյէճէյի թապիլի իտի:

Փագաթ պու ճիւմէ, Կասթօնըն սիյմասընտա օ անտէ պիր գուվվէյի մրգնատըսիյէ թէէսիլինտէն նէշաթ իտէն խօշ պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնտիւքի, Գարմէն տախի քէնտի ֆիտունկէր (գիւթիւշ) խէնտէսի իլէ, մէզքիւր թէպէսսիւմէ մուգապէլէ իթտի:

Խօշ վէ խաթըր նիւվազ պիր խայալաթ, մէճրուհ Կասթօնըն ույգուտանա պիր նէվի հալալէթ պախ իտիյօր իտի. մէրգուլըն սարարմըշ չէհրէսի գըզալտը, վէ

կիւյս պիր տօսթ էլինի սըգաճագ կիսի սաղ էլի աչըլըսլ
գարանտը :

Գարմէնին էլի տախի, մուգավէմէթի միւմքինսիւզ
պիր գուվվէթին թահրիգի իլէ, կասթօնըն բարմագլարը
իւղէրինէ վաղ իտիլտի :

Պու հալ՝ կասթօնը տիթրէթտի, ըէնկսիզ եանագլա-
րը չիտէթլի պիր գըզարթըլըլա թա պօղազընա գատար
գըզարտը :

Պատէհու թէքրար էվվէլքի հալինի քէսպ իտէրէք,
պիւսպիւթիւն պէնզի սարարտը. մէրգում, հէնուղ աչգու-
նէվտա նէ իտիլինի պիւմէտիյի հալտէ, մուհապէթը շէ-
տիտէ ղամըլըլա մուզթարըսլ օլան պիր պագիրէ գըղ կի-
պի, կեահ խօշ պիր հըսըլյաթ, վէ կեահտա իֆիթէթ պա-
րը ալթընսա էզիլիյօր կիպի պիր հալ իպրաղ իտիյօր իտի-

կասթօն, ույգուսը իչինտէն պաղը սէօլլէր բէբէլէ-
տի. Գարմէն, տէրհալ գուլաղընը մէրգումըն աուսաղընա
եանաշըրտը. կասթօն,

— Սէ'նթ . . . սէվկիլի մէլէյիմ - տէյու Ֆըսըլ-
թատը :

Գարմէն, էլինի կասթօնըն էլի իւղէրինտէն կէրույէ
էքտի, պաշտան ալաղա գատար տիթրէտի, վէ պէլինի
տօղրուլթարագ :

— Սէ'նթ . . . տայիմա Սէնթ . . . տիւզիւյէ անըն
խմինի եատ իտիլյօր . . . ա'հ նէգատար սէվէյօր . . .
փւպէսիղ մէզպուրէ մէսուտ, վէ սօն տէրէճէ պահտըեար
զմայը տըր . . . - տէտի :

Գարմէն, էլլէրինի խաչվարի կէօյսիւ իւղէրինէ վաղ
խուսպ էօնիւնէ տօղրու պագմաղա պաշտաթ. տէրէճէյի
ֆիհայէյէ վարմըլ օլան պիր մահզունիյէթ, մէզպուրէնին
էօղլէրինտէն սաչըլան օ ֆիսունսաղ շուլէյի սէօնտիւր-
մըլ իտի :

Գարմէն, պիր միւտէթ պու վաղիյէթ իչինտէ գալտը,

կէօզլէրի եւրտէ օլտուզու հալտէ, խաթրընտան կիւզար իտէն հըսսիյաթը միւթէատտիտէնին (բազմաթիւ զգացմունք) էսէրի՝ սիյմասընտա կէօրիւնիյօր իտի:

Գարմէն, տէրէճէյի նիհայէտէ պիր դըսգանճըզ հըսս իթմէքլէ, բագիպէսի զանն իթտիյի գատընը թէհտիտ, վէ անըն հագգընտա ըզհարը խուսումէթ իտիյօր իտի, ֆազաթ մէզպուրէ, էսիրի աչգու սէվտա օլմաղըլա, հիտէթինին էն շէտիտ, վէ էն գուվվէթլի վագթինտէ պիլէ, հըսս իթտիյի միւհապէթ՝ քէնտիսինի հալիմ վէ միւլայիմ պիր հալէ վագ իթտիյինտէն, նիկեհհընտան ոաչըլան թէհտիտաթ վէ փուսումէթ աթէշլէրինի, կէօզ եաչլարը իշինէ զարգ իտէրէք իթֆա (մարեւ) իտիյօր իտի:

Պալգօնըն տէրունինտէ, պուլունան չիչէքլէրին ինճէճիք տալլարը իւզէրինտէ միւթէատտիտ գուշլար պիր աչըզ էօթէյօրըլար իտի. աֆիթապը ալէմթապ՝ թէտրիճէն եիւքսէլէրէք, օտանըն տէրունինտէքի էշեայը նիմ սուրէթտէ, վէ խօշ պիր հալ իլէ թէնվիր իտիյօր իտի:

Գարեօլանըն իւզէրինտէ պուլունան քէմէրքեարի ճիպինլիյին ալթընտա, Գարմէնին պէյազ վէ լաթիֆ սիյմասը, նիմ գարանըզ իշինտէ եըլտըզ կիպի բարըյարագ, հայրէթպախշ (զարմանալի) զիյալէյր սաչըյօր իտի:

Պու ալա Գարմէնին նիկեհհը, գարշուսընտա պուլունան էնտամ ալալարընըն պիրի իւզէրինէ միւնաթըֆ օլմաղըլա, սիյմասընըն տիլրուպա (սրտագրաւ) նագշիյաթընը, վէ թէնասիւպը էնտամընը կէօրիւպ, վէ քէնտիքէնտինէ հայրան օլարագ սէր պիւլէնտանէ (բարձրագլուխ) պիր թավր քէսպ իթտի, վէ պիր մահղուզիյէթը միւթէքէպպիրանէ (հպարտութեամբ) շուլէսի իլէ կէօզլէրի բարըլամայա պաչըստը, վէ պիր հալի միննէթտարի (եւրախտագիտական) իլէ:

— Սէնթ . . . մէկէրչի Սէնթ, պէնտէն զիյատէ կիւզէլ օլապիլիրմի, թէշէքքիւր իտէրիմ եա՝ Բապպիմ, պա-

նա իհասանք պուշուրտուղուն պու հիւսնիւ մէլահաթ իշիւն պինէրճէ թէշէքքիւր իտէրիւմ - աէյու ֆըսըլտաար . . .

Պատէհու Կաթօնա տողրու տէօնէրէք , թէքրար մէրգումըն իւզէրինէ էյիլի վէրաի :

Կաթօն , խաֆիֆ սուքէթտէ պիր հարաքէթ իթտի , վէ եարը աչըլմըշ օլան աղզը իւզէրինտէ խօշ պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնտի . զանն իտէրսինքի՝ Գարմէնին նիկեհը , մանատար պիր գուվվէթ իլէ մէրգումա հայաթ վէրիյօր իտի :

Կաթօնըն թէնէֆֆիւսի սուքէթը ինթիզամընը (կանաւորութիւն) զայպ իթմիշ իտի , տուտագլարը՝ իթիքեա եօլլու պազը սէօղլէր սէօյլէտիլէր , վէ տիթրէմէքտէ օլան գօլլարընը իլէրույէ տողրու ուզատը վէրտի :

Գարմէն տախի , թիւրթիւր տիթրէյօր իտի :

Մէզպուրէնին նազիք վէ չէվիք վիճուտի , իքի եանընա տողրու սալլանսարագ , Կաթօնըն աչըլմըշ օլան գօլլարը իլինէ տիւշիւվէրտի . Կաթօն , քէնտիսինտէն պի խապէր պիր հալ իլէ , մէզպուրէյի թութուպ սինէսինէ տողրու լէքտի . իքիսինին տուտագլարը եէքտիկէրէ տօգունտուլար , վէ Գարմէն , պայղըն պիր հալէ կէլէրէք տիզէրի իւզէրինէ եէրէ գարանտը :

Կաթօն օյտնտը , վէ ազիւմ պիր խահիշ իլէ Գարմէնին եիւզիւնէ գագարագ ,

— Ա՛հ ըիւյա կէօրիւյօրըտըմ . . . բէք-կիւզէլ ըիւյա . . . սիզ կէօրիւյօրըտըմ . . . ա՛հ մատամ , սիզ կէօյտէ՛նմի պուրայը թէշրիֆ իթտինիզ . . . - տէտի :

Գարմէն , նիւմ սուքէթտէ կէօղլէրինի աչտը , տուտագլարը իւզէրինտէ խաֆիֆ պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնտի , վէ ասլա պիր սէօզ սէօյլէմէտի :

Մէզպուրէ , էլլէրինի պիրպիրինէ գավուշտուրտու , վէ պաչընը գարեօլանըն իբէք էօրթիւսիւ իւզէրինէ վազ իթտի , ուզուն քիրքիլէրի արասընտան միւնաթըֆ , աչգու

սէվտա էսիրի օլան օ կիւզէլ նիկեահը, Կասթօնը եօխա-
յարագ՝ մէրգումըն մուհապէթինի իսթիտա վէ իսթիրհամ
իտիյօր իտի

Գարմէն, մէճրուհըն (Կասթօնըն) գարեօլասը պալը
ուճունտա օթուրմուշ իտի:

Պու հալ իլէ պիր սաաթ մուրուր իթմիշ իտի. թարա-
ֆէյն պիր մըգտար իսթիյարը սի.քիւթ իտիլտիքտէն սօն.
րա, Կասթօն, քէլամէ աղազ իտուպ,

— Ճէրիհամ (վէրք) աղըր պիր չէյ տէյիլ տիր մա-
տամ, հագգը աճիգիտէ ըզհար պույուրտուղունուզ նիւ-
վազիշի. վէ ալիճէնապանէ միսաֆիրբէրվէրլիյի, արթըզ
ուզըն միւտէթ գապուլ իտէմէյէճէյիմ . . . զիրա հէմ-
շիրէմ պէնտէնիզի պէքլէյօր . . . վէ հիշ շիւպհէմ եօգքի
մէզպուրէ շու անտէ մուղթարըպ օլույօր — տէտի:

Գարմէն. — Հէմշիրէնիզին իամինի պիլէպիլըրմիլիմ:

Կասթօն. — Սէնթ թէսմիյէ գըլընըր մատամ:

Գարմէն. — (Մէճնունանէ պիր մէսէրրէթ իպրազ ի-
տէրէք) Սէնթ . . . Սէնթմի տէտինիզ . . . սիլ Սէնթին
պիրատէրիմիսինիզ . . . ա՛հ թէշէքքիւր իտէրիմ. . . պէն
իսէ զանն իտիյօր իտիմքի . . . Ֆադաթ շիմտի, մէզպու-
րէյի հէմշիրէմ կիպի սէվէճէյիմ . . .

Կասթօն. — Ձէվալլը Սէնթ . . . տիւնտէն պէրի բէք
չօգ աղլատը, պիզ մահզա տիւնեատէ պիրպիրիմիզի սէվ-
մէք իշիւն եաշարըզ . . . ա՛հ մատամ, մէզպուրէնին բէյ-
ղուլէյի գալպինտէ օլան մէլէքլէրէ մախսառ օ ըրգգաթ
խազինէլէրինի էկէր պիլմիշ օլայըտընըզ . . .

Գարմէն. — Մատէմքի Սէնթ հէմշիրէնիզ տիր, իմտի
պէն տախի պունտան պէօյլէ մէզպուրէնին էն սաաթ
տօսթու օլաճաղըմ . . .

Կասթօն պաշընը սարստը, վէ կէօզլէրինի էնտիրտի.

մերգում՝ հիւզենկիզ պիր սէտայըլա քէլամէ աղաղ ի-
տուպ ,

— Մա՛տամ, պէնտէնիզ պիշարէ պիր մէճրուհ (վի-
րաւոր) օլտուղում հալտէ , կէօրտիւլում պունճա նէզա-
քէթ , պու տէրէճէ հիւսնիւ գապուլիյէթ , վէ նազիքեանէ
միւսափիրնիւվազըզ (հիւրասիրութիւն) իչիւն , քիմէ միւս-
նէթտաի գալաճաղըմը պէյան պույուրտունըզ իտի . . .
սիզին՝ մատամ պարօն աը Ոօյ . . . եանի խասմիւմ պու-
լունան միւսիւ Մարգի աը Մայըբրէնին հէմչիրէսի օլտու-
ղունուզը , լութֆէն պէնտէնիզէ պիլտիրտինիզ . . . ա՛հ
մա՛տամ, ինանընըզ քի գալպիմտէ հագգը ալինիզտէ՝ մահ-
վը միւմքիւնսիզ ազիւմ պիր հիւրմէթ վէ միւնէթտարըզ
մահքիւք տիր . . . ֆագաթ մալիւմը նազիքեանէլէրի տիր
քի, Սէնթ , պիր իշճի դըզ օլտուղու միսիլու , պէնտէնիզ
տախի պիր ամէլէ բարչասըյըմ . . . իմտի՝ զաթը ալինիզ
կիպի մուազգամ պիր գատըն իլէ պիզիւմ պէյնիմիզտէ , նէ
կէօնա միւնասիպէթ վէ միւհհագաթ (հաղորդակցութիւն)
վագը օլապիլէճէք տիր . . . - տէտի :

Գարմէն , պիր տագըզա գատար սիւքիւթ իթտիքտէն
սօնրա նիհայէթ եավաշ պիր սէտայըլա :

— Պիրատէրիւմ հագգընտա խուսումէթմի հըսս ի-
տիյօրտունըզ , վէ մերգումըն հէմչիրէսի պուլունտուղում
իչիւն պանա աթֆ իթմէյէճէքմիսինիզ . . . - տէտի :

Կասթօնըն եիւզլէրի աթէշ կիպի գըզարտը , վէ ան-
պէսն թէզլայիւտ (աճիլ) իտէն թէէսիրինի՝ զապթէ գա-
տըր օլամայարագ թիթրէք պիր սէտայըլա :

— Մատամ, պատէզին անընլա պէնիւմ պէյնիմիզտէ
եալընըզ սիզին զիքրի ճէմիլինիզ գայըմ օլաճագ տըր ,
վագտա պագը մուհիւմ սէպէպլէրտէն տօլայը , մերգումըն
հագգընտա ազիւմ պիր խուսումէթ հըսս իտիյօր ըտըմ . . .
ֆագաթ մատէմքի զաթընըզ կէօրտիւմ . . . իմտի՝ հըսս

իթտիյիմ առավելթի քեպմիլէն ունոյթաճաղըմ զանն ի ախյօր ըտըմ . . .

Գարմէն, եաւաշ սէտայըլա պէյանը շիւքրանիյէթ իթտի, վէ պիր մըգտար սիւքիւթ հիւքմ իթմէյէ պաշա-տը, Կասթօն՝ միւտէթը էօմրիւնտէ ապլա պիր քիմսէյի սէվմէմիշ իտի, Գարմէն՝ պիր տէֆա սէվմիշ իտի իսէտէ, ֆադաթ մէզպուրէնին հըսս իթտիյի մուհապէթ, պիւս-պիւթիւն պաշգա պիր թարզտա իտի:

Կասթօն, գալպինտէ շարիպ պիր հէյէճան հըսս ի-տիյօր իտի, հէնուզ քէնտույէ նամալիւմ, վէ գաթան ի-նանմագ իսթէմէտիյի պիր հըսսիյաթ, մէրգումըն գալպի-նի պէնտը զէնճիր իթմիշ իտի:

Գարմէն, աշըգ օլտուղունը հըսս իտիյօր իտի. մու-հապէթ՝ քէնտի իւզէրինէ հիւքմ իթմէքլէ անը մաղլուպ իթմիշ իտի, զիրա ճիտտի վէ շէտիտ պիր սէվտա, մէզպու-րէնին գալպի տէրունինէ շարիպ պիր էնտիշէ պըրագմըլ իտի:

Նէշէ նէշէ կիճէլէր՝ էնտիշէ, վէ միւլահաղաթ իլէ սապահ իթմիշ իտի:

Մէզպուրէնին գալպի, միւտէթը էօմրիւնտէ վուգու պուլան հատիսէլէրին, վէ իրթիքեապ իթտիյի ճինայէթին թէէսիրի իլէ հէնուզ պիքիր գալմըշ իտի:

Ֆիլվագը Գարմէն, բէք չօգ տէֆալար մուհապէթի թագլիտ իտէրէք՝ աշըգ (Րօլունը) իճրա իթմիշ, եանի պիզգաթ մուհապէթ իլէ օյնամըշ իտի. վէլհասըլ մատամ պարօն տը Րօյ թէսմիլլէ գըլընան պու աճիպ գատըն, քէնտի այագըարը ալթընտն բէք չօգ իւֆիթատէլէր կէօր-միւշ իտի:

Եապանի Մարգի նամու սըֆաթըլ թահտընտա կէօ-րիւնէն պու գատըն, նէշէ նէշէ հէմնա (գեղեցիկ) գատըն-լարըն գալպինի սիւրիւլիւպ կէօթիւրմիւշ իտի:

Ֆադաթ մէզպուրէնին գուվվէթլի, միւթէքէպպիր,

վէ աղբէս գալպինէ տողրու կիտէր օլան թարիքի հիշ պիր քիմնէ պուլամամը իտի . պու ատէմլէր անճագ , մատամ Պարօնն ֆութուրսը նիկեահը էօնիւնտէն կէչիպ կիթմիշ-լէր իտի . անլէր իլէ պիր օյունճագ , վէ եախօտ թէզեխնաթ մէզամըյըլա էյլէնմիշ իտի :

Հիշ պիր ֆէրտը վահիտ , անըն գալպինի ճէլպ իթ-մէյէ մուվաֆֆագ օլամամը իտի . մէզպուրէ ճիւմլէսինի-տէ մաղլուպ իթմիշ , վէ քէսպ իթտիյի մուզաֆֆէրլէյէթ-տէն իսթիֆատէ իթմէյէ թէնէզզիւլ իթմէյուպ , տայիմա էլլի հագարաթ (նախատական աչօք) իլէ պագմը իտի :

Գարմէնին պիր տէֆա , եալընըզ պիր տէֆա գալպի լարմըլ , վէ նէտէն ոճնրա քէմալի թէաճիւպ իլէ պու խօշ հրսիյաթըն մահիյէթինի (բնութիւն) անլայապիլմիշ իտի :

Ուզուն սաաթլար , խէյալաթ տէրեասը իչինտէ չալ-գանմըլ , վէ նիհայէթ Մարի տը վարանըն նամը , թա ճա-նը տէրունինտէ հէքք օլունմուշ իտի . . .

Պունըն սէպէպի , Մարինին ֆէվգէլատէ կիւզէլ վէ տֆիֆէ օլտուղու , վէ քէնտի մուհապէթի իլէ սուզիշի կէօզ եաչլարը տէօքտիլի իտի :

Պիշարէ Մարի . . . Եապանի Մարգի , անըն քէմալի թէհարէթ վէ խալիսանէ սուրէթտէ (մաքրութեամբ եւ անկեղծօրէն) ճէնապը հագգա տուա իթտիլինի կէօրիւպ , մէզպուրէնին , տիկէր գատընլարտան բէք չօգ ֆարգըլը պիր բաքիզէ օլտուղունա գանաաթ կէթիրմիշ իտի :

Մարգի , (Գարմէն) Մարիյի սէվտի , մէզպուրէնին աղ-գասընա տիւշտի , ֆագաթ իքի էլլէրինի պիրիպիրինէ գա-վուշտուրուպտա , քէնտի մուհապէթինտէն լուծֆու քէ-րէմ . . . թալէպ վէ իսթիրհամ (գթութիւն հայցել) ի-տէն պու մաղլուպ գատընըն , միւէսսիք կէօզ եաչլարը էօ-նիւնտէ տուրմայա մէճպուր օլտու . . .

Մարգինին , Մարի հագգընտա հըսս իթտիլի աչգ , թալիլի վէ ճիտտի պիր աչըզըն , եանի պիր էրքէյին մու-

հապեթի կիպի շէտիտ օլամազ իտի . պու էօյլէ պիր հըսս տըր քի , պիրատէրանէ պիր միւվէտէթ իլէ , խահիչլի պիր աշգու մուհապէթին մապէյնինի իսթիլա իտէր . խիւլասայի քէլամ , պէօյլէ պիր հըսսիյաթ իլէ մէէլուֆ օլմագ , մահա Գարմէն կիպի իքի եիւրէքլի , եանի հէմ էրքէք վէ հէմտէ գատըն թապիյաթլը պիր մախլիւգէ մա'սուս իտի :

Օրէրա Թէաթրօսընտա , Մարգի Մարի տը Վարան գօթուղունտա օլտուղու հալտէ Կասթօնա թէսատիւֆ իթ . աիյինի , վէ մէրգումը իլք տէֆա կէօրիւշիւնտէ , Ղարիպ պիր էնաիշէ իլէ մուզթարըպ օլտուղունը պիլիւրիլ :

Վագաա պու հալ , Մարգի իշիւն ֆէվգէլատէ պիր տարպէ օլտու . սինէսինտէ աիկէր պիր ճանըն օեանտը . ղընը հըսս իթտի , վէ Ղարիպ տուլլուլար տույմայա պաշլատը . . .

Մատամ Պարօն տը Բօյ , օ կիճէ սապահա գատար ուլուեամազ օլտու . . .

Աղիմ պիր գուվլէթէ մայիք օլան , վէ ինսանլարըն գալպլէրի իլէ բազուլարընը զէնճիրպէնտիտէն պու մախլիւգ խանի Գարմէն , քէնտի գուվլէթու գուտրէթի իշինտէ պիր մէլճա (ապաւէն) արամայա պաշլատը :

Արթըգ գուվլէթի գալմամըշ , վէ թապու թուվանը մահվ օլմուշ իտի :

Պէյհիւտէ եէրտէ քէնտու քէնտույէ «պիր գատընըն էլպիսէսի , պիրաատէմին ճընսընը թէսպիլ իթմէյէ գա . տիր օլամազ » տէյօրըտը :

Մարի տը Վարանըն կիւզէլ սիյմասընը թէխայիւլ (ե . րեւակայել) իտիյօր , ֆագաթ Կասթօնըն սիյմասը կէօգլէրի էօնիւնէ կէլիյօր իտի :

Մէզպուրէնին գուվլէյի գալպիյէսի քէսպը վաաֆէթ իթմիշիտի , տուտագլարընտան տիլսուզ (օրտակէզ) քէլամ . լէր չըգար , ագչու հուշունը ղայպ իտէր , վէ շիտէթի պիր

նէովպէթ, քէնտիսինի տիվանէլիյէ գատար սէվգ իտիյօր իտի :

Սապահ օլունճա՝ կիւնէշին զիյասը մէզպուրէյէ ճէ-
սարէթ վէրտի, վէ արթըգ կէօզլէրինէ, պիր թէպէտիւ-
լաթը մէնֆուրէ (զզուելի փոխակեղպութիւն) կէօրիւնէն
գատըն էլպիսէսինի այագլարը ալթընտա էզիվէրտի, վէ
պիր լէրզէյի զուրուրիյէթ իլէ տիթրէյէրէք, քէնտիսինի
էրքէք հալինէ թահվիլ իտէն զիւքիւր էլպիսէսինի լապիս
օլտու :

Իշթէ մէզպուրէ պու հալ իլէ՝ Եապանի Մարգի սը-
ֆաթընը հայիզ օլարագ, սէրպիւլէնտանէ պիր թավը քէսպ
իթտի :

Թամ օ կիւնտէ իտիքի, քէնտիսինի խահիշլի կէօսթէը-
մէյէ սայ իտէրէք, Մարի տը վարան իլէ մահրէմանէ պիր
միքեպէմէտէ պուլունմագ իսթէտի, վէ մէզպուրէ իլէ
պէրապէր արապայա րաքիպ օլարագ կիթմէքտէ իքէն,
թէսատիւֆ՝ Կասթօնը Եօլունըն իւզէրինէ կէթիւրտի, վէ
սալա թանըմատըղը հալտէ քէսէսիլիլէ (գարթ վիզիթիւնի)
մէրզումա ալթը վէրտիքտէն սօնրա, չիթապլէ (չտապաւ)
մուֆարէգաթ իթտի, չիւնքիւ արգասընտան՝ քէնտիսինի
թանըտըղը տիկէր պիր արապա կէլիյօր իտի, վէ մէզքիւր
արապանըն տէրունինտէ, Տիան տը Պօշըն միւտագզըգ
կէօզլէրի կէօրիւնիյօր իտի . . .

Պու թէսատիւֆտէն զուհուրա կէլէն վագաայը պի-
լիլիզ, շէօյլէքի Կասթօն, Մարգինին գօնաղընա կիթմիշ,
վէ մէրզումը թահգիրու թահրիգ իտէրէք Տուէլլօեա տա-
վէթ իթմիշ իտի. Մարգինին, իշպու հագարաթը քէմալի
թէհամմիւլ իլէ հազմ իտէճէյի իհթիմալտէն պաիտ տէ-
միլ իտի իսէտէ, Փագաթ Մարի տը վարան՝ օրատա հա-
ղը պուլունտուղունտան, ազիմ պիր հէյէճան իլէ մէզ-
քիւր հագարաթը կէօրիւպ իշիթմիշ իտի . . .

Պունտան գաթինազար, Մարգի՝ Կասթօնըն սէպէպի

իլէ կէշիրմիշ օլտուղու տէհչէթամիզ կիճէյի խաթըրլայա-
րագ, մէրգումըն հագգընտա ֆէվգէլատէ պիր ատավէթ
հըսս իտիյօր իտի :

Պիր եանտան մահճուպիյէթ, վէ տիկէր թարաֆտան
էլան օ կիճէտէն պաղը գալմըշ օլան պիր տէհչէթ, մէզ-
պուրէնին ֆիքրինի իհաթա իթմիշ իտի, վէ պու հալի բիւր
մէլալին սէրի սէպէպի իսէ՝ պիղզաթ Կասթօն քէնտիսի օլ-
մաղըլա, միւճէրրէտ մէրգումըն վիճուտինի օրթատան
գալտըրմագ խայըրը օլաճաղընա գանաաթ կէթիրտի :

Մէզպուրէ հըսս իթտիյի էնտիչէնին զապթընա միւք-
թէտիր օլուպ, քէնտինի նէշէլի պիր հալտէ կէօսթէրիյը
իտի, շէօյլէ քի՝ մատամ տը Բօնլըվօնըն ճէմիյէթինտէ հա-
զըր պուլունանլար, անը հէր վաղըթտան զիյատէ նէշ-
տար, վէ հաթտա Մարի տը Վարան հագգընտա տալի
հատտէն էֆզուն ըրգգաթ, վէ նէզաքէթ ըզհար իթտիյի-
նի կէօրտիւլէր. ֆիլվագը մէզպուրէնին, քէմալի ֆու-
թուրսուզլուգլա տօգթօր ժօզէբէն իլէ Տիւշէսնէլէ թէ-
գարլուպ իտէրէք, մէրգումանըն մուվաճէհէսինտէ, իր-
թէսի կիւն վուգու պուլաճագ օլան Տուէլլօ հագգընտա,
քէնտինճէ պաղը իհթիրաղաթ էլէ ալտըղընը պիլլըրիզ :

Փագաթ կիճէ, ա՛հ նէ տէհչէթլիւ հալ, վէ նէ մուհ-
լիզ ըզթըրապլար . . . նէ տէրէճէ սուզիշլի մուհապէթ,
նէ գատար վահի վէ մէճնունանէ իւմիւտէր . . .

Էվէթ, օ կիճէ Գարմէնին հալի պիւսպիւթին թաղ-
եիր վէ թէպտիլ օլմուշ իտի. եանան գանտիլին ըշըլըթլա,
ուզուն վէ սիյահ սաչլարը իչինտէ, սիյմասընըն՝ վէ տու-
տագլարընըն սօլիունլուզը կէօրիւնիյօր իտի :

Մէզպուրէ՝ գարեօլասընա օթուրուպ տիւշիւնիյօրիտի.
նաղիք վէ լաթիֆ վիճուտի, խէվֆու հիրաս (երկիւղ) իլէ
թիթրէր, վէ տէհչէթինի մուճիպ օլան հալլինագ պիր
մէնզարէնին խէյալի իլէ կէօզլէրի գաբանըյօր իտի . . .
Գարմէն, թարիֆի միւմքինսիզ պիր սուզիշ իլէ :

— Ա՛հ անը հօլտիւրէճէյիմ, եալլն գըլըճ գըլըճա կէնճէյիզ . . . է՛վէթ, մէրգումը հօլտիւրմէյէ մէճպուր օլաճաղըմ . . . — տէյօր իտի :

Մէզպուրէնին կէօզլէրի ա՛յու ինթիգամ միւլահազաթըլլա բարլայուպ, էվվէյքի դաչրէթոպճէտարէթինի էլ տէ իտէպիլմիշ զանն օլունսոյօր իտի ապատէհու թէքրար պաշը կէօյսիւ իւզէրինէ ասըլարադ՝ թիթրէք պիր սէտայըլլա ,

— Սնը հօլտիւրմէքմի . . . աման եա՛ րապպիմ . . . գատար շիլին . . . օ տէրէճէ կիւզէյ . . . օ մէրթէպէ Տիվանմէրտ վէ աօիլ տէլիգանլըյը էօշտիւրմէք . . . օ՛հ միւմբին տէյիլ . . . իճթիւմարի եօք . . . — տէյօր իտի :

Գարմէն չըզթըրապտան չաթլամադ տէրէճէնէ կէլ միշ օլան պաշընը՝ իքի էլլէրի իշինէ ալըպ սըգըյօր ըտը, նիհայէթ եօրդունլուգ վէ խէլէճանտան մազլուպ օլարադ ոյլլա գալտը :

Տէհչէթամիզ ըիւյալար՝ մէզպուրէյի, ույգունսու իշին տէ պիլէ մուազղապ (տանջլը) իտէրէք, օյանըգ հալինտէքի ըզթըրապընը արթըրըյօր իտի :

Գարմէն, ըիւյասընտա՝ կիւյա Ըսպանիատա եանմըշ պիր տաղըն թէրէսինտէ պուլունուպ, գարշունտա աճալ աճալիպ ջէքիտէ թուպալէր զիյմիշ, վէ եիւզլէրի պուլունմուշ պիր իհթիյար կէօրիւյօր իտի. պու չախս եահապէլ օլմաղըլա քէնտիսինէ « չօճուգ, սէն ֆէվգէյատէ կիւզէլ . . . վէ չիլին օլաճագսըն . . . » տէնին իքի ատէթ եիւրէյին վար . . . — տէյօր իտի :

Պատէհու կիճէնին գօյու ցարանլըղընտա, Ըսգօյիեա տաղլարընըն պիր կէչիտինտէ, ուզուն պօյլու, վէ եապանի լէհրէսինտէ մանատար չըղկըլար նազշ օլունմուշ պիր իհթիյարըն, պապ իւսթիւ տուրմուշ օլտուղունը կէօրտիւ, կիւյա՝ պու իհթիյարըն ազզը, ձօն Վօհուըն աթի իւզ զիքը

վէ մանասը միւսհէմ (անհասկանալի) օլան պէսթէսինին
պազը բարչալարընը թէրէննիւմ իթմէք իչիւն աչըլըյօրիտի

Ինսանըն գանը քէնտի ճանընը թէլլին (գունաւորել) իտէր
Գանըն ընկի գըրմըզը օլուր, ձէնպպը կլլահ պէօյլէ եաբաը
Գատընլարըն ճանը պէյազ ընկտէ օլուր

Փագաթ սէնին ճանընըն ընկի նէ տիր . . .

Գարմէն, ըրւյասընտա՝ պու մաալի (իմաստ) անլա-
չըլմազ սէօզլէրի տիյնէտիքտէն սօնրա քէմալի տէհչէթ իլէ
օյանըպ գարեօլասընտան սըչրատը:

Մէզպուրէ, ագլու ֆիքրի թարիմար, սաչլարը բէրի-
շան, վէ կէօզլէրի տէօնմիւշ օլտուղու հալտէ,

— ձօն վօհու, ձօն վօհու վէ եահպէլ . . . ահէ-
վէթ, պէնիմ իքի ատէթ եիւրէյիմ վար . . . եա՛ րապ-
պիւմ . . . եա՛ րապպիւմ . . . ճանըմը հըֆլ էյլէ . . . — տէտի

2

ԱՐՄԻՏԻՆ (*) ԹԷՊԷՍՍԻՒՄԻ

Նասըլքի պիլրիզ, միւսիւ Մարգի տը Մայլըբէ,
Սէն Շօմօն թէրէճիյինտէ վուգու պուլան Տուէլ տան
սօնրա, Կասթօնըն շահիտլէրի, Էանի Բօմէ իլէ Տըրափօն
թէսմիյէ գըլընան խայըրիսահ Նազէուին մուվաճէհէսինտէ,

(*) Արմիա, չուարայի պէնամտէն, Թասօ նամ մէշուր
իթալեալը շաիրին, խէյալ քէրտէսի օլան ղայէթ կիւզէլ,
վէ միւսէխիւր պիր տուիթէրը զիւհրէ բէյքէրին խամ տիր

մէծրուն Կասթօնը արապասընա ալըպ կէօթիւրմիւշ, վէ տահա տօղրուսը աշըրմըշ իտի:

Միւսիւ Մարգինին միւզէյեէն արապասը՝ շիթապլա կիտէրէք, Դասթիլեօն զօգաղընտա վազը, և նօմէրօլու խանէնին էօնիւնտէ տուրմուշ, վէ տայիմա պայղըն պիր հալտէ պուլունան մէծրուն Կասթօնը, մատամ Պարօն տը Բօյըն տայիրէյի մախսուսէսինէ նազլ իթմիշլէր իտի:

Հէմախ վազըթ զայ իտիթէքսիզին պիր հէքիմ չըղ-բըլմըշ, վէ մէրգումըն՝ սէրիան թէտավիսի խուսուսընտա հիշ պիր շէյ տիրիղ օլունմամըշ իտի. Կասթօնըն եաթաղը էթրաֆը, պիր վալիտէնին շէֆգաթը էսէրի օլան հէք նէվի իհթիրաղաթ, ըրգգաթ, վէ շէֆգաթ իլէ իհաթա ի-տիլմիշ իտի:

Մատամ Պարօն տը Բօյ, միւտէթը մէտիտէտէն պէրի Դասթիլեօն զօգաղընտաքի և նօմէրօլու խանէտէ իգամէթ իտիյօր իտի. մէզպուրէ, զէվճինին վէֆաթընտան սօնրա մէզքիւր խանէյէ նազլը մէքեան իթմիշ իտի:

Ֆիլհազըգա՝ մատամ տը Բօյըն, էվլէնմէսի իլէ տուլ գալմասը պիր օլմուշ իտի. մէզպուրէ, տիւլին թէշրիֆա-թընտան պիր գաշ սաաթ սօնրա զէվճինի զայպ իթմիշ իտի:

Խանէտէ պուլունանլար, մատամ Տը Բօյըն՝ միւճէր-բէտ Նօրմանտիյատա, վէ եա Պուրկօնեւտա, վէ եախօտ սայըր մահալտէ զայէթ կիւզէլ պիր գօնաղը օլուպ, մէզ-քիւր գօնադտա իգամէթ իտիյօր զիւլիւմինտէ իտիլէր, փունքի մէզպուրէ, Դասթիլեօն զօգաղընտաքի տայիրէսին-տէ բէք աղ կէօրիւնիյօր իտի:

Սայքի հէք հաֆթա, քէմալի սէպաթլէ զայէթ պէտ էհրէ պիր ատէմ կէլիպ՝ մէզպուրէյի սօրաք, վէ ուշագ-լար՝ մէրգումը գապուլ իթմէյիպ գաբըյը պիլէ աշմազ-լարտը, ֆագաթ շախսը մէրգում, քէմալի սապրու թէ-համիւլ իլէ, ասլա պիր իշթիքեա իթմէքսիզին, իսմինի իւզէրինտէ եազմըշ օլաուղու ուֆագ վէ տէօրթ քէօշէ պիր

քեաղըտը՝ հէր կելիշինտէ գաբուճըյա վերերէք,

— Մատամ Պարօն ճէնապլերինէ թաղիմու ինթիրա-
մըմը թէպլիղէ հիմմէթ իտինիզ, պէն եինէ կէլէճէյիմ
տէյուպ կիտէր իտի:

Գաբըճըյա թագաթիմ օլունան քեաղըտըն իւզէրինէ
«Տընիզառ» եազըլմըշ իտի:

Պիր հաֆթատան պէրի տիկէր պիր միւսաֆիլլ տահա
բէյտա օլմուշըտը. պու իսէ հէր կիւն կիլիր, ֆագաթ
Տընիզառ կիպի սապըրը օլմատըղընտան, մատամ Պարօնըն
էվտէ պուլունմատըղընը քէնտիսինէ խապէր վէրտիքէ-
րինտէ, եիւքսէք սէտայըլա հիտէթինի պէյան իտիյօր իտի:

Մէրգուլմ, գաբուճըյա՝ իւզէրինտէ թաշ պասմաը
օլարադ Բօպի եազըլը, վէ եիւզի պիր ֆըրանգ 25 սան-
թիմ տէյէրինտէ գարթ վիդիթլէր վէրիյօր իտի:

Մատամ Պարօնըն, Տընիզառըն պըրագաղըլը քեաղըտ-
լարը, տայիմա պիր խօշնուտսուզլուգլա գապուլ իթտիյի
գաբուճընըն, մէրգուլմ պիշարէ մուալլիմին ալէյհինտէ օ-
լան էֆքեարընը թաստիգ իտիյօր իտի:

Բօպինին (գարթ վիդիթլէրինէ) կէլինճէ, գաբուճը,
պունյարըն ճիւմլէսի պիր եէրտէ օլարադ, թամ կասթօ-
նըն էվէ կէթիրիլտիյի կիւն մատամ Պարօնա թագաթիմ իթ-
միշ, վէ մէզպուրէ տաին՝ կիւզէլ էլլէրի իլէ անլէրի ա-
թէշէ աթըպ եաղմըշ իտի, զիրա հիշ շիւպհէ եօգ քի՝ օ
կիւն մատամ ճէնապլերի զայէթ մուհիմ տիկէր պիր
մատտէնին միւլահմաղաթըյըլա մէշղուլ պուլունույօր իտի:

Հէքիմ, կասթօնը տէրէճէյի նիհայէտէ զաիֆ պիր
հալտէ պուլմուշ իտի. վաղաա մէրգուլմըն եարէսի բէք
խաֆիֆ իսէտէ, ֆագաթ նէթիճէսի մուհիլէք օլաճաղը տա-
խի մէլհուզ օլմաղըլա, զայէթ աըգգաթ վէ ինթիրազ իլէ
տավրանմագ լազըմ իտիյինի իսթար իթմիշ իտի:

Մատամ Պարօն, կասթօն իլէ պէրապէր խանէսինէ
կէլմէյուպ, ազ սօնրա ալտէթ իթմիշ իտի, չիւնքի միւթիւ

Մարգի տը Մայլըբրէ, կիտիյի էրբէք էրպիսէսինի սոյու-
նուպտա, ճընսընա մախսուս օլան գատըն էսվապընը կի-
մէք, վէ մատամ Պարօն տը Բոյ օլմագ իչիւն, վագըթա
իթիյաճը օլաճաղը տէքքեար իտի:

Պագաթ մատամ Պարօն, եախօտ միւսիւ Մարգի տը
Մայլըբրէ թէսմիյէ իթտիյիմիզ պու գատըն, եանի Գար-
մէն, պոչ նախեհանի թէպէտտիւլաթէ ք գատար ալլը-
մը իմիթի, Էնվապընը տէյիլմէսի՝ անճագ պիր գաչ տա-
ղըգա սիւրմիւշ իտի:

Մատամ Պարօն, (Գարմէն) Կասթօնը քիմսէյէ էմիյէթ
իթմէտիյինտէն, պիզգաթ քէնտիսի՝ մէրգոճմըն եաթաղը
եանընտա պէքլէմէյէ գարար վէրտի, օ կիճէ Կասթօն
մուհիգ պիր նեօվպէթէ կիրիֆթար օլմագըլա, մատամ
Պարօն՝ սապահն գատար ուշույամամըլ իտի:

Կասթօնըն եաթաղը օտա, եալընըզ պիր գանտիլին
ըլըլըլա թէնվիր իտիլմիշ իտի, մէրգում՝ պիր գաչ տէ-
ֆա օյանարադ, նիմ գարանըղըն իչինտէ կիւզէլ պիր գա-
տընըն սիյմասընը խէյալ մէյալ կէօրմիւշ, վէ մէզպուրէ-
նին՝ քէնտի եաթաղը իւզէրինէ՝ աօղրու էյիլմիշ օլտուղու
հալտէ, քէմալի ըրգգաթ՝ վէ ազիմ պիր մուհապէթ իլէ
քէնտիսինի թէտղըզ իթտիյինէ թաաճիւպ իթմիշ իտի:

Կասթօն, կիւզէլ պիր ըիւյա կէօրիւյօր զանն իտիյօր
իտի:

Պագաթ մէզքիւր կիճէ մուրդուր իթմիշ, վէ իրթէ
կիւնի Կասթօն աղ չօգ քէնտիսինի պուլմուշ իտի:

Պիր սաաթտան ղիյատէ փտիքի Կասթօն իլէ Գարմէն
գօնուշույօրլար իտի, վագաա պու միւքեալէմէ պիր թա-
ղըմ էհէմիյէթսիգ շէյլէր հագգընտա իաի իմէտէ, ֆա-
գաթ զաթէն ճանլարը, ճիտտի պիր մուհապէթտէն պահս
իտիյօր իտի:

Պիլհապըգա Գարմէն, Էն բէրհիգ քեար՝ վէ Էն տիւյ-

ղուսըզ պիր ատեմի պիլէ , էսիրի աշգուհ սէվտա իտիճի պիր հիւսնու մէլահաթէ , վէ ճանլար եադըճը ֆիսունկէր պիր նիկեահէ մալիք իտի ինէտէ , ֆադաթ կասթօնըն գալ պի պիւսպիւթիւն պաշգա օլմաղըլա , օ անէ տէյլին պիրա տէրանէ պիր միւվէտէթտէն մատէ հիշ պիր ջէյ հըսս իթ մէմիշ իտի . մէրգոււմ , նիսա թայիֆէսի իչինտէ , Սէնթտէն պաշգա պիր գատըն սէվմէմիշ , տայիմա անըն հադգըն տա տիւշիւնմիւշ , վէ եալընըզ մէզպուրէնին խէյալի իլէ վազթինի կէշիրմիշ իտի :

Կասթօն , սիննէն ըիւշտի պիւթիւղէ (չափահաս) վալըլ օլմուշ իտի իսէտէ , ֆադաթ գալպէն հէնուզ չօճուգ իտի . մէրգոււմն պուլունտուղու ֆէվգէլատէ հիւզնէնիլ վազիլէթ , գալպինին էթրաֆընա պիր սէտ չէքմիշ օլմաղըլա , արթըգ նիսա թայիֆէսի հադգընտա մուհապէթ հըսս իտէմէզ օլմուշ իտի . ֆադըու սէֆալէթ , պու պիւշտէ տէլիգանլըյը թիթիլ , վէ պարիս իթմիշ իտի . պունտան գաթինազար , մէրթէպէյի ալատէն տուն պիր մէվգըյա թէնէզզիւլ իթմիշ օլան Մայլըրէն՝ նա՞սըլ , նէ՞րէտէ , վէ քիմի՞ սէվէպիլէճէք իտի . . .

Քէնտի մաֆէվգընտա պուլունանլարտան թէաճիւպ իլէ հադարաթ կէօրէճէք , վէ մատունընտա իսէ . . .

Շուրայը տիմէմիզ լազըմ՝ արը քի , ասըքմըզըն հէքեայէ նիւվիսլէրի (վիպասանք) էքսէրիէն ճընսլարըն , եէք տիկէրի իլէ իլթիլաթլարընը թագտիր իթտիլէրի կիսի , կիրուհը ասըլլատէկեանըն , ֆիրումայէտէն կէլմէ՞ (ստորին աստիճանէ սերեալ) ֆամիլեալէր իլէ իզտիվաճ իթմէյի թէնէզզիւլ իթմէտիլէրի իչիւն , մէրգումանը տալսի ահմադճասընա թահգիր իտիյօրլար , ֆադաթ պիլիմ էֆքեարըմըզճա , ալի պիր գալպ , թէնէզզիւլ իթմէյի ասլա գապուլ իտէմէզ . . .

Պունտան գաթինազար , ալիճէնապլըգ , չօգ տէֆա պիր մատտէնին սուրէթու մահիլէթինի թէպալիլ իտէր :

մէսէլա պիր ատէմ զէնկին, վէ եախօտ ճէմիյէթը պէշէ-
րիյէ նէրտիւպանընըն էն եիւքսէք գատէմէսինտէ պու-
լունտողու հալտէ, իքմալը նաթուա, վէ եա պիր վաղիւ-
ֆէյի մուգատտէսէնին իյֆասը պապընտա՝ թէնէզղիւշ
իթտիյինտէ, շիւպհէ եօգ քի՝ ճէլի վէ շայանը թագապիր
պիր իճրաաթտա պուլունմուշ օլուր:

Պագաթ պիղիմ զաննըմիղճա, ասալէթին թէնէզ-
ղիւի պս գապիլտէն աստ օլունամազ, զիրա ճիտտէն
ասիլ օլան պիր ատէմ իշիւն, քէնտի ֆազրու սէֆալէթի
իթտէ թէնէզղիւշ իթմէք, էօլմէքտէն տահա միւշիւլ տիր:

Քէնտի սէֆալէթի իշինտէ վահտէթնիշին (մէնաւոր),
վահի, վէ պաղիտ պիր հալ կէօսթէրմէյէ մէճպուր օլան
պիր ասըլզատէյի բիմ թայեիպ իաէպիլիր:

Նէ՞ եաբսըն պիշարէ, օ իգթիտարէ մալիք տէյիլքի,
ինթիխապ իթտիյի գատընըն մէվզըսընա թէնէզղիւշ իտէ-
ճէք եէրտէ, անը քէնտի մէվզըսընա թէրֆի իտէպիլիւն:

Պու մագուլէլէր, ապաու ճէտլէրինտէն մէվրու օ-
լան շանու շէրէֆի, մուգատտէս պիր խապինէ մէգամը-
նլա թէլագգը իտուպ, անը քիրլէթմէյէրէք պիր մէզար
թաշը պլթընա տէֆն իթմէյի լազըմէտէն աստ իտէրլէր:

Աճէպա պու մագուլէ քիմսէլէր խաթա՛մը իտիյօրլար,
շայէտ խաթա օլսա պիլէ՝ եինէ աֆֆէ շայան տըր . . .
զանն իտէրիզ:

Նասըլքի տէտիք, օ անէ տէյին Կասթօնըն մուհա-
պէթի եալընըզ Սէնթէ հասը օլունմուշ իտի. մէզպուրէյի
հէր շէյտէն զիյատէ, վէ օ տէրէճէ շէտիտ պիր արզու իլէ
սէվմիշ իտի. քի, քէնտի քէնտինէ, միւտէթը էօմրիւնտէ՝
հէմիլրէսի Սէնթտէն մատէ պիր գատըն սէվմէյէճէյինի
ահաու անտ իթմիշ իտի, ֆագաթ կէնճ պիր տէլիգանլը-
նըն պու կիպի ահաու վատլարը նէ՞ վագթա գատար տէ-
վամ իտէպիլիր . . .

Մատամ՝ Պարօնըն տիրուպա թտսվիրի, հէր պիր իա-

սիւնթատէ միւրեմէլ, վէ ահտընտա սապիթ գատէմ օլան
բէրհիգքեար Կասթօնըն գալպինտէ զարիպ տուլըւար
օյանտըրմըշ իտի. վազաա՝ մէրգում մուհապէթ խուսու.
սընտա հէնուզ միւպթէտի (աշակերտ) իսէտէ, ֆազաթ
պիր պագըշտա մատամ Պարօնըն քէնտիսինի սէվտիլինի
հըսս իթմիշ, վէ պու հըսսիյաթըն գապը (յատպկ) հէ գա-
տար տէրին օլտուզուըն անլայապիլմիշ իտի:

Մատամ Կասթօն, ատէթա պիր խաթա իշէյօր կի-
պի իշպու էֆքեարը գիհինտէն տէֆ իթտի. հէք նէ գա-
տար Կասթօնըն գալպի մուհապէթ աթէշի վիէ եանըպ
թութուշոյր, վէ ան պէ ան թէէսսիւքի արթարագ պիր
նէվի մէարտիլէթ իլինտէ մուզթարըպ օլույօր իտի իսէտէ,
էզծիւմէ տայիմա եաթաղը պաշը ուճունտա պուլունան
պու գատընըն հալալէթի թէպէսսիւքի իշինտէ, եալընը
պիր ըրգաթ էսէրի կէօրիւյօր, վէ եախօտ կէօրմէք իս-
թէյօր իտի. Կասթօն, մէզպուրէյի սէվմէյէ գօրգույօր, վէ
ատէթա պիր տէհշէթ հըսս իտիյօր թար, զիրա մէրգու-
մէնի մուհապէթի իլէ հէմ մէսուտ, վէ հէմտէ մուաղգէպ
օլաճաղընը բէք ալէա անլամըշ իտի:

Մատամ Պարօն, Կասթօնըն հըսս իթտիլի պու թէէ-
սիւքի մուհապէթիլէ թէտգըզ իտգւպ մէրգուլմը, աշգու
սէվտանըն պու իլք փմարէլէրի իլինտէ, գայտու պէնտ
իթմէյէ սայ իտիյօր իտի. վազաա հէնուզ պէյնլէրինտէ
մուհապէթ լուզէթի թէլաֆֆուզ օլունմայուպ պու խու-
սուտա թարաֆէյն սիւքիւթ իտիլմիշ իտի իսէտէ. ֆա-
գաթ քէնտիլէրինի իհաթա իտէն հէք շէյ պու սիւքիւ-
թին նօգսանիլէթինի իքմալ իտիյօր իտի:

Մատամ Պարօն, քէնտիսինի Կասթօնա՝ Մարգի տը
Մայլլպքէնին հէմշիրէսի տիր տէյու թանըթմըշ իտի, զիրա
նէ գատար էսվապընը թէպտիլ իթսէ, եինէ էշքեալը
Կասթօնըն նաղարը տըգգաթընտան գուրթուլամայաճաղը
աշիքեար օլուպ, պու զարիպ միւշապէհաթը (նմանո-

դուրսին) իյզահ իթմէք նիյէթի իլէ, Մարգի տը Մայլըբրէ գարընտաշըմ տըր տէմէյէ մէճպուր օլմուշ իտի:

Կասթօն, մէզպուրէնին պու իյզահաթընը պիլա իթի-
րնդ գապուլ իթմիշ, վէ ինանմըշըտը, հաթտա գարն-
տաշը Մարգի հագգընտա հըսս իթտիյի ատավէթ, գըզ-
գարընտաշընըն (Գարմէնին) քէնտի իւղէրինէ մէվգըյի իճ-
րայէ վազ իթտիյի օ գուվվէյի մըգնատընիյէյի մահվ իթ-
մէտիքտէն մատէ, տահա զիյատէ թագվիյէթ վէրմիշ իտի:

Սշգու սէվտա տէնիլէն հըսս՝ գաթան մանթըգա միւ-
թապաաթ իթմէզ, վէ պիգիմ գալպիմիղէ կիրմէք իչիւն,
մէմուլին զայրի սուրէթտէ եօլար պուլուր, ինթիմալ քի
կաթօնըն՝ Մարգի ալէյինտէ օլմն ատավէթի, գըզգա-
րընտաշը՝ կիւզէլ մատամ Պարօնըն հագգընտա հըսս իթ-
տիյի մուհապէթէ մէտար օլմուշ իտի:

Մատամ Պարօն, Կասթօնը ինանտըրմըշ օլտուղու պու
եալանա, պիր իքինճի եալան տահա իլավէ իթմիշ իտի:

Պունըն սէպէպի իտէ, քէնտի ֆիսունսաղ նիկեահընըն
թէնպիլինէ գարու ճէնկիւշէրէք, տայիմա գըզգարընտաշը
մէթին նէզտինէ ավտէթ իթմէք արզուսըյըլա սուզան
օլմն հասթօնը, պու էֆրեարտէն վազ կէթիլթմէք իչիւն
թի, վէ իշթէ մէզպուրէ պու նիյէթէ մէպնի Կասթօնա,

— Եարանըզ գաքանտըզը հալտէ հէմիլրէնիզի կէօ-
թէնէքսինիզ . . . ֆագաթ մէզպուրէյի չիմտի կէօրմէք,
ըհէթինիզ խուսուսընտա թէհիլքէյի մուճիպ օլաճաղը
տէրքեար տըր . . . ալէլխուսուս Բարիգտէն ուզագ պու-
լունագտայըզ . . . չիւնքի պիրատէրիմ սիզի, թա Պուր-
թնըտա վագը միւթէսարրըֆ օլտուղու Ավալն սէյֆիյէ-
մնէ, եանի պուրայա նագլ իթտիլմիշ տիր - տէտիլնտէ,
Կասթօն, քէնտի ֆամիլեասընըն էմլագընտան պուլունան
պու Ավալն իսմինի իշտինճէ, թէլիլիկեամ օլարագ (գառ-
նուրին):

— Ավալօն սէյֆիյէսինէ մի . . . աճէպա մահրուս
մըյըմ մատամ . . .

Գարմէն. — (Հալիմանէ պիր թավրըլա) սիզի հիւսնի
մուհաֆազա իթմէք իչիւն պուրատա եալընըզ պէն վարըմ :

Կասթօն. — Ֆազաթ նիչիւն միւսիւ Մարգինին արա-
պասընտա պուրունույօր ըտըմ :

Գարմէն. — (Եաւալ վէ թիթրէք պիր սէտայըլա) տօլ-
րուսը պու պապտէ մալիւմաթըմ եօգ տըր . . . չայէտ պու
պիր թէսատիւֆ իսէ . . .

Մէղպուրէ սէօզիւնի իթմամ իթմէտի իսէտէ . . . Ֆա-
զաթ անլը իւզէրինտէ նազչ օլան էսէրը իֆֆէթ , վէ խօշ
պիր թէպէսսիւմ իլէ լազըմ կէլէն իյզահաթը վէրմիլ օլ
տու . . .

Պու հարիգ իւլատէ եօլճուլուղըն էսպապը միւճիպէ-
սինէ կէլինճէ , Կասթօնըն զիհնի պու պապտէ տայիմա
չիւպհէ իչինտէ իտի , Ֆազաթ մահալի մէղքիւրէ կէլտի-
յինտէ , ազ չօգ քէնտիսինի պուլտու , վէ օյանտըղընտա
քէնտիյի տէրէճէյի նիհայէտէ կիրանպահա թէզլինաթ ,
վէ մէֆրուշաթ իլէ տօնանմըլ պիր օտանըն տէրունինտէ
պուլմաղըլա , մահալի մէղքիւրըն , միւճէրընտ զէնկին վէ
միւսրիֆ պիր տէլիգանլըյա այըտ օլաճաղընա գանաաթ
կէթիրտիյի կիպի , մէղքիւր օտանըն տէրունինտէ հիւք
իտէն սիւքիւթ տախի , չէհիրտէն ուզազ պուլունան պիր
քէօյիւն՝ տայիմի սիւքիւնէթինէ պէնղէյէճէյինի թէսլիմ
իթտի :

Խիւլասայի քէլամ Կասթօն , հազըլգաթէն քէնտիսի-
նի Պուրկօնեըտա զանն իտիյօր իտի :

Շիւպհէ եօգքի Կասթօն , հէր նէրէտէ պուլունա ,
վէ հէր նէ տախի օլա , տիւնեատէ պիրիճիք սէվտիյի հէմ
չիրէսինի ունոթմատող իտի , Ֆազաթ Գարմէն , էօյլէ պիր
տահիրէ (կախարդուհի) իճիքի , անըն չիվէու կիրիշմէսինէ
(հրապոյր) մուգավէմէթ իթմէք մուհալ գապիլինտէն իտի :

կաթօն պու ճիհեթլէ, վէ տահա տօղրուսը պու թէհլի-
բէյի պիլմէքլէ պէրապէր, եինէ մէզպուրէնին լաթիֆ սիյ-
մասընը կէօրմէք զէվքինտէն քէնտիսինի մէն իտէմէյօր
իտի :

Իշթէ վիճտանըն պու կիպի զարիպ հալլէրի վար :
տօգթօր, էօյլէ անգարիպ իքինճի տէֆա օլարազ արու-
պալըլա եօլճուլուգ իթմէնին, զայէթ թէհլիբէլի օլաճա-
ղընը պէյան իթմիշ իտի. Կասթօն, գալպինին մուախէզու-
թընա (յանդիմանութիւն) պիր ճէվճապ պուլուպ սէօյլէ-
մէյէ մէճպուր օլմուշ իտի, զիրա տայիմա Սէնթ մէլիլ,
մահզուն, պիքէս, վէ մուզթարըպ օլտուղու հալտէ կէօզի
էօնիւնէ կէլիյօր իտի, վէ մէզպուրէնին, քէնտի մուֆարէգա-
թընտան տօլայք իթտիլի ահու էնինլէրի իշիտիյօր զսոնն
իտիյօր իտի. էզճիւմլէ՝ օ կիւն Կասթօն, արթըդ Սէնթին
նէզտինէ կիթմէք իտուսուսընտա հիշ պիր շէյ տէմէտի :

Կասթօն, մատամ Պարօնըն, Սէնթի միւսթէրիհ իթ-
մէք իշիւն քէնտի էլի իլէ պիր լուղէթ եազըպ եօլլամանը
պապընտա, իթմիշ օլտուղու լիէքլիֆի մէմուսնէն գապուլ
թիտի . . .

Մատամ Պարօն, Կասթօնըն տօսթլարընըն մուճիպի
մահզուղիյէթի օլան, վէ պիշարէ Սէնթին՝ մէյուսիյէթինի
իմիւտէ թահվիլ իտէն մէզքիւր մէքթուպը, պիզզաթ
քէնտի էլի իլէ եազմըշ իտի. օգույանլարըմըզըն մալիւմի
օլտուղու կիպի, Բօմէ, պու մէքթուպը՝ Պիօնըն մարիֆէթի
իլէ Սէնթէ կէօնտէրմիշ իտի :

Կասթօն, քէնտի քէնտիոննէ աթի իւզ գիքր սէօղլէրի
սէօյլէյօր իտի :

— Եարըն . . . էվէթ, եարըն միւճէրրէտ . . . սէվ-
կիլի հէմիրէճիլիմին . . . ազիղէ Սէնթիմին նէզտինէ կի-
տէճէյիմ . . . ահ պէնի ուղուն միւտէթ մէզպուրէտէն
թիմ տուր իտէպիլէճէք տիր

Իրթէսի կիւնի կասթօն, Գարմէնին թէպէսսիւմին սօն տէրէճէ լաթիֆ, վէ ճաղիպ պուլմաղըլա, քէնտի անը իւզէրինտէ տախի հայաթ վէ սաատէթ իմարէսի կէօրին. մէյէ պաշլատը, արթըզ պէյնլէրինտէ Էսրար գալմայըպ, պիրիպիրլէրինին Էֆքեարընը անլամըշլար իտի, արթըզ ալէնի սուրէթտէ պիրիպիրլէրինի սէվէյծըլար իտի:

Գարմէնին սկյմասը, հըսս իթտիյի աշգու մուհապէթ շուլէսի իլէ բարլայուպ, Էթրաֆընա սաատէթ գիլալէրի (Էրշանկուլթեան ճառագայթներ) սաշըյօր իտի. պու սաատէթ, մէղպուրէնին հիւսնի մէլահաթընա, վասֆ օլուն. մազ մէրթէպէտէ րէվնագ վէրիյօր իտի:

Կասթօն, քէմալի թէհայիւր իլէ մէզպուրէյի թէտ գըզ իտիյօր իտի, հէր իքիսինին Էլլէրի պիրիպիրինէ պիթիլիւր, թէպէսսիւմլէրի Էքքտիկէրէ գարըշըր, վէ կէօլլէրի, թարաֆէյն մուհապէթ գըզըլճըմլարը սաշըյօր իտի:

Կասթօն՝ մաղլուպ, վալիհու հայրան (ապշապ) պատէյի աշգ իլէ մէսթ, վէ շուրիտէ հալ (սիրով յիմարացաֆ) օլմաղըլա, Էալընըզ մէզպուրէնին ճէմալի պաքէմալի իլէ Էաշըյօր իտի, թէքմիլ վիճուտի՝ պիր հըսսլյաթը մէհ հուլէ ալթընտա Էվիլիշ պիթմիշ իտի...

Մէրգումըն գալպինտէ, շէպապէթ (Էրիտասարղու թիւն) տույզուլարը օեանմըշ օլմաղըլա, տիւշար օլտոգու հալի սէֆալէթինի ունուլթույօր իտի. պիր ան Էվվէլ զաիֆ, վէ մուզթարըպ օլան կէօյսիւ, կէնիշ կէնիշ թէնէֆֆիւսի տէր, վէ միւպթէլա օլտուղու օ մուհիգ խասթարըզ քէպ միլէն մահվ օլմուշ կիպի, տամարլարընտա թագէ պիր գան ճէվէլան իթմէյէ պաշլայօր իտի. պու հալ, կէշիճի պիր հըսսիյաթըն Էսէրի տէյիլ իտի. Կասթօն, Էէնիտէն տօղուպ քէսպը հայաթ իթմիշ իտի. մէրգում, հագըզի վէ սատըզ պիր մուհապէթ իլէ սէվմէյէ պաշլամըշ իտի...

Գարմէն իսէ Կասթօնը, գալու դալէմլէ (խօսքով Էր գրիշով) վասֆ օլունմազ մէրթէպէ վէ աուէթա բէրէթիշ

խտերճէսինէ սէվէ յօր իտի . աշգոս սէվտա հըսսիյաթը , մէզպուրէնին կիւզէլլիյինի թէզեհտ (աւելցնել) իթմէքէ պերապէր , անը պիւսպիւթիւն պաշգա պիր հալէ գօյմուշ իտի :

Գարմէն Կաթթօնը , հէմ Եվլատընը սէվէր պիր վալի-տէյի միւշֆիգէ-կիպի , վէ հէմտէ) գըսգառնըզ հըսսի իլէ մաշուգէսինին այադաթըր ալթընտա Էսիր օլան պիր իւֆթատէ միսիլլու սէվէ յօր իտի . մէզպուրէ , Կասթօնը , քէն-տի ճանընտան պիլէ գըսգոմը յօր իտի :

Կասթօն , քէմալի թէհայեիւր , վէ աշգու մուհապէթ իլէ Գարմէնի թէտգըզ իթմէքտէ իքէն , նահէհան կէօզ-լէրինի էնտիրտի , վէ թիթըհք պիր ոէտայըլա ,

— Սիդի չօգ սէվէրիմ . . . ա՛հ Էվէթ , թէքմիլ գալ-պիմին գուլվէթի իլէ սէվէրիմ . . . Փագաթ պու մուհա-պէթին ինթիհասը (վերջը) նէրէյէ գատար վասըլ օլապի-լիլ . . . չիւնքի պէն . . . — տէյինճէ , Գարմէն , մերգու-մըն սէօլիւնի դաթ իտերէք ,

— Պէն սերպէսթիմ - տէտէ :

Կասթօնըն պաշը , Էասթըզը իւզէրինէ տէվրիլի վէր-տի , վէ պիր վագըթ միւթատըր օլան օ պաքիա թէքէպպիւր , պիր սանիյէ գատար սիյմասընտա կէօրիւնէրէք ,

— Պէն Փագալը պիր իշճիլիմ . . . — տէյու . Փըսըլա թատը :

Նիմաիտէ Գարմէն , մահզըւնէն վէ մահճուպէն կէօզ-լէրինի էնտիրտի . Կասթօն , սէօզիւնէ տէվլամ իտուպ ,

— Աիզ զէնկինսինիզ , հէմ ջօզ զէնկին . . . Ճէնապը հազ շահիտ օլտուն քի , պիզ պէնի մէմուրն վէ մահզուզ իթտինիզ . . . Էվէթ , օ գատար մէմուրն իթտինիզ քի , «սիդի սէվէրիմ . . . » տէտիյինիզտէ , պիշարէ գալպիմ հազ բաքէթտէն տուր օլտու , վէ սաատէթիմտէն նաշի էօլէ-ճէյիմ զանն իթտիմ , ա՛հ մատամ , միւտէթը մէտիտէտէն

պէրի մուղթարըպ օլտուգտան սօնրա, թա պու մերթէպէ պիր սաատէթը հալէ նայիլ օլմագ . . .

Կասթօն, սէօղիւնի գաթ իթտի, վէ մահճուպանէ պիր մութիլիք հալի իլէ իլավէյի մէգալ իտէրէք,

— Ճագաթ պէն ֆագըրըմ . . . տէտի:

Մատամ Պարօնըն (Գարմէնին) եանագլարը կիւլ կիւլի գըզարըպ, կէօղլէրի, ուզուն քիրբիքլէրի արասընտան բարլայօր իտի. մէզպուրէնին պու հալի, ըյպուլ ըյատէն արի պիր իֆֆէթին էսէրի իտիքի, օ անտէ հըսս իթտիլի թէէսիւր իլէ ճէնկլէշիյօր իտի . . .

Գարմէն, Կասթօնըն էլինի՝ քէնտի էլլէրի իլինէ ալաւադ սըգը վէրտի, վէ պիր մըգտար թէրէտտիւտ իթտիքտէն սօնրա, մէրգումըն պալ մօմու կիպի սօլկուն էլինի՝ ինթիրազ իլէ բուս իթտի, վէ քէլամէ ազազ իտէրէք,

— Զէնկին օլտուղում իլիւն, ալիճէնապլըզլա պանա աֆիլ իթմէնիզ լազըմ տըր . . . — տէտի:

Կասթօն, մուհապէթ՝ վէ միննէթտարլըզ իյմա իտէր պիր նիկեահ իլէ մէզպուրէնին եիւզիւնէ պագտը, ֆագաթ ճէվապ վէրմէտի. Գարմէն խահիշ իլէ սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Պիզիմ՝ մուհապէթիմիզին եանընտա՝ ղէնկինիլին նէ՝ էհէմիլլէթի օլապիլի . . . ղէնկինլիք . . . ահ լանէթ օլտուն օ կիւնէքի, ֆագրու սէֆալէթիմ նիհայէթ պուլ տուտա ղէնկին օլտում . . . զիրա պէնտէ, ֆագրու ղարուրէթին աճը շէրնէթինի տաթտըմ, էվէթ, բէք ուզուն միւտէթ ֆագըրլըզ շէքտիմ . . . վէ հաթտա . . .

Մէզպուրէ սէօղիւնի գաթ իթտի, վէ թէքրար աղիմ պիր խահիշ վէ պիր շիթապ իլէ,

— Թէրճիմէյի հալիմի, վէ սէրկիւզէշիթիմի պիլմէք իսթէրմիսինիզ — տէյու սուալ իթտի:

Կասթօն, աղիմ՝ պիր մէրազ կէօթէրիւպ գարեօլաը իլինտէ տօյրուլտու վէ,

— Բէք մէջնունն օլուրում , ա՛հ մէկէր պէնիմ իչինն սիզի տինլէմէքտէն զիյատէ պիր մէսրուրիյէթ վէ պահտը-
ւարլըգ օլապիլի՞րմի - տէյու ճէվապ վէրտի :

Պագաթ Գարմէնին , պիր ան էվլէլքի կէօսթէրտիյի չիթապու խահիշ մահվ օլուպ , թէրէտտիւտ իչինտէ գալտը , զանն իտէրսինքի մէզպուրէ , էօմրիւնին էսրարընը՝ պու սուրէթլէ ֆաշ իթմէյի վատ իթտիյի իչինն բէշիմանն օլմուշ իտի , տուտագլարընըն թէպէսսիւսի իլէ՝ նիկեաճընտաքի խալիսէթ ղայպ օլտու , վէ սիյմասընտա ազիմ պիր էնտիշէ էսէրի կէօրիւնտի :

Կասթօն , պու թէպէտտիւլաթէ տըգգաթ իթմէք-
սիզին ,

— Բէճա իտէրիմ , հէր նէ իսէնիզ սէօյլէյին պանա , ըզթըրապու մէսրուրիյէթինիզի պէնտէնիզտէնքէթմ իթ-
մէյինիլքի , սիզի քեամիլէն թանըմըշ օլայըմ , վէ հալի հաղըրտա սիզի նէ մէրթէպէ սէվէյօր իսէմ , կէշմիշ օլանն էօմրիւնիւղի տախի օ նիսպէթտէ սէվէյիմ - տէտի :

Գարմէնին կէօղլէրի , եէրտէքի խալընըն իւզէրինէ
աթֆ օլմենուպ , սիյմասը , աճըղը պիր հիւզնուլ քէտուրէթ իպրազ իտիյօր իտի , մէզպուրէ եաւաշ սէտայըլա ,

— Կէշմիշ էօմրիւմմի . . . ա՛հ բէք ֆէնա կիւնլէր
կէչիրտիմ , ձէնապը Ալլահ , պէնիմ կիպի սէֆիլ պիր գըզ հագգընտա բէք մէրհամէթսիզ պուլունտու . . . հէյհա՛թ
օ քէտէրնագ կիւնլէրի ունուլթմագ իսթէր իտիմ . . .

Կասթօն , գալպի իւզէրինտէ պիր պէրուտէթ հըսս
թիտի , վէ մէճհուլ պիր գօրգու , քէնտի իլէ Գարմէնին պէյինտէ գայըմ օլուպ , տէտիյի սէօղլէրի ֆարգ իտէ-
մէյերէք , քէնտու քէնտույէ շու սուալի իտիյօր իտի :

— Նէ՛ գարը տըր պու . . . քէնտի խաթըրէլէրինի
ունուլթմագ իսթէյօր , ֆագաթ ինսան , սաատէթը հալէ
նայիլ օլտուլունտա , չէքտիյի մէշագգաթը եատ իթմէքէ
զէվգընապ օլտու . . .

Դարմէն, Կաթօնըն զիննինտէնց կէշէնի քէշֆ իթմէքլէ պաշտան այաղա գատար թիարէտի, վէ մէրգումըն իւզէրինէ միւտհիշ պիր նիկեաճ աթֆ իթտի:

Դարմէն, քէնտի քէսկին նիկեաճըլըա՝ Կաթօնըն սկյմասընը լաթիճվապ իթմէքլէ, զաթէն իւք կիւնտէն պէրու մէրգումըն, քէնտի մուհապէթի իլէ մալամա լան գալպինտէ, պիր գորգու վէ պիր շիւպհէ պուլունտողու նը թատտիգ իթտի, վէ պրէ հալին իսէ, վարա վարա էմ նիյէթսիգլիյէ գարար գըլաճաղընը քէշֆ իթմէքլէ, սի մասընտա նագշ օլունան հիւզնու քէտուրէթին իւզէրինէ պիր սիւքիւնէթ նիգապը վաղ իտուպ, քէտէրնագ պիր սէտայըլա,

— Հագգընըզ վարա ֆագաթ ինչանընց օմրիւնի թէլ խիկեամ (դառնացնել) վէ մուագղէպ իտէն սէֆալէթ հագգընտա՝ հիշ մալիւմաթընըզ եօգմը տըր - տէտի:

Դարմէն, պու էսնատէ տէրէճէյի նիհայէտէ քէսպը լէթաֆէթ իթմիշ իտի, վէ սէօլլէտիյի սէօզլէրտէ, էօյլէ պիր աճը սիթէմ վար իտի ըիւ Կաթօն՝ նատիմ օլարագ հէման տիգ իւզէրինէ կէլմէքլէ, մէզպուրէնին աֆվընը իսթիրհամ իթմէք իսթէտի:

Դարմէն, ամիրանէ պիր հարաքէթ իլէ մէրգումը սուս տուրտը, վէ պէօղիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Պունտան եէտի սէնէ գատար ագտէմ, պիր լոգմա էթմէք բարասը թէտարիք իթմէք իշիւն ագշամլարը թամբը մէյտանընտա, չամուրլարըն իշինտէ (Պանտանկօ) ըագս իտիյօր ըտըմ:

Կաթօն, պիր թէհայիւր վալէյլասըլըլա (գարմացման աղաղակ) մէզպուրէնին սէօղիւնի գաթ իթտի:

Դպրվէն այաղա դալղալը վէ պունտան էվվէլքի ֆատըլտա հէքեայէ իթտիյիմիգ հիւճըրէնին տէրունինտէ, թուն սարըլը սէֆագ խանչէրին եանընտա պուլունտան չալը բարէլէրի ալըպ, գարեօլանըն էօրթիւսիւ իւզէրինէ պթ

վերտի, վէ թարիֆի միւմքիւնսիզ պիւր թաւրը լէվէնտա-
նէ, վէ պիւր հալի հաշիմանէ իլէ այազ իւսթի տուրարագ,

— Պունլարը կէօրիւյօրտունուզ ա', իշթէ պու չալբա-
րէլէր իլէ րագս իտուպ, գալպիմ հիւզնու քէտէր իլէ
մուլթարըպ օլտուղու հալտէ, խալգըն եիւզիւնէ թէպէս-
պիւմ իթմէյէ մէճպուր օլուրյօրըտըմ, ա'հ պու օյունճագ-
լար, կէշիւմիշ օլտուղում խաթարէնկիզ էօմրի խաթըրմա
պըրագըյօր . . . Ֆադաթ րէճա իտէրիմ, պէնի իթհամ
իթմէյիւնիզ: զիրա վալիտէմ եօղըտը . . . անլայօրմուսու-
նըզ, վալիտէմ եօղըտը . . . վէ օ տէրէճէ լինճու մէշագ-
լաթէ թէհամմիւլ իտէպիւմէք իշիւն, հէնուզ՝ բէք կէնճ
վէ թագէ իտիմ . . . - տէտի:

3

ԵԱՀՊԵԼ ՎԷ ՃՕՆՎՈՀՐ

Կասթօնըն կէօլլէրի, պէլաղէթլի պիւր լիսան իլէ ըզ-
հարը նէտամէթ իտիյօր իտի:

Գարմէն, սանտալէէսինտէ օթուրտու, մէզպուրէ՝ կէ-
փրմիշ օլտուղու էօմրիւ սէրիան թէֆէք քիւր իտուպ, հան-
կըսը հիւանի ախլագա մուլթապըգ իսէ, անը ինթիլապ
իթմէք իշիւն պիւր մըգտար սիւքիւթի իիւթիյար իթտի:

Գարմէնին, Կասթօնտան կիզլէյէճէք բէք չօգ շէյլէրի
վար իտի. պունլարըն պէօյիւք գըսմը պիւր իշտէն, եանի
Ուէսթէրնին գաթլինտէն նէշաթ իթմիշ իտի, ֆա-
լաթ մէզպուրէ, Կասթօնըն ինտլինտէ հէր նէվլի խապա-
աթտէն պէրի, սուշուլ, վէ պի կիւնահ կէօրիւնմէք իս-
թէյօր իտի:

Էզճիւմէ Գարմէն, Կասթօնըն՝ մուհապէթը խալիու-

նէսինէ լայրգ օլմագ էջին, եալան սէօլէմէք, վէ մեր գումը ալտաթմագտա իսթէմէյօր իտի:

Գարմէն, կիզլի պիր պագըչըլա Կասթօնըն գալլին. տէն հէր նէվի շիւպհէնին մահվ օլտուլունը անլատը, վէ մէրգումըն իւզէրինէ թէքրարէն թէէսիր բէյտա իթաի- յինէ գանաաթ կէթիրէրէք, եէնիտէն քէսպը ճէսարէթ իթաի. Կասթօն իսէ հէյէճանըլ պիր սէտայըլա,

— Աֆվ իտինիզ . . . աֆվընըլը իսթիրհամ իտէրիմ. . . ահ մատամ, սիզի օ տէրէճէ սէվէրիմքի . . . — տէմէք տէ իքէն, Գարմէն, մէրգումըն սէօզլունի գաթ իտէրէք:

— Պէնի Գարմէն թէսմիյէ իտինիզ, վէ սէվկիլի հէմ շիրէնիզին սիզէ վէրտիյի իսմի տախի, լութֆէն պէյանէ հիմմէթ պուլուրունուզ — տէտիյինտէ, Կասթօն եալաչ պիր սէս իլէ,

— Կասթօն թէսմիյէ օլունուրում . . . եանի պիրա- տէրինիզ կիպի, պէնիմ տախի իսմիմ Կասթօն տըր . . . — տէտի:

Գարմէն, նակէհան զիհնինտէ պիր թէֆէքքիւրաթ թէվէլլիւտ իթմիշ կիպի, պիլա հարաքէթ մէրգումըն եիւ զինէ պադտը. Կասթօն, կէօզլէրինի եէրէ ինտիրտի, վէ աճը պիր թէպէսսիւմ իլէ . . .

— Փագաթ նիշին թէտճիւպ իտիյօրսունըլ, Միւսիւ Մարդի տը Մայլըբրէ կիպի, պէնտէնիզին տախի իսմի Կասթօն օլմագմը — տէտի:

Գարմէն, ըիւյա կէօրիւյօր կիպի պիր հալ իլէ սէօզլի- նի թէքրար իտէրէք,

— Կասթօն . . . էվէթ, սիզի պու իսմ իլէ եատ ի- տէճէյիմ. . . Փագաթ Ալլահ վէրէյիտի տէ, պիրատէրիմ հագգընտա հըսս իթտիյինիզ իուսուլմէթ, պանատա սի- րայէթ իթմէյէյիտի — տէտի:

Կասթօն. — Գարմէն, սիզի սէվտիքճէ, մէրգումըն հագգընտա հըսս իթտիյիմ ատավէթի քեամիլէն ունու-

Թաճարմ . . վէ պէն սիւղի տայիմի սուրէթտէ սէվէճէյիմ . . .

Գարմէն . - (Հալալէթլի պիր սէտայըլա) ֆազաթ պու
առաւլէթլին սէպէպի նէ տիր :

Կասթօն սիւքիւթ իթաի, վէ մատամ Պարօն սէօղիւնէ
տէվամ իտէրէք ,

— Պու առաւլէթ նէտէն նէշաթ իտիյօր . . . Կա'ս
թօն , ահ պանա պու իսմի թէլաֆֆուղ իթմէք նէ զատար
խօշ կէլիյօր . . . Կասթօն , բէճա իտէրիմ , պիրատէրիմ
սանա նէ Եարտը . . .

Կասթօն , թէքրար սիւքիւթ իտուպ ճէվապ վէրմէտի ,
վէ մատամ Պարօն աղիմ պիր մուհապէթ խահիշի իլէ սէօ
ղիւնէ տէվամ իտէրէք ,

— Պազաթ , պէն հէր հալտէ պու մատտէյի պիլմէ-
լիյիմ . . . պիրատէրիմի սիլտէն միւրաճճահ առտ իտէ-
մէյէճէք օլտուղում տէրքեար տըր , վէ մէկէր տիւնեա
խալզընը սիլէ թէրճիհ իտէպիլիբմիյիմ :

Կասթօն , գուլվէթու գուտրէթլինին մահվ օլտուղու-
նը հըսս իտիյօրտը , նիհայէթ ճէվապ վիւրմէյէ մէճպուր
օլուպ ,

— Մէրհամէթ պույուրունուղ մատամ , պէն սիլլին
ինտինիլտէ բէք զաիֆ պիր հալտէ պուլունույօրում . . .
վէ սէյլէտիյինիլ օ թաթլը սէօղլէրէ մուգապիլ , նէ շէյ
ֆէտա իտէճէյիմի պիլէմէյօրում . . . ահ թէշէք քիւր ի-
տէրիմ . . . պինլէրճէ , վէ անսամիմ իւլպալ (անկեղծու-
թեամբ սրտի) թէշէքքիւր իտէրիմ . սիլ պանա օ տէրէճէ
լութֆու նիւվաղիշ կէօսթէրիյօրսունուղ բի , քէհտիմի պաշ-
ղա պիր ալէմտէ զանն իտիյօրում , սիլ , պէնի սէֆալէթ
ույգուսընտան օյանտըրտընը . . . սիլլին օ խօշ , վէ խա-
թըրնիվալ թէպէսսիւմէրինիլ իլէ , Եէնիտէն քէսպը հա-
յաթ իթտիյիմի հըսս իտիյօրում . . . ահ պու իլթաֆը ա-
լէմպահայէ , տէրունի տիլտէն թէշէքքիւր իթմէքլէ պէ-
րապէր , սիլէ խասսէթէն բէճա իտէրիմ քի . . . լութֆէն

հըսս իթտիյիմ հիտէթու զապապըն էսրարընը պանա սուալ իթմէյէսինիզ . . . զիրա ճէվապընա գատիր օլամայածա- ղըմ . . . - տէտի :

Մատամ Պարօնըն գալէմ գաշլարը նիմ սուրէթտէ չաթըլտը , վէ ուզուն քիրքիքլէրի ուճունտան՝ Կասթօնա ամիրանէ պիր նիկեհաճ աթֆ իթտիքտէն սօնրա , միւթի պիր հալ քէսպ իթմէքլէ ,

— Կասթօն , սիպին էսրարընըզ , թէմիզ պիր գալպին էսրարը օլտուզունը թէսլիմ իտէրիմ , վէ մաստէմքի պէն սիզտէն զիյատէ սէվէյօրում . իմտի պէնիմ սիզէ միւթա- պատթ իթմէքլիյիմ լազըմ կէլիր - տէտի :

Մէզպուրէ օ անտէ , հըսս իթտիյի թէհսիւրի՝ ազիմ պիր մահզուզիյէթ թահտընտա կիզլէյէրէք իլավէյի մէ- գալ պիրլէ ,

— Պունըյըլա պերապէր , էսրարը գալպիյէնիզի քէշֆ իթմէյէ սայ իտէճէյիմ - տէտի :

Գարմէն , սանտալեհսինի պիւսպիւթիւն գարիօլայա եանաշտըրարագ , էլինի Կասթօնա ուզաթտը , վէ մէրգում տախի՝ տուտագլարընը մէզպուրէնին մէրուէր կիպի պէյազ էլինին իւզէրինէ վազ իթտի . Գարմէն շու վէչհ իլէ սէօ- զիւնէ տէվամ իթտի :

— Շիմտի պէնի տինլէյինիզ , հագգընըղտա օլան էմ- նիյէթիմէ պէտէլ՝ սիզտէն պիր շէյ թալէպ իթմէմ , պէն քէնտիմի սիզէ հասր իթմիչիմ . . . վէ էսրարըմ քեամիլէն սիզէ այըտ տըր . . .

Մէզպուրէ , ագլընը պաշընա ճէմ իտէպիլմէք իչիւն պիր տագըգա գատար սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա ,

— Սիզ , միւտէթը մէտիտէ ֆագրու սէֆալէթ իլէ մուզթարըպ օլտունուզ , պէնիմ սէֆալէթիմ , սիզինքինէ միւսապի (հաւասար) ատտ օլունապիլիր . . . պէնիմ վէ- լատէթիմ , պիր թէսատիւֆին նէթիճէսի օլմազըլա , խալ-

զին սատագասըյըլա թէայիւշ իթմէք տախի, վէրասէթիմ
օլտու :

«Պէնիմ վաթանըմ . . . ա՛հ ազիզիմ կասթօն , տօղ-
րույը սէօյլէմէք իչիւն , նէրէտէ տօղտուղումտան մալիւ-
մաթըմ եօգ տըր , պապամ , Լսգօշիյալը պիր չինկեանէ օլ-
տուղու կիպի, վալիտէմ տախի , Լսպանեալը պիր չինկեա-
նէ գըզըյըտը , պունլարըն պիրիպիրինէ նա՞սըլ թէսա-
տիւֆ իթմիշ օլտուղլարընը պիլմէմ , վէ հիշ պիր քիմնէ
պու խուսուստա պանա պիր շէյ տէմէմիշ տիր , պա-
պամ՝ ճէսուը վէ գուվվէյի պէտէնիյէյէ մալիք պիր ա-
տէմ օլուպ , Գալէպ թէսմիյէ գըլընսըղը կիպի, վալիտէմ
տախի , Տօլօրէզ նամըյըլա զայէթ կիւզէլ վէ շիվէքեար
պիր գատըն իտի :

«Բէտէրիմ պէնի Ֆըլամի - վէ վալիտէմ տախի -
Գարմէն - թէսմիյէ իտիյօր իտի :»

«Մէզպուրէ , պու «Գարմէն» իամինի զայէթ թաթըլը
պիր սէտայըլա թէլաֆֆուղ իտիյօր իտի իսէտէ , Ֆադաթ
սիղին սէսինիղ , պանա վալիտէմին սէտասընտան չօգ զի-
յատէ հալալէթլի կէլիյօր :»

«Էյեամը սէպավէթիմին (մանկուլթեան օրեր) նա՞սըլ
կէլտիյի խաթըրմա կէլմէյօր , շու գատարընը պիլիլիմքի ,
Տօլօրէզ պէնի , պիր նէվի պէշիք իչինէ գօյարագ սըրթը-
նա պաղլարըլա , վէ պէօյլէճէ պէօյիւք էյալէթլէրաէն
կէլիպ տայիմա սէյահաթ իտէր իտիք :

«Գալէպ , հէր վասըլ օլտուղումուղ շէհրին մէյտան-
լարընաա ճանպաղըդ իտուպ գուվվէթ օյունլարը իճրա
իտէր , Ֆալ պագար , վէ պագէն տախի գուտուրմուշ պէյ-
կիլէրի զապթ իթմէրէ , թէայիւշիմիզի թէտարիգ իտէր
իտի :

«Տօլօրէզ տախի , թէնասիւպը էնտամընը ասըլգատէ-
լէրէ կէօսթէրիւպ , պէսթէլէր օգուը , բագս իտէր , վէ

չաղորդը տայիրէնին զիլէրինէ պագարագ խօշ թէպէս սիւմէր իտէր իտի : »

« Պաղէն ասըլգատէլէր , Տօլօրէզէ խէֆիյէն սէօզ աթարլար , վէ Գալէպ տախի , մէզպուրէյէ սէօյլէնիլէն աչքօանէ սէօզլէրի իշիտիր իտի :

ՃԲէտէրիւ Տօլօրէզի , Ըսպանեանըն սըճագ Ըգլլմըն տսգսարին օլան անալինին սէվտիքլէրի կիպի սէվէյօրիտի :

Պաշարա մատափ Պարօնըն Բըրլանթա կիպի բարա մադտա օլան կէօզլէրի , զարիպ պիր հալ քէոպ իթմէքլէ կասթօնըն անլընը բթէշ կիպի գըզարթուր :

Կասթօն , քէնտի սէֆալէթիւտէն պահս իտէն պու կիւզէլ գատընը քէմալի թէհապիւր իլէ տինլէյօր իտի :

Կասթօնըն գալպինտէ պիր շէյ թէվէլլիւտ իտուպ , մէզպուրէնին հագգընտա հըսս իթտիյի աշգու մուհապէթ իլէ ճէնկլէշիյօր իտի :

Աճէպա պու հալ , պիր շըվալիյէնին թէքէպպիւրի իլէ (ասպետական հպարտութիւն) բուլթրէրէսթ վէ մէլըն պիր գալմըն , տամորլարընտա ճէվէլան իտէն գանը , թահգիլ իթտիյինտէ նմի նէշաթ իտիյօր իտի :

Գարմէնին պու հէքեայէսի , Կասթօնը թէսիսիր իտուպ ճանու թէնինի մուզթարըպ իտիյօր իտի . . .

Կասթօնըն հըսս իթտիյի մահզուգիյէթ , մահզունիյէթ իլէ միւլթէլիթ (խառնուած) օլուպ , պու իքի հըսսիյաթը եէքտիկէրինտէն թէֆրիգ իթմէք միւմքինսիղ իտի ,

Էզճիւմէ մէրգումըն աշգու մուհապէթի կիթտիքճէ չօղալըպ , պիւսպիւթիւն գալպինի իսթիլա իթմիշ իտի :

Կասթօն , Գարմէնի էօյլէ շէտիտ պիր մուհապէթ իլէ սէվէյօր իտի քի , պիշարէ Սէնթին զիքրի , պէյհուտէ եէրտէ մէրգումըն իսթրընա իսթուր իտիյօր իտի :

Պուլըն սէպէպի , Գարմէնին նատիր իւլ էմնալ (նմանը չի գտնուած) վէ միւսէլիւր (հմայիշ) կիւզէլլիյի իտիքի Կասթօնը զէնճիրպէնտ պիր էսիր հալինէ գօյմուշիտի :

Խիւլասայի քելամ Կասթօն, միւթէհայիւ, մուհապէթ
իւ շուրիտէ հալ (սիրով յիմարացեալ), վէպիւ թաղըմ
մէհնու շիւպհէլէր իւլէ մուազղէպ (չարչարիւ) օլմաղըլա,
արթըգ քէնտիսինի միւտաֆաա իտէմէյօր իտի:

Գարմէն, մէրգուլմըն իւղէրինէ ֆիսունկէր պիր նի-
կեհա աթֆ իթմէքլէ, հէքեայէսինին տէվամընա շու վէչհ
իւ իպթիտար իյլէտի:

«Գալէպ» Տօլօրէղի սէվէյօր իտի, նասըլքի պէն սիգի
սէվէյօրում . . . մէրգում ղայէթ գըսգանճ օլմաղըլա,
ասըլատէլէրին հարֆէնտաղըլըգլարընտան, Տօլօրէղին ան-
լընըն գըղարտըղընը կէօրտիւյիւնտէ, չօգ տէֆա խանչէ-
րինի սիյահ գընընտան չըգարըպ կէօսթէրիւ իտի. իյթէ
էօմրիւմիզ, տայիմա պէօյլէ ուզուն սէյահաթլար իլէ իմ-
լար իտիյօր իտի, հիչ պիր գալմա մէնսուպիյէթիմիզ օլմա-
տըղընտան, իւշիւմիզտէ եարա եալընըզ եաշայօր ըտըգ:

— Եա պիրատէրինիզ — տէտի Կասթօն, մէզպուրէ-
նին սէօլիւնի գաթ իտէրէք,

Մատամ Պարօն պաշտան պաղա գատար թիտրէտի.
վէ եարը գաբալը կէօղլէրի ազիւ պիր տէհչէթ իլէ ալը-
տըլար:

Մէզպուրէ, արթըգ քէնտի քէնտիսինի էլէ վէրմէք
բատտէսինէ կէլմիշ իտի:

Պիր դաշ սէօղ տահա սէօյլէտիյի հալտէ, պունճա ի-
թինա իլէ կիզլէտիյի սըրր մէյտանէ չըգաճագտը:

Ֆադաթ պու էսրարըն ֆաշ օլունմասընա հէնուզ վա-
ղըթ վար ըտը:

Կասթօն, սուրէթը նակէհանիտէ՝ Գարմէնին պէնղի
սըլուղունը անճագ կէօրէպիւմիշ իտի. մէզպուրէ՝ տէրհալ
քէնտիսինի թօլլատը, վէ պիր հալի սիւքիւնէթ իպրաղ ի-
տէրէք Կասթօնըն սուալինէ շու վէչհ իլէ ճէվապ վէրտի:

— Պիրատէրիւմ պէնտէն չօգ քիւչիւք տիր, պէն սիգէ

անճադ էյեամը սէպավէթիմոէն պահս իտիյօրում, պիղ
օ էսնատէ եալընըղ իւշ քիշի իտիք:

Մէզպուրէնին պու ճէվապը, Կասթօնըն շիւպհէսինի
մահվ իթմէյէ քեաֆի իտի:

Ֆիլհագըգա Մարգի տը Մայլըբրէ, մատամ Պարօն.
տան կէնճ կէօրինիյօր իտի, վէ պունըն սէպէպի իսէ օ.
գույանլարըմըղա մալիւմ օլմալը տըր . . . շէօյլէ քի, պիր
գատըն՝ էրքէք էլպիսէսի կիյտիյի հալտէ, սինճէ քիւշիւք
կէօրինէճէյի կիպի, պիր էրքէք տախի գատըն էսվապը
կիյտիյիստէ, իհթիյար զանն օլունսոճաղը թապիյի տիր:

Մատամ Պարօն, շու վէշհ իլէ սէրկիւղէշթլինէ տէվամ
իթտի:

«0 էսնալէրտէ չօգ տէֆա աճ գալլըր, վէ սօուգտան
թիրթիր թիարէտիյիմ հալտէ տախի եինէ մէսուտ իտիմ,
Գալէպ վէ Տօլօրէզ պէնի միւսավաթէն սէվէրլէր իտի.
պէնիմ վիճուտիմ՝ մէրգումանըն մուհապէթի պէյնինտէ
գավի պիր պաղ մէգամընտա իտի, էքսէրի գարը գօճա,
եէքտիկէրի իլէ իթտիքլէրի միւնազապէրի կիղլէմէյէ սայ
իտէրէք, պէնիմ նէզտիմտէ պիրիպիրլէրինէ խօշ մուամէլէ
իտէրլէր իտի. Տօլօրէզ, ուզուն միւտէթ եիւրիւմէքտէն
եօրուլտուղունտա, Գալէպ՝ պէնի սըրթլայըպ կէօթիւրի-
յօր իտի:

«Պու հալլէր խէյալ մէյալ խաթրըմա կէլիյօր . . .
ֆագաթ շուրասընը էյի պիլիրիմքի, Տօլօրէզ, քէօյլէրտէ
ֆալ պագար, վէ շունըն պունըն ավունը իչինի մուայէնէ
իտէրէք իսթիխրաճաթտէ (գուշակութիւն) պուլունուր ի-
տիքի, պունը իչիւն բաբաղըն պիրի, մէզպուրէյի աթէշ-
տէ եագտըրմագ թէհտիտաթընտա պուլունտուղունտան,
Ըսպանիւայը թէրք իլէ Ըսգօշկյա մէմալիքինէ նագլը մէ-
քեան իթտիք:

«Ըսպանեանըն կիւղէլ ըգլըմընտան, վէ կիւնէլին լէ-
թաֆէթինտէն մահրում օլտուղում իչիւն բէք չօգ աղլա»

տրմ. Ըսգօչիյանըն սօուգ վէ սիսլի հէվասը գալպիմի տօն-
տուրույօր իտի, վալիտէմին սըրթընտա իքէն չօգ տէֆա
մէղպուրէնին, սօուգաւան թիւր թիւր թիտրէտիյինի հըսս ի-
տիյօր իտիմ :

«Մէմալիքը մէգքիւրէտէ կէօրտիւյիւմիւզ չըսլադ
պալտըրլը, վէ ուզուէն գարօթլարընա պիւրիւնմիւշ առէմ-
էրտէն ֆէնա հալտէ գօրգըյօրըտըմ, պուշլար՝ պիզիմ
իզէրիմիզէ պարիտ վէ սէրտ նիկեահլար աթֆ իտիյօր-
լար իտի :

«Պու մէմալիք բէտէրիմին վաթանը օլմայլըլա, մէր-
գում՝ տաղլար արաւընտա քէնտի հէմճընսլարընը պուշ-
տուրունտաֆն մէմնուն պիւր հալտէ կէօրիւնիյօր իտի :

«Պիլաքիա Տօլօրէզ, սօն տէրէճէ մահզուէն կէօրիւ-
նիւզ, վէ պէնզի սօլիուէն օրտուղու հալտէ, Մատրիտ, վէ
եալօտ Սէվիլ շէհրինտէ պէսթէլէր թէրէննիւմ իթտիյի
վազըթ, տուտագլարընտա կէօրիւնէն օ խօշ թէպէսսիւմ
մահվ օլմուշ իտի :

«Ա՛հ կասթօն, տիւնեանըն շէթմու հագարաթը թահ-
տընտա եաշայըպտա էօլէն, պու մագուլէ սէֆիլ քիմսէ-
լէրին վաթանը օլմայուպ, անճագ պիւր եիւրէքլէրի վար
աըր . . .

«Կիտէրէք պէօյիւյօրըտըմ, սաքին օլտուղումուզ գու-
լպէճիք բէք սէֆիլ պիւր հալտէ իտի. վալիտէմ՝ անճագ
պէնիմ իլէ միւթէսէլլի օլույօրըտը . . .

Կասթօն, զիհնինի իսթիլա իտէն միւլահաղաթը վէ-
իմէ իչինտէ պիւր մէլճա արայօր կիպի, մէզպուրէնին սէօ-
րինի գաթ իտուպ ,

— Պիրատէրինիզ նէ՞ օլտու - տէյու սուալ իթտի :
Մատամ Պարօն, տայիմա պիրատէրինին հէքեայէսի-
նի ունուտըյօր իտի. մէզպուրէ հագըգաթը հալի սէօլէ-
մէքտէն իճթինապ իթմէքլէ, սապըրսըզլըզ ալամէթի օլան
սէրի պիւր հարաքէթ իպրաղըյըլա ,

— Պիրատէրիմ հէնուզ տողաճագաթը — տէյու ճէվապ վէրտի, վէ սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք,

«Դալէպ, Լսքօյիյա մէմալիքինտէն խօշնուտ իտիխէտէ, ֆագաթ ծօլօրէզ, կիճէ կիւնտիւղ կէօզ եպչը տէօփէյօրըտը, եէնիտէն Լսպանեայա կիթտիք, լաքին թէքրար դօվուլտուգ :

«Իշթէ Կասթօն, էյեամը սէպավէթիմ պու հալ իլէ կիւզար իթտի . . . եանի ուզուն եօլճուլուզլար, վէ ֆագրու զարուրէթ սէպէպի իլէ պին տիւրլիւ ըինճու մէշագրաթլար . . .

«Հէր կէշտիլիիզ մահալտէն՝ խալգըն թահգիրամիզ սատագալարըլըլա թէայեիւշիւմիզի թէտարիք իտիյօրըտըզ, հիշ պիր եէրտէ միսաֆիր նիւվաղըզ, վէ սէֆալէթ իշինտէ, ինսանըն թէսէլիյի խաթրընը մուճիպ օլան շէֆգաթ, վէ հիւսնիւ մուամէլէ կէօրմէյօրիտիք :

«Պագէն քէնտի քէնտիմէ տիւշիւնէրէք, բէտէրիմ իլէ վալիտէմ նէ՞ եամըլլար քի, պէօյլէ պէնիլի պէշէրին մատունինտէ պուլընույօրլար — տէյօրըտըմ :

«Պագաթ սօնրա պունըն սէպէպինի անլատըմ, Միւրսի շէհրինտէ պիր կիւն բաթագըն պիրի, պանա ձէնապը հագգըն վարլըղընտան պահս իթմիշ իտի :

«Բէտէրու մատէրիմ, գուպպէյի ասիւմանտէն պաշգա պիր շէյ կէօրմէզլէր, վէ պիր խալիզը քէֆուու մէքեանըն վար իտիլինի տէրք իթմէզլէր իտի :

«Պունլար իշիւն, տիւնեատէն էօթէյէ տիկէր պիր էօմիւր եօղուտը, խալգըն մալիլի՝ քէնտի մալլէրի տիր զանն իտէրլէր, վէ եալընըզ ճէզայա չարըլմագտէն գօրգօյօրլար իտի :

«Էյամը սէպավէթիմ պիր թագըմ թէճրիւպէլէր իշինտէ կէշէյօր խալիլի, հէմ ճընսլարըմ պու թէճրիւպէլէր սայէսինտէ, միւսթագպէլի քէշֆ իթմէյէ չալըլըյօրլար իտի. Լսքօյիյատա հէմ ճընսըմ օլան չինկեանէ ֆալճը :

լարտան մառտէ , աճիպ վէ զարիպ ատէմէր չէօտիւմ իտի . պուլարըն ողփաթընը , պէնիյի պէշէրին սըփաթընտան փարգըը կէօրիւյօր ըտըմ :

«Պուլարըն մալիք օլտուգլարը իգթիտաթէ ինանը-յօր ըտըմ , նա՛սըլ ինանըլմազ քի , իթտիքլէրի իսթիւրա-ճաթ , հիչ պիր մանիյէ թէսատիւֆ իթմէքսիզլին վուգու պուլուր . . .

«Կուատիանա նէհրի սահիլինտէ մէթրուգ (Լքեալ) պիր գուլիպէտէ սաքին օլույօր ըտըգ , պէն՝ օ վազըթ հէ-նուզ սէքիզ եաչընա գատէմ պասմըչ իտիմ , վէ Դալէպ իլէ Տօլօրէզ՝ պէնի եալընըզ պըրազըպ տըշարը չըգմըշար ըտը . պիր ագչամ պիզիմ ճընսըմըզտան իհթիյար պիր գատըն գաբույը վուրարագ պէնտէն մուալէնէթ թալէսպ իթտի :

«Վէ տիւնեատէ եալընըզ պիզիմ ճընսըմըզա մալիւմ օլան պիր իսան իլէ սէլամ վէրէրէք ,

— Պէն եահպէլ թէսմիյէ գըլընըրըմ , վէ սէնին վա-լիտէնին վալիտէսիյիմ - տէտի :

«Մէզպուրէյի քէմալի հիւրմէթ իլէ գապուլ իտէրէք , գուլիպէտէ պուլունան սէֆիլ նափագամըզտան պագը գալան պիր գըսմընը էճնիւնէ վազ իթտիմ :

«Եահպէլ , սիւտ իլէ զէյթիլէրի եէմէքտէն իմթինա իտուպ , գարարմըչ վէ պուրուշմուշ տուտագլարընը եալը-նըզ սու իլէ էթմէյէ սօգունտուրտու :

«Պատէհու պէնի գարչըսընտա օթուրթտու , վէ իրի կէօզլէրի իլէ պէնիմ կէօզլէրիմին իչինէ պագայրագ :

— Չօճու՛ղըմ , սէն բէք կիւզէլ , վէ էմսալըզ հէսնա (չքնաղ) օլաճագսըն . . . - տէտի :

Գարմէն սէօզիւնի գաթ իթտի , վէ պաչը էլի իւզէ-րինէ տիւշի վէրտի . Կասթօն հիչ պիր շէյ անլամայարագ մէզպուրէյի տինլէյօր ըտը . Գարմէն , եալաչ վէ պօղու-նուգ պիր սէս իլէ սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք ,

«Եահպէլ պանա - չօճուգ, սէն էմալսըղ կիւզէլ օլտուգտան մատէ զէնկին տախի օլաճագսըն . . . հաթտա Ըսպանեանըն էն միւթէպէր ասըղատէլէրինտէն պիլէ զէնկին, վէ նաֆիղ օլաճագսըն . . . - տէտի :

«Ըհ Կասթօն, աղիզիմ Կասթօն, ֆէվգէլատէ վէ զայէթ տէհէթլի պիր հալ տըր պու. էլան Եահպէլն տէհէթամիլ կէօզլէրին կէօրիւյօրում զանն իթմէքտէյիմ . . .

«Պէնիյի պէշէրէ, հալի հազըրտան էօթէսինի քէշի իթմէք իգթիտարընը քիմ վէրէպիլի :

«Եահպէլ, պիզիմ ճէմաաթըմըղա մախսուս օլան, վէ իչինտէ ասլա ձէնապը հագգըն իսմի ազամը պուլունմա. եան պիր թէպէրրիւքեաթ տուասը ֆըսըլտայարագ, գուլիպէտէն սըշարը չըգտը, վէ նէհրին գըյըսընտան եիւրիւյէրէք կէօզտէն նապէտիտ օլտու, օ վագըթտան պուսնէ դատար պիր տահա Եահպէլի կէօրմէտիմ :

Գարմէն, պալատէքի սէօզլէրի սէօյլէտիյինտէ, կիւզէլ կէօզլէրինի՝ բույի ասիւմանէ լէֆ իտիյօր իտի. զանն իտէրսինքի մէզպուրէ, զարիպ պիր բիւյա կէօրիւյօր իտի. պիր մըգտար սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա, նալէհան աթի իւզղիքը սէօզլէրի թէլաֆֆուզ իթտի :

«Ճօն Վօհուը, հայլի միւտէթ սօնրա, եանի օն եալըմը թէճավուզ իթմիշ օլտուզում հալտէ կէօրտիւմ. . . Ըսգօյիատա վագը (Կըլընարչի) նամ տաղլարըն իչինտէ պուլունույօր իտիք. պիր կիճէ մէզքիւր տաղլարըն էթէյինտէն ճէրիյան իտէն ուֆագ պիր ըրմաղըն իւզէրինտէքի եարլարըն իչինտէ, ուֆագ վէ էսկի պիր գուլիպէտէ սաքին օլան պիր (Հայլանտըր) եանի պիր վէլէտը ճէպէլէ (Լեռնսրդի) միսաֆիր օլտուգ :

«Գալէպ վէ Յօլօրէզ, սէֆալէթլէրինի սարխօշուգլա ունութմայը քէնտիլէրինէ միւթատ իթմիշ օլտուգլարընտան, օ կիճէ տախի իքիսիտէ քէօր սարխօշ օլուպ էօյի կիպի ույուեօրլար իտի :

«Ճօն Վօհու տէնիլէն մէրգում վէլէտի ձէպէլ, թիտ-
րէյէրէք էլիմտէն թուլթուպ պէնի բուս իթտի, վէ ճիւպ-
պէսինի պաշըմա էօրթէրէք, իքի սէնէ ագտէմ Եահպէ-
լին կէօղլէրիմին իչինէ պագտըղը կիպի, ուզուն միւտէթ
եիւզիւմէ պագտը:

«Պատէհու զարիպ պիր սէտայըլա աղըր աղըր, վէ
պիր ահէնէ իւզրէ պազը մանատար (խորհրդաւոր) պէսթէ-
լէր թէրէննիւմ իթտիքի, անլէրին մաալի չօգլուգ խաթ-
րըմտա գալմատը:

«Պագաթ պու ճիւմէ, բէքտէ անլաշըմնզ տէյիլ
խի, չիւնքի Եահպէլին պանա տէմիշ օլտուղու կիպի, վէր-
գում տախի զէնկին, վէ նաֆիկ օլաճաղըմըն միւթտէսինի
վէրիօր իտի:

«Ն՛հ կասթօն, պունլար գօլայ ունուտուլուր շէյլէր
տէյիլ տիր, զէրա ճօն Վօհուն իթմիշ օլտուղու վատը ի-
լինտէ, տէհէթամիզ պիր թէհտիտ վար ւտը . . .

Գարմէն թէրէտտիւտ իչինտէ գալտը, մէզպուրէնին
կէօղլէրի, պիր սըզլէթ հըսսիյաթըյըլա գտրաըյօր իտի:

«Ճօն Վօհուն վատը իճրա օլտու, վէ թէհտիտաթ
տախի . . .

Գարմէն, թէքրար սէօղիւնի գաթ իթտի, վէ պու
հէքեայէյի զարիպէնին մաալինի անլայապիւմէք մէրագը-
լըլա մուզլթարըպ օլան կասթօնըն եիւզիւնէ պագտը.
կէօղլէրի աղիւմ պիր տէհէթ իպլաղ իտիյօր իտի, մէզպու-
րէ ալէթթաճիլ վէ կիւլիւմիյէրէք սէօղիւնէ տէվամ ի-
տուպ,

«Պագաթ ազիզիւմ կասթօն, պունլարը սիղէ սէօլէ-
մէտէնէ մանա վար, պիր թագըմ ճահիլ վէ ագըլըրզ քիմ-
սէլէրին զիհնինի թախտիշ իտէն պաթըլ իթիգատըրա,
սիղին ինանմայաճաղընըլ տէրքիար տըր, պէն սիղէ եա-
լընըզ հէնկեամը սէպալէթիմտէ, վէ հալի շէպապէթիմ-
տէ չէքմիշ օլտուղում սէրէնճամը նագշու պէյան իթմէք

խթիյօր ըտըմ, վէ իշթէ հէքեայէմին ըիշթէսինի զայպի-
տուպ, սիզէ լուզսւմը օլմայան թէֆէրրուաթա կիրիլի-
յօրոնմ, Եահպէլ իլէ ճօն վօհուրն սիզէ նէ հհէմիլէթի
օլապիլիր . . .

Կասթօն, պիր մըգտար սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա
Գարմէնին իւզէրինէ միւէսսիր պիր նիկեահ աթֆ իտէրէք,

— Պու քեաշիֆլէր, սիզի էմնալսըլ տէրէճէտէ կիւ-
զէլ պուլմալարըլըլա, էն զիյատէ զէնկին, նաֆիզ, վէ
միւթէպէր զէվաթըն, հիւսնիւնիզէ մէֆթուն օլուպ եէք
տիկէրի իլէ լէգապէթէ չըգըչաճազլարընը քէշֆ իթմիլ-
լէր տիր - տէլինճէ, Գարմէն եավաչ սէտայըլա,

— Էվէթ, էօյլէ քէշֆ իտիյօրլար իտի . . . - տէտի:

Մէզպուրէ պիր լէրզէ (դոզ) հըսս իթտիքտէն սօնրա,
սօլիուն չէհրէսի խօշ պիր նէչէ իլէ գըզարտը, վէ տօտազ-
լարընտա պիր թէպէսսիւմ բէյտա օլուպ, շու վէչհ իլէ
սէօզիւնէ տէվամ իթտի:

“Փագաթ չէքմիշ օլտուղում ֆագուու սէֆալէթէ
նագըլը քէլամ իտէլիւմ. . . վալիտէմին ազլու ֆիքրի տա-
յիմա Լսպանեատա օլմաղըլա, բէտէրիւմ, մէզպուրէնին
րէյինէ միւթապաաթ իթմէք իսթէյուպ, հէր պիր մու-
խաթարայը կէօզէ ալտըրարագ սէյահաթընա տէվամ ի-
տիյօր իտի:

“Ձան իտէրէմ վալիտէմ Գալէպի սէվէյօր իտի, ֆա-
գաթ մէզպուրէ խաֆիֆ մէչրէպ օլմասըլըլա պէրապէր
զայէթ կիւզէլ վէշիվէքեար օլտուղունտան, պիր թագըմ
սէֆիհ ասըլաւտէլէրի, մըգնատըս կիպի քէնտիլինէ ճէլա
իտիյօր իտի:

“Բէտէրիւմ, հէր նէ գատար հիւսնի ախլագէ, վէ
հըտիյաթը ճէմիլէյէ պիկեանէ պիր չինկեանէ իտիխէտէ,
ֆագաթ միւթէքէպպիր՝ վէ զէվճէսինի գըոգանըր օլմա-
մաղըլա, պու հալլէրտէն սօն տէրէճէ մուզլթարըպ օլու-
յօր իտի:

«Պիր կիւն վալիտէմ (Սէկորպ) չէճրին մէյտանընտա
բագս, վէ պէսթէ թէրէննիւմ իթտիյի էսնատէ, տէլէք
գանընըն պիրի մէզպուրէյէ թէգարրուպ իտէրէք եիւ-
րինի բուս իթտի, վէ կիւյա ճիւբաթ իթտիյի պու սըյ-
բըզըղըն իւճրէթինի էօտէմէք իչիւն էլինի քիսէսինէ սօգ-
տու, ֆագաթ բարա չըգարմայա մուվաֆֆագ օլամատը,
փնքի բէտէրիմ, սիյտճ գընլը ուզոււն խանչէրինի, թա
գապէսինէ գատար մէրգոււմըն սըրթընա սաբլայը վէրտի...
«Ա՛հ կասթօն, էյամը չէպապէթլէրինտէ, հիւսնի
պլպազ վէ րաղպէթու իճթիրամ նուսնէլէրի կէօրէնլէր,
նէ գատար պահտըեար օլմալը տըրլար... հէյհա՛թ, պէն
խէ սէֆիլ վէ տիւչկիւն քիմնէլէրին էվլատըյըտըմ, զիրա
նէնապը հագգըն տէսթը իւհահիսի անլէրի հիմայէ իթմէ-
յօրըտը:

«Լաքին պէն բէտէր իլէ վալիտէմի չօգ սէվէյօրըտըմ,
զիրա անլէր, լանէթլի պիր ճընսա մէնսուպ օլմասալար
ըտը, նամուսլը վէ խայըրխահ ատէմլէր օլաճագլարը ի-
թիգատընտայըմ...
«Կէրէք պէնի, վէ կէրէք բէտէրիմ իլէ վալիտէմի
այըր այըր հապս իթտիլէր:

«Պիր ճինայէթ վուգու պուլմուշըտը, վէ ճանիլէր իսէ՛
էյլէ լանէթլի պիր գավմա իտիլէր քի, ասլա մէրհամէթ
մէմուլ իտէմէզլէր իտի:

«Իքի այ սօնրտ մահբէստէն չըգտըմ, վէ բէտէրիմ,
վէ բէտէրիմ իլէ վալիտէմի արատըլըմտա, պանա ճինա-
մէթին վուգու պուլտուղու մահալտէ, եանի (Սէկօրբ)
մէյտանընտա տէօրթ ատէթ գազըգլար չագմագ իչիւն
գաղըմըշ օլան տէօթ չուգուր կէօսթէրիպ,

— Իչթէ պուրասը, բէտէրու վալիտէնին գաթըլ-
կեահը տըր, անլէրի պուրատա աստըլար - տէտիլէր:

«Է՛վէթ, սուշուլըլա պէրապէր սուշսըզը տախի գաթլ
իթմիլէր իտի...

«Արթըգ տիւնեատէ եալընըզ վէ պիքէս գալմըլ ըտըմ:

Գարմէն, պու սէօզլէրի սէօյլէտիյինտէ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլայօր իտի:

Կասթօն, միւթէէսսիրէն պիր սանիյէ գատար սիւքիւթ իթտիրտէն սօնրա քէլամէ աղազ իտէրէք,

— Ա՛հ Գարմէն, օ առէմին պէր հայաթ օլմասը իչին պու տէրէճէ մէմնուն օլաճաղըմը աօլա խաթրըմտան կէշիրմէյօրըտըմ, ֆաղաթ ճէնապը հազգա համտու սէնալէր օլսուն, զիրա էկէր օ առէմ օլմասայըտը, աօլա միւթէսէլլի օլամայաճագտընըլ . . . — տէտի:

Գարմէն, Կասթօնըն սէօզլէրինտէն հիչ պիր շէյ անլամայարագ, թէաճիւպ իլէ մէրգուլմըն եիւզիւնէ պաղար, վէ:

— Հա՞նկը առէմ իչին տէյօրսունուլ — տէտիյինտէ Կասթօն տախի, մէզպուրէնին պու սուալինէ թէաճիւպ իտէրէք,

— Պիրատէրինիզ իչին տէյօրում մատամ . . . — տէյու ճէվապ վէրտի:

Գարմէն, մահճուպիյէթլէ պաշընը էյտի. մէզպուրէնին՝ արթըգ եալան սէօյլէմէյէ իգթիտարը գալմամըլ ըտը . . .

ԽԱՅՐ ԻԼԷ ՇԵՐՐ

Մատամ Պարոն, ուզուն միւտէթ սիւքիթ իթտի, կէշիշ խաթըրէլէր մէզպուրէ, իթէլիկեամ իթմիշէր իտի, Կասթօն, Գարմէնի թէտգըզ իտէրէք, քէնտի իրգ-գաթամիլ նիկեահը յըլա մէզպուրէնին ըղթըրապընը թէս-կին իթմէք իսթէյօր ըտը. Նէր իքիսինին լաթիֆ սիյմա-սընտա, սատըզ պիր մուհապէթին՝ ան պէ ան թէզալեիւտ իթտիյի կէօրիւնիյօր ըտը:

Պիր գաշ տագըզա սօնրա՝ Գարմէն տօղրուլտու, ի-քիսինին պագըշարը եէքտիկէրէ թէսատիւֆ իթտիլէր. Գարմէնին նիկեահը միննէթտարըզ իալրազ իտիյօր ըտը, մէզպուրէ՝ միւթէթսիր պիր հալ իլէ քէլամէ աղազ իտուպ,

— Ահ Կասթօն, սիգի նէ տէրէճէ սէվտիյիմի թարիֆ իթմէթ . . . սիղին նէզտինիլտէ, ըինճու մէշագգաթըն նէ օլտուղունը ունութըյօրում, սիգին վիճուտինիլ, հալ-լինադ խաթըրէլէրիմէ գարշու՝ պէնի հըֆզու հիմայէ ի-տիյօր, ահ մատէմ քի պէնի պու տէրէճէ մէսուտ իտի-յօրսունըզ . . . արթըզ կէշիշին նէ՞ էհէմմիյէթի օլապի-լի . . . — տէտի:

Վէ մէզպուրէ, Կասթօնա տօղրու էյիլտիյինտէ, մէր-գումին քուտագըլարը Գարմէնին սիյաճ քեաքիւլլէրինէ տօ-գունտը:

Պատէհու Գարմէն՝ հիճապ իլէ կէրի չէքիլտի, զիրա մուհապէթ, մէզպուրէյէ իֆֆէթ պալշ իտիյօր իտի:

Գարմէն, միւլահազա իթմէյէ, վէ ապա վիճուտի օլ-

մայան պիր շախսիյէթէ, եանի էօմրիւնին նըսֆընը հասր իթմիշ օլտուղու եաբմա պիրատէրի հագգընտա, պիր չէյ ույտուրուպ սէօյլէմէյէ վագըթ պուլապիլմիշ օլմաղըլա, սէօղիւնէ տէվլամ իտուպ,

«Նասըլքի տէտիմ, տիֆնեա իւղէրինտէ պիւսպիւթիւն եալընըզ գալմըշըտըմ, չիւնքի պիրատէրիմ, օ էս նատէ հէնուզ չօճուզ օլուպ . . . տայիմա աղլար, վէ պէն տախի՝ գալպիմ խիւրտու խաշր օլտուղու հալտէ, մէրգու մըն կէօզ եաշլարընը գուրուլթմայա մէճպուր օլույօր ըտըմ . . .

«Կիճէ կիւնտիւզ Ըսպանեատան ֆիրար իթմէք արղուսըլըլա սուզան օլույօրըտըմ, չիւնքի հէր թարաֆտա բէտէրիմ իլէ վալիտէմին գանընը կէօրիւյօրուլմ զանն ի տիյօր ըտըմ:

«Եայա օլարագ պիրատէրիմ իլէ պէրապէր Վալանս վէ Գաթալնիյա էյալէթէրինի իմրար իթտիք:

«Կա'սթօն, նասըլքի սիզէ տէտիմ իտի, Միւրսի չէհրինտէ բաբազըն պիրի, պանա ճէնապը Ալլահա տուա իթմէքլիլմի էօյրէթմիշ իտի, վէ իշթէ պու սայէտէ ազ չօգ միւթէսէլլի օլույօր ըտըմ:

«Պագաթ եալընըզըզ բէք վէխիմ չէյ տիր, ա'հ օն պէշ եաշընտա օլան պիր կէնճ իչիւն եալընըզըզ, վէ սէֆալէթ բէք տէհշէթիւ պիր հալ տըր:

«Կա'սթօն, կէօրիւյօրմուսունըզ պէնի, տիւնեատէ եաբա եալընըզ վէ պիր չօճուգոան մատէ հիշ պիր համիսի պուլունմայան, աճ պի իլաճ, վէ խալգըն չէթմու հագարաթընա հէտէֆ օլան պիշարէ պիր գըղճըազըն, պէօյլէ պիր ուզուն եօլճուլուգտա նէլէր չէքմիշ օլտուղունը բէք գօլայ քէշֆ իտէպիլիւսինիզ:

«Հուտուտու վասըլ օլմազտան էվվէլ, չօգ տէֆա այագ»

լարլմ մէճրուհ օլուպ, գան իլէ միւլէմմա օլտու :

«Պագաթ հէր նասըլսա, մէճհուլ պիր իւմիւտ գալ-
պիմէ գուվլէթ վէրէրէք, հէր ան թասավվուր իթմիշ օլ-
տուղում՝ Պըրանսայը կէօրմէք, վէ նայիլի սաատէթ օլ-
մագ իւմիւտի իլէ բէրվէրտէ օլուպ, եօրղունլուգ տույմա-
յօր ըտըմ, չօգ տէֆա Եահպէլ իլէ իհթիյար ձօն Վօհուլն,
պանա վատ իթմիշ օլտուգլարը սէրվէթու սաատէթի,
կէօղիւմին էօնիւնտէ կէօրիւյօր ըտըմ :

«Պիր ագչամ վասի պիր սահրայէ վասըլ օլմաղըլա,
էօթէ պէրի բարլամագտա օլան պինլէրճէ ըշըգլարը կէօ-
րիւպ, գալպիմ չարբմայա պաշլատը, զիրա Բարիղէ մու-
վասըլէթ իթտիլիմի անլատըմ, օ մէշհուր պէլտէյէ քի,
պէնիմ վաթանըմ օլաճագտը :

«Ասլա թանըմատըղըմ, Ֆագաթ տէրէճէյի նիհայէ-
տէ սէլտիլիմ Բարիղէ վասըլ օլտուղումտա, Ըսպանեօլ-
քեարի ֆիսթանըմտան, չալբարէլէրիմտէն, վէ կիւզէլլի-
թիմտէն պաշգա հիշ պիր սէրմայէմ եօղուտը. ա՛հ ազի-
ղիմ կասթօն, ֆիհնագըգա օ զէման բէք կիւզէլ իտիմ,
վէ հէնուզ օն ալթը եաշըմա գատէմ պասաճագտըմ :

Ս ագչամ, եօրղունլուգտան թապու թուվանըմ գալ-
մամըշ օլտուղու հալտէ, պիրատէրիմ իլէ քէնտիմէ եա-
թաճագ պիր մահալ թէտարիք իտէպիլմէք իչիւն, ուզուն
միւտէթ օյնամաղա, պէսթէլէր թէրէննիւմ իթմէյէ, վէ
վէ զօրըլա կիւլմէյէ մէճպուր օլտում :

«Ահ կասթօն, ինսանըն կէօղիւ կէօյնիւ գան եաշ իլէ
տօլմուշ օլտուղու հալտէ թէպէսսիւմ իթմէք նէ գատար
միւշկիւլ իմիշ . . .

Գարմէնին կէօյսիւ գապարմըշ, վէ թաթըլ սէտաօը
հաղին պիր ահէնկ քէսպ իթմիշ իտի :

Կասթօն տաթի, մէգպուրէնին հալինտէն միւթէէսիւր

օլարագ կէօղլէրի եաշարտը, վէ ըրգգաթամիզ պիր սէ-տայըլա,

— Բէճա իտէրիմ սէօղլանիւզէ տէվամ իտինիզ, սէօլէյին չարըգ սէօլէյին, մէսղատ օլաղլաղլանուզ կին-լէրաէն պահս իտինիզ — տէսի:

Կասթօն, ագիմ պիր մէրագ իլէ աղլու ֆիքրինիփար-մէնին հէքեայէսինէ հասր իթմիշ իտի, մէղպուրէնին, թա-լիյի նասաղը իգթիզասընտան իթտիյի շէքվալէրտէն միւ-թէէսիր օլույօր իտի:

Գարմէն պաշընը սարստը, վէ սիյահ քեաքիւլէրինի արգասընա տօղրու աթը վէրմէքլէ սէօղլանէ տէվամ իտուպ,

— Մէսուտ օլաուղում կինլէրմի . . . ա՛հ Կասթօն, պէն միշտէթը էօմրիւմտէ ասլա մէսուտ զլմատըմ, պէն անճագ սիդի կէօրմէք, սէօղլանիզի տիյնէմէք, վէ էլինիզին պէնիմ էլիմին իչինտէ տիթրէտիյինի հըսս իթմէքլէ ճէ-սղատ վէ պահտընար օլապիլիրիմ:

Կասթօն, մէղպուրէյէ ճէվապ վէրտի իսէտէ, ֆագաթ շաղու սէվտայա կիրիֆթար օլան ատէմլէրին մէգալաթը, դալէմ իլէ վասֆ օլունտուղլանաթ, մաալու մանասընը ղայպ իտէճէյի տէրքեար տըր:

Գարմէն սէօղլանէ տէվամ իտէրէք,

«Տագընըզ վար Կասթօն, պու տագըղգատա չէքմիշ օլտուղում ֆագրու սէֆալէթի խաթըրլայարագ, պիր նէվի մէսըուրիյէթ հըսս իտիյօրում, վէ սէպէպի պու տըր քի, չու անտէ մէսուտըմ . . . ա՛հ ֆէվքէլատէ մէսուտըմ, հէր թարաֆտա սաատէթ վէ մէսըուրիյէթ կէօրիւզում, չինքի սիզ պէնի սէվէյօրսունըզ . . .

«Բարիզտէ կէչիրաիյիմ իլ ք կիճէ բէք տէհչէթիւ օլտուղու կիպի, եէքտիկէրինի թէխալիքֆ (յաջորդող) ի-

տէն կիւնէր տա՛նի, ընծաւ մէշագգաթլա կիւզար թաթիւէր :

«Սիւղ օ էսնալէրտէ քէք կէնճ օլմալըլտընըզ, ֆա-
գաթ Թէթիմալքի, Ըսպանեօլքեարի պիր ֆիսթան կիյմիչ,
վէ պէլինէ ինկիլիզ մօտասը իւզրէ սիյահ պիր գուշագ
պաղլամըչ զլան օ կէնճ գըզճըաղը խնթըրլայօրթոճնուզ :

«Մէզգոթրէ սէֆիլ գըզճըաղ, հէր ագչում ճիւ-
թպիլը աղաճըրդնտա, Գաֆէ Թիւրք տէնիլէն գազինօ-
նըն գաղչըսընտա ըաղս իտիյօր իտի :

«Էվէթ, ազիզիմ Կասթօն, ըաղս իտիյօր ըտըմ, նէ-
ֆսիմ քէսիլէնէ գատար օյնայօր ըտըմ :

«Գըչըն՝ սօուգտան բարմազլպըրմ տօնարազ, չաչ-
բարէլէրիմ օյնաթամայօր ըտըմ, վէ պու սէպէպլէ կէչիպ
տէնէնէլէր չայրարէ սէտասը իշիթմէտիքլէրինտէն տուր-
մայըպ կէչիյօրլար ըտը. էթրաֆըմը սարմըչ ժլան չօճուգ-
լարըն էօնիւնտէ, պէյհուտէ ըաղս իտիյօր ըտըմ, պու չօ-
ճուգլար տախի պէնիմ կիպի սէֆիլ օլտուգլարընտան,
քէնտի սէֆալէթլէրինին ինթիգամընը, պէնի իսթիհա ի-
տէրէք ալըյօրլար իտի :

«Ահ Կասթօն, Բարիզ էհայիսի, մէրհամէթ տէնիլէն
չէլն նէ իտիյինք ասլա պիլմէյօր, վաղաա Բարիզլիլէր՝
քէնտի ալթոււնլարընը բէնչէրէտէն տըչարը աթարլար. ֆա-
գաթ վազթինտէ՝ վէ լայըգըլը պիր ֆագըրա ճիւզվի պիր
սատագա վիլմէտէն իմթինա իտէրէք :

«Պազը ամէլէլէր, հիւսնի ախլագէ մուղայըր սէօզլէր
իլէ պէրապէր պագլարըմըն ալթընա պիր գաչ մանկըր
ալթըյօրլար իտի. պոււնչար պէնիմ իշիւն սատագա օլմա-
լուպ, իլլա ազիմ պիր հագարաթ իտի, վէլհասըլ սըյ-
րըզնա պիր սէօզ աթմազպըզըն սատագա վէրէն բէքնա-
տիր պուպոււնույօր իտի :

«Եօրդունյուղտան վէ սօուգտան թապու թուվանըմ գալմամը իքէն, պիր թագըմ շապգալարընը կէօղլէրինէ գատար էնտիրմիշ, վէ գաբօթլարընա սարըլմըշ օլան ա. տէմլէր, մանատար սուրէթտէ եանըմա կէլէրէք, պանա ալթուն սիքքէլէր կէօսթէրիյօրլար իտի . . .

«Ա՛հ աղիղիմ Կասթօն, պէնղինիղտէ ըէնկ գալմայօր, մուղթարըպ օլույօրսունըղ տէյիլմի . . . Ֆագաթ պէն, շէրմու հիճապըմը մուճիպ օլան չէքտիյիմ էղապէ նիպէ. թէն, սիղին Ֆագըրըղընըղըն, կիւլտէն մամուլ պիր եա. թագ տէրունինտէ եաթմագ օլտուղունը թաստիգ իթ. մէքլէ պերապէր, զէրրէ գատար վիճտան պիհուղուրլու. զու տույմագսըղըն, պէնի սէվէ պիլիր օլտուղունուղը տա. խի իսպաթ իթմէք իսթէրիմ:

«Պաղէն իհթիյար գարըլար եանըմա կէլէրէք, գու. լաղըմտան աշաղա պիր չօգ ըէզիլանէ սէօղլէր ֆըսըլթա. յօրլարըտը . . . պունլար, պանա իթտիքլէրի նէֆրէթա. միղ թէքլիֆլէրէ, խօշ ըէնկլէր վէրմէյէ չալըշլօրլարըտը:

«Կասթօն, մէղպուրէնին պու սէօղլէրինի տինլէտիքճէ գալպի ալթ իւսթ օլուպ, զայէթ միւէսսիր պիր սէտա. յըլա,

— Ա՛հ մատամ . . . եթէր արթըգ . . . եթէր պունլարը իշիթմէք էօլմէք տէմէք տիր . . . — տէտի:

Գարմէն, էլինի կէօյսիւնին իւղէրինէ վաղ իթտի, վէ անլընտա պիր նէվի սիւքիւնէթ իլէ թէքէպպիւր շուլէսի միւլթէյիլ օլարագ,

— Կասթօն, էթրաֆըմը իհաթա իտէն պու մահ. ճուպիյէթ չիրքեապընտան, նամուսըմը լէքէտար իթմէք. օիղին սէլամէթլէ կէչէպիլտիմ, էվէթ, սիղէ թագտիմ իթտիյիմ գալպ, հէնուղ սույի ահվալտէն պէրի տիր, ան. լըմտաքի կէօրտիւյիւնիղ գըղարթը, վիճտան պիհուղուր.

լուղու էսէրի օլմայուպ, իլլա հիտէթ ալամէթի տիր:

Գարմէն, բէք տօղրու սէօլէյօրլտը, պու գատրն, կէօնա կէօն հատիսէլէր իլէ կէչիւրմիշ օլտուղու միւտէթը էօմիւրնտէ, նամուսընը մուհաֆազա իթմէյէ մուվաֆֆազ օլապիւմիշ իտի:

Գարմէն, քէմալի թէքէպպիւր իլէ, ֆազրու զարու-
լէթին՝ քէնտիսինէ վէրմիշ օլտուղու նասիհաթը միւֆսի-
տէյի ըտտ իտուպ, կեահ Մարգի տը Մայլըբըէ նիգա-
պը, վէ կեահտա մատամ տը Ռօյնամը թահտընտա կէօ-
րիւնմիւշ, վէ իֆֆէթու նամուսընը բայիմալ իթմէքսիլին,
մահա էյլէնճէ մագամընտա օլարադ աշղու մուհապէթ
իլէ օյնամըշ իտի:

Մէզպուրէ, հէնուզ ճօն վօհուըն զարիպ պէսթէսին-
տէն միւտէհհիշ (սարսափիլ) օլմամըշ, վէ քէնտի քէնտի-
պինէ «պէնիմ ճանըմ նէ ըէնկտէ տիր . . .» տէյու սօր-
մամըշ իտի:

Պու անտէ՝ Գարմէնին անլընտա միւշթէյիլ օլան հիւս-
նի մէլահաթ, վէ թէքէպպիւր զիյալարընտան՝ կասթօնըն
կէօլլէրի գամաշտը, մէզպուրէյի, քէնտի սէֆալէթի ի-
լինտէ ալի, վէ հէր վագըթտան զիյատէ կիւզէլ կէօրտիւ-
լինտէն, խահիշլի պիր սէտայըլա աթի իւզգիքը սէօլլէրի
թէլաֆֆուզ իթտի:

— Եա՛ Րապպիմ, պէն նէ՞ եաբտըմ, նէ՞ ֆազիլէթ-
տէ պուլունտում քի, պանա պու գատար սատտէթ իհ-
սան իտիյօրուուն . . . ա՛հ Գարմէն, պէնի սէրկիւզէլթինէ
վագըֆ իթտիլին իչիւն թէշէքքիւր իտէրիմ . . . իմտի
հիւսնի լէթաֆէթինիզ գատար աֆիֆէ օլտուղունըզը թէս-
թիմ իտէրիմ, էյեամը շէպապէթիմի թէլիսիկեամ իտէն
ընճու մէշագգաթը, հագգըմտա կէօսթէրտիլինիզ մու-
հապէթ իլէ, քեամիլէն ունութույօրում . . .

Կասթօն, պու սէօլլէրի սէօլլէտիլինտէ գարեօլանըն

քէնարընա գատար կէլմիշ, վէ կիւղէլ պաշնը էլինէ տա-
յաթմըշ օլտուղու հալտէ, տուա քթտիքլէրի հէնկեամտէ,
սըտգըլա ասիւմանէ պագան ատէմէր կիպի, Գարմէնին
եիւզիւնէ պագըյօրըտը:

Գարմէն, քէնտինտէն կէշմիշ պիր հալտէ պուլունու-
յօրըտը, մէղպուրէ հըստ իթտիյի ըզթըրապը, խօշ պիր
թէպէսսիւմ իւն կիղլէմէյէ չալըշըյօրըտը:

Գարմէն, պու հիքեայէյի միւէլլէմէ իչինտէ, տօղրոյա
եմղան գաթմագ մէճպուրիյէթինտէ պուլունույօրըտը,
մալիք օլտուղու սէրվէթին մէնպաընը պէյան իթմէքլէ
պէրապէր, եահպէլ իլէ ձօն Վօհուըն իսթիլաւաթը միւ-
ճիւպինճէ, օ տէհչէթլի կիճէտէ, եանի Գարնավալըն սօն
սալը ագշամը վուգու պուլան հաթիսէլէրի կիզլէմէք էլ-
զէմ իսի:

Մէղպուրէ, պիր մըգտար միւթէրէտտիւտ վէ միւշէ-
վէշ պիր հալտէ գալտըգտան սօնրա, նէ իտէճէյինին գա-
րարընը վէրիպ, ճեսարէթ վէ խահիշ իլէ իրաւայէյի քէլամ
իտէքէք:

— Պերատէրիմին վասֆընը թէքրար իթտիյիմ իչին
պէնի թապիւպ իտիյօրպընըզ զանն իտէյօրում, ֆաղաթ
իւպըրլահ վէ ալիճէնապ պիր զաթըն, պէնի էվլաուը կի-
պի հիւրայէ իթտիյինի, վէ սօն նէֆէսինտէ նամու շանըթ
պանա վիքմէքլէ, էօլտիւքտէն սօնրա տալիս՝ սաատէթը
հալիմի թէէմին իթմէք իսթէմիշ օլտուղունը, սիգէ հէ-
քեայէ իթմէզտէն էվլէլ, պիքատէրիմտէն պահս իթմէք
իսթէրիմ. . . զիրա էմըր իզտիվաճըմըն հէքեայէսի բէք
մուլթասար օլմուղրա, հէման պիր գաշ քէլիմէ իլէ անլա-
տապիլիրիմ. . . չէյլէրի, սաատագաթ վէ մուհապէթ վատ
իթմէք իչին, էօնիւնտէ տիզ չէօքտիլիմ միհլապ, հալի
նէզիտէ պուլունան պիր ատէմին էճէլ եաթաղը իսի:

«Պերատէրիմ. . . մաղրուր, թաշ եիւրէքլի, վէ պի-

սէպաթ պիր չօճուգ իտի, էվէթ, մերգում, օլանէթի ճընսա մէնսուպ իտիքի, քէնտի սաատէթլէրինի, պէնիյի պէշերէ գարչու իլան իթտիքլէրի ճէնկու ճիտալըն իչինս-տէ թէհարրի (փնտուել) իտէրլէր . . .

Գարմէն, սէօգիւնի գաթ իթտի, մէզպուրէնին նէ-ֆէսի քէսիլիպ, հէքեայէսինէ տէվամ իտէպիլմէք իչինս ազիմ պիր սըգլէթ հըսս իտիյօր ըտը. Թամնի (չինել) իթ-միշ օլտուղու պու եալան, էօմրիւնի իքիյէ թագսիմ իտի-յօր իտիքի, նըսֆընը Մարգի տը Մայլըրէյէ հասը իթ-մէքլէ, հէքեայէսինին քիզպիյաթը իչինէ, պիր նէվի մա-նատար հագըգաթ գաթմայա մուվաֆֆագ օլույօր ըտը:

Գարմէն, խըլգաթընտա պուլունան ինսանիյէթէ չէս-պան, վէ մուհսին (բարի) խասսէլէրի քէնտիսինէ հասը իտէր, վէ էյեամը շէպապէթինի մուազապ իտէն պիր թա-զըմ մէնֆուր արգուլէրի, վէ մէճնունանէ քիւսթախըգ-լարը՝ Մարգիյէ վէրմէքլէ, տէրունինտէ թէվէլլիւտ իթ-միշ օլան պու իքի նէվ մէպտէլէրէ (սկզբունք), պու սու-րէթլէ պիրէր ճիսմ վէրիյօր իտի, շէօյլէքի՝ Գարմէն էյլիք եանի խայր, վէ Մարգի տախի քէօթիւլիք, եանի շէրր իտի . . .

Գարմէն, պու իքի սըֆաթըն իչինտէ տախի պիզզաթ քէնտիսինի կէօրմէքլէ, Մարգինին սըֆաթու էֆալընը (գործեր) նագշ իթտիյի սըրատա սէսի թիտրէյօր իտի. շինքի իրթիքեապ իթմիշ օլտուղու ճինայէթ, մահզա պու սըֆաթէ այլտ օլաճագտը . . . մէզպուրէ, պիր մըգտար թէրէտտիւտտէ գալտըգտան սօնրա, շու վէչհ իլէ սէօ-զինէ տէվամ իթտի:

«Պիրատէրիմ չօգլուգ նէզտիմտէ պուլունմայօր ըտը,

մէրգում , հալի շէպապէթէ գատէմ պասմըշ օլմաղըլա , պէնի հիմայէ իթմէյէ միւգթէնիւ իտի իսէտէ , ֆազաթ պանա մուավէնէթ իթմէք , եանի պէնիմ կիպի թամբը մէյտանընտա բազա իթմէյէ գաթան ըույի մուվաֆազաթ կէօթէրմէյիպ , թէշէպպիւս իթտիյիմ պու իշտէն տայիմա նէֆրէթ իտիյօր իտի :

«Մէրգում , պաշգա տիւրլի իշէր իլէ մէշղուլ իտի . իսմինին պիզէն էհէմմիյէթի օլմայան՝ ասըլզատէ պիր Տիւգին նէզտինտէ քեաթիպլիք իտէն , Պիւրօ նամ սըյըգ պիր սէֆիլին մայէթինտէ պուլունուպ , իւճրէթ իլէ Տիւգը մումաիլէյհին զէվէսինին ահվալինի թէճէսսիւս իտիյօր իտի :

«Պիրատէրիմ մէրագըլ , վէ հատտէն էֆղուն թէն պէլ օլմաղըլա , տէրիւհաէ իթտիյի պու մէմուրիյէթը մէն ֆուրէտէն խօշնուտ իտի :

«Մէրգում , իշթիղալ իթտիյի պու սէնաթըն սայէ սինտէ , բէք չօգ զարիպ հալլէր կէօրտիւ , ճասուսըգ անը , մինասիպէթսիզ վէ չիրքին մահալլէրէ սէվգ իթտի . էօյլէ մէնֆուր մահալլէրէ քի , հիւսնի ախլագ սահիպի օլան քիպար պիր գատընըն , օ կիպի եէրլէրտէ պուլունա մայաճաղը տէրքեար օլմաղըլա , տիկէր գատընլար տախի , իրթիքեապ իթտիքլէրի ֆէզահաթը (խայտառակութիւն) սէթր իթմէք իսթէտիքլէրինտէ , մահզա օ կիպի եէրլէրէ իլթիճա իթմէյի քեարը ագիլ ատտ իտէրլէր , վէ իշթէ պիրաղ էվվէլ սիզէ վասֆընը իթտիյիմ Տիւշէ՝ տախի , զէվէ ճինին շիւպհէլէրինտէն յըգըլարագ , վէ պիրի իլէ միւլա գաթ իթմէք նիյէթի իլէ , քէնտի պէսլէմէսինին էսվապընը լապիօ օլտուղու հալտէ , Բալէ Բօայալտա , Պօթօլէ Ղօ

գաղընտա վագը, Խապանինին մաղարասը տինմէքլէ մա-
րուֆ մահալին, պիր գըսմընը թէչքիլ իտէն ուփագ պիր
խանէնին, ալթ գաթընտաքի օտալարըն պիրինտէ պուլու-
նույօր իտի :

«Պիրատէրիմ, պու իշէ վագըֆ օլտուղու կիպի, տահա
պունա միւմասըլ պիր չօգ էսրարը մէնֆուրէյէ ալեհա
օլտու, վէ պու մինասիպէթլէ Բալէ Բօայալը թանըյա-
պիլտիքի, իշթէ էլէէվմ հայիզ պուլունտուղու իւնվանը,
պիր տէֆա եօլունըն իւզէրինտէ պուլտու :

Կասթօնըն նիկեահընտա պուլունան էսէրը ըրգ-
գաթ, վէ ալայիմը մուհապէթ զանն իտէրսինքի՝ պիր սիհր
ալամէթի իլէ քեսմիլէն զայիլ օլտու, կէօղլէրի գարար-
տը, վէ սապըրսըզլըզլա,

— Մարգի տը Մայլըբրէ իւնվանըն . . . տէյի՛մի-
տէյու սուալ իտինճէ, Գարմէն,

— Էվէթ, Մարգի տը Մայլըբրէ իւնվանըն պուլտու
տէյու ճէվապ վէրտի :

Մէզպուրէ, Կասթօնըն քէսկին նիկեահընտան գուր-
թուլմագ իչիւն կէօղլէրինի եէրէ էնտիրտի, վէ շու վէչճ
իլէ սէօղիւնէ տէվամ իթտի :

«1826 սէնէսի Գարնավալընըն Սալը կիճէսի, պիրա-
տէրիմ, միւսիւ Պիւրօնըն էմրի միւճիպինճէ, եիւզլէրի
մասքէլի օլարագ քէնտի աշըգըյըլա պէրապէր գալապա-
լըղա գարըյմըշ օլան Տիւչէսի արամագ իչիւն, Բալէ Բօա-
եալտա պուլունույօր ըտը :

«Պիրատէրիմ, մահալը մէգ քիւրտէ թէճէմիւ իտէն
ֆէվգէլատէ պիր գալապալըղըն իչինտէ, Տիւչէսի բէք չօգ

արատը, ֆագաթ՝ գատընլարըն ճիւղէսիտէ մասքէլի օլ տուգլարընտան, մէզպուրէյի պուլամատը:

«Մէրգում, սօն տէրէճէ եօրղուն օլմաղըլա, արթըգ պու պէյհուտէ թէհարրիտէն վազ կէշմէք իւզլիէ իքէն, կիւղէրկեահլէրին պիրինտէ, էնլի պիր գաբօթա սարըլմը պիր ատէմ կէօրիւպ, մէրգումըն, պիզզաթ Տիւգ քէնտիւսի օլտուղունա շիւպհէսի գալմատը:

«Պիրատէրիմ, Տիւգ ճէնապլէրինին տախի, քէնտի գարըսընըն հալինի թէճէսծիւս իթմէք իշիւն Բալէ Ռօա եալա կէլմիշ օլտուղունա գանաաթ կէթիւրմէքլէ, մումա իլէյհի թէագըպէ պաշլատը:

«Հէր նասըլսա պիր արա պիրատէրիմ, միւսիւ Տիւգ իլէ կէօրիւշտի, մումաիլէյհին մահալի մէզքիւրէ կէլիշի, զէվճէսինի թէճէսսիւս իթմէք իշիւն տէյիւ իտի:

«Պահճէտէքի գալապալըզա գարըշմըշ, վէ էճնէպի ըուպասը կիյմիշ օլան պիր ատէմ, էօթէ պէրի սէրսէրիւանէ տօլաշըյօր ըտը, պիրատէրիմ, միւսիւ Տիւգին, պու էճնէպիյի արամագտա օլտուղունը տէրհալ անլամըշ ըտը . . .

«Պէնի մաազուր թուլթոգըլ Կասթօն, պու շէյլէրի թէֆէրրուլթըյըլա սիզէ թարիֆ իտէմէյէճէյիմ, զիհնիմ գարըշըգ տըր . . . եէտի սէնէտէն պէրու, պունլաւը ունուլթմաղա ճահտ իթտիմ, շիւնքի պու իշին իշինտէ պիր ճինայէթ իճրա օլմուշըտը, վէ պու ճինայէթի իրթիւքեապ իտէն տախի, պիզզաթ պիրատէրիմ քէնտիւսի իտի . . . սիզէ շու գատարընը տէյէպիլիւրմէքի, մէրգում էճնէպինին եանընտա, պիր թագըմ էվրագը մուհիմմէ պուլունույօր ըտը, վէ Տիւգ ճէնապլէրի, էվրագը մէզքիւս

լէյի էլինէ կէջիրմէք իշին, մալիք օլտուղու հատարզ հի-
սապսըզ վարիտաթընըն, հէման նըսֆընը վէրմէյէ հազըր
իտի . . . վէ հաթտա . . .

Կասթօն, եաւաշ վէ թիթրէք պիր սէտայըլա մէզ-
պուրէնին սէօզիւնի գաթ իտէրէք,

— Մա'տամ, տէտիյինիզ Տիւգին իամի նէ' իտի -
տէյու սուալ իթտի:

Գարմէն, Կասթօնըն սուալինէ ճէվապ վէրմէտի, վէ
քէնտի սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք, շու վէչհ իլէ իտարէյի
քէլամ իթտի:

«Տիւգ իլէ պիրատէրիմ» ուզուն միւտէթ գօնուշտու-
լար, պատէհու պիրատէրիմ պիր մըգտար ղայպուպէթ
իթտիքտէն սօնրա, գատըն էլպիսէսի լապիս օլտուղու
հալտէ ալտէթ իթտի . . . Կասթօն, պիրատէրիմին նէ
գատար պանա պէնզէտիյինի պիլիրսինիզ . . . մէրգում,
օ էսնատէ հէնուզ օն ալթը եաշընտա օլմաղըլա, պու
թագլիտտէն քիմսէ չիւպհէ իտէմէզ իտի:

«Էվէթ, պիրատէրիմ թէհայեիւր օլունաճագ տէրէ-
ճէ պիր մէհարէթ իլէ թէպաիլը էսվապ իտէրէք, կէնճ
վէ ղայէթ կիւզէլ պիր գատըն օլմուշ իտի:

«Պու լէյլէյի մէճնունանէտէ (խենդութեան գիշեր)
հէր քէսին տամարընտա սարիսօչլուգ գանը ճէվէլան իտի-
թըրլոր . . . իհթիմալքի սիվ' օ էսնատէ Բալէ Րօպյալըն
նէ օլտուղունու պիլմիշ օլմայասընըզ:

Կասթօն, տէրունի տիլտէն պիր ահ չէքէրէք, վէ
թիթրէք պիր սէտայըլա,

— Խամ օ կիճէ պէնտէ օրատայրտըմ մատամ . . .

Բայէ Ռօայալը պիլիւրիմ . . . ա՛հ բէք էյի խաթրմտա տըր . . . - տէտի :

Գարմէն սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք :

«Պիրատէրիմ, կիյմիշ օլտուղու շաշալը գատըն էլ պիսէսի իլէ, մէրգում էճնէպինին գօլթուղունա կիրտի . . . վէ սօնրա նէ վուգու պուլտու . . .

Հէյէճանընտան նաշի, Գարմէնին անլը իւզէրինտէ ինճու միսալի թէր տամլալարը տիգիլիշ իտի, մէզպուրէ սէօզիւնի գաթ իթմէյէ մէճպուր օլտու :

Կասթօն, գարեօլատան տըշարըյա տօղըու ասըմըլ օլուպ, պօղունուգ պիր պէտայըլա . . .

— Նէ՛ վուգու պոսլտու մատամ, ա՛հ քէրէմ պույուրուն, էկէր մալիւմաթընըզ վար իսէ, հիշ պիր շէյ քէթմ իթմէյէրէք սէօյլէյին - տէտի :

Գարմէնին քիրքիքլէրի թիթիէտի, եանագլարը աթէշ կիպի գըզարտը, վէ կէօզլէրի եէրտէ օլարագ քէլամէ ալազ իտուպ,

— Մալիւմաթըմ Վնգ . . . ֆագաթ շու գատարընը պիլիւրիմ քի, էրթէսի կիւնի էճնէպինին նէզտինտէ պուլունան էվրագ պիրատէրիմին էլինտէ պուլունույօրըտըլ վէ իշթէ օ մինասիպէթլէ ֆէրտասը կիւն, պիզիմ սէֆիլ գուլիպէմիզ, միւքէլլէֆ վէ միւզէյեէն պիր գօնաղա թաշվիլ օլուպ, պիրատէրիմ, կիւզէլ պիր արապա իլէ աթլարա վէ խըտմէթքեարլարա սահիպ օլտու . . . վէ Տիւգ ճէնապլէրի տախի, օ կիւնտէն պէտ իլէ մէրգումը «պիրատէրզատէմ» տէյուլ թէսմիյէ իթմէյէ պաշլատը . . .

Կասթօն, եայլը պիր զէնպէրէքտէն թահրիգ օլմուշ

ճասընա տօղրուլուպ, գարեօլանըն իջնտէ օթուրաու, վէ մատամ Պարօնըն էլինի թութուպ շիտէթլէ սըգարագ անլաշըլըր անլաշըլմազ պիր սէս իլէ,

— Տէտիլինիզ Տիւգ, միւսիւ տը Գօմբանս Մայլըրէ թէսմիյէ օլունուր իտի տէյիլմի . . . — տէտի :

Գարմէն, Կասթօնըն տէտիլի սօն սէօզլէրի տույտու զունտա՝ պէնզի պէթի.քիւլ քէսիլտի, վէ կէօզլէրինի գալ տրուպ՝ Կասթօնըն սիյմասընտա կէօրիւնէն թէպէտտիւլ լաթը միւտհիշէյի կէօրիւնճէ, պաշտան այաղա գատար թիթրէտի, վէ զայէթ գօրգագ պիր սէտայըլա,

— Նէ՞ օլույօրսունուզ — տէտի :

Կասթօնըն կէօզլէրի, պիր շուլէյի նակէհանի իլէ բարւայարագ, աղըր պիր վագար իլէ աթի իւզգիբըր սէօզլէրի սէյլէտի :

— Մա՛տամ, օ լանէթլի Գարնավալըն սալը կիճէսի, հալէթը նէզիյէ կէլմիշ օլան պիշարէ բէտէրիմին էճէլ եաթաղը եանընտա տիզ չէօքմիւշ իտիմ . . . բէտէրիմ, սօն նէֆէսինէ գատար, պիրատէրինիզին չալմիշ օլտուղու էվրազըն վիրուտինէ պէքլէյօրըտը, զիրա էվրագը մէզքիրէ, ֆամիլեամըզըն խէլասընը մուճիպ օլաճագտը . . . մատամ, բէտէրիմ օ կիճէ, պիրատէրինիզին տէսիսէյի իպլիսքեարանէ (սատանայական խաբէութեամբ) իլէ վագիֆէսինտէն ուտուլ իթտիրտիյի զաթըն իսմինի եատ իտէրէք, վէ մէրգուլմը չըղըրարագ վէֆաթ իթտի . . . ա՛հ մատամ, պիրագ էվվէլ էսրարըմը սօրույօրըտընըզ . . . է՛հ, անը սիզէ ֆաշ իթմէքիյիմ էլզէմ տիր . . . չիւնքի պու էսրարըն՝ գալպիմի բարալայաճաղընը հըսս իտիյօ-

րում. մա՛տամ, պիրտտերինիզ բէտերիմի էօլտիւրտի...
անըն ճէլլատը օլտու, վէ թէքմիլ ֆամիլեամը, անպէան
քէնտի սաատէթը աթիգասընա վասըլ օլմագ իւզըն իքէն,
տէհէթլիւ պիր սէֆալէթ կիրտապընա աթը վէրտի...
մա՛տամ, պէն Մայլըբըն խանէտանընըն սօն վարիսիլմ,
պէն Մարգի տը Մայլըբըն թէսմիյէ օլտնուրում... .

ԻՔԻՆՃԻ ՃԻԼՏԻՆ ԻԻԹԱՄԸ

Ի Խ Թ Ա Ր

Իշխեց պուհէքեայէյի լաթիֆէնին Լիֆինձի ձիւնի տախի խիթամ պուլուպ, մէյտանը ինթիշարէ վաղ խիլ-տիլի կիպի, Իւչիւնճի ճիլտի տախի տէրտէսթը թապ օլուն մաղըլա՝ նուսխէ պէ նուսխէ մէյտանէ չըգարըլմադ տա ալլըքի, պու խտէ, հէքեայէյի մէղքիւրէնին միւտտէթը գալիլէ զարփընտա հիւսնի խիթամ պուլաճաղընա պիլ տէլիլի գալիլի առտ օլունտա սէլա տըր:

Ապօնէ եաղըլմաղա հիմնէթ պույուլան զէվաթը քիւրամըն չօգլարը, հէքեայէնին խիթամընա պէքլէյիւպ հէնուլ օգու մայօրլար, ֆաղաթ պու հալ թապիլի զարարըմըղը մուճիպ օլույօր, չիւնքի էկէր օգուսալար, նէ տէրէճէ ճալիպը մէրադ, վէ նէ գատար հայրէթ պալիլ օլտուղունը վիլտի զէպան խտէճէքլէրի տէրքեար, վէ պու սուրէթլէ՝ ապօնէլէրիմիլին քէսրէթլինի մուճիպ օլաճաղլարը աչիքեար օլմաղըլա, օգու մայա հիմնէթ պույուլմալարընը րէճա խտէրիլ:

Մ. ԳԻՏԱՐ ԱՐԱԳԱՃԵԱՆ

ԲՕԼ ԵԲՎԱԼ

ԲԱՐԻՉ ՍԵՎՏԱԼԵՐԻ

ՃԻԼՏԸ ՍԱԼԻՍ

ՄԻԹԵՐՃԻՄ
Մ. ՊԻՏԱՐԻ

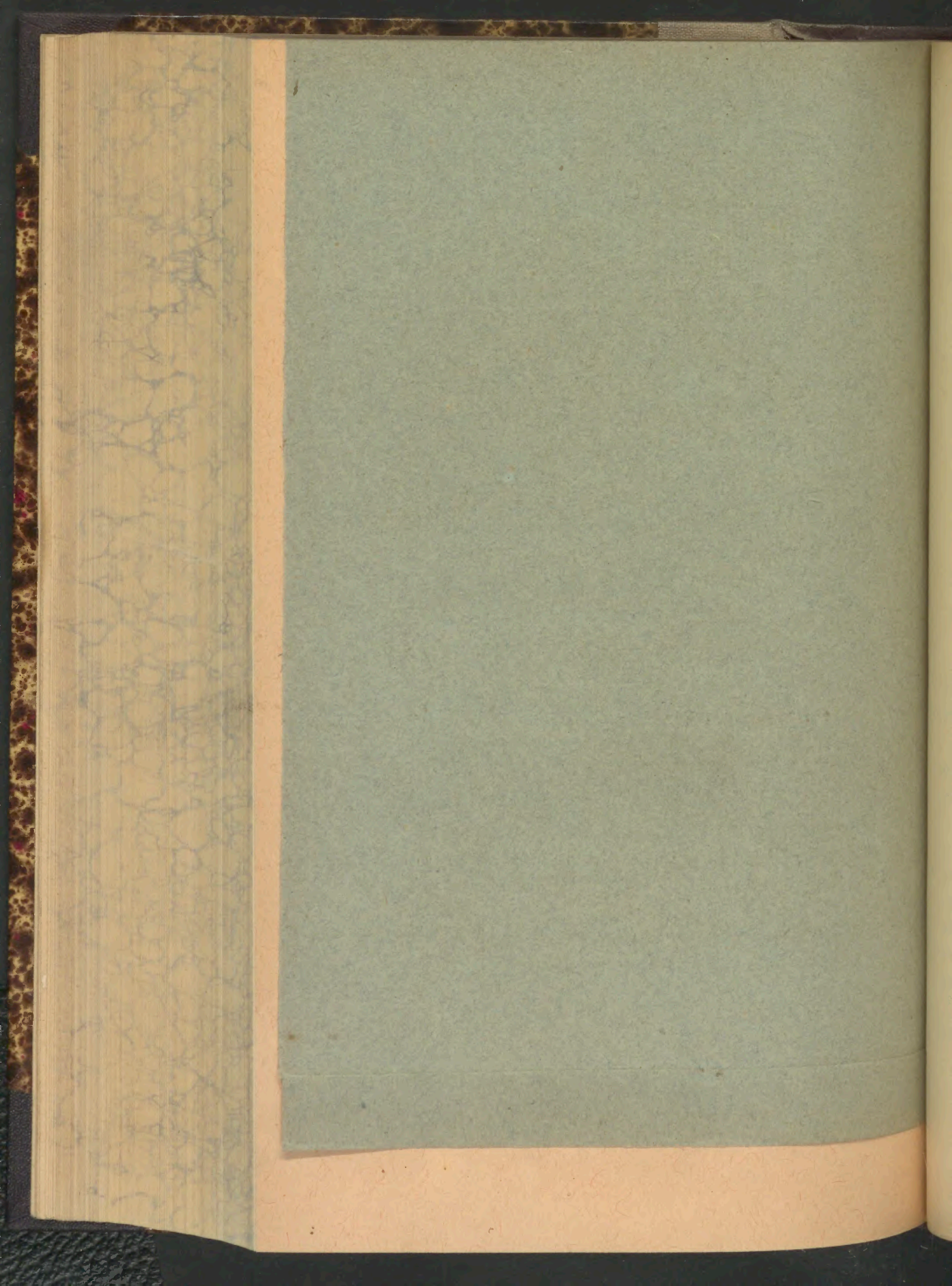
ՍԱՀԻՊ ՎԵՆԱՇԻՐԻ
ՄԻՀՐԱՆ Յ. ՃԵՐՄԱԿԵԱՆ

معارف نظارت جلیله سنک ۸۳۰ نومرو لی رخصت نامه سیله طبع اولتمشدر

ԻՍԹԱՆՊՕԼ
ՆՇԱՆ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱՍԸՆՏԱ
ԹԱՊ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇ ՏԸՐ

1890

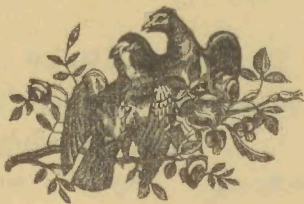
ԲՕԼ ԵՎԷԱԼ

ԲԱՐԻՉ ՍԵՎՏԱԼԵՐԻ

ՃԻԼՏԸ ՍԱԼԻՍ

ՄԻԹԵՐՃԻՄ ՍԱՀԻՊ ՎԵ ՆԱՇԻՐԻ
Մ. ՊԻՏԱՐԻ ՄԻՀՐԱՆ Յ. ՃԵՐՄԱԿԵԱՆ

معارف نظارت جلیله سنک ۸۳۰ نومرولی رخصتنامه سیله
طبع اولنمشدر

ԻՍԹԱՆՊՕԼ

ՆՇԱՆ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸՆՏԱ
ԹԱՊ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇ ՏԸՐ

1890

100 21 21 21

100 21 21 21

100 21 21 21

100 21 21 21

100 21 21 21

100 21 21 21

100 21 21 21

100 21 21 21

ԲՕԼ ԳԵՎԱԼ

ԲԱՐԻՉ ՍԷՎՏԱԼԵՐԻ

5

ՏԷՇ ՕՏԱՏԱՆ ԻՉ ՕՏԱՅԱ

Մատամ Պարօն, զաթէն պէօյէ պիր պէյանաթէ
ինթիզար իտիյօր իտի, մէզպուրէ պուհը էվվէլտէն քէշֆ
իթմիշ իտի:

Ֆիլհագըգա, Կասթօնըն՝ սախթէ Մարգի սը Մայ-
լըբրէ հագգընտա՝ հըսս իթտիյի խուսումէթը շէտիտէնին
սէպէպի նէ՞ օլապիլիր իտի:

Էզճիւմէ մատամ Պարօն, պու խուսուստա օլապիլ-
տիյի գատար չիւպհէ իթմէք իսթէմիշ իտի, չիւնքի հագը-
գաթը հալ, մէզպուրէնին գալպինի տէհչէթ, վէ վիճտան
պիհուզուրլուղըյըլա մուզթարըպ իտիյօր իտի . . . Կաս-
թօնըն, քէնտի խէյաի գարընտաչը ալէյհինտէ իթմիշ օլ-
տուղու լանէթլէր, չիմչէք տարպէլէրի կիպի, պիզլաթ
քէնտի իւզէրինէ տիւշմիւշ իտի:

Յիրա Կասթօն, պիլմէտիյի հալտէ՝ բէտէրինին վէֆա-
թընա, վէ ֆամիլեասընըն խարապընա սէպէպ օլանը, եանի

քէնտիսինի իթհամ իտուպ լանէթ օգույօր իտի, զիրա նաւ
սըլքի պիլիլիզ, մէզքիւր խապասաթը իծրա իտէն, պիլ-
զաթ Գարմէն քէնտիսի իտի:

Տիւնեատէ հէր չէյտէն զիյատէ սէվտիյի, վէ եալը-
նըզ պիր նիկեահըյըլա գալպինին հըսսիյաթընը օյանտը-
րուպտա, պարիտ սիւքիւնէթինի, ազիմ պիր ըրգգաթու
մուհապէթէ թահվիլ իթմիշ օլան զաթ, քէնտի սէպէպի
իլէ, էօքսիւզ, ֆազըր, վէ սէֆիլ պիր հալէ տիւշմէքէ
մուպթարըպ օլույօր իտի:

Ճանու թէնի իլէ սէվտիյի՝ վէ բէրէսթիշ իթտիյի ա-
տէմ, քէնտի ապաու ճէտտինին՝ վազթըյըլա մալիք օլ-
տուղու սէրվէթու գուտրէթին խաթըրէսի ալթընտա է-
զիլէրէք, էլէէվմ տիւշար օլտուղու սէֆալէթի իլէ ճէնկ-
լէշիօրըտը . . . մահզա տիւնեատէ անըն հայաթըյըլա
քէսպի հայաթ իտէպիլէֆէյի պու զաթ, քէմալի սապրու
թէհամմիւլ իլէ, չէքաիյի մէշազգաթը մէյուսանէնին սույի
թէէսիւրի իլէ էօլիւյօր իտի:

Վէ պու ըրնճու մէշազգաթըն, պու գատար ազապու
ըզթըրապըն, պու մաթէմին սէպէպի, պիզգաթ Գարմէն
քէնտիսի իտի. բէրէսթիշ իթտիյի պու ատէմի, քէնտի էլի
իլէ էօլտիւրիյօր իտի:

Թիւլասայի քէլամ, Խապանինին Օթէլինտէ վուրու-
լան խանչէրին տարպէսի, Կասթօնըն ըիշթէյի հայաթընը
(կենաց թելը) գաթ իտիյօր իտի

Գարմէն, էլլէրինի կէօյսիւ իւզէրինէ պաղլայարագ
այաղա գալգտը. թէքէպպիւր վէ թէճասիւր իլէ բարլա-
եան կէօղլէրի, բէյ տէրքէյ (հետզհետէ) ազիմ պիր մէյու-
սիյէթ իպրագ իթմէքէ, քէնտի քէնտինէ գարլու հիտէթ
հըսս իտիյօր զանն օլունույօր իտի. մէզպուրէ՝ սիւքիւթ
իթմէքտէ իտի . . .

Կասթօն, տէտիյի սէօղլէրտէն միւթէէսիւր օլարագ

Թապու թուվանը քէսիտի, վէ պաշը եասթըղըն իւզէրինէ տէվրիի վէրտի. մէրգումըն՝ ումուզը իւզէրինտէ պուլունան եարանըն սարկըսը՝ գան իլէ միւլէմմա օլմաղըլա, կէօմլէյինին արասընտան տէհչէթլու պիր գըրմըզըլըգ կէօրինիյօր իտի:

Կասթօնըն կէօզլէրի եօրղունլուգտան գաբանմըշ, վէ սիյմասընտա աղիմ պիր հիտէթու մահզունիյէթ ալամէթի նազը օլմուշ իտի:

Գարմէն, պիր իքի տագըգա գատար Կասթօնըն հալինի թէտգըգ իտուպ, աթէշ կիպի եանմագտա օլան եանագլարը իւզէրինէ՝ իքի տամլա կէօզ եաշը եուվարլանտը . . .

Մէզպուրէ, էլլէրի իլէ եիւզիւնի սէթր իթտի, վէ աղիմ պիր մահզունիյէթ իլէ՝ կէօյսիւնի չաթլատըրճասընա հընչգըրմայա (հեծկլտալ) պաշլատը . . .

Կասթօն, կէօզլէրինի աշտը իսէտէ՝ տէրհալ եինէ դարատը, վէ պաշընը տիվարէ տօղրու չէվիրտի:

Գարմէն, թարիֆի զայրի գապիլ աճըգլը պիր հալ իլէ տիզ իւսթի տիւշէրէք,

— Ա՛հ Կասթօն . . . արթըգ պէնի սէվէմէյէճէքսինիլ . . . - տէյու հայգըրտը.

Մէզպուրէնին պու իսթիրհամ վավէյլասընա, Կասթօն թարաֆընտան սիւքիւթ իլէ ճէվապ վէրիլտի:

Գարմէն, աղիմ պիր հէյէճան իլէ՝ վէ կէօզ եաշլարը տէօքէրէք սէօզիւնի թէքրար իտուպ,

— Կասթօն, աղիլիմ Կասթօն, հալիմէ յահմ իտինիլ . . . սիզտէն եալընըզ պիր սէօզ թալէպ իտէրիմ . . . ա՛հ նէգատար մուզթարըպ օլտուղումը էկէր պիլմիշ օլալըրընը . . .

Կասթօն, ասլա ճէվապ վէրմէյօր իտի:

Գարմէն, էլլէրինի պիրիպիրինէ գալուշտուրուպ ա-

սիւմանէ տօղրու դաշտըրտը, վէ եիւրէքէր բարէյէյիծի պիր սէտայըլա:

— Եա՛ Բապպիմ . . . պէնի անըն մուհապէթի իլէ մուզթարըպ իթմէ . . . ա՛հ Կա՛սթօն, Կա՛սթօն . . . մէր համէթ . . . մէրհամէթ իտինիզ – տէտի:

Կասթօն, տայիմա սիւքիւթ իտիյօր իտի:

Գարմէնին կէօզէրի գարարտը, եէքտիկէրէ գալուչ տուրմուչ օլտուղու էլլէրինի գարեօլանըն իւղէրինէ աթը վէրտի, վէ կէօզ եաչըյըլա միւլէմմա օլան եիւզիւնի չար սաֆըն իւղէրինէ վալ իթտի:

Մէզպուրէ, տէհչէթլու պիր ըսըթմա նէօվպէթինէ կիրիֆթար օլմուչ կիպի, թէքմիլ վիճուտի իլէ զանղըր զանղըր աթթրէյօր իտի:

Տէմիր կիպի պիր գալպէ մալիք օլան պու ճէսուր վէ գուտրէթլի գարը, տէհչէթլու պիր մէյուսիյէթ աթթըն տա էզիլէրէք, չօճուգ միսիլլու ըզհարը զաաֆէթ իտէյօր իտի . . .

Մէզպուրէ, մալիք օլտուղու գուվլէթու գուտրէթինի պիւսպիւթիւն զայպ իթմիչ, վէ աճըզլը ահու էնինլէր իլէ սէլ կիպի կեօզ եաչլարընտան մատէ պիր մէլճասը (նեցուկ) գալմամըչ իտի:

Հիւքմֆէրմա օլան սիւքիւթին իչինտէ, եալընը մէզպուրէնին ան պէ ան քէսպը զաաֆէթ իտէն հընչգըրըն սէտասը իչիտիլիյօր իտի:

Պիր գաչ տագըգա սօնրա, թէտրիճէն աղալմագտա օլան պու խաֆիֆ շուլղուլէնին իչինտէ, մէճրուհ Կաթօնըն, կիւճ հալ իլէ թէնէֆֆիւսի (չնչաուութիւն) սէտասը իչիտիլմէյէ պաչլատը:

Կասթօն, խաֆիֆ պիր հարաքէթատ պուլունտու, ալիլ (հիւանդ) կէօյսիւ, թէնէֆֆիւս իթմէք իչիւն հէվա արայօր ըտը. մէրգուլմըն հիտէթի, օ անտէ հըսս իթտիլի պաչգա պիր նէվ հէյէճան իչինտէ զայիլ օլույօր իտի:

Գարմէնին, հիւզնէնկիւ հընգըրըրգըսըր, տօղրուտան
տօղրույա կասթօնըն գալպինի միւթէէստիր իտիյօր իտի:

Կասթօն, նակէհան եիւզիւնի Գարմէնէ տէօնտէրտի,
մէրգումըն կէօզլէրի տախի էշգը քէտուրէթ իլէ (վշտագին
արտասուք) մալամալ իտի:

Կասթօն, հիւզնու քէտէր տէրեասընա միւսթաղրագ
օլան Գարմէնի կէօրիւպ, ուսուլ իլէ քէնտինէ տօղրու չէք-
տի, վէ մէզպուրէնին անպէր կիպի քեաքիւլլէրինի, քէ-
մալի աշգու մուհապէթ իլէ բուս իթտի:

Արթըգ, Գարմէնին ահու էնինլէրի սէտասը իշիտիւ-
մէյօր իտի. մէզպուրէ պիր գաշ սանիյէ գատար պուլուն-
տուղու վաղիյէթտէ գալրպ, պու մէմուլին շայրի մահ-
ղուիյէթտէն ղէվգըեապ օլտուգտան սօնրա պաղա գալգ-
աը, վէ ինթիզամընը շայպ իթմէքլէ, եիւզիւնի սէթր իթ-
միլ օլան բէրչան քեաքիւլլէրինի, արգասընա տօղրու ա-
թըլէրտի. մէզպուրէ, գալպէ թէէսիր իտիճի պիր հալի
մինէթտարի (երախտագիտական) իպրազ իտուպ, կէօզ-
լէրինտէ էշգը քէտուրէթ, վէ տուտագլարընտա խէնտէյի
մէսէրրէթ (ուրախութեան խնդում) օլտուղու հալտէ քէ-
լամէ աղազ իտէրէք,

— թէշէքքիւլ իտէրիմ - տէտի:

Գարմէն, կասթօնըն նիկեահընտա հէնուզ տալիմի
մուհապէթ կէօրիւլ օլմաղըլա, գանը՝ եանագլարընա գա-
տար չըգարագ, կիւլի սատպէրքը ըուխոարընը գըզարթ-
միլ, վէ պու հալ իլէ մալիք օլտուղու հիւսնի մէլահաթա
պաղա պիր րէմլագ վէրմիլ իտի:

Կասթօնըն տէրունինտէ եէնիտէն պիր հըսս թէվէլ-
իւտ իտուպ, կէօզլէրի՝ մէզպուրէնին հիւսնի լէթաֆէթի
լէվսինտէն գամաշարագ, շայէթ սուզիլի պիր հալ իլէ
պիլիւզղիքր սէօզլէրի սէօյլէգի:

— Մա'տամ, պիլաքիս պէն սիղին աֆիլընըղը իսթի-
համ իթմէլիլիմ. . . պիրատէրինիղին իթմիլ օլտուղու պիր

խաթայէ սիզի մէսուլ թուլթմալը մը յըտըմ . . . պու պապ-
տէ սիզի թայեիպ իթմէք ինսաֆմը տըր . . . ֆադաթ պի-
րիճիք իւմիւտիմիզին մահվընտան սօնրա , մուրուր իտէն
եէտի սէնէ պիր միւտէթը մէտիտէ զարֆընտա , չէքտի-
յիմիզ ըինճու մէշադգաթը՝ էկէր պիւմիշ օլայըտընը . . .

Կասթօն , պու սէօզլէրի սէօյլէտիյինտէ օ տէրէճէ
միւթէէտիւր օլմուշ իտիքի , արթըգ կէօզլէրի Գարմէնի
կէօրմէյօր իտի , մէրգում՝ սայքի քէնտու քէնտույէ սէօյ-
լէշիյօր կիպի սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք ,

— Ա՛հ մատամ , սէլ կիպի կէօզ եաշը տէօքէրէք ,
բէտէրիմին էճէլ եաթաղը եանընտա թօլլանըպտա , միւ-
էպպէտէն կէլմէյէճէք օլան ատէմին՝ ան պէան վիւու-
տինէ պէքլէտիյիմիզի էկէր կէօրմիւշ օլայըտընը . . . ա՛հ
իշթէ օ վադըթտան պու անէ գատար , սէֆալէթիմիզ թէ-
ղայիւտ իտէրէք տէվամ իտիյօր . . . կէրէք պէն , վէ կէ-
րէք սէվկիլի հէմլիւրէլէրիմ , ֆադրու զարուրէթ իշինտէ
օլտապոււմուզ հալտէ , պիզի «վէլինիյմէթիմ էֆէնտիլէրիմ»
տէյու թալթիֆու թէրդիպ իտէն սատըգ , վէ նամուլու
պիր իըտմէթքեարընըզն խանէսինտէ , վէ ատէթա պու
էսիլի էմէքտարըն սատագասըյըլա պէօյիւտիւք . . . չիւնքի
պիզիմ նամու իւնվանըմըզը զասպ իտէն զալիմին զուլմու-
յըլա , պիւճիւմէ իլթիճակեահըմըզտան գօվուլուպ , սէր-
սէֆիլ վէ աճ պի իլաճ զօգադ օրթասընտա գալմըշըտըգ .
ատալէթէ իլթիճա իթտիք , վէ օ սայէտէ , ապաու ճէտ-
տիմիզին էմլադընտան պիր մահալտէ սըղընապիւմէք իւ-
միւտի իլէ բէրվէրտէ իքէն , իշթէ պու իւմիւտիմիզի . . .
ա՛հ պու սօն իւմիւտին շուլէսինի տալի , պիրատէրինիզ
սէօնտիւրմէքլէ , թէքմիլ ֆամիլեամըզը՝ տէհշէթու պիր
զըւլմէթ իշինտէ պըրադտը . . .

Կասթօն , կիթտիքճէ հիտէթինտէն թահրիգ օլունա-
րադ , ըղհարը զազապ իտիյօր ըտը , մէրգում , օ անտէ
մատամ Գարօնըն չէքտիյի ըինճու աղապը ֆարգ իտէմէ-

յօրըտը, մեղապարհ, իրթիքեապ իթմիշ օլտուղու ճինա-
յէթին վիւսաթու ճէսամէթինի, վէ անտէն նէշաթ իթմիշ
օլան ահվաթի հիւզն իշթիմալի տիւշիւնտիւքճէ, ապիմ պիր
տէհէթ հըսս իտուպ մուղթարըպ օլույօր իտի, ֆադաթ,
ըւ նօգթայը պիւմէմիզ լազըմ տըր, շէջլէքի, Գարմէնին
հըսս իթտիյի պու ըզթըրապ, վիճտան պիհուպուրլուզըն-
տան նէշաթ իթմէյուպ, իլլա ճանընապն զիյատէ սէվ-
տիյի, վէ աթէշի աշգըյըլա սուզան օլտուղու պիր ատէ-
մին, սաատէթինի մահվէ վէ սէֆալէթինի մուճիպ օլպու-
ղու իշիւն թէէսիւֆ իպիյօր իտի:

Մեղապարհ, իրթիքեապ իթմիշ օլտուղու խապաաթ
իլին, քէնտիսինի միւռաֆտա իթմէյի ասլա տիւշիւնմէ-
յօր իտի:

Գարմէն, չօգ տէֆա նէտամէթ հըսսիյաթընաան
թահրիգ օլունղուպ, հէման տիգ իւզէրինէ կէլմէքլէ «հէր-
գապահաթ պէնիմ տիր, ասըլ միւճրիւմ պէնիմ» տէյու-
թիթիրաֆը ճիւրմ իթմէք տէրէճէսինէ կէլմիշ իտի:

Կասթօնըն մուհապէթի, մեղապարհի ըիյպու ըիեա-
տէն պէրի իթմիշ օլմաղըլա, արթըգ մէրգումը ալտաթ
մաղա վիճտանը ճէվազ վիլմէյօրըտը:

Յագաթ տիկէր թարաֆտան տախի աշգու սէվտա,
մեղապարհին աղզընը գարայըպ, հագըգաթը հալի սէօյ-
թմէյէ մանի օլույօրըտը, զիրա հէր շէյի սէօյլէտիյինտէ,
քէնտիսինի կասթօնըն առաւլէթինէ հէտէֆ իթմիշ օլա-
նագաթ...

Կասթօնըն ագու ֆիքրի, մազինին (անյելոյն) խա-
թարէնկիզ հալլէրի իլէ մէշղուլ օլուպ, տալիմա բէտէրի-
նին սօն նէֆէսինտէ իթտիյի ահու էնինլէրտէն, գըզգա-
թընտալարընըն, ատէթա աճըրգտան էօլմէմէք իշիւն
ճիւղլի պիր իւճրէթ իլէ էօլէսիյէ չալըմայա մէճպուր օլ-
տուղլարընտան, վէ քէնտիսի տախի էյամը չէպապէ-
թինի ֆագրու զարուրէթ իլէ կէշիրտիյինտէն պահա իթ-

մէքլէն մատամ Պարօնըն պուլունտուղը հալի եէս իշթի-
մալինէ ասլա տըգգաթ իթվէյօր իտիւ Կասթօն, պիւս-
պիւթիւն պու միւտհիշ իաթըրէլէր իլէ մէշղուլ օլարադ:

— Հըսս իտիլէն հագլը պիր խուսումէթին քէշֆի
եանըլամազ, օ ատէմին, ալէյհիմտէ նէ եաբմըշ օլտու-
ղունը պիլմէտիյիմ հալտէ, եսլընըզ իսմինի իշթիտիյիմ
տէ, հագգընտա ազիմ պիր խուսումէթ հըսս իթմէյէ
պաշլատըմ: . . . մէրգումըն եիւզիւնի ասլա կէօրմիւշ տէ-
յիլ իտիւ, անճադ սիյմասընը զիհնիմտէ թասավիլուր իթ-
մէք իսթէյօր ըտըմ . . . պիր չօճուգ վիճուտի իւզէրին-
տէ նազիք պիր գատըն սիյմասը . . . ալշազ պիր սըյլը-
ղըն, մէքրուհ ճանընը կիզլէյէպիլմէք իշիւն, մէլէքլէլէ
մախսուս պիր հիւսնու մէլահաթ, իշթէ կէօրտիւյիւմ
շաթըն էշքեալը՝ պուլնտան իպարէթ իտի . . . վէ պու
շախս, եանի պօլ չօճուգ, պէնի պիր համէտէ եէրէ չար-
տը . . . ահ, հէմտէ պանա լութֆ իթմիշ օլտու զանն ի-
տէրիմ . . .

Կասթօն էլինի, չաթլամազ տէրէճէօինէ կէլիշ օլան
անընա կէօթիւրիւպ թէր տամլալսընը սիլտի, վէ պիր
մէճղուպաթը (յափշտակութիւն) նահէհանի իլէ հայգը-
րարադ,

— Ահ . . . էկէր ձէնապը Ալլահ, Մայլըրէլէրին
սօն վարիսինէ պիր էրքէք բաղուսը իհսան իթմիշ օլայըտը
օ խապիս, օ սէֆիլ, շիմտի էօլմիւշ օլաճագտը, վէ պէն
տախի բէտէրիմին իսմինի մէրգումտան իսթիրտատ (եա
առնուլ) իթմիշ օլաճագտըմ: . . . — տէյինճէ, Գարմէն,
աճըզլը պիր սէտայըլա,

— Քեաշքի Ալլահ վէրէտէ էօյլէ օլայըտը . . .
տէյու ֆըսըլթատը:

Գարմէնին պու սէօպէրի, գարըշըգ պիւ հալ իլէ Կաս-
թօնըն գուլաղընա վասըլ օլուպ պիր շէյ անըլայամտըի-

սէտէ ֆազաթ կէօրտիւրի հիտէթամիզ րիւյառէն այլ-
լարագ ,

— Աֆվընըզը տիւէրիմ մատամ, աֆվ իտիհիզ , չիւն-
քի պաշըմ բէք զաիֆ , վէ ղիհնիմ գարըշըգ տըր , պիրա-
տէրինիզ ալէյհինտէ ըզհար իթտիլիմ առավէթին , սիզի
մուլթարըպ իթտիլինի անլայօրում — տէտիլինտէ , Գար-
մէն , զայէթ հալավէթի պիր սէտայըլա ,

— Աֆսուս , աղիլիմ կասթօն , մէրգումըն հագգըն-
տա ըզհարը խոսնումէթ իթմէյէ բէք չօգ հագգընըզ վար .
... — տէտի :

Գարմէնին ղօնչէ տիհանընտան չըգան պու հալավէթ-
ի սէտաֆ կասթօնըն գալպինի եռւմուշաթտը , վէ հէման
մէզպուրէնին էլինի չէքիպ բուս իտէրէք ,

— Մէկէր՝ չիմաի սիզի էվէլ քիտէնգիյատէ սէվմէյէ
հագգըմ եօգմը . . . ա՛հ պունտան պէօյլէ արթըգ , պու
միւրհազաթը ղիհնիմտէն տէֆ իթմէք . . . Վէ անճագ
սիզի . . . եալընըզ սիզին հագգընըզտա տիւչիւնմէք իմ-
թէրիմ — տէտի :

Գարմէն . — (Միննէթտարըզ իլէ կասթօնըն եիւզիւնէ
պագարագ) ա՛հ բէր խայրըխասընըզ , չօգ ալիճէնապ պիր
զաթսընըզ , տէրունի տիլտէն լթէչէք քիւր իտէրիմ . . .
ֆազաթ միւսաատէնիզլէ լթէքրար պիրատէրիմին հագ-
գընտա սէօյլէշմէլիյիզ ,

Կասթօն . — (Թէաճիւպ իլէ) նի՛չիւն , իքիմիզին մապէյ-
նինտէ սիզ մուլթարըպ օլույօրսունուզ , վէ պու հալ իսէ ...

Գարմէն . — (Կասթօնըն սէօզիւնի քէսէրէք) պէն տիւն-
եատէ եալընըզ ֆիլի սէվէրիմ , պիրատէրիմտէն էվվէլ . . .
վէ հաթտա քէնտիւմտէն էվվէլ սիզի սէվէրիմ . . .

Գարմէնին սէտաօր , մուհապէթտէն լթէվէլիւտ իտէն
պիր ֆէտաքտարըզ իպրազ իտիյօր իտի , կասթօնըն իւզէ-
րինէ աթֆ օլունան կիւզէլ կէօզլէրինտէ , եալընըզ աշգու
մուհապէթ կէօրիւնիյօր ըտը . . . մէզպուրէ , պիր գաչ ուս-

նիյէ գնաւոր սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա , թէքրար սէօ-
զիւնէ տէվլամ իտուպ ,

— Պիրատէրիմին զասպ իթտիչ օլտուղու էվրագ, միւ-
ճէրրէտ, նէզտինտէ մահֆուզ օլմալը տըր , վէ պէն իսէ
սիզի իլէ անըն պէյնինտէ Նասլա թէրէտտիւտ իտէմէմ . .
իմտի էվրագը մէզ քիւրէ սիզին մալինիզ տիր - տէտի :

Կասթօն . - (Պիր նէվի տէհչէթ իլէ) նէ՞ տէյօրսունուզ
մատամ ,

Գարմէն . - (Միւշֆիգ պիր վալիտէնին թէպէսսիմի
Կիպի կիւլէրէք) սիզին սաատէթը հալինիզի կէօրմէքէ ,
տէրէճէյի նիհայէտէ մէմուռն զլաճաղըմ . . արթըգ հէմ
չիրէնիզ մատմաղէլ Սէնթին հագգընտա տիւշիւնիւնիզ . .
օ բագիլէ գըղճըաղընքի , պատէզին պէն տախի մէզպու-
րէյի սիզին գապար սէվէճէյիմ . .

Կասթօն . - Ս.հ պիչարէ Սէնթ . . զէվալը չօճուգ . .

Գարմէն . - Մէզպուրէ հէր վէչհ իլէ մէսուտ օլմալը
տըր , է՛վէթ , սիզի իլէ պերապէր մէսուտ վէ պահտընար
օլաճագ տըր . . չէքտիյինիզ ըինճու մէշագգաթը , մահ-
զա պու սաատէթը հալ իլէ ունութմալըսընը . . եա-
լընըզ միւճրիւմ օլան շախսըն՝ հէր նէվի սաատէթտէն
մահրում , վէ պի պէհրէ (անմասն) օլմասը լաղըմ՝ կէլիր . .
վէ պու իսէ միւգթէզայի ատալէթ տիր . . Կասթօն ,
հագգը սարիհինիզ օլան Մայլըբրէնին վարիտաթընը սիզէ
իատէ իտէճէյիմ

Իչպու միւքեալէմէ , Գասթիլեօն զօգաղընտա վագը
տէօրթ նօմէրօլու խանէնին արգա ճիհէթինտէ վուզու
պուլույօր ըտը :

Թամ պու էսնատէ խանէյի մէզ քիւրտէ , եանի մա-
տամ Պարօն տը Ռօյըն տայիրէսինին տիկէր պիր գըմմէն-
տա տախի , իքի շախս գապուլ օլունուպ , պուլըար՝ իչ օ .

տառա, մատամ Պարօնն վիրուտինէ պէքէյօրլար ըտը ք
էշխասը մէրգումէտէն պիրի Տընիզառ օլուպ, պէլքի
իքի եիւզ տէֆա կէլիպ կիթտիքտէն սօնրանիհայէթ գա-
պուլ օլունտուղու կիպի, տիկէրի տաիի Բօպի իտի, ֆա-
զաթ մէրգում՝ Տընիզառտան զիյատէ պտհտըրար օլմա-
ղըլա, անճագ իքի իւշ տէֆա զիյարէթ իթտիքտէն սօնրա
գապուլ պուրուլմուշիտի:

Տընիզառ իւէ Բօպի, մատամ Պարօնտան պիր շէյլէր
թալէպ իթմէք իչիւն կէլմիշլէր իտի:

Բօպի, մատամ Պարօնն քիպէյի սախալէթինէ միւ-
րաճաթլէ, մէզպուրէտէն իսթիքանէ (օգնութիւն խնդրել)
իթմէյէ կէլմիշ իտի:

Բօպի, տէրէճէյի նիհայէտէ ահմագ պիրատէմ իսէտէ,
ֆագաթ մաղրուր տէյիլ իտի. մէրգում, բէք չօգ սէնաթ-
լէրէ կիրմիշ չըգմըշ, սէյահաթ իթմիշ, չօգ մէմլէքէթլէր
կէօրմիւշ, լաքին ֆըրսաթտան իսթիֆատէ իտէմէյուպ,
ֆագըր հալտէ գալմըշ օլտուղունտան, թապիյի հըսը
թէքէպիւրի գալմայաճագտը:

Բօպի, վագթըյըլա պէօյիւք պիր սէրվէթէ մապիք օ-
լուպ, օ հէնկիւամտէ՝ քէնտիսինէ շա'իր սըֆաթընը վէրի-
յօր ըտը, ֆագաթ պիշարէ, եալընըզ շաիրիյէ գանաաթ
իթմէյուպ ագթէօրիք տաիի իթմիշ, վէ թէաթրօ սէյիր-
ճիլէրի թարաֆընտան ըսըգլա թահգիւր օլունտըգտան
սօնրա գօլմուլմուշիտի:

Բօպինին իհթիյաճաթը բէք ճիւզվի պիր շէյ իտի.
մէրգում, «պու կիւն եէ եարընը տիւշիւնմէ» մէզալէսինէ
իսթինատէն, էլինէ կէչէն ագճէյի, սօն մանկըրընա գա-
տար սարֆ իտիյօր իտի:

Մէրգում, կիւնէյրինի պիլարտօ մասաքը եանընտա
կէլիլիպ, սըրֆ իսէյալաթ վէ մէվհումաթ իւէ եաշայօրըտը
իկէրչի Բօպի, վագթըյըլա բէտէրինտէն քէնտիսինէ
միլլաս գալան պին ալթըն իյրատը միւսրիւֆիլէրէ եէյիպ

չիւրիւթմիւշ օլմայայրտը, շու ամտէ քէնտի հայինճէ նա մուսլը պիր շէհրդի սըրասընա կէշէրէք, բիքէթ օյունուն տա . . . վէ իշրէթ գատէհլէրի միյանընտա, միւթէպէր պիր զաթ աոտ օլունուպ, հաթտա սաքին օլտուղու մա հալլէսի խալգընըն իհլթիքաիքնա շայէթէ օլաճագտը . . . Փագաթ չիֆայիտէ, մէրգուճ միյրասընը եէ յիպպիթիր միշ իտի:

Եօպի, ուղուն պիր Նիւտէթ զայպուպէթիթ տիքտէն սօնրա, պիր բարասըզ օլալագ. Բարիզէ կէլմիշ իտի:

Բօպինին մալիք օլտուղու վարիտաթ, միւհէնտիա քեարի չըզլմըշ՝ ծն իքի առէթ մաքինալարըն լէսիմէրինի հալի, վէ քէնտի զանընճա իւշ միլեօն ֆըրանգ գըլմէթինտէ զայէթ իրի պիր տէֆթէր, վէ եինէ պիր թագըմ գօմէտիլէր, ֆաճիալար, վէ տըրամլար իլէ տօլու, Խիկէր պէօյիւք պիր տէֆթէրտէն իպարէթ օլուպ, մէզքիւր տէֆթէրէ՝ պիզ ֆիյաթ թայեին իտէմէզ իսէքտէ, ֆագաթ սըզը պիր բազարլըզ իտիլտիյինտէ, պունլարըն ճիւմէթի նիտէ, եիլմի ֆըրանգ ա սաթըն ալընաճաղընտ աօլա շիւպ հէ իտէմէյիզ . . .

Միագաթ Բօպի, մալիք օլտուղու խաղինէլէրինի, պու տէրէճէ տուճ պիր ֆիյաթըլա պիլէ սաթմնաղա ֆըրսաթ, եանի պիր միւշթէրի պուլամամըշ իտի:

Մէրգուճ, Բարիզէ կէշէլտէն պէրի, ֆագըլը հալտէ եաշայօր ըտը. կեահ վէրէսիյէ օլալագ գարնընը տօյուրուր, վէ կեահտա սապահտան աղչամա գատար գարըն տօյուրմասընա պիլալտօ օյնայարագ աճլըզ տան գուրթուլ լույօր իտի:

Բօպի, Օրէրա գապինսօընըն միւշթէրիլէրինտէն օլուպ միւսիւ Պիւլօյ մէզքիւր գաղինօտա Բօպիյէ լէսատիւֆ իտէրէք. մէրգուճըն քէնտի իշինէ եարայաճաղընը քէշֆ իթմէքլէ տօսթլըզ բէյտա իթմիշ, վէ հաթտա անըն մոււ ափէնէթի իլէ զայէթ միւշկիւլ պիր իշտէ պուլունուպ,

թէմարի մուվաֆազը, յէթլէ պաշա չըգարապիլմիչ իտի...

Տընիզառա կէլինճէ, մէրգում, Գարնավայըն Սալը կիճէսի քէօր սարխօշ օրմաղըլա, Եապանիին Օթէլինտէ կէլէն ֆաճիայը, խէյալ մէյալ խաթըրլայօր ըտը, ֆազաթ էլէյէ (գիշեր), մէղքիւրէնին երթէ կիւնի, վէ սայըր կիւնէր, ըէֆիգլէրի իլէ կէօքիւշտիլինտէ, պազը մալիւմաթ ալմիշ իտի քի, պուշլաք, պիր ճինայէթ վուգու պուլտուղունը, վէ մէղքիւր ճինայէթ, մանատար վէ միւհքէմ պիր պաղըլա, կէքէք քէնաինի, վէ կէքէք ըէֆիգլէրինի, էլէլմ մատամ Պարօն իւնվանընը հայիզէ պուլունան զէնկին, վէ մուազղամ պիր գատըն իլէ պաղլաւմիշ օլտուղունտան ի պարէթ իտի:

Տընիզառ, քէնտինի մէղքիւր ճինայէթէ հէմ թէօհ-մէթ առա իտուպ, պու եիւզտէն ազիմ պիր տէհչէթ հըսս իթմէրլէ պէրապէր, օ կիւնտէն պէրի տայիմա, վէ քէմալի սապրու. թէհամիւլ իլէ Գարմէնի արամըշ իտի:

Տընիզառ, Գարմէնի եալընըզ պիր տէֆա պուլմիւշ իտի քի, մէզպուրէ, օ էսնատէ մատամ պարօն տը Բօյ թէսիլէ գըլընըյօր իտի:

Տընիզառ Գարմէնի կէօրտիլինտէ, պոթ թէպէտա-տիւլաթ խուսուսընտա իյալհաթ իթմէք իչիւն հէման աղղընը աշաճադ իքէն, մատամ Պարօն, մէրգումըն ալուճը իչինէր սլինէր ֆըրանգըլգ իքի առէթ պանգա գայ-մէսի դօյարուգ, «պէնիմ եագամը պըրագ» տէմիշ իտի:

Պու սախավէթ ճ Տընիզառըն սէօհֆէյի գալպինտէ մահիւք պուլունույօր իտի. մէրգում, մէպլաղը մէղքիւր իլէ ինսանիլէթ նամըլլա, թէէլիֆ իթմիշ օլտուղու մպ-լիւմիլ օլան բիսալէյի թապ իթտիրուպ մէյտանը ինթի-լաթ վաղ իթմիշ, ֆազաթ զէրլէ գատար իսթիֆատէ ի տէմէմիշ իտի, չիւնքի էսէրը մէղքիւրըն ֆիլուլթի, հէլ նասըլսա պիր էմըր ալի միւճիպինճէ մէն օլունտուղուն-տան, Տընիզառըն թասավվուրաթը չիւլիւմիւշ, վէ մագ-

սատրնա նայիլ օլամամըշ իտի, եանի ֆըգարա կիրուհնա իբիշէր սու. գըյմէթինտէ օլան էսէրինի սաթմազլա, միւ-
եծնլար գազանմադ իւմիւտի քեամիլէն մահվ օլմուշ պիթ-
միշ իտի :

Տընիզառ, պու սուրէթլէ զայպ իթմիշ օլտուղու իբի
պին ֆըրանգըն իւղէրինէ աղլայարադ, թուսավվուր իթ-
տիյի միւեծնլարը էլէ կէշիրմէք իշին պիր չարէ արամըշ,
վէ պաշլըճա, սաւալվէթի իլէ իւմիւտլար օլտուղու մա-
տամ Պարօնըն արգասընտան տիւշիւպ, մէզպուրէյի թէք-
րար արամայա պաշլամըշ ըտը :

Ֆազաթ Տընիզառ, քէսպը սէրվէթ իթմիշ օլան Գար-
մէն իլէ, Եապանինն օթէլինտէքի իւշ նէֆէր ըէֆիզէրի-
նին, եանի ժօզէքէն, Տիրանտէն վէ Տիւշէնէլին միւլհա-
գաթընտան (հաղորդակցութիւն) այրըլմըշ իտի, հէլէ Բօ-
պի, քէնտիսինի պիւթիւն պիւթիւնէ միւլհագաթը մէզ-
քիւրէնին խարիճինտէ պուլմուշըտըքի, պու հալ իլէ ի-
քիպիտէ, Գարմէնին թէքրար վիճուտ պուլտուղունտան
պի խապէր պուլունույօրլար իտի,

Պինապէրին Տընիզառ, Գարմէնի, մատամ պարօն տը
Բօյնամը թահտընտա արայապիլէճէք իտի, Փազաթ
Մարգի տը Մայրըրէ իւնվանը, Գարմէնին վիճուտինն
պէշտէ աէօրթ գըսմընը թէշքիլ իտիյօր իտի :

Տընիզառ, տայիմա մատամ Պարօնըն խանէսի գա-
բուսընը գաբալը պուլուպ, վէ խըտմէթքեարլարըն վասէ-
թասըյըլա հէթ գօվուլտուղունտա, խօշ պիր թէպէսսիւմ
իլէ ալըպ եիւրիւյի վէրմէյէ ալըշմըշ իքէն, օ սապահ գա-
բընըն աշըլմասըյըլա, Բօպի իլէ քէնտիսի պիրիպիրլէրին-
տէն տնճագ պիր գաշ ասըլմ ուզագտա օլարագ իշէրի
կիրմէյէ մուվաֆֆադ օլմուշլար ըտը. Տընիզառ, մատամ
Պարօնըն սախալվէթի սայէսինտէ էլտէ իտէճէյի պանգա
գպմէլէրինն խէյալաթըյըլա, սօն տէրէճէ մահլուզ օ-

ուպ, հէման մեղքիւր իբէքլի քեաղըտլարը, բարմագլա-
բըլըլա թուրմուշ զանն իտիյոր իտի:

Բօպի իլէ. Տընիզառ, եհքաթիկէրինտէն ուզագ օլարագ՝
մատամ Պարօնըն իչ օտասընտա օթուրմուշլար ըտը. պուն-
լար ալթը սէնէտէն պէրի պիրի պիրիքրինի կէօրմէմիշէր
իտի իսէտէ, պու ճիւմլէ Բօպի, պիր պագըշըլա Տընիզա-
ռըն պէտ չհրէսինի թէշիսիս իտէպիւմիշ իտի:

Տընիզառ. ինսանլարը տայիմա կէօղիւնին ուճուլըլա
թէտգըգ իթմէյի քէնտիսինէ ատէթ իթմիշ օլմիզըլա,
պիր միգտար Բօպիյի սիւզտիւքտէն սօնրա, Պիւճ հալ իլէ
էսկի ըհֆիգինի թանըյապիլտի, վէ պիր խօշնուտսուզլուգ
հարաքէթի կէսսթէրտի, չիւնքի մէրգումը, քէնտի իշինէ
սէթէ վէրիճի պիր ընգիպ ատտ իտիյոր իտի:

Բօպի կիւլէրէք այաղա գալգալը, վէ Տընիզառա թէ-
գարրուպ իտուպ քէլամէ աղաղ պիրլէ,

— Ա՛հ Տընիզառ Տընիզառ, սէնմիտին . . . էյմա՛հ զէ-
վալը Տընիզառ, էվվէլքինտէն զիյատէ չիւքինէնմիշսին -
տէտի:

Տընիզառ. - (Էիւլմէյէ չալըշարագ) պուրատա նէ՛ ի-
շին վար:

Բօպի. - (Յուրմուրսուզլուգլա սանտալթէսինտէ օթու-
րարագ) ա՛հ սէվկիլի օլլում, մատամ Պարօնը կէօրմէյէ
կէլտիմ . . . չիւնքի բէք չօգտան պէրի տիր քի, մէզպու-
րէնին տէսթինի բոքս իթմէք մահզուզիյէթինէ նայիլ օլա-
մամըշլմ:

Տընիզառ. - Տէմէք օլուր քի մատամ Պարօնը էյի թա-
յօրսունըլ:

Բօպի. - Օնա նէ՞ չիւպհէ, բէք էյի թանըրըմ . . .
հաթտա նասըլքի կէօրիւյօրսուն, մէզպուրէնին իչ օտա-
սընտա պէքէտիլիւիշիւն ասըն հիտէթ հըսս իթմէյօրում,
չիւնքի պէնտիլէրի իլէ բէք թէքիլիսիզ կէօրիւշիլիմ . . .

ԺՕՆ-ՄԱՐԻ-ՊԻՕՆԸՆ ՌԻՅԱՆՄԱՍԸ

Տընիզառ, քէսկին պիր նիկեան իլէ Բօպինին եիւզիւնէ պագըպ, մէրգումըն տէտիյի սէօզլէրին, նէ՛ տէրէ՛ ճէյէ գատար հագըգաթէ մագրուն իտիյինի անլամայս չալըշըյօրտը :

Բօպի, մէմնունիյէթ իյմա իտէր պիր թէպէսսիւմ իլէ Տընիզառըն քէսկին նիկեանընա մուգալէմէթ իթտի, վէ մէրգումա, քէնտիսինի թէտգըգ իթմէյէ մէյտան վէրմէ՛ մէք իչիւն, կիւյա թավանըն նագչիյաթընա տըգգաթ իտիյօր կիպի կէօզլէրինի եօգարը գալտըրտը :

Տընիզառ, մանատար սուրէթտէ խաֆիֆէ էօքսիւրտի, վէ գըսգանճլըգ իյմա իտիճի պիր պագըշլա Բօպիյի սիւզտիւյի կիպի, մէրգում տախի, Տընիզառը պաշտան պյաղա գատար թէտգըգ իտէրէք,

— Ա՛հ Տընիզառ, տէմէք օլուր քի էլան դէնկին օլամատըն տէյի՞լմի - տէտի :

Տընիզառ, ճէպրի պիր կիւլիւշ իլէ կիւլտի, ումուգլարընը սիւքտի, վէ կէօզլէրինի գըրբարագ թէքրար խաֆիֆ սուրէթտէ էօքսիւրտի. Բօպի, սատէ տիլանէ պիր հալ իլէ սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Պէն սէնի էյի անլամըշըմ, վագաա մալիք օլտուղուն իսթիտատ սայէսինտէ թէգատտիւմ իթմէյէ հագգըն վար . . . լաքին չիֆայիտէ քի, սէնին իսթիտատըն ասըմըզըն ըուհունա մութապըգ օլմաաըզընտան պէջլէ կէրի գալտըն . . . ա՛հ պիշարէ տօսթում, պահս իտէրիւմ քի՛ սէն էլան քէնտի թասավվուրըն իլէ մէշըուլըն . . .

Տընիզառ. - Է՛վէթ, էլան,

Բօպի. - Տօղրույը սէօյլէմէք իշին, պիր թագըմ նա-
մուսը ատտ օլունմուշ շէհիրլիէր վար քի, էսիր թիճարէ-
թի իլէ մէշղուլ օլուպ միլեօնլար գազանմըշ տըրլար . . .
սէնին թասավվուրըն իսէ՝ պունլարըն էֆքեարը իպլիսա-
նէսինտէն զիյատէ տէհէթլի օլմատըղընը թէսլիմ իտէ-
րիմ . . . զիրա սէն, ինսանըն եէյէճէյի էթմէյին սօն լօղ-
մասընը զասպ իթմէրլէ իքթիֆա իտէրսին . . . տէյիլմի,
ֆագաթ մէղմում շէյ տիր պու,

Տընիզառ. - Էսէֆ օլունաճագ հալ, պիր ատէմ ֆա-
զըր օլտուղու հալտէ, քէնտի էսկի տօսթլարընտան պիլէ
տույի զաննըլա մահքիւմ օլմայը կէօղիւնէ ալմայը տըր,
ա՛հ միւսիւ Բօպի, պէնիմ թասավվուրըմ, սէնին զանն
իթտիյին կիպի մէղմում օլմայըպ, պիլ աքիս բէք կիւզէլ
վէ բէք խայըրը տըր . . . պէնիմ թասավվուրըմ . . .

Բօպի. - (Մուխաթիպինին սէօղիւնի քէսէրէք) պէն
սէնին թասավվուրընըն նէ ծլտուղունը պիլիրիմ օղլում...
սէն՝ սանթիմէրի պէշ ֆըրանգըլգ ալթունլար եարմագ
էֆքիարընտասըն տէյիլմի . . .

Տընիզառ. - Պէնիմ էֆքեարըմ, ֆագրու ֆէլաքէթ
սէպէպի իլէ մուզթարըպ օլան ֆուգարայը թէսէլլի իթ-
մէք տիր . . .

Բօպի. - (Էլինի գարնընա վուրարագ) շէյթան կիպի
շիրքին օլան սըֆաթընա էհէմիյէթ վիրմէյէրէք, աղ գալ-
տը քի սէնի պիր ազիզ ատտ իթմէք խաթասընտա պու-
լունաճագտըմ, պէրէքեաթ վէրսին քի, Եապանինին Օթէ-
լնտէ վէրմիշ օլտուղուն վազլար խաթըրմա կէլտի:

Տընիզառ, հագսըզ եէրտէ պիր հագարէթէ հէտէֆ
օլմուշ ատէմլէր կիպի՝ մութի պիր վազիյէթ քէսպ իթմիշ
իտի:

Բօպի, այաղա զալգտը, վէ չընղըրաղըն իրինի շի-
տէթլէ չէքտիքտէն սօնրա սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Օղորմ, պու սէօզլէրի սէնի թահգիր իթմէք նի-
յէթի իլէ սէօյլէմէյօրդում, պիլաքիս սանա էլիմտէն կէլէն
էյլիլի տախի եաբմագ իսթէրիմ . . .

Տընիզառ. — (Եավաշ սէտպըլա) տէմէք քի գէնկին-
սինիզ :

Բօպի. ք է՛հ, համտ օլսուն, քլտուգճա գէնկինիմ . . .
Ֆագաթ շուրասը վար քի, էգտիլնճ բարա վէրմէք առէ-
թիմ տէյիլ տիր . . . պու ճիւմիէ սէնի, հագգընտա խա-
յըրլը օլաճագ սուրէթտէ, տօսթլարըմտան պիրինէ թագ-
տիմ իտէպիլիրիմ . . . մէսէլա մատամ Պարօնա . . . եա-
խօտ ճիւզ տը Գօմբանս Մայլըբրէ ճէնապլէրինէ . . .

Տընիզառ. — (Բօպինին սէօզիւնի քէսէրէք) Տիւզ տը
Գօմբանս, է՛վէթ, մէրգումնն վասֆընը իշէթմիշիմ, պէշ
երւզ պին ալթուն իյրատը վար իմիշ տէյիլմի . . .

Բօպի. — Էվէթ, պէշ երւզ պին ալթուն, պու ճէսիմ
վարիտաթ սայէսինտէ ինսան՝ նէ գատար րահաթ իտէպի-
լիր օլտուղու մալիւմ տիր, պօն տէֆա օլարագ պանս,
Տիւզին գօնաղընտա պիր մէմըլիլիլէթ տէրիւհտէ իթմէք-
լիլիմի թէքլիֆ իթտիլէր իտի . . . Ֆագաթ էյի պիլիրսին
քի պէնիմ վազիլէթիմ . . .

Պու աքա, Բօպինին չէքտիլի չընղըրաղըն սէտասընը
իշիթմիշ օլան խըտմէթքեարըն պիրի, գաբընըն էյիլի իւ-
ղէրինտէ կէօրիւնիւպ,

— Նէ՞ իսթէյօրսունուզ էֆէնտիլէր — տիմէքլէ, Բօ-
պինին սէօզիւնի գաթ իթտի :

Բօպի. — (Խըտմէթքեարա) տօ՛սթում, պիր չարեք
սաաթտան զիյատէ տիր քի պուրատա պէքլէյօրում . . .
տօղրուսը պու մինասիպէթսիզ չէյ տիր :

Խըտմէթքեար. — Պագաթ միւսիւլ, մատամ Պարօնըն
մէշղուլ օլտուղունը սիզէ էվէլտէն սէօյլէմիշ իտիմ . . .

Բօպի. — Բէք ալէա, լաքին պէնիմ պէքլէմէյէ վագ-
թիմ եօգ . . . մաքամ Պարօն ճէնապլէրի, պիր տագըգա

դատար մէջդուլիյէթլերինի թէրք իթմէլի տերպեր . . . հայտնէ տօսթում , շու գարթը քէնտիլէրինէ թագ տիմ ի տինիզ . . .

Բօպի , իւզէրինտէ իսմի կօթիք եազըյըլա եազըլը մալիմիզ օլան գարթլարտան պիրինի , խըտմէթքեարա թագպիմ իթտի , վէ մերգում տախի ալըպ տերհալ կէօզտէն նիհան օլուննու , Տընիզառ քէլամէ աղազ ի տերէք ,

— Պիր իշ հազգընտա սէօյլէյօրոսունըզ . . . տէտի :

Բօպի . - Վազաա պիր իշտէն պահա իտիյօրումում . . . մէսէլէ , Տիւզ ճէնապլէրի նէզտինտէ իքիննի քեաթիպ օլմազտան իպարէթ տիր . . . նապըլ իշինէ կէլիքմի . . .

Տընիզառ , քէնտի (Բըռօյիթէր) նամ միւթէպէր բուղէ նպլէսինին նէշրի իշինն թէքմիլ բաղլարընը քարֆ իթմիշ օլմազըլա պիր բարասըզ գալմըշ իտի :

Մէրգումըն , խալըզն սէֆալէթինաէն իսթիֆաաէ իթմէթ թապալվըլընտան պաշգա հիշ պիր շէյի գալմայըպ նէման կիւնտէն կիւնէ աճ գալմագ թէհիքէսինէ տիւզար օլմուշ իտի :

Պու արա խըտմէթքեար , թէքքառ գարընըն էքնինտէ կէօրիւնմէքլէ Բօպիյէ խիթապէն ,

— Մատամ Պարօն սիզի պաշգա պիր կիւն գապուլ իտէճէք տիր - տէյիննէ , Բօպի , գօմէտի թէթթըլարընտա պէօյիք պիր բըրէնսին թալլու հարաքեաթընը թագլա իտէն (ալթէօր) կիպի , ամիրանէ պիր հարաքէթ իպրազ իթտի , վէ խըտմէթքեարըն եիւզիւնտէն եօգպըլ :

— Պանամը սէօյլէյօրսուն մէլուշ հէրիֆ - տէյու հայգըրտը :

Խըտմէթքեար ասլա ճէվապ վիլմէտի , ֆազաթ մերդումանը եօլա դօյմագ իշին գարընըն իքի գանատընը պիրտէն աշմագլա քէնտիսի կէրի շէքիլտի :

Տընիզառ, միւթատը իւզրէ մութի պիր հալ իպրադ իտէրէք շապգասընը ալըպ տըշարը չըգտը, վէ Բօպի տա- խի, մէրգումըն արգասընտան կիտէրէք, քէմալի սիւքիւթ իւզրէ պիր ան էվվէլ տէֆ օլուպ կիթմէլէրինէ պէքլէ- մէքտէ օլան խըտմէթ.քեարա,

— Սէնի մէլուն հէրիֆ սէնի, մատամ Պարօնը կէօր- տիւյիմտէ, ճիւրաթ իթտիյին սըյրըգլըգ իչիւն շիքեայէթ իտէճէյիմ.քի, էլպլէթտէ միւսթահագ օլտուլուն ճէզպը չէքէճէքսին - տէտի:

Պատէհու քէմալի քիպրու ղուրուր իլէ խըտմէթ.քեա- րըն էօնիւնաէն կէչտի, վէ նէրտիւպանըն իւզէրինտէ Տը- նիզառ իլէ պիրէչիպ մէրգումըն քօլթուլունա կիրմէքլէ:

— Պիլիւրմիսին օղլում, պու շիրին մատամ Պարօն, պանա պէօյլէ թէքլիֆսիվ վէ ատէթա նալայըգ պիր մու- ամէլէ իթմէքլէ, մուհիմ պիր օյուն օյնամագ իսթէյօր կի- պի զանն իտիյօրում - տէտի:

Տընիզառ սիւքիւթ իթտի, ֆագաթ արապա գաբը սընտան կէչիպտէ զօգաղա չըգտըգլարընտա, կէօլլէրի եէրտէ օլարագ,

— Մէզպուրէյի թէհտիտ իթմէք իչիւն պիր շէյ պի- լիւրմիսին. էլինտէ պիր վասէթան վաճըմը - տէյու սուալ իթտի:

Բօպի. - Հէմ թէհտիտ իթմէյէ, վէ հէմտէ իճրա- սընտա պուլունմոյա միւգթէտիրիմ:

Տընիզառ. - Տօղրուսը պէն օ կիճէ չօգ սարխօշըտըմ. . . խաթըրմա հիչ պիր շէյ կէլմէյօր. . . Եալընըզ իշիւ տէն կէչտիքտէն սօնրա պիրի պիրինի միւթէնագըս պաղը սէօզլէր սէօյլէնիյօր ըտը քի. . . ֆագաթ շիմտի պունլարը պըրագայըմ տա, աւըլ մուհիմ օլան մէսէլէտէն պահա- տէլիմ. . . պու մատամ Պարօն չօգ զէնկին տիր. . . իմ- տի թէքրար մէզպուրէնին նէզալինէ կիտէպիլիւրիվ. . .

Տընիզառ իլէ Բօպի, թէքմիլ կիւնի Օբէրա գազինօ.

սընտա կէշիրտիւէր, վէ հէման օ ագշամը, միւսիւ Պիւրօ
իլէ Բօպինին վէսաթաթըլըլա, Տընիգառ, Եազըճը մէգա-
մընտա՝ միւսիւ Տիւգ տը Գօմբանս Մայլըբրէ ճէնապլէրի
նէգտինտէ գաբուլախարագ իշէ պաշլատը

Դարիյնի քիրամըն մալիւմի օլտուղու կիպի, պու մէն-
զարէտէն թամ գըրդ սէքիզ սաաթ սօնրա իտիքի, Տընի-
գառ, կիճէլէյին Բայան զօգաղընա աչըլըր գաբըտան Մայ-
լըբրէ գօնաղընա կիրմիշ իտի:

Մայլըբրէլէրին պու էսկի գօնաղը, ուզուն միւտէթ
միւսիւ Տիւգ տը Գօմբանս ճէնապլէրինին իշ մահալի օլ-
մուշըտը, զիրա մահալի մէգքիւր, խէֆիյէն իճրա իտիլէն
լինաաթէ բէք էլ վէրիշլի օլաճագ սուրէթտէ խասսէլէրէ
մալլք օլուպ, Էալընըզ պիր Կօգսանիյէթի վար իտիքի, օտա
Մարէ մահալլէսինտէ պուլունմասըլըտը, զիրա մէգքիւր
գօնագ, պիր չօգ մուֆասսալ վէ մէրագլը պօշ պօղազ
գօնշուլար իլէ մուհաթ իտի:

Մէգքիւր մահալլէտէ սաքին օլան պիր չօգ իհթիյար
գատընլար, վէ գօճամըշ գըզլար, գօնշուլարընըն էվինտէ
կէլէն հէր պիր վագաայէ աշինա օլտուգլարընտան, իս-
թէտիքլէրի կիպի մանա վէրմէքտէ իտիլէր:

Իւլասայի քէլամ, պիր տէֆա Մարէ մահալլէսինին
պօշ պօղալլըզլարը, միւսիւ Տիւգ իլէ Եազըճըսը Պիւրօ-
նըն նազարը տըգգաթընը ճէլպ իթմէքլէ, քէմալի տէհճ
էթլէ մահալի մէգքիւրտէն ըիւճաթ իթմիշլէր իտի, զիրա
իշ օ մէրքէզլէրէ վարմըշ իտի քի, Բայան, Պըրան-Պուր-
ժուա, Իւլթիւր-Մէն Գաթէրին, վէ Բալէ Բօայալ զօգագ-
լարը սէքէնէսի այագլանարագ, քէնտիսինէ իյրատճը սը-
ֆաթընը վէրէն միւսիւ Պիւրօնըն, կէօղլէրինի չըգարմայա
գատար հիտէթլէնմիշլէր իտի. պէրէքետթ վէրսինքի պու
հէլլէթլի խատէմէ, իշի էվլէտէն քէշֆ իտէրէք, հիյնի

հաճեթտէ իլթիճա իտէճէք պիր մահալ թէտարիք իթմիլ իտի :

Պիւրօ, տայիմիւլէվթաթէ Էֆէնտիմինին ըէյինէ միւթա պաաթ իթմէքլէ, մէքդուժըն տիլիսահը (սրտին ուղածը) միւճիւպինճէ, Շանգ էլիզէյէ եագըն Բօնտիյէ զօգաղըն տա վագը, վէ հէր վէչհ իլէ քէնտի իշլէրինէ մինասիպ կիւ գէլ պի խանէ պուրմուշ իտի. մէգքիւր խանէ՝ Մօնթէնը զօգաղընըն արգա ճիհէթիւտէ պուլունան իլալէթ լաթիֆ պիր պաղչէնին ուճոնտա ինչա իտիլմիլ օլուպ, աղաճ լարլա միւզէյեէն պիր հավլի իլէ մէգքիւր զօգաղտան թէֆրիգ իտիլմիլ իտի :

Միւսիւ Պիւրօ, Մայլըրէ գօնաղընըն Բայան զօգաղընա նազըր օլան գնըրըն անահտարընը ալմըլ իտիքի, Յընիզառ, անճագ պու անահտար սայէսինտէ պաղչէյէ կիրմիլ, վէ գօնաղըն սաղ ճիհէթինէ չըգարըր՝ տար վէ աղաճըլըլ Եօլտան կէչէրէք, Կաթթօնըն աչըգ գալմըլ օլան օտաթընա կիրմիլ իտի, արթըգ մահալի մէգքիւրտէ կէչէն վագաալար, օգույանլարըմըլա մալիւմ օլմաղըլա թէքրարէ հաճէթ կէօրմէյիլ :

Սէնթին աչըրըլտըղընտան պէրի թագրիպէն տէօրթ սաաթ մուրուր իթմիլ, վէ կիւնէլ թուլու իթմէքլէ, Մայլըրէ գօնաղընըն սիյահ տիվարլարընը թէտրիճէն թէնվիլ իթմէյէ պաշլամըլ իտի. գօնաղըն կէրէք տաթիլինտէ, վէ կէրէք խարիճինտէ, տէրին պիր սիւքիւթ հիւքմ իտիյօր իտի :

Իլք կիւնի վուգու պուլան ֆուրթունա, պիւսպիւթիւն թէսկին օլուպ, հալա քէսպը իթիտալ իթմիլ իսէտէ ֆապաթ տէհչէթլու պիր սօուգ իթմէյէ պաշլամըլ իտի. ինճէ սիլի գար եաղմըլ օլմաղըլա, գօնաղըն հավլիտի, պէյաղ չարսաֆա պիւրիւնմիւլ կիպի պիր մէնղարէ իպրաղ իտիյօր իտի :

Հիւքմ ֆէրմա օլան սիւքիւթ, իլք տէֆա լան-Մարի

Պիօնըն օտաւորնաւան պիր չադմագ թաշնըն վուրուլմասը սէտասըյըլա իսլալ օլունուպ, տէրհալ մէրգուլմըն գուլիպէսի նիմ ըշըգլա թէնվիր օլտու :

Պիօ, եաթաղընտան գալգըպ ալէթ թաճիլ կիյինտի, վէ տիւարըն իւզէրինէ եաբըշտըրըլմըշ օլան Մէրեհմ անէ թասվիրինին էօնիւնտէ տիզ չէօքիւպ, քէմալի սըտգու իմանըլա տուա իթմէյէ պաշլատը :

Պիօ, ուզուն միւտէթ տուա իթտի. մէրգուլմըն սատէ վէ մէրտանէ սըֆաթը սըտգու իման շուլէսի իլէ միւշթէյիլ օլտուղու հալտէ, տուտագլարը հարաքէթինտէն, Մայլըրէնին էվվատլարը իսմինի թէլաֆիուղ իթմէքտէ օլտուղը անլաշըլըյօր իտի :

Պատէհու եիւզիւնէ պիր (խաշ) չըգարմագլա տուասընը իթմամ իթտիքտէն սօնրա ալաղա գալգտը, վէ պաշլամըշ օլտուղու իշի իշլէմէք իշիւն տէսթկեահըն էօնիւնէ կէշիպ օթուրտու :

Պիօ, իլ ք կիւնի Կասթօն հագգընտա խայըրլը խապէրլէր ալմըշ օլմաղըլա, հէման չէվզ իլէ պաշլայըպ, տէմիր թէլլէրի պիւքմէյէ պաշլամըշ իտի. ֆագաթ նակէհան բարմագլարը կէվլէմէքլէ, էլլէրի տիզի իւզէրինէ տիւշի վէրտի :

Խօշ պիր միւլահաղաթ՝ պու սատէ տիլ վէ մէրտ քէօյ իւնին զիհնինի իշղալ իթմիշ օլմաղըլա, կէօզլէրինի ասիւմանէ գալտըրտը, վէ տուտագլարը իւզէրինտէ մէմուլիյէթ իյմա իտէր պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնտի. զէվալլը Պիօ, Կասթօնըն խէյալի իլէ քէնտու քէնտույէ սէօյլէշէրէք :

— Ֆագաթ ալտէթ իթտիյինտէ՝ քէնտիմիզի մէսըուր կէօսթէրմէմէլիյիլ . . . հայըր, պիլ աքիս պարիտ պիր հալ իպրաղ իթմէքլէ քէնտիսինէ «էֆէ՛նտիմիլ», մատմազէլ Սէնթի չօգ աղլաթտընըլ . . . պիշարէ չօճուգ բէք չօգ մուղթարըպ օլտու» տէմէլիյիլ :

Պիօ, սէօգիւնի դաթ իտուպ պիր սանիյէ գատար տիւ շիւնտիւքտէն սօնրա, պաշընը սալլայարագ թէքրար քէլամէ աղազ իտուպ,

— Ա՛հ էվէթ, չօգ աղլատը տէյէճէյիմ. . . վաղա՛ս մէզպուրէնին մուզթարըպ օլտուղունը տուլտուղունտա մահզուն օլաճագ. . . լաքին պիր տահա Տուէլլօ իթմէյէ ճէսարէթ իտէմէյէճէք տիր — տէտի:

Պիօնըն կէօզլէրինտէ էշքը հասրէթ, վէ տուտագլաւընտա խէնտէյի մէսէրէթ կէօրիւնիյօր իտի. մէրգումըրգդաթամիզ պիր սէտայըլա,

— Ա՛հ, պիրիպիրէրինի նէ գատար սէվէրլէր իտի. . . սէվկիլի չօճուգլար. . . ձէնապը Ալլահ, քէնտի լուծֆուինայէթի իլէ պուլնլարը եէքտիկէրինտէն այըրմատըգճա, Մայլըրէնին ֆագըր խանէսինտէ, սաատէթին պէտիտար օլաճաղընա շիւպհէ իտիլէմէզ. . . — տէտի:

Կիւնէշ՝ թէտրիճէն Պիօնըն գուլիպէսի ճամլարընը թէնվիլի իտիյօր իտի. Պիօ՛, չալըշմագ իսթէմէյուպ, սանտալեէսինի պիր եանէ իթի վէրտի, վէ գալգըպ հավիյէ նաղըր օլան բէնչէրէնին էօնիւնտէ օթուրտու:

Պէրթանըն, մալիւմիմիզ օլան էլէմպախշ էլ եաղըըր եախօտ վասիյէթնամէսի, մէզքիւր բէնչէրէնին էօնիւնտէ տուրույօր իտիքի, Պիօ, անը օ կիճէ հիտէթ վէ մահզունիյէթ կէօզ եաշլարըյըլա օգուլուպ պիթիւրմիշ, վէ թէքմիլ իլէ ալեահ օլմուշ իտի:

Պիօ, արթըգ Պէրթանըն հէր պիր սըրըրնա վագըֆ օլմուշ իտի. մէրգում հէման մաքինավարի պիր հալ իլէ էլինի մէզքիւր վասիյէթնամէնին իւզէրինէ վազ իթտի, վէ կէօզլէրի, մէզպուրէնին պուլունտուղու տայիրէսի բէնչէրէլէրինէ աթֆ օլունտու, վէ տէրունը տիլտէն պիր ահի սէրա չէքէրէք,

— Էյվահ, պու զէվալլը գըզճըաղըն զայպ իթմիշ օլտուղու սաատէթինի քիմ իատէ իտէճէք տիր — տէտի:

Պիօ, սէօղիւնի գաթ իտուպ պիր սանիյէ գատար
սուսթուս վէ պիլա հարաքէթ տուրտուգտան սօնրա, նա-
կէհան աղիմ պիր մէյուսիյէթ իլէ եուսթուգլարընը սըգը
վէրտի, վէ կէօղլէրի հիտէթու շիտէթ շէրէրլէրի (կայծեր)
սալարագ,

— Ա՛հ օ սէֆիրի էլպէթտէ պուլաճաղըմ, օ ալչագ
վէլունը, օ խապիսի, քէօրէք կէպէրթիրճէսինէ կէպէր-
թէճէյիմ, վէ ճէնապը Ալլահ, պու ֆիյլի գաթլի կիւնահ
սուտ իթմէյէճէք տիր, շիւնքի օ խայըն, օ նէքպէթ հէ-
րիֆ, պու պիշարէ գըզճըագը ալչագճասընա էօլտիւրմիւշ
տիր . . . — տէտի:

Պիօ, իլք կիւնի Պէրթայը մէյուս վէ զաիֆ պիր հալ-
տէ կէօրմիւշ օլտուղունը խաթըրլայարագ, աղիմ պիր
վէսվէսէյէ կիրիֆթար օլտու, վագաա մատամ Յիւշէսին
նէղտինէ կիթմէք վագթը հէնուզ թէգարրուպ իթմէմիշ
իտի իսէտէ, ֆագաթ Պիօ, էնտիշէսինտէն նաշի, իրի ա-
տըմար ալարագ հավլիյի կէշտի, վէ ալէթ թաճիլ սաղ
հիհէթին նէրտիւպանընտան եօգարը չըգմայա պաշլատը:

Կասթօնըն օտա գարուսընը ալըգ կէօրմէքլէ չօղլուգ
թէաճիւպ իթմէտի. զիրա՝ իլք կիւնքի էնտիշէսի իշինտէ,
պէլքի գարըյը գարամաղա ունութմուշ օլտուղու զիւ-
թիմինէ զահիպ օլտու:

Կասթօնըն օտասը ինթիգամըզ պիր հալտէ օլուպ,
գարեօլանըն տիւրիւմլէրի պօղուլմուշ, վէ ամէլէլիք էս-
վապը էօթէ պէրի տաղըլմըշ տուրույօր իտի:

Պիօ, գարեօլանըն իւզէրինէ ըրգգաթամիզ պիր նիկեահ
պթի իթտիքտէն սօնրա, տիվարըն իշինտէ եարըլմըշ օլան
սուպը աշտը, վէ քէնտույէ մախսուս խատէմէլիք էլպի-
սէսինի չըգարըպ կիլինմէյէ պաշլատը:

Պիօ, Բանթալօնընը կիլմէք իւզրէ իքէն, Սէնթին օ-
տաւընտան զարիպ պիր շամաթա իշիթմէսի իլէ տուրուպ
տինլէտի, պու շամաթա, ույգուսը իշինտէ պօղուլմագտա

օլան պիր ատէմին խըրլամասը սէտասընա պէնզէյօր իտի՝
Մէրգոււմ, պու վագաայի ֆէվզէլատէյէ թէաճիւպ
իտէրէք հէմ կիլինիր վէ հէմտէ պօյնուսը Սէնթին օտասը
ճիհէթինէ ուզատարագ աինլէյօր իտի. Պիօ, միւճէրէտ
քէնտինի եանըլմըշ զանն իթտի:

Լաքին օ անտէ թէքրար, վէ շիտէթլի պիր խըրլա-
մագ սէտասը իշիտինճէ, էլի այաղը թիթրէմէյէ պաշլա-
տը, վէ հէման սըրթընա կէշիրմէք իշիւն էլինտէ թութ-
մուշ օլտուզու սէթրէսի եհրէ տիւշի վէրտի:

Խայըրիսահ Պիօ, պէնզի սօլմուշ վէ ազիմ պիր տէհ-
չէթէ կիրիֆթար օլտուզու հալտէ, այաղլարը բարմագ-
լարը իւզէրինէ պասարագ տըշարը չըգտը, վէ ուսուլ իլէ
Սէնթին օտա գաբըսընը արալըգ իտէրէք աշտը:

Հէնուզ նիմ գարանլըգ իտի իսէտէ, պու ճիւմէ Պիօ,
կէնճ գըզըն պէյագ եաթաղը իւզէրինտէ, պիր եապանճը
ատէմին, պաշ աշաղա եաթմըշ օլտուզունը կէօրտի:

Օգույանլարըմըզըն մալիւմի օլտուզու կիպի, Սէնթին
եաթաղը իւզէրինտէ եաթըպ խըրլամագտա օլան չալս,
Տընիզաու իտի քի, արգատաշլարընըն մուֆարէգաթընտան
պէրի, սարիսօշլուգ ույգուսըյըլա պիլա հարաքէթ, վէ
քէնտինտէն կէշմիշ պիր հալ իլէ ույույօր իտի:

Պիօ, տէհչէթամիզ պիր վավէյլա Սալը վէրտիքտէն
սօնրա, շիմչէքտէն վուրուլմուշճասընա պիլա հարաքէթ
գալա գալտը, էլի այաղը պուզ քէսիլտի, վէ հէման եհրէ
գարանմամագ իշիւն, կիւճ հալ իլէ անճագ տիվարէ տա-
յանապիլտի, եաթաղըն իւզէրինտէ սէրիլմիշ օլան հէտէֆի
ասլա պիր հարաքէթ իթմէմիշ իտի. մէրգոււմըն պաշը,
եօրղանըն ալթընտա օլուպ, բաթըրտըլը սուրէթտէ իւքը-
լամասընա տէվամ իտիյօր իտի:

Պու հալ իլէ պիր իքի սանիյէ կէշտիքտէն սօնրա,
իհթիյար Տիւշէսին օտա գաբուսը աշլտը, վէ Պէրթա,
չէհրէսի սօլիուն, վէ էլի այաղը տիթրէմէքտէ օլտուզու
հալտէ, գաբընըն էշիյի իւզէրինտէ կէօրիւնտի:

7

ԻՔԻ ՏԱՎԷԹՍԻՁ ՄԻՍԱՖԻՐԼԷՐ

Պէրթա, Ժան-Մարի-Պիօնըն տէհչէթամիզ վալէյլա-
սընը (աղաղակ) տույմուշ, վէ սէպէպինի անլամագ իչին
տըշարը չըգմըշիտի. մէզպուրէ քէսիք պիր սէտայըլա
Պիօյա,

— Նէ՞ վար - տէյու սուալ իթտի:

Պիօ ճէվապ վիրմէտի, պիշարէնին իրի վէ գուվէթլի
փնուտի, տէհչէթու պիր նէօվպէթէ կիրիֆթար օլմուշ
կիպի թիրթիր աիթրէյօր իտի. Պէրթա, հէյէճան իլէ սու-
ալինի թէքրար իտէրէք,

— Նէ՞ վար Պիօ, Նէ՞ օլտու . . . պու վալէյլանըն
սէպէպի Նէ՞ իտի - տէտի:

Պիօ, պիր ղայրէթը մէյուսանէ իլէ տօլլուտը, վէ
պօլունուգ պիր սէտայըլա,

— Եա՛ Րապպիմ Նէ օլույօրում . . . աճապ ըիւյա՞մը
կէօրիւյօրում . . . պագընըզ մատմոզէլ պագընըզ - տէ-
թէրէք, էլինի՝ Տընիզառըն պիլիօտ պիր հալ իլէ եաթըպ
ույումագտա օլան եաթաղա տօղրու ուզատը վէրտի:

Պէրթա, կէօզլէրինի եաթաղա չէվիրտի, վէ պիր գաշ
ատըմ օտանըն իչինէ տօղրու իլէրլէտի:

Լաքին մէզպուրէնին թապու թագաթը քէսիլմէքլէ,
անճագ Սէնթին՝ չայըմագտա օլտուղու պիր ուֆագ մա-
սայէ տայանապիլտի, վէ նէֆէսի քէսիլէրէք,

— Սէնթ՝ եաթաղընտա տէյիլ - տէյու բէբէլէտի:

Պիօնըն զիհնի, եալընըզ եաթագտա եաթան հէ-

րիֆ իլէ մէշղուլ օլմաղըլա, Սէնթին Ղայպուպէթինէ հէ-
նուզ տըգգաթ իտէմէմիշ իտի:

Կիւնէշ՝ պիթթէտրիճ եիւքսէլմէքլէ օտայը թէնվիր
իթմիշ, վէ ժան-Մարի Պիօ, պիր պագըլըլա Պէրթանըն
տէտիյի սէօզիւն միւտհիշ հագըգաթընը, թաատիպ իտէ-
պիլմիշ իտի:

Ֆիւհագըղա Սէնթ, եաթաղընտա պուլունմայօրըլը,
վէ բէնչէրէ տաիի աչըգ իտի . . .

Պիօնըն, օ անէ գատար սապսարը քէսիլմիշ օլան սիյ-
մասը, նակէհան աթէշ կիպի գըզարտը, կէօզլէրի գարա-
տը, վէ ինթիզամսըզ ատըմլարըլա Սէնթին եաթաղընա
թէգարրուպ իթտի:

Պիօ, Տընիզաուըն եանընա եագլաչըպ, պիր սանիյէ
գատար մէրգուլմըն սըյրըգճասընա եաթըլընը սիւզտիւք-
տէն սօնրա, իւզէրինէ տօղրու էյիլտի, վէ պիր էլի իլէ
Տընիզաուըն սաչլարընտան գավրայարագ, մէրգուլմըն եօ-
գարը գալտըրմասըլըլա, Պէրթանըն ալագլարը ալթընա
ֆըրլաթմասը պիր օլտու:

Տընիզաու, պու մէմսլին Ղայրի սատմէտէն օյանուպ
սարիօչլուգտան շիշմիշ օլան կէօզլէրինի օվմաղա պաչա-
տը, վէ պօղունուգ սէտայըլա պիր չէյլէր մըրըլտանտը:

Սէֆիհի մէրգուլմ, բէնչէրէնին եագընընտա պուլու-
նան Սէնթին իշ մասասընըն ալթընա տիւշմիւշ, վէ ընդ
անըն պէտ չէհրէսինի թէնվիր իթմիշ օլմաղըլա, Պէրթա-
նըն կէօզլէրի մէրգուլմըն իւզէրինէ աթֆ օլունտը:

Մէզպուրէ, Տընիզաուը կէօրիւր կէօրմէզ թանըտը,
պաչտան ալագա գատար տիթրէտի, վէ ալագտա տուրա-
ճագ մէճալի գալմատըղընտան, քէնտիսինի պիր սանտալէ
իւզէրինէ աթը վէրտի, վէ իքի էլլէրի իլէ եիւզիւնի գա-
բայարագ,

— Ա՛հ քէնտիսի տիր . . . էվէթ քէնտիսի տիր . . .
տէյու բէբէլէտի:

Պիօ տախի, վարա վարա Տընիզառը թանրմըշ իտի, չիւնքի Պէրթանըն վասիյէթնամէսինի հէնուզ օգումուշ, վէ եազըլմըշ օլան վագաալէրէ քեամիլէն աշինա օլտուղու կիպի, մուգատտէմա Վօթիրար զօգաղընտա քէնտի օթուրտուգլարը խանէնին պիր տայիրէսինտէ, սաքին օլան Ֆըգարա բէրվէր վէ սախավէթլի էսիպի տէրխաթըր իթմիշ իտի:

Պիօ, Սէնթին եաթաղը եանընտա տուրմուշ, եումբուգլարընը սըգմըշ, վէ հիտէթինաէն կէօզլէրինէ գան եիւրիւմիւշ օլտուղու հալտէ, պօղունուգ պիր սէտայըլա,

— Ա՛հ էվէթ օ տըր . . . պիզզաթ օ մէլուն տըր . . . բէք ալէա պիլիրիմ — տէյու հայգըրտը:

Տընիզառ, ալըգ ալըգ Պիօնըն եիւզիւնէ պագարագ,

— Նէրէտէյիմ . . . պիր միւմքին քէնտիմի պուլամայօրում . . . պէն պու գուլիպէյէ ասլա կէլմէմիշիմ — տէյօր իտի. մէրգում ալչագ ալչագ հէրիֆ, Պիօնըն թէհտիթամիզ սիյմասընը կէօրմէքլէ՝ ֆէնա հալտէ դօրգտու, վէ իլավէյի մէգալ իտէրէք,

— Պուրատան նաճըլ տըշարը չըգմալը . . . հա՞նկը եօլտան կիթմէլի . . . — տէյու բէրէլէտի:

Պիօ, աճը աճը կիւլիւմիյէրէք Տընիզառա տօղրու իւլէտի, վէ տյաղըյըլա մէրգումը բէրէլէյէրէք,

— Մէզպուրէ Նէրէտէ տիր — տէտի:

Տընիզառ. — Քիմի՞ իչիւն տէյօրսունուզ:

Պիօ. — (Տիշլէրինի կըճըրտաթարագ) մատմազէլ Սէնթիւն տէյօրում. . . չաբուգ սէյլէ մէլուն, եօխսա շիմոի կէպէրթէճէյիմ սէնի:

Տընիզառ. — Պէն մէզպուրէյի թանրմամ:

Պէրթա, տիւշմիւշ օլտուղու սանտալէնին իւզէրինսէն, պայղըն նիկեահըյըլա կեահ պէկեահ Տընիզառա պաղըյօր իտի:

Մէզպուրէ, Տընիզառըն եիւզիւնի հէր կէօրիւշինտէ,

ազիմ՝ պիր նէֆրէթ իլէ թիթրէյօր իտի, ֆազաթ պու ճիւմլէ, մէրգուժմա պագմագտան քէնտիսինի մէն իտէմէյօր իտի. Տընիզառն նէֆրէթամիզ սիյմասը, Պէրթանն էօմրինի քիւթաճ իտէյօր իտի:

Պէրթա, պիր գաչ սանկյէ գատար թարիֆի զայրի գապիլ պիր ըզթըրապ իչինտէ գալտըգտան սօնրա, պաչը կէօյսինէ տօղրու ասըլտը, կէօղլէրի գաբանտը, վէ սան տալէէնին խզէրինտէն գայարագ եհրէ տէվրիլի վէրտի. պիչարէ գըզճըազ պայըլմիչ իտի:

Մէզպուրէնին կիյտիյի պէյազ ֆիսթանն էթէյի, Տընիզառն մուրտար վէ քերիլ էսվապլնա տօգունտուղուն տան, մէլուն հէրիֆ սըյըրզճասընա կիւլտի, վէ ալըգ պիր սիյմա իլէ Պէրթայէ պագարագ, քէնտու քէնտույէ,

— Պու պէնիմ թանըտըղմ՝ գարըլարտան պիրինէ պէնզէյօր . . . ֆազաթ օնուն պէնզի պու գատար սօլկուն տէյիլ իտի - տէտի:

Արթըզ Պիօնն հիտէթի, տէրէճէյի նիհայէյէ վասըլ օլմուչ իտի, մէրգում տիգ տիգ Պէրթանն իւզէրինէ պագտըգտան սօնրա, մէզպուրէնին հագգընտա հըսս իտէկէլտիյի օ հիւրմէթը տայիմէտէն թահրիգ օլունարագ, Տընիզառն՝ Պէրթանն եանընտան պէրիյէ չէքտիքտէն սօնրա, սաչլարընտան գավրատը, վէ մէրգում խիթապէն,

— Պէնի տինլէ, էկէր սէնի շուրաճըգտա քէօրէք կիպի կէպէրթմէմի իսթէմէզսէն, մէզպուրէյի նէրէյէ կէօթիւրտիւքլէրինի սէօյլէմէլիսին . . . չաբըգ սէօյլէ չաբըգ . . . կէօրիւյօրսունա հիտէթիմի զապթ իտէմէյօրում . . .

— տէտիյինտէ, Տընիզառ քէրէլէյէրէք,

— Ճանըմը աճըտըյօրսունուզ . . . պաչըմ աղլըյօր . . . - տէտի:

Պիօ, մէրգումն սաչլարընը պըրագըպ կէրույէ իթի վէրտի, վէ հիտէթլէ այաղլարընը եհրէ վուրարագ,

— Սէօյլէ, չաբըգ սէօյլէ . . . նէրտէ տիր . . . եօխսա

խմորի գափանը հզէճէյիմ - տէտի։ Պիր Եանտան գօր-
գու, վէ տիկէր Եանտան սարխօշլուգ, Տընիզառը՝ քէն-
տինտէն կէշմիշ պիր հալէ գօյտուգլարընտան, քէմալի
տէհշէթինտէն նաշի թիր թիր թիրտէյուպ, ճէվապ վէրէ-
մէյօր ըտը։

Պիօ, քէնտիսինի զապթ իտէմէճ պիր հալէ կէլմէքլէ,
հէման մէրգումը այագլարը ալթընտա էզմէմէք իշին,
Եանընտան թէպաուտ (հեռանալ) իթտի, վէ իրի ատըմ-
լար իլէ օտանըն տէրունինի տօլաշմայա պաշլատը։

Պէրթա, պայղըն օլտուղու հալտէ օտանըն տէօշէ-
մէսի իւզէրինէ սէրկմիշ Եաթըյօր ըտը։

Պիօ, հէման պիր էօլիւ հալինի քէոպ իթմիշ օլան պի-
լարէ Պէրթանըն իւզէրինէ, միւթէէստիրանէ պիր նիկեհա
աթֆ իթտի. օ անտէ թարիֆի միւմքիւնսիզ պիր նաճը,
վէ տէհշէթամիզ պիր քէտէր, պու մէրտ քէօյլիւնին հի-
տէթինի թատիլ իթմիշ օլմաղըլա, տէրհալ Տընիզառըն
Եանընա կէլտի, վէ Եանըզ պիր սէտայըլա Պէրթայը կէօս-
թէրէրէք)։

— Իշթէ կէօրիւյօրսունա, պու զէվալլը գըզճըաղը
էօլտիրտին . . . պարի օ պիրինի . . . օ պիրինի օլտուն
պիզէ իատէ իյլէ . . . վէ պէն սանա քեամիլէն աֆֆ ի-
տէճէյիմ - տէտի։

Տընիզառ, Պիօյա ճէվապ վէրէճէք Եէրտէ, նիմ պիր
թէպէսսիւմ իլէ Պէրթայէ պագտը, վէ բէրէլէյէրէք քէն-
տու քէնտույէ,

— Էվէթ էվէթ, պունը պիր Եէրտէ կէօրմիւշիմ
ամմա . . . նէրէտէ օլտուղու լիւթըրմա կէլմէյօր . . . ֆա-
զաթ պու ճիւմլէ, մէզպուրէ աշինաթէրիմտէն պիրի տիր
- տէտի։

Պէրթա, խաֆիֆ սուրէթտէ պիր հարաքէթ իթտի,
վէ Պիօ իսէ՝ պօղունուգ սէտայըլա Տընիզառա խիթապէն,

— Ճէվապ վէր - տէյու հայգըրտը։

Տընիզառ, Պիօյա ճէվապ վէրմէյէրէք քէնտի սէօս
պիւնէ տէվամ իտուպ,

— Եալընըզ շուրասը վար քի, անըն պէնդի պունըն
կիպի սօրկուն տէյիլ իտի . . . պունը բէք ալէա պիլիբիմ
— տէտի:

Պէրթա, տէրունի տիլտէն պիր ահ շէքտի, վէ Պիօ
իսէ, մէզպուրէնին հալի բիւր մէշպիին կէօրմէքլէ, թէք-
լար հիտէթինտէն աթէշ քէսիլէրէք Տընիզառ,

— Ճէվապ վէր տէյօրում սանա — տէյա, ալազ
ալազ պաղըրտը:

Տընիզառ, սըյըք սըյըք կիւլէրէք օտանըն տէօ-
շէմէպի իւզէրինէ խուվարլանը վէրտի:

Պիօ, գուտուրմուշ գաբլան կիպի մըրըլտայըպ տիշ-
լէրինի կը ճըրտաթարազ՝ Տընիզառն իւթիւնէ գօշտու
պիր էլի իլէ սաչլարընտան գալրատը, վէ տիկէր էլի վիէ
տախի գարնընտան թուլթարազ, վազթըյըլա սաքին օւ-
տառազլարը Վալուա Վոգաղընտաքի ֆագըր օտանըն տէ-
րունինտէ, մամէլէճի Բօլիպին իրի քէօրէյինէ Եաբաղը
կիպի, Տընիզառը եէրտէն գալտըրտը, հայլազը մէրգում
մուալլադտա սալլանարազ, աճը աճը ֆէրեատ փալթօր
իտի. Պիօ իսէ, հիտէթինտէն չըլտըրմըշճապընա հայգըր-
տը, վէ թէքմիլ գուվլէթի իլէ Տընիզառը թուլթանշ օւ-
տուզու հալտէ, աչըգ գալմըշ օլան բէնչէրէյէ տօղսու ի-
լէրլէտի:

Պէրթա, պու ազիմ կիւրիւլթիւտէն օյանարազ, զա-
յէթ իսաֆիֆ վէ քէօիք պիր սէտայըլա Պիօյա ինթապէն,

— Բէրէմ իտինիզ . . . մէրհամէթ իտինիզ, ճանընա
գըյմայընըզ . . . — տէտի իսէտէ, Պիօ, մէզպուրէնին սէ-
սինի իշիթմէյօր իտի:

Հիտէթ վէ մէյուսլյէթ, պու մէրտ վէ սատըգ ատէ-
մին գուլազլարընը սաղըրլաթմըշ, վէ կէօղլէրինի գա-
լարթմըշ օլմաղըլա՝ արթըգ կէօղիւնէ հիշ պիր շէյ կէօ-

քիւնմէ յօր իտի . Պիօ , պու հալ իլէ ալէթ թաճիլ բէնչէ-
րէյէ թէգարուուպ իթտի , վէ խէվֆու տէհչէթփնտէն հէ-
ման հարը էօլիւ հալինտէ օլան ծընիղաուը , քէնտի պաշը
հիգալընա գտտար եիւքսէլթէրէք , խըշմըլա զօգաղըն օր-
թաւընա ֆըրլատը վէրտի :

Ճընիղաու , տղէթա պիր գընա չուվալը կիւպի պիրա
հարաքէթ գալտըրըմըն իւզէրինէ տիրչտի . Պիօ , իթմիշ
օլտուղու պու գըլադըլըա նէտամէթ կէթիրմէյէ , վէ
վիճտան պիհուզուրըլըը հըսս իթմէյէ վազըթ պուլա-
մաուը , չիւնքի ծընիղաու ալաղա գալգմըշ , վէ իքի Խանը-
նա սալլանարադ , Խանընտաքի զօգաղըն քէօլէսինի տէօ-
նիւպ , կէօղտէն նիհան օլմուշ իտի :

Պիօ , պու հալէ թէաճիւպ իտէրէք շաշու գալտը .
Ճընիղաու , զօգաղտա եաղմըշ օլան գալըն իւզէրինէ տիրչ-
մէքլէ , վիճուտինին գալըպը կէօրինիյօր ըտը . մէրգում ,
հիշ պիր ազասը ինճինմէյէրէք ֆիրար իթմէյէ մուվաֆ-
ֆադ օլապիլքիշ իտի :

Պիօ , պիր սանիյէ սօնրա քէնտփսինի պուլարադ ֆթ-
տիլինէ նատիւմ օլտու . չիւնքի ծընիղաուը զօգաղա աթ-
մազլա , Սէնթին պուլուենտուղու մահալի անլամադ վասէ-
թասընը , քէնտի էլի իլէ մահվ իթմիշ օլտուղունը տէրք
իթտիլինտէն , ալէթ թաճիք զօգաղա ֆըրլանարադ՝ ծընի-
ղաուը արամայա պաշլատը :

Ֆիհհազըգա , ծընիղաուըն վասէթասըլըլա Սէնթին
պուլունաճաղը մէլհուզ իտի . չիւնքի հալաղը մէրգումը ,
սարխօշուղընտան ալըլտըղընտա ինթիճվապ իթմէք , վէ
ճէպրէն սէօլէթմէք , վէ պու սուրէթլէ Սէնթին պուլուն-
տուղու մահալի անլամադ՝ ինթիմալտէն պախտ տէյիլ Խ-
տի , ֆադաթ՝ ծընիղաուըն գալպուպէթի իլէ , պու սնն վէ
պիրիճիք իւմիւտ մահվ օլմուշ իտի :

Իշթէ Պիօ , հալընըզ պու միւլահաղա իլէ ալէթ թա-
ճիլ զօգաղա ֆըրլանմըշ , վէ քէնտի սէրի ատըմլարընա

կիւմէներէք, սարխօջ Տընիզաւուն արգասընտան եկեղիւ
պիւնէճէյի իւմիւտ իթմիշ իտի :

Պիօ, շիթպպէ ներաւպանտէն էնմէք իւզրէ իբէն,
Պէրթա, կիւճ հալ իլէ բէնչէրէյէ եանաշըպ, եարը պէ-
լինէ գատար տըշարը տսըլարագ զօգաղը կէօլտէն կէշի-
մէյէ պաշլատը, մէզպուրէ, գալարըրմըն իւզէրինտէ,
միւճէրէտ Տընիզաւուն նաշէյի մէքուհէսինի (զզուի
դիակը) կէօրէճէք զանն իտիյօր իտի, ֆագաթ գալտըր-
մըն իւզէրինտէն, քէմալի շիթապլա գօշմագտա օլան ժան-
Մարի-Պիօտան մատէ՝ քիմնէյի կէօրէմէտի :

Պէրթա, քէմալի թէաճիւպ վէ էնտիշէ իլէ զօգաղա
պագմագտա իբէն, եանընտաքի օտատան իհթիյար Տիւ-
շէսին սէտասը իշիտիլտի.քի, մէզպուրէ,

— Մատմա՛ղէլ տը Մայլըրէ, նէ՞րէտէսինիզ, նէ՞
սէպէպլէ եանըմտա պուլունմայօրսունուզ — տէյօր ըտը :

Նասըլ քի տէտիք Պէրթա, եարը պէլինէ գատար զօ-
գաղա ասըլմըշ օլտուղունտան, նինէսինին սէսինի իշիտէ-
մէտի, հաթտա օ տէրէճէ տալմըշ իտի.քի, օ անտէ Կաս-
թօնըն օտասընտան իշիտիլէն զարիպ պիր շամաթայը տա-
խի տույամատը :

Թամ պու էճնատէ, Պիօնըն մուֆարէգաթընտան սօն-
րա գաբանմըշ օլան մէզքիւր օտանըն գաբըսը ուսուլ իլէ
աշըլտը :

Դարընըն էշիյի իւզէրինտէ, վէ հէման եէր իլէ պէ-
րպպէր օլարագ՝ վիճուտի կէօրիւնմէյէն պիր գաֆա կէօ-
րիւնտի. մէզքիւր գաֆա, պիւսպիւթիւն տաղ օլուպ՝ ան-
ճագ թէրէսինտէ չէլէնկ կիպի պիր տէմէթ պէյաղ սաշ
տիքիլմիշ իտի :

Պու առէմին անը, եանագլարը, վէ պօյնու գըրմըզը
պագըրը ըէնկինտէ օլուպ, ուզուն վէ պէյաղ քիրբիքէրի
ալթընտան պայլըն պիր նիկեաճ կէօրիւնիյօր իտի. պու
նիկեաճ, կեաճ պէ կեաճ պիր սուրէթը նակեաճանիտէ

բարլայրպ միւշթէյիլ օլույօր իտի . ինսան , պու նիկեանը կէօրտիւլինտէ , միւճէրրէտ վահչի պիր ճանվէրին տէհ- լէթամիզ պագըչընը զանն իտէճէք իտի :

Մէզքիւր հարիքիւլ ատէ վէ զարիպ պաչըն արգա- սընտա , զայէթ զաիֆ վէ ուզուն պիր ճիսմ կէօրիւնտի քի , ուսուլ իլէ հէման եիւզին գօյու սիւրիւքլէնէրէք , աչըգ գաբըյըլա տիվաըն արասընտա եուվարլանը վէրտի :

Պու իհթիյար ատէմ (Հէրքիւլ) կիպի ուզուն պօյու , վէ քէմիքի իտի . մէրգում , մըսթըր Ուիլեմսըն իսթիճար իթմիշօլտուղու տայիւրէնին պիր գըսմընտա սաքին օլան , վէ կեահ պէ կեահ վէլվէլէլէր գօբարան օ տիվանէ իտի քի , թտան մամուլ պիր եաթաղըն իւզէրինտէ եաթըպտա թիւթին իշտիլինի , վէ միւթէմատիյէն պիր ահէնկ իւզըէ պէսթէ թէրէննիւմ իթտիլինի կէօրտիւք . պու ալա իհ- թիյար Տիւչէս ,

— Մատմապէլ տը Մայլըբրէ , նէրէտէսինիզ , չօգտան պէրի օյանմըչըմ . . . կէլ եարտըմ էթ քի գօլթուզումըն իւզէրինտէ օթուրայըմ . . . — տէյօր իտի :

Մէզպուրէնին սէտասը Սէնթին օտասընտան իշիտի- լէմէյէճէյի թապիլի իտի . չիւնքի պու սէս , գալըն բէրտէ- լէր իլէ գաբալը օլան գարեօլանըն տէրունինտէն կէլլօր իտի :

Պէրթա , էլան բէնչէրէտէն աշաղը ասըլմըշ օլտուղու հալտէ զօգաղա պագըյօր իտի :

Տէօչէմէնին իւզէրինտէն եիւզին գօյու սիւրինէ սիւ- րինէ իլէրլէյէն մէրգում իհթիյար ատէմ , մաշուչէ Տիւ- չսին մէճհուլ սէտասընը իշիթմէրլէ տուրտու , վէ լայը- ղըլըա տինլէմէք իշիւն պաչընը եօգարը գալտըրտը :

Մէրգումըն վաղիյէթի , Գօրէու նամ ըհսսամըն չըգ- աղը թապիլիլէրտէ կէօրիւնէն ուլու օրմանլար տէրունին- տէ , քէմալի իհթիւրազ իլէ էթրաֆը տինլէմէքտէ օլան վահ- չիւրին հալինէ պէնզէյօր իտի :

Յո անտէ՝ զարիպ պիր հըսսըն թէէսիրի իլէ իհթիյա-
թըն կէօղլէրի, քէնտի պէյսազ քիրքիքլէրի ալթընտա բար-
լատը, վէ Սէնթին օտասը տէրունինէ աթֆ օլունտու:

Իհթիյար, Պէրթայը կէօրտիւյիւնտէ, տուտագլարը
նիմ պիր թէպէսպիւմ իլէ աչըլտը, վէ աղղը իչինտէ իթի
դըրա պէյսազ տիչլէր կէօրիւնտի:

Մէրգում, Տիւչէսին օտասընա կիթմէք իւզրէ իքէն,
նապէհան եօլունը տէյիշտիրտի, վէ միւթատը իւզրէ եիւ
իւսթիւ սիւրիւնէրէք, Պէրթայա տօղրու կիթմէյէ պաշ-
լատը:

Շախսը մէրգումըն ուզուն վէ գըրմըղը վիճուտինին՝
եըլանքեարի գըվըր թըսընը կէօրէն հէր ատէմ, աղիմ
պիր տէհչէթէ կիրիֆիթար օլաճագտը. մէրգումըն շուէ
ֆէշան (լուսայայտ) կէօղլէրի, պագըչըյըլա շիքեարընը
թէսիւրի իտուպտա, պօղմագ իսթէյէն վահշի ճանվէր կի-
պի, պիչարէ Պէրթանըն իւզէրինէ աթֆ օլունմուշ իտի:

Ինսան, պու ատէմին կէօղիւնին պէպէքլէրինտէ, միւ-
ճէրրէտ էօլտիւրմէք վէ պօղմագ ճիննէթի մէվճուտ պու-
լունտուղունը քէշֆ իտէճէք իտի:

Մէրգում, ապա պիր շամաթա իթմէքսիզին, սիւրիւ-
նէ սիւրիւնէ Պէրթայա թէգարրուպ իտէրէք, մէզպուրէ-
նին արգասընտա տիքիլի վէրտի, վէ հէման պիչարէ գըղ-
ճըաղըն ինճէճիք պօյնունը սըպմագ արզույի շէտիտի իլէ,
գօլլարընը ըէֆ իթտի:

Պու աբա իհթիյար Տիւչէսին հիտէթամիզ սէսադը ի-
շիտիլտի քի:

— Մա՛ւամագէլ տը Մայլըբրէ, սէսիմի իչիթմէյօրմու-
սընըզ - աէյս հայգըրըյօր իտի:

Իհթիյար պու սէսի իչիթտիյինտէ, սիյմասընտա կէօ-
րիւնէն օ բէլէնկքեարի կիւլիւշ մահվ օլտու, շուլէտար
կէօղլէրի գարարտը, վէ Պէրթայը պօղմագ նիյէթը վահ-

շինանէսի իլէ Խօգարը գաղափարը օլտուղու գօլլարը, իբրէնան տօղրու սպրգըլա գալտը . . .

Պէրթա, պու սուրէթլէ՝ կէրէք էօմրիննի թէհլիքէյէ իլգա խաէն տէհչէթլիւ թէսատիւֆի, վէ կէրէք տիկէր պիր թէսատիւֆիւն սէպէպի իլէ, մուհադդազ պիր էօլիւմտէն գուրթուլմուշ օլտուղունա ապա վազըֆ օլամատը :

Մէղպուրէ, հիշ պիր շէյտէն խապէրի ծլմագսըզըն, ֆիւթիւն-Սէնթ-Գաթէրին զօգաղընըն քէօշէսինի՝ դօշա-բադ տէնմէքտէ օլան, ժան-Մարի-Պիօնըն սովտէթինի կէօղլէյօր իտի :

Պու էսնատէ, իհթիյարըն ճամ կիպի կէօղլէրի, Տիւ-էսին՝ գարուսը աչըզ դալմըշ օլան օմամը տէրունինէ պթի օլունտու . . .

Մէրգոււմ, նակէհան մութի պիր հալ քէսպ իթմէքլէ իբրէնլէրինի տէօշէմէնին իւզէրինէ վազ իտուպ, ապա պիր սէս սէտա չըգարմագսըզըն թէքրար եիւզ իսթիւ վիւրիւնմէյէ պաշլատը :

Օ էսնատէ Պէրթա, նինէսի մատամ Տիւշէսին օտաւընա կիթմէք իւզրէ օլտուղու կիպի, իհթիյարըն տազ դա-ֆասը տախի էչիքտէն կէչէրէք տուրտու, վէ մէսրուրի-թէթ իլէ տիվարը թէզըին իտէն իրէքտէն մամուլ էսկի հալըլարը թէմաշա իթմէյէ պաշլատը :

Իհթիյարըն պուրուշուզ սիյմասը, չօճուզ կիպի սատէ տիլանէ պիր թէաճիւպ ըզհար իտիյօր ըտը :

Մէրգոււմ, օտանըն տէրունինտէքի էշեայը կէօրմէք պրղուսըլըլա տէօրթ պյագլը հայվանլար կիպի, պիր գաշ տէֆա քէնտի իւզէրինէ տէօնի վէրտի, վէ էլլէրի իլէ եէր-տէքի իրէքլի հալըլը Խօշլամագլա ըզհարը մահզուզիյէթ իտիյօր իտի,

Պու արալըզ իհթիյար Տիւշէս, թէքրար ազիւմ պիր հիտէթ իլէ,

— Մա՛տմագէլ տը Մայլըբրէ . . . նէ՛րէտէսինիդ . . . սէսիմի իշիթմէյօրմուսընըլ - տէյու հայգըրտը :

Իհթիյար, Տիւշէսին սէտասընը պէօյլէ թա եագըն տան իշիթտիյինտէ, պաշտան այաղա գատար թիտրէտի վէ կէօզլէրի, Տիւշէսին գալըն բէրտէլէր իլէ մէսթուր օլան գարեօլասը իւզէրինէ աթֆ օլունտու :

Պատէհու չէնէսինի հալընըն իւզէրինէ վազ իթմէլէ, սէսինի իշիթտիյի շախսը, քէնտի նագարընտան սէթր ի տէն մանիյէ տօղրու կիզլի կիզլի, ֆագաթ տըգգաթ իէ պագմայա պաշլատը :

Պու էսնատէ, գարեօլանըն տէրունինտէն խաֆիֆ պիր շամաթա իշիտիլտի, կէօրիւնիւր քի Տիւշէս, Թօրնու Պէրթայը չըղըրա չըղըրա եօրուլմուշ օլտուղունտան, չար նա չար քէնտի քէնտինէ կիյինմէյէ ճահա իտիյօր իտի :

Իհթիյար, տըգգաթլա պու շամաթայէ գուլագ վէրէրէք, գարեօլանըն բէրտէլէրինին աշըլմասընա պէքլէյօր իտի, ֆագաթ բէրտէլէր պիւլա հարաքէթ տուրտուգլարընտան, մէրգում՝ թէքըրար սիւրիւնէ սիւրիւնէ գարեօլայա տօղրու իլէրլէտի, վէ Տիւշէսին գարեօլասընտան պիր գաշ ատըմ ուզագոա պուլունան Պէրթանըն եաթայը եանընա կէլտիյինտէ, տուրուպ արնլէմէյէ հագըրլանտը :

Գարեօլանըն տէրունինտէն, իբէքլի պիր էլպիսէնին իըշըլթըսը իշիտիլտի, չիւնքի Տիւշէս, պէյհուտէ եէրտէ թիթրէք էլլէրի իլէ ֆիաթանընըն տիւյմէլէքլինի իլիկլէմէյէ չայըշըր, պիր եանտան տախի, հիտէթլէնէրէք՝ Պէրթանըն վազիֆէսինտէ գուսուր իթտիյի իշիւն պիր չէյլէր մըրըլտայօր ըտը . մէզպուրէ, թա հիյնի սէպավէթ ինտէն պէրի եալընըզ քէնտի շախսընր տիւշիւնմիւլ, վէ աիկէրլէրի իշիւն աալա վազիֆէ իթմէմիլ իտի :

Տիւշէսին իշիթբեալէրի սէտասը, մէրգում հարիգ իւլատէ (տարօրինակ) իհթիյարըն գուլաղընա վասըլ օլուպ, սիյմասը ապիմ պիր մէրագ էյմա իտիյօր իտի :

Մէրգուժ, բերտէլէրին արասընտան գարեօլանըն տէ-
րունինէ պագմագ իսթէտի, ֆագաթ բերտէլէր իհթիմամ
լը սուրէթտէ եէքտիկէրէ պիթիշտիրիւմիշ օլմաղըլա՝ գա-
րանըգտա հիշ պիր շէյ կէօրէմէտի :

Շուրասը թէաճիւպէ շայան տըր քի, մէրգուժ եա-
պանի ատէմ, միւպթէլա օլտուղու ճիննէթին էսէրինտէն
թէշվիգ օլունարագ, պիր հարաքեաթը նակէհանի իլէ իքի
իւ տէֆա գարեօլանըն բերտէլէրինի աշմագ իսթէտի ի-
սէտէ, պիր միւմքին ճէսարէթ իտէմէյուպ, հէր տէֆա-
սընտա գօլլարը իքի եանընա տօղրու ասըլը գալտը. իյզա-
հը միւմքիւնսիզ պիր խֆիու տէհէթ, անը հարաքէթին-
տէն մէն իտիյօր իտի :

Շախսը մէրգուժ, սօն տէրէճէ միւթէէսսիր պիր հալ
իլէ, անլընը գարեօլանըն բերտէլէրինէ տայաթմըշ օլտու-
ղու հալտէ, միւթէմատի տինլէյօր իտի :

Պու արա իհթիյար Տիւշէս, նասըլսա ֆիսթանընը ի-
թիլէմիշ, վէ էլպիսէսինի տիւղէթմիշ օլմաղըլա, գարեօ-
լանըն գալըն բերտէլէրինի, պուրուշմուշ վէ գուրումուշ
էլլէրի իլէ եօգարը գալտըրը վէրտի, վէ հէման մէրգուժ
եապանի իհթիյար իլէ քէնտիսի, գարըլ պէ գարըլ պու-
լունտուլար :

Մէրգուման: օ տէրէճէ պիրի պիրլէրինէ եագըն պու-
լունույօրլար իտիքի, տիւլանէ իհթիյարըն աթէշնագ նէֆէ-
սի, Տիւշէսին ինճիմատ իթմիշ (սառուցեալ) օլան անլընը
եագըլօր իտի :

Տիւշէս, պիր սանիյէ գատար միւթէհայիրէն մէճնու-
նըմէրգումըն քէսկին, վէ աթէշնագ նիկեահը թէէսիրի ալ-
թընտա գալտը իսէտէ, ֆագաթ ասլա պիր գօրգու ըզհար
իթմէտի. մէզպուրէ, թաշ եիւրէքլի պիր գարը օլմաղըլա,
միւտէթը էօմրիւնտէ նէ գօրգու, վէ նէտէ մէրհամէթ
հըսա իթմիշ իտի. նիհայէթ իւլ էմը Տիւշէս, սէսինի եիւք-
սէլթմէքսիզին քէլամէ աղազ իտէրէք :

— Ժան-Մարի, չու հերիֆէ սատագա վէրինտէ տէֆ
օլուպ կիթսին — տէտի:

Փագաթ նասըլքի պիլիրիզ, Ժան-Մարի օրատա հա-
զըր օլմատըղընտան, մեզպուրէնին էմրինէ ճէվապ վէրէ-
մէտի:

Իհթիյար, Տիւշէսի կէօրտիւյիւնտէ, սիյմասընտա մէճ-
հուլ պիր հըսսըն ալամէթը ղարիպէսի նագշ օլունտու-
մէրգումըն զիհնի գարըշմըշ, վէ զանն իտէրսին քի, աղիմ
պիր թէհայեիւր իչինտէ գալմըշ իտի . . .

Մէրգում, խաթըրնա խութուր իտէն, վէ պէյնիֆթ-
րաֆընտա տօլանմագտա օլան պիր թէֆէքքիւրաթը ղա-
րիպէյի զապթ իտէպիլմէք իչին, պիր սուրթէթը մէյուսա-
նէտէ՝ թէր իլէ միւլէմնա օլան անլընը, թիթրէք էլլէրի
լվէ պիր գաշ տէֆա սըգտը:

Իհթիյարըն ֆիքրի, նակէհան մէճհուլ վէ ղարիպ պիր
շուլէ իլէ միւնէվվէր օլարագ, միւպթէլա օլտուղու ճին-
նէթէ (յիմարուլթիւն) թէքմիլ դուվվէթի իլէ գարշը դօ-
յօրըտը, ֆագաթ պու ճիւմլէ, տիվանէլիք մէրգումիւն
զիհնինի գարըշտըրըպ բէրիշան իտիյօր իտի:

Մէրգում, պիր սանիյէ պիլէ կէօղլէրինի Տիւշէսին
սիյմասընտան այըրմայուպ, զանն իտէրսին քի՝ մէզպուրէ-
նին եիւղիւնտէ օլան պուրուշուգլարը պիրէր պիրէր սայ-
մագ իսթէյօր իտի:

Փագաթ Տիւշէս, պիր թըլըսըմ՝ վէ եախօտ պիր սի-
հիր գուվվէթինէ կիւվէնմիշ կիպի, պու մէմուլին ղայլի
հիւճիւմտէն առլա ֆուլթուր իթմէյէրէք, քէմալի քիպրու
ղսւրուր իլէ օթուրույօր իտի. մէզպուրէ պու հալ իլէ պիր
սանիյէ Կատար սիւքիլթ իթաիքտէն սօնրա, պիլա բէրվա
թէքրար քէլամէ աղաղ իտուպ, վէ սէսինի եիւքսէլթմէք-
սիպին:

— Ժան-Մարի, չու հերիֆէ սատագա վէրինտէ գա-
րտան տըշարը աթըն — տէտի:

Ինթելյար, եղբորնի պերի պերինե գաղութաւորարագ կէօյսիւ իւզերինե վազ իթտի :

Օ անտէ մէրգումըն ագլու ֆիքրի, զիհնինտէ ուշ մագտա օլան հիւզնէնկիզ պիր խաթըրէյէ միւնհասըր օլուպ, անը խաթըրնա կէթիրմէք իչիւն մուզթարըպ օլուր, վէ տիվանէլէրէ մախսուս օլան պօղունուգ պիր սէտայըլա քէնտի քէնտինէ,

— Օնտան պէրի օ գաւառար ուզուն վագըթ կէչտիքի՝ պիր տիւրլի . . . — տէյու ֆըսըլտատըգտան սօնրա, պարիտ վէ միւթէքէպպիրանէ պիր թավը իլէ տօղրուլարագ,

— Օկիււահ պէօյիւք պիր ամիր տիր, Օկիւահ պիր րէշիսի քէպիր տիր — տէտի :

Օ տագըգատէ հավիտէն քէմալի շիթապլա կէչիպ տէօնմէքտէ օլան աւտէմլէրին այագըլարը բաթըրտըսը, վէ կէքտիկէրինի սէսլէյէն,

— Օկիւահ Օկիւահ — տէյու հայգըրըչլար իչիտիլտի : Ինթելյար, պու սէսլէրի իչիթտիլինտէ, նակէհան պէլինի իքի դաթ իաուպ տիզ իւզերինէ կէլտի, վէ սիյմաւընտա շիւպհէ իլէ էմնիյէթսիզլիք իմարէսի նագչ օլունտու :

Մէրգում, թէմքինլի պիր հալ իլէ կիզլէնէճէք պիր մահալ, վէ եախօտ ֆիրար իտէպիլմէք իչիւն պիր դաբը արայօր կիպի, օտանըն տէօրթ եանընը թէճէսսիւս իտիւյօր իտի :

Տըչարըտա, տըգգաթլա պիր շէյ արանըլտըզը հալտէ թէչէպպիւս օլունա կէլէն հալլէր, եէքտիկէրինի սէսլէյէն սէտալէր, վէ պիրի պիրինէ խըթապ օլունան սուալճէվապ սէտալէրի, կեահ եագընտան վէ կեահտա ուզագտան իչիտիլիյօր իտի :

Պու վէլվէլէյի նակեահանի (յանկարծական ազմուկ) Ինթելյարըն զիհնինի պիւսպիւթիւն գարըչտըրտըր. մէրգում, էվվէլա տըչարըտա կիւզար իտէն վագաալէրէ,

մուղթարուպ պիր հալ իլէ տըգգաթ իթտիքտէն սօնրա, հարաքէթտէն արի ճամ կիպի կէօզլէրի, թէքրար Տիւչէսին իւզէրինէ աթֆ օլունմուշ իտի:

Տիւչէսին սիյմասը, պիր արա իհթիյարըն գալպինտէ եէր թուլթուպտա, միւտէթը մէտիտէտէն պէրու էսէրի գալմամըշ օլան պիր խաթըրէյի՝ թէքրար օյանտըրմըշ իտի իսէտէ, ֆագաթ պու խաթըրէնին թէէսիւրի տէրհալ զայիլ օլմուշ իտի. մէրգում արթըգ Տիւչէսի խաթըրլա-յամայօր իտի:

Յըշարըտան իշիտիլէն գարըշըգ սէսլէրին իշինտէն, մըսթըր Ուիլեմանըն աղըր վէ ամիր սէտասը իշիտիլթի, մէրգում,

— Օկիււհ - տէյու պաղըրըյօր իտի:

Իհթիյար պու սէսի իշիթտիլինտէ, շիմէքտէն վուրուլմուշ կիպի տիզ իւսթիւ եէրէ գաբանտը, վէ մութի պիր հալ իլէ խալընըն իւզէրինտէ եիւղին գօյու եաթա-րագ, պիր գաշ տէֆա վասֆ իթտիլիմիզ օլ պիր ահէնկ իւզրէ օգուտուղը պէսթէյի թէրէննիւմ իթմէյէ պաշ-լատը:

Մատամ Տիւչէս, կիւճ հալ իլէ գարեօլասընտան էնտի, վէ թիթրէք ատըմլարըլա եիւրիւյիւպ, գօլթուգ սանտալեէսի իւզէրինէ օթուրը վէրտի:

Տիւչէս, թա կէօզլէրի էօնիւնտէ՝ Հէրքիւլ կիպի ուղուն պօյու, վէ եարը չըպլագ օլան մէզքիւր տիվանէ իհթիյարը թէքրար կէօրտիւ իսէտէ, սիյմասը՝ ասլա պիր տէհչէթ իմարէսի իպրագ իթմէտիքտէն մատէ, հաթտա մէրգումը՝ իլք տէֆա կէօրտիւյինտէ, ըզհար իթտիլի թէ-աճիւպին էսէրի պիլէ՝ եիւզիւնտէն զայիլ օլմուշ իտի:

Մէզպուրէ, կէօյա հիշ պիր շէյ օլմամըշ կիպի ֆուլթուրսուզ պիր հալ իլէ ֆիսթանըն ճէպինի գարըշտըրթը, վէ մաիւմիմիզ օլան ալթունտան մամուլ էնֆիլէ գուլթը:

սընը չըգարտըգտան սօնրա, եավաշ վէ պարիտ պիր սէ-
տայըլա իւչիւնճի տէֆա օլարագ,

— Ժան-Մարի, շու հերիֆէ սատագա վէրինտէ գա-
բըտան տըշարը լաթըն - տէյու էմը իթտիքտէն սօնրա,
էլինտէ թուլթմուշ օլտուղու գաբաղը աչըգ գուլթուտան,
գուրումուշ բարմագլարըյըլա պիր մըգտար էնֆիյէ ալըպ
պուրնունա չէքի վէրտի:

Իհթիյարըն սիյմասընտա, նակէհան պիր թէպէտիւ-
լաթը ֆէվգէլատէ զահիր օլտու. պէօյիւմիւշ վէ գան չա-
նաղընա տէճմիւշ օլան կէօղլէրի, գուլթունըն իւղէրինէ
աթֆ օլունտու, վէ տիզ իւսթի կէլէրէք՝ հէման իլէրույէ
աթըլաճագ կիպի թէթիգ պիր վաղիյէթ քէսպ իթտի:

Մէրգում, թէրէննիւմ իթտիյի պէսթէյի գաթ իթ-
տի, վէ տուտագլարը սընըր թահրիգի իլէ հարաքէթէ
կէլիպ, պիր շէյլէր սէօյլէյօր իտի իսէտէ, ֆագաթ սէսի
իլիտիլէյօր իտի:

Մանատար պիր գուվլէթին թէէսիրի իլէ, իհթիյա-
րըն արզույի մէճնունանէսի, եալընըզ պիր մատտէյէ հասը
օլունմուշ իտի. մէրգում, հէման շիքեարընըն իւղէրինէ
սըլըամաղա ամատէ (պատրաստ) օլան բէլէնկ կիպի՝ պիր
վաղիյէթը վահիյանէ քէսպ իթմիշ իտի:

Պու էսնատէ, հավլիտէն մըսթըր Ուլիւերմն՝ թէքըրար
ամիր սէտասըյալա,

— Օկիւհա - տէյու հայգըրտը:

Հէր տէֆա վուգու պուլտուղու կիպի, պու տէֆա
տաթի մըսթըր Ուլիւերմըն սէտասը, իհթիյարը տիւշարը
իլէվֆու տէհշէթ իտուպ թիթրէթտի իսէտէ, ֆագաթ մէր-
գում, վաղիյէթինի թէպտիլ իթմէտի, վէ տէրհալ եըլան-
գալի եօլլար իլէ եիւզին գօյու սիւրիւնէրէք Տիւշէսէ թէ-
գարրուպ իտէր իթմէզ, վահիյանէ պիր վավէյլա սալը
վիրմէքլէ, հէման պիր համլատա մէզքիւր ալթուն գու-
լթույը Տիւշէսին էլինտէն գաբը վէրտի:

Պատէհու պիր մուգաֆֆերիյէթը մէհնունանէ իլէ շասպ իթմիշ օլտուղու գութույը պաշընտան եօգարը թու թարագ ք օտանըն տէրունինտէ էօթէ պէրի սըշրամայա պաշլատը :

Տիւշէս, հէնուզ աղգընը աշմաղա վագըթ պուլամամը իքէն, իհթիյար՝ պիր մէսրուրիյէթը վահշիյանէ իլէ ուլա- յարագ ալըպ եիւրիւյի վէրմիշ իտի :

Պէրթա, պու տէհշէթամիզ վավէյըպը իշիթմէքլէ, տէրհալ բէնէրէյի թէրք իթատի : վէ շիթապլէ Տիւշէսին օտաւընա կիրտի իսէտէ, օտա գաթըսընըն գաթանմասըն- տան պաշգա պիր շէյ կէօրէմէտի :

Տըշարըտա իշիտիլէն շամաթա քէսիլտի, արթըք թ- կիւահ Օկիւահ» տէյու հայգըրըշլար իշիտիլմէյօրֆտի, տի- վանէ իհթիյար, զաթէն մահալի մախսուսինէ վասըլ օլ- մուշ, վէ թէքրարէն քէնտի հիւզնէնկիզ սիւքիւնէթը հա- լինի քէսպ իթմիշ իտի :

8

ՐԷՅԻՍԻ ՄՈՒՍԶԶԱՄ

Պիօ, պիր գաշ տագըղգա սօնրա ալտէթ իտուպ, Պէր- թայը՝ մաաամ Տիւշէսին նէզտինտէ, վէ մէմուրիյէթի պա- շընտա պուլտու :

Օտանըն տէրունինտէ հիշ պիր շէյ վուգաա պուլմա- մըշ կիպի, հէր էշէա քէնտի էվվէլքի հալինտէ պուլու- նույօր իտի :

Իհթիյար Տիւշէս, թիրթիր թիտրէյիպ՝ կիւզար իտէն վագապյէ տայըր հիշ պիր շէյ սէջլէմէյէ միւզթէտիր օ- լամայօր իտի :

Տիւշէս, ինթիյարըղըն տէրէճէյի Գիհպէսինէ վար-
քըլ օլմաղըլա, քէնտինի վուրան պու տադդէյի միւտ-
հիշտէն ֆէնա հալտէ միւթէէսսիր օլմուշ իտի:

Մէզպուրէնին գալպիւ միւտէթը էօմրիւնտէ եալընըզ
պիր տէֆա մուհապէթ կիպի պիր շէյ հըսս իթմիշ իտի:

Տիվանէ ինթիյարըն գաբաղըլը մէզքիւր գութու, վէ
տահա տօղրուսը, անըն գաբաղընտա հէքք իտիլմիշ օլան
թասվիր, մէզպուրէնին թէքմիլ էօմրի, վէ սաատէթը հալի
իտի:

Մէզքիւր գութու, պիր ճինայէթին պազըյէսի ի-
սէտէ, ֆազաթ նէ պէյիս վար, եթէր քի մատամ Տիւ-
շէս՝ վիճտան պիհուզուրլուղը աէնիլէն շէյին նէ օլտու-
ղունը պիլմէզ իտի:

Պու մէմուլին զայրի վադաա, Տիւշէսի, նըլաըլըմտան
վուրուլմուշ կիպի պիր հալէ գօյմուշ իտի. մէզպուրէնին՝
բէք աղ գալմըշ օլան էօմրիւ, զայպ իթտիյի պու սէվկիւլի
եատրիկեարըն սէպէպի իլէ, մահվ օլմագ տէրէճէսինէ կէլ-
միշ իտի:

Նէ Պէրթա, վէ նէտէ Ժան-Մարի-Պիօ, մէզպուրէյէ
նէ հալ վազը օլտուղունը պիր միւմքիւն անլայամատըլար:

Պիօ, քէմալի շիթապլա գօշմուշ՝ վէ Տընիզաուր էօթէ
պէրի արամըշ իսէտէ, պիր միւմքիւն պուլամամըշ իտի.
«սարիսօշըն իշի րասթ կիտէր» սէօղիւն մէնթուգընճա
Տընիզաու, նասըլսա պիր տէլիյէ տիւշիւպ Պիօնըն էլինտէն
ազատէյի կիրիպան (օձիքը ազատեւլ) իտէպիլմիշ իտի . . .

Տիւշէսին օտասընա կիրտիյինի կէօրտիւյիւմիլ ինթի-
յար, մըթըր Ուիլեմսըն՝ մէրգում իշիւն թային իթմիշ
օլտուղու մահալտէ, սաքին պիր հալ իլէ քէնտի եօրզա-
նընա պիւրիւնմիւշ եաթըյօր իտի:

Հէր սապահ Ճօն Բօպէրթսըն, վէ եախօտ Թօպի կը-

րանթ, թէմիզ հավա թէնէֆֆիւս իթմէսի իչին, իհթի-
յարը մէրգումը պաղչէյէ կէօթիւրիւրէր իտի:

Օ կիւն թօպի, կիւնէչին թուլուինտէն պէրի էֆէն-
տիսինին, եանի Մըսթըր Ուիլեմմանն օտասընտա մէշղու
օլուպ, ճօն տախի, իհթիյարը՝ միւթատ օլտուղու կիպի,
թէքմիլ գաբուլարը գաբալը օլան պաղչէնին տէրունինտէ,
պիր մըգտար եալընըզ պաշընա պըրագապիլիւր զանն իթ-
միշ իտի:

Ֆագաթ շուրասը վար քի, ճօն, Տընիպառն կիրմիլ
օլտուղու գաբուլը հիսապա ալամամըշ իտի:

Ֆիհագըզա Տընիպառ, Բայան զօգալընտան պաղչէյէ,
վէ անտէն տախի գօնաղըն սաղ ճիհէթի տարածըզ եօլ-
լարընա չըգարըր օլան, վէ պէքճինին գուլիպէսինտէն ու-
զագտա պուլունան գաբըտան կիրմիշ, վէ գաբըլը տա-
խի աչըզ պըրագամըշ իտի:

Իհթիյար, տիվանէլէրէ մախսուս օլունա կէլէն պիր
մէրագտան թահրիզ օլունարագ, արայա արայա մէզքիւր
գաբուլը պուլուպ իչէրի կիրմիշ իտի:

Կէրէք Մըսթըր Ուիլեմման, վէ կէրէք թօպի իլէ ճօն,
տիվանէ իհթիյարը բէք չօգ արատըզտան սօնրա, նիհա-
յէթ իւլէմի քէնտի եաթաղը տէրունինտէ, սիւքիւնէթը
քեամիլէ իլէ եաթմըշ օլտուղու հալտէ պուլտուլար իսէտէ,
ֆագաթ մէրգումըննէրէյէ կիրմիշ օլտուղունա, վէ հաթ-
աա իրթիքեապ իթտիյի ֆիյլի սըրգաթա տայըր ասլա պիր
մալիւմաթ ալամատըլար:

Մըսթըր Ուիլեմման, քէնտի իշ օտասընա ավտէթ իթ-
տի. վէ թօպի Կըրանթ տախի եաղըխանէնին էօնիւնտէ
օթուրուպ, հէման թիթամ պուլմագ իւզրէ օլան իչլէրի իլէ
մէշղուլ օլտուլար:

Իշթէ թօպինին գալէմէ ալտըղը մալիւմիմիլ օլան խա-
թըրէնամէնին սօն գըսմընտա՝ աթի իւզգիքը վուգուաթ
եաղըլմըշ իտի:

«Ճէյմս Ուէսթէրն, Բարիդէ վասըլ օլտուղու կիւն, Եւ-
պանինին օթէլինտէ Գարմէն թէսիյէ գըլընան պիր դա-
րընըն էլի իլէ վուրուլուպ, Ֆէնա հալտէ Եարալանտը.
պու ճինայէթտէն սօնրա վուգու պուլան հալլէր, Մըսթըր
Ուիլեըմս իչիւն մէճհուլ օլուպ, անճագ շու դատարընը
թաստիգ իտէպիլիյօր իտի, շէօյլէ քի, 1826 սէնէսի Գար-
նալլընըն Չարչամպա կիճէսի, Եանի Ճէյմս Ուէսթէրն,
պիր դատըն իլէ հարիգիւլատէ պիր զաւիլայա թուլթու-
լուպտա մաղլուպ օլտուղունտան, վէ խանչէր իլէ վուրուլ-
տուղունտան օն իքի սաաթ սօնրա, անճագ քէնտիսինի
պուլապիլմիշ, վէ դաթան հաւա ալմաղ ուֆագ պիր օ-
տաճըղ տա, սօն տէրէճէ սէֆիլ պիր Եաթալըն իչինէ Եաթ-
մըշ օլտուղունը անլամըշ իտի:

«Ճէյմս Ուէսթէրնին պօյնու իւզէրինտէ աէհչէթաւիլ
պիր ճէրիհա պուլունույօր իտի, մէրգում, վուրուլան խան-
չէրին տարպէյի շէտիտէսինտէն պայըլմըշ իտի, վէ տէր-
հալ թէտաւիլինէ թէշէպպիւս իտէն տօղթօր, մէճրուհ
օլտուղու էսնատէ նուղուլ իսապէթ իթմէքլէ վէֆաթ իթ-
մէսի միւհթէմէլ օլտուղունը պէյան իթմիշ իտի:

«Ճէյմս Ուէսթէրն, ագլը պաշընա կէլտիլինտէ, ատէ-
թա էօլմիւլ պիր ատէմին հալինտէն ֆարգլը պիր հալտէ
պուլունմայօր իտի, մէրգում, զայպ իթմիշ օլտուղու դա-
նըն քէսրէթինտէն, թապու թուվանը գալմամըշ, վէ ասլա
գըմլլտայաճագ մէճալի օլմագըղը հալտէ, քէնտիսինի, իհ-
թիյար պիր տիվանէ իլէ Եաբա Եալընըղ պուլտու քի, մէր-
գում տիվանէ, քէնտիսինի մուհագգագ պիր էօլիւմտէն
խէլաա իթմիշ իտի:

«Պու տիվանէ սօն տէրէճէ ֆագըր վէ սէֆիլ պիր ա-
տէմ օլուպ, Օթէլին սահիպի անը իւճրէթ իլէ թուլթմուշ,
վէ (Բէռօն) կէշիտինտէ վագը Եապանինին մաղարատը տէ-
նիլէն մահալտէ, «Եապան ատէմի» տէյու խալգա թէ-
մաշա իթտիլիպ հայլը իսթիֆատէ իթմիշ իտի:

«Մէրգում, պու գահվէխանէտէ, ըէյիսի մուազզամ, վէ եախօտ սէրկէրտէյի քէպիր (մեծ պետ) թէսմիյէ գըլընըյօր իտի :

«Ճէյմս Ուէսթէրն, պու տիվանէնին՝ նա՞սըլ, վէ նէ սուրէթտէ քէնտիսինի, գուլիպէսինէ կէօթիւրտիյինին թէֆէրլուաթընը, պիր միւմքին անլայամամըլ իտի :

«Սագաթ թավանտան պիր թահտա քօբարըլմըլ օթ մաղըլա, Ճէյմս Ուէսթէրն, Գարմէնին իրթիքեապ իթմիլ օլտուղու ճինայէթին էսէրինի մահվ իթմէք նիյէթի իէ) թամ եէմէք եէտիքլէրի մասանըն ալթընտաքի թահտայը գօբարըպ, մէճրուհըն ճէսէտինի, տէտիյին իչինէ վաղ իթմիլ օլաճաղը զաննընտա պուլըննմայօր իտի :

«Ուէլքի տէօշէմէ թահտալարընըն չըգարըլտըլը էս նատէ զուհր օլան շամաթա, վէ պիր գաչ տամլա գան, մէրգում եապանի, վէ եախօտ տիվանէ տտէմին նազարը տըգգաթընը ճէլպ իթմէքլէ, քէնտի տախի Գարմէնէ իմ թիուալ իտէրէք, օտասընըն ալչաճըգ թավանը թահտասընը սէօքիւպ, ճէսէտի՝ տէլիկտէն էնտիրմէյէ մուլաֆիադ օլմուշ իտի, վէ պուտա իհթիմալտէն պախտ տէյիլ իտի :

«Ճէյմս Ուէսթէրնին զաննընճա՝ մէրգում եապանի տէնիլէն շախս՝ ուզուն պօյլու, ֆէվգէլատէ գուլվէթիլի վէ զարիպ իւլահվալ պի ատէմ իտի :

«Պու ատէմին օտասը, վալուա զօգաղընտա վաղը խանէնին իքինճի գաթընտա, թամ Գարմէնին՝ Ուէսթէրնի կէօթիւրտիյի օտանըն ալթընտա օլուպ, զայէթ ալչադ օլմասըլըլա՝ եապանինին էլի, բէք գօլայ թավանա եէթի չէպիրիլ իտի. տէմէք օլուր քի շու հալտէ Ուէսթէրնին զաննիյաթը իչինտէ, ինանըլմայաճադ պիր չէյ պուլըննմայօր իտի :

«Ճէյմս Ուէսթէրն, ֆէնա հալտէ մուլթարըպ օլույօր իտի. եարէսինտէն ճէրիեան իտէն գան, պօղաղընա տօլ :

մագլա գաթան լագըրտը իտէմէղ օլմուշ իախ, պու մու-
հագգագ էօլիւմտէն խէլաս օլմագ իչիւն, միւճէրրէտ ձէ-
նապը հագ, մէրգում տիվանէյի, ագիւննէ պիր թէտպի-
րէ թէշէպպիւս իթտիրմէլի իտի:

«Պիւհագըգա պու միւճիղէ իճրա օլունտու, չիւնքի
րէյիսի աղամ, եախօտ տիվանէ, մէճրուհը օ մուհիք հալ-
տէ պըրագմագ իսթէմէյուպ, դահվէխաննէտէ միւթատը
օլան հէլ կիճէքի րօլունը իճրա իթտիքտէն սօնրա, օաա-
պնա ալտէթ իթտիյինտէ, ձէյմա Ուէսթէրնի՝ քէնտիեա-
թալը, չարսափընա սաքարագ ումուզլատը, վէ օթէլտէ
պուլունան ուշագլարըն սուալլէրինէ ճէվապ վիրմէքսիզին
մէրգումանըն էօնիւնտէն կէշէրէք, նէօլ-պէ-բըթիթ-Շան
զօգալընտա մուգիմ պիր տօգթօրըն դաքուսընը չալտը,
գաբըյը աշտըլար, եապանի՝ ումուզընտաքի եիւքի, եանի
ձէյմա Ուէսթէրնի, պիր գօլթուգ սանտալէսի իւզէրինէ
գօյտուգտան սօնրա, հիչ պիր շէյ սէօլէմէքսիզին ալըպ
եիւրիւյի վէրտի:

«Պու սուրէթլէ Ուէսթէրն, հագըգի պիր էօլիւմտէն
գուրթուլտու, չիւնքի զայէթ մահիր, վէ ինսանիյէթլի պիր
տօգթօրըն թահտը հիմայէսինտէ պուլունույօր իտի:

«Պինապէրին՝ մէրգումըն թասհիհի միգաճ (բժշկուիլ)
իթմէսի բէք ուզուն սիւրտի. միւտէթը մէտիտէ, աղ-
ղընտան պիր հարֆ պիլէ չըգարմայա միւգթէտիր օլա-
մատը:

«Հաթտա էլեէվմ, ալմըշ օլտուզու տէհշէթլու ճէրի-
հանըն սէպէպինտէն, պօյնը թաշ կիպի տիքիլի գալմըշ,
վէ հարաքէթ իտէմէղ օլմուշ իախ:

«Ուէսթէրն՝ պիւսպիւթիւն պիքէս, վէ հիչ պիր կիւ-
վէնէճէք մէլճասը օլմատըղը հալտէ եապանճը պիր պէլ-
տէտէ պուլունույօր իտի. զաթէն ճինայէթին վուգուին-
տէն էվվէլ սօյուլուպ նագտ ագճէսի գալմամըշ իտի, վա-
գաա քէնտինի խանշէր իլէ վուրան գաթիլ, եալընըզ գօյ-

նունտաքի չըզտանը զասպ իթմէք իչիւն՝ վուրմուշ իտի իսէտէ, ֆագաթ մէգքիւր չըզտանըն իչինտէ, պիր թագըմէ վրագը մուհիմմէ իլէ պէրասէր, պիր չողտա պանդա գայմէլէրի պուլունույօր իտի քի, Ուէսթէրնին պունտան պալգա մէտարը թէայիւշի եօդ իտի, ֆագաթ տօգթօր, ալիս ճէնապ պիր զաթ օլմաղըլա՝ պիր բարասըզ գալմըլ օլան Ուէսթէրնի, Ամէրիգայէ մէքթուպ եազըպտա, ճէվապ ալլընանա գատար, քէմալի ինանիյէթ իլէ գայըրմըլ իտի:

«Խասթալըզը էյեամտէ՝ Ուէսթէրնի էն զիյատէ, վէտէհէթլի սուրէթտէ մուղթարըպ իտէն մատտէ, մահապիծոտան պիհուզուրըզը իտի, գիրա կիճէ կիւնտիւզ, իմ տատլարընա եէթիշմէք իչիւն Բարիզէ գատար կէլմիշ օլտուղու էշխասըն, սէֆալէթը հալինի խաթըրլայըպ, սոն տէրէճէ միւքէտտէր վէ մուղթարըպ օլույօր իտի:

«Ճինայէթին իրթէսի կիւնի, չիտէթը նէօլպէթ՝ հէնուզ գիհնինի իխլալ իթմէմիշ իքէն, տէրհալ Մարդի Բաուլ տը Մայըբըէյի, աորէսի միւճիպինճէ արաթտըրտը իսէտէ, պիր միւմքիւն մալիւմաթ ալամատը, չիւնքի Մայըբըէլէր, 1826 Գարնապալընըն Չարչէմպիհ կիւնի (օր մոխրոց) ալէսստապահ միւսիւ Բօլիպին խանէսինի թէրք իթմիշլէր, վէ եախօտ թէրք իթմէյէ մէճպուր օլմուշլար իտի, պու սէպէպլէ մէրգուլմանըն նէրէտէ օլտուզլարընտան քիմսէնին մալիւմաթը եօգ իտի:

«Ճէյմս Ուէսթէրն, պուլունտուղու հալի թագաթֆէրսատէ, հիշ պիր շէյ եաբմաղա միւզթէտիլ տէյիլ իտի չիւնքի խասթալըզը թէշէտտիւտ իտէրէք, քէնտիսինի ալլի մանտէ իթմիշ օլտուզուհտան, չարնաչար՝ վէ պիլա սապրու թէհամիւլ քէսպը սըհհէթ իթմէսինէ ինթիլար իթտի:

«Ճէյմս Ուէսթէրնին՝ միւտէթը մէտիտէ աէվտմ իտէն խասթալըզը էսնասընտա, էքսէր աէֆա եապանի պիղզաթ կէլիպ քէնտիսինի զիյարէթ իթմիշ իտի:

«Պու հալ բէք աղրէպ իտի, մերգում տիւմանէ ատէմ, պէյնինէ թարի օլան բերիշանիյէթէ րաղմէն, էօլիւմտէն գուրթարմըլ օլտուղու Ուէսթէրն հագգընտա ազիւմ պիր ըրգաթ հըսս իտիյօր իտի:

«Մերգում, ֆըրսաթ պուլտուգճա գաչըպ տօգթօրըն գարուսընը չալար, վէ ուչագլարըն միւմանաաթընա է- հէմիյէթ վիրմէյէրէք, մալիք օլտուղու գուվվէթի սայէ- մինտէ ճէպըէն իշէրի կիրէր իտի, ֆագաթ վարա վարա տօգթօրըն միւսաատէյի մախսուսէսի իլէ մերգում, հէր կէլիլինտէ իհթիրամլա գապուլ օլունույօր իտի:

«Խապանի, կէլիպ Ուէսթէրնին պաչը ուճունտա քէ- մալի սիւքիւթլէ օթուրարագ մերգումը թէտգըգ իաէր, վէ էգպէր իթմիշ օլտուղու պիր ահէնկ իւզրէ պէսթէյի օգուր իտիքի, պու սէտա՝ նէննի մէգամըյըլա Ուէսթէր- նի ույուտուր իտի:

«Ուէսթէրն, օ էննատէ հէնուղ լագըրտը իթմէք իգ- թիտարընա մալիք օլամամըլ իտի, եապանինին սիյմասը մերգումը միւթէէսսիր իտիյօր իտի, վէ մերգում իլէ սէօյ- լէմէք իշիւն ազիւմ պիր ղայրէթ իտիյօր իտի իսէտէ, ֆա- ղաթ մուվաֆֆագ օլամայըպ, ատէթա անատան տօղմա տիլիզ կիպի լալու էպգէմ գալըյօր իտի:

«Ուէսթէրն, եապանինին պուրուշուգ սիյմասընը թէշ- խիս իտէճէք կիպի խաթըրնա պիր խաթըրէյի մէճհուլէ կէլիյօր իտի. պունտան մատէ, րէյիսի մուազգամ (եա- պանի) Շէրօքէ վահշիլէրինտէն օլմաղըլա, մերգումա բէք չօգ չէյլէր սօրաճագտը, վէ իշթէ պու սէպէպտէն նաչի, տիլինին թուլթուլտուղունա տէրէճէյի նիհայէտէ էսէֆ ի- տուպ մուղթարըպ օլույօր իտի:

«Րէյիսի աղամ, ղօգաղա չըգտըղընտա, հագըգի եա- խօտ թագլիտ իտիլմիշ օլան իւրեանլըղընը (մերկուլթիւն) պօյնունտան այագլարընա գատար ուզուն պիր գարօթ իլէ էթր իթմէքտէ իտի:

«Փաղաթ նասըլսա Ուէսթէրն պիր կիւն, եապանինին չըպլադ կէօյսիւ իւզէրինտէ չըղըւմըչ օլան միւթէատտիտ վէ դարիպ շէքիլլէրին իչինտէ, ուֆադ պիր քլամէթը ֆարիգա շէքիլ կէօրիւպ թէաճիւպ իթի, չիւնքի ալամէթը մէզքիւրէնին թըպզըսընը, վազթըլըլա Տիւգ ժան տը Մայլըրէնին, Մարգի Ռաուլըն, վէ եախօտ Պէրթա տը Մայլըրէ Տիւչէսին, էլլէրինտէ պուլունան պազը էշեա իւզէրինտէ հէքք իտիլտիյինի խաթըրլայապիլտի, վէ հաթտա բէյիսի աղամըն կէօյսիւնտէ պուլունան չըզկըլարըն ալթընտա, չօլըպըզըլա հէքք իտիլմիշ օլան Տիւգ ժան տը Մայլըրէնին՝ ալամէթը ֆարիգաաընը բէք ուլէա թանըյապիլտի, վէ հէման էլի իլէ եապանինին գաթօթընը ալարադ, ալամէթը մէզքիւրէյի հայրէթլէ թէտզըզ իթտի:

«Պու հատիսէյի նակեահինին զուհուրինտէն, Ուէսթէրնին զիհնինտէ թէվէլլիւտ իտէն չիւպհէլէր, վարա վարա քէսպը հազըզաթ իթմէքլէ, բարմաղընը մէզքիւր ալամէթը ֆարիգանըն իւզէրինտէ վազ իթտի, վէ Շէրօքինին (եապանինին) եիւզիւնտէ պադարադ, մէրգումը իշարէթ իլէ իսթիճվապէ պաշլատը:

«Եապանի, Ուէսթէրնին իշարաթընա, հայրէթ վէ չիւպհէ իյմա իտէր պիր հարաքէթլէ ճէվապ վէլտի. մէրգուլ, միւտէթը մէտիտէտէն պէրու զայպ իթմիշ օլտուլու տօսթընը՝ նակէհան կէօրէն ատէմլէյ կիպի, պիր գաշտէֆա կէօղլէրինի իրի իրի աշարադ՝ ձէյան Ուէսթէրնին սիյմասընը թէտզըզ իթտի:

«Պիւհազըզա բէք ուզուն միւտէթտէն պէրի իտիքի...

«Եապանինին պու թէտզըզաթընտան պիրսէմէրէ հասըլ օլմատը, մէրգուլըն, իլլէթը ճիննէթ իլէ մուխլիլ օլան զիհնի պիւթիւն պիւթիւնէ գարըչտը, կէօղլէրինի էնտիրտի, վէ Ուէսթէրնին բարմաղընը կէրիյէ իթէրէք էլի իլէ ալամէթը մէզքիւրէյի սէթր իթտի, վէ զիհնինտէ սէրսէրիանէ տօլանմադտա օլան խաթըրէյի, տէֆու ին-

քեար իթմէք իսթէյօր կիպի պաշնը սարստը, վէ պիր սուրէթը վազիհանէտէ.

— Օկիւահն գանը գըրմըզը տըր . . . Օկիւահ պիր ըյիսի մուազզամ տըր . . . — տէտի:

«Ուէսթէրն, վազթըյըլա ժան Տիւգի արամագտա իւքէն, քէնտի եանմըշ քէօյլէրինին քիւլի իւզէրինտէ օթուր մուշ օլան (Շէրօքիւէրտէն), մէգքիւր Օկիւահ իսմինի իշիթ միշ իտի:

«Արթըգ պու վազիհ իմարէլէրէ, զաննիյաթը մէշքիւքէ (տարապուստի կասկածներ) տէնիլէմէզ իտի, պունլար՝ հէր հալտէ հազըգի իմարէլէր իտի:

«Պու ատէմ, պու պիշարէ տիվանէ, պու սէֆիլ շախս, պիզզաթ Տիւգ ժան—տը Մայլըբրէ քէնտիսի իտի.քի, սէֆալէթը պէշէրիյէնին էն տուն տէրէճէսինէ գաւտար թէնէզղիւլ իթմիշ իտի:

«Աթիգ Շըվալիյէլէրին պու ասըլզատէ էվլատը, պիր լօդ հատիսաթը միւէլլէմէնին (տխուր արկած) սույի թէնէսիլի իլէ, պու հալի բիւր մէլալէ տիւշար օլմուշիտի . . .

«Ուէսթէրն, պունը բէք ալէա քէշֆ իտէպիլտի իտէտէ, ֆազաթ պու պապտէ պիր միւմքին մալիւմաթը մէվսու գայէ տէսթրէս օլամատը:

«Ժան—Տիւգ—տը Մայլըբրէնին, պօթընտան մուֆարէզաթ իթտիյի էսնատէ, զաթէն զիհնինէ բէրիշանիյէթ թարի օլմաղըլա, հիշ չիւպհէ եօգքի հէնկեամը սէյեահաթընտա, տիլ իլէ թապիր օլունմազ տէրէճէտէ ճէվրու ճէֆալէր չէքմէյէ մէհպուր օլաճագտը, մումաիլէյհին վիհուտի իւզէրինտէ կէօրիւլէն հատսըզ հիսապսըզ պէրէլէրաէն իսթիտլալ օլունաճաղը կիպի, պու սէրսէրիանէ սէյահաթ էսնասընտա, պաղը ազվամը վահիյէ նէզտինտէ, տէհշէթիւ ճէզալար իլէ թէճէզղի (պատժուրլ) գըլնտըղը մէլհուզ իտի:

«Տիւգը մումաիլէյհ, պիւթիւն պիւթիւնէ թէճէննիւն

(խենդենալ) իթմիշ իտի, ֆագաթ ազվամը վահշիյէ ին-
տինտէ, ճիւնիւնիյէթ՝ մագպուլ վէ շայանը հիւրմէթ օլ-
տուղունտան, ժան տը Մայլըբրէ տախի, Օկիւահ նամըյը-
լա (Շէրօքի) գավմընըն հէմ սէվկիլիսի, վէ հէմտէ սէրկէր-
տէլէրինտէն պիրի օլարագ, գավմը մէղքիւրըն Գանատա-
լըլարտան մուհիթ օլան ըրմագլարըն սէվահիլինէ հիճրէթ՝
իթտիլի էսնատէ, քէնտի տախի անլէրէ սալիք օլմուշ իտի:

«Ուէսթէրն, ժան տը Մայլըբրէնին, տիկէր պիր գա-
պիլէյի վահշիյէ նէղտինտէ հապս օլունտուղունը, վէ մու-
ախիարէն (Տէպէք) ճանիպինէ կէօնտէրիլիլինի պիլտիլի
կիպի, Տէպէքտէն տախի Լօնտրայա իզամ գըլընտըղըն
քէշֆ իտիյօր իտի, չիւնքի Լօնտրա ահալիսինին, հաղըգի
եապան ատամլարը կէօրմէյէ ֆէվգէլատէ խահիշկէր օլ-
տուղլարը աէրքեար օլտուղու կիպի, Բարիպիլէրին տախի՝
պու կիպի եէնի վէ ճալիպը մերագ շէյլէր կէօրմէյէ ալ-
ղուքէշ իտիլինի պիլիլիլ. պունտան գաթինաղար, Լօնտ-
րատան Բարիսէ կէշմէք տախի հիշ պիր շէյ աիր:

«Պիլիմ զաննըմըղճա, լէյիսի ազամը (Տիւգի) սաթըն
ալմըշ օլան Ինկիլիզ, անը ազատ իթմէք իսթէմիշ իտի Խ-
սէտէ, ֆագաթ հէր ֆըրսաթտան իսթիֆատէ իթմէնին
եօլունը պիլէն, պիլիմ մամէլէճի վէ քեարկիւղար միւսիւ
Բօլիպ, հէր նասըլսա մէրգում ինկիլիղլիլի գանտըրարագ,
ճէտ սէճէտ եապանի զանն օլունան տիլանէյէ սահիպ օլ-
մուշ, վէ մէրգումը, «եապանիլէրին մաղարասը» լէճսմիյէ
իթտիլի գահվէխանէսի իչիւն իսթիճար իթմիշ իտի:

«Խիւլասայի քէլամ, Օկիւահ (Տիւգ) քէնտիսինին քիմ
օլտուղունա, վէ օ անէ տէյին կէչիրտիլի խաթարէնկիլ
էօմրէ տայըր՝ հիշ պիր շէյ սէյլէմէք իսթէմէտիլինտէն,
պիւսպիւթիւն մէճհուլ, պիր հալտէ գալմըշ ըար:

«Ճէյմս Ուէսթէրն, քէսպը սըհհէթ իտուպտա լաղըլ-
տը իթմէյէ, վէ եիւրիւմէյէ գատըր օլտուգտան սօնրա,
Մայլըբրէ ֆամիլըտսընը՝ պիղզաթ արամաղա գարար վէրտի:

Ֆիլհարգըգա Ուէսթէրն, ազ չօդ քէնտիսինի պուլ-տուղունտա տէրհալ իշէ պաշլատը իսէտէ, թէքմիլ սայու ղայրէթի պէր հէվա օլտու, բօլիս նէզարէթինտէն մալիւ մաթ իսթէտի, լաքին ալամատը, վէ Գարմէնին ալէյհին-տէ իթմիշ օլտուղու տավատան տախի պիր սէմէրէ հասըլ օլմատը. վազաա Գարմէն նամըյըլա կէնճ պիր գըզճըա-ղըն, թամբըլ մէյտանընտա ըազս իթմէքլէ թէայիւշ իթ-տիյի թէհազգուգ իթտի իսէտէ, մէզպուրէ ղայպ օլմուշ, վէ Բօլիս նէզարէթինին ղաննընճա, Բարիստէն վէ հաթ-տա Ֆըրանսա մէմալիքինտէն ֆիրար իթմիշ օլտուղու թաս-տիգ իտիլտի:

Ճէյմս Ուէսթէրն, ախըը ինթիգամ մադսատըյըլա Գարմէնին ալէյհինտէ տավայէ գըյամ իթմէմիշ իտի, մէրգումըն նիյէթի անճազ, մէզպուրէնին քէնտինտէն ղասպ իթմիշ օլտուղու չըզտանը էլէ կէչիրմէք իտի. չիւն-քի Մայլըրէ խանէտանընա այիտ օլան պիլճիւմլէ էվ-րազ, մէզքիւր չըզտանըն իչինտէ պուլունույօր իտի:

Ֆիլվագը պու չըզտանըն տէրունինտէ, Կասթօն իլէ հէմիրէլէրինին վէլատէթ քեաղըտլարը, Մարգի Բաուլըն չէհատէթնամէսի, Տիւգ ժանըն հայիզ օլտուղու միրալայ-լըդ պէրաթը, վէ իհթիյար Ուիլբըմս Ուէսթէրն իլէ, Պոս-թըն չէհրինտէ մուգիմ՝ պազը զէվաթը միւթէպէրանտէն մումգի, պիր նէվի պէյաննամէ պուլունույօր իտի.քի, մէզ-քիւր պէյաննամէ, Մայլըրէ խանէտանը ըէյիսինին (ժան Տիւգին) ղայպուպէթի թարիխինի թաստիգ իտիյօր իտի:

Պունտան գաթինազար, Մարգի Բաուլըն խուսուսի մէքթուպլարը իլէ, Մայլըրէլէրին, կէրէք Ամէրիգայա կիթտիլէրինտէն էվվէլ, վէ կէրէք սօնրա վուգու պու-լան, վէ օգույանլարըմըզա մալիւմ օլան ահվալին ժուր-նալլարը տախի, մէզքիւր չըզտանըն տէրունինտէ մէվճուտ իտի:

Փադաթ չըզտանը մէզքիւրըն ղայպ ոլմասընըն չօդ-
Գ—108

լուգ էհէմիյէթի գալմայօր իտի, չիւնքի Մայլըբրէլէր
ասլա մէյտանէ չըգմայըպ, հէր նէվի թահարրիյաթտէն
րուճու իտիյօրլար իտի:

Էղճիւմլէ, զասպ իտիլմիշ օլան էվրագ՝ մէյթանտա
օլմատըգճա, Ուէսթէրն, Յիւգ տը Գօմբանա ալէյհնտէ
տալայէ գըյամ իտէմէյէճէքտի:

Վադաա Օկիւահն, Եանի Ժան Յիւգին հազըր պու-
լունմասը, Ուէսթէրնին՝ միւսիւ Գօմբանա ալէյհնտէ գը-
Եամ իտէճէյի տալայը գազանմաղա պիր տէլիլի գալի
օլապիլիր իտի իսէտէ, Փագաթ Օկիւահն, պիղզաթ Յիւգ տը
Մայլըբրէ օլտուղունընա՝սըլ իսպաթ իթմէլիտի, պիրա մէր-
գում տիվանէ օլմաղըլա, քէնտինին քիմ օլտուղունա, վէ
կէչիրաիյի էօմրիւնէ տայըր, աղզընտան պիր ճէվապ ալմագ
միւմքիւն օլամամըշ իտի:

Օկիւահ, էղհէր ճիհէթ Ուէսթէրնին թէհսիրու նու-
ֆուզը թահտընտա օլուպ, անըն հէր էմրինէ իթաաթ ի-
տէր իտի իսէտէ, Փագաթ պու նօգթայա կէլինճէ, նէ էմր
նէ թէհտիտ, վէ նէտէ ըէճա, մէրգումըն աղզընտան պիր
քէլիմէ պիլէ ալմաղա մէտար օլմայօր իտի:

Կէչիրմիշ օլտուղու էօմրիւնի գաթան պիլմէյէն, վէ
քէնտինին Յիւգ տը Մայլըբրէ օլմայուպ, տիկէր պիր առէմ
օլտուղունը իտտաա իտէն պու տիվանէ իլէ պէրապէր,
նա՝սըլ մահքէմէլէր հուզուրունա չըգապիլէճէքտի:

Յիլհագըղա Օկիւահ, քէնտինի ան ասըլ պիր գալմը
վահչիյէ մէնսուպ զանն իտիյօր իտի. միւտէթը մէտիտէ-
տէն պէրու, ագվամը վահչիյէ իչինտէ էվգաթ կիւզար
օլտուղու իչիւն, պիւսպիլթիւն թէվէհհիւշ (վայրենանալ)
իթմիշ, չէօլու պէյապանտէ կէզէ կէզէ վիճուտի պագըր
րէնկինէ տէօնմիւշ, վէ Եապան տտէմէրինին ըէնկինի քէսպ
իթմիշ օլուպ, մահզա պու ըէնկ իլէ իֆթիտար իտիյօրիտի

Մէրգում, քէնտինին իըթապ օլունան հէր սուալէ,
պիր մանատար (խորհրդաւոր) պէլաղէթ իլէ,

— Օկիւահնն գանը գըրմըղը տըր . . . Օկիւահ պիր
րէյիսի ազէմ տիր - տէմէքտէն պաշգա հիչ պիր սէօզ
սէօյլէմէյօր խտի :

Հիչ պիր տէլիլ՝ վէ հիչ պիր կէօնա իսպաթ պուլուն-
մաաըղը հալոտէ, ժան Յիւզ կիպի պէտպահա վէ սէֆիլ
պիր տիվանէյի, Յիվանը առալէթէ թագտիմ իթմէքլէ,
"իչթէ անասըլ Յիւզ տը Մայլըրբէ պու տըր, անըն
հագգը սարիհի օլան վարիտաթընը խտսմինտէն իսթիր-
տատ խտուպ, քէնտիսինէ իատէ խտին, տէմէք, Ուէսթէրն
կիպի նըզամաթու գավանիյնէ աշինա օլան պիր զաթ իչին
միւմքիւն օլամայաճաղը, վէ օլսա պիլէ՝ պու կիպի վահի
պիր խտտաա, քէնտիսին մուճիպի մահճուպիյէթի օլաճա-
ղը տէքքեար խտի :

Ճէյմս Ուէսթէրն, պու կիպի վահի վէ Փայիտէսիզ
պիր թէչէպպիւսաթէ էլ վսւրմայը թէճվիզ իտէմէտի, վէ
մահգա թէքըմիլ իւմիւտիսի, իհթիյար Յիւզին թասհիհի
միլաճ իտուպտա՝ ագլը պաշընա կէլմէսինէ հասր իթմէքլէ,
տէրհալ Բօլիպ իլէ բազարլըղա կիրիշտի, վէ պէօյլէմէք
պիր մէպլաղ իթասըլըլա, Օկիւահը սաթըն ալտըգտան
սօնրա, քէնտիսինի մուհաղգազ պիր էօլիւմտէն գուր-
թարմիշ օլան, Նէօվ-տէ-Բըթի-Շան, զօգաղընտա սաքին,
մահիր տօգթօրըն հիմայէյի հազըզանէսինէ իհալէ իթ-
մէքլէ պէրապէր, քէնտի ելինէ թահարըլյաթընա տէվամ
իթտի :

Պագաթ Ճէյմս Ուէսթէրն, Բարիլէ վասըլ օլուր օլ-
մալ՝ էօյլէ տէհէթլու պիր գապուլիյէթ պուլմուշ խտիքի,
արթըզ պիւսպիւթիւն՝ վէ Հէր չէյտէն էմիլիէթինի սէլպ
խտուպ, հիչ պիր քիմսէյէ աշըլմաղա ճէսարէթ իտէմէտի,
մէրգուլ, տայիմա էթրաֆընտա տուղաղլար, վէ իպլի-
սանէ վարթաղար կէօրիւյօր խտի, վէ իչթէ պու սէպէպլէ
քէնտի քէնտինէ չալըլմաղա գարար վիրուպ, խասթալըզ-
տան չիֆահապ օլուր օլմազ, հէնուզ քէսպ իթմիշ օլտու-

ղու գուժվելէյի պէտէնիյէսիննի՝ պէյհուտէ սարֆ իտիյօր իտի :

Ձիրա ուլու Բարիզին իչինտէ , Մայլըբրէլէրին էսէ-
րիննի պիր միւմքին պուլամայօր իտի :

Պու հալ իլէ այլար կէչտի, տօգթօրըն պունճա թէ-
տապիրի հազըգանէսիննէ ըազմէն, ժանտիւզ, ասլա թաս-
հիհի միզաճ իտէմէյուպ՝ ագլը պաշընա կէլմէտիքտէն
մատէ, հաթտա իհթիյար օլմասը սէպէպի իլէ տիվանէլիլ
թէրազգը իթմիշ իտի :

Ճէյմս Ուէսթէրն, Օկիւահը (ժանտիւզի) պէրապէր
ալարազ Բարիզտէն մուֆարէզաթ իտուպ, Մայլըբրէ ֆա-
միլեասը հազգընտա պազը մալիւմաթ ալմագ իւմիւտի
իլէ , Պըրըթանիյա էյալէթիննէ ազիմէթ իթտի, ֆադաթ
միւտէթը մէտիտէտէն պէրու, Մարգի Բաուլ, վէ ֆամիլ-
եասը քէմալի սատագաթը իչիւն Տիւզ տը Գօմբանսըն
խըչմու զազապընա օղրամըշ օլան , ժան-Մարի-Պիօ , նամ
սատըզ պէնտէլէրի իլէ պէրապէր, Պըրըթանիեատա վա-
զը՝ Բէրկազ ազարաթընը թէրք իթմէյէ մէճպուր օլմուշ-
լար իտի :

Ճէյմս Ուէսթէրն, մահալի մէզքիւրտէ՝ Մայլըբրէլէր
հազգընտա պազը թէֆէրրուաթէ վագըֆ օլտուքի, մա-
լիւմաթը մէզքիւրէյի , գալէմէ ալտըրտըզը խաթըրէնա-
մէսիննի իլք սիթուլարընտա կէօրտիւք, Ուէսթէրն, չալ-
տըրմըշ օլտուղու էվրագըն եէրիննի թուլթապիլէճէք պազը
քեազըտլար թօբլամագ էմէլի իլէ՝ ամէրիգայա սէյահաթ
իթտի :

Մէրգում , Պօսթըն չէհրիննէ վասըլ օլտուղունտա ,
վալիտէսիննի ազիմ պիր հիւզնու մաթէմ իչինտէ պուլտու,
ղիրա բէտէրի՝ իհթիյար Ուէսթէրն վէֆաթ իթմիշ, վէ
մուլմալիլէյին վէֆաթըյըլա մալիք օլտուղու սէրվէթ, տիւ-
չարը թէհլիքէ օլմուշ իտի :

Ճէյմս Ուէսթէրն, ֆամիլեասընըն իշլէրի իլէ մէշղու

օլուպտա, միւթէվէֆա բէտէրինին, հէման մահվ օլմագ տէ-
րէճէսինէ կէլմիշ օլանվարիտաթընը, թահաը թէէմինաթէ
վաղ իթմէյէ չալըշմագ, պիրիճիք վաղիֆէսի իքէն, ասլա
էհէմիյէթ վիրմէյուպ, քէնտի խուսուսի իշլէրինի եիւզ
իւսթի պըրագտը, վէ թէքմիլ էօմրինի, մուգատտէմա
իթմիշ օլտուղու խաթասընը թասվիպ (սխալը ուղղել կամ
դարմանել) իթմէյէ հասը իթտի:

Ուէսթէրն, կիճէ կիւնտիւզ եալընըզ պու նօգթայը
տիւշիւնիր, վէ կէչիրտիյի կիւնլէրին պիր սաաթընը պիլէ,
քէնտի խուսուսի իշլէրինին թէսվիյէսինէ ֆէտա իթմէյի յ.
աֆֆ օլունմազ պիր կիւնահ ատտ իտիյօր իտի:

Մէրգում, քէնտի չախսընա այըտ օլան իշլէրին թէս-
վիյէսինի եապանճըլարա իհալէ իթմէքլէ, անճագ Մայ-
լըբրէլէրի պուլմագ, վէ հալլէրինի ըսլահ իթմէք վաղիֆէ-
սինի, պիզզաթ քէնտի տէրիւհտէ իթմիշ իտի

Ճէյոն Ուէսթէրնին, Պօսթընա մուվասըլէթինտէն պիր
դաշ կիւն սօնրա իտիքի, իհթիյար Տիւզ, միւտէթը մէ-
տիտէ տէնիզ եօլճուլուղընտան միւթէէսսիրէն խաթա-
լանըպ, գարեօլանընտան չըգամազ պիր հալէ տիւշար ծը-
մուշ իտի:

Պիր սապահ Ուէսթէրն, Տիւզի ույումուշ զանն իթ-
մէքլէ, մումսիլէյին՝ վահշիլէր նէզտինէ ֆիրար իթմէզ-
տէն էվվէլ, հըֆզ իթմիշ օլտուղու էվրագը արամագ իւզ-
րէ, պիր տօլապըն տէրունինի կէօղտէն կէչիրիյօր իտի:

Պու օտա՝ մուգատտէմա միւսիւ տը Մայլըբրէնին
եաթագ օտասը իտի, գարեօլանըն բէրտէլէրի, Ուէսթէր-
նի մէրգումըն կէօղիւնտէն սէթր իթմէքլէ, Ուէսթէրն
քէնտիսինի եալընըզ զանն իտիյօր իտի, ֆագաթ Օկիւահ՝
եանի իհթիյար Տիւզ, իւք տէֆա օլարագ պիր սուրէթը
նախէհանիտէ տիւշար օլտուղու սէրսէմիքտէն այըլտը:

Ուէսթէրն, Տիւզին հարաքեաթը նախէհանիսինի

տույմագլա իշինի թէրք իթտի, վէ քէնտիանի կէօթէր-
մէքսիզին, մէրգումըն էթվարու հարաքեաթընը-թէտգըգ
իթմէյէ պաշլատը.

Օկիհահըն սիյմասը, նակէհան պիր տուլղու շուլէսի
իլէ իշթիալ իթմէքլէ, Ուէսթէրն, նակէհան մէրգումըն
ապըլ պաշընա կէլմիշ օշտուղը իւմիւտի իլէ մէսրուր օլտու.

Ֆիրհագըգա, Օկիւահըն՝ պուլունտուղու զգայը թա-
նըմըշ օլտուղունա շիւպհէ խիլէմէղ իտի, զիրա մէրգում,
էգկի տօսթլաքընը պուլմուշ ատէմէր կիպի թէպէսսիւմ
իտէրէք, կէօղիւ իլէ օտանըն տէրիւնինտէ պուլունան է-
եայը պիրէր պիրէր թաաաաթ իտիյօր իտի:

Պատէհու գալգըպ գարեօլասընըն քէնարընտա օ-
թուրտը, վէ կէշմիշ պիր խաթըրէյի թէֆէքքիւր խի-
ժօր կիպի, էլլէրի իլէ աճլընը օվալամաղա պաշլատը:

Ուէսթէրն, քէմալի տըգգաթըլա մէրգումը թէտգըգ
իտիյօր իտի. իհթիյար՝ էլլէրինի պիրի պիրինէ գալուշտու-
րուպ տիզի իւզէրինէ վաղ իթտի, վէ տաղ գաֆասը կէօ-
սիւ իւզէրինէ էյիլի վէրտի:

Պատէհու պօղունուգ պիր սէտայըլա պաղը անլալը-
մաղ սէօղլէր մըրըլտայարազ սյաղա գալգտը, վէ սէրի
ատըմլար իլէ գաբույա տօղրու իլէրլէտի:

Ուէսթէրն, քէմալի թէաճիւպլէ մէրգումա սալիք օլ-
տը. մէգքիւր գաքու, տաքաճըգ պիր կէչիպէ նաղըլի-
տի, իհթիյար, պուզ կէչիտին օլթասընտա տուրուպ շիպ-
հէ իյմա իտէր պիր թալըրըլա էթրուֆընը կէօղտէն կէչի-
րիյօր իտի:

Ուէսթէրնին ֆամիլեասընա մախսուս օլան սպալթը,
մէգքիւր կէչիտին սաղ ճիհէթինտէ պուլունտուղու կիպի,
աօլ ճիհէթինտէ տուխի, վաղթըլըլա մատամ Տիւշէս տը
Մալլըքընին սաքին օլտուղու օտասընըն գաբուսը պու-
լունույօր իտի:

Օկիւահ, ճիւզվի պիր թէրէտտիւտ իթտիքտէն սօն-

րա, տար կէջիտտէն կէջերէք մէգքիւր օտանն գաբու-
սնա գալտար իլերէտի, վէ ուսուլ իլէ գաբըյը վուրադը:

Մէրգուամ ճէվապ վերէն օլմատը, մէգքիւր գաբը:
հայր սէնէլէրտէն պերու աշըլմամը իտի, իհթիյաք տիւզ,
էֆէնտիսինն հիտէթու զազապընտան գօրգան քէօլէ կիւ-
պի, թէքրարէն խաֆիֆ սաւրէթտէ գաբույը օլիւր գաչ
տէֆա վուրտու:

Ուէսթէրն, րզազտան իհթիյարն հարաքեաթընը
թէճէսսիւս իտիյօք իտի, մէրգուամն սիյանսրնտա ազիւմ
պիւր թէէսիւր վար իտի, վէ գաթան կէօզ եաշը տէօքմէ-
միշ օլան կէօզլէրի տօլույօր իտի . . .

Ուէսթէրնին պու տէրէճէ միւթէէսսիւր օլմա-
սրնն սէպէպի պաշգա պիւր շէյ օլմայուպ, իլլա մու-
գատտէմա Տիւզ, թըպզը օ կիւնքի կիպի պիւր տահա մէզ-
քիւր գաբըյը վուրմուշ, վէ ըհճաու նիյազ իլէ աշտըր-
միշ . . . օլտուղը խաթըրնա կէլիյօք իտի . . .

Սֆսուս . . . Ուէսթէրն, վազթըյըլա մէգքիւր դա-
բունն էշիյի իւզէրինտէ կէօրմիւշ օլտուղու Տիւշէսին,
պարտ վէ մէրհամէթսիզ չէհրէսինի խաթըրլայօր իտի . . .

Մէզպուրէնին, կէօզ եաշըյըլա հուզուրընտա տիզ
էօքիւպատ, քէնտինտէն իսթիրհամ իթմէքտէ օլան պի-
շարէ Տիւզի, այաղըյըլա կէրույէ իթի վէրմիշ օլտուղը,
Ուէսթէրնին կէօզլէրի էօնիճնէ կէլիյօք իտի:

Իհթիյար Տիւզ տախի, աիւշար օլտուղու ճունունի-
յէթին միւսաատէ իտէճէյի գատար, մէգքիւր ճան խըրաշ
մէնլարէյի խաթըրլայօր իտի . . .

Պիշազըզա պիշադէ Տիւզ, իլք տէֆա իթմիշ օլտու-
ղու կիպի, կիւյա զէվճէսի օտանն տէրունինտէ տիւր կիպի
տիզ իսթի կէլտի, վէ ըհճաու նիյազ իտէր պիւր թամիւր իլէ
էլէրինի գաբույա տօղրու ուզաթուր:

Ուէսթէրն, մէրգուամն գալպինի բարէլէմէքմէ օլան
ահու ֆէրեատլարընը իշիտիյօր իտի:

Պիչարէ Տիւգ, թարիֆի զայրի գապիւ պիր հալի բիւր մէլալ իլէ իքի տէֆա «Պէ'րթա, Պէ'րթա» տէյու հայ-գըրտը:

Պատէհու պիւթիւն պիւթիւնէ քէնտիսինի զայպ ի-տէրէք եիւզիւն գոյու եէրէ գարանտը:

Պէրթանըն զիքրի, պիչարէ Տիւգին ագլը պաշընա կէլմէսինէ մանի օլույօր իտի. Պէրթա տը Տըրէօ (Տիւշէս) զավալընըն ագլու ֆիքրինի եաղմայա վիրմէքլէ, մէրգումը տէրման գապուլ իթմէզ գըզըլ պիր տիվանէ իթմիշ իտի:

9

ԽՈՒՍՈՒՍԻ ՊԻՐ ԽԱՆԷ

Ճէյմս Ուէսթէրն, պու վագաատէն սօնրա արթըգ Տիւգին ագլը պաշընա կէլէճէյինտէն պիւսպիւթիւն գա-թը իւմիւտ իթմիշ իտի:

Մէրգուլ, թօբլամըշ օլտուղու ճիւզվի էվրագը պիւ իսթիսհապ ֆըրանսայա ավտէթ իթտի, վէ լազըմ կէլ տիյի հալտէ էօմրիւնի ֆէտա իթմէյի տախի կէօգէ ալտը-րարագ, միւնազաանըն պէտինէ գարար վէրտի:

Բարիզէ վասըլ օլտուղունտա, Մայլըբրէլէրին, էսկի գօնապը պիրինճի տայիրէսինի իսթիճար իթտի, մէրգուլ, ժանտիւզին թասհիհի միզաճ իթմէսինտէն գաթը իւմիւտ իթմիշ օլտուղու հալտէ տախի, տիվանէ Տիւգին, պէլքի էյամը շէպապէթինի կէչիրմիշ օլտուղու մահալի կէօրիւր-տէ, պիր տէրէճէյէ գասար ագլը պաշընա կէլըր, զիւ-յիւմիւնէ ըտհիւլ օլուշ իտի:

Մըսթըր Ուիլերմս, ձէյմս Ուէսթէրնին՝ պու սօն թէտ-
պիրի տախի պէյհուտէ օլտուղունը իշար իթմէքլէ, խա-
թըրէնամէսինի իթմամ իտիյօր իտի:

Ձէյմս Ուէսթէրն՝ ժան Տիւգլին ագլը պաշընա կէլէ-
ճէյինտէն գաթը իւմիւտ իթմիշ, Մայլըբրէլէրին իպինի
պուլամամըշ, վէ պիր Եանտան տախի՝ գանուըն թային
իթմիշ օլտուղու միւտէթին, գարիպէն խիթամ պուլաճա-
ղընը թահար թէֆէքքիւրէ ալմըշ օլմաղըլա, էն սօն թէտ-
պիրէ սարըլտը, Եանի ատալէթէ միւրաճաւթ իթմէյէ
գարար վէրտի:

Մըսթըր Ուիլերմս, Բարիզտէ Մարգի տը Մայլըբրէ
նամ պիր տէլիգանլը պուլունտուղը խապէրինի, հէմնն
իւք կիւնի ալմըշ օլտուղունը իլավէ իթմէքլէ, խաթըրէ-
նամէսինի գարատը:

Մէրգում, արգուհալ շէքլինտէ գալէմէ ալընմըշ օլան
խաթըրէնամէյի, տիւմանը գըրալի ըիյասէթլինէ թագաիմ
իթմէգտէն էվլէլ, խնպէր ալմըշ օլտուղու տէլիգանլընըն,
անասըլ Մարգի Բաուլ տը Մայլըբրէնին էվլատը օլտու-
ղունա միւթէէմին օլմագ իսթէտի:

Մըսթըր Ուիլերմս, Մայլըբրէլէրի Բէք չօգ արամըշ,
վէ Բարիզ շէհրինտէ, հէր կիւն պիրէր կէճնա Եալան Եան-
լըշ խապէրլէր ալմըշ օլտուղունտան, մէրգում տէլիգանլը
Մարգի հագգընտա օլան չիւպհէսինի, պիր միւմքիւն զիհ-
նէտէն տէֆ իտէմէյօր իտի. պու ճիւմլէ Մ. Ուիլերմս,
պու տէլիգանլընըն՝ լմն ասըլ Մայլըբրէ խանէտանընա
մէնուպ օլմասընը, ձէնապը հագգա նիյաղ իթմէքլէ,
հէման իշէ թէշէպպիւս իթմէյէ հագըրլանտը:

Մըսթըր Ուիլերմս, խաթըրէնամէսինի իթմամ իտուպ
գարատը, վէ զիյրինի «Ձէյմս Ուէսթէրն» նամըյըլա իմ-
լալատը

Մըսթըր Ուիլերմս, կէրէք խաթըրէնամէյի, վէ կէ-

րէք անըն մտաւինի թաստիգ իտէր օլան պագը էվրագը պէրապէր ալարագ տըշարը չըգտը, վէ պիր արապայա րագիպէն, Բօաեալ-Սէնթ-Օնօրէ զօգաղընտա վագը, տէ-լիգանը Մարգի տը Մայլըբրէնին սաքին օլտագը ու և նօ մէրօլու խանէսինէ վասըլ օլտու

Կէնճ Մարգի, հայլի կիւնլէրտէն պէրի ղայպուպէթ իթմէքլէ, խանէսինտէ պուլունմայօր իտի, վէ ուշագլար ան պէ ան մէրգուլմըն վիրուտինէ ինթիղար իտիյօրլար իտի:

Մըսթըր Ուիլեմս, խատէմէլէրտէն գապուլ օլու-նուպ իչ սալօնընա իտխալ(մոցուիլ) իտիլտի, վէ օրատա պիր ատէմ կէօրտիւ քի, մէրգուլմ՝ եանպէեան վագ իտիլ-միչ իքի ատէթ գանաբէլէրին իւզէրինտէ՝ պօյլու պօյունա եաթըպ, տէրին պիր ույգուլըլա ույույօր իտի:

Շախսը մէրգուլմ, խայըրխահ վէ մէրտ Նաղէու քէն-տիսի իտիքի, Բօմէնին մուֆարէգաթընտան սօնրա, Մար-քիյի պէքլէմէք նէօվպէթի քէնտիսինէ կէլմիչ օլմաղըլա, իւք կիւնտէն պէրի մահալի մէզ քիւրտէ պուլունույօր իտի, վէ հաթտա մէրգուլմ պիր գաչ կիճէլէր մահալի մէզ քիւր-տէ գալաճաղընը ինթիմալտէն ատտ իտուպ, քէնտի խա-նէսինտէն պիր պաչ եասթըղըլըլա պիրտէ եօրղան կէ-թիրմիչ իտի:

Նաղէու իլէ Բօմէնին, պու մէրթէպէ սատագաթու սէպաթը մուսիրրանէլէրինտէն պիր սէմէրէ հասըլ օլմա-մըշ իտի. Մարգի՝ հէնուզ մէյտանէ չըգմամըշ, վէ խա-տէմէլէր տալի, խանըն նէրէտէ պուլունուլղունա տայըր մալիւմաթ ալամամըշլար իտի. ատէմէք քի մէրգուլմ, հէր հալտէ Բարիզտէն մուֆարէգաթ իթմիչ օլմալըլտը:

Մըսթըր Ուիլեմս, տէրին պիր ույգուլըլա խըրլա-մագտա օլան Նաղէուին եագընընտա, պիր սաաթ գա-տար պէքլէտիքտէն սօնրա, ուշագլարըն պիրինի չըղըրուպ,

— Քիմէ միւրաճաաթ իթմէքլիյիմ լաղըմ կէլը, էֆէնտինիզին էմնիյէթլի պիր ատէմի եօգմը տըր — տէտի:

Ուշագ. - Շիւպհէսիզ , Մարգի ճէնապլէրինին պիր մասլահաթ կիւզարէրի վար տըր :

Ուիւրմա. - Քիմ տիր պու զաթ , վէ նէրէտէ պու-
լունուր :

Ուշագ. - Տավա վէքլի միւսիւ Տիւրանտէն թէնմիյէ
զըլընըր , սայ քի պուռնտան իքի իւչ ատըմ էօթէտէ , (Բէ)
զօգաղընտա 10 նօմէրօլու մաղաղասընտա պուլունուր :

Ուիւրմա. - Պու տավա վէքլի տէտիյինիզ զաթ , է-
ֆէնտինիղլին էֆիյէթը քեամիլէսինի գաղսնապիլմի՛շմիտիր :

Ուշագ. - Շիւպհէսիզ էֆէնտիմ , Մարգի ճէնապլէրի
թէքմիլ իչէրինի , միւսիւ Տիւրանտէնէ իհալէ իթմիչէր
տիր :

Պու խապէմէ , սուրէթը զահիրէտէ , վե եախօտ հա-
զըլաթէն խայըրխահ պիր առէմէ պէնղէյօր իտի , Մըս-
թըր Ուիւրմա , անը իսթիճվապ իթմէքսիղլին , մէրգո՛ւմ
սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք ,

— Ալուսիւ Տիւրանտէնէ կէլինճէ , մէրգո՛ւմ իչիւն՝
ինսանլարըն ճէվահիրի տիր տէսէմտէ ճայիզ տիր , միւսիւ
Մարգիյէ տէյէճէյինիղի , միւսիւ Տիւրանտէնէ տէյէ պի-
լիրսինիզ , զիրա իքիսի պիր տէմէք տիր . . . - տէտի :

Մըսթըր Ուիւրմա թէքրար արապահա պինքի , վէ
տէրհալ (Բէ) զօգաղընտա վագը 10 նօմէրօ իլէ մուրագ-
գամ միւսիւ Տիւրանտէնիկ մաղաղասընա վասըլ օլտու :

Տիւրանտէնին , սուրէթը զահիրէտէ սաֆտէրունըզ-
իյմա իտէր պիր սիյմայէ մալիք օլտուղունը պիլիրիզ , ֆիլ-
հագըզա մէրգո՛ւմըն չէհրէսի , պիր ավօգաթ սիյմասընա
չէսպան օլաճագ մէրթէպէտէ սատէտիլլիք կէօսթէրիյօր
իտի :

Տիւրանտէն , թագլիտ Մարգիինին օյնամագտա օլան
բօլունը , միւրքէմմէլէն վէ թէֆէրուաթըյըլա պիլիր իտի ,
զիրա՝ կէրէք եալանճը Մարգիինին զասպ իթմիչ օլտուղու
զըրմըզը չըղտանըն յիւհթէվիյաթը (պարունահուլթիւն)

խուսուսընտա, վէ կէրէք անասըլ Մարգի Բառււ տը Մայլըբրէնին ֆամիլետաը հագգընտա, Ուիլեմմա էհէմիլի-յէթի, վէ մուֆասսալ մալիւմաթ վէրմիշ իտի,

Մըսթըր Ուիլեմմա, միւթէատտիտ սուալլէր իլէ Տիւրանտէնի իսթիճվապ իթմէյէ պաշլատը, մէրգում, Ամէրիգալընըն պու մէմուլին զայրի գիյարէթի իչինտէ, պիր թէհլիքէ կէօրմիւշ օլմաղըլա, օլապիլտիյի գատար թէմ-քինու իհթիրազ իլէ տապրանտը:

Տիւրանտէն, Ամէրիգալընըն սուալլէրինէ՝ պիր ճէսա-րէթը մուգաֆֆէրանէ իլէ ճէվապ վիրուպ, կէրէք Կաս-թօն իլէ հէմշիրէլէրինին տիւշար օլտուգլարը պէտպահա-լըգտան, վէ կէրէք սայըր մատտէլէրտէն պահա իթտի, պու խուսուսի վագաալարը պիլմէք, եա պիղղաթ Մայլըբրէլէրէ, վէ եախօտ անլէրին, մահրէմը էսրարը օլան պիր վէքիլէ մախսուս իտի:

Մըսթըր Ուիլեմմա, էվվէլա մէրգումըն սէօղլէրինէ իթիմատ իտէմէյուպ շիւպհէյէ վարտը իսէտէ, ֆագաթ սօնրա պու զարիպ գօմէտիտէն մաղլուպ օլարագ, պունճա վագըթտան պէրու իսթիյար իթմիշ օլտուգու զահմէթին զայէթինէ վարմըշ զաննըյըլա, սօն տէրէճէ մէմնուն օլտու:

Մըսթըր Ուիլեմմա, Տիւրանտէնին սէօղլէրինի սատըգ պիր տօսթ վէ պիր գարընտաշ կիպի թէլագգը իթմիշ ի-տի. ավօգաթը մէրգում, հագըգաթ բէրտէսի թահտըն-տա, զայէթ մահիրանէ սուրէթտէ թաանի իթմիշ օլտու-ղու եալանլարը սարֆ իթմէրլէ, Ամէրիգալընըն հիւսնի թէվէճճիւհինի գազանտը, շէօյլէ քի Մայլըբրէ խանէտա-նը հագգընտա ճէրիեան իտէն պու ուզուն միւպահասա-տէն սօնրա, Ուիլեմմաըն եէտինտէ պուլունան խաթըրէ-նամէյի, վէ անը թատտիգ իտիճի էվրագը ըէսմիյէյի քէնտի էլինէ կէչիրմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլտի:

Մըսթըր Ուիլեմմա, հէր թարաֆընտա միւթէատտիտ վարթալար, վէ տէհէթալիգ սուգագլար կէօրտիւյի, եախօտ

զանն իթտիյի Բարիպին իշինտէ, նիհայէթ՝ խայրըխահ, սափտէրուն, վէ նամուսը պիր զաթ պուլտուղու իշին մէմունն օլույօր իտի:

Տիւրանտէնին վատի միւճիպինճէ, մըսթըր Ուիլեման հէման իրթէսի կիւնի, Կասթօնը, Պէրթայը, Շարլթը, վէ Սէնթի կէօրէպիլէճէքտի:

Մարգի Բաուլ իլէ զէվճէսի Լուիզէ կէլինճէ, Տիւրանտէն խուսուսի պիր ինթիրազա մէպնի, մէրգուճանտէն պահս իթմէյի մինասիպ կէօրմէյիպ՝ սիւքիւթ իթմիշ օլտուղունտան, մըսթըր Ուիլեման, վէ եախօտ ճէյան Ուէսթէրն, խօսապէսօտ Մայլըրրէլէրին իղինէ սալիք օլարագ, 1826 սէնէսինտէն պէրի, մէրգուճանտէն իգամէթ իթտիքլէրի մահալլէրի արաշտըրմըշ, վէ Լուիզ իլէ Բաուլըն բէյտէրբէյ վէֆաթ իթտիքլէրինէ տայըր քէսպը մալիւմաթ իթմիշ իտի:

Ճէյան Ուէսթէրն, օ սապահ սօն տէրէճէ մէմունն վէ մէսրուր օլտուղու հալտէ, Մայլըրրէ գօնաղընա ալտէթ իսուպ, եաղը խանէսի էօնինտէ օթուրտը. մէրգուլըն կէօղլէրի, թըպգը թըպգընա՝ հալլինին տիկէր ճիհէթինտէ սաքին օլան տէլիգանլընըն սիյմասընա պէնզէյէն, Ժան Տիւգլին թասվիլինէ աթֆ օլունտուգտա, ումուղլարընը սիլքտի, վէ քէնտի քէնտինի աճըյօր կիպի պիր թէպէսսիւմ իլէ,

— Միւմըրինմի տիր . . . պէօյլէ պիր ֆիքրէ զահիպ օլմագ տիվանէլիք տէյիլմիտիր - տէտի

Սէնթ, բէնչէրէլէրի բանչուրլարըլա գաբատըլմըշ, վէ զայէթ կիւզէլ հալըլար իլէ տէօշէտիլմիշ պիր օտպնըն տէրունինտէ պուլլունույօր իտի:

Սէնթ, միւքէմիլէն կիլինմիշ օլտուղու հալտէ, իրէք վէ մուսլինտէն մամուլ բէրտէլէր իլէ միւզէյէն պիր գարեօլանըն իւզէրինտէ սէրիլմիշ եաթըյօր իտի:

Ղայէթ կիրան պահա թէզերնաթ իլէ տօնատըրըն օւլան պու օտանըն աիվարըլըր, միւթէատտիա աչըգ սաւ չըգ, խօշ չէհրէլի, վէ եարը չըպլադ րէսիմէր իլէ թէզերն իտիլմիշ, վէ գարեօրանըն թա դարչըսընսա՝ պիրնէվի էն տամ այնառը դօնուլմուշ իտի:

Մէգքիւր օտանըն տէրունիների իսթիլա իտէն ույուշ տուրուճը պիր րայիհայի (հոտ) լաթիֆէնին իչինտէ, մէքրուհ պիր գօգսւ տաթի իսթիշմամ (հոտ առնուլ) օլունու յօր իտի, հիշ չիւպհէ եօգքի, միւսիւ Պիւրօ, մէգքիւր օտայը զիյարէթ իթմիշ իտի, վէ հաթտա հիւսնի ախլագէ մուղայըր օլան մէգքիւր թէզերնաթը մէշքիւքէ տաթի, հայլազը մէրգուլմըն խէյալաթը աչըգանէսի էսէրի իտի:

Միւսիւ Պիւրօ, պու մահայի՝ քէնտի մէղադը (ճաշակ) միւսիւպինճէ թէֆրիշու թէզերն իթմէք իչին, էլին տէն կէլէնի տիրիդ իթմէմիշ իտի:

Ֆիհհազըգա մէգքիւր օտանըն տէրունիներէ, պիր թասավուրաթը իպլիսանէնին, գուվլէտէն ֆիլիէ չըգմասընա մէտար օլաճագ հէր էշեա մէվճուտ իտի:

Ուֆագ վէ դատէմէլի պիր քիւթիւպիսանէնին դատէմէլէրի իւզէրինտէ, պիր դաշ տուզինա եալտըզըր քիւթապլար պուլունույօր իտիքի, մէգքիւր քիթապլարըն խսմինի վիրմէյի թէճվիզ իտէմէյիզ, պունլարըն միւհթէվիլ յաթը, Եւանըն քըզլարընտան պիր միլեօնընը պաշտան չըգարմայա դատիր օլաճագ տէրէճէտէ, սույի ախլագը թէշվիգ իտէր պիր թագըմ մանղուլմ վէ մէվզուն (արձակ և ոտանաւոր) հէքեայաթը մէզմուլմէտէն իպարէթ իտի:

Մամանըն իւզէրինտէ պազը տէֆթէրէր վազ օլուն մուշ իտիքի, պունլարըն տէրունիներէ տաթի, մէգքիւր հիւսնի ախլագէ մուղայըր զէհիլլի քիթապլարտա պուլունան էշարը մէզմուլմէ, գուրշուն գալէմ իլէ թէքրար իտիլմիշ իտի:

Միւսիւ Պիւրօնըն պու պապտէ օլան թէտապիրի ա

զըլանէսի, վէ մէզադշինասլըղը շայանը թագաւոր իտի,
ղիրա բաքի տամէն, վէ աֆիֆէ պիր պաղիրէնին իֆֆէթու
նամուսընը թէհլիքէյէ իլգա իտէր օլան մէղքիւր էշեայի
մէնֆուրէտէն մատէ, գարեօլանըն եպնընտա տախի՝ զա-
յէթ մէհարէթլէ իմալ իտիլմիշ մաքինալը պիր դօլթուգ
սանտալէսի, վէ տահա աօղրուալը պիր նէվի տուզադ
պուլունույօր իտիքի, պունըն միւթէհարրիք (չարթուն)՝
գօլլարը, ճիւղվի պիր սըգլէթտէն եէքտիկէրէ պիրլէշէ-
րէք, իւզէրինտէ օթուրան ատէմի մէնկէնէ կիպի սըգըշ-
ալըրը, վէ մուգաւվէմէթ իտէմէզ պիր հալէ վաղ իտէր
իտի:

Միւսիւ Պիւրօնըն՝ պու թէշէպպիւսաթը իպլիսքեա-
րանէսի թէֆէրուաթընա կիրիշմէյիպ, սիւքիւթ իլէ կէշ-
ալիլմիզ իշիւն, գարիյնի քիրամ թարաֆընտան մազուր
թութուլմալըյըզ...

Սէնթ՝ այըլմազ իւզրէ իտի:

Մէզպուրէ, գալգըպ գարեօլանըն իւզէրինտէ օթուր-
մուշ օլտուղու հալտէ, քէմալի թէաճիւպ իլէ քէնտինի ի-
հաթա իտէն էշեայի զարիպէյէ պաղըյօր իտի:

Կիճէքի վուգու պուլան հալլէր, պիր խաթըրէյի մէճ-
հուլէ կիպի, պիշարէնին զիհնինի իշղալ իթաիյինտէն, պիր
միւմքին հագըգաթը հալէ վագըֆ օլամայօր իտի:

Շու գատար քի մէզպուրէ, քէնտինին եօրղանա սա-
լըլմըշ օլտուղունը հըսս իթմէքլէ, սարխօշ ճընիզառըն
նէֆրէթամիզ չէհրէսինի թէքրար կէօրիւյօր զանն իտիյօր
իտի:

Սէնթ, վիճուաինին էօթէ պէրի չարբըլաղընը, կի-
ճէնին տէհշէթֆէրմա գարանլըղընը, վէ պիր սըապանըն
կիւրիւլթիւլի եիւրիւյիւշինի, ըրւյթ կիպի խէյալ մէյալ
խաթըրլայըպ, ֆագաթ պունաան սօնրասընը պիլմէյօր
իտի:

Պիշարէ գըղճըաղ, նէրէտէ օլտուղունը վէ նէ հալ-

տէ պուլունտուղունա տայըր քէնտի քէնտինի իսթիճվապ իտէր, ֆագաթ պիր ճէվապ ալամայօր իտի. տիւչար օլ-տուղու թէհլիքէնին վէխամէթինէ վագըֆ օլմոտըղը հալ-տէ, աղիմ պիր տէհչէթ հըսսըյըլա տիթրէյօր իտի:

Տընիզաուըն մէքրուհ չէհրէսի թէքրար կէօղլէրի էօ-նիւնէ կէլտի, պու նէֆրէթամիզ սիյմայը կէօրմէմէք իչիւն, թիթրէյէրէք եիւղիւնի դարեօլանըն տիկէր թալաֆընա չէվիրտի, ֆագաթ գարչըսընտա վազ օլունան ալինէնին տէրունինտէ, քէնտի սիյմասընը կէօրմէքլէ, էվվէլքինտէն զկյատէ պիր խէվֆու տէհչէթ իլէ ըիւճաթ իթտի:

Պիչարէ չօճուգ, ըսըթմա նէօլպէթինէ կիրիֆթար օլ-մուչ կիպի թիթրէյէրէք այաղա գալգտը, վէ տիզ իւզէ-րինէ կէլմէքլէ տուա իթմէյէ հազըրլանտը, կէօղլէրի տիվարը թէզեին իտէն ըէզիլ թասվիրլէրէ աթֆ օլունուպի անլէրին իչինտէն մուգատտէս պիր թասվիր արայօր իտի:

Սէնթ, հայլազ Պիւրօնըն մարիֆէթի իլէ ասըլմըչ օլան պի էտիպանէ թասվիրլէրի կէօրիւնճէ, հիճապլա կէօղլէ-րինի էնտիրտի, ուֆաճըգ պէյազ էլլէրինի պիրի պիրինէ պիթիչտիրտի, վէ պու ճայի նէֆրէթֆէզանըն պիր պու-ճազընա չէքիլմէքլէ, քէնտի կիպի բաքիզէ պագիրէլէրին, իֆֆէթու նամուսլարըըը հըֆզու հիմայէ իտէն ճէնապը վաճիպ էլվուճուտ հազրէթլէրինէ, անսամիմիւլպալ (սըր-տանց) տուա իթմէյէ պաչլատը:

Օանտէ Սէնթին, մէզքիւր ըէզիլ թասվիրլէրին մէն-զարէյի պի էտիպանէսի իլէ գըզարմըչ օլան անլը, խօչ վէ լաթիֆ պիր ըէնկի սիւրսի (կարմիր) իլէ գըզարտը:

Մէզպուրէնին տուասը, միւսթէճապ (ընդունելի) օլ-մագլա, ճէնապը հագ՝ Կոսթօն իլէ Բօմէյի խաթրընա պըրագմըչ իտի, Սէնթ, կիրիֆթար օլտուղու վարթատէն քէնտինի խէլա իթմէսի իչիւն, ճէնապը հագտան Բօմէյի իսթէյօր իտի, բագիզէ գըզճըազ, թախտըկեահի տա-վէրի մուհապէթ օլան թէմիզ գալպինի, խալլագը ճիհան

հալրէթլէրինէ իրայէ իթմէյէ, վէ մուհապէթը մուգատ-
տէսէ իլէ սէվմիշ օլտուղու Բօմէյի, իմտատա չըղըրմայա
ասլա հիճապ իթմէյօր իտի:

Սէնթ, Կասթօն իլէ Բօմէյի այնի մուհապէթ իլէ սէ-
վէյօր իտի, պու հըսսիյաթը մուգատտէսէ, մէզպուրէնին
տուտադլարը իւզէրինէ խօշ պիր թէպէսսիւմ վազ իտի-
յօր իտի:

Սէնթ, հալընըն իւզէրինէ տիզ իւսթիւ օթուրմուշ,
վէ կիւզէլ պաշընը, գարեօլա էօրթիւսինին իբէքլի բիւս-
կիւլէրինէ տայաթմըշ իտի:

Սէնթ, պիր բիւյայի խաթըրնիւվազըն խօշ թէէսիրի
իլէ, մէվգուֆ պուլունտուղու պու զիյպու զիյնէթ իլէ մէֆ-
րուշ, ֆազաթ տէհէթլի մահմէստին գուրթուլմուշ, վէ
գուվէթլի պիր բազույէ իթիքեա (կռթնիլ) իթմիշ օլտու-
ղու հալտէ, քէմալի սէրպէսթի իլէ շահըրահի մուհապէթ-
տէ գօլըյօր զանն իտիյօր իտի:

Վէհասըլ մէզպուրէ, պիրատէրի Կասթօն իլէ Բօմէ-
յին հագգընտա տիւշիւնիւս, անլէրին խէյալը մուհապէ-
թինտէն մէճղուպ օլարադ, քէնտիսինի հէր վէչհ իլէ մէ-
տուս զանն իտիյօր իտի:

Պու աբա Սէնթին մէվգուֆ պուլունտուղու մահալին
իթիսալինտէքի օտանըն տէրունինտէ, այտգ սէպէրի իլէ
պիր գաշ քիշինին՝ զայէթ բէստէն մուհավէրիլէրի սէտա-
սը իշիտիլտի:

Սէնթ, պու շամաթատան այըլըսլ այաղա գալգուր,
զանն իտէրսին քի մէզպուրէ, պիր ազ էվվէլքի խայալա-
թըն հիւսնի թէէսիրի իլէ միւթէսէլլի օլմուշ իտի:

Տըշարըտա կիւնէշ, զայէթ բարլադ սուրէթտէ հէր
թարաֆը միւնէվվէր իթմիշ իտի, Սէնթ, պուլունտուղու
մահալի անլամադ իշիւն բէնչէրէնին եանընա վարտը, ֆա-
զաթ իհթիմամլը սուրէթտէ գաբատըրլիշ օլտուղունտան
պիր միւմըին աշամատը, անճադ բանչուրլարըն ուրասըն-

տան՝ միւթէատտիտ աղածլարլա միւզէյեէն պէօյիւք պի՛ պաղչէ իլէ պիր խանէնին տիվարլարնը կէօրէպիլտի:

Սէնթ, պիր սանտալէէ իւզէրինէ չըդպ\ կէօզլէրինի մէզքիւր բանչուրլարն իւսթ արալըղնա վաղ իթմէքլէ, պաղչէնին էօթէ թարափընը կէօզտէն կէչիրտի իսէտէ, պէօյիւք աղածլարլն չըպլազ թէբէլէրի իլէ, թանըմա- տըղը պիր չօգ խանէլէրին արգա ճիհէթլէրինտէն մատէ հիշ պիր շէյ կէօրէմէտի:

Պունլար՝ Մօնթօնեը զօգաղընըն խանէլէրի իտի, Սէնթ հէման սանտալէէտէն աչաղը ինմէք իւզրէ իքէն, պաղչէնին էօթէսինտէ, վէ թամ քէնտի դարչուսընտա պուլունան խտնէնին բէնչէրէսի աչըլտը:

Մէզքիւր բէնչէրէտէն հէնուզ ույգուտան օյանմըչ օլան կէնճ պիր գատընըն մսիսմուր կէօզլէրի, վէ թարի- մար քեաքիւլլէր իլէ մուհաթ շիրին սիյմասը կէօրիւնտի:

Կէնճ գատըն, կիճէլիք պիր էլպիսէ կլյմիշ օլուպ, քէնտի կիպի հէնուզ եաթաղընտան գալգըպտա, արղը տիյտարը լիւր էնվար իտէն ափիթապը ալէմթապէ խօշ պիր թէպէսսիւմ իթտի:

Սէնթ, թէաճիւպինտէն նաչի իլի իրի կէօզլէրինի աշ- տը, վէ քէմալի հայրէթլէ մէզպուրէ կէնճ գատընըն լա- թիֆ սիյմասընը թէադըգ իտէրէք, զպէթ եալաշ պիր սէս իլէ,

— Ա՛հ եա՛ Բապպիւմ. . . աճապ օ՞ մըտըլ - տէտիք- տէն սօնրա, կէօզլէրինի օվալայըպ թէքրալ պազմաղա պաշլատը, վէ միւթէէսիրանէ պիր հալ իլէ,

— Շա՛րլօթ . . . Շարլօթ տըր - տէյու բէբէլէտի:

Թամ պու էսնատէ՝ գաբընըն զէնպէրէյի իչինէ պիր անահտար վաղ իտիլիպ աչըլտը, Սէնթ, տէրհալ սան- տալէտէն սըչրայուպ, սիննի մէճհուլ պիր գատընըն գալ- չուսընտա պուլունտու:

Պու գատընըն կիյտիյի էլպիսէ, հէմ պէսլէմէ՝ վէ

հէմտէ պիր էվ գատընը Էսվապընա պէնզէյօր իտի. շէօյլէ քի՝ մէզպուրէնին պաշընտա չիչէքլի պիր թագեէ, սըրւ թընտա իբէքլի ֆիսթան, վէ հէր բարմաղընտա պիրէր եիւզիւք օլտուղու հալտէ, պէլինէ բամուգ պէզինտէն պէյազ (Բըրօսթէլա) պաղլամը շիտի:

Պու գատըն, մատամ Պըրինէլ թէսմիյէ գըլընուպ, կիւլէր եիւզլի իտի իսէտէ, ֆաղաթ հալու թավընտան սուռն (վատ) պիր մսխիւգ օլտուղու անլաշըլըյօր իտի. մէզպուրէ, պիր էլինտէ զայէթ կիրան պահա գումաշտան մամուլ պիր էլպիսէ թուլթմուշ օլտուղու կիպի, տիկէր էլինտէ տախի կիւլէրլէ միւզէյեէն պիր թաճ իլէ, պիրտէ պըգ գուլթու վար իտի, մէզքիւր գուլթունըն տէրունինտէ, Բէրուղէ վէ միւճէվհէր իլէ տօնանմը զայէթ միւսէնա պիր կէրտանլըգ պուլունույօր իտի:

Մէզպուրէ, գարըյը գարամագսըյըն, հայրէթինտէն շաշա գալմըշ օլան Սէնթէ տօղրու իլէրլէյիպ էօնինտէ տուրտու, վէ քէլամէ աղազ իտէրէք,

— Ճարիյէնիլի էֆէնտի հազրէթլէրի կէօնաէրտի մատամ, խըտմէթինիլտէ միւսթախտէմ օլմաղա շայուն օլուպ օլմատըղըմը պիլմէք իսթէյօրլար — տէտի:

Սէնթ, քէմալի հայրէթլէ մէզպուրէնին եիւզլունէ պագտը:

Մատամ Պրինէլ, խաֆիֆ սուրէթտէ սէրֆիրու իթտի, վէ էլինտէքի միւճէվհէր կէրտանլըղը, Սէնթին՝ մէրմէր կիպի պէյազ պօյնունա եագլաշտըրտը:

Սէնթ, հիճապընտան կիւլէր կիպի դըզարտը, վէ կէօզլէրինի եէրէ ինտիրէրէք,

— Բէճա իտէրիմ մատամ, Ալլահ աշգընա սէօյլէյինիլ, նիշիւն պու խանէտէ պուլունույօրում, վէ պէնի պուրատա նէ՞ եաբմագ իսթէյօրլար — տէյինճէ, մատամ Պըրինէլ, թէքրար սէրֆիրու իտէրէք,

— Սիլի մէսուտ իթմէք իսթէյօրլար, պու եասէմէն

կիպի պէյազ ումուղլարները իւզէրինէ՝ կիրան պահա գու՝ մաշլարտան մամուլ էլպիսէ, իբէք կիպի սաշլարները չի- չէքլէր, վէ պիլլուրտան տահա սաֆու պէրրադ օլան կէր- տանները միւճէվէր վաղ իթմէք իսթէյօրլար . . . ա՛հ կիւզէլ վէ մինի մինի գըզըմ, սիզ չօդ պահտըեարսընդ . . . - տէտի :

Սէնթ. - Փագաթ պէնի նի՛չիւն աշըրտըլար :

Մատամ Պըրիւնէլ կիւլմէյէ պաշլատը, վէ Սէնթին սուպլինէ ճէվապ վիրմէքսիզին ,

— Թէզեինաթընըղա միւպաշըրէթ իթմէք իթէրմի- սինիզ, սիզի կիյինտիրէյիմի - տէտիքտէն սօնրա, չիչէք- լէրի վէ կէրտանըզըն գուլթուսընը մասանըն իւզէրինէ վաղ իթմէքլէ, էլպիսէյի աշտը, վէ կիւյա օտա պէսլէմէ- լէյի մէմուլիյէթինի իյֆա իթմէք նիյէթի իլէ Սէնթէ թէ- դարրուպ իթտի :

Սէնթ, ազիմ պիր նէֆրէթ իլէ ըիւճաթ իթտի . մէզ պուրէնին կէօզլէրի, հիտէթ վէ թէքէպպիւր գըղընըմ- լարը սաշլօր իտի, մատամ Պըրիւնէլ, էլպիսէյի գուլթու- նըն եանընա վաղ իթմէքլէ ,

— Պունլարը գապուլ իթմէք իսթէմէյօրտունուզ էյօ- լէմի, բէք ալէա, չիմտիքի հալ թէէսիր իտէրիզ . . . - տէտիքտէն սօնրա գարըյա տօլրու իլէրլէյինճէ, Սէնթ, մէզպուրէնին եօլունը գաթ իթտի, վէ նակէհան կէօզլէրի էշքի մահգունիյէթլէ տօլարադ ,

— Ա՛հ մատամ, բէճա իտէրիմ Ալլահ աշգընա օլ- սուն, միւտաատէ իտին տէ պունտան տըշարը չըգայըմ . . . ա՛հ պիզ բէք պէտպահո պիր ֆամիլեայըզ . . . չիւպհէ- սիզ Պիօ, չիմտի պէնի արայօր, պըրադընըզ քի մէրգու- մըն եանընա վարայըմ . . . - տէտիյինտէ, մատամ Պըրիւ- նէլ թէպէսիւմ իտէրէք ,

— Պիօմը տէտինիզ . . . ա՛հ մինի մինի գըզըմ, էկէր մէրդում սիզի արայօր իտէ, պէյհուտէ եօրուլտօր, չիւն-

քի գաթան պուլամայաճագ տըր - տէյիպ, գաբըտան տըշարը չըգմագ իւզըն իքէն, Սէնթ, անըն էթէյինտէն թութուպ թէվգըֆ իթտի, մէզպուրէնին կէօզլէրի, մատամ Պըրիւնէլտէն իսթիրհամ իտիյօր իտի . . .

Մատամ Պըրիւնէլ, պարիտ վէ քեագիպ թէպէսսիւմի իլէ, պիչարէ գըղճըպը պիր սանիյէ գատար թէտգըգ իթտիքտէն սօնրա, քէնտու քէնտույէ սէօյլէշէրէք,

— Տայիմա պէօյլէ օլուր . . . պիղ պէօյլէ մէյուսանէ հալլէր բէք չօգ կէօրմիւշիւզ . . . եարըն պունլարըն էսէրի պիլէ գալմայաճագ տըր . . . - տէտի, պատէհու սէսինի եիւքսէլթ էրէք Սէնթէ խիթապէն,

— Մինի մինի մատամճըմ, պէն պու խանէնին սաֆիլի տէյիլիմ . . . մատէմքի պուրատան մուֆարէգաթ իթմէք իսթէյօրսուռուզ . իմտի պէնտէ կիտուպ միւսիւյի կէօնաէրէյիմ - տէյինճէ, Սէնթ, պիր տէհէթ հըսսի իլէ,

— Ա՛հ եօ՛գ եօ՛գ իսթէմէմ - տէյու հայգըրտը :

Մատամ Պըրիւնէլ ալէթթաճիլ տըշարը չըգտը, վէ Սէնթ տախի այնի տէհէթ իլէ ըիւճաթ իտէրէք, բէնշէրէնին եանընա վարտը :

Պիր դաչ տագըգա սօնրա, միւսիւ Պիւրօ՝ սըյըրըգճասընա պիր թավը իլէ, վէ մուղաֆֆէրանէ սուրէթտէ օտայա կիրտի :

Հայլազը մէրգում, ղայէթ եէնի պիր թագըմ կիրան պէհա էլպիսէ կիյմիշ, վէ լիֆ կիպի գարըչըգ սաշլարընը թահտը ինթիզամա ալմըշ իտի :

Միւսիւ Պիւրօ, խայըրխահանէ պիր սիյմա իպրազ իտուպ, տուտազլարընտա խօշ պիր թէպէսսիւմ, վէ էլլէրի արգապընտա օլտուղու հալտէ, Սէնթէ տօղրու իլէրլէտի, վէ քէլամէ աղազ իտէրէք,

— Ա՛հ սէվկիլի էվլատըմ . . . նէ գատարտա մահպուն կէօրիւնիյօրսուռուզ . . . նամուրմըն իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի . . . կիւյա գուրտլար իշինտէ գալմըշսընըզ կիպի գօրգույօրսուռուզ . . . - տէտի :

Պիւարէ Սէնթ , սըյըըգ չէհրէսինի խայըրխահլըգ նի-
գապըյըլա սէթը իթմէյէ զայրէթ իտէն Պիւրօտան թէ-
վէհհիւլ իտէրէք և էմնիյէթսիղիք իյմա իտէր պիր նիկէահ
իլէ մէրգուամըն երւգիւնէ պագտը , վէ դաշաճագ պիր մա-
հար՝ պուլամատըղընտան սայքի բէնչէրէյէ ետըըլը
գալտըր :

Պիւրօ , քէնտիին՝ գուլուպը նիսվանը (կանանց սիր-
տը) հէր հալտէ ճէգպու թէսիիր իթմէք խասիյէթինէ մա-
լիք օլտուղունա գանաաթ կէթիրմիչ օլմաղըլա , հէման մու-
հարէպէյէ պէտտ իթմէքլէ , պու մէթին գալպը դապթու
իսթիլա իտուպտա , էֆէնտիսինէ թէսլիմ իտէճէյինէ ա-
լա շիւպհէ իթմէյօր իտի :

Պիլհաղըգա հայլաղը մէրգուամ , պու կիպի իշլէրտէ
մէլէքէսի օլմաղըլա՝ տայլիմա քէսպը մուվաֆագըլէթ իթ-
միչ , վէ պու սուրէթլէ էֆէնտիսի միւսիւ Տիւգ տը Գօմ
բանսըն թէվէճճիւհիին գազանմագլա , մաղհարը լութֆու
իհսան օլմաչ իտի :

Պիւրօ , պու իշտէ տախի մուղաֆֆէր օլաճաղընա հէր
վէչհ իլէ գանաաթ կէթիրիպ՝ ուզուն պիր նութգ իյրա-
տըյըլա Սէնթի գանտըրմաղա պաշլատը :

Հայլաղը մէրգուամ , Սէնթին , մէմուլին զայրի պիր սա-
ատէթէ նայիլ օլուպչ տէրէճէյի նիհայէտէ պահորեար
օլաճաղընը , զայէթ բարլագ սէօղլէր , վէ շաիրանէ թա-
պիրլէր իլէ իյզահ իթմէյէ չալըշտը :

Էղճիւմէ Պիւրօ , թայիֆէյի նիսայը բէք ալէա թանըր
օլտուղունտան , Սէնթին , քէնտի պէլաղէթլի սէօղլէրին
տէն հիչ պիր շէյ անլամատըղընը և վէ քէնտինտէն նէֆ-
րէթու իսթիսգալ իթտիյինի քէչֆ իտէպիլտի :

Վագպա բագիղէ Սէնթ , հայլաղը մէրգուամըն սէօղ-
լէրինի քէամիլէն հանլէմիչ , վէ էվիլէ էմիրտէ հիչ պիր
շէյանլայամամըլ իտի իսէտէ , ֆագաթ վարա վարա , Պիւ-
րօնըն նէ տէմէք իսթէտիյինէ , մահլա հըսսը թապիլի պա-

զիրանէսի սայէսինտէ վազըֆ օլմաղըլա , չէրմու հիճապըն-
տան նաչի չէհրէսի աթէշ կիպի գըզարտը , վէ էլլէրի իլէ
հիւզիւնի գարայարագ , եանընտաքի սանտալեէնին իւզէ-
րնէ տիւշի վէրտի :

Պիւրօ , մուզաֆֆէրանէ պիր թավըըլա սագալընը եօխ-
չայարագ քէնտի քէնտինէ ,

— Է՛հ Է՛հ . . . իշ սըրասընա կիրտի . . . տէյու մը-
ըլտանտըգտան սօնրա , զօգագտա գալտըրըմըն իւզէրին-
տէն , սիւրաթլէ կէլմէքտէ օլան պիր արապանըն կիւրիւ-
թիւսինի իշիտուպ դուլագ վէրտի , վէ իլավէյի մէգնէ ի-
տէրէք ,

— Տօղրուսը պու կէլիշէ , թա՛մ վազթինտէ եէթիշ-
մէք տէնիլ - տէտի :

Հէման պիր սանիյէ սօնրա , տըշարըտան պիր չընղը-
րագ սէտասը իշիտլտի , Պիւրօ , Սէնթին էթրաֆընը առ-
լալըպ կիւլէրէք տըշարը չըգտը :

Հայաղը մէրգում , պիր տագըգա սօնրա , քէմալի իհ-
թիմամ իլէ սաչլարընը սոյամըշ վէ էնտամընա պիր չէքի
տիւզէն վիրմէքլէ՝ կիւյա կէնճէլմիշ օլան , միւսիւ Տիւգ-
Դօմբանս տը Մայլըբըհէնին լէֆագաթըլըլա Սէնթին օտա-
սընա կիրտի :

Պիւրօ , պիր թավըը մուզաֆֆէրանէտէ , էլի իլէ Սէն-
թի՝ Տիւգ ճէնապլէրինէ կէօսթէրտիքտէն սօնրա , մէր-
գումը թաաղիմ իլէ սէլամլայըպ , սուս բուս տըշարը
չըգտը :

ԲԱՐԻՋԻՆ ՄՈՒՀԱՊԵԹԸ ՂԱՐԻՊԵՍԻ

Միևսիւ տը Գօմբանս , Սէնթին հագգընտա թարիֆի շայրի գապիլլ պիր աշգու մուհապէթ (*) հըսս իտիյօր իտի (Տօն Ժուան) ըօլունը իճրա իթմէք իսթէյէն իհթիյար Տիւզին , էվլատը , վէ պէլքիտէ թօրնը եէրինտէ օլան բագիզէյի մէրսումէ հագգընտաքի պու հըսսիյաթէ , մուհապէթ նամընը վէրէմէյիպ , իլլա շէհվէթը հայվանիյէ տիմէքլէ իթիֆա իտէրիզ :

Ջաննը աճիզանէմիզճէ , մուհապէթը մուգատտէսէ իլէ շէհվէթը հայվանիյէ՝ եէքտիկէրինտէն ֆարգլը տույշուլար տըր , սատըդ վէ սէպաթլը մուհապէթ , ըուհլարը ալուտէյի չիրքետպը ֆըսգու ֆէղահաթ օլմայան ինսանլարա , վէ շէհվէթ տախի , հայվանլարա մախսուսա տըր

Միևսիւ Տիւգ Գօմբանս տը Մայլըրէ , շապգասը էլինտէ օլտուղու հալտէ , Պիւրօնըն մէզագը սայէսինտէ , թէզէինաթը զարիպէ իլէ տօնատըլմըշ օլան օտայա կիրէրէք՝ տէրհալ գաբըյը գաբատը :

Նասըլքի տէտիք՝ միևսիւ տը Գօմբանս , պիւսպիւթին թէպտիլի հալ իտուպ , թէրզիսի վէ բէրուքետը մարիֆէ-

(*) Միւէլլիֆ , պու կիպի մուհապէթլէր հագգընտա , մուֆասալ վէ շաիրանէ սուրէթտէ պահս իթմիշ իսէտէ , պիզ՝ պաղը էսպապէ մէպնի , պահսը մէզքիւրըն թէրճիմէսինտէն սարֆը նազար իթմէյէ մէճպուր օլտուղումուղ իչիւն , գարիյնի քիրամօէն իթիզար իտէրիզ :

Տիւգ, կիրուհը ասըզատէկեանէ մախսուս պիր նէ-
զաքէթլէ, տայիմա էլլէրի իլէ եիւզինի սէթր իթմիշ օ-
լան Սէնթին էօնիւնաէ տուրուպ, պիր սանիյէ գատար
մէզպուրէյի թէտգըգ իթաի:

Տիւգ, մէզապ սահիպի ատէմիէր կիպի՝ մէյուսիյէթի
իլինտէ պիլէ պիր հիւսնի մէլահաթը ֆէվզէլատէ քէսպ
իթմիշ օլան Սէնթին պիլլուր կիպի պօյնունը, ումուզլարը-
նըն՝ կէօզլէր գամաշտըրըճը պէյազլըզընը, նէֆիհիսալ գա-
մէթինի, վէ թէնասիւսլը էնտամընը թէտգըգ իթմէքէ,
տուտագլարը իւզէրինտէ աշըգանէ պիր թէպէսիւսմ
նադշ օլունտու, վէ աշգու սէվտա իյմա իտէր պիր սէ-
տայլլա:

— Իմնալըզ տիւպէր, շայանը թէհայելուր չօճուգ —
տէյու Փըսըլթատը:

Միւսիւ տը Գօմքանսըն պու պապտէ բէք չօգ հագըզ
վար իտի. վազաա Սէնթ, էլլէրի իլէ եիւզինի գաբամըշ
իտի իսէտէ, եինէ օ հալտէ՝ մէզպուրէտէն զիյատէ կիւ-
զէլ, լաթիֆ, վէ ճազիպ պիր մէլէքէ թասալվուր իթմէք
մուհալ իտի:

Սէնթին, իրէք կիպի սարը՝ վէ խամպէխամ (խոպու-
պիկ) կէյսուլի թապիտար իլէ մուհաթ օլան կիւզէլ պաշը,
սաֆու սէֆիտ ումուզը իւզէրինէ էյիլմիշ իտի. մէզպու-
րէնին վաղիյէթինտէն, հէմ թարիֆի նադապիլ պիր հիւս-
նու լէթաֆէթ, վէ հէմտէ աղիմ՝ պիր մահլունիյէթ կէօ-
րինիւյօր իտի:

Տիւգ՝ թէք ճամլը կէօզլիւյի իլէ, հիւսնու մէլահա-
թըն պէհհայաթ բէյքէրի (վայելլութեան կենդանի պատ-
կեր) օլան Սէնթէ պադար, վէ պու մէնզարէյի նազարրու-
պանըն էն ճիւզվի պիր նօգթասընը պիլէ կէօզտէն գաշըր-
մադ իսթէմէյուս, կեահ սաղա էյիլիլ, կեահ սօլա տէօ-

նէր, վէ պու հալ իլէ բագիզէյի մէրսումէյի՝ իսթէտիյի կիպի թէտգըգ իտիպ տուրույօր իտի. մէրգումըն տու տագլարը արասընտան սէվտաքեարանէ ահլէր, վէ սու զիշի ֆէրեատլէր չըգըյօր իտի:

Միւսիւ Գօմբանսըն պօյալը օլան գաշլարը ալթըն տաքի սիւրմէլի կէօզլէրի, կէնճիք շուլէսի իլէ բարլայօր իտի. մէրգում, ատէթա գալպի աթէշի սէվտայըլա ալէվ-լէնմիշ պիր տէլիգանլը կիպի, Սէնթին եանընա վարտը, վէ մէզպուրէնին էլինի թուլթուպ հէման տուտագլարընա տօգունտուրմագ իւզրէ իքէն, Սէնթ, նակէհան սյաղա գալգտը, էլինի կէրույէ չէքտի, վէ ազիմ պիր տէհլէթ իլէ իրի կէօզլէրինի աշտը:

Մէզպուրէնին՝ գալպի ինսանը բարէլէյիճի պու խէվ-ֆու տէհլէթինի կէօրիւպտէ աճըմամագ մուհալ գապի-լինտէն իտի, ֆագաթ միւսիւ Տիւգ, պիւլաքիս պիշարէ գըզճըազըն՝ պու հալի հալլ իշթիմալինի կէօրմէքլէ քէյֆ-լէնիյօր իտի:

Մամաֆիյհ, Տիւգ՝ Սէնթին իրի, վէ տէհլէթզէտէ (սարսափահար) կէօզլէրի էօնիւնտէն լիւճաթ իթմէյէ մէն պուր օլտու, օ կէօզլէր քի, ուզուն վէ սամուր քիրքիքլէրի արասընտան, քէնտի իւզէրինէ միւթէէսիբանէ նիկեահլար աթֆ իտիյօր իտի:

Միւսիւ տը Գօմբանս, աթէշնագ պագը շընը թատիլ իտէրէք, բէտէրանէ պիր ըըգգաթ կէօաթէրմէյէ չալըշտը՝ վէ զայէթ հալիմանէ սուրէթտէ քէլամէ աղազ իտուպ:

— Մա'տմազէլ, զէնկինիյին պաշլըճա՝ վէ էն պէօ-յիւք քէյֆլէրինտէն պիրիտէ, դաթան միւսթահագ օլմա-տըգլարը, վէ մահզա հագսըզ պիր հատիսէնին սէպէպի իլէ՝ տիւշարը ֆագրու զարուրէթ օլանլարըն ահվալինի, սատտէթէ թահվիլ իթմէք աիր . . . - տէտի:

Նասըլքի կէօրիւյօրուզ, Տիւգ՝ քէնտի տէրսինի բէք կիւզէլ էզպէրլէմիշ իտի. միւսիւ Պիւրօնըն մինասիպ կէօր-

տիւյի, վէ մերգումնն զանննճա, հիւսկէթ վէ նէզաքէթ
իւն թէլաֆիուզ իտիլէն պու սէօզլէր, գաֆէսպէնտ օլան
կիւվէրճինին խաթրընը թաթեիպէ, վէ մահրուսիյէթինի
ունութաուրմազա մէաար օլաճագտը:

Միւսիւ Տիւգ, ըէվիչի հալէ կէօրէ պիր նէվի թիւճ-
ճարանէ բազարըդ շէքլինտէ օլան պու կիպի մուգատտէ-
մէլէրին խաթիմալի իլէ, հայլըճա մէնֆաաթըլը ախգուրթա-
լէրտէ պուլունմուշ, եանի պու բարլադ սէօզլէր իլէ բէք
չօդ կիւզէլ գըզլարը իղֆալ իտէպիլմիշ օլտուղունտան,
Սէնթի տախի, այնի թէտպիր իլէ ալտաթապիլէճէք զիւ-
յիւմինտէ իտի:

Փագաթ Սէնթ, կէօզլէրինի եերէ ինտիրմիշ օլտուղու-
հալտէ, մերգումնն սէօզլէրինէ ասլա ճէվապ վիրմէտի.
էգճիւմէ մէզպուրէնին տէհչէթի պիրազ թէսքին օլմուշ
իտի. Տիւգ սէօզլունէ տէվամ իտէրէք,

— Միւտէթը մէտիտէտէն պերու սիգի թանըրըմ,
վէ նէ տէրէճէ պիր գահրիմանըզլա սէֆալէթէ գարշը
ճէնկլէշտիլինիգի տախի բէք ալէա պիլիրիմ, ֆագաթ մաւտ-
մազէլ, պունտան պէօյլէ արթըդ նէ սիզ, վէ նէտէ ֆա-
վիւանըզ մուզթարըպ օլմայաճագ տըր. . . պատէզին հէր
վէհ իլէ պէն սիգին համինիզ օլաճարմ. . . — տէտի:

Սէնթ, պիրազ էվվէլ Պիւրօտան տախի պու եօլտա
թէսլիյէթպախշ սէօզլէր իչիթմիշ օլմաղըլա, Տիւգին եալ-
տըլը սէօզլէրինէ չօզլուգ էմնիյէթ իթմէտի, վէ իհթի-
րազու շիւպհէյի էլտէն պըրադմատը:

Փագաթ մէզպուրէնին գալպի սաֆ, վէ ըիյպու ըիյա-
տէն արի օլմասը հասէպի իլէ, պու թագլիտ խայըրիւհա-
լըգտան միւթէէսիր օլարադ, պիր տէրէճէյէ գատար
միւթէրիհ օլտու, վէ խէվֆու տէհչէթ իլէ աթէշ կիպի
գըզլարմըշ օլան եանագլարը, կիւլ կիպի բէնպէ վէ լաթիֆ
պիր ըէնկ քէսպ իթտիլէր:

Տիւգ, քէսպը մուվաֆաղըյէթ իթմիշ օլտուղունա

գանաւած կէթիրիւ, սղիւմ պիր խահիշ իլէ սէօզիւնէ տէ-
վամ պիրլէ,

— Էվէթ սէվկիլի էվլատըմ, բէք ալա պիրիրիւմ քի,
սիզ՝ էյեսամը սէպալէթինիզի մահլ իտէն պու հալի սէֆա-
լէթտէ գալմայա գաթան լայըգ տէյիլսինիզ . . . — տէտի:

Սէնթ, պու սէօզիւ իշիթտիյինտէ, թէաճիւպ իլէ Տիւ-
գին եիւզիւնէ պագտը, ֆիլհագըգա՝ Տիւգ ճէնապլէրի,
օն նէֆէր գաաընտան տօգուզը, զէնկին օլաճագլարը հէ-
վէսի իլէ՝ միւճէրրէտ պու բարլազ մուգատտէմէտէն մադ-
լուպ օլաճագլարընա գանաւած կէթիրմիշ, վէ հարպը մու-
հապէթէ տայիմա պու սէօզլէր իլէ պէտտ իթմիշ իտի:

Սէնթ, միւթէէսիր վէ սիւշարը հայրէթ օլարագ՝
միւսիւ տը Գօմբանսըն իւզէրինէ պիր նիկեահ աթֆ իթ-
մէքլէ, մէրգումը իսթիճվապ իթմէք իսթէտի, ֆագաթ
տէրհալ քէմալի հիճապլա կէօզլէրինի եէրէ ինտիրտի,
զիրա Տիւգ, պու նիկեահը նալկեահանէյի մէմուլ իթմէ-
տիյինտէն, հալգ թավըընը թէպտիլ իթմէյէ վագըթ պու-
լամամըշ իտի:

Սէնթ, մէրգումըն պէյազ պօյալը սիյմասը իւզէրին-
տէ, սըյըրգճասընա պիր թէպէսսիւմ կէօրմէքլէ, էվվէլ-
քինտէն չօգ զիյատէ տիւշարը տէհէթ օլմուշ իտի:

Պու խէնտէյի տէհէթամիզ, պու սըյըրգ թէպէս-
սիւմ, քէնտի իֆֆէթու նամուսը իւզէրինէ պիր հիւճիւմ
վագը օլաճալընը իյմա իտիյօր իտի. մէզպուրէ, պագիրէ-
լէրէ մախսուս պիր հըսը թապի իլէ քէսպը շէճաւթ իթ-
մէքլէ, միւտաֆաա վէ մուգալվէմէթէ հագըրլանտը,

Տիւգ, մէմուլին զայրի օլարագ՝ պու իլք հիւճիւմին
պիր շէյէ եարամատըղընը կէօրմէքլէ գաշլարընը չաթտը,
վէ պօյալը տուտագլարընը ըսըրաճագ լէրթէպէտէ հի-
տէթլէնտի. մէրգում, պէտտ իթտիյլէ պու մուհարէպէ-
նին բըլանընը թէպտիլ իթմէք լուզումընը հըսս իտիյօր
իտի. պունտան գաթինաղար, հէման պիր մէնզարէ իլէ

իթամ պուլաճագ օլան պու տրամա, ուզուն պիր մու-
գատտէմէ իլավէ իթմէյէ նէ՞ լուզում վար իտի:

Տիւգ, պու նօգթայը քէշֆ իթմէքլէ, սէրի պիր հա-
րաքէթ իպրաղ իթտի, վէ սէտասընըն ահէնկինի թէպտիլ
իտուպ,

— Սէվկիլի գըզըմ, գալպիմի մըգնատըս կիպի սիզէ
տօղրու սիւրիւյիւպ կէօթիւրմէքտէ օլան հազըգաթը,
սիզտէն կիզլէմէյէ բէք չօգ սայ իթտիմ իտէտէ, չիֆայի-
տէքի մուվաֆֆագ օլամատըմ, զիրա սիզ՝ պու հըսսը,
կէօզլէրիմին իչինտէ օգույուպ քէշֆ իթտիյինիզէ չիւպհէ
իտէմէմ, իմտի . . .

Տիւգ, սէօզիւնի գաթ իթմէքլէ թէքրար Սէնթին է-
լինի թութմագ իսթէտի, ֆադաթ մէզպուրէ, պէնզի
պէթի քիւլ քէսիւմիշ օլտուզու հալտէ, տիթրէյէրէք օտա-
նըն պիր պուճաղընա չէքիլտի, Տիւգ գահգահա իլէ կիւլ-
տի, վէ եիւքսէք սէս իլէ,

— Պագաթ պու գատար գօրգմայա նէ՞ պէյիս վար.
. . . եէմին իտէրիմ քի, սիզէ տէտիյիմ սէօզլէրին ճիւմ-
լէսիտէ տօղրու տըր, սիզ՝ պունտան պէօյլէ զէնկին վէ
մէսուտ օլաճագսընըզ, ահէ վլատըմ, պու ալէմտէ կիւ-
ղէլլէք՝ ինսանը պահտըեար իթմէյէ ալի պիր վասէթա
տըր . . . վէ սիզ օ գատար կիւզէլ, վէ օ գատար չիրին-
սինիզ քի . . .

Տիւգ, պու տիլֆիրիպանէ (սրտախար) սէօզլէրի տէ-
տիքտէն սօնրա խալընըն իւզէրինէ տիզ չէօքի վէրտի, վէ
թէքրար սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Ահէ մատմազէլ, միւսաատէ պույուրուն քի, «սիզի
նէվէրիմ» սէօզիւնի թէքրար իտէյիմ, միւսաատէ պու-
յուրուն քի, օ լաթիֆ էլինիզի բուս իթմէքլէ, հէր պիր
բարմաղընըզ, պիրէր կիրանպահա եիւզիւքլէր իլէ թէզ-
սին իտէյիմ . . . - տէտի:

Սէնթ, պիր էլինի արգասընտա սէթր իտուպ, վէ տի-

կէրինի տախի, հէման բարէլէնմէք տէրէճէտինտէ չարբ-
մագտա օլան կէօյսիւ իւղէրինէ վաղ իթսի, իրի կէօղ
եաչը տամլալարը, մէղպուրէնին ուղուն քիրքիքլէրի արա-
սընտան եուվարլանդա, կիւլ կիպի գըղարմըչ եանագլարը
իւղէրինէ տիւշտիւլէր:

Միւսիւ տը Գօմբանսըն կէօղլէրի, շուլէյի շէհվէթ իլէ
պիր գաթ տահա բարլատը, վէ թէբրար սըյըղգ սըյըղգ
կիւլէրէք,

— Ահ շու հալտէ նէ գատար ճաղիպ նէ գատար լա-
թիֆսինիղ... ինճու տանէտի կիպի կէօղ եաչլարընը
նէ գատար զէվգըմա կիտիյօր, ահ պու կէօղ եաչլարընը
գուլտթմագ, նէ տէրէճէ մուճիպը մահղուղիյէթիմ օլա-
ճաղլէնը թարիֆ իտէմէմ - տէյիպ, վէ թիր թիր տիթրէ-
մէքտէ օլան էլլէրինի ուղատարագ, պիշարէ գըղճըաղն
նաղիք միյանընը տէրաղուչ իթմէք իսթէտի:

Սէնթ, թէբմիլ գուվվէթի իլէ մուգալէմէթ իթտի,
մէղպըւրէնին պիքիր կէօյսիւ գապարտը, եանագլարընը
ալլարը սօլտու, կէօղ եաչլարը մահվ օլտու, վէ ճէպհէյի
բագը (մաճուր ճակատ), շայանը թէհայեիւր պիր թէքէպ-
պիւր թահըյըլա թէթէվիւլ (պսակուիլ) իտէրէք, կէօղ-
լէրի, պիր սանիյէ գատար մէնսուպ պուլունտուղու Մայ-
լըբրէլէրին պէսալէթի (քաջուլթիւն) շուլէսի իլէ իշթիալ
իթմէյէ պաչլատը:

Նէնճ գըղճըաղ, պու հալու վաղիյէթի իլէ օ տէրէճէ
քէսպը հիւննի մէլահաթ իթմիչ իտիքի, ճիւգ, պիլա հա-
րաքէթ հէյ քէլ կիպի մէղպուրէնին էօնիւնտէ տուրա
գալտը:

Ճաղաթ Սէնթ, հէնուղ պիր չօնուգ օլտուղունտան,
հըսս իթտիյի պու լիահիչլի թէքէպպիւրին իլինտէ, զաա-
ֆէթ մէվճուտ օլաճաղը թապիյի իտի. վազաա մէղպու-
րէ, պիր գաչ տագըղգա, հէր նէվի ճէպրու թաղեի-
գաթա միւգալէմէթ իտէճէք կիպի պիր հալ քէսպ իթ-

տիքտէն սօնրա , քիրբիքլէրի տիթրէտի , վէ հէրչիպատաւ պատ պու ճայի տէհչէթ ֆէզատէն ֆիրար իթմէք իշիւն , կէօզլէրի իլէ պիր եէր արամագտա իքէն , նիկեահը , ֆիրարընա սէտտու մանի (արգելք) օլան Տիւզին իւղէրինէ պթֆ օլունուպ , մէրգոււմըն մալիք օլտուղու գուվլէթէ նիսպէթէն , քէնտի զաաֆէթինի տիւշիւնմէքլէ , հրսս իթտիյի տէհչէթու ըզթըրապտէն թապու թուվանը գալմատը . կիւզէլ պաշը կէօյսիւ իւղէրինէ էյիլտի , վէ հիւզնու քէտէր իլէ պաշգա պիր լէթաֆէթ քէսպ իթմիշ օլան տիյտարը բիւր էնվարը , գոււմիւլ քեաքիւլլէրի իշինտէ մէսթուր օլտու . Տիւգ իսէ , հրսս իթտիյի շէհվէթը հայվանիյէսինտէն թահրիգ օլունարագ ,

— Ա՛հ բէք կիւզէլսինիզ . . . բէք լաթիֆօինիզ . . . - տէյու բէբէլէմէքլէ , մէզպուրէյի թէքրար տէրազըշ իթմէյէ գալգըշտը :

Սէնթ , թա գալպինտէն ճէրիհէտար օլմուշ Շիրի ժիան (մատակ առիւծ) կիպի , սէրի պիր հարաքէթլէ սրչրայըպ Տիւզի եէրէ չարբտը , վէ մէրգոււմըն աղուշինտէն գուրթուլարագ , օտանըն տիկէր ուճուհա իթիճա (սալաստանէլ) իթտի , մէզպուրէ օ անտէ , զանն իտէրսին քի պիր գուվլէյի սամէտանիյէ քէսպ իթմիշ իտի :

Տիւգ , կիւճ հալ իլէ այաղա գալգա պիլտի , մէրգոււմըն պուրուշմուշ անլընըն տամարլարը շիշմիշ , վէ պօյանմըշ տուաաղլարը քէօբիւրմիւշ օլտուղու հալտէ , կէնճ դըղա տօղրու իլէրլէյէրէք ,

— Տիվանէ՞միսին . . . էլիմանն նէրէյէ գաշաճագսըն . . . - տէյու բէբէլէտի :

Օ անտէ օտանըն տէրունինտէ , տէհչէթամիզ պիր ֆանիա իլէ՝ մուկհիդ (ծաղրական) պիր գօմէտի մէնղարէսի վուգու պուլույօր իտի քի , պուհըն թարիֆի միւմքիւն օլամայուպ , մահգա թասափվուր իլէ անլաշըլապիլէճէյի տէրքեար իսէտէ , պիլզ եինէ մէրգոււմ շէհվէթբէրէսթ իհթի-

Կար իլէ , կէնճ մասուժէնին մապէյննտէ կէչէն անվալի՝
օլապիլտիյի գատար իյզան իթմէյէ չալըչաճաղ :

Շէօյլէքի , մէզքիւր օտա՝ ուֆագ վէ էչեայի միւթէ-
ատտիտէ իլէ տօլու օլտուղունտան Սէնթ , լաղըմ կէլտիյի
հալտէ՝ մէզքիւր էչեանըն հէր պիրինի քէնտիսինէ սիրէր
վէ մէթէրիս իթիխաղ իթմիշ օլմաղըլա , Տիւգ՝ պիր միւմ-
քիւն մէզպուրէյի էլէ կէչիրէմէյօր իտի :

Միւսիւ տը Գօմբանս , զաթէն իհթիյարըղընտանալի
նաթուվան , վէ շէհվէթ շէրապըյըլա մէսթու սէրկէրտան
օլուպ , նէֆէսի քէսիլիրճէսինէ Սէնթի թաազըպ իտիյօր
իտի . Սէնթ իսէ՝ կէնճ վէ խաֆիֆ օլտուգտան մատէ ,
ճան հազգըյըլա քէնտիսինի միւտաֆաա իտուպ , գուշ
կիպի էօթէպէրի սըչրայարագ աղատէյի կիրիպան (օճիքը
տղատել) իթմէյէ մուվաֆիֆագ օլույօր իտի :

Տիւգ , մէզպուրէնին արգասընտան գօշա գօշա ֆէնա
հալտէ եօրուլտու , մերգոււմ , մուհապէթ վէ հիտէթ իլէ
գարըչըգ սէօյլէր մըրըլտայօր իտի :

Տիւգին տիզլէրինտէ գուվվէթ գալմատըղընտան իս-
թէտիյի կիպի սըչրայըպ գօշամայօր իտի . Սէնթ իսէ խա-
ֆիֆ պիր ըուհ կիպի քէմալի սիւրաթլէ կեահ սաղա կեահ
սօլա ըիւճաթ իտուպ , շէհվէթբէրէսթ իհթիյարըն թաա-
զըպընը շաչըրթմագըլա պէրապէր , քէնտինի պու աղլմ
պէլլէտէն խէլաս իթմէսի իչիւն , միւթէէսիրանէ վէ սըտգ
ըլա ձէնապը հազգա տուա , վէ պիքիր Մէրեմ անէտէն
խսթիմտատ (օգնութիւն խնդրել) իտիյօր իտի :

Հէյհաթ . . . զանն իտէրսին քի ձէնապը հագ , վէ
աղիղ պիքիր մէզպուրէյի ունութմուշ իտի :

Վարա վարա պիչարէ գըզըւաղըն թապու թուվանը
գալմատը , հընչգըրըգտան նէֆէսի քէսիլտի , վէ կէօզ
եաչլարըյըլա կէօզլէրի կէօրմէզ օլտու , մէզպուրէ՝ ան պէ
ան եէրէ գաբանմագ իւզրէ իտի :

Տիւգ , Սէնթին պիթթէտրիճ քէսպը զսաֆէթ իթ-

տիյինի կէօրիւպ, մուգաֆֆէրիյէթ շուէսի իլէ կէօղէրի բարլաաը, վէ եէնիտէն քէսպը գուվլէթ իթմէյէ պաշ-
լաաը, մէրգուժ՝ պու հալին իչինտէ բէք տէհշէթլի իտի...

Գաբընըն արգասընտա մատամ Պըրիւնէլ իլէ միւսիւ
Պիւրօ, կէօղէրինի անահթար տէրիյինէ վաղ իթմիշ օլ-
տուգլարը հալտէ, իշպու մէնզարէնին թէմաշաաըյըլա
քէյֆլէնիյօրլար իտի, մատամ Պըրիւնէլ Պիւրօյա խիթապէն:

— Մուհարէպէյի գազանաճագ տըր - տէտի:

Պիւրօ. - Տօղրուսը, մաաշըմըն իքի միսլինի վէրսէլէր
տախի, եինէ պու սէնաթը իշլէմէմ:

Մատամ Պըրիւնէլ. - Տիյնէ՛, պագ նա՞սըլ սօլուեօր...

Պիւրօ. - Բէրուգասընտան սու կիպի թէր ագըյօր:

Մատամ Պըրիւնէլ. - Նէ տէրսին, եագալայապիլէ-
ճէքմի,

Պիւրօ. - Հա՛յ հայ, թութաճագ տըր . . .

Մէրգուման իքի սատըգ իըտմէթքեարլար . . . ա-
ղիմ պիր գահգահա իլէ կիւմէքտէ իտիլէր, ֆիլհագըգա
կիւմէյէ մուհիմ սէպէպլէրի վար իտի:

Տիւգ, գօվալայա գօվալայա նէֆէսի քէսիլմիշ, գը-
ղարմըշ վէ շիշմիշ կէօղէրինին պէպէքլէրի՝ հէման տըշա-
րը ֆըրլայաճագ կիպի պիր հալ քէսպ իթմիշ իտի, մէր-
գուժ՝ արթըգ ըէճա իթմէյուպ իլլա հիտէթու շիտէթ
իպրաղ իտիյօր իտի:

Սէնթ, եօղուընլուգտան թապու թուվանը գալմա-
մըշ, վէ հէման հէր աաըմընտա եէրէ գաբանմագ մէրքէ-
ղինէ կէլմիշ իտի. Տիւգին ճանաւարքեարի հիտէթի, մէզ-
պուրէյի էօլտիւրիյօր իտի:

Պիշարէ գըզճըաղ, հըսս իթտիյի տէհշէթին թէէսիրի
իլէ միւթէմատի գօշար, ֆագաթ նէրէյէ կիտէճէյինի պիւ-
մէյօր իտի, պիր արա մէզպուրէնին նիկեհաշը, միւսիւ տը
Դօմբանսըն շէհվէթամիղ վէ տէհշէթիւ պագըշընա թէ-
սատիւֆ իթտի, պու հալ կէնճ գըզճըաղ իշիւն պիր տար-

պէյի չէտիտէ օլտու . պիշարէնին տիգլէրի տիթրէտի, կէօդ
լէրի գարարտը , վէ պէյնի տէօնէքէք եիւզինն դօյու երէէ
գարանտը :

Տիւգ տախի , տէհչէթամիլ վէ պօղունուգ պէտայըլա
պիր վաւէյլա սայը վիրմէքլէ , մէզպուրէնին եանը պաչըն .
տա եէրէ տիւչի վէրտի :

11

Բ Օ Լ Է Թ

Միւսիւ Տիւգ տը Գօմբանս բէք միւսին տէյիլ իտի
իսէտէ , ֆաֆաթ կէչիւմիշ օլտուղու սէֆիհանէ Էօմրին
սէպէպի իլէ , զայէթ իհթիյարլամըշ իտի . Էկէր մէրգոնմ
պու հալտէ օլմայայտը , եանի ծն եաշ գատար քիւչիւք օ-
ւայըտը , պու մէնզարէնին բէրաէսինի դարամաղա մէն-
պուր օլաճագտըգ :

Փագաթ մէրգում , օլ տէրէճէ Էօրուլմուշ վէ քէսպը
ղաաֆ իթմիշ իտի քի , Սէնթին եանը պաչընա տիւչտիւ-
յինտէ , մէզպուրէնին գըյամընը մէն իթմէք իլին՝ ֆիւ-
թանընըն Էթէքլէրինի անճագ թուլթապիլտի , վէ պատէ-
հու նէֆէսի քէսիլէրէք ապլա սէս սէտա չըգարմագսըլըն
գալա գալտը :

Տիւգին թէզեինաթը մահիրանէսի պօղունուշ , եիւ-
զինէ սիւրտիցի գըրմըզը վէ պէյազ պօյալար պիրիպի-
րինէ գարըչմագլա , Յէնկեարի պիր լէնի քէսպ իթմիշ ,
Էյրէթի բէրուգասը պաչընտան չըգարագ՝ առաղ գաֆա-
սընըն պիր նըսֆը մէյամանէ չըգմըշ , վէ թէր տամլալարը
գուրուլմուշ եանագլարը իւզէրինտէ , մէճրա կիպի չըզլը

լար բէյտա իթմիչ իտի. մերգումըն պու հալի, հէմ րըզ ձ
գաթամիզ՝ վէ հէմոտէ շայանը իսթիհգա օլմադըլա՛յ անը
կէօրէն կիւլէսինի թութամայաճագ իտի իսէտէ, ֆագաթ
նիմ պայըլփը՝ վէ խէվֆու տէհչէթինտէն թաշ քէսիլմիշ
օլլան պիչարէ Սէնթին՝ հալի բիւր մէլալի կէօղիւնէ չարբ
տղընտփ, մահգուղիյէթի տէրհալ մահգուղիյէթէ թէպ
տիլ օլաճպընա գաթան շիւսհէ իտիյէմէզ :

Էվէթ, պիքէս վէ պիլա համի գալմըշ օլան պիւ պա
գիլթէյի քադիղէննն եագընընտա, զէնքէրէսթ՝ վէ շէրապի
լէհվէթ իլէ մէսթ օլան պիւր առէմն, գան չանաղը կիպի
գըղարմըշ օլան նէֆրէթամիլ կէօղլէրինի կէօրիւպտէ՝
տիթըէմէմէք միւմքինմի տիլ :

Պիչարէ մասուլմէ նա՛սըլ, վէ նէ՛րէյէ գաչապիլիլի խփի
լէհվէթբէրէսթ Տիւգին էլլէրի, անըն էթէքլէրինէ եա
բըշմըշ իտի, ֆագաթ մէզպուրէ, պիւր նէվի խահիշ իլէ
քէնտինի զօրլայըպ, ճան հագգըլըլա գըլամ իթմէք իս
թիյօր իտի իսէտէ, պիւր միւմքին մուվաֆֆագ օլամայուպ,
օլույարագ եիւղիւն գօյու հալընըն իւզէրինէ տիւշիյօր
իտի :

Սէնթ, պիւր զայրէթը ֆէվգէլատէ իլէ եարը պէլինէ
գատար տօղրուլարագ, իքի էլլէրի իւզէրինէ տայանմաղա
մուվաֆֆագ օլապիլտի, լաթիֆ սիյմասը ոօն տէրէճէ պիւր
տէհչէթ իպրազ իտիյօր իտի. գումրալ քեաքիւլլէրի իքիյէ
պէօլիւնմէքլէ, կէօյսիւ վէ ումուզլարը իւզէրինէ տիւշի
յօր իտի, մէզպուրէնին կէօղլէրի, Տիւգին նիկեսահընա թէ
սատիւֆ իթմէքլէ, գաշարը չաթըլտը, վէ տուտագլարը
տիթըէմէյէ պաշատը . . . շէհվէթբէրէսթ իհթիյարըն նի
կեսհը, շիքեարընը պագըլըլալ թէպիլիլ իտէն եըլան
կիպի, պիչարէ գըզճըաղը թիթթի տիթրէթտի :

Էյվա՛հ, կէնճ գըզճըաղ շու հալին իշինտէ տաթի կիւ
ղէլ իտի, հէմ բէք կիւզէլ իտի. Տիւգ, մէզպուրէնին պու
հիւսուլ էթաֆէթինի կէօղլմէքլէ, չըլարըմագ տէրէճէսի

նէ գատար գանը գայնամաղա պաշլատը , մէրգումըն՝ սը-
նըր թահրիգի իլէ վիճուտինին չըրընմասընը կէօրիւպտէ
կիրիֆթարը տէհչէթ օլմամագ գապիլ տէյիլ իտի :

Տիւգ , պիր միւմքիւն ետրինտէն գըյամ իտէմէյիպ ,
սարֆ իթտիյի ղայրէթը մէճնունանէ պիր գաթ տահա
քէնտինի եօրույօր իտի , մէրգումըն թըրնագլարը՝ Սէնթին
եըրթըլմըչ էսվապընտան կէչէրէք , ետրտէքի խալըյը թըր-
մալայօր իտի :

Տիւգին պու հալի , պիր գաչ տագըգա թէէխիր տի-
մէք օլուպ , նիհայէթիւլէմը գըյամ իտէպիլէճէյի տէր-
քեար իտի :

Գարընըն արգասընտա՝ միւսիւ Պիւրօ իլէ մատամ
Պրիւնէլ , մէնղարէյի մէղքիւրէյի սէյր իտուպ , աթիիւլ-
զիքը սէօղլէրի թաաթի իթտիլէր :

Մատամ Պրիւնէլ . - (Ումուղընը սիւքէրէք) ֆագաթ
պու հալէ ատէթա մուազղէպ օլմագ տէնիր :

Պիւրօ . - Նէ չարէ էմէք օլմայընճա եէմէք օլմաղ տէր-
լէր . . . ֆագաթ էյրէթի բերուգասըյըլա բէք թօհաֆ
կէօրիւնիյօր :

Մատամ Պրիւնէլ . - Եա աղարմըչ գաշլարընա նէ՞
տէրսին :

Պիւրօ . - Պագընըզ սաղ պաճաղընը նա՞սըլ գալտը-
րըյօր :

Մատամ Պրիւնէլ . - (Կէօղիւնի անահթար տէլիյինէ
վաղ իտէրէք) ֆագաթ օրաճըգտա գասագաթը գալաճագ
տըր :

Պիւրօ . - Գիւչիւք չէյթան՝ պէօյիւք չէյթանը թաղ-
եիգ իտիյօր , լաքին շուրասը բէք տօղըդ տըր քի , էմէք
օլմայընճա եէմէք օլմաղ :

Հայլաղ Պիւրօ , մատամ Պրիւնէլի թէքլիֆիղճէ իթէ-
րէք քէնտիսի անըն ետրինէ կէչտի , վէ կէօղիւնի անահ-

Թար տելիլինէ վազ խուռպ, պիր սուրէթը միւթէհայը՝
րանէտէ սէօզիւնէ տէվամ պիրլէ:

— Պագաթ նամուսընն իւզէրինէ եէմին խտէրիմքի,
բէք կիւզէլ տիր, բէք շիրին տիր . . . - տէտիքտէն սօն-
րա, իլավէյի մէգալ խտէրէք - է'հ է'հ պիղիմ՝ էֆէնտի
եավաշ եավաշ քէնտիսինի պուլույօր . . . այաղա դալգը-
յօր . . . ա'հ տօղրուսը բէք կիւզէլ էյլէնէճէյիզ, բէք
լօգ կիւլէճէյիզ - տէտի:

Մատամ Պրիւնէլ. - Ա'հ միւսիւ Պիւրօ, միւսաատէ
խտինքի պիր ազտա պէն սէյր խտէյիմ - տէյինճէ, հայ-
լազը մէրգում սըյրըզ սըյրըզ կիւլէրէք:

— Հայըր հայըր օլամազ, միւսաատէ խտմէմ, պու-
լօճա եալընըզ պիր քիշի իշիւն տիր, ֆիյաթըտա իքի դաթ
տըր, չիւնքի պու լուպիյաթ պիրինճի տէֆա տըր քի սահ-
նէյէ վազ խտիլիյօր - տէտի:

Ֆիւհազըզա Տիւզ, տիզլէրի իւզէրինէ կէլմէյէ մու-
վաֆֆազ օլապիլտի, մէրգում արթըզ տիթրէմէյօր խտի,
սիյմասընտա, պիր մուզաֆֆէրիյէթը մէնֆուրէնին մահ-
ղուզիյէթի նադշ օլունմուշ խտի, Սէնթին էթէյի էլինտէ
օլտուղու հալտէ տիզլէրի իւզէրինէ դարանտը, վէ չէհ-
վէթ աթէշի իլէ եանմագտա օլան մէքրուն եիւզիւնի,
բազիզէ գըզճըազըն ճէպհէյի բագը իւզէրինէ վազ իթ-
տի, պատէհու պէլինի տօղրուլթարագ պիրազ տահա ի-
լէլէմէյէ չալըշտը:

Պու տէհէթամիզ տագըզատա, Սէնթին հէօզլէրի
իւզէրինտէն սիյահ պիր պուլուլթ կէշի վէրտի, մանատար
պիր սէտա, տէրունինտէն՝ նամուսընն թէհլիքէտէ օլ-
տուղունը քէնտիսինէ իսթար խտիյօր խտի, օ անտէ Բօմէ-
նին թասպիլի կէօզլէրի էօնիւնէ կէլմէլէ. մէզպուրէ՝ պիր
դուվլէյի ֆէվզէլատէ քէսպ իթտի, տուտագլարը, քէն-
տի պիլմէտիյի հալտէ՝ Բօմէնին իսմինի թէլաֆֆուզ իթ-
տիլէր, վէ միւսիւ տը Գօմբանս՝ հէման մուզաֆֆարէն

գըյամ իթմէք իւզրէ իքէն, Սէնթ՝ պիր հարաքէթը շէտի-
տէ իլէ կերիսին կերիյէ աթլատը, վէ այնի շիտէթլէ սըչ-
րայըպ, էլպիսէսինին բարչասընը Տիւգին էլինտէ պըրա-
գարագ և քէնտիսինի՝ մերգումըն բէնչէյի ճէպրինտէն
գըլթաթարը և

Տիւգա գուտուրմուշ ճանվէրլէք կիպի տէհչէթամիդ
պիր վալէյլա պալը վէրտի. մերգում, հէման այաղա
գալգամագ իւզրէ իքէն, Սէնթ՝ մէյտան վիրմէյուպ գա-
բըյա տողրու սալտըրտը. սէրի պիր հարաքէթլէ գարըյը
աչտը, վէ հայրէթլէրինտէն թաշ կիպի տօնա գալմըշ ու-
լան միւսիւ Պիւրօ իլէ մատամ Պրիւնէլին մապէյնինտէն
օգ կիպի կէչիպ կիթտի:

Իքի համիյէթլի խատէմէլէր. . . պիրիպիրինին եիւ-
զինէ պագտըլար, հայլալ Պիւրօ, աիւշար օլտուղու հայ-
րէթէ նիսպէթէն, ազիմ պիր նէչէ իլէ կիւլմէք խթիյօր
իտի, մերգում, մատամ Պրիւնէլէ խթապէն,

— Գուշ գաֆէստէն գաչտը — տէտի:

Սէնթ, օտա գաբըսընտան տըշարը ֆըրլայըպ տիկէր
պիր օտայա կիրտի, վէ պիր աչըդ բէնչէրէ կէօրմէքլէ՝ հէ-
ման իլինէ սըչրօյը վէրտի:

Էօյլէտէն սօնրա՝ սաաթ իքի սուլարընտա օլմաղըլա,
կիւնէշ՝ մէգքիւր բէնչէրէնին էօնիւնտէ պուլունտան պալ-
գօնա ագս իթմիշ իտի. մէգպուրէ՝ պիր հըսսի թապի իլէ
քէնտիսինի աֆիթապը ալէմթապըն հիմայէսինէ իհալէ
իթմէք իսթէյօր իտի:

Պու բէնչէրէ իլէ պալդօն, կէօրիւնէն խանէլէրին ար-
գա ճիհէթլէրինէ նազըր օլմաղըլա, մէգքիւր խանէլէրին
սէքէնէսի թարաֆընտան, Տիւգ տը Գօմբանսըն խանէսի
տէրունինտէ կէչէն հալլէրի կէօրմէք միւլքիւն իտի, վէ
իլթէ պու սէպէպլէ Պիւրօ, Սէնթին պուլունտուղու օտա-
նըն բէնչէրէլէրինի՝ բանչուրլարըլա գաբամայը միւնասիպ
կէօրմիւշ իտի:

Սլէկիտուտու մէջ քիւր մահալէնին սէքէնէսի թարա-
 փընտան, միւսիւ տը Գոմբանսըն պու խոսուտի իրանէսի
 հազգընտա, պազը մինառիպէթսիզ սէօղլէք սէօյլէնմէյէ
 պաշլանմը շ իտի. պունտան գաթինազար, միւսիւ Տիւգին
 ահպապը . . . պուլունան՝ սէֆարէթ սէր քեաթիպի, Լէօն
 Տիւշէսնէլ տախի, Մօնթօնեը զօդաղընտա իգամէթ Էթ-
 մէքլէ՝ միւսիւ տը Գոմբանսըն էն եադըն գօնշուսը պու-
 լունտուղու, միւսիւ Պիւրօնըն էնտիշէսինի միւսիւ օլմա-
 ղըլա, պու կիպի իշլէրին սուրէթը խաֆիյէտէ իճրասը ի-
 չին, տիկէր մինասիպ պիր խանէ թէտարիք իթմէք քեա-
 ղը ագիլ օլաճաղընը, վէ հիշ օլմազսա շիմտիքի հալ միւ-
 տէպպիրանէ տավրանմազ լազըմ իտիյինի, Տիւգ ճէնապ-
 լէրինէ իխթար իթմիշ իտի:

Յիշագըզա միւսիւ տը Գոմբանս տախի, տայիմի սու-
 թէթտէ տիւշմէն կէօղիւ էօնիւնտէ պուլունույօր կիպի,
 թէմքինու վագարը էլտէն պըրագմայօր իտի իսէտէ, ֆա-
 գաթ օ էսնատէ մէրգում, քէնտինի զայպ իթմիշ օլուպ,
 չիտէթը շէհվէթինտէն գուտուրմուշ, վէ առէթա չըլտըր-
 մազ տէրէճէսինէ կէլմիշ օլտուղունտան, արթըզ պու կի-
 պի իհթիրազլարա էհէմիյէթ վէլմէզ օլմուշ իտի:

Տիւգ, քէմալի հիտէթու շիտէթլէ աղզը քէօրիւրէ-
 ղէք, Պիւրօ իլէ մատամ Պրիւնէլին՝ միւթէրէտախտ պիր
 հալ իլէ աուրմուշ օլտուղլարը գապըյա տօղքու սալտըրա-
 բազ, պօղունուգ պիր սէտայըլա,

— Թո՛ւթըն թո՛ւթըն, Պիւրօ թոպթ աէյօրում աա-
 նա, էկէր մոգապէմէթ իտէրսէ գօլլարընը պաղըւյը վեր.
 . . . - տէյի հայգըրաը:

Տիւգ, հիտէթու շիտէթինտէն սէֆէսի քէօրիւրէք,
 սէօղիւնի գաթ իթմէյէ մէճպուր օլտուշ, վէ Պիւրօ առախի,

— Պագաթ միւսիւ Տիւգ, քէնջէրէլէրտէ ատամ վար
 - տէտիյինտէ, Տիւգ, մէրգումըն գաֆասընա վուրմազ ի-

չիւն թիթրէք էլինի գալտըրտը , վէ ավազ ավազ հայգը՝
րարագ :

— Մէլուն հէ՛րիֆ սանա սէօյէյօրում , չարըգ մէզ
պուրէյի թութուպ պանա կէթիր - տէտի :

Սէնթ , բէնչէրէտէն պալգօնա կէշմիշ իտի , մէզքիւր
պալգօն , պիրազ էվվէլ վասֆ իթտիյիմիզ պաղչէլէրին իւ-
ղէրինէ նազըր իտի , մէզպուրէ՝ պալգօնտան աշաղա պա-
գըպ իսթիմոտա իթմէք իչիւն պիր ինսան արայօր իտի :

Ֆազաթ պաղչէլէրին տէրունինտէ քիմնէյի կէօրէ-
մէտիյինտէն , թապիյի գարշուսընտա պուլունան բէնչիրէ-
լէրէ տօղրու , աթֆը նազարը իսթիանէ (օգնութիւն խընդ-
րել) իթմէքտէ իքէն , Տիւգին պօղունուգ սէտասը , մէզ-
պուրէնին պու մէյուսանէ թէճէսսիւսինէ մանի օլտու :

Սէնթ , պալգօնըն տէմիրլէրինի իքի էլի իլէ սըգը սը-
գըյա թութմիւշ օլտուղու հալտէ արգասընա տէօնտի :

Պիւրօ , էֆէնտիսինին էմիրնէ իթաաթ իթմէյուպ , պիր
թազըմ իշարաթը մախսուսէ իլէ , Մօնթօնեը զօգաղընըն
խանէլէրինի իրայէ իտիյօր իտի :

Մատամ Պրիւնէլ տախի , էլլէրի խաչվարի կէօյիւ
իւղէրինտէ օլտուղու հալտէ պիւա հարաքէթ տուրույօր
իտի :

Տիւգ , կէօղլէրի գըզարմըշ վէ քէնտինտէն կէշմիշ օլ-
մաղըլա հիշ պիր շէյ կէօրէմէյուպ , պիր չօգ քիւֆրուլա-
նէթլէր իլէ էմիրնի թէքրար իտիյօր իտի , մէրգում , էլան
միւթէրէտտիտ պիր հալ իլէ շաշըրմըշ գալմըշ օլան Պիւ-
րօյը , շիտէթլէ պիր եանէ իթէրէք բէնչէրէյէ տօղրու
հիւճիւմ իթտի :

Մէրգում , սօն տէրէճէ սարխօշ ատէմլէր կիպի ալադ-
լարը տիթրէյէրէք , վէ իքի եանընա տօղրու եայլանա-
րադ , պալգօնա վասըլ օլմաղա մուվաֆֆադ օլապիլտի :

Սէնթ , պալգօնըն տէրունինտէ տիզ չէօքտի , վէ իքի

էլէրինի պիրպիրինէ գալուշտըրըպ ասիւմանէ տողրու գալտըրտը :

Պու զարիպ մէնզարէ , եանի չէհվէթբէրէսթ պիր ա- տէմին , սուրէթը թէհտիտանէտէ , մուհաֆազայի նամու- պը իչիւն ըէճաու նիյազ իթմէքտէ օլան պիր պագիրէ գըզ- ճըագըն իւզէրինէ գօյուլմասը մէնզարէսի , Բարիզին էն կիւզէլ պիր մահալինտէ , վէ հաթտա կիւնտիւզ կէօզիւ իլէ վուգու պուլույօր իտի :

Ատէթա պիր թէաթրօ լուպիյաթը չէքլինտէ կիւզար իտէն պու վագաանըն , սէյիրճիլէրի տախի վար իտի :

Տիւգ՝ պիր էլի իլէ բէնչէրէյի վէ տիկէրի իլէ տախի Սէնթի թուլուպ չէքիշտիրէրէք , պալգօնտան աշաղա ին- տիրմէք իսթէտիյի հէնկեամտէ , պաղչէնին օպիր ճիհէթին- տէ ազիմ գահգահալար իլէ կիւլիւշէր , վէ բաթըրտըրը սէսէր իշիտիլտի . պունլար կեահ ըսլըգ չալարագ , վէ կեահտա էլլէրինի պիրպիրինէ վուրարագ Տիւգ ճէնապ- լէրինի :

— (Պի՛գ պի՛գ) թէքրար թէքրար — տէյէրէք ալգըշ- լայօրլար իտի :

Միւսիւ տը Գօմբանսըն էլլէրի կէվչէյիպ իքի եանըն- տան սարգըլա գալտը , վէ չէհվէթ աթէշի իլէ գըզարմըշ օլան սիյմասը , գուրշունի պիր ըէնկ քէսպ իթտի :

Մէրգում , մէճնունանէ պիր սարխօշուգտան այլ- մըշ կիպի , հայրէթինտէն տուրտուզը եէրտէ մըխլանտը գալտը , վէ էօնիւնէ տողրու պագմագըլա կէօզլէրինի գալ- տըրմաղա ճէսարէթ իտէմէտի :

Սէնթ , քէմալի թէահիւպ՝ վէ պիր նէվի միւտհիշնի- կեահըլըլա միւսիւ տը Գօմբանսա պագտը , մէզպուրէ , գօրգու իլէ մէսէրրէթ արասընտա միւթէրէտտիտ պիր հալտէ գալմըշ իտի :

Պիւրօ՝ ըսլըգ չալմագտա , վէ մատամ Պրիւնէլ տա- խի անլաշըլմաղ սէօզլէր մըրըլտայօր իտի , տըշարըտան իտէ ,

— Եաշա՛ Եաշա՛ . . . պըրա՛վօ , (պիզ պիզ) — տէյու չիտէթլէ հայգըրըշլար իշիտիլիյօր իտի :

Նիհայէթ միւսիւ տը Գօմբանս , կէօղլէրինի դալաը-րըպ՝ պալգօնըն գարշըսընտա օլան բէնչէրէյի Ֆարգ իտէ-պիլտի . պու օ բէնչէրէ իտի քի , Սէնթ , պիրազ էվվէլ օրա-տա Շարլօթը կէօրմիւշ զանն իտիյօր իտի , մէզքիւր բէն-չէրէնին էօնիւնտէ պուլունան պալգօնըն տէրունինտէ , պէշ ալթը քիշի թօրլանմըշ իտի , մէրգումանըն լիլնաէ պիրտէ գատըն կէօրիւնիյօր իտի :

Էշխասը մէզքիւրէնին էլինտէ թէաթըք տիւրպիւնթ-րի պուլունտուղու կիպի , գարընըն էլինտէ տախի ուղուն պիր տիւրպիւն վար իտի . կիճէլիք էլպիսէ լապիւ օլան , վէ թաւրու հալինտէն խանէ սահիպի զանն օլունան պիր տ-տէմ տախի , էլինտէքի տիւրպիւնի իլէ , Սէնթին պուլուն-տուղու պալգօնը թէճէսսիւս իտիյօր իտի :

Պու մէմուլին զայրի հատիսէ , վէ մուճիպը թէհայ-եիւր օլան վագաա , Տիւզի պիւթիւն պիւթիւնէ շաշըրտըպ նէ օլտուղունը պիլմէտի , մէրգում , հիճապընտան նաշի եէրին տիպինէ կէշմէք իսթէյօր իտի

Օգույանլարըմըզ , իշպու հեքեայէնին մուգատտէմէ-սինտէ , չայանը րաղպէթ վէ միւթէպէր պիր րօլ իճրա ի-տէն զաթը , եանի Մարգի Բաուլ տը Մայլըրէնին , տէ-րէճէյի նիհայէտէ սէֆալէթ իլէ վէֆաթ իթմիւշ օլտուղու , Վալուա զօդաղընտաքի խանէնին պաշ միւսթէճիւրինի , բէ-յիսի քէպիր Օկիւահըն համիսինի , Եապանինին Օթէլի տէ-նիլէն մահալին , Սլահտան սօնրա սահիպը միւթլագընը , իըրսըզլարա եաթադըզ իտէն , հիւանի ախլագա մուդա-յըր պաղը մուզիրր քիթապըզլար սաթան , վէ աղըր ֆա-յըզըլա մամէլէճիլիք իտուպտա , աուէթա պանքէր օլմուշ օլան , հիւրմէթլիւ միւսիւ Բօլիպի , էլպէթտէ ունութմա-մըշ տըրլար :

Պու խոսապիսի միւթէատտիտէ , վէ պունճա սէնաթ-
լար սայէսինատէ , միւսիւ Բօլիպ , էհէմմիյէթլի պիր սէրմա-
յէյէ սահիպ օլարագ , խօշնուտ օլունսճագ մէրթէպէտէ
իլինի տիւզմիւշ իտի :

Միւսիւ Բօլիպ , մէգրիւր սէրմայէյի էլտէ իթտիւք-
տէն սօնրա , տայիրէյի ախգուիթասընը թէվպի իթմիշ , վէ
պագը սույի տալալի իլէ քէնոփսինի թաճիզ իտէն , վէ մու-
գատտէմա օթէլին պիրինտէ խըտմէթքարլըզ իթմիշ օ-
լան դարըսընքն միւսթագպէլինի , իսթէմէյէրէք թահտը
թէէմինէ ալապիլմիշ իտի :

Միւսիւ Բօլիպ , դէնկին օլմասը հասէպի իլէ էլլի հա-
լնտա օլտուղու հալտէ , վատիյի թէաշիւգտէ բույան օ-
լարագ , էրպասղը շէվգու սէֆայա րէֆագաթ իթմիշ , վէ
քէնոփսինի թարիզը սէֆահաթէ սալտըրմիշ իտի :

Միւսիւ Բօլիպ , էվվէլքի իթթիյար իթտիյի քիւլֆէթի
թէլք պիւլէ , էալընըղ մումէլէճիլք իլէ իշթիղալ իտէր ,
վէ պագէն տախի մալիք օլտուղու սէրմայէսի իլէ , չէրչիճի
թապիր օլունան թաճիրլէրին իւզէրինէ հիւճիւմ իտուպ ,
սնէքին թիճարէթինի էլլէրինտէն զասպ իթմէքլէ էվգաթ
կիւզար օլույօր իտի :

Միւսիւ Բօլիպի թանըտըղըմըլտան պէրու եէտի սէնէ
մուրուր իթմիշ , վէ նասըլքի տէտիք մէրգում , հէր նէվի
նպմուսըզ իշլէրէ էլ վուրարագ հալըճա քէսպը սէրվէթ
իթմէքլէ՝ թէպտիլի հալ իթմիշ իտի իսէտէ , ֆագաթ մա-
լիք օլտուղու սույի ախագընտա ապա պիր թէպէտտիւ-
լաթ վաղը օլմամըշ իտի . միւսիւ Բօլիպ իշիւն թամուքուար
վէ խասիս տէյէմէյիղ , վագաա մէրգում , աճըղտան էօլ-
մէք իւզլէ օլան պիր ֆագըրա պէշ բարա սատագա վիր-
մէզ իսէտէ , լուզումը թագտիրինտէ տախի , ալթունլարընը
ղօգաղա աթմայը բէք ալէա պիլիյօր իտի :

Բօլիպ , սըֆաթճա տախի այնի հալտէ պուլունույօր
իտի , եանի չիւքլին սիյմասընտուն տըշարը ֆըրլամըշ օլան

պաթթալ՝ վէ միւթէհարրիգ պուրունը, աթմաճա գուշը կիպի ուֆագ կէօզլէրի ալթընտա, պիր սուրէթը մուզաֆֆէրանէտէ տիքիլմիշ տուրույօր իտի:

Մէրգուլմըն կիյտիյի էլպիսէ տախի, հէր վէչհ իլէ սըֆաթընա ույկունն օլուպ, մուհասիպ վէ մէշղուլ ատէմլէր կիպի մինասիպէթսիզ պիր հալտէ իտի:

Իշթէ Տիւշէսնէլ, մէպուս օլմագ իշիւն մահզա պու ատէմլին հիմայէթինէ իլթիճա իթմիշ իտի իսէտէ, ֆագաթթէէսիւֆ օլունուր քի, Տիւշէսնէլ, զէվճէսի Շարլօթը, մէրգուլմ իլէ լաիւպալանէ տօսթ իտէպիլմէյէ մուվաֆֆագ օլամամըշ իտի. Շարլօթ, Բօլիպի տայիմա իսթիհզալըլա գապուլ իտուպ, մէրգուլմտան նէֆրէթ վէ իսթիսագալ իտիյօր իտի:

Բօլիպ, պուրալարընը անլայամամըշ, վէ եախօտ անլամագ իսթէմէմիշ իտի. վագաա պու պապտէ, Տիւշէսնէլ իլէ մէյրգուլմ պէյնինտէ բազարլըզ ույմուշ պիթմիշ իտի, վէ եալընըզ մատտէ Շարլօթը գանտըլմաղա գալմըշ իտի. ֆագաթթ նաճըլ վէ նէ՞ թէտպիր իլէ . . . Շարլօթ՝ էօյլէ գօլայ կէմ ալըր գատընլարտան տէյիլ իտի . . . Շարլօթ, ասիլ, միւթէքէպպիր, վէ սօն տէրէճէ աֆիֆէ պիր գատըն իտի . . .

Սէնթին աշըրըլմասընտան պիր կիւն էվվէլ, պու մատտէ՝ Տիւշէսնէլ իլէ հիւրմէթլու միւսիւ Տիւրանտէնին պէյնինտէ մէվզույի պահս օլմաղըլա, Տիւրանտէն Տիւշէսնէլէ,

— Տօսթուլմ, զէվճէսիզ թէգատտիւլմ իթմէյօր . . . պէյհուտէյէ վագթիմիզի զայպ իտիյօրուզ, պու հալին տէվամը իլէ մանի օլսճագ տըր — տէյօր իտի:

Տիւշէսնէլ, Շարլօթըն վասէթասըլըլա Բօլիպի հիւքմի թէէսիրի թահտընա ալմագ արզուսընա ըաղմէն, զէվճէսինին իֆֆէթու ֆաղիլէթինի թէֆէքքիւր իթտիքճէ մաղրուրանէ պիր մուհզուզիյէթ հըսս իտիյօր իտի, մէրգուլմ, նիմիսէնտէ իլէ Տիւրանտէնէ ճէվապէն,

— Հայ շէյթան հայ . . . ֆագաթ տօսթում՝ պէն , Շարլօթըն աֆիֆէ վէ տիրայէթլի պիր դատըն օլտուղու- նը էվվէլտէն սիզէ տէմիշ իտիմ - տէյինճէ , Տիւրանտէն միթատը իւզրէ բարմագլարընը չէվիրէրէք , վէ տուտագ- լարընտա նիմ պիր թէպէսսիւմ նագշ օլունտուղու հալտէ ,

— Ա՛հ օղլում , սիզ օ զարիպ թապիաթէ մալիք դա- տընլարա պէնզէյօրսունըզ քի , էվլատլարընը օրտու միւ- սահիպի կէօրմէյէ ֆէվգէլատէ արզու իտէրլէր , ֆագաթ անլէրին սիւքի ասկէրիյէ տուխուլ իթմէլէրինէ ըազը օլ- մագլար . . . ֆագաթ պու հալ իլէ քէսպը մուվաֆագը- յէթ օլունամագ , պիր մատտէնին հիւսնիւ նէթիճէսինի կէօրմէք իսթէյէն ատէմ , օ իշէ վասէթա օլանը իսթիմալ իթմէնին եօլունը պիլմէլի , վէ հաթտա պազը ֆէտաքեար- լըգտա տախի պուլունմալը . տօղրուսը թէգատտիւմինիզէ մանի օլան պու վահի թէքէպպիւրինիզի կէօրմէքլէ , ֆէնա հալտէ սըգըլըյօրում - տէտի :

Տիւշէսնէլ , պիր տագըգա սիւքիւթ իթտիքտէն սօն- լա , ումուղլարընը սիլ քտի , վէ խօշնուտուղլուգ իյմա ի- տէր պիր սիյմա իլէ ,

— Տէտիյինիզ բէք տօղրու տըր . . . ֆագաթ նէ եա- լայըմ . . . էլիմտէն նէ կէլիր . . . մէզպուրէ պիր միւմ- քիւն ,

Տիւրանտէն . - (Բէտէրանէ պիր թավըլլա մուխաթիւ պինին սէօղիւնի գաթ իտէրէք) իհթիւրազը էլտէն պըրագ- մամալը :

Տիւշէսնէլ . - Վագաա պէն էֆքեարը պաթըլէ սա- հիպի պիր ատէմ տէյիլ իսէմտէ . . . ֆագաթ պու զաա- ֆէթտէն գուրթուլլապիլմէք իշիւն հայըճա սըգընթը չէ- քէճէյիմի հըսա իտիյօրում . . . զիրա Շարլօթ բէք կիւզէլ տիր , ա՛հ բէք չիրին տիր :

Տիւրանտէն . - Ի՛վէթ հագգընըզ վար , բէք կիւզէլ տիր , բէք չիրին պիր դատըն տըր . . . հաթտա միւսիւ

Բօլիպ, մեղպուրէյի կէօրիւսիւնտէ նէ պէրէճէ միւթէ-
հայրը վէ միւթէհասիր օլտուղունը կէօրմէլիլիտինիդ . . .
Փագաթ պու գատարըլա իշ պիթմէդ ,

Տիւշէսնէլ - նէ՝ եաբմագլըղըմ՝ լսղըմ կէլիր . . .

Տիւշէսնէլ, ախլագը պողղագ պիր առէմ իտի իսէտէ
էղծիւմէ ճէնապ, վէ դէվճիք հըսսիյաթը մէբղոսմը թաղ-
եիդ իտիյօր իտի . իթիլիաղ իթտիլի թարիդ և ճէնապընա
տօղունտօր իտի . Տիւբանտէն՝ միւթէմատի լարլիւղլաթը-
նը չէվիրէրէք, շու վէչճ իլէ պէյանը էֆրետըր իթտի :

— Պէնի տինլէ օլլըմ, ճիատի կէօրիւշէլիմ, մէն
դէվճէնին հագղընտա թէքէպպիւր հըսս իտիյօրսուն,
չիւնքի մեղպուրէ՝ միւսիւ Բօլիպի սարագայա պըրշալը,
վէ պէն՝ դէվճէսնին աէվմէքլէ պէրապէր նայիլի մէրամ
օլմոդ արգուսըլըլա սուգան օլան, սէնին կիպի պիր գէվ-
ճին պուչգանտուղու վաղիյէթի տիւշիւնտիւքճէ, միւթէ-
րէտտիւտ պիր հալտէ գալըյօրում, պունըն աէպէպլին
էլպէթտէ անլայօրսուն տէյիլմի, միւսիւ Բօլիպ էմնայի
պուլունմաղ գըյմէթտար պիր առէմ տիր . . . սէն տիպ-
լումթ . . . օլտուղուն հասէպի իլէ, պու խուսուսը բէք
պէնա տիւշիւնմիւշ օլմաթսըն . . .

Հագղըլաթէն Տիւշէսնէլ, արիղուամիդ տիւշիւնմիւշ,
վէ հըսսիյաթը դէվճիյէսնին զալէպէ իտէրէք, շանու է-
րէֆ իւմիւտի իլէ միւթէսէլի օլմուշ իտի իսէտէ, լաթին
աֆիֆէ Շարլօթըն, սըյըղ Բօլիպ իլէ կէօրիւշմէսի, եանի
իֆֆէթու ֆագիլէթին, ֆըսգու ֆէղահաթէ մուղապէլէ
իտէճէյի գաղիյէսի, մէրդոլմ իչիւն տաղի տէրուն օլմա-
ղըլա, ագիմ պիր վիճտան պիհուղուրուղը, վէ պիր նէվի
նէչումթ հըսսըլըլա մուղթարըպ օլարաղ, հագին պիր
էտայըլա ,

— Եաղըգ, սէֆիլ չօճուգ - տէյու ֆըսըլթաթը :

Տիւբանտէն. - (Կէօլէրինի էնտիրէրէք) ա՛հ սէվկիլի
օղլում, պէնիմ բէք չօգ մէջղուլիյէթիմ զլտուղունը պի-

լիրսին . . . պէն շիմտի պու տագըգատա Մարգարին խա-
նէսինտէ պուլունմարըյըտըմ, չիւնքի մոեմաիլէյճին իշէ-
րի կիթտիքճէ դարըչըգ պիր հալ քէսպ իտիյօյ . . . իմտի
էկէր հալա պու կիպի չօճուգըուգլար իտէճէքսէն, . . . դալ
սաղլըգլա, իշթէ պէն կիտիյօրում, սէն վար ղէվճէնէ բէ-
րէպթիշ էթ, վէ կիթ րահաթ պիր ույգու չէքի վէր:

Տիւշէսնէլ, էլի իլէ անլընըն թէրինի սիլտի, վէ ա-
յաղա գալգարագ օտանըն տէրունինի տծլաշմաղա պաշ-
լատը. Տիւրանտէն տաիսի իլավէյի մէգալ իտէրէք:

— Պիթտիմի . . . ագըլանէ հարաքէթ իտէճէքմի-
սին . . . — տէտի:

Տիւշէսնէլ, գօլլարընը խաշլարի կէօյսիւ իւղէրինէ
վաղ իթմէքէ, ավօգաթըն գաթչուսընտա տուրտու, Տիւ-
րանտէն, սաքին պիր պագըչըլա մէրգումը թէճէսմիւս ի-
տիյօր իտի. Տիւշէսնէլ թէքրարէն օթուրտու, վէ քէլամէ
աղաղ իտէրէք:

— Բէք ալէա, արթըգ մէսէլէյէ խիթամ վէրիպ պի-
թիրէլիմ . . . զանա պիր թէտպիր կէօսթէրէճէքսինիլ
տէյիլմի — տէթի:

Տիւրանտէն. — Ֆագաթ կէօթէրէճէյիմ թէտպիրի
թաթիմալ իթմէյի վատ իտէճէքմիսին:

Տիւշէսնէլ. — Էկէր ագլէ Եագըն պիր թէտպիր իոէ
նի՛չիւն իաթիմալ իթմէյիմ:

Տիւրանտէն. — Բէք կիւղէլ պիր թէտպիր տիր:

Տիւշէսնէլ. — (Պիլա թէրէտտիւտ) սէօյլէյին պագա-
լըմ, պէստէ անը մէվըըյը իճրայէ վաղ իթմէյի սիղէ վատ
իտէրիմ:

Տիւրանտէն. — (Պէլաղէթլի պիր թարղըլա) կէօսթէ-
րէճէյիմ թէտպիր, Եախօտ վանէթա մօռամ Պաթիլա
տը Սէն-Ֆարաօն տըր — տէտի:

Տիւշէսնէլ, մատամ տը Սէն-Ֆարամօնըն իսմինի իշիթ-
տիլինտէ, սիյմասընտա պիր ալայիմի տէհէթ զահիր օլ-

տու. զավալքը տիպումաթ, միւշքիւլ պիր վազիյէթ իշին. տէ պուլունույօր իտի, մէրգում, մէնաֆիյի շախոյէսի ի- չիւն գարըսընը սաթմաղա գարար վէրտիյի անտէ տախի, մէզպուրէտէն կէշմէք իսթէմէյօր իտի:

Տիւշէսնէլ, պիր ատէմի իսթէմէյէրէք էօլտիւրմէյէ մէճպուր օլմուշ գաթիլլէր կիպի միւթէէսիւր օլուպ, խա- ֆիֆ պիր սէտայըլա:

— Մատամ տը Սէն-Ֆարամօնմը, ա՛հ նամուսընը զայպ իթմիշ պիր գարը . . .

Տիւրանտէն. — Ա՛հ սատէ տիլ տօսթում, հիշ տիւն- եատէ աֆիֆէ՝ վէ հիւսնի ախլազ սահիպի պիր գատըն, զէվճէնիզէ, միւսիւ Բօլիպ իլէ թէաշիւգ իթմէսինի նասի- հաթ վիրմէյի գապուլ իտէրմի,

Տիւշէսնէլ, պիր հալի թէրէտտիւտ իլէ սիւքիւթ իթ- տի, վէ Տիւրանտէն տախի սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք:

— Պաշգա չարէսի եօգ տօսթում, պու չարխը օլա- պիլտիյի գատար չաբըգ սուրէթտէ չէվիրմէլի . . . ինթի- խապըն վազթը թէգարրուպ իտիյօր . . . միւսիւ Բօլիպի, թա եագընըմըղտա օլարագ պու իշ հագգընտա չալըշտըր- մալըլըզ . . . պէնիմ էֆքեարըմա կէլինճէ, գատընլարըն գալլէրինտէ պուլունան իֆֆէթ թաշընը պիր վուրուշտա գըրմագ իշլւն, մատամ տը Սէն-Ֆարամօնտան պաշգա կիւզէլ պիր մաքինա տահա պուլունամազ — տէտի:

Տիւշէսնէլ. — (Գաշլարընը չաթարագ) օ մագուլէ պիր գատընըն պէնիմ խանէմտէ պուլունմասը . . .

Տիւրանտէն. — (Մուխաթիպլինին սէօզիւնի քէսէրէք) տօղրուսը թէաճիւպ իտիյօրում . . . թագլիտ օլարագ թէմ- քինլի պիր հալ կէօսթէրմէք իսթէյօրսոււնըզ . . . մատամ Պաթիլտ զայէթ քիպար վէ նուֆուզքեար ատէմլէր իլէ իւլֆէթ բէյտա իթմիշ տիր . . . սիզի օն օն իքի նէֆէր Բաշ, վէ եախօտ Բօլօնէզ ասըլգատէլէրինէ թագտիմ ի- տէպիլիր . . . պունտան գաթինազար, սիզի, պիզիմ ա-

սըղատեկեան կերուհընըն չիչեբլէրի ատտ օլոքնան էօյլէ զաթլար ըլա կէօրիւշտիւրէպիլիր քի, սիզ հէնուզ մէրգու- մանը թանըմագ չերէֆինէ նայիլ օլամամըշտընը տըր . . . մէսէլա Տիւգ տը Ֆարսալըն էմմիզատէսի պարօն Բրրիւ- նօյա, միւթէպէր վէ զէնկին ժ. Պ. Ս. Դ. Սանկէնէ, միւ- սիւ տը Մօնֆէրմէյլէ, վէ հաթտա միւսիւ Բօլիպին վա- թիսը միւթլագը պուլունան կէնճ, վէ չիրին Ֆէլիսիյէն Շա- բիթօ նամ տէլիգանլըյա թագտիմ իտէպիլիր:

Տիւշէսնէլ. - (Սէօգիւնի թէքքար իտէրէք) ֆագաթ մէզպուրէյի նա՛սըլ գապուլ իտէպիլիրիմ:

Տիւրանտէն - Ա՛հ տօթում, կէօրիւնիր քի սիզ պէ- նիմ իլէ լաթիֆէ իթմէք իպթէյօրսունըզ, ֆագաթ պու- զատըն պիր գօնթէս տիր, անլա՛յօրմուսըն, հագըզի պիր Գօնթէս տիր, նասըլքի սէնտէ պիր Վիգօնթսըն:

Տիւշէսնէլ ումուզլարընը սիլքտի, վէ Տիւրանտէն տա- խի սէօգիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Շիւպհէլի հալլէր քէսպ իթմէնին լուզումը եօգ տըր, պէն անըն ալօգաթը . . . օլտուղումտան հէր հա- լինի պիլիրիմ, վագաա պու գարը, պիր վագըթ Սէն Մար- թէն զօգաղընտա մանալլըգ իտէն պիր գատընըն քէրի- մէպի տիր . . . պունա կիւլմէք իսթէմէզ, զիրա չիմտի կէօ- թէճէքսինիզ, մէզպուրէ պիր մէլէքէ գատար կիւզէլ օլ- մասըյըլա պէրապէր, բէք կիւզէլտէ տիքիշ պիլիր իտի, վէ իլթէ պու մինասիպէթլէ, Ֆօպուրկ Սէնթ Օնօրէ վարը- չընտա սաքին Սըման տը Պ . . . նամ կէնճ ասըլզատէ, ֆագաթ խասթա միզաճ Գօնթըն պիրի, մէզպուրէյէ ա- չք օլտու . . . Պաթիլտ, Գօնթը մումաթիլէյհին մուհապէր թինի պիր տէրէճէլէ գատար թէլագգը իթտի իսէտէ, լաքին քէնտիսինէ սէրվէթ լազըմ իտի, վէ Գօնթ իսէ ֆա- դըր պիր հալտէ պուլունույօր իտի. պու էսնատէ բէք չօգ ասըլզատէ տէլիգանլըլար, մէզպուրէյէ ըզհարը տէրտի աչգ իթտիլէր . . . ֆագաթ Պաթիլտ իհթիրագ իլէ տալ-

րանարագ, հիշ պիրինե ըույի ըիզա կէծսթէրմէյիպ պէր-
լէտի:

«Դօնթ» կէօյիւս խասթալըղընտան մուղթարըպ օլա-
րագ Ֆիւնտէն կիւնէ էճէլէ թագարրուպ խոյօր խոի,
մէրդուսմ, չօգ տէֆա Պաթիլտէ = ա՛հ սէվկիւլիմ Պաթիլտ
եալընըղ սէնին մուհապէթին էօմրիւմի պմնա իատէ իտէ-
պիլիւր - տէյօր խոի:

«Պաթիլտ, ուզումս միւտէթ թէրէտտիւտ իտուպ, Դօն»
թըն ըզհար իթտիյի մուհապէթէ ճէվապ վէրմէտի. Դօն-
թըն խասթալըղը տախի ան պէ ան թէչէտտիւտ իտէրէք,
պիչարէ արթըգ խանէսինտէն տըչարը չըգամալ օլմուշ
իքէն, կիւնիւն պիրինտէ Պաթիլտ՝ մէրդուսմ ղիյարէթ ի-
տէրէք, քէնտիսի էլէ իղտիվաճ իթմէք արզուսընտա օլ-
տուղունը պէյան իթտի . . .» է՛յ սէն պու թէտպիրինա՝
սըլ պուլույօրսուն:

Տիւշէնէլ. - Ֆէնա տէյիլ, ֆագաթ էկէր պու սա-
լիք օլտուղու թարիքին իչնտէ չարըրգ ատըմլար ալմա-
մըշ իսէ . . .

Տիւրանտէն. - (Սէօզիւնի քէսէրէք) չարըրգ տտըմ-
լա՞րմը, հա՛յըր հա՛յըր, Պաթիլտ գաթան եանըլմաղ, մէզ-
պուրէ ղայէթ ագիլանէ սուրէթտէ հարաքէթ իթմիշ տիւր,
չէօյլէքի՝ էվլէլա Դօնթը թէտալի իտէն տօգթօրա միւ-
րոճաաթ իտուպ, մէրդուսմն բէք աղ էօմրի գալմըշ օլ-
տուղունա գանաաթ կէթիրտիքտէն սօնրա իչէ պաշլամըշ
իտի:

Տիւշէնէլ. - Վա՛յ շէյթան վա՛յ, պէն Դօնթըն մէր-
վէթի եօգ զանն իտիյօր խոիմ:

Տիւրանտէն. - Պիր բարասը պիլէ եճգտը, ֆագաթ սէն
իչին սօնունա պագ, շուրասը թօհաֆ տըր քի՛ մէղպուրէ-
նին պու իղտիվաճը, պիր տէրէճէյէ գատար պիլիմ սէվ-
կիւլի մատամ պարօն տը Բօյըն իղտիվաճընա պէնղէյօր
իտի . . . նէ հալ իսէ, նիքեա՛հ ըէսմինին իճրանընտան պիր

իբրի կիւն սօնրա Գօնթ վէֆաթ իթտի, վէ Պաթիլտ տախի, լունըն պունըն ֆասլու ղէմիլյաթընա Տէվալէյի սէմի իթիպար (ախանջ չղնել) իթմէյէրէք՝ մէրգումըն խանէսինի թէրք պիրլէ, Սէն-Ֆարամօն նամը ավթընտա, վէ Օն սէքիզ եաչընտա պիր մահպուպէյի տիֆիրիպ օլտուղու հալտէ, (Պըրէժա) ղօգաղընտա ղայէթ կիւզէլ պիր խանէ իսթի-ճար իտէրէք կէօյնիւնի մէղատա վէրտի, վէ միւշթէրի ա-րամայա պաշլատը:

Տիւշէսնէլ. - Օ՛հ Օ՛հ անլատըմ անլատըմ, տօղրուսը բէք ալէա թէտպիր:

Տիւրանտէն. - Էլպէթտէ . . . մէզպուրէ իւք սէնէ-սինտէն պէտտ իլէ քէսպը մուվաֆադըյէթ իթմէյէ պաշ-լայըպ հայլըճա բարա գաղանտը, էօյլէքի շիմտի 80000 ավթըն իրատը վար:

Տիւշէսնէլ. - Վա՛յ շէյթան վայ:

Տիւրանտէն. - Իշթէ կէօրիւօրսուն ա, մէզպուրէ քէն-տի սէնաթընտա ղայէթ մահիր պիր մուալլիմէ օլտուղուն-տան, ղէվճէնիզէ բէք կիւզէլ տէրսլէր վէրէճէք տիր:

Տիւշէսնէլ տիւշիւնմէ չէ պաշլատը, վէ Տիւրանտէն տախի սյաղա գալգալադ, պէօղիւնէ տէվամ պիրլէ,

— Է՛հ իմտի, հա՛յտէ չսըրգ կիլինտէ Պաթիլտին նէզ-տինէ վարալըմ, մէզպուրէ խայըրխահ պիր գատըն տըր. . . էկէր սէնտէն հազզ իտէճէք օլդըսա, վէրէճէյինիզ գահվալթըտա հազըր պուլունմայա լույի ըրզա կէօսթէ-րէճէք տիր - տէյինճէ, Տիւշէսնէլ թէաճիւպլէ բէբէլէ-յէրէք,

— Վէրէճէյիմ գա վալթըտամը, նէ՞ տէյօրսուն, մէզպուրէյի գահվալթըյամը տավէթ իտէճէյիմ - տէպի:

Տիւրանտէն. - Էլպէթտէ, պաշգա տիւրիւ օլամազ, հաթտա Շարիթօյը պարօն Բըրիւնօյը, վէ Սանկէնի տախի տավէթ իտէճէքսինիզ . . . զիւրա Պաթիլտ եալընըզ պա-շընա կէլէմէզ:

Տիւշէսնէլ, Տիւրանտէնին թէքլիֆի միւսհիւպինճէ տէր-
հալ կիյինտի, վէ միւտէթը գալիլէ զարֆընտա 80000
ալթուն իյրատ սահիպի օլան (Րօլէթի), եանի մատամ տը
Սէն Ֆարամօն թէսմիյէ գըլընան աշիւֆթէյի պուլմագ ի-
չիւն զօգաղա չըգտը, մէքքեարէյի մէզպուրէ, զէվճէսինէ
մուալլիմիք իտուպ կիւզէլ տէրսէր վէրէճէքտի . . .

12

Գ Ա Հ Վ Ա Լ Թ Ը

Տիւշէսնէլ, արթըգ գարարը գաթիսինի վէրմիշ պի-
թիւրմիշ իտի, մէրգուժ, եալընըգ պիր նիյէթէ մէպնի թէ-
էհիւլ իթմիշ օլտուղունտան, հէրչի պատապատ նայիլի մե-
րամ օլմալլ իտի:

Ձէվճէսինին հագգընտա հըսս իթտիյի, վէ քէնտինին
թէգատտիւմ իթմէսինէ մանի օլտուղու օ մուհապէթին
նէ՞ էհէմիյէթ օլապիլիւր իտի. Շարլօթ կիւզէլ իտի, տահա
ալէա եա, պու կիւզէլլիքտէն իսթիֆատէ իտիլմէլի իտի,
վէ Տիւշէսնէլ՝ մահզա պու սէպէպ իչիւն մէզպուրէ իլէ
իզտիվաճ իթմիշ իտի:

Էվէթ, Շարլօթըն հիւսնիւ լէթաֆէթի քէնտիսի իչիւն
օլմայուպ, անճագ նիյէթինին գուվվէտէն ֆիլիլէ չըգմասը
խուսուսընտա փթիմալ իտիլէճէքտի. Տիւշէսնէլ, Շարլօ-
թը քէնտինէ ալթաթ իթիսազ իթմիշ իտի:

Տիւշէսնէլ, պու ահէ տէյին մէզպուրէնին կիւզէլլի-
յինտէն իսթիֆատէ իտէմէտիյի իչիւն քէնտիսինի թայիւպ
իտիյօր իտի, մէրգուժ, պիր քիւլիչէ ալթունը օլուպ՝ անը
սիքքէ եաբմագ, վէ ֆայըզա վիւրմէք քեարը ագիւլ օլա-

ճագքէն, պունճա վագըթ ետընըղ իւթիւնէ պագմագլա
քէյֆլէնմիշ իտի, վէ պու իսէ ատէթա մէճնոգնանէ պիր
թէսէյեիւպլէ սէրմայէսինի չիւրիւթմէք տէմէք իտի:

Պէրէքեաթ վէրսինքի հէնոզ վագըթ վարթտի, հիւր-
մէթլու միւսիւ Տիւրանտէնին մարիֆէթ վէ մուավէնէթի
իլէ, ղայպ օլմուշ միւտէթին թամիրի միւմքիւն օլաճագ,
վէ հիւանի նէթիճէսի կէօրիւլէճէքտի:

Պու իշթէ եալընըղ պիր գուվլէթ լազըմ իտի, եանի
իւք տէֆասընտա հըսս իտիլէն պիր նէֆրէթէ ղալէպէ իթ-
մէք, վէ թագտիւմ օլանան գատէհի հէման պիր եու-
տումտա իյմէք էլզէմ իտի:

Էյվա՛հ պիչարէ Շարթ, քէնտի ալէյհիտէ գուրու-
լան պու իպիւքեարի տուղագտան ասլա մալիւմաթը օլ-
մայուպ, քէմալի մուհապէթ վէ էմնիյէթ իլէ՝ գօճասը օ-
լաճագ հայլազը սէվէյօր իտի:

Տիւլէսնէլին, մատամ Պաթիլտ տը Սէն-Ֆարամօնըն
խանէսինէ կիթտիյի կիւնին իրթէ սապահը, Շարթ՝ մէ-
տուտ վէ նէշէմէնտ պիր հալ իլէ օյանմըշ իտի:

Մէղպուրէ, իւք տէֆա օլարագ ատամ կէօրէճէքտի,
կիլինիպ գուշանաճագ: միւսաֆիր գապուլ իտէճէք վէ
արթըգ. հէր սուրէթլէ սէրպէսթ օլաճագտը. վէլհանըլ
վուգու պուլլաճագ օլան բարլապ պիր գահվալթըյա ըն-
յասէթ իտէրէք, էվ գատընը վազիֆէսինի իյֆա իտէճէք
իտի. Շարթ, իզտիվաճ իտէլիպէն պէրուլթէքու թէնհա
պիր էօմիւր կէչիրմէյէ, վէ չօգ տէֆա եալընըղ պաղընա
թաամ իթմէյէ մահքիւմ օլմաղըլա, վուգու պղւլան պու-
թէպէտտիւլաթը նակեաճանիտէն ֆէվրէլատէ մէմուլն
օլույօր իտի:

Անճագ մէղպուրէ, գըղըղընտաքի սէրպէսթ վէ միւ-
թէճասըր հալինէ ըաղմէն, շիմտի գօրգագ վէ թէմքինլի
պիր հալ քէսպ իտուպ, պիր թագըմ եապանճը պտէմէր
իլէ կէօրիւլէճէքինի տիւլիւնտիւքճէ, հիճապընտան գըղա-

ըրջոր իտի . պու հալ իսէ վիտէթը մէտիտէ . թէնհա եա .
շամադըղըն առլի թէնսիրինտէն նէշաթ իտիյոր իտի :

Էղծիւմէ Շարթթ , թէպէսսիւմ իտիյոր իտի , վէ իշթէ
Սէնթ , մէզպուրէնին տուտագլարնտա խօշ պիր խէնտէ
օլտուղու հալտէ , քէնչէրէնին տէմիր բարմադըղլարը ա-
րաւնտան Վէօրմիւշ իտի , ֆիհնագըղա Սէնթին կէօրտիւյի
պիրզաթ հէմիրէսի Շարթթ քէնտիմի իտի :

Խիւխասայի քէլամ . օ կիզն Շարթթ իշիւն մահգուղի-
յէթ վէ սաատէթ կիւնի օլմուշ իտի , զիւնքի վահտէթիւ-
իւղլէթի թէրք իտուպտա , բարլագ պիր ճէմիյէթէ ըէյա-
սէթ իտէճէք իտի :

Սէլիտիյէն Շարթթ վէ քէնտի միւթէպէր ըէֆիղլէրի ,
Տիւչէսնէլ իլէ աչինալըգ բէյաա իթտիրէրինտէն քէքի-
յատէ մէմիոնն օլտուլար :

Մատամ Պաթիլտ տը Սէն-Վարամօնա կէլինճէ , մէզ-
պուրէ՝ զաթէն հէր տալէթէ իճապէթ իթմէքլէ , հէր մա-
հալտէ հազըր պուլունմայր քէնտինէ ատէթ իթմիլփաթ :

Պու շիրին գատըն՝ միւրէմէլ պիր (Սօլէթ) օլմաղըլա ,
ճէմիյէթը պէշէրիյէնին հէր սընրֆըրնա ույարագ , ճիւմէ-
օինի ճէզպու թէսիւր իթմէք իսասէսինէ մալիք պիր ա-
շիսֆթէյի մէքքեարէ իտի :

Մատամ տը Սէն-Վարամօն , քէնտի միւթէպէր Շըվա-
լիյէլէրի ըէֆագալթըյըլա մադարրէն օլան զատթտէ , Մօն-
թթօնը զօղազընտա վագը Տիւչէսնէլին խօնէսինէ վաթըլ
աօլտու :

Շարթթ , մատամ Պաթիլտի իշթիրամաթը ֆայըքա
իլէ գապուլ իթտի , զիրա Տիւչէսնէլ , էքք ագշամտան
պէրի , մէզպուրէյի՝ պէճիտ թալիմաթլարըլա հազըրլարը
իտի . հիւշիւպհէ եօգքի Տիւչէսնէլ , եալանը իրթիքեապ
իթմէքլէ , աշիսֆթէյի մէզպուրէյի միւթէպէր վէ աթըղ-
տէ պիր գատըն կիպի Վէօլմէրմիւշ իտի քի , Շարթթ տա-
իլի Պաթիլտի՝ սաւըլզատէ պիր ֆամիլիայա մէնտուպ դանն

Իթմէքէ, միւթէտիր պիւ հալ իլէ լիթիդպալ իթմիշիտի.
Շարլօթըն՝ տավէթ վէ թէքիֆի միւճիւ պինճէ
ճիւմէտիտէ սօֆրայա օթուրաւար, մէզպուրէնին
պեղէ իթտիյի թապիլի իճիթրամարընա, վէ քիյաու
րիյատէն տրի քէլամարընա բաղմէն, հէնկեամբ թաամ
էվիլէլա պարիտ պիւ հալ իլէ տէվամ իթտի. Տիւշէսնէլ
վէ Տիւրանտէն, ագլու զեքեալէրինի պէզէ իթտիքէրի
հալտէ տախի չ երնէ հիւքմ իտէն պէրօլտէթի. կէրմիլէթէ
թահվիլ իտէմէյօրլար իտի:

Փէլիսիյէն Շարիթ, Ժ. Պ. Ս. Դոմանկէն, պարօն Բը-
րէնսօ վէ Արսէն տը Մօնֆէրմէյլ, աիւքիւթ վէ թէմբինի
պիւ հալ քէսպ իթմիլէր իտի. հիշ շիւպճէ եօգ քի, մէրդու-
ման նէշէլէնմէք իլիւն, քէնտիլէրինին միւնէվէրեւլադը
զապիլինտէ օլան (Բօլէթին), եանի մատամ տը Սէն-Միւ-
րամօնըն իշարէթինէ պէքլէ յօրլար իտի:

Աշիւֆիթէյի մէզպուրէ, միւթէմատիյէն Շարլօթ թէ-
ճէսիւս իտիպ տուրույօր իտի. Պաթիլա, ֆէվզէլատէ շի-
րին, լաթիֆ, ճագիպ վէ միւսէխսիկ պիւգարը զմաղըլա,
պիշարէ Շարլօթ, մէզպուրէնին աթէշնագ նիկեանընա թա-
պալէր օլամայուպ, հիճապընտան նաշի գըզարըյօր իտի:

Մատամ տը Սէն-Մարամօն՝ տայիմա Շարլօթա պա-
գար, վէ պագտըգճա սիյմասընտա պէլլէ պէլլիսիզ պիւ
ալայիմի մէրագ նագշ օթունույօր իտի:

Աճապալ մէզպուրէ, Տիւշէսնէլին սօֆրասընա տավէթ
օլունտուղունըն սէպէպինի պիլիյօրմա իտի. աճէպա պի-
շարէ Շարլօթըն ալէյհինտէ, վէ հաթտա պիլզգաթ քէնտի
նամուսը խանէսի տէրունիմաէ, տէշէթիու պիւ տուզագ-
դուրուրտուղունը պիլտիլինտէն մէզպուրէնին հալինէ, ա-
ճըյօրմույըտը:

Տիւրանտէն, մէճիլսէ կէրմիլէթ վէրմէք իւմիւտի իլէ
քէլամէ աղազ, վէ մատամ տը Սէն-Մարամօնա իլըթապ
իտէրէք:

— Է՛հ մատամ Գօնթէս, սիզին պէօյէ սաքիթու սամիթ օլմանըզ, պիզի նէ տէրէճէ մահզուն իթտիլինի կէօրմէյօրմիւսունըզ — տէտի:

Պաթիլտ, գահգահա իլէ կիւլմէյէ պաշլատը, ումոյմ գատընլարըն, վէ ալէլիսուսուս Պաթիլտ կիպի աշիւֆթէլէրին կիւլիւշինտէն հիչ պիր չէյ անլաշըմատըղընը պիլիւրիզ, պու մագուլէլէր, մահզա պէյապ տիչլէրինի կէօսթէրմէք իչին կիւլէրլէր, վէ մատամ Պաթիլտին իսէ ինճու կիպի տիչլէրի վար իտի:

Մէզպուրէ, գատէհինի լէպալէպ տօլտուրուպ ազիմ պիր նէչէ իլէ եռւվարլայը վէրտի. պատէհու շունտան պունտան պողը մատտէլէր հագգընտա պահս իտուպ, զայթթ տօլամպաճը, վէ մուամմաքետի սէօղլէր սէօյլէտի. պունլար՝ էվվէլտէն հազըրլսնմը վէ էզպէրլէնմիլ մուգատտէմէլէր իտի. Ֆէլիսիյէն Շաքիթօ, վէ ըիւֆէգասը, մէզպուրէնին սէօղլէրինի հէր վագըթ տիյնէրլէր՝ ֆագաթ պըզմազլար իտի:

Մատամ տը Սէն-Ֆարամօն, հէմ սէօյլէր՝ վէ հէմտէ պիր եռտումտա տօլու գատէհլէրի պօշալտըյօրիտի. վէլհատը մէզպուրէ սէօյլէտիքճէ չագար վէ չագտըգճա սէօյլէյիպ կիօլէրէք թէճնիս քէլամլար վէ մագմունլար սպրֆ իաիյջը իտի:

Շարլօթ, քէմայի թէճճիւպլէ մատամ տը Սէն-Ֆարամօնըն հալինի թէճէսսիւս իտիյօր իտի. կէնճ գատըն հէնուզ աիւնեայը թանըմատըղըննոֆն, մէզպուրէնին թարզու թալրընը, ասըլլատէ վէ թէրպիյէլի ճէմիյէթէ մալսսուս պիր հալ օլաճաղընա գանաաթ կէթիլիյօր իտի իսէտէ, պիր թարաֆտան վարա վարա հէզէեան, վէ ատէթա պըյըզըլըզ քէսպ իթմէքտէ օլան պու պօշպօղազըղըն, նէֆրէթէ չայան, վէ նամուսըր գատընլարա զայրի չէսպան (անվայել) օլաճաղընը տախի, հէնուզ ալուտէյի չիւքեապը չինայէթ օլմայան հըսը թապիսի իլէ անլայօր իտի:

Շարլոթ սիւքիւթ իտուպ, եալընը յիւվէսվիս նի-
կեհալարըլա զէվճինի իսթիճվապ իտիյօր իտի, մէրգուժ
տախի թէպէսսիւմէր իտէրէք, իշարէթ իլէ աշիւֆթէնին
էթվարը սէրպէսթանէսինի թահսինու թագտիր իտէր, վէ
զէվճէսինէ « իշթէ պագտա անտէն իպրէթ ալ » տէմէք
իսթէյօր կիպի պիր հալ կէօսթէրիյօր իտի :

Տիւրանտէնին արթըգ, մատամ Պաթիւտին սիւքիւթ
իթմէսինտէն չիքեայէթ իթմէյէ հագգը եօղուտը, զիրա
նասըլքի տէտիք՝ մէզպուրէ ֆէվգէլատէ պիր խահիշ իլէ
սէյլէյիպ չագըյօր իտի, ֆագաթ Տիւրանտէն, վագարը
պիր աւօգաթ, վէ եախօտ միյտէսինին գատրինի պիրի
պիր ֆէյլէսօֆ կիպի, մէզպուրէ գատար իշմէյօր իտի :

Մէրգուժն իրի վէ խայըրխահլըգ իյմա իտէն սիյմա-
սը կիթտիքճէ քէսպը նէշէ իտիյօր իտի, վէ սօֆրայա կէ-
լէն հէր պիր թատամ էսնասընտա, միւթատը իւզրէ բար-
մագլարընը չէվիւրմէյէ մէյտան պուլույօր իտի :

Ֆէլիսիյէն Շաքիթօ, նէշէտար սէօզլէր սէյլէմէք ի-
չին մէյուսանէ պիր զայրէթ իթտիյի կիպի, Սանկէն տա-
խի այնի խահիշ իլէ իքէքլի գումաշլարտան պահս իտիյօր
իտի :

Շէօհրէթշար տիշճի Մօնֆէրմէյլ, էսնաֆընտան պու-
լունան մէշհուր տիշճի Տէգիւռապօնըն իւզէրինէ՝ տօլայը-
տան հիւճիւմէր իտէր, վէ Պարօն Բըռիւնօ տախի, Պօնա-
բարթ տէվրինտէ, էմմիսի Տիւգ տը Ֆարսալըն գահրիման-
լըզլարընտան, վէ քէսպ իթտիյի բարլագ մուղաֆֆարի-
յէթտէն պահս իթմէքլէ իֆթիխար իտիյօր իտի :

Ֆագաթ մատամ տը Սէն Ֆարամօն, քէլամէ աղաղ
իտինճէ ճիւմէսիտէ սիւքիւթ իտուպ անճագ անը տին-
լէյօրլար իտի. աշիւֆթէյի մէզպուրէ իտէ, Պալօլարտան
Դօնսէրլէրտէն, գըլըճ վէ աթ եարըշլարընտան, Ըսթըրաղ-
պուրկ բօաշլարընտան, խալգըն լիսանընա տիւշմիւշ գըզ-
լարտան, րէսիմլէրտէն, պէյկիլլէրտէն, գօնագլարտան,

միւճէվհէրաթտէն, վէ պազէն տախի էտէպիյաթ իլէ ու-
մուրը սիյասիյէտէն պահս իթմէքէ, քէնտի Շըվալիյէլէ-
րինին (ասպետներ) հայրէթինի մուճիպ օլույօր իտի:

Շարլօթ, ատէթա կիրիֆթարը տէհէթ օլմուշ իտի,
մատամ տը Սէն Պարամօնըն իսթիմալ իթտիյի քիւսթա-
խանէ սէօղլէր, կէնճ գատընըն գալպինի զախմըտար, վէ
գուլագլարընը քիրլէթիյօր իտի:

Վագաա մէղպուրէ, աշիւֆթէնին տէտիյի սէօղլէ-
րինտէն պիր չէյ անլայամայօր իտի իսէտէ, ֆագաթ միւ-
ճէրդէտ պիր սույի նիյէթէ մէպնի օլաճաղընը տախի քէշֆ
իտուպ, ֆէնա հալտէ մուզթարըպ օլույօր իտի:

Չէրէզ վագթը, մատամ տը Սէն Պարամօնըն միւքեա-
լէմէյի պէլիլանէսի, օ տէրէճէ պիր քիւսթախլըզ վէ սըյ-
րըզլըզ քէսթ իթտիքի, պիչարէ Շարլօթըն թէհայեթիւրի
պիհուղուրլուղա, վէ պատէհու պիւթիւն պիլթիւնէրին-
ճու մէշագգաթա թահվիլ օլտու. աֆիֆէ գաւորն, չէր-
մու հիճապընտան նաշի արթըզ կէօղլէրինի գալտըրմաղա
ճէսարէթ իտէմէյօր իտի:

Սօֆրատան գալգուրդլարընտա, Շարլօթ գաչըպ կէօղ-
տէն նիհան օլտու, մէղպուրէնին զայպուպէթինի եալընըզ
զէվճի ֆարդ իտէպիլտի, չիւնքի Տիւրանտէն, չիշման վէ
չիշ պօղաղ ատէմլէրին, պատէլ թաամ քէսպ իթտիքլէրի
նէչէ իլէ թէնչիթ օլուպ, կէօղիւնէ հիշ պիր չէյ կէօրիւն-
մէտիյի կիպի, Շաբիթօլար տախի, հաքիմլէրի օլան մատամ
տը Սէն-Պարամօնըն իհաթա իտէրէք, պիւսպիլթիւն անընլա
իշթիղալ իտիյօրլար իտի:

Տիւչէսնէլ, էվվէլա զէվճէսինի չըղըրմայը նիյէթ իթ-
տի իսէտէ, ֆագաթ պիր տիւրլի կէօյնիւ ըազը օլմատը:

Մէտօլույին (հրաւիրեալք), բէնչէրէլէրի պիր պալգօ-
նըն իւզէրինէ աչըլըր օլան սալօնըն տէրսնինտէ գաչվէ
իչմէքտէ իտիլէր, մէզքիւր պալգօն, պիր չօգ վասի պաղ-
չէլէրին էօթէսինտէ վագը, միւսիւ Տիւգ տը Գօմբանսըն,

մալիւմիւմիզ օլան քիւչիւք խանէսինէ նաղըր իտի :

Շարլօթ ղայպուպէթ իթմիշ , վէ միսաֆիրլէր տախի եալընըզ գալտըզլարընտան , միւքեայէմէլէրի՝ կիթտիքճէ պիր կէրմիյէթը ֆէվգլատէ քէսպ իթմիշ իտի :

Էրքէքլէր՝ սիկարա իշտիքլէրի կիպի , 1833 սէնէսի մօտասը ուսուլինճէ , Պաթիլտ տախի սիկարասընը թիւթ տիրմէքտէ իտի . Տիւչէսնէլ , գալպինտէ պիր մահզունիյէթ մէվճուտ իքէն , քէնտիսինի , միսաֆիրլէրի իլէ իշթիւլալ իտիյօր կիպի կէօսթէրմէյէ ճահօտ իտիյօր իտի . Շուրթիօ , արթըզ սէրմայէյի հէղէեանընը թիւքէթմիշ օլմաղըլա՝ Տիւչէսնէլէ խիթապէն ,

— Տօղրուսու միւսիւ Վիգօնթ , խանէսիզին մէնզաքէսի բէք կիւզէլ տիր - տէտիյի կիպի , Մօնֆէրմէյլ տախի իլավէյի մէգալ իտէրէք ,

— Շու չատըր շէքլինտէ կէօրիւնէն պինա , բէք լաթիֆ պիր մէնզարէ պախշ իտիյօր - տէտի :

Տիւչէսնէլ . - Մուայէնէ պույուրաուղունուզ օ չատըր շէքլինտէ պինա , Ֆըրանսա ըէճալընտան պիրինին միւթէսպպըֆ օլգուղու գօնաղըն պիր գըսմը ատա օլունուր :

Պաթիլտ . - Փագաթ գօնաղը կէօրէմէյօրում :

Տիւչէսնէլ . - Աղիղէմ , գօնագ պուրատան հայլըճա դզագ տրր , անճագ օ չատըր շէքլինտէ կէօրիւնէն պինա , ուֆագ պիր մուհապէթ մապէտի (սիրոյ տաճար) տիր քի , ճիւմլէնիզին թանրտըղը օլան Քիւզ ճէնապլէրի , արա սըբա մէզքիւր մապէտի թէշրիֆ իթմէքլէ , նէզըր մուհապէթ (պիրզյ գըհ) իտէրլէր - տէտիյինտէ , ճիւմլէսի պիր ավազ :

— Պու տէտիյինիզ Տիւզ քէմ օլույօր - տէյու սուալ իթտիլէր , վէ պարօն Բըրիւնօ տախի սէրտ պիր շէհրէ իլէ ,

— Միւսիւ , զանն իտէրսէմ ամճամ Տիւզ տը Փարպալ ճէնապլէրի հագգընտա պահա իթմէյէճէքսինիզ տէյիլմի - տէյինճէ , Տիւչէսնէլ՝ Պարօնը սէլսմլայարագ ,

— Էսէֆ իտէրիմ քի , հէնուզ օ շէրէֆէ նայիլ օլա-

մամըչըմ տըր - տէտիքտէն սօնրա , հազըրունա խիթապէն ,

— Վագաա սըհհէթինէ քէֆալէթ իտէմէզ իսէմտէ ,
ֆագաթ ճիւմլէ մահալլէնին սէքէնէսի զաննընճա , պուչա-
տըր չէքլինտէ պինա , միւսիւ Տիւգ տը Գօմբանս Մայլըբ-
րէնին թահտը թէսարրուֆընտա իմիչ :

Պիլճիւմլէ հազըրուն , Տիւգը մումահիլէյհի ազ չօգ
թանըրլար իտի :

Մօնֆէրմէյլ քէլամէ ազազ իտէրէք - ֆագաթ պէն Տիւգին ,

Մէրգուլմ տուտադլարընը ըսըրուպ սէօզիւնի գաթ
իթտի , վէ Շաբիթօ տախի լաթիֆէ թարզըլըլա :

— Տիչինիմի չէքտինիզ - տէտի :

Պու սէօզ , Ժ . Պ . Ս . Դ . Սանկէնին գահգահասընը
մուճիպ օլտուղու կիպի , մատամ տը Սէն-Պարամօն տախի
նիմ պիր թէպէսսիւմ իթտիքտէն սօնրա ,

— Պագաթ պէն , Տիւգ ճէնապլէրինի Մարէ մահալ-
լէսինտէ իգամէթ իտէրլէր զանն իտիյօր իտիմ - տէտի :

Աշիւֆթէյի մէզպուրէ , գաթան գըզարմայարագ ըլ-
հարը թէզաֆիւլ (տգիտութիւն ձևացնել) իթմէքլէ սաֆ-
տէրունըգ սաթմագ իսթէյօր իտի , ֆագաթ Պաթիլտ ,
տիչ չէքմէք միւլապէսէսի իլէ՝ պիր գաչ տէֆա Մայլըբրէ-
լէրին էսկի գօնաղընը զիյարէթ իտէն Մօնֆէրմէյլտէն չօգ
զիյատէ՝ մէզքիւր գօնաղա կիրմիչ չըգմըչ , վէ հայլըճա իչ-
լէրտէ կէօրմիւլ իտի . . . զիրա օ էսնատէ՝ Տիւգ տը Մայ-
լըբրէ . գօնաղը մէզքիւրի քէնտինէ ֆուհչխանէ իթիլազ
իթմիչ իտի :

Պիլճիւմլէ միսաֆիրլէր , Տիւգ ճէնապլէրինին քիւչիւք
խանէսինի՝ էյիճէ կէօրէպիլմէք իչիւն պալգօնա չըգմըչլար
իտի , թամ օ էսնատէքի , Տիւգ տը Գօմբանս տախի , մէ-
յուսանէ՝ վէ նէֆէսի.քէսիլէրէք Սէնթի թէագըպ իտիյօրիտի

Պունտան էվլէլ նագլ իթտիյիմիզ կիպի , միւսիւ Պիւ-
րօ իլէ մատամ Պրիւնէլին տուրտուգլարը օտա , պալգօ-
նըն թա գարչըսընտա պուլունույօր իտի :

Կիւնէշ, տօստօղրու մէզքիւր օտանըն աշըգ գաւմըշ օլան պէօյիւք պիր բէնչերէտէն ագս իթմէքլէ, Տիւչէսնէլին պալգօնընտա պուլունան միսաֆիրլէր, Եէրին ուզագլըղնա ըաղմէն, Տիւգ ճէնապլէրինին՝ մէզքիւր իքի հա- միյէթլի խըտմէթքեարընը կէօրէպիլմէքտէ, վէ հաթտա մէրգումանըն, անահթար տէլիյինտէն Տիւգին թաւրու հարաքէթինի կէօղլէմէքտէ օլտուգլարընը տախի, Քէք ալէա թէֆրիգ իթմէքտէ իտիլէր, մատամ տը Սէն-Ֆա- մօն ահուպպասընա խիթապէն,

— Օտանըն տէրունինտէ պիր շէյլէր վուգու պու- լույօր զանն իտերիմ. . . , ա՛հ պիղէ պիր գօմէտի մէնզա- իէսի վէրսէլէր իտի մէմուլն օլուր իտիք. . . - տէտի:

Աշիւթթէնին պու սէօղիւնտէն՝ ճիւմլէ հազըրուն մա- հալի մէզքիւրէ աթֆը նազարը տըգգաթ իթտիլէր, վէ ճարիթօ տախի,

— Վա՛յ վա՛յ օնէ՞ եա. . . օտանըն տէրունինտէ պիրի վար. . . . ա՛հ էկէր էլիմտէ պիր թէաթրօ տիւք- պիւնի օլայրտը. . . - տէյինճէ, Տիւչէսնէլ ճէվապ վիրուպ,

— Իսթէտիյինիղ տիւրպիւն օլուն, բէք գօլայ պու- լունապիլիր - տէտիքտէն սօնրա տէրհալ սալօնտան տը- շարը չըգտը -

Տիւչէսնէլ, քէնտի միսաֆիրլէրինէ պիր չինաէթ (խայ- տառակութիւն) մէնզարէսի կէօթէրմէքլէ, հըսս իթտիյի հիտէթին ինթիգամընը, Տիւգ տը Գօմբանստան ախղ իթ- մէք իսթէմիշ իտի. հազըրուն տախի, թօհաֆ պիր գօմէ- տի մէնզարէսի սէյր իթմէք արգուսըյըլա մէսրուրէն սա- լօնա ալտէթ իթտիլէր. ալէլիսուսու՝ մատամ տը Սէն- Ֆարամօն, կիւյա պէօյլէ մէնզարէյի մէնֆուրէլէրտէ ասլա հազըր պուլունմամըշ կիպի, իշպու գօմէտիյի կէօրմէյէ ճան աթըյօր իտի:

Տիւչէսնէլ, արգասը սըրա կէլմէքտէ օլան պիր ու- չագլա պէրապէր, տէրհալ միսաֆիրլէրինին նէզտինէ ալ-

տէթ իթտի. մերգեւմըն էլինտէ՝ զայէթ զգոնն պիր տիրպիւն իլէ, իւշ ատէթ թէաթրօ տիրպիւնլէրի պուշունտուզու կիպիչ ուշաղըն էլինտէ տախի, պաթթալ պիր բերթաֆսըզ կէօղլիւյի վար իտի:

Տիւշէնէլ, միսաֆիբլէրի թարաֆընտոնն ալդըչաֆար, ուշագ, բերթաֆսըզը պալգօնըն իլինտէ եէրլէշտիբիպ, վէ ալքգ բէնլէրէյէ տօղրու չէվիրտիքաէն սօնրա կիթտի:

Տիւշէնէլ, պիր իշարէթը մախսուսէ իլէ միսաֆիբլէլէրինին շամաթալարընը թատիլ իտէրէք:

— Սուպալմօ էֆէնտիլէր, զիրա էկէր շամաթամըզ տույուլուրպա, բէնլէրէ գարանաճագ ալը - տէտի:

Հազըրուն, Տիւշէնէլին իթտարաթը ագիլանէվիթ թէլագգը իտէրէք սուստուլար, վէ հէրքէս ուսուլ իլէ պալգօյա չըգըպ, տիրպիւնլէրինի մէգքիւր բէնլէրէյէ տօղրութտուլար:

Մերգոււմանըն իշպու վաղիյէթի բէք զարիպ պիր մէնգարէ իպրազ իթմէքտէ իտի. պուշլարըն հալի, քիւսուֆը չէմիլ (խաւարումն արեգական) սէյր իթմէք իչիւն պիր մահալէ թէճէմիլ իտէն էրպապը մէրազըն հալինէ պէնգէյօր իտի. հէրքէս քէմալի սիւքիլթ իլէ միւսիւ ալ ֆօմբանսըն խանէսինտէ կէչէն մէնզարէյի թամաշա իտիյօր իտի:

Հազըրուն, էվլէլա չմատամ Պրիւնէլ իլէ Պիւրօլ կէօրտիլլէր, վէ մատամ տը Սէն-Պարամօն, մերգոււմանըն մէշղուլլիլթի նէտէն իպարէթ օլտուղունը քէշֆ իտէրէք:

— Պու հալլազլար պիղտէն զիյատէ մէրազը տըրլար. ֆագաթ անլէրին մէվգըսը պիղիմքինտէն բէք ալէա տըր - տէտի:

Տէօրթ նէֆէր Շրվալիլլէր, հաքիմէլլէրի պուլունան մատամ Պաթիլտին գուվլէյի ագլիլէսինէ հալրան քլտուլար:

Տիւրանտէն, ագիլ վէ թէմքիլի օլտուղունտան, ուշ

մոռմըն խահիչինէ իշթիրագ իթմէք իսթէմէյուպ, Տիւր-
պիւնսիզ՝ վէ քէնտինի կէօսթէրմէքսիզին պագըյօր իտի :

Մատամ տը Սէն-Ֆարամօն, զիբրի սէպգաթ իտէն ու-
զուն տիւրպիւնի իլէ պագըյօր իտի. Շարիթօ՝ պիր նէզա-
քէթ իճբա իթմէք իսթէյիպ, մէրսումէնին գօլու եօրու-
մասըն իչիւն՝ ումուզունը թագտիմ իթտի քի, աշիւֆթէ
տախի, տէստէք մէգամըյըլա տիւրպիւնինի՝ մէրգումըն
ուսուզը իւզէրինէ վազ իթմէքլէ թէճէսսիւսինէ տէվամ
իթտի :

Ճիւմէ հազըրուն՝ քէմալի տըգգաթլա նազար իսուպ,
Փագաթ շայանը էհէմիլյէթ պիր շէյ կէօրէմէտիքլէրին-
տէն, հէման պու զահմէթտէն վազ կէչմէք իւզըն իտիլէր,
լաքին թամօ տագըգատա կէնճ գըզ, եանի Սէնթ, Պիւ-
րօ իլէ մատամ Պրիւնէլին արասընտան կէչիպ, քէմալի
սիւրաթլա օտանըն օրթասընա գատար իլէրլէտի, վէ նէ-
ֆէսի քէսիլիշ օլտուզու հալտէ կէլիպ, զիբրի սէպգաթ
իտէն բէնչէրէյէ տայանար :

Հազըրունըն, թէմաշասընա ճան աթտըգլարը գօմէ-
սի պաշլամըշ օլտուզունտան, մատամ տը Սէն-Ֆարամօն :

— Բէք կիւզէլ տիր - տէտիլի կիպի, Ֆէլիսիյէն Շա-
րիթօտան մատէ տիկէրլէրի՝ մէզպուրէնին սէօզիւնի թէք-
րար իթտիլէր, Շարիթօ իսէ (Բօլէթէ) տէօնէրէք :

— Ահ մատամ, նէ գատար կիւզէլ օլա ելինէ սիզին
գատար օլամազ - տէտիլինտէ, Տիւշէսնէլ՝ սէօզէ միւտա-
լիլէ իտէրէք :

— Սուսընըզ էֆէնտիլէր, նազարը տըգգաթլարընը
ճէլպ իթմէյէլիմ - տէյինճէ, ճիւմէ հազըրուն թէքրար
սիւքիւթ իթտիլէր, Փագաթ պու էսնատէ Տիւգ տը Գօմ-
բանս, Սէնթին հուզուրունտա տիզ շէօքմիւշ օլտուզու հալ-
տէ, էլլինի մէզպուրէյէ տօղրու ուզաթմըշ օլմալըլա, ար-
թըզ միւսաֆիրլէր՝ գահգահալէրինի զապթ իտէմէզ օլ-
տուլար, հաթտա Տիւշէսնէլ, ճիւմէտէն զիյատէ շամա-

Թայա կերմիյէթ վիրմէքլէ, տէրհալ բաթըրտըլը գահգահալէր, նազըէլէր, հայու հուլէր, վէ ալգըչլամագ սէտալէրի, Թա Տիւգ տը Դոմբանսըն գուլաղընա գատար վասըլ օլտու. Տիւրանտէն տախի սալօնտա պիր գօլթուգ սանտալէսինէ եասլանուպ, բարմագլարընը չէվիրմէքլէ ումուլմըն գահգահալէրինէ իշթիրագ իտիյօր իտի:

Պալգօնտա վուգու պուլան պու զուլղուլէ, Տիւգ տը Դոմբանսըն, Թապու Թուվանը քէսիլիշ օլտուղունտան պիհուշ պիր հալ իլէ խըտմէթ.քեարլարընըն գուճաղընտա տիւչիւպ գալտըլը տագըդայա գատար տէվամ իթտի, մէրգում, պալգօնտա վուգու պուլան հագարաթու իս. Թիհլայէ հէտէֆ օլտուղունը անլամըշ իտի. շու հալտէ արթըգ գօմէտի խիթամ պուլմուշ իտի իսէտէ, Լօրէթ հօ. նէյէրէք,

— Պու գօմէտի հէնուղ խիթամ պուլմուշ ատտ օլունամագ - տէտի, վէ Շարիթօ մէզպուրէնին միւսատէսի իլէ այաղա գալգըպ, սիւքիւնէթլէ սիկարասընը եագը վէրտի.

Տիւգ տը Դոմբանս, պու մէմուլին զայրի մուվաֆագըթսիղիքտէն տօլայը տիլիիր վէ մուղթարըպ օլմուշ իքէն, տիկէր պիր մահալտէ ազ չօգ քէսպը մուվաֆագըթլէթ իտիյօր իտի:

Մարգի տը Մայլըբըէնին խըտմէթ.քեարլարը, էֆէն. տիլէրինին զայպուպէթինտէն պէրու միւթէատտիտ եասպանճը զիյարէթճիլէր գապուլ իթմիշլէր իտի:

Նասըլքի պիլիւրիզ, մէզքիւր զիյարէթճիլէր, էվվէլա Բօմէ իլէ նաղէու օլուպ, պունլար նէօլպէթ իլէ Մարքի. նին իշ սալօնընտա պէքլէյօրլար իտի. պատէհու մըթըր Ուիլեմն կէլմիշ իտի:

Իլք կիւնի տախի Տընիղաու վիզիթ վէրմիշ իտի. օգու. յանլարըմըզա մալիւմ օլտուղու վէչ իլէ, հայլաղը մէր.

գում , Մարգինին ետինտէ պուլունան գըրմըզը մէջնտէն մամուլ պիր չըզտան հագգընտա , Տիւգ տը Գումբանսա՝ խայըրը խապէրէր կէթիրէճէյինի վատ իթմիշ իտի . Տընիզառ , մահզա մահալի մէզքիւրի , վէ սաքին օլան աւտէմէրի թէֆթիշու թէճէսսիւս իթմէյէ կէլմիշ իտի :

Տընիզառ , իչ սալօնտա նէօվպէթ պէքլէմէքաֆ օլան Բօմէյիվէօրմիշ իտի . պունլար՝ եէքտիկէրինի աուլա թանըմաղլար իտի . սանէմ թըրաշ (արձանագործ) էլինտէ պիր քիթապ օլտուղու հալտէ Մարգինին վիրուտինի պէքլէյօր իտի , մէրգում , քիթապ օգուլմագլա վագթինի էշիրմէք , վէ թէհամիւլ իթմէյէ ալըշմագ իսթէյօր իտի :

Տընիզառ , օտանըն տէրունինի տօլաշըր , վէ Մարգինին զայպուպէթինի ֆըրսաթ ատտ իտէրէք , հէր պիր էշեայը ինճէտէն ինճէյէ թէտգըզ իտիյօր իտի , մէրգում , գաբուշարը աշմաղա ճէսարէթ իտէմէյուպ , անճագ պաշընը Բէնշէրէտէն տըշարը ուզաթմագլա , խանէնին հէր պիր թարաֆընը թէճէսսիւս իթտիքտէն սօնրա , խըտմէթքեարլաքա թէքրար կէլէճէյինի պէյան իտուպ զօգաղա չըգտը :

Զօգագտա քէնտիսինի պիր ատէմ պէքլէյօր իտի . պուլ ատէմ , իրի վիճուալը , գըրմըզը սուրաթլը , վէ սիյսիյմասը սաֆտէրունլուգ իյմա իտէր պիր շախս իտի . շախսը մէրգում , Կաթօնըն , Նաղէուին , Բուարէնին , վէ Գաշարըն , չալըշտըզլարը ֆապրիգանըն ամէլէսինտէն օլուպ , միւսիւ Բօթէլին իքի ատէթ պինէր ֆըրանգլըզ պանգնօթլարընը նըրգաթ իտէն , Բուբառ մախլասընը հայիզ՝ Ալզալը Բիյէր Վօրմս թէսմիյէ գըլընան հայլազ իտիքի էլպէթ օգուլանլարըմըզ մէրգումը թանըտըլար :

Բոգբառ , եախօտ Բիյէր Վօրմս , իրթիքեապ իթմիշ օլտուղու սըրգաթըն սէպէպի իլէ ֆապրիգատան գօվուլմիշ , վէ իշսիզ գալմըշ իտի . մէրգումըն պու հալի , ֆը-

գարա կիրուհւնն ֆէտաքեար տօսթը օլան . . . վէ եա խօտ քէնտիսինէ պու իւնվանը վէրէն Տընիզառն ըրգ-գաթը գալպիյէսինի թէչվիգ իթմիշ օլմաղըլա, հայլաղը մէրգումը քէնտի թահաը հիմայէսինէ ալմըշ իտի :

Տընիզառ, Բուբառն՝ օյմաճըլըգ սէնա՝ թընտան մա-տէ տիկէր խասիյէթլէրէ մալիք օլտուղունը քէշֆ իտէ-րէք, մէրգումը, տէրիւհտէ իթմիշ օլտուղու իշտէ գուլ-լանմայա գարար վիրմէքլէ, միւճիւպինճէ հարաքէթէ պաշ-լամըշ իտի. մէրգուման իքի հայլաղլար, պիրիպիրլէրինի էյի անլամըշ օլմալարըլըլա, քէմալի մէսրուրլիյէթլէ եէք-տիկէրէ սաաըգ տօսթ օլմուշլարիտի, Բուբառն՝ Տընիզառն ալտէթինի կէօրմէքլէ մէրգումա տօղրու կէրլէյիպ,

— Է՛հ նէ խապէր պագալըմ - տէյինճէ, Տընիզառ, մէրգումը՝ (կարուտ Մէօպլ) քէմէրլէրի ալթընա կէօթիւ-րէրէք, կէրէք խանէնին մէվգըսընը, վէ կէրէք կէօրտիյի էշեանըն շէքլինի մէրգումա եէկեան եէկեան թարիֆ իթտի :

Մէրգուման իքի հայլաղլարըն միւքեալէմէլէքի հայ-լըճա ուղուն սիւրտիւ. Տընիզառ, գըրմըղը չըլտախ հագ-գընտա Բուբառա մալիւմաթ, վէ անը էլտէ իտէպիւմէքիչին թալիւմաթ վէրտիքտէն սօնրա բաղարըղա կիրիշտիլէր, վէ Բիյէր Վօրմա՝ պաղը ալաթու էտէվաթ միւպայա իթմէք ի-չին, Տընիզառտան ալէհիսապ պիր մըգտար բարա ալտը :

Իրթէ կիւնի, եանի Սէնթին աշըրըլտըղը կիւն, Բու-բառ՝ նամուսը պիր իշճի կիպի կիյինմիշ օլտուղու հալտէ, Մարգի տը Մայլըրըէնին խանէսինէ վարըպ՝ Մարգիլի սուալ իթտի, վէ մումաիլէյհին վիրուտինի պէքլէյէճէյի-նի խըտմէթքեարլարա պէյան իթտի :

Բուբառն սատէտիլանէ թավրընտան, էն մէշուր խաֆիյէլէրին պիլէ չիւպհէ իտէմէյէճէյի կիպի, Մարգիլին ուշագլարը տախի, պիլա վէսվէսէ հայլաղը մէրգումը գա-պուլ իթտիլէր. ալէխուսուս պիր գաշ կիւնտէն պէրի պու-

եօլտա բէք չօգ զիյարէթ ճիւղէր կէմիշ, վէ գապուլ օլունմուշ օլտուգլարընտան, Բուբառն տախի գապուլ օլունաճաղը թապիյի օլմաղըլա, մէրգումը, Նաղէռին՝ պիր գանաբէ իւզէրինտէ եաթըպ ույումագտա օլտուղու օտայա իտալ իթտիլէր:

Նաղէռ՝ ասլա ույանմատը, Բուբառ՝ մէրգումը բէք ալէա թանըտըղընտան սիյմասընտա ալայիմի թէաճիւպ նագշ օլունուպ քէնտի քէնտիյէ:

Միւսիւ Տըրպիօն պուրատա հա . . . հայ շէյթան հայ - տէյու մըրըլտանտըգտան սօնրա, միւթէրէտաիւտ պիր հալ իլէ սանտալէնին իւզէրինէ օթուրը վէրտի:

Պատէհու ալաղա գալգարադ օտանըն էթրաֆընը տօլաշտը, վէ գաբուլարըն պիրի էօնիւնտէն կէշտիյի անտէ, էլինի գաբընըն թօբը իւզէրինէ վազ իթտի, գարը տէրհալ սէսիզ սէտասըզ աշըտը. Բուբառ, արգասընա տօղրու սէրի պիր նիկեհա աթֆ իթտիքտէն սօնրա էշիկտէն կէշտի, վէ գաբու տախի սէսիզ սէտասըզ աշըտըղը կիպի, թէքըրալ պիւա շամաթա գաբանը վէրտի:

ԲԻՅԵՐ ՎՈՐՄՍ, ԵԱԽՕՏ ԲՈՒԲԱՌ

Բուբառ մախլասընը հայիզ պուլունան Բիյէր Վօրմն, միւսիւ Մարգի տը Մայըբըրէնին թաամ սալօնունա կիրմիշ իտի. հայլաղը մէրգում սիւքիւնէթը թամմէ իլէ ֆըսըլտայարագ,

Պու կիրանպահա էշեպէ նազարէն, պիզիմ Մարգի լայէթ զէնկին օլմուրը - տէտիքտէն սօնրա, կիւյա տ

յագլարը չըպլագ տըր կիպի զէրդէ գատար շամաթա իթմէքսիղին, վէ պու կիպի իշէրտէ օլան մէհարէթը քենն. միլէսի սայէսինտէ, պիլա ֆուլթուր սալօնըն ուղանլու զոննա տօղրու եիւրիւյիպ տիկէր պիր գաբըյը աշմագ իմ թէտի:

Մէզքիւր գաբը, իւք գաբը կիպի սուհուլէթլէ աշըմատըղընտան, Բուքառ՝ էլինի ճէպլինէ սօգտու, վէ էն մէհնուր պիր հօգգապազըն հայրէթինի մուճիպ օլաճագ տէրէճէ պիր մէհարէթ իպրազըյըլա, ճէպինտէն չըգարտըղը ալաթը իսթիմալ իտէրէք գաբըյը աշըպ յոէրհալ իշէրի կիրտի:

Պու օտա՝ Մարգինին իսթիգպալ ծալօնը օլմաղըլա, հէր թարաֆը կիրան պահա խալիշէլէր, իրէքլի էօրթիւլէր, վէ ալթուն եալտըղը էշեայի միւթէատտիտէ իլէ միւզէյեէն իտի. խիւլասայի քէլամ, պու օտանըն տէրունի ալթուն վէ կիւմիւշ իլէ մալամալ օլմաղըլա, Բուքառըն կէօղլէրի՝ պու սէրվէթին թամաշապընտան գամաշարագ, տուտագլարընտա պիր թէպէտիւմ բէյտա օլթու:

Հայլաղը մէրգոււմ, էլի իլէ նէֆիս խալիշէլէրի, վէ սանտալեէլէրին իրէքլի էօրթիւլէրի իլէ սըլմա բիւսկիւլէրինի եօխշայարագ պաշընը սալատը, վէ ազիմ պիր մահզուզիյէթ իլէ,

— Բէք կիւզէլ . . . չայանը հայրէթ օլաճագ մէրթէպէտէ կիւզէլ — տէյի մըրըլտանտը:

Բիյէր վօրմա, եէտինտէ պուլունան միւճիզէլի աշահթար վասէթասըյըլա, Մարգինին իշ՝ վէ եաթագ տալարընը պիրէր պիրէր աշարագ իշէրի կիրտի, վէ տէօրթ հանընը տըգգաթը թամմէ իլէ կէօղտէն կէշիրտիքտէն սօնրա, ճէպինտէն պաթթալ պիր մէնտիլ չըգարըպ, Մարգինին գարեօլասը իւզէրինէ եայը վէրտի, վէ իշինէ եարայաճագ հէր նէվի էշեալիլէ մէնտիլի տօլտուրտու, հաթտա Մարգինին զարիֆ այագ գապլարընը տախի ունուլթմատը:

պատէհու տօլու մէնտիլին ուճարընը պահլայըպ գաթօթ
թունըն ճէպինէ աթտը :

Հայլազը մէրգում, Մարգինին իշ օտազընտա տախի
էլինէ կէշիրտիլի էշեայի նէֆիսէյի, էսվապընըն հէր ճի-
հէթինէ, վէ հաթտա շապգասընըն իշինէ տախի տօլտուրօ
տուգտան սօնրա, ան ասըլ քէնտիսինէ սըբարըշ օլան-նէս-
նէյի իլէ կէշիրմէք իշին, եազըխանէյէ տօղրու իլէրլէտի,
վէ էլիհտէքի միւսէննա անահթարըլա եազըխանէյի աշըպ,
տէրէքլէրին իշինտէ պիր չօգ էվրագ իլէ պէրապէր քիււ-
իւյէթլի ալթուէն սիքքէ, կիրանպահա միւճէվհէրաթ, վէ
պանդա գայմէլէրինի կէօրիւնճէ, հայրէթինտէն նաշի
պտըլմագ տէրէճէօինէ կէլիպ, տուրտուղու եէրտէ գալա
գալտը :

Պատէհու իքի էլինի պիրտէն եազըխանէնին տէրէք-
լէրինէ տալտըրարագ, պանգնօթլարը, ալթուէլըմը, վէ
միւճէվհէրաթը ճէպլէրինէ տօլտուրուպ շիշիրտիքտէն սօն-
րա, կիլլի պիր տէրէյին տէրունինտէ, վէ պիր չօգ էվրա-
գըն ալթընտա մահֆուզ պուլունան մահուա գըրմըզը
շըլտանը պոճլտու, վէ իշինտէ պանգնօթ պուլունապիլի
զիւլիւմի իլէ աշըպ տըգաթլըլա թէճէսսիւս իթմէյէ պաշ-
լատը, ֆագաթ չըզտանըն տէրունինտէ, վագթըյըլա
ճէյան Ուէսթէրնին եէտինտէն զտուպու սըրֆաթ խտիլէն
էվլինգը մալիւմէտէն մատէ պիր չէյ Զուլաբնմաջօր խտի :

Բիյէր Վօրմըն, հէր եանը էշեայի մէսրօգա իլէ տօլ-
մուշ օլտուղունտան, գըրմըզը չըզտանը եէքլէշտիրմէք ի-
շին, տէրունինտէն պիր ահ շէքաի, վէ քէմալի թէէսիւֆլէ
Մարգինին այագ գապլարընը մէնտիլտէն չըգարըպ աթ-
մաղա մէճպուր օլտու :

Խապիսը մէրգումըն թէշէպօլիւս իթտիլի զապու-
թալան, պիր չարեէք սաաթ գատար տէվամ իթտիքտէն
սօնրա խիթամ պուլմուշ օլմաղըլա, աշտըզը գարըլարը
եինէ տըգաթլըլա գալատը, վէ սօն տէրէճէ պիֆիթու-

րանէ պիր թավրըլա կէտիյի կիպի թէքրար տըշարը չըգտը, վէ էլան ույումագտա օլան նաղէուին եանընա վաւըլ օլարագ քէնտու քէնտույէ,

— Աճապ աչըրտըղըմ էշետէն, պիղիմ միւսիւ Տըրակօնըն ճէպինէ պիր չէյլէր գօյսամմը - տէյու, մըրըլ տանտը:

Բիյէր Վօրմա, էլինի ճէպինէ սօգմուշ օլտուղու հալտէ պիր սանիյէ գատար թէրէտտիւտ իլէ տուրումուլատը. խապիսի մէրգուլմ, պու սուրէթլէ նաղէուտէն ինթիգամ ալմագ արգուսըյըլն սուղան օլույօր իտի, ֆագաթ չալտըղը էշետէն պիր թօրու իյնէսինտէն պիլէ վաղ կէչմէք իսթէմէյօր իտի, վէ զաթէն Մարգինին այագ գապլարընը թէրք իթմէյէ մէճպուր օլտուղու իչին, ֆէնա հալտէ ճանը սըգըլմըշ օլտուղունտան, պիր միւմքիւն պու ֆէտաքեարըղը իճրա իտէմէզ օլտու:

Բիյէր Վօրմա, հիշ պիր չէյ եարմամըշ կիպի պիւա ֆուլթուր տըշարը չըգտը, վէ իշ սալօնտա տուրան ուշագլարա խիթապէն,

— Պէնտէնիզ եարըն թէքրար կէլէճէյիմ, Մարգի ճէնապլէրինէ սէլամու իհթիրամըմը թէպիլ իտինիզ . . . ինչալլահ վագթը ախէրտէ . . . քէնտիլէրինի կէօրէպիլմէք չէրէֆինէ նայիլ օլուրում . . . - տէտիքտէն սօնրա, քէմալի նէզաքէթլէ ուշագլարը սէլամլայըպ՝ նէրտիւպանտէն աշաղա ինտի:

Խապիսը մէրգում, պու սըրգաթը քիւսթախանէյի իճրա իթտիքտէն սօնրա, աղըր աղըր, վէ ապլա թաճիլ իթմէքսիզին գաբըտտն տըշարը չըգտը, ղօգաղըն տիկէր ճիհէթինտէ պիր արապա պէքլէյօր իտի. Բիյէր Վօրմա, մէզքիւր արապայա բաքիպ օլունճա, արապա տէրհալ սիւրաթլէ եիւրիւմէյէ պաշատը:

Տընիզառ, մէզքիւր արապանըն իչինտէ օլմաղըլա պիւա սապրու թէհամմիւլ Բէյէր Վօրմանըն վիրուտինի պէր:

լէյօր իտի, մէրգում, օ սապահ՝ Պիօնըն գուվլէթլի բազուարըյըլա գալտըրըմըն իւղէրինէ աթըլմըշ իտի իսէտէ, հալինտէ պէօյլէ մուհլիք պիր գազանըն էսէրի կէօրիւլմէյօր իտի. շու գատար քի՝ կիյտիյի միւսթամէլ էլպիսէնին պաղը ճիհէթլէրի երըթըլմըշ, վէ էլլէրի իլէ սիյմասընտա պիր գաշ պէրէլէրտէն մատէ պիր էսէր կէօրիւնմէյօր իտի. վէլհասըլ սարիսօ Տընիզառըն հալու թավընտա հիշ պիր թէպէտտիւլաթ վուգու պուլմամըշ իտի. հայլաղը մէրգում սապըրսըղըղըլա Բիյէր Վօրմսա:

— Զըզտան տանընտամը - տէյու սուալ իտինճէ, Բիյէր Վօրմս կիւլէրէք,

— էվէթ, եանըմտա տըր - տէյու ճէվապ վէրտի:

Տընիզառըն, սարիսօշլուգտան գըզարմըշ օլան սիյմասը, մէսըրուրիյէթինտէն նաշի սաբսարը քէսիլտի. զիրա մէվքիւր չըզտան, քէնտիսինի պին ֆըրանգ գատար պիր մէպլաղա սահիպ իտէճէք իտի քի, քէնտի զիւլիքմինճէ, մէպլաղը մէզպուր սայէսինտէ միլեօնլար գազանաճագտը. հայլաղը մէրգում, ազիմ պիր խահիշ իլէ Բիյէր Վօրմսա,

— Զըզտանը պանա վէր - տէտի:

Բիյէր Վօրմս, մուգատտէմա ճէյմա Ուէսթէրնին եէտինտէն ղասպ իտիլէն չըզտանը ճէպինտէն չէքիպ չըգարտը, ֆագաթ Տընիզառըն էլինէ վիրմէյիպ,

— Պանա իքի եիւզ ֆրանգ վիրմէյի վատ իթմիշ իտինիզ - տէտի:

Մալիւմիւմիզ օլտուղու կիպի, սարիգը մէրգումըն եանընտա պին ալթուն գըյմէթինտէ լալ վէ նագտ պուլուսնույօր իտի. Տընիզառըն իտէ, միւթատըր օլտուղու կիպի ճէպինտէ պիր բարասը պուլընմատըղընտան, պու իշ իքի հայլաղըրըն պէյնինտէ ճիտտի պիր միւնազաանըն վուգուընը մուճիպ օլտու իսէտէ, ֆագաթ նասըլսա չօգ սիւրմէյիպ թարաֆէյն ույուշուտը:

Շէօյլէքի Բիյէր Վօրմս, նէզաքէթլի տավրանարագ

Տընիզառտան պիր սենետ ալմագլա իթիֆա իտուպ, չըգտանը թէպիմ իթտի. պու թէաթի՝ պիր մէյսանէճինին եազըխանէնի իւզէրինտէ իճրա իտիլուպ հիւսնի սուրէթլէ խիթամ պուլտու:

Բիյէր վօքմա, եանի Բուբառ, նամուսլը . . . սոգրէթտէ գաղանմը շլտուղու վարիտաթըն պայէսինտէ, քէմալի իսթ իրահաթլա իմիրը Էվգաթ իթմէք իչիւն, հէման օլ կիւն՝ վաթանը օլան. Ալգաս պէլտէսինէ միւթէվէճճիւհէն եօլա չըգտը . . .

Նապըլքի տէտիք, Պիօ, Տընիզառը գօվալայըպ էլէ կէչիրէմէքսիզին մէյուս պիր հալտէ, իհթիյար Տիւչէսի օտապընա ալտէթ իթմիշ իտի, մէրգում, Բիւլթիւր-Սէնթ-Գաթէրին զօգաղընըն քիւչէսինէ վապըլ օլգուզունաա, զաթէն Տընիզառ կէօզաէն նիհան օլմուշ իտի:

Պիօ, ավտէթինտէ՝ իհթիյար Տիւչէսի զէսսիզ սէտա. օրզ կէօթիւլի կիպի, Պէրթայը տախի, պայըլմագ պէրէճէթինտէ քէսպը զաաֆ իթմիշ պիր հալտէ պուլտու:

Պէրթա, կիւճ հալ իլէ թէնէֆֆիւս իտէպիլիյօր իտի, մէզպուրէնին կէօզլէրի գաբալը օլարագ, պաշընը սանտալիէնին քէնարինէ վազ իթմիշ իտի:

Ժան-Մարի-Պիօնըն, Մայլըբրէլէր հագգընտտ օլան ֆէտաքեարլըղըն նէ տէրէճէյէ վասըլ օլտուղունը պիլիւրիզ, ֆագաթ պու ֆէտաքեարլըգ հըսսիյաթը, մէրգում ոաֆտէրուն վէ խայըրխահ քէօյիւյէ լազըմ օլան գուվէյի ագլիյէյի վէրմէյօր իտի:

Պիօ, քէնտի սէվկիւլի էֆէնտիլէրի հագգընտա հըսս իթտիյի շէֆգաթը ֆէվգէլատէտէն թահրիգ օլունարագ, սիւրիւնէթը հալինի, սօուգ գանլըլըղընը, վէ միւլահազաթընը զայպ իթմէքլէ, պիր միւմքիւն ագըլանէ հարաքէթ իտէմէյօր իտի:

Փագաթ մէրգումը՝ պու հալի իչիւն թայեիպ իտէ-

մէյիզի, զիրա հէրքիմ օլսա տախի ագլու հուշունը զայս
իտէճէյի տէրքեար իտի:

Ճէնապը Հազ, նէչէ սէնէլէրտէն պէրի՝ Մայլըբրէ
խանէտանընը հէր նէվի զուլմու ֆէլաքէթէ կիրիֆթար իթ-
միշ իտի. ֆամիլեանըն հէր պիր աղասը, սէֆալէթ վէ ֆէ-
լաքէթ տարպէլէլէրի իլէ զախմըտար օլմուշլար իտի. էվէթ,
միւթէվէֆա Մարգի Ռաուլըն էվլատլարընտան հէր պիրի,
պիրէր կէօնա զուլմ իլէ մազլում իտիլէր, իսիւսայի քէ-
լամ՝ պու պէտպահտ ֆամիլեանըն հայի բիւր մէլալլնի
պիրպտէ աճըմամագ դապիլ տէյիլ իտի:

Պէրթա, մուսվէնէթը ուխուվիյէտէն (եղբայրական
օղնութին) մահրում օլարագ էօլիւյօր իտի. Կասթօն, մէճ-
րուհէն մանատար պիր րայէ միւթապաաթ իթմէքլէ մահ-
բուս պուլընույօր իտի, վէ պիչարէ Սէնթ իսէ աշըրըմըշ
իտի, վէ պէլքիտէ սէֆիլ չօճսագ, Պէրթանըն պէտպահտ-
լըղը կիպի պիր ֆէլաքէթէ տիւշար օլուպ, գըզ գարըն-
տաշը կիպի նամուսընը զայս իթմիշ օլտուղու հալտէ մէ-
զարա կիրէճէքտի . . .

Իշթէ պու միւլահագաթը միւտհիշէ, խայըրխահ Պի-
օնըն զիհնիսի իշղալ իթմէքլէ, ագլու շուուրընա խըֆֆէթ
կէթիրիյօր իտի:

Պիօ, Պու ֆէլաքէթը ֆէվգէլատէ ալթընտա թազ-
եիզ օլուպ, հալէթը նէգիյէտէ պուլընան Մայլըբրէլէրին
խէլաաընա պիր չարէ պուլամաաըղը իչիւն, ֆէնա հալտէ
մէյնու վէ միւքէտտէր օլույօր իտի:

Մէրու Պիօ, էֆէնտիլէրինի գուրթարմագ իչիւն Ճէ-
նապը հագտան պիր իլհամ թալէպ իտիյօր իտի, ֆագաթ
պիչարէնին զիհնի զուլմէթ իչինտէ օլտուղունտան, հիշ
պիր թէտպիր պուլամայք իտի. օ անէ գատար հէր պիր
ֆէլաքէթէ, գահրիմանըղը կէօյիւս կէրէն պու մէրու ա-
տէմ, գատըն կիպի քէպըղ զաաֆէթ իթմիշ, վէ աղլու
մագտան պաշգա պիր չարէ պուլամայըպ սէլլէր կիպի

կէօզ եաշը տէօքիւյօր իտի մէրգում, թարիֆի զայրի գա-
պիւ պիր ըրգգաթ իլէ Պէրթանըն իւղէրինէ պագմագտա
իքէն, նակէհան պիր զայրէթը ֆէվգէլատէ իպրագըյըւ
կէօզ եաշարընը սիլտի, վէ քէմալի սիւրաթլա գօնաղըն
սաղ ճիհէթի նէրտիւպանընտան էնէրէք, աբապա գա-
բուսընը աշտըս վէ քէնտի զայպուպէթի էսնատէ գաբը-
ճըյըգ իթմէքտէ օլան Օվէրնիյալը քէօյլիյիւ չըգըրտը:

Պիօ, շաշըրտըյընտան՝ խառնմէշիք էլպիսէյի բէամի-
յէսի սըրթընտա, պաշը աշըգ, վէ բէրիշան սաշլաշը, պիր
սուրէթը հէրճու մէրճիտէ (խառնիխուռն) տանտէլալը
եագասը իւղէրինէ տիւշմիւշ օլտուղու հալտէ զօգաղա չը-
գը վէրտի:

Մարէ մահալլէսի սէքէնէսինտէն պաղըլարը, Պիօնըն՝
սիւրաթլա Ֆըրան-Պուրթուա զօգաղընըն ուղունլուղունա
տօղրու գօշուպ կիթտիյինի կէօրտիւքլէրինտէ, թէաճիւպ
իտէրէք՝ մէրգումա եօլ վիրմէք իշիւն պիր եանէ չէքիւ-
տիլէր:

Պիօ, ատէթա գուտուրմուշ պիր տիւանէ կիպի պաշը
կէօյսիւ իւղէրինտէ ասըլը օլարագ, Բօաեալ մէյտանընա
տօղրու լաէնգաթի (անընդհատ) գօշարագ՝ Սէն Լույի գօ-
գաղընըն քէօշէսինի տէօնտիւ, վէ թէքմիլ գուլվէթի իլէ
քէնտիսինի, 26 նօմէրօլու խանէնին գաբուսընա չարըտը:

Բօմէնին սաքին օլտուղու մալիւմիւմիլ օլան մէգքիւր
խանէնին գաբըճըսը տէրտի ժպլամպօ, պու սատմէյի չէ-
տիտէտէն նէ օլտուղունը պիլմէյէրէք, տէքհալ գաբըյը
աշտը, վէ գաբըսը մատամ Բօգսըլանըն էմրի իլէ, գա-
բըյը պէօյլէ շիտէթվէ վուրմաղա ճիւրաթ իտէն քիւս-
թախ ատէմէ, թահգիւրամիլ սէօղլէր սէօյլէմէք իշիւն պա-
շընը օտա գաբուսընտան աըշարը չըգարտը, ֆագաթ օ
անտէ՝ ատէթա պիր բուհ կիպի շիթպալա կէշիպ Բօմէնին
օտասընա տօղրու գօշմագտա օլան Պիօնըն, տէհէթամիլ

սխմասքնը կէօրտիւյիննէ, աղղընը աչըպտա պիր լուղէթ պիլէ սէօյլէմէյէ ճէսարէթ ինէմէնի:

Բէնտի սէվկիւլի քէտիտի իլէ, մուհապէթ իշարէթլէրի թէաթի իթմէքտէ օլան մալամպօնըն զէվճէօի մատամ Բօգսըլան, գօճասընըն սիւքիւթ իթտիյինի կէօրտիւյիննէ, քէմալի խըշնն զաղապլա,

— Ահ գօրգաղ հէրիֆ, օ քիւսթախ հայլաղըն սոն-րաթընա պիր դաշ սիլլէ աշգ իտէմէտին հա - տէյիպ, զէվճէտինէ սէրզէնիշէ պաշլայընճա, պիչարէ Ժալամպօ,

— Մինի մինի վէ սէվկիւլի գարըճըյըմ պէն... - տէմէքտէ իքէն, մէզպուրէ հիտէթլէ գօճասընըն սէօղիւ-նի գաթ իտէրէք,

— Սո՛ւս ալչադ հէրիֆ սո՛ւս, սէ՛ն քէնտինի խալգա Թաաղիմ իթտիրմէյի պիլմէյօրտուն, հէքէս՝ չապգասընը չըգարմագսըղըն էօնիւնտէն կէչիպ կիտիյօր - տէտի:

Ժալամպօ. - Պագաթ սէվկիւլի գարըճըյըմ...

Բօգսըլան. - Սո՛ւս տէյօրում սանա մուրտար հէրիֆ, պանա օլան պու կիպի հնգարաթըն ճէզասընը՝ սէն չէք-մէյէ միւսթահագսըն - տէյու հայգըրտը:

Պիշագըղգա մէզպուրէ, միւթատը իւզրէ սիւքիւրկէ սարըյըլա գօճասընը թէէտիպ իթմէք իսթէտի իսէտէ, ֆագաթ օ անտէ գուճաղընտա օթուրմուշ օլան սէվկիւլի քէտիտինին, պիր հարաքեաթընիւվաղիչքեարանէսինի կէօր-մէքլէ, մուվագգաթէն Ժալամպօնըն ճէզտսընը թէէխիր իթտի: Նասըլքի պիլիրիզ Բօգսըլան՝ մէզքիւր քէտի հագ-ղընտա զարիպ պիր մուհապէթ հըսս իտիյօր իտի. հէքեա-յէմիլին իսմի, «Բարիզ սէվտալէրի» օլմաղըլա, հիշ օլմագսա մուխթասար օլարագ պու մագուլէ գատընլարըն՝ զարիպ սէվտասընտան պահս իթմէմէք գապիլ օլամաղ իտի:

Պիօ, քէմալի սիւրաթլա նէրտիւպանտան չըգարագ Բօմէնին օտա գարըսընը վուրտու. Բօմէ, իլք կիճէյի Սէնթ Սնթուան զօգաղընըն գարաղօլխանէսինտէ կէչիրմիշ օլ-

տուղրունտան, աղ միւտէթ էվվէլ ավտէթ իթմէքէ, հէնուզ եաթաղընտա պուլունույօր իտի:

Օգույանչարըմըզա մալիւմ օլտուղու կիպի, Պիւրօ, Բօպի, վէ Տընիզաու, Սէնթի աշըրմագ իչիւն կիճէնին սաաթ օն պիրինտէ, Ֆըրան-Պուրժուա զօգաղընտա պիր Ֆըրսաթ պէքլէմէքտէ իքէն, Բօմէ տախի՝ պախտէթէն մահալի մէզքիւրէ կէլմէքէ, միւսիւ տը Գօմբանսըն խատէմէլէրի հարաքեաթընա մանի օլմուշ իտի:

Պիւրօնըն, Բօմէտէն գօրգմաղա մուհիւմ սէպէպլէրի օլտուղընը պիլիրիզ, հայլաղը մէրգոււմ, Բօմէտէն օ տէրէճէ գօրգմաղտա իտիքի, մահիթապըն զիյաուրըլա մէրգոււմն սիյմասընը կէօրիւր կէօրմէզ, արապայա կիրուպ քէնտիսինի կիզլէմէյի տիւշիւնտիւ, վէ հէման այաղընը արապանըն պասամաղընա վաղ իթմէք իւզրէ իքէն, գարաղօլ նէֆէրաթընըն այագ սէտալէրինի իշիթմէքլէ, տէրհալ զիհնինտէ իպլիսանէ պիր թասալվուր բէյտա օլմուշ իտի, չէօյլէքի՝ Պիւրօ, գարաղօլ նէֆէրաթընըն՝ քէնտինէ էյի ատըմ գատար եագլաշմալարընա պէքլէտի, վէ զաթէն քէօր սարխօշ օլուպ գարը կիպի սալլանմագտա օլան Տընիզաուըն ումուղլարընտան գալրայարագ, մէրգոււմը Բօմէյէ տաղրու իթի վէրտի:

Տընիզաու, մահալի մէզքիւրտէ պուլունան պիր չէշմէնին իթթիսալինտէ եուլարլանըպ գալա գալտը, վէ զարիպ սէտալէր իլէ պիր թագըմ քիւֆիւրլէր իթմէքտէ իքէն, Պիւրօ, գարաղօլ նէֆէրաթընա տօղրու իլէրլէյիպ, վէ Բօմէյի կէօսթէքէրէք,

— Աման էֆէնտիւմ, պու ատէմ գաթիլ տիր, արգատաշըմը էօլտիւրմէք իսթէյօր - տէտիյինտէ, միւլազիւմ, Բօմէյի տէրտէսթ իթմէյէ գալգըշտը:

Բօմէ, քէնտինի միւտաֆաա իթմէյէ չալըշտը իսէտէ մուվաֆֆագ օլամայուպ գարաղօլիսանէյէ կէօթիւրիւտի. Պիւրօ իլէ ընֆիդլէրի, արապալարը օլմասը սայէսինտէ նա-

մուսլու քիմնէլէր տատօլունուպ, միլագիմի մէրգում, թապիյի մէրգումանըն տէրտէսթ օլունմալարընը մինասիպ կէօրէմէզ իտի . . . Բոմէ իսէ, պիր միւտէթ գարաղօխանէտէ ալը գօնուլտուգտան սօնրա սալը վէրիլտի :

Բոմէ, Պիօլը կէօրիւր կէօրմէզ տէրհալ եաթաղընտան սըչրատը, մէրգում ույգու սէրսէմիլի իլէ՝ եվվէլա Սէնթին պաչընա կէլէն պէլայը անլայամայըպ, Պիօյա թէքրար իթտիրտի, վէ իչի անլայընճա հիտէթու տէհչէթ իլէ ալէթթամիլ, վէ սուս բուս կիլինմէյէ պաչլատը :

Պիչարէ տէլիգանը, նակէհան կէօյսիւնէ պիր խանչէր սարլանմըչ կիպի թապու թուվանը քէսիլիւպ թէրէտտիւտ իթմէքտէ, վէ Պիօ տախի,

— Նէ՞ եաբայըմ եա՛ Բապպիմ, Նէ՞ եաբայըմ — տէմէքտէ իտի :

Բոմէ, պէլքի Պիօտան զիյատէ մահզուն վէ միւթէսիր օլարագ կիւճ հալ իլէ կիլինէպիլտի. պու տարպէյի նակէհանի, մէրգումըն գուվվէյի ագլիյէսինէ խալէլ կէթիրիպ, զիհնինէ խիֆֆէթ թարի օլույօր իտի :

Բոմէ, էլլէրի իսաչվարի կէօյսիւ իւղէրինտէ օլտուղու հալտէ՝ պիր տագըզա գատար պիլա հարաքէթ Պիյօնըն գարչըսընտա տուրտու :

Պու իքի մէրտ վէ սատըզ ատէմիէր, սօն տէրէճէ պիլը մէյուսիյէթ իլէ եէքտիկէրի եիւլինէ պագըպ, սուս բուս պիրիպիրլէրինտէն պիր թէտպիր արայօրլար իտի :

Նիհայէթ իւլէմր Բոմէ, օտասը տէրունինտէ պիր գաչատըմ տօլաչտըգտան սօնրա, ագլընը պաչընա ճէմ իթմէք իչիւն իքի էլի իլէ անլընը սըգը վէրտի, վէ Պիզ տախի աղիմ պիր մահզունիյէթլէ,

— Չաբըզ տավրանմալըյըզ, էլիմիզտէն կէլէնի տիրիլ իթմէմէլիլ, զիրա կիւզար իտէն հէր պիր տագըզա՝ աղիմ պիր պէտպահտըղը մուճիպ օլապիլի . . . — տէտի :

Բոմէ, պիր իչարէթլէ Պիօլը սուստուրտու և վէ պիր

մրգատար տիւշիւնտիւքտէն մօնրա, նակէհան կէօղլէրի շուք
լէյի մուզաֆֆէրիյէթլէ բարլատը, պէլիմի տօղրուլթտնլ,
վէ քէնտինէ իմթիսալ իթմէքլէ՝ քէնպը ճէսարէթ իթմիշ
օլան Պիօյա սէրի վէ գաթի պիր սէտայըլա,

— Չաբըդ պիր արապայա բաքիպ ծլնրադ բօլիսնէ-
ղարէթինէ կիտինիզ, վէ վուգուլի հալի իֆատէ իաինիզ
— տէտի:

— Բէք տօղրու տըրլ պաշգա չարէ եօգ, ֆադաթ
սիզ նէ՝ եաբաճագսընըզ:

Բօմէ. — Պէն պիր սէրրիյթէ պուլտում քի, պէնի
Սէնթէ տօղրու իյսալ իտէճէյիմի զանն իտէրիմ. . . մու-
վաֆֆադ օլաճաղըմա իւմիւտվարըմ. . .

Պիօ, Բօմէնին էլինի թուլթու, վէ մէրգումը կէօյսիւ
իւզէրինտէ սըգարադ պօղունուդ պիր սէտայըլա,

— Սհ աղիզ տօսթում, էկէր մէզպոնլէյի գուրթա-
րապիլտէնիզ, էկէր Սէնթի կիրիֆթար օլտուղու վարթա-
տէն խէլամ իտէպիլսէնիզ. . . ֆադաթ պու խըտմէթէ
մուզապիլ սիզէ նէ՝ իւճրէթ վէրէպլիլրիմ. . . տիննեամէ
հիշ պիր շէյէ մալիք տէյիլիմ. . . ննճագ էսմիլմին սօն
տաբըգասընա գատար, սիզի մէսուտ վէ պահտըեար իթ-
մէսի իչիւն ճէնապը հագգա տուա իտէճէյիմ, էվէթ
ծիզի. . .

Բօմէ, Պիօնըն սէօղիլնի գաթ իթտի, վէ մէրգումըն
էլինի շիտէթլէ սըգարադ,

— Իշէ պաշլայալըմ միւսիւ Պիօ, վագըթ զայպ իթ-
մէյէլիմ — տէտի:

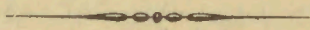
Մէրգուման իքի մէրտ վէ սատըգ ատէմէր, ալէթ-
թաճիլ նէրտիւպանտէն ինէրէք զօգաղա չըգտըլար:

Ժալամպօ, զէվճէմինին էմրի իլէ քիւսթախ Պիօյը թէ-
էտիպ իթմէք իչիւն գաբընըն էօնիւնտէ պէքլէյօր իտի-
սէտէ, ֆադաթ մէրգումը կէօրտիւյիւնտէ աղընը աշ-
մաղա պիլէ ճէսարէթ իտէմէտի:

Պիօ ինչ Բօմէ, քէմալի սիւրաթլա գօշարագ Պուլ-
վարա վասըլ օլտուլար, վէ իքէսիտէ այրը այրը օլարագ
պիլէնր արապայա պիլիտիլէր:

Պիօ, բօլիս նէզարէթինէ կիթտի, վէ Բօմէ տախի ա-
րապաճր,յա,

— Զարեգ Սէնթ Օնօրէ վարըշնտա Տիւգ տը Գօմ բանսըն գօնաղընա - տէյոււ էմր իթտի:

Գ Ը Ս Մ Ը Խ Ա Մ Ի Ս

ՄԱՅԼԵՐԻ ԷՃՏԱՏՈՆԸ ՊԵՅՅԻՔ ՍԱԼՈՆԸ

1

Ա.ԼԹՈՒՆ ԳՈՒԹՈՒ

Բժմէ, Ժան-Մարի-Պիօտան այրըլտըղընտան պիր չար-
եէք սաաթ սօնրա, Տիւգ տը Գօմբանսըն իգամէթ իթ-
տիյի Մայլըբրէ խանէտանը ուֆագ գօնաղըն արապա գա-
բուսը էօնիւնտէ տուրուպ, գաբըճըյա Տիւգ ճէնապլէ-
րինին իսմինի վէրտի, վէ գօնաղըն աշինասը կիպի քէմալի
սէրպէսթի իլէ եօգարը չըգտը:

Իչ սալօնա վասըլ օլտուղունտա, խատէմէլէր՝ Տիւ-
գին զայպուպէթինի քէնտիսինէ խապէր վէրտիլէր:

Բժմէ, ազիմ պիր հէյէճանէ տիւչար օլտու, զիրա
Սէնթին աշըրըլմասը, միւսիւ տը Գօմբանսըն էմրի իլէ օլ-
տուղունա գաթան շիւպհէ իթմէյօր իտի. Բժմէ, Սէնթի
աշըրան ատէմին, իքի տէֆա Օբէրա Թէաթրօսընտա, վէ
պիրտէ Մայլըբրէլէրին էսկի գօնաղընտա, Ժան-Մարի-
Պիօնըն գուլիպէսինտէ կէօրտիւյի ատէմ օլաճաղընա գա-
նաաթ կէթիւրմիչ, վէ պու խուսուստա օ գատար Թէէմին
օլմուշ իտի քի, էօմրիւնի պահսա գօյմաղա հաղըր իտի:

Ֆիւհագըգա իւք կիւնի Սէնթին օտասը բէնչէրէլէրի

էօնիւնտէ սէրսէրիանէ տօլանմագտա օլան էշխասը մէճ-
հուլէնին իշինտէ՝ մէրգումը կէօրէմէմիշ իտի խնէտէ, փա-
գաթ հէր հալտէ անըն տախի մէղքիւր իւպհէլի ատէմ-
լէրին րէֆիգի օլաճաղընա տինի կիպի ինանմըշ իտի:

Բօմէ, շախսը մէրգումըն իսմինի պիլմէյօր իտի. միշ-
սիւ Տիւգ՝ գօնադտա պուլունմատըղընտան, միւճէրրէտ
օ ատէմի կէծրմէք լաղըմ իտի. փագաթ նափսըլ . . . նէ
իսմիլէ սուալ իթմէլիյիտի . . .

Բօմէ, պու միւլահաղաթ իլէ իշ սալօնտա տօլաշմաղ-
տաշ վէ ուշագլար թէաճիւպ իլէ մէրգումըն եիւզիւնէ
պագմագտա իտիլէր. նիհայէթ իւլէմը Բօմէ՝ քէլամա ա-
աղաղ իտէրէք,

— Տիւգ ճէնապլէրինի միւճէրրէտ կէօրմէլիյիտիմ,
զիրա մէնֆաաթլը, վէ թէէիիր գապուլ իթմէղ պիր իշ
խուսուսընտա, քէնտիլէրի իլէ կէօրիւշէճէքաթիմ. . . փա-
գաթ մատէմքի պունտա եօգ իմտի պու մատտէյի՝ էմ-
նիյէթլի պիր ատէմինէ, վէ եախօտ մահրէմը էսրարը պու-
լունան պիր զաթէ տախի աշապիլիլիմ - տէյինճէ, խա-
տէմէլէրտէն պիրի ճէվապէ աղաղ իտէրէք,

— Էկէր բէք միւսթաճէլ իսէ, Տիւգ ճէնապլէրինն
պաշ քեաթիպի իլէ կէօրիւշէպիլիլիսինիզ - տէտի:

Բօմէ. — Հա՛յ հա՛յ, բէք ալէա օլուր,

Ուշագլար Տընիզառը արատըլար, փագաթ մէրգում՝
օ էանատէ՝ Մարգի տը Մայլըրրէնին (Գարմէնին) իանէ-
վինի եաղմայա վիրմէքտէ օլան Բիյէր Վօրմըն վիրուտի-
նի պէքլէյօր իտի:

Տընիզառ՝ օտապընտա պուլունմատըղընտան՝ ուշագ-
լարմէյէ,

— Միւսիւ Տիւգին պիր իքինճի քեաթիպի տահա-
վար. Էկէր արգու իտէրտէնիզ անընլա կէօրիւշէպիլիլիսինիզ
- տէյուպ, Բօմէյի, պիր սաաթտան պէրի ավտէթ իթմիշ
օլան Պիւրօնըն օտապընա սէվգ իթտի:

Նասրէքի պիլիրիզ՝ Պիւրօ, Տիւգ տը Գօմբանարն չի նաէթխանէսինտէ տէրիհտէ իթմիշ օլտողու խըտմէթը մէնֆուրէյի պիթիրտիքտէն սօնրա, Եօրդուն արդըն կէլ միշ, վէ քէնտիսինի թէհտիտ իտէն պէլատան ասլա խա պէրի օլմագսըղըն քէմալի իսթիրահէթլէ ույույօր իտի:

Բօմէ, Պիւրօնըն օտա գարուսընը վուրմագտա օլան իտատէմէյէ սալիք օլտու, ֆաքաթ գարը աշըլմատըղընտան ուշագ, Բօմէին եիւղիւնէ պագարագ,

— Պունտան իլէրիսինէ վարմաղա ճէսպրէթ իտէմէմ, վագթը ախէրտէ կէլինիզ - տէմէք իսթէյօգ կիպի պիր հալ իպրազ իթտի:

Լաքին պու թէէիսիր, Բօմէին հիսապընա ույամայա ճաղընտան, թապիյի վէ սաքին պիր հարաքէթլէ ուշաղը կէրիյէ իթի վէրտի, վէ գարընըն անահթարընը չէվիլմէքլէ աշըպ, քէմալի ճէսարէթ իլէ իշէրի կիրտիքտէն սօնրա, արգասընտան գարըյը գարատը:

Ուշագ քէնտու քէնտույէ ո միւճէրրէտ պու առէմ ալաճագը օլմալը, էհ պէնիմ նէմէ լազըմ, վարսընլար իշլէրինի թէսվիյէ իթսինլէր - տէմէքլէ ալըպ եիւրիւյի վէրտի:

Պիւրօ, եիւղիւնի ըշըղա տողթէ չէվիլմիշ օլտողու հալտէ եաթմըշիտի. Բօմէ՝ իլքնազարտա մէրգումը թանըմագլա՝ սանապլէասընը եաթաղըն պաշը ուճունա սիւրիւպ օթուրտու, վէ էլի իլէ հայլաղըն ումուզունա տըգունը վէրտի:

Պիւրօ, տէրին պիր ույգույըլա ույումագտա օլուպ, էվվէլա պիր չէյ աղայամատը ֆաքաթ Բօմէին չէլիք կիպի բարմագլարը, ումուզունը ֆէնա հալտէ աճըթմաղա պաշլատըղընտան, պիրտէն պիրէ պաղըրտը, վէ սըշրաշըպ եաթաղը իշինտէ տողրուլարագ՝ կէօղլէրինի օլմաղա պաշլատը:

Պիւրօնըն կէօղլէրի, նափէհան կիւնէլին զիյասընտան

գամաշարագ՝ էվվէլա Բջմէյի թանգրամատը իսէտէ, ֆա-
գաթ՝ եարըմ սանիյէ սօմորա մէրգուամը թէչխիս իտէրէք)
Թարիֆի նագապիլ պիր իտէվֆու տէհէթլէ կէօղլէրինի
թէքրար գարատը :

Պիւրօ, տէհէթամիզ պիր իրւյա կէծրիւյօր պանն ի-
տիջօր իտի, ֆագաթ իքինճի տէֆա օլտուրագ Բօմէնին եռամ-
բուլը, շահմէրտան չէքիճի կիպի ումուզուճա էնտիյինտէ,
հագքըգաթը հալէ վագըֆ օլուպ նէ աղիմ՝ Բլէլայա օղլա-
մըլ օլտուզունը անլատը :

Խապիսը մէրգուամ, Բօմէնին երւզիւնէ գօրգօգ վէ-
տէնի (վատ) պիր նիկեահ աթֆ իթմէքլէ պաշտան այաղա
գատար թիտրէտի, պիրա գարչըսընտա տիքիլիպ տուրան
սաքին՝ ֆագաթ սէրտ վէ պարիտ չէհրէլի շախսըն, մու-
գատտէմա իքի առէթ տիչլէրի իլէ բիբօսընը խիւրտու-
խաշը իտէն օ տէհէթլու առէմ՝ օլտուզունա չիւպհէսի
գալմատը :

Պիւրօ, հայրէթու տէհէթինտէն աղզը աչըգ գալմըշ,
վէ եաթաղը իչինտէ պաշընը տիրսէյինէ տայաթմըշ օլ-
տուզու հալտէ Բօմէնին երւզիւնէ պագըյօր իտի. Բօմէ,
հէնուզ պիր սէօղ սէօյլէմէմիշ իտի իսէտէ, ֆագաթ
տէհէթամիզ նիկեահը, Խապիսը մէրգուամն ճիյէ-
րինի տէլէյօր իտի. Պիւրօ՝ պօղուլմագ տէրէճէսինէ կէլ-
միշ իտի, իքի ատէթ իրի թէր տամլալարը, անլը իւզէ-
րինտէն եռվաթլանարագ կէօմլէյի եագասընա տիւչիվէր-
տիլէր. Բօմէ, հէնուզ քէլամէ աղազ իթմէմիշ իքէն, Պիւրօ՝
մէրգուամը թէգատտիւմ իտուպ թիթրէք սէտայըլա,

— Հէրնէ էմր իտէրսէնիզ, իճրասընա հագըրըմ -
տէյինճէ, Բօմէ՝ գաթի պիր սէս իլէ,

— Այաղա գալգընըզ - տէյու էմր իթտի:

Պիւրօ, տէրհալ եաթագտան գալգըպ կիլինմէյէ
պաշլատը, ֆագաթ շաշըրտըղընտան էլպիսէոինի եէքտի-
կէրինտէն թէֆրիգ իտէմէյօր իտի:

Րօմէ, պիր տագըգա գատար սապր իթտիքտէն սօն-
րա, սէրա վէ պարիտ սէտայըլա,

— Չաբըգ իտինիզ - տէտի:

Բանթալօն՝ պէտպահտ Պիօնըն թիթրէք էլինտէն
տիւշտի, պէնզի պէթի քիւլ քէսիտի, վէ Բօմէնին իքինճի
տէֆա օլարագ - չաբըգ օլ - տէյու հայգըրընտան պիր
գաթ տահա թիթրէյէ թիթրէյէ, կիւճ հալ իլէ բանթա-
լօնընը տիզինէ կէչիւրէպիտի, կէօմլէյինի կիյտի, պօյուհ
պաղըսընը պաղլամայա ունութտը, վէ չապգասընը տիր-
սէյի իլէ թէմիզլէտիքտէն սօնրա, մուալլիմինին տէյէնէք
տարպէլէրի ալթընտա թիթրէյէն սուչլու ճօճուգ կիպի
Բօմէնին հուզուրընտա տուրտու, Բօմէ պաղա գալգտը,
վէ ամիր պիր սէտայըլա,

— Արգամտան կէլ - տէտի:

Պիւրօ, պիր սանիյէ գատար հէյքէլ կիպի պիւա հա-
րաքէթ տուրտուգտան սօնրա, թէպէսսիւմ իթմէյէ ճահտ
իտէրէք,

— Ա՛հ պէնի պէօյլէ հանկը շէյթանըն տէլլինէ սէվգ
իտէճէքսինիզ - տէտի:

Րօմէ, ճէվապ վիրմէքսիզին գաբըյա տօղրու իլէրլէ-
տիքտէն սօնրա արգասընա տէօնտիւ. Պիւրօնըն թէպէս-
սիւմի ըզթըրապա թահվիլ օլուպ թիթրէյէրէք,

— Պագաթ պէնի նէրէյէ կէօթիւրէճէյինիզի պիւ-
մէլլիւմ - տէտիյինտէ, Բօմէ, ճէվապ վիրմէքսիզին էլի
իլէ գաբըյը կէօսթէրտիքտէն սօնրա,

— Էօնիւմէ տիւշ պագայըմ - տէտի:

Պիւրօ, էվվէլա թէրէտտիւտ՝ վէ պատէհու սէրքէշա-
նէ պիր թալր իպրագ իթմէքլէ, Բօմէնին էմրինէ իթաաթ
իթմէյէճէք կիպի կէօրիւնտի իսէտէ, ֆագաթ մէրգումըն
սէրա վէ թէհտիտամիզ նիկեահընա մուգավէմէթ իտէմէ-
յէրէք, գաբըտան տըշարը չըգտը, Բօմէ տախի մէրգու-
մըն արգասընտան չըգարագ,

— Գիմսէյէ պիր սէօզ սէճյլէմէնիդի, վէ Եախօտ պիր իշարէթ իթմէնիդի մէն իտէրիմ . . . տայիմա արգանըզ տա օլաճաղըմ, վէ Եկէր Եօյլէ պիր հարաքէթտէ պուլունտուղոճնուղը կէօրիւրսէմ, տէրհալ գաֆանըզը բաթլա տաճաղըմ — տէտի:

Խապիսը մէրգուլմ, ալմըլ օլտուղու Էմրէ միւթապա- աթ իտէրէք պաշընը աստը, վէ գուղու կիպի Եիւրիւմէյէ պաշլատը, վէ պու հալ իլէ իքիսի պիրլիքտէ նէրտիւպան- տէն ինէրէք հավիլիյէ վասըլ օլտուլար. Բօմէ, գարլթընը ուշագլարըն պիրինէ աթը վիրմէքլէ,

— Սէլամու իշթիրամըմը Տիւզ ճէնապլէրինէ թէպ- լիլ իտինիզ, վէ անգարիպ պէնի կէօրմէսի լաղըմ կէլէ- ճէյինի քէնտիլէրինէ պիւտիւրինիզ — տէտիքտէն սօնրա, պէրայը իշթիրամ շապգասը Էլինտէ տուրմագտա օլան գաբըճընըն Էօնիւնտէն կէչտիլէր. Պիւրօ, գաբըճըյա ա- ճըզլը պիր նիկեհալ աթֆ իթմէքտէն քէնտիսինի մէն ի- տէմէտի:

Պիւրօ Էօնտէն՝ վէ Բօմէ տախի արգասընտան օլարագ գաբըտան տըշարը չըգտըլար. զօգագտա պիր արապա պէքլէյօր իտի, Բօմէ Պիւրօյա,

— Կիրին պագալըմ — տէյինճէ, Պիւրօ, գօրգուսըն- տան ագլընը զայպ իտէճէյինի հըսս իթմէյէ պաշլատը. Բօմէ իլէ Եալընըզ գալմագ, խապիսի մէրգուլմըն տէհչէ- թինի միւճիպ օլույօր իտի:

Պիւրօ, օ Էսնատէ գալտըրըմըն իւզէրինտէն կէչիպ տէօնմէքտէ օլան խալգա «աման Ալլահ իչիւն օլտուն, պէնի պու գաթիլին Էլինտէն գուրթարըն — տէյու պաղըրմայը տիւչիւնիւպ թէրէտտիւտ իթմէքտէ իքէն, Բօմէ, Էլինի մէրգուլմըն ումուղունա վազ իթտի, վէ խաֆիֆ պիր սէ- տայըլա,

— Արապայա կիրինիզ տէյօրուլմ — տէտի:

Պիւրօ, մութի պիր հալ իլէ արապայա կիրտի, վէ

արգաստանտան տախի Բոմէ կերիպ՝ պաշրնը տըշարը չըգար՝ տըգտան սօնրա քէլամէ աղաղ խոէրէք,

→ Մէսէլէնին նէ օլտուղունը քէք ալէա պիլիլիւնի- նիզ . . . արթըգ իյզահաթա կիրիշմէք պէյհուտէ տիլ . . . իմտի սէօյլէ պագալըմ նէրէյէ կիտէճէյիզ - տէտի :

Պիւրօ կիւլմէք իսթէտիյ ֆագաթ գօրդուսընտան չէնէսի քիթլէնմիշ օլմաղըլա, տուտագլարը ֆալքնը պ- ճըգը պիր հարաքէթ իտէպիլտիլէր. խապիսի մէրգում, հըսն իթտիյի խէվֆու. տէհէթէ րաղմէն՝ քէնտիսինի պի բէրվա, վէ սէրպէսթ կէօթէրմէյէ չալըշարագ,

— Նէրէյէմի կիտիյօրուզ . . . իշթէ պու թօհաֆ, տօղրուսու նէրէյէ կիտէճէյիմիզի պիլմէյօրում - տէ- յինճէ, Բոմէ,

— Գէնտինիզի սագընընըզ - տէտիյինտէ, Պիւրօ րիւ- ճաթ փթտի, վէ թէքրար էվվէլքի մութի հալինի քէսպ իտէրէք,

— Սիզ նէրէյէ իսթէրսէնիզ օրայա կիթմէյէ հաղը- ըրմ - տէյու մըրըլտանտը՝ Բոմէ հիտէթինտէն տիշլէրի- նի սըգարագ,

— Պէնի տինլէյինիզ, գօրդարըմ քի սապըմ թիւ- քէնէճէք, վէ էլիմտէն պիր գաղա չըգաճագ . . . քիմի ա- րամագտա օլտուղումը քէք ալէա պիլիլիսինիզ . . . իմտի սէօյլէ՝ մէզպուլէյի նէրէյէ կէօթիւրտիւնիւզ - տէտի :

Հիշ շիւպհէ եօգ քի պէտպահա Պիւրօ, Բոմէտէն զի- յատէ մէրգումըն սապըլ թիւքէնմէսինտէն գօրդույօր ի- տի՝ խապիսը մէրգում } իքի գըլըճ արատընտա գալմըշ իտի, պիր եանգան Բոմէնին թէհտիտամիզ սիյմասընը, վէ տիկէր թարաֆտան՝ քիսէսինին աղընը աշմըշ օլան Տիւ- գին. հիտէթու չիտէթինի կէօղիւ էօնիւնէ կէթիւրէրէք՝ նէ տէյէճէյինի վէ նէ եաբաճաղընը շաշըմըշ գալմըշ իտի. Պիւրօ, Տիւգ տը Գօմբախըն քէնտիլնտէն պիլն մէրհամէթ աթղը ինթիգամ ֆտէճէյինէ շիւպհէ իտէմէզ իտի :

Բոմէ, Պիւրօնն ճէվապ վերմէտիյի՛նէ սօն տէրէճէ՛ ճանը սըգըլարագ, սէրի պիր հարաքէթլէ արապանըն գըր-
վըզը բէրտէլէրինի ինտիրտի, վէ քէմիքլէրինի գըրարճա-
պնա Պիւրօնն ումուզոնը սըգըպ,

— Ճէվապ վերսէ՞նէ մէչուն - տէյու հայգըրտը:

Պիւրօ, խաֆիֆ՝ ֆազաթ աճըզլը պիր վավէյա սալը
վէրտի. մէրգում՝ քէնտիսինի պու տէօրթ եանը գաբալը
գութունըն իչինաէ, տէհչէթլա պիր տուշմէնին հիւք-
մի թահտընտա պոչլունտուղունը տուշիւնտիւքճէ, ադլը-
նա խիֆֆէթ կէթիրիյօր խաի:

Պիւրօ, գաբանտա թութունմուշ, վէ պնպէ սն ազկըն
պիր քէտինին խունրիզ բէնչէսինէ տուշէճէք ֆարէ կիպի
թիրթիր թիթըէյօր խաի, մէրգում քէնտիսինի էօլմիւշ,
պօղուլմուշ, բարապանմիւշ զանն խիյօր խաի:

Խապիսը մէրգում, սօբա տարալէլէրինէ պիլէ թա-
գաթ կէթիրէմէյէճէյինի բէք ալէա պիլմէքլէ պէրապէր,
Բօմէնին ճէպլէրինի խանչէրէր վէ թապանճալար ըլա տօ-
լու օլաճազընը քէշֆ իտէրէք, թարիֆի զայրի գապիլ պիր
խէվթու հիրաս (երկիւղ) իլէ ճէվապէ ազազ իտուպ,

— Բէճա իտէրիմ պանա բահմ իտինիզ, ճանըմա գըյ-
մայընըզ, սիգէ հէր շէյի սէօյլէյէճէյիմ - տէյինճէ,
Բոմէ՝ սէօզիւնի թէքըար իտէրէք,

— Նէրէյէ կիտէճէյիզ - տէտի:

Պիւրօ, Տիւզ տը Գօմբանստան ալտըզը բարալարը
խաթըրնա կէթիրէրէք, հազին հազին պիր ահ չէքտիքտէն
սօնրա. խաֆիֆ պիր սէտայըլա Տիւզին խոստուսի խանէսի-
նին նօմէրօսանը, վէ զօգաղըն իսմինի պիլպիրտի:

Բոմէ, Պիւրօտան ալտըզը մալիւմաթը արապանըյա
պիլտիրտի՝ վէ արապա տախի տէրհաբ սիւրաթլէ եօլա
րէվան օլունճա, Պիւրօ,

— Ատտէմքի շիմտի հէր շէյի պիլիյօրսունուզ, ար-
թըզ պանա իհթիյաճընըզ օլամազ. իմտի պըրազընըզ տա

պէն կիտէ յիմ ք տէտիյինտէ , Բոմէ ապուսը չէհրէ իլէ ,
— Հայրը - տէտի :

Պիւրօ, թէքլիֆինի թէքրար իթմէյէ ճէսարէթ իտէ-
մէտի . կիւնէ՛ ճէման պաթմագ իւզրէ իքէն արապա, Բժն-
թիէօն զօգաղընա վասըլ օլուպ , Տիւգին ֆուհչխանէսինէ
չըգարըր օլան աղաճըզըլ եօլտն էօնիւնտէ տուրտու . . .
Բոմէ Պիւրօյա ,

— Աչաղա էն տէյու - էմր իթտի . հայլաղը մէրգու՛մ
էլլէրինի պիրիպիրինէ գալթւշտուրարագ ,

— Ա՛հ ըէճա իտէրիմ , պէնի պու էվէ կիւմէյէ իճ-
պար իթմէյինիզ , զիրա միւսիւ Տիւգ հէր հալտէ ճանըմա
գըյաճագ տըր - տէտի :

Բոմէ , էօյլէ թէհտիտամիզ պիր հալ իլէ խանէնին է-
չիյինի կէօսթէրտի քի , պէտպահտ Պիւրօ , արթըգ մուգա-
վէմէթին պէյհուտէ օլաճաղընը էյիտէն անլատը . Պիւրօ ,
Տիւգտէն գօրգտուղու կիպի՝ Բոմէտէն տախի գօրգըյօր
իտի . վէլհասըլ հայլաղը մէրգու՛մ , իքի գըլըճ արասընտա
միւթէրէտտիւտ պիր հալ իլէ աղաճըզըլ եօլտան եիւրիւ-
մէքտէ իքէն , այազլարը պիր պիրինէ տօլաչմաղա պաչ-
լատը , Բոմէ ,

— Հայտէ չաբըգ - տէյուպ Պիւրօյը տիւրթիւշտիւր-
տի . հայլաղը մէրգու՛մ տիզլէրի իւզէրինէ եէրէ գաքանա-
րագ ,

— Ա՛հ Տիւգին՝ պէնի էօլտիւրէճէյինի բէք ալէա պի-
լիրիմ , ֆագաթ պէնիմ կիպի պիչարէ պիր ատէմին , էօլ-
մէսինտէն սիզէ նէ՞ միւքեաֆաթ օլապիլիր - տէտիյինտէ ,
Բոմէ , գուվվէյի բազուսըյըլա մէրգու՛մը եէրտէն գալ-
տըրըպ ,

— Եիւրիւ պագալըմ , պօշ սէօյլէր տինլէմէյէ վագ-
թիմ եօգ , պանա գըլաղուղլուգ իտէճէքսին - տէտի :

Բոմէ , Պիւրօնըն եագասընտան թուլթմուշ օլտուղու
հալտէ զօրըլա սիւրիւքլէյօր իտի , հայլաղը մէրգու՛մ ,

էօլիւ կիպի քէնտինտէն կէչմիշճէսինէ եիւրիւյօր իտի, խանէնին բիյշկեհհրնա վասըլ օլտուգլարընտա, Պիւրօ թիթլէյէրէք բէնչէրէյէ տօղրու պիր նիկեհհհ Նաթֆ իթտի, մէրգոււմ, Տիւգին տէհչէթամիզ սիյմասընը կէօրէճէք զանն իտիլօր իտի, Փագաթ բէնչէրէտէ քիմնէ օլմատըգտան մատէ, հէր զէման գաբալը օլան խանէնին գաբըսը տախի սըրթ իւսթիւ աչըլմը իտի . . .

Պիւրօ, թէրէտտիւտ իլէ գաբըյա թէգարրուպ իտէրէք, զէնպէրէքլէ սիւրմէնին գըրըլմըլ օլտուղունը քէմալի թէհաճիւպլէ կէօրտիւ, վէ հավլիյէ կիրէրէք եավաշ եավաշ նէրտիւպանտէն չըգմաղա պաշլատը. Բօմէ տախի մէրգոււմա սալիք օլույօր իտի. զօգագ գաբըսը կիպի՝ հէր օտալարըն գաբըլարը տախի սըրթ իւսթիւ աչըգ պուլոււնույօր իտի:

Բօմէ իլէ Պիւրօ, խանէնին տէրունինտէ հիւքմ իտէն տէրին սիւքիւթին իչինտէ զարիպ պիր սէտա իչիթտիլէր. պու սէս՝ պիր թապանճա տօլտուրմագ սէտասընա պէնղէյօր իտի:

Պիւրօ, կիւյա թապանճայը պօղաղընա տայաթմըշլար կիպի քէմալի խէվֆու հիրաս իլէ՝ կէրիսին կէրիյէ բիւճաթ իթտի. Բօմէ իսէ, պիլաքիս ֆուլթուրսուղլուգլա իլէրլէտի, վէ Պիւրօյա աչըգ գաբըյը կէօսթէրէրէք տէֆ օլուպ կիթմէսինէ իզին վէրտի:

Հայլազը մէրգոււմ, պու միւսաատէտէն իսթիֆատէ խուպ՝ պիր սըչրայըշլա հավլիյէ էնմէտի, վէ զօգագ գաբըսընտան չըգուպ կէօղտէն նիհան օլմասը պիր օլտու:

Բօմէ եաբան եալընըզ՝ վէ պիլա բէրվա, բանչուրլար իլէ գաբալը, վէ առէթա զուլմէթը լէյլ (գիչերային մըթութիւն) կիպի գաբանլըգ օլան իչ սալօնա տուխուլ իտուպ, թապանճա տօլտուրմասը սէտասը իչիտիլէն մահալէ տօղրու իլէրլէտի

Մայրերէ խանէտանը աթիգ գօնաղընըն պէօյիւք տայիրէսինտէ, Մըսթըր Ուիլեմն թաամ իթմէք իւզրէ իտի, վէ ճօն Բօպէրթսըն տախի, մուամաիլէյհէ խըսամէթ իտիյօր իտի :

Պիօնըն, Բօլիս նէզարէթինէ կիթմէք իչին արապայա պինտիյի էսնատէ, զաթէն կիւնէչ պաթմըչ, վէ սուլար գարարմայա պաշլամըչ իտի, սայքի օ անտէ մըսթըր Ուիլեմնըն թաամը տախի խիթամ պուլմագ իւզրէ իքէն, Թօպի կըրանթ օտայա կիրէրէք,

— Զանն իտէրսէմ՝ էֆէնտի հազրէթլէրի խասթա տըրլար, զիրա քէնտիլէրինի՝ ասլա պու հալտէ կէօրտիւյիւմ եօղտը, պիր սաաթտան պէրի տիրքի՝ պաշընը, եօրղանըն ալթընա կիզլէյէրէք ահու էնինլէր իտիյօր, վէ անլաշըլմազ սէօղլէր սէօյլէյօր — տէտի :

Մըսթըր Ուիլեմն, տէրհալ բէչկիրի տիզինտէն աթտը, վէ թաամ սօֆրասընը թէրք պիրլէ, ալէթթաճիլ Օկիւահըն օտասընա տօղրու իլէրլէտի :

Մուամաիլէյհ, տիվանէ իհթիյարըն օտասընա թէգարուպ իթտիյինտէ, չամաթա իթմէմէք իչին ատըմլարընը եավաշլաթտը, վէ հէնուզ օտանըն էչիյինտէն կէչմէտէն Օկիւահըն հընչգըրմասընը իչիտինճէ, տէրհալ իչէրի կիրտի :

Օկիւահ՝ եօրղանը ալթընտա, տիրսէքլէրի եէրտէ, վէ պաշընը էլլէրի իւզէրինէ գօյմուշ օլտուղու հալտէ, եիւղին գօյու եաթըյօր իտի, մէրգուլմըն սիյմասընըն նըսֆը կէօրիւնմէքլէ, մըսթըր Ուիլեմն՝ պիշարէնին աղլամագտա, վէ կէօզ եաշլարընըն՝ տամլա տամլա եաթըղըն իւզէրինէ տիւշմէքաէ օլտուղունը զանն իթտի :

Ամէրիգալընըն սիյմասը, ֆէվգէլատէ պիր ըրգգաթ, վէ ազիմ պիր մուհապէթ շուլէսի իլէ միւշթէյիլ օլաւագ, նէֆէս ալմագսըզըն, վէ քէմալի իհթիրաղ իլէ Օկիւահըն եաթաղընա տօղրու իլէրլէտի :

Իհթիյարը մէրգուլմ, քէնտիսինի թէճէսսիւս իթտիք-

լէրինտէն պիտապէր օլարագ, հընչգըրա հընչգըրա աղ-
լամագտա, մէճհուլ վէ անլաշըլմազ սէօզլէր սէօլլէմէք-
տէ, վէ պիր թագըմ ճանխըրաշ իշթիքեալէր իլէ, մըսթըր
Ուիլբըմըն ճիլէրինի տաղլամագտա իտի:

Պիշարէ իհթիյար, սէրը ֆէլէքդէտէսինի՝ խաշվարի
պաղլամըշ օլտուղու իքի գօլլարը իւզէրինէ գօյմուշ օլ-
տուղու հալտէ, թարիֆի նադապիլ պիր էլէմու մահղու-
նիլէթ իլէ, կէօզլուսինն էօնիւնտէ սուրէթը աշիքեարէտէ
վազ օլունմուշ պիր նէսնէյի, թէմաշա իտիյօր կիպի կէօ-
րինիւյօր իտի:

Մըսթըր Ուիլբըմ, օ նէսնէյի կէօրէմէյօր իտի,
չինքի Օկիւահըն ումուզլարը՝ անը, մումաիլէյհին կէօ-
զլունտէն սէթը իտէյօր իտի:

Մամաֆիհի մըսթըր Ուիլբըմ, այագլարընըն ուճունա
պասարագ սէսսիզէ իլէրլէմէքտէ, վէ Օկիւահըն նալէու
ֆէրեատլէր իլէ մուսթէլիթ, հինտ լիսանըյըլա իթտլի
տիլսըրաշ իշթիքեալէրինի, մուազզապ վէ մուզթարըպ պիր
հալ իլէ բէճաու նիյազլարընը իշիթմէքտէ իտի. մումաի-
լէյհ, բէյիսի քէպիրին (Օկիւահըն) նազարը տըգգաթընը
իւզէրինէ տալէթ իթմէմէք իշին, տահա զիյատէ իլէլի
վարմայը թէճվիզ իտէմէյօր իտի:

Մըսթըր Ուիլբըմ, եալընըզ Օկիւահըն ֆէրեատու
ֆիղանլարընը տինլէմէքլէ իքթիֆա իթմէքտէ իքէն, օ էս-
նատէ պիշարէ իհթիյարըն հընչգըրմալարը արասընտա,
մրանսըզ լիսանըյըլա, վէ սուրէթը վաղիհատէ օլարագ
«Պէրթա» իսմինին՝ թէքրար պէ թէքրար թէլաֆֆուզ իթ-
տլինի տույունճա, թարիֆի դայրի գապիլ պիր հայրէթէ
տիւշար օլուպ, բէֆը սէտա իթմէտէն քէնտույի կիւճ հալ
իլէ մէն իտէպիլտի. Օկիւահ, տիլսըրաշ պիր սէտայըլա
աթի իւզղիքը սէօզլէրի իյրատ իթտի:

— Պէրթա՛. . . Պէրթա՛, պէն սէնի հէյ կիճէ բիւ-
յամտա կէօրիւյօրում. . . ա՛հ սէն պէնիմ խայալաթու

խաթըրէլէրիմտէ հէնուզ կէնճսին . . . հէնուզ պագըսըն . . . Պէրթա, ա՛հ Պէրթա . . . պէն սէնի հէր ան սէվտիյիմ կիպի էլան սէվէրիմ . . . վէ տայիմա սէվէճէյիմ . . . սէն միւտամ պէնիմ հէմ պայիսի մահզուզիյէթիմ, վէ հէմտէ մուճիպի մահզունիյէթիմսին . . . թէքմիլ էօմրիւմ վէ հաւ յաթըմ սէնին տիր . . . զիրա . . .

Մէրգում օ էսնատէ սէօզիւնի գաթ իտէրէք սիւրաթլէ եէրինտէն սըչրատը, վէ հիտէթու չիտէթը միւտ հիշէսինտէն նաչը, պօզունուդ վէ թիթրէք սէտասըյըլա սէօզիւնէ տէվամ պիրլէ ,

— Օ ատէմ . . . ա՛հ գաթլու թէլէֆ իթտիյիմ օ ատէմ . . . էյվա՛հ, մէզպուրէ տայիմա անըն խաթըրէլէրի իլէ մահզուզ օլմագտա տըր . . . իշթէ . . . իշթէ . . . ա՛հ քեաչքի մէրգումը թէքրարէն գաթլու ճէրհ իտէպիլսէմ . . . թէքրար գանընըն ագտըղընը կէօրէպիլսէմ . . . տէյու բէքէլէտի :

Օկիւահ, պալատէ մուհարրէր սէօզլէրի թէլաֆիուզ իթմէքտէ իքէն՝ պիր հարաքեաթը նահէհանի իպրազ իթմիշ իտի քի, մըսթըր Ուիլըմն, պու հալտէն իսթիֆատէ իտէրէք, մէրգումըն գօլու իլէ պէօլրի արասընտա օլան աչըզըզտան կէչիպ, էօնիւնտէ վազ օլունմուշ օլան մէզքիւր բարլազ նէսնէյի կէօրտիւ իսէտէ, ֆագաթ թէշխիս իտէմէտի, չիւնքի բէրթաֆսըզ կէօզլիւյինի հէնուզ կէօզիւնէ եագլաշտըրմագ իւզրէ իքէն, Օկիւահ, թէքրար էլլէրինի եէրէ տայատարագ էյիլմէքլէ, մէզքիւր զիյատար նէսնէյի սէթըր իթտի, վէ քէմալի տէհչէթլէ աղլաւ թիթրէյէրէք ,

— Պէն . . . պէնտէն . . . ա՛հ մէզպուրէ պէնտէն նէֆրէթ իտիյօր . . . իքրահ իտիյօր . . . էյվա՛հ, տիւնքի կիւն տէյիլժիլիտի քի, պէնի այաղըյըլա իթիպ թէքմէ վալարագ թահգիլ էյլէտի . . . ա՛հ այաղընըն տարպէսի

իլէ գալալիմոէ աշտըղը ետէ՝ էլան սըզլայօր . . . էլան պաղըըմը գաւսւըույօր . . . - տիմէքտէ իտի :

Օկիւահըն՝ արթըգ թապու թուվանը գաւմատըղըն-տան եիւզիւ գօյու եէրէ գաբանտը , մըսթըր Ուիլեմն , աղիմ պիր մէրաքլա մէրգոււմն քէնտու քէնտույէ տէ-տիյի սէօղլէրի տինլէմիշ , վէ պու մէգալաթըն իչինտէ , նա-կէհան «Պէրթա» իսմինին թէլաֆֆուզ իթտիյինի իչիթաի-յինտէ , մէհհուլ պիր իւմիւտ իլէ բէրվէրտէ օլմաղա պաշ-լատը , զիրա պու մէգալաթ , բէյիսի քէպիլին՝ օ անէ տէ-յին սիւքիւթ իթմիշ օլտուղու խաթըրէլէր իլէ , պիւ տէրէ-ծէյէ գատար մինասիպէթի վար իտի :

Մըսթըր Ուիլեմն , մէրգոււմ գըղըլ տիվանէնին աղը պաշընա կէլէծէյինի իւմիւտ իթմէքլէ , տահա պաշգա սէօղլէր սէօյլէմէսինի արղու իթաի , ֆագաթ Օկիւահ սիւ-քիւթ իտիյօր իտի , մէրգոււմն տիհանընտան եալընըղ տիւ-իւրաշ նալէլէր , վէ ճիյէրլէր բարալայըճը ֆէրեատլէր չը-ղըյօր իտի ,

Մէրգոււմ , եօրղուն պաշընը՝ եասթըղընտան տահա եոււմչագ պիր մահալէ գօյմագ իչին պիր հարաքէթ իթ-մէսի իլէ , մըսթըր Ուիլեմնըն՝ պիր ան էվվէլ կէօրիւպտէ թէչիս իտէմէտիյի մէղքիւր բարլագ նէսնէ մէյտանա չըգաը . Ուիլեմն , մատտէյի մէղքիւրէյի բէրթաֆսըղ կէօղլիւյիւ իլէ թէսղըգ իտինծէ , Ամէրիգատա օլտուգ-լարը էսնատէ , մատամ Պէրթա տը Մայլըբրէ Տիւշէսին էլինտէ էքսէր տէֆա կէօրմիւշ օլտուղու , վէ խաթըրէ-նամէսինտէ զէքր իթտիյի ալթուն գութու օլտուղունա չիւպհէսի գաւմատը ,

Գութու աշըգ օլմաղըլա , Ուիլեմն , գաբաղըն իչինտէ հէքթ իտիլմիշ օլան , վէ պիր Տուէլլօտա՝ ժան Տիւգին էլի իլէ գաթլ իտիլէն , Շըվալիյէ միւսիւ տը Բէյօնըն թաալի-լինի թանըյընճա , պիր թէաճիւտ վալէյլատը ապըլ վիրա մէքտէն քէնտիսինի մէն իտէմէտի :

Օկիւահ՝ պու սէտայը իշխմիշ օլտուղունտան , սերի պիր հարաքէթլէ գութուլը տէրհալ եօրղանըն ալթընա սօգու վէրտի . պատէհու տէլիգանլը կիպի պիր սըչրայըչա ալաղա գալգտը , վէ Ուիլերմը կէօրմէքլէ էլլէրինի մու մաիլէյհին ումուղունա վաղ իտէրէք տիքտիք եիւզինէ պագտը . Օկիւահըն կէօզլէրի՝ տէհչէթլու սուրէթտէ բարլայօր իտի , մէրգում թէհտիտամիզ վէ պօղունու գ պիր սէտայըլա ,

— Նէ՞ կէօրտիւն - տէյու սուալ իտինճէ և մըսթըր Ուիլերմն պիլա թէրէտտիւտ ,

— Բէտէրիմտէն՝ եանի սիզտէն մատէ հիչ պիր չէյ կէօրմէտիմ - տէյու ճէվապ վէրտի .

Բէյիսի քէպիր (Օկիւահ) , պիր սանիյէ գատար նի կեահըլըլա Ուիլերմըն իսթիճվապ իթտիքտէն սօնրա , միւթատը օլտուղու կիպի մաքինավարի պիր հալ իլէ ,

— Օկիւահըն գանը գըրմըզը տըր , Օկիւահ պիր ա-միրի մուաղզամ տըր - տէտիքտէն սօնրա եաթաղըն իւզէրինտէ օթուրտը , վէ ուզուն թիւթիւն չըպըղընը տօլտուրտու . մըսթըր Ուիլերմն , ձօն Բօպէրթսընը չըզըրըպ աթէշ կէթիրթտի :

Օկիւահ , միւթատը իւզրէ հէմ չըպըղը թիւթտիւրմէյէ , վէ հէմտէ էզպէրլէմիշ օլտուղու մալիւմիւմիզ օլան հինտ չարգըսընը թէրէննիւմէ պաչատը :

Մըսթըր Ուիլերմըն պիր իշարէթի իլէ ձօն տըչարը չըգտը , վէ պիր իքի տագըգա սօնրա , քէնտի տալի գաւըյը Օկիւահըն իւզէրինտէն գաբայըպ տըչարը չըգը վէրտի :

Վագաա՝ տիվանէ իհթիյարը եալընըլ պըրագմատան իհթիրաղ իտիլի իտի իսէտէ , ֆագաթ մըսթըր Ուիլերմն , զիհնինտէ թէվէլլիւա իտէն , վէ ատէթա մուամմա գապիլինտէն օլան պիր էսրարը հալլ իթմէք իսթէյօր իտի .

մուսախէյհին էօմրի՝ սայքի պու մուամմայա մերպուլթ իտի :

Տիւշէսին՝ Ամէրիգատան կէթիրմիշ օլտուղու մէզքիւր ալթուն դուլթու, նա՞սըլ օլմուշտա Օկիւահնն էլինէ կէշմիշ իտի. տէմէք օլուրքի Օկիւահ, միւճէրրէտ եա մէզպուրէյի, վէ եախօտ թօրունլարընտան պիրինի կէօրմիւշ օլմաւըլտը, ֆազաթ անլէր նէ՛րէտէ իտիլէր. իշթէ մուամմա կիպի մէճհուլ օլան էսրար պու օլմաղըլա, Ուիլերմա անը հալլ իթմէյէ չալըլըյօր իտի :

Օկիւահնն տիվանէ օլմասըլըլա, անրն հէր պիր հաւաքեաթընա տըդգաթու նէզարէթ իթմէք նիյէթի իլէ, մէրգումըն սաքին օլտուղու օտանըն գաբըլարընըն պիրինէ, կէօզ դօնուլաճագ տէրէճէտէ ուֆագ վէ եուվարլագ պիր ճամ կէչիլիլմիշ իտի. Մըսթըր Ուիլերմա, կէօզիւնի մէզքիւր ճամա վագ իթմէքլէ իհթիյարը թէճէսսիւսէ պաշլատը :

Օկիւահ, պիր գաշ տագըդգա թիւթիւն իշմէքլէ՝ պիր ահէնկ իւզրէ օլան պէսթէսինի օգումաղա տէվամ իթտի. մէրգում, կիւյա քէնտիսինի կէօզէթլէտիքլէրինի պիլիյօր կիպի սաքին պիր հալ քէսպ իտէրէք՝ կէօզլէրինի գաւատը :

Պիր մըգտար սօնրա թիւթիւն չըպըղընը պիր եանէ գօյարագ եիւզիւն գօյու եաթտը, վէ էթրաֆը տինլէմէք իշիւն գուլաղընը եէրէ վագ իթտի. պատէհու եաթաղընըն իւզէրինէ սըչրայըպ, պիր ազ էվվէլ եօրղանը ալթընա կիզլէտիյի ալթուն գուլթունըն գաբաղընը աշտը, վէ պաշընը էլլէրի իշինէ ալարագ՝ գաբաղըն տէրունինտէ հէքք իտիլէն թասվիրի թէտգըգ իթմէյէ պաշլատը :

Օ անտէ մըսթըր Ուիլերմա, Օկիւահնն թէքմիլ վիճուտի իլէ թիթրէտիյինի, վէ հընչգըրա հընչգըրա աղլաւարագ պիր շէյլէր սէօյլէտիյինի կէօրիւպ իշիթտի իսէտէ, ֆազաթ նէ տէտիյինի անլայամատը. պու հալ՝ պիր չարեէք սաաթ գատար տէվամ իթտիքտէն սօնրա, Օկիւահ,

Թահգիրամիզ պիր հալ իլէ գութույը պիր եանա իթի վերտի, այաղա գալգըպ ուզուն գամէթինի տողրուլթտու, վէ գաբըյա տողրու պագարագ ազիմ պիր գահգահա իլէ կիւլմէյէ պաշլատը:

Բէյիտի ազամըն (Յիււահ) ճունունիյէթի (խենդու-թիւն), էքսէրի պէօյլէ գահգահալը կիւլիւշէր իլէ պաշ-լատըղընտան, մըսթըր Ուիլեւման, հէման իշէրի կիրմէյէ հազըրլանմագտա իքէն, Օկիւահըն, ալթուն գութույը՝ այաղըլըլա եաթաղըն ալթընա իթտիյինի, վէ պօյլու պօ-յունա եիւզ իւսթի եաթարագ, գաբըյա տողրու սիւրիւք-լէնտիյինի կէօրիւպ, տիվարա եաբըշմըշ կիպի պիլա հա-րաքէթ տուրտուղը եէրտէ գալտը:

Վագըթ ագշամ օլուպ սուլար գարարմայա պաշլա-տըղընտան, հէր էյեա նիմ գարանլըգ իշինտէ խէյալ մէ-յալ սէչիլիյօր իտի. մըսթըր Ուիլեւման՝ արգասընտա պէք-լէմէքտէ օլտուղու գաբը, պիլա շամաթա աշըլտը, Օկիւահ պաշընը գաբըտան տըշալը չըգարըպ, պիր սանիյէ գա-տար էթրաֆը տինլէտի. մըսթըր Ուիլեւման շամաթա իթ-մէմէք իշիւն նէֆէս պիլէ ալմայօր իտի:

Յիււահ, քիմնէ պուլունմատըղընա էմին օլարագ կիւլ-տի, վէ ուսուլ իլէ տար կէչիտին ուզունլուղունա տողրու սիւրիւնմէյէ պաշլատը. մըսթըր Ուիլեւման տաիի տիվարըն եանընտան եիւրիւյէրէք ուզագտան մէրգ ումա սալիք օլույօր իտի, մէզքիւր տար կէչիտին ուճունտա ուֆագ պիր օտա պուլունուպ, գօնաղըն էսկի սահիպլէրինտէն գալմա պիր թողըմ էչեայի մէթրուքէ, մէզքիւր օտատա հըֆը իտիւ-միշ իտի. մըսթըր Ուիլեւման, տար վէ գարանլըգ պիր կէ-չիտլէ պաղչէյէ միւլհագ օլան իշպու օտանըն տէրունինէ տալա կիրմէմիշ իտի:

Օկիւահ, պիլա թէրէտտիւտ մէզքիւր օտատան կէչէ-րէք տար կէչիտէ Վասըլ օլտու. Ուիլեւման, քէմալի թէա-ճիւպլէ տայիմա մէրգումա սալիք օլույօր իտի. Ամէրիգա-

լընըն զիհնինի՝ պիր թագըմ մանատար շիւպհէլէր իշղալ իթմիշ իտի, մէրգում, խահնախահ օանտէ հալլինին տի- կեր ճիհէթինտէ սաքին օլան տէլիգանլընըն, թըպգը ժան Տիւգէ պէնզէտիյինի խաթըրլայօր իտի:

Օկիւահ, մէզ քիւր տար կէչիտտէն կէչիպ պաղչէյէ տօղրու կիթմէքատէ իքէն, նահէհան եօլունը տէյիշտիրէչ րէք, կէօզ կէօզիւ կէօրմէզ տէրէճէտէ գարանլըգ պիր եօլտան եիւրիւմէյէ պաշլատը. մըսթըր Ուիլեւմ, պիր հըսսը թապի թէէսիրի իլէ եիւրէյի չարբարագ, նէմնագ տիվարը թուլթուպ ուղագտան մէրգումն սալլը օլույօր իտի. պիր տագըգա սօնրա մէզքիւր տար կէչիտին ու- ճունտա պիր գաբը աշըմագլա, խէյալ մէյալ պիր ըշըգ կէօրիւնտի:

Մէզքիւր գաբը՝ կասթօնըն օտասը գաբուսը իտի, վէ մըսթըր Ուիլեւմըն պուլունտուլու տար կէչիտ տախի, Բայան զօգաղընա աշըլըր օլան գաբըյա չըգարըր իտիքի, Պէրթա, պաղէն գօնագտան տըշարը չըգմագ իսթէտի- յինտէ, տայիմա պու եօլտան կէչէր իտի, հաթտա իլք կիւնի Տընիզառ տախի, պիչարէ Սէնթին օտասընա մէզ- քիւր գաբըտան կիրմիշ իտի:

Մըսթըր Ուիլեւմ, արթըգ Օկիւահը կէօրէմէյիպ, պագլարընըն սէսինի տախի իշիթմէտիյինտէն, մէրգումն եէթիչէպիլմէք իչիւն շիթապլէ եիւրիւմէյէ պաշլատը, վէ պիր հալլի իլէ իքի տայիրէտէն կէչէրէք, քէնտիսինի, ի- բէքլի գումաշլարլա տէօչէնմիշ, վէ պիր գանտիլին ըշըղը- յըլա թէնվիր իտիլմիշ պիր օտանըն աերունինտէնտէ պու- լարագ, Օկիւահըն, օտանըն օրթասընտա իքի էլլէրինէ տայանմըշ, վէ տիզ իւսթի կէլմիշ օլտուղունը կէօրտիւ:

Օկիւահ, պիր գօլթուգ սանտալէէսի իւղէրինտէ տիմ տիք օլթուրմուշ, վէ իհթիյարլըղըն տէրէճէյի նիհայէսինէ վասըլ օլմուշ օլան պիր գատընըն էճնիւնտէ պուլունույօր իտի, մէզպուրէ՝ Օկիւահը կէօրէմէյօր իտի, մէզքիւր օ-

տանըն տէրունինտէ պօղուճը պիր սըճագ հիւքմ իթմէքէ, մըսթըր Ուիլերման, պայըլմագ տէրէճէլէրինտէ սըգըլըյօր իտի .

Իհթիյար գատընըն պիրազ ուզաղընտա, տիվարըն իչինտէ օյուլմուշ միհրապ կիպի պիր տէլիյին տէրունինտէ, պաշընը եասթըղա վազ իթմիշ օլտուղու հալատ կէնճ պիր գըզ կէօրիւնիյօր իտի . պէօյիւճէք պիր բէրտէ, մէրմէր կիպի պէյազ, վէ հէյքէլ միսալի պիլա հարաքէթ տուրմագտա օլան մէզքիւր գըզը սէթր իտիյօր իտի :

Պու գըզ ասլա հարաքէթ իթմէյուպ, նէֆէս տախի ալմայօր իտի, մէզպուրէ, ատէթա վէֆաթ իթմիշ զանն օլունույօր իտի :

2

Բ Օ Պ Ի

Իհթիյար Տիւշէս տը Մայլըբրէ, Օկիւահըն իչէրի կիրտիյինի տույամամըշ, ֆագաթ մըսթըր Ուիլերմանն օտայա տուխուլի, մէզպուրէնին նազարը սըգգաթընը ճէլպ իթմիշ օլմաղըլա, պայկըն կէօյլէրինի գաբըյա տօղյու չէվիրէրէք ,

— Ժա՛ն Մարի, սիղէ՝ եանըմա քիմուէյի պըրագմամանըզը թէնպիհ իթմէմիշմի իտիմ — տէտի :

Օկիւահ, պու սէտայը իչիթտիյինտէ, պաշտան այաղա գատար թիթրէտիյի կիպի, մըսթըր Ուիլերման տախի, պիր թագըմ էսէֆէնկիլ խաթըրէլէրին թէէսիրի իլէ միւթէէսիր օլտու :

Օկիւահ, մըսթըր Ուիլերմանն մահալի մէզքիւրտէ

հազըր պուլունտուղունտան մալիւմաթը օլմայուպ, քէմալի տըգգաթլա կէօղլէրինի իհթիյար Տիւշէսէ տիքմիշէտի, Տիւշէս իսէ՝ մէրգումը կէօրէմէյուպ անճագ Ուիւեըմը կէօրմիւշ իտի :

Տիւարըն գուրպինտէ եաթմագտա օլան պիշարէ Պէրթա իսէ՝ էօյլէ պիր հալտէ իտիքի, կէրէք Ուիւեըմը՝ վէ կէրէք Օկիւահը կէօրէմէտի, մէզպուրէ, ան պէ ան էճէլէ թէգարրուպ իթմէքլէ, նէֆէս պիլէ ալամայօր իտի :

Օկիւահ, տիզ իւսթիւ սիւրիւնէ սիւրիւնէ իհթիյար Տիւշէսին թա էօնիւնէ գատար վասըլ օլտու, վէ մէզպուրէնին իբէքլի ֆիսթանընը օխշայարագ պիր շէյլէր ֆըսըլէ թատը, իհթիյար դատըն՝ մէրգումը կէօրտիւյիւնտէ, աշիւմ պիր տէհշէթ հըսս իթմէքլէ թիթրէյէրէք ըիւճաթ իթմէք իսթէտի, մէզպուրէ՝ խէվֆու տէհշէթինտէն սէս չըգարամազ օլտու, վէ կիւյա պիր խայալաթը միւտհիշէյի ղիհնինտէն տէֆ իտէպիլմէք իշիւն, էլլէրի իլէ կէօղլէրինի գաբտուր, Օկիւահ իսէ՝ էլան մէզպուրէնին ֆիսթանըյըլա օյնայօր իտի :

Պիր սանիյէ սօնրա՝ Տիւշէս քէնտիսինի պուլտու, վէ հիտէթինտէն քէսպը գուլվէթ իտէրէք, սէսինի եիւքսէլթմէյէ մուվաֆֆագ օլտու, վէ ամիր պիր սէտայըլա,

— Ժան Մարի, թասպիրի էլինտէն զասպ իտէն շուհէրիֆի գօվունուզ . . . թասպիրի էլինտէն ալընըզ . . . — տէտի :

Իհթիյար Տիւշէս, պու սէօղիւ իյրատ իթմէզտէն էվէլ, զաթէն ճէյմի Ուէսթէրն (Ուիւեըմ), պու խարապ էնտէր խարապ վիճուտին իշինտէ, Պէրթա տը Մայլըբրէ Տիւշէսին մէվճուտ օլտուղունը անյաւըշ իտի. Օկիւահա կէլինճէ, Տիւշէսին տէտիյի սէօզ, մէրգումըն ղիհնինի իսթիլա իթմիշ օլան զուլմէթը ճունունիյէթի, մուվազգաթէն տէֆ իթմիշ օլմաղըլա, պօղունուզ պիր սէս իլէ, վէ իլթիքեա եօլու,

— Թասվիրի . . . Թասվիրի - տէյու մըրըլտանտը-տան սօնրա, գուզվէթլի էլի իլէ՝ Տիւշէսին գուրումուշ օլան պիլէյինի թութուպ սըգը վէրտի :

Տիւշէս, ֆէնա հալտէ պիր աճը հըսս իթտի իսէտէ, ասլա հայգըրմատը, մէզպուրէնին անլը, թէքէպպիւր վէ պիբէրվալըգ իպրազ իտուպ, անճագ սաքին վէ թահգիրամիզ պիր սէտայըլա էմրինի թէքրար իտէրէք,

— Ժան Մա՛րի, շու հէրիֆի գօվունըզ, եանըմտան տէֆ իտինիզ տէյօրում սիզէ - տէտի :

Օկիւահըն գալպինտէն՝ վահշէյանէ պիր ինիլթի սէտասը իշիտիլտի, մէրգումըն կէօզլէրի տէօնմիւշ օլտուղու հալտէ, իհթիյար գատընըն պիլէյինին քէմիքլէրինի գըրարճասընա սըգըյօր իտի :

Վագաա Ուէսթէրն, օ էանատէ Օկիւահըն սիյմասընտա մէնգուշ օլան վահշէթի կէօրէմէտի իսէտէ, ֆագաթարթըգ միւտախէլէ իթմէնին վագթը կէլմիշ օլտուղունա գանաաթ կէթիրէրէք իլէրլէտի, վէ էնգաստէն այագլարընըն շամաթասընը իշիթտիրէրէք Օկիւահա խիթապէն,

— Բէտէրը ազիզիմ, նիշիւն եաթազընըզը թէրթ իթտինիզ - տէյու սուալ իթտի :

Օկիւահ, չիտէթլէ արգասընա տէօնտիւ, ֆագաթ Տիւշէսին պիլէյինի պըրագմատը, մէրգում, հէր տէֆաքի միւթատը իւղրէ՝ Ուէսթէրնին նիկեահը էօնինէ սէրֆի ըու իտէճէք եէրտէ, մուգավէմէթ իտէրէք, պօղունուզ վէ հէյէճանլը պիր սէտայըլա,

— Օկիւահ պիր ամիրի մուազղամ տըր, Օկիւահ՝ մուգատտէմա օ սարը ատէմի էօլտիւրտիյի կիպի, զէվճէսինի տախի էօլտիւրմէք իսթէր - տէտի :

Ուէսթէրն. - Պէնիմ բէտէրիմին զէվճէսի, պէօլիք նէհիրլէրին սահիլինտէ տիր :

Օկիւահ. - Սարը սիյմալը ատէմլէրին մէմլէքէթինաէն մուֆարէգաթ իթտիք . . . օրատա չօգ գար վար. Օկիւահ՝

քէնտի գալպինի, տէնիզին էօթէ ճիհէթինտէ պըրագտը, Օկիւահ՝ քէնտի սէյահաթը էսնասընտա ասլա տիկէր գարը ալմատը վէ . . .

Մէրգում՝ նակէհան սէօզիւնի գաթ իթտի, վէ բար- մաղընը Տիւշէսին ումուզունա վազ իտէրէք ,

Օկիւահըն գալպինի նէ՞ հարմըշ օլտուզունը պու գա- րը սէօլէսին - տէտի :

Ուէսթէրն՝ սիւքիւթ իթմէքտէ իտի , քէնտի կէօզ- լէրի էօնիւնտէ վուգու պուլան պու մէնզարէ, զարիպ պիր ատալէթ ըզհար իտիյօր իտի. Օկիւահ , նակէհան միւթէ- քէպպիրանէ պիր նիկեահ իլէ Տիւշէսի իսթիճվապ իտէրէք ,

— Փագաթ պու գարը քիմ տիր - տէտի :

Տիւշէս , պիր իքի տագըգատէն պէրի չիւպհէլի վէ պիհուզուր պիր նիկեահլա եապանինին եիւզիւնէ պագը- յօր իտի , մէզպուրէ՝ քէմալի քիպրու զուրուր , վէ թահ- գիրամիզ պիր թավը ըլա , սանտալեհսի իւզէրինէ տօղրու- լուպ այաղա գալգտը , վէ միւտէթը էօմրիւնտէ բէք չօգ տէֆալէր , սուրէթը միւֆթէխիրանէտէ էզպէր իտէկէլ- տիյի աթի իւզգիբըր սէօզլէրի , մաքինավարի պիր հալ իլէ , վէ պարիտ նիկեահըլըլա Օկիւահըն եիւզիւնէ պագարագ թէլաֆֆուզ իթտի :

— Պէնիմ քիմ օլտուզումը պիլմէյօրմուսունը , պէն՝ Պէրթա տը Տըրէօ , Տիւզ լիան տը Մայլըբրէնին զէվճէսի , Ավալօն Մարգիզի, Բօնդրուա վէ Պըլէսագ գօնթէսի, Նէյ Վիզօնթէսի, Սէն Թօմա տէ Տիւն, Վէսվու , վէ Բէրկազ Բըրէնսէսի, Բօմանըն մուգատտէս իմբէրաթօրլուզու , վէ Փըրանսա գըրալիյէթի Շըվալիյէլէրինտէ . . .

Տիւշէս , հէյէճանընտան նաչի հայիզ պուլունտուզու էլգապու իւնվանլարընըն պէյանաթընը իքմալ իտէմէտի . մէզպուրէնին՝ ազիմ պիր նաթըգարէրտազըլըլա սէօլէ- տիյի պու սէօզլէրի տիյնէմէքտէ օլան Օկիւահ , եանի Տիւզ լիան տը Մայլըբրէ , եավաշ եավաշ քէնտի մէճհուլ խա-

Թըրէլէրի ըիշթէսինի (Թէլ) զայս իթտի. ճունունիյէթ, մումաիլէյհին զիհնինի թէքրար զուլմէթ իչինտէ պըրագըյօր իտի. նակէհան իհթիյար Տիւշէսին էլինի պըրագտը, վէ թիթրէք բարմագլարըյըլա, անլընտա տիգիլմիշ օլան թէր տամլալարընը սիլտիքտէն սօնրա, զէվճէսինին եանընտան մուֆարէգաթ իթտի, վէ պաշընը սալլայարագ,

— Օկիւահըն զէվճէսինին գանը գըրմըզը տըր . . . Օկիւահ՝ պիր ըէյիսի մուազզամ տէյիլ տիր, Օկիւահըն գալպի, սարը սիյմալը ատէմլէրին նէզաինտէ տիր. տէյէնլէրին ճիւմլէսիտէ եալանճը տըրլար, վէ . . .

Մէրգում՝ սէօղիւնի գաթ իթտի, վէ խաֆիֆ ատըմլարըլա դաբըյա թէգարրուպ իտէրէք, հալընըն իւզէրինտէ եիւզին գօյու եաթը վէրտի, Ուէսթէրն տախի, Տիւշէսիննէզտինէ վարարագ, թիթրէք վէ միւթէէսիր պիր սէտայըլա,

— Մա'տամ, պէնտէնիգի թանըտը՞զմը . . . պէն՝ Պօսթընտաքի ճէյամ Ուէսթէրն տէյիլմիյիմ . . . կէլինինիզ՝ մատամ Լուիզ տը Մայլըբրէնին պիրատէրինի թանըմայօրմուսունըզ - տէյինճէ, Տիւշէս՝ պարիտ վէ պիֆուլթուր պիր սէտայըլա,

— Կէլինիմ էօլմիւշ տիր - տէտի:

Ուէսթէրն. - (Աճըզըլը պիր սէտայըլա) էօլմիւշմի . . . եա սիգին Բաուլ նամ էվլատընըզ . . .

Տիւշէս. - (Այնի պարիտ հալ իլէ) էօլմիւշ տիր . . .

Ուէսթէրն. - Ա՛հ մա'տամ, եա անլէրին էվլատըլընէ՞ օլտուլար:

Տիւշէս. - (Եօրղունըզ վէ պէզկինիք ըզհար իտէրէք) նէ՞ պիլէյիմ պէն . . . - տէտիքտէն սօնրա, Ուէսթէրնին եիւզիւնէ պագարագ իլավէյի մէգալ պիրլէ,

— Փագաթ պէնի նի՛չիւն իսթիճիլապ իտիյօրսունըլ - տէտի:

Ուէսթէրն. - Մա'տամ, պէնտէնիգ՝ սիգին էվլատը-

նըզ Մարգի Բաուլըն գայնը, եանի կելինինիզին պիրա-
տերի, վէ թօրունլարընըղըն տայըսը, Ուէսթէրն օլտու-
ղումը սիղէ սէօյլէտիմ իտի. հայը վազըթտան պէրի ան-
լէրի արամագտայըմ, վէ անլէր իչին էօմրիւմին պիր գըս-
մընը ֆէտա իթտիմ:

Տիւշէս. - Ուէսթէրնմի տէտինիզ . . . էվէթ խաթ-
ըմա կելիյօր կիպի . . . օ գարը ատի պիր ֆամիլէայա
մէնսուպ իքէն, մատամ տը Մայլըբրէ օլտու:

Ուէսթէրն. - Էհ մատամ, լէճա իտէրիմ լուծֆէն
սէօյլէյինիզ, Լուիզին վէ Բաուլըն էվլատլարը նէ՞ օլտուլար:

Տիւշէս. - (Կէօզլէրինի գաբայարագ) անլէր տէօրթ
նէֆէր տէյիլմի իտլէր . . . Շարլօթ . . . Շարլօթ էօլմիւշ
տիր զանն իտէրիմ . . . միւսիւ Մարգի տը Մայլըբրէ իլէ
մատմազէլ տը նէյ . . . խաթըրմա կելիյօր . . . ֆագաթ
Սէնթին մաթէմինի չէքմէտիմ . . . էկէր Կասթօն էօլմիւշ
խէ, պէօյիւք պիր պէտպահտլըզ վուգու պուլմուշ տէ-
մէք տիր . . . չինքի Կասթօն՝ Մայլըբրէլէրին սօն վարիսի
իտի . . .

Ուէսթէրն. - (Աղիմ պիր հէյէճան իլէ) էօլմիւշլէր . . .
ա՛հ ճիւմլէսիտէ էօլմիւշլէր . . .

Տիւշէս. - Պէն պիլլիմիյիմ . . . օ գատար ուզուն միւ-
տէթ մուրուր իթմիշ տիր քի, պունլարըն ճիւմլէսինիտէ
ունուլթմուշլմ . . . էհ արթըզ պըրագընըզ պէնի . . .

Ուէսթէրն. - Մէրհամէթ պույուրունըզ մատամ, պա-
նա պիր ճէվապ վէրինիզ . . . Պէրթա . . . մատմազէլ
Պէրթա նէ՞ օլտու . . .

Տիւշէս. - Պէրթամը . . . Պէրթա պէնիմ - տէտիքտէն
սօնրա, միւթատը օլան ամիր սէտասըյըլա,

— Մատմա՛զէլ տը Մայլըբրէ - տէյու Պէրթայը սէս-
լէտի:

Պէրթանըն եաթմըշ օլտուղու մահալտէն՝ հազին վէ

սիւրբէքի պիր ինիթի իշիտիլտի. Ուէսթէրն, հէնուզ Պէրթայը կէօրմէմիշ օլմաղըլա, պու սէտայը իշիթտիյինտէ, տէրհալ անէ տօլրու գօշարագ, եաթաղը սէթը իտէն բէրաէլէրի գալտըրտը, վէ մէզպուրէնին պուզ կիպի սօուգ էլինի թուլթաու:

Պէրթանըն սօլկուն տուտագըլարը իւզէրինտէ լաթիֆ պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնտի, վէ կէօղէրինի նիմ սուրէթտէ աչըպ թէքրար գաբատը:

Մէզպուրէ, պիր իսմ թէլաֆիուզ իթտի, ֆագաթ Ուէսթէրն անլայամատը, պատէհու ճանսըզ ճէսէտի, եաթագտան եուվարլանարագ, կիւզէլ պաշը՝ խալընըն իւզէրինէ տիւշի վէրտի:

Մարգի Բաուըլըն իւք քէրիմէսի, մատմաղէլ Պէրթատը Մայըբրէ, հէման օ անտէ վէֆաթ իթմիշ իտի:

Ուէսթէրն տիզ չէօքտի, վէ էլլէրի իլէ եիւզիւնի սէթը իտէրէք:

— Եա՛ Բապպիմ, մէկէր թա պու գատար եագընըմ տայըմըշար, էյվա՛հ պէն անլէրի խէլաա իտէպիլիր իտիմ, լաքին սէն իսթէմէտին . . . Է՛հ էմըլ իլահին միւպարէք օլսուն - տէտի:

Ուէսթէրն, Մարգի Բաուըլըն սօն էվլատընըն վէֆաթընտա հաղըր պուլունմուշ զանն իտիյօր իտի, միւմայիլէյհ, պու տագըգատա՝ ալօգաթ Տիւրանտէնէ թէսլիմ իթմիշ օլտուզու խաթըրէնամէյի տիւշիւնիյօր իտի, ալօգաթը մէքգում, աշիքեար սուրէթտէ քէնտիսինի ալտաթմմըշ իտի:

Ֆագաթ պու նօգթանըն նէ՞ էհէմիյէթի օլապիլիր իտի. պունտան սօնրա տալայէ գըյամ վէ տէվամ իթմէնին նէ՞ ֆայիտէսի օլաճագտը, զիրա Ուէսթէրնին զանն Նընճա, միւսիւ տը Գօմբանա իլէ իհթիյար մատամ տը Մայըբրէ Տիւշէստէն, եանի պիր վէլէտի զինա իլէ կիւնահքեար պիր վալիտէտէն մատէ՝ մէյտանտա քիմնէ պուլունն:

մայրիտի, ան ասըլ Մայլըբրէլէրտէն էսէր գալմամլըլիտի :

Ճէյմս Ուէսթէրն, պիշարէ Պէրթանըն ճանարղ ճէսէտի եանընտա հէնուղ տիղ չէօքմիւշ իքէն, ժան-Մարի-Պիօ, օտաաան իչէրի կիրտի :

Իհթիյար Տիւշէս, քէմալի յահէթի պալ իլէ գօլթուգ սանտալէէսինտէ ույումագտա, վէ Օկիւահ տախի, հալընըն իւզէրինտէ եիւղին գօյու եաթըպ՝ էզպէրլէմիշ օլտուղու պէսթէյի թէրէնիւմ իթմէքտէ իաի

Եէվմը մէզքիւր, Սէն Շօմօն թէքէճիյինտէ վուգու պուլան Տուէլլօնըն իւչիւնճի կիւնի իտի, թամ օ կիւնքի, Սէնթ՝ աշըրըլպ միւսիւ տը Գօմբանսըն շինաէթ խանէսինէ կէօթիւրիւլմիւշ իտի :

Մատամ պարօն տը Բօյ, Կասթօնա՝ հագդը սարիհի օլան վարիտաթը ճէսիմէյի քէնտիսինէ իատէ իտէճյինի վատ իթմիշ իտի, ֆագաթ նասըլքի պիրլիրիզ, Կասթօն՝ քէնտիսինի Բարիզտէն ուզագ պիր մահալաէ զանն իթմէքլէ, մատամ Պարօնըն վատը իճրասընըն ուզանմասընը թապլի պիր սէպէպ ատտ իթմիշ իտի, զիրա Գարմէն, քէնտի խէյալի պիրատէրինին՝ Բարիզտէ պուլունտուղունը Կասթօնա պիլտիրմիշ իտի :

Մատամ պարօն, պին տիւրլի մէշագգաթըլա էլէ կէշիրմիշ օլտուղու մէզքիւր վարիտաթը ճէսիմէյի, Կասթօնըն մուհապէթի ուղրունա ֆէտա իթմէյէ հագըր իտի իսէտէ, ֆագաթ հիշ օլմաղսա պու մուհապէթին՝ պիր միւստէթ օլտուն տէվամընը արղուլէյօյ իտի. մէզպուրէ, միւսթագպէլէ մէյտան օգուլյապիլմէք իչիւն, հէման պիր կիւն օլտուն մէսուտ օլմաղա բազը իտի :

Էկէր Կասթօն, պուլունտուղու խանէնին Բարիզտէ օլտուղունը պիլմիշ օլայըտը, տէրհալ տըշարը չըգմագ վէ կիտիպ Սէնթի պուլմագ իսթէյէճէքտի, զիրա Գարմէնին աշգու սէվտասը թէէսիրի իլէ, պիր տագըգա գա-

տար խէյալինտէն թէպեիտ իթմիշ օլտուղու Սէնթին թասս վիբի, էվվէլքինտէն զիյատէ պիր մուհապէթը շէտիտէ իլէ խաթըրնա խութուր իթմիշ իտի:

Կասթօն, Գարմէնին զայպուպէթինտէ՝ Եանի մէզպուրէնին ճաղիպ՝ վէ միւսէխիւր կիւզէլլիյի թէհսիրինտէն գուրթուլուր գուրթուլմազ, քէնտիսինի՝ հէմիլիէսի Սէնթ իլէ պուլույօր իտի:

Գարմէնին, աղլու ֆիքիրտէն պիրուհ (խէլքէ մաքէ գուրս) հիւսնի մէլահաթը, Կասթօնը զէնծիրպէնտ պիր էսիր իթմիշ իտի. Կասթօն՝ մէզպուրէնին մուվաճէհէսինտէ հէր շէյի ունուտուպ, Եալընըզ հալի հազըրը տիւշիւնմէքլէ, քէնտիսինի հէր վէչհ իլէ պահաթըյար զանն իտէր, վէ մահզա պու մուհապէթին սայէսինտէ քէսպը սըհհէթ իտէրէք, գալպինին քէմալի գուվվէթ իլէ չարբաթըղընը հըսս իտիյօր իտի:

Կասթօն, քէնտիսինի պիւթիւն պիւթիւնէ Գարմէնին մուհապէթինէ հասը իտէրէք, կէշիրմիշ օլտուղու էյամը ֆէլաքէթի խաթըրնտան թէպեիտ իթմէք իսթէյօր իտի, ֆագաթ պիր հըսսը թապի, պու սաատէթին տէվամ իտէմէյէճէյինի քէնտիսինէ խապէր վէրիյօր իտի:

Կասթօն, Գարմէնին շէրապը մուհապէթի իլէ սէրմէթու հայրան օլտուղու տէմէրտէ, մէզպուրէնին կիւֆթարը շէքէրպարընտան շիրինկեամ օլմազլա պէրապէր, անըն ֆիսունսազ նիկեահը տախի, խէվֆու տէհէթինի մուճիպ օլույօր իտի:

Խիւլասայի քէլամ Կասթօն, թա պու մէրթէպէ Գարմէնին աչգու սէվտաթըյըլա մէճզուպ վէ միւսէխիւր իքէն, աղրէպ օլարագ՝ մէզպուրէնին զայպուպէթի էսնասընտա, գալպինտէ՝ անըն մուհապէթինտէն էսէր գալմայըպ, անճագ պիր վիճտան պիհուզուրլուղը հըսս իտիյօր իտի:

Կասթօն տայիմա, վէ խահնախահ Սէնթին թասվի-

րինի խէյալ իտիյօր իտի, մէրգում, պու խայալաթ իլէ Սէնթ, աղլայըպ սըղլամագլա իքի էլլէրինի ուղատարագ՝ քէնտինտէն իսթիմատ իթմէքտէ տիր զանն իտիյօր իտի :

Կասթօն, Սէնթին՝ կեահ ինճու տանէլէրի կիպի կէծղ եաչլարընը, վէ կեահտա մէլէքլէրէ մախսուս օլան խէնտէսինի թասավվուր իթմէքլէ, պիչարէյի եիւլ իւսթի պըրազըպտա, ֆամիլեասընըն տիւլմէնի խանէսինտէ պէյհուտէ վագըթ զայալ իթտիյի իչիւն, քէնտի քէնտինի թայեիպ իտիյօր իտի. վէլհասըլ հէմիրէլիք մուհապէթը մուղատտէսէսի, մաշուքէսինին աչգու սէվտասընա զալէպէ իտիյօր իտի :

Կասթօնըն ճէրիհասը էյիլէշմիշ օլմաղըլա՝ արթըգ Սէնթին եանընա կիթմէսինէ մանի օլամաղ իտի, մէրգում՝ պու միւլահաղաթ իլէ, հէման իրթէ կիւնի ալէսսապահ կիթմէյէ գարար վէրի իտի իսէտէ, ֆագաթ սապահլէյին մատամ Պարօնըն՝ (Գարմէնին) ճագիպ սիյմասընը կէօրտիլինտէ, իլք ազչամքի գարարընը ունութույօր իտի :

Գարմէն տաիի, պիր կիւն Կասթօնտան այրըլըպ եալլընըգ գալահաղընը տիւլիւնտիւքճէ, ֆէնա հալտէ մուղթարըպ օլույօր իտի, մէզպուրէ, սապահտան ազչամա գատար Կասթօնըն մուհապէթի իլէ իլթիղալ իտուպ, կիճէ քէնտի օտասընա չէքիլտիլինտէ, քէնտի քէնտիսինի իթհամ իթմէքլէ, թա պու մէրթէպէ սէվմիշ օլտուղու զաթը ալտաթտըղը իչիւն հէօնկիւր հէօնկիւր աղլայօր իտի :

Գարմէն, աթէչտէ գըղարըլմիշ տէմիր թէլլէր իւղէրինտէ եաթմըշ կիպի մուաղղապ օլուր, վէ թապէ սապահ կէօղիւնէ ուլղու կիլմէյիպ, քէմալի մէյուսիլէթ իլէ, վէ գալպինի լարալայաճագ տէրէճէտէ ահու ֆէրեատլէր իտիյօր իտի :

Մէզպուրէնին էօմրի, ատէթա պիր ըիւյա կիպի կէշիյօր իտի . . .

Էահպէլ իլէ ճօն վօհուրն սէյլէմիշ օլտուղլար մա-

նրա տար սէօգին, գուզվէթու հիքմէթինի շիմտի անլայօր իտի :

Գարմէն, ձօն վօհու իլէ Եահպէլին «սէն բէք կիւզէլ, վէ հէմտէ ֆէվզէլատէ կիւզէլ օլաճագսըն» տէտիքլէրի միւպհէմ սէօգին մանասընը անլամայա չալըչըպ մուզթաւը պ օլույօր իտի . պիր կիճէ, մէզպուրէնին հիւզնիւ քէտէր պարը կիրանըյըլա աղըրլաշմը օլան կէօզլէրի, միւշէվլէշ պիր ույգու իլէ գարանտըղընտա, սէրտ վէ շէֆգաթսըզ պիր սէտա, կիճէնին տէհշէթ պախշ գարանըղը իշինտէ, աթիւլզգիքը պէյթի թէրէննիւմ իտիյօր իտի :

«Ատէմ (Աղամ) քէնտի մուհապէթինի սանա ըզհար իտէճէք »

«Հէվա (Եւա) տախի, մուհապէթինի սէնտէն կիլլէյէճէք »

Գարմէն, պու խայալաթը միւտհիշէ իշինտէ, Ատէմ իլէ Հէվայը քէնտի եաթաղը եանընտա կէօրիւյօր իմիշ կիպի, սլաշտան ալաղա գատար թիթրէտի :

Մէզպուրէ, Կասթօնըն պայկըն նիկեահըյըլա, մատամ Մարի տը Վարանըն մահզուն, ֆագաթ լաթիֆ սիյմասընը կէօրիւյօր իտի, օ անտէ օյանարագ պիլա թէսէլիլ վէ նախմիւտ պիր հալ իլէ սէլ կիպի կէօզ եաչը տէօքէր տուրուր իտի :

Գարմէն, պու հալի բիւր մէլալ իլէ սապահլայըպ, մահզա տէրտը տէրտը տէրունինի ունութմագ, վէ թէսէլիլ պուրմագ իշին Կասթօնըն եանընա վարտը . Կասթօն, մէզպուրէնին՝ քէնտիսինէ իթմիշ օլտուզու վատ հագգընտա պիր շէյ տէմէտի իսէտէ, Գարմէն՝ վատը մէզքիւրըն իճրասը խուսուսընտա՝ Բարիզտէն մէքթուպ ալմագ իշին, կէօթէրտիլի վագթըն հուլուլ իթտիյինի տիւշիւնմէքլէ, հէման իյճապը իճրասընա գարար վէրիպ, էօյլէտէն իւշ սաաթ սօնրա,

— Ազիզիմ Կասթօն, պիր մըգտար պէքլէմէնիլ Լա-

ղըմ կէլէճէք, պէն ազ միւտէթ սօնրա ավտէթ իտէճէյիմ-տէյէրէք, անլընը Կասթօնա բուս իթտիրտիրտէն սօնրա, կիւճ հալ իլէ մէրգումըն նէզտինտէն մուֆարէգաթ իտէ-պիլտի :

Դարմէն, պիր գաչ տագըգա սօնրա էրքէք էլպիսէսի լապիս օլտուղու հալտէ՝ պիր արապայա բաքիպ օլարագ եօլա ըէվան օլտու :

Մէզպուրէ՝ արթըգ մատամ Պարօն տը Բօլ տէյիլ խի, իլլա Մարգի տը Մայլըբրէ նամը թահտընտա օլարագ, 1826 սէնէսի Դարնավալընըն Սալը կիճէսի, տէհ-չէթամիզ պիր ճինայէթին սէպէպի օլան գըրմըզը չըզտա-նը պուլուպ, Կասթօնա թէսլիմ իթմէք իչիւն գօնաղընա ազիմէթ իթտի. մէզքիւր չըզտան, պիր չէքմէճէ տէրու-նինտէ մախսուսի եաբըմըչ օլան կիզլի պիր տէրէյին ի-չինտէ, վէ այրըճա պիր քիլիտ իլէ քիթլէնմիչ օլտուղու հալտէ հըֆզ իտիլմիչ իտի :

Մարգի տը Մայլըբրէ, Սէնթ Մնօրէ վարըչընտա վա-գը՝ միւթէսարըբ օլտուղու Գ նօմէրօլու խանէսի գաբը-տընտա արապատան էնտի, Բուբառ մախսալընը հայիզ պուլունան հիւրմէթլու Բիյէր վօրմն տախի, Մարգինին մու-վասըլէթլնտէն պիր սաաթ էվվէլ խանէյի մէզքիւրտէն չըզպ կիթմիչ իտի. օգույանլարըմըզ, մէրգում Սլզաս-լընըն, Մարգինին գօնաղընտա նէ եաբմըչ օլտուղունը պիլիրլէր

Կասթօն, մատամ Պարօն տը Բօյըն մուֆարէգաթըն-տան սօնրա, պիր չարեէք սաաթ գատար եալընըզ գալ-մըչ իտի, տըչարըտա կիւնէչին զիյալարը ալէմի թէնվիր իթմիչ իտի իսէտէ, ֆագաթ՝ Կասթօնըն պուլունտուղու օտանըն բէնչէրէլէրի՝ գալըն բէրտէլէր իլէ գաբալը օլտու-ղունտան, նիմ գարանըզ իչինտէ իտի :

Կասթօն, թէրար հէմչիրէսի Սէնթին խէյալի իլէ

մէջուլ իբէն, խանէնին տիկէր պիր տայիլէսինտէ, նակէ-
հան գարմագարըչ վէ շամաթալը պիր միւքեալէմէ սէ-
տալարը իշիտիլտի:

Պու շամաթա, ատէթա պիր միւնապաայէ պէնդէյօր
իտի, շէօյլէքի, սըյրըգ վէ եիւզսիգ պիր միսաֆիր, զօր
ըլա մատամ Պարօնըն տայիլէսինէ կիրմէք իսթէյիպ, ու-
շագլար տախի, մէրգումը հարաքէթինտէն մէն իսիյօր-
լար իտի:

Կասթօնըն, պու կիպի ատի հատիսաթէ էհէմիլէթ
վիրմէյէ վագթը եօղուտը, ֆագաթ շամաթա կիթտիքճէ
եագլաշմագտա իտի, վէ էկէր Կասթօն մէրագ իտուպտա
գուլագ վէրմիշ օլայըտը, սըյրըգ ճասընա պիր կիւլիւշ վէ
աճալ աճայիպ պիր սէտայըլա թէլաֆֆուզ իտիլէն աթի
իւզգիքը սէօղլէրի իշիտէճէք իտի:

— Պըրագըն պէնի ուղուրսըզ հէրիֆլէր, մատամ
Պարօն պանա պէքլէյօր. մէզպուրէ պէնիմ տօսթումտըր,
էկէր եանընա կիթմէզսէմ մահզուն օլաճագ տըր - տէ-
մէքտէ, վէ ուշագլար տախի, մատամըն՝ խանէտէ պու-
լունմատըղընը տէրմիյան իթտիքլէրինտէ, մէրգում եիւզ-
սիգ միսաֆիր

— Էհ էհ պիգ էօյլէ թէմբինի հալլէրի բէք ալէա
պիլիրիզ . . . մէլուն հէրիֆլէր, շիմտի հէր շէյի սիգէ սէօյ-
լէմէլիմի . . . պէն՝ մատամ Պարօնըն էսրարընա վագըֆ
օլտում, սիգ՝ կիւզէլ մատամըն էսրարընա գաթան վա-
դըֆ տէյիլիլիզ . . . անլայօրմուսընըզ ահմագլար . . .
հայտէ՝ գաբըյը աշընըզ պագայըմ - տէմէքտէ իտի:

Շամաթա կիթտիքճէ չօղալտը, վէ Կասթօնըն օտա
գարըսը զօրըլա աշըլըպ, Բօպի, քէօր սարխօշ օլտուլու
հալտէ՝ քէնտիսինի մէն իթմէք իսթէյէն իքի նէֆէր ու-
շագլարըն էլինտէն պիր թագրիպ գուրթուլարագ, օտա-
տան իշէրի կիրտի:

Մէրգում, պօղազընը երթարճասընա գահգահ կիւ-

իւյօր իտի . մատամ Պարօն թարափընտան , ուշագլարըն
կասթօնըն օտասընա կիրմէլէրի գաթիէն մէն Ելունմուշ
օլմաղըլա , գարընըն էշիյի էօնիւնտէ շաշա գալմըշ տու-
րույօրլար իտի . Բօպի , տայիմա կիւլէրէք մէրգումանէ խի-
թապէն ,

— Տէֆ օլուն ուղուրսըզ չարգընլար , գարըյը գա-
բայըն , պիզ եալընըզ գալմագ իսթէրիզ - տէյիպ թիթ-
րէք ատըմլարըլա իլէրլէյէրէք գարըյը գաբատը :

Կասթօն , ֆութ ուրսուզ պիր հալ իլէ պու քէնտի կէ-
լէն տալէթսիզ միսաֆիրի կէօրիւպ , մէրգումըն իւզէրինէ
պիր նիկեհա՜ն աթֆ իթսիքտէն սօնրա , թէքըար քէնտի միւ-
լահաղաթընա տալար :

Նասըլքի տէտիք , օտանըն տէրունի գարանլըզ օլ-
տուղունտան , Բօպի , Կասթօնը կէօրէմէյիպ քէնտիսինի եա-
լընըզ զանն իտիյօր իտի , մէրգում՝ սարխօշլուգտան տիլի
տօլաշարազ քէնտի քէնտինէ ,

— Է՛հ նէ պէյիս վար , մէզպուրէյի պէքլէյէճէյիմ...
էվէթ անըն վիրուտինէ ինթիզար իտէճէյիմ... վէ հաթտա
էկէր կիճէ պուրատա գալմագ լազըմ կէլսէ տախի , հէման
շուրաճըզ տա եաթաճաղըմ... ա՛հ ա՛հ օ շէյթան ժօղէբէն ,
պու էսրարը պէնտէն քէթմ իթմէք իսթէյօր իտի . . .
ֆագաթ գուրթուլուրմու . . . պիզիմ մէհարէթիմիզտէն
գուշ ուշա՛րմը . . . ալէլիսուսուս մէրգումա չօգ իչիրտիմ...
քէօր սարխօշ իթտիմ . . . ա՛հ իշրէթ նէլէ՛ր եաբմազ . . .
ղավալը ժօղէբէն , ալթուն կէօղլիւյինի անլը իւզէրինէ
վազ իթմէքլէ , ճըրճըր պէօճէյի կիպի սէյլէմէյէ պաշ-
լատը . . . ֆագաթ իշթէ պու բէք թօհաֆ տըր . . . հէմ
մատամ Պարօն , վէ հէմտէ միւսիւ Մարգի , իքիսիտէ պիր
շախս . . . վագաա պու հալ հէմ թօհաֆ , վէ հէմտէ հայ-
րէթէ շայան տըր . . . պէն պու մատտէյի էվէլտէն քէշֆ
իթմէլի իտիմ . . . լաքին նէ՛ եաբայըմ , օ գատար մէշղուլ
իտիմ քի . . .

Բօպի, սէօղիւնի գաթ իթմէքլէ թէքրար զահգահա
իլէ կիւլտի, վէ թիթրէք ատըմլար ըլա օտանըն տէրունի-
նի տօլաշտըգտան սօնրա սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Պու շէյթան տօգթօր . . . ղայէթ թիթիզ պիր ա-
տէմ օլմուշ իտի, իշրէթէ ալըքդ օլմատըղընտան, էվվէլ-
լէթի գուվվէթլի պիր ֆիքրէ մալիք իտի . . . Փագաթ է-
կէր քէնտիսինի սարխօշ իթմէյէյիտիմ, էօմրիւմին սօն
տագըգասընա դատար մատամ Պարօնը արամայա մէճ-
պուր օլաճագտըմ - տէտիքաէն սօնրա, Կասթօնըն եաթ-
մըշ օլտուղու գանաբէնին իւզէրինէ տիւշի վէրտի:

Կասթօն, Բօպինին մէգալաթը խօտսէրանէսինտէն հիշ
պիր շէյ անլամամըշ իտի, Փագաթ մէրգուլմըն պու նա-
պէճա հարաքէթինտէն հիտէթլէնէրէք,

— Միւսիւ, ըէճա իտէրիմ պաշգա պիր սանտալէ-
տէ օթուրունուզ - տէմէսի իլէ, Բօպի թէաճիւպ իտէրէք,

— Մհ իշթէ քէնտիսի պուրատայըմըշ - տէյու հայ-
գըրաը, վէ իլավէյի մէգալ իտէրէք,

— Հայ շէյթան հայ, հէնուզ պու սապահ կլյմիշ
օլտուղու էրքէք էլլիսէսինտէն ալտանաճագտըմ . . . Փա-
գաթ շիմտի միւմքին տէյիլ . . . Ժօղէբէն պանա հէր շէյի
պիլտիրտի . . . վէ շիմտի . . .

Բօպի, սէօղիւնի գաթ պիրլէ շապգասընը գօլթուղու-
նըն ալթընա ալտը, վէ մուվազէնէսինի ղայպ իթմէմէյէ
շալըշարագ, Կասթօնա տօլլու իլէրլէյիպ,

— Մատամ Պարօն, սիզին սատըգ պէնտէնիզ . . .

Կասթօն, Բօպիյի տիվանէ զանն իթտի, օ անէ գա-
տար մէրգուլմը նազարը տըգգաթէ ալմամըշ, վէ սարխօշ
օլտուղունը անլայամամըշ օլմաղըլա, խաֆիֆ պիր սէտա-
յըլա մէրգուլմըն սէօղիւնի գաթ իտէրէք,

— Խանըլըյօրսուընը միւսիւ, մատամ Պարօն պու-
րատա տէյիլ, վէ պու օտանըն տէրունինտէ պէնտէն պաշ-

գա քիմնէ եօզ - տէյինճէ, Բօպի, ապիմ պիր գահգահա
իլէ կիւլէրէք,

— Ի՛հ մատամ, պու սէօզլէրի պիր պաշգասընա տէ-
յինիզ, պունտան պէօյլէ արթըզ պէնի ալտաթամազսը-
նըզ, զիրա պէն ժօզէբէն իլէ կէօրիւշաիւմ . անլա՛յօրմու-
սընըզ, ժօզէբէն հէր շէյի պանա անլաթտը . . . իմտի
լութֆէն միւսաատէ պույուրունտա տէսթինիզի բուս ի-
տէյիմ - տէյիպ, կասթօնա տօղրու էյիլի վէրտի:

Կասթօն, պիւա հիտէթ մերգումը կէրույէ իթի վէր-
տի, վէ եօրդուն պիր սէտայըլա:

— Միւսիւ, պէն մատամ Գարօն տէյիլիմ, բուպա-
լարըմը կէօրմէյօրմուսընըզ - տէմէսի իլէ Բօպի,

— Բէ՛հ, բուպալէրինիզին նէ՞ էհէմմիյէթի օլապիլիր,
պէն սիզէ՝ ժօզէբէն իլէ կէօրիւշաիւմ տէյօրում, մէր-
գում իլէ գահվալթը իթտիք, շիմտի անըն եանընտան կէ-
լիյօրում, պունտան գաթինազար, տըզ գաթըլա եիւղիմէ
պագմայա հիմմէթ իթտիյինիլտէ, Բօպի պէնտէնիզի թա-
նըյաճազընըզա շիւպհէ իտէմէմ, է՛վէթ, հինտ թաՎուզը
շէքինտէ օլան Բօպիյի՝ բէք ալէա թանրմալըսընըզ, պու
թէպտիլի սըֆաթ բէք թօհաֆ տըր տէյիլի . . . պէնտէ
սիզին կիպի պազը թէպտիլը էսվապ իթմէքտէն խօշա-
նըրւմ - տէտի:

Կասթօն, պիր եանէ տէօնիւպ պաշընը եասթըղըն իւ-
ղէրինէ վազ իթտի, վէ Բօպի տախի պիր սանտալէէ ա-
լըպ, կասթօնըն գանաբէտի եանընա տօղրու եուվարլա-
յարագ օթուրտու, վէ սէօղլունէ տէվամ իտէրէք,

— Վադաա պուրասը՝ պիր ֆըրընըն իչի կիպի գա-
րանըզ իսէտէ, եինէ պէն սիզի բէք ալէա թանրմագ-
տայըմ. իմտի պիլմիշ օլուն քի, մուհիմ պիր մատտէ հագ-
գընտա կէօրիւշէճէյիլ, պէնիմ սիզտէ օլան հագգըմը
թանրմալըսընըզ . . . զիրա շու անտէ աճընաճապ պիր

հալտէ պուլունույօրում. . . ֆագաթ պու հալ տէվամ ի-տէմէղ մատամ, պէնիմ կիպի պիր ատէմ, Տընիզաուա միւսավի ատաւ օլունմամայլ տըր . . . պու սապահ, մահքէմէյի ճինայէթէ միւրաճաաթ իթմէյի ճէզմ իթտիմ, ֆագաթ . . .

Կասթօն. - (Սապըրսըլլըզլա մէրգումըն սէօղիւնի գաթ իտէրէք) լէճա իտէրիմ միւսիւ, պանա պու կիպի թէքլիֆսիզ մատտէլէրտէն պահս իթմէյինիզ, պէն մատամ տը Բոյ տէյիլիմ տէյօրում սիզէ,

Բօպի. - Հայըր սէվկիւլի մատամըմ հայըր, պէյհուտէ սէսինիլի էրքէք սէտասընա պէնզէթմէյէ չալըչըյօրսունըզ, նասըլքի սիզէ տէտիմ, պու սապահ ժօզէրէն իլէ գահվալթը իտիպ հէր շէյի անլատըմ. . . պունտան գաթի նազար, խիզէ ճալիպի մէրադ պիր հէվատիս վէրէճէյիմ քի, բէք մէմնուն օլաճագսընըզ, պու հատիսէ միւսիւ Տիւզ տը Մայլըբրէյէ այըտ տըր . . .

Կասթօն, պու իոմի իչիթտիյինսէ՝ սէրի պիր հարաքէթ իպրազ իտուպ եիւզիւնի Բօպիյէ չէվիրտիք, վէ մէրգում տախի էլինի տիզինէ վուրարագ,

— Ա՛հ մէրադընըզը թահրիգ իտէճէյիմի բէք ալէա պիլիյօրըտըմ, ֆագաթ պէտպահտըղըն՝ պէնիմ կիպի էնլիյէթլի վէ նամուսը պիր ատէմի, նէրէլէրէ գատար սիւրիւյիւպ կէօթիւրտիւյինի տույտուղունուզտա, էլպէթտէ ֆուլթուր իտէճէքսինիզ - տէյիպ, կէօզլէրինի ասիւմանէ գալտըրտը, վէ աճըզը պիր հալ քէսպ իթտիքտէն ոճնրա, պօղունուզ պիր սէտայըլա սէօղիւնէ տէվամ իտուպ,

— Ա՛հ մատամ, պու սապահ հէնուզ սիզ ույգուտա իքէն, պիկիւնահ պիր գըզճըազը, նէֆրէթամիզ պիր հայլազըն՝ մէքուհ գօլլարը իչինէ աթը վէրմէք իչիւն էվինտէն աշըրտըմ - տէտի:

Կասթօն, հիտէթու նէֆրէթ իյմա իտէր պիր հալ

կարող իթտի. Բօպի տախի ուզուն վէ կէնիշ պիր նէֆէս ալարագ ,

— Է՛վէթ մատամ, քիւջիք վէ զայեթ կիւզէլ պիր գըզճըազ , մէզպուրէ՝ օն ալթըտան օն սէքիզ եաշընտա թախմին օլունուր, սարը, թազէ , հալալէթիլի , վէ մէլէքէ կիպի պիկիւնահ պիր գըզճըազ իտի . . . կիւզէլ վէ քիւջիք պիր պիր գըզճըազ . . .

Կասթօնըն զիհնի՝ հէր կէօնա շիպհէտէն վարէսթէ իտի իսէտէ , Բօպինին պու հադշիյաթընտան խահնախահ մուզթարըպ օլմայա պաշլատը , Բօպի տախի , սարիսօլուղա մախսուս պիր պօշպօղազլըզլա իլալէյի մէգալ իտէրէք ,

— Ֆազաթ պու իշին բըլանը բէք միւքէմմէլ իտի , հէր շէյ էվվէլինտէն սըրասընա գօնմուշ իտի . . . ահ օ շէյթան Պիւրօ , հէր շէյի եաբմաղա միւզթէտիր պիր հայլաղ աըր . . . էկէր Մարէ մահալլէսինի թանըրսանըզ , պու մատտէ հադգընտա սիգէ լայըզլը մայիւմաթ վէրէպիլիրիմ - տէտի :

Կասթօն , խահնախահ Բօպինին մէգալաթընը տինլէմէքտէ իքէն , մէրգումըն աթի իւզզիքը սէօղլէրինի իշիտինճէ , պաշտան ալաղա գատար թիթրէտի , չիւնքի Բօպի ,

— Ֆըրան Պուրթուա , վէ Գիւլթիւր-Սէն-Պաթէրին զօգաղընըն քէօշէսինստէ պիր խանէ վար . . . մէգքիւր խանէյի պունտան կէօրէպիլիրսինիզ - տէյինճէ , Կասթօն , գանաքէնին իւզէրինտէ գալգըպ օթուրտու , սօուգ պիր թէր մէրգումըն սաշլարընը ըսլաթըյօր իտի , Բօպի՝ Կասթօնըն հարաքէթինի կէօրմէքլէ ,

— Կէօրիւյօրսունուղ ա , պու հավատիւ սիզի էյլէնտիրիյօր . . . պէն իյէ Պիւրօ Ֆըրան-Պուրթուա զօգաղընտալըտըզ , Ֆընիղաու տախի , Բայան զօգաղընտան տօլաշարագ . . . պաղչէնին ուֆագ գաբըսընտան իշէրի կիրտի...

Կասթօն , էյինի կէօյսիւ իւզէրինէ վազ իթտի , մէր-

դու՛մ թարիֆի նազապիլ պիր տէհէթ իլէ մուլթարըպօ՛
լույօր իտի :

Բօպի. - Աճապ պու հէթեայէ յիզի թաճի՞զմի իտիյօր
կասթօն. - (Պօղունուդ տէտոյըլա) հա՛յըր հա՛յըր տէ-
վամ իտինիզ :

Բօպի. - (Փահգահա իլէ կիւլէրէք) նէ հալ իտէ իշչօգ
ուղամատը . . . Տընիզաւրն իրէքտէն մամուլ պիր նէր-
տիւպանը օլմույըլա, ծն տազըզա սօնրա՝ քիւչիք գըզ-
ճըազ պիզիմ արապատա պուլունույօր իտի - տէյինճէ,
կասթօն,

— Սէ՛նթ . . . ա՛հ Սէնթ տիր - տէյու հայդըրտը,
պիչարէ տէլիգանլընըն օ անտէ հըսս իթտիյի բինճու ըզ-
թըրապըն թարիֆի միւմըին տէյիլ տիր, Բօպի՝ էլան սէյ-
լէյօր իտի իսէտէ, ֆադաթ կասթօն հիշ պիր շէյ անլա-
յամազ օլմուլ իտի. էզճիւմէ պիր իքի տազըզա սօնրա,
մէյուսանէ պիր դայրէթ իտէրէք այաղա գալզա պիլտի,
վէ Բօպինին էլինի թուլթարագ տիշէրի արասընտան,

— Ֆըրան-Պուրթուա զօգաղընա նազըր օլան բէնչէ-
րէտէն աշըրաղընըզ տէյիլմի - տէյու մըրըլտանտը :

Բօպի. - Է՛վէթ էվէթ, պիրինճի տայիրէնին բէնչէրէ-
սինտէն,

կասթօն. - (Հէյէճանընը զապթ իթմէյէ չալըշարագ)
օ կէնճ գըզճըաղը չալաղընըզ տէյիլմի :

Բօպի. - Էվէթ :

կասթօն. - Մէզպուրէյի նէրէյէ կէօթիւրտիւնիւզ :

Բօպի. - Իշթէ պու էսրարը քէթմ իթմէք իչիւն պի-
զէ պօլ պօլ իւճրէթ վէրիլմիշ տիր :

կասթօն. - (Բօպինին էլինի շիտէթլէ ոըգարագ) մէզ-
պուրէյի նէրէյէ կէօթիւրտիւնիւզ :

Բօպի. - Ֆազ տիթ էլիմի աճըտըյօրսունուզ :

կասթօն. - (Իւչիւնճի տէֆա օլարագ թէհտիտամիզ

պիր թավրըլա սէօղիւնի թէքրար իտէրէք) մէզպուրէյի նէրէյէ կէօթիւրտիւնիդ տէյօրում սիզէ ,

Րօպի, ճանընըն աճըսընտան պիր վավէյլա սալը վէրտի, զիրա Կասթօնըն բարմագլարը, հայլազը մէրգումըն քէմիւրէրինի գըրար տէրէճէտէ ինճիտիյօր իտի, Րօպի, Կասթօնըն էլինտէն եագայը գուրթարմայա չապալայըլա ,

— Պըրա'գըն, պըրագըն քի սէօյլէյիմ - տէյու հայգըրարագ, Սէնթին պուլունտուղու մահալի, եանի Տիւզին չինաէթ խանէսինին նօմէրօսունը պէյան իթտի :

Կասթօն, Րօպինին եագասընը սալը վէրտի, մէրգումըն թապու թուվանը գալմամըչ օլտուղունտան խալընըն իւղէրինէ եուվարլանը վէրտի, Կասթօն տաիի, հէյէճանընտան նաչի քէսպը զաաֆէթ իտուպ, գալպի չիտէթլէ չարբըյօր իտի :

Պիչարէ տէլիդանըլը, հըսս իթտիյի հիտէթու մահգունէլէթտէն, ադլընը զայպ իտէճէք տէրէճէյէ կէլիպ, պայղըն կէօզլէրինի օտանըն տէօրթ թարաֆընա աթֆի իթմէքլէ պիր չէյ արայօր իտի :

Նալէհան միհրապըն իչինտէ վազ իտիլմիչ օլան Դարմէնին՝ ալթուն սաբլը խանչէրի կէօզիւնէ իլիչմէքլէ, էլինէ ալըպ թէտգըդ իթտիքտէն սօնրա գաչլարը չաթըլարագ, խանչէրի պիր եանէ աթը վէրտի, վէ քէնտու քէնտույէ ,

— Հայըր հայըր, պու չօճուգ օյունճաղը տըր, Մայլըբրէ պունույըլա վսերամազ - տէտիքտէն սօնրա, կիւյա ագլընը պաչընա ճէմ իթմէք իչիւն իքի էլլէրի իլէ անընը սըդը վէրտի, վէ աճըզըլ պիր սէտայըլա սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք ,

— Սէ'նթ . . . Սէ'նթ . . . սէվկիւլի մէլէյիմ . . . Փագաթ օ խապիսի հէր հալտէ էօլտիւրմէլիյիմ - տիմէքլէ, թէսատիւֆի օլարագ գաբըլարըն պիրինի աչտը, վէ տիկէր պիր օտայա տուխուլ իտուպ, իչինէ եարայաճագ պիր

սիւահ արատը իսէտէ, հիշ պիւր շէյ պուլամատը, վէ տիկէր պիւր օտայա կիրմէքլէ ,

— Է՛վէթ , հէր հալտէ՝ վէ հէման վագըթ զայպ իթմէքսիդին էօլտիւրմէքլիյիմ էլզէմ տիր . . . Փագաթ Բարիզտէն ուզագ պուլունմագտայըմ . . . ա՛հ գահր օլսուն օ մէլուն գարըքի, պէնի պուրատա թէվզըֆի իթտի . . . Սէ՛նթ, սէվկիւլի հէմիթէճիյիմ . . . պիշարէ մէլէյիմ . . . ա՛հ սէնի հիմայէ իթմէք իշինն եանընտա պուլունմայօրում . . . էյվա՛հ, պէնտէն իսթիյնտա իթմէք իշինն աճէպ նէ գատար իսմիմի եատ իթտին . . . Փագաթ պէն . . . ա՛հ պէն սէնին եարտըմընա կէլէմէտիմ, չիւնքի . . .

Պիշարէ տէլիգանլը , սէօզիւնի իթմամ իտէմէյուպ պիւր սանտալէնին իւզէրինէ տիւչի վէրտի , վէ հընչգըրա հընչգըրա աղլսումայա պաշլատը , պատէհու հիտէթալ չիտէթլէ այաղա գալգտը , մէրգուլըն կէօզլէրի՝ ախղը սար (վրէթինդրութիւն) շուլէսի իլէ բարլայարագ ,

— Փագաթ ուզագ օլմանըն նէ՞ էհէմմիյէթի օլսպիլիւր . . . հէր հալտէ պուրատան մուֆարէգաթ իթմէլիյիմ, էսնայի լահտէ էօլմէքլիյիմ լազըմ կէլտէ պիլէ, եինէ տիւնն եանըն օ պիւր ուճունա գատար կիթմէլիյիմ . . . — տէտի :

Կասթօն , մինասիպ պիւր սիւահ արամագ իշինն մէզքիւր օտատան չըգըպ տիկէր պիւր օտայա կիրտի , պու օտանըն տէրունի գարմագարըշ պիւր հալտէ պուլունույօր իտի . էօթէ պէրի պիւր չօգ էրքէք թուպալարը վաղ իտիլմիշ իտի , վէ հալընըն իւզէրինտէ տախի եագասը գան իլէ միւլէմնա պիւր կէօմլէք տիւշմիւշ իտի :

Մէզքիւր կէօմլէք, իւք կիւնի Սէն Շօմօն թէքէճիյինն տէ վուգու պուլան Տուէլլօ էսնասընտա , Մարգինին կիլմիշ օլտուղու կէօմլէք իտի , վէ քիւշէնին պիրինտէ՝ մէզքիւր Տուէլլօտա իսթիմալ իտիլէն իքի ատէթ գըլըճլար պուլունտուղը կիպի , ազ էօթէսինտէ տախի , եինէ Տուէլլօ մէյտանընա կէթիլիլմիշ օլան պիւր չիֆթ թապանճուլարըն գուլթուսը կէօրիւնիւյօր իտի :

Կասթօն, մէջքիւր գութույր կէօրիւր կէօրմէզ, հէ-
ման պիր սըշլայըշլա եանընա վարըպ գարայընը աշտը,
վէ թապանճալարըն տօլու օլմասընա դանաաթ կէթիւ-
տիքտէն սօնրա՝ էլպիսէսի ալթընա կիզլէյի վիրմէքլէ, ա-
լէթ թաճիլ օրատան տըշարը չըգտը :

3

ՇԱՀԻՏՍԻՉ ՏՈՒԷԼԼՕ

Մատամ Պարօն տը Բօյըն ուշագլարը, Կասթօնը թէվ-
դըֆ իթմէք իսթէաիլէր իսէտէ, ֆադաթ մէրգումըն միւ-
թէէսիր սիյմասընը կէօրէրէք ճէսարէթ իտէմէտիլէր, Կաս-
թօն, արապա դաբըսընտան զօգաղա չըգտըղընտա, քէմալի
թէաճիւպ իլէ տէօրթ եանընա պադմաղա պաշլատը :

Մէրգում՝ Գարմէնին սէօղիւնէ ինանարադ, քէնտի-
սինի Բարիզտէն ուզադ պիր քէօյտէ զանն իթմէքլէ, վա-
սի արազիլէր վէ քէսիր իւլաղա իրի աղաճլար կէօրէճէք
մէմուլինտէ իքէն, Գասթիլօն զօգաղընըն քէմէլլէրինի
կէօրիւպ՝ ըիւյա կէօրիւյօր զանն իթտի :

Կասթօն, քէնտինտէն եիւզ ատըմ դատար էօթէտէ,
Թիւլըրի պաղչէսինին տէմիր բարմաղըղլարընը կէօրիւպ
վէօզլէրինի՝ օվալամաղա պաշլատը, մէրգում Բարիզտէ,
վէ հաթտա Սէնթէ եագըն պուլունույօր իտի. պիր դաշ
ատըմ իլէրի վարաղընտա, հէմչիրէսինի կիրիֆթար օլ-
տուղու վարթատէն խէլասիտէճէք, վէ եալսօտ մէզպուրէ-
նին ինթիգամընը ալապիլէճէք իտի. Կասթօն, Շանզ Էլի-
զէյէ տօղրու գօշարադ՝ քէնտու քէնտույէ,

— Տէմէք քի մատամ Պարօն պէնի ալտաթմըշ, ֆա-

գաթ տահա էյի եա . . . — տէյիպ, պաշը աշըգ, վէ նէ-
ֆէսի քէսիլէրէք շիթապլա դօշտու, վէ պիր դաշ տադը-
դա սօնրա, Բօնուիօն զօդաղընա չըգարըր օլսն Շանղ էլի-
զէնին քիւշէսինէ վասըլ օլտու :

Կասթօն, Բօպիտէն ալմըշ օլտուզու մալիւմաթէ իս-
թինաաէն՝ պիլա թէրէտտիւտ աղաճըլզըլը եօլուն իչինէ ա-
թըլը վերտի, վէ մէզ քիւր թարիգին ուճունտա վագը,
դաբըսը դաբալը պիր խանէնին էօնիւնէ վասըլ օլուպ դա-
բըլը շիտէթլէ վուրտու :

Գաբը աշըլմատը, թէքրար վուրտու, եիւքսէք սէ-
տայըլա սէսլէտի, ֆագաթ նէ գաբը աշըլտը, վէ նէտէ
պիր ճէվապ վէրէն օլտու :

Մէրգումըն անըլ տամարլարը, սապըրսըղըղընտան
վէ հիտէթինտէն նաշը շիշմիշ իտի. Կասթօն օ անտէ պիր
գուվվէյի ֆէվգէլատէ քէսպ իթմիշ օլմալըլա, քէմալի
շիտէթլէ դաբըլը սարտըր, ֆագաթ աշամատը :

Կասթօնըն ալզը քէօթիւրմիւշ, վէ կէօլլէրի դան չա-
նուղընա տէօնմիւշ օլտուզու հալտէ դաբըլը թէքմէլէմէ-
յէ պաշլատը, ֆագաթ դաբը զայէթ միւհթէմ օլտուզուն-
տան աշըլմայօր իտի, Կասթօն, մէյուսէն էօթէ պէրի պագ-
տըգտան սօնրա զայէթ իրի պիր թաշ պուլուպ, մէզքիւր
թաշը իքի էլլէրի իլէ գալտըրտը, վէ քէմալի շիտէթլէ
դաբընըն սիւրմէսինէ չարըր վէրմէքլէ, դաբը սըրթ իւսթի
աշըլտը, վէ հէման հիտէթու մահզուգիյէթլէ պիր շէյլը
մըրըլտայարագ, նէրտիւպանտէն չըգմայա պաշլատը :

Պիրինճի տայիրէնին դաբըլարը տալի գաբալը իտի
խէտէ, ֆագաթ պիրէք թէքմէ իլէ աշարագ քէնտիսինի,
տէհշէթլինտէն նաշի եարը էօլիւ հալինտէ պուլունան՝ մու-
տամ Պրիւնէլին գարշըսընտա պուլտու, վէ մէզպուրէյէ,

— Միւսիւ Տիւգ աը Գօմքանսը իսթէրիմ, չարըդ
պէնի մէրգումըն եանընա կէօթիւրլունիւզ — տէտիլինաէ,
մտտամ Պրիւնէլ թիթրէյիպ բէրէլէյերէք :

— Պու խանէ պէնիմ տիր միւսիւ, Տիւգ տը Գօմքանս տէտիյինիզ ատէմի թանըմայօրում - տէտի:

Կասթօն, մէզպուրէյի պիր եանա իթի վէրմէքլէ, քէն տի պաշընա տիկէր օտալարտա միւսիւ Տիւգի արամաղա պաշլատը. Տիւգ ճէնապլէրի իսէ խասթա օլտուղու հաշտէ, օտալարըն պիրինտէ եաթըյօր իտի, զիրա Տիւշէսնէլ իլէ Ֆէլիսիյէն Շաբիթօ, վէ բիւֆէգասընըն հազըր պուլունտուզլարը շինաթ մէնզարէսինտէն սօնրա, միւսիւ տը Գօմքանս, կէրէք էսրարընըն ֆաշ օլունմասըյըլա մէրգու մանտէն ութանտըղընտան, վէ կէրէք նայիլի մերամ օլամատըղընտան խասթալանմըշ իտի. մանէվի պիր զաաֆէթ՝ մէրգումը խուրտու խաշր իթմէքլէ, Սէնթ՝ պիր մըգտար թէհլիքէտէն արի պուլունտուզ րահէթ իտիյօր իտի:

Զօգագ գաբըսընա վուրուլան շիտէթլի տարպէնին սէտասը, մատամ. Պրիւնէլին օտասընըն թէքմէլէնմէսի, վէ պիլզաթ քէնտի օտա գաբըսը սիւրմէսինին՝ ճէպրէն գըրլմասը, Տիւգի ֆէնա հալտէ թախֆիֆ իթմիշ, վէ պիր տագըգա քէնտի ըզթըրապընը ունուտարագ՝ ազիմ պիր տէհէթէ կիրիֆթար օլմուշ իտի:

Տիւգ, եաթաղընտան սըշրամագլա մատամ Պրիւնէլի սէսլէմիշ իտի իսէտէ, ֆագաթ մէզպուրէտէն պիր ճէվասլ ալամամըշ իտի:

Կասթօն, ալէթթաճիւ էլպիսէսինի կիլինմէքտէ օլան Տիւգէ թէգարրուպ իթտի, Տիւգ՝ իշիթմիշ օլտուղու շամաթալարա նազարէն, պիր չօգ ատէմլէրին՝ էվի պաստըզլարընը մէմուլ իթմէքտէ իքէն, Կասթօնը եաբա եալընըզ կէօրտիւյիւնտէ, պիր տէրէճէյէ գատար միւթմային օլտու, ֆագաթ կիւնէշ պաթմագ իւզրէ օլմաղըլա՝ Տիւգ, Կասթօնըն պուրուշմուշ անլընը, վէ թէհտիտամիզ սիյմասընը կէօրէմէմիշ իտի:

Կասթօն, Սէնթի կէօրէպիլմէք իւմիւտի իլէ օտանըն տէրունինի տըգաթըլա կէօղտէն կէշիրիյօր իտի. Տիւգ իսէ

սաշլարը թարիմար՝ վէ էլպինէսի ղայրի միւնթաղամ օլան պու զաիֆ տէլիգանլըյը խէյալ մէյալ կէօրիւպ թէա-
ճիւպ իլէ իլէրլէտի, վէ,

— Միդ քիմսինիդ միւսիւ, վէ քիմի՞ իմթէյօրսունըւլ
— տէտի:

Կասթօն, Էվլէլ էմիրտէ ճէվապ վիրմէտի, վէ իթի էլինտէ պիրէր թապանճա օլտուղու հալտէ, Տիւգին էօ-
նրանտէ տիքիլիպ տուրտը. պատէհու սէրտ վէ պօղուգ պիր սէտայըլա,

— Հէմիրէմ նէրէտէ տիր — տէտի:

Տիւգ, Կասթօնըն էլինտէքի թապանճալընը ֆարգ իթտիյի կիպի հիտէթը միւտհիշէնին տէրէճէյի նիհայէ-
սինէ վարսըյ օլան մէրդուլըն սիյմասընը տալի կէօրիւպ թիթրէմի:

Կասթօն, զաթէն Տիւգին ալէյհինտէ աղիմ պիր պուղղու ատաւէթ հըսս իթմէքտէ իքէն, իշպու նամուս մէտէլէսի իւսթէ կէլմէքլէ, արթըգ հիտէթի ճոռնուլի-
յէթ մէրթէպէսինէ գատար վասըլ օլմուշ իտի. Տիւգ՝ Կասթօնըն, Օրէրա Թէաթրօսընտա, Մէնթին եանընտա օ-
թոռմադտա օլան տէլիգանլը օլտուղունը էյիտէն թա-
նրտը, վէ եաւլաշ եաւլաշ քէսպը սիւքիւնէթ իտէրէք, նէֆսինին միւտաֆաասը խուսուսընտա պիր թէտպիր տիւ-
շիւնմէյէ պաշլայըպ,

— Միւսիւ, արթըգ քիմ օլտուղունուզը սուալ իթմէ
մէզ իսէմտէ . . . ֆազաթ նէ՞ մատտէ հազգընտա, սէյ-
լէշէճէյիմիգի անլամագ իսթէթիմ — տէտի:

Կասթօն. — Հէմիրէմի . . .

Տիւգ. — Հէմիրէնիդ պուրատա տըր . . . մէզպուրէյի
սիդէ թէսլիմ իթմէյէ հազըրըմ:

Կասթօն. — (Թէհտիտամիդ նիկեահըլա Տիւգէ պա-
գարագ) չարը՞գ պէնի հէմիրէմին եանընտ կէօթիւրիւնիդ
գիրա վուգույի հալի անլամագ իսթէրիմ. . .

Տիւգ. - (Կեօղէքինի ետէք էնտիրէքէք) նամուսըմ իւզերինէ եէմին իտերիմ քիւ մէզպուրէնին նամուսընա ապա . . .

Կասթօն. ո՞ (Շէտիտէն մէրգումըն սէզգիւնի քաթ իւտէրէք) սիգին սէզգիւնիւզէ էմնիյէթ իտէմէմ հայտէ չաբըդ իլէրի կէչին պագալըմ :

Տիւգ, ճէվապ վիրմէքսիզին Սէնթին պուլունտուղու օտա գարբսընա իլէպէտի, Կասթօն ամախ մէրգումըն արգասընտան եիւրիւյօր իտի :

Պիչարէ գըզընազ, քէնտիսինի միւտաֆաա իթմէք իչիւն օտանըն տէրունինտէ պուլունան պազը էչեայը գաբընըն արգասընա եըզմըչ իտի, ֆագաթ մէզպուրէնին պուլթէտպիլի հիչ պիլ չէյէ եարամայըպ, հէման իլք թէճըիւպէտէ գաբը աչըլը վէրտի, վէ Տիւգ, Կասթօնը իչէրույէ իտիալ իթմէք իչիւն քէնտիսի կէրի չէքիմէք իսթէտիլինտէ, Կասթօն, սէրտ, վէ թէրպիյէյէ մուզայըր պիր սէտայըլա,

— Էվվէլա սիզ կիրինիզ - տէտի :

Տիւգ, իլէրի կիրտի, վէ Կասթօն՝ հէնուզ գաբընըն արգասընտա իքէն, Սէնթին՝ սօն տէրէճէ աճըզլը պիր սէտայըլա աղլայարագ,

— Ա՛հ միւսիւ, Ալլահ աչգընա օլտուն պանա րահմ իտինիզ . . . - տէտիլինի իչիթտի :

Կասթօնըն ճիյէրի բարէլէնտի, ֆագաթ քէնտույի գապթ իտէրէք սիւքիւնէթը հալինի հըֆիլ իտէպիլտի :

Տիւչանէլին միսաֆիրլէրի պօշպօղաղըդլարընը միւճիպ օլան, մէնզարէյի մալիւմէտէն սօնրա, Պիւրօ իլէ մատամ Պրիւնէլ Սէնթի թէքըար մէզքիւր օտանըն տէրօչնինտէ հապս իթմիլչէր իտի, մէզպուրէ, պիր սաաթտան պէրի եարընըզ պուլունմագտայըտը իտէտէ, ֆագաթ չիմտի սապահքի հըսս իթտիլի տէհէթտէն տահա զիյատէ

պիր գորգու հըսս իտիյօր իտի, չիւնքի վագըթ կիճէ օլ մուշ իտի, վէ կիճէնին գարանըղը իսէ . . .

Սէնթ, խաֆիֆ պիր շամաթատէն պիլէ տիւշարը տէհ- շէթ օլուպ թիր թիր թիթրէր, վէ տայիմա ձէնապը հագ- տէն իթիմտատ իտէր իտի, մէզլպուրէնին լաթիֆ սիյմա- սը, վէխիւմ վէ ուզոււն պիր խասթալըգ չէքմիշ կիպի թէպ- տիլու թաղեիր օլմուշ իտի:

Սէնթ, գարընըն տըլտըղընտա, օ տէրէճէ աղիւմ պիր գորգույա կիրիֆթար օլմուշ իտի քի, պիլատէրինին սէսինի թանըյամաւը. պիշարէ չօճուգ՝ իշիթմէք վէ սէօյլէմէք իգթիտարընը զայպ իթմիշ իտի:

Կասթօն, հէմիերէսինի՝ պէնգի պէթի քիւլ քէսիլմիշ օլտուղու հալտէ, օտանըն պիր քիւշէսինտէ թիրթիր թիթ- րէտիյինի կէօրիւպ գարըյը գաբատը:

Սէնթ, Տիւգի կէօրիւր կէօրմէզ կէօղէրինի եէրէ ին- տիրմիշ իտի, պիշարէ գըզճըազ, պու առէմին եիւզիւնէ պագմաղա ճէսարէթ իտէմէյօր իտի, Կասթօն, պիր սա- նիյէ գատար Սէնթին հալինի թէճէսսիւս իթտի, մէրգու՝ սէֆիլ գըզճըաղըն վաղիյէթինտէն, պիշարէնին տիւշար օլ- տուղու պէտպահալըղըն տէրէճէսին քէշֆ իթմէք իսթէ- յօր իտի:

Տիւգ, սապահքի թավրու հարաքէթինին պիւսպիւ- թինն մուղայըըը օլարագ, քէմալի իհթիրամ իլէ քէլամէ աղազ իտէրէք,

— Մատմազէլ, աֆֆընըղը թէմէննի իթմէք իչիւն կէլտիւմ, գիրա . . . - տէմէքոէ իքէն, Սէնթ, մէրգու՝ սէօղիւնի գաթ պիրլէ,

— Ահ միւսիւ Ալլահ աշգընա օլտուն, քէրէմ իտի- նիզ մէրհամէթ իտինիզ - տէյինճէ, Տիւգ,

— Մատմազէլ . . . - տէյէրէք, սէօղիւնէ տէվամ իթմէք իսթէտի իսէտէ, Կասթօն, սէրտ պիր սէտայըլա,

— Սո'ւսընըզ - տէտի:

Սէնթ, պու սէսի իշխութիւնստէ թիթրէտի, լաթիֆ չէհրէսի՝ պիր իւմիւտի նակեահանի իլէ գըզաքտը՝ մէզ-պուրէ, պու իւմիւտին մահվ օլմասընտան գօրգարագ կէօզ-լէրինի ըէֆ իսէմէյօր իտի:

Տիւզ, Կասթօնըն էմրինէ միւթապաւածլէ սէրֆիրու խոււպ սէօզիւնի գաթ իթտի:

Կասթօն, խաֆիֆ ատըմլարըլա Սէնթէ տօղրու իլէր-լէտի, տէլիգանլընըն դալպի ազիմ պիր ըրգգաթըլա չար-բըյօր իտի իսէտէ, ֆագաթ կէօզլէրի սէրտ վէ պարիտ պիր հալ իյմա իտիյօր իտի:

Կասթօն, Տիւզին էօնիւնտէն կէլմէքտէ իքէն, մէր-գումըն ֆիրար իթմէք իշիւն սէրի պիր հարաքէթ իպրազ իթտիյինի կէօրիւպ,

— Պիր եէրէ գըմըլտանմայընըզ, եօխսա չու անտէ ճանընըզը ալըրմ - տէմէսի իլէ, Տիւզ հիօէթինտէն թիթրէտի՝ ֆագաթ տէլիգանլընըն էմրինէ իթաաթ իթ-մէյէ մէճպուր օլտու:

Սէնթ, իրինճի տէֆա օլարագ պու սէսի իշխութիւն-տէ, կիւզէլ կէօզլէրինի գալտըրըպ՝ Կասթօնը գարչու-սընտա կէօրիւր կէօրմէզ. թարիֆի դայրի գապիլ պիր մահգուզիլէթլէ գալպի մալամալ օլուպ, թէքրարէն պէնգի պէթի քիւլ քէսիլտի, վէ հէման պայըլմագ մէր-քէզլինէ կէլէրէք, սիւրաթլէ քէնտիսինէ տօղրու կէլմէքտէ օլան պիրատէրինին գօլլարը իշինէ տիւչի վէրտի:

Պիր գաչ տագըզա սօնրա՝ Սէնթին տուտագլարընտա, մէլէքլէրէ մախսուս լաթիֆ պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնտի. պու թէպէսսիւմ, բաքիզէյի մէրսումէնին կէրէք մահգուս ղիյէթի գալպիլէսինի, վէ կէրէք իֆֆէթինին լէքէտար օլ-մամըլ օլտուղոււնա տէլալէթ իտիյօր իտի:

Տիւզ, պիր գաչ ատըմ էօթէտէ քէմալի հիւրմէթլէ ֆաուրույօր իտի. Կասթօնըն կէօզլէրի մէրգ ումա միւնաթը օլմաղըլա՝ անը կէօզ հապսընա ալմիշ իտի:

Կասթօնը ազիմ պիր ըրգգաթու մուհապէթ իլէ հէմ չիրէսինի կէօյսիւ իւզէրինէ սըգմըշ իտի, ֆադաթ մէրգումըն կէօզլէրի տայիմա պիր հիտէթ իպրազ իտիյօր իտի. Սէնթ, էլլէրինի պիրպիրինէ գալուշտուրաբագ, — Ահ սէվկիլի պիրատէրիմ՝ թէշէքքիւր իտէրիմ, պինլէրճէ թէշէքքիւր . . . համա օլտուն, տիւնտէն պերի իթմիշ օլտուղում տուալէր միւսթէհմապ օլմուշ ՝ գիրա իշթէ ճէնապը հագ սէնի իմաաթըմա Ֆէօնտէրտի — տէյիպ, գօլլարընը գարընտաչընըն ումուզունա աթաթ, չվէ պիր նիկեահը մուհապէթ իլէ մէրգումըն սիյմամընա պադմիւզա պաշատը:

Մէզպուրէ՝ արթըզ դօրգմայօր իտի. տիւշար օլտուն զու վարթաաէն քէնտինի քեամիլէն խէլաս օլմուշ զառն իտիյօր իտի, Սէնթին պու ճնհզուզիլէթի, Կասթօնըն գալ պինի իւմիւտ շուլէսի իլէ թէնվիր իթմիշ իտի, գիրա էկէր Ահնթ՝ նամուսընը զայպ իթմիշ օլպըտը, պու տէրէճէ մահզուզ օլմայաճաղը տէրքեար իտի:

Պիրատէր իլէ հէմիլէ պէյնիւտէ կէշէն պու մէն զարէ, ուզուն միւտէթ տէվամ իթմէտի, Կասթօն, զիր տագըզա զարֆընտա, հէմիլիւթսինին նամուսընա խալէ կէլ ձէտիլինի անպամըշ իտի, ֆադաթ պու խուսուստա հըս իթտիյի մահզուզիլէթի՝ միւսիւ ալ Դօմբանտան կիղէմէք իսթէյիպ, հէման հէմիլիւթսինին անլընը բուս իթմէրլէ՝ մէզպուրէնին աղուշինտէն սըյըրլարագ պադա գալգալը ՝ վէ պարիտ պիր սէտայըլա Սէնթէ խիթապէն,

— Սէվկիլի հէմիլիւթսինիմ, ագըճըզ պէքլէյինիլ՝ պէն շիմտի կէլիրիմ . . . — տէտի:

Սէնթին անլը, թէքրարէն մահզուզիլէթլէ պուրուշտը, Կասթօն, գարըլա տօղրու իլէրլէյէրէք միւսիւ ալ Դօմբանտա,

— Պույուրըն, արգամ սըրա կէլին — տէտի, Տիւզ, պիլա իթիրագ իթաաթ իթտի. Կասթօն՝ ձէր-

գուժ իլէ պէրապէր իւր կիրտիցի օտոնայա տոնտուլ իտէ-
րէք, բարմաղըյըլա Տիւգէ պիր Կանտուլէ կէօթէրիւպ
օթուրմաւընը էմրօթտիւ վաղըթ կէճէլէմիւ օլմաղըլա
սայքի պիւսպիւթիւն գարանլըք պասմըլ իտի, Կասթօն
Տիւգին գարչընտա օթուրուպ քելամէ աղազ իտէրէք,

Հէմշիրէմին նամոնտունա զէրրէ գատար իւալէ կէլ-
միւ տէյիլ տիր, արթըգ պէնի թէէմին իթմէնիզէ հաճէթ
մէս իթմէզ, զիրա պու խուսուսը բէք ալէա պիլիրիմ, վէ
պու պապտէ ճէնապը հագգա թէշէքքիւր իտէրիմ,
չիւնքի պէնիմ բէտէրիմին էվատը, պէօյլէ պիր ճինայէթէ
րույի ըիզա կէօթէրէմէզ իտի, նէ հալ իմէ արթըգ իւ-
պու նամուս տաւասը մէսէլէսի պիթմիւ աւտ օլունապիւ
իւր, Ֆագաթ սիզին վէ պիզիմ պէյնիմիզտէ, սօն տէրէճէ
տէհէթամիզ խուսումէթլէր վար - տէտի:

Տիւգ. - (Թէաճիւպ իլէ) Ֆագաթ պէն սիզի թանը-
մայօրում . . .

Կասթօն. - Պիզի եւքտիկէրիմիզէ թէգալրուպ վէ
միւթթէհիւտ իտէն մատտէ, թէսատիւֆ գապիլինտէն օլ-
մայըպ, իլլա սիզին ըէյինիզտէն նէշաթ իթմիւ տիր, պէն
տայիմա սիզտէն ուզագ գաչըյօր իտիմ, չիւնքի պիր իհ-
թիյարըն գանընը տէօքմէյէ մէճպուր օլսճաղըմը տիւ-
չիւնտիւքճէ, ճիյէրիմ բարալանըյօր իտի, Ֆագաթ իրթի-
քեապ իթտիլինիզ պու սօն ճինայէթ, սիզի եօլումըն իւ-
զէրինէ աթըյօր քի, պունա մահգա ճէնապը հագգըն ա-
տալէթի տիր տէմէք ճայիզ տիր. իմտի հէման իքիմիզտէն
պիլի պուրաճըգտա էօլմէլի տիր . . .

Կասթօն, պու սէօյլէրի սէլտ վէ գաթի պիր սէտա-
յըլա թէլաֆֆուզ իթտի, վագաա Տիւգ, ֆօրգագ պիր
ատէմ տէյիլ իտի իսէտէ, Ֆագաթ կէրէք սիւրտիւյի սէ-
ֆիհանէ էօմրիւն սույի թէէսիլրինտէն, վէ կէրէք Կասթօ-
նըն թէհտիտամիզ սիյմաու սէժասընտան, տիւշարը խէվ-

Ֆուռ տէհչէթ օլուպ թիթրէտիլինի հըսս իտիյօր իտի, մէր-
գում, թիթրէք պիր սէտայըլա,

— Պէն սիզի ասլա թանըմայօրում - տէյու բէբէ-
լէտիլա

Կաթթօն, պիր սանիյէ գատար սիւքիւթ իթտի, մէր-
գում պիր միւլահազաթը մուզլիմէյէ տալտըղընտան գաշ-
լարընը չաթմըշ, վէ անլընըն իւզէրինտէ պուրուշուգլար
բէյտա օլմուշ իտի. Տիւգ, Կասթօնըն հուստուղունտան իս-
թիֆատէ իտուպ, քէսպը սիւքիւնէթ իտէպիւմէք իչին
վազըթ պուլապիւմիշ օլմաղըլա՝ իլավէյի մէգալ պիրլէ,

— Միւսիւ, ֆիհհազըգա շու անտէ ղայէթ էսէֆա-
միզ պիր վազիյէթ իչինտէ պուլունույօրում, ասլա թանը-
մատըղըմ հալտէ սիզի թահգիր իթտիմ . . . եախօտ հա-
գարաթ իթմէյի թէճըիւպէ իթտիմ, նասըլքի կէօրիւյօր-
սունուզ, սիզինլէ սաֆտէրունանէ կէօրիւշմէքտէյիմ, ֆա-
գաթ շու նօգթայը պիւմէնիզ լաղըմ տըր քի, սիզին պու-
րայը թէչրիֆինիզտէն էվիլէլ, զաթէն հէմչիրէնիզ մատ-
մաղէլին իֆֆէթի, վէ մէլէք կիպի բագլըղը, ագլըմը պա-
շըմա կէթիրմիշ օլտուղունտան, հէր նէվի սույի նիյէթտէն
վազ կէշմիշ իտիմ,

Կասթօն՝ սիւքիւթ իտիյօր իտի. Տիւգ տախի՝ քէոպը
ճէսարէթ իտէրէք սէօղիւնէ տէվամ իտուպ,

— Պու վագաատէն էվիլէլ ասլա եէքտիկէրիմիզ
թէսատիւֆ իթմէմիչիլ զանն իտէրիմ, պինապէրին՝ պէյ-
նիմիզտէ պիր խուսումէթին պազը օլաճաղընը տախի մէ-
մուլ իտէմէմ . . .

Տիւգ սէսինի խաֆիֆլէթտի, վէ թէպէսսիւմ իթմէյէ
չալըշարագ իլավէյի մէգալ իտուպ,

— Տիւնեատէ հէր շէյին չարէսի պուլունապիլիր,
եէթէրքի նամուսա խալէլ կէլմիշ օլմասըն . . . հէման շու
անտէ սիզէ իատէ իթմէյէ հազըր օլտուղում հէմչիրէնիզ,
խանէմէ կէլմէզտէն էվիլէլ նէ մէրթէպէ աֆիֆէ՝ վէ բա-

գիզէ իտի իսէ, չիմտիտէ այնի հալտէ պի կիւնահ տըր . . .
լաքին մէսէլէ պու տէյիլտիր . . . պէնտէնիզ գապահաթ-
լը օլտուղումը իյթիրաֆ իտէրիմ . . . պէնտէնիզ չօգ զէն-
կինիմ միւսիւ . . . ֆազաթ ըհնա իտէրիմ, տէյէճէք սէօզ-
լէրիմէ պաշգա մանա վիրմէյինիզ . հազարաթ զանն իթ-
մէյինիզ, պունլար՝ մահզա ճիւրաթ իթմիշ օլտուղում
ճիւրմի, նամուսը սուրէթտէ թազմին իթմէք իչիւն հըսս
իթտիյիմ, սաֆտէրունանէ պիր արզուտէն նէշաթ իթմէք-
տէ տիր . . . իմտի միւսիւ, հէմշիրէնիզի պահտընար, վէ
միւսթազպէլինի թէէմին իթմէյէ հաղըրըմ - տէտի:

Կասթօն, տիւգին սէօղիւնի գաթ իթմէքսիզին տին-
լէտի, վէ պարիտ պիր նիկեահըլա մէրգումը սիւզտիւք-
տէն սօնրա,

— Միւսիւ Տիւգ, նամուսընը բայիմալ իթմէք իս-
թէտիյինիզ գըզըն՝ իսմու շէօհրէթինի պիլիթօրմուսընը -
Տիւգ, պաշընը էյէրէք պիլմէտիյինի պէյան իթտի, վէ
Կասթօն՝ հըսս իթտիյի թէէսիւրի կիզլէմէյէ չալըշարագ,

— Միւսիւ, մէզպուրէ կէնճ գըզ, մատմազէլ Սէնթ
տը Մայլըրէ թէսմիյէ օլունուր - տէտի:

Միւսիւ տը Գօմբանսըն գօլլարը իքի եանընա սար-
գըլա գալտը, վէ պաշտան այաղա գատար թիթրէտի .
Կասթօն՝ հալիմ պիր սէտայըլա սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Էվէթ, Սէնթ տը Մայլըրէ, եանի հալէթընէզի-
յէտէ իքէն էճէլ եաթաղընը զօգաղա աթտըրտըղընը
Մարգի Բաուլըն քէրիմէսի, մնալահաթ կիւզարլարընըզըն
պիրի էլի իլէ գաթլու թէլէֆ իտիլէն ճէյմս Ուէսթէրնին
եէկէնի, Մարգի Կասթօնըն հէմշիրէսի, օ ասիլ շախսընքի,
հիւզնու քէտէր իլէ վէֆաթ իտէն բէտէրու վալիտէսի իչին
էլէէվմ աղլամագտա, վէ եալընըզ անլընըն թէրի իլէ ագ-
վաթը եէվմիյէսինի թէտարիգ իթմէքտէ տիր, զիրա սիզ,
անըն հագգը ստրիհի օլան վարիտաթը ճէսիմէյի, քէնտի
էլինտէն զասպ իթտինիզ, չալտընըզ . . . Էվէթ միւսիւ

Տիւգ, Սէնթ տը Մայլըբրէ՝ օտտէմին հէմշիրէսի տիր քի, շու անտէ սիգէ «իքիմիլլտէն պիրի պուրաճըգտա էօլմէլի տիր» սէօղիւնի թէքրալ իտիյօր . . . - տէտի :

Կաթօն՝ պու սէգղէրի սէօլէտիլինտէ այաղա գալգմըշ, վէ տիք տօղրու Տիւգիւն էօնիւնտէ տուլմիւշ իտի . Տիւգ իսէ՝ պու մէմուլին զայրի տալպէտէն . քէնտիլիլնի զայալ իթմիշ, վէ տալմարընտաքի գանը տօնմուշ կիպի՝ պիր հարֆ պիլէ ակէօլէմէյէ մէճալի գալմամըշ իտի, մէրգում, Կաթօնըն թէհտիտամիզ նիկեահը էօնիւնտէ սէրֆիրու իտէրէք, կէօղլէրիլի գալտըրմաղա ճէսարէթ իտէմէյօր իտի . Կաթօն՝ իքի արտէթ թապանճալարը պիր մասանըն իւզէրիլէ գօյարադ ,

— Պունլար տօլու տըր . . . ըշըգ կէթիրտիլիզ - տէտի :

Ֆիւհագըգա գարանլըգ պիւթիւն պիւթիւնէ պասմըշ օլմալըլա հիշ պիր շէյ կէօրիւնմէյօր իտի, միւսիւ տը Գօմբանս, մաքինալարի պիր հալ իլէ Կաթօնըն էմիլնէ միւթապաթ իտէրէք՝ մատամ Ֆրիւնէլի սէպլէտի իսէտէ, ճէվապ վէրէն օլմատը, չիւնքի մէզպուրէ ֆիրար իթմիշ իտի, Կաթօն՝ պիր տաղըգա պապր իթտիքտէն սօնրա ,

— Միւսիւ, ուզըւն միւտէթ պէքլէյէմէմ, միւթաճէլ իշիմ վար, հէման ըշըգ պուլմանըն չարէսիլնէ պաղընըլ - տէտի :

Տիւգ, ճէվապ վէլմէքսիլին սյաղա գալգտը, վէ եպթաղընըն պաշը ուճոնաա լազ իտիլէն մուլմ ֆօսֆօրըլա եաղը վէրիլի, Կաթօն՝ քէլպմէ աղաղ իտէրէք :

— Թապանճալարտան պիրիլնի ինթիսապ իտիլիզ - տէտի :

Մուլմըն ըշըղը, Տիւգիւն սաբարը փյամասընը տէհշէթլու սուրէթտէ թէնվիր իտիյօր իտի . մէրգում՝ թիթրէք պիր սէտայըլա ,

— Միւսիւ, Բէք ալէա պիլիտիլիզ քի, պիր ատէմ

շահիտսի՞ք ճուէլոյը գապուլ իտէմէզ - տէյու բէրէլէտի
Կասթօն - Պիլիրիմ, լաքին նէ՞ պէյլիմ վար, եւթէր
քի էօմրիւնիօղ հէր վէլէ իլէ պանա այլտ տըր, վէ սիլ
հէր հալտէ պէնիմ էմրիմէ իթաաթ իթմէյէ մէճպուր
սընըլ :

Տիւգ - Փագաթ պու օլաճաղ միւսիւ . . . զիրա պու
խանէ պէնիմ տիր, վէ շայէտ պու ճուէլո հագդընըլտա
պիր պէտպահալըղը մուճիպ օլուրպա, ճինայէթ թէօհմէ
թինտէն պէնի քիմ խէլաա իտէճէքպիր, քէնտիմի նա՛սըլ
միճտափաա իտէպիլէճէյիմ . . .

Կասթօն - Սափգաթլըղա՞ գալգըշմայընըլ միւսիւ,
պու սիլահլարտան պիրինի ալմանըլը թէքլիֆ իթտիյիմ
սիլի իչիւն օլմայըպ, իլլա պէնիմ իչիւն տիր ճաւէյիպ, իքի
ատէթ թապանճալարը մասանըն իւզէթինտէն ալտը, վէ
պիրինի Տիւգէ թագաթիմ իտէրէք :

— Պուսլարըն իքիսինինտէ տօղու օլմաթընիւ իսթէշ
միւսիլ - տէյու սուալ իթաի, Տիւգ, տայիմա թէրէտ
տիւա իպրաղ իթտիյինտէն? Կասթօն՝ քէմաղի հիտէթլէպ
— Միւսիւ, պիր չարէք սաաթտան պէրի, աճապ
պէյնինիլի եագարսամ պիր ճինայէթմի իթմիլ օլուրտում
տէյու, քէնտի՞քէնտիմէ սուալ իտիյօրում տէմէսի իլէ,
Տիւգ՝ արգապընա տօղու պիր ատըմ ալարադ պօղունու
սէտաթլա :

— Թապանճալարըն պիրինի՞ գուրչունընը չըգարմա
լըյըլ - տէտի :

Կասթօն, տէրհալ սիլահլարտան պիլիին գուրչու
նունը չըգարտըլ վէ,

— Օլտու միւսիւ, արգանըլա տէօնիւնիլը տէտի :

Մէքքիւրլթապանճալար՝ իլք նաղարտա, եէքտիկէրէ
միւշապիւ կէօրիւնմէքտէ իտի խէտէ, Տիւգ՝ քէսկին նիւ
կեահըյըլա, անէրին պիրիպիրինտէն փարդը օլդուղունը
անլայա պիլմիլ իտի . մէրգում, Կասթօնըն էմրի միւճիա

պինճէ արգասընա տէօնտի. Կասթօն, թապանճալարըն հանկըսը պօշ, վէ հանկըսը տօլու օլտուղունը պէլլի իթմէմէք իշիւն, պիր դաշ տէֆալար էլլէրի իշինտէ թէպտիլ իթտիքտէն սօնրա Տիւգէ խիթապէն,

— Պունլարտան պիրինի ինթիխապ իտինիզ - տէտի:

Տիւգ, Կասթօնա տօղրու տէօնիւպ՝ բարմագլարընը սիւհլարըն իւզէրինէ վազ իթտի, մէրգում, քէսկին նիս կեահըլըլա՝ թապանճալարըն պիրի իւզէրինտէ կէօլէ կէօրիւնիւր կէօրիւնմէզ պազը ինճէ չըզկըլար կէօրմիւշ իտի իսէտէ, շիմտի հըսս իթմէքտէ օլտուղու թէէսսիւրտէն նաշի, մէզքիւր նըշանը կէօրէմէտիյինտէն թէրէտտիւտի տիյօր իտի. Կասթօն, սապըրսըզլըգլա,

— Պիրինի ինթիխապ իտինիզ - տէյու թէքրարլատը:

Տիւգ, թապանճալարն պիրինի ալտը:

Մէրգուման իքի խասիմէրին պուլունտուգլարը օտա, պիր թարաֆտան իշ սալօն իլէ նէրտիւպանտէն, վէ տիկէր թարաֆտան տախի, միւսիւ Տիւգին, Լէօն Տիւշէսնէլին միսաֆիրէրի իսթիհզալէրինէ հէտէֆ օլտուղու օտատան թէֆրիգ օլունմուշ իտի. Կասթօն՝ պու օտայա կիրտիյի կիպի, Տիւգ տախի իշ օտայա չէքիլտի:

Տուէլլօնըն վուգու պուլաճաղը օտանըն թա օրթասընտա, իքի ատէթ եանմըշ մումլար վազ իտիլմիշ իտի:

Տուէլլօնըն պաշլանըլմասընա իշարէթ վէրէն պիր իւշիւնճի շախս պուլունմատըղընտան, իքի խասիմէր՝ պիրի պիրլէրինի կէօրտիւքլէրի էսնատէ, հէման իլէրլէյիպ աթէշ իտէճէքլէրինի պէյնլէրինտէ գարար վէրտիլէր:

Էվվէլա Տիւգ, իշ օտանըն գաբըսը էօնիւնտէ կէօրիւնտի:

Մէրգում, իթտիյի թաճիլէ բաղմէն էլինտէքի թապանճայը եօիւշամայա վագըթ պուլմուշ, վէ Կասթօնըն հայաթը քէնտի էլինտէ օլտուղունա գանաաթ կէթիրմիշ իտի:

4

ՆԱԶԻԲ ՎԷ ՄՈՒՀԻՄ ՊԻՐ ԹԱՎՍԻՑԷ

Կասթօն տախի քէնտի սըրասընճա գարչըքի գարը-
նըն էօնիւնտէ կէօրիւնտի, ֆագաթ միւսիւ տը Գօմբանս
կիպի էչիլին իւզէրինտէ տուրաճագ եէրտէ, պիլաքիս օ-
տանըն թա օրթապընա գատար եիւրիւյիւպ, մուժարըն
ըչըղըյըլա թապանճասընը թէտգըգ իթտի:

Տիւգ, մէրգուժա իմթիսալ իթմէտի . . .

Կասթօն, թապանճայը պիր գաչ տէֆա էնտիրիպ գալ-
տըրարագ ուզուն միւտէթ նըչան ալտը, մէրգուժըն էլի
մէրմէր կիպի գալի օլուպ ասլա թիթրէմէյօր իտի:

Պիլաքիս Տիւգ, հէր վէչհ իլէ թէհլիքէտէն արի օլ-
տուղունը պիլտիլի հալտէ տախի, եինէ թիթրէմէքտէն
քէնտիսինի մէն իտէմէյօր իտի:

Կասթօն, թապանճանըն թէթիլինի չէքմէսի իլէ՝ եա-
լընըզ գուրու պիր սէտա գուհը իթտի. թապանճա աթէչ
ալմամըչ իտի:

Կասթօն՝ սիլահը եէրէ ֆըրլատը վէրտի, վէ իքի է-
լինի խաչվարի կէօյսիւ իւզէրինէ գօյտու, մուժարըն ըչը-
ղ՝ մէրգուժըն լաթիֆ վէ պիֆուլթուր սիյմասընը թէնվիր
իտիյօր իտի:

Միւսիւ տը Գօմբանս, ըրգգաթսըզ վէ թէմքինլի պիր
թէպէսսիւմ իթտիքտէն ոօնրա, քէլամէ աղազ իտէրէք,

— Իլթէ կէնճ ագրապամ, մէմուլ իտէրիմ քի պու
հալ՝ ֆամիլեաճա օլան միւնազաամըզա խիթամ վէրէճէք
տիր . . . ֆագաթ՝ քէնտինիլի պու թէհլիքէյէ իլգա իթ-
մէզտէն էվվէլ, ազըճըգ հէմիրէնիզ մատմազէլ հագգըն-
տա տիւչիւնմէնիլ լազըմ իտի զանն իտէրիմ, չիւնքի չու

հալտէ մէզպուրէյի ատէթա պանա միրաս պըրագմըլ օ-
լաճագսընըլ - տէտի:

Միւսիւ տը Գօմքանսըն պու սէօզլէրի, պիր գուրչուն
տարպէսիթտէն զկյատէ Կասթօնըն ճաննըլ աճըթմըլ իտի.
Կասթօն՝ թէքմիլ ֆամիլեասընըն մուճիպիսէֆալէթի, վէ
ճէլլատը օլան պու ատէմին մէնֆուր սկյուսընը կէօրմէք-
լէ, ազիմ պիր ատապէթ՝ վէ թատիլի միւմքիւնսիլ պիր
խաւսումէթ հըսսըլըլա միւթէէսիր օլուպ, հէր պիր շէյի
ուշուլթմալ իտի, էվէթ միւսիւ տը Գօմքանսըն տէտիլի
բէք, տօզրու իտի, Կասթօն, պիր աագըլգա գատար Սէնթի
ուշուլթմուշ իտի:

Պատէհու քէնտի քէնտինէ «Ալլահ ատիլ տիր» տէ-
յէրէք, Տուէլլօյը գազանաճաղընա՝ եանի միլսիւ տը Գօմ
բանսըլ էօլտիւրէճէյինէ ասլա շիւպհէ իթմէմիշ իտի իսէտէ,
ֆագաթ չիմտի հագըլգաթը միզասիշէյի ըայէլայն կէօ-
րիլթի իտի ՝ Սէնթի գուրթարմագ իլիւն հէր շէյի կէօ-
զիւնէ ալտըրմըլ օլաուղու հալտէ, քէնտինին վէֆաթը-
յըլա՝ մէզպուրէ պիւթիւն պիւթիւնէ ճաղընըլ վէ պիքէ-
գալաճագտըլ:

Կասթօն, եէյիսու ըզթըրապ տէրեասընըն էն տէրի-
նինտէ պուլունույօր իտի, զիրա էօմրի, պու մէնֆուր ա-
տէմէ այլա վէ միւնհասըր օլմաղըլա, մէրգում՝ քէնտի
ճէսէտի իւզէրինտէն կէշէրէք Սէնթին եանընա վարա-
ճագտըլ:

Տիւգ, իսթիհզաքեարի պիր թէպէսսիւմ իլէ կիւլէյթը
իտի, Կասթօն՝ եէրտէ պուլունան թապանճայա պիր նի-
կեահ ակթի իտուպ, հէման անը ալմագ իլիւն պիր հարա-
բէթ իպրազ իթտիլինտէ, Տիւգ՝ բէլամէ ազազ իտէբէք:

— Սէվկիւրի եէկէնիւմ, սագըն գըմըլտանմայասընըլ
հայի, - տէյիպլ թապանճասընը Կասթօնա տօզրուլթտը:

Պըւ էանատէ Սէնթի ճիւհըրու պուլունտուղու օտա-
նըն տէրունինտէ թէքրար կիլիֆթարը տէհշէթ օլարապ:

— Կասթօն, Կասթօն . . . — տէյու հայգըրընճա, Կասթօն՝ մէյուսանէ պիր հալ իլէ էլլէրինի պիրպիրինէ գալուշտուրուր, Տիւզ իսէ՝ այնի իսթիհզայըլա կիւլէյօր իտի, Սէնթ՝ թէքրար աճըգլը պիր սէտայըլա :

— Կասթօն, Կասթօն, գէվկիւլի պիրատերիմ՝ — տէյու իրինճի տէֆա օլարագ պիրատերինի սէսլէտի, պիշա-րէ տէլիգանլը, ճիլէրլէր բարէլէյիճի պիր ֆէրեատ իտէ-րէք, իթի էլլէրի իլէ երզիւնի պէթր իթտի. Տիւզ, պիր իթի խորմ ալարագ վէրգումա եագլաշտը :

Պու արալըգ իշ սալօնըն էշիլի փազէրինտէ պիր ատէմ կէօրիւնտի. գարանլըգ պասմըշ օլմագլըա՝ մէրգուլմըն սիյ-մասը ֆարգ իտիլմէյօր իտի. Սէնթ իսէ աղլայարագ,

— Կասթօն, ըէճա իտէրիմ, եանըմա մէլ — տէյօր իտի :

Կասթօն, արթըգ պու ըզթըրապը թագաթ ֆէրգայէ թէհամմիւլ իտէմէյէրէք տիզ իւսթիւ եէրէ գաբանտը, վէ խաֆիֆ պիր պէտայըլա,

— Էօլտիւրին . . . չաբըգ էօլտիւրին պէնի — տէյու ֆըսըլթատը :

Տիւզին արզուլի եէկեանէսի՝ Կասթօնը էօլտիւրիւպ-տէ, հէր նէվի էնտիշէտէն գուրթուլմագ իտի իսէտէ ֆա-գաթ պու ֆիլլի գաթլտէն նէչաթ իտէճէք օլան սույի աշվալի տիւշիւնիւպ թէրէատիւտ իտիյօր իտի. նիհայէթ իւլէմի՝ Մայըրըրէլէրին եէկեանէ վարիսի օլմագ արզուլի չէտիտէսի, մէրգուլմըն իգէվֆու իհթիրապընա զալէպէ ի-տէրէք Կասթօնա թէգարրուպ իթտի ուլէ ճէման պիր տար-պէտէ տէլիգանլընըն ճանընը ալմագ գաստըյըլա և թա-պանճասընը մէրգուլմըն կէօյսիւնի տօյրապթպը :

Նակէհան գուվլէթլի պիր էլ, մէրգուլմըն գօլարընը չէվիլմէսի իլէ՝ թապանճա եէրէ տիւշտի. Տիւզ՝ հէման արգասընա տէօնմէքլէ Բօմէյի կէօրտիւ. վագաթ Տիւզ, մէրգուլմըն պիր տէֆա կէօրմիւշ իտի իսէտէ, պիր պագըլ-

լա տէրհալ թանրտը, վէ թահգիրամիլ պիր թավրըլա հի-
տէթինի կիզլէյէրէք,

— Պիրէ գարշը իքի . . . - տէյու մըրըլտանտը:

Կասթօն, կէօզլէրինի գալտըրըպ Բօմէյի կէօրինճէ,
պիր թէաճիւպ վաճէյլա սալը վէրտի. Սէնթ տախի՝
հայրէթ վէ մէսէրրէթ իլէ,

— Ա՛հ միւսիւ, միւճէրրէտ սիզի ձէնապը հագ կէօն-
տէրմիլ օլմալը տըր, սիզ պանա պիրատէրլիք իթտինիլ,
իմտի ըէճա իտէրիմ, պիշարէ գարընտաշըմը պու մէլուն
խանէտէն ալըպ կէօթիրինիլ - տէյինճէ, Բօմէ, Կաս-
թօնը գուճագլայըպ եէրտէն գալտըրտը, վէ գօլլարը ի-
չինէ ալարագ Սէնթէ,

— Իքիմիլ պիրտէն կէօթիրէճէյիլ - տէտի, վէ բէ-
տէրանէ պիր ըրգգաթըլա Կասթօնա խիթապէն իլավէյի
մէգալ իտուպ՝ մուախէզէ հօլլու,

— Պիշարէ չօճուգ, իշթէ պուընըլա իքի տէֆա օ-
լույօր քի էօմրինիլի թէհլիքէյէ իլգա իտիյօրսունուգ.
ա՛հ Կասթօն, պու եաբտըլընըլ ինսաֆսըզլըգ տըր՝, սիզի
ճանընտան ղիյատէ սէվմէքտէ օլան հէմիրէնիլի քիմէ՝
թէրք իտիյօրսունըլ . . . սօղըրուսը պէօլէ էօմրինիլլէ
օյնամաղա հագգընըլ հօգ տըր - տէյինճէ, Կասթօն պա-
շընը էյէրէք,

— Պէն զաթէն էօմրիւմ իլէ օյնամըշ վէ զայպ իթ-
միշիմ - տէյու ֆըսըլթատը. Բօմէ՝ թահգիրանէ պիր
թավր իլէ՝ բարմաղըլըլա ծիւգի կէօթէրէրէք,

— Պու քեազիպ վէ ալշագ ատէմ ի՛չիւնմի, պէնի
տինլէ Կասթօն, հէմիրէնիլ սիզի իսթէյօր - տէտի:

Ֆիլհագըգա Սէնթ, տայիմա ճիյէրլէր բարալայըճը
պիր սէտայըլա,

— Կասթօն, Կասթօն - տէյու պաղըրըյօր իտի:

Բօմէ, Կասթօնըն մուգավէմէթինէ ըաղմէն - թէքրալ
պըրպայա կէլէճէյիլ - տէյէրէք, մէրգումը զօրըլա սիւ-

ընկերակց կէօթիւրտի, վէ Տիւգին եիւզինէ ամիրանէ պիր նիկեահ աֆթ իտէրէք, բարմաղը յըլա գաբըյը կէօսթէրտի:

Տիւգ ումուզլարընը սիւքէրէք թէպէսսիւմ իթմէյէ ճահա իթտի:

Պիր տագըգա սօնրա, Սէնթ օրթալարընտա օլտուղու հալտէ Բօմէ իլէ Կասթօն, Տուէլլօնըն վուգու պուլտուղու օտայա տուսուլ իթտիլէր, կէնճ գըզճըաղըն կէօրտիւյի ըույալէր հագըգաթէ թէպտիլ օլմուշ իտի. մէզպուրէ, բէյղուլէյի գալպինտէ ազիմ պիր մուհապէթ վէ մէսրուրիլէթ հըսս իտիյօր իտի:

Միւսիւ տը Գօմբանս, արթըգ մահալի մէզքիւրտէ տուրմայը մինասիպ կէօրմէտիլինտէն ալըպ եիւրիւյի վէրմիշ իտի:

Մէրգում, մահրէմը էսրարը վէ մասլահաթ կիւզարը օլան Պիւրօ կիպի, քէնտիսի տէ Բօմէտէն դօրգույօր իտի:

Բօմէնին, միւսիւ Պիւրօնըն տէլալէթի իլէ Տիւգին չիւնաթ խանէսինէ տուսուլինի հէքեայէ իթմիշ օլտուղուղումուզտան, արթըգ պու խուսուսըն իյզահաթընտան սարֆը նազար իտէրէք, օգույանլարըմըղըն միւսաատէլէրի իլէ թէքրար Տիւշէսնէլին խանէսինտէ վուգու պուլան հալաթէ նագլը քէլամ իտէլիմ:

Տիւշէսնէլին թէրթիպ իթմիշ օլտուղու գահվալթը խիթամ պուլմուշ, վէ Շաբիթօ, Բրիւնօ, Սանկէն միւֆարէգաթ իթմիշլէր իտի. Տիւշէսնէլ, պու զիյաֆէթտէն մէմուլ իթտիլի իսթիֆատէյի իտէպիլմիշ իտի, Եանի Պաթիլտ տը Սէն Փարամօն, զէվճէսի Շարլօթա կիւզէլ վէ միւէսսիւր պիր տէրս վէրմիշ իտի:

Միւսիւ տը Գօմբանսըն, Տիւշէսնէլին միսաֆիրլէրինէ պախշ իթտիլի թօհաֆ մէնզարէտէն պիր գաշ տագըգա սօնրա, Լօրէթին ճանը սըգըլտըղընտան, թէքրար պիր սի-

կարա ետքը պ թիւթտիւրմէյէ պաշլամըշ, վէ Տիւրանտէն մէզպուրէյէ թէգարրուպ իտէրէք, պէյնլէրինտէ խուսուսի պիր միւքեալէմէ վազը օլմուշ իտի:

Տիւշէսնէլ, պիհուղուր պիր սիյամ իլէ ուղագտան անլէրի թէտգըգ իտիյօր իտի. մէգքիւր միւքեալէմէ պէշ տագըգա գատար տէվամ իթտիքտէն սօնրա, Պաթիլտ, ազիմ պիր գահգահա իլէ կիւլէրէք ինճու կիպի տիշլէրինի կէօսթէրի վէրտի, վէ միւթատը վէշն իլէ միւթէմատիյէն բարմագլարընը չէվիրմէքտէ օլան Տիւրանտէն:

— Պէօյլէ հա՛, տէմէք օլուր քի մէզպուրէյէ միւսիւ Բօլիպ հագգընտա ճէլի, վէ շաիրանէ պիր մէտհիյէ սէօյլէմէքլիյիմ լաղըմ կէլիյօր էօյլէմի - տէտիլինտէ, Տիւրանտէն կիւլէրէք:

— Ի՛վէթ, օլապիլտիլի գատար բարլագ, վէ մէզպուրէյի տիւշարը հայրէթ իտէճէք տէրէճէտէ պիր մէտհիյէ սէօյլէտիքտէն սօնրա, անտէն իսթիֆատէ իտէպիլմէնին թէտապիրինի տախի . . . իրայէ իթմէնիզ էլզէմ տիրտէտի:

Լօրէթ այաղա գալգտը, վէ Տիւրանտէն, հըսս իթտիլի թէէսիւրի սէթը իտէպիլմէք իչիւն, Շաբիթօլարըլա միւքեալէմէյէ տալմըշ օլան Տիւշէսնէլի չըղըրըպ, եավաշ սէս իլէ,

— Խայրխահ տօսթում, իլթէ մատամ ճէնապլէրի լութֆէն, զէվճէնիզ իլէ խուսուսի պիր միւքեալէմէ իթմէք քիւլֆէթինի իսթիյար իտիյօրլար - տէտի:

Ֆիհհագըգա պէտպահտ Տիւշէսնէլ, բէք միւշկիւլ պիր վաղիյէթտէ պուլունույօր իտի. մէրգում՝ սէրֆիրու իտուպ, մէզպուրէյի թալթիֆու թէրլիպ իտէր սէօզլէր մըրըլտանտըգտան սօնրա, տուտագլարընտա իսթիհզաքեաւրի պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնէն Պաթիլտի գօլթուղունա ալտը, Տիւրանտէն՝ պու իշտէ սաղտըճ (կնքահայր) վաղիֆէսինի իճրա իթմէքլէ, Շարլօթըն օտասընա գատար մէր-

գումանէ սալիք օրմուշ, վէ պատէհու Տիւշէնէլի թէքրար
Շաքիթօլարըն նէզաինէ կէօթիւրմէք խըտմէթինի տէրիւհ-
տէ իթմիշ իտի:

Լօրէթ (Պաթիլտ) իլէ Շարլօթ եալընըզ գալտըզլա-
ընտա, Պաթիլտ, պիր գօլթուգ սանտալեէսի իւզէրինէ
օթուրուպ, շու վէչհ իլէ իտարէյի քէլամ իթտի:

— Սէվկիւլի գըղըմ, աճէպ նէ տէրէճէ կիւզէլ օլ-
տուզունուզը պիլիւրմիսինիզ . . . ա՛հ նէ ֆիսունկէր կէօզ-
լէր . . . նէ կիւզէլ ալըն, զօնչէ կիպի շիրին պիր տիհան,
անպէր կիպի քեաքիւլլէր, թէնասիւպը էնտամ, վէ սէ-
նէվպէր միսալի լտթիֆ պիր գամէթ, խիւլասայի քէլամ
սէվկիւլի մատամըմ, սիգ՝ սարըմըզտա պուլունան պիւ-
ճիւմէ թազէ, վէ կիւզէլ գատընլարըն մաֆէվգընտա պիր
մէլէքէսինիզ:

Շարլօթ, Պաթիլտին արգա արգայա պէզլ իթտիլի
պու մէտհու սիթայիշլէրի իշիթտիլնտէ, միւթէհայիրէն
գըզարըպ պօղարտը, մէզպուրէ, պու գարընըն հարա-
քեաթու մէգալաթընտան պիհուզուր օլույօր իտի:

Պաթիլտ, միւթէմատիյէն Շարլօթըն եիւզինէ պա-
գարագ, պիր այինէնին տէրունինի կէօրիւր կիպի, տէրհալ
մէզպուրէնին գալպու զիհնինի կէօրիւպ քէշֆ իթմիշ, վէ
սէօյլէտիլի մուգատտէմէտէն հուսուլէ կէլէն սէմէրէյի,
րայէլայն կէօրմիւշ իտի:

Պաթիլտ, պիր թարաֆտան կէնճ գատընըն թէքէպ-
պիւրաթը զաթիյէսինի թահրիգ, վէ տիկէր թարաֆտան
հըսսիյաթը ճէմիլէսինի զախմըտար իթմիշ օլտուզունը ան-
լայըպ, խայըրիսահանէ պիր թավըլլա սէօզիւնէ տէվամ
իտէրէք,

— Իլահի եա՛րապպիմ, պու հագըգաթը հալտէն
թէվէհհիւշ իթտիյինիզի կէօրիւյօրում. . . լաքին սէվկիւ-
լի մատամճըաղըմ, նէ եաքայըմ, էվվէլ կէօրիւշտէ սիգ-
տէն բէք հագլ իթտիմ, հագգընըզտա պիր մուհապէթ

հըսս իթմէյէ պաշլատըմ, ա՛հ պէն սափտէրուն պիր գա-
րը օլտուղումտան, էկէր սիզտէն հաղղ իթմիշ օլմայայ-
տըմ, անը տախի պիլա ֆիթուր պէյան իտէճէքտիմ, պու
պապտէ ասլա շիւպհէնիզ օլմամալը տըր :

Շարլօթ, պարիտ պիր թավըըլա սերֆիրու իթտի,
մէզպուրէ՝ թապէն սափտէրուն, վէ շէնմէշրէպ պիր զաթ
օլտուղունա րաղմէն, Պաթիլտին մուվաճէհէսինտէ պարիտ
վէ թէմքինլի պիր հալ կէօթէրիյօր իտի, Պաթիլտ սէօ-
զիւնէ տէվամ պիրլէ,

— Վազաա պէն սինճէ՝ սիզտէն պէօյիւք օլտուղում
հասէպի իլէ, եէքտիկէրիմիզէ միւսավի տօսթլար օլաճա-
ղըզ տէյէմէմ . . . ֆազաթ սէօզլէրիմտէն թաճիզ օլու-
յօրսունուզ, սիզի շաշըրթըյօրում . . . ա՛հ սէվկիւլի գը-
ղըմ, պու գօրգագլըղը թէրք իթմէնիզ լազըմ տըր - տէտի :

Շարլօթըն անլը պիր գաթ տահա գըղարտը, մէրսու-
մէյէ միւթէքէպպիրանէ պիր նիկեահ աթֆ իթտի, վէ
հալավէթլի պիր սէտայըլա,

— Սիզ պէնի շաշըրթմայօրսունըզ մատամ, եալընըզ
թարաֆը ալինիզտէն հազգըմտա մէպզուլ պույրուլան
պու իթիֆաթա, նէ կէօնա ճէվապ վէրէճէյիմի պիլէմէ-
յօրում, զիրա . . .

Պաթիլտ, ազիմ պիր գահգահա իլէ Շարլօթըն սէօ-
զիւնի գաթ իտէրէք,

— Ա՛հ բէք միւսթահզիսինիզ մատամ . . . տօղրուսը
պու հալ բէք զէվզըմա կիտիյօր . . . ֆազաթ շիմտի պու
նօգթայը պըրագալըմտա, պաշգա պիր մատտէտէն պահս
իտէլիմ. միւսիւ Բօյիպի նա՞սըլ պուլույօրսունուզ . . . մէր-
գումըն հազգընտա նէ՞ էֆքեարընըզ վար - տէյինճէ,
Շարլօթ՝ թէաճիւպ իլէ մէզպուրէնին եիւզիւնէ պագտը, վէ,

— Միւսիւ Բօյիպիմի տէտինիզ . . . ֆազաթ մատամ . . .

Պաթիլտ, Շարլօթըն գալպինի թէֆիթիշ իտուպ էյի-
տէն անլամագ իչիւն, էնգաստէն պու մէմուլին ղայրի

սուալի նակեահանիյի իթմիշ իտի. մեզպուրէ Շարլօթըն սէօղիւնի գաթ պիրլէ,

— Էվէթ սեվկիւլի մէլէյիմ, սիզ մէրգումը պիր տէֆա կէօրսիւնիզ իտի. պու իսէ անըն հէր հալինի քէշֆ իթմէյէ քիֆայէթ իտէր — տէտիքտէն սօնրա, նազիք վէ ճազիպ վիճուտինի իլէրույէ տօղրու սիւրտի, վէ տիրսէյինի սանտալէնին գօլունա տայատըպ, կէօղլէրինի, էվ վէլքի միւսթահզի հալինի զայպ իթմիշ օլան Շարլօթա աթֆ իթտի:

Պաթիլտ, ըիյպու ըիյատէն աըի օլարագ, Շարլօթըն ճիտտի պիր մուհապէթ իլէ սեվմէյէ պաշլամըշ իտի. կէնճ գատընըն հալինէ աճըյօր իտի, մեզպուրէ թէքրար քէլամէ աղազ իտէրէք,

— Պէնի տինլէյինիզ մատամ, պէն սիզի չօգ սեվլէրիմ, չիւնքի սեվիլէճէք պիր գատընսընըզ, վէ պունտան գաթինազար՝ պէտպահտ օլտուղունուզ հասէպի իլէ . . .

Շարլօթըն գաշլարը չաթըլտը, վէ մեզպուրէնին սէօղիւնի գաթ իտէրէք,

— Մա'տամ. . . — տէմէքտէ իքէն, Պաթիլտ՝ մեզպուրէյէ մէյտան վէրմէյէրէք,

— Ահ ըէճա իտէրիմ, սիզէ տէյէճէք սէօղլէրիմէ թէաճիւպ վէ հիտէթ իթմէմէլիսինիզ, չայէա հիտէթլէնէճէք օլուրսանըզ, հագգըմտա աչըգտան աչըղա նամքէօրիւք իթմիշ օլաճաղընըզա գաթան չիւպհէնիզ օլմասըն, զիրա ճէնապը ալլահ չահիտ տիրքի, սիզէ հիւսնի խըտմէթ իթմէքտէն պաշգա հիշ պիր արզում եօգ տը — տէտի:

Շարլօթ Պաթիլտին եիւղիւնէ պագաը, վէ մեզպուրէնին հագգընտա հըսս իթտիյի սույի զաննըն, եավաշ եավաշ մահվ օլտուղունը հըսս իթտի իսէտէ, էլճիւմլէ եինէ պարիտ պիր հալտէ գալտը. Պաթիլտ՝ ալըր պիր վագար իլէ սէօղիւնէ տէվամ իտուպ,

— Սեվկիւլի գըզըմ, պէն՝ խասսէթէն սիզէ միւսիւ

Բօլիպ հագգընտա սէօյլէմէք իչինն պուրատա պուլունու-
յօրում - տէտի:

Շարլօթ. - Նիչինն:

Պաթիլտ. - Զինքի, պու միւթէպէր զաթըն էհլիյէ-
թինի թանըյապիւմէնիզ զայէթ էհէմմ տիր. . . սիզ մէր-
գումը կէօրտիննիզ, վէ ճէնապը հագգըն՝ պու ատէմին
սիյմասընտա պիր ալամէթը մէնֆուրէ նաւչ իթմիշ օլտու-
ղունը անլատընըզ, իմտի սէվկիւլի տօթում, պէն սիզէ
շու գատարընը իլավէ իտէպիլիրիմքի, մէրգումըն գալլի
սըֆաթընտան պին գաթ զիյատէ շայանը նէֆրէթ տիր:

Շարլօթ. - Ֆագաթ պունլարը պանա սէօյլէմէտէն
մանա նէ, պէն՝ միւսիւ Բօլիպի անճագ պիր տէֆա կէօր-
տիւմ, վէ . . .

Պաթիլտ. - Քէրէմ պույուրըն սէվկիւլի էվլատըմ,
պունըն սէպէպինի սիզէ իյզահ իտէճէյիմ . . . Ֆագաթ
սըրասըյըլա պաշլամալըյըմ. . . սիզէ պու ատէմտէն պահ
իթտիլիմ միւճէրրէտ պիր նիյէթէ մէպին տիր, իմտի միւ-
սաատէ պույուրունքի պաշտան այաղա գատար միւսիւ
Բօլիպին նէ օլտուղունը սիզէ անլատալըմ:

Պաթիլտ, ճիտտի պիր հալ քէսպ իթմիշ օլտապ, պիր
ազ էվվէլ սուրէթը մահիրանէտէ իսթիմալ իտէկէլտիլի
նէզաքէթի զայպ իթմիշ իտի. Շարլօթ, մէզպուրէնին էֆ-
քեարընը անլայապիւմէք իչինն սապըրօըլըզ իյմա իտիյօր
իտի. Լօրէթ, պիր նէվի նաթըզարէրտաղըզլա շու վէնչ
իլէ սէօղինէ տէվամ իթտի:

— Ազիզէմ մատամ, սիզին՝ միւսիւ Բօլիպ կիպի ա-
տէմէր հագգընտա ասլա պիր թասավվուրունըզ օլմատը-
ղընը բէք ալէա պիլիրիմ, ֆագաթ տիննետէ պիր ատէ-
մին շանու չէրէֆ՝ վէ հըրսը թամա սէվտասըյըլա, տինտ-
յէթին (վատութիւն) թա նէ տէրէճէրինէ գատար թէ-
նէզզիւլ իտէր օլտուղունը՝ թասավվուր իտէպիլմէնիզ ի-
չինն, հէր չէյի թէֆէրրուաթըյըլա պիլմէնիզ լազըմ կէ-

իր իսկտէ, ֆաղաթ պէն սիզէ հէր շէյի աշիքեար իտէ-
մէյէճէյիմ, զիրա օ բադ վէ կիւղէլ անլընդզըն, մահճու-
պիյէթլէ գըզարմասընը իսթէմէմ, վադաա պու ատէմի
լայդըլըլա վասֆ իթմէք կիւնլէրէ միւհթպճ օլտուղուն
տան, պէն սիզէ օլապիլտիյի գատար մուխթասար վասֆ ի-
տէճէյիմ:

Շարլօթ. - Ա՛ճայիպ, պու ատէմին վասֆընը պիլմէք-
աէ պէնիմ պիր մէնֆաաթըմը վար:

Պաթիլտ. - Է՛վէթ, սէվկիւլի գըզըմ, ազիմ պիր մէն-
ֆաթընըզ վար - տէտիքտէն սօնրա, պիր հարաքեաթընա-
կեահանի իլէ կէօզլէրինի Շարլօթըն իւզէրինաէն գալտը-
րարագ, քէնտու քէնտույէ - հա՛յըր հա՛յըր, պունտան
տահա ալչագ պիր միւլահազաթ օլամազ - տէյիպ, թէք-
րար կէնճ գատընա խիթապէն,

— Սէվկիւլի գըզըմ, մալիւմինիզ օլմագ կէրէք տիր
քի, պու Բօլիպ տէնիլէն հէրիֆ՝ հէր նէվի սէնաթա էլ
աթմըշ տըր . . . էվէթ ազիզէմ, Բօլիպ՝ թա պօղազընա
գատար, ինսանըն մուճիպի մահճուպիյէթի օլան հէր նէվ
սէնաթլարըն գաարընա տալմըշ . . . պու ատէմ՝ վագթը-
լըլա պիր բարասըզ օլարագ Բարիզէ կէլմիշ, վէ եանքիսէ-
ճիլիքտէն պաշլայըպ, վարա վարա հէր նէվի սըրգաթը իր-
թիքեապ իթմիշ պիր սէֆիլ տիր, մէրգում՝ էկէրչի մաս-
տէթէն գաթիլ օլմամըշ իսէ, պու տախի ըրգգաթը գալ-
պիյէսինտէն օլմայուպ, իլա թավչան կիպի գօրգագ վէ
ալչագ օլտուղունտան տըր, ֆագաթ պու ճիւմէ Բօլիպ,
վէ եախօտ քէնտիսինէ պէնզէր օլան խապիսլէր, մանէվի
սուրէթտէ օգատար պէտպահտլար գաթլու թէլէֆ իթ-
միշլէր տիր քի, գօլէրա վէ թիֆօ խասթալըզլարը, պէլքի
պունլար գատար պէնիյի պէշէրէ զարար վէրմէմիշլէր տիր:
«Սէվկիւլի էվլատըմ, պու ատէմին նէ՞ օլտուղունը պիլ-
մէնիզ լազըմ տըր, հալի հազըրտա պանքերլիք, վէ տահա
տօղլուսը պիլա ինսաֆ մամէլէճիլիքլէ իշթիղալ իտէն պու

մէլուն հէրիֆին գալպինտէ նէ ճան, վէ նէտէ վիճտան վար, պոս խայրն մախիւգ, պէնիյի պէշէրին գանըլըս ալթուն իմալ իտէր, պու ալշաղըն էթրաֆընտա, կէօզ եաշլարը, ահու էնինէր, վէ սէֆալէթ վալէյլալարըլըս քիւլլիյէթի ալթունտան պաշգա հիշ պիր շէյ պուլունա-մազ, անըն ինտինտէ՝ ալթունտան մատէ հիշ պիր շէյին էհէմիյէթի եօզ տըր. պու ատէմ, միւտէթը էօմրիւնտէ պիր բարա սատագա վէրմէմիշ տիր. ֆագաթ սըրասը կէլ-տիյինտէ, թէսէյյուպ տէնիլէճէք մէրթէպէտէ սախալէթ-լի օլմայը տախի պիլիլ. հիշ պիր շէյ իշիւն, մէսէլա՝ պիր գատընըն նամուսընը բայիմալ իթմէք իշիւն, քիւլլիյէթի մէպալիյին ֆէտասընա ասլա թէրէտուիւտ իթմէզ : . .

«Մատամ, միւպալաղա իտիյօրուժ զանն օլունմասըն, պէն պիղզաթ պու ալշագ հէրիֆին իրթիքեապ իթտիյի խըյանէթու խապասաթէ շահիտիմ, պու խապիս, խայրն, ալշագ, վէ միւրթէքիպ հէրիֆին, ֆըզարանըն տիլիւրաշ վալէյլալարընը իսթիհզա, մազլումլարըննիյազլարընը լէտ-տու թահգիր, վէ սէֆալէթ տարպէսի իլէ հալէթը նէզի-յէտէ պուլունան էրպապը միւհթաճիյնի բայիմալ իթտի-յինի . . . կէօզիւմ իլէ կէօրմիւլիւմ. խիւլասայի քէլամ . . .

Մատամ տը Սէն Ֆարամօն, պու սէօզլէրի ազիմ պիր խահիշ՝ վէ պիր նէվի պէլաղէթ իլէ սէօյլէտիքճէ, անըր դըզարմագտա, վէ կէօզլէրի հիտէթ շուլէլէրի սաշմագտա իքէն, նահէհան սէօզիւնի գաթ իթտի, վէ տուտագլարը իւղէրինտէ պարիտ պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնտի. աշիւֆ-թէյի մէզպուրէ, պիր սանիյէ գատար սիւքիւթտէն սօնրա թէքրար քէլամէ աղաղ իտէրէք,

— Խիւլասայի քէլամ սէվկիւլի գըզըմ, պուլունտու-ղում մէվգը իգթիզասընճա, պու եօլտա օլան բէք չօգ ատէմլէր իլէ իսթիլաթ իթմէք պէտպահալըղընա տիւլար օլմուլըմ տըր, հաթտա՝ հէնուզ մէյտանը քիթապէթէ գատէմ պասմըշ պիր կազէթա միւհլիֆի իլէ իւլֆէթ բէյ-

տա իթտիմ իտի . . . ֆագաթ պունւարը սիղէ սէօյլէ-
մէքտէն մանա նէ , պիզ եինէ Բօլիպէ նագլը քէլամ իտէ-
լիմ , միւէպպէտէն քիւրէք ճէզասըյըլա մահքիմ պու-
լունան ճանիլէր , էրպապը ֆագրու իհթիյաճըն գանընը ,
սիւլիւք կիպի էմմէքտէ օլան՝ միւեօնէր Բօլիպէ նիսպէթէն ,
պիրէր պիկիւնահ մէլէքլէր ատա օլունսալար ճպիզ տիր ...
ֆագաթ պու ճիւմլէ , Բօլիպտէն եիւզ գաթ զիյատէ խա-
պիս , ալչազ , վէ մէնֆուր պիր ատէմ թանըրըմ , հաթտա
ճ ատէմի սիզտէ բէք ալէա թանըրսընըզ . . . իմտի խա-
պիսը մէրգումըն քիմ , վէ խմինին նէ՝ օլտուղունը քէշֆ
խտինիզ պագալըմ :

Շարլօթ , էվվէլա Պաթիլտին սէօղլէրինի քէմալի մէ-
րագլա տինլէմիշ , վէ միւեօն սահիպի մամէլէճի հագգըն-
տա , ատալլէթտէն արի օլարագ պիր նէֆրէթ հըսս իթ-
միշ իտի . Շարլօթ , Մայլըբրէլէրին ասիլ՝ վէ հէր նէվի
խապասաթտէն արի գանընը թաշըր օլմաղըլա , Բօլէթին
նագլ իթտիլի շինաաթու խապասաթը , պիր միւմքիւն զիհ-
նինէ սըղտըրամամըշ իտի , ֆագաթ էղճիւմլէ աշիւֆթէ-
նին չափ սէօղլէրինի իշիթտիլինտէ , տէրէճէյի նիհայէտէ
միւթէէսմիր օլմուշ իտի :

Շարլօթ , Տիւշէսնէլին բէյի իլէ տայիմա ինզըվանիշին
(մեհակեաղ) օլտուղունտան բէք ազ ատամ՝ թանըր իտի .
շու հալտէ՝ քէտիսինէ նէֆրէթամիզ պիր շախսիլէթ նագլ
ու թէրսիմ իտիլտիքտէն սօնրա , «պունտան տահա պէթ-
թէթթէրի վար» տէնիլմիշ , վէ հաթտա «մէրգումը էյի
թանըրսընըզ» տէյու իլավէ իտիլմիշ իտի . պիչարէ գա-
տընճըազ , պիր ասնիլէ գատար թէրէտտիւտ իլէ տիւշիւն-
տիւքտէն սօնրա , միւթէէսիւր պիր հաւ իլէ ,

— Մա՛տամ , եանըլըյօրսունըզ զանն իտէրիմ , պէն՝
պու խանէնին տէրունինտէ տայիմա եաքա եալընըզ պիր
էօմիւր կէշիրտիլիմ հասէպի իլէ , էօյլէ պիր շախսը նա՞սըլ
թանըյապիլիլիմ - տէմէսի իլէ , Պաթիլտ ,

— Ա՛հ իշթէ պու բէք կիւզէլ թէտպիր . . . մանաս-
թըրա գաբաթմագ . . . - տէտիքտէն սօնրա տիշէրի ա-
րասընտան ,

— Էվէթ, ֆիյաթլը սաթմագ իշիւն թէնհա սագլա-
մագ . . . - աէյու մըրըլտանտը :

Շարլօթ , մէզպուրէնին սէօզլէրինտէն պիր շէյ անլա-
յամայարագ , պիհուղուր պիր պագըշըլա Պաթիլտին եիւ-
զիւնէ պագտը . աշիւֆթէնին միւթէէսիր սիյմասընտա
ճիտտի պիր շէֆգաթ էսէրի կէօրիւնիւյօր իտի , մէզպուրէ՛
Շարլօթա ըրգգաթամիզ պիր նիկեա՜հ աթֆ իթմէքլէ ,

— Ա՛հ պունըն սէպէպի օ տըր քի , սիզ բէք կիւ-
զէլսինիզ . . . - տէյու ֆըսըլթատը :

Շարլօթըն պիհուղուրլուղու թէզաեիւտ իթտի , վէ
թէքէպպիւր հըսըլըլա եանագլարը գըղարտը . Պաթիլտ,
պիր իքի սանիյէ սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա , սանտալէ-
սինի մէզպուրէյէ եագլաշտըլըպ սէօզիւնէ աէվամ պիրլէ ,

— Սէօզիւմի թէքրար իտէրիմ մատամ , պիր շտիս
վար քի Բօլիպտէն եիւզ գաթ զիյատէ ալչագ վէ մէնֆուր
տըր , պու ատէմ , կէնճ , աֆիֆէ , կիւզէլ , վէ գալպի տա-
խի սիյմասը կիպի լաթիֆ պիր գատընը , Բօլիպին աղուշը
մէքրուհինէ աթմագ իսթէյօր , էօյլէ պիր սաֆտէրու՜ն գա-
տընքի , հէր վէչհ իլէ սիգէ միւշապիհ տիր , մէսէլա՜ սիզին
կիպի տայիմա թէնհա էօմիւր կէշիրմէյէ մահքիւմ , սիզին
կիպի մուզթարըպ , վէ հաթտա սիզին կիպի թէքմիլ իւ-
միւտինի , սէվտիյի ատէմին մուհապէթինէ ըապթ իթմիշ
տիր . . . - տէտիյինտէ , Շարլօթ , պէնզի պէթի քիւլ քէ-
սիլմիշ օլտուղու հալտէ թիթրէք պիր սէտայըլա ,

— Մա՛տամ , տէտիյինիզ սէօզլէրտէն պիր շէյ ան-
լամայօրում - տէյու բէբէլէտի , վէ աշիւֆթէ տախի ճիտ-
տի պիր ըրգգաթ խահիշի իլէ ,

— Էյվա՛հ զէվալըլը չօճուգ . . . պիլմիշ օլասընըզ քի
խապիս Բօլիպին աղուշը մէքրուհինէ աթմագ իսթէտիք-

էրի գատըն սիգսինիգ, է՛վէթ սէվկիւլի գըզըմ, սիգի ալ-
չագճասընա Բօլիպէ սաթմագ իսթէյօրլար - տէյինճէ,
Շարլօթ, հէյէճանընտան նաչի պայըլմագ տէրէճէսինէ վաթ-
սըլ օլուպ,

— Պագաթ պու ալչագըզըլ իրթիքեապ իտէն ատէմ
քիմ տիր . . . պու խապիսին իսմի նէ՞ տիր - տէյու բէ-
բէլէտի, վէ Պաթիլտ տաիի աճըզըլ վէ եավաչ պիր սէ-
աայըլա,

— Սիգի սաթմագ իսթէյէն տտէմ, պիզգաթ զէվճինիզ
միւսիւ Լէօն Տիւշէսնէլ տիր - տէմէսի իլէ, հէման կէնճ
գատընըն էլինի թուլթմագ իսթէտի:

Շարլօթ, աղիմ պիր հիտէթու շիտէթ իլէ մէզպուրէ-
նին էլինի կէրույէ իթիվէրտի, այաղա գալգտը, նէվի-
հալ գամէթի՝ լէվէնտանէ պիր հալ քէսալ իթտի, վէ թահ-
քիրամիզ պիր նիկեահըլա Պաթիլտի պաշտան այաղա գա-
տար էօլշէրէք,

— Եալան սէօյլէյօրսունուզ մա՛տամ, հա՛չա՛ հաչա՛
սէօզլէրինիլէ ինանմամ - տէյինճէ, Պաթիլտ, աճըզըլ պիր
հալ իլէ, պաշընը խափիֆ սուրէթտէ սալլայարագ,

— Պիլհագըզա սիգին կիպի բագիզէ, սաֆտէրուն,
վէ աֆիֆէ պիր գատըն, պու կիպի մէնֆուր պիր ալչագ-
ըզա գօլայ ինանմագ, էվէթ մատամ, սիգին կիպի բա-
քիզէ պիր զաթ, պէօյլէ պիր տինայէթը մէնֆուրէյէ ի-
նանմագսա մուզուր սըր . . . ֆագաթ ինանմանըլ լազըմ
տըր, չիւնքի սիգի պու տինայէթէ գարշը հիմայէ իթմէք
էլզէմ տիր, ա՛հ սէվկիւլի մէլէյիմ, պիր քէրրէ տիւչիւ-
նիւնիզ քի, սիգի ալտաթմագտա պէնիմ նէ՞ մէնֆաաթըմ
օլապիլիր . . . - տէտի:

Շարլօթըն կիւզէլ կէօզլէրինտէն իրի կէօզ եաշը տամ-
լալարը եուվարլանտը, վէ եիւքուէք սէտայըլա,

— Նէ՞ կէօնա մէնֆաաթընըլ օլաճաղընը պիլէմէմ
մատամ . . . ֆագաթ սիգէ ինանմամ . . . ա՛հ ինանմագ

իսթէմէմ . . . պըրագընըդ պէնի մատամ . . . Ալլահ աշ-
գընա օլսուն , պունը սիզտէն ինայէթ մէգամըյըլա թա-
լէպ իտիյօրում , զիրա տէտիյինիզ սէօզլէր պէնի էօլտիւ-
րիւյօր - տէյու հայգըրտը :

Պաթիլտ , պիր տագըգա գատար տիւշիւնտի . մէզպու-
րէնին տուտագլարընսա աճը պիր թէպէսսիւմ նագշ օ-
լունտու , վէ քէնտի քէնտինէ սէօյլէշերէք ,

— Պէլքի պէօյլէսի տահա էյի օլուր - տէտիքտէն
սօնրա , հիւզնու քէտէր իլէ մէլուլ օլան պիշարէ Շարլօթա
աթֆը նիկեահ իտէրէք եինէ քէնտի քէնտիսինէ ,

— Ա՛հ նէ գատար թէմիզ գալպ , նէ մէրթէպէ իֆ-
ֆէթ , նէ գատար սատագաթ . . . էյվա՛հ շէրփու հիճապ ,
խօշ վէ թաթլը թէպէսսիւմէր իթմէյէ ալըշմիշ օլան պու
կիւզէլ կէօզլէրին իշինէ , աճապ նէ՞ գատար էշքը նէտա-
մէթ գօյաճագ - տէտի :

Պատէհու սանտալեէսի իւզէրինտէ տօղրուլտու , վէ
ատէթա սէրտ պիր սէտայըլա Շարլօթա խիթապէն շու
վէշհ իլէ սէօզիւնէ տէվամ իթտի :

— Մա՛տամ , պանա սիւքիւթ իթմէքլիյիմի էմր իթ-
մէյինիզ , զիրա սիզէ իթաաթ իտէմէյէճէյիմ , պաշլատը-
ղըմ սէօզիւ իթմամ իթմէլիյիմ . . . պէնի տինլէյինիզ . . .
պէնիմ քիմ օլտուղումը պիլի՛րմիսինիզ . . . գօճանըզն
թէքլիֆի իլէ սօֆրանըզա գապուլ իթտիյինիզ գատընըն՝
նէ՞ օլտուղունը պիլի՛յօրմիսընըզ . . . ա՛հ պիշարէ չօճուդ ,
պէն օ մագուլէ գատընլարտանըմքի , էրքէքլէր պիզէ բէ-
րէսթիշ իտէլլէր . ֆագաթ հիմայէյէ շայան կէօրմէզլէր . . .
պէ՛ն , իֆֆէթու սաատէթլէրի ֆիյաթըյըլա՝ զէվգու սէ-
ֆահաթը սաթըն ալան օ սէֆիլ տիվանէլէրտէն պիրիյիմ ,
է՛վէթ սէվկիւլի գըզըմ , պէն նամուսըմը զայպ իթմիշ պիր
աշիւֆթէ օլտուղումտան , պու կիպի նամուսըլ խանէլէրէ
կիրմէյէ գաթան լայըգ տէյիլիմ . ֆագաթ գօճանըզ օ-
լաճագ խապիս , մէնֆուր բարմաղըյըլա սիզի պանա կէօս

Թէրէրէք, սէն նամուսըզ պիր դարընըն, իմտի սէնի կէօ-
րէյիմ, զէվճէմէ տախի իրայէյի թնքիգ (ճանապարհ ցու-
ցընել) իթմէքլէ, մէզպուրէյի սէնին մէպէքինէ սալիք իթ-
մէյէ սայ իթ տէտի, անլաճօրմուսընըզ մատամ, իշթէ
հագըգաթը հալի սիղէ սէօյլէտիմ:

Շարլօթ. - (Բէմալի տէհշէթ իլէ) ա՛հ եալան. . . եա-
լան սէօյլէյօրսունուզ, քեամիլէն եալան տըր:

Պաթիլտ. - Էյվա՛հ մատամ, տէտիլիմ աէօզլէրէ բէք
դօլայ ինանաճագտընըզ, էկէր կէշմիշ հալլէրի տէրխա-
թըր իթմիշ օլայըտընըզ, զիրա հիշ շիւպհէմ եօգ քի, միւս
սիւ Տիւշէսնէլ, սիզին հագգընըզտա պաղը թէճրիւպաթ-
տէ պուլունմուշ օլմալը տըր, ֆադաթ սիզ, ճէհալէթի-
նիդտէն նաշի, վէ աւհա տօդրուսը սաֆտէրունլուղունուզ-
տան, մէրգուսըն նիյէթը մէքրուհէսինի անլայամամըշ-
սընըզ:

Շարլօթ. - Եա՛ Րապպիմ, եա՛ Րապպիմ. . . պանա
կէլիյօրքի պաղը տէֆա. . . ֆագաթ հա՛յըր հա՛յըր,
միւսքիւն տէյիլ տիր. . .

Պաթիլտ. - Եավաշ եավաշ խաթըղայօրսունըզ տէ-
յիլի, բէք ալէա. . . պունտան գաթիինաղար, մէկէր
տիւնքի կիւն սիզի միւսիւ Բօլիպէ թաքտիմ իթմէտի-
լէրմի. . . ա՛հ սէֆիլ չօճուգ, բաղարլըզ օլմուշ պիթմիշ
տիր. . . վէ պէն՝ մահգա զէվճինիգ թարաֆընտտէ կէլ-
միշիմքի, սիզի ուսուլ իլէ՝ պու կիւնքի կիւն պէնիմ պու-
լունտուղումթ տէհշէթլու կիրտապըն գաարընա իթի վէ-
րէյիմ. . . իշթէ սէվկիւլի գըզըմ, պէն՝ պէօյլէ պիր մէ-
մուրիյէթը մէնֆուրէյի հայըզ պուլունմագտայըմ:

Շարլօթ, էլլէրի իլէ եիւզիւնի գաբայըպ հընչգըրա
հընչգըրա աղլամայա պաշլատը, պատէհու քէնտիսինի
ղայպ իթմիշ պիր հալ իլէ պայըլըպ սանտալէսի իւզէ-
րինէ տէվրիլի վէրտի:

Պաթիլտ այաղա գալգտը, վէ Շարլօթընընկսիզ անը

լընը քէմալի մուհապէթլէ բուս իթտի, մէզպուրէնին կէօզլէրի տախի եաշարմըշիտի. պատէհու տըշարը՝ չըգուպ Շարլօթըն օտա պէսլէմէսինէ,

— Հանըմընը քէյֆսիզ տիր, չաբըգ եանընպ վարընըզ — տէտիքտէն սօնրա, էվլէլքի ֆիթուրսուզ հալինի քէսպ իտէրէք, սապըրսըզլըզլա քէնտիսինի պէքլէմէքտէ օլան Շըվալիյէլէրինին նէզտինէ վասըլ օլտու:

Պազէն նամուսընը ղայպ իթմիշ օլան պու մագուլէ գատընլարըն գալպինտէ, պիր էսէրը ֆազիլէթ միւսթէֆի տիրքի, պունա մահզա ձէնապը հագգըն պիր հիքմէթը իլահիյէսի տէնիլէճէյի տէրքեար տըր:

Պաթիլտ, սալօնա վասըլ օլտուղունտա՝ էվլէլքի ֆութուրսուզ հալինի քէսպ իտէպիլմիշիտի. Շարիթօ՝ մէզպուրէյի կէօրտիւյինտէ,

— Հայտէ պագալըմ կիւզէլ մատամ, պէյկիրլէր հավիտէ սիզի պէքլէյօրլար — տէտի:

Տիւրանտէն, թիլքի կիպի եավաշ եավաշ մէզպուրէյէ տօղրու իլէրլէյիպ,

— Է՛հ նէ՝ հապէր պագալըմ — տէյինճէ, Բօլէթ պարիտ պիր թավըրլա,

— Պայըլտը տէյու ճէվապ վէրտի, Տիւրանտէն քէնտի քէնտինէ,

— Իշ պուրալարտ գատար կէլտի հա . . . իշթէ պուֆէնա . . . — տէյու մըրըլտանտը:

Պաթիլտ, քէնաույէ մախսուս օլան սիւվարի էլպիսէսինի կիյինմէք իչլուն սալօնըն իթիսալինտէքի օտայա կիրտի, վէ պիրաղ սօնրա քէնտի Շըվալիյէլէրի մայէթինտէ օլտուղու հալտէ հավիլիյէ էնտի, Տիւրանտէն իլէ Տիւշէսնէլ տախի մէզպուրէյէ ըէֆագաթ իթտիլէր, ֆագաթ Տիւշէսնէլ՝ պիհուղուր վէ էնտիլէլի պիր հալտէ կէօրիւնիւյօր իտի, մէրգում, հէման պէյկիրինէ պինմէք ի ղրէ օլան Պաթիլտէ եանաշարագ,

— Ա՛հ մատամնէ՞ ետքտընը , . . մէզպուրէյի պա-
յըթմըշընը - տէյինճէ , Պաթիլտ , Շըվալիյէլէրինէ խի-
թապէն :

— Սիզ իլերի կէշին էֆէնտիլէր , պէն ճիւմէնիզտէն
սօնրա կէլէճէյիմ - տէմէսի իլէ Շարիթօլար տէհալ տը-
շարը չըգտըլար :

Պաթիլտ , Տիւրանտէն վէ Տիւշէսնէլ իլէ եալընըզ
գալտը . մէզպուրէ՛ թահքիրամիզ պիր նիկեահըլա Տիւ-
շէսնէլի պաշտան ալաղա դատար սիւզտիւքտէն սօնրա ,

— Միւսիւ Տիւշէսնէլ , սիզ պանա բէք նաղիք պիր
մէմուրիյէթ իհալէ իթտինիզ տէյիլիմի . . . է՛հ պէնտէ է-
լիմտէն կէլէնի տիրիզ իթմէտիմ , շէօյլէքի՛ պու անտէ
զէվճէնիզ , սիլին նէ տէրէճէ ալչազ վէ խայըն պիր խա-
պիս օլտուլունուզը , հէման պէնիմ գատար պիլիր տէյէ-
պիլիրիմ - տէտիքտէն սօնրա , պէյկիրինի մահմիզլէյէ-
րէք , սիւրաթլա գօշտուրմաղա պաշլատը :

5

ՖԱՄԻԼԵՍԱՃԱ ԻՇԼԷՐ

Տիւշէսնէլ վէ Տիւրանտէն պիրի պիրլէրինին եիւզիւնէ
պագտըլար , Տիպլօմաթ (Տիւշէսնէլ) շիմէք տարպէսինէ
օղրամըշ կիպի պիր հալ իպրազ իթտիյի կիպի , աավօգաթ
տախի աղ չօգ միւթէէսիր կէօրիւնիյօր իտի . մէրգու՛մ՝ պիր
իքի տագըզա սօնրա ումուղլարընը սիլքտի , վէ քէլամէ
աղազ իտէրէք ,

— Բէ՛հ մէզպուրէ եալան սէօյլէտի - տէտի :

Տիւշանէլ - (Եավաշ սէտայըլա) փագաթ էկէր եա-
լան սէօյլէմէմիշ իսէ,

Տիւրանտէն. - Տօղրուսը՝ զէվճէնիզին Պաթիլտէ նէ՝
ճէվապ վէրտիյինի պիլմէմիզ լազըմ տըր:

Տիւշանէլ. - Ս'հ հէրշէյ ղայպ օլմուշ պիթմիշ տիր...
հիշ պիր իւմիւտ քիւշտի գալմամըշ տըր, պէն Շարլօթը
բէք էյի թանըրըմ . . . մէզպուրէ պունտան պէօյլէ ար-
թըգ պէնտէն նէֆրէթ իտէճէք տիր,

Տիւրանտէն. - Տօղրուսը օղլում, սէնտէ պէնիմ կի-
պի իգնա օլմալըսըն քի, իշին էհէմմիյէթլի ճիհէթի օրա-
սը տէյիւ տիր:

Տիւշանէլ, տէրունի տիւտէն պիր ահ չէքտի, վէ ա-
յադլաղընը հիտէթլէ ետրէ վուրարադ:

— Ս'հ պու պէտպահտըղըն սէպէպի սէնսին, սէն
պէօյլէ իսթէտին, մէզպուրէնին մուհապէթինի ղայպ իթ-
տիմ . . . - տէտի,

Տիւրանտէն. - (Սաքին պիր թալըրլա) օղլում, սէնին
հալինտէ օլան պիր ատէմ էյի պիլմէլի տիր քի, հէր պիր
թիւճճարըգ՝ մէմուլ օլունան թէմէթթիւյի հասըլ իթ-
մէզ, պազը տէֆա քեար մէմուլ օլունուր իքէն ղարար
վուգու պսուր . . . պունտան գաթինազար . . .

Տիւշանէլ, սապըրսըղըգ իյմա իտէր պիր հարաքէթ-
լէ մէրգումըն սէօղիւնի գաթ իթտի, վէ Տիւրանտէն տա-
խի սէրտ պիր չէհրէ իլէ,

— Է'հ է'հ, էօյլէ բէք հիտէթ իսթէմէզ, իսթէրսէն
պէն շիմոի կիաէրիմ - տէտի:

Տիւշանէլ. - (Հալիմանէ պիր թալըրլա) հա'յըր կիթ-
մէնիզ իսթէմէմ, փագաթ մատէմքի սէն պէնի պու չար-
ըղգ թարիգէ սէվք իթտին. իմոի պանա մույին օլմալը-
սըն . . . պիր թէտպիր կէօսթէրմէլիսին . . . պու իշին ի-
շինտէն նա'սըլ չըգմալը . . .

Տիւրանտէն. - (Չէնէսինի գաշըյարադ) պէն սէնին

եւերինստէ օլայըտըմ, պէօյիւք վէ էհէմմիյէթլի թէտպիր-
լէր էլտէ իտէր իտիւմ:

Տիւշէսնէլ. - Պոռնտան նէ՞ անլաշըլըր:

Տիւրանտէն. - Շու անլաշըլըր քի, պէօյիւք թէտպիր
տէտիյիւմ, թէրէտտիւտ իթմէքսիզին, վէ հէման չիտէթլէ
սոն, վէ ճիտտի պիր գարար վէրիպ պիթիրմէք տէմէք տիր.
անլա՞յօրմուսըն իշի գաթիյէն պիթիրմէլի. իշթէ պէնիւմ
էֆքեարըմ պու տըր:

Տիւշէսնէլ. - Հագգընըզ վար, տօղրու տըր, Շարլօ-
թը կէօրմէք լաղըմ տըր. ահ էկէր սէն պու իշի տէրիւհ-
տէ իթմիշ օլայըտըն . . .

Տիւրանտէն. - (Սըգըլըյօր կիպի պիր հալ իպրազ ի-
տէրէք) ֆագաթ խայըրիւահ տօսթում, պու կիպի իշէր-
տէ պէնիւմ մէհարէթիւմ եօգ տըր . . . պէն գարընա նէ՞
սէօյլէյէ պիլիրիւմ:

Տիւշէսնէլ. - Նէ իսթէրսէն անը սէօյլէ, պէն քէն-
տիսինի կէօրմէյէ գօրգույօրում. . . չիւնքի իտէճէյի սի-
թէմլէրէ թահամմիւլ իտէմէյէճէյիւմ . . . ա՛հ մէզպուրի
պէնի օգատար սէվէր իտիքի . . .

Տիւրանտէն. - Օնա նէ չիւպհէ . . . պու կիպի նէզա-
քէթլէրի անլարըմ . . . նէ հալ իսէ, չիմտի էկէր ագիւ
վէ միւտէպպիր ատէմլէր կիպի հարաքէթ իթմէյի վատ ի-
տէրսէն, պու իշի տէրիւհտէ իտէրիւմ, եանի իլք աթէշէ
գարշը վարմաղա սէօզ վէրիրիւմ:

Տիւշէսնէլ. - Նէ տէրսէն եաբաճաղըմ:

Տիւրանտէն. - Կէչէն վագաալարը թէֆթիշ իտէլիւմ...
իշթէ թամ իքի կիւն տիրքի, Մարքինին իշէրինի եիւզ
իւսթի պըրագարագ, սէնին իշէրին իլէ իշթիղալ իտիյօ-
րում, պու թէքեասիւլ պէնիւմ մէնֆաաթըմա տօգունուր
իսէտէ, պարի հիշ օլմազսա պիր իշէ եարամըշ օլմամըզ
լաղըմ տըր . . . չիմտի պու մէսէլէնին իքի ճիհէթի վար
տըր. պիրինճիսի՝ էկէր Շարլօթ հէնուզ պիր շէյ պիլմէ-

յօր, եախօտ պիլիյօրտա չօգլուդ հիտէթ կէօսթէրմէյօր
իսէ, օ վազըթ տէմէք օլուրքի, Բօլիպլին իշի սիւրաթլէ
վէ սուհուլէթլէ թէսվիյէ օլունաճագ, վէ պէն տախի նա-
յիլի մէրամ օլաճագսըն. իքինճիսի, էկէր Շարլօթ՝ հէր
շէյի անլայըստա՝ հիշ պիր վէչհ իլէ կէմ ալմազ, վէ ու-
յուշմագ իսթէմէզսէ, օ զէման մէզպուրէյի պիր արա-
պայա դօյարագ, հէման ալմըշ օլտուղունուզ մահալէ կէօ-
թիւրիւպ թէսլիմ իթմէնիզ լազըմ կէլիւր:

Շիւշէսնէլ. Լաքին . . .

Տիւրանտէն - (Մուխաթիպլինին սէօղիւնի քէսէրէք)
Լաքինի մաքինի եօգ տըր, պունտան պէօյլէ արթըգ պու-
գարընըն սանն խայրը օլումազ, հիշ շիւպհէն օլմասընքի,
մատամ Տիւշէսնէլ, քէնտիսինի, լութֆէն պիրատէրինին
նէզտինէ կէծթիւրմէնիզի, սուրէթը մուսիրանէտէ սիզտէն
թալէպ իտէճէք տիր:

Շիւշէսնէլ. - Մէմուլ իթմէմ:

Տիւրանտէն. - Պէն մէմուլ իտէրիմ, հէր հալտէ պու-
իշ պէօյլէ օլաճագ տըր:

Շիւշէսնէլ. - (Տիւշիւնէրէք) միւսիւ Վասթօն տը նէյ,
Սէն Շօմօն թէքէճիլինտէ, գարթընը պանա վէրսի, նէ-
րէտէ իգամէթ իթտիլինի միլիրիմ:

Տիւրանտէն. - Էյի եա իշթէ . . . խիւլասայի քէլամ
պէնիմ զաննըմճա պունտան պաշգա պիր թէտսլիր օլա-
մազ . . . էկէր զէվճէն էլան սէնի սէվէճէքսէ նէ ալէա,
մէզպուրէյի ալըդօյա պիլիրսին, եօգ էկէր սանա աֆֆ
իթմէյէճէքսէ հէման եէրինէ կէօնտէրի վէր, այրըմագ
մէսէլէսինէ կէլինճէ, իլէրուտէ վուգու պուլաճագ տա-
վայը իլթիզամ իթմէյի սէօզ վէրիրիմ:

Շիւշէսնէլ, անճագ պիր տագըգա գատար թէրէտ-
տիւտ իթտի, ալօգաթըն (Տիւրանտէնին) տէտիլի սէօզ-
լէրի՝ մանթըգա մուվաֆըգ պոէլույօր իտի, զիրա Շար-
լօթ, պու ալազըզա աֆֆ իթմէտիլի թագաիրտէ, միւ-

ճէրրէտ այրըմագ լազում կէլեճէք իտի . մէրգում , պու-
միւլահազա իլէ տէրհալ նէ եարսոճաղընըն դարարընը վէ-
րիւ պիթիրտի , վէ ,

— Նասըլ խթէրպէն էօյէ եարը վէր — տէտի :

Տիւրանտէն Շարլօթըն օտասընա կիրտի , պիչարէ գա-
տընճըազ քէնտիտինի պուլմուշ իտի իսէտէ , զծոյէթ զաիֆ
պիր հալտէ պուլունույօր իտի . ալօգաթ՝ մէզպուրէնին
նէզտինտէ օթուրաու :

Տիւրանտէնին , իյֆասընը տէրիւհտէ իթմիշ օլտուղու
մէմուրիյէթին թէֆէրուաթընա կիրիշմէյի մինասիւկ կէօ-
րէմէյիլ , անճագ շու գատարընը տէյէլիմքի , մէրգումըն
մէմուրիյէթի , աֆիֆէ պիր գատընըն զաիւմըտար գալպի
տէրունինէ , պիր խանչէր սօգուպտա չէվիրմէքտէն իւա-
րէթ իտի :

Էղճիւմէ՝ Տիւրանտէնին մէմուրիյէթի բէք միւշկիւլ
տէյիլ իտի , զիրա Շարլօթ , քիպիր վէ հիտէթի ծըմաղըլա ,
օ անէ գատար Պաթիլտին սէօղլէրինէ չիւպհէ իտէրէք՝
մէզպուրէյի եալանճըլըգլա իթհամ իթմիշ , վէ տիւշար
օլտուղու պէտպահտըլըա պիր միւմքիւն ինանմագ իսթէ-
մէմիշ իտի , ֆագաթ ալօգաթըն սէօղլէրինի տույտուղուն-
տա , արթըգ չիւպհէսի քեամիլէն զայիլ օլմուշ իտի .
նասըլ քի տէտիք , Շարլօթ՝ թապէն միւթէքէպպիր
վէ ալիճէնապ պիր գատըն օլմաղըլա , հըսս իթտիյի էսէ-
ֆը տէրունինի սէթը իթմէյէ միւվաֆֆագ օլապիլտի .
մէզպուրէ՝ աղըր պիր վագարլա ալօգաթըն սէօղլէրինի
տինլէյօր իտի , մէրգում , ուլուն պիր մուգատտէմէտէն
սօնրա , շու վէչհ իլէ իտարէյի քէլամ իթտի :

— Իմտի ազիգէմ մատամ , շու հալպէ արթըգ սի-
ղին՝ միւսիւ Տիւչէսնէլիլէ պէրուպէր եալամանըլ պէն-
տէնիգէ միւմքիւնսիւլ կէօրիւնիւյօր , վէ էկէր զաթը ալի-
նիլի էյիտէն անլամըլ իպէմ , պտաէյին պու խանէյի թէրք

իթմէյէ մէծպուր օլաճաղընըղը զանն իտէյօրում - տէյին-
ճէ ; Շարլօթ եաւաշ պիր սէտայըլա

— Էկէր պիրատէրիմին նէրէտէ օլտուղունը պիլմիշ
օլայըտըմ . . . տէմէքտէ իքէն, Տիւրանտէն, մէզպուրէնին
սէօղիւնի գաթ պիրլէ ,

— Ազիզէմ մատամ , պիզ պիրատէր էֆէնտինիզին
իգամէթ իթտիքլէրի մահալի պիլիլիզ , պէնտէնիզ, միւսիւ
Տիւշէսնէլ թարաֆընտան վէքիլի միւթլագ նասպ օլուն-
տուղում հասէպի իլէ , հէր նէվ թէշէպպիւսաթըն իճրա-
սընա մէշըունըմ . իմտի էկէր արզու պույուրուրսանըզ ,
պու ուֆագ միւնազապը, նամուսը՝ վէ թէրպիյէլի ատէմ-
լէրէ չէսպան օլաճագ սուրէթտէ , պէյնիմիզտէ թէսվիյէ
իտուպ պիթիլիէպիլիլիզ . . . պէնտէնիզ հէման շու անտէ
սիզի, պիրատէր էֆէնտինիզին նէզտինէ կէօթիւրմէյէ
հազըըմ - տէտի :

Շարլօթըն քիրբիքլէրի թիթրէտի , վէ օ անէ տէյին
կիւճ հալ իլէ զապթ իտէպիլտիյի պիր կէօզ եաշը տամ-
լասը , սօլուգ եանաղը իւզէրինէ եուվարլանտը . մէզ-
պուրէ ազիմ պիր հէյէճան իլէ ,

— Պու սէօղլէրի պանա միւսիւ Տիւշէսնէլին էմրի՛ ի-
լէմի սէօյլէյօրսունուզ . . . - տէյի սուալ իթտի :

Տիւրանտէն, տուտագլարընտա նիմ պիր թէպէսսիւմ
օլտուղու հալտէ , քէմալի նէզաքէթլէ սէրֆիրու իտուպ ,
մէզպուրէնին սէօղիւնի թաստիգ իթտի . Շարլօթ, պիր
սանիյէ գատար թէրէտտիւտ իթտիքտէն սօճրա պաղա
գալգարագ ,

— Պույուրըն միւսիւ, սիզէ ընֆագաթ իթմէյէ հա-
զըըմ - տէյինճէ, Տիւրանտէն՝ գօլունը Շարլօթա թագ-
տիմ իթտի, վէ մէզպուրէ տախի գապուլ էտէրէք, իքիսի
պիրլիքտէ՝ Տիւշէսնէլին արապասընա ըագիպէն , Մարէ
մահալլէսինէ տօղրու եօլա ըէվան օլտուլար , պու էմնա-
տէ հէնուզ կասթօն , Սէնթ իլէ պէրապէր միւսիւ տը

Գօմբանսըն քիւչիւք խանէսինտէ պուլունույօր իտի :

Շարլօթ , պիրատէրինին խանէսինէ վասըլ օլտուղուն-
տա , սանտալեհսի իւզէրինտէ հէյքէլ կիպի պիլա հարա-
քէթ օթուրմագտա օլան , նինէսի իհթիյար Տիւշէս իլէ ,
Ժան Մարի Պիօտան մատէ քիմնէյի պուլամատը . Պիօ , օ
էսնատէ պիչարէ Պէրթանըն ճանսըզ՝ վէ գար կիպի պէ-
յազու շէֆֆաֆ (Ժափանցիկ) ճէսէտի եանընտա կէօզ եաշը
տէօքէրէք տուա իտիյօր իտի

Սաաթ ագչամըն տօգուզու իտի , միւսիւ տը Գօմբանս՝
զաթէն ուզուն միւտէթտէն պէրի գօնաղընա ավտէթ իթ-
միշ իտի . մէրգոււմ , կիւնտիւզքի եօրղունլուղլարտան մօ-
տէ պիր շէյ հըսս իթմէյօր իտի , ֆագաթ՝ խանէսինէ կիր-
տիյինտէ , խայրըլը պիր խապէր ալմըշ օլտուղունտան , մէս-
րուրիյէթինտէն նաշը եօրղունլուղունը ունութմուշ իտի :

Տիւգ , իւք կիւնտէն պէրի քէսպը էհէմմիյէթ իթմիշ
օլան Տընիզաու իլէ պէրապէր իշ օտասընտա պուլունույօր
իտի . միւսիւ Պիւրօյա կէլինճէ , հայլազը մէրգոււմ էօզ էլի
իլէ Տիւգին խանէսինէ իտխալ իթտիյի առէմին՝ (Տընիզա-
ուըն) քէնտի այաղընը ալմըշ օլտուղունտան մահզուն օլա-
րագ , անճա պիլարտօ օյնամագլա թէսէլլիյի խաթըր ի-
տէպիլիյօր իտի :

Ֆիլհագըգա Տիւգ , բէք մահզուզ պիր հալտէ կէօրիւ-
նիւյօր իտի , օտա ուշաղը՝ մէրգոււմըն , կիւնտիւզքի վա-
գատտէն պօզուլմուշ օլան թէզեինաթընը թամիր իթմիշ
իտի :

Տիւգին եազըխանէսի իւզէրինտէ , Բիյէր Վօրսըն
մարիֆէթի իլէ՝ կէնճ Մարգի տը Մայլըբրէնին , (Գարմէնին)
խանէսինտէն չալընմըշ օլան գըրմըղը չըզտան տուրույօր
իտի . Տիւգ՝ չըզտանըն տէրունինտէ պուլունան էվրագը ,
պիրէր պիրէր թըտգըգ իտիյօր իտի . մէրգոււմ , հէր պիր

քեանդըտը կեծգտէն կեչիտիյինտէ, սիւմսընտա պիր ա-
լայիմը մէսէրրէթ զահիր օլմագտա, վէ կէօղլէրի մուղաֆ-
ֆէրիյէթ շուլէսի իլէ բարլամագտա իտի միւսիւտը Գոմ-
լանս երիմի եաշընտա պիր տէլիգանլը կիպի կէնճէմիլ
իտի :

Տիգդ, մէզ քիւր չըգտնըն աայէսինտէ, կէրէք սաֆ-
թէ Մարգինին (Ֆարմէնին), վէ կէրէք Տիւշէսնէ իլէ, վէվ-
ճէսի Տիւշէսին հիւքմի թահսընտան գուրթ ուլտուգտան
մատէ, հաթտա հէնուղ մէյտանէ չըգան, վէ ճիւլէտէն
ղիյատէ խէվֆու տէհշէթինի մուճիպ օլան, անասըլ Մար-
գի տը Մայլըրէնին (կասթօնըն) թէհտիտաթընտան տա-
թի քեամիլէն խէլաս օլաճագտը, վէ իշթէ եալընը պու-
մատտէ, չըգտանընդըլմէթինի գաթ էնտէր գնսթ թէղթիտ
իթմիլ իտի :

Արթըգ քիմսէտէն գօրդաճագ պիր եէրի գալմամը
իտի չայէտ քէնտի տիւշմէնլէրի, թէքմիլ Մայլըրէնլէր իլէ
պիրլէշտէլէրիտի տաթի, եինէ քէնտինէ պիր շէյ եաբա-
մայաճագլարը աշիքեար իտի, պիրա էլլէրինտէ հիչ պիր
տէլիլ եօղուտը. պու հալ իլէ միւսիւ տը Գօմլանս՝ էվ-
վէլքի կիպի ամիր, նաֆիլդ զէնվին, վէ գուրթթիլ օլ-
մալըլա, հէր շէյի եաբմագա միւղթէտիր օլաճագտը, վէ
հաթտա մէրգում, Սէնթի՝ թէքրար էլինէ կէչիրէպիլէճէ-
յի զիւյիւմինէ զահիպ օլմագտայըտը, Տիւգ, պու խօշ միւ-
լահաղաթ իլէ քէնտի քէնտիսինէ,

— Բէք ալէպ բէքալէա, ֆիլհագըգա օ հայլաղ
Մարգի՝ պէնի հիւքմի թէէօիրի ալթընա ալմըշիտի լա-
քին պու քեաղըտլար պէնիմ էլիմէ կէչտիքտէն սօնրա
արթըգ . . .

Տիւգ, պիր սանիյէ գատար սէօղիւնի գաթ իթտիք-
տէն սօնրա, իսթիհզայըլա կիւլէրէք, քեաղըտլարն իչին-
տէն պիր մէքթուպ ալըպ աշտը, վէ,

— իշթէ թէնէրալ Լաֆայէթին՝ թարիխէ այըտ թլան

պիր մէքթուպը . . . ֆագաթ պանա ֆամիլեանա օլան էվրագըն լուզումը վար . . . զիրա հէր շէյ էվրագը մէզ-քիւրէյէ մէրպուլթ տըր . իշթէ իզտիվաճ ահտնամէլէրի , թէվէլլուտ իլմու խապէրլէրի , վէլհասըլ էհէմմիլէթտէն արի օլան խան Տիւզլին վէֆաթընը միւպէյեին իլմու խապէրտէն մատէ՝ հէր էվրագ մէվճուպ տըր . . . ահ տող-լուսը պէք մինասիպէթլէ ազրուպամ օլան Մայլըրըրէլէրի թանըտըղըմ բէք զէվլիմէ կիսիյօր - տէտիքտէն սօնրա նէշէ իլէ կիւլտի , վէ կէօզլինին ուճուլըլա քէնտիսինի թէ-ճէասիւս իթմէքտէ օլան Տընիզաուա տէօնէրէք ,

— Պունլարըն ճիւմլէսիտէ ալէա , պէնի ալտաթմա մըլլար , տօղլուսը սիզ՝ էհիլէթլի պիր զաթսընըզ , սիզէ նէգատար իւճրէթ վատ իթմիշ իտիւմ :

Տընիզաու . - (Թաազիմէ պաշընը էյէրէք) իւշ պին ֆրանգ վէրմէյի վատ իթմիշ իտիւնիզ :

Տիւգ . - Իւշ պին ֆրա՞նգմը . . . հա՛յըր հա՛յըր բէք ազ տըր , պէն սիզէ ալթը պին ֆրանգ վէրէճէյիմ , վէ հաթտա պունտան պէօյլէ մաաշընըզըն տախի իքի միս-լինի ալաճագսընըզ :

Տընիզաու . - Ահ թէշէքքիւր իտէրիմ միւսիւ Տիւգ , տօղլուսը զաթը ալինիզ . . .

Մէրգոււմ , շիւքրանիլէթինի իքմալ իտէմէտի , չիւնքի պու էճնատէ Տիւզլին օտա ուշաղը իշէրի կիրէրէք , միւսիւ Մարգի տը Մայլըրըրէնին կէլմիշ օլտուղունը խապէր վէրմէքի իլէ , Տընիզաու՝ տէրհալ պիր քիւշէյէ չէքիլտի :

Տիւգ , սէրի պիր հարաքէթլէ չըզտանըն տէրուճին-տէն չըգարտըլը էվրագը թօբլատը , վէ եազըխանէնին տէրէյինէ աթը վէրմէքլէ քիթլէտի , պատէհու էլինի պօշ դալմըշ օլան չըզտանըն իւզէրինէ՝ գփարագ , անը տախի մէյտանտան գալտըլմագ իւզրէ իքէն , Մարգի տը Մայլըրէ իշէրի կիրտի , պօշ չըզտան մէյտանտա գալտը :

Մարգինին պէնզի , կէօզէ չարաճագ տէրէճէտէ սօշ-

կուն օլուպ միւթէէսիր կէօրինիւյօր իտի իսէտէ , ֆագաթ պու ճիւմէ սաքին վէ պիֆութուր պիր հալ կէօթէրիյօր իտի :

Տիւգ, մէրգումը իսթիգպալ իթմէք իչին գըյամ իթմիշ իտի , եէքաիկէրինի սէլամլատըլար . Տիւգին տուտագլարընտա խօշ պիր թէպէսսիւմ նագշ օլունտուղու կիպի , Մարգինին չէհրէսինտէ տախի պէրուտէթ կէօրինիւյօր իտի . էվվէլա Մարգի քէլամէ աղազ պիրլէ ,

— Միւսիւ , պիր գաշ կիւնտէն պէրի խանէմտէն մուֆարէգաթ իթմիշ իտիմ . . . պու զայպուպէթիմէսնասընտա , զայէթ քիւթախանէ սուրէթտէ խանէմտէ պուլունան պսղը էչեամը սըրգաթ իթմիշլէր - տէտի :

Տիւգ. - (Տայիմա թէպէսսիւմ իտէրէք) սահիֆհմի սէօյլէյօրսուռուզ , րէճա իտէրիմ սէվկիւլի եէկէնիմ , նասըլ օլտուղունը հէքեայէ իտինիզ :

Պու արալըգ քէնտի իլէ Մարքինին նիկեանը չըլտանըն իւզէրինէ աթֆ օլունմագլա , Տիւգ , Մարգիյի սէլամլայըպ իլալէյի մէգալ պիրլէ ,

— Պու չըլտան ֆամիլեաճա պիր էչեա տըր - տէտիյինտէ , Մարգի մէրգումա իմթիսալէն նէղաքէթ իլէ :

— Էվլէթ էֆէնտիմ , պէնտէնիզ անը բէք ալէա թանըր օլտուղումտան , արթըգ պաշըմա կէլէն հատիսէնին հէքեայէսինէ լուզում կէօրմէմ . . . հիչ չիւպհէմ եօգքի պու մատտէյի , սիզ պէնտէն էվվէլ տուլմուշ օլմալըսընըզ , տէյիլի սէվկիւլի էմմիղատէմ :

Տիւգ. - Թէէսիւֆ իտէրիմ քի եանլըշ զիւյիւմէ դահիպ օլույօրսուռուզ :

Տընիզառ , պուլունտուղու քիւչէնին իչինտէ՝ գօրգագ պիր հալ իլէ , հէնուզ իմալ օլունմաքտա օլան պիր թասվիրէ պագըպ , կէօլէրինի գալտըրմաղա ճէսարէթ իտէմէյօր իտի , անճագ արգասընը քէնտիսինէ չէվիրմիշ օլան

Մարգիյէ, կեան պէկեան թէմքինի վէ միւլէսփիսնիկեան-
լար աթֆի իտիյօր իտի:

Մարգինին գաշլարը նիմ սուրէթտէ չաթըլմըլ օլ-
տուղու հալտէ Տիւգին երկիրնէ պագարագ,

— Մէվկիւի էմմիղատէմ, պէօյիւք վէ մուհիմ պիր
օյուն օյնայօրուղ տէյիմի - տէտի:

Տիւգ. - Պէնտէնիզ՝ զաթէն օյուն օյնամաղը սէվէրիմ:

Մարգի. - Բէք տօղրու սէօյլէյօրսունուղ, իմտի վագ-
թըլըլա պու չըզտանը էլիմէ վագ իտէն մատտէնին թէ-
չէպպիւսիւնէ, հէման պու կիւն իպթիտար իթմէք մէճ-
պուրիյէթինտէ պուլունույօրում, եալընըլ սիզէ շուրասը-
նը սուալ իտէրիմ քի, պանա դարշը օլարագ պու չըզտա-
նը եէտինիզտէ սագլամաղա ըսրար իտէճէքմիսինիզ:

Տիւգ. - Փագաթ պու սուալինիզ բէք մինասիպէթ-
սիզ տիր:

Մարգի. - Էվէթ սէվկիւի էմմիղատէմ, պու սուալին
սէպէպինի չիմտի սիզէ իյզան իտէճէյիմ. նասըլքի պիր
ատէմ, քիւլլիյէթի պէր սէրվէթէ մէյլ իտէրսէ, էօյլտէ
պէնիմ տիւնքի կիւնէ գատար՝ պու չըզտանա ֆէվգէլա-
տէ մէյլիմ վարիտի . . . Փագաթ պու կիւն իշլէր թէ-
պէտտիւլ իթմիշ տիր . . . շու անտէ պու չըզտանա՝ էօմ-
րիւմտէն պին գաթ զիյատէ էհէմմիյէթ վիրմէք մէճպու-
րիյէթինտէ պուլսունույօրում . . . րէճա իտէրիմ՝ տէտի-
յիմ սէօզլէրի տըզգաթը թամմէ իլէ տինլէյինիզ, սագըն
միւպալաղա իտիյօրում, վէ եախօտ սիզի գօրգութմագ
իսթէյօրում զանն օլունմասըն . . . պու չըզտանըն պանա
ֆէվգէլատէ լուղումը վար . . . անը էլտէ իտէպիլմէք ի-
չիւն սիզի էօլտիւրմէքմի . . . եախօտ էվինիզի աթէչէ
վէրմէքմի լաղըմտըր . . . վէ եախօտ . . . Փագաթ պու
գատար ուզուն սէօզլէրէ նէ հաճէթ վար, պէն սիզէ՝ պու
չըզտանըն պանա ֆէվգէլատէ լուղումը վար տէյօրում...

Մարգինին՝ միւլթէքէպպիր վէ սէրտ նիկեանը, կիթ-

տիրքձէ թէհտիտամիզ պիր հալ քէսպ իթտի . մէրգուժն սիյմասը, զալէպէսի միւմքիւնսիզ պիր շէճաաթ ըզհար ի տիյօր իտի . Տիւգ , տայիմա Մարգիտէն գօրգուպ աղիմ պիր տէհչէթ հըսս իթմէքտէ իտի , ֆագաթ օ անտէ հիտէթինի զապթ , վէ իսթիհզաքեարի թէպէպսիւմինի թէրք իլէ , ճիտտի պիր սաֆտէրունլըգ քէսպ իթմէյէ չալըչաւրազ ,

— Սէվկիւպի եէյէնիմ , պէն սիզին , տիւնեատէ հէր շէյին իճրասընա միւգթէտիր օլտուղունուղը բէք ալէա պիւմէքլէ , սիզտէն գօրգմաղա սէպէպլէրիմ օլապլիլիթի . էկէրչի սիզէ խասիմանէ պիր մուամէլէ իթմէք նիյէթինտէ օլայըտըմ . . . ֆագաթ իյթիւրաֆ իտէրիմ քի գաթան էօյլէ պիր նիյէթիմ ցօգ տըր . . . իմտի սիզէ լազըմ օլան նէ տիր , իքի եիւզ էլլի պին ֆրանգ իյրատ տէյիլի . . . բէք ալէա , եարընտան թէզի եօգ , Մայլըբրէլէրէ պըտ օլան արաղիլէրին նըսֆընը սաթմագլա , իյրատընըզըն բէս իւլմալինի սիզէ թէսլիմ իտէրիմ . . . պու իչին թէսվիյէսի պաշգա կէօնա օլամաղ , զիրա պիղիմ պէյնիմիզտէ նըզամէն շարթլար վազ իթմէնին միւմքիւնսիզ օլտուղունը բէք ալէա պիլիւրսինիզ , խիւլասայի քէլամ պէշ միլեօնը միւթէճավուզ պիր մէպլաղ լայըգլը պիր թազմինաթ տըր զանն իտէրիմ - տէտի :

Տընիզաւ , պէօյլէ թա եագընընտա միլեօնլար սէօզիւնի իչիթմէքլէ , տիլի տիհանընտա գուրույուպ , տուտագլարընը եալամաղա պաշլատը . հայլազը մէրգուժ , հըրսու թամա խիւլեասըյըլա թիթրէյօր իտի :

Մարգի . - Թէշէքքիւր իտէրիմ սէվկիւլի էմմիզատէմ , լութֆէն իհսան պույուրտուղունըզ պու մէպլաղ , բէք լայըգլը իսէտէ , չիֆայիտէ քի պէնտէնիզ տալա գապուլ իտէմէմ :

Տիւգ . - Նէ , վարիտաթըմն նըսֆընը . . .

Սարգի . - (Տիւգին սէօզիւնի քէսէրէք) հաթտա վա-

րիտաթընդըն տէօրթտէ իւշ գըսմընը տախի վէրմիշ օւսանըզըտը, եինէ րէտտ իտէճէքտիմ, սիղէ միւքըրըրէն պէյան իտէրիմքի, պանա եէտինիղտէ պուլունան էվրագ լազըմ տըր, պունա նէ՞ տէյէճէքսինիզ,

Տիւգ. - (Հիտէթ իյէ) չունը տէյէպիլիրիմքի, պունտան պէջլէ արթըգ սիզին հիւքմի թէէսիրինիզ թաշտընտա գալմայը իսթէմէմ, զիրա պըզտըմ օսանտըմ, էվէթ ֆէվգէլատէ պիր մէպլաղ իթա իթվէքլէ ըաշաթըմը սաթըն ալմագ իսթէրիմ, պատէզին հէր ճիհէթլէ ասայիչի հալտէ պուլունմալըլըմ. . . զիրա պու էվրագ՝ սիզին եէտինիղտէ օլտուգճա, տայիմա հիւքմիւնիզ ալթընտա գալաճագ, վէ զէրրէ գատար ըաշաթ եիւզի կէօրմէյէճէք օլտուղունը բէք ալէա պիլիրիմ:

Մարգի, տիրսէյինի Տիւգին եազըխանէսի իւզէչինէ վազ իթտի, վէ պաչընը էլինէ տայայըպ, պիր սանիյէ գատար Տիւգին եիւզիւնէ պագտըգտան սօնրա, եպվաշ վէ էլէմիագ պիր սէտայըլա,

— Պունտան եէտի սէնէ էվվէլ, պու չըզտանը եէտինտէն ղասպ իթտիյիմ ատէմ տախի, թամ սիզին եաչընըզտա իտի - տէյինճէ, Տիւգ, պաշտանայաղա գատար թիթըմէքլէ, էթըաֆընա միւվէսվիս պիր նիկեաճ աթֆ իթտի. Մարգի իլավէյի մէգալ իտէրէք,

— Գօրգմայըն, պէն՝ պու մատտէ հագգընտա արիղ ու ամիգ տիւչիւնմէնիզ իչիւն՝ սիղէ եիրմի տէօրթ սաաթ միւհէթ վէրիրիմ. . . ա՛հ բէք ազ կիւն տիրքի, վիճտան պիհուղուրլուղընըն նէ օլտուղունու անլամայա պաշլատըմ, պու հալ ինսանը բէք մուզթարըպ իտիյօր. . . էկէր իւքինճի տէֆա օլարագ պիրինի տաշա գաթլ իթմէքլիյիմ լազըմ կէլսէ. . . հէման պէնիմ տախի էօլէճէյիմի հըսս իտիյօրում. . . ֆագաթ պէնիմ պու տիւնեատէ իյֆա իտէճէք պիր վազիֆէմ վար տըրքի, պու վազիֆէյի իճըա իթմէք իչիւն, էկէր պիր տաշա ճանի օլմագլըզըմ իյճապ

իթսէ , ասլա թերէտտիւտ իթմէյէրէք հէման վուրուպ էօլտիւրէճէյիմ . . . - տէտի :

Միւսիւ տը Դօմբանս, Մարգինին սէօզլէրինտէն ազիմ պիր տէհչէթ հըսս իթմէքլէ , մէրգումըն թէհտիտամիզ նիկեահընա մուգավէմէթ իտէմէյուպ , կէօզլէրինի գալ տըրմաղա ճէսարէթ իտէմէյօր իտի . պիր տազըգա գատար թարաֆէյն սիւքիւթ իտիլտիքտէն սօնրա, Տիւգ՝ քէլամէ իպթիտար իտէրէք ,

— Սէվկիւլի եէյէնիմ , թապիյի ինսան՝ էօմրիւնի թէհտիտ իտէն խանչէրէ գարչը քէնտիսինի միւտաֆաա իթմէք իսթէր . բըչաղը բըչագլա տէֆու թէպէիտ իթմէք ճինայէթ ատտ օլուհամազ . . . իմտի միւլահազո իտինիզ քի , պէնի՝ աչըգտան աչըղա էօլիւմլէ թէհտիտ իտէյօր սուհուպ , վէ իչթէ . . .

Մարգի . - (Տիւգին սէօզիւնի գաթ իտէրէք) հայըլ՝ ասալէթլու էմմիդատէմ հայըլ , պու զիւլիւմէ զահիպ օլ մայընըզ , չէքմէճէլէրիմի գըրմագսըղըն սուրէթը մահիրանէտէ աչըպտա , սըրգաթէ միւթէճասըր օլան խըտմէթքեարընըզ , քէնի սէնաթընըն պագըսընը տախի պիւմէլի տիր, եանի՝ այնի մէհարէթ իլէ չըզտանը թէքլար ալմըչ օլտուղու մահալէ վազ իտէպիլիր տէմէք իսթէրիմ . . . ճինայէթտէն պահս իթտիյիմէ կէլինճէ , նէ տէմէք իսթէմիչ օլտուղումը բէք ալէա պիլիրսինիզ , ետտի սէնէտէն պէրի հայլըճա միւճէրրէպ օլտում , արթըզ խանչէր իսթիմալ իթմէքտէն նէֆրէթ իտիյօրում , պատէզին պէնիմ իսթիմալ իտէճէյիմ սիլահ բէք սատէ օլաճագ տըր . պիր ճինայէթ էսէրինին մահվընա ետտի սէնէ քիֆայէթ իտէմէզ օլտուղունը էլպէթտէ պիլիրսինիզ . . .

Տիւգ, 1826 սէնէսի Գարնավալընըն Մալը ագչամքի, քէնտինճէ էհէմմիյէթինի զայպ իթմիչ օլան ճինայէթի եատ իտուպ , տէրունի տիլտէն պիր ահ չէքտի , Մարգինին թէհտիտաթը՝ քէնտիսինի մէզքիւր ճինայէթ իլէ իթհամ

իթմէքտէն իպարէթ օլտուղունը անլամագլա , պիր տերէ՝
ճէյէ գատար միւսթէրի՝ օլարագ ,

— Սէվկիւլի եէյէնիմ , պիր ազ էվվէլ շարթլարումը
տերմիյան իթտիմ իտի . իմտի պունտան պաշգա պիր շէյ
եաբամայաճաղումը սիզէ գաթիէն պէյան իտէրիմ - տէ-
յինճէ , Մարգինին տուտագլարընտա խօշ պիր թէպէսսիւմ
զահիր օլարագ ,

— Ասալէթլու էմմիզատէմ , պէնիմ տերմիյան իթ-
տիյիմ շարթլարը տախի , գապուլ իտուպ իթմէմէնիզ խու-
սուսընտա , հէնուզ եիրմի տէօրթ սաաթ գատար պիր միւ-
տէթինիզ վար տըր . . . Ֆագաթ նէ հալ իսէ չիմտի պու-
նօգթայը պըրագալումտա , պաշգա մատտէլէրտէն պահա
իտէլիմ , մալիւմինիզ օլան սըրգաթ մատտէսինտէ , սիզէ
հիւսնի սուրէթտէ խըտմէթ իթմիչլէր , խանէմի թալան ի-
տէն սարիգ՝ բէք միւսթախա պիր հայլաղումը , չիւնքի
չէքմէճէլէրիմի գըրմագսըզըն , վէ անահթարլարումը տախի
պօղմայարագ , քէմալի մէհարէթլէ իչինի կէօրմիւշ տիր -
տէյիպ , էլինի գըրմըզը չըզտանըն իւսթիւնէ վազիթտի ,
վէ պօշ օլտուղունը անլատը իսէտէ , աալա պիր ֆութուր
կէօսթէրմէյէրէք սէօզիւնէ տէվամ պիրլէ ,

— Պու չըզտանը հըֆը իթմիշ օլտուղում տերէյէ կէ-
լինճէ , սիզէ շու գատարընը տէյէպիլիլիմքի , մէզ քիւր տէ-
րէյին անահթարընը իմալ իտէն միւսիւ Շէֆէլ նամ մէշ-
հուր չիլինկիր , անահթարընը գըրմագսըզըն տերէյի աչան
օլուրսա , օն պէշ պին ֆրանգ պագչիշ վէրէճէյինի վատ
իթմիշ տիր . իմտի սիզին մահիր խատէմէնիզին , մէզքիւր
մէպլաղը ալմայա իսթիհգագը վար տըր - տէտի :

— Տիւգ . - (Պիր մահգուզիյէթ հըսսըյըլա նիմ թէ-
պէսսիւմ իտէրէք) հիշ օլմազսա օ միւսէննա չէքմէճէնիզի
պօղմատըզլարը իչիւն պէյանը մէմնունիյէթ իտէրիմ -
տէտի :

Մարգի . - Թէշէքքիւր իտէրիմ , էվէթ չէքմէճէյի աչ-

մագ իչին զայն թ մահիրանէ սուրէթտէ եաբըլմըշ պիւ ալաթ խթիմալ խիլմիշ տիր . . . փագաթ պու հայլազը պանա թագաթիմ իտէճէքսինիզ տէյիլմի :

Տիւգ. - Սէվկիւլի եէյէնիմ , սիզէ հիշ պիր շէյ տիրիդ իտէմէմ , չաքին պէն մէրգումը շախսէն թանըմամ :

Տիւգ , պու սէօղլէրի պիր նէվի նէֆրէթ իլէ թէլաֆի-ֆուզ իթտիքտէն սօնրա , քիւշէյէ չէրիլիշ տուրմուշ օւլան Տընիզաուը իյմա իտէրէք :

— Պու խայրըխաս զաթա միւրաճաաթ իթմէլիսինիդ մէրգում , պու մատտէ հագգընտա սիդի մէմնուն իտէճէք տէրէճէտէ մալիւմաթ վէրէպիլիւր - տէյու իլավէյի մէգալ իտինճէ , Մարգի Տընիզաուա տէճնտի , վէ այաղա գալգարագ մէրգումա տօղրու պիր գաշ աաթմ իլէրլէտի :

Տընիզաու , գօրգուսընտան պիւզիւլմիւշ օթուրմուշ իտի . մէրգում թիր թիր թիթրէյօր իտի . Մարգի՝ Տընիզաուրն ումուղընտան թուլուպ ճէպրէն այաղա գալտըրտը , Մարգի իլէ Տընիզաու , պիրի պիրլէրինին եիւզիւնէ պագաթըլար :

Տընիզաու , գօրգուսընտան նաշի սաբսարը քէսիլմիշ իւքէն՝ Մարգինին եիւզիւնի կէօրտիւյիւնտէ , ըզհարը թէս-ճիւպ իտէրէք սիյմասը գուրշունի պիր ըէնկ քէսպ իթտի . Մարգի տախի . մէրգումըն պէտ չէհրէսինի կէօրմէքլէ քիմ օլտուղունը թանըտը , վէ թէաճիւպլէ պիր սանիյէ գաւտար պիւա հարաքէթ գալտըգտան սօնրա , եավաշ պիր սէս իլէ ,

— Ա՛ , պու սըրդաթէ ճիւրաթ իտէն սէճմի իտին - տէյուպ , մէրգումըն գօլունը սըգընճա , Տընիզաու , ազիմ պիր խէվֆու տէհշէթ իլէ սանտալեէսի իւզէրինէ տէվրիլտի , վէ Մարգի տախի Տիւգէ խիթապէն ,

— Միւսիւ Տիւգ , պու աաթմին չէհրէսինտէն հէր շէյ մէմուլ տըր , տօղրուսը իշինէ կէօրէ աաթմ գուլլանմանըլ իչին սիդի թէպքիք իտէրիմ - տէտիքտէն սօնրա , շապ-

գասնը ալտը, վէ քէմալի նէզաքէթլէ Տիւզի սէլամլա-
յարադ,

— Միւսիւ տիւզ, իշթէ սատըզ վէ սէվկիւլի ագ-
րապա կիպի (նասըլքիտէ էօյլէյիզ) եհքտիկէրիմիզէ էֆ-
քեարըմըզը իյզան իթ տիք. իմտի սիզէ տէմիշ օլտուզում իշ-
լէրին թէշէպպիւսաթը խուսուսընտա, ապլա թէքեասիւլ
իթմէյէճէյիմէ գանաաթ կէթիւրմէնիզի րէճա իտէրիմ,
ինչալլան թէքրար կէօրիւշիւրիւզ:

Մարգի, օտա գաբուսընըն էշիյինի կէչմէքտէ իքէն,
արգասընա տէճիւկ Տընիզառա պիր իշարէթ իթտի. մէր-
գում՝ թէքրար կիրիֆթարը տէհշէթ օլարադ կէօլլէրինի
գըրբար, վէ պաշընը էյի վէրտի:

6

ՃԻՆԱՅԷԹ ՕՏԱՍԸ

Բալէ Րօայալ նամ մահալտէ, եէտի սէնէ զարֆընտա
էբէյիճէ թէպէտաիւլաթ վուգու պուլմուշ իտի, եանի՝
եօլլար պիր տէրէճէյէ գատար թահտը ինթիզամա ալըն-
մըշ, լօգանթալար վէ ույղունսուզ խանէլէր չօղալմըշ իտի
խէտէ, ֆագաթ 1826 սէնէսի գարնավալընտա կէօրտիւ-
լիւմիզ օ սէֆահաթը մէճնունանէնին եէրինէ, ճիտտի պիր
հալ՝ վէ պիր նէվի պէրուտէթ գայըմ օլմուշ իտի. էզճիւմ-
լէ պաղչէնին տէրունինտէ ճէսիմ, ֆագաթ սաքին հալտէ
պիր գալապալըզ պուլունույօր իտի:

Պունտան էվլէլքի ֆասըլլարտա հէքեայէ իթտիյի-
միզ հատիսէլէրին էրթէ կիւնի, ագչամըն սաաթ սէքիզի

սուլարընտա, Գուբէ տէնիլէն ղայէթ կիւզէլ պիր արապա,
(Վիվիլէն) զօգաղընտան չըգարագ, Բալէ Բօայալըն իւսթ
հաւլիսի էօնիւնտէ տուրտու:

Սէրի իւլ հարաքէ (արագաշարժ) վէ եագըլըգըլը պիր
տէլիգանլը, արապանըն տէրունինտէն գալտըրըմըն իւզէ-
րինէ աթլայը վէրտի, վէ (Պօթօլէ) կիւզէրկետհընա չըգա-
րըր օլան նէրտիւպանլէրտէն էնմէյէ պաշլատը:

Մէրգոււմ, օ էննալէրտէ էվվէլքի էհէմմիլէթինի ղայալ
իթմիշ օլան էապանինին մաղարաւընա պիր նիկետահ աթֆ
իտէրէք, տար կէչիտտէն կէչիպ տօղրու պաղչէնին տէրու-
նինէ կիրտի:

Պու տէլիգանլը, Մարգի տը Մայլըրէ (Գարմէն) օ-
լուպ, եէտի սէնէտէն պէրի Բալէ Բօայալա պյագ պաս-
մամըշ իտի:

Պաղը կէչմիշ խաթըրէլէր Մարգինին զիհնինի իշղալ
իթմիշ օլտուղու կիպի, պաղչէնին տէրունինտէ պուլունան
գալապալըգ տախի, 1826 սէնէսի Գարնավալընըն Սալը
ագչամը, աճալ աճայիպ էլպիսէլէր իլէ տէնիզ տալկասը
կիպի թէմէվվիւճ իտէն՝ օ չիրքին իզտիհամըն (բազմու-
թիւն) տէհչէթամիզ ղուլղուլէսինի, հէնուզ իշիտիյօր զանն
իտիյօր իտի:

Մարգի, եէտի սէնէ էվվէլ մահալի մէզքիւրտէ թէ-
հէմմիւ իտէն գալապալըղը եարըպ կէչտիյի կիպի, օ կիւն
տախի պնի թաճիլ իլէ իզտիհամըն իչինտէն կէչէյօր իտի.
եալընըզ շու ֆարգըլաքի, պու կիւն կէօղիւնէ չարրան
հէր չէյ, վիճտանընը պիհուղուր իտիյօր իտի:

Մէսէլա՝ մահալի մէզքիւրտէ վագը (Ռօզօնտ) գահ-
վէխանէսի էօնիւնտէ իտիքի, Յիւզ տը Գօմբանա, Ճէյմս
Ուէսթէրնին գուլաղընա պիր իսմ ֆըսըլտամըշ իտի. պու
իսմ, պիր սիհիր լուղէթի կիպի, պիր ատէմին գաթլինի
մուճիպ օլմուշիտի. թամ օրատայըտըքի, Ճէյմս Ուէս-
թէրն, սարիսօշ մասգարալար իլէ ղավղայա թուլթուլուպ,

ժողերէնի եւրէ չարամբը իտի . ուղագդ տա Գարմէնին՝ էր-
քէք էլպիսէսի լապիս օլտուղու հալտէ տըշարը չըգտըղը
գաբու պուլունույօր իտի , վէ պիրազ էօթէտէ տախի,
Եապանինին մաղարաւը տէնիլէն եւր ալթընտաքի զահվէ-
խանէ կէօրիւնիւյօր իտի քի , մահալի մէղքիւրտէ՝ գանլը
պիր տըրամըն մէնղարէյի մուգատտէմէսի կիւղար իթ-
միչիգ իտի :

Մարգինին զիհնի, իշպու էլէմպախշ խաթըրէլէր իլէ
մէշըուլ օլտարագ , էօթէ պէրի կէղիպ կէչէյօր իտի . պիր
գաշ տաղըդա սօնրա թէքրար մաղարանըն եօլունը թու-
թուպ , վէ Պօթօլէն զօգտղընտան տըշարը չըգարագ, եէտի
սէնէ ագտէմ՝ Գարմէն նամը թահալընտա մէսթուր օլուպ-
տա , Ուէսթէրն իլէ պէրապէր Եապանինին Օթէլինէ կիթ-
մէք իչիւն սալիք օլտուղու եօլտան եիւրիւմէյէ պաշլատը :

Վաղուա զօգտղընա նաղըր օլան ուֆագ կէչիտ, եինէ
էվվէլքի կիպի տալիմա դարանլըգ , սօուգ վէ նէմնագ
պիր հալտէ պուլունույօր իտի . Մարգի, մէղքիւր կէչիտին
եաղը նէրտիւպանլարընտան չըգարագ , Օթէլին հավլիսի-
նէ վաւըլ օլտու :

Միւտէթը մէտիտէտէն պէրի միւսիւ Բօլիպ, մէղքիւր
իչէք վէ մէնֆաաթլը Օթէլի սաթմըշ օլմաղըլա , չէքմէ-
ճէնին պաշընտա մատամ Բօլիպին եէրինէ , մէղպուրէյէ
հէմհալ, վէ պէլքիտէ ֆայըգ պիր գատըն օթուրմուշ ի-
տի . Մարգի մէղպուրէյէ ,

— Օտա հաղըմը տըր - տէյու սուալ իթտիլինտէ ,
գատըն տախի ,

— Էվէթ միւսիւ , էմրինիզ միւճիւպինճէ պիրինճի
գաթտա գըրմըղը օտայը հաղըրլատըգ , վէ ալթը քիչի
իչիւն սօֆրա թագըմը վազ իթտիք - տէյու ճէվապ վէրտի :

Մարգի, էլինտէ մում թութմագտա օլան պիր ուշա-
ղըն տէլալէթի իլէ նէրտիւպանտէն չըգմայա պաշլատը .

մերգումըն պէնդի սօլմուշ, վէ անլընտան թէր տամլա-
լարը աղըյօր իտի:

Ուշագ գըրմըզը օտանըն գաբուսընը աչըպ, Մարգիյէ
եօլ վէրմէք իչին քէնտիսի կէրի չէքիւտի, ֆագաթ Մար-
գի իչէրի կիրմէտի, մէրգում, հէման եէրէ գաբանաճագ
կիպի տիզլէրի թիթըյօր իտի:

Մարգինին զիհնինի, միահիշ պիր խէյալ իսթիւա իթ-
միշ օլմաղըլա, օտանըն տէօշէմէսի իւղէրինտէ պիր էօլիւ
ճէսէտի կէօրիւյօր զանն իտիյօր իտի:

Մէրգում, պու էվհամը միւտհիշէյի վիհնինտէն տէֆ
իտէպիւմէք իչին, սէրի պիր հարաքէթլէ քէնտիսինի զօր-
լայարագ օտատան իչէրի կիրտի:

Գըրմըզը օտա տէնիլէն պու մահալտէ, մուճիպի տէհ-
չէթ օլաճագ պիր չէյ պուլունմայըպ, բէնչէրէլէրի՝ վագ-
թըյըլա գըրմըզը, ֆագաթ չիտի սօլկուն պիր բէնկ քէսպ
իթմիշ օլան բէրտէլէր իլէ մէսթուր օլտուղու կիպի, պիր
թարաֆընտա իւղէրի էօրթիւ իլէ գաբալը պէօլիւք պիր
եաթագլըզ, տիկէր թարաֆընտա պիր դանարէ իլէ պիր
սօպա, վէ օրթասընտա տախի ալթը քիշի իչին պէզէ-
տիլմիշ (պատրաստեալ) պիր թատի սօֆրասը պուլունու-
յօր իտի:

Մարգի, գաբուտան պիր գաշ առըմ էօթէտէ պագ
իւսթի տուրտու, ուշագ՝ մուլը սօֆրանըն իւղէրինէ վագ
իտուպ կիթմէք իւղրէ իքէն, Մարգի, մէրգումը ալըգօյ-
մագ իչին սէպէպլէր աբայօր կիպի:

— Պու սօֆրա՝ բէնչէրէյէ բէք եագըն տըր - տէմէ-
սի իլէ, ուշագ՝ սօֆրայը գաբույա սօղրու չէքտիքտէն սօն-
րա թէքրար տըշարը չըգմագտա իքէն, Մարգի,

— Զօպանըն եանընտա տահա զիյատէ բահաթ իտէ-
պիլէճէյիզ զանն իտէրիմ - տէյինճէ, ուշագ,

— Նասըլ արգու պոյուրուրսանըզ էօյլէ օլսուն - տէ-
մէքլէ, սօֆրայը զօպայա եագլաշարմագտա իքէն, Մար-

գի, նակէհան մէրգումը հաթաքէթինտէն մէն իտէրէք,
— Պըրա'գըն, էվվէլքի հալի տահա էյի տիր . . .
արթըգ կիտէպիլիրսինիզ, օ էֆէնտիլէր կէլաիքլէրինտէ
տէրհալ եօգարը չըգարընըլ — տէմէսի իլէ, ուշագ՝ պա-
շընը էյէրէք տըշարը չըգըպ գարույը գարատը:

Մարգի, օտանըն տէրունինտէ եսլընըլ գալմայա
գօրգարագ, ուշաղը ալը գօյմագ իչիւն պիր պէհանէ ա-
րայօր իտի. մէրգումըն սիյմասընտա տլայիմի տէհչէթ, վէ
վիճուտի ազալարընտա պիր լէրգէ բէյա օլմուշ իտի:

Ուշաղըն այսղը սէտասը իչիտիլմէղ օլունճա՝ Մար-
գինին խէվֆու տէհչէթի թէզաեհաա իթտի, պէնզի քիւլ
քէսիլտի, վէ աղիմ՝ պիր ըղթըրապըլա տիղլէրի թիթըէ-
մէյէ պաշատըղընտան, եէրէ գարանմամագ իչիւն հէման
գանաբէնին իւղէրինէ տիւչի վէրտի:

Մէղքիւր գանաբէնին սուստալարը՝ աթէշտէ գըղա-
լըլընչ կիպի Մարգինին վիճուտինի սուղան իթմէրլէ, հէ-
ման պիր սըշրայըշըլա այաղա գալգար, վէ սաշլարը տի-
քիլտի, թամ պու գանաբէնին իւղէրինտէ իտիքի, Գար-
մէն եաթմըշ, վէ Ուէսթէրն տախի՝ գարըշընտա օթու-
լուպ, քէմալի էմիլլէթ լէ քէնտի սօն թաամընը իթմիշ իտի:

Մարգի, էլի իլէ անլընտան ագան թէրի սիլտի, մէր-
գում՝ այագ իւսթիւ սուրուպ, նէ պիր աաըմ իլէրի վա-
րըր, վէ նէտէ էթրաֆընա պագմաղա ճէսարէթ իտէյօր
իտի, զիրա պու մէլուն օտանըն տէրունինտէ պուլունտն
հէր էշեա, լիսանը հալ իլէ քէնտինէ պիր ճինայէթտէն
պահա իտիյօր իտի:

Մարգի, Գարմէնին, ֆիրար իթմէք իչիւն գարնօլա-
նըն չարսաֆընը պաղլամըշ օլտուղը բէնչէրէ գարալը օ-
լուպ, մանատար պիր էլ իլէ մէղքիւր չարսաֆըն պաղընը՝
չէօղէն գօրթըղըն, զայիֆ վէ տէհչէթամիզ էլինի կէօ-
րիւյօր զանն իտիյօր իտի:

Պու ամ օ գարնօլա իտիքի, Գարմէն՝ արգաշընտա կիզ-

լէնսիշ օլտուղու հալտէ, պիրինճի տէֆա օլարադ վիճտաւ պիհուգուրլուղը հըսս իթմիշ, վէ չիմոի եանագըսրընը ըսլատան թէր, օ վագըթ տախի ուզուն սաշլարընը ըսլաթմըշ իտի:

Քէնտինտէն իքի ատըմ էօթէտէ, օ թահաւ պուլունույօր իտի քի, Գարմէն՝ ճէյմն Ուէսթէրնին ճէսէտինի, անըն ալթընա կիզլէմիշ իտի . . . Մարգի, պիր ան էվվէլ սաղ սէլիմ, վէ շէֆգաթլը սէօզլէր սէօյլէմէքտէ օլան Ուէսթէրնին ճանսըլ, վէ գան իլէ միւլէմմա ճէսէտինի, կէօզլէրի էօնիւնտէ կէօրիւյօր կիպի, եիւրէյի չարբմայա պաշլատը. մէրգում, տէհշէթլու պիր ըղթըրապա կիրիֆթար օրնաղըլա, թէքմիլ վիճուտի զանղըր զանղըր թիթըրէյօր իտի:

Մէրգում, մահալի մէղքիւրտէն ֆիրար իթմէք իսթէտի իսէտէ, տիզլէրինտէ թապու թուվան գալմատըղընտան՝ ասլա պիր հարաքէթ իտէմէզ օլտու. տէհշէթամիլ խաթըրէլէր, Ուէսթէրնին ճէսէտինի կէօզիւնտէն պիր ան աուր իթմէյօր իտի, կիւյա օտանըն հէր թարաֆընտա գան կէօրմէքտէ, վէ հէր եանսան շիքեայէթ վավէյլաւարը իշիթմէքտէ իտի, տայիմա կէօզիւնին էօնիւնէ կէլմէքտէ օլան Ուէսթէրնին ճէսէտինի կէօրմէմէք իշիւն, պէյհուտէ կէօզլէրինի գարըյօր իտի:

Նիհայէթ իւլ էմի՝ մէրգումըն թապու թուվանը գալմայարապ, մաղլուպէն օտանըն տէօյէմէսի իւզէրինէ տիւշի վէրաի. պիր գաշ տագըզա սօնրա սըշարըտան պյագ սէսլէրի իշիտիլտի:

Մարգի այըլըպ տէրհալ սըչրատը, գաբու աչըլտըղընտա՝ մէրգում պյագտա պուլունույօր իտի. պիր աղ էվվէլքի տիւշար օլտուղու ըղթըրապըն էսէրի օլարապ, եարընը պէնզինին սօկունղըր գալմըշ իտի:

Լէօն Տիւշէսնէլ, բէֆագաթընտա ալօգաթ Տիւրանտէն իլէ տօգթօր փօզէմէն օլտուղու հալտէ իշէրի կիրուպ

Մարգիյի սելամատըլար, Տիւրանտէն, ավօդաթլարա մախ-սուս օլունա կէլէն թէմքինլի պիր վագար քէսպ իթմիշ ի-տի. մէրգումըն սիյմասընտա մուզաֆֆէրիյէթ, վէ պիր նէվի սույի նիյէթ էսէրի կէօրիւմէքլէ, պու տավէթին սէպէպինի՝ արդատաշլարընտան էյի պիլտիյի անլաշըլը-յօր իտի. էվվէլա Տիւշէսնէլ քէլամէ աղաղ իտէրէք Մար-գիյէ խիթապէն,

— Միւսիւ, պու էֆէնտիլէրէ կէօնտէրիլէն տավէթ թէղքիրէլէրի, պէնիմքինին այնը օլմալը աըր զանն իտէ-րիմ, տըրգաթըլա միւլահաղա իտիլտիյի թագտիրտէ, իշ-պու տավէթնամէնին եազըլըշընտա, պիր նէվի թէհտիտ պուլունտուզը անլաշըլըյօր . . . գիրա . . . — տէմէքտէ ի-քէն, Տիւրանտէն՝ թէպէսսիւմ իտէրէք մէրգումըն սէօ-ղիւնի գաթ պիրլէ,

— Ա՛հ տօսթոււմ, սէնտէ տայիմա էթրաֆընտա թէհ-տիտաթ կէօրիւսին . . . Մարգի ճէնապլէրի, պիղիմ՝ քէնտիլէրինէ սատըգ տօսթ օլտուղումուզը բէք ալէա պիլ-տիլէրի հալտէ, արթըդ պիղի թէհտիտ իթմէյէճէյի տէրքեար աըր — տէտի:

Մարգի ճէվապ վիրմէքսիղին՝ եալընը պիր իշարէթլէ ըզհարը թէշէքքիւր իթտիքտէն սօնրա, բարմաղըլըլա սօֆրանըն էթրաֆընա վաղ իտիլէն սանտալեէլէրի կէօս-թէրտի:

Իւշ բէֆիղլէր օթուրտուլար, Մարգինին՝ պիրաղ էվ-վէլ, իշպու էլէմպախշ օտաաա, մուզատտէմա վուզու գու պուլան պիր հատիսէյի միւտհիշէնին խաթըրէսի թէ-էսիրի իլէ, սիյմասընտա նագշ օլունան էսէրը հէյէճան հէնուզ պաղը օլմաղըլա, պու հալ՝ Տիւշէսնէլ իլէ ժօղէ-բէնին նիկեահընտան գուրթուլամատը. ֆիլհաղըլտ ին-թիխապ օլունան պու մահալին՝ էլէմնաղ պիր հալի օլուպ, զանն իտէրսին քի 1826 սէնէսի Գալնավալընտա, պէյնէլ

րիւֆէզա մուահէտէ մէգամըյըլա իճրա օլունան պիր ճինայէթի, քէնտիլէրինէ իսթար իտիյօր իտի:

Իւշ րէֆիգլէր, Մարգինին սօլկուն չէրէսինէ աթֆը նիկեահը մէրադ իտուպ, մէրգումըն գիհնինտէն կէչէն մատտէյի անլամագ իսթէյօրլար իտի. էզճիւմլէ Տիւրանտէն, պի ֆիթուր վէ սաքին պիր հալտէ պուլունույօր իտի. պիր մըգտար սօնրա, Տընիզառ իլէ Բօպի տախի կէլէրէք, սօֆրանըն էթրաֆընտա պօշ գալմըշ օլտն իրի սանտալէլէրին իւզէրլինտէ օթուրտուլար:

Բօպի, միւթատը իւզրէ սէրպէսթ, թէքլիֆսիզ, քիւսթախ, վէ խօտրէսէնա պիր թավը կէօսթէրմէքտէ, Տընիզառ իսէ, պիլաքիս կէօզլէրի եէրտէ, մահճուպ, վէ մուսթի պիր հալտէ պուլունույօր իտի:

Մարգի իլէ պէշ նէֆէր տավէթիլիլէր՝ թաամ իթմէյէ պաշլատըլար, հէնկեամը թաամ՝ էվվէլա պէրուտէթլէ տէվամ իթաի իսէտէ, իքինճի թաամըն սօֆրայա կէլիչինտէ, մէտվույին՝ պիր տէրէճէյէ գատար քէսպը կէրմիլէթ իթմէյէ պաշլատըլար, հէլէ Տիւրանտէն, քէմալի իշթահա իլէ չօրսլտտան պաշլայարագ սօնուհտ գատար եէյիպ իշտի:

Բօպի, չագըպ չագըշտըրմագտա Տիւրանտէնէ իմթիւսալ իթտիյի կիպի, Տընիզառ տախի, ազ միւտէթ զարֆընտա պուրնունը բանչար կիպի դըզարթմայա մուվաֆֆագ օլապիլտի:

Տավէթիլիլէր, եա թէսատիւֆէն՝ վէ եախօտ Մարգինին պիր նիլէթը մախսուսէսինէ մէպնի, 1826 սէնէսի Գարնավալընըն Սալը ագչամըսը իշպու օտանըն տէրունինտէ, նէ վազիլիլէթլէ սօֆրայա օթուրմուշլար իտի իսէ, չիմտի տէ այնի վազիլիլէթլէ պուլունույօրլար իտի, չէօյլէրի՝ Մարգինին սօլունտա Տիւրանտէն, վէ սազընտա Տընիզառ պուլունտուզու կիպի, գարչըսընտա Տիւշէսնէլ, վէ մէր-

գումըն իբի եանընտա տախի, Բօպի իլէ Ժօղէբէն օթուր-
մուշլար իտի,

Տընիզառն օթուրտուլու սանտալէնին պիր ալազը,
վագթըյըլա Ուէսթէրնին թապուաը գաբազը մէգամըն-
տա օլան թահտանըն իւղէրինէ վաղ իտիլմիշ իտի. վա-
գաա մէղքիւր թահտա միսլանմըշ օլուպ հարաքէթ իթ-
մէյօր իտի:

Մարգի, չէրէզ վագթը սանտալէնինի սօփրատան
ազ ուզաղա կէօթիւրիւպ, մէտփույինէ սիւքիւթ իթմէլէ-
րինի պիր իշարէթլէ էմր իթտիքտէն սօնրա,

— Էֆէ'նտիլէր, պիգիմ պէյնիմիլտէ պիր միւշարէ-
քէթ վար տըր քի, պահո՜ վէ եախօա թէստտիւֆ, պու-
շիրքէթի ամէլի մանտէ (գործելու անկարող) պիր հալէ
գօյտու . . . իշթէ իշինիլտէ իբի շախս վար քի, անլէրի
չօղլուգ թանըյամայօրում, զիրա եէտի սէնէտէն պէրի,
քէնտիլէրինի աւլա կէօրէմէմիշիմ - տէյինճէ, Բօպի, սէօ-
ղէ միւտախէլէ իտէրէք,

— Պուշնն սէպէպի սէյահաթ տըր միւսիւ . . . ֆա-
գաթ իւմիւտ իտէրիմքի, միւսթագպէլտէ, սիզի իլէ իւլ-
ֆէթ՝ վէ սուրէթը լաիւպալիյանէտէ մինասիպէթ բէյտա
իթմէքլէ, քէնտիմի պահարեալ առտ իտէճէյիմ - տէմէ-
սի իլէ Տընիզառ տախի, գօրգազ պիր հալ իլէ,

— Պէնտէնիլէ կէլինճէ . . . թամ տէօրթ սէնէտէն
պէրի տիր քի, հէր հաֆթա մատամ Պարօն տը Բօյըն գա-
բուսընը պէյհուտէ չալտըգաւան սօնրա, մոււմաիլէյհանըն
պաշգա պիր իսի տախի օլտուղունը, տահա հէնուզ տիւն-
քի կիւն անլալապիլտիմ - տէտի:

Տիւրանտէն. - Միւսիւ Տընիզառ, Մարգի ճէնապ-
լէրի, մատամ Պարօն տը Բօյ նաւը թահտընտա օլալագ,
օ մէշհուր տէֆթէրինիլին թապթ իշիւն սիղէ 1500 ֆը-
րանգ վէրտիքլէրինի, նէզաքէթլէրինտէն նաշի քէթմ ի-

տիյօրլար իսէտէ, ֆագաթ սիղ համիյէթլի պիր զաթ օւմանըզլա, պու լութֆը ունութմուշ լամազսընըզ,

Տընիզառ. - (Բիյաքեարանէ պիր թէպէսսիւմ իլէ պաշընը էյէրէք) հա՛շա, Սլլահ կէօթէրմէսին, պէնտէնիղ՝ հագգըմտա օլան նիյմէթլի տալա ունութմամ:

Հաճէթ եօգ տիմէյէքի Բօպի, իւք կիւնի մատամ Պարօն տը Բօյըն խանէսինտէ՝ քէսպ իթմիշ օլտուղու մուզաֆֆէրիյէթտէն պահա, վէ պէյանը ֆախրու միւպահաթ իթմէյի մինասիպ կէօրմէսի:

Մարգի. - Էֆէնտիլէր, պուրատա մուտիւզէյէ միւսթահագ օլաճագ քիմնէ պուլունմամագտա տըր . . . Իհթիյաճ՝ պիզի եւքտիկէրիմիզէ թէգարրուպ իտիյօր . . . շուանէ գատար պիր կէօնտ մէնաֆիյի շախսիյէմիզ օլմատըզը հասէպի իլէ, պունճա միւտէթտէն պէրի պիրիպիրմիլտէն ուզագ դալմըշ իտիք . . . ֆագաթ չիմտի իշպաշգազալլպա տէօրիւլմիւշ տիր . . . պու կիւնքի կիւն ճիւմլէնիզէտէ իհթիյաճըմ՝ վար տըր . . . վէ հէր պիրինիզտէն ֆէաաքեարտնէ խըտմէթ թալէպ իթմէք մէճպուրիյէթլինտէ պուլունույօրում . . . իմտի թարաֆընըզա կէօնտէրտիյիմ տալէթնամէ իլէ, պիզի եւքտիկէրիմիզէ դայտու պէնտ իտէն էլէմնագ պիլ վագաալը իթմար իթտիյիմ իշիւն, պէնտէնիզի մազուր թուլթաճաղընըզը, վէ աֆֆ իտէճէյինիզի մէմուլ իտէրիմ:

Տիւշէսնէլ. - Տէմէք օլուրքի պու պիզէ պիր թէհտիտ իտի:

Շիւրանտէն. - Հա՛շա հա՛շա, միւսիւ Տիւշէսնէլ տօսթում, սիղ տայիմա սույի նիյէթէ զահիպ օլույօրստընը:

Ժօղէրէն, պիր շէյ տէմէք իշիւն աղզընը աշտը իսէտէ, ֆագաթ հիշ պիր շէյ տէմէյիպ սիւքիւթ իթտի:

Բօպի. - Մէսէլէ պունտան իպարէթ տիր, վագաապիզիմ իշիմիզտէ միւտհիշ պիր խաթըրէ վար իսէտէ, ֆագաթ միւսիւ Մարգի, եախօտ մատամ Պարօն, մալիւմի-

նիզ օլմայը քի, Կիյեթին՝ Բօպինին պօյնունտան չօգ ուզադ տըր . . .

Տընիզառ, պուրնունը շարապ գատէ հինէ սօգուպ քէմալի սիւքիւթլէ միւթէմատի չազըյօր իտի:

Մարգի. - (Սէրտ պիր սէտայըլա) միւսիւ, Կիյեթին նին՝ պօյնունուզտան ուղազ գալմասը իչիւն, թէսատիւֆին՝ էրիւէ վազ իթմիչ օլտուզու օ տէհչէթլու սիւահը, իսթիմալ իթմէքիյէ պէնի մէճպուր իթմէմէլիսինիզ:

Բօպի. ա Բէհ . . . եւտի սէնէ . . . բէք ուզուն պիր միւտէթ փիր . . . օ խայըրխահ ատէմ՝ ապլա պիր շիքեայէթ իթմէմիչ օլմազըլա, հիչ պիր քիմնէ պու հէքեայէ իլէ իշիիղալ իթմէմիչ տիր, ահ միւսիւ Մարգի, աօղրուսը սիզին պու իթհամաթընը բէք վահի տիր:

Տիւչէսնէլ. - Պէնտէնիզտէ Բօպիյէ հէմէֆքեարըմ:

Մարգի. - Էֆէնալիէր, պէնի պուրալարա գատար սէվգու թէշվիգ իտէն մէնֆաաթ, ղայէթ աղըր վէ սօն տէրէճէ էհէմմիյէթլի տիր . . . պու մէնֆաաթըն էհէմմիյէթինէ նիսպէթէն, կէրէք պէնիմ վէ կէրէք սիզին հայաթընը հիչ պիր շէյ տէմէք տիր . . . ան պէ ան հայաթընըլը թէհլիքէյէ իլգա իտէն պու մատտէ հազգընտա, տէրէճէյի նիհայէտէ ազիլանէ տալրանմանըլ իյճապ իտէր:

Մարգի՝ ճէպինտէն պիր կաղէթա չըգարըպ փղըր պիր վադարըլա աչտըգտան սօնրա սէօզիւնէ տէվամ՝ իտէրէք,

— Իշթէ 1826 սէնէսի նիսան (Սպրիլ) այընտա մաթպու՝ թիճարէթ ղաղէթասընըն պիր նուսիւսի, էկէր իչինիզտէն պիրի՝ գըրմըզը միւրէքքէպ իլէ թապ օլուհան պէնտի երւքսէք սէտայըլա օգումաղա հիմմէթ իտէճէք օլուրսա, հիչ չիւպհէմ եօգ քի ճիւմլէնիզտէ թէպտիլի էֆքեար իտէճէք, վէ պանա հազ վէրէճէքսինիզ - տէտի:

Տիւչէսնէլ. պիր նէվի շիթապլա կաղէթայը ալըպ,

սէրի պիր նիկեաճա կէօզտէն կէշիրտի. մէրգումըն սիյ-
մասը աշիքեսար սուրէթտէ սօլույօր իտի:

Հազըրուն պիր աղըղ:

— Օգու պագալըմ - տէյու Հայգըրտըղլաթնտա,
Տիւշէսնէլ՝ Բարիզտէ վուգու պուլան պիր ճինայէթին հէ-
քեայէսի միւհնթէվիյաթընտան իպարէթ օլան պէնտը մէզ-
քիւրին մաալինի, չէֆիգլէրինէ պէյան իթտի, չէօյլէքի:

1826 սէնէսի Գարնավալընըն սօն Սալը ագչամը,
Բալէ Բօայալտա վագը, Եապանինին Օթէլինաէ, պէրայի
թիճարէթ. . . հէնուզ Բարիզէ կէլմիշ օլան պիր էճնէպի
գաթլ իտիլմիշ, մագթուլըն իսմու չէօհրէթի իշար օլուն-
տուղու կիպի, ճինայէթը մէզ քիւրէյէ զիյմէտիսալ վէ
մազնուն պուլունպն էշխասըն, Էսամիսի իւք հարֆլարըչ
եանի, Լ. Ժ. Ռ. Բ. վէ Տ. (Լէօն Տիւշէսնէլ, Ժօզէրէն, Տը-
նիզաու, Բօպի, Տիւրանտէն) տախի պէյան իտիլմիշ, վէ
հաթտա էշխասը մէզ քիւրէնին՝ օ կիճէ Եապանինին մա-
ղարասը տէնիլէն գահվէխանէտէ, էճնէպիյի մէրգում իլէ
միւնազաայա թուլթուլտուգլարը, վէ պիշաքէյի ալաթը
ճէրհա իլէ ճէրհ իթտիքլէրի գազիյէսի տախի, այրըճա
իշար գըլընմըշ իտի:

Հազըրունտան տէօրթ նէֆէրի, եանի Տընիզաու,
Բօպի, սօգթօր Ժօզէրէն, վէ Տիւշէսնէլ, պու մէմուլին
ղայրի տարպէնին սույի թէէսիլի իլէ միւթէէսսիլ օլմուշ
իքէն, պիլաքիս եալընըզ Տիւրանտէն պի ֆուլթուր կէօ-
րիւնիւպ թէպէսսիւմ իտիյօր իտի:

Մարգի. - Էֆէնտիլէր, իշթէ կէօրիւյօրսունուզա՝
իսիմլէրինիզին իւք հարֆլարը պու զագէթա տէրունինտէ
մէսթուր պուլունսույօր քի, պու իսէ ազիմ պիր պէտպահտ-
լըդ տէմէք տիր, չիւնքի Բարիզին բօլիս նէղարէթի ժուր-
նալընտա, թէքմիլ էսամինիզին՝ աչըգտան աչըղա զիւր
իսիլտիյինէ տախի չիւպհէնիլ օլմամալը տըր, պունտան
գաթինազար, Գարնավալըն Սալը ագչամըսը մասքէլի օ-

լարագ աչքդ պիր արապայելա Պուլվարը քէշթու կիւզար
իթտիյինիդ, չօգլար թարաֆընտան կէօրիւտիյի կիպի,
մաղարանըն տէրունինտէ վուգու պուլան միւհաղասանըն
շահիտլէքի տախի՝ էլեւեմ պէրհայաթ տըրլար :

Պիր իքի տագըդա սիւքիւթ իտիլտիքտէն սօնրա, ծիւ-
չէսնէլ, նալէհնիս երեքսէք սէտայելա,

— Տօղրուսը բէք զարիպ հալ տըր պու, հէնուզ մէ-
սէլէնին նէտէն իպարէթ օլտուղումըն պիլմէտիյիմիդ հալ-
տէ, տայիմա թահտը թէհտիտտէ պուլունաջօրուզ -
տէտի :

Գօրգուսընտան թիթրէմէքտէ օլան Տընիզառ, Բօպի,
վէ ժօղէբէն, ծիւչէսնէլին պու սէօղիւնի թէլագգը իտէ-
րէք մէրգումը ալգըյշլատըլար, վէ ժօղէբէն քէլամէ տ-
ղազ իտուպ,

— Էօյլէ եա, միւսիւ Մարդի՝ քէնտիլէրինէ նէ կէօ-
նա խըտմէթ իտէպիլիր օլտուղումուզը, լութֆէն պէյան
իթմէլի տիրլէր, զիրա պուրաաա հաղըք պուլոհնանլարըն
ճիւմէսիտէ, քէնտիլէրինէ խըտմէթ իթմէյէ հաղըր օլ-
տուղլարընա աալա շիւպհէ իտէմէմ - տէմէսի իլէ, ճիւմ-
լէսի պիր աղըզ,

— Օնա նէ՞ շիւպհէ - տէյու հայգըրտըլար, եալը-
նըզ Տիւրանտէչ, քէնտինի հէր նէվի թէօհմէթտէն պէրի
իւզգիմէ աաա իտէրէք, տայիմա թէպէսսիւմ իտիյօրիտի

Մարդի. - Միւսիւ ծիւչէսնէլ, կէրէք պէնիմ վէ կէ-
րէք սիգի իչիւն, նէթիճէսի զայէթ վէխիմ օլապիլիր օլան
իշպօւ վահի միւճատէլէյէ խիթամ վիրմէնիզ իչիւն, սիզէ
խասսէթէն թէչէքքիւր իտէրիմ. վագաա սիգի մահվ իթ-
մէքլէ քէնտիմի տախի մահվ իթմիշ օլաճաղըմը բէք քլէա
պիլիրիմ, ֆագաթ պու հալ սիգի թէէմին իթմէմէլի տիր.
Եանի քէնտինիգի թէհլիքէտէն պէրի զանն իթմէմէլիսի-
նիզ, զիրա մէյուսիյէթին՝ ինսանէ նէլէր եաբտըրտըլընը
պիլիրսինիզ, վէ պէն իսէ, տէրէճէյի նիհայէտէ մէյուս վէ

Նիւվմիտ (անյայտ) պիր հալտէ պուլունուլօրում . . . տին 250000 ֆրանկ իյրատ սահիպի իքէն , պուլ կինքի կին պիր տիլէնճիտէն զիյատէ տիւչարը ֆագրու զարուրէթ օլտում , վէ իլթէ պու հալ իլէ արթըգ՝ նէլէր եարմաղա հազըր օլտուղումը բէք գօլայ քէշֆ իտէպիլիրսինիլ . . .

Տիւրանտէն , Մարգինին սէօզլէրինի կիւյա մանթըգա միւթապըգ օլտուղումը թաստիգ իտէր եօլլու պաշըյըլա պիր իշարէթ իթտիյի կիպի , Տիւչէսնէլ իլէ ժօզէքէն տա խի , պիհսուղոբը պիր պագըլլա եէքտիկէրի եիւզիսնէ պագս տըլար :

Տընիլառ , պուրնունու շարապ գատէճինին իչինէ սօդմուշ օլտուղու հալտէ տինլէյօրիտիճ մէրգում՝ գօր գուսընտան նաչի աղղընը պիլէ աչմայօր իտի . Բօպինին իս սէ , զայպ իտէճէք հիշ պիր շէյի օլմատըղընտան , Տիւրանտէնին ֆութուրսուկըղունա իմթիտալ իթմէքլէ պէրապէր ,

— Ֆադաթ պունլար , միւսիւ Մարգինին պիզտէն թալէպ իթտիյի շէյի իյմա իթմէյօր . . . տէմէսի իլէ , Մարգի՝ ճիտտի՝ պիր հալ քէսպ իտէրէք , ժօզէքէնէ խի թապէն ,

— Միւսիւ սօգ՝թօր , սիզ Տիւգ տը Գօմֆանսըն խիւ սուսի հէքիմի օլտուղունուլտան , իսթէտիլինիլ վագըթ պիրա թէքլիֆ մուամիլէյհին խանէսինէ կիրէպիլիրսինիլ , շու հալտէ նիլէթիմին իճրատը զըմնընտա , սիլտէն ալէա պիր մուավին պուլամամ - տէյինճէ , ժօզէքէն թէաճիւպ իլէ ,

— Նիլէթինիլ նէ՞ տիր - տէյու սուալ իթմէսի իլէ , Մարգի՝ մէրգումըն սուալինէ ճէվապ վիրմէյուպ , Տիւչէսնէլէ ,

— Միւսիւ Տիւչէսնէլ , սիզ՝ միւսիւ Գօմֆանսըն զէվ ճէսի մատամ Տիւչէսին աշըգըսընը , եէտի սէնէ ագտէմ պու խուսուստա սիզէ մուավէնէթ իթմիշ օլտուղումը էլ պէթ իսթըրլայօրսունուլ . իմտի միւսիւ սօգ՝թօր կիպի՝

սիգ տախի, հե տագրդ ա Տիծգ. ճէնապլէրինն գօնադընա
կիրմէյէ մէզունսընըզ, վէ լազըմ օլանը մոտում Տիւշէսէ
եաքտըրապլիւրինիդ, պաշլըճա իւմիւտիւ՝ սիզտօ տիւր -
տէտիյինտէ, Տիւշէսնէլ,

— Պէնտէն նէ՞ թալէպ իտէճէքսինիդ ժիւսիւ - տէ-
տի. Մարգի սէօզիւնէ տէվամ իտէքէք,

— Միւսիւ Բօպի, Տիւգ ճէնապլէրինն եազըճըսը,
յըլա իթտիհատ (միանալ). իթմիշ օլտոռլունուզը պլիւրիւմ
- տէյինճէ, Բօպի, մէրգըլմըն սէճգիւնի գաթ իտէքէք,

— Իթտիհատթմը, ա՛հ միւսիւ Մարգի, պէնիմ կիպի
պիր ատէմ, Պիւրօ միսիլու ատի պիր շախսըլա նա՞սըլ ի-
թիհատ իտէպիլիր - տէտի:

Մարգի. - Նէ հալ իսէ, սիզին հագգընըզտա տախի
էմնիյէթիւմ պէրքէմալ տըր:

Բօպի. - Էյի ամմա պիլմէք լազըմ տըր:

Մարգի. - Միւսիւ Տիւքանաէն, սիզին՝ հանկը մատ-
տէտէ պանա մույին օլաճաղընըզը պէյանէ հաճէթ
կէօրմէմ:

Տիւքանաէն, տղըր պիր հաղաքէթ իւլէ պաշլընը էյտի.
Մարգի թէքըրա սէճգիւնէ տէվամ իպէրէք,

— Միւսիւ Տընիզառ, վազապ սիզին պուրնոռա
ղունուզ վաղիյէթ, էհիյէթու լիյագաթընըզա չէսպան փլա
մաաա պիլէ, եինէ պանա հիւանի խըտմէթ իտէճէյինիգէ
ասըա շիւպհէ իտէմէմ - տէտի:

Տընիզառ, մէսէլէնին նէտէն իպարէթ օլտուղընա
տայըլ, պըր սուալ իթմէտի, ֆադաթ պուրնունըն ալ-
թընտան,

— Վազաա միւսիւ Տիւգին էմնիյէթը քեամիլէսինի
գաղանապիլիշ իսէմտէ, ֆադաթ մօւմալէ յհլն եազըլտա
նէսինին իւլ աոտէթ քիլիտի վար տըր - տէյու մըրըլ-
տանալ:

Տիւքանաէն, հալապէթի պիր թէպէսիւմ իւլէ կիւլտի

Տիւնէսնէլ, միւթէքէպպիրանէ պիր հալ իլէ տօղրուլարագ,
— Աճէպ պիրգի պիր սըրգաթէ իլհաճմը իթմէք իս-
թէնիլիօր տէ յինճէ, Մարգի պարիտ նիկեահը յլա մէր-
գումըն եիւղիւնէ պագարագ,

— Միւսիւ, սիղէ նէ քի լազըմ իգէ սէօլէտիւմ, վէ
իլթէ պիր տահա թէքըար իտէ յիւմ, սիղին վէ պէնիւմ հա-
յաթըմը, տէտիլիւմ մէնֆաաթէ նիսպէթէն, հիլ մէգա-
մընտա գալըր. իմտի լազըմ կէլտիլի հալտէ, սըրգաթ յ
ճինպէթ, վէլհասըլ հիլ պիր շէյի տիրիլ իթմէյէճէքսի-
նիլ տէտիլ:

7

ՊԵՇԼԵՐ

Մարգի, պալատէ մէգ քիւլ պու սօն սէօղէքիլ քէ-
սիք վէ խաֆիֆ պիր սէտայըլա տէյլէտի, ֆագաթ հա-
զըրուտան հէր պիրի քէնտի թապիլթը իգթիլսսընճա՝
պիրէր, կէօնա միւթէտիր օլտուլար, մէսէլա ժօղէքէն
թիթրէտի, վէ Տիւնէսնէլ իսեան իտուպ իթիրալ իթմէք
իլին աղընը աչտը իսէտէ, Մարգինին նիկեահը մէր-
գումը թիթրէտէրէք սուստուրտը:

Եւ Բօպի, տէհչէթամիլ զիւյիւմէրէ զահիպ օլուպ, թալ-
ըր խօտքէսէնտանէսինի թէրք իթտի. Տընիլաու, զաթէն
մէսէլէնին նէտէն իպարէթ օլտուլընը իլք կիւնտէն պի-
լիւ իտի, մէրգուլ ազիւմ պիր իւվֆու տէհչէթէ կիրիֆ-
թար օլտուլտան մատէ, Տիւգ տը Գօմսանսըն քէնտիսինէ
վատ իթմիլ օլտուլու ալթը պին ֆրանգա, պիւ գալ պին
ֆրանգ տահա զամմ իթմէք իւմիւտինի զայպ խտէճէք իտի:

Տիւրանտէնէ կէլինճէ, մերգում՝ պազը սէպէպլէրէ մէպնի թէհտիտաթտէն ազատէ օլտուղունտան, միւսալէհէյէ տայըր պիր գաչ սէօզ ֆըսըլտապըգտան սօնրա, թէքրարէն քէնտի հալի սիւքիւնէթինի էլտէ իտէպիլտի, Մարգի սէտաօընըն ամիրանէ թապըրըն թատիլ իտէրէք, — Էֆէ նտիլէր, մապէմքի սէօզիւմի ըհտտ իթմէք իգթիտարընըղըն մաֆէվգընտա տըր. իմտի սիգէ պէօյլէ թապըր հաքիմանէտէ էմի իթմէյէ հաքգըմ Եօգ տըր, ալթըգ պէյհօտէ միւճատէլէրաէն վազ կէչիւպտէ Ժիւմէմիզ եէքտիլ եէքճիհէթ օլարագ իչիմիզին հաքգընտա տիւքիւնէլիմ, թէքմիլ վարիտաթըմիւ Մարգիլիք իւն վանըմը միւհթէվի պուլունան գըրմըզը չանթայր պէնտէն չաըմչլար, պու անտէ պէն Գարմէնիմ, ճիւմէնիզին թանըտըղը օ քիւչիւք սէֆիլէ գըզ քի, Թամըլը մէյտանընտա պաթագլարըն իչինտէ ըագս իսուպ ագվաթը եէվմիյէսինի թէտալիք իտէր իտի — տէտիլինտէ, Տիւրանտէն թէհա ճիւպ իյմա իտէր պիր հարաքէթ իթտի, մերգումըն պու սըրգաթ մատտէսինտէն մալիւմաթը Եօզմմար

Ժօղէքէն. — Տօղրուսը պու վագաա-էսէֆէ չայանտըրը Տիւչէսնէլ. — Վագաա թէէսիւֆ օլունաճագ հալ, ֆագաթ չպուճ իչտէ պիզիմ եարաճաղըմըզըն նէտէն իպա-րէթ օլտուղունը հէնուլ պիլմէյօրուզ

Բօպի, աղիմ պիր մերագլա Մարգինին սէօզլէրինի տիյնէմէքտէ, վէ Տընիզառ իսէ սաքին պիր հալտէ պուլունույօր իտի. Մարգի սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք

— Պու սըրգաթըն ֆաիլինի քէչֆ իթմէք միւչկիւլ տէլիլտիր, պու իչին իչինտէ եալընըզ պիր ատէմին մէն-ֆագաթը վաը քիւչ օ տախի Տիւգ Խը Գօմբանօ Մայլըրէ տիր — տէտի:

Տիւրանտէն Մարգինին սէօզիւնի թաճտիգ իտէր եօլլու պալընըր պալլապը, վէ Տիւչէսնէլ ալախի, Ժիւ Ժոպ Վագաթ էկէր Տիւգ տէյիլ իսէ տա — տէմէքտէ

իբէն, Մարգի՝ մերգումն սեօղիւնի շիտեթլէ գաթ ի-
տէրէք՝

— Միտիւ, պէն՝ Կալընը շիւպհէլէրէ իսթինատէն
պուրայա կէլմէտիմ, պէն հէր շէյի լայրգըյըլա թաս-
տիգ իթտիքտէն, սոնրա սիզի թէհտիտ իթտիմ - տէյէրէք,
պիֆիթոր պիր հալ քէսպ իթմէյէ չարըմագտա օլան Տը-
նիզաքա տէօնիւպ, իլավէյի մէգալ պիրլէ,

— Ժշթէ պու ատէմ էվիմէ կիրմիշ, վէ չըզտանրմի
չալարաք Տիւզ տը Գոմբանսա թէսլիմ իթմիշ տիր - տէ-
յիննէ, Բօպի,

— Ահաէնմի - տէյուպ, Տընիզաքա իտօղրու իլէր-
լէտիյի կիպի, Տիւշէննէլ տախի,

— Կալմայ մէշուն հէրիֆ, պիզի պու տէլիյին իյինէ
գաեան տէնմին էօյլէմի - տէտի:

— Ժօղէքէն - Աֆ սէֆիլ հէրիֆ, ֆագաթ պէն պու ա-
տէնն տոնր ֆէնա օլաճաղընր էվէլտէն քէշֆ իթմիշ իտիմ:
Բօպի - Նամուսսըզ հէրիֆ:

Տիւրանտէն. - (Բարմագլարընը չէվիւրէրէք) Կէօրիւ-
յօրմուսունըզ, Կէօրիւյօրմուսունըզ . . . քիմ մէմուլ իտէր
իտի:

— Տիւշէննէլ ճիտտի վէ ազիմ պիրնհէտէթ հրէս իթ-
մէքլէ այաղա գալգտըյ վէ սօֆրանըն էթֆրաֆընը տօլա-
չարաք վարըպ Տընիզաքա պօղաղընտան թութտը, Ժօ-
ղէքէն տախի մէրգումա իսթիսալ փտէրէք, Տընիզաքա գօ-
լունտան եաղալաարըզը կիպի, Բօպիտէ, մէրգաքին էս-
վապընպ եաքըշար:

— Տընիզաքա պէնզի պէթի քիւլ քէսիւրիշ, վէ եալը-
նըպ պուրնը բանչար կիպի գըզարմիշ օլտուղու հալտէ,
պաշտան այաղա գատար թիթրէյօր իտի:

— Տիւշէննէլ շիտեթլէ մէրգումը խըրբալամայա պաշ-
լատը, վէ Ժօղէքէն տախի անէ իսթիսալ իթտի քի, պէտ-
պահտ Տընիզաքա սէյիւլիւպ տէօյիմէքտէնյ վէ էօթէ

պէրի չէր շտիրիւմէք տէն ֆէնա հալտէ մուլթարու պօլու պ ,
աճը գլը սէսլէր իլէ ֆէրեատլար իտիյօր իտի , Մարքի՝ սէ-
սինի երւքսէլթմէքլէ , հէր շէյ սըրասընա կիրտի . մէր-
գում քէլամէ աղաղ իտէրէք :

— Էֆէ՛նտիլէր , պու անէմի սիզէ տիւշմէն իթմէյի-
նիղ , մէրգումըն սիզէ բէք չօդ մէնֆաաթը օրապիլի տէ-
յինճէ , Տիւշէսնէլ ,

— Պու սէֆիլ հէրիֆմի . . . - տէտի :

Ժօզէբէն . - Հա՛յըր հայըր պու մէլուն հէրիֆ . . .

Բօպի . - (Ժօզէբէնին սէօզիւնի գաթ իտէրէք) պըրա-
զըն քի) միւսիւ Մարգի սէօզիւնէ տէվտմ իթօին - տէտի ,
վէ Տընիզառըն ֆիրարընը մէն իթմէք իչիւն մէրգումըն
էսնիւնտէ կէրիլի պ տուրտու :

Մարգի . - Էֆէ՛նտիլէր , պուլունաուղունուզ վազիյէթի ,
ինճէտէն ինճէյէ թահտը միւլահաղայա ալընըզ , պու իչ-
տէ ազիլանէ հարաքէթ իթմէլիսինիզ , ճիւմէնիզ եէքտիլ
եէք ճիհէթ օլարադ չալըշմալըսընըզ . . . գուվլէթիսիզի
պիրլէշտիւմէլիսինիզ . . .

Տիւշէսնէլ . - Փագաթ սիզ պիզի , Տընիզառըն ճիւ-
րաթ իթմիլ օլտուղու ճիւրմէ մէսո՛ւլմը թուլթույօրսունըզ :

Մարգի . - Հա՛յըր , քեամիլէն մէսուլ տէյիլսինիզ ,
վէ պէնտէ սիզէ ճէզա վիրմէք իսթէմէմ , անճագ հէր պի-
րինիզի չալըշտըրմագ իսթէրիմ . . .

Տիւշէսնէլ , հիտէթինի դապթ իթմէյէ չալըշտարագ
եէրինէ կէչի պ օթուրտու , վէ Մարգի տախի սէօզիւնէ
տէվամ իտէրէք ,

— Իշթէ պէնիմ սիզտէն թալէպ իթտիյիմ շէյ պու
տըր , չալտըրմըշ օլտուղում չըզտան , Նոյեմբերին 28 ինճի
կիւնիւնէ գատար պանա իաաէ օլունմալը տըր . պու կիւն
այըն 22 սի տիր , տէմէք օլուր քի ալթը կիւն վար . պու
իսէ լուղումընտան զիյատէ պիր միւտէթ տիր :

Տիւշէսնէլ - Փագաթ իտէճէ յիմիղ ճահտու զայրէթէ
րաղմէն շայէտ մուվաֆֆագ օլամազսագ . . .

Մարգի. - Օ նօգթա սիզէ այլտ տըր, պէն սիզին հա-
քիմինիղ տէյիլիմ. . . - տէտիքտէն սօնրա, թէմքինլի պիր
սէտայըլա իլավէյի մէգալ իտուպ,

— Սիզէ եալընըղ շու գատարընը տէյէպիլլիլիմ քի,
մազալլահ էկէր մուվաֆֆագ օլամազսանըղ, օ վագըթ
պէնտէ սօն պիր թէտպիրէ, միւրաճաթ իթմէյէ մէճ-
պուր օլաճաղըմ, եանի պիղզաթ քէնտիմ իլէ սիզի, վէ
տիկէր պիր տտէմի. . . մահվու թէլէֆ իտէճէյիմ, ա՛հ
էֆէնտիլէր, էկէր բէյղուլէյի գալպիմի կէօրմիւշ օլայը-
տընըղ, էօմիլմի սուհուլէթլէ ֆէտա իտէճէյիմէ գա-
թան շիւպհէնիղ գալմայաճագտը . . . սէօղլէրիմէ էյի
գուլագ վուրուճուղ էֆէնտիլէր. . . պէն սիզի պիլա հի-
տէթ, վէ հագգընըղտա գէրրէ գատար խուսուլմէթ հըսս
իթմէքսիզին թէհտիտ իտիյօրում. . . էվէթ, պու տէհ-
շէթլու պէլատէն գուրթուլմանըղ, պիղզաթ սիզին էլի-
նիզտէ օլտուղունը թաստիգ իթմէք իսթէրիմ, խիւլասայի
քէլամ նասըլքի տէտիմ, Նոյեմբեր 28 ինճի կիւնի էօյլէնէ
գատար սիզի պէքլէյէճէյիմ, շայէտ չըղտանըմը՝ տէրու-
նինտէ պուլունան էվրագլա պէրապէր եէտիմէ թէսլիմ
իթմէյէճէք օլուրսանըղ, օ վագըթ Գարմէն, քէնտիսինի
հիւքիւմէթէ թէսլիմ իթմէքլէ ճինայէթինի իյթիրաֆ, վէ
հէմ թէօհմէթի պուլունան էլխասըն էսամիսինի պէյան
իտէճէք տիր - տէտի:

Մարգի, պու սէօղլէրի սէօյլէտիյինտէ, չէհրէսի թա-
րիֆի զայրի գապիլ պիր տէհշէթ իպրաղ իտիյօր իտի.
Տիւրանտէն միւսթէսնա թուլթուլտու հալտէ, տիկէրլէրի
ապիմ պիր խէվֆու հէյէճանըն պարը կիրանը ալթընտա
էզիլիպ գալմըլլար իտի:

Մէրգուլման, Մարգինին թէհտիտաթընա ինանըպ,
անըն տէհշէթպախշ նիկեահընտան թէսլիիր օլունուլլար

իտի. ֆիլհագրգա իշ՝ օգատար վապիհ իտիքի, արթըգ
ինսան, շիւպհէ իթմէք իշիւն տտէթա տիվանէ օլմալըիտի.
Մարգի սէծգիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Գարմէն, քէնտի հէմ թէօհմէթլէրինի՝ պիրէր պի-
րէր զամմաղլայաճագ, Բօլիս նէգարէթի Եապանինին մա-
ղաբասընա կիտէճէք, վէ թէճէմմիւ իտէն շահիտլէր, պի-
չարէ Ուէսթէրնին, գանընըն իլք տամալարընըն նէրէտէ
տէօքիւտիւյինի իրայէ իտէճէքլէր, պասէհու Գարմէն,
շու տագըգատա օթուրաուղումուղ պու. օտայա ավտէթ
իթմէքլէ. . . Բօլիս միւտիւրինէ, իշթէ (բարմաղըյըլա
Տիւչէնէլին օթուրաուղու մահալի կէօսթէրէրէք) միւսիւ
Լէօն Տիւչէնէլ պուրատա օթուրմուշ իտի. շու Եանտա
միւսիւ Բօպի, վէ պուրատա տախի, պէտպահտ Ուէսթէր-
նին Բարիզէ վիրուտինի, պիր գըլթա թէգքիրէ իլէ միւսիւ
աը Գոմբանա պիլտիրմիշ օլան տօգթօր ժօղէքէն պուլու-
նույօր իտի. պու թարաֆտա տախի ավօզալթ միւսիւ Տիւ-
րանտէն օթուրմուշ իտի» տէյէճէք - տէտի:

Տիւրանտէն, ասլա ֆուլթուր իթմէյէրէք հալալէթլի
պիր թէպէսսիւմ իլէ Մարգինին Եիւղիւնէ պագաը, տի-
կէրլէրի իսէ, թաքիֆի մուհալ պիր տէհէթ իլէ թիթրէ-
յօրլար իտի. Մարգի, հէյէճանլը պիր սէտայըլա սէօքիւնէ
տէվամ պիրլէ,

— Խիւլասայի քէլամ՝ Գարմէն, պէտպահտ Ուէս-
թէրնին ճէսէտինի գաբամըշ օլան թահտայը Բօլիս միւ-
տիւրինէ կէօսթէրէրէք «իշթէ՝ միւսիւ Տընիզաուըն սան-
տալիէսի, պու թահտանըն իւղէրինտէ պուլունույօր իտի»
տէյէճէք - տէտի:

Տընիզաու, կիւյա էլան Ուէսթէրնին ճէսէտի՝ մէղ-
քիւր թահտանըն ավթընտա տըր կիպի, աղիմ պիր խէվֆ
իլէ սանտալիէսինի կէրույէ իթի վէրտի, վէ կէօղլէրինի
իլի իրի աչարագ թիթրէմէյէ պաշլատը:

Մարգի այաղա գալգաը, մէրգու՝ թէքրար էվվէլ-

քի հալի նեղաքեթինի քեսպ իտերէք, հաղըրունըն հեր պիրինի՝ այրը այրը սէլամլայըպ,

— Լ.Ֆէնտիլէր, մէմուլ իտէրիմքի պու սոն՝ տէհչէ-
թամիզ թէտապիրէ միւրաճաթ իթմէյէ հաճաթ գալ-
մայաճադ նորը. ալթը կիւն միւսաաաէնիզ վար, պու միւ-
տէթ, ագիլ վէ միւտէպպիր ատէմլէր իչիւն հայլըճա ու-
զուն տըր. էյեամը մէղքիւրէ զարֆընտա, միւմքիւնսիզ
կէօրիւնէն շէյլէր՝ միւմքիւն օլապիլիր . . . իչթէ սոն տէ-
ֆա օլարագ պիր տահա սէօյլէյօրում, էօյլէնէ գատար
քէմալի րահէթի վիճտան իլէ սիզէ ինթիզար իտէճէյիւմ...
օնտան սօնրա արթըզ պէնտէն պիր խապէր ալմայաճադ-
սընըզ . . . իմտի պունտան պէօյլէ ագիլանէ հարաքէթ
իթմէքլէ՝ քէնտինիզի պու միւտհիշ կիրտապտան գուր-
թարմագ, քեպմիլէն սիզէ այըտ տըր - տէտի »

Մարգի, պու սոն սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա,
շապգասընը ալտը, վէ հաղըրունը թէքրար սէլամլայա-
րագ՝ տըշարը չըգըպ կէօզտէն նիհան օլտու :

Հաղըրուն, ֆէվզէլատէ խէվֆուէնտիլէ իլէ լալու էպ-
քէմ գալտըլար, ծիւրանտէն, տէրհալ օտատան տըշարը
չըգուպ, Մարգինին արգասընտան գօշմաղա պաշլատը, վէ
տիկէրլէրի իսէ վասֆ օլունմազ մէրթէպէտէ պիր ճէյէ-
ճանու էնտիշէ իլէ թաշ քէսիլմիշ հէյ.քէլլէր կիպի, պիրի
պիրլէրինին եիւզիւնէ պագա գալտըլար,

Մարգի Օթէլտէն չըգըպ, Նէօվտէ-Պօնզ-Սնֆան զօ-
գաղընտան, Վալուա զօգաղընա չըգարըր օլան նէմաֆ
նէրտիւպանլէրտէն էնմէքտէ իտի, մէրպում, զիֆիր կիպի
գարանլըգտա մէղքիւր գայտըրագլը նէրտիւպանըն եա-
րըսընա գատար վասըլ օլտուղունտա, արգասընտան պիր
թէնէֆֆիւս սէտասը իչիթտիլ վէ պիր էլին քէնտի ու-
մուզը իւզէրինէ վաղ խտիլտիլինի հըսա իթմէքլէ, արգա-
սընա տէօնիւպ քէնտինի ծիւրանտէնին գարչըսընտա պուր-
տու, ծիւրանտէն, ճէվապէ աղազ պիրլէ,

— Ա՛հ մատամ Պարօն, նա՞սըլ օլտուտա օ՝ մուհիմ՝
էվրագը չալտըրտընըզ, տօղրուսը պու բէք պէօյիւք պիր
պէտպահտըզ տըր — տէյինճէ, Մարգի էվվէլա գօրգ-
տու, ֆագաթ սօնրա Տիւրանտէնին սէսինի թանըյարագ,

— Նա՞սըլ, նէ՞ գարար վէրտիէր, չըզտանը պանա
իատէ իտէճէքէ՞րմի — տէյու սուալ իթտի:

Տիւրանտէն. — Իհթիմալ տըր . . . տօղրուսը պիչարէ-
լէրի պիւթիւն պիւթիւնէ թէօխիր իթտիսիլ, նէ՞ տէրսին
Տիւլէսնէլ պիլէ թութուլտու, մէրգում տիկէրլէրտէն զիւ
յատէ տիվանէ իմիլ:

Պու էսնատէ Մարգի իլէ ալօգաթ, Վալուա զօգա-
ղընըն գալտըրըմինա վասըլ օրմուչլար իտի. Մարգի, պիր
ֆէնէրին ըջըլը ալթընտա տուրարագ՝ Տիւրանտէնին եիւ-
զիւնէ պագտը, վէ թէաճիւպ իլէ,

— Նէ՞ տէյօրսունուզ, լաթիֆէ՞մի իտիյօրում զանն
իտիյօրսունըզ — տէտի:

Տիւրանտէն. — Է՛հ է՛հ . . . պանա՞տամը . . .

Մարգի. — Նասըլքի անլէրէ սէօյլէտիմ իտի, սիլէտէ
թէքրար իտէրիմքի, օ քեաղըտլարըն գըյմէթի, էօմիւմ
տէն չօգ զիյատէ տիր:

Տիւրանտէն. — Օրայը պիլիյօրում . . . 250000 ֆրանգ
իյրատըլա դիւտէ Մարգի իւնվանը . . . տօղրուսը պունը
զայպ իթմէմէք իչիւն, պիր ասէմ հէր շէյի եաքմաղա
հագգը օլապիլիր,

Մարգի. — (Պաշընը սալլայարագ) եանըլըյօրսունուզ
միւսիւ, պէնիմ՝ էվրագը մէզքիւրէյի էլէ կէչիւմէք իս-
թէտիլիմ, նէ՞ սէրվէթ, վէ նէ՞տէ ասալէթ իչիւն տիր:

Տիւրանտէն. — Ա՛հ իչթէ պու սէօզ բէք աղրէպ տիր:

Մարգի. — Պունըն սէպէպի շու տըլլ քի . . .

Մէրգում սէօզիւնի գաթ իտուպ, պիր սանիյէ գա-
տար տուրտուգտան սօնրա, եավտշ պիր սէտայըլա,

— Ֆագաթ պունըլարը սիզէ սէօյլէմէնին նէ՞ ֆայի-

տէսի օլապիլիւր . . . Եալընը շուրասը մալիւմինիզ օլմալը քի, կէրէք սիզին՝ վէ կէրէք տիկէրլէրին հագգընտա վէր-միշ օլտոգըում գարարը թէպտիլ իթմէք, պէնճէ մուհալ տըր - տէտի:

Տիւրանտէն. - Բէք ալէա բէք ալէա, ֆագաթ Բօլիս նէզարէթինէ կիտիպ նէ՞ տէյէճէքսինիզ, օ պիշարէ տտէմ-լէրի նէ՞ տէլիլէր իլէ դամմազլայաճագսընըզ . . . ա՛հ մա-մատամ, պու իշտէն նէ կէօնա մէնֆաաթընըզ օլպճաղըզ նը պիլմէյէ զայէթ մէրագ իտիյօրում:

Մարգի. - (Շիտէթլէ) ա՛հ տէմէք քի սիզ հէր շէյի պիլմէյօրսունուզ, միւթթէհիմլէրէ այըտ օլան իսկէմլէ-լէրին իւզէրինտէ՝ Եալընըզ պիլ օթուրմայաճաղըզ, միւսիւ Տիւգ տախի Եանըմըզտա օթուրաճագ տըր, է՛վէթ, պու ատէմէ գարշը իսթիմալ իտէճէյիմ տէլիլէր բէք տէհ-շէթամիլ տիրլէր . . .

Տիւրանտէն. - Տէտիյինիզ սէօզլէրտէն պիր շէյ ան-լայամայօրում, ա՛հ մա՛տամ, աօղրուսը պէն սիզի պու գատար ագըլըզ, վէ հաթտա պու տէրէճէ ահմագ զանն իթմէյօր իտիմ:

Մարգի. - (Սէրտ պիր սէտայըլա) նէ՞ տէմէք իսթէ-յօրսունուզ . . .

Տիւրանտէն. - (Պիր սանիյէ գատար տիւշիւնաիւք-տէն սօնրա) նասըլքի տէտիմ, Եինէ սաֆտէրունուգլա թէքրար իտէրիմ քի, տէտիյինիզ սէօզլէրտէն հիշ պիր շէյ անլայամատըմ, վագաա ազիմ պիր նաթըգաբէրտաղլըզ օ պիշարէ ատէմլէրի մալլուպ իթտինիզ, զաւլալլըլարը խիւրտուխաշը իթտինիզ, մէրգուման, միւճէրրէտ հէր պիր րէյինիզէ միւթապաաթ իտէճէքլէր . . . պունա չիւպ-հէ իտէմէմ, ֆագաթ ումուգընըզա չիտէթլի պիր տարպէ Էնտիրտիյիմի, պէնիմլէ պէրապէր իյլիրաֆ իթմէյէ մէճ-պուր օլաճագսընըզ . . .

Մարգի. - Նասըլ, նէ՞ տէմէք իսթէյօրսունուզ . . .

Տիւրանտէն. - Ա՛հ մատամ Պարօն, օ ահմայլարա
իթմիշ օլտուղունուղ թէհտիտամիզ նութզ քսնասընտա,
պէնիմ տայիմա իսթիհզա իլէ թէպէսսիւմ իթտիյիմի կէօր-
մէ յօրմույուտընըղ . . . տօղրուսը բէք թօհաֆ մէնզարէ
իտի. պիչարէլէր օգատար զօրգտուլար քի, հէման պաշ-
լարընը կիյեթիինն տէհէթլու սաթըրը ալթընտա զանն
իտիյօրլար իտի - տէտի, վէ աղիմ պիր գահգահա իլէ
կիւլտիւքտէն սօնրա,

-- Պիր քէրրէ թասավլուր իտինիզ քի, գալգըպտա
մէրգոււմանէ «խայըրխահ տօսթլարըմ, պունլարըն ճիւմ
լէսիտէ ալէա, ֆագաթ Միւսիւ Մարգի սիզի աաէթա պիր
չօծուգ եէրինէ գօյարագ անէ կէօրէ մուամէլէ իտիյօր-
լար . . . էլեէվմ պիզիմ կիպի պէրհայաթ օլան պիրատէ-
մին՝ գաթլ իտիլտիյի իչիւն սիզի իթհամ իտէմէվլէր . . . »
տէմիշ օլայըտըմ . . . աճապ նէ՞ գատար թօհաֆ օլա-
լաճագտը, տէյիլմի մատամ - տէտի:

Մէրգոււման՝ եանպէ եան օլարագ վալուա զօգաղը-
նըն ուզունլուզունա տօղրու եիւրիւմէքտէ իքէն, Մարգի՝
Տիւրանտէնին պու սէօղլէրինի տույտուղունտա, միւթէ-
հայըր պիր նիկեահըլա մէրգոււմը իսթիճվապ իթտի:

Մարգի, պու միւքեալէմէնին պաշլանկըճընտան պէրի,
Տիւրանտէնի սարխօշ զանն իտուպ, ալօգաթըն սէօղլէ-
րինի թէհամիւլ իլէ տինլէյօրիտի. ֆագաթ պու անտէ
մէրգոււմը, ագլընա խըֆֆէթ կէթիւրմիշ զանն իտէրէք,

— Նէլէր սէօյլէտիյինիզի պիլիյօրմուսունուղ - տէ-
յու մըրըլտանտը:

Տիւրանտէն. - Է՛վէթ է՛վէթ, բէք ալէա պիլիրիմ:

Մարգի. - Քիմի՞ն հագգընտա սէօյլէյօրսունուղ:

Տիւրանտէն. - Աճայիպ, քիմին հագգընտա սէօյլէյէ-
ճէյիմ, պու մէսէլէտէ էօլմիւշ զանն օլունան Ամէրիգալը
ճէյմս Ուէսթէրնին հագգընտա սէօյլէյօրոււմ, զիրա տիւն
տէյիլ էվվէլքի կիւն, մէրգոււմ իլէ իքի սաաթտան զիյա-

տէ կէօգիւշմէք շէրէֆինէ նայիլ օլտում իտի . . .

Մարգի, ըիւյա կէօրիւյօր զանն իթտի, մէրզում. պիր միւմքիւն իշիթտիյի սէօղլէրէ ինանամայարագ,

— Ուէ'սթէրն. . . Ուէսթէրն իլէմի կէօրիւշտինիզ...
Փագաթ պէն մէրզումը էօլտիւրտիւմ, սիզ պունք բէք ա-
լէա պիլիրսինիզ — տէյու բէբէլէտի:

Տիւրանտէն. — (Սաքին պիր հալ իլէ) էվէթ, բէք ա-
լէա պիլիրիմ:

Մարգի. — Պէնիմ, մէրզումըն ճէսէտի եանընա եա-
լընըզ գալտըղըմըտա պիլիրսինիզ . . . տէյիլմի . . .

Տիւրանտէն. — Հայրը օրասընը պիլմէմ, պէն՝ պոզ
խուսուստա բէք ուղագտան մալիւմաթ ալմըշ օլտուղում
տան սիզէ չու գատարընը տէյէպիլիրիմ քի . . .

Մարգի, սէրի պիր հարաքէթլէ Տիւրանտէնին էլինի
թուլթուպ սըգաըւ մէրզումըն զիհնինէ՝ իւմիւտ իլէ գա-
լըշըգ պիր շիւպհէ կիրմիշ օլմաղըլա թիթթէյէրէք,

— Իյղահ իտին . . . բէճա իսէրիմ սէօղլենիզի իյ-
ղահ իտին — տէտի:

Տիւրանտէն. — Տօղրուսը չօգտան պէրի պու ճիհէթի
սիզէ պէյան իտէճէքտիմ. հալպու քի սիզ, իւշ կիւնտէն
պէրի կէօղէ կէօրիւնմէզ օլմուշ իտինիզ. չու հալտէ էվի-
նիզէ խըրսըզ կիրմիշ օլտուղունա ասլա թէաճիւպ իտէ-
մէմ . . . սիզինիլէ կէօրիւշմէք իշիւն խանէնիզէ հէր կէլի-
շիմտէ, իշ սալօնտա պիր թագըմ եապանճը ատէմլէր կէօր-
տիւմ, հաթտա պունյարտան պիրի, խայըրխահ պիր ատէ-
մէ պէնզէյօր իտի. մէրզում, ուղուն միւտէթ խանէնիզ-
տէ պէքլէյէպիլմէք իշիւն, սանտալիէլէրի եան պէ եան
գօյարագ կիւղէլ պիր եաթագ եարմաղա տախի ճիւլաթ
իթմիշ իտի:

Մարգինին մէքագու էնտիշէսի տէրէճէյի նիհայէյէ
վասըլ օլմաղըլա, մոսխաթ իպինին էլինի շիտէթլի սըգա-
լագ,

— Սէօղիւնիդի իյզահ իտին տէյօրում սիզէ, Ուէս-
թէքնտէն պահս իտինիզ, ահ պէնի էօլտիւրիւյօրսունուզ
- տէտի:

Տիւրանտէն. - Բէք ալէա շիմտի. պու իւչ կիւնին
զարֆընտա պէլքի եիրմի տէֆա սիզի արատըմ, մէսէլա
Բօայալ զօգաղընտաքի և նօմէրօլու խանէտէ, միւսիւ
Մարգի տը Մայլըբըէյի սօրտուղումտա. . . «պունտա եօզ»
տէյի ճէվապ վէթտիքլէրի կիպի, Գասթիլյօն զօգաղըն-
տաքի խանէնիզտէ տախի, մատամ Պարօնըն քիմէյի գա-
պուլ իտէմէյէճէյինի պէյան խոյօրլար իտի. նէ հալ իսէ՝
տիւն տէյիլ էվլէլքի կիւն մաղաղամա խայըրխահ պիր
Ճէնթըլմէն կէլիպ, սիզին հագգընըզտա բէք չօգ սուալ-
լէր իթտի. տօյրուսը՝ մէրգուլմըն սիզի պէօյլէ մէրագլա
արայըպ սօրուշտուրմասընըն սէպէպինի քէշֆ իտէմէյօր-
ըտըմ, ֆագաթ ազ սօնրա իշի անլատըմ, պու ատէմ
սիզի, ան ասըլ Կասթօն տը Մայլըբըէյի զանն իթմէքլէ,
հագգընըզտա մուհապէթ վէ բէտէրանէ պիր թէվլէճճիւհ
իպրազ իտիյօր իտի. . . քէնտիսինէ, հագգըմտա էմնիյէ-
թը քեամիլէնիզ օլտուղունը պէյան իթտիմ, վէ գըրմըզը
չըզտանըն միւհթէվիյաթը սայէսինտէ, ան ասըլ Մայլըբ-
ըլէլէր հագգընտա պիլտիյիմ մատտէլէրի մէրգումա պիլ-
տիրտիմ, սիզի թէէմին իտէրիմքի, պունըն հիւսնի սէմէ-
րէսի կէօրիւտի. զիրա Ճէնթըլմէն՝ պանա ուղուն, վէ
մուֆասալ պիր խաթըրէ նամէ թէսլիմ իտուպ, անը՝
սիզին, Կանի Կասթօն տը Մայլըբըէնին, մէնաֆիլի ուղ-
րունա իսթիմալ իթմէքլիյիմի, Կանի՝ Տիւզ տը Գօմբանսը,
թէքմիլ Մայլըբըէլէրին վարիտաթընա սահիպի միւթլագ
իտէն օթուզ սէնէլիք միլտէթին խիթամ պուլմասընտան
էվլէլ, հիւքիւմէթճէ լազըմ կէլէն թիւտախէլէնին իծրա-
սը զըմնընտա պանա բէճա իթտի, չիւնքի մալիւմա, միւ-
տէթը մէզքիւրէ խիթամ պուլտուգտան սօնրա արթըզ
մահքէմէճէ. . .

Մարգի. - (Ուսուցիչը խոսում է Սիւրանտէնին սէօղիւնի քէսէրէք) Փաղաթ Ուէսթէրն , Ուէսթէրնին հաղագրնտա սէօլէյինիլ :

Տիւրանտէն. - Ճէնթըլմէն իչիւն տէյօրսունուզ տէյիլմի , բէք ալէա չիմտի , մէրգում , խաթըրէնամէյի պանա թէսլիմ իթտիքտէն սօնրա , խանէսինէ ալտէթ իթտի զանն իտէրիմ , պէնտէ հէման խաթըրէնամէյի օգումաղա պաշլատում , ա'հ մատամ , պու մուհարրէյաթըն իչինտէ էօյլէ շէյլէր վարքի . . . մաղարանըն իթիյար Եապանիսինի պիլիսինիլ տէյիլմի , . . . Փաղաթ էկէր պունլարըն ճիւմէսինիտէ սանա հէքեայէ իթմէք իսթէսէմ , սապահա գատար պիթմէզ , անճագ շու գատարընը սիզէ տէյիմքի , Տիւգ տը Գոմքանս վէլէտի զինա (շնութեան որդի) օլտուշ զունտան , Մայլըրէլէրին վարիտաթըն ճէսիմէսինտէն ապահաղաքը եօգ տըր , վէ օլամազ . . . Փաղաթ՝ ճալիպը մէրադ օլաճագ մատտէ պու տէյիլ տիր . . . ճիւմէտէն ազրէպի , սիզինլէ Ուէսթէրնին պէյինիլտէ կիւզար իտէն վագաայի միւլէլլէմէնին , մուֆասսալ հէքեայէսի տիր . . .

Մարգի. - Տէմէք քի պու ատէմ , պիզլաթ ճէյմս Ուէսթէրն քէնտիսի իտի էօյլէմի :

Տիւրանտէն. - Օնա նէ չիւպհէ , պունը սիզէ պիր գաշ տէֆա տըր սէօլէյօրում , Ուէսթէրն , խաթըրէնամէսինտէ , Գարմէն նամ պիր գարընըն՝ քէնտիսինէ տէհէթլու պիր տուզագ գուրտուղունը , վէ մուսխաթէն պոյնունա պիր խանչէր սարլամաղլա քեարընը իթմամ իթմէք իսթէտիյինի՝ եէկեան եէկեան նագլու պէյան իթմիշ տիր . . . ա'հ միւսիւ Մարգի , թամ օ էմնատէ սիզին պուլունտուղունուզ օտանըն իւսթիւնտէ , քէօր սարխօշ զարագ գալըլարըմըզլա պէրապէր իյշու իչրէթ՝ վէ լազա իթտիյիմիզի խաթըրլատըգճա . . .

Տիւրանտէն , սէօղիւնի գաթ պիրլէ կիւրիւլթիւլի պիր գահգահա սալը վէրտի . Մարգի իսէ՝ պու հէքեայէյի

տինէտիքճէ, թապու թուվանը գալմայարադ հէման պա-
յըլմագ տէրէճէսինէ կէլմիշ իտի. Տիւրանտէն սէօղիւնէ
տէվամ իտէրէք,

— Ա՛հ շէյթան ալսըն պու խաթըրէլէրի, պէն՝ շիմ
տի հէր հալ իլէ վագարլը վէ միւքէմմէլ պիր ամէմիմ,
նէ՞ րագս իտէր՝ վէ նէտէ սարխօշ օլուրում, վագաա պու
բէրհիգ. քեարլըգտանտա չըգըլտըղմը քէթմ իտէմէմ...
լաքին րէճա իտէրիմ, սապըրսըղլըգ իթմէյին տինէյի-
նիզ... էն աղրէպ օլան մատտէ, պու հէքեայէնին նէ-
թիճէսինտէ փիր. չիւնքի սիզ, իչի խանչէրին տարպէսինէ
գաաար պիլմէնիզլէ, մուախարէն վուգու պուլան ահ-
վալը աճիպէտէն մալիւմաթընըզ եօգ տըր... էկէր օ շէյ-
թան Եապանի օլմասայըտը, Ուէսթէրն՝ վաղ օլունտուղու
տէլիյին իչինտէ գըլամէթէ գատար պէքլէյէճէք իտի,
չիւնքի Եապանիյի մէրգում, պուլունտուղունուզ օտանըն
ուֆագ բէնչէրէսինտէն, սիզին հէր եաբտըղընըզ կէօր-
միւշ իտի... օ տագըգայը խաթըրլա՛յօրմուսընըզ քի, սիզ՝
Ուէսթէրնին ճէսէտինի պիզէ կէօսթէրմէք իչիւն թահ-
տայը գալտըրտըղընըզտա, սէֆիլ ատէմ՝ եավաշ եավաշ
կէօղտէն նիհան օլտու. պունը՝ պիզիմ կիպի սիզ տախի
րայէլայն կէօրտինիւզ իտի... տիվանէ զանն օլունան,
ֆագաթ ճիւմէմիզտէն ագըլը օլան Եապանի, թավանը
տէլէրէք՝ Ուէսթէրնին ճէսէտինի, քէնտի սաքին օլտուղը
օտաճըղա ինտիրմիշ, վէ պատէհու պիր հէքիմին խանէ-
սինէ կէօթիւրիւպ թէտավի իթտիրմիշ... պունտան սօն-
րա վուգու պուլան հալլէրի սէօյլէյէմէմ, անճագ չու
գատարընը տէրիմքի, էկէր պու վագաա մահքէմէլէր
հօւզուրնէնա չըգմըլ օլայըտը, թէքմիլ Բարիզ ահալիսի-
նին հայրէթինի մուճիպ օլաճագտը. խիւլասայի քէլամ՝
Ուէսթէրն, քէսպը սըհհէթ իտէրէք Ամէրիգայա կիթմիշ,
վէ մուախարէն պաղը էվրագլա պէրապէր թէքրար Բա-
րիզէ ավտէթ իթմէքլէ, գըզ գարընտաչընըն էվլատլարը

օջան Մայրբերելէրի արամայա պաշլամըշ, վէ էլեէվմոէ աւ
րամագ, իւզրէ տիր. ունութմայալըմ տէմէյէ քի, խաթը-
րէնամէնին զիյրինտէ ձէյմն Ուէսթէրնին իմզաքը պուլու-
նույօր իտի . . .

Մարգի, էլլէրինի պիրիպիրինէ գաւուշտուրտը, վէ
պիր հալի միննէթտարի իլէ, կիւզէլ վէ նէմնագ կէօզէ-
րինի ասիւմանէ տօղրու րէֆ իթտի. Տիւրանտէն սէօզիւնէ
տէվամ իտէրէք,

— Իշթէ կէօրիւյօրսունուզ ա, օ կիւզէլ վէ միւէս-
սիր նութգընըզլա կիրիֆթարը տէհէթ իթտիյինիզ պիշա-
րէլէրի, հէման պիր սէօզ իլէ թէէմին իթմէք, մահզա պէ-
նիմ րէյիմէ մէրպուլթ իտի — տէմէսի իլէ, Մարգի, մէք-
գումըն սէօզիւնէ ճէվապ վիրմէյիպ, անճագ շու կէօնա
պիր սուալ իթտի:

— Ուէսթէրնին, խաթըրէնամէ իլէ պէրապէր սիզէ
վէրմիշ օլտուղու քեաղըտլար, գըրմըզը չըզտանըն իչինտէ
պուլունան էվրագըն եէրինի թութապիլիւրմի:

Տիւրանտէն. — Հայրը, Ուէսթէրնին եէկէնլէրինին բէ-
տէրի օջան Մարգի Բաուլ տը Մայրբերէնին վէլատէթ իլ-
մուխապէրի էքսիլիւր քի, պաշլըճա լազըմ օլան շէյ պու-
տըր:

Մարգի, հիւզնու քէտէր իլէ պաշընը էյտի, վէ տէ-
րին պիր միւլահաղայա տալտը, Տիւրանտէն սէօզիւնէ տէ-
վամ պիրլէ,

— Մա մաֆիյհ՝ էվրագը մէզքիւրէ սիզի կէրէյի կի-
պի թաճիզ իտէպիլիւր իտի. իմտի Ուէսթէրնի պէնիմ խա-
նէմէ սէվգ իտէն թէսատիւֆէ, ձէնապը հագգըն պիր հիք-
մէթի տէնիլէ ճայիզ տիր. . . զիրա մէզքիւր միւսատու-
տագ քեաղըտլար, Ուէսթէրնին եէտինտէ օլմատըգճա,
հիշ պիր շէյ եաբամայաճագ տըր. պիլմէմ ա, էկէր Մայ-
րբերէլէր հէնուզ պէրհայաթ իսէլէր տախի, ֆամիլեալա-
րընա տայըր եէտլէրինտէ պիր քեաղըա բարչասընըն էսէ-

րի պիլէ պուլունմայտադընա՝ գաթան չիւղհէ իտիլէմէղ՝ հէլէ անլէրին մէյտանէ՝ չըգմասը , միւճէրրէտ պիր միւճիզէյէ միւթէվազըֆ տըր տէսէմտէ՝ ասլա միւպալաղա իթմիշ օլմամ, - տէտի :

Մարգի՝ սիւքիւթ իտիյօր իտի , պաշը կէօյսիւ իւղէրինէ էյիլտի , վէ գալպինին սատմէսինի զապթ իտէպիւմէք իչիւն , իքի էլինի կէօյսիւնէ վաղ իթտի . մէրգոււմ պիր իքի սանիյէ սօնրա , ատէթա պիր տալկընլըգտան օյանմըշ կիպի Տիւրանտէնին էլինի թութար , վէ թէպէտտիւլ իթմիշ պիր սէտայըլա ,

— Միւսիւ Տիւրանտէն , էկէր իսթէրսէնիզ , պու վա գալէր հագգընտա քեաթիմի էսրար օլունուզ՝ եարըն խաթըրէնամէնին հագգընտա մալիւմաթ ալընաճագ , չըգտանըն մէյտանտա պուլունմատըղը խուսուսընտա՝ հէնուզ պիր շէյ զայպ օլմամըշ տըր , չիւնքի եօգարտա թէրք իթտիյիմիզ ատէմէր , թէհտիտաթըմտան գօրգմուշ օլտուզլարը հասէպի իլէ . . . հէր շէյէ թէշէպպիւս իտէճէքլէր . . . վէ պիզ տախի մուվաֆֆագ օլաճաղըզ , քիւչիւք Մայլըրէլէրտէն աախի գօրգաճագ պիր եէրիմիզ գալմամըշ տըր , զիրա նասըլքի տէտինիզ , մէրգումանըն՝ վարիտաթլարընը էլտէ իտիպիլմէլէրի , ատէթա պիր միւճիզէյէ միւթէվազըֆ տըր . . . խիւլասայի քէլաւմ , պու ագչամքի հարպքեաթը տօսթանէնիզ իչիւն սիզէ խասսէթէն թէշէքքիւր իտէրիմ . . . պանա իթտիյինիզ պու հիւսնի խըտմէթ իչիւն ասլա բէչիման օլմայաճագսընըզ . . .

Տիւրանտէն . - (թաազիմ իլէ պաշընը էյէրէք) Մարգի ճէնապլէրինին սախալէթը զաթ իյէլէրինի քէք ալէա պիլիրիմ - տէտիքտէն սօնրա պիրիպիրլէրինտէն մուֆարէզաթ իթտիլէր

Տէօրթ նէֆէր հագըրուոն՝ մէլիլ մահզուոն պիր հալ իլէ եապանինին Օթէլինտէ գալմըշլար իտի , մէրգուման՝ պիր

իքի տագըգա գատար՝ եէքտիկէրի երեզիւնէ պագտըգ-
տան սօնրա, էվվէլա Տիւշէսնէլ այաղա գալգտը, վէ գաշ-
լարընը չաթմըշ օլտուղու հալտէ տիշէրի արասընտան,

— Պունըն նէթիճէսի մահբուս տըր - տէտիքտէն
սօնրա, սօֆրանըն էթրաֆընը տօլաշարագ՝ Տընիզառըն գար-
շըսընտա տիքիլիպ տուրտու, վէ մէրպուսա խիթապէն,

— Ա՛հ ուղուրսըղ հէրիֆ, էկէր օ մէլուն չըզտանը
իաաէ իթմէնին եօլունը պուլմազսան, խիւտա ալիմ պիլա
շէֆգաթ սէնի կէպէրթէճէյիմ - տէտի:

Տընիզառ, պաշընը էյմէքլէ ասլա ճէվապ վէրմէտի,
վէ Տիւշէսնէլ սէօզիւնի թէքրար իտէրէք,

— Պուրասընը էյի պիլմիշ օլասընքի, էկէր ճանիւշ-
րին սանտալեէսի իւզէրինտէ օթուքսամ պիլէ, եինէ սէնի
կէպէրթէճէյիմ - տէտիքտէն սօնրա, օտատան տըշարը
շըգըպ, շիտէթլէ գարույը գաբատը. ժօզէքէն, տէրհալ
մէրգուսըն եէրինէ կէշէրէք, հալիմ պիլ սէտայըլա,

— Միւսիւ Տընիզառ, էկէր պու չըզտան պուլուն-
մազսա, պիլմիշ օլասընքի սէնի գուտուզ քէօքէք կիպի
զէհիրլէյէճէյիմ . . . պուրայը էյի տինլէ հա . . . - տէ-
տիքտէն սօնրա, բարմաղըյըլա ալթուն կէօզլիւյինի պուր-
նունա եէրլէշտիրէրէք տըշարը չըգտըղընտա, Բօպի՝ Տը-
նիզառա թէգարբուպ իտէրէք,

— Ա՛հ մէլուն հայլազ . . . իշթէ իքիմիղ եալընըղ
գալաըգ . . . սէն՝ միւսթագպէլի բարլագ օլան պէնիմ
կիպի պիլը զաթը ալի գատըր, մահբէպէրտէ չիւրիւթմէք
իսթէյօրսուն էօյլէմի . . . ա՛հ համուսըմ իւզէրինէ եէմին
իտէրիմքի, սէնտէն տէհշէթլու սուրէթտէ ախըլ ինթի-
գամ իտէճէյիմ, անլայօրմուսըն ալչագ հէրիֆ . . . գա-
ֆանը բաթլատաճաղըմ . . .

Բօպի, Թէաթրօ ագթէօրլէրի կիպի պիլը հարաքէթ
իթտի, վէ չայըն խայըն Տընիզառըն երեզիւնէ պագտըգ-
տան սօնրա ալըպ երեւիւյի վէրտի:

Տընիզառ եալընըզ գալորդընտա, գորգագ վէ թէմ-
քինլի պիր նիկեահըլա օտանըն էթրաֆընը կէօզտէն կէ-
չիրտի:

Մէրգումըն բանչար կիպի գըրմըղը պուրնը, հէր վա-
գըթտան զիյստէ գըզարմըլ իտի, վէ սիյմասը ազիմ պիր
խէվֆու տէհչէթ իյմա իտիյօր իտի. էզծիւմէ պիր իքի տա-
գըգա սօնրա քէսպը սիւքիւնէթ իտէրէք՝ էլինի ճէպինէ
սօգտու, վէ մալիւմիւմիզ օլան գըրմըղը չըզտանը մասա-
նըն իւզէրինէ գօյու վէրտի:

Միւսիւ տը Դօմբանսըն, քէմալի մէսէրրէթլէ չըզտանը
մէզ քիւրըն տէրուկնտէ պուլունան էվրագլ թէճէսսիւս
իթտիյի կիպի, Տընիզառ տախի, մէզքիւր քեաղըտլարը
պիրէր պիրէր սայմաղա պաշլաուր:

Խապիսը մէրգումըն տուտալարընտա ալչագճասընա
պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնտիյի կիպի, պէտ չէհրէսի տա-
խի, պիր նէվի մէսէրրէթը իպլիսանէ շուլէսի իլէ բարլա-
յարագ:

— Ա՛հ ինսան, պէյլէ ճիւզվի թասարրուֆլար իտէ
պիւմէք իչիւն, նէ գատար զահմէթ չէքէր իմիլ . . . — տէ-
լու մըրըլտանտը:

ԳՕՄԲԱՆՍ ՎԷ ՄՍՅԼԸԲՐԷ

1833 սէնէսի Նոյեմբերինին 28 ինճի կիւնի՝ ագչամըն
սաաթ պէչինտէ, Մըսթըր Ուիլեմս, քէնտի իքի նէֆէր
ուչագլարըլըլա, Մայլըրէ գօնաղընըն Տիւքլէրէ մախսուս
օլան տալիրէսինտէ պուլունույօր իտի:

Մըսթըր Ուիլերմս, պաշտան այաղա գատար մաթէմ
էլպիսէսի լապիս օլտուզու միսիլլու, ուշագլար տախի սի-
յահ էսվապ կիյմիշ օլտուզլարը հալտէ, ազիմ պիր եօր-
թու՝ վէ եախօտ ֆամիլեաճա պիր շէհրը ային վուգու
պուլաճագ կիպի, սալօնը թէգեին իթմէքլէ մէշղուլ պու-
լունույօրլար իտի:

Պու վասի սալօն, օրթաւընտա՝ իւզէրի հալըյըլա էօր-
թիւլի պիր սօֆրանըն իւսթիւնէ վազ իտիլէն, իքի առէթ
գանտիլլէր իլէ թէնվիր իտիլմիշ իտի:

Տիվարըն իւզէրինտէ սըրայըլա ասըլմիշ օլան Մայ-
լըրէ խանէտանը էճտատը գատիմէսի թաավիրլէրի, իշպոն
օտանըն թէնվիրինէ քեաֆի օլամայան մէգքիւր ըշղըն
սայէսի իլէ, պիր սուրէթը զարիպէտէ ըունուլմա օլմագ-
տայըտըլար:

Թօթի կըրանթ, վէ ճօն Բօպէրթսըն, սօֆրանըն իքի
ճիհէթինէ սանտալեէլէր վազ իթմէքլէ մէշղուլ իտիլէր:

Սալօնըն տիկէր գըսմը, պունտան էվվէլ կէծրտիւ-
միզ հալտէ օլուպ, հիշ պիր կէօնա թէպէտտիւլաթ վագը
օլմամըշ իտի, շէօյլէքի՝ գօյու ըհնկլի գումաշտան մամուլ
բէրտէլէրին իւզէրինտէ վազ իտիլէն (գօրնիթլէր), կէօր-
միւշ օլտուզլարը սէնիյնի քէսիրէյի (երկար տարիներ)
իպրազ իտիյօրլար իտի:

Նիմ պիր գարանլըղըն իշինտէ, թավանտա (բըլանթը)
ուսուլի իւզրէ միւնագգաշ (նկարեալ) պուլունան սայյա-
տէ (որսօրդուհի) հիւրիւլէրին, պիրպիրի արտընճա գօ-
շաշտուզլարը, վէ Պագու (Բագոս) իւահընըն խըտմէթին-
տէ միւսթախտէմ, տուխթերանը նէշէտարանըն շիվէու կի-
րիշմէլէրի, վէ շիւպպանը մէլահաթ նըշանըն՝ սաղէր պէ-
քէֆ (բաթակ ի ձեռին) օլտուզլարը հալտէ, իյշու իշրէթ
իթտիքլէրի խէյալ մէյալ կէօրիւնիյօր իտի:

Պու մէնզարէյի նէշէֆէղա, արջարըտա օլան այտըն-
լըղըն՝ իշէրույէ տուխուլիւնի մէն իտէն սըգ վէ գալըն

բերտէլէրին սէպէպի իղէ՝ նիւմ գարտնըդ իշինտէ գալմըշ
օլտմն, թասվիրլէրին աէրտ չէհրէլէրին, նիսպէթէն, բէք
միւթէնագըս պիր հալ ինչրագ իտիյօր իտի:

Մըսթըր Ուիլեմսըն սիյմասը՝ ազիմ պիր թէէսիւր
իպրագ իտիյօր իտի, մուսաիլէյն լապիս օլտուղու մա-
թէֆնագ էլօլիսէ՝ վէ ուշագլարըն քէմալի սիւքիւնէթ իլէ
Մէշլուլիյէթլէրի, մէղքիւր տայիրէյի աթիգաննի ճէլա-
շէթը գասթմէսինէ բէք մինասիպ տիւշէյօր իտի, մըսթըր
Ուիլեմսըն՝ էվվէլա քէլամէ ազաղ իտէրէք:

— Պու եանտա տէօրթ ատէթ սանտալեա վազ իտիւ-
միշ Թիլ, բէք ալէա . . . - տէտիքտէն սօնրա, դայէթ միւ-
թէէսիւր պիր սէտայըլա իլավէյի մէգալ պիրլէ,

— Ձիւնքի եալընըդ տէօրթ նէֆէր գալմըշար տըր...
Պէրթա, օ զէվալը քէնտի վալիտէսի նէզտինէ կիթմիշ
տիր . . . ահ պիշարէ Լուիդիմ . . . սէվկիւլի հէմիւրէճի-
յիմ - տէմէսի իլէ, ձօն Բօպէրթսըն, էֆէնտիսինին զիհ-
նինի իշլալ իտէն ճանխըրաշ պիր խաթըրէյի տէֆ իթմէք
նիյէթի իլէ քէլամէ ազաղ իտուպ,

— Էֆէնտի հագրէթլէրի եալընըդ տըրլար - տէտի,
վէ մըսթըր Ուիլեմսըն տախի,

— Չաբըդ նէզտինէ կիտինիզ - տէմէսի իլէ, մէր-
գուսման իքի խատէմէլէր՝ թասագիմ իլէ պաշլարընը էյէ-
րէք, տէրհալ սալօնտան տըշմըր չըգտըլար:

Մըսթըր Ուիլեմսըն, եալընըդ գալարագ սօֆրանըն
պաշընտա օթուրտու, վէ իլք կիւնի Էլմըշ օլտուղու պիր
Մէքթուպը օգուսմաղա պաշլատը, մէքթուպը մէղքիւրըն
էղիւմիշ վէ զէտէլէնմիշ օլմասընա նազարէն, պէլքի պին
տէֆա օգուսմուշ օլտուղը անլաշըլըյօր իտի:

Կէրէք մէքթուպը մէղքիւրըն եաղըսը, վէ կէրէք
մուհարիրի, մըսթըր Ուիլեմսըն . . . պիկեանէ (անժանօթ)
օլուպ, էլզիւմէ պու թահրիաթըն մաալի, Մայլըրէ
խանէտանը պահտընըն սօն գարարընը հիւքմ իտէճէյի

միւժտէսինտէն իպարէթ պուլունույօր իտի. պու հալ իսէ, խանէտանը մէզքիւրըն մամէլէքինի զասպ իտէն զաթա գարշու, պիր մուհարրէպէնին պէտտ օլունաճաղընը իյմա իտիյօր իտի. ֆիլհագըզա՝ Մայլըբրէ խանէտանը ըէյիսին, քէնտինտէն պի խապէր պիր տիվանէ օլմասը հասէպի իլէ, ալօգաթ Տիւրանտէնէ թէսլիմ իտիլէն էվրագ, պէօլէ պիր մուհաքէմէյէ էլ վուրմագ իչիւն քեաֆի ատտ օլունամագ իտի, մըսթըր Ուիլեմմըն զաննընճա, վէ հաթտա մէքթուպը մէզքիւրըն միւհթէվիյաթը մաալինճէ, Տիւգէ գարշու օլան խուսուսի պիր խուսուսէթի սէպէպի իլէ, վէ եախօտ էսպապը սայըրէտէն տօլայը, Մարգի տը Մայլըբրէ իւնվանընը համիլ պուլունան օ մանատար զաթ, միյրաստէն մահրում վէ սագըթ գալմըշ օլան Մարգի Բաուլըն վարիսլէրինի, քէնտի թահտը հիմայէսինէ ալմագ իսթէտիյի մէհուզ պուլունույօր իտի:

Միւճէրէտ մէրգում մանատար զաթ իլէ, միւսիւ Տիւգ Գօմբանս տը Մայլըբրէնին մապէյնինտէ, մահքէմէլէրճէ թէսվիյէսի միւմքիւն օլամայան զարիպ վէ ալըր պիր միւնաղաա մէվճուտ օլմալը իտի:

Ալօգաթ Տիւրանտէնին, Տիւգ տը Գօմբանս իլէ պուլունամագ իչիւն քէնտի իշ օտասընտան տահա զիյատէյէմնիյէթլի պիր մահալ թախսիս իթմէսինին, մուհիմ սէպէպլէրի օլմալը իտի. ֆիլհագըզա միւսիւ տը Գօմբանս իլէ թագլիտ Մարգինին, եէքտիկէրէ տէյէճէք էօյլէ սէօլլէրի վար իտիքի, պուսլարըն մէյտանէ չըգմասը հիչ պիր վէչի իլէ ճայիզ օլամայաճաղը կիպի, քէթմ իթմէսի տախի հայլըճա միւշկիւլ իտի:

Մէքթուպը մէզքիւր, հէր շէյի սիւահ իթիխազ իթմէսինի՝ մըսթըր Ուիլեմմա էքիտէն թէնպիհ վէ թափսիյէ իթմէքլէ պէրապէր, անասըլ Մայլըբրէլէրին լէյինտէ օլարագ, պազը մուսվէնէթը մէճհուլէ վատ իթտիքտէն սօնրա, պազը մէմուլին զայրի վագաալէրին զուհուրըյըլ՝

մուսվէնէթը մէզքիւրէտէն պիր սէմէրէ հասըլ օլամա յաճաղը տախի մէլհուզ իախլինի՝ խասսէթէն իլավէ իտի-յօր իտի :

Մըսթըր Ուիլերմա, սապահլէյին ավօգաթ Տիւրան-տէնին իմզասըյըլա մումզի պիր իքինճի մէքթուպ տահա ալտը . մէքթուպը մէզքիւր , միւսիւ Տիւգ տը Գօմքանս իլէ , միւսիւ Մարգի տը Մայլըբրէնին , եէվմը մէզքիւրի ագչամըն սաաթ ալթըսընտա , քէնտի խանէսինտէ պու-լունաճագլարընը , մըսթըր Ուիլերմա պէյան իտիյօր իտի :

Մըսթըր Ուիլերմա , արթըգ Մարգի Բաուլըն էվ-լատլարընըն քիմէր օլտուգլարընը , վէ նէրէտէ պուլուն-տուգլարընը բէք ալէա պիլմէքտէ իտի :

Մումահլէյհ , պէյիւք եէկէնի միւթէվէֆիյէ (հան-գուցեալ) Պէրթանըն մաթէմինի թուրթմագլա պէրապէր , տէտէսինին պէրհայաթ բէյքէրի (պատկեր) օլան կասթօ-նը , վէ թըպգը թըպգըյա հէմէիրէսի Լուիդին , ըֆֆէթու-լամէթինի իպրաղ իտէն Սէնթի , բէտէրանէ պիր մուհա-պէթ իլէ տէֆա տէֆա բուս իթմիշ իտի :

Պիրաաէրինին խանէսինէ ավտէթ իտէն , վէ միւթատը օլան օ տայիմի թէպէսսիւմի թէրք իտուպտա , մահզուն պիր հալտէ պուլունան Շարլօթը , քէմալի էնտիշէ իլէ թէտ-գըգ իթմիշ , վէ մահզա սավպը սամէտանիտէն (նախախ-նամութեան կողմէն) , Մայլըբրէ խանէտանընըն , տէրէ-ճէյի նիհայէյէ վարմըլ օլան մէյուսիյէթի իչինտէ , պիր շուլէյի թէսէլլի մագամընտա կէօնտէրիլէն , ժան-Մարի-Պիօ նամ , օ մէրտ , ֆէտաքեար , վէ սատըգ քէյլինին է-լինի , պիրաաէրանէ սըգմըշ , վէ պէյանը թէշէքքիւր իթ-միշ իտի :

Մարգի Բաուլըն էվլատլարընտան , եալընըզ պիչարէ Պէրթա էքսիլիյօր իտի :

Խիւլասայի քէլամ՝ թամ ալթը կիւնտէն պէրի իտի

քի մըսթըր Ուիլերման, քէնտի Եէկէնլէրինի պուլմուշ, վէ մէրգըւֆֆանէ բէաէր օլմուշ իտի,

Մուճաիլէյհ, գալպինի քեւամիլէն անլէրէ հասր իթմիշ օլուպ, Ամէրիգալըլքըա մախսուս օլան օ պարիտ սիյմասը թահտընտա, պիր վալիտէյի միւշֆիգէնին մուհապէթը ֆէտաքեարանէսի խազինէսի մահֆուզ պուլունուսյօր իտի:

Մըսթըր Ուիլերման, Եախօտ ձէյմա Ուէսթէրն, վուզու պուլաճագ օլան միւնապապէ՝ իւք կիւնտէն հազըրլանմըշ իտի: Մայլըրէնին էվլատարը՝ պու խուսուսը զաթէն պիլմէքտէ օլտուզլարընտան, էգճանու տիլ քէնտի ֆամիլէալարընըն ըէֆահը հալինի արղուլէյէն օ Եէկէնանէ տօսթլարը տալէթ իթմէյի ունուլթամմըշլար իտի:

Մայլըրէ խանէտանը ազալէրինէ իմթիսալէն՝ մաթէմ էլպիսէսի կիյմիշ օլան ժան-Մարի-Պիօ, թամ սաաթ ալթըտա՝ գօնաղլն գաբուսընը աչմագլա, էվլէլա ալօգաթ Տիւրանտէն, վէ պիր իքի տագըզա սօնըա տալի, միւթէշէրլի վէ գանուլն շինաս (օրէնսգէտ) պիր աաէմլն ըէֆագաթըյըլա կէլմիշ օլան՝ Տիւգ տը Գոմբանսը գապուլ իթտի:

Իւշ Նէֆէր միսաֆիրլէր, Պիօնըն տէլալէթի իլէ Ղիքրի սէպգաթ իտէն սալօնա իտիսալ իտիլտիլէր, մըսթըր Ուիլերման Եալընըղ օլտուղու հալտէ մահալի մէղքիւրտէ օթուրուպ, մէրգուլմանըն վիրուտինէ ինթիզար իթմէք իւզընէ իտի:

Թօրի Կըրանթ, էշխասը մէղքիւրէյի մասանըն էթրաֆընտա օթուրտը, Տիւգ իլէ Տիւրանտէն՝ պիրէր սէլամ միւպատէլէ իթտիլէր, միւսիւ տը Գօմբանս՝ Ուէսթէրնի կէօսթէրէրէք,

— Իֆէնտինին, պիզիմ միւքեալէմէմիզտէ հազըր պուլունմայա իսթիհգագը օլապիլէճէյինի սուալ իթմէքլիյիմէ միւսաատէ օլունապիլիլիմի - տէտի:

Ուէսթէրն, պու սուալէ հէնուզ ճէվապ վէրմէմիշ ի-
քէն , քէնտի տէրսինի էվվէլտէն էվպէր իթմիշ յօրուղու
մէլհուզ օլան Տիւրանտէն , ճէվապա աղազ , վէ Ուէսթէր-
նի իյմա իտէրէք ,

— Էֆէնտի հազրէթլէրի , հայիզ պուլունաուղում
մէմուրիյէթ հօղթասընճա , պէնտէնիզէ պիր նէվի ըէֆիդ
ատտ օլունապիլիլէր – տէսիքտէն սօնրա այաղա գալգտը ,
վէ միւսիւ տը Գօմբանս իլէ մըսթըր Ուիլեմանը եէքտիկէ-
րէ թադտիմ իտէրէք ,

— Միւսիւ Տիւզ , իշթէ մըսթըր Ուիլեման , նազիք
պիր ճէնթըլմէն . . . (Ուիլեմանա խիթապէն) իշթէ Գըռն-
սա ըէճալընտան միւսիւ Տիւզ Գօմբանս տը Մայլըրէ –
տէյուպ , թէշրիֆաթճըլըզ վազիֆէսինի իյֆա իթմիշ օլ-
տու :

Ամէրիգալը ճէնթըլմէն իլէ , ֆրանսալը Տիւզ , եէք-
տիկէրի իլէ ղայէթ պարիտ պիր սէլամ միւպատէլէ իթ-
տիլէր :

Տիւրանտէնին գօլթուղունտա , մըսթըր Ուիլեմանըն
քէնտինէ թէսիմ իթմիշ օլտուղու խաթըրէնամէ իլէ , տի-
կէր պազը էվրազը հալի պիր տէֆթէր քիսէսի օլուպ ,
էվրազը մէզքիւլէյի մասանըն իւզէրինէ եայըպ սըրա-
սընա գօյտուգտան սօնրա քէլամէ աղազ իտէրէք ,

— Միւսիւ Տիւզ , միւսիւ Մարգինին կէճիքմէպի ի-
չիւն աֆիլընըլը իսթիրհամ իտէրիմ . . . ֆադաթ մալիւթը
ալիլէրի պույրուլտուղու կիպի , պէնտէնիզ գանունէն մու-
մալիլէյհին վէքիլի միւթլազը պուլունաուղում հասէպի
իլէ , միւվէքքիլիմին հազըր պուլունուպ պուլունմամապը
խուռուսընըն չօզլուզ էհէմիյէթի եօգտըր . իմտի պիզ
պիլէ իշէ պալլապալիլիլիզ – տէմէսի իլէ , Տիւզ՝ պիր հա-
րաքեաթը մախսուսէ իլէ ըույի ըիղա կէօթթէրսի , վէ
Տիւրանտէն տալի ճիտտի պիր հալ քէսպ իտուպ սէօ-
զիւնէ տէվամ իտէրէք ,

— Միւսիւ Տիւգ, աֆֆընըզա մաղրուրէն պէյանէ միւսարաաթ իտէրիւմ քի, մէսէլէյի մալիւմէնին պիսսուհուլէ (դիւրութեամբ) հալլի իչիւն, պուրատա արթըգ ասլա պիր սէօզ էսիրկէմէյէրէք, եէքտիկէրիմիզէ լաղըմ կէլէնի պիւլա իհթիրազ տէմէյէ մէզուն օլմալըյըզ. իմտի միւսիւ Տիւգ, կէօրիւնիւր քի սիզ, վագթըյըլա պիր Ամէրիզալընըն եէտինտէն չալընմըչ օլան՝ էվրագըր բէսմիյէյի հավի պիր չըզտանը, պիր թագըմ հիյէու տէսիսէլէր իլէ, միւշթէրիլէրիմտէն պուլունան պիր զաթըն էլինտէն զասպ իթմիշ, վէ տահա տօղրուսըր ատէթա չալմըչսընըզ . . . - տէտի :

Ավօգաթ, պալատէ մուհարրէր սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա, կէօզլէրինի դըրքարագ Ուէսթէրնին եիւզիւնէ պագտը, ֆագաթ մէրգում ասլա պիր հարաքէթտէ պուլունմայըպ սիւքիւթ իթտի. Տիւգ տը Գօմբանս՝ պիւլա հիտէթ, վէ սաքին պիր հալ իլէ ճէվապ վիրուպ,

— Տէտիյինիզ բէք տօղրու տըր, սօնրա . . . - տէտի :

Տիւրանտէն վագարը պիր հալ քէսպ իթտի, վէ սէսինի եիւքսէլթէրէք,

— Սօնրասը պու տըր, եանի « Տիւգ ճէնապլէրի, մէզքիւր չըզտանըն տէրունինտէ պուլունան էվրագը . . . աճապա պիզէ իատէ իթմէք նիյէթինտէմի տիր » տէյու սուալ իթմէյէ լուլում կէօրմէմ, անճագ վուգուաթը մէյտանէ վագ իթմէքլէ իթթիֆա իտէրիւմ, չէօյլէքի, վագաա միւսիւ Տիւգին իչպու ֆիյլի սըրգաթը, պիզի չասի միւմքիւնսիզ պիր զիյանէ օղրաթապիլիւր իտի. էկէրչի մէզքիւր քեաղըտլարըն եէրինի թութապիլիւր օլան պագըր էվրագը մուհիմմէյէ տէսթըրէս օլմայայըտըգ - տէտի :

Միւսիւ տը Գօմբանս, Տիւրանտէնին էօնիւնտէ պուլունան քեաղըտլարըն իւզէրինէ մէրագը պիր նիկեահաթ իթտիքտէն սօնրա,

— Շարլաթան ավագաթ — տէյու ֆլաւթատը :

Տիւգին ընթացաթընտա պուլունան միւթէշերրի ատէմ տախի, նէզաքէթլէ քէլամէ աղազ իտէրէք Տիւրանտէնէ խիթապէն ,

— Միւսիւ, պու քեաղըտլարը պիզէ վիրմէյէ հիմմէթ պույուրո՞ւրմիւսընըզ — տէյինճէ, Տիւրանտէն ճէվապ վիրուպ ,

— Բէք ալէա միսիւ բէք ալէա . . . ֆագաթ եալընըզ շու նօգթայը պէյան իթմէք իսթէրիմքի, միւվէքքիլիմ պուլունան զաթ, պէնտէնիզտէն հիշ պիր սըրր քէթմ իթմէմիշ օլտուղունտան, մահզա պու էսրար սայէսինտէ, միւսիւ Տիւգին պիզի վազ իթմիշ օլտուղը շու վէնիմ վազիյէթտէն բէք գօլայ չըգապիլէճէյիմիզի մէմուլ իտէրիմ . . . ա՛հ տօլրուսը պու քէյֆիյէթ հայրէթէ շայան տըր . . . հուգուգ մտհքէմէլէրինէ միւրաճաաթ օլունաճագ եէրտէ, պիլաքիս մէհաքիմը ճինայէթէ պէյանը հալ իթմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունույօրուզ . . . — տէտի :

Տիւգին ընթացաթընտա պուլունան գանուն շինաս, պու ճինայէթ քէլիմէսինի իշիթտիյինտէ, թէաճիւպ իյմա իտէր պիր հարաքէթ իպրազ իթտի. Տիւգ տախի խաֆիֆ սուրէթտէ գաշլարընը չաթարագ ,

— Կէօրիւնիւր քի պու վահի՝ վէ շայանը իսթիհզա օլան թէհտիտաթտան պաշգա պիր սիլահընըզ օլմամալը . . . զիրա . . .

Ավագաթ, ազիմ պիր խահիշ իլէ Տիւգին սէօզիւնի գաթ պիրլէ ,

— Էվէթ միւսիւ Տիւգ, բէք ալէա քէշֆ իթտինիզ, եէտիմիզտէ միւքէմմէլ պիր սիլահիւանէմիզ պուլունմագտա տըր . . . — տէտիքտէն սօնրա, Ուէսթէրնին պաթթալ տէֆիթէրինի էլինէ ալըպ իլավէյի մէգալ իտէրէք ,

— Իշթէ ատէթա պիր էօլիւ՝ վէ եախօտ պիր գօրթլագ թարաֆընտան իմզա իտիլմիշ օլան, ղայէթ ճալիպը

մերազ վագատարը միւհթէվի ուփածըգ պիր խաթըրէնամէ . . . ա՛հ միւսիւ Տիւգ , աճէպա չէյմա մէսթէրն նամ ամէրիֆալըյը տէրխաթըր իտիյորմնսընը . . . տէյինճէ , Տիւգ տը Գօմբանս , սերտ պիր չէհրէ կէսթէրմէյէ զայրէթ իտէրէք ,

— Մ.վօգաթ էֆէնտի , բէճա իտէրիմ՝ պիրի պուրայա թէճէմմիւ իտէն մէսէլէնին հուտուտընը թէճալուզ իթմէյինիլ - տէտի :

Տիւրանտէն , սէտասընա ըիյաքերանէ պիր սաֆտէրունըրգ վէրիպ ճէվապէ աղազ պիրլէ ,

— Հա՛յըֆ միւսիւ Տիւգ , պէնիմ նէ սուչըմ վար , պու մէսէլէտէ պաղը ուփագ թէֆէք ճինայէթլէր վուգու նուլմնը շտուղու իչին , պէնտէնիդի թագալիհ իթմէք ինսաֆմը տըր , ֆագաթ մատէմքի պունլարըն հէքեայէսի սիզէ իօշ կէօրիւնմէյօր . պէնտէնիլ տախի շիմսիքի հալ իչպու վագատայը սարֆը նաղար իտէրիմ , գիրա համտ օլսուն իլթիղալ իտէճէք բէք չօգ իչլէրիմիլ վար . . . իմտի պու խաթըրէնամէնին իչինտէն սիզէ պաղը չէյիէր օգու մագ իչին միւսաատէնիդի թէմէննի իտէրիմ - տէտի :

Տիւրանտէն , մէգքիւր պաթթալ տէֆթէրի աչըպ սահիֆէլէրինի աղըր աղըր չէվիւրմէյէ պաշլատը , մէրգում , խաթըրէնամէնին պաղը սիթունլարընա նըշանլար վաղ իթմիշ իտի :

Մըսթըր Ուիլեմ , էլինի Տիւրանտէնին գօլու իւզէրինէ վաղ իթմէքլէ օգումասընը մէն իթտի , վէ աղըր պիր սէտայըլա ,

— Աղըճըգ սապր իտինիլ միւսիւ , պու խաթըրէնամէ տիկէր պաղը էչխասըն տախի մէրագլարընը մուճիպ օլաճաղընտան , անլէրինտէ արնլէմէսի էլզէմ տիր - տէյիպ այաղա գալգտը , վէ սալօնըն գարըլարը պիրի էօնիւնէ վարըպ աչը վէրտի :

Մէգքիւր սալօնըն իթխալինտէ պուլունտն օտանըն

տէրունինտէ երէյիճէ պիր գալապալըգ կէօրինիօր իտի քի, մըսթըր Ուիլեմմ գարըյը եարը աչմըչ օլմաղըլա, մէզքիւր օտանըն օտէրունինէ սէրի պիր նիկեա՜հ աթֆ իւտէն պտէմ, մէրգիւմանը տէրհալ թանըյաճագտը:

Էշխասը մէզքիւրէ, Տըրակօն մախլասընը հայիզ պուլունան մէրտ վէ սաֆտէրուն նազէռ իլէ նըշանլըսը Մինեօն, ԺաննաՄարի-Պիօ, վէ օրթալարընտա հէյքէլ թըրաշ Բօմէ օլտուղը հալտէ՝ Սէնթ իլէ Կասթօնտան իպարէթ իտիլէր:

Մըսթըր Ուիլեմմ, գարըյա տօղրու րէֆի սէտա իւտէրէք,

— Եէկէնլէրիսի, քէնտի նինէլէրի մատամ Տիւշէս տը Մայլըրրէ իլէ պերապէր իչէրիյէ իտիսալ իտինիզտէտի:

Միւսիւ տը Գօմբանս նաիէհան պաշընը գալտըրտը, վէ Տիւրանտէն տախի թէաճիւպինտէն նաշի աղզը աչըգ, վէ թաշ քէսիլմիշ հէյքէլ կիպի գարըյա տօղրու պագտը:

Ավօգաթըն հայրէթի, Տիւգին հայրէթինէ միւսավի իտի իսէտէ, ֆագաթ տէրհալ քէնտիսինի թօբլատը, զիրա էվվէլտէն աղ չօգ քէնտիսինէ մալիւմաթ վէ թալիմաթ վէրիլմիշ օլմաղըլա, րէվիշի հալէ կէօրէ հարաքէթ իթմէսինէ տայըր էմր ալմըչ իտի:

ԺաննաՄարի-Պիօ, շապգասը էլինտէ օլտուղը հալտէ իլէրլէյիպ, գարընըն սաղ ճիհէթինտէ տուրտը, վէ եիւքսէք սէտայըլա,

— Մատամ Տիւշէս տը Մայլըրրէ - տէյուպ, մէզպուրէնին գուտուլմընը (գալուստ) րէսմէն պէյան իթտի:

Իհթիյար Տիւշէս, տիմտիք վէ գուրումուշ մուսեա կիպի գարընըն էշիի իւզէրինտէ կէօրինտի. մէզպուրէնին չէհրէսի, պու մէնզարէյի ֆէվգէլատէնին թէմաշաւըլըլա, քիպրու զուրուրտէն նէշաթ իտէն պիր նէվի մահս

ղուղիյէթ իպրազ իթմէքլէ, սէրպիւլէնտանէ պիր թաւրըլա տուրույօր իտի:

Ուէսթէրն, քէմալի թաաղիմու իհթիրամ իլէ մէզ-պուրէնին էլինի թուլթուպ, մասանըն տիկէր ճիհէթինտէ, միւսիւ տը Գոմբանսըն թա գարչըսընտա վազ իտիլմիշ օլան իլք գօլթուգ սանտալեէսի իւզէրինէ օթուրթտը:

Իհթիյար Տիւշէս, գամէթինի էյմէքսիզին տիմտիք օթուրտու, վէ էօլիւ կիպի պալղըն կէօզլէրի իլէ հազըրուսնըն իւզէրինէ պիր նիկեան աթֆ իթտի:

Տիւրանտէն պուրնուսըն ալթընտան կիւլէյօր իտի, պիլաքիս միւսիւ տը Գոմբանսըն սիյմտսընտա ալայիմի հիւ տէթու տէհշէթ նազշ օլունմուշ իտի:

Պիօ, եիւքսէք սէտայըլա թէքրար քէլամէ աղազ իւ տէրէք,

— Միւսիւ Մարգի տը Մայըբըրէ, մատմազէլ տը Դէրքազ . . . մատմազէլ տը Նէյ . . . - տէյիպ, մէրգուս մանըն տախի սալօնա վիրուտլէրինի իլան իթտի:

Կասթօն, Շարլօթ, վէ Սէնթ, պաշտան ալաղա գատար սիմսիյան էլպիսէ լապիս օլտուգլարը հալտէ իլէրլէյիպ, իհթիյար Տիւշէսին եանընտա պուլունան իւշ ա-տէթ սանտալեէլէրին իւզէրինտէ սըրայըլա օթուրտուլար:

Միւսիւ տը Գոմբանս, Սէնթի կէօրիւր կէօրմէզ վի-ճուտի ազալարընտա պիր լէրզէ բէյտա օլտու, վէ պօյալը եանագլարը սապսարը քէսիլմէքլէ, ճէնկեարի պիր րէնկ քէսպ իթտի:

Մէրգում, քէնտինի թաղեիք իթմէքտէ օլան Կասթօնըն աղըր՝ վէ միւթէքէպպիր նիկեանընա թէսատիւֆ իթմէմէք իյիւն, պաշընը նիմ սուրէթտէ էօթէյէ տէօն տէրտի:

Պու հարաքէթին սէպէպի իլէ միւսիւ տը Գոմբանսըն նիկեանը, օ անտէ տիքտիք քէնտի եիւզիւնէ պագմագտա, ֆագաթ հիշ պիր շէյ կէօրէմէմէքտէ օլան իհթիյար

Տիւնչէսին կէօղլէրինէ աթֆ օլունտու . Տիւգ՝ զարիւպ պիր էնտիչէ, վէ պիր նէվի թէէսիր հըսս իթմէյէ պաչլայըպ , պիւլա իթթիյար տէրունի տիլտէն խաֆիֆ պիր աճ չէքի վէրտի :

Պատէհու հըսս իթտիյի հէյէճանը սէթր իթմէյէ զայրէթ իտէրէք , ըէֆիգի պուլունան միւթէչէրրիյէ տէճտի , վէ միւթէէսիր պիր սէտայըլա ,

— Պու հալ՝ միւքէմմէլ պիր գօմէտի մէնզարէսի տիր - տէտի :

Մըսթըր Ուիլբըմ , քէնտույէ մախսուս օլան մահալ տէ օթուրմուչ իտի , սալօնըն տէրունինէ տէրին պիր սիւքիւթ հիւքմ իտիյօր իտի :

Կասթօն , նինէսի իհթիյար Տիւնչէսին եանընտա օթուրմուչ օլուպ , լաթիֆ սիյմասը աղըր վէ միւթէքէպպիր պիր հալ իպրաղ իտիյօր իտի :

Չանն իտէրսինքի մէրգումըն , մուհլիք պիր զաաֆէթին սույի թէէսիրի իլէ , մահվու թէպահ օլմաղա եիւզ թուրմուչ օլան կէնճիլի , եէնիտէն քէսպը հայաթ իթմիչ իտի . ֆիլհագըպա , պիր մըգտար էվվէլ եանազլարընը իսթիլա իթմիչ օլան , օ հիտէթամիզ սօլկունլուղըն եէրինէ , լաթիֆ վէ թէրու թաղէ պիր ըէնկ գայըմ օլմուչ իտի :

Շարլօթ , սօն տէրէճէ մաղմում վէ մահղուն պիր հալտէ կէօրիւնիւյօր իտի , մէզպուրէ , գըզլըզը հէնկեամընտաքի օ մահղուղիյէթինի , օ էթվարը սէրպէսթանէսինի , վէ օ լաթիֆ թէպէսսիւմլէրինի զայպ իթմիչ իտի . վէ խիմ պիր միւլահաղաթ , Շարլօթը՝ հէր չէյ հագգընտա պիֆիթուր պիր հալէ վաղ իթմիչ իտի . վագաա մէզպուրէ , Կասթօնըլա Սէնթի , էվվէլքի կիպի շէտիտ պիր մուհապէթ իլէ սէվէյօր իտէտէ , ֆագաթ՝ օյնանմադտա օլան իշպու տրամ , ճիւմլէսի իչիւն պիր հիւսնի նէթիճէյի մուճիպ օլաճաղը հալտէ , քէնտիսի իչիւն հիչ պիր չէյէ եաւրամայաճաղընը հըսս իտիյօր իտի . . . Շարլօթ , արթըգ

քէնտի պահտընըն, մէրգումանըն սաատէթինէ մէրպութ
օլամայաճաղընը միւլահազա իթմէքտէ իտի:

Սէնթին կիւզէլ անյը իւզէրինտէ, պիր հիճապ գը-
զարթըսը կէօրինիւյօր իտի. մէզպուրէ՝ խէվֆու իճթի-
րազըլա կեհապէկեհա կէօզլէրինի գալտըրըպ, գաբըյա
տօղրու աթֆը նիկեհա իտիյօր իտի:

Զիւնքի Բօմէ օրատա իտի, ֆազաթ գաբը գաբալը
օլտուգտան մատէ, ժան-Մարի-Պիօ, քէնտի ուզուն գա-
մէթի, վէ իրի վիճուտի իլէ գաբընըն իքի գանատընա տա-
յանմըլ իտի:

Տիւրանտէն, եէնի կէլէնլէրին հէրպիրինի ազիւմ պիր
մէրազ իլէ թէտգըգու թէճէսսիւս իթմիլ՝ վէ Շարլօթը
կէօրտիւյինտէ, տուտագլարընտա նիմ պիր թէպէսսիւմ
բէյտա օլմուշ իտի, զիրա մէրգում, Տիւլէսնէլին՝ քէսպը
սէրվէթ իթմիլ օլան զէվճէսի, եանի Շարլօթ իլէ թէքրա-
րէն թէաշիւգ իթմէյէ պաշլայաճաղընա շիւպհէ իթմէյօր
իտի:

Մամաֆիյհ Տիւրանտէն, միւթատը օլան սիւքինէթը
հալինի, վէ սօուգ գանլըլըղընը զայպ իթմիլ իտի, մէր-
գում, էթրաֆընտա կիւզար իտէն հալլէրտէն հիշ պիր շէյ
անլամամագտա իտի:

Ավօգաթը մէրգում, պիր մըգտար միւլահազա իթ-
մէքլէ, կիւզար իտէն պու ահվալը զարիպէնին ճիւմլէսի-
տէ, քէնտի միւշթէրիսի օլան Մարգինին (Գարմէնին) թէր-
թիպաթը սէմէրէսի օլտուզունը, վէ մէրգումըն, միւսիւ
տը Գօմբանսըն քէնտիսինի մահրում իթմէք իսթէտիյի վա-
զիյէթի, ան ասըլ Մայլըբրէլէրին նէզտինտէ քէսպ իթմէք
արզուսընտա իտիյինի, վէ պս հալ իլէ, Մայլըբրէ խանէ-
տանընըն հիւանի թէվէճճիւհինէ մազհար օլմագ նիյէթին-
տէ պուլունտուղընը քէշֆ իթմէքլէ, թէքրարէն միւթա-
տը օլան սօուգ գանլըլըղընը էլտէ իտէպիլմիլ իտի:

Իմտի հալ պէօյլէ իքէն ալօգաթըն վազիֆէսի, մահ-

զա Տիւգ տը Գօմբանսը եէրէ չարամագ, վէ պու տիւշ-
կին ֆամիլեայը թէրֆի (բարձրացնել) իթմէքտէն իպարէթ
պուլունույօր իտի :

Վագաա պու իշ միւշկիււ վէ Ֆէզաքէթէ մուշայըր
իտի իսէտէ, ֆագաթ Մարգինին թէրթիպու թալիմաթը,
հիշ պիր կէօնլ իթիրազ գապուլ իթմէտիյինտէն, Տիւ-
րանտէն՝ չարնաչար մէրգումըն բէյինէ միւթապաաթ իթ-
մէյէ մէճպուր օլտու :

Ալօգաթ, պիր մըգտար սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա
մըսթըր Ուիլերմիա խիթապէն :

— Խաթըրէնամէնիզտէ՝ իսիմէրի մուգայեէտ պու-
լունան միւսիւ իլէ մատամլար հազարաթը, շիւպհէսիզ Մայ-
լըբրէ ֆամիլեասընը թէշքիլ իտիյօրլար տէյիլմի - տէյու
սուալ իտինճէ, մըսթըր Ուիլերման, պաշըյըլա պիր հարա-
քէթ իթմէքլէ մէրգումըն սէօղիւնի թապտիզ իթտի.
Տիւրանտէն սէօղիւնէ տէվամ՝ իտէրէք,

— Տօղրմուր պուլունտուղում վազիյէթ, կիթտիքճէ
միւշկիււ պիւ հալ քէսպ իտիյօր. էկէր միւվէքքիլիմ՝ միւ-
սիւ Մարգի, պիզզաթ պուրատա հազըր պուլունմուշ օլ-
սալար իտի, պէնտէնիզի ազըր պիր մէսուլիյէթտէն գուր-
թարմըշ օլաճագլար իտի . . . ֆագաթ չի ֆայիտէ մա-
տէմքի մումայիլէյհին վէքիլի պուլունմագտայըմ, իմտի
չարնաչար անըն հէր պիր էմրինէ միւթապաաթ իթմէյէ
մէճպուրըմ . . . - տէյիպ, վէ միւսիւ տը Գօմբանսա տէօ-
նէրէք իլավէյի մէգալ պիրլէ,

— Միւսիւ Տիւգ, պու էօյլէ ճիտտի՝ վէ օ մէրթէ-
պէ մուհիմ պիր քէյֆիյէթ տիր քի, միւճէրրէտ նազարը
տըգգաթընըզը ճէլպ իթմէլի տիր . . . - տէտի :

Տիւրանտէն, թէքրար խաթըրէնամէյի աչըպ՝ սահի-
ֆէլէրի չէվիրմէք իւզրէ իքէն, հէման օ սանիյէտէ իհթի-
յար Տիւշէս, քէնտի սէրտ վէ պօղունուգ սէտասըյըլա
քէլամէ ազազ իտէրէք,

— Մատմադէլ տը Մայլըբրէ, բէճա իտէրիմ սէօյլէ-
յինիզ, պու առէմլէր քիմ տիր, վէ պունլարըն նէզաիմէ
կէլմէլէրինին սէպէպի նէ՞ տիր - տէտի:

Մաշուշէ գատըն (ցնորեալ) էլան Պէրթայը պէրհա-
յաթ զանն իթմէքլէ, պիլա չէֆգաթու մէրհամէթ՝ թէ-
քաֆֆուզ իթտիյի պոլ ճանխըրաշ սէօյլէր իլէ մէզպուրէ-
նին վէֆաթընը կասթօնըլա հէմչիբէսինէ տէրխաթըր իթ-
տիրմէքլէ, մէրգումանըն տէրտը տէրունինի թազէլէյօր
իտի:

Կասթօն, ազիմ պիր մահզունիյէթլէ լապիս օլտու-
ղու մաթէմ էլպիսէսինէ էլէմնագ պիր նիկեռահ աթֆ իթ-
տիյի կիպի, Սէնթին կիւզէլ կէօզլէրի տախի էչքի թէհա-
սիր իլէ մալամալ օլտու:

Շարլօթ, տիկէր պիր միւլահազաթէ տալմըշ օլմաղը-
լա, հիշ պիր կէօնա հարաքէթտէ պուլունմատը:

Տիւգ իլէ Տիւրանտէն, իհթիյար Տիւշէսին աղրէպ սէ-
տանընտան միւթէէսիր օլքուպ, տամարլարընտա պիր պէ-
րուտէթ հըսս իթտիլէր. պու սէտայի տէհշէթ ֆէզա,
զանն իտէրսինքի ախրէթտէն կէլիյօր իտի. Կասթօն, քէ-
մալի թապպիմ իլէ մէզպուրէնին սուալինէ ճէվապ վի-
րուպ,

— Ասալէթլու նինէճիյիմ, պու մէճլիս, սիղին զէվ-
ճինիզ՝ վէ պիզիմ տէտէմիզ օլան ժանճ Տիւղին միյրասընը
թօրունլարընըլա, եանի պիզէ իատէ իթմէք նիյէթը խայ-
րիյէսի իլէ թէճէմմիւ իթմիշ տիր - աիմէսի իլէ, իհթիյար
Տիւշէս,

— Մուհաքէմէ էօյլէմի - տէյուպ՝ թէքրար քէնտի
էլէմպախշ պիֆուլթուրլուղընը էլէ ալտը, վէ պիր մըգտար
սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա,

— Մայլըբրէլէր, քէնտի տալալարընը տայիմա դա-
զանըլար, գամարանըն բէյիսի օլան էֆէնտի՝ պիզիմ ագ-
րապամըզ տէյիլմի տիր - տէյու սուալ իթտի:

Մէզ պուրէնին իշպու սուալինէ ճէվապ վէրէն օյմա-
տը , վէ թէքրար սալօնըն տէրօնինէ տէրին պիր սիւքիւթ
հիւքմ իթմէքտէ իքէն , Տիւրանտէն սէօղէ միւսարաւթ
իթմէքլէ կասթօնը իյմա իտէրէք ,

— Էֆէնտինին՝ իսմինի եատ իթտիյի պու ժան Տիւգ
տէնիլէն զաթ , միւսիւ տը Գօմբանս Մայլըբրէնին թէվէլ-
լիւտինտէն իքի սէնէ ագտէմ , Սմէրիգայա ազիմէթ իթ-
միշ իտի . . . վէ իշթէ պու վագաանըն զուհուրըլա ,
եանի ժան Տիւգին զայպուպէթի մինասիպէթի իլէ իտիքի ,
Տիւգ ճէնապլէրի , քէնտի Մայլըբրէ նամընա , Գօմբանս
իսմինի տախի իլավէ իթմիշլէր , վէ հաթտա . . . - տէ-
մէքտէ իքէն , Տիւգ , մէրգումըն սէօղիւնի գաթ իտէրէք ,

— Նէ՞ տէմէք իսթէյօրսունըլ - տէտի :

Տիւրանտէն . - Տօղրուսը՝ էկէր Տիւգ ճէնապլէրի , պու
սուալի պիլա թէճահիւլ (չգիտնալ ձևացնել) վէ սաֆտէ-
րունլուգլա իտիյօրլար իսէ , զայէթլէ թէսհիւպէ շայան տըր ,
զիրա հիշ շիւպհէ օլունամաղքի , քէնտիսինի ճան էվլատը
մէգամընտա գապուլ իտուպ գայըրան էօյլէ բէտէրու վա-
լիտէսի , քէնտինին , Պէրթա տը Տըրէօ տը Մայլըբրէնին
էվլատը օլուղունը էլպէթտէ պիլտիրմիշլէր իտի :

Իհթիյար Տիւշէս , քէնտի իսմինին թէլաֆֆուլ իտիլ-
տիյինի իշիթմէքլէ , ատէթա բիւյասընտա լաղըրտը իտի-
յօր կիպի պիր սէտայըլա ,

— Պէրթա տը Տըրէօ հագգընտա սէօղ սէօյլէյէն
քիմ իտի - տէտի :

Միւսիւ տը Գօմբանս իլէ կասթօն , քէմալի հիտէթլէ
Տիւրանտէնէ խիթապէն պիր աղըլ ,

— Իֆթիրա իտիյօրսունուլ միւսիւ - տէյու հայգըր-
տըլար :

Էկէրլի Տիւրանտէն , պու կիպի հագարաթլարը հազմ
իտէմէյուպտա միւթէէսիր օլմագ խաթասընտա պուլուն-
մուշ օլայըտը , օ վագըթ՝ տէյիլ ավագաթլըգ , հաթտա

ատի պիր գաբը պէքճիկի իթմէյէ պիլէ լայրդ օլամա-
յաճագտը :

Տիւրանտէնին՝ պէօլէ պիր խաթատէ պուլունմայա-
ճաղը աշիքեար օլուպ , հաթտա մէղքիւր հագարաթը
րէտա իթմէք իսթէսէ իտի պիլէ վագթը օլամայաճագտը .
զիրա մլաթըր Ուիւլմն , սէօղէ միւտախէլէ իտուպ , վէ
խասսէթէն կասթճնա խիթապ իտէրէք ,

— Իֆէնտինին տէտիյի սէօղ բէք տօղրու տըր . պէն-
տէնիլ պիղզաթ շէհատէթ իտէրիւմ - տէտի :

կասթօն , հիճապընտան նաշի աթէշ կիպի գըզարուպ
սէրֆիրու իթտի , Տիւգ իսէ , հիւմմա նէօվպէթինէ կիրիֆ-
թար օլմուշ կիպի պաշտան այաղա դատար թիթընտի .
մէրգում , կէօղէրինի եէրէ ինտիրէրէք , գարչըսընտա օ-
թուրան վէ քէնտի էօղպէ էօղ վալիտէսի օլան՝ իհթիյար
գատընըն եիւպիւնէ պագմաղա ճէսարէթ իտէմէյօր իտիւ :

Տիւրանտէն , սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք ,

— Տիւգ ճէնապլէրի , պաշլըճա պու մատտէյի նա-
զարը տըգգաթա ալմալը տըրլար , զիրա հէնուպ մէյտանէ
չըգմըշ օլան պու եէնի րաքիպլէր , միւվէքքիլիւմ պուլու-
նան Մարգի իլէ , քէնտի միյանէլէրինտէ թէհատիւս իտէն
մէսէլէնիկ , հիշ պիւր նօգթասընը թէպտիլ իթմէյօրլար -
տէմէսի իլէ , Տիւգ , կէօղէրինի եէրտէն գալտըրմագսըօ
զըն ճէվապ վիրուպ ,

— Ֆագաթ պէնիւմ զաննըմճա , պու եէնի րաքիպլէր՝
պէնիւմ գատար սիզին տախի խասխէլէրինիլ ատտ օլունա-
պիլիրլէր - տէտիյինտէ , Տիւրանտէն խաֆիֆ պիր սէտա-
յըլա :

— Իհթիմալ տըր , պէնտէնիլ հէր պիր վագատէ՝
քէնտիլէքինին տավալէրինի իլթիլամ իտէմէյէճէք օլտու-
ղում տէրքեար տըր , ֆագաթ զանն իտէրսէմ՝ անլէրին
տավասընը իլթիլամ իտէն բէք չօգ ալօգաթլար պու :

լուսնապիլիր - տէտի, վէ մըսթըր Ուիլեմընը սէլամլայա-
րադ իւսվէյի մէգալ պիրլէ,

— Պէնտէնիլ մահզա տէսթըրէս օլտուղում պազը
տէլայիլի գավիյէ (զօրաւոր փաստեր) իլէ իքթիֆա իտէ-
րիմ . . . իմտի միւսիւ Տիւգ, լութֆէն պէնտէնիլի տին-
լէյինիլ . . . պու կիւն Նոյեմբերին երրմի սէքիլի տիր,
գանուըն թայեին իթմիշ օլտուղս միւտէթ խիթամ պուլ-
մազտան էվլէլ, իշէ միւտալսէլէ իթմէյէ եարըն ագչամա
գատար վազթիսիլ վար տըր . . . սէօղիւմէ իթիմատ ի-
տինիլքի, իշպու խաթըրէնամէ, ետինիլատ պուլոււնան
էվրագտան չօգ դըյմէթլի տիր . . . պու խաթըրէնամէ-
նին զիյրինի, պիղզաթ ձէյմն Ուէսթէրն քէնտի իմզալա-
մըշ տըր - տէմէսի իլէ, Տիւգին րէֆիգի օլան գանուշի-
նպս քէլամէ աղալ իտուպ,

— Տէմէք օլուր քի պու խաթըրէնամէ քէք էսկի տիր
- տէտի:

Տիւրանտէն. - Հայր, թարիխինէ նազարէն հէնուզ
սէքիլ կիւնտէն պէրի գալէմէ ալընմըշ տըր:

Տիւգ. - (Պաշընը գալտըրարադ) միւմֆիւնսիլ տիր,
զիրա ետտի սէնէ վար քի . . .

Տիւրանտէն. - (Տիւգին սէօղիւնի գաթ իտէրէք) ա՛հ
միւսիւ Տիւգ, իշթէ պիր քէլիմէ քի, հէր հալտէ ճինա-
յէթ մահքէմէլէրի հուզուրուտա՝ գուվլէթլի պիր տէ-
լիլ ատտ օլունապիլիր . . . ա՛հ էվլէթ, պույուրտուղու-
նուզ կիպի թամ ետտի սէնէ գատար վար . . . քէք տօղ-
րու տըր . . . ֆագաթ իշթէ մէմուլին դայրի, վէ ատէ-
թա ճէհէնէմքեարի պիր հալ . . . ետտի սէնէ սօնրա,
գաթլ իտիլէն ձէյմն Ուէսթէրն մէյտանէ չըգմըշ, վէ
քէնտի ըսթըլլահաթը մախսուսէսինճէ, սիզին՝ ետտի սէնէ
մուգատտէմ Բալէ-Ռօպալ պաղչէսի տէրուինտէ, քէն-
տիսինի թէագըպ իթտիլինիլի, վէ ճինայէթին վուգու-
ինտէն պիր սաաթ էվլէլ, պիշարէյի լայըգըլըլա սար-

խօշ իթմէք իչիւն իսթիյար իթտիյինիզ քիւփէթի, վէ տահա պունա մումասըլ պազը ուփագ թէֆէք վագաաւարը թէֆէրուաթըլըլա, վէ եէկեան եէկեան հէքեայէ իթմիշ տիր:

Տիւգ, հըսս իթտիյի խէվֆու թէէսիւրէ գարշը, քէմալի պէսալէթ վէ մէթանէթլէ ճէնկլէշիյօր իտի. մէրգում, պարիտ՝ վէ թահգիրամիզ պիր հալ քէսպ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլուպ,

— Միւսիւ, պէյհուտէ պէնի թախլիֆ (վախցնել) իթմէք իսթիյօրսունըլ - տէտի:

Տիւրանտէն. - Տօղրուսը գօրգմամագ՝ վէ տիւշարը տէհշէթ օլմամագ իչիւն, բէք շէճի օլմանըլ լազըմ կէլիր:

Տիւգ. - Էկէր պու տէտիյինիզ Ուէսթէրն նամ շախս՝ պէրհայաթ օլմուշ օլայըտը, հիշ եէտի սէնէ գատար ուս զուն պիր միւտէթ պէքլէրմի իտի:

Մըսթըր Ուիլեմմ, աղըր պիր վագարըլա այաղա գալգտը, վէ միւթատը վէչհ իլէ սաքին վէ պարիտ սէտասըլըլա քէլամէ աղաղ իտէրէք,

— Պու մատտէ հագգընտա միւճատէլէ իթմէքլէ՝ թագեիյի էվգաթ (Ժամանակ կորսնցնել) իթմէնին լուզումը եօգ տըր, զիրա վագթիմիզ բէք գըլմէթտար տըր, էվէթ, Ուէսթէրն էլէէվմ պէրհայաթ տըր, վէ եէտի սէնէ սապր իթմիշ տիր. իշթէ ճէյմս Ուէսթէրն պէնիմ - տէտի:

Տիւգ, թարիֆի զայրի գապիլ պիր տէհշէթ իլէ թիթըրէյերէք Ուէսթէրնին եիւղիւնէ պագտը:

Միւսիւ Գօմբանսըն բէֆիգի գանուն շինաս զաթ, օլ անէ տէյին եալընըլ թարաֆէյնին միւքեալէմէսինի տիյնէմէքլէ իքթիֆա իթմիշ իքէն, տավայը գազանմաղա պիր սէրըրիթէ պուլան ավօգաթլարա մախսուս պիր

Թավրը մահգուգանէ իլէ , տէֆթէր քիսէսինի չըգարըպ տէրունինէ պազը շէյլէր զիքր իթտի :

Տիւրանտէն սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք ,

— Իշթէ չիմտի նէ վազիյէթտէ պուլունտուղումուզը պիլիյօրուզ , շէյլէքի՝ Տիւգ ճէնապլէրի , տավասընը իլթիզամ իթմէքտէ օլտուղում , վէ իթիխազ իթտիյի իշպու մէսլէքին , էվվէլտէն թասավմուր իտիլտիյի մէհուզ պուլունտան միւվէքքիլիմ միւսիւ Մարգի տը Մայլըրէտէն մաստէ , քէնտի հագգը սարհիլէրինի՝ նըզամէն թալէպ իթմէքտէ օլան՝ անասըլ Մայլըրէ խանէտանը վարիսլէրինին գարշուսընտա պուլունտույօրլար . պու Ֆամիլեա հագգընտա , միւսիւ Տիւգին , պազը ճիւղվի վիճտան պիհուզուրլուգլարը հըսս իթմէքտէ օլտուղունա չիւպհէ իտիլէմէզ , պունլարտան եալընըզ պիրինի պէյան իթմէք քեաֆի տիր , շէյլէքի՝ պու չօճուգլար , քէնտի էօլիւմ հատտինտէ պուլունտան բէտէրլէրինին եաթազը , վէֆաթընտան պիր սաաթ էվվէլ՝ քէմալի ինսաֆսըզլըզլա , զօգադ գալտըրըմլարը իւզէրինէ աթըլաըզընը , բէք ալէա տէրիսաթըր իտէպիլիլէր . . . — տէտի :

Կասթօն , ալօգաթըն պու տիլիւըրաշ պէյանաթընտան՝ ֆէնա հալտէ միւթէէսիր օլուպ , թիթրէյէրէք պաշընը պիր եանէ տէօնտէրտի . Ոէնթ իլէ Շարլօթ , ազիւմ պիր մահգունիյէթլէ պաշլարընը էյտիլէր , վէ գաբընըն եանընտա այագ իւսթիւ տուրմագտա օլան ժանՄարի-Պիօ տախի , իրի եումիուգլարընը սըգարագ պաշընը սալլատը :

Տիւրանտէն , մըսթըր Ուիլերմսը կէօսթէրէրէք սէօզիւնէ տէվամ իտուպ ,

— Իշթէ միւսիւ Տիւգ՝ տէհէթլու պիր շահիտ քի , կէրէք հուգուգ մահքէմէլէրինտէ , վէ կէրէք ճինայէթ տիվանլարընտա , սիզի խիւրտուխաշի իտէճէք տիր — տէտի :

Միւսիւ տը Գօմբանս, կիւճ հալ իլէ թահգիրամիզ
պիր թէպէսսիւմ իտէպիլտի, վէ ըէֆիգի գանուն շինաս
տախի Տիւրանտէնէ խիթապէն,

— Զանն իտէրսէմ պու կիպի մէսէլէլէրտէ, պիր
ատէմին չահատէթի մէսմու վէ քեաֆի առտ օլունամազ
- տէտի:

Միւսիւ տը Գօմբանս, միւթէշէրրինին պու սէօզիւն-
տէն միւթէէմին օլմամըշ կիպի պիր հալ իպրազ իթտի:

Մըսթըր Ուիլքըմս, այնի աղըր վագար իլէ թէքրար
քէլամէ ազազ իտէրէք,

— Ժան-Մարի-Պիօ, Թօպի կըրանթա վէ Րօպէրթ-
սընա տէյինիզ քի, Տիւգ Ժան-տը Մայլըրէյի պուրայա
կէթիրսինէր - տէտի:

Պիօ տըշարը չըգտը, վէ թէքրար սալօնըն տէրունի-
նէ տէրին պիր սիւքիւթ հիւքմ իթմէյէ պաշատը:

Մայլըրէնին իւշ նէֆէր էվլատլարը, սաքին վէ ա-
ղըր պիր վագար իլէ պէքլէմէքտէ իտիլէր, մըսթըր Ուիլ-
քըմս տախի, գօլլարընը խաշվարի կէօյսիւ իւզէրինէ
պաղլամըշ օլտուղու հալտէ պիլա պիլա հարաքէթ տու-
րույօր իտի, մէրգում, վագթըլըլա պօյնունա վուրուլան
խանշէրին եարէսինտէն նաչի, չօգլուգ հարաքէթ իտէմէ-
յուպ, տիմտիք տուրմազ մէճպուրիյէթինտէ պուլունու-
յօր իտի:

Ավգագթ Տիւրանտէնին սիյմասը, կիզլի պիր մահ-
զուգիյէթ՝ վէ պիր նէվի մէրագ իպրազ իթմէքլէ, միւ-
թատը օլտուղու կիպի միւթէմատի բարմազլարընը չէվի-
րէրէք, խէֆիյէն Տիւգին եիւզիւնէ պագըյօր փաի:

Տիւգ, գաշլարը չաթըլմըշ օլտուղու հալտէ, քէնտի-
սինի թէէմին իթմէյէ ղայրէթ իտէն միւթէշէրրիյէ,
պաղը սուալլէր իտիյօր իտի, ֆագաթ իշպու թէէմինա-
թա բաղմէն, մէրգում՝ պիհուզուր վէ միւշէվլէշ պիր
հալ իպրազ իտուպ, կէօզլէրի՝ Պիօնըն տըշարը չըգմըշ

օլտոռոնը Գաբրիելին հասար օլտոռոնը իտի:
Իհիսիար Տիւնէսէ կէլինճէ, իշպու մէնգարէ, մէզ
պուրէնին աւա մերադընը ճէշպ իթմէմիշ օլտոռոնը
տան, քէմալի պիթիթուրի իլէ պայղըն կէօղլէրին Էօթէ
պէրի հասար իտուպ, իհիսիարըդտան պէնպէյազ քէմիւ
միշ օլտան տուտագլարը, հիշ պիր շէյ սէսլէմէքսիդին,
հարաքէթ իտիօրլար իտի:

Հաղբընը քէմալի սիւքիթ իլէ ինթիգար իթմէքտէ,
վէ իշպու ֆամիլեա ճէմիլէթինին Էթրաֆքնտա տիլիլիլիշ
օլտան Մայլըբրէ Էճաառընըն թապիրլէրի, պէլքի իհիսի
յար Տիւնէս Գաաար սաքիթ, վէ հարաքէթտէն տոռ լտէ-
յիլլէր իտի:

Յիլհաղբըն Կանան մուսլարըն զիյալլէրի, մէզքիւր
թապիրլէրէ ագս էնտազ օլուպ, կիւյա քէսպը հայաթ
իթմիշլէր կիպի միւթէէքիր ալիր հալ, վէ մանատար պիր
հարաքէթ կէօթէրիյօրլար զանն օլտոռոնը իտի:

Մէզքիւր սուրէթլէր, զանն իտէրսինքի քէննի սօն
սիւլալլէրինին ապիլ Էֆրաառընը հիմայէ, վէ տաւալլէրի-
նի իլթիգամ իթմէք իշիւն, հէման Էքաւալազ հայգըրա
ճագլար իտի:

Պիօ, հէնուզ ավտէթ իթմէմիշ իտի. նակէհան իհիսի-
յար Տիւնէսին սերտ վէ զարիպ սէտասը, սալօնըն տէրու-
նինտէ հիւքմ իտէն հաւլինազ սիւքիթ իլալալ իտուպ,
— Մատմազէլ տը Մայլըբրէ, պու ըըդլար կէօղլէ-
րիմի գամաշտըրըյօր, պիհուզուր օլույօրուամ, պէնի կէօլ-
կէյէ կէօթիւրվէյէ հիմմէթ իտէյիտինիզ — տէտի:

Յիլհաղբըն մուսլարըն շէտիտ զիյալլէրի, իհիսիար
գառընըն կէօղլէրինէ ագս էնտազ օլմաղըլա, մէզպուրէ
էլինի կէօղլէրի իւզէրինէ վաշ իթտի:

Վէնթ իլէ Կասթօն այաղա գալգաղլար, վէ միւթէ-
վէֆա Պէրթանըն խըտմէթինի տէրիւհտէ իտէրէք, իհ-
իսիար Տիւնէսին գօլթուզ սանտալէէսինի Էուվարըլալ,

մուժարըն ըըղընդան ուղագտա պուլունան պիր քիւշէյէ կէօթիւրաիւէր :

Պու եէնի վաղիյէթլէ , մատամ Տիւշէսին գօլթուգ սանտալէսի , տիւլարըն իչինէ հաֆր իտիլէն , վէ բէրտէլէր իլէ մէսթուր պուլունան տէրին պիր միհրապէ տալանմագտա իտի :

Մէզպուրէնին սաղ թարաֆընտա պիր գաբը օլուպ , մէզքիւր գաբը , պիր աղ էվվէլ ժան-Մարի-Պիօնըն , էօնիւնտէ կէրիկպ տուրմագտա օլտուղու գաբընըն գաբընտա պուլունույօր իտի :

Ուղագտա եանան մուժարըն ըըղըյըլա , մէզպուրէնին պաշը իւղէրինտէ ասըլը , վէ նիմ սուրէթտէ միւնէվվէր կէօրիւնէն պիր չարչիվէ կէօրիւնիյօր իտի քի , մէզքիւր չարչիլէ , Պէրթա տը Տըրէօ իլէ , ժան տը Մայլըբրէ Տիւգին թասվիրլէրինի հավի իտի , իհթիյար Տիւշէսին , իշպու չէրչիվէնին ալթընտա օթուրմասը , զարիպ պիր թէսատիւֆէ համլ օլունապիլի :

Կասթօն իլէ Սէնթ , հէնուգ քէնտի եէրլէրինտէ օթուրմուշլար իքէն , ժան-Մարի-Պիօ , թամ պու տագըգատա գաբընըն էչիյի իւղէրինտէ կէօրիւնիւպ ,

— Միւսիւ Տիւգ ճէնապլէրի , քէնտի օտալարընտան ֆիրար իթ միչլէր - տէտի :

Պու արալըգ պաղչէնին տէրունինտէն , վէ գօնաղըն հավիլէրինտէն ազիմ պիր կիւրիւլթի զուհր օլուպ , եիւքսէք սէտալարըլա ,

— Օկիււահ Օկիւահ - տէյու հայգըրըլար իշիտիլիյօր իտի :

Մըսթըր Ուիլեմ , Օկիւահ իսմինի իշիթտիյինտէ , ալէթթաճիլ բէնչէրէյէ տօղրու գօշարագ աշը վէրտի , հազըրուն տախի մէրգումա իմթիսալ իթտիլէր , չիւնքի օլ տագըգատա , շամաթալար չօղալորդտան մատէ , գա-

րանլըղըն իչինտէ եանմըշ ֆէնէրլէրին, էօթէ պէրի գօշուշտուգլարը տաիի կէօրիւնիյօր իտի:

Պիլծիւմէ հաղըրուն, պիր գաշ տագըգա գատար բէնչէրէնին էօնիւնտէ պուլունտըգլարընտան, սայքի սալօնըն տէրունի պիւթիւն պիւթիւնէ խպլի գալմըշ իտի:

Թամ պու էսնատէ, զիքրի սէպգաթ իտէն իհթիյար մատամ Տիւչէսին սաղ ճիհէթինտէ պուլունան գաբը, պիլա շամաթա ուսուլ իլէ աչըլտը:

Տէրհալ՝ եէր իւզէրինտէ եիւզին գօյու եաթմըշ օլան պիր ատէմին իրի, գըրմըղը վէ պուրուշմուշ չէհրէսի կէօրիւնտի, մէրգումըն կէօղլէրի պիլա հարաքէթ օլուպ, տաղ գաֆասընըն թա թէրէսինտէ, սօրկուճ կիպի պիր թուլթամ պէյազ սաշ տիքիլմիշ տուրույօր իտի:

Մէգքիւր գաֆա, եարը աչըլմըշ օլան գաբընըն էչիյինտէն սէսպիզ սէտասըզ կէչի վէրտի, վէ պիր աղ սօնրա Օկիւահըն պաթթալ վիճուտի, խէյալ մէյալ կէօրիւն մէյէ պաշատը, մէրգում, միւլթատը վէչհ իլէ եիւզին գօյու սիւրիւնէ սիւրիւնէ օալօնա տօղրու իլէրլէյօր իտի...

ԳԼՐՄԸԶԸ ԿԵՐՏԱՆԼԸԳ

Օկիւահըն, էզմինէյի գատիմէտէ հէքեայէ իտիլէն գահրիմանլարա մախսուս օլան պաթթալ վիճուտի, պիլա շամաթա եարը աչըգ գաբընըն էչիյինտէն կէչտի, մէրգում, տիղլէրի վէ այաղլարը իւզէրինտէ սիւրիւնէրէք էչիկտէն կէչտիյինտէ, եապանի ճանվէրլէր կիպի միւլվէս:

վիպ, վէ պիհուզուր պիր հալ իլէ էթրաֆընա պաղտըր տան սօնրա, այաղըյըլա գաբըյը իթ էրէք գաբաղը :

Աէրէք պաղչէնին աէրոգնինտէ, վէ կէրէք հավիտէ միւթէմատիյէն :

— Օկիւահ Օկիւահ — տէյու հայգըրըյորլար իտի :

Րէյիսի քէպիր, (Օկիւահ) քէնաթի իսմինին թէլաֆիուզ իտիլաիյինի իչիթաիյինտէ, տուտագլարը իւզէրինտէ սաքիթ պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնտի. Օկիւահ կիպի պիր փհ թիյարըն՝ եիւզ սէնէլիք պուրուշմուշ սիյմասընտա, պու կիպի հալի սէպավէթէ մախսուս օլուհա կէլէն պիր նէվի գուրնաղըղըն թէմաշասը, ֆէվգէլաստէ զարիպ պիր հալ տըր :

Օկիւահ, մէրագլա էթրաֆընա կէօզ կէզտիրէրէք, արգաւընը քէնտինէ չէվիրմիշ օլաուգլարը հալտէ, քէնչէրէնին էօնիւնտէ թէճէմմիւ իտէն ատէմէրի կէօրտիւլիւնտէ, պիր թէանիւպ վավէյլատը սալը վէրէճէք կիպի աղգը ալըլտը իսէտէ, ֆագաթ ապա սէա սէտա իչիաթիւ մէտի :

Մէրգում՝ տիղէրի իւզէրինտէ տօղրուլտուղունտա, պօյնուլտան ասըլը պիր մէտալեօն կէօրիւնտի, տէրուհինտէ պիր թասվիր մահֆուզ պուլուհաճաղը մէլհուզ օլան պու մէտալեօն, քէնտի եաթաղը իչինտէրի քէթէնլէրտէն էօրիւլի, գօրտօն գըլըգըլը ինճէ պիր սիճիմէ րապթ օլունմուշ իտի :

Օկիւահ, զիբրի սէպգաթ իտէն միհրապըն բէրտէսի էօնիւնտէ, քէնտի գօլթուգ սանտալեթսի իւզէրինտէ՝ պիլա ֆուլթսըր օթուրմագտա օլան ինթիյար ծիւչէստէն, էն ագալլ իքի իւշ ատըմ ուզագտա պուլունույօր իտի. նասըլքի տէտիք, սալօնըն պու գըսմը, ըլըգլարտան հայլըճա ուզագ պուլունտուլունտան, հէր էչեա նիւմ գագարանլըգ իչինտէ կէօրիւնիյօր իտի :

Ինթիյար ծիւչէս, Օկիւահը ֆարիւ իտէմէմիշ օլաուշ :

ղունտան, պայղըն կէօզլէրի իլէ խալի գալմըշ սալօնըն տէրունինէ պագըպ տուրույօր իտի:

Տըշարըտա շամաթալար չօղալըպ, մըսթըր Ուիլերմ սըն ուշագլարը՝ պաղչէնին աղաճլարը ալթընտա գօշուշարագ կեահ պէ կեահ,

— Օկիւահ Օկիւահ — տէյու հայգըրըյօրլար իտի:

Բէյիսի քէպիր, քէնտի խմինին թէլաֆֆուզ իտիլտիյինի հէր տույտուղունտա, տուտագլարընտա, չօգ տէֆալէր վասֆընը իթտիյիմիզ սաքիթ, վէ պարիտ թէպէսսիւմ կէօրիւնիյօր իտի:

Օկիւահ, սալօնըն տէրունինի տէվը իթմէք իւզըէ իւքէն, Ժան Տիւզ իլէ Տիւչէս Պէրթանըն, Եանի քէնտի իլէ զէվճէսինին թասլիրլէրինի հավի պուլունան մէզքիւր չարչիվէ կէօզիւնէ իլիշմէքլէ, պիր շուլէյի նակէհանի իլէ կէօզլէրի բարլատը, վէ տէրհալ սիյմասընտա մէճհուլ պիր խաթըրէնին, ասարը միւլէլլէմէսի նագշ օլունտու:

Պու հալ պիր տագըզա գատար տէվամ իթտիքտէն սօնրա, մէրգում, թէքրար սիւրիւնէ սիւրիւնէ սալօնըն տէրունինի տօլաշմագտա իքէն, նակէհան իհթիյար Տիւչէսին պուրուշմուշ սիյմասը կէօզիւնէ իլիշմէքլէ՝ քիրբիքլէրի թիթրէտի, վէ կէօզլէրի պայղըն պիր հալ քէսպ իտէրէք, իհթիյար Տիւչէսին իւզէրինտէ աթֆ օլունա գալտը:

Օկիւահ, պիր սանիյէ գատար պու հալ իլէ վալիհու հայրան գալտըգտան սօնրա, էլլէրինի հալընըն իւզէրինէ գօյտու, վէ տիվարըն ուզունլուղունա տօղրու սիւրիւնէրէք, քէնտիսինի գաթան կէօրէմէմիշ օլան Տիւչէսին աշագլարը ալթընա վասըլ օլտու:

Մէրգում, թէքրարէն տուրտու, վէ կէօզիւնին պէպէքլէրի՝ չօճուգլարա մախսուս օլունակէլէն պիր մէրագլա բարլայըպ, նիկեահը՝ Տիւչէսին ֆիսթանը էթէյինտէն պաշլայարագ, պիթթէտրիճ մէզպուրէնին գու-

բումուշ վէ պուրուշմուշ սիյմասընա գատար աթֆ օլուն-
ճա, էլինի կէօյսիւ իւղէրինէ վաղ իտէրէք, պիր նէվի
սըգլէթ իյմա իթմէքտէ օլան պայղըն կէօղլէրի իլէ, զէվ-
ճէսինին, եանի իհթիյար Տիւշէսին՝ խարապ էնտէր խարապ
սիյմասընը թէտգըգ իթմէյէ պաշլատը:

Պու թէտգըգաթ՝ պիր իքի տագըգա գատար տէ-
վամ իթտիքտէն սօնրա, զանն իտէրսին քի Տիւշէսին պօ-
ղուլմուշ վէ պուրուշմուշ սիյմասըյըլա, մէզպուրէնին
պաշը իւղէրինտէ ասըլը չարչիվէնին տէրունինտէ պուլու-
նան կէնճիք, վէ լէթաֆէթ շուլէսի իլէ զիյատար թասվիր-
լէր իլէ բուպար իտիյօր իտի:

Պունլար՝ էյեամը իւնֆըվանը սէպահաթ նըշանըն
(երիաստարգական գեղեցկութիւն) վէ ալէմը շէպապէ-
թին տիլրուպա մէնզարէսի իլէ, հալէթը շէյսուխէթին
(ծերութիւն) սուրէթը մէնֆուրէսինի իպրազ իտէն պիր
հալի բիւր մէլալ իտի:

Աճէպա Տիւշէսին, մուրուրը զէման թէէսիրինտէն
խարապ էնտէր խարապ օլան սիյմասըյըլա, մէզքիւր թաս-
վիրին միյանընտա մանատար պիր միւլհագաթմը (խորհըր-
դաւոր հաղորդակցութիւն) վար իտի, եօխսա ըէյիսի քէ-
պիր (Օկիւահ) քէնտի մէճնունլուղը սէպէպի իլէ պէօյլէմի
զանն իտիյօր իտի . . .

Նակէհան Օկիւահըն պագըր ըէնկի կիպի գըրմըլը օ-
լան սիյմասընը, իյզահը միւմքիւնսիզ (անբացատրելի) պիր
թէէսիւր իսթիլա իթտի:

Էվվէլա Տիւրանտէն իլէ միւսիւ Տիւգին ըէֆիգի միւ-
թէշէրրի, բէնշէրէնին էօնիւնտէն այրըլտըգլարը կիպի,
մէճլիսին տիկէր ազալարը տախի մէրգումանէ իմթիսալ
իտէրէք, մասանըն էթրաֆընտա քէնտի սանտալեիլէրի
իւղէրինտէ օթուրտուլար:

Մըսթըր Ուիլեմն տախի, խանէնին թէքմիլ գարու-
լարընը իհթիմամը սուրէթտէ գարամալարընը, ուշագ-

լարնա թէնպիհ իթտիքտէն սօնրա , կէյիպ Տիւրանտէնին
եանընտաքի սանտալեէտէ օթուրտու :

Պու արալըգ Օկիւահ , հալընըն իւզէրինտէ եիւզիւն
գօյու եաթը վէրտի , մէրգոււմ , հաղըրունըն քէնտի եէր-
լէրինէ կէյիպ օթուրտու գլարընը կէօրմիւշ օլմաղըլա , եա-
պան ատէմլէրինէ մախսուս պիր խէվֆ իլէ , մէրգոււմանըն
հէրպիրինի թէտգըգ իթմէյէ պաշլատը :

Հաղըրունտան հիշ պիրի , Օկիւահը կէօրէմէմիշ ի-
տի . հուզզար (նեքկայք) եէրլէրինտէ օթուրտու գլարըն-
տա , բէյիտի քէպիր (Օկիւահ) , պիրա շամաթա ուսուլ իլէ
սիւրիւնիւպ , զիքրի սէպգաթ իտէն՝ բէրտէլէր իլէ մէս-
թուր միհրապըն արգասընա չէքիլէրէք կէօղտէն նիհան
օլտու :

Պիր տագըղա սօնրա , թամ իհթիյար Տիւշէսին օ-
թուրմուշ օլտուղու գօլթուգ սանտալեէսի իւզէրինտէն ,
վէ իբէքլի բէրտէլէրին արասընտան , Օկիւահըն պագըր
կիպի գըրմըղը սիյմասը կէօրիւնմէյէ պաշլատը :

Տիւրանտէն , թէքրար բիշթէյի միւպահասայը
(ինգըրոյն թեյը) էլէ ալըպ քէլամէ պէտտ իլէ ,

— Պու մէսէլէ հագգընտա՝ տէյէճէյիմ սէօղլէր
բէք մուսթասար օլաճագ տըր . տօղրուսընը սէօյլէմէք ի-
չիւն , պու իհթիյարըն հագըր պուլունուպ պուլունմամա-
սընըն , վէ մէրգոււմըն՝ Տիւգ ժան-տը Մայլըբրէ , եանի միւ-
սիւ Մարգինին էօղ պէ էօղ տէտէսի օլուպ օլմամասընըն՝
պէնճէ աալա էհէմիլիյէթի եօգ տըր . . . պաշլըճա իշ
պու տըր քի , պէնտէնիզ , հէման եարընքի կիւն , մուգան-
նէն օլան միւտէթին խիթամ պուլմասընտան էվվէլ ,
ալէսսապահ իչպու խաթըրէնամէյի , տիվանը գըրալի
րէյասէթինէ թագտիմ իթմէքլէ , միւտէթը մէգքիւրէ-
նին իմթիտատը պապընտա՝ լազըմ կէլէն թէտապիրէ
թէյէպպիւս իտէճէյիմ . . . ֆագաթ էկէր Տիւգ ճէնապ-
լէրի , պու մէսէլէնին՝ սուլհէն թէսվիյէսինի արզու պու-

յուրուպտալ, պիզիմէ ույուչմաղա հիմմէթ իտէրէրսէ ,
 օ վազըթ թապիյի մէսէլէ պաշգա ըհնկ քէսպ իթմիշ օ-
 լուր . . . իմտի պէնտէնիզ , պու խուսուստա քէնտիլէրի-
 նին իտէճէքլէրի թէքեալիֆէ ինթիզար իթմէքտէյիմ -
 տէյինճէ , մըսթըր Ուիլերմն՝ սէրտ պիր սէտայըլա ,

— Պէնտէնիզ ույուչմագ իսթէմէմ , սուլճը գապուլ
 իտէմէմ - տէտի :

Կասթօն , միննէթտարանէ պիր նիկեահըլա մըսթըր
 Ուիլերմնա պէյանը թէչէքքիւր իթտիքտէն սօնրա ,

— Ույուչմագ միւմքիւն տէյիլ տիր , պու ատէմ՝ իլէ
 պիզիմ միյանէմիզտէ սուլճ օլամազ - տէմէսի իլէ , Տիւ-
 րանտէն՝ պաշըյըլա մէրգուլմը սէլամլայարագ քէլամէ ա-
 ղազ իաուպ ,

— Աֆֆընըզը թէմէննի իտէրիմ միւսիւ , պէնտէ-
 նիզ՝ պուրատա սիզին հագգընըզտա սէյլէմէք , վէ եա-
 խօտ տավանըզը իլթիզամ իթմէք մէմուրիյէթինի հայըզ
 օլմատըզմը , նաղարը տըգգտթընըզա հէվալէ իտէրիմ ,
 պէնտէնիզ , մահգա՝ միւվէքքիլիմին վէքեալէթի իլէ միւ-
 քէլլէֆ պուլունմագտայըմ , իմտի միւսիւ Մարգի իլէ Տիւգ-
 ճէնապլէրինին ճէվապլարընա ինթիզար իտիյօրում -
 տէտի :

Տիւգ , օ անտէ պարիտ վէ պիֆութուր պիր հալ
 քէսպ իթմիշ օլան ըհֆիգի միւթէչէրրինին եիւզիւնէ
 պագտը :

Միւսիւ տը Գօմբանս , ճէրիեան իտէն իշպու տավա
 հագգընտա մալիւմաթը քեամիլէսի օլմաղըլա , հէր հալ-
 տէ ըագիպլէրինէ ղալէպէ չալաճաղը զիւյիւմիւնտէ պու-
 լունույօր իտի , վագաա ճիհէթը ախրէտէն՝ էթրաֆընտա
 պիր թագըմ թէհտիտաթը վէխիմէ կէօրիւյօր իտիքի ,
 պու իշթիքեալէր , չայէտ պիր մահքէմէ հուզուրունա
 չըգսա պիլէ , չօգլուգ էհէմիլիյէթ վէրիլմէյէճէյի , վէ տա-
 վայը քէնտի գազանաճաղընա չիւպհէ իթմէյօր իտի իսէ-

տէ, ֆագածթ քէսպ իտէճէյի պու մուզաֆֆէրիյէթլէ պէ-
րապէր, ֆէզահաթը տախի գապուլ իթմէքլէ ընդիլու
պէտնամ օլաճաղընա գանաաթ կէթիրիյօր իտի:

Մէրգում. վագթըյըլա իրթիքեապ օլունան պիր
ճինայէթտէ զիյմէտիսալ պուլունտուղունը եիւզինէ վուրա-
ճագլարընը, վէ պու հալ իլէ պէյնէլիալգ ընդիլու ըիւս-
վայ օլաճաղընը տիւչիւնտիւքճէ տիւչարը տէհչէթ օլու-
յօր իտի:

Տիւգ, ազիմ պիր թէչէվվիւշ վէ թէրէտաիւտ իլէ,
ադըլ խօճասը մէգամըյըլա ընֆագաթընա ալմըշ օլուու-
ղու միւթէչէրիյէ խիթապէն,

— Միւսիւ, պու մատտէ հագգընտա նէ՞ էֆրեա-
ընըզ վար - տէտի:

Միւթէչէրիյի մէրգում, թագրիպէն էլլի Վաշընտա՝
գուրու վէ պուրուշուգ սիյմալը պիր ատէմ իտի:

Մէրգում, միւսիւ Տիւգին սուալինտէն կէօզլէրինի
գալտըրաը, վէ պիր ազ էվվէլ տէֆթէր քիսէսինին տէ-
րունինտէ եաղմըշ օլուուղու իշարաթը կէօզտէն կէչիր-
տիքտէն սօնրա, շու վէչհ իլէ ճէվապէ ազազ իյլէտի:

— Քէնտիլէրինի՝ Մայլըբէյէ վարիս զանն իտէն-
լէրէ, պու վահի թէչէպպիւսաթտէն կէրի տուրմալարը-
նը, աճիզանէ վէ խալիսանէ նասիհաթ իտէրիմ. . . միւ-
սիւ Մարգիյէ կէլինճէ, քէնտիլէրի պիլ աքիս պու խու-
սուստա իտտաա իտիյօրլար, ֆագաթ գաթան հագլարը
եօգ տըր. . . չիւնքի պու խաթըրէնամէ, ապլա իսպաթը
օլմայան պիր թագըմ մէճհուլ շէհատէթլէրի հավի տիր
քի, պունլար մէսմու օլամաղ. . . թէսատիւֆի օլարագ
պիր ֆիյիլի գաթլ իթհամաթը մէյտանէ աթըլմըշ տըր քի,
միւտտայիլէրիմիզ՝ մահզա, իսպաթլարընըն ֆըգտաննի-
տան նաչի, ճինայէթը մէզքիւրէյի գավի պիր իսպաթ
ատաա իտէրէք, անէ խթինատ իտիյօրլար, հալպու քի
մագթուլ էլեէվմ պէրհայաթ պուլունույօր, կէօրիւնիւր

քի պու իշտէ . . . Նէ հալ իսէ շիմտի պու մէսէլէ պիր
եանէ դալսըն, գաթան իսպաթը պուլունմատըղը հալտէ,
Ժան տը Մայլըբրէ զանն օլունան, վէ պու կիւնքի կիւն
հէման եիւզ եաշընտա օլմասը լազըմ կէլէն շախսա կէ-
լինճէ, պիր ազ էվվէլ սէնաթտաշըմ ավօգաթ էֆէնտի-
նին պուլուրտուղու կիպի, պէնտէնիզ տախի տէրիմ քի,
մէրդումը պիզէ իսթէր կէօսթէրսինլէր, իսթէր սէթը
իթսինլէր, պէնճէ պու խուսուսըն ասլա էհէմմիյէթի եօգ
տըր, էկէր շայանը էհէմմիյէթ պիր նօգթա վարըսա, օ
տախի մէյտանտէ պուլունան ճիտտի վազաալէր տիր,
խիւլասայի քէլամ, պու իտտաայէ տէվամ իթմէք իչիւն
գուվլէթլի տէիլլէր, վէ իսպաթլար լազըմ տըր, իմտի
միւսիւ սիզին իսպաթընըզ վարմը տըր . . .

Տիրանտէն, միւթէշէրիյէ ճէվապ վիրմէք իւզրէ ի-
քէն, Տիւգ՝ սէօզէ միւտախէլէ իտուպ, սաքին պիր հալ,
վէ պիր էթվարը ալիճէնապանէ թագլիտի իլէ մըսթըր
Ուիլըմսա խիթապէն,

— Միւսիւ, պէնտէնիզ պու կիւնքի կիւն հատսըզ
հիսապսըզ պիր վարիտաթը ճէսիմէյէ մալիք պուլուն-
մագտայըմ, պու սէրվէթ՝ ուղագտուն ուղաղա պիր սըհ-
հիյէթտէն աօլայը էլիմէ կէշմիշ տիր . . . հալպու քի պէն-
տէնիզ կիթտիքճէ հալի շէյիսուխէթէ (ծերութիւն) վա-
սըլ օլույօրում, պունտուն գաթինազար, էվլատըմ տախի
եօգ տըր . . . մուգատտէմա քէնտի հադշինասըղըմ հա-
սէպի իլէ, հէրնասըլսա ֆամիլեամըն նամու շէօհրէթինի
հայիզ պուլունան զէվլթը, պիր թագըմ պահտու
(բաղդախնդիր) վէ եալանճը սէֆիլլէր զանն իթմէքտէ օլ-
տուղումտան . . . անա կէօրէ մուամէլէ իթմէյէ մէճպուր
օլմուշ իտիմ . . . ֆագաթ շիմտի նատիմ օլտում, հաթ-
տա պու տէտիլիմին իսպաթը տախի, քէմալի սուհուլէթ-
լէ՝ վէ գաթան իթիրազ իթմէքսիզին, քէնտիսինէ Մայլըբ-
րէ իսմինի վէրէն հայլազըն պիրինի, ագրապամ մէգամը-

յըլա տէրհալ գապուլ իթտիյիմ տիր, զիրա մէրգում, ղայէթ մահիրանէ սուրէթտէ թաննի իթտիյի եալանլաւըլըլա, պէնի ալտաթմըշ իտի . . .

Տիւգ, սէօզիւնի գաթ իտուպ, սէրտ պիր չէհրէ իլէ Տիւրանտէնին եիւզիւնէ պագտը, վէ մէրգումա խիւթապէն,

— Սիզին միւվէքքիլինիզին հագգընտա սէօյլէյօրում միւսիւ - տէյինճէ, Տիւրանտէն պուրնունուն ալթընտան,

— Պու տէտիյինիզ սէօզլէրին ճէվապընը, միւվէքքիլիմ պիզզաթ քէնտիսի վէրէճէք տիր - տէյու մըրըլտանտը:

Տիւգ, Տիւրանտէնին տէտիյինի իշիթմէմիշ կիպի սաքին պիր հալ իլէ թէքրար սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Իլք տէֆա չարըրգ պիր թարիգէ սալիք օլմաղըլա ալտանմըշ օլտուղում իշիւն, հըսս իթտիյիմ թէէսիւֆէրաղմէն, տայիմա գալպիմտէն պիր սէտայի ատալէթ, բէտէրլէրինին վարիտաթընը թալէպ իթմէքտէ օլան . . . պու պիշարէ էօքսիւզլէրի ըէտտ իթմէ տէյու հայգըրըյօր իտի. իշթէ պու սէպէպլէ թէքրարէն ալտանմայը կէօզէ ալտըրարագ, վէ հիշ պիր կէօնա իսպաթէ տախի լուզում կէօրմէյէրէք, քէնտիլէրինի Մայլըբրէ թէսմիյէ իտէն, վէ քիմ պիլիր պէլքիտէ սահիհէն Մայլըբրէ խանէտանընա մէնսուպ պուլունան պու զէվաթըն . . . ֆագրու զարուրէթ իլէ մուզթարըպ օլտուգլարընա, պիր միւմքիւն վիճտանըմ ճէվաղ վիրմէյօր, խիւլասայի բէլամ, պու չօճուգլարը ազ չօք ըէֆահը հալտէ կէօրմէք իսթէրիմ . . . իմտի սէօյլէյին միւսիւ . . . սիզ քէնտինիզ ագարաթըմըն պիր գըսմընը, վէ թէտիյէսինէ հագըր պուլունտուղում մէպլաղըն մըգտարընը թայեին իտինիզ, պէնտէնիզ պիլա իթիրաղ պու ֆէտաքեսարլըղըն իճրասընա ամատէյիմ - տէտի:

Տիւգին ըրգգաթամիզ սէտասը, չէհրէսինտէ կէօրիւ-

նէն շէֆգաթը ըկյաքեարանէյէ բէք միւշապիհ իտի :

Միւթէշերրի , Տիւգին պու սէօզլէրինի իշիթտիյինտէ ,
թէաճիւպ իլէ մէրգումըն եիւզիւնէ պագտը :

Տիւրանտէն ավուրտընը շիշիրտի , վէ քէմալի թէա-
ճիւպինտէն նաշի բարմագլարընը չէվիթէմէզ օլտու :

Մըսթըր Ուիլեմմ տախի , միւթէշտտիւտ պիր հալ
իլէ , կեահ Տիւգին՝ վէ կեահտա հազըրունըն սիյմասընա
պագմագտա իտի . պու էսնատէ սալսըն տէրունինէ տէ-
րին պիր սիւքիւթ հիւքմ իտիյօր իտի :

Պու սիւքիւթ էսնասընտա , եարը աչըգ բէրտէլէրին
արասընտան , բէյիսի քէպիրին (Օկիւահըն) սիյմասը կէօ-
րիւնտի :

Մէրգումըն էլինտէ , զիքրի սէպգաթ իտէն սա-
մանտան էօրիւլիւ պիր նէվի գօրտօնըլա պօյնուհտան ա-
ւըլը օլան մէտալիեօն կէօրիւնիյօր իտի :

Օկիւահ , կէօզլէրինի մէտալեօնըն իւզէրինտէն գալ-
տըրըլ , քէնտի էօնիւնտէ պիլա հարաքէթ օթուրմագտա
օլան իհթիյար Տիւշէսին պաշընը թէզեին իտէն տանթէ-
լալարա նասպ իթտի :

Բէյիսի քէպիրին սիյմասը պուրուշուգլարը իւզէրին-
տէ , ազիմ պիր թէէսիւր էսէրի նագշ օլունմուշ իտի .
գաշլարը չաթըլմըշ , վէ տուտագլարընտա խայընանէ պիր
թէպէսսիւմ կէօրիւնիյօր իտի . օ անտէ Օկիւահըն , ճու-
նունիյէթինտէն նաշի գան չանաղընա տէօնմիւշ օլան կէօզ-
լէրի , թարիֆի մուհալ պիր հիտէթու չիտէթ իպրազ ի-
տիյօր իտի :

Տիւրանտէն՝ ուսուլ իլէ այաղա գալգտը , վէ մըսթըր
Ուիլեմմա թագարրուպ իտէրէք , շայէթ եավաշ սէտա-
յըլա մէրգումըն գուլաղընտան ,

— Գալէմէ ալմըշ օլտուղունուզ պու խաթըրէնամէ-
նին՝ զէրլէ գատար էհէմիյէթի եօգ տըր , պուընը միւհ-
թէվիյաթըյըլա , պիր ատէմին ճէպինտէն պիր լիւրա պիլէ

այննամազ . իմոյ պու բէք ալէա պիր ֆըրսաթ տըր, սիզ հէման միլեօնլար թալէպ իտին, էկէր էլլի պին ֆրանգ վերիլիսէ, պախշիչ մէգամըյըլա դապուլ իտուպ իթիֆպ իթմէնիզ լազըմ կէլիր, խիւլասայիքէլամ, էկէր սէօզիւմէ իթիմատ իտէրսէնիզ, հէրնէ տաթի վէրիլսէ, հէման մա էրմէմնունիյէ գապուլ իտուպ պիթիրմէնիզի խասսէթէն նասիհաթ իտէրիմ - տէտի :

Մըպթըր Ուիլեմն, Կասթընտ տօղրու տէօնէրէք, կէօզլէրի իլէ մէրգումը իսթիճվապ իթմէք իսթէտի :

Կասթօնըն սիյմասը՝ ազիմ պիր թէքէպպիւր իսլաղ իթմէքտէ իտի . Ուէսթէրն՝ սէօզիւնի մէրգումն խիթապ իտէրէք,

— Սէվկիլի հէմիլէզատէմ, հէտիյէ մէգամըյըլա վերիլմէք իթմէնիլէն մէպլազը գապուլ իտուպ իթմէմէք պիլէ այըտ տըր . պէն՝ պու խուսոստա իւզէրիմէ մէսուլ լիյէթ ալամում - տէտիլինտէ, Կասթօն՝ ճէվապ վիրուպ,

— Հայըր տայըճըյըմ, պէնտէնիզ գապուլ իտմէմ - տէտիքտէն ոօնրա, Շարլօթ վիլէ Սէնթէ պէյանը էֆքէար իթմէյէ մէյտան վերմէք իսթէմէյուպ, իլպվէյի մէգալ պիրլէ,

— Էվէթ, կէրէքքէնտիմ՝ վէ կէրէք գըղգադըն տաշլարըմ թարաֆընտան, մէպլազը մէզպուրը քեամիլէն ըէատ իտէրիմ - տէտի :

Սէնթ, քէնտի հարավէթլի սէտամըյըլա, վէ Շարլօթ տաթի մաքինավարի պիր հալ իլէ պիրատէրլէրինէ իմթիսալ իտէրէք,

— Էվէթ, պիզ տաթի ըէատ իտէրիզ - տէտիլէր :

Մէզպուրէլէր, օ անտէ Կասթօնըն պիր իշարաթընա թիւթապաաթ իթմէքլէ մէրգումըն սէօզիւնի թէքրարիլթ միշլէր իտի :

Տիւրանտէն՝ այաղպ գալգալազ, օտտ գաբըսըյըլա ոօֆրանըն պէյնինտէ օլան մէսաֆէնին իչինտէ տօշաշըպ

տուրույօր իտի, մէրգում՝ միւքէլէֆ պուլունտուղու վազիֆէսինին խիթամ պուլմուշ օլտուղունը զանն իթմէքտէ իտի :

Տիւգին րէֆագաթընտա օլան միւթէչէրրի, Տիւրանտէնին պու մուֆարէգաթընտան իսթիֆատէ իթմէք իսթէյիպ, ուսուլ իլէ սանտալեէսինի եուվարլայարագ, խաթըրէնամէնին ալթընտա պուլունան էվրագը ալտը. Տիւրանտէն, մահզա էվրագը մէգքիւրէ իլէ քէնտիսինի միւտաֆաա իտէճէք իտի :

Տիւգ, թէքրար սէօղիւնէ տէվամ իտուպ Կասթօնա խիթապէն,

— Պիր քէրրէ միւլահազա իթմէլիսինիզ քի, սիզ ձէնապը հագգըն պէնիյի պէչէրէ, միւտէթը էօմրիւնտէ՝ անճագ պիր տէֆա իրսալ իտէր օլտուղու կիւզէլ պիր ֆըրսաթը րէտտ իտիյօրսոււնուղ . . . ֆագաթ պէնտէննէ՞ թալէպ իթմէքտէսինիզ . . . թէքմիլ սէրվէթիմի մի իսթէյօրսոււնը . . . բէք ալէա, իչթէ վարիտաթըմըն նըսֆընը, պու կիւնքի կիւն սիզէ թէրք իթտիքտէն մատէ, միւսթագպէլտէ տախի, սիզի քէնտիմէ վարիս նասպ իտիյօրում, զիրա նասըլքի տէտիմ պէնիմ էվլատըմ եօգ տըր — տէյինճէ Կասթօն, պարիտ վէ գաթի պիր սէտալըլա,

— Բէք ալէա պիլմէքտէսինիզ քի, սիզին վէ պիզիմ միյանէմիզտէ ասլա պիր սըհրիյէթ, վէ պիր կէօնա միւնասիպէթ վագը օլամագ, պոււնըն միւմքինի եօգ տըր — տէտի :

Պու էսնատէ Տիւգին ալօգաթը, եախօտ միւթէչէրրի, թահգիրամիզ պիր հարաքէթ իլէ Տիւրանտէնին էվրագընը պիր եանէ իթէրէք, եիւքսէք սէտալըլա քէլամէ աղալ պիրլէ,

— Միւսիւ Տիւգ, ըզհար պույուրտուղունուզ պու ալիճէնապըզ, իքի տէֆա րէտտ իտիլմիշ օլան պիր սու-

ալիմի, թեքրար իթմեքլիյիմէ միւսաատէ իթմէյօր, ֆա-
գաթ աֆֆընըզա մաղրուրէն շու գատարընը տէրիմ քի,
սիզ՝ պիր զաաֆէթտէ պուլունույօրսունուզ . . . եանի
զաաֆէթ տէնիլէճէք տէրէճէտէ պիր ուլուվլը ձէնապ,
վէ պիր սախավէթը զարիպէ ըզհար իտիյօրսունըզ տէմէք
խթէրիմ. . . ֆիլհագըզա՝ մէյտանսա օլան պու էվրա-
զըն պիր տէրէճէյէ գատար գըյիվէթու էհէմմիյէթի օ-
լապլիլիր իտի. էկէրչի միւքէմմէլ պիր հալտէ օլմուշ օլա-
յըտը, ֆագաթ պունլարըն իչինտէն էն մուհիմմ օլան
մատտէլէր էքսիլիյօր, մէսէլա ժան տը Մայլըրէնին էվ-
լատընըն վէլատէթ իլմուխապէրի նօգսան օլտուղու կիպի,
անասըլ Տիւգին հագգընտա տախի հիչ պիր շէյ սէօյէ-
նիլմէմիշ տիր. իմտի հալ պէօյէ իրէն, պու քեաղըտլարըլա
տավայա գըյամ իտիլէմէզ, վէ շայէտ իտիլսէ տախի հիչ
պիր շէյէ տէսթըրէս օլունամազ - տէտի:

Միւսիւ տը Գօմբանս այազա գալգաւը, վէ ձէյմս Ու-
էսթէնն տախի, միւթատը միսիլու պարիտ պիր թավըըլա
միւթէշէրիյէ ճէվապ վիրուպ,

— Փագաթ միւճէրրէտ տավայա գըյամ իտիլէճէք,
վէ սիզ տախի, Փրանսա մէհաքիյմինին ատալէթի, նէ տէ-
րէճէտէ օլտուղունը կէօրէճէքսինիզ - տէտիլինտէ, միւ-
թէշէրրի իսթիհզաքեարի պիր թավըըլա,

— Բէ՛հ . . . էլպէթտէ կէօրէճէյիզ - տէտի:

Պու արալըգ միւսիւ տը Գօմբանս, միւթէշէրիլինին
գուլաղընտան պազը սէօղլէր ֆըսըլթայընճա, մէրգում
ումուզլարընը սիլքէրէք ճէվապ վիրուպ,

— Հայըր միւսիւ Տիւգ հայըր, պիր սանթիմ վիր-
մէք պիլէ ճայիզ տէյիլ տիր, պունտան պէօյէ պէնտէնիզ,
հէր մէսուլիյէթի տէրիւհտէ իտէրիմ - տէտի:

Տիւգ, սուրէթը զահիրէտէ միւթէսիւֆ կիպի կէօ-
րիւնիյօր իտի իսէտէ, ֆագաթ պաթընէն, ահմագճասընա
իհտա իթմէք իսթէմիշ օլտուղու սէրվէթին, Կասթօն՝ վէ

հէմիրէլէրի թարափընտան ըէտտ օլունտուղու իչին, սօն տէրէճէ մէմնուն օլույօր իտի, արթըգ տավայը պիւս պիւթին գազանմըզ զանն իտիյօր իտի, մէրգում, հըսս իթտիյի մէմնունիյէթի կիզէմէյէ զայրէթ իտէրէք,

— Մատէմքի սուրէթը սախավէթքեարանէտէ իհտա իթմէք իթմէք իսթէմիչ օլտուղում հէտիյէ ըէտտ օլունտույօր, վէ մնտէմքի պանա պիր թագըմ թէհտիտ կէօսա թէրիլիյօր. իմտի արթըգ պէնիմ պուրատա գալմագլըս զըմա իհթիյաճ գալմագլ . . . իշթէ պէն կիտիյօրում . . . շայէտ մուխասէմաթէ պէտտ իթմէք իսթէնիլտիյի թագտիրտէ, քէնտիմի հէր վէչհ իլէ միւտաֆաա իթմէյէ հազըր պուլունաճապըմը պէյան իտէրիմ — տէտի:

Տիւգ, գարըյա տօղրու իլէրլէյինճէ, Տիւրանտէն՝ մէրգումա եօլ վէրմէք իչին պիր եանէ չէքիլտի, վէ քէնաու քէնտույէ սէօյլէչէրէք,

— Իշթէ թօհաֆ պիր գօմէտի — տէյու մըրըլտանտըգտան սօնրա, եիւքսէք սէտայըլա իլավէյի մէգալ իտէրէք,

Դ Ֆագաթ Մարգի՝ պէնի նէ էֆքեարա մէպնի պուրայա կէթիլթտի, տօղրուսը պու հալլէրտէն հիչ պիր շէյանիլայամայօրում — տէտի:

Տիւգ, օրատան տըշարը չըգմագ իչին էլինի գաբընըն թօբը իւզէրինէ վաղ իթմէք իւզրէ իքէն, գաբը տըշարըտան աչըլը վէրտի, պու հալ Տիւրանտէնին քէնտի քէնտիսինէ իթմիչ օլտուղս սուալէ՝ ճէվապ կիպի պիր շէյ օլտու:

Մատամ Պարօն տը Ույ, իբէրլի գումաշտան մամուլ կիւզէլ պիր ֆիսթան կիյմիչ, վէ պաշընա գօյտուղու շապգասընըն նիգապըյըլա եիւզիւնի սէթը իթմիչ օլտուղու հալտէ, գաբընըն էչիյի իւզէրինտէ կէծրիւնտի:

Մէղպուրէ, խաֆիֆ վէ մահզուն պիր սէտայըլա գարչըսընտա տուրմագտա օլան միւսիւ տը Գօմլանսա խիթապէն,

— Ա՛հ միւսիւ Տիւգ, պու մէճիսի տաղըթմայա բէք
թա՛ճիլ իտիյօրսունուզ . . . ֆազաթ իէճա իտէրիմ, չի-
թապ իթմէյինիզ՝ զիրա պէնիմ տաթի իֆատէլէրիմ վար
քի, անլէքտէ տինլէնմէլի տիր. իմտի պիրազ տահա եէ-
րինիզտէ օթուրմայա հիմմէթ պույուրունուզ - տէտի:

Տիւգ՝ Գարմէնի կէօրտիւյունտէ, հիտէթինտէն նաչի
էվլէլա գաշլարը չաթըլտը, վէ սօնրա պէնզի քիւլ քէսի-
լէքէք, կիւյա մէպպուրէյէ ճէվապ վէրիյօր կիպի պիր
թազըմ անլաշըլմազ սէօզլէր մըրըլտանտը:

Զիքա միւսիւ տը Գօմբանս, քէնտի եպզըխանէսի տէ-
րունինտէ, իւշ տտէթ անահթարլարըլա մահֆուզ զանն
իթտիյի մալիւմիւմիզ օքան Գըրմըզը չըզտանը, Գարմէնին
էլինտէ կէօրմիւշ իտի:

Տիւրանտէն տաթի, միւսիւ տը Գօմբանս կիպի՝ Գար-
մէնին էլինտէքի չըզտանը թանըմիշ օլտուզունտան, էլ-
լէրինի օվալամայա պաշլատը, վէ տէրհալ Տիւգին միւս-
թէշարը օլան միւթէշէրիյէ տօղրու իլէրլէյէքէք:

— Ալա՛, ալա՛, բէք ալէա - տէյու իւշ տէֆա հայ-
գըրտըգտան սօնրա, միւթէշէրիյէ խիթապէն,

— Բէֆիզը ազիզիմ, կէօզլիւյինիզի պուրնունուզա
վազ իտինիզ, զիրա հայլըճա կիւլիւպ էյլէնէճէյիզ -
տէտի:

Մտտամ Պարօնըն կիրմիշ օլտուզը գարը աչըզ գալ-
մըշ օլտուզունտան, օտանըն տէրունինտէ Բօմէնին սիյ-
մասը ֆարգ իտիլտի, մէրգում, աչըզլարա մախսուս պիր
մէրազլա, կիւզար իտէն հալլէրի քէշֆ իտէպիլմէք իչիւն,
իչպու մէնզարէյէ աթֆը նիկեահ իթմէքտէ օլտուզու
կիպի, Նազէուին սաֆ վէ խայըրիտահ սիյմասըյըլա, կէչէն
տէօնէն հալլէրի անլայապիլմէք իչիւն, ազիմ պիր մէրազ
շուլէսի իլէ բարլամադտա օլան Մինեօնըն կիւզէլ կէօզ-
լէրի, Բօմէ իլէ նըշանլըօնըն ումուզլարը արասըրտան
կէօրիւնիյօր իտի:

Միւսիւ տը Գոմբանս , պու մէմուլին զայրի վագաա-
լարտան հըսս իթտիյի թէէսիւրի կիզէմէյէ չալըչարագ :

— Միւսիւ , իսթէր գատըն էլպիսէսի լպպիս օլու-
նուզ , իսթէր էրքէք էսվապը կիյինիզ , սիզին՝ պուրատա
հաղըլ պուլունմանըզ , մէսէլէնին ըէնկինի թէպտիլ իտէ-
մէյէճէյինտէն , արթըգ պէնիմ պուրատա գալմագլըղմա
լուզում կէօրմէմ . իմտի միւսաատէ իտինքի տըչարը չըգա-
յըմ - տէյինճէ , Գարմէն , մէրգումըն գարչըսընտա կէ-
րիւէրէք ,

— Հայըր , պիր մըգտար տահա պուրատա գալմա-
նըզը իսթէրիմ - տէտի :

Տիւգ , պիր սանիյէ գատար ըզհարը թէրէտտիւտ իթ-
տիքտէն սօնրա , հիտէթ՝ վէ պիր հալի նախօշնուտի իլէ ,
թէքրար սանտալէսի իւզէրինտէ օթուրտը :

Տիւրանտէն , զաթէն քէնտի եէրինտէ պուլունույօր
իտի :

Իրի կէնճ գըզլար իլէ մըսթըր Ուիլըմն , հայրան
հայրան պու մէմուլի՝ զայրի մէնզարէյէ պագըպ , հիչ պիր
չէյ անլամայօրլար իտի :

Կասթօն՝ թէրէտտիւտ իչինտէ պուլունույօր իտի ,
մատամ Պարօնըն հալալէթլի սէտասը , մէրգումըն թա
ճանընա թէէսիւր իթմէքլէ , կէօզլէրի , հէնուզ գալըն պիր
նիգապ իլէ մէսթուր օլան , Գարմէնին իւզէրինէ աթֆ օ-
լունտու :

Գարմէն , մասայա տօղրու իլէրլէյիպ , սիյմասընը
սէթըր իտէն նիգապը ըէֆ իթտի :

Կասթօն , պիր մէսէրրէթ վալէյլասը սալը վիրմէք-
տէն , քէնտիսինի մէն իտէմէտի :

Ուէսթէրնին կէօզլէրի , քէմալի հայրէթլէ իրի իրի
աչըլտը , վէ էլլէրի թիթրէմէյէ պաշատը :

Գարմէն , քէնտի տախի ազիմ պիր թէէսիւր հըսս

իթմէքլէ, չէհրէսի քիւլ քէսիրմիշ իտի, վէ հէման եհրէ տէվրիլէճէք կիպի սալլանըյօր իտի:

Գարմէնին շայանը թէհայեիւր օլան հիւսնի մէլահաթը, պու անտէ արթըգ տէրէճէյի նիհայէյէ վասըլ օլմուշ իտի, մէզպուրէ՝ իպրազ իթտիյի պիր հալի մահզու-նիյէթ իչինտէ քէսպը թէհարէթ իթմիշ, վէ պիր պաքի-րէյէ մախսուս օլունա կէլէն իֆֆէթու ըսմէթ հըսսըյա-թըլըլա միւթէհսիր օլմուշ կիպի զանն օլունույօր իտի:

Հիւսնի մէլահաթըն սէրվէրի, վէ շիվէու լէթաֆէթին պէրհայաթ բէյքէրի օլան պու հայրէթէֆզա գատընըն անըլ էթրաֆընտա, պիր էսէրը նէտամէթ, վէ աճըզըլ պիր հալ նազշ օլունմուշ օլմաղըլա, զանն իտէրսինքի պու հալ, միւճէվհէրլէ միւզէյեհէն պիր թաճ կիպի մէզպուրէնին ճէպհէյի (ճակատ) բազընտ զիյալէր սաչըյօր իտի:

Գարմէն, թարիֆի զայրի գապիլ խօշ՝ վէ հալավէթլի պիր սէտայըլա քէլամէ աղազ իտէրէք, մըսթըր Ուիլեմմա խիթապէն,

— Ճէյմս Ուէսթէրն, ճարիյէնիյի էյի թանըտընըլ տէյիլմի - տէմէսի իլէ, Ուէսթէրն պաշընը չէվիրիպ,

— Էվէթ, սիզի թանըյաճաղըմ՝ քիպի զանն իտիյօրում - մըրըլտայընճա, Գարմէն էլլէրինի գալտըրարագ,

— Համտ օլուն, ճէնապը վաճիպ էլ վուճուտ հազըլէթլէրինէ անսամիմ իւլ պալ թէշէքքիւր իտէրիմքի, քէնտի տէսթը իլահիսինի, պէնիմ իրթիքեապ իթտիյիմ ճինայէթ իլէ, սիզին էօմրիւնիզին միյանընա վազ իտէրէք, հայաթընըլ մուհաֆազա իթտի. Ճէյմս Ուէսթէրն, բէճա իտէրիմ, լութֆէն եիւզիւմէ պագընըլ, շիմտի պու անտէ արթըգ պիլտիյինիզ գատըն տէյիլմի. . . գալպիմ՝ պիւթիւն պիւթիւնէ թէպէտտիւլ իթմիշ տիր. . . հըսս իթտիյիմ նէտամէթ, ըսլահը հալիմի մուճիպ օլտու. . .

իշթէ սիզտէն չաւմը զլտուղում էվրագը, թէքրար Կէ-
տինիգէ թէսլիմ իտիյօրում. . .

Կասթօն, քէմալի հայրէթլէ Գարմէնին սէօղլէրինի
տիյնէտիքճէ, գալպինտէ մէզպուրէ հագգընտա պիր պէ-
րուաէթ հըսա իտիյօր իտի:

Միւսիւ տը Գօմբանսըն անլը իւզէրինտէ տօնմուշ թէք
տամլալարը տիգիլտիլէր, մէրգում, ալթմը սէնէլիք պիր
սաատէթը հալտէն սօնրա, տիլէնճիլիք մէրթէպէսինէ գա-
տար թէնէզզիւլ իտէճէյինի հըսա իտիյօր իտի:

Ուէսթէրն, չըզտանը էլինէ ալտը իսէտէ, փազաթ
կէօղլէրինէ ինանմագ իսթէմէտիլինտէն, ըզհարը մէսէր-
րէթ իտէմէյօր իտի:

Տիւրանտէն, հայրէթինտէն նաչի թաշ քէսիլմիշ հէյ-
քէլ կիպի տուրույօր իտի. մէրգումըն գօլլարը, իքի եա-
նընա տօղրու սարգըլա գալտը:

Գարմէն, ուսուլ իլէ Կասթօնա տօղրու իլէրլէտի,
Շարլթ իլէ Սէնթ, պիր հալի հէյէճան իչինտէ զանն օ-
լունան թանըմատըզլարը պու գատընըն, մալիքէ զլտու-
ղու հիւանիւ մէլահաթընը թէտգըզ իտիյօրլար իտի,
Գարմէն, բարմաղըյըլա Ուէսթէրնին աչմագ իւզրէ պու-
լունտուղու չըզտանը Կասթօնա կէօսթէրէրէք, աթիլիւզ-
պիքր սէօղլէրի սէյլէտի:

— Կասթօն, վատ իթմիշ զլտուղում կիպի, իշթէ
տէտէլէրինիպին շէօհրէթու սէրվէթինի սիզէ իատէ իտի-
յօրում. . . մատամ Պարօն տը Ռօյ իլէ. . . Մարգի տը
Մայլըբրէ. . . իքիսինինտէ պիր շախսիյէթ զլուպ, ալին
թէօհմէթ իլէ միւթթէհիմ տիրլէր. իշթէ պու միւթթէ-
հիմ, վէ պու մահքիւմ, պիզզաթ պէն քէնտիւմ, Կաս-
թօն, պունտան պէօյլէ արթըզ, պիրիպիրիմիզի գաթան
կէօրմէյէճէյիլ. . .

Կասթօն, կէօղլէրինի եէրէ ինտիրմիշ իտի. մէրգու-
մըն եիւրէյի չարբմագտա, վէ քիլբիքլէրի ուճունտա,

պիր կէօզ եաշը տամլասը կէօրիւնմէքտէ իտի . . .

Պու էսնատէ սալօնըն պիր ճիհէթինտէ, եանի իհթի-
 յար Տիւշէսին պուլունտուղու ճանիպտէն խաֆիֆ պիշա-
 մաթա իշիտիլտի :

Սէնթ վէ Շարլօթ, մահալի մէզ քիւրէ աթֆը նիկեահ
 իթտիլէր :

Մատամ Տիւշէս, քէնտի գօլթուգ սանտալէսի իւ-
 զէրինտէ տիմտիք օթուրմուշ իտի, մէզպուրէնին հալինտէ
 հիշ պիր թէպէտտիւլաթ վագը օլմայուպ, անճագ Սէնթ
 իլէ Շարլօթ, իհթիյար գատընըն պօյնունտա կէրտանլը-
 ղա պէնզէր գըրմըզը պիր շէյ կէօրիւյօրլար զանն իթտի-
 լէր, վագաա Տիւշէսին կիյաիյի պէյազ էլպիսէսի իւզէ-
 րինտէ, կէրտանլըգ կիպի կէօրիւնէն մէզ քիւր նէսնէնին
 գըրմըզը ընկի, աշիքեար սուրէթտէ կէօզէ չարքըյօր
 իտի . . .

Սէնթ իլէ Շարլօթ, նազարը տըգգաթլարընը մէզ-
 քիւր զարիպ նէսնէյէ հասը իտուպտա, նէ օլտուղունու
 անլամայա վագըթ պուլամատըլար, զիրա օ տագըգատա
 մըսթըր Ուիլեմընըն միւթէէսիւր սէտասը իշիտիլտի քի,
 Գարմէնէ խիթապէն,

— Թէշէքքիւր իտէրիմ մատամ, սանա քեամիլէն վէ
 տէրունի տիլտէն աֆֆ իթմէքլէ պէրապէր պինլէրճէ
 թէշէքքիւր իտէրիմ - տէտի :

Պատէհու մէրգում, միւթատը օլան սօուգ գանլըլը-
 ղընը թէրք իտուպ, էլլէրինի պիրպիրինէ գալուշտուրմուշ
 օլտուղու հալտէ, քէմալի խահիշ իլէ հէմիրէզատէլէրինէ
 տէօնէրէք,

— Չօճուգլար, ճիւմէմիլտէ եէքտիլ օլարագ, ան-
 սամիմիւլպալ ճէնապը հագգա թէշէքքիւր իտէլիմ, զիրա
 իշթէ իթմիշ օլտուղում խաթա թասվիպ օլունմուշ,

վէ միւտէթը էօմրիւմտէ, էզճան ու տիւ արզու իթտիյիմ մատտէ հիւսնի խիթամ պուլմուշ տըր. իմտի Կասթօն, սէվկիւլի էվլատըմ, շու անտէ՝ պուրատա պիզզաթ քէնտի մալինիզ օլան գօնադտա պուլունուխօրսունըզ, պատէզին ապաու ճէտտինիդին նամու շէօհրէթինի, քէմալի ֆախրու միւպահաթ իլէ թաշըյապիլիրսինիզ:

Ղայէթ գուվվէթլի, վէ միւէսիր պիր սէտայըլա թէլաֆֆուզ իտիլէն պու սէօզլէրէ, սալօնն իթիսալինտէքի օտաննն տէրունինտէն, պիր մէսէրրէթ վավէյլաթըլա ճէվապ վէրիլտի:

Վէ հէման օ տազըգատա պիր ատէմ, մէսէրրէթ պէտալարըլա Կասթօնը ալգըյլամագտա օլան Նազէու իլէ Բօմէյի պիր եանէ իթիվէրտի, վէ գօշարագ կէլիպ Կասթօննն այագլարընա գաբանտը:

Պու ատէմ, Ժան-Մարի-Պիօ քէնտիսի օլմաղըլա, հըսս իթտիյի մէսէրրէթտէն՝ առէթա ագլընա խիֆֆէթ կէթիրմիշ կիպի պիր հալ իլէ, Կասթօնն, վէ Սէնթ իլէ Շարլօթն էլլէրինի թուլուպ, վէ իւչիւնի պիրտէն բէտէրանէ պիր ըրգդաթըլա տէրաղուշ իթմէքլէ, կէօյսիւ իւզէրինէ սըգարագ, վէ կէօզլէրինտէն էշքը մէսէրրէթ ագարագ,

— Ա՛հ սէվկիւլի էվլատլարըմ . . . ասիւ վէ խայըրխահ էֆէնտիլէրիմ - տէյու հայգըրտը:

Մէրտ՝ վէ խայըրխահ Նազէու տախի, կէօզլէրի էշքը մահզուղիյէթլէ տօլմուշ օլտուղու հալտէ, Ժան-Մարի-Պիօյա պագարագ,

— Իշթէ սէվիլէճէք պիր իհթիյար, աօղըուսը պու մէրտ ատէմի չօգ սէվտիմ. . . աճապ անլէրտէ պու սատըգ իհթիյարը սէվէրլէրմի . . . - տէտիքտէն սօնրա, Կասթօնա խիթապէն,

— Հայտէ սէվկիւլի Բալօճըմ, պու իհթիյարը դու-

ճաղըսը վեր . . . պու մէրտ ատէմ, հէր նէվի րաղպէթու
իհթիրամէ շայան տըր - տէտի :

Մինեօն, նըշանըսը նաղէռին մահզուղիյէթինէ իշթի-
րագ իթմէքլէ, էշգը շատի իյէ (ուրախական արտասուք)
մալամալ օլան կիւղէլ կէօղլէրինի սիլէրէք, խօշ վէ հա-
լավէթլի թէպէսսիւմլէր իտիյօր իտի :

Բօմէնին գալպինթէքի օլան մէսրուրիյէթ ճիւմլէյէ
ֆայըգ իտի իսէտէ, ֆագաթ օ նիսպէթտէ ազիմ՝ պիր
մահզունիյէթ տախի հըսս իտիյօր իտի, զիրա մէրգուժ,
պատէմա Սէնթին ասիլ վէ զէնկին օլմասըյըլա քէնտի
մաֆէվգընաա պուլունաճաղընը, վէ պու հալ իլէ արզու-
աընա նայիլ օլմայաճաղընը, եանի մէզպուրէ իլէ իզտի-
վաճ իտէմէյէճէյինի տիւշիւնիյօր իտի . . .

Հալպու քի կէնճ դըղճըլաղըն, կիրեհու խէնտէ իլէ
նէմնագ օլան կիւղէլ կէօղլէրի, քէնտի նիկեանհընա թէ-
սատիւֆ իթմէքլէ, մէրգուժ՝ խահնտիսահ կէօղլէրինի էն-
տիրմէյէ մէճպուր օլտու :

Նաղէռ իլէ Մինեօն, կիւլէրէք սալօնա սօղրու իլէր-
լէտիքլէրինտէ, Բօմէ, մէրգումանէ սալիք օլմայա ճէսա-
րէթ իտէմէյուպ, պիշարէ տէլիգանը, գաբընըն արգա-
սընտա եալընըզ գալմըշ մահզուն պիր հալտէ տուրույօրիտի :

Տիւրանտէն, մըսթըր Ուիլեմմա թէգարրուպ իտէ-
րէք, էլինի մէրգումա ուղաթտը, վէ խաֆիֆ պիր սէտայլա,
— Նասըլքի մալիւմինիզ տիր, պէնտէնիզ պու մէսէ-
լէնին պէօյլէճէ խիթամ պուլաճաղընը էվվէլտէն պիլի-
րիմ, չիւնքի պիղզաթ պու էսրարէ զիյմէտխալ պուլու-
նույօր իտիմ. իմտի մէմուլ իտէրիմ քի, պունտան պէօյլէ
տախի, Մայլըբրէ իւանէտանը քվօգաթլըղը խըտմէթի
միւֆթէիւէրէսի իլէ իշթիլալ իթմէք շէրէֆինէ նայիլ օլա-
ճաղըմ - տէտի :

Կասթօն, քէնտի մահզուղիյէթի իչինտէ, պիր նէվի
մահզունիյէթ հըսս իտիյօր իտի. մէրգուժ՝ կէօղլէրի իլէ

հէր թարափտա Գարմէնի արամագտա, ֆագաթ մէզպու-
րէյի կէօրէմէմէքտէ իտի:

Գարմէն, միւէպպէտէն ղայպուպէթ իթմիշ, վէ կէօզ-
տէն նիհան օլմուշ իտի:

Միւսիւ տը Գոմբանս, պուլունտուղու եէրտէ պիլա
հարաքէթ գալմըշ իտի. մէրգուլմըն վիճուտի քէսպը զա-
ֆէթ իթմիշ, վէ շիմէքտէն վուրուլմուշ կիպի, պաշընը
կէօյսիւ իւղէրինէ էյմիշ օլտուղու հալտէ մէլիլ մահզուն
օթուլմուշ իտի:

Նիհայէթ իւլէմը մէրգուլմ ալաղա գալգտը, վէ
թիթրէք ատըմլար իլէ գաբըյա տօղրու իլէրլէտի:

Միւսիւ տը Գոմբանս, Գարմէնին մարիֆէթի իլէ մէյ-
տանէ չըգարըլան գըրմըզը չըզտանըն միւհթէվիյաթընը
բէք ալէա պիլտիյինտէն, պունտան պէօյլէ արթըգ քէն-
տիսի իչիւն հէր շէյ պիթմիշ, վէ զէրրէ գատար պիր իւ-
միւտ շուլէսի գալմամըշ օլտուղունա գաթան շիւպհէ ի-
տէմէզ իտի. հէման օլ տագըզատան՝ պունճա սէնէլէր-
տէն պէրի զէվգու սէֆասընը սիւրմիւշ օլտուղու, Մայ-
լըբրէլէրին վարիտաթը ճէսիմէսի, քիւմիլէն անասըլ Մայ-
լըբրէ խանէտանը եէտինէ կէշմիշ պիթմիշ իտի:

Միւսիւ տը Գոմբանսըն եօլունը սէտտ իթմէք, վէ
մէրգուլմը ալը գօյմագ քիմնէնին խաթըրնտան կէշմէտի:

Մէրգուլմ, գաբընըն էշիյինէ վասըլ օլմուշ իքէն
տուրտու, վէ պիր շէյլէր սէօյլէմէք իչիւն արգասընա
տէօնտի իսէտէ, ֆագաթ՝ սէսի գըսըլտըղընտան հիշ պիր
շէյ պէօյլէյէմէզ օլուպ, հէման ալէթթաճիլ մահալի մէզ-
քիւրտէն ֆիրար իթտի . . .

Մէրգուլմըն լէֆագաթըյըլա կէլմիշ օլան միւթէշէր-
րի տալի, քէմալի մահճուպիյէթլէ միւսիւ Գոմբանսա սա-
լիք օլարագ, ալըպ եիւրիւյի վէրմիշ իտի:

Տիւրանտէնին տուտագլարընտա պիր թէպէսսիւմ
նագշ օլունուպ, քէնտու քէնտույէ սէօյլէշէրէք,

— Պիշարէ Տիւշէսնէլ, եիւզ էլլի պին ալթուն իյ-
րատը, էլի իլէ քէնտի արապասընա գոյուպտա գաբըսըն-
տան տըշարը չըգարմըշ օլտու . . . մէրգում՝ պու մէմու-
լին զայրի պախտըեարըզը էլինտէն դաշըրմըշ օլտուղու-
նը տուլունճա, միւճէրրէտ ագլընա խիֆֆէթ կէթիրէ-
ճէք տիր - տէյէրէք, գաբըտան տըշար չըգտը:

Մայըբրէլէր, Տիւզլէրէ մախսուս օլան մէկ քիւր սա-
լօնըն տէրունինստէ եալընըզ տէյիլլէր իտի՝ արթըգ մէր-
գումանըն նէգտինտէ եապանճըլարտան էսէր դալմայուպ,
իլլա սատըգ սոսթլարըլա իհաթա իտիլմիշլէր իտի:

Կասթօն, գաբըյա տայանմըշ օլտուղու հալտէ ազիմ
պիր խայալաթէ տալմըշ օլան Բոմէյի կէօրիւնճէ, տէրհալ
մէրգումա տօղրու գօշարագ,

— Կէ՛լ սէվկիւլի պիրատէրիմ եագըն կէլ - տէյէ-
րէք, Բոմէյի չէքիպ սալօնըն օրթասընա կէթիրտի, վէ
Սէնթին քիւլիւճէք նապիք էլինի, մէրգումըն էլի իլինէ
վազ իտինճէ, նազէու ազիմ պիր մէսէրրէթ իլէ,

— Եաշա՝ Բալօ չօգ եաշա, իշթէ պու իզտիվաճ բէք
մինասիպէթի օլաճագ - տէյու հայդըրարագ, Կասթօնը
ալգըշլատը:

Ժան-Մարի-Պիօ, պու հալլէրէ նազար իտուպ կեահ
կիւլմէքտէ, վէ կեահտա աղլայարագ ճէնապը հագգա
տուա, վէ պէյանը թէշէքքիւր իթմէքտէ իտի:

Մէրտ՝ վէ սատըգ Պիօ, նիհայէթ իւլէմը՝ «էֆէնտի-
լէրիմ» թէսմիյէ իթմէքտէ օլտուղու պու չօճուգլարըն,
ալընլարը չուլէյի մէսէրրէթ իլէ բարլատըղընը կէօրտիւք-
ճէ, գալպի մէսրուրիյէթլէ մալամալ օլուպ, տագըգատա
պիր քէրրէ,

— Թէշէքքիւր իտէրիմ եա՝ Բապպիմ . . . թէշէք-
քիւր իտէրիմ եա՝ ազիզ պիքիր - տէյիպ տուրույօր
իտի

Ռւմումըն գալպինի իսթիլա իթմիշ օլան պու մէսրու-
րիյէթ, քէմալի պիւքիւթ իլէ տէվամ իտիյօր իտի:

Հազըրուռնտան հէր պիրի, քէնտիսինի զապթ իթ-
մէքլէ, եալընըզ սաքիթ նիկեահէլէր իլէ եէքտիկէրէ պէ-
յանը մահզուզիյէթ իտիյօրլար իտի:

Սալօնըն տէրուռնիտէ հիւքմ իտէն պու տէրին սիւ-
քիւթին իչինտէ, իշիտիլիւր իշիտիլմէզ տէրէճէտէ խաֆիֆ
պիր շամաթա իշիտիլտի:

Պու շամաթա, շարգը թէրէննիւմի կիպի պիր սէտա
իտիքի, սալօնըն հանկը ճիհէթինտէն կէլմէքտէ օլտու-
ղու անլաշըլմայօր իտի:

Հազըրուռնտան հէր պիրի, քէմալի մէրաքլա քէնտի
նիկեահալարըյըլա էօթէ պէրի արաշտըլտըլար իսէտէ, հիշ
պիր շէյ կէօրէմէտիլէր:

Թէրէննիւմ իտիլէն շարգընըն սէտասը, պիր ահէնկ
օլարազ եալաշ եալաշ եիւքսէլիպ իշիտիլմէյէ պաշլատը:

Սէտա եիւքսէլտիքճէ՝ հանկը ճիհէթտէն կէլմէքտէ
օլտուղու անլաշըլըյօր իտի. ճիւմէ հազըրուռնըն կէօղլէրի,
իհթիյար մատամ Տիւշէս աը Մայլըքլէնին օթուրմուշ օլ-
տուղու ճիհէթէ աթֆ օլունտու:

Իհթիյար Տիւշէս, սանտալէէսի իւզէրինտէ տիք տօղ-
րու օթուրմուշ օլուպ, պիր ազ էվլէլ զիքրի սէպզաթ ի-
տէն, վէ Սէնթ իլէ Շարլօթըն հայրէթինի մուճիպ օլան
մէգքիւր դըրմըզ կէլտանլըգ, էլան մէզպուրէնին պօյ-
նու իւզէրինտէ կէօրինիյօր իտի:

Սէնթ իլէ Շարլօթ, նինէլէրի իհթիյար Տիւշէսին նէզ-
տինէ վարմագ իչին այաղա գալգտըլար:

Մէզպուրէլէր, իլք ատըմլարընը ալտըգլարընտա,
նապէհան թէրէննիւմ իտիլէն շարգընըն սէտասը գաթ օ-
լունուպ, թէքրար սալօնըն տէրուռնին տէրին պիր սիւ-
քիւթ հիւքմ իթմէյէ պաշլատը:

Էվլէլա Սէնթ, իհթիյար Տիւշէսէ թագարլուպ իտէ-

րէք, մէզպուրէյէ պիր չէյէր սուալ իթաք:

Մատամ Տիւշէս, գաթան ճէվապ վիրմէյուպ սիւ-
քիւթ իթտի:

Օ անտէ Շարլօթ տախի Սէնթէ իմթիսալէն իհթիյար
Տիւշէսէ թէգարրուպ իտէրէք, մէզպուրէնին պոյնունա
սարլմըջ օլան գըրմըզը կէրտանլըզըն նէ օլտըզըունու ան-
լամագ իսթէտի:

Շարլօթ, էլինի կէրտանլըզ զանն օլունան մէզքիւր
նէսնէյէ տօգունտուրուր տօգունաուրմագ լ թիթրէյէրէք
պիր իքի աուրմ կէրի չէքիտի, վէ խէվֆու տէհչէթինտէն
նալի պիր վալէյլա սալը վէրտի:

Հազըրուն, մումարը ալըպ իհթիյար Տիւշէսին օթուր-
մուշ օլտուղը մահալէ գօշտուլար, մումարընքըզը կէր-
տանլըզ զանն օլունան մէզքիւր գըրմըզը նէսնէյէ ագս
էնտազ օլունճա, ճիւմէսի պիրտէն, պուրուշմուշ վէ գու-
րըմուշ իքի գըրմըզը էլլէրին, իհթիյար գատընըն պոյ-
նունը սըզըպ պիւքմէքտէ օլտուղունը կէօրտիւքէր:

Ուէսթէրն, ալիմ պիր տէհչէթ իլէ,

— Օկիւահ — տէյու հայգըրտը:

Մըսթըր Ուիլիւմսըն, թէլաֆֆուզ իթտիյի պու-
Օկիւահ քէլիմէսինի միւթէագըպ, բէրտէնին արգասըն-
տան պօղունուգ, վէ տէհչէթամիզ պիր կիւլիւշ սէպասը
իչիտիտի, վէ հէման օ սանիյէտէ մէզքիւր իքի գըրմըզը
էլլէր, ուսուլ իլէ կէրի չէքիտիլէր:

Իհթիյար գատըն, ատէթա պիր գընա չսւվալը կիպի
սանդալնէսի իւզէրինտէն ելւզիւն գօյգօ եէրէ տէվրիլի
վէրտի:

Իհթիյար Տիւշէս, չօգտան վէֆաթ իթմիշ օլուպ, ան-
ճագ Օկիւահըն էլլէրի, մէզպուրէյի սանտալնէսինին իւ-
զէրինտէ թուլթույօր իտի:

Օկիւահ, եանի Տիւգ Ժան-տը Մայլըրէ, զէվճէսի
Պէրթա տը Տըրէճըն, պօղազընը սըգարագ պօղմուշիտի:

Ուէսթէրն , ալէթթաճիլ բէրտէլէրի չէքի վէրտի :

Բէրտէլէրին արդասընտան , Օկիւահ քէնտի ուզուն վէ մէվզուն գամէթի իլէ (ուզիլ հասակ) տիք տօլլու տու-
րույօր իտի :

Մէրգումըն տէհչէթամիլ սիյմասը , վէ գանլը կէօզ-
լէի , թարիֆի զայրի գապիլ պիր վահչէթ իլէ , ախզը ին-
թիգամտէն նէշա'թ իտէն պիր մէմունիյէթը վահչիյանէ
իպրազ իթմէքտէ իտի :

Սամանտան էօրիւլի պիր նէվի գօրտօնըն ուճունա
րապթ իտիլմիշ օլան , վէ զիքրի սէպգաթ իտէն մէտալեօն՝
էլան մէրգումըն պօյնունտան ածըլը տուրույօր իտի . պու
մէտալեօնըն տէրունիտէ , զէվճէալի Պէրթա տը Տըրէօ-
նըն աշղը օլան՝ չըվալիյէ (ասպետ) միւսիւ տը Բէյօնըն
թատլիլի մահֆուզ պուլունույօր իտի :

Հազըրուն , քէմալի տէհչէթլէրինտէն նաչի՝ թաշ քէ-
սիլմիշ հէյքէլ միսալի պիլա հարաքէթ տուրմագտա , վէ
հայրան հայրան Օկիւահըն (ժան Տիւգին) վահչի սիյմասընա
պագմագտա իքէն , մէրգում՝ նաթըգա բէրտազանէ պիր
իշարէթ իլէ (ճոռոմական նշանով) իհթիյար Տիւչէսին՝
ճանսըզ ճէսէտինի կէօսթէրէրէք ,

— Պիր (Շէրօքէ) , էլպէթտէ ախզը սար իտէր : . .
Օկիւահ պիր րէյիսի քէպիր տիր . . . Օկիւահ քէնտի ին-
թիգամընը ալըր . . . - տէտի :

Բէյիսի քէպիր (Տիւգ-ժան-տը Մայլըրէ) , պու տէհ-
չէթամիլ սէօլէրի քէմալի վահչէթ իլէ սէօյլէաիքտէն սօն-
րա , հալընըն իւզէրինէ երւզին գօյու եաթարագ՝ թէք-
րարէն՝ էգպէրլէմիշ օլտուղու օլ պիր ահէնկ իւզրէ Յլան
ղարիպ շարգըսընը թէրէննիւմ իթմէյէ պաշլատը . . .

ՄՈՒԽԹԱՍԱՐ ՊԻՐ ԽԱԹԻՄԷ

Գարիյնի քերամըն մալիւմի օլտուղու կիպի, Օկիււահ նամը թահտընտա պուլունան, վէ ճանընտան զիյատէ սէվտիյի զէվճէսի, Պէրթա տը Տըրէօնըն խըյանէթու չինայէթինտէն նաչի թէճէննիւն իտէն, վէ նիչէ միւտէթ Ամէրիգանըն չէօլու պէապանընտա սէրսէրի տօլման, Տիւգ ժան-տը Մայլըբրէ, կէրէք քէնտի՝ վէ կէրէք ումու՝ Մայլըբրէ խանէտանը պէյապահտըղընըն սէպէպը եէկեանէսի օլան, զինաքեար զէվճէսինի գաթլ իթմիչ, վէ պու սուրէթլէ մէզպուրէտէն ախզը ինթիգամ իաէպիլմիչ իտի:

Ֆիլհագըգա՝ նագլու հէքեայէ իտիլտիյի կիպի, մէզքիւր ֆամիլեանըն չէքտիյի սէրէնճամը թագաթֆէրսա, եանի էօղ պէ էօղ մէչրու էվլատը Մարգի Բաուլ տը Մայլըբրէ իլէ մումարիէյհին զէվճէսի, վէ քէնտի կէլինի օլան պիչարէ Լուիղին, թարիֆի նագապիլ մէշագգաթ, վէ թէհամմիլ օլունմագ տէրէճէ ֆագրու զարուրէթ իչինտէ օլարագ, թէրգը տաղտաղայի ալէմ իթտիքլէրի, պէօյիւք թօրնու՝ սէֆիլ Պէրթանըն, ֆամիլեասը ուզրունա, նամուսսուղլուգ եարէսի իլէ զախմըտար օլտուղու հալտէ մէզարա կիրտիյի, օրթանճա թօրնու Շարլթըն, կիրիֆթար օլտուգլարը բէնչէյի զարուրէթտէն պաղատէյի կիրիպան (օձիքը աղատել) իթմէք նիչէթի իլէ, Լէօն Տիւչէսնէլ կիպի ատի՝ վէ նամուսսըղ պիր հայլա գըլա իզտիվաճ իթմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունմուղը, քիւչիւք թօրնը՝ Բագիղէ Սէնթին, աչըրըլմասը, վէ աւտէթա մուճիղէ նէվինտէն օլարագ, նամուսսըլա խալէլ կէլմէքսիղին խնչաւ օլունմասը, Կասթիֆըն չէքտիյի ա-

զապու ըզթըրապը, վէ խիւլասայի քէլամ սատըգ, վէ համիյէթլի ժան-Մարի-Պիօնըն, տէօքտիւյի կէօզ եաշլա-
րը, մէկէր Պէրթա տը Տըրէօ նամ պու մազըուը, մէրհա-
մէթսիզ, խայըն, վէ զինաքեար գարընըն, իրթիքեապ
իթմիշ օլտուղու ֆուհշու շինաէթին եիւզիւնտէն տէյիլմի
իտի

Տիւգ ժան-տը Մայլըբրէ, պիր միւմքին թասհիհի
միզաճ իտէմէյուպ, հաթտա իրթիքեապ իթտիյի ճինա-
յէթը մալիւմէտէն սօնրա, պիր գաթ տահա ճիննէթի
թէշէտտիւտ իտէրէք, էնճամը քեար էճէլ եաթաղընա
տիւշմիւշ, վէ սօն նէֆէսինտէ պիլէ՝ զէվճէսի Պէրթա տը
Տըրէօնըն իսմինի, կեահ ազիմ պիր մուհապէթ, վէ կեա-
հիտէ ճանխըրաշ լանէթլէր իլէ եատ իտէ իտէ, թէրգը
հայաթ իթմիշ, վէ օղլու Մարգի Բաուլ իլէ կէլինի բա-
գիղէ Լուիզին, մագպէրէլէրի (գերեզման) նէզտինտէ
տէֆն իտիլմիշ իտի:

Կէրէք միւթէվէֆայի մումաիլէյհին, վէ կէրէք պի-
շարէ Պէրթանըն՝ մաթէմլէրի խիթամ պուլտուգտան սօնրա,
Սէնթ Բօմէ իլէ, վէ մէրտ նաղէու տախի՝ նըշանլըսը Մին-
եօնըլա, հէման պիր կիւնտէ օլարագ իղտիվաճ իթմիշլէր իտի:

Շարլօթ, քէմալի եիւզսիւզլիքլէ Տիւշէսնէլ թարա-
ֆընտան տէֆա տէֆա վուգու պուլան թէքլիֆլէրի, նէֆ-
րէթ վէ հագարէթլէ ըէտտ իտուպ, պիր միւմքին հայլա-
ղը մէրգումը թէքրարէն զէվճիյէ գապուլ իթմէմիշ,
վէ մուգատտէմա Տիւրանտէնին թախմինի միւճիպինճէ,
հէման ավօգաթը մէրգում վասէթասըյըլա, շէրան զէվ-
ճինտէն պրըլտըգտան սօնրա, պիրատէրի իլէ հէմիրէսի
նէզտինտէ ինզըվանիշին (առանձնացեալ) օլարագ, վագ-
թինի, էրպապը միւհթաճիյնի թէսէլլի իթմէքլէ կէշիր-
մէյէ գարար վէրտի:

Կասթօն, տէտէսի ժան Տիւզին վէֆաթընտանա սօն-
րա, Մայլըբրէ լոանէտանընըն ըէյիսի օղլուպ, Տիւգ իւն-

վանընդ հագգըյըլա հայիզ պղպիկնույոր իտի, ժան-Մարի-Պիօ, թապիյի եվվելքինտէն զիյատէ Մայլըբրէլէքին նազըսը օլուպ, ֆամիլեա թարաֆընտան թահրիմու թա՛հ զիմ գըլընարագ, կիճէ կիւնտիւզ էֆէնտիլէրինին էլտէ իտէպիլտիքլէրի սաատէթը հալին տէվամը խուսուսընտա, ձէնապը հագգա տուալէր իթմէքլէ իշթիղալ իտիյոր իտի:

Չէքիլէն պունճա ըզթըրապու մէշադգաթտէն սօնրա, Մայլըբրէլէրին մալիգ օլտուգլարը իշպու սաատէթը հալինտէն, եալընըզ պիշարէ Պէրթա մահրում գալմըշ իտի իսէտէ, ֆագաթ մէզպուրէ տախի, քէնտի իթիգա-տընճա՝ ալէմը պէգատէ, սէվկիլի եվլատը էամօնըն եա-նընտա պուլունմագլա, էլպէթտէ մէսուա իտի...

Ճէյմս Ուէսթէրնին, Սմէրիգաթա հիշ պիր ագրա-պասը պուլունմատըղընտան, արթըզ մահալի մէզքիւր-տէ իգամէթ իթմէյի մինասիպ կէօրմէյուպ, Պօսթըն շէհրինէ ալիմէթ, վէ իշլէրինի թէսվիյէ իթտիքտէն սօն-րա Բարիզէ ալտէթ իթմիշ իտի:

Խայըրիսահ Ուէսթէրն, Կաթթօն իլէ հէմլիբէլէրինին ըէճաու նիյազլարընա միւթապաթ իթմէյէ մէճպուր օ-լարագ, մէրդումանըն տիլիսահը իւզրէ, Մայլըբրէ գօնա-ղընա նագլը մէքեան իթտի, վէ ճիւմլէ ֆամիլեա թարա-ֆընտան՝ ատէթա պէօյիւք բէտէր մէգամընտա ըայէթ պուլարագ, ուշագլարը, վէ տահա տօլրուսը տօսթլարը օլան թօպի Կըրանթ, վէ ճօն Ռօպէրթսըն մայէթլինտէ օլտուղու հալտէ, միւտէթը էօմրիւնին խիթամընա տէյլն, Մայլըբրէ խանէտանը նէղտինտէ գալտը:

Իշպու հէքիայէտէ էսամիսի զիքը օլունան էշիսասը սայիրէնին, չօգլուգ էհէմիլիլէթլէրի օլմաւըղը հատէպի իլէ, մէրգումանըն էվսաֆը մուֆասալէսինտէն սարֆը նազար իտէրէք, եալընըզ աթի իւզ զիքը մալիւմաթը մուս-թասարէնին իթասըյըլա իքթիֆա իտէրիզ, շէօյլէքի,

Գարմէն, վազիֆէսինի իճրա իթտիքտէն սօնրա, Կապ-

Թօնա տէմիշ օլտուղու կիպի, պիր տահա Վէյտանէ չըգ-
մամըշիտի. կէօրիւնիւր քի մէզպուրէ, վալիտէսի Տօլօրէզ
իլէ, մալիւմիւմիզ օլան քերաշիֆլէրին (գուշակիշ) Կանի
Ճօն Վօհուրլա Եահպէլին, մէզնուրլարընը զիյարէթ իթմէք
իշիւն, ան ասըլ քէնտի վաթանը օլան Ըսպանեա մէմալի-
քինտէ վազը, ուլո՛ւ տաղլարըն էթէյինտէ նագլիմէքեան
իթմիշիտի:

Նասրլըքի պիլիբիզ, Գարմէն՝ Կասթօնըն հագգընտա
ֆէվզէլատէ պիր մուհապէթ հըսս իթմէքտէիտի, ֆա-
գաթ մէզպուրէ՝ իրթիքեապ իթմիշ օլտուղու ճինայէթի,
վէ ալէլիուսուս մէնսուպ օլտուղու ֆամիլեանընըն տինա-
յէթի սէպէպի իլէ, Կասթօն կիպի քիպար վէ ասիլ պիր
զաթըն վիւսալինէ նայիլ օլամայաճաղընը, եանի մուճա-
իլէյհ իլէ իզտիվաճ իթմէյէ լայըգ օլմատըղընը թահաը
միւլահազայէ ալարագ, միւտէթը էօմրիւնտէ, պիր մուս
հապէթը շէտիտէ իլէ սէվմիշ օլտուղու Կասթօնըն, իգա-
մէթ իթտիյի պէլտէտէն չարնաչար ֆիրար իթմէքլէ, մու-
մաիլէյհին բէնշէյի սէվտասընտան ազատէյի ճան իթմէք
ազմինէ տիւշմիւշիտի:

Կասթօն տախի, հիւսնի մէլահաթըն միւճէսսէմ բէյ-
քէրի օլան Գարմէնին, աչգու սէվտասըլըլա պիր էյեամ
սուզանու բէրիշան, վէ խէյալի կէյսուլի (խոպուպիկ) սէ-
մէն պուսի իլէ (յասմըկահոտ) մէսթու սերկէրտան օլ-
տուգտան սօնրա, ագըպէթ կէօյնիւնի, մէնսուպ պու-
լունտուղու խանէտանէ չէսպան օլան պիր բագիզէյէ հասը
իտէրէք, եավաշ եավաշ Գարմէնին մուհապէթինի ու-
նութապիլմիշիտի:

Միւսիւ Շըվալիյէ տը Բօյըն մախտուճի, եանի մա-
տամ Տիւշէս տը Մայլըբրէնին նամէշրու (ապօրինի) էվ-
լատը, սէֆիհ վէ հիւսնի ախլագտէն պի պէհրէ օ-
լան միւսիւ տը Գօմբանս արթըգ չէօհրէթու չէրէֆտէն
մահրուճ, վէ զարուրէթը հալտէ եաշայուպտա, եարու

աղետարն սերդէնիչու խթիհզալարնա հետէֆ օլմագ իս թէմէտիյնտէն, ինթիհար իթմիշ (անճնասպան ըլլալ), վէ պու հալ իլէ վիճուտը խապասաթ ալուտը օրթատան գալգմը իտի:

1826 տէնէսի Գարնդվալընըն սօն Սալը կիճէֆի Եապանին Օթէլինտէ թէճէմիւ իթտիքլէրինի կէսթուրյիւ միզ պէշ նէֆէր ահպապլարա, Եանի Տիւրանտէն, Լէճն Տիւշէնէլ, Րօպի, Տընիզառ, վէ տօգթօր Թօզէբէնէ կէլինճէ, հէքթայէմիզին մուգատտէմէսինտէն անլաշըլաճաղը կիպի, պուշար՝ պատընլարը նէրաիւպան իթիխաղ իթմէքլէ նմյիլի մէրամ օլմագ, հէվէսի իլէ սուգան օլտուգլարը հալնէ, հիշ պիրի մագսատընա էրէմէմիշ օլտուղու գարիյնի քիրամէ մալիւմ տիր. հաթտա մէրգուման, էվվէլքի պուլունտուղլարը վազիյէթտէն՝ տահա տուն մէրթէպէ պիր հալէ թէնէզգիւլ իթմիշլէր իտի:

Պաշըճա պու նիյէթը մէնֆուրէ իլէ ագաը իզտիվաճ իթմիշ օլան Լէճն Տիւշէնէլ, Շարթթ կիպի ասիլ պիր զէվճէյի բագիզէնին գասորու գըյմէթինի պիլմէյուպտա, մէնաֆիյի շախիյէ, վէ հըրսու թամա սէվտասըյըլա, աֆիֆէյի մէզպուրէնին ալէյհինտէ գուրմուշ Ելտուղու Նէֆրէթամիզ տուգաղը տիւշիւնտիւքճէ, Տիւրանտէնին թախմին իթտիյի կիպի ագլընա խըֆֆէթ կէթիրմիշ, վէ նիհաշէթ իւլէմի, պիր խասթախանէ քիւշէսինտէ բօթթընը սէրմիշ իտի:

Տընիզառ, մալիւմիւմիզ օլան հիյլէու տէճայիսին սաշէսինտէ, էլտէ իտէպիլմիշ օլտուղու պիր գաշ պին ֆըրանդը, մէյխանէ քիւշէլէրինտէ Եէյիպ պիթիրաիքտէն սօնրա, սէրսէֆիլ տօլանմագտա իքէն, նակէհան տէրտէսթ իտիլմէքլէ հապսէ իլգա իտիլմիշ իտի:

Չիւնքի Բուբառ, Եանի Բիյէր Վօրմս, Տընիզառըն վէսաթաթըյըլա Մարգինին (Գարմէնին) խանէսինտէն աշըրտըղը էշեայը սաթըպ, աղ միւտէթ զարֆընտա իշոճ իշրէթ, վէ գումարտա սարֆ իտուպ թէքրապ Բարիզէ ալաթէթ իթմիշ, վէ միւթատը միւճիւպինճէ Եէնիտէն սըր-

գաթէ պաշլամըշ, վէ հէր նասըլսա տիզու կիրիֆթ օլուն-
մալըլա, էսնայի իսթինթագընտա Տընիզառն տէլալէթի
իլէ, Մարգինին խանէսինի սոյտուլունը իգորար իթմէյէ
մէճպուր օլմուշ իտի:

Տընիզառ, սարիգը մէրգում շէրիք ատառ օլունարագ
հապս իտիմիշ իտիքի, հայլազը մէրգում, հապսխանէ
տէրունինտէ չիւրիւլուպ, քէմալի սէֆալէթլէ վէֆաթ իթ-
միշ, վէ պու սուրէթլէ, մէրհամէթինէ իթիճա իթմիշ օ-
լան պիշարէ Պէրթանըն հագընտա, իրթիքեապ իթտիյի
ճինայէթը մէքուհինին ճէզայի սէզասընը չէքմիշ իտի:

Բօպի տախի, պիր միւտէթ միւսիւ տը Գօմանսըն
մասլահաթկիւզարը Պիւրօ իլէ, գաղինօլարտա պիլարտօ օյ-
նայարագ կիւճ հալ իլէ նաֆագասընը թէտարըզ իթմէք-
տէ իքէն, Տընիզառն թէվզըֆ օլունտուլու խապէրինի
ալտըղընտա, արթըզ Բարըղտէ տուրմայը քեարը ագիւ
ատտ իթմէյուպ, տիյարը ասէրէ ֆիրար իթմիշ, վէ հիշ
պիր եէրէ տիքիշ թութտուրամայըպ, սէֆալէթլէ էօթէ
պէրի սիւրիւնէ գալմըշ իտի:

Տօգթօր ժօզէբէն իսէ, Բարիզին էն մէշհուր աթըպ-
պասընը թէգատտիւմ իտէճէք զիւլիւմինէ զահիպ օլմուշ
իքէն, Տիւրանտէնին պօշ պօղազըղընտան նաշի, մէրգու-
մըն հէմ տօգթօր վէ հէմտէ ճասուս օլտուղու շույու
պուլմագլա խալգըն եիւզիւնտէն տիւշմիւշ, վէ միւշթէ-
րիլէրի ազալըպ, առէթա պիր քէօյ էճզաճըսը մէրթէ-
պէսինէ գատար թէնէզզիւլ իթմիշ իտի:

Մէզքիւր պէշ նէֆէր արգատաշլարտան՝ եալընըզ
Տիւրանտէնին, պիր տէրէճէյէ գատար պահաը եավէր
օլմուշ իտի. վագաա մէրգում, րէֆիգի Լէօն Տիւշէսնէլ
կիպի, գատըն վասէթասըլըլա թէգատտիւմ իթմէք իշիւն
էվլէնմիշ, զէնկին ֆագաթ տիշլէք, վէ սինճէ քէնտինտէն
պէօյիւճէք պիր գատըն ալմըշ, վէ եալընըզ մէզպուրէ-
նին բարասընը եէմէլլէ իքթիֆա իսուպ, պաշգա սու-
րէթտէ իսթիֆաաէ իթմէյէ ֆըրսաթ պուլմամըշ իտի:

Ավօգաթը մէրգում, մահզա մըսթըր Ուիլէրմըն

Թավսիյէյի մախսուսէսի իլէ, Մայլըբրէլէրին նազարը թէ-
վէճճիւհինի ճէլպ իթմէքլէ, խանէտանը մէգքիւրըն մաս-
լահաթ կիւզարը օլուպ, պու սայէտէ թէայեիւշինի թահ-
տը թէէմինաթէ ալըպ հալինէ գանաաթ իտիյօր իտի:

Շունը տախի տէմէյէ ունութմայալըմքի, Տիւրան-
տէն հալինի ըսլահ իտուպ, ինսան սըրասըն կէշմիշ օլ-
մաղըլա, իշպու ըէֆահը հալտէ պուլունմայա քէսպը իս-
թիհգագ իտէպիլմիշ իտի:

Հէքեայէմիզին սօն ֆասլընտա վասֆու պէյան իթ-
տիյիմիշ, Մայլըբրէ գօնաղընըն տիւգլէրէ մախսուս օլան
վասի սալօնըն տէրունինտէ կիւզար իտէն մէնզարէտէն
պիր պուշուգ այ սօնրա, եանի միւսիւ տը Դօմբանսըն ին-
թիհար իթտիյի կիւնին ֆէրտասը ոապահասը, թէքմիլ
Մայլըբրէ ֆամիլեասը ազալարը, վէ հաթտա նտգէռ իլէ
Մինեօն տախի պէրապէր օլտուգլարը հալտէ, ԲէրլաՇէզ
գապրիսթանընա կիտուպ, տէտէլէրի ժան Տիւգլին՝ վէ
բէտէրու մատէրլէրի՝ Մարգի Բաուլ իլէ Լուիզին մագ-
պէրէլէրինի զիյարէթ իթտիլէր:

Միւթէվէֆայի մուամիլէյհիւմանըն մագպէրէլէրի իւ-
զէրինէ, Մայլըբրէ խանէտանը շանու չէրէֆինէ չէսպան
օլաճագ սուրէթտէ, միւզէյեէն թաշլար վազ իտիլմիշ օլ-
տուղու կիպի, Պէրթանըն գապրի իւզէրինէ տախի կիւ-
զէլ պիր թաշ գօնուլմուշ իտի:

Մէգապիրի մէգքիւրէյի սէթր իթմէքտէ օլան թաշ-
լարըն իւզէրինէ, Մայլըբրէ խանէտանը ալաիլէթը ֆարի-
գասը հէքք իտիլմիշ իտի:

Սէնթ՝ Բօմէ իլէ պէրապէր, հէմիլրէսի Պէրթաղըլա
մախսուսը Էտմօնըն քէմիլլէրինի հավի պուլունան մէզա-
րըն բիշկեհաննտա տիղ չէօքէրէք, կէօղ եաշըյըլա տուա
իթտիքտէն սօնրա . . . միւթէվէֆիյէ հէմիլրէսինին (Պէր-
թանըն) վասիյէթի մուճիպինճէ, մէզարըն էթրաֆընը չի-
չէքլէրլէ թէգեին իթտիք, վէ պատէմա տայիմի սուրէթ-
տէ թագէ չիչէք վազ օլունմասընը, մէզարճըյա խասսէ-
թէն էմր իթտի:

Կասթոն իլէ Շարլօթ, րէֆագաթլարընտա ժան-Մարի-Պիօ օլտուղու հալտէ, Սէնթէ իմթիսալ իտէրէք, Պէրթանըն մէզարընը՝ ատէթա պիր շէհիտէ (վկայուհի) դապրի իտիր կիպի, կէօզ եաշըյըլա բուս իթտիլէր:

Ժան-Մարի-Պիօ, Պէրթանըն վասիյէթնամէսինի, մէրհուլմէնին արղուսը միւհիպինճէ Կասթոնա թէսլիմ իթմիշ իտի. արթըզ Նազէն իլէ Մինեօնտան մատէ, ճիւթէսիտէ պիշարէ Պէրթանըն սըրընա ալեհա օլմուշլար իտի:

Պէրթա, վասիյէթնամէսինտէ եազմըլ օլտուղու կիպի՝ Սէնթ իզտիվաճ իթմիշ, վէ պիրատէրի Կասթոնըն վասէթասըյըլա, պէօյիւք հէմշիրէսի սէֆիլ Պէրթանըն էսրարը միւհլէմէսինէ վազըֆ օլմուշ, վէ միւտէթը մէտիտէտէն պէրի մէզպուրէնին օ տայիմի մահզուլիյէթինին, վէ միւթէմատիյէն պարիտ վէ պի ֆութուր պիր հալտէ կէօրիւնտիւյինին՝ սէպէպը հագըզըսընը անլամըշ իտի:

Սէնթին կէօզլէրի էշքի հասրէթ իլէ օլմուշ օլտուղու հալտէ, Պէրթանըն մէզարընը զէվճի Րօմէյէ կէօսութէրիպ, միւթէէսիր պիր պէտայըլա,

— Իշթէ ազիզիմ Րօմէ, շու մէտֆէնին (գերեզման) աթընտա, ֆէլաքէթը ճիւնեհվիյէ խանչէրի իլէ գաթլ իտիլմիշ պիր շէհիտէ եաթըյօր, ահ միւսթէանալար պուլլունտուղունու իյթիրաֆ իթմէքլէ պէրապէր տէրիմ քի, ինսանլար բէք խայըն վէ բէք զալիմ իտիլէր . . . — տէտի:

Թէսատիւֆաթը զարիպէտէն օլարաֆ, թամ օ էսնատէ մէզքիւր գապլիսթանա պիր ճէնազէ կէթիրիլտի. պու թապուլթըն իշինտէ միւսիւ տը Գօմբանսըն ճէսէտի պալուանյօր իտի, հազըրուլն, միւսիւ Գօմբանսըն տէհէթաթիլ վէֆաթընա վազըֆ օլտուլար:

Սէնթ, մէրգուլմըն ճանը ՚հէլասը իշիւն տալի, ճէնապը դաֆուրի քէրէմ հազրէթէրինէ, ան սամիթ իւլլալա տուա իթտի:

ԽԻԹԱՄԸ ՀԷՔԵԱՅԷ

ՖԻԶՐԻՍԹԻ ԷՍԱՄԻՅԻ ԷՇԽԱՍ

Հէքեայէմիզի գըլաաթէ ըաղպէթ պույուրան զէ-
վաթը քերամըն շաշըրմամալարը, վէ սուհուլէթ իլէ ան-
լայապիլմէլէրի իչիւն, զիքը իտիլէն էշխասըն էսամիսինի,
վէ քիմէր օլտուգլարընը, աթի իւզզիքը ֆիհրիսթատէ
եէկեան եէկեան պէյան իտիլիշ օլմաղըլա, գարիյնի քի-
րամըն իշպու ֆիհրիսթէ միւրաճաաթ իթմէլէրի թավսիյէ
իտիլիւր:

ՖԻԶՐԻՍԹԻ ԷՍԱՄԻ

ՄԱՅԼԸՐԸԼԷՔԷ ՄԷՆՍՈՒՊ ՕԼԱՆ ԷՇԽԱՍ

Տիւգ Րաուլ տը Մայլըրէ, Տիւգ Ժան տը Մայլըր
ըէնին բէտէրի:

Տիւգ Ժան տը Մայլըրէ, Մարգի Րաուլըն բէտէրի,
վէ Կաաթօն ըլա իւշ նէֆէր հէմշիրէլէրինին տէտէլէրի:

Տիւշէս տը Մայլըրէ, Եախօտ Պէրթա տը Տըրէօ,
Տիւգ Ժանըն զէվճէսի:

Մարգի Րաուլ, Տիւգ Ժան տը Մայլըրէնին օղուլ:

Մատամ Մարգիզ, Եախօտ Լուիզ Ուէսթէրն, Մար-
գի Րաուլըն զէվճէսի, վէ ճէյան Ուէսթէրնին դըզ գա-
րընտաշը:

Կասթոն, Մարգի Բաուլըն մախտումի, վէ Մայլըբրէ խանէտանընըն վարիսի միւթլագը:

Մատմագէլ Պէրթա տը Մայլըբրէ, Մարգի Բաուլըն պէջիւք քէրիմէսի:

Մատմագէլ Շարլօթ տը Քէրքազ, Մարքի Բաուլըն օրթաննա քէրիմէսի, վէ Լէօն Տիւշէսնէլին զէվճէսի:

Մատմագէլ Սէնթ տը Նէյ, Մարգի Բաուլըն սաղիր քէրիմէսի:

Էտմօն, մատմագէլ Պէրթանըն, նամէշրու մախտումի:

ՄԱՅԼԸԲՐԷ ԽԱՆԷՏԱՆԸՆԱ ԳԱՐԱՊԷԹ

ՎԷ ՄԻՆԱՍԻՊԷԹԼԷՐԻ ՕԼԱՆ ԷՇԽԱՍ

Ժան-Մարի-Պիօ, Պըրլթանեըլը վէ քէջիւ սատըգ պիր առէմ, Մայլըբրէ խանէտանընըն ճէտ պէ ճէտ պէն-տէյի տիրինէսի (վաղէմի ծառայ):

Բօմէ, Եիւզպաշըլըգ բութպէսի իլէ Աֆրիգա օրտուսընտա պուլունմուշ, վէ մուախիարէն սիւքի ապէրիյի թէրք պիրլէ, սանէմ թըրաշըգլա իշթիզալ իաէն, մէրտ, վէ համիյէթլի պիր զաթ, Սէնթին աշըգը սատըգը, վէ ախիրէն մէշրու զէվճի:

Օկիւահ, Եախօտ րէյիսի քէպիր, ան ասըլ Տիւգ ժան տը Մայլըբրէ քէնտիսի, վէ մումախլէյհին (Շէրօքէ) Եապանիլէրի իյինտէ օլտուղու էսնատէ քէսպ իթմիշ օլտուղու նամու շէօհրէթ:

Եապանի, Եախօտ Եապանինին մաղարասընտաքի իհ-թիյար տիվանէ, քէզալիք Տիւգ ժան տը Մայլըբրէ:

Իհթիյար Ուիլեմն Ուէսթէրն, ասըլզատէ պիր Ամէրիգալը, վէ ճէյմս Ուէսթէրնին բէտէրի:

Ճէյմս Ուէսթէրն, Լուիզին պիրատերի, Կասթօն ըւահէմիրէլէրինն տայըսը, վէ Մայլըբրէլէրին համիսի:

Մըսթըր Ուիլքըմս, Ամէրիգատան Մայլըբրէլէրէ ալըտ օլան էվրագը կէթիրէն, վէ Գարմէնին էլի իլէ ճէրհտիլէն, պիղզաթ մուսաիլէյհ ճէյմս Ուէսթէրն:

Թօպի Կըրննթ, վէ ճօն Բօպէրթսըն, ճէյմս Ուէսթէրնին ուշագլարը, վէ եախօտ մահրէմի էսրարը օլան սատըգ ասէմլէր:

ՄԱՅԼՐԲՐԷԼԷՐԻՆ ԽԱՍԻՄԼԷՐԻ

Տիւգ տը Գօմբանս, Պէրթա տը Տըրէօնըն, եանի իհթիյար Տիւշէս տը Մայլըբրէնին նամէշրու էվլատը:

Միւսիւ վէ մատամ Գօմբանս, Տիւգ տը Գօմբանսը՝ ճան էվլատը գապուլ իտէն ֆագըր պիր ֆամիլեա:

Միւսիւ Մասօն, Սէն շէհրի պէլէտիյէ մահքէմէսի էվրագ միւտիւրի, վէ միւսիւ Գօմբանսըն գայըմ բէտէրի:

Հանրիյէթ Մասօն, եախօտ Տիւշէս տը Գօմբանս, միւսիւ տը Գօմբանսըն զէվճէսի, վէ Լէօն Տիւշէսնէլին մաշուգէսի:

Միւսիւ Պիւրօ, Տիւգ տը Գօմբանսըն մասլահաթ կիւղարը, եախօտ մահրէմը էսրարը, Տիւգին հէր պիր խապասաթընա իշթիրագ իտէն պիր հայլագ:

Մատամ Պրիւնէլ, Տիւգին ֆուհշխանէսինին նազըրէսի:

ՊԵՇ ՆԷՓԵՐ ԱՀՊԱՊԼԱՐ

Լէօն Տիւշէսնէլ , սեփարէթ քիթապէթինտէ միւս
թախտէմ միւսէյեէպ վէ տուն պիր ատէմ , Շարլօթըն
զէվճի :

Տիւրանտէն , ավօգաթլըզլա իշթիղալ իտէն , վէ իլէ
րուտէ Մայլըբրէլէրին տավա վէքիլի :

Տընիզառ , կիւյա էտէպիյաթլէ մէշղուլ , միւթէալիմ
(իմաստակ) , սարխօշ , վէ սօն տէրէճէ հայլազ պիր ատէմ ,
Պէրթանըն նամէշրու էվլատը էտմօնըն բէտէրի , վէ Պիւ
րօնըն մուավինի :

Տօգթօր ժօզէրէն , Մարգի Րաուլը թէտավի իտէն
հէքիմ , վէ միւսիւ տը Գօմբանսըն ճասուսը :

Բօպի , ագթէօր , էտիպ , վէ սէնաթքեարըմ տէյիպ-
տէ , հիշ պիթ շէյ օլմայան սէֆիհ վէ միւսէյեէպ ա-
տէմին պիրի :

ԷՇԵԱՍԸ ՍԱՅԻՐԷ

Գարմէն , ան ասըլ չինկեանէ օլուպ զայէթ կիւզէլ
վէ միւթէճասըրէ (յանդուգն) պիր գարը :

Մարգի տը Մայլըբրէ , եախօտ մատամ Պարօն տը
Րօյ , քէզալիք պիզզաթ Գարմէն , եանի ճէյմա Ուէսթէրնի
ճէրհ իտուպտա չըզտանը զասպ իտէն գարը :

Գալէպ , վէ Տօլրէզ , Բսպանեա վէ Բսգօչիյա չին-
կեանէլէրինտէն , Գարմէնին բէտէրու վալիտէսի :

Ճօն Վօհռ , վէ Եահպէլ , չինկեանէ միլլէթինէ մէն-

տուպ իբրի ֆալճըլաք, վէ Գարմէնին միւսթագպէլի քեա-
շիֆլէրի :

Շըվալիյէ միւսիւ տը Րէյօն , ասիւ պիր տէլիգանլը ,
վէ Տիւգ Ժանըն զէվճէսի Պէրթա տը Տըրէօնըն աշըգը ,
եանի միւսիւ Գօմբանսըն բէտէրի :

Լօրէթ եախօտ մատամ Պաթիլա քը Սէն Ֆարամօն ,
ղայէթ կիւզէլ վէ գուրնազ էսկի պիր աշիւֆթէ :

Մատմազէլ Ռայլիյօն , մէշհուր պիր րագդասէ :

Մատմազէլ Ֆալգօն , վէ մատամ Տապալի , իբի նէ-
ֆէր խուպ ալաղ (քաղցրաձայն) խանէնտէլէր (զուսա-
նուհի) :

Մատամ տը Բօնլըվօ , ասիւ վէ բօլիթիգա շինաս պիր
գատըն :

Մատամ Տօնալ Սըվօն , քէնտիսինի տապէթլու կէզս-
թէրմէք իսթէյէն ասի , ֆագաթ սօն տէրէճէ , զէնկին
պիր սըլըր գասապընըն զէվճէսի :

Մատամ Լէա Վէրէն , ումուրը սիյասիյէյէ հէվէս-
քեար ասիլէ պիր գատըն :

Մատամ տը Պօլն , միւթէասըպէ , մաղրուրէ , բէր-
հիգքեար , վէ սօն տէրէճէ մերագլը պիր գատըն :

Դօնթէս տը Վարան , կէնճ վէ զայէթ կիւզէլ պիր
գատըն , Մարգի տը Մայլըբրէ նամը թահտընտա օլան
Գարմէնի էրքէք զանն իթմէքլէ , մէզպուրէյէ աշգու ա-
լագա իսթէն պիր բագիզէ :

Ֆէլիսիյէն Շաբիթօ , կիւյա Ֆարսալ տուգասընըն եէ-
կէնի , վէ միւսիւ Բօլիպին վարիսի հագըգիսի :

Պառօն Բըրիւնօ , վէ Ժ. Պ. Դ. Սանկէն , քէնտիլէրիկի
ասիլ զանն իտէն խօտբէսէնտ տէլիգանլըգար :

Պօն տը Մօնֆէրմէյլ , տիշ թապիպի , վէ մէզքիւր տէ-
լիգանլըլարըն ըէֆիգի ,

Միւսիւ տը Պօլն, վէ Գօնթ տը Վարան, մատամ տը Պօլն իլէ Գօնթէս տը Վարանն զէվճէլէրի:

ԻՔԻ ԱՏԷԹ ՖԱՊՐԻԳԱԼԱՐԸՆ ԷՐԲԷՔ

ՎԷ ԳԱՏԸՆ ՈՒՄԷԼԷԼԵՐԻ

Բալօ, Կասթօնն մախլասը:

Միւսիւ Բօթէլ, Փապրիգանն սանտրգքեարը օլան իհթիյար պիր առէմ:

Նաղէռ, Եախօտ Տըրակօն, Բօմէնին ալայընտա աւփէրիք իթմիշ մէրոտ պիր առէմ, Կասթօնն չալըշտըղը Փապրիգատա առէլէ, վէ մէրգումն սատրգ ահպապը:

Բուարէ, մէղքիւր Փապրիգատա իշճի, պօշպօղաղ պիր առէմ, վէ Պէպէլ նամ աշիւֆթէնին ալըգը:

Գաշառ, քէզալիք Փապրիգանն իշճիլէրինտէն մուզհիգ պիր առէմ:

Բիյէր Վօրմն, Եախօտ Բուքառ, քէզա մէղքիւր Փապրիգատա չալըշան Ալգասլը պիր առէլէ, պապա Բօթէլին սանտրղընը սօյան, վէ Մարգի տը Մայլըրէնին (Գարմէնին) խանէսինի թալան իտէն հայլաղ:

Մատամ Սօրէլ, Սէնթին չալըշտըղը Փապրիգանն սահիպէսի:

Մատմաղէլ Մինեօն, մէղքիւր Փապրիգատա չալըշմագ իսթէյէն սափոտէրուն Փագաթ պօշպօղաղ պիր գըզ, վէ Նաղէռին նըշանլըսը:

Մատմաղէլ Պէպէլ, քէզալիք Փապրիգանն առէլէսինտէն Բուարէնին մէթրէսի:

Մատմաղէլ Էմէլի, Զէլիյա, Զիւլէմա, վէ Մօտէսթ

քէզալիք մատամ Սօրէլին թահար նէզարէթինտէ օլան
Ֆապրիգատա չալըշան ֆընտըգճը գըզլար :

ԼՕԳԱՆԹԱՃԸ ՎԷ ԳԱԲՈՒՃԸԼԱՐ

Միւսիւ Բօլիպ, Էապանինին Օթէլի տէնիլէն գահվէ-
խանէնին միւսթէճիրի, Վալուա զօգաղընտա Մարգի Բա-
ուլը խասթա հալինտէ զօգաղա աթտըրան, իըրսըզ Եա-
թագլըղընտան կէլմէ, վէ մուախարէն քէսպը սէրվէթ
իտէրէք պանքէրլիք իտէն պիր հայլազ :

Օվէրնիյալը պիր քէօյլիւ, ժան-Մարի-Պիօնըն զայպու-
պէթի էսնասընտա, Մայլըբրէ գօնաղընա գաբըճըլըզ ի-
տէն, վէ ալըզ զանն օլունան, վէ միւսիւ Գօմբանսըն մաս-
լահաթ կիւզարը, Պիւրօնըն վասէթասըյըլա ճասուսըզ
իտէն պիր չախս :

Ժալամպօ, Բօմէնին չալըշմագտա օլտուղու տայիրէ-
նին գաբուճըսը, սէրսէմ, գօրգագ, վէ զէվճէսի հիւքմիւ
թահտընտա պուլունան, թօհաֆ պիր ատէմ :

Մատամ Ժալամպօ, Եախօտ Բօզըլան, գաբըճը Ժա-
լամպօնըն զէվճէսի, թիթիզ մէշրէպ, հիտէթի, վէ սէրթ
պիր գարը :

Քիւչիւք Լուդուվիկ, մէրգումանըն մախտումի :

Գըրօքինեօլ, Բօմէնին չըրաղը, վէ մէրգումըն տայի-
րէսի պէքճիսի մէգամընտա օլան աչըզ կէօղ պիր չօճուզ :

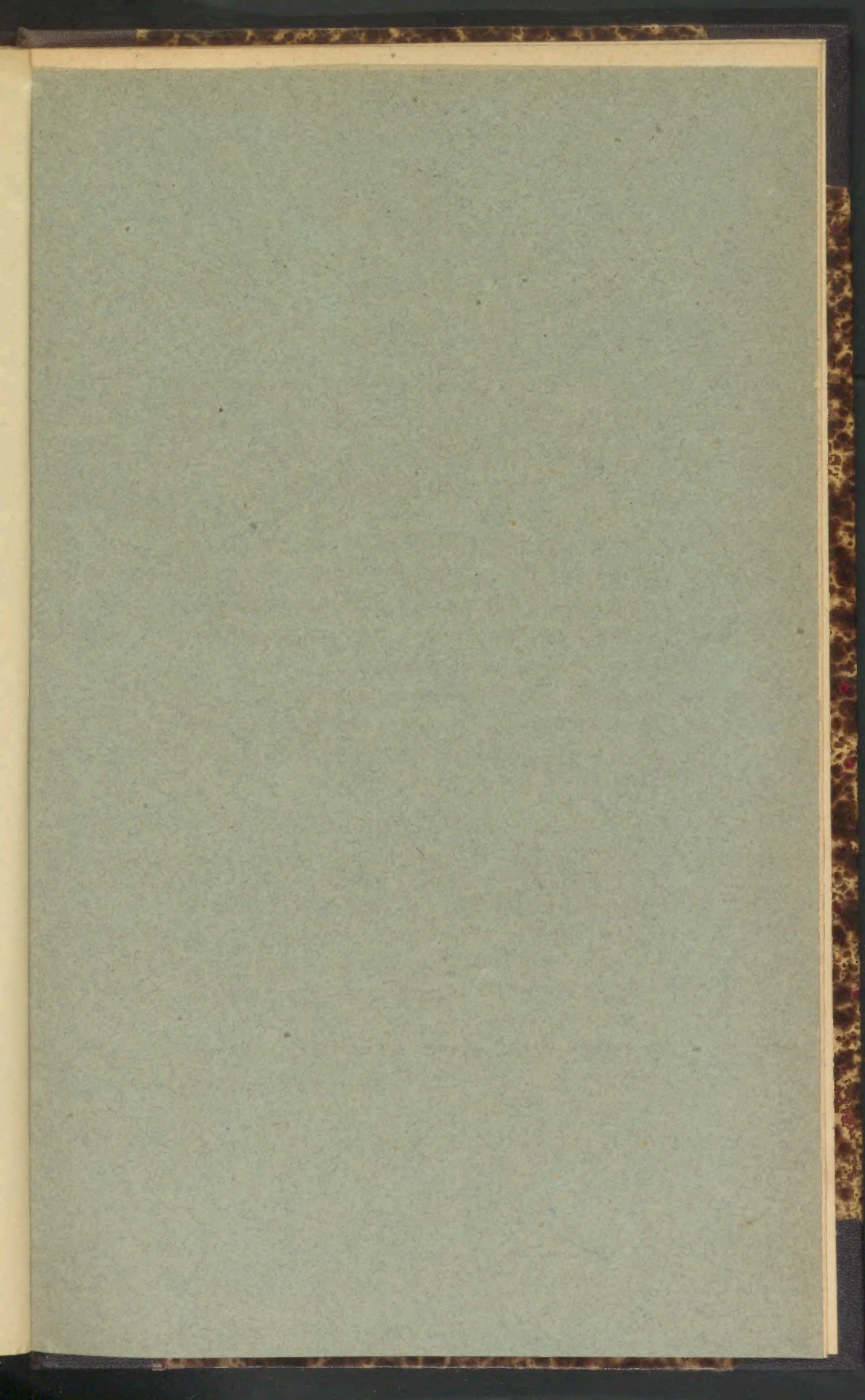
Հէքեայեմիդին Իւշիւնճի ճիւղին ելւել օնունճը ֆօրւ մասը սօնընտա, վէ 880 սահիֆէսինին էն սօն սիթունընտա, սէհվէն պիր աաթըր ունուտուլուշ օքմաղըլա, իպարէյի մէգքիւրէյի իշպու մահալէ վազ իթմէքլէ, գարիյնի քիրամըն ափիլարընը խթիրհամ իտէրէք իշպու սահիֆէյէ միւրաճաաթ իթմէլէրի թափսիլէ իտիլիլ, շէօյլէքի,

— Թէրդիսի վէ բէրուքեարը մարիֆէթի իլէ կէնճէլմիշ վէ թազէլէնմիշ իտի — Կաղըլաճաղը եէրտէ, — Թէրդիսի վէ բէրուքեարը մարիֆէ — տէյու, քէսիք գալմըշ ըտըքի, իշթէ պուրատա խաթամըղը թասվիպ, վէ պիլա իիթիյուր վուգու պուլան պաղը եաճըլըլար հազգընտա տալի, գարիյնի քիրամըն ափիլարընը թէմէննի իաէրիզ

Պիաֆուլլահը թաալէա խիթամ բէզլիլ օլան իշպու «ԲԱՐԻՉ ՈՒՎՏԱԼԱՐԸ» նամ հէքեայէյի ղարիպէ կիպի, եինէ միւլլիֆի մումաիլէյին ասարը մէշհուրէսինտէն պուլունան, զայէթ ճալիպի վէրազ պիր հէքեայէնին թէրճիմէսինէ պէտտ իտէճէյիմիգի, գարիյնի քիրամէ խասսէթէն պէյան իաէրիզ:

ՄԻԻԹԷՐՃԻՄ

Մ. ՊԻՏԱՐ ԱՐԱՊԱՃԵԱՆ

Հէքեայեմիկին Իշխնճի ճիւղին եիւղ ծնունճը ֆօր-
մասը սօնընտա, վէ 880 սահիֆէսինն էն սօն սիթուհն-
տա, սէհվէն պիր սաթրը ունուտուրնու զլմաղըլա, իպա-
րէյի մէղրիւրէյի իշպու մահալէ վաղ իթմէքլէ, գարիյնի
քիրամըն աֆիլարընը իսթիրհամ իտէրէք իշպու սահի-
ֆէյէ միւրաճաթ իթմէլէրի իավսիյէ իաիլիր, շէօյլէքի,

— Թէրպիսի վէ բէրաքեարը մարիֆէթի իլէ կէնճէլ-
միշ վէ իմաղէյէնմիշ իաի — հաղըլաճաղը եէրտէ, —
թէրպիսի վէ բէրաքեարը մարիֆէ — տէյու, քէսիք գալ-
մըշըալքի, իշթէ պուրտաա իաթմամըլը թաալիպ, վէ
պիլա իսթիյար վուդու պուրտն պաղը եանըլըլըլը հազ-
գընտա տաիի, գարիյնի քիրամըն աֆիլարընը թէմէննի
իտէրիլ:

Պիտմաւ լլահը թաալէա իսթիմա՝ բէղիր օլան իշպու
«ԲԱՐԻՉ ՍԷՎՅԱՆԻՐԸ» նամ հէքեայէյի զարիպէ կիպի,
եինէ միւէյիֆի մումաիլէյին աաարը մէշհուրէսինտէն
պուլունան, զայէթ ճալիպի մէրադ պիր հէքեայէնին թէր-
ճիմէսինէ պէտա իտէճէյիմիլի, գարիյնի քիրամէ խասսէ-
թէն պէյան իտէրիլ:

ՄԻԻԹԼԻՃԻՄ

Մ. ՊԻՏՍՐ ԱՐՍ.ՊԱՃԵԱՆ

